SIGNATURA: I 269

FAC REDUC..

14,8 X

49 Г 134
269

Ih!

Corregido p. comision de el Sto. offo conforme al expurgatorio del año 1707. Mro. Mr. de Pedra Junio 16 de 1708.

Mro Fr. Jn. Anto. Monterde
Pr. del Colleg.o de Huesca

[illegible]

Aduentum preſentis vite decurſus i quatuoꝛ diſtinguit .ſ. tempus deuiationis: renouationis ſiue reuocationis: recõciliationis: ꝛ peregrinatiõis. Tempus deuiationis fuit ab Adam poſtq̃ .ſ. a deo deuiauit: ꝛ durauit vſq; ad moyſen. Et illud tẽpus repreſentat eccleſia a ſeptuageſima vſq; ad paſca. Unde ꝛ tũc legit̃ liber geneſis: in quo ponitur deuiatio primoꝝ parentum. Tps renouatiõis ſiue reuocatiõis incepit a moyſe: ꝛ durauit vſq; ad natiuitatẽ dñi nr̃i Jeſu xpi: i quo hoĩes p pphetã ad fidem reuocati ſunt ꝛ renouati. Et illud tps repreſẽtat eccleſia ab aduentu dñi vſq; ad natiuitatẽ xpi vñ tũc legit̃ eſaias. Ubi de hac renouatiõe aperte agit̃. Tps recõciliatiõis ẽ illud: in q̃ p xp̃m reconciliati ſumus: ꝛ illud tps repreſentat eccleſia a paſca vſq; ad penthecoſtẽ: vñ tũc legit̃ apocalipſis: vbi plene agit̃ de myſterio hui⁹ recõciliatiõis. Tẽp⁹ peregrinationis ẽ tps pñtis vite i quo peregrini ꝛ i pugna ſemp ſum⁹. Et iſtud tps repreſentat eccleſia ab octaua penthecoſtes vſq; ad aduentum: vnde ꝛ tunc leguntur libri regum ꝛ libri machabeoꝝ: i q̃bus de multiplici pugna agit̃: p quã ſpiritualis pugna ſignificat̃. Tps aũt id qd̃ ẽ a natali dñi vſq; ad ſeptuageſimã parti continet̃ ſub tẽpoꝛe recõciliationis: quod ẽ tẽpus leticie .ſ. a natali vſq; ad octauã epiphanie. pti ſub tpe pegrinatiõis .ſ. ab octaua epiphanie vſq; ad ſeptuageſimã. Et põt h̃ accipi quadruplex tẽpoꝝ variatio. Primo penes quatuoꝛ tẽpoꝝ diſtictões vt hyems referat̃ ad primũ ver ad ſecũdũ: eſtas ad tertiũ: autũn⁹ ad quartũ. Et ratio appropꝛiationis ſatis patet. Secũdo penes quatuoꝛ diei partes: vt noꝝ referat̃ ad pmũ. mane ad ſecũdũ: meridies ad tertiũ: veſper ad quartũ. Licet aũt pus fuerit deuiatio q̃ renouatio: tamẽ eccleſia poti⁹ incipit oĩa ſua officia i tẽpoꝛe renouationis q̃ deuiationis .ſ. i aduẽtu poti⁹ q̃ i ſeptuageſima ꝛ hoc duplici rõne. Primo ne videat̃ incipere ab erroꝛe. tenet. n. rẽ ꝛ nõ ſeq̃ ordinem tẽpoꝛis ſicut euangeliſte ſepi⁹ faciũt. Secũdo qm̃ per aduẽtũ xpi oĩa renouata ſũt: pp q̃ tẽpus id dicit̃ tẽpus renouatiõis. Apoc. tertio. Ecce noua facio omnia. Cõgrue igitur in hoc tempoꝛe renouationis eccleſia omnia officia renouat. Ut igitur oꝛdo tẽpoꝛis ab eccleſia diſtinctus ſeruet̃ primo agemus de feſtiuitatib⁹: que occurrũt infra tẽpus renouationis: quod tẽpus eccleſia repꝛeſentat ab aduẽtu vſq; ad natiuitatẽ dñi. Secũdo de illis q̃ occurrũt infra tẽp⁹ qd̃ partim continet̃ ſub tẽpoꝛe recõciliatiõis: partim ſub tẽpoꝛe peregrinationis quod tempus repꝛeſentat eccleſia a natiuitate vſq; ad ſeptuageſimã. Tertio de illis que occurrunt infra tp̃us deuiatiõis: quod tempus repꝛeſentat eccleſia a ſeptuageſima vſq; ad paſca. 4° de illis que occurrũt ifra tempus recõciliationis quod tẽpus repꝛeſentat eccleſia a paſcha vſq; ad octauã pentecoſtes 5° de illis que occurrũt infra tẽpus pegrinationis qd̃ tẽpus repꝛeſẽtat eccleſia ab octaua pentecoſtes vſq; ad aduentum.

¶ De tempoꝛe renouationis: et pꝛimo de aduẽtu domini noſtri Jeſu chriſti.

Aduentus dñi p q̃tuoꝛ ſeptimanas agit̃ ad ſignificãdũ q̃ quattuoꝛ ſunt aduẽt⁹ .ſ. in carnẽ: in mentẽ: in moꝛtem: ꝛ iudicium. Ultima. n. ſeptimana nõ finit̃ q2 ſanctoꝝ gloꝛia que dabit̃ i vltĩo aduẽtu nũq̃ terminabit̃. Hinc eſt q̃ primũ reſponſoꝛiũ pꝛime dñice aduẽtus cõputato. Gloꝛia patri. quattuoꝛ verſus cõtinet: vt pꝛedictos quattuoꝛ aduentus deſignet. Licet aũt quadruplex ſit aduẽtus: tñ eccleſia de duplici .ſ. i carnẽ ꝛ ad iudiciũ: videt̃ memoꝛiã facere ſicut in officio ipſius tpis p3. Hinc eſt etiã q̃ ieiuniũ aduentus partim eſt exultationis ꝛ partim meroꝛis. Na rõne aduẽtus i carnẽ dicit̃ ieiuniũ exultatiõis: rõne aduẽtus ad iudiciũ dicit̃ ieiuniũ meroꝛis. Et ad hoc inuendum eccleſia cantat tũc q̃dã cãtica leticie: ꝛ hoc pp̃ter aduentũ miſericoꝛdie: quedam vero

ayuso, fr. Prudentij Pardo

Universidad y Provincia Biblioteca de Zaragoza
21.418

ſima cadent ſtelle. Quia.n.ſigna errantia ⁊
ſtationaria ſpargent ex ſe igneas comas: ⁊
iteꝝ tūc valde degenerabunt a ſub. In hac
etiā duodecima die dr̄: q̄ oīa aīalia venient
ad cāpos mugiētia nō guſtātia nec bibētia.
Tertiadecima die morient viuētes: vt cū
mortuis reſurgāt. Quartadecima ardebit
celū ⁊ terra. Quintadecima fiet celū nouū
⁊ terra noua: ⁊ reſurgēt oēs. Secūdū qd̄ p̄
cedet iudiciū erit ātixp̄i fallacia. Ipſe enī
oēs conabit decipere quatuor modis. Pri
mo p callidā ſuaſionē. Nitet.n.pſuadere: ⁊
ex ſcripturis firmare ſe eē meſſiā: ⁊ i lege ꝓ
miſſū. Vn̄ ⁊ legē xp̄i deſtruet: ⁊ ſuā ſtatuet.
pſal. Cōſtitue dn̄e legis latorem ſup eos ⁊c̄.
Glo.i.antichriſtum legis praue latorē. Dan̄.
.xi. Et dabūt abominationē ⁊ deſolationē
templi. Glo. antichriſtus i templo xp̄i ſede
bit quaſi de⁹: vt legem dei auferat. Secun
do p miraculoꝝ opationē. z. Theſa. z°. Cui⁹
aduētus erit ſecūdum opationē ſathane i oī
virtute ⁊ ſignis ⁊ ꝓdigijs mēdacib⁹. Apoc.
decimotertio. Fecit ſigna vt etiā ignē face
ret d̄ celo i terrā deſcēdere. Glo. vt apoſto
lis dat⁹ eſt ſpūs ſanctus in ſpecie ignis: ⁊ ille
dabit ſpiritum malignum in ſpecie ignis.
Tertio p donorū largitionē. Dan̄. decimo
tertio. Dabit eis poteſtatē i multis. ⁊ terrā
diuidet gratuito. Glo. Antichriſtus dece
ptis multa donabit ⁊ terrā ſuo exercitui di
uidet. Quos.n. ſuo terrore ſubiugare nō po
terit auaritia ſubiugabit. Quarto p tormē
toꝝ illationē. Dan̄. 8°. Supra q̄ꝫ credi poteſt
vniuerſa vaſtabit. Itē Greg. loq̄ns de anti
chriſto. robuſtos qdem interficit: cū eos qui
mēte inuicti ſūt corporaliter vincit. Cōcomi
tantia aūt iudiciū erunt plura. primū ē di
ſceptatio iudicis. Iudex.n. i vallē ioſaphat
deſcendet. bonos a dextris ⁊ malos a ſini
ſtris ſtatuet: ⁊ credēdū ē loco eminenti eū
futurum: vnde ceteri poterunt eum vide
re. Nec itelligēdū ē q̄ oēs iter illā vallicu
lā cōcludant. q2 hͦ ē puerile: vt dic̄ Hiero⁹.
ſed q̄ erūt ibi ⁊ i locis circum adiacentib⁹.
In parua aūt ſtra innumerabilia milia homi
num eē poſſunt: maxime quando conſtrin
gunt. Et ſi neceſſe fuerit electi erūt i aere

eleuati corporum agilitate. Damnati etiā
ibi eē poterūt diuina ſuſpendente virtute.
Et tūc iudex cū malis diſceptabit: ⁊ eos ꝓ
operib⁹ miſericordie: q̄ nō habuerūt obiur
gabit. Et tūc oēs ſup ſe plāgent ſecūdū q̄
oſtēdit Chriſo. dicens. Plangēt ſe ſup ſe iu
dei vidētes viuētē ⁊ viuificātē: quē quaſi ho
minē mortuū exiſtimabāt. Et cōuicētes ſe
corde vulnerato ſcelus ſuū denegare non
poterūt. Plāgēt ⁊ gētiles q vanis diſputa
tionib⁹ philoſophoꝝ decepti irrationabilē
ſtultitiā putauerūt eē: deū colere crucifixū
Plāgēt ſe ſup ſe xp̄iāi peccatores: q magis
dilexerūt mūdū q̄ꝫ chriſtū. Plāgēt ſe ſup ſe
heretici q purū hominē crucifixū dixerunt
cum videant ip̄m eē iudicem i quē cōpūxe
rūt iudei. Plāgent ſe ſup ſe oēs trib⁹ terre
q2 nec reſiſtēdi virt⁹ ē cōtra deū: nec facul
tas fugiēdi ante faciem ei⁹: nec penitētie lo
cus: nec ſatiſfactiōis tp̄s. Ex anguſtia enī
oīuꝫ reꝝ nihil eis remanet niſi luct⁹. Secū
dū ē differētia ordinis. Nā ſic dic̄ Grego. i
iudicio erūt. quatuor ordines: duo ex parte
reproboꝝ: ⁊ duo ex parte electoꝝ. Alij iudi
cant ⁊ pereunt: qb⁹ dicet. Eſuriui ⁊ nō de
diſtis mihi māducare. ⁊c̄. Alij.n. nō iudicāt
⁊ pereunt: ſic hi de qb⁹ dr̄. Qui nō credit iā iu
dicatus e: q2 nec iudicis verba pcipiunt qui
nec ei⁹ verba nec fidē q nō credūt ſeruare
volūt. Alij iudicant ⁊ regnāt: ſicut hi quib⁹
dicitur. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi manducare.
⁊c̄. Alij non iudicantur ⁊ regnant: ſicut viri
perfecti qui alios iudicabunt. non q̄ ſentē
tia ferant q2 hoc ſolius iudicis erit: ſed dr̄
iudicare .i. iudicāti aſſiſtere. Et illa aſſiſtētia
erit p̄mo ad ſcōꝝ honorē. Magn⁹.n. honor
erit cū iudice ſeſſionem hr̄e iuxta qd̄ ꝓmiſit
dn̄s dicēs. ſedebitis ſup ſedes. ⁊c̄. z°. ad ſen
tentie confirmationem. Sententiam enim
iudicis approbabunt ſicut aliquando illi q
iudici aſſiſtunt: eius ſententiam approbāt: ⁊
ad ipſā approbādā ſubſcribūt. pſal. Ut fiat
i eis iudiciū cōſcriptū. ⁊c̄. Tertio ad maloꝝ
cōdēnationē: quos qdem cōdēnabit ex vite
ſue cōparatiōe. Tertiū ē ſigna paſſionis. ſ.
crux: claui ⁊ cicatrices i corpore xp̄i. Hec
erunt primo in oſtenſionem ſue glorioſe vi

ctorie: ⁊ ideo in excellentia glorie appare
bunt. Unde Chryſo⁹ ſuper Math. Crux
⁊ cicatrices radijs ſolis erūt lucidiores. Itē
cōſidera q̄ta ſit virtus crucis. Sol obſcura
bi.t ⁊ luna nō dabit lumē ſuū vt diſcas q̄tū
crux ⁊ luna lucidior: ⁊ ſole preclarior ē. z°. i
oſtenſionē ſue miſericordie vt ex hoc oſten
dat q̄ꝫ miſericorditer boni ſint ſaluati. 3°. in
oſtenſionē ſue iuſticie. vt ex hoc oſtendatur
q̄ꝫ iuſtiſſime reprobi ſint dānati: q2. ſ. tantū
preciū ſui ſanguinis cōtēpſerūt. vnde i hec
verba eis exprobrabit: vt dicit Chryſo⁹ ſup
Math. dicēs. Ego ꝓpter vos homo fact⁹
ſum: ꝓpter vos alligatus ſum ⁊ deluſus: ⁊
ceſus: ⁊ crucifixus. Ubi ē tantaꝝ iniuriarum
meaꝝ fructus: ecce preciū ſanguinis mei
quē dedi ꝓ redēptione aīaꝝ vr̄aꝝ. Ubi ſer
uitus vr̄a: quā mihi ꝓ precio ſanguinis mei
dediſtis: Ego ſuper gloriā meā caros vos
habui cū eſſem deus apparens homo: ⁊ vili
orē me omnibus rebus veſtris feciſtis. Nā
omnē rem viliſſimā terre āplius dilexiſtis
q̄ꝫ iuſticiā meā ⁊ fidē. hec Chryſo⁹. ¶ Quar
tum ē ſeueritas iudicantis: nec fugiendi fa
cultas erit. Nō.n. flectet timore: q2 omni
potens ē. Chryſo⁹. nec reſiſtendi virtus ē cō
tra eum: nec munere poterit corrumpi: q2
iuſtiſſimus ē. Ber. Ueniet dies illa in qua
plus valebunt pura corda q̄ꝫ aſtuta verba
⁊ conſcientia bona q̄ꝫ marſupia plena. Ille
enim eſt q non falletur verbis nec flectetur
donis. Chryſo⁹. Tūc nec pecunie diuitibus
nec parentes iuſti pro parentibus interce
dent. Nec ipſi angeli ſicut ſolebant pro ho
minibus facient verbum: q2 non recipit ſen
tēia iudicis miſericordiam: ſicut nec tēpus
miſericordie iudicium. Itē Aug. Expectat
dies iudicij ⁊ aderit ille equiſſimus iudex: q
nullius potentis pſonā accipit: cuius palati
um auro argentoq̄ꝫ nullus ep̄s vel abbas
vel comes corrūpere poterit. Iteꝝ nec er
rore: q2 ſapientiſſimus ē. Leo papa. Iſta eſt
ſnīa ſummi iudicis: iſte tremēdus aſpectus
cui peruiū eſt omne ſolidū: ⁊ apertū omne
ſecretū. cui obſcura clarent: muta reſpon
dent: ſilentiū cōfitet: ⁊ ſine uoce mens loqt
Et ideo cum eius ſapiētia ſit talis ⁊ tanta:

cōtra ipſi⁹ ſapientiā nihil valebunt allegati
ones aduocatoꝝ: q̄. ſ. p ſuas loq̄ces aduo
catiōes poſſint cām obtinere: nec ſophiſma
ta philoſophoꝝ. q̄. ſ. p ſuas ſophiſticas argu
tiōes poſſit ei concludere: nec preclariſſima
eloq̄a oratoꝝ: q̄ ſcilicet p hec poſſint euade
re: nec arguere: nec aſtutie verſutoꝝ. ſ. q̄ p
ſuas verſutias: vel aſtutias cū fallere poſ
ſint. De his q̄tuor ſicut dicit Hiero. Quāti
illic elingues ⁊ muti feliciores loquacibus
erunt: quo ad p̄mū. Quanti paſtores philo
ſophis: quo ad ſcōꝫ. Quāti ruſtici oratorib⁹
quo ad tertiū. Quāti hebetes p̄ferendi ſūt ar
gutijs Ciceronis: quo ad quartū. ¶ Quin
tū ē accuſator horribilis. Tres enī accuſato
res tunc cōtra peccatores ſtabūt ¶ Prim⁹
ē diabolus. Aug⁹. Preſto tūc erit diabolus
recitans verba ꝓfeſſionis noſtre: ⁊ obijciēs
nobis q̄cunq̄ꝫ fecimus: ⁊ qd boni tunc tēpo
ris facere debuimus. Dictur⁹ eſt.n. ille ad
uerſarius. Equiſſime iudex iudica iſtū meū
eſſe ⁊ mecum damnādum eſſe: heu heu nec
poterit talis aperire os qui talis inuenitur:
vt iuſte cum diabolo deputetur. Equiſſime
iudex iudica iſtum meum eſſe ob culpam q
tuus eſſe noluit per gratiam. Tuus eſt per
naturam: meus eſt per miſeriam. Tuus
ob paſſionem: meus ob ſuaſionem. Tibi ino
bediēs: mihi obediens. A te accepit imorta
litatis ſtolam: a me hanc pannoſam qua in
dutus eſt tunicam: tuam veſtem dimiſit: cū
mea huc venit. vnd̄ Aug. hec. ¶ Secūdus
accuſator proprium ſcelus. Peccata enim
propria vnunquenq̄ꝫ accuſabunt. Sapien
tie. 4°. Uenient in cogitatione peccatorum
ſuorum timidi: ⁊ traducent illos ex aduerſo
iniquitates eorū. Bernardus. Tūc loquē
tia ſimul eius opera dicent. Tu nos egiſti:
opera tua ſumus: non te deſeremus: multiſ
que ⁊ multiplicibus criminibus eum accu
ſabunt. ¶ Terti⁹ accuſator erit totus mun
dus. Gregorius. Si queris quis te accuſat
dico totus mundus. Offenſo enim creato
re noſtro offenditur totus mūdus. Chryſo⁹
In illo die nihil eſt qd̄ reſpondeamus: vbi
celū ⁊ terra: aqua: ⁊ ſol: luna: dies: ⁊ noctes
⁊ totus mundus ſtabunt aduerſum nos in

teſtimoniū peccatoꝝ noſtroꝝ. ⁊ ſi omnia ta/
cerent: ipe tamē cogitationes nr̄e ⁊ opa ſpe
cialiter ſtabūt aduerſū nos ātē dñꝫ nos foꝛ
titer accuſātes. ¶ Sextū ē teſtis īfallibilis
Tres enim teſtes cōtra ſe. tūc hēbit peccatoꝛ
vnū ſupra ſe. ſ. dominū q erit iudex ⁊ teſtis
Jere. 29. Ego ſum iudex ⁊ teſtis dicit dñs.
Aliū ītra ſe. ſ. cōſciētiā. Aug. q̄ſq̄s futuꝝ iu/
dicē times preſētē cōſciētiā coꝛrige. ſermo
enī cauſe tue teſtimoniū cōſciētie tue. Ter/
tiū iuxta ſe. ſ. ꝓpriū angelū ad cuſtodiā de/
putatū: q tanq̄ cōſcius omniū q̄ fecit cōtra
eū teſtimoniū ꝑhibebit. Job. 20. Reuelabūt
celi. i. angeli iniq̄tatem eius. ¶ Septimum
ē attractio peccatoꝛs. de hoc ſic dicit. Gre.
O q̄ anguſte erunt tūc vie reꝓbi. ſupius
erit iudex irat⁹: īferius hoꝛrendū chaos: a
dextris peccata accuſātia: a ſiniſtris īfinita
demonia ad ſuppliciū trahētia: itus cōſcien
tia vrens: foꝛis mūdus ardēs. miſer pecca/
toꝛ ſic dep̄hēnſus quo fugiet. Latere erit ī/
poſſibile: apparere ītollerabile: ſuſtinere im
poꝛtabile. ¶ Octauū erit ſētētia irreuocabi
lis. Jlla enim ſentētia nunq̄ poterit reuoca
ri: nec ab illa poterit appellari. Triplici enim
de cauſa appellatio ī cauſis iudicialibus nō
recipit. primo ꝓpter iudicis excellentiā. vn̄
a rege ferente ſententiā appellari in regno
ſuo nō poteſt: qꝛ in regno ſuo nullū ſupra ſe
habet. Similiter ab īpatore vel papa nō po
teſt appellari. Scdō ꝓpter criminis euiden
tiā: qꝛ qn̄ crimē notoꝛiū ē appellari non po/
teſt. Tertio propter rē nō differendam: qꝛ ſi
res non recipit dilationē: qꝛ forſitā ex dila/
tione pateret detrimētū. Similiter nō ap
pellat̄ propter hāc triplicē rationē ab illa ſē
tentia. nō poterit appellari. primo ꝓpter iu
dicis excellentiā: qꝛ iudex ille nullū ſupra ſe
habet: ſꝫ ipe oēs excedit eternitate dignita/
te ⁊ poteſtate. Vn̄ ab īpatore vel papa poſ/
ſet aliquo modo appellari ad deū. A deo au
tē ad nullū licet: qꝛ ſupra ſe nullū habet. Se
cūdo ꝓpter criminis euidētiā. Oia. n. ſcele
ra ⁊ crimīa reꝓboꝝ ibidē nota erūt ⁊ ma/
nifeſta. Hiero. Aderit illa dies ī q̄ facta nr̄a
q̄ſi ī q̄dā tabula picta demonſtrabunt̄. Ter
tio ꝓpter rem nō differendā. Nihil enim qđ
ibi agit̄ dilationē patit̄. ſꝫ omnia in momen/
to in ictu oculi peraguntur.

¶ Ethymologia ſancti Andree.

Andreas interpretat̄ deco/
rus. vel reſpōdēs
vel virilis: ab andoꝛ qđ ē vir. vel di
cit̄ Andreas quaſi ātropos. i. homo ab ana
qđ eſt ſurſum ⁊ tropos qđ ē cōuerſio q̄ſi ſur
ſum ad celeſtia conuerſus: ⁊ ad ſuum crea/
toꝛē erectus. ¶ Fuit ergo decoꝛ⁹ in vita:
reſpondens in ſapienti doctrina: virilis in
pena: ⁊ antropos ī gloria. Eius paſſionē p̄/
ſbyteri ⁊ diacones ſicut oculis ſuis viderāt
conſcripſerūt.

¶ De. ſ. Andrea apoſtolo.

Andreas ⁊ q̄dā alij diſcipuli tribus
vicibus a dño ſūt vocati. ¶ Primo
vocauit eos ad ſui noticiā. ſicut qn̄
ſtāte ādrea die q̄dā cū Joāne magiſtro ſuo
⁊ alio diſcipulo audiuit a Joāne. Ecce agn⁹
dei: ⁊c. ⁊ ſtatim cū alio condiſcipulo venit ⁊
vidit vbi manebat ieſus: ⁊ māſerūt apđ eū
die illo. Et cū īueniſſet andreas fratrē ſuū
Simonē adduxit eū ad ieſū. Sequēti autē
die ad piſcationis opam redierūt. Poſtmo/
dū vocauit eos ad ſui familiaritatē ſic̄ cum
die q̄dā turbis irruētibus ad ieſū iuxta ſta/
gnū geneꝫaret: qđ dicit̄ mare galilee: nauim
intrauit ſimonis ⁊ andree ⁊ capta multi/
tudine magna piſciū: vocatiſq̄ Jacobo ⁊ io
anne: q erāt in alia naui ſecuti ſunt eū ⁊ ite/
rū ad propria redierunt. Poſtea tertio ⁊ vlti
mo vocauit eos ad ſui diſciplinam: ſicut qn̄
ambulante ieſu iuxta idē littus vocauit eos
de piſcatione dicens. Venite poſt me faciā
⁊c. Qui relictis omnibus ſecuti ſunt eū: eiq̄
ſemper poſtmodum adheſerunt nec vltra
ad propria redierunt. ¶ Poſt aſcēſionem
domini diuiſis apoſtolis. Andreas apđ Sci
thiā. Mathe⁹. vero apud murgundiē pre/
dicauit. Viri autem illi predicationes Ma
thei. penit⁹ reſpuentes ei oculos eruerunt
⁊ vinctum incarcerauerunt: poſt paucos
dies eum occidere diſponentes. Interea
angelus domini venit ⁊ ſancto Andree ap/
paruit ⁊ murgundiam ad ſanctum Ma
theum ire precepit: quo reſpondente ſe vi/
am neſcire: iuſſit vt ad ripam maris iret ⁊
ꝑmā nauē quā inueniret īntraret. q veloci⁹
iuſſa cōplēs ad vrbē p̄dictā venit āgelo du
cente ⁊ pꝛoſpo vēto ſtāte: ⁊ inuēto apđ car
cere. ſ. Mathei. eo viſo fleuit plurimum
⁊ oꝛauit. tūc dñs reddidit Matheo viſū du
oꝝ luminū q̄bus eū ꝑuauerat neq̄tia pccoꝝ
hoīꝫ. Matheus igit̄ inde receſſit ⁊ antbio/
chiā ꝑuenit. Andrea vero murgūdie ꝑma/
nēte: irati illi de euaſione Mathei: Andreā
apl̄ꝫ appꝛehēderūt ⁊ ꝑ plateas ligatis ma
nib⁹ ꝑtrahūt. Cūq̄ ei⁹ ſanguis effluerет ꝓ
eis oꝛauit ⁊ ad xp̄ꝫ eos ꝑ ſuā oꝛa/
tiōe cōuertit: ad anthiochiā ꝓficiſcēs. Hoc
āt qđ dicitur de huiuſmodi oꝛbatiōe mathei
⁊ de reſtitutione duoꝝ luminū ꝑ Andream
nō puto dignū fide ne in tāto euāgeliſta mi
noꝛatio infima denotet̄ quaſi ſibi nō potue
rit obtiere qđ Andreas etiā faciliter īpetra
uit. Quidā iuuenis nobilis dū inuitis ꝑenti/
bus Andree adheſiſſet: parentes eius do/
mū in q̄ moꝛabatur: cū apoſtolo ſuccēderūt
cūq̄ iā in altū flāma ſuccreſceret: puer ac/
cepta āpulla ſuꝑ ignē aquā ſparſit ⁊ ſtatim
ignē extīxit. Jllis āt dicentib⁹. filius noſter
magus factus ē: dū ꝑ ſcalas vellent aſcen
dere adeo ſunt excecati: vt ipſas ſcalas pe/
nit⁹ nō viderēt. Tūc q̄dā exclamās ait. q̄d
vos ſtulto laboꝛe cōſumitis d̄s pugnat ꝓ eis
⁊ vos nō videtis. ceſſate iā ne ira dei ī vos
deſeuiat. Multi. n. hoc vidētes dño credi
derūt. parentes vero poſt. 5. dies moꝛtui in
vno monumēto ſūt poſiti. ¶ Quedā mlier
cuidā homicide cōiūcta cū parere nō poſſet
ſoꝛoꝛi ſue dixit. vade ⁊ dianā dñaꝫ nr̄aꝫ īuo
ca. cui īuocāti ait diabolus. Cur me īuocas
cū tibi ꝓdeſſe nō poſſiꝫ. ſed vade ad Andre
aꝫ apoſtolū q ſoꝛoꝛē tuam poterit adiuuare
Ad quē cū iuiſſꝫ: ⁊ apl̄uꝫ ad ſoꝛoꝛē ꝑiclitātē
duxiſſꝫ dicit apl̄us. recte hoc pateris qꝛ ma
le nupſiſti: doloſe cōcepiſti ⁊ demōes cōſulu
iſti. ſꝫ tn̄ penitere ⁊ ī xp̄ꝫ crede ⁊ puerꝑiū par
turi ꝓijce: q̄ credēte aboꝛtiuū ꝓtulit ⁊ doloꝛ
ceſſauit. Senex q̄dā noīe nicola⁹ adijt apl̄ꝫ
dicēs dñe ecce. 80. āni ſunt vite mee ī q̄bus
ſēꝑ luxurie d̄ſeruiui: accepi aliq̄n euāgeliū
oꝛās dñꝫ vt āmodo mihi cōtinētiā largiret̄:
ſed in ipo peccato inueterat⁹ ⁊ a mala cōcu
piſcentia illect⁹ ſtatim ad opus ſolitū reuer
tebar: quadā igitur vice concupiſcentia in/
flāmatus oblitus euangeliū quod ſuꝑ me
poſuerā ad lupanar iui: ſtatimq̄ meretrix
dixit mihi: egredere ſenex: egredere: q̄a an
gelus dei es tu ne me contingas ne huc ac/
cedere p̄ſumas: video. n. mirabilia. Audiēs
hoc. b. andreas flere cepit: ⁊ a tertia vſq̄ ad
nonā oꝛauit ⁊ ſurgens noluit comedere: ſed
ait nō comedā donec ſciam ſi dñs miſerebi
tur huic ſeni. cūq̄ dieb⁹ ieiunaſſet q̄nq̄ ve/
nit vox ad andreā. d. obtines Andrea ꝓ ſe/
ne: ſed ſicut ieiunijs maceraſti te: ⁊ ſic ipe af
fligatur ieiunijs vt ſaluet̄: ſicq̄ fecit ſex mē
ſibus in pane ⁊ aq̄ ieiunauit: ⁊ poſtmodum
plenus bonis operibus in pace q̄euit. venit
igitur vox ad Andreā dicēs ꝑ oꝛationē tuā
Nicolaum quē ꝑdideram acquiſiui mi/
hi. ¶ Quidā iuuenis chriſtian⁹ ſecreto ſan
cto Andree dixit: mater mea pulchꝛum me
videns de opere illicito me attentauit: cui
cū nullatenus cōſentirē iudicē adijt volēs
in me crimē tante nequitie retoꝛquere: ſed
oꝛa pꝛo me ne moꝛiar tā iniuſte: nā ⁊ accuſa
tus penitus reticebo: malēs vitā perdere
q̄ matrē tā turpiter infamare. Juuenis igi
tur ad iudiciū vocatur ⁊ illic eum Andreas
pꝛoſequitur: accuſat mater cōſtanter filiuꝫ
ꝙ eam voluerit violare. Interrogatus plu
ries iuuenis an res ſe taliter haberet nil pe/
nitus reſpōdebat. tunc Andreas matri di/
xit. Crudeliſſima feminaruꝫ quare per tuā
libidinem vnicum filium vis perire? tunc il
la ꝑpoſito dixit. Domine huic homini filius
me⁹ adheſit poſtq̄ hoc agere voluit: ſꝫ ne/
quiuit. Jratuſq̄ iudex iuſſit pueruꝫ ī ſaccū
linitum pice ac bitumine mitti et in flumine
pꝛoijci: Andreā vero in carcerē reſeruari:
donec ⁊ cogitaret ſuppliciuꝫ quo ꝑiret: ſed
oꝛāte Andrea tonitruū terribile oēs terru/
it ⁊ terremot⁹ īgēs cunctos ꝓſtrauit ⁊ muli
er a fulmine ꝑcuſſa ⁊ arefacta coꝛruit. oꝛan
tibus autem ceteris apl̄uꝫ ne ꝑirēt oꝛauit ꝓ
eis ⁊ oia ceſſauerūt. Tūc ꝑpoſit⁹ credidit ⁊
domus eius tota. ¶ Cū āt eēt apoſtolus in
ciuitate nicea dixerūt ei ciues ꝙ extra ciui
tatē ſecus viā ſeptē demones erant q p̄e

tereuntes homines occidebant. quib⁹ ad iuſ
ſū apoſtoli añ populū in ſpecie canū veni-
entib⁹ precepit vt illuc irent vbi nullū ho-
minē nocere poſſent qui ſtatim euanuerunt
Illi autē viſo hoc ſtatī fidē xpi ſuſceperūt ⁊
cum veniſſet ad portā alterius ciuitatis ec-
ce qdā iuuenis mortuus ferebatur. queren
te autē apoſtolo quid ei accidiſſet: dictū eſt
ei q̄ ſeptē canes venerūt ⁊ eū in cubiculo
necauerūt: ⁊ lachrymās apoſtolus ait. Scio
domine q̄ fuerunt demones quos a iudea
vrbe repulī: dixitq̄ patri. Quid dabis mi-
hi ſi ſuſcitauero filiū tuū? cui ille. Nil cari
us eo poſſideo: ipſū igit̄ tibi dabo: ⁊ facta
oratione ſurrexit: ⁊ apoſtolo adheſit. ¶ Cū
quidā viri numero. 40. ad apoſtolū nati
gio venirent: vt ab eo ſuā doctrinā accipe
rent: ecce a diabolo mare concitatur: ⁊ oēs
pariter ſubmerguntur: cū autē eoꝝ ad litt⁹
corpora delata fuiſſent: ante apoſtolū de-
portatur ⁊ ab eo cōtinuo ſuſcitantur: q̄ oīa
que ſibi acciderāt narrauerūt. vñ in quodā
hymno ipſius legit̄. quaterdenos iuuenes
merſos maris fluctib⁹ vite rediit viſib⁹. Be
atus igitur Andreas in achaia conſiſtēs to-
tā eccleſijs eā impleuit: ac populos ad fidem
chriſti cōuertit: vxorēq̄ Egee proconſulis fi
dē chriſti docuit: ⁊ ſacri baptiſmi fōte rege-
nerauit. Audiēs hec Egeas ciuitatē ingre-
dit̄ cōpellēs xpianos ad ſacrificia idoloꝝ
Cui occurrēs andreas dixit. Oportebat vt
tu q̄ iudex hominū eē meruiſti: iudicē tuum
q̄ in celis ē cognoſceres: ⁊ agnitū coleres: ⁊
colēdo eū qui verus deus eſt: ab his falſis
dijs animū penitus reuocares. Cui Egeas
Tu es Andreas qui ſupſticioſā ſectā predi
cas quam Romani principes exterminari
iuſſerūt. ad quē Andreas. Romani princi
pes nōdū cognouerūt. quomodo dei filius
veniens docuerit idola eſſe demonia q̄ hec
docēt vñ offēdatur de⁹: vt offenſus ab eis
auertat̄: ⁊ auerſus nō exaudiat: ⁊ nō exau-
diēdo ipſi diabolo captiuent̄: ⁊ captiuati tā
diu deludāt̄ donec nudi de corpore exeāt
nil ſecū pter peccata portātes. Cui Egeas
Iſta vana Jeſus veſter pdicās crucis pati-
bulo ē affixus. cui Andreas. p reſtauratio
ne nr̄a nō p culpa ſua crucis patibulū ſpōte
ſuſcepit. Ad quē Egeas dixit. Cū a ſuo di-
ſcipulo fuerit tradit⁹: ⁊ a iudeis tētus: ⁊ a mi
litibus crucifixus: quō dicis ſponte ſubijſſe
ſupplicium? Tūc Andreas. 5. rōib⁹ cepit oſtē
dere: xpm volūtarie paſſum fuiſſe. ſ. ex eo q̄
paſſionē ſuā pvidit ⁊ diſcipulis futurā pdi-
xit. Ecce ingt aſcēdim⁹ hieroſolymā ⁊c. Et
ex eo q̄ petro cū ab hoc euertere cuperet
dure indignatus fuit dicēs. Vade poſt me
ſathanas ⁊c. ⁊ ex eo q̄ vtriuſq̄. ſ. patiēdi et
reſurgendi ſe poteſtatē hēre manifeſtauit.
poteſtatē habeo ponēdi aīā meā: ⁊ iterū
ſumēdi: ⁊ ex eo q̄ pditorē cognouit cū panē
intictū ei dedit: nec tñ eū vitauit: ⁊ ex eo q̄
locū in quo venturū pditorē ſciebat elegit
⁊ his oībus ſe īterfuiſſe aſſeruit. Addidit an
dreas q̄ myſteriū crucis magnū eſſet. Cui
Egeas. Myſteriū dici non pōt: ſed ſupplici-
um: verūtamē niſi dictis meis obtēperaue-
ris: ipſū myſteriū te faciā experiri. Cui An-
dreas. Si crucis patibulū expauēſcerē: cru
cis gloriā non pdicarem: audire te volo my
ſteriū crucis: ſic forte credis ⁊ agnoſcas cre
dēdo: ⁊ agnoſcēdo ſaluēris. tūc cepit ei my
ſteriū crucis pandere: ⁊ q̄ congruū ⁊ neceſ
ſariū fuerit. 5. rōnib⁹ pſuadere. Prima ra-
tio quia prim⁹ hō p lignū mortē itulerat pre-
uaricando: congruū fuit: vt 2⁹ hō p lignum
mortē pelleret patiēdo. ſecūda qa immacula-
ta terra fact⁹ fuerat preuaricator congruū
fuit vt de immaculata naſceret̄ virgine recō
ciliator. tertia qa Adā ad cibū vetitū iconti
nenter man⁹ extēderat. Congruū fuit vt ſe
cūdus Adā in cruce immaculatas man⁹ extē
deret. quarta quia Adā ſuauē vetitū cibū
guſtauerat: congruū fuit ad hoc vt contra-
riū pelleretur contrario: vt chriſtus eſca fel
lea cibaretur. quinta ad hoc vt chriſtus no-
bis ſuā imortalitatē conferret: congruū fu
it vt noſtrā ſibi imortalitatē aſſumeret. Ni
ſi. n. deus factus fuiſſet mortalis hō nō fie-
ret imortalis. Tūc Egeas dixit. Hec vana
tuis narra: ⁊ mihi obtēpera: ⁊ dijs oīpoten-
tibus ſacrifica. Cui Andreas. Oīpotēti d̄o
agnū imaculatū quotidie offerro: q̄ poſtq̄
a toto populo comeſtus fuerit viu⁹ manet:

⁊ integer pſeuerat. Egeas dixit. Quomō
pōt hoc fieri? Andreas rñdit. Si vis ſcire aſ
ſume formā diſcipuli: vt poſſis doceri qđ
queris. Cui Egeas. Ego in tormētis exigā
hui⁹ rei notitiā. Tūc irat⁹ iuſſit eū i carcere
recludi. Mane āt facto tribunali ſiſtit̄: et
ad ſacrificiū idoloꝝ Egeas eū iuitare cepit
. d. Niſi mihi obtēpaueris i ipā quā laudaſti
cruce faciā te ſuſpēdi. Cūq̄ ei multa ſuppli
cia nūciaret. rñdit. Quicqd tibi mai⁹ vr̄ in
ſupplicijs excogita. tāto. n. regi meo ero ac-
ceptior: q̄to fuero p noīe ei⁹ in tormētis cō-
ſtantior. ego crucis chriſti ſū ſeruus: ⁊ ideo
nō timeo penā crucis. Tunc iuſſit eū a. 20.
hominib⁹ cedi: ⁊ ceſū manib⁹ ⁊ pedib⁹ cruci
alligari vt ſic longiorē reciperet cruciatū. Cū
q̄ duceret̄ ad crucē fact⁹ ē concurſus popu
loꝝ dicētiū. Innocēs ēiu s ſanguis ſine cau
ſa dāñat̄: quos tñ rogauit apoſtol⁹ ne ſuū
martyriū ipedirēt. Vidēs āt. b. Andreas a
lōge crucē: ſalutauit eā. d. Salue crux que
corpori xpi dedicata es ⁊ ex mēbris ei⁹ tāq̄
margaritis ornata: āteq̄ in te aſcēderet do
min⁹ timorē terrenū hūiſti: mō vero āmorē
celeſtē obtines p voto ſuſcipiēs. Securus
ergo ⁊ gaudēs venio ad te: ita ⁊ tu exultās
ſuſcipias me diſcipulū ei⁹ q̄ pepēdit i te: q̄
amator tu⁹ ſēp fui ⁊ deſideraui āplecti te. o
bona crux que decorē ⁊ pulchritudinem de
mēbris dñi mei Jeſu xpi ſuſcepiſti diu deſi-
derata: ſollicite amata: ſine itermiſſiōe que-
ſita: cōcupiſcēti aīo preparata. Accipe me
ab hoīb⁹ ⁊ redde me magiſtro meo: vt p te me
recipiat: q̄ per te me redemit: ⁊ hoc dicēs ſe
exuit ⁊ veſtimēta carnificib⁹ tribuit: ſicq̄ eū
in cruce: vt iuſſū fuerat: ſuſpēderūt i qua bi
duo viuens. 20. milib⁹ hominū aſtantiū pre
dicauit: inter quos ſtabat ⁊ Stratocles fra
ter egee: ⁊ ſimiliter clamabat cū populo in-
iuſto iudicio ſāctū virū pati. Sanctus vero
Andreas cōfortabat mētes credētiū xpo:
hortabat̄ tollerātiā tēporalē: docēs nihil eē
dignū paſſionis ad remunerationē cōpen
ſationis eterne: ita q̄ infelices pfecte cō
uertebant̄: ⁊ p totā noctē nō fuerūt laſſati
eū ſuauiter audiēdo. Sequēti die populus
cucurrit ad egeā clamās. Que ē iſta ſenten
tia tua? iniqua ſunt iudicia tua. Biduo enī
ſuſpenſus viuēs nō ceſſat que bona ſūt loq
⁊ nos ſuis reficit eloqis. Bona ergo nobis ſā
ctū māſuetū ⁊ piū. nō deberet iſta pati. Ve-
nit vt ipſū deponeret: quē vidēs Andreas
exclamauit. d. Ut qd ad nos Egeas veni-
ſti? Si pro pñia ipſā cōſequeris. Si aūt vt
me deponas ſcias q̄ ego de cruce viu⁹ nō
deſcēdā: nōne ego video regē meum q̄ me
expectat: ⁊ cū vellēt eum ſoluere nullo mō
poterāt ad eū ptīgere: q̄ ſtati eoꝝ brachia
ſtupida reddebātur. Vidēs autē Andreas
q̄ plebs volebat eū deponere: hāc oratio-
nē i cruce fecit: vt dic̄ Augu. i li. d̄ pñia. Ne
me pmittas dñe deſcēdere viuū de cruce:
ſed tēpus ē vt cōmēdes terre corp⁹ meum.
tā. n. diu iā portaui: tā diu ſup gregē cōmen
datū vigilaui: ⁊ laboraui q̄ vellē iā ab ipſa
obedientia liberari ⁊ ipſo grauiſſimo idumē
to ſpoliari. Recordor quō i portādo onero-
ſū: in domando ſupbū: in fouēdo infirmū
in exercēdo letū laboraui. Scis dñe quoti-
ens a puritate cōtemplatiōis retrahere me
contēdebat: quotiēs a dulciſſime qetis tue
ſōno excitare cōtēdebat: q̄tum ⁊ quotiens
dolorē ingemebat. Quia igit̄ tā diu pr̄ be-
nigniſſime pugnanti reſtiti: ⁊ tua ope ſupe-
raui: ⁊ vici: a te iuſto remuneratore ⁊ pio po
ſco ne mihi vltra aliud cōmēdes. Jā depo-
ſitū reddo. Comēda alij q̄ illū vltra nō ipedi
at ⁊ reſurrectuꝝ ſeruet: ⁊ reddat: vt ⁊ ipſū
quoq̄ meritū ſui laboris recipiat: terre illō
cōmēda vt me amplius vigilare nō oporte-
at: ⁊ libere ad te fōtē ideficiētis gaudij tēde
re ā piātē ñ iā retrahat nec ipediat. hoc Au
gu. His dictis ſplēdor nimi⁹ de celo veniēs
dimidia hora eū circūdedit: ita vt nullus eū
videre poſſ. et aſcēdēte luie ſīl cū ipo luie
ſpūm tradidit. Maximilla vero vxor egee
tulit corp⁹ apoſtoli ⁊ honorifice ſepeliuit.
Egeas vero cū domū rediiſſ arrept⁹ i via
a demone corā oīb⁹ expirauit. Stratocles
ei⁹ fr̄ cū hoc audiſſ nihil d̄ reb⁹ ei⁹ accipe vo
luit dicēs. Que tua ſūt tecū ptegant egea.
mihi. n. ſuffic̄ vn⁹ dñs ieſus xps quē p famu
lū ei⁹ cognoui andreā. Tāt⁹. n. timor iuaſit
vniuerſo poplo vt null⁹ ibi remaneret q̄ nō

crederet ſaluatori dño nr̃o ieſu chriſto qui
vult oẽs ſaluos fieri: ꝛ ad agnitionẽ verita/
tis venire. Aiunt quoqꝫ de ſepulchro bti an/
dree mãna i modũ farie ꝛ oleũ cũ odore ſua
uiſſimo emanare a quo q̃ ſit ãni futuri ferti
litas icolis regiõis oñdiť: nã ſicut exigue ꝓ/
fluit: exiguũ terra exhibꝫ fructũ. ſi copioſe:
copioſũ. hoc forte ãtiqt' veꝝ fuit: mõ corp'
apud Cõſtãtinopoli trãſlatũ eẽ perhibetur.
¶ Ep̃s qdã religioſã agẽs vitã. b. Andreaꝫ
inter ceteros: ꝛ ſ̃ ceteros ſcõs i veneratiõe
hẽbat: ita ꝙ i cũctis ſuis opib' hũc ſẽp titulũ
ꝓponebat: ad honorẽ d̃i ꝛ. b. Andree: Jnui/
dẽs igiť viro ſcõ hoſtis ãtiqu': ad eũ decipiẽ
dum tota calliditate ſe cõtulit: ſeqꝫ i formã
mulieris pulchre trãſformauit: venit ĝ ad
palatiũ ep̃i aſſerẽs ſe velle ꝯfiteri eidẽ: mã/
dat ep̃s: vt ſuo pñiali ꝯfiteať cui pleĩtudinẽ
tradiderat ptãtis: renũciat illa ꝙ nulli niſi ſi
bi ſecreta ſue ꝯſcie reuelabit. Sicqꝫ dictus
ep̃s eã ad ſe vẽire precepit. cui illa. obſecro
dñe miſerere mei: ego. n. i ãnis puellarib': vt
cernitis ꝯſtituta: ꝛ a pueritia delicate nutri/
ta nec ñ regia ſtirpe ꝓgenita huc i pegrino
habitu ſola veni: nã pr̃ me' rex vtiqꝫ valde
potẽs cuidã magno pñcipi me volebat i cõ/
iugiũ ſociare: cui rñdi ꝙ oẽm thoꝝ maritalẽ
abhorrerẽ: qꝛ virginitatẽ meã xp̃o i ppetuũ
ꝯ̃dicaui: ꝛ iõ nũqꝫ poſſẽ i carnalẽ copulã cõ/
ſẽtire: deniqꝫ ſic artata ꝙ oportebat me aut
ei' volũtati obedire vel diuerſa ſubire ſup/
plicia: latẽter fugã arripui magis eligẽs ex
ulare q̃ꝫ ſpõſo meo fidẽ ĩfrigere. Audiẽs ve
ro vr̃e ſãctitatis ꝑconiũ ſub alas vr̃e ꝓtecti
onis ꝯfugi ſpans me apud vos locũ repire
getis: vbi poſſiꝫ carpe ꝯtẽplatiõeꝫ: ſecreta ſi
lẽtia pñtiſqꝫ vite vitare ſuffragia: ꝛ turbati/
ones mũdi fugere pſtrepẽtis. Admirãs i ea
ep̃s nobilitatẽ generis pulchritudinẽ corpo
ris tã ĩmẽſũ feruorẽ ꝛ tãte venuſtatẽ eloq̃n
tie: placida ꝛ benigna voce rñdit eſto ſecu/
ra filia nec formides: qꝛ ille ob cui' amorẽ te
tuos ꝛ tua virilr̃ ꝛ mirabilr̃ ꝯtẽpſ. ſti tibi ob
hoc i pñti cumulũ gr̃e: ꝛ i futuro pleĩtudinẽ
gl'ie largieť: ꝛ ego ſu' ei' me ꝛ mea tibi offe/
ro: vt eligas vbi tibi placuerit mãſionẽ vo/
c aũt vt hodie mecũ prandere debeas: cui
lla. Noli iqt pr̃: noli de hac re me rogare ne
forte ex hoc aliq̃ mala ſuſpitio ꝑueniret: ꝛ ni
tor vr̃e fame denigrationẽ aliq̃ꝫ pateretur:
ad quã ep̃s dixit. Plures erimus ꝛ nõ ſoli: ꝛ
iõ nullũ male ſuſpitiõis ſcrupulũ poterit in
aliquo generari. Venictes itaqꝫ ad mẽſam:
ep̃s ꝛ illa ex oppoſito ꝯſederũt ceteris ſedẽ/
tib' hic ꝛ ide: itẽdit i eã crebro: eiuſqꝫ faciem
nõ deſinit itueri: ꝛ pulchritudinẽ admirari:
ſicqꝫ dũ oculus figiť aĩus ſauciať: ꝛ dũ eius
faciẽ nõ deſinit itueri ãtiqu' hoſtis cor eius
graui iaculo vulnerauit: ppendit de hoc er/
go ipſe diabolus: ꝛ pulchritudinẽ ſuã cepit
magis ac magis augere: iãqꝫ ep̃s erat ꝯſen/
ſui: vt eã de illicito ope tenaret qñ poſſibili/
tas offerret. Tũc ſubito qdã pegrinus vẽit
ad oſtiũ crebris ictib' ꝛ magnis exclamabat
clamorib' ſibi poſtulãs apiri: cũqꝫ ſibi apire
nollẽt ꝛ ille clamoribus nimis eis fieret im/
portunus: iterrogat ep̃s mulierẽ ſi igreſſũ
illius pegrini hoĩs acceptaret. Cui illa dixit
ꝓponať ei aliq̃ qõ ſatis grauis: quã ſi eno/
dare ſciuerit admittať: ſi aũt neſciuerit tãq̃ꝫ
iſci' ꝛ idignus ep̃i pñtia repellať: fauẽt oẽs
diſcũbẽtes ei' ſñie: ꝛ qs ſufficiẽs eẽt hãc qõ
nẽ ꝓponere ſciſcitať: cũqꝫ nullus ſufficiẽs
iueireť ep̃s dixit. qs nr̃ꝫ tã ſufficiẽs ẽ q̃ꝫ vos
o dña: q̃ ceteros nos ꝛ eloq̃ntia ꝑceditis: ꝛ
ſapiã ãpli' rutilatis: vos igiť hãc ꝓponite
qõnẽ: tũc illa dixit. Jnrogeť qõ ẽ maĩ' mi/
raculũ: qõ d̃s vnq̃ꝫ i parua re fecerit: inter/
rogatus de hoc p nũciũ pegrin' dixit. diuer
uerſitas ꝛ excellẽtia facieꝝ: iter tot. n. hoĩes
q fuerũt ab initio mũdi ꝛ vſqꝫ ad finẽ futuri
ſeculi duo repiri ñ poſſẽt: quoꝝ facies ſimul
eẽnt: i ipſa quoqꝫ tã minima facie d̃s oẽs ſẽ/
ſus corporis collocauit audiẽtes oẽs ei' re/
ſpõſ. onẽ admirãtes dixerũt: vera ꝛ optima
abſolutio qõnis. Tũc mulier ꝓpõať ei ſecũ
da qõ grauior: i q̃ melius poſſimus ei' ſapi/
entiã expiri: q̃rať ab eo vbi terra ſit altior oĩ
celo: pcũctat' ꝺ̃ hoc pegrin' rñdit i celo em/
pyreo: vbi reſidet corp' xp̃i: corp'. n. dulciſ/
ſimi dñi nr̃i ieſu xp̃i qõ ẽ alti' oĩ celo de car/
ne nr̃a formatũ ẽ. Cũ igiť corp' dñi nr̃i ieſu
xp̃i ſup oẽs celos ſit ꝛ de nr̃a carne originẽ
duxit: caro autẽ nr̃a de terra ſit formata: cõ
ſtat ꝙ vbi corpus xp̃i reſidet ibi ꝓculdubio
terra altior celo manet: refert nuncius que
rñderat pegrin': ecce oẽs eũ mirabiliter ap/
probãt ꝛ magnifice ſapiam ei' laudãt: tũc
iteꝝ illa dixit. Fiat illi tertia qõ grauiſſima
ꝛ occulta ad ſoluẽdũ difficillima ꝛ obſcura:
vt ſic ei' ſapia tertio cõprobeť: ꝛ dignus ſit
vt ad menſam ep̃i merito admittať. Quera
tur igitur ab eo q̃ꝫtum ſpacij ſit a terra vſqꝫ
ad celum: requiſitus de hoc peregrinus nũ/
cio dixit. Vade ad eum qui te miſit ad me: ꝛ
de hoc diligenter percunctare. Jpſe enim
me melius nouit hoc: ꝛ iõ tibi de hoc melius
reſpõdebit: nã ipſe illud ſpacium taliter mẽ
ſurauit quãdo de celo in abyſſum cecidit:
ego autem de celo nunq̃ꝫ cecidi: ꝛ ideo illud
ſpacium taliter nõ mẽſuraui: nõ ẽ enim mu/
lier: ſed diabolus q ſe poſuit i ſimilitudinem
mulieris: audiẽs hec nunci' vehemẽter ex/
pauit: ꝛ ea q̃ audierat coram oib' recitauit.
Mirãtib' itaqꝫ oib' ꝛ ſtupẽtib': antiqu' ho
ſtis de medio coꝝ euanuit: ep̃s autẽ rediẽs
ad ſe amare redarguit ſemetipſũ ꝛ ꝺ̃ ppe/
trata culpa veniã lamẽtabiliter ꝑcabatur:
miſitqꝫ nuncium: vt pegrin' itroducereť: ſꝫ
ꝛ neq̃q̃ꝫ iueniť ampli': tunc ep̃s populuꝫ cõ
uocãs: eis euidẽter expoſuit ordinem geſte
rei: precepitqꝫ: vt oẽs ieiunijs ꝛ orõnib' in/
ſiſterẽt ſi forte dñs reuelare alicui digna/
reť qs nã fuerit ille pegrin': q eum a tãto pe
riculo liberauit. Reuelatuꝫ ẽ illa nocte ep̃o
ꝙ beatus andreas fuit q ꝓ liberatiõe ipius
ep̃i ſe poſuit i habitu peregrini. Cepit igitur
epiſcopus i deuotiõe bti andree magis cre
ſcere ac ẽt eũ exide i reuerẽtiã hẽre. ¶ Cũ p̃
poſt' cuiuſdã ciuitatiſ agrũ ſãcti andree ab/
ſtuliſſꝫ: ꝛ ob hoc grauiſſimis febrib' orante
ep̃o fuiſſꝫ correpť': ille epꝫ rogauit vt ꝓ ſe
oraret: ꝛ agꝝ ſibi redderet ſꝫ cũ orãte ep̃o ſa
nitatẽ recipet: iterũ agꝝ vſurpauit. tũc ep̃s
orõni ſe dedit ꝛ oẽs lãpades ecclie fregit. d.
Hoc lumẽ ñ accẽdať donec dñs ꝺ̃ ſuo inimi
co vindicet ꝛ eccl'ia que amiſit recupet. Et
ecce ꝑpoſit' iteꝝ ĝuiſſimis febrib' laborauit
miſitqꝫ p nũcios ep̃o vt ꝓ ſe oraret ꝛ agꝝ ſu
uꝫ ꝛ ſimilẽ ſibi redderet: cui cuꝫ ep̃s rñderet
Jã oraui ꝛ exaudiuit me d̃s: ille ad eũ ſe por/
tari feč ꝛ vt eccleſiã itraret ad orãduꝫ coe/
git: ep̃s dũ eccleſiã igrediť ille ſubito moriť
ꝛ ager eccleſie reſtituiť. ¶ De nomine

Jcolaus dr̃ a nicos qõ ẽ victoria et leoſ qõ ẽ popul': inde nicola'. q. victoris
populi. i. vitioꝝ q̃ popularia ſũt ꝛ vilia vel
dr̃ victoria populi: qꝛ multos populos vita
ꝛ doctrina docuit peccata vincere. vel Nico
la' a nicos ꝙ ẽ victoria: ꝛ la'. q. victorioſa la/
us. vel a nitor ꝛ leos. q. nitor populi. habuit
enim in ſe que nitorem ꝛ mundiciam faciũt
nã ſecundum Ambroſiũ. mundat ſermo di
uinus: mundat vera cõfeſſio: mundat ſãcta
cogitatio ꝛ cõuerſatio. mundat opatio bona
cuius legendã doctores argolici cõſcripſe/
runt. Alibi quoqꝫ legiť ꝙ Metodi' nicoci'
patriarcha eã grece ſcripſit: quã Jo. latinus
diacon' i latinũ trãſtulit: ꝛ plura addidit.

¶ De ſancto nicolao confeſſore.

Jcolaus ciuis patere vrbis licie ꝓ/
uicie ex diuitib' ꝛ ſcis parẽtib' ori/
ginẽ duxit pr̃ ei' Ephiphani': mater
vero Joãna dicta ẽ: quẽ cũ i ꝑmeuo iuuẽtu
tis ſue flore parẽtes genuiſſẽt: deiceps ꝯti/
nẽter viuentes celibẽ vitã duxerũt: ꝛ hũc ſo
lũ ñ tm̃ diuitiaꝝ q̃ꝫtũ ꝛ moꝝ flagitabãt here
dẽ: ſꝫ de' eoꝝ petitiõi nõ ꝺ̃fuit. nã hoc ꝑmo
dũ balneareť erect': ut dr̃: ſtetit i pelui. iſup
4. ꝛ. 6. feria tm̃ ſemel vbera ſugebat. Fa/
ct' aũt iuuenis alioꝝ iuuenũ d̃uitãs laſciui/
as nũc parẽtũ comitať veſtigia: nũc ſolus
eccleſiaꝝ terebat limi a: ꝛ qcqd ibi de ſacra
ſcriptura itelligere poterat memoriter reti/
nebat. parẽtib' vero ſuis defũctis cogitare
cepit q̃liter tãtã diuitiaꝝ copiã nõ ad laudẽ
hũanã: ſꝫ ad d̃i gloriã diſpẽſaret. Tũc qdã
conuicinus ſu' ſatis nobilis tres filias ſuas
virgines ob iopiã pſtituere cogiť: vt ſic iſa/
mi eaꝝ cõmercio aleret: qõ vbi ſãctus cõpit
ſcelus abhorruit: ꝛ maſſã auri pannis iuolu
tã in domum eius p feneſtrã nocte clã inie/
cit: clãqꝫ receſſit. mane ſurgẽs maſſã auri
homo reppit: ꝛ d̃o gratias agẽs ꝑmogenite
nuptias celebrauit. Nõ poſt multo tpe d̃i fa
mulus ſĩle pegit op'. Qõ rurſus ille repi/
ens: ꝛ i laudes imẽſas ꝓrumpens: decete
ro vigilare propoſuit: vt ſciret quis eſſet q
ſue inopie ſubueniſſet. Poſt paucos dies
ꝛ duplicatam auri maſſam in domum pro
iecit: ad cuiꝰ ſoniť ille excitus nicolaum

fugientem inſequit̃ dicens. Siſte gradum teque aſpectui ne ſubtrahas meo. ſicqꝫ accurrens velocius nicolaũ hunc eſſe cognouit: mox humi ꝓſtratus oſculari volebat pedes ſuos: q̃d ille renuẽs fugiebat: ⁊ ab eo exegit ne eũ q̃ diu viueret publicaret. Pꝰ hoc mirree ciuitatis defuncto ep̃o conuenerunt ep̃i cũ clericis illius eccleſie de ep̃o prouiſuri. Aderat iter eos quidã magne auctoritatis ep̃s: ad cuius electionẽ omniũ ſententia dependebat. Cũ igitur cunctos ieiunijs ⁊ orationibus inſiſtere monuiſſet: nocte illa vocẽ audiuit dicentẽ ſibi: vt fores eccleſie hora matutinali obſeruaret: ⁊ quẽ primũ ad eccleſiã cuius nomen eſſet Nicolaus venire conſpiceret: ipſũ in epiſcopũ conſecraret Hec ergo alijs reuelans epiſcopus admonuit vt oẽs orationibus ĩſiſterent: ⁊ ip̃e pre foribus excubaret. mirũ in modũ matutinali hora quaſi a deo miſſus ãte oẽs veniebat nicolaus: quẽ apprehendens ep̃s dicit. q̃d tibi nomen eſt? Ille aũt vt erat colũbina ſimplicitate plenus ĩclinato capite nicolaus inquit veſtre ſanctitatis ſeruꝰ: quẽ in eccleſiã ducentes: licet plurimũ renitentẽ: in cathedra collocauerunt. Pontificali igit̃ cathedra ſublimatus: eadẽ qua prius humilitatis ⁊ morũ grauitate ĩ oĩbus ſpectãter ĩ orationibus peruigilabat: corpus macerabat: mulierũ cõſortia fugiebat: ⁊ ab ip̃o pueritie ſue euo exhorruit. id ex hoc q̃ſi q̃dã peſtẽ fugiebat: humilis erat in ſuſcipiendo oẽs: efficax in loquendo: alacer in exhortando: ſeuerus in corripiendo: viduarũ ac pupilorũ ⁊ orphanorũ ſic negocia curabat: ac ſi propria eẽnt rapinam execrabatur potentes etiam arguebat violentos. Et ſi quem quolibet caſu affectũ cernebat: mirabiliter reficiebat: mirabiliterqꝫ conſolabatur. Creſcebat quoque fama quotidie bonitatis eius. hic potẽs hic ĩpotens illũ noĩabat. Gaudebat populus de tali patrono: letabant̃ gẽtes de tãto põtifice: q̃ ita ſe auctoritate ⁊ grã plenũ exhibebat: vt oĩuꝫ curã gereret: ⁊ ep̃i dignitatẽ nõ amitteret. Cũ autẽ oĩum chariſmatũ virtute corroboraret̃: ⁊ nihil ſibi: ſꝫ totũ dei gratie attribueret: cepit ita coruſcare miraculis vt non tantum ſui: ſꝫ ⁊ alieni quibuſlibet oppreſſi anguſtijs inuocato eius nomĩe ſtatim ſentirent alleuiationẽ. ¶ Fert̃ quoque ſicut in quadam legitur cronica. beatũ nicolaum niceno interfuiſſe concilio. Quadam die dum quidam naute piclitarentur: ita cum lachrymis orauerunt. Nicolae ſerue dei ſi vera ſunt q̃ de te audiuimus: nunc ea experiemur. Mox quidam ĩ eius ſimilitudine apparuit dicens. Ecce mox adſum: vocaſtis enim me. ⁊ cepit eos in gubernaculis ⁊ rudentibus alijſqꝫ iuuare nauis armamentis: ſtatimqꝫ ceſſauit tempeſtas. Cum autem ad eius eccleſiam veniſſent quã nũq̃ viderant ſine indice eius cognouerunt imaginem. Tunc de ſua liberatiõe gratias egerunt deo patri ⁊ b. nicolao qui non ſuis meritis: ſed diuina miſericordia largiente mortis periculum euaſerunt. Quodam tempore totam prouinciam ſancti nicolai fames valida pertulit ita vt omnibus deficerent alimenta. Audiens autem vir dei naues onuſtas tritico applicuiſſe portum illuc ſtatim proficiſcitur: rogans nautas vt ſaltẽ .ioo. modijs fame periclitantibus ſubuenirẽt. cui illi. Non audemus pater: q̃a mẽſuratũ alexãdrie oportꝫ ĩ horreũ ĩperatoris nos reddere. q̃bus ſãctꝰ dix̃. Facite nũc q̃d dico ⁊ ego vobis ĩ dĩ virtute ꝓmitto q̃ nullã minorationẽ habebitis apd̃ regiũ exactorẽ. q̃ cũ feciſſẽt ⁊ eãdẽ mẽſurã quã alex. accepãt reddidiſſẽt miniſtris ĩpatoris miraculũ retulerunt ⁊ deuꝫ ĩ ſuo famulo maxia laude attollunt. frumẽtuꝫ autẽ ſecunduꝫ vniuſcuiuſqꝫ ĩdigentiã vir dei diſtribuit ita vt miraculoſe duobꝰ ãnis ad victuꝫ ſeminiſqꝫ vſuꝫ abũdaret. Cuꝫ ãt nõnulli illiꝰ regionis viri idolis ⁊ precipue nefande diane deſeruiſſent: adeo vt vſqꝫ tũc ſub quadam arbore diane cõſecrata quoſdã gẽtiliuꝫ ritus exercerẽt At vir dei predictuꝫ rituꝫ de oĩbus finibus expulit: ipſãqꝫ arborẽ precidi mãdauit. Iratus ex hoc cõtra euꝫ hoſtis ãtiquꝰ oleuꝫ midiatro vocatũ q̃ cõtra naturã ĩ aqua ⁊ lapidibꝰ arderet cõfici fecit: ſeqꝫ in formã cuiuſdã mulieris religioſe transfiguratꝰ: q̃buſdã ad viruꝫ dei nauigãtibꝰ in quadã ſagenula obuiauit: ſicqꝫ affata ẽ. Vallẽ ad ſãctũ dei venire vobiſcũ. ſed nequeo. Rogo ergo vt hoc oleũ ad eiꝰ eccleſiã deferatis: ⁊ ob mei memoriã exinde aule eiꝰ parietẽs liniatis: ⁊ ſtati euanuit. Et ecce aliã cernũt nauiculã cũ honeſtis perſonis: inter quos vnꝰ ſimilis beato nicolao q̃ ſic ait illis. Heu quid mulier illa vobis locuta ẽ: vel quid attulit? Illi ãt cũcta p ordinẽ narrauerũt. q̃bꝰ ille. Hec ẽ impudica diana. Et vt me verũ dicere cõprobetis oleũ illud ĩ mare ꝓijcite. Quibꝰ ꝓijcientibꝰ ĩgens ignis ĩ mari ſuccẽdit̃ ⁊ cõtra naturã diutiꝰ ĩ mari ardere cõſpiciũt. Venientes igitur ad ſeruũ dei aiebãt. Vere tu es ille qui nobis in mari apparuiſti: ⁊ ab inſidijs diaboli liberaſti. Per idẽ tẽpus cũ quedam gẽs romano ĩperio rebellaſſꝫ: contra eã ĩperator tres p̃ncipẽs miſit. ſ. nepotianũ vrſum ⁊ arpilionẽ. Quos portui adriatico ob vẽtũ cõtrariũ applicatos beatus Nicolaus vt ſecũ comederẽt ĩuitauit: volẽs vt gẽtẽ ſuã a rapinis cõpeſcerẽt: q̃s ĩ nũdinis exercebãt Interi dũ ſãctꝰ abeſſet cõſul corruptꝰ pecunia tres inocentes milites iuſſit decollari. Quod vt vir ſanctꝰ audiuit rogauit p̃ncipes illos: vt ſecũ illuc vſqꝫ gradu cõcito properarẽt. veniẽſqꝫ ad locũ vbi decollãdi erant ĩuenit eos poplite flexo ⁊ facie iã velata et ſpiculatorẽ ſupra eorũ capita enſem iam vibraſſe. At nicolaus zelo accẽſus ĩ lictorẽ ſe audacter ingeſſit ⁊ gladiũ de manu eiꝰ eminus ꝓtulit: inocẽteſqꝫ ſoluẽs eos ſecũ duxit Illico ad p̃toriũ ꝓpat conſulis ⁊ fores clauſas vi reſerat. Mox illi cõſul occurrẽs ſalutauit eũ. Aſpiciens hoc ſãctꝰ dixit. Inimice dei legis p̃uaricator: qua temeritate p̃ſũpſiſti tanti cõſcius ſceleris vultũ hõſpicere noſtrũ? Quẽ quãqꝫ obiurgauit plurimũ ad p̃ces poſtmodũ illorũ ducũ penitẽtẽ benigne ſuſcepit. Recepta igit̃ bñdictione nũcij ĩperiales iter peragunt: ⁊ imperio ſine ſanguine hoſtes ſubdũt. Rediẽteſqꝫ ad imperatorem magnifice ſũt recepti. Quidã autẽ eorũ felicitatibꝰ inuidẽtes: p̃fecto ĩperatoris prece ⁊ p̃cio ſuggeſſerũt vt eos apud ĩperatorẽ de leſe maieſtatis crimine accuſaret. Qui cum ĩperatori ſuggeſſiſſet: nimio furore replerꝰ eos ĩcarcerari precepit. ac ſine aliqua interrogatione illa eos nocte occidi p̃cepit. Qui cũ hoc a cuſtode didiciſſẽt: ſciderũt veſtimẽta ſua ⁊ gemere amare ceperũt. Tũc vnus eorũ. ſ. nepotianꝰ recolẽs qualiter Nicolaus tres innocẽtes liberauit: exhortatus ẽ alios vt eiꝰ patrocinia flagitarẽt. Quibꝰ orãtibus ſanctus Nicolaus apparuit nocte illa Conſtãtio imperatori dicẽs. Cur illos principes tã iniuſte cõprehẽdiſti: ⁊ morti ſine crimine abiudicaſti? Surge velox eoſqꝫ q̃citiꝰ dimitti iubeto. Sin ãt oro deũ: vt tibi ſuſcitet bellũ in quo tu corruas: ⁊ beſtijs cibꝰ fias. Cui imperator. Quis es qui ĩ hac nocte palatiũ meũ ingreſſus es: ⁊ talia audes loqui? Cui ille. Ego ſũ nicolaus miree ciuitatis epiſcopus. Sed ⁊ prefectũ ſimiliter per viſum terruit dicẽs. Mẽte ⁊ ſenſu p̃dite. Cur in necẽ innocẽtiũ cõſẽſiſti? Perge cito: ⁊ eos liberare ſtude. Sin autem corpus tuũ vermibus ſcaturiet: ⁊ domus tua citius deſtruetur: Cui ille. Quis es tu q̃ nobis talia minaris? Scito inquit me eẽ Nicolaũ miree ciuitatis epiſcopũ. Vtriſqꝫ igit̃ euigilantibꝰ ſtatim ſomnia ſua pandunt: ⁊ ꝓ illis incarceratis continuo mittũt. quibus ait imperator. Quas magicas noſtis artes: vt tãtis nos illudatis ſõnijs? Cui rñderũt ſe magos nõ eẽ nec mortis ſñiã meruiſſe. Tũc ĩpator. Noſtis inquit hominẽ: cui nomẽ ẽ Nicolaus? At illi audito hoc noĩe manꝰ extẽdũt ad celũ rogãteſ dñꝫ vt ſãcti nicolai meritiſ a p̃nti periculo liberaret. Et cũ ĩpator totã vitam eiꝰ ⁊ miracula ab eis didiciſſet dixit eis. Ite ⁊ gratias agite deo q̃ vos eiꝰ precibꝰ liberauit. Sed de noſtris eidẽ afferte gaudiolis rogãtes eum: vt vlterius mihi minas nõ ĩferat: ſed ꝓ me ⁊ regno meo ad dominũ p̃ces fũdat. Poſt paucos dies predicti viri ad famulũ dei veniunt: moxqꝫ ad pedes eiꝰ ſe humiliter ꝓſternũt dicentes. Vere dei famulus es. vere cultor ⁊ amator xp̃i. Cũqꝫ ſibi omnia p ordinẽ retuliſſent ille eleuatis in celũ manibꝰ ĩmẽſas laudes retulit: ac bene inſtructos principes ad ꝓpria remiſit. Cum aũt dominꝰ vellet eũ aſſumere: angelos ad ſe veniẽtes vidit: ⁊ dixit pſalmũ. In te dñe

ſperaui. ꝛc vſqꝫ. In manus tuas. tradidit ſpi
ritū anno domini. 343. qui cū ſepultus fu-
iſſet in tūba marmorea: a capite fons olei
ꝛ a pedib9 fōs aque profluxit: ꝛ vſqꝫ hodie
ex eius mēbris reſudat oleū valens in ſalu-
tē multoꝝ. Succeſſit aūt ei vir quidā bon9
qui de ſede ſua ab inuidis ē repulſus: quo eie
cto oleū deſijt: ſed eo reuocato ꝓtinus ema
nauit. ¶ Poſt multum vero temporis turci
mirreā defluentes tūbā ſancti Nicolai ape
ruerūt: oſſaqꝫ eius in oleo natantia in vrbē
baroam reuerenter detulerūt: anno domi
ni. 1087. ¶ Uir quidā ab vno iudeo quan-
dam ſummam pecunie iuramēto accepit iu
rans ſuper altare ſancti Nicolai: cum aliū
fideiuſſorem habere nequiret: ꝙ quācitius
poſſet redderet. Tenente illo pecuniā diu
iudeus illam expoſtulat: ſed ipſe illam red
didiſſe affirmat: trahit ergo eū ad iudiciū ꝛ
iuramētū dicit debitori. Ille bacculū caua
tū quem auro minuto īpleuerat: ſecū detu
lerat ac ſi eius adminiculo īdigeret. Uolēs
igitur facere iuramētū iudeo bacculū tradi
dit ſeruandū. Iurauit ille ꝙ ſibi reddiderat
etiam plus ꝙ̄ deberet. facto iuramēto bac-
culum ſuum repetijt: ꝛ iudeus ignar9 aſtu-
tie eum ſibi reddidit. Rediens autem do-
mum qui fraudem fecerat: in quodā biuio
ſomno oppreſſus corruit: curruſqꝫ cū impe
tu veniens eum necauit: ꝛ plenum bacculū
auro fregit: ꝛ aurū effudit. Audiens hoc iu
deus concit9 illuc venit: cūqꝫ dolū vidiſſet
ꝛ a multis ſuggereret̄: vt aurū omnino ac-
ciperet renuit: niſi q defūct9 fuerat ad vitā be
ati nicolai meritis redderet̄: aſſerēs ſi hoc
fieret: baptiſma ſuſcepturū ꝛ xp̄ianū ſe fu-
turū. Continuo igitur q defūct9 fuerat reſu
ſcitat̄ ꝛ iude9 in xp̄i noīe baptizat̄. ¶ Qui
dā iudeus vidēs beati nicolai virtuoſā po
tētiā ī miraculis faciēdis imaginē ei9 ſibi fie
ri fecit: eāqꝫ ī domū ſuā collocauit: cui res
ſuas: cū aliquo lōgi9 iret: cū minis cōmēda
bat. hec vel ſimilia verba dicēs. Ecce Nico
lae omnia mea bona vobis cuſtodiēda com
mitto ꝛ niſi ea bene cuſtodieritis vltionē ex-
petā de vobis ꝟberib9 ꝛ flagellis. Quadā
autē vice dū ille abeſſet fures adueniunt:
cunctā eius ſubſtātiam rapiūt ꝛ ſolam ima
ginē derelinquūt. Iude9 āt rediēs ꝛ ſe ſpoli
atū vidēs imaginē allogtur talibus vel ſimi
lib9 verbis. Domine nicolae nonne ī domo
vos poſuerā vt res meas a latronib9 ſerua
retis? Cur hoc facere noluiſtis? Et latrones
quare nō prohibuiſtis? Igitur dira tormēta
recipies: ꝛ pro latronib9 penam lues. ſic dā-
nū meū in tuis recōpenſabo tormentis ꝛ fu
rorem meū ī tuis refrigerabo verberib9 et
flagellis. Arripiēs igitur iudeus imaginem
dire eam verberat: direqꝫ flagellat. Mira
res ꝛ prorſus ſtupenda. Diuidentibus furi-
bus que rapuerant: ſanctus dei tanꝙ̄ in ſe
verba excepiſſet apparuit hec vel ſimila ꝟ-
ba dicens. Cur tam dire pro vobis flagella
tus ſum? Cur tam crudeliter verberatus?
Cur tot tormēta paſſus? Ecce quomō cor-
pus meū liuet. Ecce qualiter effuſione ſan
guinis rubet. Pergite citi9 ꝛ cuncta reddi-
te que tuliſtis. Alioquin omnipotentis dei ī
vos ira deſeuiet: ita vt ſcelus veſtrum ī me
dium publicetur: ꝛ quilibet veſtrū ſuſpendi
um patiatur. Ad quem illi. Quis es tu q ta-
lia loqueris? Et ille. Ego ſum nicolaus ſer
uus ieſu xp̄i: quem iudeus ille pro reb9 ſuis
quas tuliſtis crudeliter flagellauit. Territi
illi ad iudeū veniūt: miraculū referūt: Ab
eo qui ī imagini fecerit audiūt: cuncta red-
dūt. Sicqꝫ ꝛ latrones redeūt ad viā recti-
tudinis: ꝛ iude9 fidē amplectit̄ ſaluatoris.
¶ Uir quidā ꝓ amore filij ſui litteras addi-
ſcentis feſtū ſācti nicolai ānuatī ſolēnit̄ cele
brabāt. Quadā igit̄ vice pater pueri cōui-
uiū preparauit: ꝛ multos clericos inuitauit:
Uenit diabolus ad ianuā in habitu peregri
ni petens elemoſynā ſibi dari. Iubet quācitī
us pater filio vt det elemoſynā peregrino
ꝓperat puer: ſꝫ pegrinū nō īueniēs īſeqtur
abeūtē. Cūqꝫ ad quoddā cōpitū ꝑueniſſet
apprehendēs puerū diabolus ſtrangulauit
Audiēs pr̄ vehemēter īgemuit ꝛ ī thalamo
collocauit: cepitqꝫ pre dolore clamare ꝛ di-
cere. Fili dulciſſime quō eſt vobis. Sācte
nicolae heccine ē merces honoris: quam vo
bis tādiu exhibui? Et cū hec ꝛ his ſimilia di-
ceret ſtatī puer q̄ſi de ſōno euigilās oculos

aperuit ac ſurrexit. ¶ Uir qdā nobilis ro-
gauit beatū Nicolaū vt ſibi a dn̄o filiū im-
petraret: promittēs ſe filiū ducturꝫ ad eius
eccleſiā ꝛ ſciphū aureū oblaturū. Fili9 ergo
naſcitur: ad etatem adultam producitur: ꝛ
sciphus fieri iubetur. Qui dum valde eſ-
ſet pulcher: ſuis euꝫ vſibus adaptauit: ꝛ ali
um equiualentem fieri precepit. Nauigan
tibus itaqꝫ ad eccleſiaꝫ beati Nicolai iubet
pater filio: vt cum illo ſcipho: quem primo
fieri fecerat: aquam ſibi afferret. Puer au-
tem cum vellet aquam haurire cū ſcipho
in mare cecidit: ꝛ ſtatim diſparuit. Pater
eum amare flens: nihilominus votum ſuuꝫ
perfecit. Ueniēs igitur ad altare ſancti Ni
colai cuꝫ obtuliſſet ſecundum ſciphū: tanꝙ̄
proiectus cecidit de altari. Cuꝫ autē eleuaſ-
ſet euꝫ rurſus de altari lōgius ē proiectus.
Eleuans igit̄ iterꝫ tertio poſuit: ꝛ adhuc ter
tio ð altari lōgius eſt ꝓiectus. Mirantib9
oībus ad tā grande ſpectaculum: ecce puer
ſanus ꝛ icolumis aduenit primum ſciphum
in ſuis geſtans manibus. Narrauitqꝫ coraꝫ
oībus ꝙ qn̄ in mari cecidit ſtatim beat9 Ni-
colaus affuit: ꝛ eum illeſuꝫ ſeruauit. Sicqꝫ
pater eius letus effectus: vtrunqꝫ ſciphum
beato Nicolao obtulit. ¶ Quidam vir di-
ues meritis ſancti Nicolai filium habuit:
quem adeodatum vocauit. Hic igitur ſan-
cto dei capellam in domo ſua conſtituens:
omni āno eius feſtum ſolēniter celebrabat
Adeodatus autem quadam vice ab agare-
nis capitur: ꝛ in ſeruitutē regi eorum depu-
tatur. Erat enim locus ille ſitus iuxta terrā
agarenorum. Sequenti anno dum feſtum
ſancti. Nicolai pater deuote celebraret: ꝛ
puer tenens precioſum ſciphum regi aſſiſte
ret: recolit ſuam captionem: parentuꝫ dolo
rem ꝛ gaudium quod in illa die ī domo ſua
fiebat: cepitqꝫ altius ſuſpirare. Quorum ſu
ſpiriorum cauſam dum rex minis extorſiſ-
ſet: ait rex. Quicquid tuus Nicolaus agat:
tu hic manebis. Et ſubito vento vehemen-
ti domum concutiente: puer cū ſcypho ra-
pitur: ꝛ ante fores eccleſie ſancti Nicolai
vbi parentes agebāt ſolēnia collocat̄: ꝛ ma
gnum gaudium omnibus generatur.

¶ De nomine ſancti Ambroſij.

Ambroſius dicitur ab ambra que ē
ſpecies valde redolens ꝛ precioſa.
Ipſe enim eccleſie valde precioſus
extitit: ꝛ in dictis ꝛ factis ſuis redoluit. Uel
dicitur Ambroſius ab ambra ꝛ ſyos quod ē
deus quaſi ambra dei. Deus nanqꝫ per euꝫ
quaſi per ambram vbiqꝫ redolet. Fuit eniꝫ
ꝛ eſt bonus odor chriſti in omni loco. Uel di
citur Ambroſius ab abor: quod eſt pater lu
minis ꝛ ſion quod eſt paruulus q̄ſi pater in
multorum filiorum ſpirituali generatione:
luminoſus in ſacre ſcripture expoſitione: ꝛ
paruulus in ſua humili conuerſatione.

De ſancto Ambroſio.

Ambroſius fili9 Ambroſij
prefecti Ro-
me cum in cunabulis in atrio pre-
torij eſſet poſitus ꝛ dormiret: examen apum
ſubito adueniens faciem eius ꝛ os ita com-
pleuit: vt quaſi in alueolum ſuum intrarent
pariter ꝛ exirent. Que poſtea euolantes in
tantam aeris altitudinem eleuate ſunt: vt
humanis oculis minime viderentur. Quo
peracto territus: pater ait. Si vixerit in fan
tulus iſte aliquid magnū erit. ¶ Poſtea cuꝫ
adoleuiſſet ꝛ videret matrem ꝛ ſororem ſa-
cram virginem manus ſacerdotis oſcula-
ri: ipſe ludens ſorori dexteram offerebat:
aſſerens ſibi ꝛ id ab ea fieri oportere. Ro-
me igitur litteris eruditus cum cauſas pre-
torij ſplendide peroraret: a Ualētiniano im-
peratore ad regendum liguriam emilianā
prouinciam directus eſt. Cumqꝫ Medio-
lanum veniſſet: ꝛ ibidem epiſcopus tūc de-
eſſet: conuenit populus vt ſibi de epiſcopo
prouideret. Sed cum inter arrianos ꝛ ca-
tholicos de eligendo epiſcopo ſeditio nō mo-
dica orirer̄: illuc Ambro. cauſa ſedāde ſedi-
tiōis prexit: ꝛ ſtatiꝫ vox īfātis īſonuit dicēs
Ambroſiū epiſcopū. cui9 voci omnes vnani
miter cōſenſerūt Ambro. epiſcopum accla-
mantes. Quo ille cognito vt eos a ſe terro
ribus remoueret: eccleſiam exiēs tribunal
aſcēdit: ꝛ cōtra cōſuetudinem ſuā tormēta
pſonis adhiberi iuſſit. Quod cū faceret: ni-
hilomin9 popul9 acclamabat. Peccatū tu-

um ſup nos. Tūc ille turbat⁹ domū redijt:
philoſophiam ꝓfiteri voluit. Quod vt ne
faceret reuocat⁹: publicas mulieres publi
ce ad ſe adduci fecit: vt his viſis ab eius ele
ctiōe populū reuocaret. Sꝫ cū nec ſic ꝓfice
ret: ſed ſēp populū: peccatū tuū ſup nos ac
clamare videret: media nocte fugaꝫ petijt
Cūq̧ ad ticinū pgere putaret mane īuēit.
Qui iuent⁹ cū cuſtodiretur a populo: miſſa
eſt relatio ad clemētiſſimū īperatorē Uale
rianū qui ſūmo gaudio accepit q iudices a
ſe directi ad ſacerdotiū peterent̄. Letabat̄
etiā q verbū ſuū i eo fuerat adipletū. Dixe/
rat.n. cū proficiſcēti mādata daret: vade ꝛ
age nō vt iudex. ſed vt epiſcopus. Penden
te relatiōe iterū abſcondit̄. Sed iuentus cū
adhuc eēt cathecumin⁹ baptizat̄: ꝛ octaua
die i epiſcopalē cathedrā ſublimat̄. Cū au/
tem poſt annos quattuor Romam iuiſſet.
ꝛ ſoror eius ſicut virgo accedens. vt eius
dexteram oſcularetur: ſubridens ait. Ec/
ce vt dicebā tibi: ſacerdotis manū oſculariſ
Cū alij ad quandā ciuitatē ꝓ quodā epiſco/
po ordinādo iuiſſēt. ꝛ ei⁹ electiōi Juſtina im/
patrix ꝛ alij heretici cōtrairent volentes vt
de ſua ſecta aliqs ordinaretur: vna ex arri/
anoꝝ virginibus ipudētior ceteris tribunal
cōſcendit ꝛ beatū Ambroſium p veſtimētū
apprehendit: volens ipſū ad partem mulie/
rū trahere: vt ab eis ceſus de eccleſia cum
iniuria cōpelleret̄. cui Ambro. ait. Et ſi ego
indignus tanto ſacerdotio ſū: te tn̄ nō cōue
nit in quēcūq̧ ſacerdotē manuſ inijcere. vn̄
timere debuiſti iudicium dei: ne tibi aliquid
mali contingat. Quod dictum exitus con/
firmauit. nā die alio mortuā vſq̧ ad ſepul/
chrū deduxit: gratiā repēdēs pro ꝯtumelia
Quod factū oēs valde pterruit. Poſt hec
Mediolanū reuerſus inumeras inſidias a
Juſtina īpatrice ptulit muneribus ꝛ honori
bus aduerſus eū populū excitāte. Cū ergo
multi eū i exiliū pellere niterēt̄: vn⁹ eoꝝ ce
teris īfelicior i tātū furorē excitat⁹ eſt vt iu/
xta eccleſiā domū ſibi locaret: ac i ea quadri
gā paratā hēret: quo facili⁹ raptū ad exiliū
deportaret. Sed dei iudicio iſto die quo eū
ſe rapere arbitrat̄: in eadē quadriga de ea/
dem domo i exiliū pulſus ē. Cui tn̄ Ambro/
reddēs bona ꝓ malis: ſūptus ꝛ cetera neceſ
ſaria miniſtrauit. Cantus ꝛ officiū i eccleſia
Mediolanen̄ pmū celebrari iſtituit. Erāt
etiā tūc tēporis Mediolani multi a demo/
nib⁹ oppreſſi: qui ſe torqueri magnis voci/
bus clamabāt. Juſtina aūt ꝛ multi arriano/
rum cū ſimul hitarent dicebāt ambroſiū pe
cunia hoīes cōparare: qui ſe a ſpiritibus im/
mundis vexari mētirētur. ꝛ ab ambroſio di
cerēt ſe torqueri. Tunc ſubito vnus ex illis
arrianis qui aſtabāt arrept⁹ a demōio ime
diū ꝓſiluit: atq̧ clamare cepit. Utinā ſic tor
queant̄ ut torqueor q nō credūt ambroſio.
Ac illi confuſi in piſcinā demerſū hoiem ne/
cauerūt. Quidam hereticus acerrimus di/
ſputator ꝛ durus ꝛ incōuertibilis ad fidē cū
audiret ambro. predicantem vidit ad au/
res eius angelū loquētē verba: que poplo
predicabat. quo viſo fidē quā pſequebatur
cepit defēdere. Quidā aruſpex demones
aduocabat ꝛ ipos ad nōcēdū ambro. tranſ/
mittebat Sꝫ reuerſi demōes renūciabāt q
nō ſolū ad illū ſed nec ad fores domus ſue
appropiquare valebāt: quoniā ignis īſupe/
rabilis oīllē ud edificiū cōmuniret: vt etiā
longe poſiti vrerētur. Alius qdā ei⁹ cubicu
luꝫ adijt vt gladio ipſū necaret prece ac pre
cio a iuſtina inductus. ſed cū dextera gladi/
um eleuaſſet ut ipſū percuteret. ꝯtinuo aru
it man⁹ ei⁹. Cū viri theſſalonice ciuitatis in
impatorē aliqd deliqſſent. ꝛ eis impator pre
cibus indulſiſſet. clā a gēte curialiū malitia
per miſſum impatoris neſciente ambroſio
plurimi ſunt occiſi. Qđ vbi cōpuit ambro.
īpatori copiā itrādi eccl'iam denegauit: cui
cū impator diceret q dauid adulterium et
homicidiū cōmiſiſſet rn̄dit. Qui ſecutus es
errantē ſequere corrigētē. Quod cū audiſ/
ſet clementiſſim⁹ impator: ita gratanter ſu/
ſcepit q publicā penitētiā agere nō recuſa
uit. Quidā a demōio arrept⁹ acclamare ce/
pit ab ambro. ſe torqueri: cui ambroſius ob
muteſce diabole: qr nō te torquet ambroſi⁹
ſed inuidia tua: qr illuc hoīes aſcēdere cōſpi
cis vn̄ turpiter corruiſti. Nam ambroſius ne
ſcit inflari: ſtatimq̧ ille obmutuit. Quadaꝫ

vice cum beatus Ambroſi⁹ p ciuitatē pge/
ret: caſu qdaꝫ lapſus ē: ꝛ i terra ꝓſtratus ia/
cebat. quē vidēs alter ridere cepit. cui Am/
broſi⁹. Et tu q ſtas vide ne cadas: quo dicto
ſtatiꝫ lapſum doluit ſuū: q riſerat alienum.
Quadā etiā vice Ambroſius ad palatium
Macedonij magiſtri officioꝝ vt ꝓ quadā
itercederet venit. Sꝫ cū fores clauſas iue/
niſſet: nec itrādi copiā habere potuiſſet: ait.
Et tu qdē ad eccleſiā venies: ꝛ nō clauſis: ſꝫ
aptis ianuis igredi nō valebis. Elapſo ali/
quo tēpore metuēs inimicos Macedoni⁹
ad eccleſiā fugit: ꝛ patētibꝫ ianuis aditū re/
perire nō potuit. ¶ Fuit autē tāte abſtinen
tie vt quotidie niſi i ſabbato ꝛ die dominico
ꝛ feſtis precipuis ieiunabat. Tāte ꝛ largita
tis: q omnia que habere poterat eccleſijs ꝛ
pauperibus nihil ſibi retinēs tribuebat. Tā
te cōpaſſionis vt cū aliqs lapſum ſuū ſibi cō
fiteret̄ ſic amariſſime flebat: q illū flere ſi/
militer cōpellebat. Tāte humilitatis ꝛ labo
ris. vt libros quos dictabat ꝓpria māu ſcri
beret: niſi cū īfirmitate corporis grauaret̄
Tāte pietatis ꝛ dulcedinis: vt cū alicuius
ſancti ſacerdotis vel epiſcopi ſibi obit⁹ nun
ciaret̄ ſic amariſſime fleret: vt vix cōſolari
valeret. Cū autē iterrogaret̄ cur viros ſan
ctos q ad gloriā ꝓficiſcebant̄ ſic fleret: aie/
bat. Ne putetis me flere qr receſſerit: ſꝫ qr
me preceſſerit. ꝛ qa difficile inuenit̄ q tā di/
gnus officio ei⁹ habeat̄. Tāte ēt cōſtantie ꝛ
fortitudinis: q īpatoris vel pricipū vitia nō
palpabat: ſed cunctos voce cōſtātiſſime ar
guebat. Cū qdā vir quoddā flagitiū ppe
traſſet: ꝛ corā eo adduct⁹ fuiſſet. dixit Am/
broſi⁹. Oportet illū tradi ſathane i interitu
carnis: ne talia deiceps ppetrare audeat.
quo eodē momēto cū adhuc ſermo eēt i ore
ei⁹: ſpūs imūdus eū diſcerpere cepit. Qua/
dā vice cū beat⁹ Ambroſius romā pgeret
ꝛ i q̄dā villa Tuſcie apud quēdā hominē ni
miū locupletē hoſpitat⁹ fuiſſet: hoīem illuꝫ
de ſtatu ſuo ſollicite reqſiuit. cui ille reſpon
dit. Status me⁹ dn̄e ſemp felix extitit ꝛ glo
rioſus. Ecce.n. diuitiis īfinitis abundo ſer/
uos ꝛ famulos q̄plures habeo: copioſā fili/
oꝝ ꝛ nepotū turbā poſſideo: ꝛ oīa ſēp ad vo
ta habui nec vnq̄ mihi aliqđ aduerſū acci/
dit: vel quo cōtriſtarer euenit. Qđ audiens
Ambroſi⁹ vehemēter obſtupuit: ꝛ his q ſe/
cū erāt i comitatu dixit. Surgite ꝛ hic q̄ ci/
tius fugiam⁹ qr de⁹ n̄ ē i loco iſto. Feſtinate
filii feſtinate: nec i fugiēdo morā facite: ne
nos hic diuina vltio apprehendat: ꝛ i pecca
tis iſtoꝝ pariter nos iuoluat. Cū ergo fuge/
rent ꝛ aliq̄tulū ꝓceſſiſſent: terra ſubito ſe
aperuit: ꝛ hoīeꝫ illū cū vniuerſis q̄ ad ſe pti/
nebāt ita abſorbuit: vt nullū ide veſtigium
remaneret. Quod cernēs Ambroſi⁹ dixit.
Ecce fratres q̄ miſericorditer deus parcit
cū hic aduerſa tribuit: ꝛ ſeue iraſcit̄: cui ſēp
ꝓſpera elargit̄. In eodē autem loco fouea
quedā ꝓfundiſſima remāſiſſe dicitur: que
vſq̧ hodie in hui⁹ facti teſtimoniū pſeuerat
Cū aūt Ambroſi⁹ radicē oīum maloꝝ aua/
ritiam magis ac magis creſcere cerneret: ꝛ
maxime i his q erāt i ptātib⁹ cōſtituti: apud
quos etiā oīa pcio vēdebāt̄: nec nō ꝛ i his q
erāt i ſacris myſterijs deputati vehemēter
igemuit: ꝛ ſe de hui⁹ ſeculi piculo liberari i/
ſtantius exorauit qđ cū ſe obtinuiſſe gaude
ret: reuelauit fratribus q vſq̧ ad reſurrecti
onis dominicam ſecū eſſet. Ante vero pau/
cos dies q̄ lectulo decubaſſet ꝛ detineret̄
cū q̄drageſimū pſalmū cū nocturno dicta/
ret: ſubito ipſo vidēte i modū ſcuti breuis
ignis caput eius cooperuit: atq̧ paulatim
p os eius tanq̄ i domum hitator itrauit: tūc
facies ei⁹ tāq̧ nix effecta ē: ſed poſtmodum
ad ſpēm ſuā reuerſa. Ipo igit̄ die ſcribendi
ꝛ dictādi finē dedit: ꝛ fecit: nec illū pſalmuꝫ
explere potuit. Poſt paucos igit̄ dies īfir/
mitate laborare cepit. Tunc comes Italie
cuꝫ Mediolani eēt nobiles conuocauit di/
cens: q tāto viro recedēte periculuꝫ eſſet
ne Italie iterit⁹ immineret. Rogauitq̧ vt ad
vir dei accederēt rogātes vt ſibi adhuc ſpa
cium viuēdi a dn̄o īpetraret. Qđ ille vt au/
diuit reſpōdit. Nō ita iter vos vixi vt me vi
uere pudeat: nec mori timeā cuꝫ bonū do/
minum habeam⁹. Eo tpe q̄tuor ei⁹ diaconi
īuicē cōuenerunt tractātes iter ſe qs poſt
eius obituꝫ bonus eſſet. Cuꝫ ergo a loco i
quo vir ſanct⁹ Ambroſi⁹ iacebat longe eſ/

ſent ꝛ ſimplicianuꝫ ita ſilēter nominaſſēt vt
vix iuicē ſe audirēt: ille ab eis lōge poſitus
tertio exclamauit. Senex ē ſed bonus. Qđ
audiētes territi fuerunt: ꝛ nō niſi illuꝫ poſt
ei⁹ obituꝫ elegerunt. Honorat⁹ vero vrbis
vercellēſis epūs q beati Ambroſij exituꝫ ex/
pectabat cuꝫ ſe ſopori dediſſet vocē tertio
ſe clamantis audiuit: Surge qꝛ modo ē re/
ceſſurus. q cōſurgēs Mediolanuꝫ cōtinuo
venit: ꝛ ei diūici corporis ſacramētuꝫ dedit.
Moxqꝫ ille manus in moduꝫ crucis expan
dit: ꝛ vltimuꝫ ſpirituꝫ in verba orationis ef
flauit. Cuꝫ autē i nocte paſche corpus eius
ad eccleſiā fuiſſet delatuꝫ: plurimi īfantes
baptizati euꝫ viderunt ita vt aliq ſedentem
in cathedra in tribunali dicerēt: alij aſcēdē/
tē digito ſuis parētibus demōſtrarent. Nō
nulli vero ſtellā ſup corpus eius ſe videre
narrabāt. Quidā preſbyteri cuꝫ i conuiuio
cuꝫ alijs multis eſſet: ꝛ .ſ. Ambro. detrahe/
re cepiſſet: euꝫ cōtinuo plaga pcuſſit ꝛ cōti/
nuo ad lectum adductus vitā finiuit. Itē in
vrbe Carthaginēſi cum tres epiſcopi ſimul
cōuiuarēt: ꝛ vn⁹ eorum .b. Ambroſio detra
xiſſet relatum ē illi qđ illi preſbytero q ſibi
detraxerat accidiſſet: qđ cū ille paruipen/
deret ſubito letale vulnus excepit: ꝛ extre
mū cōtinuo diē clauſit. ¶ De nomine.

Ucia dicit̄ a luce. Lux eniꝫ habet
pulchritudinē i aſpectu: qꝛ vt dicit
Ambroſi⁹: lucis natura hec ē: vt oīs
eius ī aſpectu gratia ſit diffuſionē habēs ſi/
ne coinqnatione: qꝛ perqueccumqꝫ imunda
nō coiquinat̄ rectū inceſſum ſine curuitate
Lōgiſſimā lineā pertranſit ſine moroſa di
latione. Per hoc oſtenditur ꝙ .b. Lucia ha/
buit decorem virginitatis ſine aliqua corru
ptiōe. Diffuſionē caſtitatis ſine aliquo diffu/
ſo amore. Rectum inceſſum ītentionis ī de
uꝫ ſine aliq̄ obligtate. Lōgiſſimā lineā diu/
turne operatiōis ſine negligentie tarditate:
uel dicit̄ Lucia quaſi lucis via. ¶ De ſācta
Lucia martyre ꝛ virgine.

Ucia virgo ſiracuſana nobilis
genere audiens famā ſā/
cte Agathe p totā Siciliā diuulga
ri: ad ſepulchrum eius adiit cuꝫ matre ſua
euthicia: annis quatuor fluxū ſāguinis pa/
tiēte icurabiliter. Inter ipſa miſſaꝝ ſolēnia
contigit vt illud euāgeliū legeret̄: i quo do/
minū mulierē ab hac paſſiōe ſanaſſe narrat̄
tūc Lucia matri dixit. Si credis his que le/
gunt̄. crede Agatā paſſā ꝓ noīe Jeſu hoc
meruiſſe: vt illū ſēp hēat pſētē: ꝓ cui⁹ noīe
ſuſtinuit paſſionē. Si ergo ei⁹ ſepulchrū cre
dēs cōtigeris: pfecta ſanitate ↄtinuo gaude
bis. igit̄ recedētib⁹ cūctis: ꝛ mr̄ ꝛ filia iuxta
ſepulchrū ſe ꝓſtrauerūt ꝛ ceperunt lachry/
mis rogitare ſuffragiū. Interea Luciā ſōn⁹
arripuit: viditqꝫ Agatā i medio āgeloꝝ gē/
mis ornatā ſtātē ꝛ dicētē ſibi. Soror mīa Lu
cia virgo đi deuota qđ a me petis? Potero
.n. dn̄i mi Jeſu xp̄i auxilio cōtinuo pſtar̄ ſub
ſidiū. nā ecce p fidē tuā ſanata ē mr̄ tua. ꝛ ſi
cut p me ciuitas cathaniēſium ſublimatur a
Chriſto: ita p te ſiracuſana ciuitas decorabi
tur a dn̄o Jeſu xp̄o: qa iocūdū deo i tua vir/
ginitate habitaculū pparaſti. Et his auditis
expgefacta ſurrexit: ꝛ tremēs Lucia matri
dixit: Mater mea ecce ſanata es. Per ipāꝫ
ergo te ↄ̄precor: que ſuis orōnib⁹ te ſanauit
ne mihi de cetero nomines ſpōſū: neqꝫ velis
de corporis mei poſteritate fructū mortali/
tatis acqrere: ſꝫ oīa que mihi cunti ad corru
ptiōis auctorē eras datura ꝓ dotē. da mihi
cunti ad itegritatis auctorē dn̄ꝫ Jeſū xp̄m
vt videlicet pauperibus tribuā. cui mater
Omnia que fuerūt patris tui defūcti ante
nouē ānos ītacta cuſtodiēs ampliaui poti⁹
qꝫ minui patrimonium. Mea vero omnia
que ſunt vel eſſe poſſunt: melius ipſa tu no/
ſti. Tege prius oculos meos: ꝛ quicquid vo
lueris de facultatibus facito. ad quam
Lucia. Non ſatis deo carus eſt cui illi
hec dat q̄ ſecum ferre non poteſt: ſed ſi vis
grata eſſe deo: hec illi da quibus poſſes vti.
Moriens igitur nihil poteris tecum ferre
Qđ moriens das: ideo das: quia tecum fer
re non potes. Da igitur dum viuis chriſto
qđ poſſides: ꝛ mercedem habebis ꝛ quicqđ
mihi daturam ſpoponderas vel etiam cogi
taueras Chriſto incipe tradere. Cum ergo
rediſſent: ꝛ de his quotidie fabularentur
cum matre: fit continuo diſtractio rerum: ꝛ

dantur in neceſſitatibus pauperū. At vbi
pene oīa diſtracta ſunt ꝛ pauperib⁹ eroga/
ta .ſ. viduis: ꝛ orphanis: ꝛ pegrinis: ꝛ deo ſer
uientibus. Interea dū patrimoniū quaſi di
ſtributum ad ſpōſi notitiā perueniret: requi
rit de his ſpōſus a nutrice. Reſpondit illa
caute ꝙ vtiliorē poſſeſſionē ſponſa ſua iue/
niſſet: que mille ſolidos: ꝛ eo amplius i red/
ditibus preſtaret: quaꝫ ſuo noīe volebat cō
parare: ꝛ ideo videbat̄ aliquāta diſtrahere
credidit ſtultus carnale cōmertiū: ꝛ cepit au
ctor cē vendētiū. Uēditis oībus ꝛ paupib⁹
erogatis ſpōſus trahit eā corā Paſcaſio cō
ſulari dicēs eā chriſtianā eſſe: ꝛ cōtra leges
viuere auguſtoꝝ. quā paſcaſius cōprehen/
ſā corripiēs: innitātı eā Paſcaſio ad ſacrifi
cia idoloꝝ rn̄dit. Sacrificiū deo placēs eſt
viſitare paupes: ꝛ eis in neceſſitatib⁹ ſubue
nire: ꝛ qꝛ iā amplius nō habeo quid offeram
me ipſā offero hoſtiā deo viuētē. Paſcaſi⁹
Iſta verba tibi ſimili ſtulto chriſtiano narra
re poteris: mihi autē qui principū decreta
cuſtodis: iſta fruſtra proſeq̄ris. Ad quē Lu
cia. Tu principū decreta cuſtodis: ꝛ ego đi
mei legē cuſtodiam. Tu principes times ꝛ
ego timeo dn̄m. Tu illos offendere nō vis
ꝛ ego deum offendere caueo. Tu illis place
re deſideras: ego vt chriſto placeā cōcupi
ſco. Tu ergo fac tibi quod vtile eſſe cogno/
ſcis: ego faciā quod mihi vtile perſpexero.
Cui Paſcaſius. Patrimoniū tuū cum cor/
ruptoribus expēdiſti: ꝛ ideo quaſi meretrix
loqueris. cui Lucia. Patrimoniū meū i tu/
to loco cōſtitui: corruptores autē corporis ꝛ
mentis nunqꝫ ſciui. Reſpōdit paſcaſi⁹. Qui
ſunt corruptores mētis ꝛ corporis? reſpon/
dit Lucia. Uos eſtis q ſuadetis vt aīe ſuum
deſerāt creatorē. Corruptores vero corpo/
ris ſunt q corporalē delectationē preponūt
epulis ꝛ delectationib⁹ ſempiternis. Paſca
ſius dixit. Ceſſabunt verba cū peuētū fue/
rit ad verbera. cui Lucia. Dei verba ceſſare n̄
poſſūt. cui Paſcaſi⁹. Tu ergo es deus. Lu
cia reſpōdit. Ancilla dei ſum: q dixit. Cū ſte/
teritis ante reges ꝛ principes nolite cogita,
re. ꝛc̄. Nō .n. vos eſtis q loq̄mini. ꝛc̄. Paſca/
ſius dixit. In te ergo ē ſpirit⁹ ſanct⁹. cui Lu/
cia. Qui caſte viuunt templum ſpiritus
ſancti ſunt: ꝛ ſpiritus ſanctus habitat in
eis. cui Paſcaſius. Ego faciam te ad lu/
panar duci: vt ibi violationē accipias ꝛ ſpiri
tum ſanctum perdas. cui Lucia. Non coin
quinatur corpus niſi de conſenſu mentis.
Nam ſi me inuita violari feceris caſtitas mi
bi duplicabitur ad coronam. Nunqꝫ autem
voluntatem meam ac conſenſum poteris
prouocare. Ecce corpus meū ad omne ſup/
plicium eſt paratum: quid moraris: Incipe
fili diaboli deſideria penarum tuarum i me
exercere. Tunc Paſcaſius lenones fecit
venire dicens. Inuitate ad eam omnem po
pulum: ꝛ tam diu illudatur donec mortua
nuncietur. Uolentes autē eam trahere tan
to pondere ſpiritus ſanctus eā fixit vt omni
no mouere eam nequirent. Accedentes au
tem ſimiliter ex officio implētes deficiebāt
viribus ꝛ chriſti virgo immobilis permane
bat. Tunc miſerunt funes in manibus ꝛ pe/
dibus eius. Fecitqꝫ paſcaſi⁹ mille uiros ac/
cedere: ꝛ manus eius ꝛ pedes ligare: ſꝫ nul/
latenus poterant eam mouere. Tunc ꝛ cū
viris mille paria boum adhibuit: ſꝫ tn̄ virgo
domini immobilis permanſit. Uocatis autē
magis vt ſuis incantationibus moueretur
omnino moueri non potuit. Tunc dixit pa/
ſcaſius. Que ſunt iſta maleficia ꝙ vna pu/
ella a mille uiris non mouetur? Lucia dixit
Non ſunt iſta maleficia: ſed beneficia Chri/
ſti. Porro ſi adhuc decem milia adhibueris
eque vt prius immobilem me videbis. Pu/
tans vero paſcaſius ſecundum quorumdā
figmentum ꝙ lotio fugarentur maleficia:
iuſſit eam lotio perfundi. Cumqꝫ nec ſic mo
ueri poſſet anguſtiatus nimis: copioſū ignē
circa eam accendi: picemqꝫ ꝛ raſinam ꝛ fer
uens oleum ſuper eam fundi iuſſit. Dixitqꝫ
lucia. Inducias impetraui martyrij mei vt
credentibus timorem auferam paſſionis: ꝛ
nō credētib⁹ vocem inſultationis. Uiden/
tes autē amici paſcaſij eū anguſtiari: in gut/
ture eius gladiū immiſerunt: que nequaqꝫ
loq̄lā omittens dixit. Annuncio vobis pacē
eccl̄ie redditā Maximiano hodie mortuo
ꝛ đ regno ſuo Diocletiano expulſo: ꝛ ſic̄ ciui/

tati cathanienſi ſoror mea Agata data eſt
ꝓtectrix: ſic ⁊ ego ciuitati ſiracuſane cõceſ/
ſa ſũ iteruẽtrix. Dũ hoc virgo loqͥ̃ ecce mi/
niſtri romanoꝝ venũt. Paſcaſiũ apprehẽ
dũt: ⁊ vinctũ ad Ceſarẽ ſecũ ducũt. Audie/
rat. n. Ceſar ꝙ vniuerſã ꝓuīciã fuerat depꝰ/
dat⁹. Veniẽs ergo Romã ⁊ ſenatui accuſa
tus pariter ⁊ cõuict⁹ capitali ſẽtẽtia ẽ puni/
tus. Virgo vero Lucia de loco ĩ quo pcuſ/
ſa ẽ mota nõ ẽ nec ſpiritũ tradidit quoaduſ/
ꝙ ſacerdotes venirent ⁊ corp⁹ dñi ei trade
rent ⁊ oẽs aſtãtes amẽ dño rñderẽt. In eo/
dem aũt loco ſepulta ẽ: eccleſia fabricata.
Paſſa ẽ autẽ tempore Conſtantini ⁊ Ma/
xentij circa annum domini. 310.

¶ De nomine.

Thomas interꝑtat̃ abyſſus vel gemin⁹: quod ẽ
grece didim⁹ dei vel dr̃ Thomas
a thomos qđ ẽ diuiſio vel ſectio. Dic:r̃ ergo
abyſſus eo ꝙ ꝓfũditatẽ dĩtatis penetrare
meruit qñ ad ſui ĩterrogationẽ. Chriſt⁹ ſibi
rñdit. Ego ſũ via veritas ⁊ vita. Dicit̃ gemi
n⁹ eo ꝙ reſurrectionem chriſti quaſi gemi
nate ⁊ ĩ duplũ ꝙ alij cognouit. Nam illi co
gnouerunt vidẽdo: iſte vidẽdo ⁊ palpando
Diuiſio ãt ſiue ſectio dr̃ qꝛ mẽtẽ ſuã ab amo
re mũdi diuiſit: vel qa ab alijs in fide reſur/
rectionis diuiſus ⁊ ſectus fuit. vel dr̃ Tho/
mas quaſi totus means ĩ dei. ſ. amore ⁊ con
tẽplatione. habuit. n. tria q̃ in ipſo indicaue
runt fuiſſe amorẽ dei de qbus dicit proſper
in libro de vita cõtẽplatiua. Quid ẽ deũ di
ligere niſi animo cõcipe feruide viſionis eĩ
effectũ: peccati odiũ: ⁊ mũdi faſtidiũ? Vel
Thomas dr̃ a theos ꝙ eſt deus: ⁊ me⁹. vn/
de thomas quaſi de⁹ me⁹ ⁊ hoc propter illđ
quod dixit cũ certificat⁹ credidit: deus me⁹

¶ De ſancto Thoma apoſtolo.

Thomas apoſtolus cũ eẽt apud Ce
ſarẽ apparuit ei dñs dicens. Rex
īdie Gondofor⁹ miſit ꝑpoſit⁹ Aba/
nẽ querere hoĩẽ architectoria arte erudi/
tũ. Veni igit̃ ⁊ trãſmittã te ad eũ. Cui Tho
mas dñe mitte me quo vis ꝑterꝙ ad indos
Cui dñs. ¶ Vade ſecure quia ero cuſtos tui
Cũꝙ indos cõuerteris. ad me cum palma
martyrij venies. Cui thomas. Domin⁹ me⁹
es: ⁊ ego ſeruus tu⁹: fiat volũtas tua: Cũꝙ
ꝑpoſit⁹ ꝑ forũ ãbularet. Dixit ei dñs. Quid
cũperare vis iuuenis? Cui ille. Domin⁹ me
us miſit me vt cõducat̃ ſibi ſeruos in arte ar
chitectoria eruditos vt romano opere ſibi
palatiũ conſtruatur. Tũc tradidit ei Tho/
mã. aſſerẽs eũ plurimũ in tali arte peritum
¶ Nauigãtes aũt ad quãdã ciuitatẽ vene/
runt. in qua rex filie ſue nuptias celebrabat
Hic cũ preconizari feciſſet vt oẽs nuptijs
intereſſẽt: al's regẽ offenderent: contigit il/
lũ Abanẽ ⁊ apoſtoluz introire. Puella aũt
hebrea fiſtulã ĩ manu gerẽs vnũquẽꝙ lau
de aliqua cõmendabat. Videnſꝙ apoſtoluz
intellexit hunc eſſe hebreum: eo ꝙ nõ man/
ducaret: ſed oculos ad celũ fixos haberet.
Cũꝙ puella corã eo hebraice caneret dicẽſ
Unus eſt deus hebreoꝝ qui creauit oĩa et
fundauit maria: apoſtolus hec eadẽ verba
repetere ſatagebat. Videns autẽ pincerna
ꝙ nõ mãducaret nec biberet: ſed tantũ ocu
los fixos ad celũ haberet: apoſtoluz dei in
maxillã percuſſit. cui apoſtolus. Meli⁹ ẽ vt
in futuro indulgẽtia tibi tradat̃: non hic ſur
gã donec man⁹ que me pcuſſit huc a canib⁹
afferat̃. Hic igitur ad hauriẽdã aquã abijt:
leo ipſũ occidẽs ſanguinẽ eius bibit. Lace/
rantib⁹ autẽ canib⁹ eius corpus vnus niger
canis manũ ei⁹ dexterã in mediũ conuiuiũ
apportauit: quo viſo oĩs turba obſtupuit et
puella eius verba referẽs ꝓiecta fiſtula ad
pedes apoſtoli ſe ꝓiecit. Hui⁹ ãt vltionem
factã reprobat Augu. in li°. contra fauſtum
⁊ aſſerit a pſeudo hoc fuiſſe inſertum. Un/
de ⁊ legẽda hec quo ad plura ſuſpecta habe
tur. Poſſet tamẽ dici ꝙ nõ aĩo impetrandi
ſed modo predicẽdi dictũ ſit. Sꝫ tamẽ ſi Au
guſtini verba diligẽter inſpiciantur nõ peni
tus iſta reprobare videntur. Ait. n. ſic in eo
dẽ libro. Legunt ſcripturas apochryphas
manichei: ⁊ neſcio a quibus ſutorib⁹ fabula
rum ſub apoſtoloꝝ noĩe ſcriptas q ſuorum
ſcriptorum tẽporib⁹ in autoritatẽ ſancte ec
cleſie recipi mererentur ſi ſancti ⁊ docti ho
mines q tũc in hac uita erãt ⁊ examinare po
terant: alia eos nõ vera locutos eẽ cogno/
ſcerent. Ibi tñ legũt apoſtolũ Thomã: cũ
eſſet in quodã nuptiaꝝ conuiuio peregrin⁹
⁊ prorſus incognitus: a quodã miniſtro pal/
ma pcuſſum imprecatum fuiſſe homini con
tinuã ſceuãꝙ vindictã. Nã cũ egreſſus eẽt
ad fontẽ vnde ⁊ aquã cõuiuantibus mini/
ſtraret: in eũ leo irruens iteremit: manũꝙ
eius qua caput apoſtoli leui ictu pcuſſerat
a corpore auulſã ſecundũ verbũ eiuſdẽ apo
ſtoli id optantis atꝙ ĩperantis: canis manũ
intulit menſis: in qbus ipſe apoſtolus diſcũ/
bebat: qđ hoc videri crudeli⁹ poteſt. Veruꝫ
qa ibi niſi tamẽ fallor: hoc etiã ſcriptuꝫ ẽ ꝙ
ei veniã in ſeculo futuro petierit: factaꝙ ẽ
cõpenſatio beneficij maioris vt ⁊ apoſtol⁹
ꝙ̃ carus deo eſſet: ꝑ hunc timorẽ cõmenda
ret̃ ignotis: ⁊ ille poſt hãc vitã quãdoꝙ fini
endã conſolaret̃. vtruꝫ illa vera ſint an con
ficta narratio nihil mea nunc itereſt. Certe
eniꝫ manichei a qbus ille ſcripture quas ca
non eccleſiaſticus reſpuit: tanꝙ vere atꝙ
ſincere acceptãtur: ſaltẽ hic cogunt̃ fateri
illã patientie virtutẽ quã docet domin⁹ di/
cens. Si quis te percuſſerit in maxillã dex/
trã prebe ei ſiniſtrã: poſſe eſſe in preparatio
ne cordis: etiã ſi non exhibeat̃ geſtu corpo/
ris ⁊ expreſſione verboꝝ. quando qdẽ apo/
ſtolus palma pcuſſus: poti⁹ dñm rogauit vt
iniurioſo homini in futuro ſeculo parceretur
in preſenti autẽ ſeculo illa iniuria non inul/
ta relinqueret̃ ꝙ̃ vel prebuit ferienti alte/
rã: aut vt iteꝝ feriret admonuit. Tenebat
certe iteri⁹ dilectionis affectũ ⁊ exteri⁹ req
rebat correctiõis exemplũ. Siue hoc verũ
ſit: ſiue confictũ: cur nolũt credere tali aĩo
famulũ dei Moyſen idoli fabricatores ⁊
adoratores gladio ꝓſtrauiſſe? Si autẽ pe/
nas illas comparamus quid ſimile ferro in/
terimi ⁊ a feris trucidari atꝙ laniari: quan/
doqdem iudices publicis legibus ſeruiẽtes
maioris criminis reos beſtijs ſubdi ꝙ̃ gla/
dio percuti iubent̃. Hec Auguſtinus. Tũc
apoſtolus ad petitionem regis ſponſum ⁊
ſponſam benedixit. Da inquiens adoleſcen
tibus domine his benedictionẽ tue dextere
⁊ in eorum mentibus ſemina ſemen vite.
Abeunte autem apoſtolo in manu iuuenis
eſt repert⁹ plenus dactalis palme ramus.
Comedentibus vero ſponſo ⁊ ſpõſa de fru
ctu eius ambo obdormiunt: ⁊ ſomniuꝫ ſimi
le ambo cernunt. Videbatur etenim eis ꝙ
rex gẽmatus eos amplecteretur: ⁊ diceret
Apoſtolus meus benedixit vos: vt eterne
vite participes ſitis. Euigilantibus autem
⁊ mutuo ſibi ſomnia reuelantibus apoſtolus
ad eos ingreditur dicens eis. Rex me⁹ vo
bis modo apparuit: ⁊ me clauſis ianuis huc
adduxit: vt ſuper vos benedictio mea fru/
ctificet. Habetis carnis integritatẽ que eſt
omniũ regina virtutum: ⁊ fructus ſalutis ꝑ
petue: virginitas eſt ſoror ãgeloꝝ poſſeſſio
omnium bonorũ: victoria libidinum: fidei
trophcum: expugnatio demonum: ⁊ eter/
norum ſecuritas gaudioꝝ. De libidine autẽ
corruptio gignit̃: de corruptione pollutio
naſcit̃: de pollutione autẽ reatus oritur: de
reatu confuſio generat̃. Hec illo referẽte
duo angeli apparuerunt dicẽtes eis. Nos
ſumus angeli vobis ad cuſtodiã deputati
q ſi apoſtoli bene ſeruaueritis monita: offe/
remus deo omnia vota veſtra. Eos igitur
apoſtolus baptizauit: ⁊ de fide diligẽter e/
docuit. Poſt multum vero temporis ſpon/
ſa nomine Pelagia ſacro velamine conſe/
crata martyrium patitur: ⁊ ſponſus nomi/
ne Dionyſius illi ciuitati in epiſcopum ordi/
natur. Poſt hec autem apoſtolus ⁊ Aba/
nes ad regem Indie peruenerunt. Deſigna
to vero ab apoſtolo mirabili palatio ⁊ copio
ſo theſauro accepto: rex in aliam prouinci/
am proficiſcitur: ⁊ apoſtolus vniuerſũ the/
ſaurum pauperibus elargitur. per totum
autem biennium quo abfuit rex: apoſtolus
predicationi inſtitit: ⁊ innumerabilem po/
pulum ad fidem conuertit. Rediens auteꝫ
rex: ⁊ que Thomas fecerat diſcens: ipſum
cuꝫ Abane ĩ ima carceris recluſit. Ut poſt/
modum viuos excoriatos vltricibus daret
flammis. Interea Gad frater regis mori/
tur: ⁊ ei ſepulchrum cum ambitione nimia
preparatur. Quarta autem die qui mortu/
us fuerat reſurrexit: ⁊ ſtupefactis omnib⁹
⁊ cunctis fugientib⁹ dixit fratri ſuo. Hic ho
mo frater quẽ excoriare ⁊ icendere diſpo/

tati cathanienſi ſoroꝛ mea Agata data eſt
ꝓtectrix: ſic ⁊ ego ciuitati ſiracuſane cōceſ/
ſa ſū interuētrix. Dū hoc virgo loq̃t ecce mi/
niſtri romanoꝝ venūt. Paſcaſiū apphē
dūt: ⁊ vinctū ad Ceſarē ſecū ducūt. Audie/
rat.n. Ceſar ꝙ vniuerſā ꝓuinciā fuerat dep̄/
datꝰ. Veniēs ergo Romā ⁊ ſenatui accuſa
tus pariter ⁊ cōuictꝰ capitali ſētētia ē puni/
tus. Uirgo vero Lucia de loco ī quo ꝑcuſ/
ſa ē mota nō ē nec ſpiritū tradidit quoaduſ/
ꝗ ſacerdotes venirent ⁊ corpꝰ dn̄i ei trade
rent ⁊ oēs aſtātes amē dn̄o r̄nderēt. In eo/
dem aūt loco ſepulta ē: eccleſia fabricata.
Paſſa ē autē tempoꝛe Conſtantini ⁊ Ma/
xentii circa annum domini. 310.

¶ De nomine.

Thomas interp̄tat̄ abyſſus vel geminꝰ: quod ē
grece didimꝰ dei vel dr̄ Thomas
a thomos qđ ē diuiſio vel ſectio. Dic̄t ergo
abyſſus eo ꝙ ꝓfūditatē diuitatis penetrare
meruit qn̄ ad ſui īterrogationē. Chriſtꝰ ſibi
r̄ndit. Ego ſū via veritas ⁊ vita. Dicit̄ gemi
nꝰ eo ꝙ reſurrectionem chriſti quaſi gemi
nate ⁊ ī duplū ꝗ alij cognouit. Nam illi co
gnouerunt vidēdo: iſte vidēdo ⁊ palpando
Diuiſio āt ſiue ſectio dr̄ q2 mētē ſuā ab amo
re mūdi diuiſit: vel ꝗa ab alijs in fide reſur/
rectionis diuiſus ⁊ ſectus fuit. vel dr̄ Tho/
mas quaſi totus means ī dei.ſ. amoꝛe ⁊ con
tēplatione. habuit.n. tria q̄ in ipſo indicaue
runt fuiſſe amoꝛē dei de ꝗbus dicit proſper
in libro de vita cōtēplatiua. Quid ē deū di
ligere niſi animo cōcipe feruide viſionis ꝛ ī
effectū: peccati odiū: ⁊ mūdi faſtidiū? Uel
Thomas dr̄ a theos ꝙ eſt deus: ⁊ meꝰ. vn/
de thomas quaſi deꝰ meꝰ ⁊ hoc propter illđ
quod dixit cū certificatꝰ credidit: deus meꝰ

¶ De ſancto Thoma apoſtolo.

Thomas apoſtolus cū eēt apud Ce
ſarē apparuit ei dn̄s dicens. Rex
īdie Gondoforꝰ miſit ꝑpoſitꝰ Aba/
nē querere hoīnē architectoꝛia arte erudi/
tū. Ueni igit̄ ⁊ trāſmittā te ad eū. Cui Tho
mas dn̄e mitte me quo vis p̄terꝗ ad indos
Cui dn̄s. ¶ Uade ſecure quia ero cuſtos tui
Cūq; indos cōuerteris. ad me cum palma
martyrij venies. Cui thomas. Dominꝰ meꝰ
es: ⁊ ego ſeruus tuꝰ: fiat volūtas tua: Cūq;
ꝑpoſitꝰ p foꝛū ābularet. Dixit ei dn̄s. Quid
cūperare vis iuuenis? Cui ille. Dominꝰ me
us miſit me vt cōducā ſibi ſeruos in arte ar
chitectoꝛia eruditos vt romano opere ſibi
palatiū conſtruatur. Tūc tradidit ei Tho/
mā. aſſerēs eū plurimū in tali arte peritum
¶ Nauigātes aūt ad quādā ciuitatē vene/
runt. in qua rex filie ſue nuptias celebrabat
Hic cū preconizari feciſſet vt oēs nuptijs
intereſſēt: al's regē offenderent: contigit il/
lū Abanē ⁊ apoſtoluz introire. Puella aūt
hebrea fiſtulā ī manu gerēs vnūquēq; lau
de aliqua cōmendabat. Uidēſq; apoſtoluz
intellexit hunc eſſe hebreum: eo ꝙ nō man/
ducaret: ſed oculos ad celū fixos haberet.
Cūq; puella corā eo hebraice caneret dicēſ
Unus eſt deus hebreoꝝ qui creauit oīa et
fundauit maria: apoſtolus hec eadē verba
repetere ſatagebat. Uidens autē pincerna
ꝙ nō mādicaret nec biberet: ſed tantū ocu
los fixos ad celū haberet: apoſtoluz dei in
maxillā percuſſit. cui apoſtolus. Meliꝰ ē vt
in futuro indulgētia tibi tradat̄: non hic ſur
gā donec manꝰ que me ꝑcuſſit huc a canibꝰ
afferat̄. Hic igitur ad hauriēdā aquā abijt:
leo ipſū occidēs ſanguinē eius bibit. Lace/
rantibꝰ autē canibꝰ eius coꝛpus vnus niger
canis manū eiꝰ dexterā in mediū conuiuiū
appoꝛtauit: quo viſo oīs turba obſtupuit et
puella eius verba referēs ꝓiecta fiſtula ad
pedes apoſtoli ſe ꝓiecit. Huiꝰ āt vltionem
factā reprobat Augu. in liͦ. contra fauſtum
⁊ aſſerit a pſeudo hoc fuiſſe inſertum. Un/
de ⁊ legēda hec quo ad plura ſuſpecta habe
tur. Poſſet tamē dici ꝙ nō aīo impetrandi
ſed modo predicēdi dictū ſit. Sz tamē ſi Au
guſtini verba diligēter inſpiciantur nō peni
tus iſta reprobare videntur. Ait.n. ſic in eo
dē libro. Legunt ſcripturas apochryphas
manichei: ⁊ neſcio a quibus ſutoꝛibꝰ fabula
rum ſub apoſtoloꝝ noīe ſcriptas q ſuoꝛum
ſcriptoꝛum tēpoꝛibꝰ in autoꝛitatē ſancte ec
cleſie recipi mererentur ſi ſancti ⁊ docti ho
mines q tūc in hac uita erāt ⁊ examinare po
terant: alia eos nō vera locutos eē cogno/
ſcerent. Ibi tn̄ legūt apoſtolū Thomā: cū
eſſet in quodā nuptiaꝝ conuiuio peregrinꝰ
⁊ proꝛſus incognitus: a quodā miniſtro pal/
ma ꝑcuſſum imprecatum fuiſſe homini con
tinuā ſceuāq; vindictā. Nā cū egreſſus eēt
ad fontē vnde ⁊ aquā cōuiuantibus mini/
ſtraret: in eū leo irruens itaremit: manūq;
eius qua caput apoſtoli leui ictu ꝑcuſſerat
a coꝛpoꝛe auulſā ſecundū verbū eiuſdē apo
ſtoli id optantis atq; iperantis: canis manū
intulit menſis: in ꝗbus ipſe apoſtolus diſcū/
bebat: qđ hoc videri crudeliꝰ poteſt. Ueruz
ꝗa ibi niſi tamē falloꝛ: hoc etiā ſcriptuz ē ꝙ
ei veniā in ſeculo futuro petierit: factaq; ē
cōpenſatio beneficii maioris vt ⁊ apoſtolꝰ
ꝗ carus deo eſſet: p hunc timorē cōmenda
ret̄ ignotis: ⁊ ille poſt hāc vitā quādoq; fini
endā conſolaret̄. vtruz illa vera ſint an con
ficta narratio nihil mea nunc intereſt. Certe
eniz manichei a ꝗbus ille ſcripture quas ca
non eccleſiaſticus reſpuit: tanꝗ vere atq;
ſincere acceptātur: ſaltē hic cogunt̄ fateri
illā patientie virtutē quā docet dominꝰ di/
cens. Si quis te percuſſerit in maxillā dex/
trā prebe ei ſiniſtrā: poſſe eſſe in preparatio
ne cordis: etiā ſi non exhibeat̄ geſtu coꝛpo/
ris ⁊ expreſſione verboꝝ. quando ꝗdē apo/
ſtolus palma ꝑcuſſus: potiꝰ dn̄m rogauit vt
iniurioſo homini in futuro ſeculo parceretur
in preſenti autē ſeculo illa iniuria non inul/
ta relinqueret̄ ꝗ vel prebuit ferienti alte/
rā: aut vt itex feriret admonuit. Tenebat
certe interiꝰ dilectionis affectū ⁊ exteriꝰ req
rebat correctiōis exemplū. Siue hoc verū
ſit: ſiue confictū: cur nolūt credere tali aīo
famulū dei Moyſen idoli fabricatores ⁊
adoratores gladio ꝓſtrauiſſe? Si autē pe/
nas illas comparamus quid ſimile ferro in/
terimi ⁊ a feris trucidari atq; laniari: quan/
doꝗdem iudices publicis legibus ſeruiētes
maioris criminis reos beſtijs ſubdi ꝗ gla/
dio percuti iubent̄. Hec Auguſtinus. Tūc
apoſtolus ad petitionem regis ſponſum ⁊
ſponſam benedixit. Da inquiens adoleſcen
tibus domine his benedictionē tue dextere
⁊ in eorum mentibus ſemina ſemen vite.
Abeunte autem apoſtolo in manu iuuenis
eſt repertꝰ plenus dactalis palme ramus.
Comedentibus vero ſponſo ⁊ ſpōſa de fru
ctu eius ambo obdoꝛmiunt: ⁊ ſomniuz ſimi
le ambo cernunt. Uidebatur etenim eis ꝙ
rex gēmatus eos amplecteretur: ⁊ diceret
Apoſtolus meus benedixit vos: vt eterne
vite participes ſitis. Euigilantibus autem
⁊ mutuo ſibi ſomnia reuelantibus apoſtolus
ad eos ingreditur dicens eis. Rex meꝰ vo
bis modo apparuit: ⁊ me clauſis ianuis huc
adduxit: vt ſupēr vos benedictio mea fru/
ctificet. Habetis carnis integritatē que eſt
omniū regina virtutum: ⁊ fructus ſalutis ꝑ
petue: virginitas eſt ſoroꝛ āgeloꝝ poſſeſſio
omnium bonoꝛū: victoria libidinum: fidei
trophेum: expugnatio demonum: ⁊ eter/
norum ſecuritas gaudioꝝ. De libidine autē
coꝛruptio gignit̄: de coꝛruptione pollutio
naſcit̄: de pollutione autē reatus oꝛitur: de
reatu confuſio generat̄. Hec illo referēte
duo angeli apparuerunt dicētes eis. Nos
ſumus angeli vobis ad cuſtodiā deputati
q ſi apoſtoli bene ſeruaueritis monita: offe/
remus deo omnia vota veſtra. Eos igitur
apoſtolus baptizauit: ⁊ de fide diligēter e/
docuit. Poſt multum vero temporis ſpon/
ſa nomine Pelagia ſacro velamine conſe/
crata martyrium patitur: ⁊ ſponſus nomi/
ne Dionyſius illi ciuitati in epiſcopum oꝛdi/
natur. Poſt hec autem apoſtolus ⁊ Aba/
nes ad regem Indie peruenerunt. Deſigna
to vero ab apoſtolo mirabili palatio ⁊ copio
ſo theſauro accepto: rex in aliam prouinci/
am proficiſcitur: ⁊ apoſtolus vniuerſū the/
ſaurum pauperibus elargitur. per totum
autem biennium quo abfuit rex: apoſtolus
predicationi inſtitit: ⁊ innumerabilem po/
pulum ad fidem conuertit. Rediens autez
rex: ⁊ que Thomas fecerat diſcens: ipſum
cuz Abane ī ima carceris recluſit. Ut poſt/
modum viuos excoriatos vltricibus daret
flammis. Interea Gad frater regis mori/
tur: ⁊ ei ſepulchrum cum ambitione nimia
preparatur. Quarta autem die qui moꝛtu/
us fuerat reſurrexit: ⁊ ſtupefactis omnibꝰ
⁊ cunctis fugientibꝰ dixit fratri ſuo. Hic ho
mo frater quē excoriare ⁊ icendere diſpo/

nis amicus dei eſt: ⁊ ſancti angeli famulant̄
ei: qui me in paradiſum ducentes quoddã
mihi oſtenderunt palatium ex auro ⁊ argē/
to ⁊ lapidibus precioſis mirabiliter fabrica
tum: ⁊ cũ eius pulchritudinē admirarer di/
xerunt mihi. Hoc eſt palatium quod fratri
tuo Thomas extruxerat. Cumq̃ dicerem
vtinã ianitor eius eſſem: dixerunt mihi. fra
ter tuus illo ſe fecit indignum: ſi uis in illo
manere: rogabimus dominũ vt te ſuſcitare
dignetur: vt illud a fratre tuo poſſis emere
reddens ei pecuniã quã ſe eſtimat ꝑdidiſſe
Et hec dicens cucurrit ad carcerē apoſtoli
fratri ſuo poſtulans īdulgeri: abiectiſq̃ vin
culis rogare cepit apoſtolũ: vt veſtē accipe
ret precioſam. cui apoſtolus. Ignoras ꝙ ni
hil carnale: nihil terrenum geſtiunt q cupi/
unt habere in celeſtib⁹ poteſtatē. Egrediē/
ti aũt apoſtolo de carcere rex occurrit: ⁊ ad
uolutus eius pedib⁹ veniã poſtulabat. tunc
apoſtolus ait. Multũ uobis preſtitit deus
ſecreta ſua vobis oſtendere: credite in chri/
ſtum ⁊ baptizabimini: ⁊ eterni regni partici/
pes ſitis: Dixitq̃ ei frater regis. Uidi palati
um quod fratri meo feciſti: ⁊ illđ comperare
merui. cui apoſtolus: Hoc in poteſtate fra/
tris tui ē. cui rex. Illud ē meũ: apoſtolus ti/
bi fabricet alteꝝ. Qđ ſi forte negerit: mihi ⁊
tibi hoc vnuz cõmune erit. reſpõdit apoſto/
lus. Innũerabilia palatia ſunt in celo ab ini
tio ſeculi preparata: que fidei precio ab ele
ctis cõparant̄. Diuitie autē vr̄e ad illa uos
añcedere poſſũt. Seq xo oino nõ pñt. Poſt
vnum ãt mēſez fecit apl's hoīes illi⁹ ꝓuīcie
ↄgregari: qb⁹ cõgregatis: debiles ⁊ īfirmos
ſeorſum ſtare iuſſit: ⁊ ſuper eos orauit. Cũ/
q̃ qui docti fuerant reſpondiſſent amē: cor
ruſcatio de celo veniens tam apoſtolum
q̃ ceteros fere per horã dimidiam ſic pro/
ſtrauit: vt omnes ſe putarent ictu fulguris
interijſſe. Erigens autem apoſtolus ſe dixit
Surgite q: dominus meus ſicut fulgur ve
nit voſq̃ ſanauit. Exurgentes autē oēs ſa/
ni: deũ ⁊ apoſtolũ glorificauerũt. Tũc apo
ſtolus cepit eos docere ⁊ duodeciz gradus
virtutũ aſſignare. Prim⁹ ē vt in deum cre/
dant qui eſt vn⁹ in eſſentia: trinus ī ꝑſonis.

Deditq̃ eis triplex exēplũ ſenſibile quomõ
ſint in vna eſſentia tres ꝑſone. Primũ ē: q:
vna ē ī homie ſapiētia: ⁊ de illa vna ꝓcedit
intellect⁹: memoria: ⁊ īgeniũ. Nã īgeniũ ē in
quo: vt quod didiciſti īuenias. Memoria
vt nõ obliuiſcaris que didiceris. Intellect⁹
vt ītelligas que oſtēdi poſſunt ⁊ doceri. Se
cũdũ ē ꝙ ī vna vinea tria ſũt. ſ. lignũ folia ⁊
fruct⁹: ⁊ oia tria vnũ ſũt. ⁊ vna vinea ſunt.
Tertiũ ē q: caput vnũ q̃ttuor ſenſib⁹ cõſtat
In vno enim capite ſunt viſus: guſtus: audi
tus: ⁊ odoratus: ⁊ hec plura ſunt: ⁊ vnum
caput ſunt. Secundus gradus eſt vt bapti
ſmum ſuſciperent. Tertius eſt ut ſe a forni
catione continerent. Quartus vt ſe ab aua
ritia tēperent. Quintus vt gulam reſtrin/
gerent. Sextus vt penitētiam tenerent.
Septimus vt in his ꝑſeuerarent. Octau⁹
vt hoſpitalem amarent. Non⁹ vt volũtatē
dei in faciendis quererent: ⁊ ea opere com/
plerent. Decimus vt eam in non faciendis
quererent: ⁊ ea vitarent. Undecim⁹ vt cha/
ritatez amicis ⁊ inimicis īpenderent. Duo
decimus vt in cuſtodiendis his vigilem cu/
ram haberent. Poſt predicationem vero
baptizati ſunt nouem milia virorum exce/
ptis paruulis ⁊ mulieribus. Poſt hec autez
in ſuperiorem indiam abijt: in qua innume/
ris miraculorum inſignijs corruſcauit. Syn
ticem etiam amicam migdomie vxoris ca/
riſij cognati regis apoſtolus illuminauit.
Dixitq̃ migdomia ad Synticem. Putas ſi
potero eum videre? Tunc migdomia de cõ
ſilio eius habitum mutauit: ⁊ inter paupe/
res mulieres ubi apoſtolus predicabat ad/
uenit. Apoſtol⁹ autem cepit de vite huius
miſeria predicare: dicens inter cetera: quo
niam vita hec eſt vita miſera: caſibus ſubie/
cta: ⁊ à deo fugitiua: vt cum teneri creditur
fugiat labefacta. Deinde cepit quatuor ra/
tionibus exhortari vt verbum dei libenter
audirent: ipſum verbum dei quatuor reruz
generibus comparando. ſ. collirio: ex eo ꝙ
oculũ nr̄i ītellectus illuminat. Potioni: ex
eo ꝙ noſtrũ affectũ ab oī carnali amore pur
gat ⁊ mundat. Emplaſtro: ex eo ꝙ peccato/
rum noſtroꝝ vulnera ſanat. Cibo: ex eo ꝙ

nos celeſtium amore delectat. Et ſicut inq̄t
hec egroto nõ valent: niſi ea in ſe receperit:
ſic nec anime languēti verbum dei prodeſt
niſi illud deuote audierit. Predicāte igitur
aplo Migdomia credidit ⁊ deinceps viri
thorũ abhorruit. Tũc cariſius a rege īpetra
uit: vt apoſtolũ ī carcere poneret. Ad quez
veniens migdomia rogauit: vt ſibi ignoſce/
ret ꝙ ꝓpter eã ī carcere miſſus eēt: quã ille
benignus cõſolãs hec oia pati ſe libēter aſſe
ruit. Cariſius aũt regē rogauit: vt reginam
ſororem ſue vxoris ad eam mitteret: ſi for/
te eam reuocare poſſet. Miſſa regina con/
uertitur ab ea quã volebat peruertere: vi/
ſiſq̃ tot miraculis q̃ apoſtolus faciebat di/
xit. Maledicti ſũt a deo q non credunt his
operibus. Tũc apoſtolus omnes q aderant
de tribus breuiter īſtruxit. ſ. vt eccleſiã dili/
gerent ſacerdotes honorarēt: ⁊ aſſidue ad
audiēdũ verbũ dei cõuenirent. Reuertēte
aũt regina dicit ei rex. Ut qd tãdiu morata
es? que reſpõdit: putabã migdomiã ſtultaz
eē: ſed ſapiētiſſima ē ⁊ me ad apoſtolum dei
ducēs viã veritatis me cognoſcere fecit: ⁊
nimis ſtulti ſũt q xp̄m nõ credũt. Noluitq̃
regina regi deīceps copulari. Stupefact⁹
aũt rex dixit cognato ſuo. Dũ tuã vxorem
recuperare vellē: meã ꝑdidi: ⁊ peior mihi
mea effecta ē q̃ tua tibi. Tũc rex iuſſit apo
ſtolũ ligatis manibus ad ſe adduci precipi/
ens ei vt ad ſuos viros coniuges reuocaret
Aplus autem triplici exemplo ei oſtēdit: ꝙ
q̃ diu ī errore ꝑſiſteret hoc facere nõ debe/
ret: videlicet exēplo regis: ⁊ exēplo turris: ⁊
exemplo fõtis. Unde dixit tu cũ ſis rex: nõ
vis habere coinquinata ſeruitia: ſed mũdos
ſeruos pariter ⁊ ancillas. Quanto magis
credere debes deũ amare caſtiſſima ⁊ mun/
da ſeruitia. Quid ergo culpor: ſi deũ amare
predico ī ſeruis ſuis qđ diligis ⁊ ī tuis? Fa/
bricaui turrim excelſã ⁊ dicis mihi vt ego q
fabricaui eã deſtruã? Fodi terrã ꝓfũdam:
⁊ eduxi fontē de abyſſo: ⁊ dicis mihi vt ob/
ruam illũ? Tũc iratus rex iuſſit afferri ardē
tes laminas ferreas: ⁊ apoſtolum ſtare nu/
dis pedibus ſuꝑ eas. Protinus autez nutu
dei fons ibi erupit ⁊ eas extinxit. Tunc rex

conſilio cognati ſui eum in fornacem ardē/
tem mitti fecit: que tamen ſic refrigerata ē:
vt die altero ſan⁹ inde exiret ⁊ illeſus. Dixit/
q̃ regi Cariſius. Fac illũ offerre ſacrificiuz
deo ſoli: vt ſic dei ſui iram incurrat: q ab his
eum liberat. Cũq̃ ad hoc vrgeret̄ dixit ei.
Preſtantior es tu q̃ factura tua: ⁊ q̄re tu
verum deum negligis ⁊ picturam colis?
Tu putas ꝙ ſicut dicit cariſius deus meus
mihi iraſcet̄: poſtq̃ adorauero deũ tuum.
Magis aũt iraſcet̄ deo tuo eũq̃ cõminuet
Adoro igit̄ eũ. Si ergo me adorãte deũ tu/
um ds me⁹ ñ euertet illũ: ſacrificabo illi. Si
aũt ſic: tu credes deo meo? cui rex. Adhuc
mecũ q̄ſi cum pare loqueris. Precepit igit̄
apoſtolus hebraice demoni qui ī eo erat: vt
q̃ cito coram idolo genua flecteret: ⁊ ſtatiz
idolum cõminueret. Flectens igitur apo/
ſtolus genua dixit. Ecce adoro: ſed nõ ido/
lum: ecce adoro: ſed non metallũ: ecce ado/
ro: ſed nõ ſimulachrũ. Adoro aũt dñũ de/
um meum ieſum chriſtum in cuius nomine
precipio tibi demon qui ī eo latitas: vt ſimu
lachruz iſtud cõminuas. Statiq̃ ſicut cera
liquefactũ eſt. Tunc omnes ſacerdotes ido
lorum mugitum dederunt. Pontifex autez
templi eleuans gladium Apoſtolum tranſ/
uerberauit dicens. Ego vindicabo iniurias
dei mei. Rex aũt ⁊ cariſius aufugerunt vi/
dentes ꝙ populus vellet apoſtolum vindi/
care ⁊ põtificē viuũ īcēdere. Chriſtiani autē
corpus apoſtoli tulerũt: ⁊ honorifice ſepelie
rũt. Poſt lõgum tempus. ſ. circa annos do/
mini ducentos ⁊ triginta corpus apoſtoli in
edeſam ciuitatē que olim dicebatur rages
medoꝝ trãſlatũ ē Alexandro īꝑatore ad
Syroꝝ p̄ces hoc faciēte. In illa autē ciuita
te nullus hereticus: nullus iude⁹: nullus pa
ganus põt viuere: nec tyrãnus aliqs ibi no/
cere. Poſtq̃ abagarus rex illius ciuitatis
epiſtolam manu ſaluatoris ſcriptam accipe
re meruit. Nam ſi quãdoq̃ gens aliqua cõ/
tra ciuitatem illam inſurrexerit infans ba/
ptizatus ſuꝑ portã ſtãs epiſtolam illaz legit
⁊ ea die tã ſaluatoris ſcriptis q̃ apoſtoli tho
me meritis hoſtes aut fugiunt aut pacan/
tur. Iſidorus in libro de uita ⁊ obitu ſancto

rum ſic de iſto apoſtolo dicit. Thomas diſci
pulus chriſti ac ſimilis ſaluator audiendo i/
credulus: videndo fidelis fuit. hoc euange/
lium predicauit parthis medis ⁊ perſis hyr
chanis ⁊ bragmanis. Et intrans orientalē
plagam: ⁊ in terna gentium penetrans ib: p̄
dicationem ſuā vſqꝫ ad titulum ſue paſſiōis
perduxit. Hic lanceis tranſfixus occubuit.
Hec Iſidorus. Chriſo᷒ quoqꝫ ait: ꝙ dū tho/
mas ad religionem magorum qui ad chriſtū
adorādū venerāt ꝯueniſſet eos baptizauit
⁊ facti ſunt adiutores fidei chriſtiane.

¶ De natiuitate dn̄i nr̄i Jeſu Chriſti.

Icto de feſtiuitatibus que currunt
infra tempus renouationis: qđ ice/
pit a Moyſe ⁊ ꝓphetis: ⁊ durauit
vſqꝫ ad aduētū Chriſti in carne: qđ tēpus re
preſentat eccleſia ab aduentu vſqꝫ ad nati/
uitatem dn̄i incluſiue. Sequitur videre de
feſtiuitatibus que euenīūt infra tempus qđ
partim contineť ſub tpe recōciliatiōis qđ tē
pus repſētat ecclia a natiuitate vſqꝫ ad ſe/
ptuageſimā: ſicut ſupra i ꝓlogo dictū eſt.

Atiuitas dn̄i noſtri ieſu xp̄i
ſecundū carnem
vt qdā aiunt: ꝯpletis ab adam qnqꝫ
millibus ducentis vigintiocto annis: vel ſm
alios .6. millibus: vel ſecūdum euſebium ce
ſarienſem in cronicis ſuis quinqꝫ millib᷒ du
centis ⁊ vno minus tempore Octauiani im
peratoris facta ē cōputatio tn̄ ſex milliū an
norum inuenta fuit a methodio potius my/
ſtice q̄ꝫ cronice. Ueniente autem ipſo filio
dei in carnem tanta pace vniuerſus mūdus
gaudebat: vt toti orbi vnicus romanorum
imperator pacifice preſideret. Hic dictus ē
Octauianus a prima impoſitione. Ceſar a
iulio ceſare. Auguſtus ab augmento reipu/
blice. Imperator a dignitatis honore: qꝛ ad
differentiā aliorꝫ regū fuit primo hoc nomi/
ne inſignitus. Nam ſicut naſci voluit vt no/
bis pacē temporis ⁊ pacē eternitatis tribue
ret: ſic nihilominus voluit vt ortū ſuū pax
temporis illuſtraret. Ceſar igitur auguſtus
vniuerſo preſidens orbi ſcire volēs quot ꝓ/
uincie: quot ciuitates: quot caſtra: quot vil/
le quot homines in toto orbe eſſēt: iuſſit vt
diceť in hiſtoria ſcholaſtica: vt omnes hoies
ad vrbem vnde trahebant originem perge
rent ⁊ quilibet denarium argēteū q valebat
decē nūmos vſuales: vnde ⁊ denarius dice
bať: p̄ſidi ꝓuincie tradēs: ſe ſubditū roma/
no impio ꝓfitereť. Nā ⁊ nūmus imaginem
preferebat ceſaris: ⁊ ſupſcriptionē nominis
Dicebať autem ꝓfeſſio ⁊ deſcriptio ſcđ di/
uerſa ꝯſideratiōe. Profeſſio eni dicebatur:
qꝛ quilibet quādo reddebat preſidi ꝓuincie
cenſū capitalē .i. denariū illū: q ſic vocabať
ponebat ſup caput ſuū: ⁊ ꝓprio ore ꝓfiteba
tur: ſe eē ſubditū romano ipio: vn̄ dicebať
ꝓfeſſio .i. ꝓprio ore faſſio: ⁊ fiebat hoc corā
oi poplo. Deſcriptio autē dicebať: qꝛ nume/
rus eorum q cēſū capitis ferebāt: certo de/
terminabať numero: ⁊ redigebať in ſcriptis
Hec autē deſcriptio primo facta ē a p̄ſide
ſyrie cyrino. Prima dr̄: vt i eadem hiſtoria
ſcholaſtica habetur q̄ꝫtum ad cyrinū. Quia
enim iudea i vmbilico noſtre habitatiōis eē
dr̄: prouiſum eſt vt in ea inchoareť: ⁊ deinde
ꝑ circūſtantes regiones ⁊ alij p̄ſides proſe/
querenť. Uel prima dicitur .i. vniuerſalis:
qꝛ alie preceſſerunt particulares. Uel forte
prima capitū i ciuitate fiebat a preſide. Se/
cūda ciuitatum regione a legato ceſaris.
Tertia regionum in vrbe coram ceſare. Jo
ſeph aūt cū eēt đ genere Dauid a nazareth
in bethleem ꝓfectus eſt. Cum autem beate
Marie tempus pariendi inſtaret: ⁊ ipſe de
ſuo reditu neſciret: eam ſecum aſſumpſit: ⁊
in bethleem ſecum duxit: nolens theſaurū
ſibi a deo cōmiſſum in aliena manu dimitte/
re: ſed ipſe per ſe volens illum cura peruigi/
li cuſtodire. Cum ergo bethleem appropin/
quaſſet: vt frater bartholomeus in ſua com
pilatione teſtatur. Et de libro infantie ſalua
toris eſt ſumptum. Uidit virgo beata partē
populi gaudētē: ⁊ partē gemētē: qđ ſibi an/
gelus exponens ait. Pars populi gaudens
ē populus gentilis: q in ſemine Abrahe eter
nā benedictionē accipiet. Pars autem ge/
mens ē plebs iudaica a deo ſuis meritis re
probata. Cū igiť ambo i bethleē veniſſent: ⁊
qꝛ pauperes erant: ⁊ qꝛ omnia hoſpitia alij
qui ꝓpter hoc ipſum venerant occupaue/
rant nullum hoſpitium habere potuerunt.
Diuerterūt ergo i cōi trāſitu: q vt dr̄ i hiſto/
ria ſcholaſtica: erat iter duas domos coope
perimētū habēs q diuerſoriū dr̄ ſub quo ci/
ues ad colloquēdū vľ ad cōueniēdū i dieb᷒
ocij: vel ꝓpter aeris itēperiem diuertebāt:
vbi forte ioſeph p̄ſepe boui ⁊ aſino fecerat.
Uel ſecūdū quoſdā ruſtici cū ad forū venie
bant aīalia ſua ibidē ligabant: ⁊ iđ p̄ſepe ibi
ꝯſtructū erat. Ipſa igiť nocte media diei do
minice btā virgo filiū ſuū peperit ⁊ i preſe/
pio ſup fenū reclinauit. Quod fenū: vt ha/
betur i hiſtoria ſcholaſtica: btā helena poſt/
modū romā attulit. A cuius feni comeſtiōe
bos ⁊ aſinus: vt dr̄ abſtinebāt. Notādū aūt
ꝙ natiuitas xp̄i fuit mirabiliť fcā: mltiplicit
dn̄ſa: ⁊ vtiliť exhibita. Fuit mirabiliť fcā ex
pte generantis: tū ex parte gēitī: tū ex pte
modi generādi. Ex parte generantis: quia
ipſa fuit virgo ante partū: ⁊ virgo in partu:
⁊ virgo poſt partū. Et hoc .ſ. ꝙ virgo manēs
pepit qnqꝫ modis dn̄ſū ē. Primo ꝑ prophe/
tiā Jſai. 7º. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊c. Scđo ꝑ
figuram. hoc enim figuratum fuit: ⁊ per vir
gam Aaron: que ſine omni humano ſtudio
floruit: ⁊ per portam Ezechielis que ſem/
per clauſa permanſit. Tertio per cuſtodi/
am. Joſeph enim ex eo ꝙ ipſam cuſtodiuit
teſtis ſue virginitatis extitit. ~~Quarto per
experientiam ut autem ut in compilatiōe
bartholomei habetur q de libero ifantie ſal
uatorio ſumptum fuiſſe videtur: btē Ma/
rie pariendi tēpus inſtaret Joſeph licet de
um de virgine naſciturū non dubitaret mo
rem tamen gerens patrie obſtetrices duas
vocauit. Quarꝫ vna vocabať zebel ⁊ alte/
ra ſalome. zebel igiť conſiderans ⁊ inquirēs
⁊ ipſam virginem inueniens exclamauit vir/
ginem peperiſſe. Salome autē dum nō cre
deret ſed hoc probare ſimiliter vellet: conti
nuo aruit manus eius: Juſſu tamen angeli
ſibi apparentis puerū tetigit: ⁊ cōtinuo ſani
tatē recepit.~~ Quinto per miraculi euidenti/
am. Rome .n. vt teſtatur Jnno. papa terti᷒
duodecim ānis pax fuit. Igiť romani tem/
plum pacis pulcherrimū conſtruxerunt. Et
ibi ſtatuam Romuli poſuerunt. Conſulen/
tes autē Apollinē q̄ꝫtum duraret. Accepe/
runt reſponſū quouſqꝫ virgo pareret. Hoc
autem audientes dixerunt ergo in eternū
durabit: impoſſibile enim credebāt ꝙ vnq̄ꝫ
pareret virgo: vnde in foribus tēpli titulū
hunc ſcripſerunt. Templū pacis in eternū
ſed in ipſa nocte q̄ virgo beata pepit tēplū
funditus corruit: ⁊ ibi eſt modo eccleſia ſan/
cte Marie noue. Secundo fuit mirabiliter
facta ex parte geniti. Nam ſicut dicit Ber/
nardus in eadem perſona eternum ātiquū
⁊ nouum mirabiliter conuenerunt. Eternū
ideſt diuinitas: antiquū ideſt caro ab Adam
traducta: nouum id eſt anima de nouo crea
ta. Item ſicut ibidem dicit hodie tres mixtu
as vel tria opera fecit deus: ita mirabili/
ter ſingularia: ⁊ talia nec facta ſint nec am/
plius faciēda ſint: coniuncta quippe ſunt ad
inuicē: deus ⁊ hō: mater ⁊ virgo: fides ⁊ cor
humanum. Prima valde mirabilis: qꝛ con
iuncta ſunt lim᷒ ⁊ deus: maieſtas ⁊ infirmi/
tas: tanta vtilitas ⁊ tanta ſublimitas. Nihil
enim deo ſublimius: ⁊ nihil limo vilius. Se
cunda nihilominus valde miranda ⁊ mira/
bilis. A ſeculo enim non ē auditum ꝙ virgo
eſſet que peperit: ⁊ mater eſſet que virgo
permanſit. Tertia ⁊ prima ⁊ ſecūda inferi/
or: ſed non minus fortis. Mirum enim quō
cor humanum fidē his duobus accomoda/
uit: quomō credi potuit ꝙ deus hō eſſet et
ꝙ virgo māſerit que peperiſſet. Hec Ber
nard᷒. Tertio fuit mirabiliter facta ex par
te modi generandi. eius enim partus fuit ſu
pra naturā: ex eo ꝙ virgo cōcepit. Supra
rationem: ex eo ꝙ deū genuit. Supra hu/
manam conditionē: ex eo ꝙ ſine dolore pe
perit. Supra cōſuetudinē: ex eo ꝙ de ſpiri
tu ſancto concepit. Non enim genuit virgo
ex humano ſemine: ſed myſtico ſpiramine.
nā ſpiritus ſanctus de caſtiſſimis ⁊ puriſſi/
mis ſanguinibus virginis accepit ⁊ inde cor
pus illud formauit ⁊ ſi quartum modum mi
rabilē faciendi hominē deus oſtendit. Nam
ſicut dicit Anſelmus deus poteſt quattuor
modis hominē facere .ſ. ſine hoīe ⁊ femina
ſicut fecit Adā de humo: ſine femina de ho
mine: ſicut fecit Euam de homine ⁊ femina

ſicut cõmunis pꝛobat vſus de virgine ſine
viro ſicut hodie mirabiliter factũ ē. Secũ/
do eiꝰ natiuitas fuit multipliciter hodie oſtē
ſa. Oſtenſa ē.n.ꝑ oēs gradus creaturarũ
eſt.n.quedã creatura q̄ tm̄ hēt eē ſic̄ pure
coꝛpoꝛea vt lapides: q̄dã q̄ habꝫ eē ⁊ viuere
ſicut vegetabilia: vt arboꝛes. quedã que ha
bet eē ⁊ viuere ⁊ ſentire ſicut animalia. que/
dã que hēt eē viuere ſentire ⁊ diſcernere ſi
cut hō. quedã hēt eē viuere ſentire ⁊ diſcer
nere ⁊ intelligere: ſicut angelus. Per has
oēs creaturas hodie xp̄i natiuitas ē oſtēſa.
Pꝛima autē creatura.ſ. pure coꝛpoꝛea tri/
plex ē.ſ. opaca tranſparēs ſiue peruia ⁊ lu/
cida. Pꝛimo ergo oſtēſa ē ꝑ pure coꝛpoꝛeã
opacã ſicut per deſtructionē tēpli romano/
rũ: vt ſupꝛa dictũ ē: ⁊ per ruinã ſtatue Ro
muli dei romanoꝝ que tunc cecidit ⁊ cõmi/
nuta ē ⁊ per ruinã etiã aliaꝝ ſtatuarũ que
tunc in alijs locis plurimis ceciderunt. Le/
gitur.n. in hiſto. ſcho. ꝙ Hiere. pꝛopheta in
egyptũ deſcēdēs poſt moꝛtē Godolie regi
bus egypti ſignũ dedit: ꝙ eoꝛum idola coꝛ/
ruerent: cũ virgo filiũ parturiret. Quapꝑ
ſacerdotes idoloꝛũ imaginē virginis pue/
rũ in gremio baiulantis ĩ ſecreto loco tem
pli ſtatuerũt: ⁊ eã ibi adoꝛabãt. Sed a Pto
lomeo rege poſtea interrogati quid hoc ſibi
vellet dixerunt paterne traditionis hoc eē
myſterium: quod a ſancto viro ⁊ pꝛopheta
eoꝛũ maioꝛes acceperãt: ⁊ ſic in rebus futu
ris credebant. Secundo per pure coꝛpoꝛe/
am tranſparentē ⁊ peruiã. Nã in ipſa nocte
natiuitatis dominice obſcuritas noctis ĩ cla
ritatē diei diuerſa ē. Rome etiã vt atteſta/
tur Oꝛoſius ⁊ Innocētiꝰ papa tertius: fõs
aque in liquoꝛē olei verſus eſt: ⁊ erũpens
vſq; in tiberim pꝛofluxit ⁊ toto die illo lar/
giſſime emanauit. pꝛophetauerat.n. Si/
bylla ꝙ qñ erumperet fons olei naſceretur
ſaluatoꝛ. Tertia ꝑ pure coꝛpoꝛeã lucidã ſi/
cut per coꝛpoꝛa ſupercelestia. Nã ĩ ipſa die
natiuitatis ſecũdũ aliquoꝝ relationē: vt ait
Chꝛyſoꝰ magis ſup quedã mõtē oꝛantibus
ſtella quedã iuxta eos apparuit que foꝛmã
pueri pulcherrimi habebat: ⁊ ĩ eius capite
crux ſplendebat: q̄ magos alloquens dixit:
vt in iudeã pgerēt ⁊ ibi natũ pueꝝ iuenirēt

In ipſa etiam die tres ſoles in oꝛiente ap/
paruerũt q paulatĩ in vnum coꝛpus ſolare
redacti ſunt: ꝑ qđ ſignabatur ꝙ trini ⁊ vni/
us dei notitia toti oꝛbi iminebat: vel ꝙ na/
tus erat ille in quo tria.ſ. anima: caro ⁊ diui
nitas in vnã pſonã cõuenerãt. In hiſto. tñ
ſcho. dr̄ ꝙ nõ ipſa die natiuitatis tres ſoles
apparuerunt: ſed ante per aliquod tēpus.ſ.
poſt moꝛtē Iulij ceſaris qđ ēt Euſebiꝰ ĩ cro
nica ſua aſſerit. Octauianꝰ inſup ĩpatoꝛ vt
ait Innocētiꝰ papa tertiꝰ vniuerſo oꝛbe di/
tioni romane ſubiugato ĩtantũ ſenatui pla/
cuit vt eũ pꝛo deo colere vellēt. Pꝛudēs ãt
imperatoꝛ ſe moꝛtalē intelligēs ĩmoꝛtalita/
tis nomē ſibi noluit vſurpare. Ad illoꝝ ĩo
ĩpoꝛtunã iſtãtiã Sibyllã ꝓphetiſſã aduocat
ſcire volens ꝑ eiꝰ oꝛacula ſi ĩ mũdo maioꝛ eo
aliquãdo naſceret̄. Cũ ergo in die natiuita/
tis dñi cõſiliũ ſup hac re conuocaſſet ⁊ Si/
bylla ſola in camera ĩperatoꝛis oꝛaculis iſi
ſteret: in die media circulus aureꝰ apparuit
circa ſolē: ⁊ in medio circuli virgo pulcherri
ma puerũ geſtãs in gremio. Tunc Sibylla
hoc Ceſari oſtendit. Cum autem imperatoꝛ
ad pꝛedictam viſionē plurimũ admiraret̄
audiuit vocē dicētē ſibi. Hec ē ara celi. Di/
xitq; Sibylla. Hic puer maioꝛ te ē: ⁊ idō ipm̄
adoꝛa. Eadē ergo camera ĩ honoꝛem ſācte
Marie dedicata ē. Vñ vſq; hodie dr̄ ſācta
Maria ara celi. Intelligēs igit̄ ĩpatoꝛ ꝙ
hic puer maioꝛ ſe erat: thura obtulit: ⁊ ſe de
cetero dici recuſauit. De hoc ãt Oꝛoſiꝰ ita
dicit. Octauiani tēpoꝛe hoꝛa circiter tertia
repente liq̄do ac puro ⁊ ſereno celo circu/
lus ad ſpeciē celeſtis arcus oꝛbē ſolis ãbie/
rat q̄ſi venturꝰ eēt q ipꝫ ſolē ſolus mũdũq;
totũ ⁊ feciſſet ⁊ regeret. Hec Oꝛoſiꝰ. Idē
ait Eutropiꝰ. Refert quoq; Thimotheꝰ hi
ſtoꝛiographꝰ ſe in antiq̄s romanoꝝ hiſtoꝛijs
ĩueniſſe ꝙ Octauianꝰ.35º. regni ſui ãno ca
pitoliũ aſcēdit: ⁊ q̄s poſt ſe rēpublicã guber
naret: a dijs ſollicite req̄ſiuit. Et audiuit vo
cē ſibi dicētē. Puer ethereꝰ ex deo viuēte
ſine tēpoꝛe genitus: nõ multũ poſt ex itme
rata virgine deꝰ homo ſine macula naſcitu/
rus: hoc audito ibi aram edificauit cui hũc
titulum inſcripſit: hec eſt ara filij dei vi/
uentis. Secundo oſtenſa eſt ⁊ manifeſta/

ta per creaturam q̄ habet eſſe ⁊ viuere ſicut
ſunt plante ⁊ arboꝛes. In hac.n. nocte: vt
Bartholomeus in ſua cõpilatione teſtatur
vinee engadi que ꝓferunt balſamũ floꝛue
runt: fructum pꝛotulerunt: ⁊ liquoꝛem de/
derunt. Tertio per creaturam que habet
eſſe viuere ⁊ ſentire: ſicut ſunt animalia.
Pꝛoficiſcens.n. Ioſeph in bethleē cum bea
ta Maria pregnãte: duxit ſecũ bouē: foꝛte
ut ipſum venderet ⁊ cenſum pro ſe ⁊ ꝓ vir/
gine ſolueret: ⁊ de reſiduo viuerent: ⁊ vnũ
aſinũ foꝛte vt beata virgo ſup eũ vehere/
tur. Bos igit̄ ⁊ aſinus miraculoſe dominũ
cognoſcentes flexis genibus ipſũ adoꝛa/
uerunt. Ante etiã chꝛiſti natiuitatē per ali/
quos dies vt ait Euſebius in cꝛonica: Cũ
quidã ararent boues ad aratoꝛes dixerunt
homines deficiēt ſegetes ꝓficiēt. Quar
to per creaturã q̄ habet eſſe viuere ſentire
⁊ diſcernere vt ē homo: ſicut ꝑ paſtoꝛes. nã
ipſa hoꝛa paſtoꝛes ſup gregē ſuũ vigilabãt
ſicut bis in ãno ĩ longioꝛibus ⁊ breuioꝛibus
noctibus anni cõſueuerãt. Mos enĩ fuit
antiq̄tus gētilibꝰ in vtroq; ſolſtitio ſcilicet
eſtiuali circa feſtũ Ioannis baptiſte ⁊ hye/
mali circa natiuitatē dñi vigilias noctis cu/
ſtodire ob ſolis venerationē: qui foꝛte mos
etiã apud iudeos ex vſu cohabitantiũ inole
uerat. Ipſis igit̄ angelus dñi apparēs ⁊ ſal
uatoꝛē natũ nunciauit: ⁊ quomodo iuenirēt
ſignũ dedit. factaq; ē cũ eo multitudo ange
loꝛum dicentium. Gloꝛia in altiſſimis deo
⁊c̄. Paſtoꝛes ergo veniētes totũ ſicut ange
lus dixerat inuenerunt. Sic iterum manife
ſta ē per Ceſarem auguſtum: qui tunc pꝛe/
ceptum dedit ne cum aliquis deum vocare
auderet ſicut Oꝛoſius teſtatur. foꝛte enim
cũ viſionē illã circa ſolē vidiſſet ⁊ recolens ſi/
mul de ruina tēpli: ⁊ de fonte olei: ⁊ intelli/
gens ꝙ in mundo natus eēt q maioꝛ ſe erat
nec deus nec dñs vocari voluit. In q̄buſdã
quoq; cꝛonicis legit̄ ꝙ appꝛopinquante die
natiuitatis domini Octauianꝰ per mũdũ
vias publicas fieri pꝛecepit ⁊ oĩa debita ro
manis dimiſit. Imperio igit̄ eiꝰ ampliato ꝑ
oꝛbē: licet ĩ pꝛimo violētꝰ extiterit: igratꝰ ro
manis: cũ tamē ĩ ſũma pace regnaret a deo

ſe manſuetũ exhibuit ⁊ benignũ vt nomē di
uinũ ſibi renuueret vſurpare: licet hoc ſibi
a romanis adulatoꝛibus afferretur: elegit/
q; magis pacē q̄ dominus appellari. vn/
de romani ĩ ſua moꝛte dixiſſe leguntur. vti/
nã te vel nunq̄ habuiſſemꝰ vel diutius ha/
bere meruiſſemus. Sic etiam manifeſta eſt
per ſodomitas qui omnes in toto mundo il
la nocte extincti ſunt: ſicut dicit Hieꝛo. ſu/
per illud lux oꝛta eſt eis: tanta ſcilicet ꝙ oēs
laboꝛantes illo vicio extinxit. Et hoc fecit
chꝛiſtus vt omnes eradicaret: ne in natura
quam aſſumpſerat tanta decetero immun
ditia inueniret. Nam vt dicit Auguſtinus.
Videns deus vicium cõtra naturam in hu/
mana natura fieri fere deſijt ĩcarnari. Quĩ
to per creaturam que habet eſſe viuere ſen
tire diſcernere ⁊ intelligere: ſicut angelus.
Angeli enim ipſã chꝛiſti natiuitatem paſto
ribus annunciauerunt: vt ſuperius dictum
eſt Tertio eius natiuitas nobis eſt vtili/
ter exhibita propter tria. Pꝛimo ad demo/
num confuſionem. Nam hoſtis iam nobis
vt ante preualere non poteſt. vnde legitur
ꝙ ſanctus Hugo abbas cluniaceñ. in vigi/
lia natiuitatis domini vidit beatam virginē
in vlnis tenentem filium ⁊ dicentem. Adeſt
dies in qua prophetarum oꝛacula renouan
tur. Vbi nunc eſt hoſtis qui ante hunc diem
hominibus preualebat. Ad hãc uocem dia/
bolus de humo pꝛorupit vt verbis domine
inſultaret: ſed mentita eſt iniquitas ſibi quo
niam dum officinas fratrum circuiret ipſũ
ab oꝛatoꝛio deuotio: a refectorio lectio: a
doꝛmitorio ſtramēta vilia: a capitulo patiē
tia reiecit. In libro quoq; petri cluniaceñ.
legit̄ ꝙ in vigilia natiuitatis dñi ſancto Hu
goni abbati cluniacenſi apparuit beata vir/
go filiũ in gremio tenens ⁊ cũ eo ludēs: que
dicebat ei. Noſti mr̄ ꝙ diē natalis mei eccle
ſia cũ mag̃ laudũ tripudio celebrat. Et vbi ē
nũc diaboli virtꝰ vl̄ q̄d dicere poterit vl̄ fa
cere? Tũc diabolꝰ videbat̄ q̄ſi de ãtro ſurge
re ac dicere. Et ſi ĩ eccleſiã vbi laudes tue
fiũt itrare ñ poſſũ: tñ caplm̃ doꝛmitoꝛiũ ⁊ re
fectorium ĩtroibo. Qđ ille attentãs ĩuenit
oſtiũ capli nimis artũ ſibi groſſo: oſtiũ doꝛ/

mitorij nimis depreſſum ſibi elato oſtiū re⸗
fectorij repagulatum impedimentis chari⸗
tate. ſ. ſeruientium: auiditate audiendi lecti
ones: ⁊ ſobrietate cibi ⁊ potus ⁊ ſic cōfuſus
euanuit. Secūdo ad ueniē ipetrationē. Un
de legitur i quodā libro exemplorꝫ: ꝙ cum
quedā mulier lubrica ad cor tandē rediiſſet
de venia deſperabat. Nā cogitās de iudi⸗
cio reputabat ſe eē reā: de inferno reputa⸗
bat ſe ibi trucidandā: cogitans de paradiſo
reputabat ſe eē imundā: de paſſione repu⸗
tabat ſe eē ingratā. Cogitās vero ꝙ pueri
de facili placantur chriſtum ipſum per ſuaꝫ
infantiā adiurauit: ⁊ vocē de ſua venia au⸗
dire meruit. Tertio ad infirmitatū curatio⸗
nē: De hac etiam natiuitatis vtilitate dicit
Bernardus. Triplici morbo laborat genus
humanū: in principio: in medio: ⁊ in fine. i. na
tiuitate vita ⁊ morte. Natiuitas erat imun
da: vita peruerſa: ⁊ mors periculoſa. Uenit
chriſtus ⁊ contra hūc triplicē morbū attulit
triplex remediuꝫ. Natꝰ. n. ē: vixit ⁊ obijt: eiꝰ
natiuitas purgauit noſtrā. Eius vita inſtru
xit noſtram. Mors illius deſtruxit noſtram
Hec Bernardus. De vtilitate etiam ipſius
natiuitatis chriſti dicit Auguſtinus: ꝙ hu⸗
militas filij quā nobis in incarnatione exhi⸗
buit fuit nobis in exemplū: In ſacramentū
⁊ in medicamētū. In exemplū conuenien⸗
tiſſimū: quod homo imitaretur ⁊ altū ſacra
mētum quo peccati noſtri vinculum ſolue⸗
retur ⁊ ſummū medicamētum quo tumor
noſtre ſuperbie ſanaretur. Hec Aug. Sup
bia enim primi hominis ſanata ē per humili
tatē chriſti. Et eſt notādum ꝙ conuenienter
humilitas ſaluatoris reſpōdet ſuperbie pdi
toris. Superbia enim primi hominis fuit cō
tra deum: vſqꝫ ad deum ⁊ ſupra deum. Fu
it contra deū: quia contra eius preceptum
Contēpſit enim preceptum quo deus prece
perat ne de ligno ſcientie boni ⁊ mali come
deret. Fuit etiā vſqꝫ ad deum quia vſqꝫ ad
appetitum diuinitatis: credens quod diabo
lus dixerat. eritis ſicut dij. Fuit etiam ſupra
deū: ſicut dicit Anſelmus volendo ꝙ deus
illum velle nolebat. Tunc enim ſuā volun⸗
tatem ſupra dei voluntatem poſuit. At fili⸗
us dei ſecundū Joannem damaſ. humilia⸗
uit ſe propter homines: nō contra homines
vſqꝫ ad hoies ⁊ ſupra homines. Propter
homines: qꝛ propter eorꝫ vtilitatem ⁊ ſalutē
Uſqꝫ ad hoines per naſcendi modū cōſimi⸗
lē. Supra hoies p naſcendi modū diſſimi⸗
lē. Nam eiꝰ natiuitas ⁊ ſecūdū aliquid nob
ſimilis fuit: qꝛ. ſ. natus ē ex muliere: ⁊ p eā⸗
dē portā propagatus. Et ſecūdum aliquid
diſſimilis. qꝛ de ſpiritu ſācto ex Maria vir
gine natus ē. ¶ De nomine.

Naſtaſia dicitur ab ana quod ē ſur
ſum ⁊ ſtaſis ꝙ eſt ſtans ſiue ſtatus:
quia ſurſum ſtetit a vitijs ⁊ a pecca
tis ad virtutes. ¶ De ſancta Anaſtaſia.

Naſtaſia nobiliſſima roma
norꝫ filia pretexta
ti illuſtris: ſed pagani a matre ſua
fauſta chriſtiana: ⁊ a beato Hriſogono fidē
chriſti edocta ē. Tradita autē publio in vxo
rem languorem ſimulans: ſemper ſe ab eiꝰ
conſortio abſtinebat: Qui audiens eam cū
vna tantuꝫ ancilla in vili habitu chriſtiano⸗
rum carceres circuire: ⁊ eis neceſſaria mi⸗
niſtrare: fecit eam artiſſime cuſtodiri ita vt
etiā alimonia denegaret. Uolebat enim ſic
eam perimere: vt poſſet i eius latiſſimis poſ
ſeſſionibus laſciuire. Putans igitur ſe mo⸗
ri: doloroſas litteras Hriſogono mittebat:
⁊ ille conſolatorias remittebat. Interea
vir eius moritur ⁊ illa a carceribus liberat̄
Hec habebat tres ancillas pulcherrimas
que ſorores erant: quarum vna dicebatur
Agape: altera Thionia: ⁊ alia Hierenem.
que cum chriſtiane eſſent: ⁊ prefecti moni⸗
tis nullatenus obedirent: in cubiculum eas
recluſit: vbi coquine vtenſilia ſeruabantur
Prefectus autem in earum ardens amore
ad eas iuit: vt ſuam libidinem exerceret qui
in amentiam verſus: putans ſe tractare vir
gines: cacabos: caldaria: patellas ⁊ ſimilia
amplectens: oſculabatur. Et cum ex hoc ſa
tiatus fuiſſet: foras exiuit niger ⁊ deformis
⁊ veſtimentis cōſciſſis: quē ſerui q cum pre
foribus expectabant ſic denigratum viden
tes cogitabant ꝙ in demoniū verſus eēt eū
verberibꝰ affecerūt: ⁊ fugiētes ſolū dereliq⸗
runt. Cumqꝫ imperatorē adiret vt de hoc
cōquereret̄: alij virgis eum pcutiebāt: alij
i faciē eius cōſpuebant: ⁊ alij lutū ⁊ puluerē
in eum pijciebant: ſuſpicantes: ꝙ in furiam
verſus eſſet. Oculi aūt eius tenebant̄: ne
ſic ſe deformē videret. Quapropter mira⸗
batur plurimum cur ſic euꝫ omnes deride⸗
bant: quē in tāto honore habere conſueue⸗
rant. Uidebat̄. n. ei ꝙ ipſe ⁊ omnes albis ve
ſtibus eſſent induti. Cū vero ſic ſe deformē
ab alijs didiciſſet putās ꝙ puelle ſibi p artē
magicā hoc feciſſent: iuſſit eas corā ſe expo
liari vt eas ſaltiꝫ nudas aſpiceret. Sed ſta⸗
tim ſic veſtimenta earꝫ corporibus adheſe⸗
runt: vt nullo modo exui valerent. Prefe⸗
ctus auteꝫ pre admiratione ita obdormiuit
ſtertens ꝙ etiā a pulſantibus nō poterat ex
citari. Tandē virgines martyrio coronant̄
Et anaſtaſia ab iperatore cuidā pfecto tra⸗
ditur vt ſi eā ſacrificare faceret poſtea eam
in vxorē haberet. Cumqꝫ i thalamū eam du
xiſſet ⁊ eam amplexari vellet ſtatim cecus
effectus deos adijt: querens ſi euadere poſ
ſet. Reſponderunt dicētes: qꝛ ſanctā Ana
ſtaſiā cōtriſtaſti nobis traditꝰ es ⁊ āmodo ſē
per nobiſcū in iferno torqueberis. Cūqꝫ do
mum reduceret̄ inter manus puerorū vitā
finiuit. Tunc Anaſtaſia alij prefecto tradit̄
ut eaꝫ i cuſtodiā detineret. Audiēs. n. ꝙ infi
nitas poſſeſſiones haberet priuatim dixit
ei. Anaſtaſia ſi vis eſſe chriſtiana fac quod
precepit deꝰ tuus. Ille eni precepit q nō re⸗
nunciauerit oibus que poſſidet nō pōt meꝰ
eē diſcipulus. Oia igit̄ que habes mihi da:
⁊ vade quo volueris: ⁊ vera chriſtiana eris.
cui illa reſpondit. Dn̄s meus pcepit. Uende
oia que habes: ⁊ da paupibus ⁊ nō diuitibꝰ.
Cū ergo diues ſis cōtra preceptū dei face⸗
reꝫ ſi aliqd tibi darē. Tūc anaſtaſia diro car
ceri fame cruciāda tradit̄: ſed a ſcā theodo
ra q iam p martyriū coronata fuerat p du⸗
os mēſes eſca celeſti paſcit̄. Tādē cū ducē⸗
tis virginibus ad iſulas palmatorias ducta
ē: vbi multi pp̄ter nomē xp̄i fuerāt relegati
Poſt aliquos vero dies prefectꝰ oēs ad ſe
vocauit: ⁊ Anaſtaſiā ad palos alligatā igni⸗
bus ꝯcremauit: alios vero diuerſis ſupplici
is interemit. Inter quos vnus erat qui plu⸗
ries pp̄ter xp̄m multis diuitiis ſpoliatus ſē⸗
per dicebat. Chriſtū ſalutē mihi nō aufere⸗
tis. Apolonia aūt corpus ſcē Anaſtaſie i vi⸗
ridario: facta ibidē eccleſia honorifice ſepe⸗
liuit. Paſſa eſt autem ſub diocliciano qui ce
pit circa annum domini. 287.

¶ De nomine ſancti ſtephani.

Tephanus grece latine dicitur co
rona: ſed hebraice norma. fuit eniꝫ
corona. i. principium martyrū i no⸗
uo teſtamēto: ſicut abel in veteri. Fuit etiā
norma. i. exemplare ⁊ regula aliis patiendi
Uel ſtephanus dicit̄ quaſi ſtrenue fans qđ
patet in ſui ſermone. Uel dicitur Stepha⸗
nus quaſi ſternue fans. Anus ideſt ſtrenue
ſiue laudabiliter. fans. i. inſtruens ⁊ regens
anus. i. viduas qbus ab apoſtolis fuerat p⸗
fectꝰ: que ad litterā anus erāt. Eſt ergo co⸗
rona propter principatum martyrij norma
pp exemplū patiēdi ⁊ bene viuēdi ſtrenue
fans pp lucuлētā predicationē. ſtrenue fās
anus pp̄ter luculētam pdicationē. ſtrenue
fās anus pp viduarꝫ laudabilē inſtructionē.

¶ De ſancto Stephano protomartyre.

Tephanus fuit vnus de ſeptem
dyaconibus ab apoſtolis in miniſte
rium ordinatus. Creſcente eniꝫ nu
mero diſcipulorum conuerſi ex gentibus
aduerſus conuerſos ex iudeis murmurare
ceperunt ex eo ꝙ vidue eorum in miniſte⸗
rio quotidiano contēnebantur. Huius aūt
murmuris cauſa duplex pōt itelligi: aut qꝛ
vidue eorꝫ in miniſterio nō admittebantur:
aut quia pre ceteris i quotidiano miniſterio
grauabantur. Apoſtoli. n. vt expeditius p⸗
dicationi inſiſterēt: viduis miniſtrationē cō⸗
miſerāt. Uidentes autē apoſtoli murmura
tionē ortā pro adminiſtratione viduarum: ⁊
volentes hunc murmur ſedare: congrega⸗
ta omni multitudine dixerunt. Nō eſt equū
nos derelinquere verbum dei: ⁊ miniſtrare
mēſis Hlo. qꝛ meliora ſunt fercula mentis
qꝫ dapes corporis. Cōſiderate ergo fratres
viros ex vobis boni teſtimonij ſeptē plenoſ
ſpiritu ſancto ⁊ ſapientia: quos cōſtituamꝰ
ſuper hoc opus Hlo. vt miniſtrent: vel vt

miſtrãtib⁹ p̄ſint. Nos vero orõni ⁊ p̄dicatõi
iſtãtes erim⁹: ⁊ placuit ſermo oi pplo ⁊ mlti
tudini: ⁊ elegerũt ſeptẽ quoꝝ.b. Stepha
phan⁹ p̄m⁹ ⁊ p̄mocerí⁹ extitit: ⁊ adduxerunt
eos ãte aplos: ⁊ ipoſuerũt ſup eos manus.
Stephan⁹ ãt plen⁹ gr̃a ⁊ fortitudie faciebat
ꝓdigia ⁊ ſigna mlta i populo. ¶ Inuidẽtes
igit̃ iudei ⁊ ſupare ⁊ cõuicere cupiẽtes: tri
plici mõ eũ vicere aggreſſi ſũt.ſ. diſputati o
ne: teſtiũ ꝓductõe: ⁊ tormẽtoꝝ illatiõe: ſ; tñ
ip̄e diſputãtes ſupauit: teſtes falſos cõuicit
⁊ d̃ ſuis tortorib⁹ triũphauit ⁊ i q̃libet pugna
adiutoriu; ſibi d̃ celo datũ ẽ. In p̄ma.n. da
tus ẽ ſpũs ſãct⁹: q facũdiã miniſtraret. In ſe
cũda vult⁹ ãgelic⁹ q falſos teſtes terreret. et
i tertia viſus ẽ xp̄s adiuuare parat⁹ q marty
rẽ cõfortaret. In q̃libet igitur pugna ponit
tria.ſ. aggreſſũ p̄liũ: collatũ adiutoriũ: ⁊ ade
ptũ triũphũ. Hiſtoriã igit̃ breuiter ꝑcurren
tes hec oĩa videre poterim⁹. Cũ igit̃.b. Ste
phan⁹ multa ſigna faceret: ⁊ frequenti⁹ po
pulo p̄dicaret: iudei p̄mũ p̄liũ cũ eo inierũt:
vt eũ ꝑ diſputationẽ cõuerterent. Surrexe
rũt.n. qdã d̃ ſinagoga libertinoꝝ.i. filioꝝ li
bertoꝝ. Libertini.n. dicũt̃ filij libertoꝝ.i. eo
rũ q de ſeruitute manumiſſi ſũt ⁊ liberati do
nati: ⁊ ſic d̃ ſtirpe ſeruili fuerunt: q p̄mo fidei
reſtiterũt: ⁊ cyrenẽſiũ a cyrene ciuitate: et
alexandrinoꝝ ⁊ eoꝝ q erãt a cilicia ⁊ aſia di
ſputãtes cũ Stepha. Ecce p̄mũ p̄liũ dei
de ſubiungit triũphũ ⁊ ñ poterant reſiſtere
ſapiẽtie. Poſtremo ponit adiutoriũ ⁊ ſpiri
tu q loquebat̃. Uidẽtes igit̃ ꝙ ꝑ hũc modũ
purgandi eũ nõ poſſẽt ſupare: ad ſecũdum
modũ callide ſe cõuertũt: vt.ſ. eũ falſis te
ſtib⁹ ſuparẽt. ſubmiſerũt.n. duos falſos te
ſtes q eũdẽ de q̃druplici blaſphemia accuſa
rent. Audiẽtes itaq; eũ in cõſiliũ: falſi teſtes
eũ de quattuor accuſabãt.ſ. de blaſphemia
i deũ: i moyſẽ: ⁊ i legẽ: ⁊ in tabernaculũ ſiue
tẽplu;. Ecce p̄liu;. ⁊ ituẽtes eu; oẽs q ſede
bãt i cõcilio videbãt faciẽ ei⁹ tanq̃; faciẽ an
geli. Ecce auxiliũ. Deĩde ponit̃ hui⁹ ſecũde
pugne victoria cu; falſi teſtes de his oĩbus
cõfutãt̃. Dixit.n. p̄nceps ſacerdotu; ſi hec
ita ſe haberẽt. Tũc.b. Stephan⁹ de illis quat
tuor ſibi falſi teſtes ipoſuerunt ſe ꝑ ordinẽ

excuſauit. Et primo excuſauit ſe de bla
ſphemia in deum dicens deu; qui locutus
fuit patribus ⁊ prophetis deum glorie fu
iſſe vbi deum tripliciter commendauit.
Secundum ꝙ hoc verbum poteſt tripliciter
exponi. Eſt enim deus glorie ideſt col
latiuus glorie.i. Re.z. Qui enim honorifi
cauerit me glorificabo eum. Uel deus glo
rie.i. contemptiuus glorie. Prouer. octauo
Mecum ſunt diuitie ⁊ gloria: vel deus
glorie.i. deus cui a creatura debetur glo
ria ideſt regi ſeculorum immortali. ⁊c̃. com
mendat igitur deum tripliciter ſcilicet ꝙ ſit
glorioſus: glorificatiuus: et glorificandus
Deinde excuſat ſe de ſecunda blaſphemia
in Moyſen multipliciter ipſum commen
dando: commendat enim precipue a tribus
ſcilicet a zeli feruore: quia percutientem
egyptium interfecit a miraculorum opera
tione que in egypto ⁊ in deſerto fecit: ⁊
a dei familiaritate: q2 pluries cum deo lo
cutus fuit. Poſtmodum excuſat ſe de ter
tia blaſphemia que erat in lege ipſa tripli
citer commendando ſcilicet ex ratione dã
tis qui fuit deus: ex ratione miniſtrantis:
qui fuit Moyſes talis ⁊ tãtus: ⁊ ex ratione
finis: q2 dat vitam. Poſtmoduum cepit ſe
purgare de q̃rta plaſphemia: q̃ erat i taber
naculũ ⁊ in tẽplum. Ipſu; tabernaculum
quadrupliciter cõmẽdãdo.ſ. ꝙ fuit a deo fi
eri p̄ceptu; i viſiõe oſtẽſu; a Moyſe conſu
matu; ⁊ arce teſtimonij cõtẽptiuu;: tẽplum
aũt dixit tabernaculo ſucceſſiſſe. Sic ergo
beatus Stephanus de crimie ſibi obiecto
rõnabiliter ſe purgauit. Uidẽtes igit̃ iudei
ꝙ nec i iſto ſecundo mõ eu; ſupare valerẽt
tertiu; modu; aſſumunt ⁊ tertiã pugnã ine
unt: vt.ſ. ſaltẽ tormẽtis ⁊ ſupplicijs eũ ſupa
rẽt. Qd̃ vt vidit.b. Stephan⁹ volẽs p̄ceptũ
dñicu; de f̃rna correctiõe ſeruare: trib⁹ mo
dis eos conat⁹ ẽ corrigere: ⁊ a tanta malitia
cohibere.ſ. pudore: timore ⁊ amore: Primo
pudore eis duriciam cordis: ⁊ ſãctorũ necẽ
improperando. Dura inquit ceruice ⁊ in cir
cuncíſis cordibus ⁊ auribus vos ſẽꝑ ſpiri
tui ſãcto reſiſtiſtis: ſicut ⁊ patres veſtri ita ⁊
vos. Quem enim prophetarum patres ve

ſtri non ſunt pſecuti: ⁊ occiderunt eos q pre
nunciabãt de aduẽtu iuſti: vbi ſic glo. dicit.
Tres gradus malitie eoꝝ ponit. Primus ẽ
ꝙ ſpiritui ſancto reſiſterunt. Secundus ẽ
ꝙ ꝓphetas pſecuti ſunt. Tertius ẽ ꝙ cre
ſcente malicia eoꝝ eos occiderunt: ſed quia
frõs mulieris meretricis facta erat eis: ⁊ ne
ſciebãt erubeſcere: nec ſic a ꝯcepta malitia
deſtiterunt: imo audientes hec deſiccabãt̃
cordibus ſuis: ⁊ ſtridebãt dentibus i eum.
Poſtmodu; ergo correxit eos timore: per
hoc.ſ. ꝙ ieſum ſtãtẽ a dextris dei ſe videre
phibuit q̃ſi paratum ſe adiuuare: ⁊ aduerſa
rios cõdẽnare. Cu;.n. eẽt ſtephanus plen⁹
ſpiritu ſcõ ituẽs i celu; vidit gl̃iam d̃i: ⁊ ait.
Ecce video celos aptos: ⁊ filiu; hoĩs ſtãtẽ a
dextris virtutis d̃i. Licet igit̃ iã pudore ⁊ ti
more correxerit eos: ñ tñ adhuc deſtiterunt
ſ; d̃teriores q̃; p̄us fuerunt: exclamãtes.n.
voce magna cõtinuerũt aures ſuas. glo. Ne
blaſphemãtẽ audirẽt: ⁊ ipetũ fecerũt vna
nimiter i eũ: ⁊ ꝓijciẽtes eũ extra citatẽ lapi
dabãt. In h°.n. ſ; legẽ ſe agere arbitrãtes q̃
blaſphemũ extra caſtra mãdauerat lapida
ri. Et illi duo falſi teſtes q i eũ primi lapides
mittere d̃bebãt ſ; legẽ dicẽtẽ. Prima manus
teſtiũ lapidabit eũ d̃poſuerũt veſtimẽta ſua
ne illi⁹ tactu coĩqnarẽt̃: vl̃ ut ad lapidãdu;
expeditiores redderẽt̃ ſecus pedes adole
ſcẽtis: q vocabat̃ ſaul⁹: ⁊ poſtea vocat⁹ eſt
paul⁹. Qui cũ lapidãtiũ veſtimẽta cuſtodi
ret ex eo ꝙ ad lapidandũ eos expeditiores
redderet: q̃ſi manu oĩu; lapidauit. Cũ autẽ
eos nec timore nec pudore poſſ; a tãta neq
tia retrahere: tertiũ mõm adhibuit: vt ſaltẽ
eos amore coherceret. An ñ eximi⁹ ãor fuit:
quẽ eis oñdit: qñ ꝑ ſe ⁊ ꝓ ipſis orauit. Pro
ſe qdẽ orauit ne ſua paſſio ꝓlõgaretur: ⁊ ſic
ipſi rei noxa maiori tenerẽt̃. Pro ipſis autẽ
orauit ne hoc eis i pccm̃ iputarẽt̃. Lapida
bãt iqt ſtephanũ iuocãtẽ ⁊ dicẽtẽ. Dñe ieſu
accipe ſpm̃ meũ. Poſitis ãt genib⁹ clama
uit voce magna dicẽs. Dñe ne ſtatuas illis
hoc pccm̃. Uide amorẽ mirabilẽ: q2 orãdo ꝓ
ſe ſtetit: orãdo ꝓ ſuis lapidatorib⁹ genua fle
xit: q̃ſi plus orõnẽ quã ꝓ ipſis faciebat q̃; il

lã quã ꝓ ſe effũdebat cupet exaudiri. ꝓ ip̄is
ẽt poti⁹ q̃; ꝓ ſe genua flexit: q2 vt dicit glo.
ibidẽ: qm̃ maior iniqtas mai⁹ ſupplicandi re
mediũ poſtulabat. In hoc etiã martyr xp̄m
imitat⁹ ẽ q i paſſiõe ſua orauit dicens. Pr̃ in
man⁹ tuas cõmẽdo ſpm̃ meũ: ⁊ ꝓ ſuis cruci
fixorib⁹ dicẽs. Pr̃ ignoſce ill̃. ⁊c̃. Et hoc cũ
dixiſſ; obdormiuit i dñio. glo. pulchre dcm̃ ẽ
obdormiuit ⁊ ñ mortu⁹ ẽ: q2 obtulit ſacrificiũ
dilectiõis ⁊ obdormiuit i ſpe reſurrectiõis.
Fcã ẽ ãt lapidatio bti ſtephãi eodẽ ãno quo
dñs aſcẽdit i ꝑxio mẽſe auguſti: tria die itrã
te. Scũs vero gamaliel ⁊ nicodemus q erãt
ꝓ xp̄iãis i oĩb⁹ ꝯcilijs iudeoꝝ ſepeliert eũ i
agro ipſi⁹ gamaliel̃ ⁊ fecerũt plãctũ magnũ
ſup eũ. Et fcã ẽ magna pſecutio xp̄ianoꝝ q
erãt i hierl̃;: q2 occiſo btõ ſtephano vno de
p̄ncipib⁹ alio9 grauit̃ pſeq ceperũt: itã tñ ꝙ
oẽs xp̄iãi p̄ter aplos q erãt ceťis fortiores ꝑ
totã iudeoꝝ ꝓuiciã ſũt diſpſi. Iuxta qd̃ dñs
p̄cepat eis: ſi vos pſecuti fuerit i vna citate
fugite i aliã. Refert aug. doctor egregius
btm̃ ſtephanũ inumeris miracul̃ claruiſſe ⁊
mortuos ſex ſuis meritis ſuſcitaſſe: multos
a varijs lãguorib⁹ curaſſe. Pret̃ hec ãt alia
refert miracl̃a digne mẽorie cõmẽdanda.
Ait.n. ꝙ flores q ſr̃ altare bti ſtephani pone
bantur ⁊ inde ablati ſuper infirmos pone
bantur ⁊ mirabiliter curabãtur. Panni etiã
d̃ ei⁹ altari ſũpti ⁊ ſup egros ipoſiti mltis ex
titerũt ĩfirmitatib⁹ i medelã: nã ſic ait. aug.
ibidẽ i li. zz. d̃ citate d̃i: flores ip̄i d̃ altari ſci
ſtephani aſſũpti cuiuſdã mlĩeris cece oculis
ipoſiti ſũt ⁊ illa cõtinuo lum̃ recepit. Refert
quoq; i eodẽ libro ꝙ cũ qdã vir p̄mari⁹ cita
tis noĩe martial̃ ĩfidel̃ eẽt: ⁊ neq̃q̃; conuerti
vellet cũ tñ pl̃imũ egrotaret gener ſu⁹ vald̃
fidel̃ ad eccl̃ia; ſci ſtephani vẽit: ⁊ d̃ ip̄is flo
rib⁹ q ſr̃ altari erãt accipiẽs: ad caput ſui ſo
ceri flores ip̄os latẽter poſuit ſr̃ quos cũ ille
dormiſſ; ꝓtin⁹ ãte diluculũ clamauit: vt ad
ep̄m mitterẽt̃. Cũ ãt ep̄s abeſſet: ſacerdos
ad eũ vẽit: ⁊ ip̄; cũ ſe credere diceret bapti
zauit. Hic quãdiu vixit hoc verbũ ſẽꝑ i ore
habuit. Xp̄e accipe ſpm̃ meũ. Cũ tñ hec bti
ſtephani vltima verba fuiſſe neſciret. Alid̃

ſimiliter i eodē libro refert miraculū ꝙ q̄dā matrona noīe petronia cū diu ĭfirmitate g̃uiſſima torq̄ret̃: ⁊ multa adhibēs remedia nullum ſentiret liberationis veſtigiū: tādē quēdā iudeū cōſuluit q̄ ānulū quēdā: cū quodam lapide ei tribuit: vt ipſo annulo cū chorda ad nuda corporis cīgeret̃: vt ex virtute illius lapidis beneficium recipet ſanitatis. Sed dū hoc ſibi nil valere cōſpiceret: ad eccleſiā ꝓthomartyris ꝓperauit: ⁊ ꝓ ſalute ſua īſtātiꝰ beatū Stephanū exorauit: tūc ſubito īſoluta chorda ⁊ illeſo ānulo remanēte annulus ī terrā ꝓſilijt: ⁊ cōtinuo ꝑfecte ſanata ē. ¶ Aliud ſilr ī eodē nō minus mirabile refert miraculū. Apud nāq̄ ceſareā capadocie quedā nobilis matrona erat viri q̄dem deſtituta ſolatio: ſed nobili vallata mł̄titudine filiorꝝ. Nā decem pueros habuiſſe dr̄: quorꝝ ſeptem mares ⁊ tres femine fuiſſe ꝓhibetur. Quadā aūt vice dū mater ab eis offēdit̃ maledictionē ſuā filijs īpcat̃: ſub.to vero maledictionem matris diuina vindicta ſubſequetur ⁊ oēs pena ſimili ⁊ horribili feriunt̃. Nā oēs tremore mēbrorꝝ omniū horribiliter ſūt ꝑcuſſi: quapropter nimium dolentes: ⁊ ſuorꝝ ciuiū oculos nō ferentes: ꝑ totū orbē vagari ceperūt: ⁊ quocūq̄ ibāt oīum in ſe cōuertebāt aſpectum. Ex his autē duo frater ⁊ ſoror: paulus ⁊ palladia: hipponiam venerunt: ⁊ ipſi aug. ibidē eṗo que ſibi contigerant narrauerunt. Cū ergo iam quindecim diebus ante paſcha eccleſiā bti Stephani frequentantes ſanitatē ab ipſo martyre multis precibus poſtulaſſent ī ipō die paſche cū freq̄ns populus preſens eēt: vnus ex eis paulus repēte cācellū introiuit ⁊ ante altare cū multa fide ⁊ reuerentia ſe ꝓſtrauit in oratione. Et cū aſtantes ei exitū expectarent: ſubito ſurrexit ſanus: a tremore corporis deinceps alienus. Cum aūt ad auguſtinum fuiſſet adductus: ipſe eū ad populū ꝓtulit: ⁊ ſequēti die bellū de curatiōe illius eis ad recitandū ꝓmiſit. Cū aūt ſic ad populum loqueretur: ⁊ ſoror illius ibidē oībus membris tremēs aſſiſteret ſurgens illa e medio bti ſtephani cācellos intrauit ⁊ ſtatim velut obdormiens ſubito ſanata ſurrexit. Ipſa ſimiliter in medium ꝓducitur: ⁊ de vtriuſq̄ ſanitate deo ⁊ btō Stephano: immenſe gratie referunt̃. Oroſius nāq̄ a Hieronymo ad Auguſtinum rediens quaſdā reliquias ſancti Stephani detulit: ad quas predicta ⁊ plura alia miracula facta ſunt. Notandum autem ꝙ btūs Stephanus hac die paſſus non ē: ſed ea die vt dicit̃ qua eiꝰ inuētio celebrat̃. Eius aūt inuētio hac die dicit̃ extitiſſe. Sed quare feſta mutata ſint dicet̃ cū de inuentione aget̃. Ad preſens aūt hoc dixiſſe ſufficiat: ꝙ duplici de cā eccleſia hec tria feſta que ſequūtur natiuitatē dñi ſic voluit ordinare. Prima ē: vt xp̄o ſpōſo ⁊ capiti oēs ſui comites adiungant̃. Natus enim xp̄s ſpōſus eccleſie: ī hunc mūdū tres ſibi comites adiunxit: de q̄bus comitibus dicit̃ in canticis. Dilectus meus cādidus rubicundus electus ex milibus. Cādidus quātū ad Joānem euangeliſtam precioſū ꝯfeſſorem. Rubicundus quantū ad ſtephanum ꝓthomartyrē. Electus ex milibus quātū ad turbā innocētiū virginalē. Secūda rō ē: vt ſic eccleſia oīum martyrum genera: ſecūdum gradus dignitatis in ſimul adunaret: quorꝝ q̄dem martyrij: chriſti natiuitas cauſa fuit. Eſt eni triplex martyrium. Unū voluntate ⁊ opere. Secūdum voluntate: ſed non opere. Tertium opere: ſed nō voluntate. Primum fuit ī btō ſtephano. Scdm ī btō Joanne. Tertium in ĭnocētibus. ¶ De noīe.

Joannes īterpretat̃ dei gr̄a vel in quo ē gr̄a: vel cui donatum ē: vel cui donatio a deo fcā eſt. Per hoc ītelligūtur quatuor priuilegia que fuerunt ī btō Joanne. Primum ē precipua xp̄i dilectio. Chriſtus eni ꝑ ceteris apoſtolis eū dilexit: ⁊ maiora dilectionis ⁊ familiaritatis ſigna ei oſtendit: ⁊ iō dr̄ dei gratia: quia dn̄o gratioſus. Etiam plus Petro ipm dilexiſſe videt̃. Sed eſt dilectio animi ⁊ ſigni: ⁊ illa q̄ eſt ſigni duplex eſt. Una q̄ cōſiſtit in familiaritatis oſtēſiōe: alia ī beneficiorꝝ exhibitiōe. Quātum ad primam vtrunq̄ equaliter dilexit. Quātum ad ſecundā plus ioānem q̄ petrum. Quātum ad tertiā plus Petrum. Secundum ē carnis incorruptio: q̄r virgo a domino ē electꝰ: ⁊ inde dicit̃ in quo eſt gratia: in ipſo enim fuit gratia pudicitie virginalis. Unde ⁊ de nuptijs volens nubere a dn̄o vocatus fuit. Tertium ē ſecretorum reuelatio: ⁊ inde dicit̃ cui donatum ē. Eidē enim donatum eſt multa ſecreta ⁊ ꝓfunda noſſe: ſicut de diuinitate verbi ⁊ ꝯſumatiōe ſeculi. Quartū ē matris dei recōm̄ēdatio: ⁊ inde dictū eſt cui donatio facta ē. Maxima enim donatio a dn̄o tūc eidē fcā ē: q̄n mater dei in eius cuſtodiā donata eſt. Eius vitam Mellus laodicie eṗs ſcripſit: quē Iſidorus ī liº de ortu ⁊ vita vel obitu ſcōrꝝ patrum abbreuiauit. ¶ De ſcō Joāne aplō.

Joannes apoſtolus ⁊ euangeliſta dilectus a dn̄o: ⁊ virgo electus poſt pēthe. diuiſis apoſtolis ī aſiā ē ꝓfectus: vbi eccleſias multas fundauit. Do. igit̃ imperator eius ītelligens famam accerſitum eum ī dolium feruentis olei ante portam latinā mitti iuſſit ille aūt inde exijt illeſus: ſicut a corruptione carnis extiterat alienus. Uidens igit̃ imparator ꝙ nec ſic a predicatiōe deſiſteret: eum ī pathmos inſulam in exilium relegauit: vbi ſolus degēs apocalypſiꝫ ſcripſit. Eodē aūt āno imparator ꝓpter ſui nimiam crudelitatē occiditur: ⁊ a ſenatu quicquid fecerat reuocatur. Sicq̄ factū ē: vt ſāctus ioānes q̄ cū iniuria ī īſulam deportatus fuerat: cum honore epheſum rediret. Occurrente eni vniuerſa turba ⁊ dicēte. Benedictus qui venit ī nomine dn̄i. Cū autē īgrederet̃ vrbē Druſiana eius dilectrix: q̄ ſuū plurimū deſiderabat aduētū: mortua efferebat̃. Parētes igitur eius vidue ⁊ orphani dixerūt ei. Sācte Joānes ecce druſianā efferimus: q̄ tuis ſēper monitis obſecūdās nos oēs alebat: tuū quoq̄ plurimū deſiderabat aduētū dicēs. O ſi videā aplm dei anteq̄ moriar: ecce tu veniſti ⁊ te videre nō potuit: tūc iuſſit feretrum deponi ⁊ corpus reſolui dicēs. Dominus meus ieſus xp̄s ſuſcitet te druſiana: ſurge ⁊ vade in domū tuā ⁊ para mihi refectionem. Statim illa ſurrexit ⁊ cepit ire ſollicita de viſiōe apoſtoli ita vt ſibi videret̃ ꝙ nō de morte: ſed de ſomno excitaſſet eam. Altera autem die crathō philoſophus in foro populum conuocauit: vt oſtēderet quomodo hic mūdus cōtēnendus eēt. Duos enim ditiſſimos iuuenes fratres ꝑcioſiſſimas gemmas diſtracto toto patrimonio emere fecerat: et eas ī ꝯſpectu oīum ꝯfrāgi iuſſerat. Cōtigit igit̃ aplum illinc trāſitū facere vocanſq̄ ad ſe philoſophum: huiuſmodi mūdi cōtēptum triplici rōne cōdēnauit. Primo q̄r ore hoīuꝫ laudatur: ſed diuino iudicio ꝯdēnat̃. Scdo q̄r ex tali cōtēptu vitiū nō curatur: ⁊ iō vanus ē ſicut medicina vana dr̄ ex qua morbꝰ nequaq̄ curat̃. Tertio: q̄r ꝯtēptus meritorius ē q̄ ſua pauperibus elargit̃: ſicut dominus iuueni dixit. Si vis ꝑfectus eē vade et vende oīa q̄ habes: ⁊ da pauperibꝰ. Cui crathon dixit. Si vere de° magiſter tuꝰ ē: ⁊ vult vt harꝝ gēmarꝝ ꝑciū pauperibus eroget̃ fac vt reintegrent̃ ⁊ ad eius facias gloriaꝫ ꝙ ego ad hominū feci famam. Tunc beatus Joānes gēmarꝝ fragmēta ī manū ſuā recolligens orauit: ⁊ facte ſūt integre ſicut prius. Statimq̄ philoſophꝰ ⁊ illi duo iuuenes crediderūt ⁊ gēmas vēdētes ꝑcium paupibus errogarūt. Duo inſuper iuuenes honorati: horꝝ exēplo venditis oībus ⁊ paupibꝰ errogatis aplm ſūt ſecuti. Quadā aūt die vidētes ſuos ſuos ꝑcioſis idumētis fulgētes: in vno vero palio ſe egētes cōtriſtari ceperūt. Quod cū ſanctus ioānes aduertiſſet eo ꝙ facie triſtes eēnt: virgas ⁊ lapides minutos a littore maris deferri fecit: ⁊ eos ī auruꝫ: ⁊ gemmas ꝯuertit. Qui iuſſu apli vniuerſos aurifices ⁊ gēmarios ꝑ ſeptē dies querētes reuerſi ſūt dicētes: ꝙ illi nūq̄ tā purū aurū ⁊ tā precioſas gēmas ſe vidiſſe teſtati ſunt. Dixitq̄ eis. Ite ⁊ redimite vobis terras q̄s vendidiſtis: q̄r celorꝝ premia ꝑdidiſtis. Eſtote floridi vt marceſcatis. Eſtote diuites tēporaliter: vt ī ꝑpetuū mēdicetis. Tūc apoſtolus contra diuitias diutius cepit diſputare oſtendēs ꝙ ſex ſūt q̄ nos debent ab immoderato diuitiarum appetitu retrahere. Primū ē ſcriptura: vnde recitauit hiſtoriaꝫ de diuite epulone quē dn̄s reprobauit: ⁊ de lazaro paupe quē dn̄s elegit. Scdm ē natura: q̄r hō ſine diuitijs naſcit̃ et nudus: ⁊ ſine

diuitijs moritur. Tertium ē creatura: quia
ſol: ⁊ luna: ſidera: pluuia: aer: omnibus ſunt
cōmunia: ⁊ cōmuniter oibus ſua beneficia
largiunt̄: ſic inter hoies omnia cōmunia eē
debent. Quartum eſt fortuna. Dixit eniz ꝙ
diues ſuus efficitur nūmi: ⁊ diaboli. Nūmi
qꝛ nō poſſidet diuitias ſed ipē a diuitijs poſ/
ſidet̄. Diaboli: qꝛ iuxta euāgeliū amator pe/
cunie ſeruꝰ ē mãmone. Quītū ē cura: qꝛ ha/
bēt curã ⁊ ſollicitudinez diurnã ⁊ nocturnã
ī acqrēdo ⁊ ī cuſtodiēdo. Nã ī acqrēdo hñt
laborē: ī cuſtodiēdo timorē. Sextū ē iactu/
ra: ⁊ oñdit ꝙ diuitie ſūt cã iacture q̄ ē ī acqſi
tione duplicis mali. ſ. mali ī pręſētī: qd̄ ē ela
tio: ⁊ mali ī futuro qd̄ ē eterna dãnatio: ⁊ al/
teriꝰ qd̄ ē ī perditiōe eterna. ſ. duplicis boni
. ſ. boni in preſenti quod ē gr̄a: ⁊ boni ī futu/
ro qd̄ ē eterna gloria. Cū igit̄ ſāctus ioãnes
contra diuitias taliter diſputaret: ecce iuue
nis quidam mortuus efferebatur: qui trigī/
ta dies habebat ꝙ vxorem acceperat: veni/
ens igitur mater vidua: ⁊ ceteri qui euz fle/
bant ad pedes apoſtoli prociderunt rogan/
tes ꝙ hunc quoqꝫ ſicut druſianam in nomi/
ne domini ſuſcitaret. Flente igitur apoſto/
lo diutius ⁊ orante continuo mortuus ſurre
xit. Precepitqꝫ ei vt illis duobus diſcipulis
enarraret q̃ꝫtã icurriſſēt penã ⁊ q̃ꝫtã glīã p/
didiſſent. Qui multa de gloria paradiſi ⁊ d̄
penis iferni quas viderat enarrauit dicēs.
O miſeri vidi angelos veſtros flentes ⁊ de
mones gratulantes. Dixitqꝫ eis ꝙ perdidiſ/
ſent eterna palatia que ſunt gemmis coru/
ſcantibus fabricata: claritatis mirabilis cō/
tentiua: copioſis epulis refecta: delitijs ple
na: gaudijs glorioſa: ⁊ in ꝑpetuū ꝑmanſura.
De iferno aūt octo penas dixit que his ver/
ſibus continentur. Uermes ⁊ tenebre: fla/
gellum frigus ⁊ ignis. Demonis aſpectus:
ſcelerum cōfuſio luctus. Tunc ille q fuerat
ſuſcitatus ⁊ illi duo diſcipuli ad pedes apl̄i
ſe proſtrantes rogabant: vt miſericordiam
ꝯſequerētur. Quibus apl̄s ait: triginta die/
bus penitētiã agite: inter quos orate vt vir
ge ⁊ lapides ad naturã p̄ſtinaz reuertant̄.
Quod cū factū eēt ait eis. Ite ⁊ vnde tuli/
ſtis virgas ⁊ lapides deferatis. Quod cum
feciſſēt: ⁊ virge ⁊ lapides ī ſui natura reuer

ſi fuiſſent oīum virtutum gratiã quã prius
habuerant receperūt. Cum autem beatus
Joannes ꝑ totã aſiam predicaſſet: cultores
idolorum ſeditionē in populo concitantes.
Joannē ad templum diane trahebãt: cogi/
tantes eū ſacrificiū offerre. Quibꝰ beatus
ioãnes hãc diſiunctionē propoſuit. Ut aut
ipſi ad inuocationē diane eccleſiã xp̄i euer/
terent: ⁊ ipſe idolis ſacrificaret: aut ipſe ad
innocationē xp̄i templum diane euerteret:
⁊ ipſi in xp̄m crederēt. Huic ergo ſententie
cū maior pars populi ꝯſēſiſſet: exeūtibꝰ cū/
ctis de tēplo orauit apl̄us ⁊ fūditus tēplum
corruit: ⁊ diane imago penitus ꝯminuta eſt.
Ariſtodemus aūt pontifex idolorum in po/
pulo ſeditionē maximã cōcitauit: ita vt vna
pars ppl̄i ꝯtra aliam ad preliū pararetur.
Cui apl̄us: qd tibi vis faciã vt placeris? cui
ille. Si vis vt credã ī deū tuū dabo tibi ve/
nenum bibere: ſi tibi nullã leſionez ītulerit:
verus deꝰ dominus tuꝰ apparebit: cui apo/
ſtolus. Fac vt locutꝰ es. Et ille. volo vt an/
te alios morientes videas: vt ſic amplius ꝑ/
timeſcas. Pergēs igit̄ ariſtodemus ad pro/
cōſulē: duos viros decaptãdos petijt: ⁊ eis
corã oibus venenum dedit: q vt mox vene/
num biberūt ſpiritū exalarunt. Tūc apoſto
lus calicem accipiēs ⁊ ſigno crucis ſe muni/
ens: totū venenum bibit: ⁊ nullã leſionē in/
currit. Quapropter deū oēs laudare cepe/
rūt. Ariſtodemus aūt dixit. Adhuc mihi ieſt
dubietas. Sed ſi veneno mortuos ſuſcita/
beris abſqꝫ dubio vere credã. Tūc apoſto/
lus ei tunicã ſuam tribuit: cui ille. Cur mihi
tunicã tuã dediſti? cui apl̄s. Ut vel ſic ꝯfu/
ſus a tua īfidelitate diſcedas. cui ille. Nūqd
tunica tua credere me faciet? Et apl̄s va/
de ⁊ mitte eã ſup corpora defūctorꝫ: dicens
apl̄s xp̄i me miſit ad vos: vt ī xp̄i noīe exur/
gatis: qd̄ cū feciſſet ilico ſurrexerūt. Tunc
apoſtolus pontificem ⁊ proconſulem credē
tes cū oī parētela ſua ī xp̄i noīe baptizauit.
Qui ī honorē bt̄i ioãnis eccleſiã ꝯſtruxerūt
Refert bt̄us Clemēs ſicut ī 4º. liº. eccleſia/
ſtice hiſtorie īuenit̄: ꝙ quodã tp̄e apl̄s q̄ndã
iuuenē pulchrū ⁊ ferocē ꝯuertit: ⁊ cū cuidã
ep̄o ſub depoſiti noīe cōdēnauit. Pꝰ aliqd̄
autē tp̄s iuuenis dereliqt ep̄m ⁊ fcūs ē prin

ceps latronū. Apl̄s itaqꝫ ad ep̄m venit ⁊ ſu/
um depoſitū reqſiuit. Cūqꝫ ille de pecunia
intelligeret: ⁊ ex hoc vehementer ſtuperet:
dixit ei apl̄s. Juuenē illū a te repeto: quē ti/
bi iã ſtudioſe cōmēdaui. cui ille. Pr̄ ſcē ī aīa
mortuꝰ ē ⁊ ī tali mōte cum latronibꝰ degit:
quorꝫ ipſe pricepſ exiſtit. Quibꝰ auditis ve
ſtē ſuã ſcidit: ⁊ caput ſuum pugnis feriens
bonum inquit te cuſtodem fratris anime
dereliq. Cōfeſtim igit̄ equū ſibi parare iuſ/
ſit: ⁊ ad illū mōtē itrepidus cucurrit. Quem
cū iuuenis īſpexiſſet p̄ pudore nimio ſtatim
equū aſcēdit ⁊ velocīꝰ aufugit. Apl̄s autē
etatis oblitus: vrget calcaribꝰ equū et poſt
tergū clamitat fugiētis. Ut qd fili dilectiſſi/
me fugis patrē ⁊ iermē ſenē? ne timeas fili
qꝛ ꝓ te rōnē xp̄o reddã: ⁊ certe ꝓ te libēter
moriar. ſicut ꝓ nobis xp̄s ē mortuꝰ. Reuer
tere fili reuertere: qꝛ dn̄s me miſit. Qui au/
diēs cōpūctꝰ redijt ⁊ amariſſime fleuit. Apo
ſtolus ãt ad pedes ꝓcidit: ⁊ eiꝰ manū necis
ꝯſciã tãqꝫ ꝑ pn̄iaz iã purgatã oſculari cepit.
Jeiunãte igit̄ ⁊ orãte ꝓ eo apl̄o vēiã ipetra/
uit ip̄z poſtmodū ī ep̄z ordinauit. Legit̄ quo
que ī eadē hiſtoria eccl̄iaſtica: ⁊ habet̄ ī glo.
ſup. z. canonica Joãnis: ꝙ cū bt̄us ioãnes
apud epheſum balnea lauãdi gratia itroiſ/
ſet ⁊ ibidem cherintum hereticum vidiſſet
protinus inde exilijt dicens. Fugiamus
hinc ne balnea ſuper nos corruant in quibꝰ
lauatur cheritus veritatis inimicus. ¶ Cū
auis que perdix dicitur viua beato Joanni
a quodam oblata fuiſſet ⁊ ille eam quaſi de
mulcendo tangeret: ⁊ contractaret: quidã
adoleſcens hoc vidēs ad coeuos ſuos ridē/
do dixit. Uidete quomodo ille ſenex cū aui
cula ſicut puer ludit. Quod beatus Joan/
nes per ſpiritū recognoſcens iuuenē ad ſe
vocauit: ⁊ quod in manu teneret inquiſiuit.
Cui cum ſe arcuz diceret tenere ait. Quid
inde facis? Et iuuenis aues inde ac beſtias
ſagittamus. Cui apoſtolus. Qualiter. Tūc
iuuenis arcū cepit tēdere: ⁊ tenſuz in manu
tenere. Sed cū apoſtolus nil ei diceret iuue
nis arcum diſtendit. Cui Joãnes: quare fili
arcū diſtendiſti? Et ille. Quia ſi diutius ten
ſus teneretur ad iaciēda iacula īfirmior red

deretur. ⁊ apoſtolus ad hoc. Sic humana
fragilitas ad cōtēplationē minus valida fie
ret: ſi ſemper in ſuo rigore ꝑſiſtēs: fragilitati
ſue interdū cōdeſcēdere recuſaret. Nam ⁊
aquila cunctis auibus celſius volat: ⁊ ſolez
clarius conſpicit: ⁊ tamē nature neceſſitate
ad ima deſcendit. Sic ⁊ humanus animus
cum ſe modicū a cōtēplatione retrahit: cre
bra inouatione ardentius ad celeſtia tēdit.
Beatus igitur Joannes: vt teſtatur Hiero
nymus: cū vſqꝫ ad ipſã ſuã vltimã ſenectu/
tē epheſi moraret̄: ⁊ vix inter diſcipulorum
manꝰ ad eccleſiam deferreretur: nec plura
verba dicere poſſet: ad q̃ꝫlibet cauſã hoc di
cebat. Filioli diligite alterutrum. Tandē
fratres qui cum eo erant admirantes ꝙ ſēp
eadez diceret: dixerunt ei. Magiſter qua/
re ſēp eadē loqueris? Qui reſpōdit. Quia
preceptū domini ē: ⁊ ſi ſoluz hoc fiat ſufficit
Refert quoqꝫ elinãdus: ꝙ cū Joãnes euã/
geliſta euangeliū ſcribere deberet prius in
duxit ieiuniū: vt orarēt ſe digna ſcripturuz
Fert̄ aūt ip̄z ꝓ illo loco ſecretiſſimo in quo
diuina ſcripturus ſeceſſerat oraſſe: vt nul/
las huic īſiſtens opi vētorꝫ ibi aut ībriū iniu/
rias pateret̄. hanc quoqꝫ eidē loco vſqꝫ ho/
die reuerētiã ele mēta ſeruare dicunt̄. hec
Elinãdus. Cū igit̄ eſſet nonagita nouē ãno
rum: ⁊ a paſſione dn̄i ſecundū Jſidorꝫ ãno
ſexageſimoſeptimo: apparuit ei dn̄s cū di/
ſcipulis ſuis dicēs. Ueni dilecte mi ad me:
qꝛ tp̄s ē: vt in mēſa mea cū tuis fratribꝰ epu
leris. Surgēs aūt Joãnes cepit ire. cui dn̄s
Dominica die ad me venies. Ueniēte igit̄
dominica die vniuerſus populus cōuenit ī
eccleſia que fuerat ī ipius noīe fabricata qui
a primo pullorū cãtu predicauit eiſdez hor/
tans eos: vt ī fide eſſent ſtabiles: ⁊ ī mãdatis
dei feruētes. Poſt hoc foueã q̄dratã iuxta
altare fieri fecit: ⁊ terrã ex̄ eccleſiã eiactari
Deſcendenſqꝫ ī foueã expanſis ad deū mani
bus dixit Inuitatꝰ ad cōuiuiū tuū dn̄e ieſu
Chriſte: ecce venio gratias agēs: qꝛ dignatꝰ
es me ad tuas epulas īuitare: ſciēs ꝙ ex to/
to corde mō deſiderarē te. Cūqꝫ orōnē finiſ
ſet tãta lux ſup eū emicuit ꝙ nullꝰ ī eū reſpi
cere potuit. Recedēte aūt lumine manna

ſouea plena inuenitur: quod i loco illo vſq
hodie generatur: ita vt in fundo fouee iſtar
minute arene ſcaturire videatur: ſicut i fō-
tibus fieri conſueuit. Sanctus Eadmundꝰ
rex anglie nulli petenti in nomine ſancti Jo
annis euāgeliſte aliquid denegabat. Unde
cōtigit ꝙ quidam peregrinus abſente ca-
merario in nomine ſancti ioannis euangeli-
ſte importune a rege elemoſynam poſtula-
ret. Cui rex precioſum annulū: cum nil ali-
ud in promptu haberet dedit. Sed poſt plu
res dies quidam miles anglie in tranſmari-
nis partibus conſtitutus ab eodē peregri-
no annulum regi referēdum i hec verba re-
cepit. Ille cui ⁊ pro cuius amore annulum
hunc dediſti tibi remandat: vnde liquido pa
tuit: ꝙ beatus Joannes eidem in forma ap
paruit peregrini. Iſidorus in libro de ortu
vita vel obitu ſanctorum patrum ait. Mu
tauit Joānes i aurū ſilueſtres frōdium vir-
gas: littoreaq ſaxa i gēmas: gēmarū fragmi
na in propriam reformauit naturam: prece-
pto populi viduam ſuſcitauit: ⁊ rediuiuū iu-
uenis corpus remeante anima reparauit:
bibens letiferum hauſtum euaſit periculū
⁊ eodem proſtratos poculo i vite reparauit
ſtatū. Hec Iſidorus. ¶ De nomine.

Nnocentes dicti ſunt triplici rōne
.ſ. rōne vite rōne pene ⁊ rōne inocē
tie aſſecute. Rōne vite dicti ſūt in-
nocentes ex eo ꝙ vitam innocentem .i. non
nocentem habuerūt. Nulli vnq nocuerūt
nec deo per inobedientiam: nec proximo
per iniuſticiam: nec ſibi per alicuius peccati
malitiā: ⁊ ideo dicitur in pſalmo. Innocen-
tes ⁊ recti adheſerunt in fide. Ratione pe-
ne: quoniā inocenter ⁊ iniuſte paſſi ſunt.
Unde pſalmiſta. Effuderunt ſanguinē ino
centem. Ratiōe inocentie aſſecute: quoniā
i ipſo martyrio aſſecuti ſunt baptiſmalē ino
cētiā .i. ab originali peccato mūdiciā: de q i-
nocētia dicitur in pſalmo. Cuſtodi innocen
tiam ⁊ vide equitatem. i. cuſtodi innocen-
tiā baptiſmatis: poſtmodū vide eqtatē bo-
ne operationis ¶ De inocentibus.

Nnocentes ab Herode aſcalonita in
terfecti ſunt. Tres .n. fuiſſe herodes ſa-
cra ſcriptura commemorat: quos famoſos
fecit eorum infamis crudelitas. Primus
dictus eſt herodes Aſcalonita ſub quo dñs
natus eſt ⁊ a quo pueri occiſi ſunt. Secun-
dus dictus eſt Herodes Agrippa: q Jaco-
bum occidit: ⁊ Petrū icarcerauit: vnde de
hoc extant verſus. Aſcalonita necat pue-
ros antippa ioannem: Agrippa iacobum
claudens i carcere petrū. Sed primi Hero
dis hiſtoriā breuiter videamus. Antipater
Idumeus: vt i hiſtoria ſcholaſtica legiť: ne-
ptem regis arabū duxit vxorē: ex qua filiū
habuit: quem vocauit Herodem: qui poſt-
modū Aſcalonita dictus ē. hic a Ceſare au
guſto regnum iudee accepit: ⁊ tunc primitꝰ
ablatum ē ſceptrum de Juda. Huic ſex filij
nati ſunt .ſ. Antipater: Alexander: Ariſtobo
lus: Archelaꝰ: Herodes: Antippas: ⁊ Phi-
lippus. Alexandrum autem et Ariſtobo-
lum ex eadē matre iudea genitos romā mi-
ſit liberalibus artibus imbuēdos. Poſt hec
a ſtudio redierunt: ⁊ erat Alexander acerri
mus perorator. Jamq licētius de ſuſcepti
one regni cū patre diſceptabāt ob hoc pa-
ter offenſus antipatrem illis preponere ſa-
tagebat. Cūq illi d morte patris tractaſſēt
⁊ ob hoc a patre reiecti fuiſſent. Ceſarē ade
unt de patris iniuria conqueſturi. Interea
magi hieroſolymam veniunt: ⁊ de ortu no-
ui regis diligenter ſciſcitatur. Herodes hoc
audiens perturbatur timens ne de verorū
regum genere aliquis natus eſſet: qui eum
tanq regni inuaſorē repelleret. Rogabat
igitur magos vt eo inuēto ſibi renunciēt ſi-
mulās ſe velle adorare quē volebat occide
re. Uerū tamen magi per aliam viam reuer
ſi ſunt in regionē ſuam. Uidens autem He-
rodes ꝙ nequaq ad ſe venirent: ſtelle viſi-
one eos deceptos ad ſe redire erubuiſſe cre
didit. Et ideo ab inquiſitione pueri animum
reuocauit. Cum autē audiſſet que paſtores
dixerant: ⁊ que Symeon ⁊ Anna propheta
uerant vehementer timuit: ⁊ ſe a magis tur
piter illuſum putauit. Tunc herodes de ne
ce puerorum qui erāt i Bethleem tractare
cepit vt cū eis ille quē ignorabat occideret

Ad monitionē autē angeli Joſeph cū pue-
ro ⁊ matre in egyptū in ciuitatē Hermopo
lim fugit: ibiq ſeptē ānis vſq ad obitū He
rodis manſit. Ingrediente igitur dño egy-
ptum ſecūdū Iſaie vaticiniū vniuerſa ido
la corruerunt. Tradunt quoq ꝙ ſicuti exi
tu filiorū iſrael de egypto nō fuit domus in
egypto: q procurāte dño ñ iaceret mortuꝰ p-
mogenitꝰ: ita nec tūc fuit tēplū q nō corru-
iſſet idolū. Refert Caſſiodorus i hiſtoria tri
partita: ꝙ in hermopoli Thebaide dicatur
eē arbor que vocatur perſidis valens i ſa-
lutē multorū: ſi fructus: aut foliū: aut pars
corticis collo egrotantiū alligaretur. Cum
igitur beata Maria cū filio in egyptū fuge
ret: hec arbor vſq ad terrā inclinata ē: Et
Chriſtū ſuppliciter adorauit. Hec Caſſiodo
rus. Cum igitur Herodes de nece puerorū
diſponeret: a Ceſare Auguſto per epiſtolā
ē citatus filiorum accuſationibus reſpōſu-
rus. Qui cū per Tharſū iter faceret itelle
xit ꝙ magos naues tharſēſiū tranſuexiſſēt
⁊ ideo oēs naues tharſis cōburri fecit ſecun
dū ꝙ predictū fuerat. In ſpiritu vehemen-
ti conteres naues tharſis. Cūq pater cum
filijs corā Ceſare diſceptarent: diffinitum ē
vt filij patri in oībus obedirēt: ⁊ ipſe cui vel
let regnū dimitteret. Rediēs igitur Hero-
des ⁊ ex cōfirmatione factus audacior: mit
tēs occidit omnes pueros qui erant in be-
thleē a bimatu ⁊ infra ſecūdū tēpꝰ quod ex
quiſierat a magis. Hoc autē duplicē intel-
ligentiam continet. Primo vt hec dictio i-
fra dicat ordinē tēporis ⁊ eſt ſenſus A bima
tu ⁊ infra .i. ab infantibus duorū ānorū vſq
ad pueros vnius noctis. Didicerat .n. Hero
des a magis ea die qua ſtella apparuit eis
dñm natū eē. Et q̄r iā annus fluxerat ex eo
ꝙ romā iuerat ⁊ redierat dñm anniculū ⁊ ali
quorū inſuper dierū eē credebat. Ideoq ſu
pra etatē eius vſq ad bimos: ⁊ īfra vſq ad
vnius noctis infantes deſceuit i pueros: ti-
mēs pueri morphoſeon .i. trāſformationem
ne .ſ. puer cui ſidera famulabanť ſupra eta
tē ſuā: vel infra faciē trāſformaret. Et hec
ſentētia vſitatior ⁊ verior habeť ⁊ reputať
Alio mō exponiť ſecūdū Chryſoſtomū. vt
infra dicat ordinē numeri. Et ē ſēſus a bima
tu ⁊ infra .i. a pueris duorū ānorū vſq ad pu
eros quinq annorū. Dicit enim ſtellā p ānū
ante ortū ſaluatoris magis apparuiſſe. He
rodes āt poſtq hoc a magis didicit romam
vadēs ⁊ adhuc per annum diſtulit. Crede-
bat āt tunc dominū natū fuiſſe quando ma
gis ſtella apparuit. ⁊ ideo dominū duorū an
norū eē credebat: vnde pueros bimos occi
dit ⁊ deinceps vſq ad quinq annos: ſed ñ
minores bimis Cui aſſertioni fidē facere vi
detur: ꝙ quedā oſſa inocētiū habētur adeo
grandia ꝙ bimorū eē nō poſſunt. Pōt tamē
dici ꝙ longe maioris erant hoīes quātitatis
q modo. Ipſe āt Herodes ſtatī ibidē puni-
tus ē. Na ſicut ait Macrobiꝰ: ⁊ in quadam
cronica legitur: vnus paruulus filius He-
rodis ibidē ad nutriendū caſu fuerat datus
q cū alijs a carnificibus eſt occiſus. Tūc adi
pletū eſt quod dictum erat per prophetam
Uox ploratus: ⁊ vlulatus piarum .ſ. matrū
audita eſt in rama .i. in excelſo. Deꝰ āt iudex
iuſtiſſimꝰ: vt in eadē hiſtoria legitur ſchola-
ſtica nō ē paſſus tantā Herodis neqtiam re
maneř ipunitā. diuino .n. iudicio factū ē: vt
q multos orbauerat filijs: ipſe ſuis miſerabi
lius orbaretur. Nam Alexāder ⁊ Ariſtobo
lus iterū patri habiti ſūt ſuſpecti. cōfeſſus ē
autē vnus de eorū cōplicibus ꝙ Alexāder
multa ſibi donaria pmiſiſſet: ſi pri venenū
propinaret. Cōfeſſus ē etiā tonſor de pro-
miſſis ſibi muneribus: ſidū patris barbā ra-
deret: eū cōtinuo iugularet: Addiditq Ale
xandrū dixiſſe non eē ponēdā ſpem in ſene
qui ſibi capillos tingeret vt iuuenis appare
ret. Ob hoc pater iratꝰ eos occidi fecit: an-
tipatrē āt futurū regē īſtituit: ſed te ipi anti-
patri Herodē antippā in regnū ſubſtituit.
Inſup Herodē agrippā ⁊ herodiadē vxo-
rē Philippi: qs ex ariſtobolo ſuſceperat pa
terna dilectioīe fouebat: hac duplici de cā
ātipať itollerabile ꝯ pr̄ez cōcepit odiū intā-
tū ꝙ eū attētauerit occidere p venenū qd
Herodes iā preſētiēs eū in carcere poſuit.
Auguſtus āt ceſar audiēs ꝙ herodes filios
occidiſſet: dixit mallē eē herodis porcꝰ q
filius: q̄r cū ſit pſelitꝰ porcis parcit ⁊ filios

fouea plena inuenitur: quod i loco illo vſq; hodie generatur: ita vt in fundo fouee iſtar minute arene ſcaturire videatur: ſicut i fõtibus fieri conſueuit. Sanctus Eadmund⁹ rex anglie nulli petenti in nomine ſancti Joannis euãgeliſte aliquid denegabat. Unde cotigit ꝙ quidam peregrinus abſente camerario in nomine ſancti ioannis euangeliſte importune a rege elemoſynam poſtularet. Cui rex precioſum annulũ: cum nil aliud in promptu haberet dedit. Sed poſt plures dies quidam miles anglie in tranſmarinis partibus conſtitutus ab eodẽ peregrino annulum regi referẽdum i hec verba recepit. Jlle cui ⁊ pro cuius amore annulum hunc dediſti tibi remandat: vnde liquido patuit: ꝙ beatus Joannes eidem in forma apparuit peregrini. Jſidorus in libro de ortu vita vel obitu ſanctorum patrum ait. Mutauit Joãnes i aurũ ſilueſtres frõdium virgas: littoreaq; ſaxa i gẽmas: gẽmaꝝ fragmina in propriam reformauit naturam: precepto populi viduam ſuſcitauit: ⁊ rediuiuũ iuuenis corpus remeante anima reparauit: bibens letiferum hauſtum euaſit periculuꝫ ⁊ eodem proſtratos poculo i vite reparauit ſtatũ. Hec Jſidorus.

¶ De nomine.

Nnocentes dicti ſunt triplici rõne .ſ. rõne vite rõne pene ⁊ rõne inocẽtie aſſecute. Rõne vite dicti ſũt innocentes ex eo ꝙ vitam innocentem .i. non nocentem habuerũt. Nulli vnq̃ nocuerũt nec deo per inobedientiam: nec proximo per iniuſticiam: nec ſibi per alicuius peccati malitiã: ⁊ ideo dicitur in pſalmo. Jnnocentes ⁊ recti adheſerunt in fide. Ratione pene: quoniaꝫ inocenter ⁊ iniuſte paſſi ſunt. Unde pſalmiſta. Effuderunt ſanguinẽ inocentem. Ratiõe inocentie aſſecute: quoniã i ipſo martyrio aſſecuti ſunt baptiſmalẽ inocẽtiã .i. ab originali peccato mũdiciã: de q̃ inocẽtia dicitur in pſalmo. Cuſtodi innocentiam ⁊ vide equitatem. i. cuſtodi innocentiã baptiſmatis: poſtmodũ vide eq̃tatẽ bone operationis

¶ De inocentibus.

Jnocentes ab Herode aſcalonita interfecti ſunt. Tres .n. fuiſſe herodes ſacra ſcriptura commemorat: quos famoſos fecit eorum infamis crudelitas. Primus dictus eſt herodes Aſcalonita ſub quo dñs natus eſt ⁊ a quo pueri occiſi ſunt. Secundus dictus eſt Herodes Agrippa: q Jacobum occidit: ⁊ Petrũ icarcerauit: vnde de hoc extant verſus. Aſcalonita necat pueros antippa ioannem: Agrippa iacobum claudens i carcere petrũ. Sed primi Herodis hiſtoriã breuiter videamus. Antipater Jdumeus: vt i hiſtoria ſcholaſtica legit̃: neptem regis arabũ duxit vxorẽ: ex qua filiũ habuit: quem vocauit Herodem: qui poſtmodũ Aſcalonita dictus ẽ. hic a Ceſare auguſto regnum iudee accepit: ⁊ tunc primit⁹ ablatum ẽ ſceptrum de Juda. Huic ſex filij nati ſunt .ſ. Antipater: Alexander: Ariſtobolus: Archela⁹: Herodes: Antippas: ⁊ Philippus. Alexandrum autem et Ariſtobolum ex eadẽ matre iudea genitos romã miſit liberalibus artibus imbuẽdos. Poſt hec a ſtudio redierunt: ⁊ erat Alexander acerrimus perorator. Jamq; licẽtius de ſuſceptione regni cũ patre diſceptabãt ob hoc pater offenſus antipatrem illis preponere ſatagebat. Cũq; illi ð morte patris tractaſſẽt ⁊ ob hoc a patre reiecti fuiſſent. Ceſarẽ adeunt de patris iniuria conqueſturi. Jnterea magi hieroſolymam veniunt: ⁊ de ortu noui regis diligenter ſciſcitatur. Herodes hoc audiens perturbatur timens ne de verorũ regum genere aliquis natus eſſet: qui eum tanq̃ regni inuaſorẽ repelleret. Rogabat igitur magos vt eo inuẽto ſibi renunciẽt ſimulãs ſe velle adorare quẽ volebat occidere. Uerũtamen magi per aliam viam reuerſi ſunt in regionẽ ſuam. Uidens autem Herodes ꝙ nequaq̃ ad ſe venirent: ſtelle viſione eos deceptos ad ſe redire erubuiſſe credidit. Et ideo ab inquiſitione pueri animum reuocauit. Cum autẽ audiſſet que paſtores dixerant: ⁊ que Symeon ⁊ Anna prophetauerant vehementer timuit: ⁊ ſe a magis turpiter illuſum putauit. Tunc herodes de nece puerorum qui erãt i Bethleem tractare cepit vt cũ eis ille quẽ ignorabat occideret.

Ad monitionẽ autẽ angeli Joſeph cũ puero ⁊ matre in egyptũ in ciuitatẽ Hermopolim fugit: ibiq; ſeptẽ ãnis vſq; ad obitũ Herodis manſit. Jngrediente igitur dño egyptum ſecũdũ Jſaie vaticiniũ vniuerſa idola corruerunt. Tradunt quoq; ꝙ ſicuti exitu filioꝝ iſrael de egypto nõ fuit domus in egypto: q̃ ꝓcurãte dño ñ iaceret mortu⁹ ꝓmogenit⁹: ita nec tũc fuit tẽplũ q̃ nõ corruiſſet idolũ. Refert Caſſiodorus i hiſtoria tripartita: ꝙ in hermopoli Thebaide dicatur eẽ arbor que vocatur perſidis valens i ſalutẽ multoruꝫ: ſi fructus: aut foliũ: aut pars corticis collo egrotantiũ alligaretur. Cum igitur beata Maria cũ filio in egyptũ fugeret: hec arbor vſq; ad terrã inclinata ẽ: Et Chriſtũ ſuppliciter adorauit. Hec Caſſiodorus. Cum igitur Herodes de nece pueroꝝ diſponeret: a Ceſare Auguſto per epiſtolã ẽ citatus filiorum accuſationibus reſpõſurus. Qui cũ per Tharſũ iter faceret itellexit ꝙ magos naues tharſẽſiũ tranſuexiſſẽt ⁊ ideo oẽs naues tharſis cõburri fecit ſecundũ ꝙ predictũ fuerat. Jn ſpiritu vehementi conteres naues tharſis. Cũq; pater cum filijs corã Ceſare diſceptarent: diffinitum ẽ vt filij patri in oĩbus obedirẽt: ⁊ ipſe cui vellet regnũ dimitteret. Rediẽs igitur Herodes ⁊ ex cõfirmatione factus audacior: mittẽs occidit omnes pueros qui erant in bethleẽ a bimatu ⁊ infra ſecũdũ tẽp⁹ quod exquiſierat a magis. Hoc autẽ duplicẽ intelligentiam continet. Primo vt hec dictio infra dicat ordinẽ tẽporis ⁊ eſt ſenſus A bimatu ⁊ infra .i. ab infantibus duoꝝ ãnoꝝ vſq; ad pueros vnius noctis. Didicerat .n. Herodes a magis ea die qua ſtella apparuit eis dñm natũ eẽ. Et q2 iã annus fluxerat ex eo ꝙ romã iẽrat ⁊ redierat dñm anniculũ ⁊ aliquoꝝ inſuper dierũ eẽ credebat. Jdeoq; ſupra etatẽ eius vſq; ad bimos: ⁊ ifra vſq; ad vnius noctis infantes deſceuit i pueros: timẽs pueri morphoſeon .i. trãſformationem ne .ſ. puer cui ſidera famulabant̃ ſupra etatẽ ſuã: vel infra faciẽ trãſformaret. Et hec ſentẽtia vſitatior ⁊ verior habet̃ ⁊ reputat̃. Alio mõ exponit̃ ſecũdũ Chryſoſtomũ. vt infra dicat ordinẽ numeri. Et ẽ ſẽſus a bimatu ⁊ infra .i. a pueris duoꝝ ãnoꝝ vſq; ad pueros quinq; annoꝝ. Dicit enim ſtellã ꝑ ãnũ ante ortũ ſaluatoris magis apparuiſſe. Herodes ãt poſtq̃ hoc a magis didicit romam vadẽs ⁊ adhuc per annum diſtulit. Credebat ãt tunc dominũ natũ fuiſſe quando magis ſtella apparuit. ⁊ ideo dominũ duoꝝ annorũ eẽ credebat: vnde pueros bimos occidit ⁊ deinceps vſq; ad quinq; annos: ſed ñ minores bimis. Cui aſſertioni fidẽ facere videtur: ꝙ quedã oſſa inocẽtiũ habẽtur adeo grandia ꝙ bimoꝝ eẽ nõ poſſunt. Põt tamẽ dici ꝙ longe maioris erant hoĩes quãtitatis q̃ modo. Jpſe ãt Herodes ſtatĩ ibidẽ punitus ẽ. Na ſicut ait Macrobi⁹: ⁊ in quadam cronica legitur: vnus paruulus filius Herodis ibidẽ ad nutriendũ caſu fuerat datus q cũ alijs a carnificibus eſt occiſus. Tũc adĩpletũ eſt quod dictum erat per prophetam Uox ploratus: ⁊ vlulatus piarum .ſ. matꝝ audita eſt in rama .i. in excelſo. De⁹ ãt iudex iuſtiſſim⁹: vt in eadẽ hiſtoria legitur ſcholaſtica nõ ẽ paſſus tantã Herodis neqtiam remanet̃ ipunitã. diuino .n. iudicio factũ ẽ: vt q multos orbauerat filijs: ipſe ſuis miſerabilius orbaretur. Nam Alexãder ⁊ Ariſtobolus iterũ patri habiti ſũt ſuſpecti. cõfeſſus ẽ autẽ vnus de eoꝝ cõplicibus ꝙ Alexãder multa ſibi donaria ꝓmiſiſſet: ſi pr̃i venenuꝫ propinaret. Cõfeſſus ẽ etiã tonſor de promiſſis ſibi muneribus: ſidũ patris barbã raderet: eũ cõtinuo iugularet: Addiditq; Alexandrũ dixiſſe non eẽ ponẽdã ſpem in ſene qui ſibi capillos tingeret vt iuuenis appareret. Ob hoc pater irat⁹ eos occidi fecit: antipatrẽ ãt futuꝝ regẽ iſtituit: ſed te ipi antipatri Herodẽ antippã in regnuꝫ ſubſtituit. Jnſup Herodẽ agrippã ⁊ herodiadẽ vxorẽ Philippi: q̃s ex ariſtobolo ſuſceperat paterna dilectione fouebat: hac duplici de cã ãtipat̃ itollerabile ꝯ prẽꝫ cõcepit odiũ intãtũ ꝙ eũ attẽtauerit occidere ꝑ venenũ qđ Herodes iã preſẽtiẽs eũ in carcere poſuit. Auguſtus ãt ceſar audiẽs ꝙ herodes filios occidiſſet: dixit mallẽ eẽ herodis porc⁹ q̃ filius: q2 cũ ſit ꝓſelit⁹ porcis parcit ⁊ filios

occidit. Ipſe ât herodes cũ iã annos ſeptua
ginta haberet in grauiſſimã egritudinẽ ceci
dit. Nã febre validã prurigine corporis: col
li continuis tormẽtis: pedũ inflatione: ver
meſcentibꝰ teſticulis: ĩtolerabili fetore: cre
bro anhelitu: ⁊ interruptis ſuſpirijs torque
batur. A medicis vero in oleo poſitus: inde
quaſi mortuus ẽ allatus. Audiẽs autẽ iude
os mortẽ ſuã cum gaudio expectare: nobili
ores iuuenes ex oĩ iudea collectos in carce
re poſuit. Dixitq; ſalome ſorori ſue. Scio
iudeos de morte mea gauiſuros: ſed potero
habere multos lugentes ⁊ nobiles exequias
funeris ſi meis volueris parere mandatis:
vt cũ ſpiritum emiſero: cunctos occidas
quos in cuſtodia ſeruo: vt ſic omnis iudea
me defleat licet iuita. Habebat aũt in con
ſuetudine vt poſt oẽm cibũ pomũ ꝑ ſe pur
garet ⁊ comederet. Cũq; gladiũ manu te
neret: tuſſiq; violenta diſtẽderet̃: circũſpici
ens ne ſe aliqs ĩpediret ſeipm̃ percuſſurus
manũ dextrã ſuſtulit: ſed cõſobrinꝰ eiꝰ ſuſti
nẽdo dextrã impediuit. Protinus ât quaſi
rex mortuus eẽt in aula regia vllulatus ĩſo
nuit. Quo audito exultat: antipater multa
q; ſi ſoluitur cuſtodibus pollicetur. Quod
cum cognouiſſet herodes: grauius filij ex
ultationẽ ꝙ̃ propriã tulit mortẽ: mittẽſq; ſa
tellites eũ occidi fecit: ⁊ Archelaum poſt ſe
regnaturũ inſtituit. Sicq; poſt dies. 5. mor
tuus eſt: in alijs fortunatiſſimus / ĩ rebus do
meſticis infeliciſſimus. Salome ât ſoror eiꝰ
oẽs abſoluit: quos rex occidi mandauerat.
Remigius ât in originali ſuꝑ Math. dicit
ꝙ herodes gladio quo pomũ purgabat ſe
peremit: ⁊ ꝙ ſalome eius ſoror oẽs vinctos
ꝓut cuʒ fratre ordinauerat iterfecit.

¶ De nomine.

Homas interpretat̃ abyſſus gemi
nus vel ſectus. Abyſſus ideſt pro
fundus ĩhumiliatione: quod patet
in cilicio ⁊ pedũ pauperũ lotione. Geminꝰ
in prelatione quia geminate prefuit ſcilicet
verbo ⁊ exemplo. Sectus in paſſione.

¶ De ſancto Thoma canturienſi.

Thomas canturienſis dum
in curia regis ãglie
cõſiſteret ⁊ quedã ibidẽ fieri cõtra
ria religioni videret: curiã ipſam deſeruit.
⁊ canturienſi archiepiſcopo ſe commiſit. A
quo archidiaconꝰ factus ẽ: ad ꝑces tñ ipiꝰ
archiepĩ regis cãcellariũ ſuſcepit: vt prudẽ
tia qua erat ꝑditus malignoꝝ in eccleſiam
prohiberet ĩſultus: quem rex adeo dilexit
vt poſt deceſſum archiepĩ eum in cathedra
lẽ honorẽ procurauerit ſublimari. Qui licet
plurime reſiſterũt: tãdẽ ob obedientie ꝑce
ptũ humeros ſuppoſuit ad portandum.

¶ Subito autẽ in virum alterũ permuta
tur: ⁊ caro eiꝰ cilicio ⁊ ieiunijs maceratur.
Non ſolũ cilicium pro camiſia deferebat.
ſed etiã feminalia cilicia vſq; ad poplitem
baiulabat. Sanctitatem autẽ ſuam ita ſub
tiliter occultabat: ſaluo ſemper honeſtatis
rigore: ſub decentia veſtiũ ⁊ apparatu vtẽ
ſiliũ concordaret moribus ſinguloꝝ. Tre
decim pauperum pedes quotidie curuatis
genibus abluebat ⁊ refectos datis cuilibet
.4. argenteis remittebat. Rex autẽ ad vo
luntatẽ ſuã in detrimẽtũ eccleſie ipſũ infle
ctere nitebat̃: volens vt cõſuetudines ꝗs
cõtra libertatẽ eccleſie ꝑdeceſſores ſui ha
buerãt ab eodẽ ſilr̃ firmaret̃. Qui dũ oĩno
aſſẽtire nollet: ꝯ ſe irã regis ⁊ ꝑncipũ ꝓuo
cauit. Quadã ât vice ſic ipe cũ alijs epĩs a
rege arctatꝰ ẽ vt ẽt ſibi mortis ſententiã mi
naret̃ magnoꝝ viroꝝ ꝯceptꝰ cõſilijs verbo
tenꝰ aſſẽſũ ꝑbuit voto regis. Vex ex hꝰ vi
dẽs aiaꝝ piculũ iminere ſeipſʒ poſtmodũ pe
nitẽtia grauiꝰ cruciauit: ⁊ ab altaris officio
ſe ſuſpẽdit quouſq; a ſũmo põtifice reſtitui
mereret̃. Regrit deniq; rex vt qꝺ verbo di
xerat ſcripto cõfirmaret. Cui viriliter ꝯ di
xit ⁊ a curia erectã ſibi baiulãs crucẽ diſceſ
ſit: exclamãtibꝰ ĩpijs ꝯ eũ capite furẽ ſuſpẽ
dite ꝓditorẽ. Et ecce duo magni ꝓceres ⁊ fi
deles ad eũ fuſis lachrymis veniẽtes ſub iu
ramẽto aſſerũt ꝙ ĩ eiꝰ mortẽ mlt̃i proceres
coniurarunt. Vir igit̃ dei eccleſie magis ꝙ̃
ſibi metuẽs fugam inijt: ⁊ ſenonis a papa
Alexandro ſuſceptus: ⁊ in monaſterio pon
tiniacenſi commendatus: poſtmodum vſq;
in franciam deuenit. Rex vero dum Ro
mam miſiſſet vt legati venirent qui hoc ne
gociũ diffinirent omnino repulſã patit̃. Et
ob hoc in irã cõtra archiepiſcopũ ãplius cõ
citatur. Vñ oĩa que erant archiepĩ ⁊ ſuorũ
diripuit: ⁊ totã eius progeniẽ exilio condẽ
nauit: nequaq; deferens conditioni: vel ſe
xui ordini vel etati. Ipſe autẽ ꝓ rege ãglie
quottidie exorabat. Reuelatur autẽ archi
epiſcopo: ꝙ ad ſuã eẽt eccleſiã rediturus: ⁊
ad chriſtũ cũ palma martyrij migraturus.
Septimo igitur anno ſui exilij redire conce
ditur: ⁊ a cunctis cum honore ſuſcipit̃. Per
aliquot dies eius martyriũ iuuenis qdã de
corpore exiens ⁊ poſtmodũ miraculoſe re
diens aiebat ꝙ vſq; ad ſupremũ ſanctoruʒ
ordinẽ ductus fuit ⁊ inter apoſtolos ſedem
quãdã vacuã vidit. Percũctanti ât cuius
eſſet: hec ſedes angelus reſpondit ꝙ cuidã
magno ſacerdoti ãglicoꝝ ſeruabat̃. ¶ Sa
cerdos qdã miſſam de beata virgine cele
brabat quotidie. Qui archiepiſcopo accu
ſatꝰ ab eo accerſitur: ⁊ tanq; idiota ⁊ inſcius
ab officio ſuſpẽdit̃. Cum autẽ beatus Tho
mas ciliciũ ſuũ cõſuere deberet: ⁊ ſub lecto
ipſʒ abſcondiſſet vt ad conſuẽdũ horã capta
ret: beata maria ſacerdoti apparuit dicens
Vade ad archiepiſcopũ: eiq; dicas: ꝙ illa
domina ob cuius amorẽ miſſas dicebas: eiꝰ
ciliciũ qꝺ ẽ in tali loco cõſuit: ⁊ ſetã rubeam
de qua illud cõſuit ibidẽ reliqt. Illa igitur ſi
bi mittit ꝙ interdictũ qꝺ tibi fecerat debeat
relaxare diuinitus: Qꝺ ille audiẽs ⁊ ita iue
niens ſtupuit ⁊ iterdictũ relaxãs ſacerdotẽ
hoc ſecretũ habere ꝑcepit. Defendit igitur
vt prius iura eccleſie: nec a rege flectitur
vi vel prece. Cũ ergo nullatenus flecti poſ
ſet: ecce milites regis armati veniunt cãtu
riã: ⁊ vbi archiepiſcopꝰ ſit vociferãdo ĩqui
runt. Quibꝰ ille occurrens dixit. Ecce ego
qd vultis: ⁊ illi. Venimꝰ vt occidaris: ⁊ vl
tra viuere nõ valebis. qbꝰ ille dixit. Ego ꝓ
deo mori paratꝰ ſuʒ: ꝓ defenſione iuſticie ⁊
eccleſie libertate. Si igit̃ me q̃ritis ex parte
dei oĩpotentis: ⁊ ſub anathemate prohibeo
ne meoꝝ cuiq; aliquatenꝰ noceatis. Deo ât
⁊ beate marie ⁊ ſanctis oĩbus ⁊ beato Dio
nyſio cãni eccleſie ⁊ me ipſuʒ comẽdo. Qui
bus dictis venerãdũ caput gladijs ĩpioruʒ
ĩpetit̃: ſacra capitis corona ꝑcidit̃: cerebrũ
ꝑ eccleſie pauimentũ diſꝑgit̃: ⁊ ſic martyr
dño cõſecrat̃: ãno ab ĩcarnatione dñi. ii74.
Dũ igit̃ clerici. requiem eternã ĩciperẽt: ⁊ ꝓ eo
miſſaʒ agerent defunctoꝝ: ſubito vt aiunt
ãgeloꝝ chori aſtãtes. voces cãtãtiũ iterrũ
pũt: ⁊ martyris miſſã ĩcipiũt. Letabit̃ iuſtꝰ
⁊ ceteri clerici ꝓſequunt̃. Hec ẽ reuera mu
tatio dextre excelſi dũ cãtus meroris ver
tit̃ ĩ cãticũ laudis: cũ illũ cui defũctoꝝ ſuf
fragia ĩchoauerãt: martyꝝ poſtmõʒ hymnꝰ
laudat. Reuera eximia cõprobat̃ ſãctitate
ꝑdictꝰ martyr dñi glĩoſus: quẽ tãto honore
ãgeli ꝑuenerũt ⁊ ſãctoꝝ martyꝝ cathalogo
aſcripſerũt. Paſſus ẽ ât ſãctꝰ iſte ꝓ eccl̃ia
ĩ eccleſia: ĩ loco ſacro: tẽpore ſacro iter ma
nꝰ ſacerdotũ ⁊ religioſoꝝ: vt patiẽtis ſãcti
ctas: ⁊ ꝑſequentiũ crudelitas oſtendatur.
Multa inſuper ⁊ alia miracula ꝑ ſanctum
ſuum dñs opari dignatus eſt. Meritis eniʒ
eiꝰ cecis viſus: ſurdis auditus: claudis: greſ
ſus: vita mortuis reſtituta ſũt. Porro aqua
qua panni cõſperſi eius ſãguine lauabãtur:
multis extitit ĩ medelã. Quedaʒ dña de an
glia varios oculos hr̃e ob laſciuiam ⁊ maio
reʒ pulchritudinem affectabat: ſuꝑ hoc vo
uens votuʒ nudis pedibus ſepulchruʒ bea
ti Thome viſitauit: que cuʒ in oratione pro
ſtrata iaceret ſurgens ĩuenit ſe penitus ex
cecatã: ſtatimq; penitens cepit rogare bea
tum Thomã: vt iaʒ non varios: ſed ſaltem
ſuos oculos ſibi redderet: quod tandeʒ cuʒ
magna difficultate vix valuit obtinere.

¶ Quidã aũt illuſor aquã ſimplicẽ ꝓ aqua
ſancti Thome dño ſuo in pixide obtulit cõ
uiuanti. cui dñs ait. Si nil mihi vnq; furatꝰ
fuiſti ſanctus Thomas aquã ſuã huc te de
ferre ꝑmittat. Si aũt reus furti es aqua ipa
ꝓtinꝰ euaneſcat. Huic igit̃ dicto ipſe conſẽ
ſit ſciens ꝙ pixidẽ aqua nuꝑ ĩpleſſet. Mira
res pixideʒ continuo apuerunt: ⁊ vacuaʒ in
uenerunt. Sicq; ſeruiens in mendacio de
prehenditur ⁊ furti reus euidentius cõpro
bat̃. ¶ Auis quedaʒ ſciẽs ⁊ docta loqui cuʒ
Niſus eã inſequeret̃: ſicut didicerat cepit
clamare. Sancte Thoma adiuua me: ⁊ ſta
tim Niſus cecidit mortuus: ⁊ illa euaſit.

¶ Quidã quẽ ſanctus Thomas adhuc vi
uens valde dilexerat: cũ grauiter infirma
ret̃ iuit ad eius tũbaʒ ⁊ ꝓ ſanitate ſua roga
uit: ⁊ ad libitum impetrauit. Sʒ cũ ſanatus

redirct: cepit cogitare ꝙ illa ſanitas anime
ſue forſitã nõ expediret. Unde iteꝝ rediens
ad ſepulchrũ orauit: vt ſi nõ eẽt vtile anime
ſue ꝯtinuo iſirmitas ipa rediret: ſtatimq̧ infir
mitas ſicꝫ prius rediit. In eius aũt iterfecto-
res intantum vltio diſceuit: vt alij digitos
dentibus ſuis fruſtatī diſcerpẽtes: alij ſanie
defluentes: alij paraleſij diſſoluti: alij amẽ-
tes effecti miſerabiliter interirent.

¶ De nomine ſancti ſilueſtri pape.

Silueſter dꝛ a ſilele qḋ ẽ lux: ⁊ terra:
q̃ſi lux terre .i. eccleſie: q̃ iſtar bone
terre habet pinguedinẽ bone ope
rationis: nigredinẽ humiliationis: ⁊ dulcedi
nẽ deuotionis. Per iſta tria cognoſcit̃ bona
terra: vt ait Palladiꝰ. Uel ſilueſter dꝛ a ſil-
ua ⁊ trahẽs quia homines ſilueſtres ⁊ icul-
tos ⁊ duros ad fidẽ traxit: vel ſic dꝛ i gloſa-
rio. Silueſter dꝛ viridis: agreſtis: vmbro-
ſus: nemoroſus. Uiridis celeſtia ꝯtẽplãdo.
Agreſtis ſeipſm excolẽdo. Umbroſus ab oi
ꝯcupiſcẽtia refrigeratus. Nemoroſus iter
arbores celi plantatus. Eius legendã com-
pilauit euſebiꝰ ceſarieñſis: quã btũs gelaſiꝰ
in ꝯcilio ſeptuaginta epõꝝ a catholicis legẽ
dã commemorat: ſicut in decretis habet̃.

¶ De ſancto ſilueſtro papa.

Silueſter a matre re ⁊ noie
Iuſta genitꝰ ⁊ a cy
rino presbytero eruditꝰ: hoſpitalita
tẽ ſũmopere exercebat. Timotheus autẽ
qdã chriſtianiſſimus ab eo i hoſpitiũ ſuſcipit̃
q tamẽ ob pſecutionẽ ab aliis vitabat̃. Hic
poſt annũ coronã ẽ aſſecutus martyrij dũ
ꝑdicaret ꝯſtãtiſſime fidẽ chriſti. Putãs aũt
Tarquinius pfectus Timo. multis abũdaſſe
diuitijs: eas a ſilueſtro expetijt: iferẽs ei mi-
nas mortis. Sed cũ vere Timotheũ huiuſ-
modi diuitias non habuiſſe compit. Silue-
ſtrũ idolis imolare ꝑcepit: alioqn i craſtinũ
diuerſa reciperet genera tormẽtoꝝ. cui ſilue-
ſter. Stulte ac nocte morieris: et ſẽpiterna
tormẽta recipies: ⁊ velis nolis verum deũ
eſſe quem colimus recognoſces. Silueſter
igitur carceri traditur: ⁊ Tarquinius ad prã-
dium inuitatur. Dum ergo comederet os pi
ſcis in eius gutture ſic verſatur: vt nulla ra
tione reijcere potuerint: vel glutire. Sicq̧
media nocte defunctꝰ ad tumulum cũ lu-
ctu ducitur: ⁊ ſilueſter cum gaudio a carce-
re liberatur: qui non ſolum a chriſtianis: ve-
rũetiam a paganis miro diligebat̃ affectu.
Erat enim aſpectu angelicus ſermone: niti
dus: iteger corpore: ſãctus ope: cõſilio ma-
gnꝰ: fide catholicꝰ: ſpe patiẽtiſſimus: chari-
tate diffuſus. Mortuo igitur Melchiade
epiſcopo vrbis Rome. Silueſter ab omni
plebe plurimũ renitens: in ſummum ponti-
ficem eſt electus. Hic omnium orphanorũ
⁊ viduaꝝ ⁊ pauperum noia i matricula ſcri
pta habebat: ⁊ oibus neceſſaria ꝓuidebat.
Hic quartum ⁊ ſextum diem ⁊ ſabbatũ cũ
ieiunijs iſtituit obſeruandũ: quintũ vero
quaſi dominicum celebrãdũ. Grecis ve-
ro chriſtianis dicentibus ſabbatum quinto
die potius celebrãdũ. Reſpondit hoc fie-
ri nõ debere: ⁊ qꝛ hoc eſt traditiõis apoſtoli-
ce: ⁊ qꝛ dominice debet̃ compaſſio ſepultu-
re: cui illi. Unũ ẽ ſabbatum ſepulture i quo
ſemel ẽ i anno ieiuniũ exhibendũ: quibus ſil
ueſter. Sicut ois dies dñicus reſurrectiõis
gloria: ſic omne ſabbatum decoratur dñica
ſepultura: igit̃ de ſabbato acquieſcũt: ſed d̃
qnta feria vehemẽter cõtendunt: aſſerẽtes
nõ debere xpianoꝝ ſolẽnitatibus ſociari.
Silueſter autem eius dignitatem precipue
i tribus oſtẽdit. Qm̃ hac die dñs celum aſcẽ
dit: ⁊ corporis ſui ⁊ ſanguinis ſacramentum
inſtituit: ⁊ ſacrum chriſma eccleſia conficit.
Oẽs igitur rationibus eius acquieſcunt.
Perſequẽte autẽ cõſtãtino chriſtianos ſil-
ueſter de vrbe exit: ac in quodã monte cum
ſuis clericis manſit. Ipſe autẽ cõſtantinus
merito pſecutiõis tyrãnice: i incurabilẽ icur
rit plagã lepre. Tãdẽ ad cõſilium põtificũ
idoloꝝ adducta ſunt tria millia pueroꝝ: vt
eos occidi faceret: ⁊ ſe i eoꝝ ſãguine recẽti ⁊
calido balnearet. Egrediente aũt eo ad lo-
cum vbi balneum parari debebat: matres
pueroꝝ eidẽ occurrunt: que reſolutis crini
bus miſerabiliter vlulabãt: ⁊ lachrymãs cõ
ſtãtinus iuſſit ſtare curꝝ: ⁊ errigẽs ſe dixit.
Audite me comites ⁊ cõmilitones ⁊ omnes
populi q aſtatis. Dignitas Romani imperij

de fonte naſcitur pietatis: que hanc etiã le-
gem dedit: vt capitali ſententia ſubderetur
quicũq̧ in bello aliquem occidiſſet infantẽ.
Quanta ergo erit crudelitas: vt ſi hec no-
ſtris faciemus filijs: quod fieri perhibuimꝰ
alienis? Quid iuuat barbaros ſuperaſſe: ſi
a crudelitate vincamur? Naꝫ viciſſe extra-
neas nationes: viriũ ẽ bellantium populo-
rum: vincere autem vicia ⁊ peccata virtus
eſt morum. In illis ergo prelijs fortiores nõ
exiſtimus illis: in his vero nobiſipſis fortio-
res ſumus. Qui enim fuerit in iſto certami-
ne ſuperatus: victoriam obtinet victus: vi-
ctor enim poſt triumphũ vincitur: ſi pietas
ab impietate ſuperatur. Uincat ergo pie-
tas in iſto congreſſu. Bene enim omniũ ad-
uerſantium poterimus eſſe victores ſi ſola
pietate vincamur. Omnium enim ſe eẽ do-
minum comprobatum qui ſeruum ſe mon-
ſtrauerit pietatis. Melius ẽ ergo me mori
ſalua vita innocentium q̃ per eorum interi-
tum vitam recuperare crudelem: quam ta-
men recuperare incertum eſt: cum tamen
certum ſit: ꝙ ſic recuperata crudelis eſt.
Iuſſit igitur vt matribus ſuis pueri redde-
rentur: ⁊ dona plurima ⁊ infinita vehicula
preberentur. Sicq̧ matres que flendo
venerãt ad loca ſua cum gaudio redierunt.
Ipſe autem imperator ad palatium ſuum
reuerſus ẽ. Sequẽti vero nocte Petrus ⁊
Paulus apoſtoli apparuerunt ei dicentes.
Quoniã exhorruiſti effuſionẽ ſanguinis in-
nocentis miſit nos dominꝰ ieſus chriſtus da
re tibi recuperãde cõſiliũ ſanitatis. Silue-
ſtrum igitur epũ q apud montẽ ſiraptim la-
titat accerſi: Hic tibi piſcinã oſtẽdet in qua
imerſus tertio ab oi curaberis lepre morbo
Tu vero chriſto hanc viciſſitudinẽ reddas
vt idolorũ tẽpla diruas: chriſti reſtaures ec
cleſias: ⁊ eius deinceps cultor fias. Euigi-
lans igitur conſtãtinus ſtatim milites miſit
ad Silueſtrũ. Uidẽs ãt ſilueſter milites ſta-
ti ad palmã martyrij credidit ſe vocari: deo
autẽ ſe recomẽdãs ⁊ ſocios ſecũ adhortãs
Conſtãtino itrepidus preſentatur: cui Con
ſtantinus aſſurgẽs ait. Bene te veniſſe gra
tulamur: q a Silueſtro reſalutat̃. Narrauit
aũt ei p ordinẽ ſui ſõnij viſionẽ. Percũctã-
ti vero Cõſtãtino qui eſſent illi duo dij qui
ſibi apparuerãt. Silueſter reſpondit illos eſ
ſe chriſti apoſtolos ⁊ non deos. Tũc ad pre-
ces imperatoris Silueſter apoſtolorũ imagi
nes ſibi iuſſit afferri: quos vt ipator aſpexit
tales eẽ q ſibi apparuerũt declamauit. Sil-
ueſter igitur eum cathecuminũ fecit: ⁊ vniꝰ
hebdomade ſibi ieiunium indixit ⁊ carceres
aperire monuit. Cũq̧ in aquam deſcẽdiſſet
baptiſmatis: mirabilis ibi emicuit ſplendor
lucis ſicq̧ mũdus inde exiuit: ⁊ xpm̃ ſe vidiſ
ſe aſſeruit. Prima autẽ die ſui baptiſma-
tis hãc legẽ dedit: vt chriſtus ab vrbe roma
na tanq̃ verus deꝰ coleret̃. Secunda vt ſi
qs chriſtũ blaſphemaret puniret̃. Tertia vt
qcũq̧ chriſtiano feciſſet iniuriam bonorum
ſuoꝝ parte dimidia priuaret̃. Quarta vt ſi
cut iperator Rome: ſic romanꝰ põtifex ca-
put ab vniuerſis epiſcopis habeat̃. Quita
vt qcũq̧ i eccleſias cõfugerit ab omnibꝰ ſer
uet̃ inimicis. Sexta vt nullus niſi de licẽtia
ſui antiſtitis eccleſias edificet itra muros ci
uitatis. Septima vt ad edificationẽ eccleſi
aꝝ decime poſſeſſionũ regaliũ tribuantur
Octaua ipator ad eccleſiã ſãcti petri venit
⁊ de ſuis culpis ſe lamentabiliter accuſauit
poſtmodũ arrepto bidẽte ad fũdamẽtũ ba
ſilice vel eccleſie cõſtruẽde terrã primꝰ ape
ruit ⁊ duodeciꝫ cophinos i ſuis ſcapulis fo-
ras eiecit. Hec vbi Helena mater cõſtãtini
Auguſti i Bethania cõſiſtens audiuit: p lit-
teras laudat filiũ: ꝙ abrenũciaſſet ſimula-
chris idoloꝝ: ſed dure icrepat ꝙ relicto deo
iudeoꝝ crucifixũ hoiẽ deũ colat. Reſcri-
bit autẽ Auguſtꝰ vt iudeoꝝ magiſtros ſecũ
adducat: ⁊ ipſe xpianoꝝ doctores ꝓferret.
vt ſic ex diſputatiõe mutua appareat fides
vera. Duxit igit̃ ſancta Helena centũ qua-
dragitaunũ doctiſſimos iudeoꝝ: iter quos
duodeciꝫ erãt q ſapiẽtia ⁊ eloquẽtia pre ce-
teris rutilabãt. Cũ igit̃ Silueſter cũ ſuis cle
ricis: ⁊ predicti iudei ad diſputandũ corã im
peratore inſimul cõueniſſent de cõmuni cõ
ſenſu duos iudices gentiles ſapientiſſimos
⁊ probatos noie Craton ⁊ zenophilũ ſtatue
rũt: ad quos ptineret ſentẽtia dicẽdoꝝ: q lꝫ

gentiles erāt: tamē iuſtiſſimi ⁊ fideles: taliſ-
qꝫ iter eos ſentētia ē firmata: vt vno ſtante
⁊ loquente alius nō loq̃tur. Incipiens igiť
primꝰ de illis duodecim noīe Abiathar ait
Cū iſti tres deos dicāt patrē ⁊ filiū ⁊ ſpiritū
ſanctū: manifeſtū eſt eos contra legē agere
que dicit. Uidete qꝛ ego ſuz ſolus: ⁊ nō ē ali
us deus preter me: deniqꝫ ſi dicunt Chriſtū
eſſe deū: qꝛ multa fecit ſigna: i noſtra etiam
lege multi fuere q miracła plurima fecerūt
⁊ tamē nunq̃ꝫ ex h deitatis nomē ſibi vſur-
pare auſi ſunt: ſicut iſte Jeſus Chriſtus quē
iſti adorāt. Ad quē Silueſter. Nos vnum
deū colimꝰ: ſed non i tanta ſollicitudine cū
dicimꝰ: vt gaudiū filij nō haberet: Ex vr̄is
autē libris vobis trinitatē pſonaꝝ demon-
ſtrare valemꝰ. Nā patrē dicimus de quo
pphēta ait. Ipſe iuocauit me pater meꝰ es
tu. ⁊c̄. Filiū de quo idē. Filiꝰ meꝰ es tu: ego
hodie genui te. Spiritū ſanctū: de quo idez
Spiritu oris eius omnis virtus eoꝝ. In h
etiam qđ dixit. Faciamꝰ hominē ad imagi-
nem ⁊ ſimilitudinē noſtrā euidenter: ⁊ pſo-
naꝝ pluritatē: ⁊ diuinitatis vnitatē demō-
ſtrat. Licet aūt ſint tres pſone: vnus tamē
deꝰ eſt quod exēplo viſibili aliquatenus de
monſtrare valemꝰ: Et accipiens purpuraz
iperatoris tres ibi plicas fecit dicens. Ecce
videtis tres plicas: ⁊ explicans ait. Ecce vi
detis vt tres plice ſunt vnus pannꝰ: ita tres
pſone ſunt vnus deus. De hoc aūt quod di-
ciť ex miraculis deus credi nō debet: ⁊ cum
alij plures ſancti miracula fecerunt nec tñ
ſe deos dixerūt: ſicut noſter chriſtus deū p
hoc ſe aſſerere voluit. Certe deus ſupbien-
tes contra ſe nunq̃ꝫ paſſus ē ſine pena acer-
rima preterire: ſicut pater i dathā ⁊ Abyrō
alijſqꝫ q̃ꝫpluribus. Quomodo ergo mētiri
potuerit: ⁊ ſe deū dicere quod nō erat cum
eū ſe deū dicētē nulla pena ſecuta fuerit: ſʒ
virtutū efficatia comitabať. Tūc iudices
dixerūt. Cōſtat Abiathar a Silueſtro ſupe
ratū. nā ⁊ ratio hoc docet: qꝛ ſi deus nō eſſet
⁊ ſe deū dixiſſet: cōferre vitā mortuis non
valeret. Tūc illo amoto ſecūdus q ⁊ Jonas
dicebať ad conflictū accedens ait. Abrahā
a deo circuncisionē accipiēs iuſtificatus fu
it. ⁊ omnes filij Abrahe per circuncisionem
iuſtificabantur. Igiť qui non fuerit circun-
ciſus nō erit iuſtificatus. Ad quē Silueſter
Conſtat Abrahā ante circunciſionē deo pla
cuiſſe: ⁊ amicū dei appellatū eſſe. Igiť non
circunciſio ipſum ſanctificauit: ſed fides ⁊
iuſticia ipſuz deo placere fecit. Non igiť ac
cepit circunciſionez i ſanctificationē: ſed in
diſtinctionem. Iſto ſuperato tertius. ſ. Go-
dolias accedens ait. Quomodo Chriſtꝰ ve-
ſter poteſt eſſe deus: cuz aſſeratis euz eſſe
natum: tentatum: traditum: felle potatum
ligatum: ⁊ ſepultū: cum hec omnia in deo eſ
ſe nō poſſint. Ad hoc Silueſter. De veſtris
libris hec oīa probamus de chriſto predicta
fuiſſe. Nā de eius natiuitate dixit Iſaias.
Ecce virgo concipiet. ⁊c̄. De eius tentatiōe
zacharias. Uidi Jeſum ſacerdotē i granum
ſtantē corā angelo: ⁊ ſathā ſtabat a dextris
eius. ⁊c̄. De eius traditione pſalmiſta. Qui
edebant panes meos magnificauit ſup me
ſupplantationē. ⁊c̄. De eius nudatione idez
Diuiſerunt ſibi veſtimēta. de eius fellea po
tatione idem. Dederunt i eſcā meam fel. ⁊c̄.
De eius ligatione Eſdras. Uinxiſtis me nō
ſicut patrē q liberaui vos de terra egypti
clamantes āte tribunal iudicis: humiliaſtis
me ſuſpendentes in ligno tradidiſtis me. De
eiꝰ ſepultura Hieremias. In ſepultura eiꝰ
reuiuiſcent mortui. Cuz ergo Godolias qd
reſponderet non haberet data ſententia re
motus eſt. Quartus qui ⁊ Aniaſi vocabať
accedens ait. Ea que de alijs dicta ſunt Sil
ueſter iſte de ſuo Chriſto dicta fuiſſe affir-
mat. Unde ſupereſt vt probet hec de ſuo
Chriſto dicta fuiſſe. Ad quez Silueſter. Da
bis ergo alium quem virgo conceperit: qui
felle ſit cibatus: ſpinis coronatus: crucifixꝰ
mortuus: ⁊ ſepultus: qui ſurrexit a mortuis
⁊ ad celos aſcendit. Tunc Conſtantinus
ait. Si alium non dederit ſciat te ſupera-
tū. quod cū facere ñ poſſʒ: hic amoueť. Qui
tus q ⁊ Doeth produciť q ait. Si ex ſemine
Dauid xp̄s natꝰ eſſʒ ⁊ ſanctificatꝰ vt dicitis
ergo baptizari non debuit: vt iterū non ſan-
ctificaretur. Ad quem ſilueſter. Sicut cir-
cunciſio in xp̄i circunciſionez finez accepit:
ita noſter baptiſmus in xp̄i baptiſmate initi-
um ſanctificationis habuit. Non ergo ba-
ptizatus ē vt ſanctificaretur: ſed vt ſanctifi
caret: qui cum taceret ait cōſtantinus. Nō
taceret Doeth ſi haberet cōtraria que pro-
ferret. Tūc ⁊ ſextus qui ⁊ chuſi ait. Uelle-
mus vt ſilueſter iſte cauſas huius virginalis
partus nobis exponeret. Ad quē ſilueſter.
Terra de qua adā formatus eſt incorrupta
erat ⁊ virgo: quia nec ſe ad bibēdum huma-
num ſanguinē aperuerat: nec maledictionē
ſpinaꝝ acceperat: nec hoīs mortui ſepultu-
ram habebat: nec ſerpenti data fuerat ad
edendū. Oportuit ergo ex Maria virgine
nouū Adam fieri: vt ſicut ſerpens natū ex
virgine vicerat: ſic a nato ex virgine vince-
reť: ⁊ q Ade victor extitit in paradiſo: ipſe tē
tator factꝰ eſt dñi in deſerto: vt qui Adam
vicerat manducantem: vinceretť a domino
ieiunante. Hoc ſuperato ſeptimꝰ q ⁊ beni-
amin ait. Qūo xp̄s dei filius veſter eſſe pōt
q a diabolo tētari potuit: vt modo i fame pa
nem ex lapidibus facere vrgereť: modo in
templi celſitudinē leuareť: modo ad adorā
dum ipſū diabolū iducereť. Ad quod ſilue-
ſter. Si diabolus ergo vicit quia ab Adaz
manducante eſt auditus: ꝯſtat ideo cū fuiſ-
ſe ſuperatū quia eſt a Chriſto ieiunāte ꝯtē-
ptꝰ. Nos aūt nō iquātū deꝰ: ſed iquātū hō
euz tentatū eſſe fatemur. Iō aūt tripliciter
ē tētatus: vt a nobis oēs tentationes exclu-
deret: ⁊ formā vincendi daret. Sepe nanqꝫ
i hoīe victoriaz abſtinētie ſeqť tentatio hu-
mane glorie: ⁊ tentationem humane glorie
appetitus dominij ⁊ excellentie comitatur:
ideo a xp̄o de his vincitur: vt vincēdi nobis
forma doneť. Iſto ſuperatꝰ octauꝰ q ⁊ aro-
el ait. Cōſtat qꝛ deꝰ ſūme pfectus eſt: ⁊ nul-
lius indiget. Quid ergo ei opus fuit vt na-
ſceretur i xp̄o: Quomodo iteꝝ xp̄m verbū
appellatis: Sed ⁊ hec cōſtāt: quia deus an-
teq̃ꝫ haberet filium pater dici non potuit: er
go ſi pr̄ xp̄i poſtea dictus ē: mutabilꝭ ſcđs ē.
Ad hec ſilueſter. Filiꝰ ante tp̄a ex pr̄e ē ge-
nitus: vt faceret que nō erant: ⁊ in tempore
eſt natus: vt reficeret que perierant: qui ⁊ ſi
ſolo verbo reficere poterat: per paſſionem
tamen niſi homo fieret redimere non vale-
bat: quia in ſua deitate ad patiendum aptꝰ
non erat. Nec hoc erat iperfectionis: ſi i ſua
non erat deitate paſſibilis. Porro filiū ver-
bum dei dici ex eo pater: quia propheta ait.
Eructauit cor meum verbum bonum.
Deus quoqꝫ ſemper pater fuit: quia ſemp
ei filius extitit. Filius enim eius eſt verbuz
eius. ſapientia eius virtus eius. In patre
autez ſemper fuit verbum: iuxta illud. Eru
ctauit cor meum ⁊ cetera. Semper ſapi-
entia iuxta illud quod ait ſapientia. Ego
ex ore altiſſimi prodiui primogenita ante
omnem creaturam. Semper uirtus: iuxta
illud. Ante omnes colles ego parturiebar:
nec dum fontes. ⁊c̄. Cum ergo pater nunq̃ꝫ
fuerit ſine verbo: ſapientia: ⁊ virtute quo-
modo putas hoc nomen ſibi ex tempore ad-
uenisſe: Hoc ergo amoto nonꝰ qui ⁊ iubal
dixit. Conſtat quia deus coniugia non dā-
nat nec eis maledixit. Quare ergo de cōiu-
gio natū denegatis hūc eſſe quez colitis: ni-
ſi vt offuſcare coniugia ſtudeatis: Rurſus
quomodo tentatur qui potens eſt patitur q
virtus eſt: moritur qui vita eſt: Deniqꝫ ad
hoc cogeris vt duos filios eſſe dicas: vnuz
quem pater genuit: alterum quez virgo ge
nerauit. Rurſus quomodo fieri poteſt vt
patiatur homo qui aſſumptus eſt: ſine leſio-
ne eius a quo aſſumptus eſt. Ad hec Sil-
ueſter. Nos Chriſtum non ideo natum de
virgine dicimus vt coniugia cōdemnemus
ſed cauſas virginei partꝰ rationabiliter ac-
ceptamus. Nec hac aſſertione offuſcan-
tur: ſed ornantur coniugia: quoniam hec
virgo que Chriſtum peperit de coniugio
nata eſt. Tentatur autem Chriſtus vt oēs
tentationes diaboli viceret: patitur vt vni-
uerſas paſſiōes ſibi ſubijceret: moriť vt mor
tis ipiū ſibi ſubiugaret: dī quoqꝫ filiꝰ vnus i
Chriſto ē. Qui ſicut vere ē dī filꝰ inuiſibilis:
ita viſibilis eſt Chriſtus. Eſt ergo inuiſibi-
le hoc quod eſt deus: ⁊ eſt viſibile hoc quod

eſt homo. Pati vero poſſe hominem aſſum
ptum ſine paſſione eius qui aſſumpſit e/
xemplo doceri poteſt. Nam vt preſentis
purpura regis vtamur exemplo. Lana
eniꝫ fuit: ⁊ huic lane ſanguis accedens colo
rem purpureũ prebuit. Cũ ergo teneretur
digitis ⁊ torqueret̃ in fillo: quid torquebat̃
hic: quod regie dignitatis color ē: an hoc ꝙ
lana extiterat anteq̃ꝫ purpura fieret. Lane
ergo aſſimilatur homo: colori purpure de
us qui ſimul in paſſione fuit dum pateretur
in cruce: ſed paſſioni in nullo ſubiacuit. De/
cimus qui ⁊ thara dixit. Non mihi placet
iſtud exemplũ: q2 ſimul color torquet̃ cũ la
na. Cui cũ omnes cõtradicerẽt. Silueſter
dixit. Accipe ergo aliud exemplum. Arbor
habens in ſe ſolis ſplẽdorẽ: cũ icidit̃ ictũ qui
dem ſuſcipit: ſplẽdor autẽ ab īciſione imunis
extitit: ſic homie patiẽte diuinitas nulli paſ
ſioni ſubiacuit. Undecimus qui ſilcon ait
Si de chriſto tuo ꝓphete iſta vaticinati ſũt
Tante irriſionis: paſſionis: ⁊ mortis cauſas
ſcire volemus. Silueſter. Eſuriuit chriſtus
vt nos reficeret. Sitiuit vt ariditati noſtre
vitalia pocula miniſtraret: tẽtatus ē vt nos
a tẽtatiõe liberaret. Tẽt' ē vt nõ a demonũ
captura dimitteret: irriſus ē vt nos ab irri/
ſione demonũ liberaret: ligatus eſt vt nos
a nodo ligationis ⁊ maledictionis abſolue/
ret: humiliatus ē vt nos exaltaret: Expolia
tus eſt vt nuditatẽ prime preuaricationis i
dulgentia tegeret: Spinaꝝ coronã accepit
vt flores paradiſi perditos nobis redona/
ret. In ligno ſuſpenſus ē vt cõcupiſcentiã i
ligno genitã damnaret: felle ⁊ aceto potat'
ē vt hominẽ ad terrã fluẽtẽ lac ⁊ mel itrodu
ceret: ⁊ fontes nobis mellifluos aperiret: ſ
mortalitatem ſuſcepit vt ſuam immorta/
litatem donaret: ſepultus eſt vt ſanctoꝝ
ſepulturas benediceret: ſurrexit vt mortu/
is vitã redderet: aſcẽdit ad celũ: vt celi por
tam aperiret: ſedet a dextris dei vt preces
credentiũ exaudiret. Hec ſilueſtro ꝓſequẽ
te vniuerſitã imperatorq̃ꝫ iudices: ⁊ iudei
i laudẽ Silueſtri proruperũt vnanimiter.
Tunc indignatus duodecimus q ⁊ zambri
dignatione magna dixit. Miror vos ſapi/
entiſſimos iudices verboꝝ ambagibus cre
dere: ⁊ dei omnipotentiã exiſtimare huma/
na ratione cõcludi: ſed iaꝫ ceſſent verba: ⁊
veniam' ad facta. Stultiſſimi nãq̃ꝫ ſunt qui
crucifixũ colũt: cũ ego nomẽ dei omnipotẽ
tis ſciã: cuius virtutem nec ſufferunt ſaxa:
nec audire valet quelibet creatura. Et vt
me verũ dicere cõprobetis: taurus ad me
ferociſſimus adducat̃: ⁊ dum in eius aure
nomẽ iſtud iſonuerit: taurus ilico morietur
Ad quẽ Silueſter. Et tu quomodo hoc no/
men nõ audiens didiciſti? Zãbri dixit. Non
ē tuũ hoc noſſe myſteriũ: q iudeoꝝ inimicus
es. Adducit̃ autẽ taurus ferociſſimus vix
a centum hominibus fortiſſimis tractus.
At vbi zambri i aure eius verbũ protulit:
cõtinuo taurus mugiens oculoſq̃ꝫ eijciens
expirauit. Omnes igit̃ iudei vehementer
acclamãt: ⁊ Silueſtro iſultant: qb' Silue/
ſter. Nõ dei nomẽ ꝓtulit: ſed nomẽ peſſimi
demonis nominauit. De' eniꝫ meus Jeſus
chriſtus nõ ſolũ viuentes mortificat: ſed eti
am mortuos viuificat. Nã occidere poſſe ⁊
viuificare non poſſe eſt leonum ſerpentum
⁊ ferarum. Si ergo vult vt credam ꝙ no/
men demonis non fuerit. dicat iterum: vi/
uificet quod occidit. Nam de deo ſcriptum
eſt: Ego occidam: ⁊ ego viuere faciã: quod
ſi nõ poterit: nomen demonis proculdubio
nominauit: qui viuentem occidere poteſt:
mortuũ viuificare non poteſt. Cumq̃ꝫ zam/
bri ad ſuſcitandum taurum a iudicibus vr/
geretur: dixit ſuſcitet eum Silueſter in no/
mine Jeſu galilei: ⁊ omnes in eum credem'
Nam ⁊ ſi pennis poſſet volare: tamen iſtud
non valeret perficere. Omnes igitur iudei
ſi ſuſcitauerit taurum ſe credituros promit
tunt. Tunc ſilueſter oratione facta ad aurẽ
tauri ſe applicans dixit. O nomen maledi/
ctionis mortis egredere iuſſu domini noſtri
Jeſu chriſti: in cuius nomine tibi dico taure
ſurge: ⁊ ad armentum tuum manſuetus re
cede. Statim igitur taur' ſurrexit ⁊ cũ omni
manſuetudine abijt. Tunc regina iudei iu/
dices ⁊ ceteri omnes: conuerſi ſunt ad fi/
dem. Poſt aliquos vero dies idolorum põ/
tifices ad ĩperatorẽ venerunt dicentes. Sa/

cratiſſime ĩperator: ille draco qui eſt in fo/
uea poſtq̃ꝫ fidem chriſti recepiſtis pluſq̃ꝫ tre
centos homines quotidie iterfecit flatu ſuo
Conſulente ſuper hoc conſtantino Silue/
ſtrum reſpondit. Ego ꝑ chriſti virtutẽ eum
ab omni leſiõe ceſſare faciã. Promittũt põ
tifices ſe: ſi hoc faciat: credituros. Orante
autẽ Silueſtro ſanctus Petrus ei apparu
it dicens. Securus ad draconem deſcende
tu ⁊ duo preſbyteri qui ſunt tecũ. Cũq̃ꝫ ad
eum veneris eũ taliter alloqueris. Dñs no/
ſter Jeſus chriſtus de virgine natus crucifi
xus ⁊ ſepult' q reſurrexit ⁊ ſedet ad dexte/
ram patris: hic vẽtur' eſt iudicare viuos ⁊
mortuos: Tu ergo ſathana euꝫ ĩ hac fouea
donec veniat expecta: os aũt eius ligabis
fillo. ⁊ ãnulo ſignũ crucis habente ſigillabis
Poſtea ad me ſani ⁊ incolumes venietis: ⁊
panem quẽ vobis preparauero comedetis
Deſcendit itaq̃ꝫ Silueſter cum duobus pre
ſbyteris in foueã per gradus centũ quīqua
ginta: duas ſecum ferens laternas. Tunc
draconi predicta verba dixit: ⁊ os ipſi' ſtri/
dentis ⁊ ſibilantis vt iuſſus fuerat alligauit
⁊ aſcendens inuenit duos magos qui eos ſe
cuti fuerant: vt viderent ſi vſq̃ꝫ ad draco/
nem deſcenderet: ex draconis fetore pene
mortuos ⁊ eos ſecum adduxit incolumes
atq̃ꝫ ſanos: qui ſtatim cum multitudine infi
nita cõuerſi ſunt. Sicq̃ꝫ romanoꝝ populus
a duplici ẽ morte liberatus. ſ. a cultura de/
monum ⁊ veneno draconis. Tandẽ beatus
Silueſter morti appropinquans clerum de
tribus admonuit. ſ. vt inter ſe charitatẽ ha/
berent: eccleſias ſuas diligentius guberna
rẽt: ⁊ gregẽ a luporũ morſibus cuſtodirent
Poſt hec in dño feliciter obdormiuit: circa
annum domini. 420.

De circũciſiõe dñi noſtri Jeſu chriſti.

Ircunciſionis domini
ce diem
quatuor celebrem faciunt ⁊ ſolen/
nem. Primum eſt octaua natiuitatis domi
ni. Secũdum impoſitio noui ⁊ ſalutiferi no
minis. Tertiuꝫ effuſio ſanguinis. Quartuꝫ
ſignaculum circunciſionis. Primũ ē octa/
ue natiuitatis domini. Si. n. alioꝝ ſanctoꝝ
octaue ſolennes ſunt: quãto magis octaua
dies ſancti ſanctoꝝ ſolennis erit? Sed non
videt̃ ꝙ natiuitas dñi debeat habere octa/
uam: qa eius natiuitas tendebat ad morteꝫ
Obitus autẽ ſanctoꝝ ideo octauas habent
quia ipſi tunc naſcuntur ea natiuitate que ē
ad vitã eternã: vt poſtea reſurgant in corpo
ribus glorioſis. Eadem ratione videt̃ ꝙ nõ
debeat habere octauam natiuitas beate
Marie virginis nec beati Joannis bapti/
ſte: ſimiliter nec reſurrectio domini: quia iã
facta erat ipſa reſurrectio in re. Sed notan
dum ꝙ ſicut dicit prepoſitiuus ſunt octa/
ue ſuppletionis: vt ē octaua natiuitatis dñi
in qua ſupplem' quod minus in feſto factũ
fuerat. ſ. officium de parturiente. Unde eti/
am olim in miſſa conſueuerat cãtari ad ho/
norem beate virginis. Uultũ tuũ. ⁊c. Item
ſunt octaue venerationis: vt paſche: pẽthe/
coſtes: beate virginis: beati Joannis bapti
ſte. Itẽ deuotionis: vt cuiuſlibet ſancti poſ/
ſunt fieri octaue. Figurationis: vt ſunt octa
ue inſtitute de ſanctis q̃ ſignificant octauã
reſurrectionis. Secundũ eſt ĩpoſitio noui
⁊ ſalutiferi nominis. hodie. n. ĩpoſitum eſt ei
nomen nouũ: quod os domini nominauit.
Nomen preter quod non eſt aliud ſub celo
in quo oporteat nos ſaluos fieri. Nomẽ qḋ
ſecundũ Ber. eſt mel in ore melos in aure
⁊ iubilus in corde. Nomen quod ſicut dicit
idẽ Bern. iſtar olei lucet: predicatũ paſcit:
recogitatũ lenit: ⁊ vngit iuocatũ. Habuit
autẽ triplex nomẽ ſicut ex euangelio mani/
feſtat̃. ſ. filius dei Chriſtus: ⁊ Jeſus. Uocat̃
aũt filius dei inq̃ꝫtũ eſt ḋ ḋo deus. Chriſtus
inq̃ꝫtum eſt homo a perſona diuina ad hu/
manam naturam aſſumptus. Jeſus inq̃ꝫtũ
eſt deus humanitati vnitus. De hoc triplici
nomine dicit Bernardus. Uos qui in pulue
re eſtis expergeſcimini ⁊ laudate. Ecce do/
minus venit cum ſalute: venit cum vnguẽ
tis: venit cum gloria. Neque enim ſine ſa
lute venit Jeſus: neq̃ꝫ Chriſtus ſine vnctio/
ne: neq̃ꝫ ſine gloria venit filius dei. Siqui/
dem ipſe ſalus: ipſe vnctio: ipſe gloria. Quã
tum autem ad hoc triplex nomen ante paſ/
ſionem perfecte notus non erat. Naꝫ quã/

tum ad primum ab aliquibus cognoſcebaꝛ
cõiecturaliter: ſicut a demonibus qui dice/
bant ipſum eſſe filium dei. Quantum ad ſe
cundum particulariter. ab aliquibus. n. li/
cet paucis cognoſcebaꝛ eſſe chriſtus. Quã
tum ad tertium vocaliter: qꝛ quo ad hanc
vocem Jeſus licet non quo ad rationẽ no/
minis: qḋ eſt ſalutare. Poſt reſurrectionẽ
autem hoc nomen triplex clarificatum eſt.
¶ Primum nomen quo ad certitudinem
Secundũ quo ad diffuſionem Tertiũ quo
ad nominis rationem. Primũ igitur nomẽ
eſt filius dei. Et ꝙ hoc nomen ſibi recte con
ueniat ſic dicit Hilarius in libro de trinitate
Vere dei filium vnigenitum dominũ nr̃m
Jeſum Chriſtum eſſe: multis modis cogni/
tum eſt. Duꝫ de deo teſtatur pater: dum de
ſe ipſe profiteꝛ: dũ apoſtoli predicant dum
religioſi credunt: dum demones confitẽtur
dum iudei negant: dum gentiles in paſſiõe
cognoſcunt. Jtẽ dominũ noſtrũ ieſuꝫ Chri/
ſtum his modis cognoſcimus: nomine: nati
uitate: natura: ptãte: ⁊ profeſſiõe. ¶ Secũ
dũ nomen ẽ chriſtus: qḋ interpretaꝛ vnctꝰ
Jpſe. n. fuit vnctꝰ oleo leticie pre participi
bus: ſuis per hoc autem ꝙ diciꝛ vnctus inſi
nuaꝛ ꝙ ipſe fuit propheta pugil: ſacerdos
⁊ rex. Jſte. n. quatuoꝛ perſone olim conſue/
uerant inungi. fuit. n. propheta in doctrine
eruditione: pugil ĩ diaboli debellatione: ſa/
cerdos in patris reconciliatione: rex in pre/
miorum retributione. Ab hoc ſecundo noĩe
denominamur: qꝛ a chriſto dicimur chriſti/
ani. De quo nomine ſic dicit Auguſtinus.
Chriſtianus iuſticie/bonitatis: integritatis:
patientie: caſtitatis: pudicitie: humanitatis
ĩnocentie: pietatis eſt nomẽ. Et tu iſtud quo
modo tibi defendis ⁊ vendicas: cui de tam
plurimis rebus nec pauca ſubſiſtunt? Chri
ſtianus eſt ille qui non nomine tantum ſed
etiam opere. hec Auguſtinus. ¶ Tertiũ no
men eſt ieſus. hoc aũt nomẽ ieſus ſecũdum
Ber. diciꝛ cibꝰ: fõs medicina ⁊ lux. Primo
cibus. hic aũt cibꝰ multiplicẽ habet effectuꝫ
Eſt. n. cibus cõfortatiuꝰ: ĩpinguatiuꝰ: robo/
ratiuꝰ: ⁊ vegetatiuus. De his ſic dicit Ber.
Eſt cibus hoc nomen ieſus. An non totiens
confortaris quotiẽs recordaris? Quid ita
eque mentẽ cogitãtis ĩpiguat. Quid ita ex
ercitationis reparat ſenſus virtutes robo/
rat: vegetat bonos moꝛes: atqꝫ honeſtas ⁊
caſtas fouet affectiones. Secundo dicitur
fons. Unde dicit idẽ bernardus. Jeſus eſt
fons vite ſignatus: q̃ ĩ quatuoꝛ riuos ſe dif/
fundit in plateas. Unde qui factꝰ eſt nobis
ſapientia: iuſticia: ſãctificatio: ⁊ redẽptio: ſa
pientia ĩ p̄dicatione: iuſticia ĩ peccatoꝝ abſo
lutione: ſanctificatio ĩ cõuerſatione vel ĩ cõ
uerſiõe: redẽptio ĩ paſſione. hec Ber. Alibi
quoqꝫ ſic dicit. Tres riui fluxerũt ieſu ver/
bum doloꝛis ĩ quo eſt cõfeſſio. Sanguis aſp
ſionis in quo eſt afflictio. Aqua emũdatiõis
ĩ qua ẽ cõpunctio. Tertio eſt medicina. vñ
ſic ait: ẽ etiã hoc nomẽ ieſus medicina. Nihil
eniꝫ ire ita ĩpetũ cohibet. ſupbie tumoreꝫ ſe/
dat: ſanat liuoꝛis vulnꝰ. reſtrigit luxurie flu
xuꝫ: extinguit libidinis flãmã: ſitiꝫ tẽperat
auaricie: ac totiꝰ decoris fugat pruriginẽ.
Quarto ẽ lux. Vñ ait Ber. vñ putas ĩ toto
orbe tãta ⁊ tã ſubita fidei lux niſi de predica
tiõe vel p̄dicato ieſu hoc ẽ nomẽ qḋ Paulꝰ
portabat coꝛã gentibus tãqꝫ lucernam ſup
cãdelabꝛum. hoc iteꝝ vnum nomẽ ieſus eſt
multe ſuauitatis. Vñ Ber. Si ſcribas nõ ſa
pit mihi niſi legero ibi ieſum. Si diſputes ac
conferas. nõ ſapit mihi niſi ſonuerit ibi ieſus
Jtẽ Ricardus de ſancto victoꝛe. Jeſus no
men dulce: nomen delectabile: nomen con/
foꝛtans peccatoꝛem ⁊ beate ſpei [illegible] ieſu.
eſto mihi ieſus. Secundo eſt multe [illegible]
ſitatis: vnde Petrus rauen̄. Vocabis no/
men eius ieſum. Hoc eſt nomen qḋ dedit ce
cis viſum: ſurdis auditum: claudis greſſum
ſermonẽ mutis: vitam moꝛtuis: totamqꝫ
diaboli poteſtatem de obſeſſis coꝛporibus
virtꝰ huiꝰ nominis effugauit. Tertio ẽ mul
te excellẽtie ⁊ ſublimitatis. vnde Ber. No/
mẽ ſaluatoris noſtri: fratris mei carnis mee
ſanguinis mei nomen eſt a ſeculis abſcondi
tũ: ſꝫ ĩ fine ſeculoꝝ reuelatũ: nom̃ mirabile
nom̃ ĩeffabile: nomẽ ĩeſtimabile: imo eo mi/
rabilius quo cum ineſtimabilius: eo magis
gratũ quo gratuitũ. hoc aũt nom̃ ieſus ĩpo/
ſitũ eſt ei ab eterno: ab ãgelo: ⁊ a patre puta
tiuo. i. a Joſeph. Jeſus enim ſaluatoꝛ inter/
pꝛetatur. Dicitur autẽ ſaluatoꝛ tripliciter.
Vel a potentia ſaluandi vel ab habitu vel
ab actu ſecũdũ ꝙ diciꝛ a potẽtia ſaluãdi cõ
uenit ei hoc nomẽ ab eterno: ⁊ ſic dicitur ei
ĩpoſitũ ab eterno: ſecũdũ ꝙ dicitur ab habi
tu ſaluãdi ſic fuit ĩpoſitũ ab angelo: ⁊ cõue
nit ei a pꝛincipio conceptionis ſecũdũ ꝙ di/
citur ab actu ſaluãdi: dicitur ĩpoſitũ a Jo/
ſeph ratione future paſſionis. Unde glo. ſu
per illud vocabis nomẽ eius ieſum. dicit no
men ĩpones: quod ab angelo vel ab eterno
ĩpoſitũ ẽ. Et tãgit hec gloſa hãc triplicẽ de/
nominationẽ pꝛedictã. Cũ. n. dicitur nomẽ
ĩpones: tangitur denominatio facta a Jo/
ſeph. Cum dicitur ꝙ ab angelo vel ab eter
no ĩpoſitũ ẽ: tangũtur alie due. Recte igiꝛ
in die capitis anni conſtituta a roma capite
mundi ⁊ ĩſignita capitali littera alphabeti
Chriſtꝰ caput eccl̃ie circũcidiꝛ: nom̃ ĩponiꝛ
⁊ eius natiuitatis octauus dies coliꝛ. Ter/
tiũ ẽ effuſio ſanguinis chꝛiſti. Hodie enim
ſanguinẽ ſuum pꝛimo pꝛo nobis fundere ce
pit: qui ipſum poſtmodũ pluries effundere
voluit. Quinqꝫ enim vicibus ſanguinẽ ſuuꝫ
pꝛo nobis effudit. Pꝛimo ĩ circũciſione. Et
hec effuſio fuit noſtre redẽptionis initium.
Secundo in oꝛatione. Et hec oſtendit no/
ſtre redẽptionis deſiderium. Tertio in fla
gellatone. Et hec fuit noſtre redẽptionis
meritum: qꝛ liuoꝛe eius ſanati ſumꝰ. Quar/
to in crucifixiõe: ⁊ hec fuit noſtre redẽptio/
nis p̄ciũ. Tũc. n. que nõ rapuit exoluebat.
Quĩto ĩ lateris aptione. Et hec fuit noſtre
redẽptionis ſacramẽtũ. inde enim exiuit ſã
guis ⁊ aqua: quo figurauit nos per aquam
baptiſmi debere mũdari: qui q̇dẽ baptiſmꝰ
habiturus erat efficaciã a ſanguine chꝛiſti.
Quartũ ⁊ vltimũ ẽ ſignaculũ circũciſionis
quod q̇dẽ chꝛiſtus hodie accipere dignatus
ẽ. Voluit aũt dñs circũcidi ꝑ multas rõnes
Pꝛimo rõne ſui vt verã carnẽ hũanã ſe aſ/
ſũpſiſſe oſtẽderet. Sciebat eniꝫ nõ defutu/
ros q̃ dicerẽt ipſũ non coꝛpus verũ ſed fan
taſticũ aſſũpſiſſe. Et ideo vt erroꝛẽ eoꝛum
cofutaret voluit circuncidi ⁊ ſanguinem
ibi emittere. Coꝛpus enim fantaſticum
ſanguinem non emittit. Secundo ratione
noſtri vt nos ſpiritualiter debere circunci
di monſtraret. Duplex. n. eſt circunciſio ſe/
cũdũ Ber. que debet fieri a nobis. ſ. exteri
oꝛ ĩ carne. ⁊ ĩterioꝛ ĩ mẽte. Circũciſio exteri/
oꝛ cõſiſtit in tribꝰ. ſ. in habitu ne ſit notabilis
ĩ actione ne ſit repꝛehenſibilis: ⁊ in ſermo/
ne ne ſit cõtẽptibilis. Jnterioꝛ aũt ſimiliter
in tribus cõſiſtit. ſ. in cogitatione vt ſit ſãcta
ĩ affectione: vt ſit pura. in intẽtione vt ſit re
cta. Hec Ber. iteꝝ rõne nr̃i vt nos ſaluaret
quẽadmodũ. n. ſit cauteriũ in vno membro
vt totũ coꝛpus ſaneꝛ: ſic chꝛiſtus voluit poꝛ
tare cauteriũ circũciſionis vt ſic totũ coꝛpꝰ
myſticũ ſaluaretur: Ad coloſ. 2°. Circunciſi
eniꝫ eſtis circũciſiõe nõ manufacta ĩ expo/
liatione carnis: ſed circũciſione xp̄i. Ter/
tio ratione iudeoꝛũ vt inexcuſabiles eſſent
Si enim circũciſus non fuiſſet potuiſſent ſe
iudei excuſare ⁊ dicere. Jdeo te nõ recepi/
mus quia diſſimiles es patribꝰ. Quarto ra
tione demonũ ne. ſ. incarnationis myſteriũ
cognoſcerent. Cũ. n. circũciſio fieret contra
oꝛiginale peccatũ: credidit diabolus ⁊ hũc
qui circũcidebaꝛ ſimiliter peccatoꝛẽ eẽ qui
circũciſionis remedio ĩdigeret. Pꝛopter eã
dẽ cauſam voluit vt mater ſua virgo perpe
tua eẽt deſponſata. Quinto ratione perfe/
cte iuſtitie adĩplende: Sicut enim baptizari
voluit vt perfectam iuſtitiam. i. perfectam
humilitatem que eſt ſubdere ſe minoꝛi ĩple/
ret: ſic etiam voluit circũcidi: vt eandem
nobis humilitatem oſtenderet: dum auctoꝛ
⁊ dominus legis voluit ſe ſubdere legi. Sex
to ratione legis moſayce appꝛobande q̃
erat bona ⁊ ſancta ⁊ cõplenda: quia non ve
nerat legem ſoluere ſed adimplere. Ro. 15.
Dico enim ieſum miniſtrum fuiſſe circũciſi
onis pꝛopter veritatẽ dei. Quare autẽ cir/
cũciſio octaua die fiebat: multiplex põt ra/
tio aſſignari. Pꝛima ſumitur penes intelle/
ctũ hiſtoꝛicum ſiue litteralem. Naꝫ ſicut di
cit Rabi Moyſes maximus philoſophus
⁊ theologus: licet iudeus puer in ſeptẽ die/
bus tante adhuc teneritudinis eſt quante
eſt adhuc in vtero matris exiſtens. Jn octa
ua autem die foꝛtificatur et ſolidatur. Et

Ideo vt dicit noluit dominus paruulos an/
te octauū diē circuncidi ne ob nimiā teneri
tudinē nimiū lederentur. Ultra octauū ve
ro diem ipſā circūciſionē noluit pꝛolongari
pꝛopter tres cauſas quas philoſophus idē
aſſignat. Pꝛima vt periculū euitetur ne.ſ.
nimiū differretur ſine circūciſione eos mo
ri contingeret. Secūda vt doloꝛi paruulo
rum ꝓuideatur. Cū enim in circūciſione ma
ximus doloꝛ ſit: voluit eos diīs circūcidi dū
paruā adhuc imaginationē haberent vt mi
noꝛē ibi doloꝛē ſentirent. Tertia vt paren/
tum triſtitie conſulantur. Nā cū ex circūci/
ſione pleriqꝫ paruuli moꝛerentur. Si circū
ciſi fuiſſent iā magni ⁊ ex hoc moꝛtui maioꝛ
doloꝛ fuiſſet parentibus ꝗꝫ ſi moꝛerentur
octo tātū dies habentes. Secunda ratio ſu
mitur penes intellectū anagogicū ſiue cele
ſtem. Ideo enim octaua die fiebat vt daret̄
intelligi ꝙ in octaua reſurrectiōis ab omni
pena ⁊ miſeria circūcidemur. Et ſecundum
hos octo dies erant octo etates. Pꝛima ab
Adā vſqꝫ ad Noe. Secunda a Noe vſqꝫ ad
Abꝛahaꝫ. Tertia ab Abꝛahā vſqꝫ ad Moy
ſē. Quarta a Moyſe vſqꝫ ad Dauid. Qui
ta a Dauid vſqꝫ ad Chꝛiſtū Sexta a chꝛiſto
vſqꝫ ad finē mundi. Septima moꝛientium.
Octaua reſurgentiū. Uel per octo dies in/
telliguntur octo que in eterna vita poſſide
mꝰ que enumerat Auguſtinꝰ dicēs: Quid
aliud ē? ego ero illoꝛum deꝰ: niſi ero eis vn
de ſatientur: ero quecūqꝫ honeſte deſiderā
tur.ſ. vita: ſalus: victꝰ: copia: gloꝛia: honoꝛ
⁊ pax: ⁊ omne bonū. Uel aliter p ſeptē dies
intelligit̄ hō cōſtās ex coꝛpoꝛe ⁊ aīa. Quat/
tuoꝛ enim dies ſunt quattuoꝛ elemēta ex q̄/
bus coꝛpus conſiſtit: ⁊ tres ſunt tres poten/
tie que ſunt in aīa.ſ. concupiſcibilis: iraſcibi/
lis ⁊ rōnalis. Homo igitur nūc habet ſeptē
dies quando vnitati eterne incōmutabilita
tis coniūgetur: tunc octo dies habebit: ⁊ in
illo octauo die ab omni pena ⁊ etiam culpa
circūcidetur. Tertia ratio ſumit̄ penes in/
tellectum tropologicū ſiue moꝛalē: ⁊ ſecū/
dum hoc octo dies diuerſimode poſſunt ac
cipi: Pꝛimus pōt eſſe peccati cognitio. Ps.
Quoniā iniquitatem meam ego cognoſco.
Secundus pꝛopoſitum deſerēdi malū ⁊c̄.
⁊ faciendi bonū: quod notatur in filio pꝛodi
go: qui dixit: Surgā ⁊ ibo ad patrē meum.
Tertius pudoꝛ de peccato: vnde ait apoſto
lus. Quē enim fructum habuiſtis: tunc in q̄/
bus nūc erubeſcitis. Quartus timoꝛ de fu/
turo iudicio. Job. Quaſi tumentes ſup me
fluctus timui deum. Hieronymus ſiue co/
medā ſiue bibā: ſiue aliquid aliud faciā ſēp
videtur in auribus meis illa vox inſonare.
Surgite moꝛtui venite ad iudiciū. Quintꝰ
contritio: Unde Jeremias. Luctum vnige
niti fac tibi ⁊c̄. Sextus confeſſio. Pſal. Di/
xi confitebor aduerſū me ⁊c̄. Septimꝰ ſpes
venie. Nam ⁊ ſi Judas peccatum ſuū cōfeſ
ſus fuerit: tamē nō in ſpe venie: ⁊ ideo non ē
miſericoꝛdiā conſecutus. Octauus ē ſatiſ/
factio: ⁊ in hac die homo ſpiritualiter circū/
ciditur non ſolū a culpa: ſed etiam ab omni
pena. Uel duo pꝛimi dies ſunt doloꝛ de per
petratione peccati ⁊ deſideriuꝫ emendādi.
Alij duo confiteri mala que fecimꝰ ⁊ bona
que omiſimus. Alij quattuoꝛ ſunt oꝛatio: la
chꝛymarū effuſio: coꝛpoꝛis afflictio: elemo/
ſynarum elargitio. Uel ſunt octo dies: poſ/
ſunt eſſe octo quoꝛū diligens conſideratio
omnem volūtatē peccati a nobis circūcidit
Ita ꝙ q vnū diligenter conſiderauerit vnā
magnā dietā faciet. Quoꝛum ſeptē enume
rat Bernardus dicēs. Septē ſunt de eſſen
tia hominis que ſi homo cōſideraret in eter/
nū nō peccaret.ſ. materia vilis: operatio tur
pis: exitus flebilis: ſtatus inſtabilis: moꝛs tri
ſtabilis: diſſolutio miſerabilis: ⁊ dānatio de/
teſtabilis. Et .8. pōt eē conſideratio gloꝛie ie
fabilis. Quarta ratio ſumit̄ penes itellectū
allegoꝛicū ſiue ſpiritualē ⁊ ſecūdū hoc .5. di
es erunt libꝛi Moyſi in quibus continetur
lex duo erūt pꝛophete. ⁊ pſalmi .8. dies erit
doctrina euāgelica. Sed i ſeptimis pꝛimis
diebus nō fiebat pfecta circūciſio. In octa/
uo autem perfecta circūciſio fit ab oī culpa
⁊ ab omni pena: nunc i ſpe: ſed tandem i re.
Quare autem data fuerit circūciſio ſex ſūt
cauſe que notantur in his uerſibus. Caute/
rium ſignū meritū medicina figura. Exem/
plū fuit olim circūciſio dura. De carne autē

circunciſionis domini dicitur ꝙ angelus eā
Carulo magno attulit: ⁊ ipſe eā aquis gra/
ni i eccleſia ſcē Marie honoꝛifice colloca/
uit. Carulus vero poſtea fertur Caroſium
trāſtuliſſe. Nūc aūt dr̄ eſſe rome i eccleſia q̄
dr̄ ſancta ſanctoꝝ. Unde ⁊ ibidem ſcriptuꝫ
legitur. Circunciſa caro xp̄i: ſandalia clara
ac vmbelici viget hic pꝛeciſio cara. Unde ⁊
ea die fit ſtatio ad ſancta ſanctoꝝ. Sed ſi ve
rum ē valde vtiqꝫ mirabile ē. Cū enim caro
ipſa ſit de veritate humane nature: credimꝰ
ꝙ reſurgēte xp̄o redijt ad locū ſuū gloꝛifica
tū. Aliqui dixerunt ꝙ hoc uerꝝ ſit iuxta opi/
nionē illoꝛum qui dicunt illud verum eſſe ď
veritate humane nature: qđ ab Adam tra/
ductum eſt: ⁊ iſtud ſolum reſurgere. ¶ No/
tandum ꝙ olim a paganis ⁊ gentilibus in
his calendis multe ſupſtitiones obſeruabā
tur: quas ſanc i etiaꝫ a chꝛiſtianis vix extir/
pare potuerunt: quas Auguſtinus in quo/
daꝫ ſermone commemoꝛat. Credentes eni
vt dicit ianuarium ducem quendam deuꝫ
eſſe in his calēdis plurimum venerabantur
⁊ ei duas facies figurabant: vnam poſt ſe ⁊
aliam ante ſe: quia erat terminus anni pꝛe/
teriti ⁊ pꝛincipium ſequentis. Rurſus i his
calendis foꝛmas monſtruoſas aſſumebāt.
Alij veſtientes ſe pellibus pecudū: alij aſſu
mētes capita beſtiaꝝ ex quo indicāt nō taꝫ
habitū ſe beluinuꝫ habere ꝗꝫ ſēſū. Alij tuni/
cis muliebribꝰ veſtiebantur non erubeſcē/
tes inſerere tunicis muliebribꝰ militares la/
certos. Alij ita auguria obſeruabant vt fo/
cum de domo ſua vel aliud quodcūqꝫ bene
ficium cuilibet petenti non tribuant. Diabo
licas etiā ſtrenas: ⁊ ab alijs accipiunt: ⁊ alijs
tradunt. Alij in nocte menſas laute pꝛepa/
rant: ⁊ ſic tota nocte manere ſinunt: credē/
tes ꝙ p totū annū cōuiuia i talis ſibi abūdan/
tia perſeuerent. Et ſubdit Aug. Qui de pa
ganoꝝ conſuetudine aliquid obſeruare vo
luerit: timēdum eſt ne nomen chꝛiſtianum ei
pꝛodeſſe non poſſit. Qui etiam ſtultis homi
nibus ludentibus aliquam humanitateꝫ i/
penderit: peccatis eoꝛum participem ſe eē
non dubitet: vobis autem fratres non ſuffi
ciat ꝙ non hoc malū facitis: ſed vbicūqꝫ fie/
ri videbitꝭ arguite: coꝛripite: caſtigate. hec
Auguſtinus.

¶ De epiphania dn̄i.

Epiphania domini q̄drupli
ci decoꝛat̄ mira
culo: ⁊ iō quadruplici vocabulo nū
cupatur. Hodie enim magi Chꝛiſtum ado/
rant: Joannes xp̄m baptizat: aquā in vinuꝫ
Chꝛiſtus mutat: ⁊ quinqꝫ milia hominuꝫ de
quinqꝫ panibus ſatiat. Cum enim ieſus eēt
tredecim dierum magi ad eū ſtella duce ve
nerunt. Et inde dr̄ epiphania ab epi quod ē
ſupꝛa: ⁊ phanos apparitio: quia tūc deſuper
ſtella apparuit: ſiue ipſe Chꝛiſtus p ſtellam
que deſuper viſa ē magis verus deus de/
monſtratus ē. Eadem die reuolutis viginti
nouē ānis cū iā annū trigeſimum attigiſſet
qꝛ habebat viginti nouem annos ⁊ tredeciꝫ
dies. Erat enim incipiens quaſi annoꝛū tri/
ginta: vt dicit lucas. Uel ſecundum Bedā
habebat triginta plenos: quod ⁊ romanam
eccl̄iam tenere aſſerit. Tunc inqꝫ quando i
iordane baptizatus eſt. Et ob hoc vocatur
theophania a theos quod ē deus: ⁊ phanos
qđ ē apparitio: qꝛ tūc tota trinitas apparuit
pr̄ in voce: filius in carne: ſpūs ſcūs i colūbe
ſpecie. Ipſo iterum die reuoluto vno anno:
cum eſſet triginta vel trigintaunius anno/
rum: ⁊ tredecim dieꝝ aquā i vinū mutauit.
Et ob hoc vocatur bethania a beth qđ ē do
mus: qꝛ miraculo facto i domo verus deus
apparuit. Ipſo ſimiliter die reuoluto anno
⁊ cum eſſet annoꝝ trigintaunius vel trigin/
taduoꝛum: quinqꝫ milia hominum de q̄nqꝫ
panibꝫ ſatiauit: ſicut dicit Beda: ⁊ ſicut dr̄
in illo hymno qui in multis eccleſijs cantat̄
⁊ ſic incipit. Illuminans altiſſimus. ⁊c̄. Et
ob hoc vocatur phagiphania: a phage qđ ē
bucca ſiue māducare. De hoc auteꝫ quarto
miraculo vtrum hac die contigerit dubita/
tur: tum qꝛ in originali bede non ſic expꝛeſ/
ſe legitur: tum qꝛ ioannis .6. vbi de hoc mira
culo agit̄ dr̄. Erat aūt ꝓximū paſcha. ⁊c̄.
Iſta ergo q̄druplex apparitio iſto die fcā ē.
Sꝫ pꝛima facta eſt per ſtellā in pſepio. Secū
da per voceꝫ patris in ioꝛdanis fluuio. Ter/
tia per mutationem aque in vinum in con/
uiuio. Quarta per mutationem panum in

deſerto. Prima autem apparitio precipue
hodie celebratur: ⁊ ideo eius hiſtoriam pro/
ſequamur. ¶ Nato enim domino tres ma/
gi hieroſolymam venerunt: quorum nomi/
na in hebreo ſunt Apellius: Amelius: Da/
maſcus. Grece: Galaat: Malgalat: Sara
thi. latine Ceſar: Balthaſer: Melchior. Cu
iuſmodi autem magi fuerunt hi: triplex ex/
tat ſententia ſm ꝙ magus tripliciter dicĩ.
Magus enim dicitur illuſor: maleficus: et
ſapiens. Dicunt ergo quidam hos reges ab
effectu dictos fuiſſe magos. i. illuſores: ex
eo. ſ. ꝙ herodẽ illuſerunt: qꝛ ad eum non re/
dierũt. Unde ⁊ dĩ ꝺ herode vidẽs ꝙ illuſus
eẽt a magis ⁊c̃. Magus iterũ dĩ malefic⁹.
vñ malefici pharaonis dñr magi. Et ide di/
cit Chryſo⁹ hos magos vocatos. Dicit enĩ
hos fuiſſe maleficos: ſꝫ poſtea cõuerſos q/
b⁹ dñs voluit natiuitatẽ ſuã reuelare: ⁊ eos
ad ſe adducere: ⁊ ꝑ hoc peccatoribus venie
ſpem ꝓbere. Item magus idem eſt qꝺ ſapi/
ens: nã ꝑſice magus hebraice ſcriba: grece
philoſophus: latine ſapiens dĩ. Dicunĩ ergo
magi. i. ſapientes: vnde magi quaſi i ſapien/
tia magni. Venerũt ergo hi tres ſapientes
⁊ reges cũ magno comitatu hieroſolymã.
¶ Sed querĩ quare magi hieruſalem ve/
nerunt: cũ ibi dñs natus nõ ſit. Sup h̃ aſſi/
gnat Remigi⁹ quatuor rõnes. ¶ Pria quo
niam magi tempus natiuitatis Chriſti agno
uerunt: ſed locũ ignorauerunt. Quia autẽ
hieruſalẽ erat ciuitas regalis: ⁊ ibi erat ſũ/
mum ſacerdotium: ſuſpicati ſũt ꝙ tã egre/
gius puer nõ niſi in regia ciuitate naſci ꝺbe/
ret. ¶ Secũda vt citi⁹ natiuitatis locũ diſcer/
nere potuiſſent: cũ ibi ſapiẽtes legis ⁊ ſcribe
reſiderẽt. ¶ Tertia vt iudei inexcuſabiles
manerẽt: potuiſſẽt enĩ dicere. Nos quidẽ
natiuitatis locũ cognouimus: tẽpus autem
ignorauimus: ⁊ iõ non credidimus. Magi
ergo oſtẽderũt iudeis tempus: ⁊ iudei ma/
gis locũ. ¶ Quarta vt ſic ſtudio magorum
cõdẽnarẽ pigritia iudeorum. Nã illi vni ꝓ
phete crediderũt: iſti credere plurib⁹ nolue/
runt: illi q̃rũt regnũ alienũ: iſti ñ q̃rũt ꝓpriũ.
Illi venerũt e lõgiquo: iſti mãſerũt e vicino:

iſti reges fuerũt ſucceſſores Balaã ⁊ ad vi
ſionẽ ſtelle venerũt propter illã ꝓphetiam
patris ſui. Orietur ſtella ex Jacob: ⁊ exur/
get homo ꝺ iſrael ⁊c̃. Aliam cauſã vnde iſti
moti ſũt ad vẽiẽdũ ponit Chryſo⁹ i originali
ſup Math̃. aſſerẽs quoſdã dicere: ꝙ q̃dã
ſecretoꝝ iſpectores elegerũt ꝺ ſeipſis duo/
decĩ: ⁊ ſiq̃s moriebaĩ filius ei⁹: aut aliquis
ꝓpinquoꝝ i eius loco ſubſtituebaĩ. Hi er/
go ꝑ ſingulos annos poſt mẽſẽ aſcẽdebant
ſup mõtẽ victorialẽ: ⁊ ita trib⁹ dieb⁹ ibidẽ
morãtes ſe lauabãt: ⁊ orabãt deũ: vt eis illã
ſtellã quã balaã ꝓdixerat oñderet. Quadã
igiĩ vice. ſ. i die natalis dñi dũ ſic ibidẽ ma/
nerent: ſtella quedam ad eos ſuper montẽ
venit: que habebat formã pulcherrimi pue/
ri ſup cuius capite crux ſplẽdebat: que ma/
gos allocuta ẽ dicens. Ite velocius i terrã
iuda: ⁊ ibidẽ regẽ quẽ queritis natũ inuenie
tis. Tũc illi cõtinuo venire ceperũt: ſed quo
modo i tã paruo tꝑe. ſ. ĩ tredecim dieb⁹ ꝑ tã/
ta terraꝝ ſpatia venire potuerũt. ſ. ab orien
te vſq; i hieruſalẽ: q̃ in medio mundi dicitur
eẽ ſita. Dicẽdũ ẽ ſm Remigiũ: quoniã talis
puer ad quẽ ꝓperabãt eos ĩ tã breui ſpatio
ꝑducere potuit. Uel poteſt dici ſecũdũ Hie
ronymũ ꝙ ſup dromedarios venerũt: q ſũt
animalia velociſſima: q tãtum currũt vna
die: q̃tum equus i trib⁹. Unde dĩ dromeda
rius a dromos qꝺ ẽ curſus: ⁊ ares quod eſt
virtus. Cum ergo hieroſolymam veniſſent:
interrogauerunt dicentes. Ubi eſt qui nat⁹
eſt rex iudeorum? Non enim interrogaue/
runt an natus ſit: quia hoc credebant: ſed q̃/
runt vbi natus ſit: ⁊ quaſi aliquis iterrogaſ/
ſet eos vnde ſcitis hunc regẽ natum eſſe. re/
ſponderunt. Uidimus ſtellam eius in orien/
te: ⁊ venimus adorare eum: hoc eſt nos exi/
ſtentes in oriente vidimus ſtellam eius. i. na
tiuitatis oſtenſiuam. Uidimus inquam ſup
iudeam poſitã: vel nos exiſtẽtes i noſtra re
gione vidimus ſtellam eius in oriente ideſt i
orientali parte. His verbis ſicut dicit Re/
migius in originali verum hoiem ⁊ verum
regẽ ⁊ verũ deũ cõfeſſi ſunt. Uerum hoiem
cum dixerunt. Ubi ẽ qui natus ẽ: verũ re/

gem cum aiunt. rex iudeoꝝ: verum deũ cũ
ſubiũgũt. venimus adorare eũ. Preceptũ
.n. fuit vt nullus niſi ſolus deus adoraretur
Sed Herodes hoc audiẽs turbatus ẽ ⁊ oĩs
hieroſolyma cum illo. Triplici de cauſa rex
turbatus ẽ: ⁊ oĩs hieroſolyma cum illo. Pri
mo ne iudei regẽ natũ tanq̃ ſuũ reciperẽt
⁊ ſe tanq̃ alienigenã expellerent. Uñ chry
ſoſtomus ſicut ramũ arboris i excelſo poſi
tum: leuis etiã aura mouet: ſic ⁊ ſublimes
hoies in culmine dignitatũ exiſtẽtes: leuis
etiã fama cõturbat. Secũdo ne a romanis
culpari poſſet: ſi aliquis ibi rex vocareĩ quẽ
auguſtus non cõſtituit. Sic enim ordinaue
rant romani: vt nullus deus vel rex ſine ſui
licentia ⁊ iperio diceretur. Tertio quoniã
ſicut dicit Grego. Celi rege nato: rex terre
turbatus ẽ: qꝛ nimirũ altitudo terrena con
funditur: dum celſitudo celeſtis aperitur.
Omnis etiã hieroſolyma cũ illo turbata ẽ
triplici de cauſa. Primo qꝛ impij gaudere
nequeunt de aduẽtu iuſti. Secundo vt re/
gi turbato adularentur. Per hoc ꝙ ſe ſimili
ter turbatos oſtenderẽt. Tertio qꝛ ſicut ſe
ventis concutientibus vna concutitur: ſic ⁊
regibus ſeſe adinuicem certantibus popu/
lus conturbatur. Et ideo ex hoc timuerũt:
ne. ſ. ꝑſente ⁊ futuro rege adinuicẽ certanti
bus ſi perturbationibus inuoluerentur. hec
ratio eſt Chryſo. Tunc herodes oẽſ ſacerdo
tes ⁊ ſcribas cõuocans ſciſcitabatur ab eis
vbi chriſtus naſceretur. Cum autem ab eis
didiciſſet ꝙ in Bethleem iude: vocatis ad
ſe clam magis diligenter ab eis didicit tẽ/
pus ſtelle: vt videlicet ſciret quid faceret
ſi ad ſe magi non redirent. Dixitq; eis vt
inuẽto puero ei renunciarent ſimulãs ſe vel/
le adorare quem volebat occidere. ¶ Et
nota ꝙ cum magi hieroſolymã ingreſſi fuiſ/
ſent: ſtelle ducatum amiſerunt: ⁊ hoc pro/
pter tres ratiões. ¶ Prima vt de loco nati/
uitatis chriſti q̃rere cogerenĩ: vt ſic de ipſi/
us ortu teſtificarentur: tam per ſtelle appa/
ritionem q̃ꝫ prophetie aſſertionem: ſicut et
factum eſt. ¶ Secunda quoniam auxiliũ
querentes humanum iuſte perdere merue/
runt diuinum. ¶ Tertia quoniã ſigna infi/

delib⁹ data ſũt ſecundũ apoſtolũ: ſed pro
pheta fidelibus: ⁊ ideo ſignũ datũ iſtis dum
adhuc eſſent ifideles non debuit apparere
dũ adhuc eẽnt iter iudeos fideles. Hec tri/
plex ratio tangitur in gloſa. Cum autem hie
ruſalem egreſſi fuiſſent ſtella antecedebat
eos vſq; dum veniſſent ſupra vbi erat puer.
De hac ſtella cuiuſmodi fuerit: tres ſunt opi
niones quas ponit Remigius in originali.
Quidam dicunt fuiſſe ſpiritum ſanctum vt
ille qui poſtmodum deſcendit ſuper domi/
num baptizatum in ſpecie colũbe apparue/
rit etiã magis i ſpecie ſtelle. Alij vt Chryſo⁹.
dicunt ꝙ fuerit angelus: vt ipſe qui appa/
ruit paſtoribus appuerit et magis: ſed ipſis
paſtoribus iudeis tanq̃ ratione vtentibus
apparuit in originali forma. Gentilibus
vero tanq̃ irrationabilibus in ſpecie irratio
nali. Alij: qꝺ veri⁹ crediĩ: ꝙ fuerit ſtella de
nouo creata: que pacto ſuo miniſterio rediit
in ꝓiacentẽ materiã. Iſta autẽ ſtella ſcðm
ꝙ dicit fulgẽti⁹: differebat ab alijs ĩ tribus
. ſ. i ſitu: qꝛ nõ erat localiter ſita i firmamẽto
ſꝫ pendebat i mediculio aeris ꝓximo terre
In fulgore qꝛ ceteris erat ſplẽdidior: quod
ĩde patet. qꝛ ſplendorẽ ei⁹ nõ poterat ſplen/
dor ſolis offuſcare: imo ĩ meridie lucidiſſi/
ma appebat. In motu qꝛ precedebat ma/
gos more viatoris. Nõ. n. mouebaĩ motu
circulari: ſꝫ quaſi motu aiali ⁊ ꝓceſſiuo. Alie
tres differẽtie tãgunĩ i gloſa Math̃. ſecun
do que incipit ſic: Hec ſtella dominice nati/
uitatis prima i origine: quia alie i principio
mundi ſunt facte: hoc modo. Secunda i of/
ficio: qꝛ alie facte ſunt vt ſint inſignia ⁊ tem/
pora: vt diciĩ Geneſis primo. Hec autẽ vt
magis viã preberet. Tertia i duratione qꝛ
alie ſunt ꝑpetue: hec cõpleto officio ſuo re/
diit i materiã ꝑiacẽtẽ. Cũ aũt ſtellã vidiſ/
ſẽt: gauiſi ſũt gaudio magno valde. ¶ No/
tandum ꝙ quintuplex eſt ſtella quã iſti ma/
gi viderunt. ſ. ſtella materialis: ſtella ſpiritu
alis: ſtella intellectualis: ſtella rationalis
⁊ ſtella superſubſtantialis. ¶ Primã ſcilicet
materialẽ viderunt in oriente. ¶ Secun/
dã ſcilicet ſpiritualem que eſt fides vide/
runt in corde. Niſi enim hec ſtella ſcili/

cet fides prius i coꝝ corde irradiaſſet neq̄ꝫ
ꝗ̄ ad viſionem prime ſtelle veniſſent. habu
erunt enim fidē de eius humanitate: cū di/
xerunt. Ubi eſt q natus eſt. Et de eius rega
li dignitate: cū dixerunt. rex iudeoꝝ. ⁊ de
eius deitate cum dixerūt. venimꝰ adorare
eum. Tertiā ſcilicet itellectualē que eſt an
gelus viderunt i ſōno quando ꝑ angelum
ſunt admoniti ne redirent ad herodē. Sed
ſecundū quādā gloſā: nō angelus ſed ipſe
dominus eos admonuit. Quartā. ſ. rationa
lem q̄ fuit beata virgo viderūt i diuerſorio
Quintā. ſ. ſuperſubſtātialē q̄ fuit Chriſtus
viderunt i preſepio. Et de hac duplici dicit̄
Intrantes domū iuenerūt pueꝝ. ⁊c. Que/
libet autē iſtaꝝ dicit̄ ſtella. De prima. pſal.
Lunā ⁊ ſtellas q̄ tu fundaſti. De ſcđa eccle/
ſiaſtici. 43°. Species celi. i. celeſtis hominis
gloria ſtellaꝝ. i. virtutū. De. 3ª. Baruch. 3°.
Stelle āt dederunt lumen in cuſtodijs ſuis.
De q̄rta. Aue maris ſtella. De q̄nta. Apoca.
vlt°. Ego ſum radix ⁊ genꝰ dauid: ſtella ſplē
dida ⁊ matutina. Propter viſionē prime ⁊
ſcđe ſtelle magi gauiſi ſunt. Propter viſio/
nem tertie ſtelle gauiſi ſūt gaudio. Propter
viſionē q̄rte: gauiſi ſunt gaudio mag̃. Pro/
pter viſionē q̄nte gauiſi ſunt gaudio magno
valde. Uel ſic̄ dicit glo. Ille gaudet gaudio
ꝙ de deo gaudet. Et addit magno: qꝛ eo ni/
hil ē maiꝰ ⁊ valde qꝛ de mag̃ pōt aliꝰ plꝰ aliꝰ
minus gaudere. Uel ꝑ hoꝝ verboꝝ exagge
ratione voluit oſtendere euāgeliſta ꝙ homi
nes plus gaudent de rebꝰ ꝑditis: ⁊ iteꝝ iuē/
tis ꝗ̄ de ſemꝑ poſſeſſis. Cumqꝫ domuncu
lā itraſſent ⁊ puerū cū matre iueniſſent fle
xis genibus ſinguli hec munera obtulerunt
ſcilicet aurū: thus: ⁊ myrrā. Hic exclama/
uit Auguſtinꝰ dicens. O ſtupenda iſantia
cui ⁊ aſtra ſubduntur. Cuius ē ille magnitu/
dinis ⁊ ſuperne glorie: ad cuius pānos ⁊ an/
geli excubant ⁊ ſidera obſecundāt: ⁊ reges
trepidant: ⁊ ſectatores ſapiētie geniculant̄
O beatū tugurīū: O ſedes dei ſecūda poſt
celū: vbi nō lucerna ſed ſtella: O celeſte pa
latiū: i quo habitat nō Rex gemmatꝰ: ſꝫ de/
us icorporatꝰ: Cui ꝓ mollibꝰ toris dura pre
ſepia ꝓ laquearibus aureis fulmigata cul/
minum tecta: ſed ſideris obſequio decorata
Stupeo cum video pānos ⁊ ituеor celos.
Eſtuo cū aſpicio i precepio mendicū ⁊ ſuꝑ
aſtra preclaꝝ. Itē Bernardus. Quid faci/
tis o magi q̄d facitis? Lactātē puerū adora
tis i tugurio vili: i vilibus pannis. Ergo ne
deus eſt iſte? Quid facitis ꝙ aurum offer/
tis. Ergo rex ē iſte? Et vbi aula regia: vbi
thronus: vbi curie regalis frequentia? Nun
q̄d aula ē ſtabulū thronus preſepium: curie
frequētia Ioſeph ⁊ maria. Iſti iſipientes
facti ſunt: vt fierent ſapientes. De hoc etiā
ſic dicit Hilarius i libro ſecūdo de trinitate
Parit virgo ſꝫ partus a deo ē. Infans va/
git laudantes āgeli audiunt̄ panni ſordent
deus adorat̄. Itaqꝫ poteſtatis dignitas nō
amittit̄ dū carnis humilitas predicat̄. Ecce
quoniā i chriſto puero: non tantū fuerūt hu
milia: ⁊ ifirma: ſꝫ etiā diuina ſublima ⁊ excel
ſa: de hoc etiā dicit Hieronymꝰ ſuꝑ epiſto/
lā ad hebreos. Reſpicis cunas chriſti: vide
pariter ⁊ celū vagientē i preſepio itueris in
fantē: ſed angelos auſculta laudantes. He/
rodes ꝑſequit̄: ſꝫ adorant magi: ignorant
phariſei: ſed ſtella demōſtrat: Baptizat̄ a
ſeruo: ſed vox dei deſuꝑ tonantis auditur:
aquis immergitur. ſed columba deſcendit:
imo ſpiritus i columba. Quare autē magi
huius munera obtulerunt multiplex eſt ra/
tio. Prima quoniā traditio antiquoꝝ fuit:
vt dicit Remigius: vt nullus ad deum vel
ad regem vacuꝰ itroiret: Per ſe autē ⁊ cal/
dei talia munera cōſueuerāt offerre. Iſti. n.
vt dicitur i hiſtoria ſcholaſtica: venerūt a fi/
nibus perſarū ⁊ chaldeoꝝ: vbi ē fluuius ſab
ba: a quo ⁊ ſabbea dicitur regio. Secunda
q̄ eſt Bernar. quoniam beate virgini au/
ruꝫ obtulerunt propter inopie ſubleuatio/
nem: thus propter ſtabuli fetorem: mirram
propter pueri membrorum conſolationeꝫ
⁊ malorum vermium expulſionem. Tertia
quoniam aurum ad tributum: thus ad ſacri
ficiuꝫ: mirra ad ſepulturam pertinet mortu
orum. Per hec tria ergo intimatur regia po
teſtas: diuina maieſtas: ⁊ humana mortali/
tas. Quarta quoniam aurum ſignificat di/
lectionē: thus orationem: mirra carnis mor

tificationem. Et hec tria chriſto debemus
offerre. Quinta quoniam ꝑ hec tria ſignifi/
cantur tria que erant in chriſto. ſ. diuinitas
precioſiſſima: anima deuotiſſima: ⁊ caro ite
gra ⁊ incorrupta. Hec tria ſignificabantur
per illa que erant in archa. Nam virga que
floruit caro eſt Chriſti q̄ reſurrexit. pſalmi/
ſta. Et refloruit caro mea. ⁊c. Tabule vbi
erant ſcripta precepta eſt anima in qua
ſunt omnes theſauri ſciētie ⁊ ſapientie dei
abſcōditi. Manna deitas que habet omnē
ſaporem ⁊ omnē ſuauitatem: Per aurum
ergo quod eſt precioſius oībus metallis in/
telligit̄ diuinitas ꝑcioſiſſima. Per thus aūt
anima deuotiſſima: qꝛ thus ſignificat deuo
tionē ⁊ orationē. pſalmꝰ. Dirigat̄ orō mea
⁊c. Per mirram que conſeruat a corruptio
ne caro incorrupta. Admoniti autē magi in
ſōnis ne redirent ad herodem ꝑ aliā uiam
reuerſi ſunt i regionē ſuam. Ecce quo mo/
do magi profecerunt: Nā ſtella duce vene
rūt. ꝑ hoīes imo per ꝓphetā edocti ſūt: āge
lo duce redierūt. Hoꝝ corpora mediolani i
eccl'ia q̄ nunc ē fratꝝ predicatorū q̄ſcebāt.
ſed nunc colonie requieſcunt.

¶ De ſancto Paulo primo heremita.

Aulus primus heremita vt
teſtat̄ Hieronymus
qui eius vitam conſcripſit: feruen/
te decij ꝑſecutione heremū vaſtiſſimā adijt
ibiqꝫ in quadam ſpelunca. 60. ānis homini/
bus icognitus permāſit. Iſte aūt decius di
citur fuiſſe galienus: qꝛ fuit binomiꝰ qui ce
pit anno domini. 256. Uidens enim ſanctus
Paulus chriſtianis tot tormentorū genera
irrogari in heremū aufugit. Eo ſiqdem tē/
pore duo iuuenes chriſtiani cōprehendunt̄
quorum vnꝰ toto corpore melle perungit̄
Et ſub ardore ſolis aculeis muſcarū: ⁊ ſca/
bronum: ⁊ veſparum lacerandus exponi/
tur. Alter vero molliſſimo lecto imponitur
⁊ in loco ameniſſimo collocatur: vbi aeris
temperies: riuulorum ſonitus: auium can/
tus: ⁊ florum olfatus. Funibus tamen flo/
reis coloribus obtectis. ſic iuuenis cingitur
vt manibus: vel pedibus ſe iuuare non poſ/
ſet. Adeſt quedam iuuencula corpore pul/
cherrima ⁊ impudica: ac impudice tractat iu
uenem dei amore repletum: cum autem il/
le in carne motus contrarios rationi ſenſiſ
ſet non habens arma quibus ab hoſte ſe eru
at: linguam propriam dentibus ſuis incidit
⁊ in faciem impudice expuit: ⁊ ſic tentatio/
nem doloꝛ fugauit: ⁊ tropheū laude dignū
promeruit. Horum ⁊ aliorum penis territꝰ
ſanctus paulus heremum petijt. Eo tempo
re cum Antonius primum ſe inter mona/
chos heremicolam cogitaret in ſomnis aliū
ſe multo meliorē heremum incolere edoce/
tur. Qui dum eum per ſiluas inquireret: ob
uium habuit hypocentaurum hominē equo
mixtum qui ei viam dextram demonſtra/
uit. Poſtmodum obuium habuit animal fe
rens fructus palmarum ſupra imagine ho/
minis inſignitum: deorſum vero capre for/
mā habens. Qui dum ipſum per deum cō
iuraret vt ſibi diceret quis eſſet: Reſpon
dit ſe eſſe ſatyrum deum ſiluarum ſecundū
errorem gentilium. Poſtremo obuiauit ei
lupus qui eum ad cellam ſancti pauli perdu
xit. Paulus autem Antonium preſentiens
oſtium ſera clauſit. Antonius vero rogat
vt ſibi aperiat: aſſerens ſe nunq̄ꝫ inde receſ/
ſurum: ſꝫ potius moriturum: Uictus Pau/
lus ei aperuit: ſtatimqꝫ ambo i amplexus
ruunt. Cumq̄ꝫ hora prandij adeſſet coruus
duplicatam panis partem attulit. cūqꝫ de
hoc Antonius miraretur reſpondit Pau/
lus: ꝙ deꝰ ſibi omni die taliter miniſtrabat
Et annonam propter hoſpitem duplicaue/
rat. Pia lis oritur quis magis dignus eſſet
panem diuidere. Defert Paulus hoſpiti: ⁊
Antonius ſeniori: Tandem vterqꝫ manum
apponunt ⁊ in equas partes panē diuidūt.
Cum autem Antonius rediēs iam celle ſue
appropiquaret: vidit angelos pauli animā
deferentes. Qui velociter rediens inuenit
corpus pauli flexis genibus in modum orā
tis erectum: ita vt ipſum viuere eſtimaret
Sed cum ipſum mortuum vidiciſſet ait. O
ſancta anima: que gerebas in vita in morte
monſtraſti. cum autem non haberet vnde
ſepulturam faceret: ecce duo leones adue
nerunt ⁊ foueam parauerunt: ſepultoqꝫ co

ad ſiluam redierunt. Antonius autem tuni-
cam Pauli ex palmis contextam aſſūpſit:
qua poſtmodū ſolēnitatibꝰ vtebatur. Obijt
autem circa annū .286. ¶ De nomine.

Emigius dicitur a remi quod ē pa-
ſcens ⁊ geos quod ē terra: quaſi pa
ſcens terrenos doctrina. Uel remi
gius dicitur a remi quod eſt paſtor. ⁊ geon
quod eſt luctatio: quaſi paſtor ⁊ luctator. Pa-
uit enim gregē ſuū verbo ꝓdicationis: exē
plo conuerſationis: ſuffragio orationis. Eſt
etiā triplex genus armoꝝ. ſ. defenſionis vt
ſcutū: purgationis vt gladius: munitionis
vt lorica ſiue galea. Luctatus eſt igitur cō-
tra diabolū ſcuto fidei: gladio verbi: ⁊ galea
ſpei. Eius vitam Jgnarus remēſis archi-
epiſcopus ſcripſit. ¶ De ſcō Remigio

Emigius doctor egregius ⁊ confeſſor domi
ni glorioſus: a quodā heremita na-
ſci taliter eſt ꝓuiſus. Cum enim vandaloꝝ
perſecutio totā franciam deuaſtaſſet. quidā
recluſus vir ſanctus qui lumē oculoꝝ ami-
ſerat ꝓ pace eccleſie gallicane crebris ora-
tionibus dominū exorabat: ⁊ ecce angelus
domini in viſu ei aſtitit: eiqꝫ dixit. Scito ꝙ
mulier illa nomine Cilina filiū noīe Remi
gium generabit: qui gētē ſuā a malorum in-
curſibus liberabit. Cumqꝫ euigilaſſet ſtatī
ad domū Ciline venit: ⁊ quod viderat enar
rauit. Cūqꝫ illa non crederet: eo ꝙ anus iā
eſſet: ille reſpōdit. Scias ꝙ cū puerum ab-
lactaueris oculos meos de lacte tuo perū-
get ⁊ continuo mihi viſū reſtituet. Cūqꝫ per
ordinē hec omnia contigiſſent: Remigius
mūdum fugit: ⁊ recluſorium intrauit. Cre-
ſcēte autē eius fama cum eſſet viginti duo-
rū annoꝝ ab omni populo remenſis archie-
piſcopus eſt electus. Tante autem manſue
tudinis fuit ꝙ etiam ad menſam eius paſſe
res veniebant: ⁊ de manu eius reliquias ci
borum comedebāt. ¶ Quodā tempore cū
in domo cuiuſdā matrone hoſpitatus fuiſſꝫ
⁊ illa modicum vini haberet. Remigius ce
larium introiuit ⁊ ſuper dolium crucē fecit.
Cūqꝫ ibidē oraſſet mox deſuper vinū egre-
dit ita ꝙ ꝑ mediū celariū effūdebat. ¶ Cū
autem Clodoueus rex frācie gētilis eēt: nec
ab vxore ſua xpianiſſima cōuerti poſſet: vi
dēs ꝙ īnumerꝰ exercitꝰ alamanoꝝ ſuꝑ ſe veniſ
ſet: dn̄o deo quē vxor ſua colebat votū vo
uit ꝙ ſi de alamanis ſibi victoriā cōcederet
mox fidē xpi reciperet: quod cū feciſſet ad
libitū conſecutus beatū remigiū adijt: ⁊ ſe
baptizari popoſcit. Cūqꝫ ad fontē baptiſma
tis aduenīſſet: nec ibidē ſacrū chriſma habe
ret: ecce colūba quedā ampullā cū chriſma
te in roſtro detulit de quo regē pontifex li-
niuit. Hec autē ampulla in remenſi eccleſia
conſeruat̄ ⁊ inde vſqꝫ hodie reges francie
inunguntur. Poſt lōgū tēpus cū Genebaldꝰ
vir ꝓuidus neptē beati Remigij in vxorē
haberet: ⁊ ſe religionis cā mutuo abſolui-
ſēt: ꝓdictū Genebaldū beatꝰ remigius lau-
dunēſem epm̄ ordinauit. At Genebaldus
cum vxorē ſuā inſtruēdi cauſa ad ſe ſepius
venire ꝑmitteret ex frequēti colloquio ani
mus eius in concupiſcētiā inflāmat̄: ⁊ vſqꝫ
in peccatū ſecū ꝓlabit̄. Que concipiēs ⁊ fi
liū pariens hoc epō intimauit. Et ille confu-
ſus ad eā remiſit dicēs. Quoniam puer de latro-
cinio acquiſitus ē volo vt latro vocet̄. Ne āt
ſuſpicio aliqua oriret̄ vxorē ſuā ſicut ꝓus
ad ſe venire permiſit. Uerūtamē poſt ꝓmi
peccati fletū ſecū ruit iterum in peccatū: que
cū filiā pepiſſꝫ ⁊ hoc epō retuliſſꝫ ille reſpō
dit. Jllā filiā vulpeculā nominate. Tandē
ad ſe reuerſus Remigiū adijt ⁊ ad pedes ſu
os ꝓcidēs ſtolā de collo ſuo deponere vo-
luit: quod cū ſanctus remigiꝰ ꝓhibuiſſet et
ab eo quid acciderit audiuiſſet: blāde eū con-
ſolās ipſū in quadā cellula parua ꝑ ſeptem
annos recluſit: ⁊ ipſe interī eiꝰ eccleſiā gu
bernauit. Septimo igitur āno: cum in cena
domini in oratione ꝑſiſteret angelus domi-
ni eidē aſtitit ⁊ peccatū ſuū ſibi dimiſſū ꝓhi-
buit: ac vt foris exire debeat īperauit. Cui
cū rn̄diſſet nō poſſū: quoniam dn̄s meus remigiꝰ
oſtiū hoc clauſit ⁊ ſigillo ſuo muniuit. An-
gelꝰ ait. Ecce vt ſcias celū tibi aptū eē. hoc
ēt hoſtiū ſaluo ſigillo nūc apietur. Statiqꝫ
vt dixerat ē aptū. Tūc genebaldus iactās
ſe in medio oſtij in modū crucis ait. Etiam
ſi dominus meus ieſus chriſtus ad me ve-

niret huc: hinc non egrediar niſi dn̄s meꝰ re
migius huc veniat qui me recluſit. Tūc ſan
ctus Remigius ad admonitionē angeli lau
dunium venit ⁊ ipſū in locū ſuū reſtituit qui
vſqꝫ ad obitū in ſanctis opibus ꝑſeuerauit.
⁊ latro filiꝰ eiꝰ in epiſcopatu eidē ſucceſſit.
qui ēt ſācꝰ fuit. Tādē ſcūs Remigiꝰ multis
clarus virtutibꝰ i pace quieuit circa ānū dn̄i
quingētēſimū. ¶ De nomine.

Jlarius dicꝰ ē quaſi hilaris qua in
ſeruitute dei valde hilaris fuit. vel
hilarius quaſi alarius ab altꝰ ⁊ ares
virtus: quia fuit altꝰ i ſciētia: ⁊ virtuoſus i vi-
ta. vel hilarius dr̄ quaſi hyle quod ē quaſi ꝓmordi-
alis materia: que obſcura fuit: ⁊ ipſe in dictis
ſuis magnā habēt obſcuritatē ⁊ profūdita
tem. ¶ De ſancto Hilario abbate.

Jlarius pictauorum vrbis epiſcopus regionis
equitanie oriundus quaſi lucifer
refulgens inter aſtra proceſſit. Hic vxorē
primitus habens ⁊ filiam: in laicali habitu
monaſticam vitam ducebat. Tandem in vi
ta ⁊ ſcientia proficiens in epiſcopum eſt ele
ctus. Cum igitur beatus Hilarius non ſolū
ciuitatem ſuā ſed etiā totā franciā ab here-
ticis defēſaret ad ſuggeſtionē duorum epi
ſcoporum qui hereſi fuerant deprauati ab
imperatore qui hereticorum fautor erat:
cum beato Euſebio vercellēſi epō eſt in ex
ilium relegatus. Deniqꝫ cum vbiqꝫ arriana
hereſis pullularet: ⁊ ab imperatore licentia
data eſſet: vt omnes epiſcopi conuenirent
⁊ de veritate fidei diſputarent. Cum ſanctꝰ
Hilarius aduenīſſet ad petitionem dictoꝝ
epiſcopoꝝ qui eius eloquentiam ferre non
poterant: Pictauiam redire cōpellitur. Cū
āt ad iſulā galinariā que tota erat plena ſer
pentibus appropinquaſſet: ⁊ i ipſā deſcen
diſſet: oēs ſerpentes ex ſui viſione fugabat
⁊ in medio iſule palū fixit: nec amplꝰ liber-
tas data eſt illis occupare quod vetuit tanqꝫ
pars iſule non ſit terra ſꝫ pelagus. Cū ergo
pictauis eſſet: quēdā īfantē ſine baptiſmo
defunctum ſuis orationibus ad vitam reſti
tuit. Nam tādiu iacuit i puluere donec ſur
gerent pariter ſenex de orōne ⁊ infans de
morte. Cum filia eius Apia maritū vellet
accipere: Hilarius pater eius ei predicauit
⁊ in ſacre virginitatis propoſito confirma-
uit. quā dum ille firmam conſiderans: ⁊ ne
aliquando flecteretur formidans dominū
inſtantius exorauit vt eam ad ſe reciperet:
nec vltra viuere ꝑmitteret: quod ⁊ factum
ē. Nā poſt paucos dies ad dn̄m migrauit:
quā ipſe ꝓprijs manibus ſepeliuit. Quod ma-
ter beate Apie cōſiderans epm̄ rogauit vt
ſibi quod ⁊ filie īpetraret: quod ⁊ fecit: ⁊ ipſā ora
tiōe ſua ad regnū ꝑmiſit. ¶ Eo tēpore Leo
papa hereticoꝝ ꝑfidia deprauatus omniū
epiſcopoꝝ cōſiliū cōuocauit: quibus cōuoca-
tis Hilarꝰ nō vocatꝰ aduenit: quod audiens
papa precepit ne aliquis ſibi aſſurgeret: nec
aliquē locū daret. Cū ergo ingreſſus fuiſſꝫ
dixit ad eū papa. Tu es hilarꝰ gallus: ⁊ ille
Nō ſū gallus: ſed de gallia. id eſt nō ſū i gal-
lia natꝰ: ſed de gallia epūs. cui papa. Et ſi tu
es hilarius de gallia: ego ſū Leo romane ſe
dis apoſtolicꝰ ⁊ iudex. cui hilarius. Et ſi ſis
Leo nō de tribu iuda: ⁊ ſi iudicas reſidens:
ſꝫ nō i ſedē maieſtatis. Tūc papa cū idigna-
tiōe ſurrexit dicens. Modicum preſtolare
donec redeā: ⁊ tibi quod mereris reddam. cui
hilarius. Si non redieris quis mihi ꝓ te reſpō
ſurꝰ erit: ⁊ ille. cōcitus redibo: ⁊ tuā ſupbiā
humiliabo. Cum ergo papa ad ſecreta ſue
nature iuiſſet diſſenteria perijt: omnia inte-
ſtina ibidem proijciens miſerabiliter vitam
finiuit. Jnterea videns Hilarius ꝙ nullus
ſibi aſſurgeret patienter ferens i terram ſe
poſuit dicens. Domini eſt terra. Statimqꝫ
nutu dei terra quam inſederat ſurſum ſe ex
tulit: ⁊ vſqꝫ ad equalitatem aliorum epiſco-
porum ſe leuauit. Cum igitur papa mirabi-
liter nunciaretur defunctus: aſſurgens Hi-
larius omnes epiſcopos i fide catholica cō-
firmauit ⁊ confirmatos ad propria remiſit.
Hoc autem miraculum de morte Leonis
pape dubitationem habet: tū quia hiſtoria
eccleſiaſtica vel tripartita nihil de hoc loqui-
tur: tum quia aliquem papam talis nominis
tunc fuiſſe cronica non teſtatur: tum quia hie-
ronymus dicit. Sancta romana eccleſia ſē-
per immaculata ꝑmanſit: ⁊ in futuro mane-

bit ſine vlla hereticorum inſultatione. Poſſet tamē dici ꝙ tunc fuiſſet aliquis papa ſic vocatus: nō quidem canonice electus: ſed tyrannice ītruſus: vel forte Liberius papa qui Conſtantio heretico fauebat alio nomine dictus eſt leo. Tandeꝫ multis miraculis perpetratis cuꝫ beatus Hilarius infirmatꝰ obituꝫ ſuuꝫ iminere cognoſceret: Leontiuꝫ preſbyteruꝫ quem maxime diligebat ad ſe vocauit: ⁊ nocte iminente vt foras exeat admonuit: ⁊ ſi quid audiſſet vt renunciet īperauit. Ille iuſſa complens voces adhuc ciuitatis tumultuantis ſe audiſſe reuertens expoſuit: ⁊ cum circa eum vigilaret fineꝫ eius expectans media nocte iteruꝫ iubetur exire: ⁊ quid audiret iacenti referret. Qui cuꝫ ſe nihil audiſſe renunciaſſet: mox nimia claritas quaꝫ etiaꝫ predictus preſbyter ſufferre non poterat ad eū intrauit: ⁊ ſic paulatiꝫ recedēte lumine ad dominū migrauit. Floruit auteꝫ circa annuꝫ dn̄i.340.ſub Conſtantino.

¶ De nomine.

Macharius dicitur a macha quod ē ingenium: ⁊ ares virtus. Uel dicitur a macha quod ē percuſſio: ⁊ rio magiſter. Fuit eniꝫ īgenioſus cōtra demonis fallaciā: virtuoſus quantuꝫ ad vitaꝫ: ꝑcuſſio in domatiōe corporis: magiſter ī regimine prelatiōis: vel Macharius.i.beatꝰ.

¶ De ſancto Machario abbate.

Macharius abbas deſcēdit de ſciti: ⁊ intrauit dormire ī monumēto vbi ſepulta erant corpora paganoruꝫ ⁊ extraxit vnū corpus ſub caput ſuū tāꝗ̄ plumatiuꝫ puluinar. Demones autē volentes eū terrere vocabant quaſi vnaꝫ mulierēꝫ dicētes. Surge veni nobiſcuꝫ ad balneū. Et alter demō ſub ipſo tāꝗ̄ ex mortuo illo dicebat. Peregrinū quēdaꝫ habeo ſuper me ⁊ nō poſſum venire. Ille autem non expauit: ſed tondebat corpus illud dicēs. Surge ⁊ vade ſi potes. Et audientes demones fugerunt: voce magna clamātes: viciſti nos dn̄e. ¶ Dum aliquando abbas Macharius a palude ad cellam ſuaꝫ preteriret: occurrit ei diabolus cuꝫ falce meſſoria: ⁊ volens eum cuꝫ falce percutere nō potuit: ⁊ dixit ei. Multaꝫ violentiam patior a te Machario: qꝛ non poſſuꝫ preualere aduerſū te. Ecce eniꝫ quicquid tu facis ⁊ ego facio: ieiunas tu: ⁊ ego penitꝰ non comedo: vigilas tu: ⁊ ego omnino non dormio. Unum eſt ſoluꝫ in quo me ſuperas ⁊ dixit abbas. Quid ē illud? Cui ille. Humilitas tua ꝑ quā nō preualeo aduerſum te.

¶ Dū tētatiōes ipſuꝫ nimiū moleſtarēt ſurgens ⁊ magnū ſaccuꝫ harene humeris ſuis ſuper imponēs: diebus multis ſic ꝑ deſertū ibat: quē Theoſebius īueniēs dixit. Abba cur tātū onꝰ portas? ⁊ ille. Uexo vexantē me. ¶ Abbas Machariꝰ vidit ſathanā trāſeuntē in habitu hominis: ⁊ habētē veſtimētū lineum laceratū: ⁊ per omnia foramina depēdebāt ampule: ⁊ dixit ei. Quo vadis? ⁊ ille. Uado potionare fratres. cui Macharius. Quare tot āpullas portas? reſpōdit. Guſtū fratribus porto: ⁊ ſi vnuꝫ alicui non placebit: offerā aliud: vel tertiū: ⁊ ſic ꝑ ordinē vt aliquod placeat: ⁊ cum rediret dixit ei Macharius. Quid feciſti? reſpondit. Oēs ſancti ſunt: ⁊ nemo mihi acquieuit niſi vnus qui vocatur Theociſtus. Surgens autem Macharius illuc iuit: ⁊ fratrē tētatū īueniens ſua eū exhortatiōe ↄuertit. ¶ Poſt hec iterum eum Macharius inueniens dixit. Quo vadis? cui ille. ad fratres vado. Reuertenti occurrit ſenex ⁊ dixit. Quid faciūt fratres illi? cui diabolꝰ. Male. ⁊ dixit. Quare? quia omnes ſancti ſunt: ⁊ quod eſt maiꝰ malum vnum quem habebam amiſi: ⁊ oībꝰ ſanctior factus eſt. Audiēs hoc ſenex egit gratias deo. ¶ Quadaꝫ die ſanctꝰ Macharius caput defuncti repperit: ⁊ dū oraſſet īterrogauit illud cuius caput fuerit. ⁊ reſpōdit ſe fuiſſe paganū: ⁊ dixit ei Macharius. Ubi ē aīa tua? reſpōdit. ī iferno. Cūq̄ requireret ſi multum in profundo eſſet reſpōdit ꝙ tantum in profundo erat: quantum diſtaret terra a celo: cui Macharius. Sunt ne aliqui te profundiores? reſpondit. Etiaꝫ iudei: cui iterꝫ ille. Et vltra iudeos ſūt ne aliq ꝓfūdiores? cui ille. Profundiores omnibꝰ ſunt falſi chriſtiani: qui Chriſti ſanguine redempti tantum precium paruipendunt.

¶ Dum per quandā ſolitudinem profundiſſimam pergeret Macharius: ad quodlibet miliare arundinem figebat: vt poſtmodum redire ſciret. Sed dum iam nouē dictas feciſſet: ⁊ in quodaꝫ loco quieſceret: diabolus omnes arūdines collegit: ⁊ ad caput eius poſuit. vnde ad redeundum plurimuꝫ laborauit. ¶ Frater quidā plurimum cogitationibus ſuis moleſtabatur: ꝙ ſcilicet ī cella ſua inutiliter eſſet. Sed ſi inter homines habitaret multis prodeſſe poſſet. Qui cum cogitatiōes ſuas Machario retuliſſet: ille ait. Fili ſic illis reſponde. Hoc ſaltem facio: quia propter Chriſtum parietes iſtius celle cuſtodio. ¶ Dū quendam culicē ſe pungentem manu occidiſſet: ⁊ multum de illo ſanguinis emanaſſet: reprehendens ſe ꝙ propriam vindicaſſet iniuriam: nudus ſex menſibus in deſerto manſit: ⁊ inde a ſcabronibꝰ totus laceratus exiuit. Poſt hoc multis clarus virtutibus in pace quieuit.

¶ De ſancto Felice.

Felix prenomine ipicis dr̄: vel a loco in quo regeſcit: vel a ſubulis cum quibus paſſus perhibetur: naꝫ pinca ſubula dicitur. Aiunt enim ꝙ cum magiſter puerorum extiterit: ⁊ eis nimium rigidus fuerit: tentus a paganis cum Chriſtum libere confiteretur: traditus fuerit in manibus puerorum: quos ipſe docuerat q cum in ſtilis ⁊ ſubulis occiderunt. Eccleſia tamen magis tenere videtur ꝙ non martyr extitit ſed confeſſor. Hic ad qōcunq̄ idolū ducebatur vt ei ſacrificaret: in illud exufflabat ⁊ continuo corruebat. Legitur autem ī quadam legenda ꝙ dum Maximus nolanus epiſcopus perſecutionem fugiens fame ⁊ gelu afflictꝰ ſolo corruiſſet. Felix ab angelo ad eum mittitur: ⁊ cum nihil ibi cibi haberet de ſente proxima pendentem vidit racemum de quo in os eius expreſſit vinuꝫ humeriſq̄ impoſituꝫ ſecū detulit. Ipſo igitͬ defuncto Felix in epiſcopum eligitur. Qui dum predicaret ⁊ perſecutor euꝫ quereret inter parietes dirutos per modicum adituꝫ ſe occultauit. Statimq̄ nutu dei per aditū illum telas aranee texuerūt. Quās dum ꝑſecutores conſpiciunt neminem illic eſſe putantes abſcedunt. Inde autem ad alium locum ſanctus Felix pergens a quadam vidua ꝑ tres menſes alimenta ſuſcepit: nunq̄ tamē eius faciem vidit. Tandem pace reddita: ad eccleſiam ſuam rediit: ⁊ ibi in pace requieuit. Sepultus autem iuxta vrbem ī loco qui dicitur pincis. ¶ Huic ⁊ alius erat frater qui Felix ſimiliter dicebatur. Cūq̄ etiam ipſe idola adorare cogeretͬ dixit: inimici eſtis deorum veſtrorum: quia ſi me ad illos duxeritis ī eos ſicut frater meus exufflabo ⁊ corruent. Excolebat auteꝫ ſanctus Felix ortum. Quidā vero holera eius rapere cupientes: dum furtum ſe facere cogitabant tota nocte hortum diligētius excolebant: mane autē a ſācto Felice ſalutati peccatum ſuū cōfitentes ad propria redierūt. Uenientes autem gentiles vt ſanctū felicē tenerent: manus eoꝝ dolor nimius apprehēdit. Qui cū vllularēt dicit eis. Dicite. chriſtus eſt deus ⁊ dolor continuo vos dimittet. Quibꝰ dicentibus: ſanati ſunt. ¶ Pōtifex idolorū ad eū venit dicēs. Domine ecce deꝰ meus vt te venientē vidit: continuo fugaꝫ arripuit. Cui cū dicerē: quare fugis? ait. virtutē huius Felicis ferre nō poſſum. Si ergo deus meus ita te timet: q̄to magis ego te timere debeo? Quē cū Felix ī fide inſtruxiſſet baptizari ſe fecit. Adorantibus auteꝫ apollinē dixit Felix. Si vere deus ē apollo dicat mihi quid eſt quod in manu nūc clauſū teneo. Habebat autem in manu cedulā in qua oratio dominica erat ſcripta: quo nihil reſpondēte gentiles conuerſi ſunt. Tandē miſſa celebrata: ⁊ populo data pace ī pauimento in oratione ſe proijciens migrauit ad dn̄ꝫ.

¶ De nomine ſancti Marcelli.

Marcellus dictus ē quaſi arcēs malum a ſe. vel dicitͬ marcellus quaſi maria percellēs.i.mūdanas aduerſitates percutiens ⁊ conculcans. Aſſimilatͬ enim mūdus mari: qꝛ ſicut dicit Chriſoꝰ ſup Mat. In mari ē ſonus confuſus: timor cōtinuus: imago mortis: vndarum contentio: infatigabilis inconſtantia iugis.

¶De ſancto Marcello.

Marcellus cuꝫ Rome ſummus põtifex eẽt ⁊ maximianũ imꝑatorẽ de nimia in chriſtianos ſceuitia increparet ⁊ in quadam domo cuiuſdã matrone i eccleſiã ɔſecratã miſſã ageret: iratus imꝑator domũ iſtã fecit ſtabulũ iumẽtoꝝ: ⁊ eũdẽ marcellũ ibidẽ ad ſeruitiũ cum cuſtodia animalium deputauit. In quo ſeruitio poſt multos annos in dño requieuit: circa annũ domini. 287.

¶De nomine ſancti Antonij.

Antonius dicitur ab ana qđ eſt ſurſum: ⁊ tenens: quaſi ſuperna tenẽs ⁊ mundana deſpiciens. Deſpicit autem mundũ: quia imundus: inquietus: trãſitorius: deceptorius: amarus: de his dicit Ber. O mũde imunde: quid ꝑſtrepis: quid auertere nos conaris: tenere nos vis fugiens. quid faceres ſi maneres? quẽ nõ deciperes dulcis qui amarus dulcia alimenta mentiris? Eius vitam Atanaſius ſcripſit.

¶De ſancto Antonio.

Antonius cum eſſet viginti annorum: ⁊ audiret legi in eccleſia. Si vis ꝑfectus eẽ: vade ⁊ vẽde oia que habes ⁊ da pauperibus. omnia ſua vendens pauperibus erogauit: ⁊ heremiticam vitã duxit. Hic innumerabilia tentamenta demonum ſuſtinuit. ¶Quadã vice dũ ſpm̃ fornicationis virtute fidei ſuperaſſet: diabolus in ſpecie pueri nigri ante eum proſtratus apparuit: ⁊ ſe ab eo victũ cõfeſſus ẽ. Nam ⁊ hoc precibus ĩpetrauit: vt videret fornicationis demoneꝫ iuuenibus inſidiantem: quẽ cuꝫ in predicta forma vidiſſꝫ dixit. Uiliſſima mihi apparuiſti ſpẽ. te vltra non timebo. ¶Alia vice duꝫ in quodaꝫ tumulo latitaret: multitudo demonũ eum adeo lacerauit: ꝙ miniſter eius quaſi mortuũ eũ proprijs humeris aſportauit. Cũqꝫ eũ oẽs qui cõuenerãt quaſi mortuum ploraſſẽt: dolẽtib⁹ cũctis ſubito antonius reuiuiſcit: ⁊ a miniſtro ad predictũ tumulũ ſe iterꝝ portari fecit. Qui cũ ibi ex dolore vulnerũ proſtratus iaceret ex virtute animi ad cõflictũ demones excitabat. Tũc illi in formis varijs ferarum apparuerunt ⁊ cũ iterꝝ dẽtibus: cornib⁹: ⁊ vnguib⁹ crudeliſſime lacerauerũt. Tũc ſubito ſplẽdor mirabilis ibi apparuit: ⁊ demones cunctos fugauit. Antonius aũt continuo ſanatus eſt: ibiqꝫ xp̃m adeſſe itelligens ait. Ubi eras bone ieſu: vbi eras? Quare a pricipio nõ affuiſti hꝫ: vt me adiuuares: ⁊ vulnera mea ſanares? cui dñs. Antoni hic eram ſed expectabã videre certamẽ tuũ. Nunc aũt quia viriliter dimicaſti: i toto orbe te faciã nominari. Tãti aũt feruoris erat: ꝙ cũ Maximian⁹ imꝑator xp̃ianos occideret: ipe martyres ſequebat̃: vt cũ eis martyr fieri mereret̃: ⁊ vehementer triſtabat̃: eo ꝙ ſibi martyriũ non daretur. Cũ autẽ in alterum heremum pergeret argenteum diſcuꝫ repperit: ⁊ intra ſe ſic dicere cepit. Unde hͨ argẽte⁹ diſcus vbi hoium veſtigia nulla vidẽtur? Si. n. viatori cecidiſſet vtiqꝫ ꝓ ſui magnitudine latere nõ poſſet. Hoc diabole artificiũ tuũ ẽ: volũtatẽ tñ meã nũqꝫ poteris imutare. Et hͨ dicẽs diſcus vt fumus euanuit. Poſtmodũ igentẽ maſſã veri auri reppit: ſꝫ vt icẽdiũ auꝝ fugit. Sicqꝫ ad mõtẽ fugiẽs. 20. ãnis ibi ꝑmãſit: inũeris coruſcãs miraculis. ¶Quadã vice dũ i ſpũ rapt⁹ eẽt: totũ mũdũ laqueis ſeſe inicẽ cõnectẽtib⁹ plenũ vidit: q exclamans ait. O qs iſtos euadet? ⁊ audiuit. Hũilitas. ¶Aliqñ dũ ab ãgelis i aere eleuaret̃: aſſũt demões ⁊ ei⁹ trãſitũ ꝓhibẽt pccã ei⁹ ab exordio natiuitatis ei⁹ obijciẽtes: qb⁹ ãgeli. nõ debetis illa narrare q̃ xp̃iana pietate ſũt deleta. Si q̃ aũt ſcitis ex quo fcũs ẽ monach⁹ illa ꝓferte. Et cũ in probatiõe deficerent: liber Antoni⁹ in ſublime tollit̃: ⁊ liber deponit̃. ¶Narrat Antoni⁹ de ſe dicẽs. Uidi aliquãdo diabolũ celſũ corpore: q ſe dei virtutẽ ⁊ ſapiẽtiã auſus ẽ dicere. ⁊ ait. Quid vis vt a me tibi det̃ Antoni? At ego ſputa i os ei⁹ ɔgeminãs totũ me i eũ xp̃i noie armat⁹ igeſſi: ⁊ ſtatĩ euanuit. ¶Huic diabol⁹ aliqñ i tãta ꝓceritate appuit: ꝙ celũ capite tãgere videret̃: quẽ cũ Antoni⁹ qs eẽt iterrogaſſꝫ: ⁊ ipſe ſe ſathanam eſſe dixiſſet: addidit ſathanas. Cur me ſic impugnant monachi: et maledicunt chriſtiani? cui antonius. Iuſte hͨ faciunt qa tuis ſepe inſidijs moleſtãt̃. Et ille: ego nequaqꝫ moleſto ſꝫ ipſi inuicem ſe conturbant. Ego. n. ad nihiliũ redactus ſum: qr iã i cunctis partib⁹ regnat xp̃s. ¶Quidã ſagittari⁹ beatũ Antoniuꝫ gaudentẽ cũ frib⁹ q̃dam vice cõſpexit ⁊ ei diſplicuit. cui Antonius. Pone ſagittã i arcũ ⁊ trahe: qđ ⁊ fecit. Cũqꝫ 2°. ⁊ 3°. hoc fieri mãdaſſet: dixit ſagittarius. Tm̃ trahere potero ꝙ de ei⁹ fractione dolebo. cui Antoni⁹. Sic ẽ i oꝑe dei: q꞉ñ ſi ſupra mẽſurã tendere vellemus citi⁹ frangeremur. Expedit ẽ rigorẽ aliqñ relaxari. Hoc audiẽs ille edificat⁹ receſſit. ¶Interrogauit qdã Antoniũ dicens qđ cuſtodiẽs placebo deo? ⁊ reſpondẽs dixit. Quocũqꝫ vadis ſemꝑ deum ꝓ oculis hẽas. In his q̃ agis teſtimoniũ ſacraꝝ ſcripturaꝝ adhibeas. in q̃cũqꝫ loco ſederis nõ inde cito recedas. Hec tria cuſtodi ⁊ ſalu⁹ eris. ¶Abbas qdã iterrogauit Antoniũ dicẽs. Quid faciã? cui Antoni⁹. Nõ cõfidas i tua iuſticia: vẽtris ⁊ lingue ſit tibi cõtinentia: ⁊ ne peniteaſ de re tranſacta. ¶Dixit Antoni⁹. Et ſicut piſces ſi i ſicco tardauerint moriunt̃: ita ⁊ monachi extra cellã tardãtes: aut cũ viris ſecularib⁹ morantes a qetis ꝓpoſito reſoluunt̃. Iterꝝ dixit ãtoni⁹. Qui ſedet i ſolitudie ⁊ qeſcit a tribus bellis eripit̃. ſ. auditus: locutiõis: ⁊ viſus: ⁊ ɔ̃ vnũ tm̃mõ pugnã habebit. ſ. cordis. ¶Quidã fratres cũ quodã ſene ad abbatẽ Antoniũ viſitandũ venerãt. Dixitqꝫ Antonius fratribus. Bonũ comitẽ habuiſtis ſeneꝫ hũc? deide dixit ſeni. Bonos fres iueniſti tecũ Abba? cui ille. Bonos qdẽ iueni: ſꝫ habitatio eoꝝ nõ hꝫ ianuã. Quicũqꝫ. n. vult itrat iſtabulũ: ⁊ ſoluit aſinũ. hoc aũt dicebat qm̃ oia q̃ erãt i corde eoꝝ ſtatiꝫ erãt i ore. dixit abbas Antoni⁹. Scire cõuenit qm̃ ſunt tres mot⁹ corporales: vn⁹ qdẽ nature: ali⁹ ex ciboꝝ plenitudine: tertius ex demone. ¶Frẽ qdã renũciauerat ſeclo: ſꝫ nõ plene: qa q̃daꝫ adhuc ſibi retinebat. cui Antonius. Uade ⁊ eme carnes: q vadẽs emit carnes: ⁊ portãs eas dũ veniret lacerabãt eũ canes. cui Antonius. Qui renunciãt ſcl'o: ⁊ volũt habere pecunias ita ipugnati a demonibus diſcerpũt̃. ¶Antoni⁹ dũ i heremo tedio afficeret̃ dixit. Uolo dñe ſaluus fieri ⁊ ñ ꝑmittũt me cogitationes mee. Et ſurgẽs exiuit foras: ⁊ vidit q̃ndã ſedẽtẽ atqꝫ oꝑãtẽ: ⁊ deiñ ſurgẽtẽ ⁊ orãtẽ. Erat ãt ãgel⁹ dñi. ⁊ dixit ei. Sic fac ⁊ ſalu⁹ eris. ¶Cũ q̃dã vice fres de ſtatu animaꝝ ab ãtonio q̃ſiſſẽt ſequẽti nocte vox vocauit eũ dicẽs. Surge ⁊ exi ⁊ vide. Et ecce vidit quẽdã lõgũ ⁊ terribilẽ caput vſqꝫ ad nubes tollẽtẽ: q quoſdã pẽnatos ad celũ volare cupiẽtes extẽſis manib⁹ ꝓhibebat: ⁊ alios libere ꝑuolãtes retinere nõ poterat ⁊ maximũ gaudiũ mixtũ cũ nimio dolore audiebat. Et itellexit aiaꝝ illũ eẽ cõſenſũ ⁊ diabolũ ꝓhibẽtẽ: q q̃ſdã obnoxias retineret: ⁊ de ſanctoꝝ volatu quos retinere ñ poterat ſic doleret. ¶Aliqñ dũ cũ fratrib⁹ oꝑaret̃ Antoni⁹: ſuſpiciẽs i celũ cũ triſtẽ viſionẽ vidiſſet ꝓuolut⁹ ãte deũ rogauit vt futuꝝ ſcel⁹ auerteret. Fratribus vero ſuꝑ hoc eũ iterrogãtibus cũ lachrymis ⁊ ſingultib⁹ dixit: ꝙ iauditũ ſcelus ſeculis imineret. Uidi igr̃ altare dei a multitudine circũdãtũ equoꝝ q calcibus oia diſcerpebant. Magno enĩ turbine fides catholica ſubuertet̃: ⁊ hoies iumẽtis ſimiles chriſti ſacra diripiẽt: factaqꝫ ẽ vox dñi dicens. Abominabit̃ altare meũ. Poſt duos autẽ ãnos erũpẽtibus arrianis eccleſie vnitatẽ ſciderunt: baptiſmum ⁊ eccleſias polluerunt: ⁊ ſuꝑ altaria chriſtianos ad iſtar ouiũ mactauerũt ¶Dux qdã Egyptĩ arrianus nomine Ballachius: cũ ita eccleſiam dei infeſtaret vt virgines ⁊ monacos nudatos publice verberaret: ſic ei ſcripſit Antonius. Uideo iram dei ſuper te venientem: iam deſine perſequi chriſtianos ne ira dei te occupet: q̃ proximum tibi minatur interitum. Infelix legit epiſtolã: irriſit: ⁊ eã execrans ad terram proiecit: portatores verberibus multis afficiens. Antonio autem talia remandauit. Quoniam tibi eſt tãta cura de monachis: ad te quoqꝫ ꝑueniet nr̃i diſciplina rigoris. Poſt. 5. aũt dies equũ ſuum mãſuetiſſimũ iſidens: morſu ipius equi ad terrã ꝓijcit̃: corroſis atqꝫ laceratis crurib⁹ itra triduũ expirauit. ¶Cũ qdã fratres verbũ ſalutis ab Antonio queſiuiſſent ait ille. Audiſtis dominũ dicentẽ. Si quis te

percuſſerit in vnā maxillā prebe ei alteraꝫ. dicunt ei. Hoc implere non poſſumus. Et ille. Saltē de vna patienter ferte. ⁊ illi. Etiam nec hoc poſſumus. quibꝰ Antoniꝰ. Saltē ne velitis percutere magis ꝙ̄ percuti. et illi. Nec hoc etiam poſſumus. Tunc Antonius dixit diſcipulo ſuo. Succos ꝑpara fratribus iſtis quia nimis delicati ſunt. Sola oratio neceſſaria eſt vobis. hec in vitis patrum leguntur. Tandē beatus Antonius centeſimo quinto anno vite ſue fratres deoſculās in pace quieuit ſub Conſtantino: q cepit circa annum domini. 340.

De nomine ſancti Fabiani.

Fabianus dicitur quaſi fabrianꝰ fabricans beatitudinem supernā. i. eā ſibi acquirens triplici iure. ſ. iure adoptiōis emptiōis ⁊ debellationis.

De ſancto Fabiano.

Fabianus ciuis romanus fuit: et cū papa defuncto pro alio eligēdo populus conueniſſet: inter eos ⁊ ipſe venit: rei exitum ⁊ ipſe ſcire volens: Et ecce columba candida deſcendit ſuper caput eius. Quod cū oēs mirarentur: ab eis in papā eligit̄. Hic vt ait Damaſcenus papa per omnes regiones ſeptē diacones miſit: ⁊ eiſdeꝫ ſeptē ſubdiacones tradidit: qui oīuꝫ geſta martyrū collegerunt. Hic vt ait Aimo: imperatori Philippo volenti intereſſe paſce vigilijs ⁊ cōmunicare myſterijs reſtitit. nec quouſqꝫ peccata confiteretur: ⁊ iter penitentes ſtaret intereē permiſit. Paſſus eſt autē circa annū domini ducenteſimū quinqͣgeſimūtertiū. Tādē pōtificatꝰ ſui āno tredecimo iuſſu Decij capitis obtrūcatiōnē martyrio coronat̄.

De noīe ſcī Sebaſtiani.

Sebaſtianus dictus ē a ſequens et ebatitudo: ⁊ aſtin quod ē ciuitas: ⁊ ana: quod ē ſurſum: quaſi ſequens beatitudinē ciuitatis ſūme ⁊ ſuperne glorie hoc eſt eam poſſidens ⁊ acquirens. Et hoc quītuplici denario ſecūdū Auguſtinū: paupertate regnū: dolore gaudiū: labore requiē ignominia gloriā: morte vitā. Uel dicitur ſebaſtianus a baſto. naꝫ miles Chriſtus equꝰ eccleſia: baſtuꝫ: ſiue ſella. Sebaſtianus quo mediante chriſtus in eccleſia militauit ⁊ de multis martyribus victoriaꝫ obtinuit. Uel Sebaſtianus interpretatur vallatus vl' circuiens: vallatus qꝛ ſagittis tanqꝫ hericius fuit circūdatꝰ. Circuiens qꝛ oēs martyres circuibat: ⁊ omnes confortabat.

De ſancto Sebaſtiano

Sebaſtianus vir chriſtianiſſimꝰ narbonēſis genere: ciuis mediolanēſis dioclετiano ⁊ Maximiano īꝑatoribꝰ adeo carꝰ erat vt ꝓncipatū ei ꝑme cohortis tradecarent: ⁊ ſuo aſpectui iuberēt ſēp aſtare: Hic militarē chlamydē ad hoc tm̄ ferebat: vt chriſtianorum aīas quas in tormentis videbat deficere confortaret. Dū autē preclariſſimi viri Marcellianus ⁊ Marcus gemini fratres pro fide chriſti decollari deberent ad eos parentes adueniunt: vt a ſuo propoſito reuocarēt. aduenit ergo mr̄ ⁊ ſoluto capite ſciſſiſqꝫ veſtibꝰ vberibuſqꝫ oſtēſis aiebat. O ꝓdulces filij circūdat me iaudita miſia ⁊ īꝑlerabil' luctꝰ. Heu me miſerā amitto filios meos ad mortē vltro tēdētes: quos ſi mihi hoſtes auferrēt: ꝑ media ſeq̄r bella raptores. Si violēta iudicia cōcluderēt: carcerē irrūperē moritura nouū h̄ ꝑeūdi genꝰ eſt in quo carnifex rogat̄ vt feriat: vita optat̄ vt pereat: mors īuitat̄ vt veniat. Nouꝰ hic luctꝰ noua miſeria i q̄ natoꝝ iuuētꝰ ſpōte amittit̄ ⁊ ꝑentū miſerāda cogit̄ ſenectꝰ vt viuat. Hec dicēte mr̄e pr̄ ſenior manibꝰ adducit̄ ſeruuloꝝ: ⁊ capite aſꝑſo puluere hꝰ voces dabat ad celū. Ad mortē vltro ꝓficiſcētibꝰ filijs vale dicturꝰ adueni vt q̄ mee ſepulture parauerā i filioꝝ ſepulturis īfelix expendā. o filij mee baculū ſenectutis: ⁊ geminū meoꝝ viſceꝝ lumē: cur ſic mortē diligitis? Uenite huc iuuenes: flete ſuꝑ iuuenes ſpōte ꝑeūtes. Uenite huc ſenes ⁊ mecū ſuꝑ filios meos plāgite. Huc accedāt pr̄es ⁊ ꝓhibete ne talia patiamini. Deficite plorando oculi mei: ne videā filios meos gladio cedi. Hec dicente patre adueniūt cōiuges aſpectibus eoꝝ proprios filios afferentes atqꝫ eiulando clamantes. Quibus nos dimittitis? Qui erūt horum īfantiū dn̄i? Quis noſtras largas diuidet poſſeſſiones? Heu qꝫ ferrea pectora: qꝛ parentes deſpicitis: amicos reſpuetis: vxores abijcitis: filios abdicatis: ⁊ vos ſpōtaneos carnificibus exhibetis. Inter hec autē ceperunt viroꝝ corda molleſcere. Tunc ſanctus Sebaſtianus q aderat erūpens in mediū dixit. O fortiſſimi milites xp̄i nolite ꝑ miſera blādimēta coronā ꝺponere ſēpiternā: ſꝫ ⁊ parētibꝰ dixit Nolite timere non ſeparabuntur a vobis ſed vadunt in celum vobis parare ſidereas manſiones. Nā ab initio mundi hec vita i ſe ſperantes fefellit: ſe expectantes decepit: de ſe ꝑſumētes irriſit: ⁊ ita nullū oīno certū reddidit: vt oībus ꝓbet̄ eſſe mentita. Uita hec admonet furē vt rapiat: iracundū vt ſeuiat: mendacē vt fallat. Ipſa imperat crimina: iubet facinora: ſuadet iniuſta. Hec aūt perſecutio quā hic patimur hodie excandeſcit: ⁊ cras euaneſcit: hodie exardeſcit: et cras refrigeſcit: ſub vna hora īducitur ⁊ ſub vna hora excluditur. Dolor autem eternus renouatur vt ſeuiat: augmentatur vt exurat: īflāmat̄ vt puniat. In amore ergo martyrij noſtros iam ſuſcitemꝰ affectus. Ibi. n. diabolus ſe vincere exiſtimat: qui dū capit captus ē: dum tenet victus ē: dum torquet torquetur: dū vigilat occiſus ē: ⁊ dū inſultat irriſus ē. Igitur dū beatus Sebaſtianꝰ hec ex ore proferret: ſubito ꝑ vnā fere horā a ſplendore nimio de celo deſcendente illuminatus ē: ⁊ ſub illo ſplendore pallio candidiſſimo amictus: ⁊ ab angelis ſeptē clariſſimis circundatus. Iuuenis etiā apparuit iuxta eū dans ei pacem ⁊ dicens. Tu ſēꝑ mecū eris. Cū autē beatus Sebaſtianus hec ⁊ his ſimilia predicaret: zoe vxor Nicoſtrati in cuius domo ſancti cuſtodiebantur que loquelam amiſerat ꝓuoluta pedibus eius nutibus veniā poſtulauit. Tunc ſebaſtianus ait. Si ego xp̄i ſeruus ſū: ⁊ ſi vera ſunt oia que ex ore meo hec mulier audiuit ⁊ credidit aperiat os eius qui aperuit os Zacharie prophete domini. ad hanc vocē mulier exclamauit. Benedictus ſermo oris tui: et benedicti qui oībus q̄ locutus es credunt. Uidi enim angelum libꝝ tenentem ante te: vbi omnia q̄ dixiſti ſcripta erant. Uir auteꝫ eius hoc audiēs procidit ad pedes ſancti ſebaſtiani: ſibi poſtulans indulgeri: ſtatīqꝫ abſoluens martyres rogabat vt liberi abirēt. Qui dixerunt nullatenus ſe deſerturos victoriā quā cepiſſent. Tātam igit̄ gratiam ⁊ virtutē verbis ſcī Sebaſtiani dn̄s cōtulerat: ꝙ nō ſolum Marcellianū ⁊ Marcum in martyrij conſtātia roborauit: ſed ēt patrē eoꝝ nomine Tranquillinū ⁊ matrē cū multis alijs ad fidē cōuertit: quos oēs Policarpus ꝑſbyter baptizauit. Tranquillinus autem morbo grauiſſimo laborans mox vt baptizatus eſt ſanitatē recepit. Prefectus auteꝫ vrbis Rome: qui ⁊ ipſe morbo grauiſſimo laborabat: rogauit Tranquillinum: vt ad ſe adduceret eū q ſibi ſanitatē dederat. Cum ergo ad eū veniſſet Policarpus preſbyter ⁊ Sebaſtianus: ⁊ ipſe eos rogaret: vt etiam ſanitatē reciperet: dixit ei Sebaſtianus vt prius idola abnegaret: ⁊ confringendi ea ſibi poteſtatē traderet: ⁊ ſic ſanitatē reciperet. Cui cum Cromatius prefectꝰ diceret ꝙ ſerui ſui hoc facerent ⁊ non ipſe dixit Sebaſtianus. Timidi deos ſuos confringere formidant: ſed ⁊ ſi diabolus ea occaſiōe eos lederet dicerent infideles eos eē ob hoc leſos ꝙ deos confringerent. Sicqꝫ Policarpus et Sebaſtianus accincti pluſqꝫ. 200. idola cōfregerunt. Poſt hoc autē dixerunt Cromatio. Cum nobis idola confringētibus ſanitatē recipere debuiſti: nec recepiſti certū ē: qꝛ aut īfidelitatē nōdū obiciſti: aut aliqua idola reſeruaſti. Tunc indicauit ſe habere thalamū in quo erat oīs diſciplina ſtellarū pro quo pater ſuus pluſqꝫ ducēta pondera auri expenderat: ⁊ per que futura oia preuidebat. Cui Sebaſtianus. Quādiu hoc integꝝ habueris: teipſum integrum non habebis. Cūqꝫ ad hoc ille aſſentiret Tiburtius eius filius iuuenis egregius dixit. Non patiar opus deſtrui tam preclarum: ſed ne paterne ſanitati videar eſſe contrarius duo clibani accendantur: vt ſi deſtructo opere pater meus ſanitatem nō receperit ambo viri cōcrementur. Cui ſebaſtianus. Sic fiat vt locutus es. Dum igitur illa confringerentur:

angelus p̄fecto apparuit:⁊ ſibi a domino
Jeſu ſanitatē redditā nūciauit:ſtatimqꝫ ſa-
nus effectus cucurrit poſt eū: vt ei⁹ pedes
oſcularet̄:qui eū prohibuit ex eo ꝙ baptiſ-
mū nondū receperat. Sicqꝫ ipſe ⁊ Tibur-
tius filius eius ⁊.1400. de eius familia ba-
ptizati ſunt. Zoe autē ab infidelibus tenta ⁊
diu cruciata emiſit ſpiritum. Quod cū au-
diſſet Tranquillinus prorupit ⁊ dixit. Femi
ne nos ad coronā p̄cedunt: vt quid viuim⁹
Ipſe autē poſt paucos dies lapidatus eſt.
Sanctus autē Tiburtius ſuper prunas al
latas ire iubetur: aut incēſum dijs iponere
Qui ſibi ſignū crucis faciens conſtanter ſu
per ipſas nudis ingreſſus ē plantis dicens.
Videtur mihi ꝙ ſuper roſeos flores incēdā
in nomine domini noſtri ieſu chriſti. cui fabi
anus p̄fectus dixit. Quis ignorat magicā
artē chriſtum uos docuiſſe? Cui Tiburtius
Obmuteſce infelix: q̄r non es dignus no-
mē tam ſanctum ⁊ tā melliflū nominare.
Tunc iratus p̄fectus iuſſit eum decolari
Marcellianus autē ⁊ Marcus ſtipite affi
guntur. Cūqꝫ fuiſſent affixi pſallentes dice
bant. Ecce q̄ꝫ bonū ⁊ q̄ꝫ iocundum ⁊c. qui
bus p̄fectus. Infelices deponite amenti-
am ⁊ voſipſos liberate. cui illi. Nunq̄ꝫ tam
bene epulati ſumus. Utinā tādiu nos eē p-
mittas: quādiu corporis tegimur idumēto.
Tunc p̄fectus iuſſit eos lanceis per late-
ra tranſuerberari. Et ſic martyrium conſu-
mauerūt. Poſt hoc p̄fectus diocletiano
iperatori de Sebaſtiano ſuggeſſit. Quem
ad ſe vocans dixit. Ego te inter primos i pa
latio meo ſemper habui ⁊ tu contra ſalutē
meā: ⁊ iudeorum iniuriā hactenus latuiſti.
Cui Sebaſtianus. Pro ſalute tua xp̄z ſem
per colui: ⁊ ꝓ ſtatu Romani iperij deū qui
in celis ē ſemper adoraui. Tūc Diocletian⁹
iuſſit eū in mediū cāpū ligari ⁊ a militib⁹ ſa-
gittari. Qui eum ita ſagittis impleuerūt vt
quaſi hericius videretur: ⁊ extimantes illū
mortuū abierunt: q̄r intra paucos dies libe
ratus ſtans ſuper gradū palatij imperato-
res venientes de malis que chriſtianis infe
rebant dure redarguit. Dixerūtqꝫ impera-
tores. Iſte ne eſt ſebaſtianus quē diu ſagit-
tis interfici iuſſeramus. Cui Sebaſtianus
Ad hoc me dominus ſuſcitare dignatus eſt
vt cum veniam vos ⁊ redarguā vos de ma
lis veſtris q̄ chriſti famulis irrogatis. Tunc
imperator tamdiū eū fuſtigari iuſſit: donec
ſpiritū exalaret: fecitqꝫ corpus eius in cloa
cam proijci ne a chriſtianis ꝓ martyre cole-
retur. Sanctus autē Sebaſtianus ſequen
ti nocte ſancte Lucie apparuit ⁊ corpus ei⁹
ſibi reuelauit: ⁊ vt iuxta veſtigia apoſtolo-
rum illud ſepeliret precepit: quod ⁊ factum
ē. Paſſus eſt autem beatus Sebaſtianus
ſub diocletiano ⁊ maximiano imperatorib⁹
qui ceperunt circa annuz domini.z87. Re
fert Gregorius in primo libro dialogorum
ꝙ quedam mulier in tuſcia nuper nupta cū
ad dedicationem eccleſie ſancti Sebaſtiani
ab alijs inuitata eſſet in ipſa nocte qua ſe-
quenti die ire debebat: carnis voluptate ſti
mulata a viro ſuo ſe abſtinere non potuit:
Facto autem mane magis erubeſcēs vul-
tum hominis q̄ꝫ dei illuc profecta ē. Mox
autem vt oratorium vbi erant reliquie ſan-
cti Sebaſtiani ingreſſa ē: diabolus eam ar-
ripuit ⁊ coram omnibus vexare cepit: tamē
presbyter illius eccleſie paliū altaris arripi
ens eam operuit: ſed diabolus ſtatim ipſum
presbyterum inuaſit. Duxerunt autem eaz
amici ſui ad incantatores vt ſuis incantatio
nibus diabolum effugarēt: ſed mox dū in-
cantaret̄ iudicio dei legio demonū. 6666.
in eam ingreſſi ipſam acrius vexare cepe-
runt. Quidam autem vir nomine Fortuna
tus ſanctitate conſpicu⁹ ſuis precibus eam
ſanauit. Legitur quoqꝫ in geſtis longobar
dorum ꝙ tēpore Gūperti regis: italia tota
tanta peſte percuſſa ē: vt vix vnus alteruz
ſufficeret ſepelire: ⁊ hec peſtis maxime Ro
me ac papie graſſabatur. Tunc viſibiliter
bonus angelus multis apparuit: malo āge-
lo ſequenti: ⁊ venabulum ferenti: precipiēs
vt percuteret: ac cedem faceret: quotiēs āt
aliqꝫ domū percutiebat: totiens mortui in-
de efferebantur. Tunc cuidaz diuinitus re
uelatū ē: ꝙ nequaq̄ꝫ h̄ peſtis ceſſaret donec
ſcō Sebaſtiano altare papie ꝯſtitueret̄ qḋ
q̄deꝫ cōſtructū ē in eccleſia ſācti Petri q̄ dr̄

ad vincula. Quo facto ſtatim ceſſauit illa
quaſſatio: ⁊ illuc a roma reliquie ſancti Se-
baſtiani martyris ſunt delate. Ambroſius
autem i prefatione ſic ait. Beati martyris
Sebaſtiani pro confeſſione nominis tui do
mine venerabilis ſanguis effuſus: ſimul ⁊
tua mirabilia manifeſtat: ꝙ ꝑfecit i iſirmita
te virtutem: ⁊ noſtris ſtudijs dat profectum
iſirmis apud te preſtat auxiliū.

De nomine

Gnes dicta eſt agna: quia mitis ⁊
humilis tāqꝫ agna fuit. Vel a greco
quodam agno quod eſt piū: q̄a pia
⁊ miſericors extitit. Vel agnes ab agnoſcē-
do quia viā veritatis agnouit. Veritas aūt
ſecundū Auguſtinū oppoit̄ vanitati: ⁊ fal
ſitati: ⁊ duplicitati: q̄ tria a ſe remouit per
virtutē quā habuit.

De ſancta Agnete.

Gnes virgo prudentiſſima vt
teſtat̄ Ambroſius q̄ ei⁹
paſſionē conſcripſit. 13°. āno etatis
ſue mortem ꝑdidit ⁊ vitā inuenit. Infantia
q̄dem cōputabatur i annis ſed erat ſenect⁹
mentis imenſa: corpore iuuencula: ſed ani-
mo cana: pulchra facie: ſed pulchrior fide:
q̄ dum a ſcholis reuertit̄ a p̄fecti filio a-
damatur. Cui ille gēmas ⁊ diuitias inume-
rabiles promiſit ſi conſenſum eius coniugio
non negaret. cui Agnes reſpondit. Diſcede
a me fomes peccati: nutrimentum facino-
ris: pabulum mortis: q̄r iam ab alio amato-
re p̄uenta ſum. Cepitqꝫ ipſum ſuum ſpon
ſum ⁊ amatorem a quinqꝫ commendare:
que ſponſe in ſponſis precipue requirunt
ſcilicet a nobilitate generis: a decore pul
chritudinis: a diuitiarum abūdantia: a forti
tudine ⁊ potentie efficacia: ⁊ ab amoris ex-
cellentia: ſic dicens. Illum amo qui longe
te nobilior ē ⁊ genere ⁊ dignitate: cuius ma
ter virgo eſt: cuius pater feminam neſcit:
cui angeli ſeruiunt: cuius pulchritudinem
ſol ⁊ luna mirantur: cuius opes nunq̄ꝫ defi-
ciunt: cuius nunq̄ꝫ diuitie decreſcunt: cu⁹
odore reuiuiſcunt mortui: cuius tactu con
fortantur infirmi: cuius amor caſtitas ē: ta-
ctus ſanctitas: vnio virginitas. Hec auteꝫ
quinqꝫ pōit i quadam auctoritate dicens
Cuius generoſitas celſior: poſſibilitas for
tior: aſpectus pulchrior: amor ſuauior: ⁊ oī
gratia elegantior. Deinde ponit q̄nqꝫ bene-
ficia q̄ ſibi ſponſus cōtulit: ⁊ alijs ſponſis cō
fert. ſ. q̄r eas fidei ānulo ſubarrat: multipli-
ci virtutū varietate eas veſtit ⁊ ornat: paſ-
ſionis ſue ſanguine eas ſignat: vīculo amo-
ris eas ſibi copulat: ⁊ theſauris celeſtis glo
rie eas ditat: ſic dicens: Qui ānulo ſuo ſub
arrauit me: dextrā meā ⁊ collū meum cin-
xit lapidibus precioſis: iduit me cyclade au
ro texta: ⁊ imenſis monilibus ornauit me.
Poſuit ſignū i faciē meam: vt nullū preter
euz amatorem aſſumam ⁊ ſanguis eius or-
nauit genas meas. Jam amplexibus eius
caſtis aſtricta ſum. Jā corpus eius corpori
meo ſociatū eſt. Oſtendit mihi theſauros in
cōparabiles: quos mihi ſe daturū ſi in eo p-
ſeuerauero repromiſit. Audiens hec i an⁹
iuuenis lecto proſternit̄: ⁊ ꝙ amore egrotet
ꝑ alta ſuſpiria a medicis aperit̄. Cūqꝫ pater
iuuenis eadē virgini replicaret. illa prioris
ſponſi federa ſe violare nō poſſe aſſentiret:
cepit prefectus iquirere: quis eſſet ille ſpon
ſus de cuius ſe agnes poteſtate iactaret:
cum ergo quidam aſſereret ꝙ chriſtum ſpō
ſum ſuum diceret: blandis prius ſermoni-
bus: demū terroribus eā pulſat. cui Agnes
quicquid vis age: q̄r quod queris non pote-
ris obtinere. Ipſum enim terrentem vt blā
dientem ſimiliter deridebat. cui p̄fectus
Unum tibi de duobus elige: aut cum virgi
nib⁹ de veſte ſacrifica ſi tibi virginitas pla-
cet. aut cum meretricibus ſcortaberis: q̄r
enim nobilis erat: vim ſibi inferre non pote
rat. Et ideo titulū ſibi chriſtianitatis ipoſuit
cui illa. nec ſacrificabo dijs tuis nec ſordib⁹
polluā alienis: mecū enī habeo cuſtodē cor
poris mei angelū dñi. Tunc prefectus iuſ-
ſit eam expoliari: ⁊ nudam ad lupanar duci
Tantam autem denſitatem capillis eius
dominus contulit: vt melius capillis q̄ꝫ ve
ſtibus tegeretur. Ingreſſa autem tur-
pitudinis locum angelum domini prepa-
ratum inuenit: qui locum claritate nimia
circumfulſit: ſibiqꝫ ſtolam candidiſſimam
preparauit. Sicqꝫ lupanar locus fit ora-

tionis:adeo vt mundior exiret q̄ꝫ fuiſſet in/
greſſa:qui imenſo lumini dabat honorem.
Prefecti aūt filius cū alijs iuuenibus ad lu
panar venit:ꝛ eos prius ad ipſam inuitauit
qui igreſſi:ſed ex miraculo territi cōpuncti
redierunt:quos ille miſeros appellans:ꝛ ad
eam furiēs itrans:cū eam vellet cōtingere
i ipſum lumen irruit:q cū deo non dediſſet
honorē p̄focatus a diabolo expirauit:quod
prefectus audicus cum igenti ploratu ad
eum venit:ꝛ cauſā mortis eius diligentius
ſciſcitatꝰ:cui Agnes. Ille cuius voluntatē
volebat pficere poteſtatē i eum accepit ꝛ
occidit. Nā ſocij eiuſdem viſo miraculo ter
riti redierunt illeſi.cui prefectꝰ. In hoc ap/
parebit ꝙ non magicis artibus hoc egiſti:ſi
ipetrare poteris vt reſuſcitetur. Orante
Agnete iuuenis reſuſcitatꝰ:ꝛ chriſtus ab eo
publice predicatꝰ. Ad hec tēploꝝ pōtifices
ſeditionē excitāte:i populo exclamauerūt
Tolle magā:tolle maleficā que mentes
mutat ꝛ animos alienat. Prefectus autē
viſo tāto miraculo euꝫ liberare voluit:ſed
pſcriptionē metuens vicariū dereliqt:ꝛ qꝛ
eam liberare ṅ potuit triſtis abſceſſit. Tūc
vicarius Aſpaſius nomine iuſſit eā i copio/
ſum ignē iactari. Sꝫ i duas partes flāma di
uiſa:ſeditioſum populū exurebat. Tunc
Aſpaſius i gutture eius gladiū imergi pre/
cepit:ꝛ ſic chriſtus ſpōſus eius candidus ꝛ
rubicundus ipſaꝫ ſibi ſpōſam ꝛ martyrē cō
ſecrauit. Paſſa ē āt vt creditur tēpore Cō
ſtantini magni:qui cepit circa annū domini
309. Cum igitur corpus eius xp̄iani ꝛ paren
tes ipſius cū gaudio ſepelirent:vix a paga/
nis i eos lapides mittētibus euaſerūt. Eme
rentiana āt eius collactanea virgo ſanctiſſi
ma licet adhuc cathecumina dum iuxta ſe/
pulchrū eiꝰ ſtaret:ꝛ conſtāter gentiles argu
eret:ab eis lapidata ē:Statiqꝫ terremotus
coruſcationes:ꝛ fulgura extiterūt adeo ꝙ
ex paganis plurimi pierūt:ita ꝙ ipſi decete
ro venientes ad ſepulchrū virginis nō leſe
rūt. Corpus autē ſancte Emerētiane iuxta
corpus ſancte agnetis poſitū ē. Cūqꝫ paren
tes eius octauo die iuxta tumulū vigilarēt
viderunt choꝝ virginū veſtibus aureis ra/
diantē:iter quas viderunt beatā Agnetē ſi
mili veſte fulgentē ꝛ a dextris eius agnum
cādidiorē niue ſtantē. Quibꝰ illa:Uidete ne
me quaſi morituram lugeatis:ſed ꝯgaudete
mecū ꝛ congratulamini qꝛ cum his oibꝰ luci
das ſedes accepi. Propter hanc viſionē ce
lebratur feſtū Agnetis ſecūdo. Conſtantia
autē virgo filia Conſtantini lepra grauiſſi/
ma laborans:cum hanc viſionē audiſſet:tu
mulū eius adijt. Et ibi dū in oratione perſi/
ſteret obdormiuit:viditqꝫ beatā Agnetem
ſibi dicentē. Conſtanter age Conſtantia. Si
in chriſtum credideris continuo liberaberis
Ad hanc vocem euigilans perfecte ſe ſana
tā inuenit. Que baptiſmū recipiēs ſup cor/
pus ſancte Agnetis baſilicā fecit:ꝛ ibi virgi
nitate degens:multas exemplo ſuo ibidem
virgines aggregauit. Quidam vir nomine
paulinus in eccleſia ſancte agnetis ſacerdo
tij fungens officio:mira cepit carnis tenta/
tione vexari. Sed cum deuꝫ offendere nol/
let:a ſummo pontifice licentiam petijt con/
trahendi. Cuius ſimplicitatem ꝛ bonitatem
papa conſiderans annulum ei cuꝫ ſmarag/
do dedit:ꝛ iuſſit vt formoſe beate Agnetis
imagini que in ſua eccleſia depicta erat ex
parte ſua preciperet:vt ſe permitteret de/
ſponſari. Cūqꝫ hoc ſacerdos imagini impe/
raret illa continuo digitum annularem por/
rigens:ꝛ annulo ſuſcepto digitum retrahēs
omnem tentationem a ſacerdote fugauit.
Predictus autem annulus adhuc dicitur i
eiꝰ digito apparere. Alibi tamen legitur:ꝙ
cum eccleſia beate agnetis rueret:papa q/
dam ſacerdoti dixit ſe ſibi velle quādaꝫ ſpō/
ſam cuſtodiendam ꝛ nutriendam.ſ. ſponſaꝫ
ſancte agnetis cōmittere. Danſqꝫ ei annulū
iuſſit vt dictam imaginem deſpōſaret:quā
illa extēdēte ꝛ retrahente digitū deſponſa/
uit. De hac virgine dicit ambroſius in libro
de virginibus. Hanc ſenes:hanc iuuenes:
hanc pueri canant. Nemo eſt laudabilior q̄ꝫ
qui ab omnibus laudatur. Quot homines
tot precones qui martyrem predicant duꝫ
loquūtur. Stupete vniuerſi:ꝙ iam diuini/
tatis teſtis extiterit:que adhuc arbitra ſui p
etatem eſſe nō poſſet. Fecit deniqꝫ vt ei de

deo crederetꝰ:cui de homine adhuc non cre
deretꝰ:qꝛ qd̄ vltra naturā eſt hoc de aucto/
re nature ē. Nouū martyrij genus nōdum
idonea pene etiam natura victorie:certare
difficilis:habilis coronari. magiſteriū vir/
tutis ipleuit:que nondū iudicium habebat
etatis. Nō ſic ad thalamū nupta pperaret
vt ad ſupplicij locum leta ſucceſſu:gradu
feſtina virgo pceſſit. Itē Ambroſius i pre/
fatiōe. Beata agnes generoſitatis oblecta
menta deſpiciēs:celeſtē meruit dignitatē.
ſocietatis humane vota cōtemnens:eterni
regis ē ſociata cōſortio:precioſaꝫ mortē p
xp̄i cōfeſſione ſuſcipiēs ſimul ē ei facta con
formis. ¶ De nomine ſancti Uincentij.

Incentiꝰ dicitꝰ q̄ſi viciū incendens
vlꝰ vincēs icēdia:vlꝰ victoriā tenēs
Ipſe eni incēdit.i. conſumpſit vi/
cia p carnis mortificationē:vicit icēdia ſup
pliciōꝝ p conſtantē penaꝝ ppeſſionem. Ui
ctoriā tenuit mūdi p ipſius deſpectionē. Ui
cit.n.tria que erāt i mūdo.ſ.falſos errores
imundos amores mūdanos timores. quos
vicit p ſapiētiā munditiā ꝛ cōſtantiā:de qui
bus dicit Auguſtinus. vt cū omnibus erro/
ris amoribus ꝛ timoribus vincatꝰ hic mun/
dus:ſanctoꝝ martyria docent ꝛ docuerunt
Eius paſſionē quidā beatuꝫ Auguſtinum
aſſerunt cōpillaſſe:quā prudentius verſibꝰ
luculēter exegitꝰ. ¶ De ſācto Uicentio.

Incentius nobilis genere:ſed fide ac reli
gione nobilior:beati Ualerij epiſco
pi diaconus fuit. Cui epiſcopus:qꝛ ipeditio
ris erat lingue vices ſuas cōmiſerat ꝛ ipſe
orationi ꝛ cōtēplationi vacabat. Iuſſu igitꝰ
Daciani preſidis valentiā trahuntꝰ:ꝛ diro
carceri mancipantꝰ. Cūqꝫ eos p̄ fame pene
defeciſſe crederet:eos ſuo aſpectui iuſſit
aſtare:quos cū ſanos cerneret ꝛ gaudētes
iratus i hanc vocem prorupit. Quid dicis
tu Ualeri:q ſub nomine religionis contra
decreta principum facis? Cū autē beatus
valerius lenius reſponderet dixit ei Uin/
centius. Noli pater venerabilis quaſi mē/
te timida ſubmurmurare:ſed libera voce
exclama. Si ergo iubes pater ſancte reſpō
ſis iudicē aggredior.cui ille. Iandudū tibi
fili cariſſime loquendi curā cōmiſerā:ꝛ nūc
p fide qua aſtamus reſpōſa cōmitto. Tūc
Uincentius conuerſus ad Dacianū. hacte/
nus inqt a te ſermo de neganda fide pero/
rauit:ſed nefariū apud xp̄ianoꝝ prudentiā
eſſe cognoſce deitatis cultū abnegādo bla/
ſphemare. Tūc iratꝰ Dacianus epiſcopuꝫ
in exiliū mitti precepit. Uincētiū vero tan/
q̄ꝫ contumacē ꝛ preſumptuoſū iuuenem vt
eius exemplo alij terreantꝰ:i eculeo diſten/
ſum mēbris oībus diſſipari. Cūqꝫ corpore
totus diſſiparetꝰ ait Dacianꝰ:Dic mihi Uin
centi vbi nunc tuū miſerrimū corpus cōſpi
cis? At ille ſubridens ait. Hoc ē quod ſemp
optaui ꝛ votis omnibus cupiui. Tunc iratꝰ
preſes cepit ei oīa genera tormentoꝝ mina
ri:niſi ei aſſenſuꝫ preberet.cui Uincentius.
O felicē me:quo mihi iraſci grauius putas
i eo meliꝰ icipis miſereri. Inſurge ergo mi/
ſer:ꝛ toto malignitatis ſpiritu debachare:
videbis me dei ꝟtute plus poſſe dū torque
or q̄ꝫ poſſis ipſe qui torques. Ad hoc preſes
cepit clamare:ꝛ carnifices virgis ꝛ fuſtibus
verberare:ꝛ ait Uincentius. Quid dicis
Daciane? Ecce tu ipſe me vindicas de ap/
paritoribus meis. Tunc preſes amens fa
ctus dixit carnificibus. Miſerrimi nihil fa
citis:cur deficiunt manus vr̄e? Adulteros
ꝛ patricidas vincere potuiſtis:vt nihil in/
ter illata ſupplicia celare poſſent:ꝛ nunc ſo
lus Uincētius veſtra potuit ſupare tormen
ta. Tunc carnifices pectines ferreos vſqꝫ
ad itima coſtarū fixerūt ita vt de toto eius
corpore ſanguis efflueret:ꝛ ſolutis coſtaꝝ
cōpaginibus viſcera in terra paterēt:ꝛ ait
Dacianus:Cōmiſerere tui Uicēti vt poſſis
tam pulchrā recuperare iuuentutē:ꝛ ea q̄
ſupra ſunt lucrari tormenta. Et ait Uincen
tius. O venenoſa diaboli lingua:tormēta
tua non timeo:ſed hoc ſolū valde metuo:ꝙ
te mihi fingis velle miſereri. Nā quo te ma
gis iratum video:eo ampliꝰ ꝛ magis exulto
Nolo vt aliqd minuas de ſupplicijs vt te vi
ctum i oībus fatearis. Tunc ex eculeo de/
poſitus ad ignis patibulū eſt raptus moras
carnificū arguendo ad penā alacriter pro/

perabat. Craticulam ergo ſponte cōſcēdēs
ibidē aſſat: exurit: ⁊ cremat: mēbriſq; oib⁹
vnci ferrei ⁊ ardētes lamine infigunt. Dū/
q; ſanguine flāma reſpgit: vulnera vulneri
b⁹ iprimunt. Sal iſupī ignē ſpargitur: vt in
corp⁹ ei⁹ vndiq; vulneratū reſiliēs: ſtridēti/
bus flāmis crudeli⁹ cōburat. Jāq; non ad
artus ſed ad viſcera tela iaciunt. Jāq; inti/
ma viſcera de ei⁹ corpore extra labunt. in/
ter hec ille manet imobilis: ⁊ ſurſuz erectis
luminibus dominū pcat. Cūq; miniſtri hec
Daciano rettuliſſent: heu ait Dacianus vin
cimini: ſ; iā nūc vt i pena diuti⁹ viuat ipſuz
teterrimo carceri icludite: ⁊ ibi teſtas acu/
tiſſimas cōgerite: pedes eius ligno affigite:
ſine oi hūano ſolatio extenſū ſic ſup teſtas
relinqte: ⁊ cū defecerit nunciate. Fauēt q;/
toci⁹ miniſtri crudeles dño crudeliori. Sed
ecce Rex p quo miles patit: penā cōmuta
uit i gloriā. Nam tenebre carceris ab imen
ſa luce expellūtur: teſtaꝝ aſperitas i omniū
floꝝ ſuauitatē mutatur: pedes diſſoluunt
⁊ angeloꝝ ſolatio venerādo pfruitur. Cū/
q; ſup flores cū angelis pſallens incederet:
modulatio dulcis ⁊ mira ſuauitas foris pro
cul diffundit. Perterriti cuſtodes cū per ri/
mas carceris qđ itus erat vidiſſent ad fidez
cōuerſi ſunt. Hec audiens dacian⁹ amens
factus ait. Et qd ei amplius faciem⁹? Ecce
eniz victi ſumus. Trāſferat ad lectulum ⁊
ſtramētis mollioribus reponat: ne plus eū
glorioſuz faciam⁹: ſi forte defecerit i tormē
tis: ſ; potius recreatus nouis iteꝝ ſupplici/
is puniatur. Cuz igitur ad ſtratū meliorem
deportatus eſſet. ⁊ ibidem paululum geuiſſ;
ſtatim ſpiritū tradidit: circa annū dñi. z87.
ſub diocliciano ⁊ maximiano. Quo audito
dacianus vehemēter expauit: ⁊ ſe ſic victū
dolens ait. Si non potui eum ſuperare vi/
uentē puniam vel defunctum: ⁊ ſic ſatiabor
de pena: ⁊ ſic poterit mihi prouenire victo/
ria. Juſſu ergo daciani corp⁹ eius i cāpū ab
auib⁹ ⁊ beſtijs duorādū exponit: ſ; ſtati āge
lorū cuſtodia pmunit. ⁊ itactū a beſtijs con
ſeruat. Deniq; coruus igluuiei dedit⁹. alias
aues ſe maiores ipetu alaꝝ abegit: ⁊ lupū oc
currentem morſibus ⁊ clamoribus effuga/
uit. Qui reflexo capite in aſpectu corporis
ſacri fixus cernitur: vtpote qui ibidem an/
gelorum cuſtodiam mirabatur. Quod au/
diens dacianus ait. vt puto nec defunctuz
potero ſuperare. Jubet ergo corpori eius
ingētem molam alligari ⁊ in pelago proijci
Ut quod in terra a beſtijs conſumi non po/
tuit ſaltem in pelago a marinis belluis de/
uoretur. Naute igitur corpus eius in pela/
gus deferentes ſubmergunt: ſed ipſis nau/
tis velocius littora corpus petit. Quod a
quadam matrona ⁊ quibuſdam alijs ipſo re
uelante inuenitur: ⁊ ab eis honorifice ſepeli
tur. ¶ De hoc martyre ſic dicit Auguſtinus.
Beat⁹ vincēti⁹ vicit i vbis: vicit i penis vi/
cit i cōfeſſione: vicit i tribulatiōe: vicit exu/
ſtus: vicit ſubmerſus. vicit ortus: vicit mor/
tuus. Jtem torquetur vincentius vt exer/
ceatur: flagellatur vt rudiatur: tunditur vt
ſolidetur: exuritur vt purgetur: Ambroſi⁹
in prefatiōe quoque de ipſo ſic ait. Torque
tur vincentius tunditur flagellatur: ⁊ exu/
ritur. ſed inuictus pro ſancto nomine anim⁹
non concutitur plus ardens ignem celi q;
ferri: plus nectitur timore dī q; ſeculi: plus
voluit placere deo q; foro: plus dilexit mo/
ri mundo q; domino. Jtem Auguſtin⁹. An/
te oculos noſtros mirandum ſpectaculum
conſtitutum eſt. Judex iniquus: tortor cru/
entus: martyr inuictus: crudelitatis pieta/
tis q; certamen. Prudentius quoque qui
claruit tempore theodoſij ſenioris: qui cepit
anno domini. 387. ipſum daciano reſpon/
diſſe ait. Tormenta: carceres: vngule: ſtri/
denſq; flammis lamina: atq; ipſarum pena
rum vltima mors: chriſtianis ludus ē. Tūc
dacianus. vinctum retortum brachijs ſur/
ſum ac deorſum extendite: donec compa/
go oſſium diuulſa membratim crepet: vt p
lacunas vulnerum iecur refectum palpitet
Ridebat hic miles dei manus cruentas in/
crepans: q; fixa non profundius intraret ar
tus vngula. Cum eſſet in carcere angelus
dixit ad eum. Exurge martyr inclyte ex/
urge ſecurus: exurge ⁊ almis cetibus no/

ſter ſodalis addere. O miles iuictiſſime for/
tiſſimoꝝ fortior. Nā te ipſa ſeua ⁊ aſpa tor/
mēta victorē tremūt. Exclamat prudētius.
Tu ſolus obis iclyte: ſolus brauij duplicis
palmā tuliſti: tu duas ſimul paraſti laureas.

¶ De ſancto Baſilio.

Baſilius venerabilis epiſco/
pus et doctor preci/
pu⁹: cui⁹ vitā ſcripſit amphilotius
Jeconij epiſcopus: quante ſcītatis extiterit
cuidā heremite noīe Effrē i viſu mōſtratuz
ē. Cū eni dictus Effrē i extaſi poſit⁹ eēt vi/
dit colūnā ignis cui⁹ caput vſq; ad celū ptin
gebat: ⁊ vocē deſup audiuit dicētez. Talis
ē magnus baſili⁹: qlis hec colūna ignis quā
cernis. Ueniēs igit i ciuitatē i die epiphanie
vt tātū viꝝ videre poſſ; cū vidiſſ; eū ſtola
cādida idutū cū clericis ſuis venerabiliter
pcedētē: ait itra ſe. Ut video i vacuū labo/
raui. Jſte. n. cū i tali honore ſit poſit⁹ neq;q;
tal' pōt eē queādmodū cogitabaz. Nos. n. q
portauimus pōdus diei ⁊ eſt⁹ nihil tale con/
ſecuti ſum⁹: ⁊ hic cū i tali honore ⁊ ɔſtipatio/
ne poſit⁹ ſit colūna ignis ē? Miror iſta. Ba
ſili⁹ igit i ſpū hoc vidēs fecit ad ſe eū itrodu
ci. Qui cū itroduct⁹ eēt vidit liguā igneā p
os ei⁹ loquētē. Et ait Effrē. vere magn⁹ ba/
ſilius: vere colūna ignis Baſilius: vere ſpi/
rit⁹ ſcūs loqt p os ei⁹. dixitq; ei Effrē. Obſe
cro dñe vt mihi ipetres q; grece loquar. cui
baſilius. Rē difficilez poſtulaſti. Pro eo tñ
orauit ⁊ cōtinuo grece loq cepit. ¶ Quidaz
ali⁹ herēita vidēs Baſiliū alias i pōtificali
habitu pcedētē eū deſpexit: iudicās euz in
corde ſuo: q; i tali pōpa delectaret. Et ecce
vox fcā ē ad eū dicēs. Tu amplius delecta
ris i palpādo catte tue caudā q; delectetur
Baſili⁹ i apparatu ſuo. ¶ Ualēs ipator fau
tor arrianoꝝ: eccleſiā quādā a catholicis ab
ſtulit ⁊ arrianis ɔdit. Ad quē accedēs Baſi
lius ait. Jmpator ſcriptū ē. Honor regis iu/
diciū diligit. Et iteꝝ. Judiciū regis iuſticia.
Et cur cor tuū ipauit: vt catholici eijcerent
de eccleſia ⁊ daret arrianis? Cui impator.
Jterum ad contumelias reuerteris? O ba/
ſili n̄ decet te: ⁊ ille. decet me p iuſticia etiaz
mori. Tūc Demoſthenes prefect⁹ epiſtola
rū impatoris: fautor arrianoꝝ ⁊ loquēs pro
eis fecit barbariſmū. Cui ait Baſilius. Tuū
eſt de pulmētarijs regis cogitare: n̄ dogma
ta diuina decoq̄re. Qui mox ɔfuſus tacuit.
Dicit impator Baſilio. Uade ⁊ iudica inter
eos: ſed non ſecundum immoderatum amo
rē populi. Abiens ergo dixit corā catholicis
⁊ arrianis vt fores eccleſie clauderentur et
vtriuſq; partis ſigillo munirent: ⁊ ad quoꝝ
orōnes aperirētur: ſua eſſet. Quod cū oib⁹
placuiſſet: orātibus arrianis tribus diebus
⁊ noctibus: ⁊ venientes ad fores eccleſie nō
ſunt aperte. Tunc Baſilius proceſſione or/
dinata venit ad eccleſiam ⁊ facta oratione:
leui ictu d baculo paſtorali fores tetigit di
cens. Tollite portas principes veſtras ⁊ ele
uamini porte eternales. ⁊c. ⁊ continuo ſunt
aperte. Et intrantes deo gratias reddide/
rūt: ⁊ reddita ē eccleſia catholicis. ¶ Fecit
autem imperator promitti multa Baſilio:
vt in hiſtoria tripartita legit: vt ſibi conſen/
tiret. ⁊ ille. Pueris iſta conueniunt. Nam
q diuinis aſſignantur eloquijs corrumpere
diuinis dogmatibus nec vnam ſyllabaz pa
tiuntur. Tunc imperator idignatus: vt ibi/
dem dicitur: dum de eius exilio ſentētiam
vellet ſcribere: pm⁹ ſecūdus terti⁹ calam⁹
fractus ē. Deinde tremor magnus eius ma
nū inuaſit: vnde idignatus cartam fregit.
¶ Uir qdam venerabilis noīe Eradius fi/
liā vnicā habebat: quā cōſecrare dño diſpo
nebat. Sed diabolus humani generis inimi
cus h aduertēs: vnū de ſuis pdicti Eradij i
amorez puelle plurimuz inflammauit. Ue/
rum cuz impoſſibile cerneret: vt ipſe qui ſer
uus erat in amplexus tam nobilis puelle ac
cedere poſſet: ad vnum de maleficis acceſ/
ſit: promittens ei multā pecunie quantitatē
ſi ad hoc eum iuuare vellet. cui dixit malefi
cus. Ego hoc agere non poſſum. Sed ſi vis
mittam te ad diabolum meum dominum ⁊
ſi feceris ea que ipſe tibi dixerit: tuum deſi/
deriuz obtinebis ⁊ dixit iuuenis. Quecūq;
dixeris mihi faciam. Jlle ergo maleficus
epl'am ad diabolum fecit: ⁊ eam per dictuz
iuuenē i h verba tranſmiſit. Qñ quidem mi
dñe oportet me feſtinanter ⁊ ſollicite quoſ/

cumq; a xp̄ianorum religione abſtrahere: ⁊
tue adducere volūtati: vt ps tua quotidie
multiplicet: miſi tibi hūc iuuenē cupiditate
i talē puellā exarſū: ⁊ poſtulo vt ſuū deſide/
riū aſſeq̄t: vt ⁊ i iſto glieť: ⁊ alios tibi de ce/
tero valeā aggregare. Et dās ei epiſtolā di
xit. Uade ⁊ tali hora noctis ſta ſupra monu/
mētū gentilis: ⁊ ibidē demones acclames:
⁊ hāc chartā i aerē exalta ⁊ ſtati aderūt tibi.
Qui vadēs demones inocabat: ⁊ chartam
p aerē eijciebat. Et ecce adeſt princeps te/
nebrarū vallatus multitudine demonior̄: q
cū ep̄lam plegiſſet ait ad iuuenē Credis in
me vt tuā ȝpleā volūtatē? q ait. Credo dn̄e.
cui diabol⁹. Abnegas xp̄m tuū? q ait. Abne
go. dixit diabolus. Perfidi eſtis xp̄iani: q̄r
qñ qdē mei opus habetis ad me venitis: qñ
aūt deſideriū veſtr̄ aſſecuti eſtis ſtatim me
negatis: ⁊ ad xp̄m veſtr̄ acceditis: ille autē
q̄r clemētiſſimus ē ſuſcipit vos. Sed ſi vis
vt tuā cōpleā volūtatē fac mihi manu tua
ſcriptū: quo cōfitearis te abrenūciare xp̄o:
baptiſmati: ⁊ xp̄iane pfeſſiōi: ⁊ me⁹ ſis fu⁹
⁊ mecū i iudicio cōdēnādus: q ſtati manu p
pria ſcriptū fecit q̄lr̄ xp̄o abrenūciaret: ⁊ ſe
ſuituti diaboli mācipāret. Cōtinuo igiť dia
bolus accerſiuit ſpūs q erāt ſup fornicatio/
nē iubēs eis vt ad pdictā puellā accederēt:
⁊ cor ei⁹ i amorē iuuenis inflāmarent. Qui
accedētes cor ei⁹ adeo accēderūt: vt puella
ſe i terrā pijceret: ⁊ ad prēm ſuū lamētabi/
liter exclamaret: miſerere mihi pr̄ miſerere
mihi: q̄r dire torqueor pp̄ter amorem talis
pueri nr̄i. Miſerere viſcerib⁹ tuis ⁊ p̄rnum
amorē mihi oſtēde: ⁊ puero quē amo: ⁊ pro
quo crucior me cōiūge. Sin aūt poſt modi/
cū me moriturā videbis: ⁊ p me i die iudi/
cij rōnē reddes. Pr̄ autem eiulās dicebat.
Heu me miſerum quid cōtigit miſere filie
mee. Quis meum theſaur̄ furat⁹ ē? Quis
dulce oculor̄ meor̄ lumē extinxit? Ego te
volebā celeſti ſpōſo cōiungere ⁊ p te ſalua
ri putabā: ⁊ tu i amorē laſciuie inſaniſti. Si/
ne filia vt te ſic diſpoſui dn̄o cōiūgā: ne du/
cas ſenectutē meā cū dolore ad iferoſ. Illa
aūt clamabat dicēs. Pr̄ mi aut cito deſide/
riū meū cōple aut moriturā poſt modicum
me videbis. Cū illa igiť amariſſime fleret: ⁊
q̄ſi iſaniret: pr̄ ei⁹ i magna deſolatiōe poſit⁹
⁊ amicor̄ ȝſilijs decept⁹ ſuā voluntatē cō/
pleuit: ⁊ eā puero i vxorē dedit: ac vniuer/
ſā ſubſtātiā ſibi tribuit dicēs. Uade filia ve
re miſera. Cū ergo iſimul pmanerēt: iuuēis
ille eccleſiā ñ itroibat: nec ſibi crucis ſigna/
culū faciebat: nec deo ſe recōmēdabat. Un
de hic notat⁹ ē a nōnullis q vxori ſue dixe/
runt. Scis q̄r vir tuus quē tibi elegiſti xp̄ia
nus nō eſt: nec eccleſiā igr ediť. Qd̄ illa au/
diēs vehemēter extimuit: ⁊ humo ſe pſter/
nēs vngulis ſeipſā diſcerpēs: pectus ſuum
ȝtūdere cepit ⁊ dicere. Heu mihi miſe: cur
nata ſū aut cōtinuo rapta nō ſū? Cū ergo vi
ro ſuo que audierat rettuliſſet: ⁊ ille neq̄q̄
rē ſic eē aſſereret: ſȝ oīno falſū qd̄ ipa audie/
rat affirmaret: Illa ait. Si vis vt credā tibi
ego ⁊ tu cras eccleſiā igrediamur. Uidens
ille q latere nō poſſet: narrauit ei totū ordi/
nē geſte rei. Qd̄ illa audiēs vehemēter ige/
muit: ⁊ ad btm̄ baſiliū pperauit: eiq; oīa que
viro ſuo ⁊ ſibi contigerant enarrauit. Baſi/
lius autē puer̄ vocās ⁊ oia ab eo audiēs di
xit ei. Uis fili reuerti ad dn̄m? qui ait. Utiq;
domine: ſed nō valeo: quia diabolo ſum p/
feſſus: et Chriſtum abnegaui: ⁊ abnegatio/
nis mee ſcriptum feci: ⁊ diabolo ipſum de/
di. cui baſilius. Nō eſt tibi cure: benign⁹ eni
ē dn̄s: ⁊ te penitētē ſuſcipiet. Et cōtinuo ap
p̄hēdēs puer̄ ſignū crucis i ei⁹ fronte fecit:
⁊ p tres dies eū recluſit: poſtea cum viſita/
uit: ⁊ dixit. Q̄uō te habes filj? q ait. In ma/
gna ſū dn̄e defectiōe: nec ſuffero clamores
eor̄ nec terrores ſeu dilapidatiōes. Tenē
tes enim manu ſcriptū meū cauſant me di/
cētes. Tu veniſti ad nos: ⁊ nō nos ad te. ⁊ di
xit ſcūs baſilius. Noli timere fili tātūmodo
crede. Danſq; ei modicā eſcā facieſq; ſignū
crucis iter̄ eū recluſit ⁊ p eo orauit. Poſt
aliquot dies eū viſitauit ⁊ ait. Quomodo te
habes fili? Qui ait. pr̄ a longe clamores cor̄
⁊ minas audio: ſed eos non video. Et dans
ei iter̄ eſcā ⁊ ſignās ⁊ claudēs hoſtiū abijt ⁊
p eo orauit: ⁊ quadrageſimo die rediēs di/
xit. Q̄uō te hēs? Rñdit. Bene hēo ſcē dei:
vidi eni te hodie i viſu pugnātē p me ⁊ dia

bolū vincentē. Poſt hec eū educēs: oēȝ cle/
rū ⁊ religioſos ⁊ ppl̄ȝ cōuocauit: ⁊ oēs p eo
orare admonuit. Tenēſq; manū pueri du/
cebat ad eccleſiā. Et ecce diabolus cū mul
titudine demonū ad eū venit ⁊ viſibiliter ap
prehēdēs puer̄ conabať eū rapere d̄ manu
ei⁹. Et cepit clamare puer. Scē dei adiuua
me. Et tāta eū iprobus ȝſtātia aggreſſus ē:
vt etiā ſcūm ipelleret trahēs puer̄. Qui ait
ad eū. Improbiſſime ñ ſufficit tibi pditio tua
niſi ⁊ dei mei tētes plaſma? Diabolus autēȝ
dixit ad eū multis audiētibus. Preiudicas
mihi o baſili. Tūc oēs clamauerūt chyrielei
ſon. Dixitq; ad eū baſilius. Increpet te dn̄s
diabole. q ait. Preiudicas mihi baſili. Nō abij
ego ad eū ſȝ ipſe ad me. Abnegauit xp̄ȝ ſuū
⁊ pfeſſus ē mihi. Ecce ſcriptū ei⁹ i manu ha/
beo. q ait. Nō ceſſabim⁹ orare donec ſcriptū
reddas. Et orāte baſilio ⁊ tenēte i celū ma/
nus: ecce charta p aerē delata ⁊ ab oībus vi
ſa venit ⁊ ipoſita ē i manibus baſilij. Quam
ille ſuſcipieſ dixit puero. cognoſcis has litte
ras frater? Et ille. etiā māu mea ſcripte ſūt
Et frāgēs baſilius ſcriptū pduxit eū ad ec/
cleſiā ⁊ dignū eū fecit ſcō miniſterio: ⁊ bene
inſtruēs ⁊ regulā ſibi dās reddidit eū vxori
ſue. ¶ Mlier q̄dā pccā mlta hñs ⁊ ea i char
ta ȝſcribens in fine q̄ddaȝ grauius ȝſcripſit
⁊ ſcriptū ipſū btō baſilio tradidit: rogans vt
p ea oraret ⁊ ſuis orōnibus ipſa pccā dele/
ret. Qui cū oraſſet ⁊ mulier chartā aperuiſ/
ſet oia pccā preter iſtud grauius deleta iue
nit. Que ait ad baſiliū. Miſerere mei ſerue
dei: ⁊ pro hoc mihi indulgentiam impetra:
ſicut pro alijs ipetraſti. q ait ad illā. Recede
a me mulier q̄r hō peccator ego ſū idigēs in/
dulgētia ſicut tu. Cū aūt illa iſtaret dixit ei.
Uade ad ſāctū virū Effrē ⁊ ea q̄ poſtulas ti
bi poterit ipetrare. Que cū abijſſet ad ſan/
ctū virū effrē: ⁊ cur ad eū a ſcō baſilio miſſa
ſit intimaſſet: ille ait. Recede q̄r hō pecca/
tor ego ſū. Sed redi filia ad baſiliuȝ: ⁊ q tibi
p ceteris veniā ipetrauit: p iſto quoq; ipe/
trare valebit. Feſtina cito vt eū viuū inue/
nias. Que cū i ciuitatē veniſſet ecce baſili⁹
ad tumulū ferebať. Illa aūt poſt eū clama/
re cepit ⁊ dicere. Uideat de⁹ ⁊ iudicet inter
me ⁊ te: q̄r nolens placare deū p me: ad ali/
um tranſmiſiſti me. Tunc proiecit chartam
ſuper feretrum ⁊ poſt modicum illam reci/
piens ⁊ aperiens: illud peccatum penit⁹ de/
letum inuenit. Sicq; ipſa ⁊ omnes qui ade/
rant deo immenſas gratias reddiderunt.
¶ Ante autēȝ q̄ȝ vir dei migraret a corpore
poſitus i ifirmitate q̄ ⁊ mortuus ē: quēdam
iudeū noīe ioſeph medicinali arte valde pe
ritū: quē vir dei multum diligebat: eo q ſe il
lum conuerſurum preuidebat ad fidem: q̄ſi
opa ei⁹ idigeret vocauit. Ille vero ei⁹ pul/
ſū tāgens ⁊ ex tactu mortem i ianuis eſſe co
gnoſcens: dixit familie. Que ad ſepulturaȝ
neceſſaria ſūt pparate: q̄r cōtinuo moriet.
Qd̄ baſili⁹ audiēs dixit ei. Neſcis qd dicis.
Cui ioſeph. Crede dn̄e q̄r ſol cū ſole occidet
hodie. Ideſt tu ſol cum ſole occides hodie.
Cui dixit baſili⁹ qd dices ſi ñ moriar hodie?
cui ioſeph. nō eſt poſſibile dn̄e. ⁊ baſilius. Et
ſi in craſtinū vſq; ad horā ſextā ſuperuixero
qd facies? Et ioſeph ait: ſi vſq; ad illā ſupui/
xeris horā vtiq; ego moriar. Et baſili⁹ etiā
moriaris pccō: viuas aūt xp̄o. et ille. Scio
qd dicis. ſi vſq; ad illā horā ſuperuixeris fa/
ciā qd̄ hortaris. Tūc beatus baſilius licet ſe
cundum naturā ilico moritur⁹ eēt: a dn̄o tn̄
mortis inducias impetrauit: ⁊ vſq; craſtinū
in horam nonam vixit. Qd̄ ioſeph videns ⁊
ſtupens in chriſtum credidit. Baſilius autē
virtute animi imbecillitatem corporis ſupe
rans de cubili ſuo ſurrexit: ⁊ eccleſiam igre
diens eum ſuis pprijs manib⁹ baptizauit.
Poſtea vero ad lectulū ſuū redijt: ⁊ ſtatim
ſpm̄ d̄o feliciter reddidit. Floruit circa ānū
dn̄i. 370. ¶ De btō Ioāne elemoſynario.

Ioannes elemoſynarius patriarcha ale/
xādrinus quadaȝ nocte in oratiōe
perſiſtens: vidit quādā puellam pulcherri/
mam ſibi aſſiſtentem et coronam oliuarum
in capite baiulantem. Quam ille videns ni/
mium ſtupefactus que eſſet exquiſiuit: ⁊ il/
la. Ego ſum miſericordia que dei filium de
celo adduxi: me ſponſam accipe ⁊ bene tibi
erit. Intelligens ergo per oliuaȝ miſericor/
diaȝ deſignari ab illa die factus eſt ſic miſe/

ricoꝛs vt eleymõ.i.elemoſinarius vocaret̃.
Pauperes autem ſuos dominos ſemꝑ ap/
pellabat:⁊ inde hoſpitalarij habent etiaꝫ vt
pauperes dominos ſuos vocent. Omnes
igit̃ ſuos famulos conuocauit eiſq; dixit.
Euntes ꝑ totã ciuitatẽ cõſcribite mihi vſq;
ad vnũ oẽs dños meos. Jllis vero nõ intel/
ligentibus dixit. Quos vos egenos voca/
tis:iſtos ego dominos ⁊ auxiliatores predi/
co. Jſti enim nobis vere auxiliari et celeſte
regnũ donare poterunt.❡ Uolẽs homines
ad elemoſynam inuitare narrare conſueuit
ꝙ pauperibus ſemel ſe ad ſolẽ calefacienti/
bus ceperũt inicẽ de elemoſynatoꝛibꝰ cõ/
ferre ⁊ bonoſ collaudare:⁊ malos vituꝑare/
Erat aũt qdã thelonariꝰ noĩe Petrꝰ diues
valde:⁊ prepotẽs:ſ; nimis pauꝑibus imiſe/
ricoꝛs:q2 ad domũ ſuã accedẽtes cũ idigna
tione nimia repellebat.Cũ ergo nullꝰ illoꝝ
inuẽtus fuiſſet q elemoſynã i domo ſua re/
cepiſſ;: vnus illoꝝ dixit. Quid vultis mihi
dare ſi ego hodie ab eo elemoſynã accipiã?
Et faciẽs cũ eo pactũ:domũ eius venit:et
elemoſinã poſtulauit. At ille domuꝫ reuer/
tens:⁊ pauperẽ ꝑ foꝛibꝰ vidẽs:cũ mãcipiuꝫ
eiꝰ panes ſiliginis i domũ deferret:ille lapi
dẽ nõ iueniẽs panẽ vnũ ſiliginis arripuit:⁊
cũ furoꝛe cũ inde ꝑcuſſit:quẽ ꝓtinus accipi
ens pauꝑ ad ſocios redijt:⁊ ꝙ d̃ manu eius
elemoſynã accepit indicauit. Poſt duos di
es ifirmatꝰ ad moꝛtẽ vidit ſe ante iudicium
ſtare:⁊ mauros quoſdã ſuꝑ ſtaterã eiꝰ mala
appẽdere:ex altera aũt parte ſtatere qdam
d̃albati triſtes ſtabãt eo ꝙ nihil qd̃ ibi appo/
nerẽt iuenire valebãt: tũc vnus eoꝝ dixit.
Uere nihil habemꝰ niſi vnũ panem ſiliginis
quẽ ante duos dies Chriſto dedit coactus.
Quẽ dũ ſuꝑ ſtaterã ponerẽt equalitas vt ſi
bi videbat̃ facta ẽ.Dixerunt ergo ei. Adau/
ge ad ſiliginẽ hãc:alioqn te mauri apprehẽ/
dẽt. Euigilans aũt ⁊ liberatus dicebat. Pa/
pe. Si vna ſiligo quã ꝑ furoꝛẽ iactauit ita ꝓ/
fuit: quãto magis omnia ſua indigentibus
elargiri?❡ Quadã igitur die cũ optimis ve
ſtibus indutus ꝑ viã ꝑgeret qdam naufra/
gus ab eo veſtimẽtuꝫ poſtulabat. Cõtinuo

aũt ille precioſo veſtimento ſe expoliauit: ⁊
illi dedit. Qd̃ ille accipiẽs ſtatim vendidit.
Cum aũt thelonarius rediret: ⁊ veſtimẽtuꝫ
ſuſpẽſũ videret cõtriſtatus ẽ valde adeo vt
nec cibum ſumere vellet dicens. Quoniaꝫ
non fui dignus vt mei memoꝛiam haberet
egenus. Et ecce dũ doꝛmiret vidit quendã
ſuper ſolem fulgentem: ⁊ ſuꝑ caput cruceꝫ
ferentem:⁊ habentẽ indutum veſtimentuꝫ
quod dederat egeno: ⁊ dicebat ſibi. Quid
ploꝛas petre? Qui cum cauſã ſue triſticie ſi
bi dixiſſet:ille ait. Cognoſcis hoc? Et ille.
Etiam domine:⁊ dominus ad euꝫ. Jllo ego
veſtioꝛ ex quo mihi dediſti:⁊ grãs ago bone
voluntati tue:qm̃ frigoꝛe affligebar:⁊ coo/
peruiſti me. Jn ſe ergo reuerſus cepit ege/
nos beatificare ac dicere. Uiuit dñs: non
moꝛiar donec fiam vnus ex eis.Dans ergo
pauperibus que habebat:⁊ accerſito nota/
rio ſuo dixit ei. Secretum volo tibi cõmitte
re:qd̃ ſi ꝓpalaueris: aut ſi me non audieris
barbaris vendam te.Dãſq; ei decem libꝛas
auri dixit ei. Uade i ſãctam ciuitateꝫ ⁊ mer
ces tibi eme:⁊ me alicui xp̃iano vẽde:⁊ pau
peribus precium tribue. Jllo autẽ recuſan/
te dixit ei. Si me non audieris ego barba/
ris vendã te.Ducens ergo eum vt dixerat
cuidaꝫ argentario veſtibus ſoꝛdidis idutũ
tãq̃ ſuum ſeruũ vendidit ⁊ triginta nummi
ſmata inde accipiens paupeꝛibꝰ erogauit.
Petrus ergo omnia officia vilia faciebat:
itaq; ab omnibus ꝯtẽnebat̃:⁊ ab alijs ſeruiſ
frequẽter percutiebatur: ⁊ etiaꝫ iam amẽs
appellabatur.Dominus autem ſibi frequẽ/
ter apparebat:⁊ veſtimẽta ⁊ alia oſtendens
ipſum conſolabatur. Uerum imperatoꝛe ⁊
vniuerſis de amiſſione tanti viri dolentibꝰ:
qdam vicini eius a conſtantinopoli ad viſi/
tãdum loca ſancta venerũt ⁊ a domino ipiꝰ
inuitati:cum pranderent ſibi adinuicem in
aure dixerũt.Q̃ ſimilis eſt puer iſte domino
petro thelonario. Et curioſe reſpicientibꝰ
vnus dixit. Uere dominus petrus eſt. Sur
gam ⁊ tenebo euꝫ.Quod ille aduertens la/
tenter fugit. Erat autem oſtiarius ſurdus
⁊ mutus qui per ſignum oſtiuꝫ aperiebat.

Cui petrus vt ſibi aperiret non ſignis:ſ; ver
bis imperauit. Et ille continuo audiens ⁊ lo
quelam recipiens ſibiq; reſpondens ei ape/
ruit:⁊ domum regrediens cunctis de eius
loquela mirantibus dixit. Jlle qui coqui/
nam faciebat exit ⁊ fugit:ſed videte ne dei
ſit ſeruus. Cuꝫ enim mihi dixit.tibi dico ape/
ri: mox ex oꝛe eius flamma exiũt q̃ linguam
⁊ aures meas tetigit:⁊ continuo auditum ⁊
loquelam recepi. Et exilientes vniuerſi et
concurrentes poſt eum: ipſum amplius in/
uenire non potuerunt. Tunc omnes de do
mo illa penitentiam egerunt:eo ꝙ talem vi
rum ſic viliter tractauerũt.❡ Monachus
quidam vitalis nomine volens ſanctuꝫ Jo/
annem tentare ſi poſſet ſibi verbis perſua/
deri ⁊ ad ſcandalum facile inclinari. Jngre/
diens ergo ciuitatem omnes publicas me/
retrices conſcripſit. Jntrabat ergo ad illas
per oꝛdinem dicens cuilibet.Dona mihi no/
ctem iſtam ⁊ noli foꝛnicari. Jpſe autem do/
mum eius intrans in angulo flexis geni/
bus tota nocte in oꝛatione ſtabat ⁊ pꝛo illis
oꝛabat et poſtea mane exibat cuilibet pꝛe/
cipiens ne alicui reuelaret. Una autem vi/
tam eius manifeſtauit. Que ſtatim oꝛante
ſene a demone vexari cepit. Cui omnes di/
cebant. Reddidit tibi deus quod mereba/
ris:qm̃ mentita es. Ut foꝛnicetur enim in/
greditur peſſimus iſte ⁊ non pꝛopter aliud.
Ueſpere auteꝫ facto dicebat pꝛedictus Ui
talis cunctis audientibus. Uolo ire q2 talis
domina expectat me. Multis vero illum
criminantibus reſpondebat. Nunquid ego
non habeo coꝛpus vt oẽs:aũt monachis ſo/
lum iratus ẽ deꝰ? Uere ⁊ ipſi homines ſunt
vt ceteri. Dicebãt aũt qdã. Accipe tibi mu/
lierem vnam abba:⁊ muta habitum vt non
ſcandalizes hoĩes alios. Jlle autem fingẽs
ſe iratum dicebat:Uere non audiã vos ite
a me:q vult ſcãdalizare ſcãdalizet̃ ⁊ det de
fronte in parietẽ. Nunqd iudices cõſtituti
eſtis ſuꝑ me a deo? ite ⁊ de vobis curã habe
te: vos ꝓ me nõ reddetis rationẽ.hec cũ cla
moꝛe dicebat. Cũq; ad beatũ Joãnẽ queri
monia deferret̃:coꝛ eius deus idurauit ne
his fidẽ adhiberet:Depꝛecabat̃ autẽ deum

vt poſt moꝛtẽ ſuã opus ſuũ alicui reuelaret
vt nõ iputaret̃ in peccatũ his q de eo ſcan/
dalizabant̃. Multas igit̃ de pꝛedictis muli
eribus ad cõuerſionẽ ꝑduxit:⁊ in monaſte/
rio plĩmas collocauit.❡ Quodã mane dũ
ab vna illaꝝ egrederet̃ obuiauit ei qdaꝫ in
grediens ad foꝛnicandũ cũ ea.Dãſq; ei ala
pam dixit. Uſq; quo peſſime non emendas
te ab his tuis imundicijs? Et ille. Crede mi/
hi accipies a me talẽ alapã vt tota Alexan
dria cõgreget̃. Et ecce poſtmodum diabo/
lus in ſpecie mauri ſibi alapã dedit dicens
Hec ẽ alapa quã mittit tibi abbas Uitalis
⁊ ſtatiꝫ a demonio vexatur:ita ꝙ ad voces
eius omnes currebant. Sed tñ penitẽs per
eius oꝛationẽ liberatus ẽ. Uir ãt dei moꝛti
appꝛopinquãs hanc ſcripturã reliquit. No
lite ante tẽpus iudicare. Mulieribus ãt cõ
fitentibus que faciebant oẽs gloꝛificabãt
deũ:⁊ ꝑcipue.b. Joannes dicens. Utinam
alapã quam ille accepit:accepiſſem ⁊ ego.
❡ Quidã pauꝑ i habitu peregrini ad Joãnẽ
venit ⁊ ab eo elemoſynã poſtulauit. At ille
vocato diſpenſatoꝛe dixit.Da ei ſex nũmiſ/
mata. Que ille accipiẽs ⁊ abiens habitum
mutauit ⁊ iterũ ad patriarchã rediẽs ab eo
elemoſinã poſtulauit. Jlle autẽ diſpenſa/
toꝛe vocato dixit.Da ei ſex aureos:quos cũ
ſibi dediſſet:⁊ ille abijſſet dixit ei diſpẽſatoꝛ
Per orões tuas pr̃ iſte idẽ hodie mutato ha
bitu bis accepit. Beatus ãt ioãnes. q. hoc
neſcire diſſimulauit. Jteruꝫ ille tertio bitũ
mutãs ad.b. Joannẽ venit ⁊ elemoſynam
poſtulauit:tunc diſpẽſatoꝛ.b. Joannẽ teti/
git innuẽs ꝙ ille eẽt. Cui beatus Joannes
reſpondit. Uade ⁊ da ei duodeci nummis
mata:ne foꝛte ſit dominus meꝰ ieſus chꝛi/
ſtus q tẽtare me velit: vtrũ poſſit hic plus
accipere q̃ ego dare.❡ Quadã vice cũ pa
tricius quidã pecuniã eccleſie in mercatio
nibus ponere vellet ⁊ patriarcha nullatenꝰ
conſentiret:ſed pauperibus eam diſpenſa/
re vellet ambo plurimũ contendentes irati
ab iuicẽ receſſerũt. Adueniẽte hoꝛa vnde
cima mãdat pr̃iarcha ꝑ archipꝛeſbyteruꝫ
pr̃itio dicẽs.Dñe ſol ad occaſũ ẽ.Qd̃ ille au
diẽs lachꝛymis ifuſis ad eũ venit ⁊ veniam

poſtulauit. ¶ Cū quidā ſu⁹ nepos a quodā
tabernario grauem iniuriā audiuiſſet ⁊ ex
hoc patriarche lamentabiliter conquerens
nullaten⁹ cōſolari poſſet. patriarcha reſpō/
dit. Et quomodo eſt auſus aliqs tibi cōtradi
cere: ⁊ os ſuū contra te aperire? Crede fili
mee paruitati qm̄ faciā in eo hodie talē rem
vt tota alexādria mireť. Qđ audiēs ille cō/
ſolationē recepit: putās q2 eū faceret vehe
mēter verberari. Uidens ioannes q2 conſo
lationē recepiſſet pedes ei⁹ oſculatus ē di/
cēs. Fili ſi vere nepos mee humilitatis exi/
ſtis prepara te ⁊ flagellari ⁊ cōuicia pati ab
oībus. Uera eniꝫ cognatio nō ex carne ⁊ ſā/
guine: ſed ex virtute mentis agnoſciť. Con
feſtim igitur ꝓ illo hoīe miſit ⁊ ab oī pēſione
⁊ tributo liberū eē fecit ⁊ oēs audiētes mira
ti ſunt ⁊ itellexerūt hoc eē quod dixerat: fa
ciā in eū talē rē vt tota alexandria miretur.
¶ Audiēs p̄riarcha cōſuetudinē eē q2 mox
vt iperator coronat⁹ ē cōfeſtim monumen/
torū edificatores ſumūt quattuor vel qnq3
minutias marmorꝝ puſillas diuerſi coloris:
⁊ ingrediētes ad imperatorē dicunt. De q̄li
marmore vel metallo iubet imperiū tuū ſi/
bi fieri monumētū? Imitatus hoc monu/
mētū fieri p̄cepit: ſed tn̄ vſq3 ad obitū ſuum
illud iperfectū manere p̄cepit. Ordiauitq3
aliquos qui ad eū celebri feſtiuitate cū cle/
ro perſiſteret accederēt: ſibiq3 dicerent. Do
mine monumētū tuū impfectū eſt: precipe
vt conſumeť: eo q2 neſcias qua hora fur ve
niat. ¶ Diues quidā cū vidiſſet beatū Joā
nē in ſtratu viles pānos habere: eo q2 cete/
ros paupibus erogaſſet: quoddā valde pre
cioſum coopimentū emit ⁊ beato ioanni tra
didit. Qui cū iſtud nocte ſup ſe haberet: to/
ta nocte dormire nō potuit: cogitās q2 .300.
domini ſui de tanto precio cooperiri poſſēt
Tota igitur nocte lamētabatur ⁊ dicebat.
Quanti incenati: quanti in foro pluuijs ma
defacti: quanti pre frigore dentib⁹ ſtridētes
hodie dormierūt. Tu vero grandes piſces
deuorās ⁊ in thalamo requieſcēs cū oibus
malis tuis: inſup te cooptorio .36. numiſma/
tū te calefacis. Humilis Joannes alia vice
hoc non veſtieť. Statiq3 facto mane illud
vendi fecit ⁊ preciū paupib⁹ erogauit. Qđ
audiens ille diues ipſū coopertoriū ſecun/
do emit: ⁊ beato Joanni tradidit: rogans vt
ipſū deccetero non venderet: ſed ſup ſeipſū
teneret. At ille iſtud accipiens iuſſit iterum
vendi: ⁊ dominis ſuis precium erogari: Qđ
ille diues audiēs iterum abijt ⁊ ipſum rede
mit ac beato Joanni detulit: eiq3 gratula/
būdus dixit. Uidebimus quis deficiet: aut
tu vendēdo: aut ego redimendo. Et ſic ſua/
uiter quaſi diuitē illū videmiabat dicēs: q2
poſſet aliqs intētione dandi pauperibus di
uites taliter expoliare nec peccat. Duo.n.
lucratur talis: vnū qa animas illorꝝ ſaluat:
alterū quoniam ex hoc mercedem non mo
dicā accipiet. ¶ Uolens beat⁹ Joannes ho/
mines ad elemoſynā prouocare narrare cō
ſueuit de ſancto Serapione q2 cū amictum
ſuum pauperi tribuiſſet: ⁊ alteri obuians
qui frigus patiebatur tunicam ſimiliter tri/
buiſſet: ⁊ euāgelium tenēs nudus ſederet
interrogauit eū quidā dicēs. Abba quis te
expoliauit? Et demonſtrans euāgeliū ipm
dixit. Iſte me expoliauit. Alias autē alium
pauperem videns euāgeliū ipſū vēdidit ⁊
paupi p̄ciū dedit. Qui dū interrogaretur
vbi ipſū euāgeliū hēret. Rn̄dit. Euāgeliuꝫ
p̄cepit dicēs. vade ⁊ vende oia que habes ⁊
da paupib⁹. Seipſū ħbēbā ⁊ ſeipſū vendidi
ſ2 tradidi vt mādabat. ¶ Cū cuidā elemo
ſynā petēti dari p̄cepiſſet .b. Joānes qnq3
nūmos: indignatus ille q2 maiorē ſibi elemo
ſinā nō feciſſet cōtinuo ad cōtumelias ipſi⁹
ꝓrupit ac i ei⁹ faciē cōuiciari cepit: Qđ eius
famuli audiētes ēt i eū voluerūt irruere ac
ipſū grauiter cedere. Qđ .b. Joannes oino
prohibuit dicēs. Sinite fratres: ſinite vt mi
hi maledicat. Ecce enim habeo ſexagita an
nos blaſphemans per opera mea chriſtum
⁊ vnum conuiciū non portabo ab iſto? Juſ/
ſitq3 ſacculum afferri: ⁊ coram ipſo apponi:
vt inde tolleret quantum vellet. ¶ Cū po/
pulus lecto euangelio eccleſiā exiret ⁊ fo/
ris ocioſis verbis vacaret: quadam vice
poſt euangelium patriarcha cum eis exijt:
⁊ in medio eorum ſedere cepit. Omnibus
vero de hoc mirantibus dixit ad eos. Filij

vbi oues ibi paſtor. Aut igitur itrate: ⁊ ego
vobiſcum intrabo ⁊ ingrediar: aut manete
hic: ⁊ ego pariter manebo. Semel igitur ⁊
bis hoc fecit: ⁊ ſic populū ſtare i eccleſia eru
diuit. ¶ Cū qdaꝫ iuuenis ſāctimonialē quan
dā rapuiſſet: ⁊ clerici talem iuuenē corā be/
ato ioanne exprobrarent: ⁊ ipſuꝫ excōmuni
candū eſſe dicerent: vtputa q duas aīas p/
diderat. i. ſuā ⁊ illius: cōpeſcuit eos beatus
ioānes dicens. Nō ſic filij: nō ſic. Oſtendo
vobis qa ⁊ vos duo peccata cōmittitis. Pri
mo q2 cōtra preceptū dn̄i facitis: q ait. No/
lite iudicare et nō iudicabimini. Secundo
q2 neſcitis ꝓ certo ſi vſq3 hodie peccent ⁊ n̄
peniteāt. ¶ Frequēter aūt exiſtente beato
ioanne in oratione ⁊ in extaſi mentis poſito
talibus verbis cū deo diſputare auditus ē
Sic ſic bone ieſu: ego diſpergendo ⁊ tu mi/
niſtrādo videam⁹ quis vincať. ¶ Cū febre
correptus ſe morti appropinquare cerne/
ret dixit. Gratias tibi ago deus: qm̄ exau/
diſti miſeriam meā rogantē bonitatē tuam
ne iueniret morienti mihi niſi vnū nūmiſma
remāſiſſe. Hoc igiť pauperibus dari iubeo
¶ Poſitū igiť venerabile corp⁹ ei⁹ i ſepul/
chro vbi corpora duorꝝ epiſcoporꝝ fuerant
tumulata: ⁊ corpora illa mirabiliter ſancto
Joāni ceſſerunt ⁊ locum medium vacuum
dimiſerunt. Ante autē paucos dies q̄3 mo/
rereť: cū q̄dā mlier quoddā flagitioſiſſimū
pccm̄ cōmiſiſſet ⁊ nūq3 cōfiteri auderet: di/
xit ei ſcūs Joānes vt saltē illud ſcriberet eo
q2 ſcribere ſciebat: ⁊ ſigillatum ei afferret: ⁊
ipe ꝓ ea oraret. Cui illa aſſenſit: ⁊ pccm̄ ſcri/
bēs diligenť ſigillauit ⁊ btō Joāni tradidit.
Sꝫ poſt paucos dies btūs ioānes ifirmat⁹
i dn̄o requieuit. Illa vt audiuit illū defūctū ſe
uitupatā ⁊ ↄfuſā putauit: credēs q2 ſcriptū
alicui cōmiſiſſet ⁊ ad manus alterius deue/
niſſet. Ad tumulū igiť ſancti ioannis acceſ/
ſit: ⁊ ibi vberrime flens clamabat dicens.
Heu heu putans confuſionem vitare con/
fuſio facta ſum omnibus. Cumq3 amariſſi/
me fleret ⁊ beatum Joannem rogaret vt ſi
bi oſtenderet vbi nam ſcriptum ſuum dimi/
ſiſſet. Ecce beatus Joannes in habitu pon/
tificali de tumulo proceſſit duobus epiſco/
pis q ſecum quieſcebāt hinc inde vallatus:
dixitq3 mulieri. Cur nos tantum infeſtas et
me ⁊ ſanctos iſtos qui mecum ſunt quieſce/
re non permittis? Ecce ſtole noſtre lachry/
mis tuis madefacte ſunt. Porrexitq3 ſibi
ſcriptum ſuum ſigillatuꝫ vt prius fuerat di
cens ei. Uide ſigillum hoc ⁊ aperi ſcriptum
tuum ⁊ lege. Quod illa aperiens peccatum
ſuum omnino deletum inuenit: ⁊ ibi taliter
ſcriptum repperit. Propter Joannem ſer/
uum meum deletum eſt peccatum tuum.
Sicq3 illa immenſas deo gratias rettulit: et
beatus ioannes cum alijs duobus epiſco/
pis i monumētū rediJt. Claruit circa annuꝫ
dn̄i. 605. tempore Foce imperatoris.

¶ De conuerſione ſancti pauli apoſtoli.

Conuerſio ſācti Pauli apo
ſtoli facta ē eo/
dē āno quo chriſtus paſſus ē ⁊ Ste
phanus lapidat⁹: anno n̄ naturali ſed emer/
genti. Nā xp̄s. 8. calꝰ. aprilis paſſus ē. Ste/
phan⁹ eodē anno. 3°. die auguſti a iudeis la/
pidatus eſt. Paulus vero. 8°. calꝰ. februarij
cōuerſus ē. Quare autē eius cōuerſio poti
us q̄3 aliorū ſanctorū celebratur triplex rō
ſolet aſſignari. Primo pp exēplū vt nullus
q̄tūcūq3 peccator deſperet de venia: quā/
do tm̄ in culpa poſtmodū conſpicit fuiſſe in
gratia. Secundo propter gaudiū. Sicut.n.
eccleſia magnā triſtitiam habuit in eius pſe
cutione. ita maximā letitiā habuit in eius cō
uerſione. Tertio pp miraculū quod. ſ. dn̄s i
eo oſtēdit: dū de ſeuiſſimo perſecutore fecit
fideliſſimū predicatorē. Eius etiam conuer
ſio fuit miraculoſa ratione efficientis: diſpo
nētis ⁊ patientis. Ratione efficientis. i. xp̄
qui eū cōuertit. Ibi.n. oſ̄dit ſuā mirabileꝫ
potētiā in hoc q2 dixit: durum ē tibi cōtra ſti/
mulū recalcitrare: ⁊ in hoc q2 ipſū tā ſubito
imutauit. Unde ↄtinuo imutatus rn̄dit. Do
mine quid vis me facere? Auguſtinus ſup
hoc verbo ait. Occiſus agnus a lupis fecit
agnos de lupis. Jā parat ſe ad obediēdum
qui prius ſeuiebat ad perſequēdū. Secūdo
eius mirabilē ſapiētiā. Mirabilis enim ſapi
entia fuit i hoc q2 ipſū a tumore ſuperbie de/
iecit oſtēdēdo infirma humilitatis non ſub/

timia maieſtatis. Ego inqͥt ſuꝫ ieſus nazare
nus ⁊c̄. Glo. non deū vel dei filiū vocat: ſed
humilitatis inqͥt mee ſuſcipe īfirma ⁊ ſupbie
tue ſquāmas depone. Tertia ibi oſtēdit ſuā
mirabilē clementiā ꝙ notaꝛ̄ ex hoc: ꝙ ipſū
exiſtētē in actu ⁊ volūtate pſequēdi cōuer
tit. Licet .n. hēret defozmē effectū: qꝛ ſpirāſ
minarum ⁊c̄. Peruerſū conatum qꝛ acceſ/
ſit ad pzincipes ſacerdotū ⁊c̄. quaſi ſe inge/
rens. Pernitioſū actum: qꝛ ibat vt vinctos
perduceret in hieruſalē: ⁊ ideo eius iter peſ
ſimū erat. ipſum tñ miſericozdia diuina con
uertit. Secundo fuit miraculoſa ratione di
ſponentis .i. lucis que ipſū ad cōuerſionem
diſpoſuit. Ipſa enim lux diciꝛ̄ fuiſſe ſubita
īmenſa ⁊ celica. Et ſubito inquit circūfulſit
.i. circūquaqꝫ fulſit eū lux de celo. Paulus
.n. tria vicia in ſe habebat. Pzimū erat au/
dacia: qḋ notaꝛ̄ in hoc quod diciꝛ̄. Acceſſit
ad pzincipes ſacerdotū. ⁊c̄. Glo. nō vocatꝰ
ſed ſponte zelo cōcitante eū. Secūdū erat
ſuperbia: qḋ notaꝛ̄ in hoc quod dicitur. ſpi/
rans minarū ⁊c̄. Tertiū erat carnalis ītelli/
gentia. quā .ſ. in lege habebat. Uñ glo. ſup
illud. Ego ſū ieſus ⁊c̄. Ego deus celeſtis lo/
quoꝛ: quē moztuū putas ſenſu iudaico. Ipa
igitur lux diuina fuit ſubita vt audacē ter
reret. imēſa vt ſublimē ⁊ ſuperbū in ima hu
militatis pzoſterneret fuit celica vt carnalē
eius ītelligētiā in celeſtē mutaret. Uel pōt
dici ꝙ illud diſponēs fuit ī tribꝰ .ſ. ī voce ac
clamāte: in luce fulgente: ⁊ in virtute potē/
tie: Tertio fuit miraculoſa ratione patiētis
.i. ipſius Pauli: in quo facta ē cōuerſio. ipa
In eo .n. hec tria miraculoſe exterius facta
ſunt .ſ. pzoſtratio: obcecatio: ⁊ triduana ie/
iunatio. Eſt .n. pſtratus vt erigaꝛ̄ q̄tuꝫ ad
depzeſſū affectū. Augu. Pzoſtratꝰ ē pau/
lus: vt cecareꝛ̄: cecatꝰ ē vt mutareꝛ̄: muta
tus ē vt mittereꝛ̄: miſſus ē vt p veritate pa
teretur. Itē Augu. Eliſus ē ſeuiēs: ⁊ factꝰ
ē credēs: eliſus eſt lupus ⁊ factus eſt agnus
eliſus eſt perſecutoꝛ ⁊ factus ē p̄dicatoꝛ: eli
ſus eſt filius perditionis erectus ē vas ele
ctiōis. Eſt obcecatus vt illuſtrareꝛ̄ quantū
ad tenebꝛoſum ītellectū. Unde ⁊ in illo tri/
duo quo manſit cecatꝰ diciꝛ̄ ꝙ doctus fue
rit euangeliū. Non enim accepit illud ab ho
mine neqꝫ per hominē: vt ipſe teſtatur: ſed
per reuelationē ieſu chꝛiſti. Augu. Pauluꝫ
dico verū athletā chꝛiſti doctum ab illo: vn
ctum de illo: crucifixū cū illo: ⁊ glozioſum
in illo. Eſt in carne maceratus: vt ipſa caro
diſponatur ad bone operationis effectum.
Optime enim deinceps cozpus eius ad oē
opus bonum diſpoſitum eſt. Nam eſurire ⁊
abūdare ſciebat: ⁊ vbiqꝫ ⁊ in oībus inſtitutꝰ
erat: ⁊ oīa aduerſa libēter ſufferebat Chꝛy
ſoſtomus. Seculi tyrannos ac populos ſpi
rantes furoꝛē velut quoſdā eē culices exi/
ſtimabat: moꝛtē vero atqꝫ cruciatus ⁊ mille
ſupplicia quaſi ludū putabat eē puerozum
Hec āplectabaꝛ̄ libenꝰ ⁊ magis decozabaꝛ̄
cathena vinctus: q̄ꝫ diademate cozonatus
ac libentius recipiebat vulnera q̄ꝫ alij mu/
nera. Uel iſta tria dicuntur fuiſſe in eo con/
traria que fuerunt in pzimo parente. In ipō
.n. fuit ꝯ deū erectio: ⁊ econtra in paulo ad
terrā pzoſtratio. In ipſo oculozū apertio et
eꝯ in Paulo oculoꝝ obcecatio. In ipſo fuit
manducatio cibi vetiti: ⁊ econtra in Paulo
abſtinentia cibi liciti.

¶ De .ſ. Paula.

Paula fuit nobiliſſima matro/
na romanozum: cuius
vitam .b. Hieronymus cōpoſuit in
hec verba. Si cūcta cozpoꝛis mei membꝛa
verterentur in linguas. ⁊ oēs artus huma/
na voce reſonarent: nihil dignū ſācte ac ve
nerabilis Paule virtutibus dicerem. No/
bilis genere: ſed multo nobilioꝛ ſanctitate.
Potēs quondā diuitijs: ſed nūc chꝛiſti pau
pertate inſignioꝛ. Teſtoꝛ ⁊ ieſum ⁊ ſanctos
angelos eius: ipſūqꝫ pꝛopꝛiū angelū qui cu
ſtos fuit ⁊ comes admirabilis femine: me ni
hil in gratia: nil dicere moꝛe laudantium: ſꝫ
quod dicturus ſum pꝛo teſtimonio minus
eius eſſe meritis. Uult lectoꝛ breuiter ſci/
re virtutes. Omnes ſuos pauperes paupi
oꝛ ipſa dimiſit: ⁊ ſicut inter multas gēmas
ꝓcioſa gēma micat ⁊ iubar ſolis ꝑuos igni/
culos ſtellarum obꝛuit ⁊ obſcurat: ita cūcto
rū virtutes ſua hūilitate ſupauit: minimaqꝫ fu
it inter oēs: vt oīuꝫ maioꝛ eſſet. Et q̄ꝫto plus
ſe deijciebat tanto magis a chꝛiſto ſublima

baꝛ̄: latebat ⁊ non latebat: fugiendo gloꝛiā
gloꝛiā merebaꝛ̄: que virtutē quaſi vmbra
ſeqͥtur ⁊ appetitoꝛes ſuos deſerens appe/
tit cōtemptoꝛes. Hec cum quinque liberos
edidiſſet: baſiliā ſuper cuius moꝛtem eam
rome conſolatus ſum: Paulinam q̄ ſanctū
⁊ admirabilē virum ⁊ pꝛepoſituꝫ rerum ſu
arum pāmachium reliquit heredem: ad quē
ſuper eius obitum paruum libellum edidi/
mus. Euſtochiū que nunc in ſanctis locis ⁊
virginitatis ⁊ eccleſie monile pꝛecioſiſſimū
eſt. Rufinam q̄ immaturo funere piū mr̄is
animū cōſternauit: ⁊ thoxociū. poſtq̄ꝫ pare/
re deſijt: vt ītelligeres eā nō ſeruire voluiſſe
officio cōiugali: ſꝫ mariti deſiderio: qui ma/
res optabat liberos edidiſſe. poſtq̄ꝫ vir moꝛ
tuus ē ita eū plāxit: vt ꝓpe ipſa moꝛeretur.
ita ſe cōuertit ad dei ſeruitutē: vt moꝛtē eiꝰ
videretur optaſſe. Quid ģ referā ample ⁊
nobilis domus ⁊ quōdā opulētiſſime pene
oēs diuitias ī paupes erogatas? Hec pau/
lini epi antioceni: ⁊ epiphaniq romam ve/
nerāt accēſa ꝟtutibus p momēta patriā de/
ſerere cogitabat. Quid vltra defero? De/
ſcēdit ad poꝛtū: fratre cognatis: affinibꝰ: ⁊
quod his maius ē liberis ꝓſequētibus. Iaꝫ
carbaſa tēdebātur: ⁊ remoꝝ ductu nauis ī
altū ꝑtrahebatur: Paruus thoxocius ſup
plices manꝰ tendebat ī littoꝛe. Rufina iā nu
bilis vt ſuas expectaret nuptias tacēs fle
tibus obſecrabat: ⁊ tñ ſiccos oculos tēdebat
ad celū: īpietatē ī filios: pietatē ī dño ſperās
Neſciebat ſe matrē vt xp̄i ſe ꝓbaret ancil/
lā: toꝛquebaꝛ̄ viſcera q̄ſi a ſuis mēbꝛis diſ/
traheꝛ̄ꝛ̄: cū doloꝛe pugnabat h̄ cōtrarium
nature plena fides patiebaꝛ̄: imo gaudens
aīus appetebat ⁊ amoꝛem filioꝝ maioꝛe ī de
uꝫ amoꝛe cōtēnēs: ī ſola euſtochio: que ⁊ ꝓ/
poſiti ⁊ nauigationis eiꝰ comes erat acqeſce
bat. Sulcabat iteriꝫ nauis mare ⁊ cunctis
q cū ea vehebanꝛ̄ littoꝛa reſpiciētibꝰ: illa ꝟ/
ſos tenebat oculos: ne videret qḋ ſine toꝛ/
mēto videre nō poterat. Cū ad loca terre ſā
cte veniſſet: ⁊ ꝓcōſul paleſtine qui familiaꝫ
eius optīe nouerat ꝑmiſſis apparitoꝛibꝰ iuſ
ſiſſet parari p̄toꝛiū: elegit humilē ancillā que
cūcta loca xp̄i veſtigioꝝ tāto ardoꝛe ac ſtu
dio circuibat: ⁊ niſi ad reliqua feſtinaret a
pꝛimis nō poſſꝫ abduci. Pꝛoſtrataqꝫ ante
crucē q̄ſi pēdētē dñꝫ cerneret adoꝛabat. In
greſſaqꝫ ſepulchꝛū reſurrectiōis oſculabaꝛ̄
lapidē: quē ab oſtio monumenti amouerat
āgelus: ⁊ ipꝫ cozpoꝛis locū ī quo dñs iacue/
rat: q̄ſi ſitiens deſideratas aq̄s fidei oꝛe lam
bebat: Quid ibi lachꝛimaꝝ: quātū gemituꝫ:
qd doloꝛis effūderet teſtis ē cūcta hieroſoly
ma: teſtis ē ipe dñs quē rogabat. deīn ꝑrexit
bethleē: atqꝫ ī ſpecū ſaluatoꝛis īgrediēs: vi/
dit ſacꝝ ꝟgīs diuerſoꝛiū: ⁊ me audiēte iura
bat cernere ſe fidei oculis īfātē pānis īuolu
tū vagiētē ī pſepio: dñꝫ magos adozantes.
ſtellā fulgētē deſup. matrē virginē: nutritiū
ſedulū. paſtoꝛes nocte veniētes: vt viderēt
verbū qḋ factū erat: q̄ſi tūc etiā euāgeliſte
ioānis principiū dedicarēt. In p̄ncipio erat
ꝟbū: ⁊ verbū caro factū ē: paruulos īterfe/
ctos: Herodē ſeuiētē: Ioſeph ⁊ beatā virgi
neꝫ fugiētes ī egyptū: mixtiſqꝫ gaudio la/
chꝛymis loq̄batur. Salue bethleē domꝰ pa
nis ī qua natꝰ eſt panis q de celo deſcendit.
Salue effrata regio vberrima cuiꝰ fertili/
tas deꝰ ē. Dauid loqͥꝛ̄ cōfidēter. Introibimꝰ
ī tabernaculuꝫ eius adoꝛabimus ī loco vbi
ſteterunt pedes eius. Et ego miſera ⁊ pec/
catrix digna ſum iudicata deoſculari pſepe
ī quo dñs paruulus vagijt oꝛare ī ſpelunca ī
qua virgo puerpera deum fudit infantem.
Hec requies mea: qꝛ domini mei patria eſt
hic habitabo quoniam ſaluatoꝛ elegit eam
Tanta ſe humilitate deiecit: vt qui eam vi
diſſet: ⁊ pꝛo celebritate nominis videre ge/
ſtiſſet: ipſam eſſe non crederet: ſꝫ ancillaruꝫ
vltimam. Et cum frequentibus choꝛis vir/
ginum cingeretur: veſte ⁊ voce ac habitu: ⁊
īceſſu minima omniū erat. Nunq̄ꝫ poſt uiri
moꝛtē vſqꝫ ad diē doꝛmitionis ſue cuꝫ ullo
comedit viro q̄ꝫuis eū ſanctū ⁊ ī pōtificali
culmine poſitū ſciret. Balnea niſi piclitans
nō adijt: mollia etiā niſi ī grauiſſima febꝛi le/
ctuli ſtrata non habuit: ſed ſup duriſſimam
humū ſtratis ciliciolis qeſcebat: ſi tñ illa qes
dicenda ē: q̄ iugibus pene oꝛationibꝰ dies
noctesqꝫ iūgebat. ita leuia peccata plange/
bat: vt illam grauiſſimorum criminum cre

deres eſſe reã. Cũq; a nobis crebrius mone
retur vt parceret oculis: ⁊ eos ſeruaret euã
gelice lectiõi: aiebat. Turbãda ẽ facies quã
cõtra dĩ ꝑceptũ purpuriſſo ⁊ ceruſa ⁊ ſtibio
ſepe depinxi. Affligẽdũ corpꝰ qð multũ va
cauit delitijs. Lõgus riſus ꝑpetuo cõpẽſan
dus ẽ fletu. Mollia litcamia ⁊ ſerica ꝑcioſiſ
ſima aſpitate cilicij cõmutãda. q̃ viro ⁊ mũ
do placui nũc xp̃o placere deſidero. Si iter
tales tãtaſq; ṽtutes caſtitatẽ ĩ illa voluero
ꝑdicare ſupfluꝰ videar: ĩ qua ẽt cũ ſecularis
eẽt oĩum rome matronaꝝ exẽplũ fuit: q̃ ſe
ita geſſit: vt nunq̃ ð illa ẽt maledicoꝝ gcq̃
auderet fama cõfingere. Fateor errorem
meũ cũ ĩ largiẽdo eẽt ꝓfuſior: arguebã illð
ꝓferens de apoſtolo: nõ vt alijs refrigeriũ
ſit: nobis ãt tribulatio ſed ex equalitate in
hoc tempore vt noſtra abũdãtia ſit ad illoꝝ
inopiã: ⁊ ꝓuidendũ eſſe ne qð libenter face
rent. ſemꝑ facere nõ poſſent. Multaq; huiꝰ
modi q̃ illa mira verecundia ⁊ ſermone par
ciſſimo ſoluebat: teſtẽ ĩuocãs dñʒ: ſe ꝓ illiꝰ
noĩe cũcta facere: ⁊ hoc habere voti vt mẽ
dicans ipa moreret̃ vt vnũ nũmũ filie non
dimitteret: ⁊ funere ſuo aliena ſyndone ĩuol
ueret̃. Ad extremũ ĩferebat. Ego ſi petiero
multos ĩueniã q mihi tribuãt. Iſte mẽdicãs
ſi a me nõ acceperit q̃ ei poſſuʒ ẽt de alieno
tribuere ſi mortuꝰ fuerit a quo aĩa eiꝰ requi
ret̃? Nolebat in his lapidibꝰ effundere pe
cuniã q terra ⁊ ſeclõ trãſituri ſunt: ſʒ ĩ viuis
lapidibꝰ q voluũtur ſuꝑ terrã: de qbꝰ ĩ apo
calipſi Joãnis. ciuitas magni regis extruit̃.
Exceptis feſtis diebꝰ: vix oleũ ĩ cibo accipi
ebat: vt ex hoc vno eſtimaretur: qd de vino
⁊ de liquamine: ⁊ piſcibꝰ: ⁊ lacte: ac melle: ⁊
ouis: ⁊ reliqs q̃ guſtu ſuauiſſima ſũt iudica
ret. In qbꝰ ſumẽdis qdã ſe abſtinẽtiſſimos
putãt: ⁊ ſi his ventrẽ ĩgurgitauerit tutã pu
dicitiã ſuſpicãt̃. Noui ſuſurronẽ quẽdã qð
genꝰ hominũ vel q̃ſi beniuolũ nũciaſſe: vt
pre nimio feruore ṽtutũ videret̃ qbuſdã ĩſa
na vt cerebꝝ illiꝰ diceres cõfouẽdũ. Cui il
la reſpõdit. Theatrũ facti ſumꝰ mũdo ⁊ an
gelis ⁊ hoĩbꝰ. Nos ſtulti ꝑꝑ xp̃ʒ: ſʒ ſtultũ dei
ſapientiꝰ ẽ hoĩbus. Poſt viroꝝ monaſteriũ
qð viris tradiderat gubernãdũ plures vir
gines q̃s ex diuerſis ꝓuincijs cõgregaue
rat tã nobiles q̃ʒ mediocres ⁊ ĩfimi generis
in tres turmas ⁊ ĩ monaſteria diuiſit: ita dũ
taxat ope ⁊ cibo ſeparate: pſalmis ⁊ oꝛõni
bus iungerent̃. Jurgantes iter ſe ſermone
leuiſſimo federabat. laſciuientẽ adoleſcen
tulaꝝ carnẽ crebris ⁊ duplicatis frãgebat
ieiunijs malẽs ei ſtomachũ dolere q̃ʒ men
tem dicens. Mundiciã corporis atq; veſti
um aĩe eſſe ĩmũdiciã: ⁊ qð inter ſecli hoĩes
vel leue putat̃ vel nihil ĩ monaſterio grauiſ
ſimũ dicebat eſſe delictũ. Cũ alijs languen
tibus large preberet oĩa: ⁊ eſuʒ quoq; exhi
beret carniũ: tñ ipa q̃ñ egrotaſſet ſibi nõ in
dulgebat: ⁊ ĩ eo inequalis videbat̃: ꝙ ĩ alijs
clemẽtiã in ſe duritiã cõmutabat. Referaʒ
ꝙ exꝑtus ſum. Menſe iulio feruentiſſimis
eſtibus ĩcidit ĩ ardorẽ febris ⁊ poſt deſpatio
nẽ cũ diuina miſeratiõe reſpiraſſet ⁊ medici
ſuaderẽt ob refectionẽ corporis vino eſſe
opus tenui ⁊ paruo ne aquã bibens ĩ hidro
piſim ṽteret̃: ⁊ ego clam beatũ ep̃m Ephi
phaniũ rogarẽ vt eã moneret: imo cõpelle
ret vinum bibere: vt erat prudens ⁊ ſoler
tis ingenij: ſtatim ſenſit inſidias: ⁊ ſubridens
meum eſſe qð ille diceret intimauit. Quid
plura? Cum beatus pontifex poſt multa
hortamenta exiſſet foras querenti mihi qd
egiſſet: reſpondit: tantum profeci vt ſeni ho
mini pene perſuaſerit ne bibam vinũ. In lu
ctu mitis erat: ⁊ ſuoꝝ mortibus frangebat̃
maxime liberorum. Nam viri ⁊ filiorũ dor
mitione periclitata eſt. Et cum os ſtoma
chũq; ſignaret: ⁊ matris dolorem crucis ni
teretur ĩpreſſione lenire ſuperabat affectũ
⁊ credulam mentem parentis viſcera con
ſternabant. animoq; vincens fragilitatem
corporis vincebatur. Scripturas ſacras
memoriter tenebat: ⁊ cum amaret hiſtoriã
⁊ illam veritatis diceret fundamentum ma
gis ſequebatur intelligentiam ſpiritualẽ: ⁊
hoc culmen edificationem anime protege
bat. Loquor ⁊ aliud qð forſan emulis vide
atur incredulũ. Hebream linguã quã ego
ab adoleſcentia multo labore ⁊ ſudore ex
parte didici ⁊ infatigabili meditatione non
deſero: ne pẽ ab ea deſerat diſcere voluit: ⁊

conſecuta ẽ: ita vt pſalmos hebraice cane
ret: ⁊ ſermonem abſq; vlla latine lingue ꝓ
prietate perſonaret. Quod quidẽ vſq; ho
die in ſancta filia eius Euſtochio cernimus.
Hucuſq; proſpere nauigauimus ꝓſperis
ventis: ⁊ criſpãtia maris equora lambẽs ca
rina ſulcauit: nũc in ſcopulis ĩcurrit oratio.
Quis enim oculis ſiccis poſſet Paulam
narrare morientẽ? Incidit in grauiſſimam
valitudinẽ: immo quod optabat inuenit: vt
nos deſereret ⁊ domino pleniꝰ iungeretur.
Quid diu differo ⁊ dolorẽ meũ in alijs imo
rando facio languiorem? Sentiebat prudẽ
tiſſima feminarũ adeſſe mortem: ⁊ frigeſcẽ
te alia parte corporis atq; mẽbroꝝ ſolũ aĩe
teporẽ in ſancto ⁊ ſacro corpore palpitare: ⁊
nihilominus quaſi ad ſuos ꝑgeret: alienoſq;
deſpiceret: illos verſiculos ſuſurrabat. Do
mine dilexi decorem domus tue ⁊ locũ ha
bitationis glorie tue. Et q̃ʒ dilecta taberna
cula tua dñe. Elegi abiectꝰ eẽ in domo dei
mei. Cũq; a me ĩterrogaret̃ cur taceret: cur
nollet reſpõdere clamãti an doleret aliqd:
greco ſermone reſpõdit: nihil ſe habere mo
leſtie: ſed omnia quieta ⁊ tranquilla reſpice
re. Poſt hoc obmutuit ⁊ clauſis oculis qua
ſi humana deſpiceret vſq; ad expirationeʒ
aĩe eoſdẽ repeteret verſiculos: vt vix audi
rẽ qd diceret. Quẽ monachoꝝ latentium in
heremo cellula ſua tenuit? Quam virginũ
cubiculoꝝ ſecreta tenuerũt? ſacrilegiuʒ pu
tabat: q non tali femine vltimũ tẽdidiſſet of
ficiũ donec ſubter eccleſiã ⁊ iuxta ſpecum
deo condiret̃. Venerabilis filia eius virgo
Euſtochiũ quaſi ablactata ſuꝑ matrẽ ſuam
abſtrahi a parente non poterat deoſculari
oculos herere vultui: totũ corpus ãplexari
⁊ ſe cum m̃re velle ſepeliri. Teſtis eſt ieſus
nec vnũ quidẽ nũmũ ab ea filie derelictum
ſed magis tribuẽs egenis: ⁊ qð ita difficiliuſ
ẽ fratrũ ⁊ ſoroꝝ imẽſã multitudinẽ: quã ⁊ ſu
ſtẽtare arduũ: ⁊ ſubijcere impiũ ẽ. ¶ Vale
Paula: ⁊ cultoris tui vltimã ſenectutẽ ora
tionibus iuua.

¶ De noĩe ſãcti Juliani.

Ulianꝰ q̃ſi iubilus ⁊ ana qð ẽ furſũ
ĩde Julianꝰ q̃ſi iubilianꝰ: q2 cũ iubi
lo ſuꝑna petijt. vl' a iuliꝰ ꝙ ẽ ſapiẽs
⁊ anꝰ. Nã ĩ dei ſeruitio fuit ſenex lõganimi
tate ſed ĩſipiẽs ſui reputatione.

¶ De ſancto Juliano.

Ulianus cenomanẽſis ep̃s fuit. Hic Simon
ille leproſus dicitur fuiſſe: quẽ dñs a lepra
ſanauit: ⁊ q dñm ad conuiuium inuitauit: q
poſt aſcenſiõeʒ dñi ab apoſtolis cenomanen
ſis ep̃s ordinatus ẽ. Hic multis virtutibus
clarus tres mortuos ſuſcitauit. Iſte dr̃ eſſe
ille Julianus q ab itinerãtibus ꝓ ĩueniẽdo
bono hoſpitio ĩuocatur: eo ꝙ ĩ domo eius
dñs fuerit hoſpitatus. ſʒ veriꝰ vr̃ eẽ alius iu
lianus: q. ſ. vtrũq; parẽtẽ ignorãter occidit.
¶ Fuit ⁊ alius Julianꝰ de aluernia nobilis
genere: ſed fide nobilior q deſiderio marty
rij ſe vltro perſecutoribus offerebat. Tan
dẽ Criſpinus conſularis miſit miniſtrũ: ⁊ eũ
occidi mãdauit. Qð ſentiẽs Julianus ſpõ
te foras ꝓſilijt: furẽtiq; ⁊ querẽti ĩtrepidus
ſe opponẽs ꝓtinus ictũ ferientis excepit. Cu
ius caput leuãtes ad ſãctũ Ferreolũ Julia
ni ſociũ detulerũt: ⁊ eidẽ mortẽ ſimilẽ mina
bãtur niſi ꝓtinus ĩmolaret. Quibus cũ aſſẽ
tire nollet euʒ occiderunt: ⁊ caput ſãcti Ju
liani cũ corpore ſãcti Ferreoli ĩ vno tumu
lo poſuerũt. Et poſt multos annos. ſ. Ma
mertus viennẽſis ep̃s inuenit caput ſancti
Juliani inter manus ſãcti Ferreoli ita ille
ſũ ⁊ integrũ ac ſi eodẽ die fuiſſet ſepultum.
¶ Inter cetera huius ſancti miracula ſolet
referri. ꝙ cum qdã diaconus oues eccleſie
ſci Juliani rapet: ⁊ paſtores eidẽ ex parte
ſancti Juliani prohiberent: ille reſpõdit. Ju
lianus nõ comedit arietes. Et ecce poſt mo
dicũ febre vehemẽtiſſima purget̃: ⁊ inuale
ſcẽte febre ꝙ a martyre ĩcẽdit̃ cõfitet̃. Fe
citq; ſuꝑ ſe iactari aquã vt refrigeraretur
Sed ſtatim tantus fumꝰ ⁊ fetor de corpore
eius exijt: vt cũcti q aderãt fugerent: ⁊ ipſe
poſt modicũ expiraret. ¶ Cũ qdã ruſticꝰ vt
ait Grego. turonẽſis ĩ die dñica arare velleʒ
ꝓtinꝰ c̃tractis digitis manubriũ ſecuris cũ q̃
vomerẽ mũdare volebat eius dextre adhe
ſit. Sed poſt duos annos in eccleſia ſãcti iu
liani ad eius ꝑces curatꝰ ẽ. ¶ Fuit ĩſuꝑ aliꝰ
Julianus fr̃. b. Julij. Hi duo fr̃es ad Theo

dofiū īpatorē xp̄ianiſſimū venerūt: petētes
vt tēpla idoloꝝ vbicūqꝫ īuenirēt deſtruerēt
⁊ xp̄i eccleſias edificarent. Quod īpator li/
bēter faciēs conſcripſit vt oēs eis debeant
obedire: ⁊ eos in oībꝰ ſub pena capitis adiu
uare. Cū igit̄ beati Julianus ⁊ Juliꝰ ī loco q
dicitur gaudianū eccleſiā fabricarēt: ⁊ cun/
cti trāſeūtes eos ī ope ob īpatoris īperium
adiuuarēt: cōtigit vt qdā cū carro inde tran
ſitū facerēt q dixerūt adinuicē. Quā excu/
ſationē p̄tēdere poterimꝰ vt liberi tranſea/
mus: ⁊ ī ope iſto nō occupemur? dixerūtqꝫ.
Proijciamus vnū ex nobis ī plauſtrū ſupi/
nū: ⁊ eū pannis coopiamꝰ: dicemuſqꝫ ꝙ ho
minē mortuū in vehiculo habemus: ⁊ ſic li/
beri tranſire poterimꝰ. Arripiētēſqꝫ hominē
vnū ſup plauſtrū ꝓiecerūt: eiqꝫ dixerūt. ſile
⁊ oculos claude: ⁊ quouſqꝫ tranſierimꝰ: q̄ſi
mortuus iace. Cūqꝫ hoīez tāq̄ꝫ mortuū coo
peruiſſēt: ⁊ vſqꝫ ad famulos dei Julianū ⁊
Juliū veniſſēt dixerūt eis ſerui dei. Filioli
parūp ſubſiſtite: ⁊ nos ī h̄ ope modicū adiu/
uate. qui r̄ndērūt. Nō poſſumus hic ſtare:
q̄m hoīez mortuū ī plauſtro hēmus. Quibꝰ
ſāctꝰ Julianꝰ dixit. Ut qd ita mētimini filij?
⁊ illi. Nō mētimur dn̄e: ſꝫ ſic ē vt loquimur.
Et ſanctus Julianꝰ dixit. Secūdū verita/
tē dicti veſtri ita vobis ꝯtigat. Et illi boues
pūgētes ptrāſierūt. Cūqꝫ ꝓcul ptrāſiſſent
accedētes ad carrū ceperūt collegā ſuū vo
care ex noīe dicentes. Surge āmodo ⁊ ſti/
mula boues vt celeriꝰ trāſeamꝰ. Cū āt nul/
latenus ſe moueret: eū pulſare ceperūt di/
cētes. Ut qd d̄liras? ſurge ⁊ ſtimula boues
Sed cū nullatenꝰ ille ſurgeret nec r̄nderꝫ
accedētes ad eū diſcoopuerūt ⁊ mortuum
īuenerūt: tātuſqꝫ timor ipos ⁊ ceteros iua/
ſit: vt nullus de cetero famulo dei mentiri
auderet. ¶ Fuit ēt alius Julianꝰ: q vtrūqꝫ
parentē neſciēs occidit. Cū.n. Julianus pre
dictus iuuenis ac nobilis q̄dā die venationi
īſiſteret: ⁊ quēdā ceruū reptū īſequeret̄: ſu/
bito ceruus verſus eū diuino nutu ſe vertit
eiqꝫ dixit. Tu me inſequeris q p̄ris ⁊ m̄ris
tue occiſor eris. Qd̄ ille audiēs vehemēter
extimuit: ⁊ ne ſibi forte cōtigeret qd̄ a ceruo
audierat: relictis oībꝰ clā diſceſſit: ⁊ ad regi
onē valde remotā peruenit: ibiqꝫ cuidā prin/
cipi adheſit: ⁊ tā ſtrenue vbiqꝫ ⁊ in bello ⁊ in
palatio ſe habuit ꝙ p̄cipē militie eū fecit:
⁊ quādā caſtellanā viduā ī coniugē ei tradi
dit: ⁊ caſtellū ꝓ dote accepit. Interea parē
tes Juliani ꝓ amiſſione filij nimiū dolētes
vagabūdi vbiqꝫ pgebāt ⁊ filiū ſuū ſollicite
reqrebāt. Tādē ad caſtrū cui Julianꝰ pre/
erat deuenerūt. Tunc āt iulianus a caſtro
caſu receſſerat: quos cū vxor Juliani vidiſ
ſet: ⁊ q nā eēnt inquiſiuiſſet. Et illi oīa q̄ filio
ſuo acciderant enarraſſent: intellexit ꝙ vi/
ri ſui parentes erāt: vtpote quia hoc a viro
ſuo forte frequēter audierat. Ipſos igitur
benigne ſuſcepit ⁊ pro amore viri ſui lectuꝫ
ſuū eis dimiſit: ⁊ ipſa ſibi alibi lectulū collo/
cauit. facto autē mane caſtellana ad eccleſi
am perrexit: ⁊ ecce Julianus mane veniēs
in thalamū quaſi vxorē ſuā excitaturꝰ ītra/
uit: ⁊ inueniēs duos pariter dormiētes vxo
rē cū adultero ſuo ſuſpicatus: ſilēter extra
cto gladio ambos pariter interemit. Exiēs
āt domū vidit vxorē eius ab eccleſia reuer
tētē: ⁊ admirans interrogauit qui nā eſſent
illi qui in ſuo lecto dormirēt. At illa ait. Pa
rentes vr̄i ſūt qui vos diutiſſime queſierūt
⁊ eos in vr̄o thalamo collocaui. Qd̄ ille au/
diens pene exanimis effectus amariſſime
flere cepit ac dicere. Heu miſer qd faciā: q2
dulciſſimos meos parētes occidi? Ecce im
pletū ē verbū ceruī: qd̄ dū vitare volui mi/
ſerrimus adipleui. Jā vale ſoror dulciſſima
q2 decetero nō qeſcā donec ſciaꝫ ꝙ deꝰ pe/
nitētiā meā acceptauerit. Cui illa. abſit dul
ciſſime fr̄: vt te deſerā ⁊ ſine me abeas. Sꝫ
q̄ fui tecū particeps gaudij ero particeps ⁊
doloris. Tūc iſimul̄ recedētes iuxta quod/
dā magnū flumē vbi mlt̄i piclitabāt̄ quod/
dā hoſpitale maximū ſtatuerūt: vt ibi peni/
tētiā facerēt: ⁊ oēs q vellent trāſire fluuiū
inceſſanter trāſueherēt ⁊ hoſpitio vniuer/
ſos paupes recipent. Poſt multū vero tem
poris media nocte dū iulianꝰ feſſus qeſcerꝫ
⁊ gelu graue eēt: audiuit vocē ſe miſerabi/
liter lamētātem: ac Julianū vt ſe traduce/
ret voce lugubri inuocātē: qd̄ ille audiens
cōcitꝰ ſurrexit: ⁊ iā gelu ipſū deficiētē īue/
niēs in domū ſuā portauit ⁊ ignē accēdens
ipſum calefacere ſtuduit. Sꝫ cū calefieri n̄
poſſet: ⁊ ne ibi deficeret timens ipꝫ ī lectulū
ſuū portauit: ⁊ diligēter coopuit. Poſt pau
lū ille q infirmꝰ ⁊ q̄ſi leproſus apparuerat
ſplēdidus ſcandit ad ethera ⁊ hoſpiti ſuo di
xit. Juliane. dn̄s miſit me ad te: mādās tibi
ꝙ tuā penitētiā acceptauit: ⁊ ambo poſt mo
dicū ī dn̄o quieſcetis. Sicqꝫ ille diſparuit: ⁊
Julianꝰ cū vxore ſua poſt modicū plenus
bonis opibꝰ ⁊ elemoſynis in dn̄o requieuit.
¶ Fuit ⁊ alius iulianꝰ n̄ qdē ſanctꝰ: ſꝫ ſcele/
ratiſſimus. ſ. iulianus apoſtata. Hic iulianꝰ
priꝰ fuit monachus ⁊ magne religionis ſi/
mulator. Quedā āt mulier, vt refert magr̄
beleth in ſūma de officio eccleſie habēs treſ
ollas plenas auri: auꝝ illud ī orificijs: ollaꝝ
cinere ne appareret opuit ⁊ predictas ollas
iuliano quē ſāctiſſimū hoīez exiſtimabat co/
rā qbuſdam monachis ſeruādū tradidit. ꝙ
āt auꝝ ibidē eēt nō aliter idicauit. Julianus
igit̄ p̄dictas ollas accipiēs: ⁊ tā copioſū au/
rū ibidē inueniēs totū illud auꝝ furatus eſt
⁊ ollas īpleuit cinere. Poſt aliqd̄ tēpus cuꝫ
mulier depoſitū ſuū reqreret: ille ollas cum
cinere ſibi reddidit. Cū vero auꝝ reqreret
conuicere illū nō potuit: q2 de auro teſtes
non habuerat: quoniaꝫ monachi corā qbus
hoc ſibi tradiderat nil in eis niſi cinerem vi/
derant: ⁊ ſic aurum obtinuit: cuꝫ quo romā
fugit: p illud auꝝ ſequenti tēpore rome ob/
tinuit cōſulatū: deīde in īperiū ſublimatus
eſt. Qui cum inſtructus eſſet a pueritia ī ar
te magica ⁊ multū ſibi placeret magiſtros
inde plures ſecū habebat: Die autē quadaꝫ
ſicut in hiſtoria tripartita habetur: cū puer
adhuc eſſet ⁊ recedēte magiſtro ſuo ſolus
remanſiſſet. ⁊ adiuratiōes demonum lege/
re incepiſſet: ante eum maxima multitudo
demonū inſtar ethyopum nigroꝝ aduenit.
Tunc iulianus hoc videns ⁊ metuēs ſignū
crucis protinꝰ fecit: ⁊ oīs illa multitudo de/
monū euanuit. Qd̄ cum magiſtro reuerten
ti quid ſibi acciderit rettuliſſet: dixit ei magi
ſter ſuus. h̄ ſignū crucis maxime demones
odiunt ⁊ timent. Sublimatꝰ igitur in impe/
rium huiꝰ rei memorans cū p arte magicaꝫ
opari vellet apoſtatauit: ⁊ ſignū crucis vbi
qꝫ deſtruxit: ac xp̄ianos inquātū potuit per/
ſecutus eſt: putans ꝙ aliter demones ſibi
minime obedirent. Deſcendens autē iulia/
nus in pſidem ſic̄ legit̄ in vitis patrum: miſit
demonem in occidentē vt ſibi inde depor/
taret reſponſum. Cū autē demon ad quēdā
locū veniſſet p decē dies ibidē īmobilis ſte
tit: q2 qdā monachus ibidē die ac nocte ora
bat: ⁊ ei ſine effectu regreſſo dixit iulianus.
Quare tantū tardaſti? Qui reſpōdit. Su/
ſtinui p decē dies publicū monachū ſi forte
ab oratione ceſſaret et tranſire poſſeꝫ. Cū
q̄ꝫ no ceſſaret ꝓhibitus ſum tranſire: ⁊ redi
nihil agēs. Tūc idignatꝰ iulianꝰ dixit ꝙ cuꝫ
illuc veniret vindictā de illo monacho face/
ret. Cū ḡ de pſis victoriā ſibi demones pro/
mitterēt ſophiſta ſuus dixit cuidā xp̄iano.
Quid putas nūc facit fabri filiꝰ? ⁊ ille. Se/
pulchrum parat iuliano. Dū igit̄: vt ī hiſto/
ria ſci baſilij legit̄: ⁊ Fulbertus carnotēſis
ep̄s teſtat̄: Ceſareā cappadocie d̄ueniſſꝫ: ſā
ctus baſiliꝰ eidē occurrit: ⁊ q̄tuor panes or/
deaceos ꝓ munere ei miſit. At iulianꝰ īdig̃/
tꝰ eos recipe ꝯtēpſit: ⁊ ꝓ panibꝰ fenū ſibi mi
ſit dicēs. Pabulū nob̄ irrationabiliū aīaliuꝫ
obtuliſti: recipe qd̄ miſiſti. r̄ndit baſiliꝰ. Nos
qdē qd̄ comedimꝰ miſimus: tu vero dediſti
nobis vn̄ beſtias tuas nutris. Ob h̄ iratꝰ iu/
lianꝰ r̄ndit. Cū pſas ſubegero hāc vrbē de/
ſtruā: ⁊ arabo: vt farrifar magis q̄ꝫ homo/
far noīet̄. Sequēti aūt nocte vidit baſiliꝰ in
eccl̄ia ſcē marie ī viſu mlt̄itudinē āgeloꝝ ⁊
ī medio eoꝝ q̄ꝫdā feminam ī throno ſtantē ⁊
aſtātibꝰ dicētē. Uocate mihi cito mercuriū
q iulianū apoſtatā occidat: q me ⁊ filiū meū
ſupbe blaſphemat. Erat āt mercuriꝰ miles q
dā q ab ipo iuliano ꝓ fide xp̄i fuerat interfectꝰ
⁊ ī eadē eccl̄ia erat ſepl̄tꝰ. Staticꝫ ſcūs mer
curius cū armis ſuis q̄ ibi ſuabātur affuit: ⁊
iuſſus ab ea ī pliū ſe p̄parauit. Expgefactuſ
itaqꝫ baſiliꝰ ad locū vbi ſcūs mercuriꝰ cum
armis ſuis quieſcebat iuit: ⁊ monumentuꝫ
ſuum aperiens: nec corpus ibidem repperit
nec arma inuenit. Tunc cuſtodem quis ar/
ma aſportauerit inquiſiuit. Ille vero cuꝫ iu/
ramento affirmabat eodem veſpe ibidem

fuiſſe: vbi perpetuo ſeruabātur: Inde igit̃ Baſilius recedens: ⁊ mane illuc rediens inuenit ibidē corpus eius ⁊ arma ⁊ lanceā ſanguine cruētatā. Et ecce qdā de exercitu rediens dixit. Cū iulianus īperator ī exercitu moraretur ecce qdam miles ignotus cū armis ſuis ⁊ lācea veniens ⁊ calcaribus vrgens equū: audaci mente iulianum īperatorem īpetijt: ⁊ lanceā fortiter vibrans ipſum valide ꝑ mediū ꝑforauit: ⁊ ſubito abſcedēs nuſq̄ cōparuit. Ille vero iulianus dū adhuc ſpiraret ſanguine ſuo manū ſuā īpleuit ſicut dicit̃ ī hiſtoria tripartita: ⁊ in aera ꝓiecit dicens. Viciſti galilee: viciſti: ſicq̄ in his vocibus miſerabiliter expirauit. Ab oībus autē ſuis īſepultus relinquit̃: ⁊ a perſis excoriat̃: ⁊ de corio ſuo regi ꝑſaꝝ ſubſtratorium efficitur.

Icto de feſtiuitatibus que occurrunt infra tēpus qđ partim continetur ſub tp̄e reconciliationis partim ſub tempore peregrinationis: quod tēpus repreſentat eccleſia a natiuitate chriſti vſq̄ ad ſeptuageſimā. Sequit̃ videre de feſtiuitatibus q̄ eueniūt infra tēpus deuiationis qđ īcepit ad Adā ⁊ durauit vſq̄ ad Moyſen: qđ tēpus repreſentat eccleſia a ſeptuageſima vſq̄ ad paſca. ¶ De ſeptuageſima

Eptuageſima ſignat tēpus deuiationis: ſexageſima tēpus viduationis: quinquageſima tempus remiſſiōis: quadrageſima tempus penitentie ſpiritualis. Inchoatur autꝫ ſeptuageſima a dn̄ica ī qua cantat̃. Circūdederunt me ⁊c̄: ⁊ terminat̃ in ſabbato poſt paſca. Inſtituta autꝫ ē ſeptuageſima ꝓpter tres rōnes ſicut innuitur ī officio magiſtri Joānis beleth. ſ. ꝓpter redēptionē: qm̄ ſcī p̄res ſtatuerūt vt ꝑꝑ venerationē diei aſcēſionis ī q̄ natura nr̄a celos aſcēdit: ⁊ ſuꝑ choros angeloꝝ ſublimata ē ſemꝑ ipſa q̄nta dies ſolennis ⁊ celebris haberet̃: ⁊ ī ea ieiuniū nō obſeruaret̃: quia primitiua eccleſia eque ſolennis erat ſicut prima feria. Vnde ⁊ tūc ſolēnis ꝓceſſio fiebat ad repreſētādū ꝓceſſionem diſcipuloꝝ vel ipſorum angelorum: iō in vulgare prouerbium verſū ē: vt diei dn̄ice dicat̃ cognata dies iouis: q2 antiq̄⁹ fuit eque ſolēnis: ſꝫ feſta ſanctorum ſuperauerunt: ⁊ celebrare tot feſta erat oneroſuꝫ: iō ſolennitas illa ceſſauit. In redēptionē ergo illorum dieꝝ ſancti patres vnā ſeptimanā quadrageſime in abſtinētia addiderūt: ⁊ ſeptuageſimā vocauerunt. Alia ē ꝓpter ſignificationē: qm̄ per hoc tempus ſignificatur deuotio: exilium: ⁊ tribulatio totius humani generis ab Adā vſq̄ ad finē mundi. Quod quidem exilium ſub reuolutiōe ſeptē dieꝝ ꝑagit̃ ⁊ ſub reuolutiōe ſeptē miliū ānoꝝ īcludit̃. Per ſeptuagīta. n. dies. 70. cētenas annoꝝ ītelligimus Ab initio autem mundi vſq̄ ad aſcenſionē ſex millia ānoꝝ cōputam⁹. Et tūc vero quicquid tp̄is ſeq̄t̃ vſq̄ ad finꝫ mūdi ſub ſeptimo millenario ꝯp̄hēdim⁹: cui⁹ terminū ſol⁹ deus nouit. Nos igit̃ xp̄s in ſexta etate mūdi ab hoc exilio in ſpe eterne retributionis reddita inocētie ſtola ꝑ baptiſmū eripuit. Sed cōſumato tēpore noſtri exilij vtraq̄ nos decorabit. Hic ē q2 ī hꝫ tēpore deuiationis ⁊ exilij cātica letitie dꝑonim⁹: ſꝫ tn̄ ī ſabbato paſce vnū all'a decantam⁹ tāq̄ in ſpe eterne p̄rie gratulātes: ⁊ ſtolā īnocētie in ſexta mundi etate ꝑ xp̄m recuperantes. Cui etiā tractus ſubijcit̃ ꝑ quē ſignificat̃ labor quem adhuc ad impletionē mandatoꝝ dei habere debemus. In ſabbato poſt paſca in quo: vt dictū ē terminat̃ ſeptuageſima duo all'a cātam⁹ q2 cōpleto hui⁹ mūdi termino duplicē ſtolā glorie cōſeq̄mur. Alia rō ē ꝑꝑ rep̄ſētationē qm̄ ſeptuageſima rep̄ſētat ſeptuaginta annos: qb⁹ filij iſrael ſub captiuitate babylonica fuerūt. Et quēadmodū illi depoſuerūt organa ſua dicētes. Quomō cātabimus cāticū dn̄i: ⁊c̄. Sic ⁊ nos cantica laudis depoſuim⁹. Poſtea vero data eis licētia redeūdi a Cyro ſexageſimo anno ceperūt letari. Et nos quoq̄ ī ſabbato paſce tanq̄ in ſexageſimo anno aleluia cātam⁹: eoꝝ rep̄ſentādo letitiā. Sed tn̄ illi ī apparatu reditus ⁊ ī colligēdo ſarcinulas multū laborauerunt. Et nos poſt all'a tractum ſtatiꝫ ſubiungimus: q laborē ſignificat. Sabbato āt quo ſeptuageſima terminat̃ duo all'a cātam⁹ eoꝝ plenaꝫ

letitiā per quā peruenerunt in patriā figurantes. Hoc ēt tēpus captiuitatis ⁊ exilij filiorū iſrael repreſētat tēpus noſtre ꝑegrinationis: q2 ſicut ipſi in ſexageſimo āno ſunt liberati: ſic nos in ſexta mūdi etate. Et ſicut adhuc in colligēdo ſarcinulas laborauerūt: ſic ⁊ nos ēt liberati in cōpletione mandatorum laboramus: ſed cū ad patriā peruētuꝫ fuerit labor oīs ceſſabit: ⁊ gloria ꝑfecta erit ⁊ duplex alleluia in corpore ⁊ anima cātabimus. In hoc igit̃ tēpore exilij eccleſia multis tribulationib⁹ preſſa: ⁊ fere ī baratro deſperatiōis poſita ab alto trahēs ſuſpiria clamat in officio ⁊ dicit. Circūdederūt me gemitus mortis ⁊c̄. Et oſ̄dit eccleſia multiplicē ſui tribulationē quā habet: ⁊ pro miſeria contracta: ⁊ pro duplici pena īflicta: ⁊ ꝓ culpa quo ad aliquos cōmiſſa. Sꝫ tamē ne deſperet ꝓponitur ei in euāgelio ⁊ in epiſtola triplex ſalubre remediū: ⁊ triplex premium Remediū eſt vt ſi ab illis vult perfecte liberari in vinea aīe ſue laboret abſcidendo vitia ⁊ peccata: poſtea in ſtadio preſentis vite currat per penitētie opera: deinde viriliter in agone pugnet ꝯ oīa diaboli tentamenta Et ſi hoc fecerit triplex premiū habebit: q2 laboranti dabitur denarius. currenti brauium: pugnanti corona. Quia etiam ſeptuageſima ſignificat tēpus noſtre captiuitatis ꝓponitur nobis remediū per quod a captiuitate poſſumus liberari. ſ. per curſū fugiēdo: ꝑ pugnā preliādo: ꝑ denariū redimēdo. ¶ De ſexageſima.

Exageſima inchoatur in dominica: in qua cantat̃. Exurge quare obdormis domine: ⁊ terminat̃ in quarta feria poſt paſca. Inſtituta ē āt propter redēptionē ⁊ propter repreſentationē. Propter redemptionē: qm̄ Melchiades papa ⁊ beat⁹ Silueſter ſtatuerunt: vt bis in omni ſabbato comederetur ne ꝑꝑ abſtinentiā quā hoīes ſuſtinuerunt in ſexta feria: in qua omni tēpore ieiunādū eſt natura debilitaretur. In redēptione ergo ſabbatorū illius tēporis vnam ſeptimanā quadrageſime addiderūt: ⁊ ſexageſimam vocauerunt. Alia ratio eſt ꝑꝑ ſignificationē: qm̄ ſexageſima ſignificat tēpus viduitatis eccleſie ⁊ merorē illius pro abſētia ſponſi: quoniā fructus ſexageſim⁹ debetur viduis. In conſolatione āt ꝓ abſētia ſponſi: qui ad celos raptus ē dantur eccleſie due ale. ſ. ſex operū miſericordie exercitatio: ⁊ decalogi īpletio. Vn̄ ſexageſima ſonat ſexdecim: vt per ſex intelligantur ſex opera miſericordie: per decē decalogus intelligatur. Tertia ratio ē propter redēptionē. Nā ſexageſima nō ſolū ſignificat tēpus viduitatis: ſed etiā myſteriū noſtre redēptōnis repreſentat. Nā per decē intelligit̃ hō q ē decima dragma: eo q2 factus ſit vt ruinā nouē ordinū repararet. Vel intelligit̃ ꝑ decē: eo q2 conſtat ex quattuor humorib⁹ q̄tū ad corpus: ⁊ hēt tres potentias in aīa. ſ. memoriā: intelligētiā: ⁊ voluntatem: que facte ſunt vt ſeruiāt beatiſſime trinitati: vt in ipſā fideliter credam⁹: ipſam feruenter diligam⁹ ⁊ ſēper memoriā teneamus. Per ſex intelliguntur ſex myſteria per que homo decim⁹ ē redēptus: que ſunt: incarnatio: natiuitas: paſſio: deſcenſio ad inferos: reſurrectio. ⁊ in celū aſcēſio. Et protendit̃ ſexageſima vſq̄ ad quartā feriā poſt paſca in qua cantatur Venite benedicti patris mei: q2 illi q ī operibus miſericordie ſe exercent audiēt iſtud Venite benedicti: vt ipſe chriſtus teſtatur: vbi tunc ſpōſe ianua aperiet̃: ⁊ amplexu ſpōſi fruetur. In epiſtola Pauli admonet̃ vt inſtar pauli tribulationē de abſentia ſponſi patiēter toleret. in euāgelio: vt ſeminationi bonoꝝ operū ſemper inſiſtat ⁊ que quaſi deſperans clamauerat. Circūdederūt me ⁊c̄. Nūc quoq̄ ad ſe rediēs petit in officio ī tribulationibus adiuuari: ⁊ ab ipſis eripi dicēs Exurge dn̄e ⁊c̄. Et ponit ibi triplex exurge Quidā. n. ſūt ī eccleſia q aduerſis premunt̃ ſed nō deijciuntur. Quidam qui premūtur ⁊ deijciuntur. Quidā qui nec premuntur nec deijciuntur: tamē q aduerſa nō tolerāt periculū ē ne proſpera ipſos frangant. Clamat ergo eccleſia vt exurgat quantū ad ꝓmos ipſos confortādo: cum dormire videātur ipſos non eripiēdo. Clamat vt exurgat quantum ad ſecūdos ipſos conuertendo a

quibus videť faciem auertiſſe ipſos quodā
modo repellēdo. Clamat vt exurgat quan
tū ad tertios: vt proſperis adiuuando ⁊ libe
rando.

¶ De quinquageſima.

Quinquageſima durat a dominica: in
qua cantatur. Eſto mihi in deum
protectorē ⁊c. ⁊ terminatur in ipſo die paſce
Inſtituta ē āt propter ſuppletionē ⁊ propť
ſignificationē: ⁊ propter repreſentationem
¶ Propter ſuppletionē: qm̄ cū debeamus q̄/
draginta diebus ieiunare ad ſimilitudinem
chriſti: ⁊ non ſunt ibi niſi trigintaſex dies ie/
iunabiles: qꝛ in dominicis nō ieiunatur ge/
neraliter: tum propter letitiā ⁊ reuerentiaꝫ
reſurrectionis: tū exēplo chriſti: qui ipſa die
reſurrectionis bis comedit. ſ. quando intra/
uit ad diſcipulos ianuis clauſis: ⁊ illi obtule
runt ei partē piſcis aſſi ⁊ fauū mellis: ⁊ iteꝝ
cū diſcipulis eūtibꝰ in emaus ſecūdū quoſ/
dā: ideo ꝓ ſuppletione dominicarum additi
ſunt quatuoꝛ dies. Et iterū clerici vidētes
ꝙ ſicut precedebāt populū ordine: ita pre/
cedere deberēt ſanctitate. ¶ Per duos ite
rū dies āte illos quatuoꝛ abſtinere ⁊ ieiuna
re incipiūt: ⁊ ſic vna ſeptimana addita ē: q̄ ⁊
q̄nquageſima nominať. Et hoc papa The
leſphorus ordinauit: vt ait Ambro. Alia rō
ē ꝑꝑ ſignificationē: qm̄ q̄nquageſima ſigni/
ficat tēpus remiſſionis. i. penitentie in q̄ oīa
remittunť. Quinquageſimꝰ. n. annꝰ erat iu
bileus qui erat ānus remiſſionis: qꝛ tūc de
bita remittebanť: ſerui liberabāť: ⁊ oēs ad
ſuas poſſeſſiones reuertebantur. Per qđ
ſignificabať ꝙ ꝑ penitētiā dimittunť debi/
ta peccatorum. liberanť oēs a ſeruitute de
monū: ⁊ reuertūť ad poſſeſſiōes celeſtium
māſionū. Tertia rō ꝑꝑ repreſentationē. nā
quinquageſima nō ſolū tēpus remiſſionis
ſignificat: ſed ēt ſtatū beatitudinis repreſē/
tat. Nā in quinquageſimo anno ſerui effici
ebantur liberi. In quinquageſimo die a die
agni īmolati lex data eſt. In q̄nquageſimo
die a paſca datus ē ſpiritus ſanctus. Et iō
hiꝰ numerꝰ beatitudinē repreſētat: vbi erit
adeptio libertatis: cognitio veritatis: ⁊ per/
fectio charitatis. Tria āt ſūt neceſſaria que
preponunť nobis ī epiſtola ⁊ in euāgelio ad
hoc ꝙ opera penitentie ſint ꝑfecta. ſ. chari
tas q̄ preponitur ī epiſtola: memoria domi/
nice paſſionis: ⁊ fides que ītelligiť ꝑ illumi/
nationē ceci: ⁊ hec ponitur in euāgelio. Nā
fides ipā opā facit acceptabilia: qꝛ ſine fide
īpoſſibile ē placere dō. Memoria dn̄ice paſ
ſionis facilia. Vn̄ Grego. Si paſſio xp̄i ad
memoriā reduciť nihil ē ꝙ non equo aīo to
lereť: charitas facit eē cōtinua. qꝛ ſicut di/
cit Grego. Amoꝛ dei n̄ pōt eē ocioſus. opať
. n. magna ſi ē. Si āt opari negligit amoꝛ nō
ē. Et ſicut in ꝑncipio eccleſia q̄ſi deſperans
clamauerat. Circūdederūt me ⁊c. ⁊ poſtmo
dū ad ſe rediēs adiuuari petebat: ita hec iaꝫ
cōcēpta fiducia ⁊ ſpe venie ꝓpter penitētiā
orat ⁊ dicit. Eſto mihi in deum ⁊c. vbi q̄tuoꝛ
petit. ſ. ꝓtectionē: firmamētū. refugiū: ⁊ du
catū. Oēs. n. filij ſui aut ſūt in grā: aut ſūt ī
culpa: aut in aduerſis: aut in proſperis. Illiſ
q̄ ſūt in grā petit firmamētū: vt. ſ. in ipā grā
confirmētur. Illis q̄ ſūt in culpa petit vt dš
ſit eoꝝ refugiū. Illis q̄ ſūt ī aduerſis petit ꝓ
tectionē vt ī ipis tribulationibꝰ ꝓtegāť. Il/
lis q̄ ſūt ī ꝓſperis petit ducatū: vt. ſ. ī ipſis a
deo innocēter ducātur. Terminať āt q̄nq̄/
geſima: vt dictū ē in die paſce. quia peniten
tia ad nouitatem vite facit reſurgere. In
hoc tempore pſalmus penitentie ⁊ remiſſio
nis plurimū frequētať.

¶ De q̄dragesima.

Quadrageſima īcipit a dominica qua cātatur. Inuocauit me: vbi
eccleſia que tot tribulationibus preſſa cla/
mauerat. Circundederunt me ⁊c. ⁊ poſtmo/
dum reſpirauerat inuocādo adiutorium di
cens. Exurge domine ⁊ eſto mihi in deum
protectorē: nunc oſtēdit ſe exauditā dicēs.
Inuocauit me ⁊c. Notandū aūt ꝙ quadra
geſima continet. 42. dies cōputatis domi/
nicis diebus ex quibus dū ſex dies dn̄ica/
les ſubtrahuntur remanēt. 36. dies in abſti
nentia: qui ſunt decima totius anni. Annus
. n. habet trecentos ſexagintaquinqꝫ dies
trigintaſex ſunt decima. Sed quatuoꝛ di/
es precedentes addūtur vt ſacer numerus
q̄draginta dieꝝ ipleať: quem ſaluatoꝛ ſuo
ieiunio conſecrauit. Quare autem ī hoc nu/
mero quadragenario ieiunium obſeruamꝰ

triplex rō aſſignari pōt. ¶ Prima ē Augꝰ.
qm̄ Math. 40. generatiōes xp̄i poſuit. Ad
hoc igiť dn̄s ſuo quadragenario numero ad
nos deſcendit: vt nos ad euꝫ noſtro quadra
genario aſcēdamus. Aliam aſſignat ideꝫ di
cens. Ad hoc vt habeamus quadragenari/
um quadragenario addendus ē denarius:
qꝛ ad hoc vt veniamus ad beatā regē opo/
tet nos toto p̄ntis vite tp̄e laborare. Unde ⁊
dn̄s q̄draginta diebus cū diſcipulis manſit.
⁊ poſt decima die ſpiritū ſcm̄ paraclytū mi/
ſit. Tertiā aſſignat magiſter ꝑpoſitius ī ſū/
ma de officio dicēs. Mūdus in q̄tuoꝛ par/
tes: ⁊ annus in quatuoꝛ tp̄a diuidiť: ⁊ hō ex
quatuoꝛ elementis: ⁊ quatuoꝛ cōplexionibꝰ
cōſtitutus: ⁊ nouā legē q̄ ī q̄tuor euāgeliſtis
cōſiſtit ⁊ veterē q̄ ī decē mādatis trāſgreſſi
ſumus. Opoꝛtet igiť vt denarius ꝑ quater
narium multipliceť vt ſic quadragīta facia
mus. i. mādata veteris ⁊ noue legis toto tē/
poꝛe vite huiꝰ ipleamꝰ. Cōſiſtit q̄dē corpus
nr̄um: ſicut diximus ex quatuoꝛ elemētis: q̄
⁊ quaſi quatuoꝛ ſedes ī nobis hn̄t. Nā ignis
ī oculis: aer ī lingua ⁊ auribꝰ: aqua in genita
libus: terra ī manibus ⁊ alijs membris do/
minať. In oculꝭ igiť curioſitas: ī ligua ⁊ au/
ribꝰ ſcurrilitas: ī genitalibꝰ voluptas: ī ma/
nibꝰ ⁊ ī alijs mēbris ē crudelitas. Hec qua/
tuoꝛ ꝯfiteť publicanꝰ. qꝛ. n. a lōge ſtat ꝯfite/
tur luxuriā: q̄ ē fetida: q̄ſi dicat: non audeo
appropinquare dn̄e ne ī naribꝰ tuis feteaꝫ:
ꝙ nō audeat oculos ad celū leuare: cōfiteť
curioſitatē: ꝙ manu ꝑcutit pectꝰ: cōfitetur
crudelitatē: ꝙ dicit ꝓpitiꝰ eſto mihi peccato
ri ſcurrilitatē. Nā ſcurre ꝯſueuerūt vocari
peccatores: vel potiꝰ lectores. Hec prepo/
ſitius. Gregꝰ. quoqꝫ ī omelia tres ponit rō/
nes dicēs. Cur ī abſtinētia q̄dragenariꝰ nu/
merus cuſtodiť: niſi qꝛ virtus decalogi per
libros quatuoꝛ ſci euāgelij ipleť: ī hoc enim
moꝛtali corpoꝛe ex quatuoꝛ elemētis ſubſi/
ſtimus: ⁊ ꝑ voluptates eiuſdē corporis ꝑce/
ptis dn̄icis cōtrariamur. Qꝛ ergo ꝑ carnis deſi
deria decalogi mādata cōtēpſimus: dignū
ē vt eādē carnē quaterdecies affligamus.
A ꝑſenti quoqꝫ die vſqꝫ ad paſcha ſex heb/
domade. i. quadraginta duo dies veniunt:
ex quibus dū ſex dies dn̄ici de abſtinentia
abſtrahuntur: trigintaſex de abſtinentia
remanent: dū vero ꝑ trecētos ſexagitaqꝫ/
qꝫ dies annus duciť: quaſi āni nr̄i decimas
deo damus. Hec Greg. Quare autem nō
obſeruamus noſtrum ieiunium eodem tem
pore quo Chriſtus ieiunauit qui ſtatim poſt
baptiſmuꝫ iſtud inchoauit: ſed cum paſcha
potius iſtud continuamus: quadruplex ra/
tio aſſignatur in ſumma de officio magi/
ſtri ioannis beleth. ¶ Prima eſt vt ſi volu/
mus cum chriſto reſurgere cum pro nobis
chriſtus ē paſſus ⁊ nos cum eo pati debemꝰ
¶ Secūda cauſa eſt: vt per hoc filios iſrael
imitemur qui ſicut primo eo tempoꝛe exie/
runt de egypto poſt eo tempoꝛe de babylo/
nia. Quod inde probatur quoniam tam iſti
qꝫ illi qⁱ egreſſi ſunt celebrauerunt paſcha:
ſic ⁊ nos imitantes eos hoc tempoꝛe ieiuna/
mus vt de egypto ⁊ babylonia ideſt hoc mū
do in terram eterne hereditatis ingredi me
reamur. ¶ Tertia cauſa eſt quoniā feruoꝛ
libidinis tempoꝛe veris magis ſolet nos ac/
cendere. Ut ergo refrenemꝰ corporis eſtuꝫ
ī hꝫ tp̄e maxime ieiunamus. ¶ Quarta ē qꝛ
ſtatim poſt ieiunium debemus corpus do/
mini accipere. Sicut ergo filij iſrael priuſq̄ꝫ
comederent agnum ſe affligebant: ⁊ come/
debāt agreſtes lactucas ⁊ amaras: ita nos
debemus per penitentiam prius affligi: vt
digni valeamus comedere agnum vite.

¶ De quatuoꝛ tempoꝛibus.

Ieiunia quatuoꝛ tempoꝛum a Calixto papa inſti/
tuta ſunt. fiunt autem hec ieiunia quater in
anno: ſecundum quatuoꝛ tempoꝛa ipſiꝰ an/
ni. Et huius multiplex eſt ratio. ¶ Prima ē
quoniam ver eſt calidum ⁊ humidum: eſtas
ē calida ⁊ ſicca: autūnus frigidus ⁊ ſiccus:
hyems frigida ⁊ humida. Ieiunamꝰ igitur
ī vere vt noxium humorem ideſt luxuriam
nobis temperemus. In eſtate vt noxiuꝫ ca/
lorem ideſt auaritiam in nobis caſtigemus.
In autūno vt caſtigemus ariditatem ſup/
bie. In hyeme vt caſtigemus frigus infide/
litatis ⁊ malitie. ¶ Secūda ratio ē quare. ſ.
quater in anno ieiunamus: quoniaꝫ prima

huiuſcemodi ieiunia fiunt in martio. ſ. i pri-
ma ſeptimana q̃drageſime vt in nobis mar-
ceſcant vicia: non enim omnino poſſunt ex-
tingui: vel potius vt in nobis virtutum ger
mina oriantur. In eſtate fiunt ſecunda ct i
ſeptimana penthecoſtes: quia tūc venit ſpi-
ritus ſanctus: ⁊ nos debemus eſſe feruen-
tes in ſpiritu ſancto. In ſeptembri fiunt an-
te feſtum ſancti Michaelis: ideſt tertia ie-
iunia: quoniam fructus tunc colliguntur: ⁊
nos debemus deo reddere fructus bonoꝝ
operum. In decembri fiunt quarta: quoniā
tunc moriuntur herbe: ⁊ nos debemus mor
tificari mūdo. ¶ Tertia ratio eſt vt iudeos
imitemur. Iudei quidem quater in anno ie-
iunabant: ante paſcha: ante penthecoſten:
ante ſcenophegiam. i. ante infixionē taber-
naculi i ſeptembri: ⁊ ante encenia ideſt de-
dicationē in decembri. Quarta rō eſt quo-
niam homo conſtat ex quatuor elementis
quantuꝫ ad corpus ⁊ tribus potentijs. ſ. ra-
tionali: concupiſcibili: ⁊ iraſcibili quantum
ad aīam. Ut ergo hec moderentur in nobis
quater in anno per tres dies ieiunamus vt
quaternarius referatᷣ ad corpus: ternarius
vero ad animā. Et he rationes ſūt magiſtri
Ioannis beleth. ¶ Quinta ratio eſt quoniā
vt dicit Ioānes damaſcenꝰ: in vere augmē
tatᷣ ſanguis: in eſtate colera in autūno me-
lācolia: in hyeme phlegma. Ieiunamus igi-
tur in vere: vt i nobis debiliteᷣ ſanguis con
cupiſcētie ⁊ inepte leticie. Sanguineus eni
ē libidinoſus ⁊ letus: in eſtate vt debilitetur
colera iracundie ⁊ fallacie. Colericus eniꝫ
eſt naturaliter iracūdus ⁊ verſutꝰ: i autūno
vt ꝺbiliteᷣ melācolia cupiditatis ⁊ triſticie.
Melācolicus .n. ē cupidus ⁊ triſtis: in hye-
me vt ꝺbiliteᷣ phlegma hebetudinis ⁊ pigri
tie. Nā phlegmaticus naturaliter eſt hebes
⁊ piger. Sexta ratio ē: quoniaꝫ ver compa-
ratur aeri: eſtas igni: hyems aque. Ieiuna-
mus igitur i vere vt in nobis edometur aer
elationis ⁊ ſuperbie: in eſtate vt edometur
ignis cupiditatis ⁊ auaritie: in autumno: vt
edomeᷣ terra ſpiritualis frigiditatis ⁊ tene-
broſe ignorātie: in hyeme vt edomeᷣ i nob
aqua leuitatis ⁊ iconſtātie. ¶ Septima rō
ē: qm̄ ver referᷣ ad pueritiā: eſtas ad adole
ſcentiā: autūnꝰ ad maturitatē: ſiue virilē eta
tem: hyems ad ſenectutem. Ieiunamꝰ igiᷣ
in vere vt ſimus pueri per innocentiam: in
eſtate vt efficiamur iuuenes per conſtantiā
in autūno vt efficiamur maturi per mode-
ſtiam: in hyeme vt efficiamur ſenes per pru
dentiam ⁊ honeſtam vitam: vel potius vt ſa
tiſfaciamus quicquid per illas quatuor eta
tes deū offendimus. ¶ Octaua ratio ē ma-
giſtri Guilielmi altiſiodorenſis. Ideo enim i
quatuor anni temporibꝰ ieiunamus vt emē
demus que in illis quatuor anni temporibꝰ
ꝺliquimus. Et fiunt per tres dies vt ſatiſfa
ciamus in die qꝺ deliquimus in menſe. Et
fiunt in feria quarta: quia tunc dominus a
iuda traditus fuit: in ſexta feria quia cruci-
fixus fuit. Sabbato q꞉ i ſepulchro iacuit: ⁊
q꞉ triſtes erant apl̄i de nece ſui domini.

¶ De ſancto Ignatio.

Gnatius dᷣ quaſi ignē paſ-
ſus. i. igneꝫ patiēs
diuini amoris. Ignatiꝰ fuit diſcipulus bea-
ti Ioannis ⁊ ep̄s anthiocenus. Hic epiſtolā
ad beatā virginē direxiſſe dᷣ in hec verba.
Chriſtifere Marie ſuus ignatiꝰ. Meneo-
phitū tui ioanniſqꝫ diſcipulū cōfortare ⁊ cō-
ſolari debueras. De ieſu eni tuo percepi mi
ra dicta: ⁊ ſtupefactus ſum ex auditu. A te
aūt que ſemꝑ fuiſti ⁊ familiariter ꝯiuncta: ⁊
ſecretorum eius conſcia deſidero ex animo
fieri certior ex auditis. Ualeas ⁊ neophiti q
mecum ſunt ex te: ⁊ per te: ⁊ i te cōfortētur.
Beata autem virgo dei genitrix Maria in
hec verba ſibi reſpōdit. Ignatio dilecto cō-
diſcipulo humilis ancilla Chriſti ieſu. De ie-
ſu que a ioāne audiſti vera ſunt: illa credas:
⁊ illis adhereas: ⁊ xp̄ianitatis votum firmi-
ter teneas: ⁊ mores: ⁊ vitā voto conformes.
Ueniam autem vna cum ioāne ad te: ⁊ qui
tecum ſunt viſere. Sta ⁊ viriliter age in fi-
de: nec te commoueat perſecutionis auſte-
ritas: ſed valeat ⁊ exultet ſpiritus in deo ſa
lutari tuo. Tante autem auctoritatis beatꝰ
Ignatius extitit: ꝙ etiam dionyſius Pauli
apoſtoli diſcipulus: qui fuit in philoſophia
tam ſūmus: ⁊ in diuina ſcientia tā perfectꝰ

verbum beati ignatij ad confirmationeꝫ di
ctorū ſuoꝝ tanq̄ ꝓ auctoritate adduxerit.
Cum enim vt ipſe in libro de diuinis nomi-
nibus atteſtatur: qdam nomen amoris in di
uinis reprehenderent dicentes in diuinis
aliud eē nomē amoris q̄ꝫ dilectiōis: volens
oſtēdere hoc noie amoris ꝓ oia i diuinis eſſe
vtēdū ait. Scribit auteꝫ diuinus Ignatius:
Amor meꝰ crucifixus ē. ¶ Legiᷣ in hiſtoria
tripartita: ꝙ Ignatius audiuit angelos cā-
tantes antiphonas ſuꝑ mōtem quedā: ⁊ ex-
inde inſtituit antiphonas cātari in eccleſia ⁊
pſalmos ſm ātiphonas itonari. Cū ergo be-
atꝰ ignatiꝰ diu ꝓ pace eccl'e dn̄m exoraſſet
n̄ ſuū ſꝫ ifirmoꝝ ꝑiculū metuēs: Traiano i-
ꝑatori: q cepit āno dn̄i cēteſimo de victoria
redeūti: ⁊ xp̄ianis oibꝰ mortē mināti occur-
rit ⁊ libere ſe xp̄ianū eē aſſeruit. Quē traia
nus ferro victū decē militibꝰ tradidit: ⁊ ro-
mā adduci precepit: minās eidē ꝙ tradere-
tur ibidē beſtijs deuorādus. Cū ḡ romā du
cereᷣ ad oēs eccl'ias epl'as ꝺſtinabat: ⁊ eos
i fide xp̄i ꝯfortabat. Inter q̄s vnam ſcripſit
ad romanā eccl'iaꝫ ſicᷣ legiᷣ in hiſtorijs eccle-
ſiaſticis: rogās ne ſuū martyriū ipediātᷣ: vbi
ſic dicit. A ſyria vſqꝫ romā cuꝫ beſtijs terra
mariqꝫ depugno: die ac nocte ꝯnexus ⁊ col
ligatus ꝺcē leopardis militibꝰ ducor ad cu-
ſtodiā datis: q ex beneficijs n̄ris ſeniores fi-
unt: ſꝫ ego eoꝝ neq̄tijs magis erudior. O ſa
lutares beſtie: q̄ ꝑparātᷣ mihi qn̄ veniēt: qn̄
emittētur: qn̄ eis licebit carnibꝰ meis frui?
Inuitabo eas ad deuorationē meā: ⁊ deꝑ-
cabor ne forte vt i nōnullis fecerūt: timeātᷣ
cōtingere corpus meū: quinimo ꝯ̄ſi cuncta-
buntᷣ: ego vim faciā: ego me igerā. Date q̄ſo
veniā. ego noui qd mihi expediat ignes cru
ces: beſtie: diſꝑſiones oſſiū: diſcerptiones
omniū mēbroꝝ: ⁊ totiꝰ corporis ⁊ oia pene
in me martyrij ſupplicia diaboli arte queſi-
ta cōſentur: dūmodo Ieſū chriſtū merear
adipiſci. Cū ergo romā veniſſet: ⁊ āte Tra
ianū ductus fuiſſet: dixit ei Traianꝰ. Igna
ti cur antiochiā rebellare facis: ⁊ gētē meā
ad xp̄ianitatē conuertis? cui ignatius. Uti-
nam ⁊ te poſſeꝫ cōuertere vt ſemꝑ obtine-
res ꝓncipatū. cui Traianꝰ. Sacrifica dijs
meis: ⁊ ſacerdotum oiuꝫ princeps eris. cui
Ignatius. Nec dijs tuis ſacrificabo: nec tu
am affecto dignitatē. De me qcqd vis face-
re poteris: ſꝫ nullatenꝰ me imutabis. Traia
nus dixit. Plūbatis ſcapulas eius cōtūdite
⁊ vngulis latera eius laniate: ⁊ duris lapi-
dibus eius vulnera confricate. Cumqꝫ hec
omnia in eum feciſſēt: ⁊ ipſe imobilis perma
neret: dixit Traianus. Carbones viuos af
ferte: ⁊ ipſuꝫ nudis plātis deſuꝑ ābulare fa
cite. cui Ignatiꝰ. Nec ignis ardēs: nec aqua
buliens poterit i me Chriſti ieſu charitatem
extiguere. Cui Traianus. maleficia ſūt ꝙ
tāta patiēs nō conſentis. cui Ignatiꝰ. Nos
xp̄iani malefici nō ſumꝰ: ſed in lege noſtra
maleficos viuere ꝓhibemꝰ: ſꝫ vos malefici
eſtis q idola adoratis. Traianus dixit. Dor-
ſum eiꝰ vngulis laniate ⁊ plagas ſale perfū
dite. Cui Ignatius. Nō ſūt cōdigne paſſio-
nes huiꝰ tēporis ad futurā gloriā. Traianꝰ
dixit. Nā nūc eū tollite: vinculis ferreis al-
ligate: in cippo in imo carceris cuſtodite et
poſt triduū deuorandū beſtijs date. Tertia
igitur die iperator ⁊ ſenatus oiſqꝫ populus
conuenerūt vt viderēt ep̄m anthiocenū: q
erat cū beſtijs pugnaturus. Dixitqꝫ traianꝰ
Quoniā ignatius ſuperbus ⁊ cōtumax eſt
ipſum alligate: ⁊ duos leones ad ip̄m laxa-
te: vt nullas reliqas ex eo reliquāt. Tūc ſā-
ctus ignatiꝰ dixit ad populū q aſtabat. Uiri
romani q hoc certamē aſpicitis nō ſine mer
cede laboraui: q꞉ non propter prauitatē: ſꝫ
ꝓpter pietatē hec patior. Deinde cepit dice
re ſicut legitur in hiſtoria eccleſiaſtica. Fru
mētū xp̄i ſū beſtiarū dentibus molar vt pa-
nis mūdꝰs efficiar. Hoc audiēs iperator di
xit. Grandis eſt tolerantia xp̄ianoꝝ. Quis
grecoꝝ tolerare et tāta pro deo ſuo? Rn̄dit
Ignatius. Nō hec mea virtute: ſed xp̄i ad-
iutorio toleraui. Tūc ſanctus ignatius ce-
pit leones ꝓuocare vt ad ſe deuorāduꝫ oc-
currerēt. Accurrētes igiᷣ duo ſeui leones
ipſū tātūmodo ſ̄focauerunt: carnē tamen
eius nullatenus tetigerunt. Traianus aūt
hoc vidēs cū nimia admiratiōe diſceſſit ꝑ-
cipiens vt non ꝓhibereᷣ ſi qs vellet tollere
corpus eius. Quapropter chriſtiani corpus

eius tulerunt: ⁊ ipſum honorifice ſepelierūt
Cum autē Traian⁹ q̄ſdam litteras recepiſ
ſet: i q̇bus Plini⁹ ſecūd⁹ chriſtianos quos
īpator occidi iuſſerat plurimū cōmēdabat:
voluit de his q̄ ignatio intulerat: ⁊ p̄cepit vt
nullus xp̄ianus ingreretur: ſiq̄s tn̄ incideret
puniret̄. Legit̄ aūt ꝙ beatus ignati⁹ inter tot
tormētoꝝ genera nunq̄ȝ ab inuocatione no/
minis ieſu xp̄i ceſſabat. Quē cū tortores re
quirerent cur hoc nomē totiēs replicaret: ait.
Hoc nomē cordi meo inſcriptū habeo: ⁊ iō
ab ei⁹ inuocatiōe ceſſare nō valeo. Poſt mor
tē igit̄ ei⁹ illi q̇ audierāt volētes curioſius
experiri cor ei⁹ ab eius corpore auellunt: ⁊
illud ſcindentes p̄ mediū totū cor īſcriptū h̄
noīe ih̄s aureis litteris inuenerūt. vn̄ ex hoc
plurimi crediderūt. De h̄ ſancto dicit Ber.
ſup pſal. q̇ habitat. Magn⁹ ille ignati⁹ audi
tor diſcipuli quē diligebat ieſus: martyr ⁊
ipſe cui⁹ precioſis reliq̇s ē noſtra dedicata
pauptas Mariā q̇dē i pluribꝰ q̄s ad eā ſcri
pſit epiſtolis xp̄iferā cōſultat. Egregi⁹ pla/
ne titulus dignitatis ⁊ cōmēdatio honoris
īmēſi. ❡ De purificatiōe beate marie ꝟginis

Purificatio

beate Marie virginis qua/
dragesimo die poſt natiuitatē do/
mini facta ē. Cōſueuit aūt illud feſtū tribus
nominibꝰ appellari. ſ. purificatio: hipopan/
ti: ⁊ cādelaria. Purificatio autē dicitur ex
eo ꝙ quadrageſimo die a natiuitate dn̄i be/
ata virgo Maria ad tēplū venit vt ſecun/
dū legis cōſuetudinē mūdaret̄: cū tamen
ſub illa lege nō teneret̄. Preceperat autē
lex leuitici. 12°. ꝙ mulier que ſuſcepto ſemi/
ne filium peperiſſet: imūda eſſet ſeptē die/
bus: imūda ſcilicet a cōſortio hominū: ⁊ ab
ingreſſu tēpli. Sed cōpletis ſeptē diebus: mū
da q̇dē efficiebatur quo ad cōſortiū homi/
nū: ſȝ adhuc vſq̄ ad. 33. diē quo ad ingreſſū
tēpli immunda erat. Tandē cōpletis. 40. die
bus: quadrageſimo die tēplū intrabat: ⁊ pu
erum cū munerib⁹ offerebat: Si vero femi
nam peperiſſ: duplicabantur dies: ⁊ quo
ad conſortiū hominū: ⁊ quo ad ingreſſū tem
pli. Quare aūt dn̄s p̄cepit vt quadrageſimo
die puer in tēplū offerretur triplex pōt eſſe
ratio. Una vt p̄ hoc intelligatur: ꝙ ſicut pu
er q̄drageſimo die i materiale tēplū inducit̄
ſic ⁊ quadrageſima die a cōceptione vt ſe/
pi⁹ aīa in corpus tanq̄ȝ i ſuū tēplū infundit̄:
ſicut dicitur i ſcholaſtica hiſtoria: lȝ phyſici
dicāt ꝙ. 46. dieb⁹ corpus p̄ficiat̄. Secūda
vt ſicut aīa. 40. die corpori īfuſa ab ip̄o corpo
re maculatur: ſic q̄drageſima die tēplū in/
grediēs p̄ hoſtias ab ipſa macula āpli⁹ expi
etur. Tertia vt p̄ hoc detur itelligi ꝙ i tem
plū celeſte merent̄ igredi. cū decē p̄cepta
cū fide q̄ttuor euāgeliſtaꝝ voluerit obſer/
uare: In pariēte vero feminā duplicant̄ di
es quo ad tēpli ingreſſionē ſic ⁊ duplicantur
quo ad corporis formatiōē. Nā ſic in. 40.
dieb⁹ corp⁹ maſculi organizatur ⁊ p̄ficitur
⁊ i q̄drageſimo die aīa īfunditur: ſic corpus
femine in octoginta perficitur: octogeſima
die aīa vt ſepius iſpirat̄. Quare aūt duplo
corpus femine tardius p̄ficitur in vtero q̄ȝ
corpus viri ⁊ ei aīa īfunditur: omiſſis ratio/
nibus naturalibꝰ triplex pōt aſſignari ratio
Prima qm̄ xp̄s aſſūptur⁹ erat carnē i ſexu
virili: ideo ut ſexū ip̄m honoraret ⁊ āpliorē
ſibi gratiā faceret voluit vt puer citi⁹ forma
ret̄: ⁊ mr̄ citi⁹ mūdaret̄. Scd̄a vt qm̄ mlier
plus peccauit q̄ȝ vir ⁊ ſic erūne ei⁹ ab erūnis
viri duplicate ſūt exterius in mundo: ſic ⁊
duplicari debuerunt interius in vtero.
Tertia vt per hoc detur intelligi ꝙ mulier
quodammodo plus fatigauit deum q̄ȝ vir
ex eo ꝙ amplius deliquit. deus quodam/
modo in noſtris prauis operibus fatigatur
Unde ipſe dicit Eſa. 43. Seruire me feci/
ſtis in iniq̇tatibus veſtris. ⁊ idē Eſa. p̊. Labo
raui ſuſtinens. Beata igitur virgo huic legi
purificationis non tenebatur: quia non pe/
perit ſuſcepto ſemine: ſed myſtico ſpirami/
ne. Unde Moyſes addidit ſuſcepto ſemi/
ne. Cum tamen neceſſe non erat quantum
ad alias mulieres que omnes ſuſcepto ſe/
mine pariunt. Sed ideo addidit: vt dicit
Bernardus. quia timuit in matrem domini
blaſphemiā irrogare. Uoluit tn̄ ſe i hoc ſub/
dere legi p̄pter quatuor rationes. Pria rō
eſt vt exemplum humilitatis daret. vn̄ dic̄
Ber. Uere beata virgo non habes cauſā

nec tibi opus ē purificatione. Sed nūquid
filio tuo op⁹ erat circūciſione: eſto iter mu/
lieres tanq̄ȝ vna illarū. Nam ⁊ filius tuus
ſic ē in medio pueroꝝ. Hec autē humilitas
nō ſolū fuit ex parte mr̄is: ſed ēt ex parte fi
lij q̇ ſimiliter voluit ſe i hoc ſubdere legi. Nā
in natiuitate ſe habuit vt pauper homo: in
circuncisione vt pauper ⁊ peccator hō. Sȝ
hodie vt paup ⁊ peccator ⁊ ſeruus hō. Ut
pauper in eo ꝙ oblationē pauperum elegit.
Ut peccator in eo ꝙ ipſe cum matre voluit
expiari: vt ſeruus q̄nti. ſ. ad ſimilitudinē i eo
ꝙ voluit redimi: ⁊ etiā voluit poſtmodum
baptizari: nō propter culpā purgandam: ſȝ
propter eius humilitatē maximā oſtendēdā
Nā oīa remedia cōtra originale peccatum
inſtituta xp̄s in ſe aſſumere voluit: nō quia
aliquatenus indigeret: ſed vt humilitatē ſu
am maximā nobis oſtēderet: ⁊ vt illa reme/
dia pro tēpore ſuo bona fuiſſe mōſtraret.
Quinq̄ȝ. n. remedia cōtra ipſū originale pec
catū per proceſſum tēporis inſtituta ſunt:
quoꝝ tria ſecūdū ꝙ dicit Hugo de ſancto
victore i lege veteri inſtituta ſūt. ſ. oblatio/
nes: decimationes: ſacrificioꝝ imolatiōes
per que maxime opus noſtre redēptionis
exprimebatur. Nā modus redimēdi expri/
mebatur per oblationē: ipſum preciū per ſa
crificium in quo erat ſanguis effuſio: ipſum
redēptū per decimationē: q̇ hō ſignificat̄
per decimā dragmā. Primū ergo remediū
fuit oblatio. Unde Cain obtulit deo mune
ra de frugibus: ⁊ Abel de gregibus. Secū
dū fuit decimatio. vnde ⁊ Abraham Mel
chiſedech ſacerdoti decimas obtulit. Nam
ſecūdum Augu. decimabat̄ quod curaba/
tur. Tertium fuit ſacrificioꝝ oblatio. Ipſa
. n. ſacrificia ſecūdū ꝙ dicit Grego. erāt cō
tra originale peccatū. Quia tamē exigeba/
tur: vt ad minus alter parētū fidelis eēt: et
aliquando vtriq̄ȝ infideles eē poterāt: ideo
aduenit quartū remediū. ſ. circūciſio: que ſi
ue parentes fideles eſſent: ſiue ifideles va
lebat. Sed q̇ illud remedium non poterat
conuenire niſi ſolis maribus: nec ianuā pa
radiſi poterat apire: ideo ſucceſſit ei baptiſ/
mus qui ē cōmunis oībus: ⁊ ianuā celi ape/
ruit. Primum igit̄ remedium chriſtus aſſū
pſiſſe videt̄ quando dn̄s in tēplo a parenti
bus ē oblatus. Secūdū remediū quodāmo
do aſſūpſit qn̄ quadraginta diebus ⁊ nocti
bus ieiunauit. Quia enī nō hēbat vt ſolue
ret decimas rerū ſaltē dō obtulit decimas
dieꝝ. Tertiū aſſūpſit qn̄ mr̄ ei⁹ par turtu/
rū: aut duos pullos colūbarum pro eo ob/
tulit vt inde ſacrificiū fieret. Uel qn̄ i cruce
ſe in ſacrificiū obtulit. Quarto qn̄ ſe circūci
di permiſit. Quinto qn̄ a Joanne baptiſma
ſuſcepit. ❡ Secūda ratio ē vt legē ipleret.
Non. n. venerat dn̄s legē ſoluere: ſed adim
plere. Nā ſi in hoc legē ſoluiſſet potuiſſent
ſe iudei excuſare ⁊ dicere. Quoniā doctri/
nā tuā nō recepim⁹ ex eo ꝙ diſſimilis es pa
tribus: nec legis traditiones obſeruas. Tri/
plici aūt legi ſe hodie chriſtus ⁊ virgo ſubiecit
Primo legi purificationis in ſignificationē
virtutis vt poſtq̄ȝ oīa bene fecerim⁹ dicam⁹
ꝙ ſui inutiles ſumus. Secūdo legi redēptio
nis ad exēplū hūilitatis. Tertio legi oblatio
nis ad exēplū paupertatis. ❡ Tertia rō ē vt
legē purificatiōis terminaret. Sicut. n. adue
niente luce ceſſāt tenebre ⁊ adueniēte ſole
recedit vmbra: ſic ⁊ adueniente purificatio
ne vera ceſſauit purificatio typica. Ibi. n.
aduenit vera purificatio nr̄a. i. xp̄s q̇ actiue
dr̄ purificatio ex eo ꝙ nos p̄ fidē purificat:
ſecūdū ꝙ dr̄ i actibꝰ. Fide purificās corda
eoꝝ. Hinc. n. ē ꝙ nec decetero p̄res tenent̄
ad ſolutionē: nec mr̄es ad purificationē vel
tēpli igreſſionē: nec filij ad illā redēptionē.
❡ Quarta rō ē vt nos purificādos īſtruerē.
Quinq̄ȝ aūt modis fit purificatio ab īfamia
licet tres ibi hēant̄: ſecūdū quos ⁊ nos purga
ri debemus. ſ. iuramēto qđ ſignificat pecca
ti abrenūciationē. Aq̄ que ſignificat baptiſ/
malem ablutionē. Igne q̇ deſignat ſpūalis
gratie infuſionē. Teſtibus qui deſignāt bo
norum operum multitudinē. Bello quod ſi
gnificat tentationē. Ueniēs aūt beata virgo
ad templū filiū ſuū obtulit. ⁊ eū q̄nq̄ȝ ſyclis
redemit. Notādū. n. ꝙ q̄dā p̄mogenita re/
dimebant̄: ſicut p̄mogenita duodecim tribu
um que redimebātur q̄nq̄ȝ ſyclis: quedā q̄
redimebāt̄ ſicut primogenita leuitaꝝ q̄ nū/

q̃ redimebanť. Sʒ cũ iam ad adultã etateʒ
puenieбant ſemp in tẽplo dño ſeruiebant. ⁊
ſic primogenita mũdoꝝ animaliũ que iterũ
non redimebanť: ſʒ dño offerebanť. Que/
dã cõmutabantur: vt primogenita aſini qȯ
cõmutabať in ouẽ. Quedã occidebanť vt
ꝑmogenita canis. Cũ igiť fuerit xp̃s de tri/
bu iuda q̃ fuit vna de duodeciʒ tribub⁹: pa/
tet ꝙ debuit redimi. Obtulerũt ꝓ eo dño
par turturꝝ aut duos pullos colũbaꝝ. Hec
eniʒ erat oblatio paupeꝝ: ſed agn⁹ oblatio
diuitũ. Nõ aũt dixit: pullos turturꝝ: ſʒ pul/
los colũbaꝝ q2 ſẽp inueniunť: nec diciť par
colũbaꝝ ſicˊ par turturꝝ: q2 colũba ẽ auis libi
dinoſa: ⁊ ideo i ſacrificio ſuo deus noluit of/
ferre. Sed nõne virgo maria paulo ante a
magis multa pondera auri receperat? Ui/
detur ẽ ꝙ bene potuerit agnũ vnũ emere.
Sʒ dicendũ ꝙ ſine dubio ſecundum Ber.
magi magna põdera auri obtulerũt: q2 non
eſt veriſimile ꝙ tales reges tali puero vilia
munera obtuliſſent. Sʒ tñ beata virgo vt
aliq̃bus placet iſtud ſibi nõ retinuit ſʒ ſtatim
pauperibus erogauit. Uel forte i egyptuʒ
peregrinationi p ſeptẽniũ imminenti ꝓuide
re reſeruauit: vel forte nõ in magna quanti
tate talia obtulerũt: cũ hec i ſignificationẽ
myſticã offerrent. ponit aũt expoſitoꝛ tres
oblationes de dño factas. Prima facta eſt
de ipſo a parentibus. Secunda ꝓ ipſo de
auibus. Tertiã fecit ipſe in cruce ꝓ homini
bus. Prima oſtendit eius humilitatẽ q̃a do
minus legis ſe legi ſubiecit. Secunda pau
pertatẽ q̃a pauperũ oblationẽ elegit. Ter/
tia charitatẽ quia ſe ꝓ peccatoribus tradi/
dit. Proprietates turturis habenť his vſi/
bus. Alta petit turtur canendo gemit: veni
ens ver nũciat ⁊ caſte viuit: ſolusq; mora
tur. Pullos nocte fouet morticiniũq; fugit
Proprietateſq; colũbe his vſib⁹ nominãť
Grana legit. volitat ſociata: cadauera vi
tat. Felle caret: plãgit ſociũ: p oſcula tãgit
Petra dat huic nidũ: fugit hoſtẽ i flumine
viſuʒ. Roſtro non ledit: geminos pullos hñ
nutrit. ¶ Diciť ſcd̃o hec feſtiuitas hippopã
ti qȯ idẽ ẽ qȯ preſẽtatio ex eo ꝙ chriſtus ẽ in
tẽplo ꝑſẽtat⁹. Uel hippopãti qȯ idẽ ẽ qȯ ob

uiatio: q2 Symeõ ⁊ Anna obuiauerũt dño
cũ offerreť i tẽplo. Et diciť ab hippo qȯ ẽ ire
⁊ ãti qȯ ẽ cõtra. Tũc aũt accepit eũ Syme
on i vlnas ſuas. Et notãdũ ꝙ triplex obum
bratio ſiue exinanitio hic de ſaluatoꝛ nr̃o fa
cta ẽ. Pria ẽ exianitio vitatis. ille. n. ẽ vitas
q̃ oẽʒ hoieʒ p ſeipʒ q̃ ẽ via ſeipʒ q̃ ẽ vita ducit
hodie ab alijs ſe duci pmiſit. Cũ inducerent
igr puerꝝ Jeſuʒ ⁊c̃. Secũda ẽ exaninatio bo
nitatis: qm̃ ille q̃ ſolus ſanct⁹ ⁊ bon⁹ ẽ: tanq̃
imund⁹ voluit cũ matre expiari. Tertia eſt
exinanitio maieſtatis: qm̃ ille q̃ ẽ poꝛtãs oĩa
verbo virtutis ſue: hodie i vlnis ſenis ſe re/
cipi ⁊ poꝛtari pmiſit: q̃ tamẽ poꝛtabat poꝛtã
teʒ ſe ſecũdũ illud. Senex puerꝝ poꝛtabat:
puer aũt ſenẽ regebat. Tũc autẽ Symeon
benedixit eũ dicẽs. Nũc dimittis ſeruũ tuũ
dñe ⁊c̃. Et appellabat eũ Symeõ tribus no
minib⁹. ſ. ſalutare: lumẽ: ⁊ gloriã plebis iſra/
el. Rõ aũt hui⁹ triplicis noĩs põt q̃druplici
ter ſumi. Primo penes nr̃aʒ iuſtificationeʒ
vt dicať ſalutare remittẽdo culpã q2 Jeſus
iterpretať ſalutare: ex eo ꝙ ſaluũ facit po/
pulũ. ſ. a peccatis eoꝝ. Lumẽ dãdo grãm.
Gloria plebis dãdo gloriã. Secũdo penes
nr̃am regenerationẽ. Nã pmo puer exoꝛci/
zatur ⁊ baptizať ⁊ ſic a peccato mũdať quo
ad pmũ. Secũdo cãdela accẽſa ei dať quo
ad ſecunduʒ. Tertio ad altare offertur quo
ad tertiũ. Tertio penes hodiernã ꝓceſſiõeʒ
Nã primo cãdele bñdicunť ⁊ exoꝛcizantur
Secundo accẽdunť ⁊ in manibus fidelium
danť. Tertio eccleſiã cum cãticis ingredi/
unť. Quarto penes triplicẽ hui⁹ feſti deno/
minationẽ. Nã dicitur purificatio quo ad
purgationẽ culpe p hoc ꝙ dicitur ſalutare.
Dicitur cãdelaria quo ad illuminationẽ gra
tie p h̃ ꝙ dicitur lumẽ. Diciť hippopãti quo
ad collatõnẽ gloꝛie: p h̃ ꝙ dr̃ gl̃ia plebis ſue
iſrael. Tũc. n. occurrem⁹ obuiã xp̃o in aera
Uel poteſt dici q2 laudatur chriſtus in hoc
cãtico: vt pax: ut ſal⁹: vt lux: vt gloꝛia. Pax
eſt q2 mediatoꝛ. Salus q2 redemptoꝛ. Lux
q2 doctor. Gloria q2 premiatoꝛ. ¶ Diciť ⁊
tertio hoc feſtũ cãdelaria. ex eo ꝙ cãdele ac
cẽſe i manibus poꝛtãtur. Quare autẽ eccle
ſia hoc oꝛdinauerit: vt. ſ. i hac die cãdele ac

cenſe in manibus poꝛtantur. Poſſunt aſſi/
gnari quatuoꝛ rõnes. Primo pp remouen
dã erroneã cõſuetudinẽ. Romani. n. olim
in cal̃. februarij ad honoꝛeʒ februe matris
martis q̃ erat deus belli vrbẽ de quinto in
quintũ annũ cũ cereis ⁊ facibus tota nocte
illuſtrabant: vt filius ſu⁹ eis victoꝛiã de ini/
micis concederet: cuius matrẽ tã ſolẽniter
honoꝛarent. Et illud ſpatiũ dicebatur luſtꝝ
Romani ẽt i februario ſacrificabãt februo
. i. Plutoni ⁊ ceteris dijs infernalib⁹: ⁊ hoc
pꝛo aĩab⁹ anteceſſoꝛũ ſuoꝝ. Ut ergo pꝛopi
tiareť eoꝝ: ideo ⁊ eis ſolẽnes hoſtias offere
bãt ⁊ tota nocte eoꝝ laudib⁹ iſiſtẽtes cũ ce
reis ⁊ accenſis facib⁹ vigilabãt. Mulieres
etiã romanoꝝ: vt ait innocẽtius papa: his
dieb⁹ feſtis luminariũ exercebãt: qȯ a qui/
buſdã fabulis poetaꝝ oꝛiginẽ traxit. Aiunt
. n. ꝙ Proſerpina fuit adeo ſpecioſa ꝙ Plu
to deus infernalis eã cõcupiſcens ipſã ra/
puit: ⁊ deã eã fecit. Parẽtes ãt ſui p ſiluas
⁊ nemoꝛa cũ facib⁹ ⁊ luminaribus eã multo
tẽpoꝛe queſierũt. Et iſtud mulieres roma/
noꝛũ repꝛeſentãtes cũ facib⁹ ⁊ luminarib⁹
circuibãt. Et qm̃ difficile ẽ cõſueta relique
re xp̃iani de gentib⁹ ad fidẽ cõuerſi difficile
poterãt relinquere hi⁹ conſuetudines paga
noꝛũ. Ideoq; Sergius papa hãc cõſuetudi
nẽ in meli⁹ cõmutauit: vt. ſ. xp̃iani ad hono
rẽ ſãcte marie mr̃is dñi oĩ ãno i hac die totũ
mũdũ cũ accenſis candelis ⁊ benedictis ce
reis illuſtrarent: vt ſolẽnitas q̃dẽ ſtaret: ſed
alia intẽtõe fieret. Secũdo ꝓpter oñdendã
virginis puritatẽ. Aliq. n. audiẽtes virginẽ
purificatã poſſent credere ipſã purificatio
ne indiguiſſe. Ut vero oſtẽdať ꝙ tota fuit
puriſſima ⁊ ſpendida: iõ oꝛdinauit eccleſia
vt luminoſos cereos baiulem⁹ ac ſi in ipſo
facto dicat eccleſia. Uirgo beata purifica/
tione nõ indiges: ſed tota rutilas: tota ſplen
des. Uere. n. purificatiõe nõ indigebat: que
⁊ nõ ſuſcepto ſemine cõceperat: ⁊ in matris
vtero pfectiſſime mũdata ⁊ ſãctificata erat
Adeo ãt fuit i mr̃is vtero: ⁊ in aduentu ſpi/
rit⁹ ſancti ſanctificata ⁊ mũdata: ꝙ nõ ſolũ
aliquod iclinariũ ad peccatũ in ea penitus
nõ remãſerat: ſed ẽt virtus ſãctitatis ⁊ ca/

ſtitatis ei⁹ vſq; ad alios extẽdebať ⁊ trãſfũ
debať ita ꝙ i alijs oẽs mot⁹ carnalis cõcu/
piſcẽtie extiguebat. Uñ dicũt iudei ꝙ cum
Maria pulcherrima fuerit: a nullo tñ potu
it vnq̃ cõcupiſci. Et rõ ẽ q2 virtus ſue caſti/
tatis cũctos aſpicientes penetrabat: ⁊ oẽs
eius concupiſcẽtias expellebat. Uñ cõpa/
rať cedro: q2 ſicut cedrus ſerpẽtes ſuo odo
re interficit: ita eius ſãctificatio in alijs irra
diabat: ⁊ oẽs motus in carne ſerpẽtes occi/
debat. Cõparať ẽt myrrhe q2 ſicut myrrha
iterficit vermes ſic eius ſãctitas cõcupiſcẽ/
tias carnales. Et hãc ꝓrogatiuã hũit pꝛe ce
teris ſãctificatis i vtero ⁊ virginib⁹: q2 eoꝝ
ſanctitas ⁊ caſtitas in alios ñ trãſfũdebatur
nec carnales mot⁹ in alijs extiguebat. Uir/
tus ãt caſtitatis virginis ẽt ipudicoꝝ coꝛda
medullitus penetrabat ⁊ ea quo ad ipſaʒ ꝑ/
tinus caſta reddebat. Tertio ꝓpter repre/
ſentãdã hodiernã ꝓceſſionẽ. Nam. b. virgo
Maria: ⁊ Joſeph: ⁊ Simeõ: ⁊ Anna hodie
venerabilẽ ꝓceſſionẽ fecerũt ⁊ puerũ Jeſũ
in tẽplũ ꝑſentauerũt: ſic ⁊ nos ꝓceſſionem
facimus ⁊ cereũ accẽſũ p quẽ ſignificatur
Jeſus i manibus baiulam⁹ ⁊ vſq; in eccleſi/
as deferimus. Tria. n. ſũt in cereo. ſ. licinus
cera: ⁊ ignis. Per hec ſignificãť tria que fu
erũt i xp̃o. Nã cera ſignificat carnẽ xp̃i que
nata ẽ de virgine maria ſine coꝛruptiõe car
nis. ſicut apes cerã gignunt ſine alterutriũ
cõmixtiõe. Licin⁹ i cera latẽs ſignificat aĩaʒ
cãdidiſſimã i carnẽ latẽtẽ. Ignis vero ſiue
lumẽ ſignificat diuinitatẽ: q2 ds nr̃ ignis cõſu
mẽs ẽ. Uñ q̃dã ſic ait. Hãc i honoꝛe pie cã/
delã poꝛto marie. Accipe p cereã carnẽ de
virgine verã. Per lumẽ numẽ maieſtatis
atq; cacumẽ. Licinus ẽ aĩa ſub carne latẽs
pꝛeoptima. Quarto ꝓpter iſtructiõeʒ nr̃am
In hoc. n. iſtruimur ꝙ ſi volumus eẽ añ de/
um purificati ⁊ mũdi tria in nobis hẽre de/
bemus. ſ. fidem veram: actionem bonam: ⁊
itẽtionem rectã. Nã cãdela in manu accen
ſa ẽ fides cũ operatione bona. Et ſicut can
dela ſine lumine dicitur eẽ moꝛtua: ⁊ lumen
p ſe ſine candela non lucet: ſʒ moꝛtuum eſſe
vr̃: ſic ⁊ operatio ſine fide: ⁊ fides ſine bono
opere moꝛtua eſſe dicitur. Licinus ãt int⁹

in cera occultatus eſt itentio recta. Unde
gregorius. ſic ſit opus in publico vt tñ in oc/
culto itẽtio maneat. ¶ Quedã matrona no
bilis i btãm ꝟginẽ maximã deuotionẽ hẽbat.
Hec quãdã capellã iuxta domũ ſuã cõſtru
xerat: ⁊ ꝓpriũ capellanũ hñs omni die miſſã
de btã virgine audire volebat. Appropin/
quãte aũt feſto purificatiõis btẽ marie vir/
ginis: ſacerdos ob quoddã ſuũ negociũ lon
gius receſſit: ⁊ dña die illo miſſã hr̃e non po/
tuit. Uel vt alibi legit̃: oĩa q̃ hr̃e poterat etiã
veſtimẽta ꝓ amore virginis dabat. Unã cuz
clamidẽ dediſſet ⁊ ad eccl'iam ire nõ poſſet
ſine miſſa illã ea die manere oportebat. De
quo cũ plurimũ doleret eccleſiã ꝓpriã ſeu
camerã intrauit ⁊ ante altare virginis ſe ꝓ/
ſtrauit. Tũc ſubito i exceſſu mẽtis facta vi/
debat̃ ſibi ſe in eccleſia pulcherrima ⁊ ſpe/
cioſa collocatã eẽ. Et reſpiciẽs vidit turbã
magnã virginũ i eccleſiã veniẽtẽ: q̃s q̃dam
virgo pulcherrima diademate coronata p̃i
bat. Cũq3 oẽs ꝑ ordinẽ ꝯſediſſẽt: ecce turba
alia iuuenũ q ⁊ ipſi iuxta ordinẽ cõſederunt.
Et ecce q̃dã maximũ cereoꝝ faſſẽ deferẽs:
cereũ primo virgini q̃ ceteras anteibat de/
dit: ⁊ poſtea alijs virginib' ⁊ iuuenibus tri/
buit. Deide ad illam matronam venit ⁊ cere
um ei obtulit quẽ illa libẽter accepit. Tũc ꝑ
chorum reſpiciẽs vidit duos ceroferarios:
ſubdiaconũ: diaconũ: ⁊ ſacerdotẽ: ſacris in/
dutos veſtib' ad altare ꝓcedẽtes: tãq3 miſ/
ſaꝝ ſolẽnia celebrare volẽtes. Uidebatur
aũt ſibi q accoliti eẽnt Uincẽtius ⁊ Laurẽ
tius diaconus ⁊ ſubdiaconus duo ãgeli: ſa/
cerdos aũt xp̃s. Fcã autez cõfeſſione duo
pulcherrimi iuuenes in medium chori ierũt
⁊ officiũ miſſe alta voce ⁊ deuotiſſime icepe
rũt ⁊ ceteri q i choro erãt ꝓſequũt̃. Cũ aũt
ad oblationẽ vẽtũ fuiſſet: regina virginum
⁊ cetere virgines cũ alijs q erãt i choro cere
os ſuos ſacerdoti vt moris eſt flexis genib'
obtulerũt. Cũ aũt ſacerdos illã matronam
expectaret: vt ſibi cereũ ſuũ offerret: ⁊ illa
ire nollet: miſit ad eã regina ꝟginũ ꝑ nũcuũ
q ruſticitatẽ faceret: qꝛ ſacerdotẽ tã diu ex/
pectare p̃mitteret. Illa aũt rñdit q̃tenus ſa/
cerdos i miſſa ſua ꝓcederet: qꝛ cereũ ſuũ ſi/
bi nõ offerret. Tũc iteꝝ regina aliũ nũcium
miſit: cui ſimiliter illa rñdit. Qđ cereum ſibi
datũ nulli penitus daret: ſ3 illũ ex deuotio/
ne teneret. Regina aũt virginũ nũcio p̃ce/
pit dicẽs. Uade ⁊ iteꝝ eã roga vt cereũ of/
ferat: ſin aũt ip̃m de manibus eius violẽter
auferas. Cũq3 nũcius iuiſſ3 ⁊ illa rogãtẽ au
dire recuſaret: dixit ſe i mãdatis hr̃e vt ip̃m
ab ea violẽter auferret. Tũc ille cũ magna
violẽtia cereũ cepit: ⁊ ipſũ auferre conabat̃.
Illa aũt forti' tenebat: ⁊ ſe viriliter defẽde
bat. Cũq3 lõga fieret altercatio: ⁊ hinc inde
cereus violẽtius traheret̃ ſubito cere' fra/
ctus ẽ: ⁊ medietas i manu nũcij: ⁊ alia medie
tas i manu ipſi' domine remãſit. Ad hãc igi
tur vehemẽtẽ fractionẽ illa ſubito ad ſe re/
dijt: ⁊ ſe iuxta altare vbi ſe poſuerat iueniẽs
cereũ fractũ i manu ſua reppit. De quo val/
de admirans imẽſas grãs btẽ virgini reddi/
dit que eã ſine miſſa illa die remanere nõ ꝑ/
miſit: ſ3 tali officio itereſſe fecit. Illa aũt ce/
reũ diligẽter repoſuit: ⁊ ꝓ maximis religis
reſeruauit. Sed ⁊ omnes: vt dr̃: qui tũc tã/
gebant̃ de eo a quacũq3 detinebãt̃ infirmi/
tate ꝓtin' liberabãt̃. ¶ Quedã alia matro/
na dũ eẽt grauida quadã nocte i ſõnis vidit
ſe portare quoddã vexillũ qđ colore ſãgui/
neo erat tinctũ. Euigilãs autẽ cõtinuo ſẽſuz
amiſit: quã diabolus adeo ludificabat vt vi
deret̃ ſibi q xp̃ianã fidẽ quã hacten' habue
rat iter mãmillas hẽret ⁊ tñ cõtinuo exiret.
Que cuz nullatenus curari poſſet in quadã
eccleſia beate virginis i feſto purificationis
pernoctauit: ⁊ integram ſanitatem recepit.

¶ De nomine ſancti Blaſij.

Laſius quaſi blandus: vel blaſius
quaſi belaſius: a bella quod eſt ha/
bitus ⁊ flos paruulus: blandus per dulcedi/
nem ſermonum: humilis per habitum virtu
tum: paruulus per humilitatem morum.

¶ De ſancto Blaſio.

Laſius cuz omni manſuetu/
dine ⁊ ſanctitate pol
leret xp̃iani eũ i ſebaſte ciuitate cappadocie
in epiſcopum elegerunt. Qui epiſcopatu
ſuſcepto ob dioclicianam perſecutionẽ ſpe/
lũcam petijt ⁊ ibi heremiticam vitam duxit
Cui aues pabulum afferebant: fere ad eum
vnanimiter confluebant: ⁊ dũ vtriſq3 impo/
neret manus eis benedicẽs nõ recedebant
ab eo. Deniq3 ſi q̃ infirmabãt̃ ad eũ cõtinuo
veniebant ⁊ ſanitatem ad integrũ reporta/
bant. Preſes igit̃ illi' regionis duz milites
ſuos ad venãdum miſiſſet ⁊ illi i vanũ alibi
laborãtes ad antrum ſcĩ blaſij perueniſſent:
magnã ibidẽ beſtiaꝝ multitudinẽ ante ipſũ
ſtantium reperierunt. Quas cum nullate/
nus capere poſſent attoniti ſuo domino nũ/
ciauerunt. Qui ſtatim milites plures miſit:
⁊ vt ip̃m cũ oib' xp̃ianis ad ſe adducerent
precepit: in ipſa autẽ nocte ter xp̃s ei appa/
ruit dicẽs. Surge ⁊ offer mihi ſacrificiũ. Ec
ce aũt aduenerũt milites dicentes. Egrede
re vocat te preſes. Quibus rñdit ſcũs blaſi
us: Bene veniſtis filij: nunc video quia de/
us non ẽ oblitus mei. Pergens vero cũ eis
nũq3 a predicatiõe ceſſauit: ⁊ corã eis mira/
bilia multa fecit. Tunc mulier quedã filium
ſuum morientem in cuius gutture os piſcis
tranſuerſum erat ad pedes eius attulit ⁊ vt
ſanaret̃ cuz lachrymis poſtulabat. Sãctus
vero Blaſius ſuper eum manus imponens
orauit: vt puer ille ⁊ oẽs q i ei' noĩe aliquid
peterent ſanitatis beneficium obtinerent: ⁊
ſtati ſanatus ẽ. ¶ Mulier quedã paupercu
la vnũ ſolũ porcũ hñs quẽ tñ violẽter lupus
rapuerat: ſcm̃ blaſium depreca bat̃ vt ſibi
reddi faceret ſuum porcum. Qui ſubridẽs
dixit. Mulier noli cõtriſtari reddetur tibi
porcus tu'. Cotinuo lupus venit ⁊ porcum
reddidit. Ingrediẽs ꝟo Blaſius ciuitatem
iuſſu p̃ncipis carceri mancipat̃: Alia ꝟo die
iuſſit preſes ip̃m ſibi preſẽtari. Quẽ videns
blãdis ſermonib' ſalutauit dicens. Gaude
Blaſi amice deoꝝ. Cui Blaſi'. Gaude ⁊ tu
optime preſes: ſ3 ne dicas eos deos ſ3 demo
nes: qꝛ eterno igni cũ his q eos honorãt tra/
duntur. Irat' p̃ſes eũ fuſtibus cedi iuſſit: ⁊
i carcerẽ retrudi fecit. Cui Blaſi' dixit. In/
ſenſate ſperas ꝑ penas tuas d̃i mei a me au/
ferre amorẽ: q ip̃m i me habeo corroborato
rem. Audiẽs hec vidua illa cui porcũ recu
perauerat: porcũ ip̃m occidit ⁊ caput cũ pe/
dib' candela ⁊ pane ad ſanctũ Blaſium de/
portauit. Ille ꝟo gratias agẽs comedit ſib
q3 dixit. Singulis ãnis cãdelã i eccleſia no/
minis mei offeras: ⁊ tibi ⁊ q̃cũq3 hoc fecerit
bene erit. Quod ſemꝑ egit: ⁊ ſibi ꝓſperitas
multa fuit. Poſt hoc cũ eductũ p̃ſes a car/
cere ad deos iclinare nõ poſſet iuſſit eũ i li
gno ſuſpẽdi: ⁊ carnes ei' cũ ferreis pectini
b' laniari: ⁊ ſic iteꝝ i carcerẽ reportari. Se/
ptẽ ergo mulieres ſequẽtes guttas ſangui/
nis colligebãt. q̃ mox tenẽtur: ⁊ ad deoꝝ ſa/
crificia cõpellũtur. q̃ dixerũt. Si vis vt de/
os tuos adorem' cũ reuerẽtia mitte eos ad
ſtagnũ: ⁊ ibi faciebus ablutis mũdi' adora/
re poſſumus. Let' p̃ſes efficit̃: ⁊ citi' quod
dixerãt adiplet̃. Ille vero deos arripuerũt
⁊ eos i ſtagni mediũ ꝓiecerunt dicẽtes. Si
dij ſunt videbimus. Qđ p̃ſes audiẽs ⁊ p̃ ira
inſaniẽs ⁊ ſeip̃z percutiẽs dixit miniſtris. Cur
ñ tenuiſtis deos noſtros: vt non mitterent̃
in ꝓfũdũ laci': q dixerũt. Doloſe tecũ locu/
te ſunt mulieres: ⁊ eos in ſtagnũ proiecerũt
cui mulieres. De' verus dolorẽ nõ patit̃: ſ3
ſi dij fuiſſent preſciuiſſent vtiq3 quid eis fa
cere volebamus. Iratus preſes iuſſit plũ/
bũ liquefactũ ⁊ pectines ferreos ⁊ ſeptẽ lo
ricas igne cadentes ex vna parte parari: et
ex alia ſeptẽ camiſias efferri lineas. Quo di
cente ex his qđ mallent eligerẽt. Una illaꝝ
duos paruulos habẽs audacter cucurrit: ⁊
lineas camiſias accipiẽs in caminũ proiecit:
pueri vero matri dixerũt. Non nos mater
dulciſſima poſt te reliquas: ſed ſicut nos re/
pleſti dulcedine lactis: ſic nos reple dulcedi
ne regni celeſtis. Tũc preſes iuſſit eas ſu/
ſpendi: ⁊ carnes eaꝝ pectinibus ferreis la/
niari: quarum carnes vt nix albiſſime erãt
⁊ pro ſanguine lac fluebat. Cũ ãt ſupplicia
iuite ferrent: angelus dñi ad eas venit ⁊ eaſ
viriliter cõfortauit dicẽs. Nolite timere: bo
nus. n. opari' ẽ q bene incipit ⁊ bene ꝑficit: ⁊
a conducẽte ſe benedictionẽ meret̃ ꝓ cõple
to ope: ⁊ mercedẽ accepit pro labore: ⁊ gau
diũ poſſidet ꝓ mercede. Tũc p̃ſes iuſſit eas
deponi: ⁊ in caminũ mitti: que diuinitus igne
extincto exierũt illeſe: q̃bus p̃ſes. Iã nũc ar/
tẽ magicã dimittite: ⁊ deos noſtros adora/
te. q̃ rñderũt. Perfice in nos quod cepiſti/

quia iam ad regnuꝫ celeſte vocate ſumus.
Tunc ille data ſnīa eas decollari mādauit.
Que dū decollari deberent flexis genibꝰ
adorauerūt dicentes. Deꝰ q nos a tenebris
vocaſti ⁊ i lucē dulciſſimaꝫ adduxiſti: q nos
ſacrificium feciſti aīas nr̄as ſuſcipe ⁊ ad vi-
tam eternā facias ꝑuenire. Et ſic truncatis
capitibus ad dn̄m migrauerunt. Poſt hoc
iuſſit preſes blaſium ſibi preſētari ⁊ dixit ei
Nūc adoras deos vel nō? Cui blaſius. Im-
pie non timeo minas tuas. Age vt vis: cor-
pus eni meū penitus tibi trado: Tunc iuſſit
mitti in ſtagnū. Ipſe vero ſignauit aquam:
⁊ mox ſicut terra arida fixa ꝑmāſit. Dixit-
q̄ꝫ. Si veri ſunt dij veſtri oſtēdite virtutem
illoꝝ ⁊ ingredimini huc. Ingreſſiq̄ꝫ ſeptua-
ginta viri ſtagnū continuo ſūt ſubmerſi. An-
gelus autē dn̄i deſcēdēs dixit ei. Egredere
Blaſi ⁊ coronam tibi a deo paratā ſuſcipe.
Cūq̄ꝫ exiſſet dixit ad eum preſes. Omnino
decreuiſti adorare deos? Cui Blaſius. co-
gnoſce miſer. quia xp̄i ſeruus ſuꝫ nec demo-
nes adoro: ⁊ ſtatim iuſſit eū decollari. Ipſe
aūt orauit ad dn̄m vt quicūq̄ꝫ ꝓ infirmitate
gutturis: vel alia q̄cunq̄ꝫ infirmitate eius
patrocinia poſtularet: exaudiretur ⁊ conti-
nuo liberaretur. Et ecce vox de celis ad eū
venit ꝙ ſic fieret vt orauit. Sicq̄ꝫ cum duo-
bus puerulis decollatus eſt circa annū do-
mini. 288.

¶ De nomine ſancte Agate.

Agata dr̄ ab agios qd̄ eſt ſcūs ⁊ the-
os deus q̄ſi ſcā dei. Tria eni ſicut
dicit Chriſoꝰ ſūt q̄ ſcm̄ faciunt: ⁊ illa
ꝑfecte fuerūt i ea. ſ. cordis mūditia: ſpūs ſci
ꝑſentia: ⁊ bonorum operum affluentia: vel
dr̄ ab a qd̄ eſt ſine ⁊ geos terra: ⁊ theos deꝰ:
q̄ſi dea ſine terra. i. ſine amore terrenorum.
vel ab aga qd̄ ē loquēs: ⁊ thau ꝯſumatio q̄ſi
cōſumate ⁊ perfecte loquens: qd̄ patet i ſu-
is reſpōſis. vel ab agat qd̄ ē ſuitus ⁊ thaos
ſuꝑior: q̄ſi ſuitꝰ ſuꝑiorꝫ ⁊ hꝫ ꝓpt̄ illd̄ qd̄ dixit.
Summa ingenuitas ē iſta ⁊c. vel ab aga qd̄
eſt ſolennis ⁊ thau conſumatio quaſi ſolēne
cōſumata. i. ſepulta: qd̄ patet i angelis q eā
ſepelierunt

¶ De ſancta Agata.

Agata virgo ingenua: mente ⁊
corpore pulcherrima in
vrbe cathanienſium deum ſemper in omni
ſanctitate colebat. Quincianus autem cō-
ſularis ſicilie cuꝫ eſſet ignobilis: libidinoſus
auarus: ⁊ idolis deditus: beatam Agatam
comprehendere nitebatur: vt qr erat igno-
bilis comprehendere nobilem timeretur.
Quia libidinoſus eius pulchritudine frue-
retur: quia auarus eius diuitias raperet: qr
idolatra dijs faceret eam immolare. Fecit-
q̄ꝫ eam ad ſe adduci. Que cum adducta eēt
⁊ eius immobile propoſituꝫ cognouiſſet tra-
didit eam cuidā meretrici nomine affrodo-
ſie: ⁊ nouem filiabus eius eiuſdem turpitu-
dinis vt per triginta dies ſuaderent ei quo-
modo eius animum immutarent. Et modo
promittendo leta: modo terrendo aſꝑa ſpe-
rabant eam a bono propoſito reuocare.
Quibus beata Agata dixit. mens mea ſu-
per petram ſolidata eſt: ⁊ in Chriſto funda-
ta. Uerba veſtra venti ſunt: promiſſiones
veſtre pluuie: terrores veſtri flumina ſunt.
Que quantumuis impugnent fundamen-
tum domus mee cadere non valebit. Hec
autem dicens flebat quotidie ⁊ orabat ſiti-
ens ad martyrij palmam peruenire. Uidēs
igit̄ affrodoſia ipaꝫ imobilē ꝑmanere dixit
ipi qnciano. Facilꝰ pn̄t ſaxa molliri ⁊ ferrū
i plūbi moliciē ꝯuerti: q̄ꝫ ab itētiōe xp̄iana
mēs iſtiꝰ puelle ꝯuerti ſeu reuocari. Tunc
qncianꝰ fecit eā ad ſe adduci: ⁊ ait illi. Cuius
cōditiōis es? Cui illa. Nō ſolū igēua: ſꝫ etiā
ſpectabil' genere vt oīs parētela mea teſtat̄
Cui qncianꝰ. ſi igēua es cur moribꝰ te ſuileꝫ
ꝑſonā hr̄e oñdis? Illa rn̄dit. Qr āncilla xp̄i ſū
iō ſuilē exhibeo ꝑſonā. Quicianꝰ dixit. Si
te igēuā dicis quō āncillā aſſeris? Illa rn̄dit.
Sūma igēuitas ē i q̄ ſuitꝰ xp̄i cōprobatur.
Quicianus dixit. Elige qd̄ volueris: aut. ſ.
dijs ſacrificare: aut diuerſa ſupplicia ſuſti-
nere. cui agata. Sit talis vxor tua q̄lis venꝰ
dea tua: ⁊ tu tal' ſis q̄lis exiſtit deꝰ tuꝰ iupiter.
Tūc qncianꝰ iuſſit eā alapis cedi dicēs. In i
iuriā iudicis noli temerario ore garire. aga-
ta rn̄dit. Miror te virꝝ prudētē ad tātā ſtul
ticiā ꝯuolutū: vt illos dicas deos tuos eē q̄ꝝ
vitā n̄ cupias tuā ꝯiugē vl' te imitari: vt di-
cas tibi iurias fieri: ſi eoꝝ viuas exēplo. nā ſi

dij tui ſunt bonū tibi optaui: ſi āt execraris
eoꝝ conſortia mecū ſentis. Quicianꝰ dixit.
Quid mihi vboꝝ ſuꝑfluꝰ curſus? Aut ſacri-
fica dijs: aut te faciā diuerſis ſupplicijs ite-
rire. Agata reſpōdit. Si feras ꝓmittas au-
dito xp̄i noīe māſueſcūt. Si ignē adhibeas
de celo mihi rorē ſalutiferū āgeli miniſtra-
bunt. Si plagas vel tormēta igeras habeo
ſpiritū ſāctū ꝑ quē deſpicio vniuerſa. Tūc
iuſſit eā trahi ad carcerē: qr voce eū publi-
ca cōfundebat. Ad quē letiſſime ⁊ gloriāter
ibat: ⁊ quaſi ad epulas iuitata agonē ſuum
dn̄o cōmēdabat. Sequenti die dixit ei qui-
tianꝰ. Abnega xp̄m: ⁊ adora deos. Que cū
renueret iuſſit eā i eculeo ſuſpendi ⁊ torq̄ri.
dixitq̄ꝫ Agata. Ego i his penis ita delector
ſicut q bonū nūciuꝫ audit: aut q videt quem
diu deſiderauit: aut q multos theſauros i-
uenit. Nō. n. pōt triticū in horreū poni: niſi
teca eiꝰ fuerit fortiter cōculcata ⁊ i paleas
redacta. Sic aīa mea nō pōt itrare i paradi-
ſum cū palma martyrij: niſi diligenter fece-
ris corpus meum a carnificibus attractari.
Tunc iratꝰ qncianꝰ iuſſit eius mamillā tor-
queri: ⁊ tortam diutiſſime iuſſit abſcidi. cui
Agata. Impie crudelis ⁊ dire tyrrāne: ñ es
cōfuſus amputare i fēia: qd̄ ipē i matre ſu-
xiſti? Ego habeo mamillas itegras itus in
aīa mea: ex qbus nutrio oēs ſenſus meos:
q̄s ab iſantia dn̄o cōſecraui. Tūc iuſſit eam
i carcerē recipi: ꝓhibēs igreſſuꝫ medicoruꝫ
⁊ panē vl' aquā ſibi ab aliquo miniſtrari. Et
ecce circa mediā noctē venit ad eā qdā ſe-
nex quē āncedebat puer luminis portitor:
diuerſa ſecū ferēs medicam̄ta: ⁊ dixit ei. Li-
cet cōſularis iſanꝰ tormētis te afflixerit: tu
tn̄ eū tuis rn̄ſis āpliꝰ afflixiſti: ⁊ lꝫ vbera tua
torſerit: tn̄ illiꝰ vbertas i amaritudinē cōuer-
tet̄. Et qm̄ ibi erā qn̄ patiebaris vidi qr ma-
milla tua pōt curā ſalutis ſuſcipere. Cui aga-
ta. Medicinā carnalē corpori meo nūq̄ꝫ ex-
hibui: ⁊ turpe ē vt qd̄ tā diu ſeruaui nūc ꝑ-
dā. Dixit ei ſenex. Filia ego xp̄ianꝰ ſū ne ve-
recūderis. Cui Agata. ⁊ vñ verecūdari poſſū
cū tu ſis ſenex ⁊ grādeuꝰ ego vo ita crudeli-
ter lacerata ꝙ nemo poſſit de me cōcipere
voluptatē. Sꝫ ago tibi gr̄as dn̄e pr̄: qr ſollici-
tudinē tuā mihi ipēdere dignatꝰ es: cui ille.
Et q̄re n̄ ꝑmittis vt curē te? Agata rn̄dit. qr
hēo dn̄ꝫ ieſū xp̄ꝫ: q ſolo vbo curat oīa: ⁊ ſer-
mone reſtaurat vniuerſa: hic ſi vult poteſt
me cōtinuo curare. Et ſubridēs ſenior dixit
Et ego apoſtolus eiꝰ ſuꝫ: ⁊ ipē me miſit ad te
⁊ i noīe eiꝰ ſcias te eſſe ſanatā. ⁊ cōtinuo pe-
trꝰ apl's diſparuit. Et ꝓcidēs beata agata
gr̄as agēs: iuenit ſe vndiq̄ꝫ ſanatā: ⁊ mamil-
lā ſuā pectori reſtitutā. Cū ḡ ex imēſo lumie
cuſtodes territi aufugiſſēt ⁊ aptū carcerem
religſſēt: rogabāt eā qdā vt abiret. Abſit igr̄
vt fugiā ⁊ coronā patiētie ꝑdam ⁊ cuſtodes
meos tribulationibus tradā. Poſt dies q̄tu-
or dixit ei qncianꝰ vt deos adoraret ne gra-
uiora ſupplicia ſuſtieret. Cui agata. Uerba
tua fatua ſunt ⁊ vana aerē maculātia ⁊ iniq̄
Miſer ſine intellectu quō vis vt lapides
adorē: ⁊ deū celi q me ſanauit dimittā? Qui-
cianus dixit. Et qs te ſanauit? Cui agata.
Chriſtꝰ filiꝰ dei. Quicianꝰ dixit. Itex tu au-
des xp̄ꝫ noīare: quē ego nolo audire? Aga-
ta dixit. q̄ꝫdiu vixero xp̄ꝫ corde ⁊ labijs iuo-
cabo. Quicianꝰ dixit. Nūc videbo ſi xp̄s te
curabit. Et iuſſit teſtas fractas ſpargi ⁊ ſub
teſtas carbones ignitos mitti ⁊ ipāꝫ deſuꝑ
nudo corpore volutari. Qd̄ cū fieret: ecce
terremotꝰ nimiꝰ factꝰ ē q totā ciuitatem ita
cōcuſſit: vt pars corruēs duos conſiliarios
qnciani opprimeret: ⁊ oīs ppl's ad eū cōcur-
reret clamās ꝙ ꝓpt̄ iiuſtū Agate cruciatū
talia paterent̄. Tūc qncianꝰ ex vna parte
terremotū: ex alia ſeditiōeꝫ ppl'i metuens:
ipāꝫ iteꝝ i carcerē recipi iuſſit: vbi ſic orauit
dicēs. Dn̄e ieſu xp̄e q me creaſti ⁊ ab iſantia
cuſtodiſti: q corpꝰ meū a pollutiōe ſeruaſti ⁊
a me amorē ſeculi abſtuliſti: ⁊ q tormēta me
vicere feciſti: ⁊ i eis vtutē patiētie tribuiſti:
accipe ſpiritū meū ⁊ iube me ad tuā ꝑuenire
miſericordiā. Hec cū oraſſet cū igēti voce
ſpiritū tradidit: circa ānū dn̄i. 253. ſub decio
impatore. Cum āt fideles cū aromatibꝰ cor-
pus eiꝰ cōdirēt ⁊ i ſarchofago collocarēt: q-
dā iuuenis ſericis idutꝰ cū pluſq̄ꝫ cētū viris
pulcherrimis ⁊ ornatis ac albis iduti: q nū-
q̄ꝫ i illis partibus viſi fuerāt ad corpus eius
venit: ⁊ tabulā marmoreā ad caput eiꝰ po-

nens:ab oculis oīum ſtatiꝫ diſparuit. Erat
aūt i predicta tabula ſcriptū. Mētē ſanctā
ſpōtaneā honorē deo ⁊ patrie liberationeꝫ
Quod ſic itelligit̄. mētē ſanctā habuit:ſpon
taneā ſe obtulit:honorē deo dedit:⁊ patrie
liberationē fecit. Et hoc miraculo diuulga
to etiā gētiles ⁊ iudei ſepulchrū ei⁹ plurimū
venerari ceperūt. Quicianus auteꝫ dū ad
eius inueſtigandas diuitias pgeret duobus
eqs iter ſe fremitū dantib⁹ calceſqꝫ iactāti/
bus vnus eū morſu apperijt:alter calce per
cuſſuꝫ i flumine ꝓiecit:ita ꝙ coꝛp⁹ ei⁹ nuſqꝫ
potuit iueniri. Reuoluto āno circa diē nata
lis eius mons qdā maxim⁹ circa ciuitatē ru
ptus eructauit icēdiū:q quaſi toꝛrēs de mō
te deſcēdens:⁊ ſaxa terramqꝫ liqfaciens ad
vrbē cū magno ipetu veniebat. Tūc paga
noꝝ multitudo deſcēdit de mōte:⁊ ad ſepul
chrū ei⁹ fugiens velū vn̄ coopтū erat ſepul
chruꝫ arripuit:⁊ eum ſtatuit ↄtra ignē. Sta
timqꝫ in die natalis ipſius ṽginis ignis ſtetit
⁊ vltra vllatenus nō ꝓceſſit. De hac ṽgine
dicit Ambroſi⁹ i prefatiōe. O felix ⁊ iclyta
ṽgo q̄ meruit dn̄i ꝓ laude martyris fidelis
ſanguinē clarificare ſuū. O illuſtris ⁊ glo/
rioſa gemino illuſtrata decore:q̄ inter toꝛ/
menta aſpera cunctis prelata miraculis:⁊
myſtico pollens ſuffragio apoſtoli meruit vi
ſitatione curari. Sic nupta xp̄o ſuſceperūt
ethera. Sic humādi artus glorioſa fulgent
obſequia:vt angeloꝝ choꝛ⁹ ſanctitatē mē/
tis ⁊ patrie indicat liberationem.

¶ De nomine ſancti Uedaſti.

Edaſtus quaſi vere dans eſtus:qꝛ
vere ſibi dedit eſtus afflictionis ⁊
penitētie. Uł q̄ſi veh diſtās. qꝛ veh
eternū ab eo diſtat. Nā dānati ſemp dicent
veh. ſ. qa deū offēdi. veh. qꝛ diabolo cōſen/
ſi:veh qa natus fui. veh qa moꝛi non valeo
veh ꝙ tam male toꝛqueoꝛ:veh ꝙ nūqꝫ libe
raboꝛ.

¶ De ſancto Uedaſto.

Edaſtus a beato Remigio
i traiacēſē epiſco/
pū oꝛdinatus fuit. Qui cū ad poꝛtā
ciuitatis veniſſet:⁊ ibideꝫ duos pauperes
vnū claudū ⁊ aliū cecū petētes elemoſinā
reppeiſſet dixit eis. Argentū ⁊ aurū non ē
mihi:qđ āt habeo h̄ vobis do. Et facta oꝛo/
ne vtroſqꝫ ſanauit. Cū aūt i quadā eccleſia
derelicta vepꝛib⁹ operta lupus habitaret
eidē precepit vt īde fugeret nec vltra illuc
redire auderet. Qđ ⁊ factum eſt. Denique
cū ṽbo ⁊ opere multos cōuertiſſet quadra/
geſimo āno ſui epiſcopat⁹ vidit columnam
igneā a celo vſqꝫ in domū ſuā deſcendētē
Qui finē ſuū adeſſe cōſiderans poſtmoduꝫ
in pace qeuit circa ānū dn̄i. 250. Cū aūt coꝛ
pus eius transferret̄ autoomat⁹ p̄ ſenio ce
cus dolēs ꝙ coꝛpus ep̄i videre n̄ poterat:
mox lumē recepit:ſꝫ poſtmodū ad votū ſuū
lumē amiſit.

¶ De noīe ſancti Amandi.

Mandus dicit̄ ab amore qꝛ ama/
bilis fuit. habuit. n. tria in ſe q̄ faci/
unt hominē amabilē. Primū ē ſoci
etas grata ꝓuer. 19. vir amabilis ad ſocieta/
tem ⁊c̄. Secūdū ē cōuerſationis honeſtas:
⁊ ſic dicit̄ heſter. 2.° ꝙ omniū oculis amabi/
lis videbat̄. Tertiū ē ꝓbitatis virtuoſitas
2.° Regū. 2.° Saul ⁊ ionatas amabiles ⁊ de
coꝛi.

¶ De ſancto Amando.

Amandus ex nobilibus pa/
rētibus oꝛt⁹ mo/
naſteriū introiuit. Qui dū p mona/
ſteriū ambularet quendā maximū ſerpēteꝫ
iuenit:quē ſtatiꝫ ṽtute crucis ⁊ oꝛatione ad
foueā nunqꝫ inde exiturū redire coegit. Ue
niens auteꝫ ad ſepulchrū ſancti Martini:
ānis qndecim ibi māſit:cilicio idut⁹ ⁊ aqua
ac pane oꝛdeaceo ſuſtentat⁹. Poſt hoc duꝫ
romā iuiſſet ⁊ in eccleſia ſancti petri oratio
ne pernoctaret:cuſtos eccleſie ipſum reue/
renter foras eiecit. Qui dum ad admonitio
nem ſancti Petri qui ſibi āte foꝛes eccleſie
doꝛmiēti apparuit:ad gallias iuiſſet:⁊ ibidē
regem dagobertum pꝛo ſuis criminibus in/
creparet:iratus rex eum de ſuo regno eie/
cit. Deniqꝫ cum rex filium nō haberet ⁊ oꝛa/
tione facta ad dominum filium habuiſſet
cogitare cepit a quo infantem ſuum face/
ret baptizari. Uenitqꝫ in mentem eius vt
ab Amando eum baptizari faceret. Que/
ſito igitur amando ⁊ ad regem adducto
rex ad pedes eius pꝛoſternitur:rogauitqꝫ
vt ſibi indulgeret ⁊ ſuum filium quem ſibi

dominus dederat baptizaret. Ille vero pri
mam petitionem benigne conceſſit:ſed ſecu
laribus negocijs implicari metuens ſecun/
dam renuit ⁊ abſceſſit. Tandem victus pꝛe
cibus ānuit voto regis. Quem cū baptiza/
ret tacentibus cunctis:infans reſpōdit amē
Poſt hoc rex ipſum in traiacenſem epiſco/
puꝫ ſublimari fecit: Qui cū a pleriſqꝫ verbū
pꝛedicationis contemni videret in vaſconi/
am iuit:vbi cum quidam ioculatoꝛ verbis
eius irrideret a demone arripitur:⁊ pꝛopri/
is dentibus ſe diſcerpens ꝙ viro dei iniuri/
am fecerit confitetur:⁊ ſtatim miſerabiliter
moritur. ¶ Dū autem quadam vice manus
ſibi lauaret:quidam epiſcopus aquam illaꝫ
ſeruari fecit de qua quidam cecus poſtmo/
dum curatus fuit. ¶ Cū in quodam loco de
voluntate regis monaſterium conſtruere
vellet:quidam epiſcopus pꝛoxime ciuita/
tis moleſte hoc ſuſtinens miſit famulos ſu/
os vt aut ipſum occiderent vel īde eijcerēt
Qui venientes eidem doloſe dixerunt:vt
ſecum pergeret ⁊ ſibi locum aptum ad mo/
naſterium oſtenderet. Ille autem maliciam
illoꝝ p̄cognoſcens vſqꝫ ad cacumē montis
vbi eū occidere cupiebant:cū eis iuit:eo ꝙ
m̄ltū martyriū affectarꝫ. ſꝫ ecce tāta pluuia
⁊ tēpeſtate mōs tegit̄ vt ſe mutuo videre n̄
poſſēt:⁊ iā ſe mori putātes ꝓſtrati veniā po
ſtulabāt ⁊ vt eos viuos abire pmitteret ex/
oꝛabant. q oꝛōnē effudit ⁊ ſerenitatē maxi/
mā ipetrauit: Illi ḡ ad ꝓpꝛia redierūt ⁊ ſcūs
Amādus euadēs ⁊ multa alia miracula fa
ciēs i pace qeuit. Floꝛuit circa ānū domini.
653. tēpoꝛe eraclij.

¶ De noīe ſcī Ualētini.

Alētinus q̄ſi valoꝛē tenēs:hoc eſt
in ſanctitate perſeuerās:⁊ dicitur
Ualentinus quaſi valens tiro. i. mi
les chꝛiſti: miles dicit̄ valēs:q nunqꝫ cedit.
foꝛtiter ferit:ſe valenter defendit:potēter
vincit. ſic valētin⁹ nō ceſſit martyriū vincē/
do:percuſſit idolatriam euacuādo:defen/
dit fidē cōmuniēdo:vicit patiēdo.

¶ De ſancto Ualentino.

Alentinus reuerendus
pꝛeſbyter fuit
quē Claudi⁹ iperatoꝛ ad ſe adduci
faciēs interrogauit dicēs. Quid ē valenti
ne ꝙ amicitia nr̄a nō frueris:vt deos nr̄os
adoꝛes:ſuperſtitionēqꝫ abijcias tue vanita
tis? Cui valētinus. Si gr̄am dei ſcires iſta
nequaqꝫ diceres:ſed ab idolis aiūꝫ reuoca
res ⁊ deū q eſt i celis adoꝛares. Tūc qdā q
claudio aſtabat dixit. Quid vis dicere Ua
lentine de ſanctitate deoꝝ noſtroꝝ? Cui va
lentinus. Ego de eis nihil dico niſi ꝙ fuerūt
hoīes miſeri oī imūditia pleni. Ad quē clau
di⁹. Si xp̄s verus deus ē cur mihi nō dicis
qđ vere eſt? Cui valētin⁹. Uere xp̄s ſolus ē
de⁹ i quē ſi credideris aīa tua ſaluabit̄. res
publica augebit̄:oīum inimicoꝝ tuoꝛū tibi
victoꝛia concedet̄. Rn̄dens aūt Claudius
aſtantibus dixit. Uiri romani audite qꝫ ſapi
enter ⁊ recte loquitur homo iſte. Tūc dixit
pꝛefectus. Seduct⁹ ē ipatoꝛ:quō deſerem⁹
quod ab infantia nr̄a tenuimus? Et tūc coꝛ
claudij imutatū ē. Tradit̄ autē cuidam pꝛi/
cipi i cuſtodiā. Et cū i domū ei⁹ duct⁹ fuiſſꝫ
dixit. Dn̄e ieſu xp̄e q es verū lumē illumina
domū iſtā vt te veꝝ deū cogſcant. Cui p̄fe/
ctus. Miroꝛ te dicentē ꝙ xp̄s eſt lumē. Et
quidem ſi filiam meam diu cecam illumina
uerit faciam quecūqꝫ pꝛeceperis. Tunc va
lentinus oꝛans eius filiaꝫ illuminauit:⁊ oēs
de domo ſua conuertit. Tunc imperatoꝛ
Ualētinū decollari pꝛecepit circa annū do
mini. 280.

¶ De ſancta Juliana.

Uliana dum eulogio pꝛefe/
cto nicomedio dſpō/
ſata eēt ⁊ nollet ſibi aliquaten⁹ co/
pulari niſi reciperet fidē xp̄i:iuſſit eā pr̄ ſu⁹
expoliari ⁊ grauiſſime cedi ac ipi p̄fecto tra
di. Cui pꝛefectus ait. Dulciſſima mea Julia
na cur me ita deluſiſti:vt me ſic renueres?
Cui illa. Si tu adoraueris deum meum:ac/
quieſcam tibi. alioquin nūqꝫ dn̄s meus eris.
Cui pꝛefect⁹. Dn̄a mea hoc facere nō poſſū:
qꝛ imperatoꝛ amputari faceret caput meū.
Cui Juliana. Si ita times ipatoꝛem moꝛta/
lem quomodo vis vt imperatoꝛē n̄ timeā i/
moꝛtalē? Fac qcqd vis qꝛ me decipe nō va
lebis. Tunc p̄fectus iuſſit eam grauiſſime
virgis cedi ⁊ dimidia die p capillos appēdi
⁊ plumbū liquefactū i capite eius fūdi. Qđ

cum nihil ei nocuiſſet ipſa ꝫ cathenis ligauit
ꝛ i carcerem recluſit. Ad quã venit diabolꝰ
ĩ ſpecie angeli dicẽs. Juliana ego ſũ ãgelus
dñi q me ad te miſit vt te debeã cõmonere
vt dijs ſacrifices ne tam diu crucieris ꝛ taꝫ
mala morte moriaris. Tũc iuliana flẽs ora/
uit dicẽs. Dñe deꝰ meꝰ ne pmittas me peri/
re: ſꝫ oſtende mihi qs ẽ q mihi talia pſuadet.
Factaq ẽ ad eã vox vt ipſũ apprehẽderet
ꝛ qs eẽt ipſꝫ cogeret cõfiteri. Que cũ eũ te/
nuiſſet ꝛ qs eſſet iterrogaſſet dixit ei ꝙ de/
mon eſſet ꝙ ad eã decipiẽdã pr̃ eiꝰ miſiſſet
ipſuꝫ. Cui iuliana. Et qs ẽ pater tuꝰ? Reſpõ
dit beelzebub q ad oĩa mala nos dirigit: ꝛ fa
cit nos grauiter verberari: quotiẽs a xp̃ia/
nis fuerimus ſupati. Et iõ ſcio ꝙ malo meo
huc veni: qꝛ te ſupare nõ potui. Jnter alia q̃
cõfeſſus ẽ dixit: qꝛ tũc maxime a chriſtianis
elongabaẽ qñ myſteriũ dominici corporis
agebaẽ: ꝛ qñ orationes ꝛ predicatiões fie/
bãt. Tunc iuliana retrorſum manibus ipſũ
ligauit: ꝛ ad terrã eũ deijciẽs cathena cum
qua erat ligata ipſũ duriſſime v̕berauit. Di/
abolus aũt clamãs rogabat eã dicẽs. Dña
mea iuliana miſerere mei. Tũc iuſſit p̃fectꝰ
vt iuliana de carcere educereẽ: ꝛ exiẽs tra
hebat poſt ſe demoné alligatũ. Demõ autẽ
rogabat eam dicens. Dña noli ãpliꝰ de me
ridiculũ facere: nõ. n. potero vltra ĩ quẽpiã
p̃ualere: chriſtiani dicuntur miſericordes
eſſe: ꝛ tu nullã de me miſericordiaꝫ habes.
Sicq per totũ foꝝ traxit ꝛ poſtea in quãdã
latrinã ipſũ ꝓiecit. Cũ ãt ad prefectũ perue
niſſet in quadã rota adeo ẽ extẽſa: ꝙ oĩa eiꝰ
oſſa vſq ad medullarũ exitũ ſunt cõfracta
Angelus ãt dñi rotã cõminuẽs ipſã in mo/
mento ſanauit. Qð videntes q aderãt: cre
diderũt. Et ſtatim decollati ſũt viri quingẽ
ti ꝛ mulieres. 130. Deinde cuꝫ in quadã olla
plũbo liquefacto plena miſſa fuiſſet: ſed plũ
bũ velut tẽperatũ balneũ factũ eſſet male/
dixit prefectus dijs ſuis: q vnã puellã puni
re non poterant q̃ tantã iniuriam eis irroga
bat. Tũc iuſſit eã decollari: que dũ ad de/
collandũ duceref demõ quem verberaue
rat in ſpecie iuuenis apparens clamabat di
cens. Nolite ei parcere qm̃ deos vr̃os vi/
cerauit ꝛ me hac nocte grauiter verbera
uit: reddite ḡ quod meruit. Cũq Juliana
paululũ oculos apuiſſet ꝛ videret qs eẽt q
talia loquereẽ: demõ aufugiẽs exclamauit
Heu heu me miſerũ adhuc puto ꝙ me vult
capere ꝛ ligare. Cum ergo beata Juliana
decollata fuiſſet prefectus nauigãs ĩ mari
cũ. 34. viris orta tempeſtate ſubmerſus ẽ.
Hoꝝ ãt corpora cũ mare iactaſſet a feris ꝛ
auibꝰ ſũt comeſta.

¶ Expoſitio.

Athedra triplex dicitur. ſ. regalis.
. 2. Re. 23. Dauid ſedẽs ĩ cathedra
ꝛc̃. Sacerdotalis. p̃mo regum. i.
Heli ſacerdote ſedẽte ſup ſellã. Magiſtra
lis. Mathei. 23. Sup cathedrã Moyſi ꝛc̃.
Btũs ergo petrꝰ ſedit i cathedra regali: qꝛ
fuit p̃nceps oĩum regũ. Sacerdotali quia
fuit paſtor oĩum clericoꝝ Magiſtrali quia
fuit doctor omnium chriſtianorum.

¶ De cathedra ſancti Petri.

Athedra ſancti petri ab ec
cleſia feſtiue re/
colitur: quia tunc beatus petrus apud an/
thiochiã i cathedrali honore ſublimatꝰ fuiſ
ſe p̃hibeẽ. Huiꝰ aũt ſolẽnitatis iſtitutio qua
druplicẽ cãm hr̃e videẽ. ¶ Prima cã ẽ cum
btũs petrus apud anthiochiam predicaret
theophilus p̃nceps ciuitatis illius ei dixit.
Petre qua rõne populũ meũ ſubuertis?
Cũ ergo petrꝰ ſibi fidẽ xp̃i p̃dicaret: ille cuꝫ
vinculari fecit ꝛ ſine cibo ꝛ potu eũ manere
pmiſit. Sꝫ cũ petrꝰ iã pene deficeret reſũ/
ptis tamẽ viribꝰ eleuãs oculos ad celuꝫ ait.
Jeſu xp̃e miſeroꝝ adiutor adiuua me in his
tribulationibꝰ deficiẽtẽ. Cui dñs r̃ndit. Pe
tre credis te derelictũ a me? Nec bonita
ti derogas ſi talia ↄtra me dicere nõ formi/
das. Preſto ẽ q tue ſubueĩat miſerie. Audi/
ens aũt Paulus de icarceratiõe Petri ad
theophilũ venit ꝛ ſe i m̃ltis opibꝰ ꝛ artibus
ſũmũ opificẽ eẽ aſſeruit. Ligna ꝛ tabulas
ſe ſcire ſculpe: tẽtoria pigere: ꝛ m̃lta alia idu
ſtrie opari dixit. Qui a theophilo obnixe ro
gaẽ: vt i eiꝰ curia ſecũ ↄſiſtat. Euolutis pau
cis diebꝰ paulꝰ ad petrũ abſcõſe i carcerẽ i/
troiuit. Quẽ vidẽs pene mortuũ ꝛ ↄſũptuꝫ
amariſſime flere cepit: ꝛ i ãplexus eiꝰ quaſi

flẽdo deficiebat: ꝛ prorũpẽs ĩ vocẽ ſic ingt
O petre frater meus gloria mea: gaudiuꝫ
meũ: dimidiũ aĩe mee: meo intuitu reſume
vires. Tunc petrus oculos aperiẽs ꝛ ipſuꝫ
cognoſcẽs lachrymari cepit: ſed ſibi loqui ñ
potuit. Et accurrẽs paulus vix os eiꝰ apuit
ꝛ ponẽs cibũ ipſũ refocilauit. Cũ ãt Petrꝰ
cibo cõfortatus fuiſſet accurrẽs in oſcula
pauli ruit. ꝛ ambo plurimũ fleuerũt. Pau/
lus aũt occulte rediẽs Theophilo dixit. O
bone Theophile magna ẽ gloria tua: ꝛ cu/
rialitas tua honeſtatis aĩca: ð honeſtat mul/
ta exiguũ malũ. Reminiſcere quid feciſti il
li deicole q dicitur Petrus velut eſſet ali/
quid magnum pannoſus: deformis: macie
cõſũptꝰ: p oĩa vileſcit: ſolo ſermone clareſcit
ꝛ talẽ te decet i carcerẽ ponere q potiꝰ ſi li/
bertate ſolita frueref: poſſet tibi in aliquo
vtilior eẽ. Nã ſicut de illo hoĩes qdaꝫ aiunt
infirmos ſanat: mortuos ſuſcitat. Cui theo
philus. Fabuloſa ſũt iſta paule q̃ dicis: qꝛ ſi
mortuos ſuſcitare poſſet ẽt ſeipſꝫ de carce/
re liberaret. Cui paulus ſicut xp̃s ſuꝰ a mor
tuis reſurrexit vt dicũt: q tñ de cruce deſcẽ
dere noluit. ſic petrus vt aiunt h̃ exẽplo ſe
nõ liberat: ꝛ pati ꝓ xp̃o nõ formidat. Cui the
ophilus. Dic ḡ ei vt filiũ meũ iã p q̃tuordeci
annos mortuũ reſuſcitet ꝛ icolumẽ eũ red/
dat ꝛ liberum. Jngrediens igitur paulus
dixit quomodo reſuſcitationem filij princi/
pis ſpopondiſſet. Cui Petrus. Rem gran
dem paule ꝓmiſiſti ſed dñi virtute facillimã
Sed cum petrus eductus de carcere mo/
numẽto apto ꝓ eo oraſſet continuo reſurre/
xit. Hoc aũt p oĩa veriſimile non videẽ. Ut
aut paulus humana aſtutia talia ſe fabrilia
ſcire cõponere fingeret. Aut vt ſẽtentia iu/
uenis p q̃tuordecim annos ſuſpẽſa fuiſſet.
Tũc theophilus ꝛ vniuerſus populꝰ anthio
chie ꝛ alij q̃pplures dño crediderũt ꝛ glĩoſã
eccl̃iã fabricauerũt. Jn cuiꝰ medio excelſã
cathedrã collocauerũt ꝛ petrũ vt ab oĩbus
videri ꝛ audiri poſſꝫ exaltauerũt. Jn q̃ ſeptẽ
ãnis ſedit. Sed poſtmodũ veniẽs romã: i ro
mana cathedra ſedit vigintiq̃nq annis. De
prio tñ honore eccl̃ia celebrat: qꝛ tunc p̃mo
p̃lati eccleſie ceperũt loco: poteſtate: ꝛ noĩe
ſublimari. Tũc ḡ iplerũ ẽ quod legiẽ in pſal.
Exaltẽt eũ i eccl̃ia: Et notãdũ ꝙ triplex eſt
eccleſia i q̃ btũs petrus exaltatꝰ eſt. ſ. eccle/
ſia militãtiũ malignãtiũ: ꝛ triũphãtium. Jn
hanc triplicem eccleſiã exaltatꝰ ẽ ſm̃ tripli/
cẽ feſtiuitatẽ quã de ipſo eccleſia celebrat.
Et eñi exaltatus i eccleſia militantiũ eideꝫ
preſidẽdo: et eã in aĩo: i fide: ꝛ moribus lau/
dabiliter regẽdo: ꝛ h̃ q̃tũ ad ſolẽnitatẽ hodi
ernã que dr̃ cathedra. Qꝛ tunc ſup anthio/
cenã eccleſiã põtificatuꝫ accepit ꝛ eã ſeptẽ
annis laudabiliter rexit. ¶ Scðo ẽ exaltatꝰ
in eccleſia malignantium ipſam. ſ. diſſipãdo
ꝛ eã ad fidẽ cõuertẽdo: ꝛ hoc pertinet ad ſe/
cũdã feſtiuitatẽ q̃ dr̃ ad vincula. Tũc enim
malignãtiũ eccleſiã diſſipauit ꝛ multos ad
fidẽ cõuertit. ¶ Tertio ẽ exaltatus i eccl̃ia
triũphantiũ i ipſaꝫ. ſ. feliciter itroeũdo. ꝛ h̃
q̃tũ ad tertiã ſolẽnitatẽ que ẽ paſſionis eiꝰ
qꝛ tunc eccl̃iaꝫ triũphãtiũ itroiuit. ¶ Notã
dũ etiã ꝙ pluribꝰ alijs rõnibus eccleſia ter
in anno de eo feſtiuitatẽ facit. ſ. ꝓpter pri/
mordiale p̃ncipiũ vel priuilegiũ ꝓpter offi
ciũ: ꝓpter bñficiũ: ꝓpter debitũ: ꝓpter exẽ
plũ. Propter priuilegiũ qm̃ beatus petrus
ab alijs apl̃is i tribus fuit p̃uilegiatus: pro/
pter q̃ tria priuilegia eccleſia ter in ãno eũ
honorat. Fuit. n. pre ceteris dignior in au/
ctoritate: qm̃ princeps apoſtoloꝝ extitit: ꝛ
claues regni celoꝝ accepit. Feruentior in
amore: Cũ maiore enim feruore chriſtũ di
lexit q̃ ceteri ſicut in multis locis euãgelij
manifeſtaẽ. Et efficacior in virtute. naꝫ ad
vmbram petri vt legiẽ i actibus apoſtoloꝝ
ſanabãtur infirmi. Secundo ꝓpter officiũ
Jpſe enim officiũ prelationis ſup vniuerſã
eccleſiam habuit. Et ideo ſicut petrus fuit
priceps ꝛ prelatus totius eccleſie que diſ/
fuſa ẽ i tribus partibus mũdi. ſ. aſia. africa
et europa: ita eccleſia ter in anno celebrat
feſtũ eius. Tertio ꝓpter beneficiũ: qꝛ ipſe
q poteſtatẽ accipit ligandi atq ſoluẽdi libe
rat nos a tribus generibus peccatoꝝ. ſ. co
gitationis: locutionis ꝛ operationis: vel ꝙ
in deum: vel ꝙ in proximũ: vel ꝙ ĩ nos pec
cauimus. Uel iſtud beneficium põt eſſe tri
plex quod v̕tute clauium peccator i eccle/

ſia conſequitur. Primũ eſt abſolutionis a
reatu oſtenſio. Secunduꝫ pene purgatoꝛie
i temporalem cõmutatio. Tertiũ pene tẽ
poꝛalis ſecũdũ parteꝫ relaxatio. Et ꝓpter hoc
triplex beneficium ſcũs petrus ẽ tripliciter
honoꝛãdus. Quarto propter debitũ: quia
enim ipſe tripliciter pauit ⁊ paſcit nos.ſ. ver
bo: exẽplo: et tꝑali ſubſidio ſiue oꝛonis ſuf/
fragio: iõ obligamur vt ipſum tripliciter ho
noꝛemus. Quinto ꝓpter exẽplum vt null⁹
peccatoꝛ deſperet etiã ſi tertio ſicut petrus
deũ negauerit: ſi tamẽ eũ ſicut ipſe velit coꝛ
de: oꝛe: opere cõfiteri. ❡ Secũda cã inſtituti/
onis ẽ hec q̃ gdẽ de itinerario clemẽtis ẽ ſũ/
pta. Cũ enim petrus verbũ dei predicans
anthiochiã appꝛopiquaret oẽs de ciuitate
illa ei obuiauerũt nudis pedibus ꝑgẽtes: ci
licijs iduẽtes: ⁊ caput puluere aſpergentes
agẽtes pñiam ꝙ contra euꝫ Simoni mago
conſenſiſſent. Petrus vero eoꝝ penitẽtiaꝫ
vidẽs grãs deo egit. Tũc illi obtulerũt oẽs
vexatos lãguoꝛibus ⁊ demonib⁹ fatigatos.
Quos dũ petrus ante ſe poni iuſſiſſet: ⁊ ſu/
per eos nomen dñi iuocaſſet: imẽſum lumẽ
ibidẽ apparuit: ⁊ omnes protinus ſunt ſana
ti currentes ⁊ oſculãtes veſtigia ſci Petri.
Tunc intra ſeptem dies pluſq̃ decem mi/
lia hominum baptiſma ſuſceperunt: ita vt
Theophilus pꝛĩceps ciuitatis illius: domũ
ſuam in baſilicam fecerit conſecrari: et ibi/
deꝫ petro excelſã cathedrã collocari: vt ab
omnibus videretur ⁊ audiret̃. Nec iſtud cõ
trariũ ẽ his que ſuperi⁹ dicta ſunt. potuit.n.
fieri ꝙ petrus ꝑ opationẽ pauli a Theophi
lo ⁊ ĩ toto populo magnifice ſit ſuſcept⁹ ſed
recedẽte petro Simõ magus populũ ꝑuer
tit ⁊ cõtra petrum grauiter icitauit. Poſt/
modũ vero penitẽtiã agẽs iteꝝ honoꝛabilit̃
eũ recepit. ❡ Hoc ãt feſtũ de cathedratio
ne beati Petri cõſueuit appellari feſtũ epu
laꝝ beati petri. Et hinc tertia ratio ſumit̃ i
ſtitutionis hui⁹ feſti. Cõſuetudo.n. antiq̃tus
fuit gẽtiliũ: vt ait magiſter Joãnes beleth.
ſingulis ãnis in menſe februario certo die
epulas offerre ſuꝑ tumulos parẽtũ ſuoꝛuꝫ
⁊ eas de nocte demones conſumebãt. Ipſi
autẽ ab animabus circa tumulos errãtib⁹
quas vmbꝛas vocabãt vaſtari putabant.
Solebant.n. antiq dicere: vt ideꝫ ait ꝙ qñ
in humanis coꝛpoꝛibus ſunt dicunt̃ anime
⁊ i iferis manes: ſpiritus xͦ vocabãt quan
do ad celos aſcendebãt: vmbras quãdo re
cens erat ſepultura: ſiue qñ circa tumulos
errabãt. Hec autẽ cõſuetudo de ipſis epu
lis vix a xp̃ianis potuit extirpari. Quod ſã
cti patres attẽdentes ⁊ penitus hoc extirpa
re volẽtes feſtum de cathedratione beati
petri: tum de illa que fuit rome: tum de illa
que fuit anthiochie ſtatuerũt illo ſcilicet eo
dem die quo talia fiebãt. Unde ab illis epu
lis adhuc ab aliquibus feſtum epularum
beati petri vocatur. ❡ Quarto inſtituta eſt
propter reuerentiã coꝛone clericalis. No/
tandũ enim ꝙ iuxta aliquoꝝ traditionẽ co/
rona clericoꝝ hic pꝛimo ſũpſit initium. Naꝫ
dũ petrus anthiochie ꝑdicaret: in contume
liam nominis chꝛiſtiani ſũmitatẽ eius capi/
tis abꝛaſerũt. Quod quidẽ poſtmodũ toti
clero traditur in honoꝛẽ: quod pꝛo chꝛiſto
apoſtoloꝝ pꝛincipi in contumeliã fuerat ir/
rogatum. Circa autem ipſam coꝛonam cle/
ricoꝛum tria attenduntur.ſ. capitis abꝛaſio:
capilloꝛum detrũcatio: ⁊ foꝛme circulatio.
Abꝛaſio autẽ in ſuperioꝛi capite fit triplici
ratione. quarum duas aſſignat Dionyſius i
eccleſiaſtica hierarchia dicens. Detonſio
capilloꝛum ſignat mundam ⁊ non foꝛmabi/
lem vitam. Ad capilloꝛũ enim detonſioneꝫ
ſiue capitis abꝛaſionẽ tria ſequuntur: ſcili/
cet mũditie ꝯſeruatio: defoꝛmatio: ⁊ denu
datio. Mũditie cõſuatio: qꝛ ex capillis ſoꝛ
des i capite aggregantur. Defoꝛmatio quia
capilli ad oꝛnatum ſunt: ſignificat ergo ton/
ſura mundam: ⁊ non foꝛmabilẽ vitã. Hoc
enim ſignificat ꝙ clerici debent habere mũ
diciam mentis interius ⁊ non foꝛmabilem.i.
non exquiſitum habitum exterius. Denuda
tio autẽ ſignificat ꝙ inter ſe ⁊ deũ nihil de/
bet eſſe mediũ: ſꝫ imediate deo debẽt vniri
⁊ reuelata facie domini gloꝛiam ſpeculari.
Capilloꝛum detruncatio fit: vt ex hoc det̃
intelligi: ꝙ clerici omnes cogitationes ſuꝑ/
fluas a mente ſua debent abſcidere et ad
verbum dei ſemper auditũ paratũ ⁊ expe/

ditũ hr̃e: ⁊ oĩa tꝑalia pꝛeterq̃ ad neceſſita/
tẽ a ſe penitus remouere. Fit autẽ circula/
ris figura multiplici rõne. ❡ Pꝛimo qm̃ hec
figura nõ hꝫ finẽ neq̃ pꝛincipium. Per qḋ
dat̃ itelligi ꝙ miniſtri dei ſũt clerici: q deus
nec habet pꝛincipiũ neq̃ finẽ. ❡ Secundo
qm̃ hec figura nullũ angulũ habet: ⁊ ſignifi
cat ꝙ clerici nõ debẽt hr̃e ſordes i vita: qm̃
vbi angul⁹ ibi ſoꝛdes: vt dicit Ber. ⁊ debẽt
hr̃e veritatẽ i doctria: qm̃ veritas ãgulos ñ
habet: ſicut dicit Hiero. ❡ Tertio qm̃ hec fi
gura ẽ oĩum figuraruꝫ pulcherrima. Unde
in hac ds̃ celeſtes creaturas fecit: ꝑ quod ſi/
gnificat̃ ꝙ clerici debent hr̃e pulchꝛitudinẽ
interius in mente ⁊ exteri⁹ i cõuerſatione.
❡ Quarto qm̃ hec figura eſt oĩum figura/
rũ ſimpliciſſima. Nulla enim figura vt dicit
Auguſtinus. ex vna linea ꝯſiſtit. ſola circu/
laris ſignata eſt q̃ vna tantum linea claudi/
tur. Per quod ſignificatur ꝙ clerici habe/
re debent ſimplicitatem columbaꝛum iux/
ta illud. Et ſimplices ſicut columbe.

❡ De nomine ſancti Mathie apoſtoli.

Athias hebꝛaice: latine dr̃ donat⁹
a domino vl̃ donatio domini vl̃ hu
milis ſiue paruus. Nam donatus
a dño fuit qñ ipſum de mundo elegit: ⁊ iter
72. diſcipulos deſignauit. Donatio dñi fuit
qñ ſoꝛte electus inter apoſtolos nominari
pꝛomeruit. Paruus fuit quia veram ſemꝑ
humilitatem ſuauit. Eſt autem triplex hu/
militas ſicut dicit Ambꝛoſius. ❡ Pꝛima eſt
afflictionis qua quis dicitur humiliatus.
❡ Secũda cõſiderationis q̃ ꝓcedit ex cõſi/
deratione ſui. ❡ Tertia deuotiõis: q̃ ꝓcedit
ex cognitione creatoꝛis. ❡ Pꝛimaꝫ habuit
btũs Mathias martyriũ patiẽdo. ❡ Secũ
dam ſeipm̃ deſpiciendo. ❡ Tertiã maieſta/
tẽ dei admirando. Uel dr̃ a manu qḋ eſt bo/
num: ⁊ theſis poſitio: inde Mathias bonuꝫ
poſitum pꝛo malo.ſ. pꝛo iuda. Eius vitam q̃
per eccl̃ias legit̃: Bedã ſcripſiſſe creditur.

❡ De ſancto Mathia apoſtolo.

Athias apoſtolus in locũ iu/
de ſubſtitutus ẽ. Sꝫ
pꝛimo oꝛtũ ⁊ oꝛiginem ipſius iude breuiter
videamus. Legit̃ eñi i quadã hiſtoꝛia: licet
apochꝛipha: ꝙ fuit quidam vir in hieruſaleꝫ
nomine ruben: qui alio nomine dictus ẽ Si
mon de tribu Dan. vel ſm̃ Hiero. de tribu
Iſachar: q habuit vxoꝛẽ q̃ ciboꝛea nuncupa
ta ẽ. Quadaꝫ igitur nocte cũ ſibi mutuo de/
bitum exoluiſſent: Ciboꝛea obdoꝛmiẽs ſõni
um vidit: qḋ perterrita cũ gemitibus ⁊ ſuſpi
rijs viro ſuo retulit dicens. Uidebat̃ mihi
ꝙ filium flagitioſum parereꝫ: qui totius gẽ/
tis noſtre cauſa ꝑditionis exiſteret. Cui ru/
ben nefariam inq̃t rem nec relatu dignaꝫ ꝓ
faris: ⁊ ſpiritu ceu puto phitonico raperis.
cui illa. Si me concepiſſe ſẽſero ⁊ filium pe
perero abſq̃ dubio non ſpiritus phitonicus
extitit: ſed reuelatio certa fuit. Pꝛocedente
igit̃ tꝑe cum filium peperiſſet parentes plu
rimum timuerunt ⁊ qd de eo facerent cogi/
tare ceperunt. Cũq̃ filiũ abhoꝛrerent occi/
dere nec vellẽt deſtructoꝛẽ ſui generis enu
trire ipſum i fiſcella poſitum mari exponũt
Quem marini fluctus ad inſulam pꝛopelle
runt: q̃ ſcharioth dr̃. Ab illa igit̃ iſula iudas
ſchariothis appellatus ẽ. Regina autem il/
lius loci carens liberis: ad littus maris cau/
ſa ſpatiandi pꝛoceſſit: ⁊ fiſcellam a marinis
fluctibus iactari videns ipſam aperiri pꝛece
pit. Inueniens q̃ ibi puerum elegantis foꝛ/
me ſuſpirans ait. O ſi ſolatijs tãte ſubleua/
rer ſobolis ne regni mei ꝑuarer ſucceſſoꝛe.
Puerum igit̃ ſecreto nutrire fecit: ⁊ ſe gra/
uidam ſimulauit. Tandem ſe filium pepe/
riſſe mentitur: ⁊ per totum regnũ fama hec
celebꝛis diuulgatur. Pꝛincipes pꝛo ſuſce/
pta ſobole vehementer exultant. Et ingen
ti gaudio plebs letatur. Ipſum igitur ſecũ/
dum magnificentiam regiam educari fecit.
Non poſt multum vero tempoꝛis regina d̃
rege concepit ⁊ ſuo tempoꝛe filium parturi
uit. Cum autem pueri aliquantulum creuiſ
ſent adinuicem ſepius colludebant. Et pue
rum regium iudas crebꝛis moleſtijs ⁊ iniu/
rijs moleſtabat. Regina auteꝫ hoc moleſte
ferens ⁊ iudam ad ſe non pertinere ſciens:
ipſum crebꝛius verberabat. Sed nec ſic
a moleſtia pueri deſiſtebat. Tandem res
panditur ⁊ iudas non verus regine filius:
ſed inuentus aperitur. Quod iudas vt

fia conſequitur. Primū eſt abſolutionis a
reatu oſtenſio. Secunduꝫ pene purgatorie
i temporalem cōmutatio. Tertiū pene tē
poralis ſecūdū parteꝫ relaxatio. Et ꝓpter h̄
triplex beneficium ſcūs petrus ē tripliciter
honorādus. Quarto propter debitū: quia
enim ipſe tripliciter pauit ⁊ paſcit nos. ſ. ver
bo: exēplo: et tꝑali ſubſidio ſiue orōnis ſuf
fragio: iō obligamur vt ipſum tripliciter bo
noremus. Quinto ꝓpter exēplum vt null⁹
peccator deſperet etiā ſi tertio ſicut petrus
deū negauerit: ſi tamē eū ſicut ipſe velit cor
de: ore: opere cōfiteri. ¶ Secūda cā inſtituti
onis ē hec q̄ ḡdē de itinerario clemētis ē ſū
pta. Cū enim petrus verbū dei predicans
anthiochiā appropiquaret oēs de ciuitate
illa ei obuiauerūt nudis pedibus ꝑgētes: ci
licijs iduētes: ⁊ caput puluere aſpergentes
agētes pn̄iam ꝙ contra euꝫ Simoni mago
conſenſiſſent. Petrus vero eoꝝ penitētiaꝫ
vidēs grās deo egit. Tūc illi obtulerūt oēs
vexatos lāguoribus ⁊ demonib⁹ fatigatos.
Quos dū petrus ante ſe poni iuſſiſſet: ⁊ ſu
per eos nomen dn̄i iuocaſſet: imēſum lumē
ibidē apparuit: ⁊ omnes protinus ſunt ſana
ti currentes ⁊ oſculātes veſtigia ſci Petri.
Tunc intra ſeptem dies pluſq̄ decem mi
lia hominum baptiſma ſuſceperunt: ita vt
Theophilus pr̄iceps ciuitatis illius: domū
ſuam in baſilicam fecerit conſecrari: et ibi
deꝫ petro excelſā cathedrā collocari: vt ab
omnibus videretur ⁊ audiret̄. Nec iſtud cō
trariū ē his que ſuperi⁹ dicta ſunt. potuit. n.
fieri ꝙ petrus ꝑ opationē pauli a Theophi
lo ⁊ i toto populo magnifice ſit ſuſcept⁹ ſed
recedēte petro Simō magus populū ꝑuer
tit ⁊ cōtra petrum grauiter icitauit. Poſt
modū vero penitētiā agēs iteꝝ honorabilit̄
eū recepit. ¶ Hoc āt feſtū de cathedratio
ne beati Petri cōſueuit appellari feſtū epu
laꝝ beati petri. Et hinc tertia ratio ſumit̄ i
ſtitutionis hui⁹ feſti. Cōſuetudo. n. antiq̄tus
fuit gētiliū: vt ait magiſter Joānes beleth.
ſingulis ānis in menſe februario certo die
epulas offerre ſuꝑ tumulos parētū ſuoruꝫ
⁊ eas de nocte demones conſumebāt. Ipſi
autē ab animabus circa tumulos errātib⁹
quas vmbras vocabāt vaſtari putabant.
Solebant. n. antiq̄ dicere: vt ideꝫ ait ꝙ q̄ñ
in humanis corporibus ſunt dicunt̄ anime
⁊ i iferis manes: ſpiritus v̄o vocabāt quan
do ad celos aſcendebāt: vmbras quādo re
cens erat ſepultura: ſiue q̄ñ circa tumulos
errabāt. Hec autē cōſuetudo de ipſis epu
lis vix a xp̄ianis potuit extirpari. Quod ſā
cti patres attēdentes ⁊ penitus hoc extirpa
re volētes feſtum de cathedratione beati
petri: tum de illa que fuit rome: tum de illa
que fuit anthiochie ſtatuerūt illo ſcilicet eo
dem die quo talia fiebāt. Unde ab illis epu
lis adhuc ab aliquibus feſtum epularum
beati petri vocatur. ¶ Quarto inſtituta eſt
propter reuerentiā corone clericalis. No
tandū enim ꝙ iuxta aliquoꝝ traditionē co
rona clericoꝝ hic primo ſūpſit initium. Naꝫ
dū petrus anthiochie p̄dicaret: in contume
liam nominis chriſtiani ſūmitatē eius capi
tis abraſerūt. Quod quidē poſtmodū toti
clero traditur in honorē: quod pro chriſto
apoſtoloꝝ principi in contumeliā fuerat ir
rogatum. Circa autem ipſam coronam cle
ricorum tria attenduntur. ſ. capitis abraſio:
capillorum detrūcatio: ⁊ forme circulatio.
Abraſio autē in ſuperiori capite fit triplici
ratione. quarum duas aſſignat. Dionyſius i
eccleſiaſtica hierarchia dicens. Detonſio
capillorum ſignat mundam ⁊ non formabi
lem vitam. Ad capillorū enim detonſioneꝫ
ſiue capitis abraſionē tria ſequuntur: ſcili
cet mūditie ↄſeruatio: deformatio: ⁊ denu
datio. Mūditie cōſuatio: qꝛ ex capillis ſor
des i capite aggregantur. Deformatio quia
capilli ad ornatum ſunt: ſignificat ergo ton
ſura mundam: ⁊ non formabilē vitā. Hoc
enim ſignificat ꝙ clerici debent habere mū
diciam mentis interius ⁊ non formabilem. i.
non exquiſitum habitum exterius. Denuda
tio autē ſignificat ꝙ inter ſe ⁊ deū nihil de
bet eſſe mediū: ſꝫ imediate deo debēt vniri
⁊ reuelata facie domini gloriam ſpeculari.
Capillorum detruncatio fit: vt ex hoc det̄
intelligi: ꝙ clerici omnes cogitationes ſuꝑ
fluas a mente ſua debent abſcidere et ad
verbum dei ſemper auditū paratū ⁊ expe

ditū hr̄e: ⁊ oīa tꝑalia preterq̄ ad neceſſita
tē a ſe penitus remouere. Fit autē circula
ris figura multiplici rōne. ¶ Primo q̄m hec
figura nō hꝫ finē neq̄ principium. Per qđ
dat̄ itelligi ꝙ miniſtri dei ſūt clerici: q deus
nec habet principiū neq̄ finē. ¶ Secundo
q̄m hec figura nullū angulū habet: ⁊ ſignifi
cat ꝙ clerici nō debēt hr̄e ſordes i vita: q̄m
vbi angul⁹ ibi ſordes: vt dicit Ber. ⁊ debēt
hr̄e veritatē i doctria: q̄m veritas āgulos n̄
habet: ſicut dicit Hiero. ¶ Tertio q̄m hec fi
gura ē oium figuraruꝫ pulcherrima. Unde
in hac ds̄ celeſtes creaturas fecit: ꝑ quod ſi
gnificat̄ ꝙ clerici debent hr̄e pulchritudinē
interius in mente ⁊ exteri⁹ i cōuerſatione.
¶ Quarto q̄m hec figura eſt oium figura
rū ſimpliciſſima. Nulla enim figura vt dicit
Auguſtinus. ex vna linea ↄſiſtit. ſola circu
laris ſignata eſt q̄ vna tantum linea claudi
tur. Per quod ſignificatur ꝙ clerici habe
re debent ſimplicitatem columbarum iux
ta illud. Et ſimplices ſicut columbe.

¶ De nomine ſancti Mathie apoſtoli.

Athias hebraice: latine dr̄ donat⁹
a domino vl̄ donatio domini vl̄ hu
milis ſiue paruus. Nam donatus
a dn̄o fuit q̄ñ ipſum de mundo elegit: ⁊ iter
72. diſcipulos deſignauit. Donatio dn̄i fuit
q̄ñ ſorte electus inter apoſtolos nominari
promeruit. Paruus fuit quia veram ſemꝑ
humilitatem ſuauit. Eſt autem triplex hu
militas ſicut dicit Ambroſius. ¶ Prima eſt
afflictionis qua quis dicitur humiliatus.
¶ Secūda cōſiderationis q̄ ꝓcedit ex cōſi
deratione ſui. ¶ Tertia deuotiōis: q̄ ꝓcedit
ex cognitione creatoris. ¶ Primaꝫ habuit
btūs Mathias martyriū patiēdo. ¶ Secū
dam ſeipm̄ deſpiciendo. ¶ Tertiā maieſta
tē dei admirando. Uel dr̄ a manu qđ eſt bo
num: ⁊ theſis poſitio: inde Mathias bonuꝫ
poſitum pro malo. ſ. pro iuda. Eius vitam q̄
per eccl̄ias legit̄: Bedā ſcripſiſſe creditur.

¶ De ſancto Mathia apoſtolo.

Athias apoſtolus in locū iu
de ſubſtitutus ē. Sꝫ
primo ortū ⁊ originem ipſius inde breuiter
videamus. Legit̄ eni i quadā hiſtoria: licet
apochripha: ꝙ fuit quidam vir in hieruſaleꝫ
nomine ruben: qui alio nomine dictus ē Si
mon de tribu Dan. vel ſm̄ Hiero. de tribu
Iſachar: q habuit vxorē q̄ ciborea nuncupa
ta ē. Quadaꝫ igitur nocte cū ſibi mutuo de
bitum exoluiſſent: Ciborea obdormiēs ſōni
um vidit: qđ perterrita cū gemitibus ⁊ ſuſpi
rijs viro ſuo rettulit dicens. Uidebat̄ mihi
ꝙ filium flagitioſum parereꝫ: qui totius gē
tis noſtre cauſa ꝑdit'ōnis exiſteret. Cui ru
ben nefariam inq̄t rem nec relatu dignaꝫ ꝓ
faris: ⁊ ſpiritu ceu puto phitonico raperis.
cui illa. Si me concepiſſe ſēſero ⁊ filium pe
perero abſq̄ dubio non ſpiritus phitonicus
extitit: ſed reuelatio certa fuit. Procedente
igit̄ tp̄e cum filium peperiſſet parentes plu
rimum timuerunt ⁊ q̄d de eo facerent cogi
tare ceperunt. Cūq̄ filiū abhorrerent occi
dere nec vellēt deſtructorē ſui generis enu
trire ipſum i fiſcella poſitum mari exponūt
Quem marini fluctus ad inſulam propelle
runt: q̄ ſcharioth dr̄. Ab illa igit̄ iſula iudas
ſchariothis appellatus ē. Regina autem il
lius loci carens liberis: ad littus maris cau
ſa ſpatiandi proceſſit: ⁊ fiſcellam a marinis
fluctibus iactari videns ipſam aperiri prece
pit. Inueniensq̄ ibi puerum elegantis for
me ſuſpirans ait. O ſi ſolatijs tāte ſubleua
rer ſobolis ne regni mei ꝓuarer ſucceſſore.
Puerum igit̄ ſecreto nutrire fecit: ⁊ ſe gra
uidam ſimulauit. Tandem ſe filium pepe
riſſe mentitur: ⁊ per totum regnū fama hec
celebris diuulgatur. Principes pro ſuſce
pta ſobole vehementer exultant. Et ingen
ti gaudio plebs letatur. Ipſum igitur ſecū
dum magnificentiam regiam educari fecit.
Non poſt multum vero temporis regina d̄
rege concepit ⁊ ſuo tempore filium parturi
uit. Cum autem pueri aliquantulum creuiſ
ſent adinuicem ſepius colludebant. Et pue
rum regium iudas crebris moleſtijs ⁊ iniu
rijs moleſtabat. Regina auteꝫ hoc moleſte
ferens ⁊ iudam ad ſe non pertinere ſciens:
ipſum crebrius verberabat. Sed nec ſic
a moleſtia pueri deſiſtebat. Tandem res
panditur ⁊ iudas non verus regine filius:
ſed inuentus aperitur. Quod iudas vt

comperit vehementer erubuit ⁊ fratrē ſuū
putatiuū filiū regis latēter occidit. Ob hoc
capitalē ſētētiā timēs cū tributarijs i hieru
ſalē aufugit: ſeqꝫ curie Pilati tūc pſidis mā-
cipauit. Et qm̄ res ſimiles ſibi ſunt habiles:
Pilatus iudā ſuis moribus iuenit cōgrue-
re: ⁊ iō cepit ipſū valde charū hr̄e. Uniuer-
ſe igit̄ curie pilati iudas p̄ficit̄: ⁊ ad ei⁹ nu-
tum oia diſponūt̄. Quadam igit̄ die Pila-
tus de palatio ſuo i quoddaꝫ pomeriū aſpi-
ciēs illoꝝ pomoꝝ tanto deſiderio captus ē:
vt pene deficere videret̄. Erat aūt illō po-
meriū Ruben pr̄is iude: ſed nec iudas pr̄eꝫ
neqꝫ Rubē filiū agnoſcebat: qꝛ ⁊ Ruben
ipſū i marinis fluctibus perijſſe putabat: ⁊
iudas quis pater aut q̄ patria ſua fuerit pe-
nitus ignorabat. Pilatus itaqꝫ accerſito iu
da ait. Tāto illoꝝ fructuū captus ſū deſide
rio ꝙ ſi his fruſtrat⁹ fuero ſpiritū exalabo.
Cōcit⁹ igit̄ iudas in pomeriū inſilijt ⁊ velo-
cius mala carpit. Interea Rubē venit: ⁊ iu
dam mala ſua carpētē inuenit: fortiter igit̄
ambo cōtēdūt: ⁊ iurgia ſupaddūt̄: poſt iur-
gia ſurgūt ad verbera ⁊ mutuis ſe iniurijs
affecerūt. Tādē iudas Rubē in ea parte q̄
ceruix collo connectit̄: lapide pcuſſit patrē
parit̄ ⁊ occidit. Poma igit̄ ſuſtulit ⁊ pilato
qd acciderit: enarrauit. Jam die iclinante ⁊
nocte ſupueniēte: Rubē mortuus inuenit̄
⁊ ſubitanea morte pūentus eē putat̄. Tūc
Pilatus oēs facultates Rubē iude tradi-
dit: ⁊ ciboreā vxorem Rubē in cōiugē iude
dedit. Quadā igit̄ die dū ciborea grauiter
ſuſpiraret ⁊ iudas vir eius qd haberet dili-
gēter iterrogaret illa rn̄dit. Heu infeliciſſi-
ma ſū oium feminaꝝ: qꝛ infātulū meū mari
nis fluctibus immerſi: ⁊ viꝝ meū morte p̄e-
uentū inueni: ſed ⁊ dolori miſere pilatus ad
didit dolorē: q me meſtiſſimā tibi i cōiugem
copulauit. Cūqꝫ illa oia de illo ifātulo enar
raſſet ⁊ iudas illa q̄ ſibi acciderāt retuliſſꝫ
iuentū ē ꝙ iudas matrē ſuā i vxorē duxerit
⁊ ꝙ pr̄eꝫ ſuū occiderit. Penitētia igit̄ duct⁹
ſuadente ciborea dn̄ꝫ nr̄m ieſū xp̄m adijt ⁊
ſuoꝝ delictoꝝ veniā iplorauit. Hucuſqꝫ in
p̄dicta hiſtoria apochripha legunt̄: q̄ vtrū
recitanda ſint: lectoris arbitrio relinquitur:
licet ſit potius relinquenda q̄ aſſerenda.
Dn̄s autem fecit eum ſuum diſcipulum ⁊ d̄
diſcipulo i ſuum elegit apoſtolū: qui adeo ſi-
bi familiaris extitit ⁊ dilectus vt eū faceret
ſuū pcuratorem quem poſtmodum ꝓdito-
rem. Portabat enim loculos: ⁊ ea que xp̄o
dabāt̄ furabat̄: dolēs ꝟo tp̄e dn̄ice paſſio-
nis: ꝙ vnguētū qd̄ trecētos denarios vale-
bat nō fuerat vēditum: vt illos etiam dena-
rios furaret̄: abijt ⁊ dn̄m triginta denarijs
vendidit: quoꝝ vnuſqſqꝫ valebat decēꝫ de-
narios vſuales ⁊ dānum vnguenti trecen-
torum denarioꝝ recompenſauit. Uel vt q-
dā aiunt omnium q̄ chriſto dabāt̄ decimam
parteꝫ furabat̄: ⁊ ideo ꝓ decima parte quā
in vnguento amiſerat ꝓ. 30. denarijs dn̄m
vendidit: quos penitentia ductus retulit ⁊
abiens laqueo ſe ſuſpendit: ⁊ ſuſpenſus cre
puit medius: ⁊ diffuſa ſunt oia viſcera eius
In hoc aūt delatū eſt ori: ne p os effūderet̄.
Non enim dignum erat vt os tam viliter i-
quinaret̄ qd̄ tā glioſum os. ſ. xp̄i cōtigerat.
Dignum enim erat: vt viſcera q̄ ꝓditionem
cōceperant: rupta caderent: ⁊ guttur a quo
vox ꝓditiōis exierat laq̄o arctaret̄. In aere
etiā interijt vt q angelos in celo ⁊ hoies i ter
ra offēderat ab angeloꝝ ⁊ hoium regiōe ſe-
pararetur ⁊ in aere cum demonibus ſocia-
retur. Cuꝫ igit̄ iter aſcēſionē ⁊ penthecoſtē
apoſtoli in cenaculo ſimul eſſent: videns pe
trus ꝙ numerus. 12. apoſtolorum erat imi-
nutus quos dn̄s in hoc numero elegarat vt
fidem trinitatis in quatuor mundi partibus
p̄dicarent: ſurrexit in medio fratꝝ dicēs.
viri fratres oportet vt aliquē loco iude ſub-
ſtituamus q teſtet̄ nobiſcū reſurrectionem
xp̄i: qꝛ dominus dixit nobis. Eritis mihi te-
ſtes in hieruſalem ⁊ in oī iudea ⁊ ſamaria: et
vſqꝫ ad vltimū terre. Et quia teſtis non niſi
de his que videt debet teſtimonium ferre
eligendus eſt vnus ex his viris qui nobiſcū
ſemper fuerunt ⁊ dn̄i miracula viderunt:
⁊ eius doctrinā audierunt. Et ſtatuerūt du
os de ſeptuagintaduobus diſcipulis. ſ. Jo
ſeph: qui cognominatus eſt iuſtus ꝓ ſactita
te ſua: q fuit fr̄ iacobi alphei: ⁊ mathiam: de
cui⁹ laude ſubticet̄: qꝛ ſufficit ei ꝓ laude ꝙ i

apoſtolū ē electus. Et orātes dixerūt. Tu
dn̄e q noſti corda oium oſtēde quē elegeris
ex his duob⁹ vnū accipe locū miniſterij hu-
ius ⁊ apoſtolat⁹ quē iudas amiſit. Et datis il
lis ſortibus cecidit ſors ſup Mathiā ⁊ annu
merat⁹ ē cū. xi. ap̄lis. Et notādū ꝙ exēplo
hoc: vt ait Hiero. nō ē ſortibus vtēdū: qꝛ p̄ui
legia paucorū cōmunē legē nō faciūt. Rur
ſus ēt ſicut ait Beda donec veniret veritas
figurā licuit obſeruare. Uera. n. hoſtia i paſ
ſiōe fuit imolata: ſed i pētecoſte cōſumata:
⁊ iō i electiōe Mathie ſortibus vſi ſūt ne a
lege diſcreparēt: in qua ſūm⁹ ſacerdos ſor-
te querebat̄. Poſt pētecoſtē vero iā verita
te ꝓpalata. 7. diacones nō ſorte: ſed diſci-
pulorū electione: apoſtoloꝝ vero oratione
⁊ manus ipoſitione ordinati ſūt. Cuiuſmōi
āt ſortes fuerint due ſanctorū patꝝ extant
ſentētie. Hiero. n. ⁊ beda volūt ꝙ he ſortes
tales fuerint: quales ille quaꝝ i veteri lege
creberrimus vſus erat. Dionyſius āt q fuit
Pauli diſcipulus religioſū exiſtimat hoc ar
bitrari aſſerens ſibi videri ꝙ illa ſors nihil
aliud fuerit niſi quidā ſplēdor ⁊ radius diui
ni⁹ ſup Mathiā emiſſus: p quē ipe oſ̄ndeba
tur i ap̄lm aſſumēdus. Ait. n. ſic i libro eccle
ſiaſtice hierarchie. De diuina āt ſorte q̄ ſup
Mathiā diuinitus cecidit. alij qdem alia di
xerūt nō religioſe ſicut arbitror. Meā aūt
tibi ipe intētionē dicā. Uidentur. n. mihi elo
quia ſortē nominare thearticū quoddā do-
nū demonſtrans illi theartico choro a diuīa
electione ſuſceptū. Hic igit̄ Mathias ap̄ls
iudeā in ſortē accepit: ⁊ p̄dicationi ibidē inſi
ſtens: ⁊ multa miracl̄a faciēs i pace quieuit.
In nōnullis codicib⁹ legit̄ ꝙ patibulū cru-
cis ptulit: et tali martyrio coronatus celos
aſcēdit Hui⁹ corp⁹ rome i eccleſia ſācte ma
rie maioris ſub lapide porphiretico ſepultū
eſſe dicit̄ ⁊ ibidē caput eius demōſtrat̄. In
quadā ꝟo legenda alia que treueris iuenit̄
ſic iter cetera legit̄. Mathias d̄ tribu iuda
⁊ ciuitate bethleē: illuſtri ꝓſapia oriundus
fuit. Qui lr̄is traditus omnē i breui legē ꝓ-
phetaꝝ ⁊ ſciaꝫ app̄hēdit: laſciuiā quoqꝫ ab-
horrens pueriles annos moruꝫ maturitate
vicebat: Informabat̄ quoqꝫ eius aius ad
ꝟtutē vt eſſet ad itelligētiā habilis: ad miſe
ricordiā facilis in ꝓſperis n̄ elatus: i aduer-
ſis cōſtans ⁊ intrepidus ſatagebat: vt qd̄ vi
ſu pceperat ope cōpleret: ⁊ oris doctrinam
man⁹ opatione monſtraret. Hic cum p iude
am p̄dicaret cecos illuminabat: demones
expellebat: claudis greſſuꝫ: ſurdis auditū:
mortuis vitā reſtituebat: Qui cū corā pōti-
fice accuſaret̄ i multis reſpōdit. De obie-
ctis que crimina dicitis n̄ opꝫ me multa di-
cere: qm̄ xp̄ianū nom̄ nō ē criminis ſꝫ glorie.
cui pōtifex. Si tibi dāt̄ iducie vis penitere?
Et ille. Abſit vt a ꝟitate quā ſemel iueni p
apoſtaſiā digrediar. Igit̄ Mathias i lege
erat doctiſſim⁹: corde mūdus: aio prudens
in ſoluendis queſtionib⁹ ſacre ſcripture acu
tus: i ꝯſilio ꝓuidus: i ſmocinatiōe expedit⁹.
Qui cū ꝟbū dei p iudeā p̄dicaret multos ſi-
gnis ⁊ ꝓdigijs ꝯuertebat. Un̄ iudei iuiden-
tes ipm̄ i ꝯcilio ſtatuerūt. Duo ḡ falſi teſtes
fuerūt q ip̄m accuſauerāt. Hi p̄mo i ip̄m la-
pides miſerūt: quos lapides i teſtimoniū ill̄
ſecū petijt ſepeliri. Qui dū lapidaret̄ ſecuri
more romano pcutit̄: ⁊ extēſis in celū mani-
b⁹ ſp̄m dn̄o reddidit: ⁊ ſubdit̄ ibideꝫ. Cuius
corp⁹ de iudea romā: ⁊ inde treueri ē trāſla
tū. In quadā vero alia legēda legit̄: ꝙ duꝫ
Mathias i macedoniā aduenīſſꝫ: ⁊ fidē xp̄i
p̄dicaret q̄dā potionē toxicatam que viſu
cūctos p̄uabat ſibi dederūt: quā in noīe xp̄i
bibit: ⁊ nullā leſionē icurrit. Et cū illa potio
ne pluſq̄ꝫ. 25. excecaſſēt: ille ſingulis manuꝫ
iponēs oēs illuminauit. Diabolus aūt i ſimi
litudine ifātis eis apparēs ſuaſit vt mathiā
occiderēt: q eoꝝ cultū euacuarꝫ. Et cū ipe i
medio eoꝝ ꝯſiſteret: trib⁹ tn̄ dieb⁹ eū q̄rētes
minime iuenerūt. Tertia aūt die eis mani-
feſtās ſe dixit. Ego ſū. Quē manib⁹ poſt ter
gū ligatis: ⁊ fune collo ipoſito crudeliter af-
flixerūt: ⁊ ſic i carcere recluſerūt: vbi demo
nes apparētes dētib⁹ i eū fremebāt: ſed ap-
ꝓpinq̄re nō poterāt. Dn̄s āt cū mlt̄o lumīe
ad eū veniēs ipſum de terra leuauit: ⁊ vin-
cula ſoluens: ⁊ dulciter confortans hoſtiuꝫ
aperuit. Qui egreſſus ꝟbū dn̄i p̄dicabat.
Dū aūt qdam obſtinati pſiſterent dixit eis.
Denūcio vobis ꝙ viui i infernū deſcēdetis:

moxq̃ꝫ terra ſe apuit: ⁊ cūctos illos degluti
uit: reliqui vero ad dominū ſūt cōuerſi.

¶ De ſancto thoma de aquino.

Eatus thomas de

agno ordinis fratꝝ ꝑdicatoꝝ doctor egregi
us: de illuſtri ꝓſapia comitū aquinoꝝ i ꝯfini
bus cāpanie ⁊ regni ſicilie originē duxit cla
rā. Huius ſci ortus ⁊ vite ꝓgreſſus anteq̃ꝫ
ex vtero naſceret̃ fuit diuinitꝰ ꝑmōſtratus.
Erat.n. vir qdā ſcūs i cāpanie partibꝰ re bo
nus ⁊ noīe: q cū pluribꝰ alijs heremitis ana
coriticā vitā ducēs opinione celebris habe
bat̃. Hic ſpū ſcō afflatꝰ nūciauit matri eius
cū gaudio: ꝙ filiū cōceperat: cū illa ſe graui
dā fore ignoraret dicens ei. Gaude dn̄a: qꝛ
tu paries filiū ⁊ thomas vocabit̃ nomē eiꝰ.
Hic erit magnus i toto orbe i ſciētia ⁊ i vita:
eritq̃ꝫ frater ordinis ꝑdicatoꝝ. Que omnia
ſicut ſanctus predixerat ſūt cōpleta. Natꝰ ē
itaq̃ꝫ puer nobilis thomaſq̃ꝫ vocatꝰ q ſpreta
ſecli vanitate ꝑdicatoꝝ ordinē ē igreſſus.
Qui poſtea a fratribꝰ carnalibus rapitur: ⁊
quaſi ꝑ bienniū turris cuſtodie mācipatur.
Cūq̃ꝫ nec minis nec blāditijs poſſꝫ ab ordīs
ꝓpoſito reuocari: ꝑ ſpeciē puelle ad eū itro
ducte ſubuertere q̄rūt animū inocētiſ. Qui
mox de igne titionem arripiēs ſuggeſtricez
ignite libidīs extra camerā effugauit. et ſcō
ſigno crucis i orōne humilit̃ ſe ꝓſternēs cuꝫ
lachrymis a deo ſibi dari petijt ꝑpetue con
tinentie caſtitatē. Mirꝝ in modum mox orā
ti duo angeli affuerūt dicētes ipꝫ fore a dō
clemētius exauditū. Qui ēt ipſuꝫ circa re
nes ſtringentes hec dixerūt. Ex parte dei
te cingimus cingulo caſtitatis qđ nullatenꝰ
de cetero diſſoluetur. Cuius muneris fuit
adeo efficax gratia: vt ex tūc nullū penitus
ſtimulū ſēſerit veneree voluptatis. Tandē
cogitāte ꝓuide matre ſua ꝙ deberet i filio
adimpleri qđ ſibi fuerat diuinitꝰ ꝑmonſtra
tū: ⁊ ne videret̃ nō tā iuuenis cōſtantiā q̃ꝫ
dei ꝓuidentiā ipugnare ipa ꝑmittēte ꝑ frēs
ordinis ad ordinē ē reductꝰ. Reſtitutꝰ itaq̃ꝫ
ordini cepit nō ſegniter ſtudio itendere: ve
lut apis argumētoſa ſpūalia mella collige
re vt ſuo tēpore mellita effunderet eloquia

doctrinaꝝ. Tāto etiā gaudio i cōtēplando
replebat̃ mens eius: ⁊ ꝙ pluries dū i ſecre
to loco ad adorandū deū totū ſpiritū ſuum
recollegiſſet: viſus eſt ſtare totaliter eleua
tus a terra nullo prorſus innixus corporeo
fulcimēto. Felix doctor q ſic liber i deū ele
uatione mētis cōſcēdit q̄ſi nullū pōdus car
nis ſuſtineret. Quotiēs aūt ſanctus dei di
ſputare aut legere ſcribere: vel dictare vo
luit prius ad orationis ſecretū acceſſit: ⁊ ide
ſurgens inueniebat qđ ſcriberet vl' dictaret
quaſi i libro didiciſſet. Nā vt ſocio ſuo fra
tri reginaldo ſecreto reuelauit: ⁊ ſecretum
q̄ꝫdiu vixit ſeruari voluit: ſciētiā ſuā nō taꝫ
hūano igenio: ⁊ ſtudio q̃ꝫ orōnis ſuffragio
diuinitꝰ ipetrauit. Unde quaſi alter moyſes
merito dici pōt q de age mūdane vanitatis
⁊ proprie natiuitatis eductus: qꝛ de aquino
ruꝫ nobilium progenie ſpectabili genitus:
miro modo quaſi per pharaonis filiā matri
eccleſie redditur: ⁊ vberius eccleſiaſtice di
ſcipline ac luce diuine ſapiētie enutrit̃. Hic
ē Moyſes cui deus dū mētaliter loquitur
ad fratres ſuos mittitur: ⁊ non ſine ſignis ⁊
mirandis prodigijs ductor et doctor populi
delegatur. Hic doctor cū quadā vice ora
tioni inſiſteret: ſācti apoſtoli Petrus ⁊ pau
lus ipſum de textu dubio ſcripture prophe
tice pleniſſime inſtruxerūt. O felix doctor
cui diuine ſcripture celi clauicularius ape
ruit hoſtiū: ⁊ aſcenſor celi paulus doctor ille
mirabilis docuit in veritate ſecretū. O fe
lix doctor. O hoſpes mūdi ⁊ ciuis celi q cū
celeſtibꝰ ciuibus loq̄t̃ dū adhuc in corpore
peregrinaret̃. Altera quoq̃ꝫ vice cuꝫ apud
Neapolim in eccleſia deuotius oraret: vi
ſus ē ſanctꝰ pater a terra quaſi duobus cu
bitis eleuatus ſuper quo frater hoc videns
⁊ diu admirans: ſubito audiuit ab imagine
crucifixi: ad quam conuerſus ſanctus ora
bat: prolatam clarius iſtam vocem. Bene
ſcripſiſti de me Thoma: quam ergo pro tuo
labore recipies mercedem? Et reſpondit
Thomas. Domine non aliam mercedem ni
ſi te ipſuꝫ. Et quia a domino facta fuit que
ſtio de mercede dabat̃ intelligi de propin
quo labori ſuo fore terminum iponendum

Cum enim ex mandato dn̄i gregorij pape
decimi dum iret ad concilium generale trā
ſiens ꝑ campaniaꝫ: cepit lāguere vt pene ꝑ
deret totalit̃ appetitū. Pertrāſiēſq̃ꝫ mona
ſterium foſſe noue ciſtercienſis ordinis inui
tatus deuote ad predictum monaſteriū de
clinauit. Cepit autē de die in diem languor
icreſcere: nec ſic ſanctus doctor a doctrina
fluentis ſapientie ſe poterat cōtinere: roga
tus nempe a monachis expoſuit eis cantica
cāticoꝝ: vt i canticū celeſtis glorie trāſiret
ſtudiū eccleſiaſtice diſcipline. Accidit āt vt
q̄dā ſtella ad modū comete tribꝰ diebus an
te doctoris obitum ſuꝑ monaſterium vide
ret̃. Que cū ignoraret̃ qd ſignificaret cum
apparuit: oſtendit prefati doctoris tranſitū
dū ceſſauit. Fuit autēꝫ felix tranſitus eius
anno dn̄i. 1275. vite vero ſue anno quinqua
geſimo inchoante. Tunc frater reginaldus
predicans tale perhibuit teſtimonium veri
tati. Ego ſancti iſtius frequenter ⁊ nunc cō
feſſionem eius generalem audiui et ipſum
ſēper ſic puruꝫ inueni ſicut puerum quinq̃ꝫ
annorum: qꝛ nunq̃ꝫ ſue carnis ſēſit cōtagiuꝫ
nec habuit alicuius mortalis criminis i volū
tate conſenſum. Non defuerunt autem ſi
gna miranda que ſancti doctoris indicarēt
exitum ⁊ eterne felicitatis ꝑdicarent igreſ
ſum. Nam frater quidam deuotus vidit in
hora tranſitus ſui ſanctum doctorem i ſcho
lis legentem: ⁊ beatum paulum apoſtolum
ad ipſum intrantem. A quo dum ſanctus
thomas peteret an in epiſtolis ſuis verum
habuiſſet intellectum: reſpondit ꝙ ſic: quā
tum quis viuens in corpore poteſt habere.
Et adiecit. Uolo vt mecum venias ⁊ addu
cam te ad locum in quo clariorem habebis
de oībus intellectuꝫ: videbat̃ q̃ꝫ per cappā
ipſum extra ſcholas educere. Tunc predi
ctus frater cepit fortiter clamare dicens.
Succurrite fratres ſuccurrite: quia frater
Thomas tollitur a nobis. Ad cuius clamo
rē fratres excitati iuenerūt ꝙ eadem hora
qua ꝑdicta viſio fcā fuit ſcūs doctor ex hac
luce migrauit. Et ſic quem habuit in hac vi
ta ſcientie inſtructorem: dum ex hac vita mi
grauit habere meruit ad celeſtem patriam

conductorem. Poſt ſepulturam ſci thome
timuerūt monachi ꝙ ſcm̄ corpꝰ ipſis iuitis ꝑ
fratres ordinis predicatoꝝ ab eis auferret̃:
preſertim quia predictus doctor mandaue
rat corpus ſuum apud neapolim cōgruo tē
pore deportari: qꝛ ſub depoſito fuerat com
mendatum ſicut publicum docuit inſtrumē
tū. Poſt elapſum vero temporis de nocte
ſanctum corpus ad alium locum tranſtule
runt. Super quo prior dicti monaſterij a ſā
cto thoma grauiter reprehenſus metuens
diuine vltionis iudiciū mādauit ſacꝝ corpꝰ
i loco priſtino collocari. Aperto nāq̃ꝫ ſepul
chro tāta fragrātis odoris ſuauitas emana
uit ꝙ totum clauſtrum mira ſuauitate reple
uit: ita ꝙ non videret̃ patuiſſe defuncti cor
poris ſepultura: ſed multorum aromatum
apotheca. Nec hoc enim ſilentio ē tranſeū
dum: ꝙ cum religioſus vir ⁊ deo deuotꝰ fra
ter albertus de brixia: quadaꝫ vice ad alta
re beate virginis deuotius oraret: vigilanti
in oratione apparuerunt due venerande ꝑ
ſone ſplendore mirabili adornate. Una in
pōtificali habitu alia in habitu fratrum pre
dicatorum coronam auream habens in ca
pite intextaꝫ lapidibus precioſis. Habebat
q̃ꝫ circa collum duas aureolas quaſi torq̄s:
vnam argenteam. ⁊ aliam auream. In pe
ctore vero geſtabat magnum lapidem qui
ſplendore mirabili plures emittens ex ſe ra
dios: qui totam eccleſiam illuſtrabat. In
cappa vero qua indutus fuerat: inſerti erāt
per totum lapides precioſi. Tunica vero ⁊
ſcapulare ſplendore niueo ſplendebant.
Que frater admirans audiuit illum in pon
tificali habitu dicentem ſibi. Ego ſum augu
ſtinus miſſus ad te vt indicarem tibi gloriaꝫ
fratris Thome de aquino qui mecum eſt.
Ipſe mihi in gloria eſt equalis: ſed virginita
tis aureola me precellit: ⁊ ego ipſum in habi
tu pontificalis ordinis dignitate.

¶ Explicit legenda ſancti Thome de aqui
no ordinis fratrum predicatorum.

¶ De nomine ſācti Gregorij pape.

Regoriꝰ dr̃ a grex: ⁊ gore qđ ē ꝑdi
care ſiue dicere. Un̄ Greg. q̄ſi gre
gis predicator. Uel dr̃ Grego. q̄ſi

egregoꝰ ab egregiꝰ ⁊ goꝛe quaſi egregiꝰ p̄di catoꝛ ⁊ doctoꝛ: Uel gregoriꝰ i lingua noſtra vigilans ſonat: qꝛ ipſe vigilauit ſibi: deo ⁊ gregi. Sibi per munditie conſeruationem deo ꝑ iternã cõtẽplationẽ: gregi ꝑ aſſiduam pꝛedicationẽ. Et ꝑ hec tria meret̃ dei viſionem. Auguſtinꝰ in libꝛo de oꝛdine. Js videt deũ q bene viuit: bene ſtudet: ⁊ bene oꝛat. Eius vitã ſcripſit Paulus longobardoꝛuꝫ hiſtoꝛiographus: Quã Joannes diaconus maioꝛi cum diligentia poſtmodum compilauit. ¶ De ſancto Gregoꝛio Papa.

Gregoꝛius

Gregoꝛius ſenatoꝛia ſtirpe ꝓgenitus: cuiꝰ pater Goꝛdianꝰ ⁊ mater Siluia dicebat̃: cuꝫ ſummũ philoſophie apicẽ in ipſa ſui adoleſcẽtia attigiſſet: ac rerũ ⁊ diuitiaꝝ copia plurimũ abundaret: cogitauit tamen hec oĩa deſerere: ⁊ i religionẽ ſe transferre. Sꝫ dũ lõgiꝰ cõuerſionẽ ꝓtraheret ⁊ tutius ſe chꝛiſto famulaturũ putaret: ſi ſub pꝛetoꝛis vrbani habitu mũdo ſpecietenꝰ deſeruiret ceperũt multa contra eũ ex ſeculi cura ſuccreſcere: ita vt nõ tñ ſpecie: ſꝫ i eo retineret̃ ⁊ mẽte. Tãdẽ patre oꝛbatꝰ ſex monaſteria i ſicilia cõſtruxit: ſeptẽ intra menia vrbis. in honoꝛe ſancti Andree apoſtoli in pꝛopꝛio dogmate fabꝛicauit. Jn quo relictis ſericis auro gẽmiſqꝫ radiãtibus vili monaſtico habitu tegebat̃. Ubi ad tãtaꝫ ꝑfectionẽ in bꝛeui ꝑuenit: vt i ipſo ſue cõuerſionis initio poſſet iaꝫ in ꝑfectoꝝ numero cõputari. Cuius qdẽ ꝑfectio ex verbis ſuis que i ꝓlogo ſuꝑ dialogũ ponit aliqualiter ꝑpendi põt vbi ſic dicit. Jnfelix animꝰ meꝰ occupationis ſue pulſatus vulnere meminit q̃lis aliqñ in monaſterio fuerit: quomõ ei labẽtia cũcta ſubter erant: quantũ rebus oĩbus que voluuntur eminebat: ꝙ nulla niſi celeſtia cogitare cõſueuerat: ꝙ etiã retẽtus coꝛpoꝛe ipſa iaꝫ carnis clauſtra cõtẽplatiõe trãſibat: ꝙ moꝛtem quoqꝫ que pene cunctis pena eſt: videlicet vt ingreſſuꝫ vite ⁊ pꝛemium laboꝛis ſui amabat. Tanta deniqꝫ diſtrictiõe coꝛpꝰ ſuum afflixit: vt i firmato ſtomacho ſubſiſtere vix valeret: ⁊ iciſionẽ vitaliũ quã greci ſyncopim vocant patiẽs crebꝛis anguſtijs per hoꝛaꝝ momenta ad exitum pꝛopinquaret. ¶ Quadã vice dũ quedã in monaſterio ſuo vbi abbas erat: ſcriptitaret: angelus domini i ſpecie naufragi affuit: ⁊ ſibi mififereri lachꝛymabiliter poſtulauit. Cui cũ Gregoriꝰ ſex argenteos dari feciſſet: ⁊ abijſſet: eadeꝫ die iterũ redijt: ſeqꝫ multa ꝑdidiſſe ꝑhibuit. Qui cũ ab eo totidẽ argẽteos recepiſſet: iteruꝫ die tertia reuerſus: miſereri ſibi iportunis clamoꝛibus poſtulabat. Sed Gregoriꝰ cuꝫ a ꝓcuratoꝛe ſui monaſterij didiciſſet nil dãdũ pꝛeter ſcutellã argẽteaꝫ quam mater ſua cũ leguminibꝰ mittere ſolebat in monaſterio remanſiſſe: illã ſtatim dari pꝛecepit: quã ille libenter accipiens letus abſceſſit. Hic autẽ ãgelus domini fuit: ſicut ſibi poſtmodum reuelauit. ¶ Quadam die beatus Gregoꝛius per foꝛũm vrbis romane tranſiens cernit quoſdã pueros foꝛma pulcherrimos vultu venuſtos: capilloꝝ nitoꝛe perſpicuos eſſe venales. Jnterrogat igit̃ mercatorem de qua illos patria attuliſſet. qui reſpondit. De britania: cuius incole ſimili candoꝛe refulgent. Jnterrogat iterum ſi Chꝛiſtiani ſunt: Cui mercatoꝛ. Non ſed paganis erroꝛibus implicati tenentur. Tunc Gregoꝛius acriter ingemiſcens heu pꝛoh doloꝛ inquit q̃ꝫ ſplendidas facies pꝛinceps tenebꝛarum nunc poſſidet? Jnterrogat inſuper quod eſſet vocabulum gentis illius. cui ille. Anglici vocantur. Bene inquit anglici quaſi angelici: qꝛ ⁊ angelicos vultus habent. Jnterrogante iterum eo qđ nomẽ haberet illa pꝛouincia: ait mercatoꝛ. Pꝛouinciales illi deiri vocantur. Et Gregoꝛius bene inquit deiri. qꝛ de ira ſunt eruendi. Rurſus de nomine regis interrogante ait mercatoꝛ ꝙ Aelle diceretur. Et Gregoꝛius Bene Aelle: qꝛ alleluya in partibus illis decantari opoꝛtet. Qui mox ad ſummum pontificem accedens cum multa inſtantia ⁊ pꝛecibus vix obtinuit vt ad illos conuertendos mitteretur. Cumqꝫ iam iter arripuiſſet: romani de eius abſentia plurimum perturbati papam adeunt: ⁊ eum taliter alloquunt̃. Petrũ offendiſti: Romã deſtruxiſti: Gregoꝛium dimiſiſti. Sicqꝫ papa ꝑterritus ad eũ reuocandũ cõtinuo nũcios deſtinauit. Cũqꝫ Gregoꝛius iã iter triũ dierum peregiſſet ⁊ in quodã loco diuertẽs quedã ceteris q̃eſcẽtibus lectitaret locuſta ſuperueniẽs eũ coegit a legendo quieſcere: ⁊ ex cõſideratione ſui nominis docuit eum i eodẽ loco ſtare debere. Qđ ille ſpiritu pꝛophetico diſcẽs ſtatim comites adhoꝛtat̃ vt velocius debeãt pꝛoficiſci. Sꝫ ſuꝑuenientibꝰ apoſtolicis nũcijs redire cõpellit̃: lꝫ de hoc ꝑlimũ triſtaret̃. Tũc papa ipſũ a monaſterio ſuo abſtraxit: ⁊ ſuũ diaconẽ cardinalem oꝛdinauit. ¶ Quodã t̃pe tyberis fluuiꝰ alueũ ſuũ egreſſus intãtũ excreuit vt ſuꝑ muros vrbis ifflueret: ⁊ plurimas domos euerteret. Tũc ẽt per tyberiꝫ fluuiũ multitudo ſerpẽtũ cũ dꝛacone magno i mare deſcẽdit Sed a fluctibus ſ̃focati ⁊ ad littus ꝓiecti totũ aerẽ ſua putredine coꝛruperunt. Sicqꝫ plaga peſſima quã inguinariã vocant ſecuta ẽ: ita vt ẽt coꝛpoꝛali viſu ſagitte celitꝰ venire: ⁊ ſingulos quoſqꝫ ꝑcutere viderentur. Que ꝑmo oĩum Pelagiũ papã ꝑculit: ⁊ ſine moꝛa extīxit. Poſtmodũ vero ita i reliquũ vulgus deſeuit: vt ſubtractis habitatoꝛibus domus plurimas vacuas i vrbe reliquerit. Sed qꝛ eccleſia dei ſine rectoꝛe eẽ nõ poterat: Gregoꝛiũ licet totis viribus renitẽtẽ plebs oĩs elegit. Cuꝫ ergo benedici deberet: ⁊ lues populũ deuaſtaret: ſermonẽ ad populũ fecit: pꝛoceſſionẽ faciẽs letanias inſtituit: ⁊ vt oẽs deũ attentius exoꝛarẽt admonuit. Cũ igit̃ deũ oĩs cõgregatus populus exoꝛaret intãtũ ipſa deſeuit: vt in vna hoꝛa. 80. hoĩes ſpiritũ exalarent: ſꝫ neq̃q̃ꝫ ceſſauit populũ admonere vt ab oꝛatiõe nunq̃ꝫ deſiſterent donec peſtẽ ipſã diuina pꝛopulſaret miſeratio. Finita pꝛoceſſione fugere voluit: ſed nequiuit: qꝛ die noctuqꝫ portas vrbis pꝛopter eum vigiles obſeruabãt. Tandẽ mutato habitu a quibuſdã negociatoꝛibus obtinuit: vt in quodã dolio ſuꝑ quadrigã de vrbe educeret̃. Qui mox ſiluã expetijt: cauernaꝝ latibula requiſiuit: ibiqꝫ tribus diebus latuit. Uerũtamẽ duꝫ ſollicite quereret̃ colũna lucis de celo fulgida depẽdẽs ſuper locũ i quo latitabat apparuit in qua colũna angelos deſcendẽtes ⁊ aſcẽdẽtes quidã recluſus aſpexit. Moxqꝫ ab vniuerſo populo capit̃: trahitur ⁊ ſũmus põtifex conſecratur. Qđ vero ad hoc honoꝛis culmẽ inuitus aſcenderit: q verba ſua legit patẽter aduertit. Nã i epiſtola ad Narſũ patriciũ ſic ait. Dũ cõtẽplatiõis alta deſcribitis: ruine mee mihi gemitũ renouatis: qꝛ audiui qd intus ꝑdidi dũ foꝛas ad culmẽ regiminis imeritus aſcẽdi. Tãto auteꝫ me meroꝛe percuſſũ cognoſcite: vt vix loq ſufficiam. Nolite ergo vocare noemi. i. pulchꝛã: ſed vocate mara. i. amarum: qꝛ amaritudine plenus ſum. Jtem alibi. Qđ me ad epiſcopatus oꝛdinẽ cognoſcitis perueniſſe: ſi me diligitis plangite: quod ⁊ ego inceſſanter defleo: atqꝫ vt deũ pꝛo me exoꝛetis rogo. Jn pꝛologo quoqꝫ ſuper dialogum ſic ait. Ex occaſione cure paſtoꝛalis animus meus ſeculariũ hominũ negocia patitur: ⁊ poſt taꝫ pulchꝛã ſiue quietis ſpeciem terreni actus puluere fedatur. Perpendo itaqꝫ quid tolero: perpẽdo quid amiſi. Dũqꝫ itueoꝛ illud qđ perdidi fit grauius ꝗ quod poꝛto. Ecce enim nũc magnis maris fluctibus quatioꝛ atqꝫ in naui mẽtis tẽpeſtatis valide pꝛocellis illidoꝛ: ⁊ cũ pꝛioꝛis vite recolo q̃ſi poſt tergum ductis oculis viſo littoꝛe ſuſpiro. Sed qꝛ adhuc romaꝫ dicta peſtis vaſtabat: moꝛe ſolito pꝛoceſſionẽ cũ letanijs per ciuitatis circuitũ quodã tẽpoꝛe paſcali oꝛdinauit in qua imaginem beate marie ſemper virginis que adhuc vt aiunt eſt rome in eccleſia q̃ dicitur ſancta maria i ara celi: quã lucas arte medicus ⁊ pictoꝛ egregius foꝛmaſſe dr̃: ⁊ eidẽ virgini ſimillima ꝑ oĩa perhibet̃: ante ꝓceſſionẽ poꝛtari fecit: ⁊ ecce tota aeris infectio ⁊ turbulẽtia imagini cedebat ac ſi ipſã imaginẽ fugeret: ⁊ eius ꝑſentiam ferre nõ poſſet. Sicqꝫ poſt imaginẽ mira ſerenitas ⁊ aeris puritas remanebat. tũc i aere vt fert̃ iuxta imaginẽ audite ſũt voces angeloꝝ cãtãtiũ. Regina celi letare alleluya: qꝛ quẽ meruiſti poꝛtare alleluya: reſurrexit ſicut dixit alleluya. Statimqꝫ qđ ſequitur beatus Grego. adiunxit. Oꝛa pꝛo nobis deũ alleluya. Tũc beatꝰ Gregoꝛius

vidit ſupra caſtrū creſcētij angelū dn̄i: qui
gladiū cruentatū detergens i vaginā remit
tebat. Intellexitq̄ʒ gregori⁹ ꝙ peſtis illa ceſ
ſaſſet: ⁊ ſic factū ē. Unde ⁊ caſtrū illd̄ caſtrū
angeli deiceps vocatū ē. Tandē vt deſide/
rauerat Auguſtinū mellitū ⁊ Ioānē cū qui
buſdā alijs i āgliā miſit: ⁊ eos ſuis precibus
⁊ meritis ad fidē cōuertit. Tāte etiā humili
tatis beat⁹ Gregori⁹ extitit: vt ſe laudari
nullo mō ꝑmitteret. Nā ſtephano epiſcopo
qui eū in ſuis eplīs laudauerat ita ſcripſit.
Multa mihi: ⁊ vltra q̄ʒ audire merui vl' de
huiidign⁹ fauorē i veſtris eplīs demonſtra
tis: ⁊ tamē ſcriptū ē. Ne laudes hominē q̄ʒ/
diu viuit. Tū ⁊ ſi audire talia dign⁹ nō fui:
orationib⁹ veſtris peto vt dign⁹ efficiar: vt
ſi bona ideo in me dixiſtis. q: non ſunt: ideo
ſint q: dixiſtis. Item in eplā ad Narſum pa
tricium. ꝙ cauſe ⁊ nominis ſimilitudinē fa/
ciendo ꝑ ſcripturas clauſulas: declamatio/
neſq̄ʒ formatis: certe frater cariſſime ſimiaʒ
leonē vocas: ꝙ eo modo hos agere cōſpici/
mus quo ſcabioſos catulos ſepe pardos vl'
tigres vocam⁹. Itē in epiſtola ad anaſtaſiū
patriarchā Antiocenū. Qd̄ vos me os dn̄i
ꝙ lucernā dicitis: ꝙ loquēdo multis ꝓdeſſe
multiſq̄ʒ poſſe lucere ꝓhibetis exiſtimatiōē
meā fateor mihi i dubitationē maximā ꝓdu
xiſtis. Cōſidero nanq̄ʒ q ſum ⁊ nihil me ex hu
iuſmodi boni ſigno deprehēdo. Cōſidero āt
qui eſtis ⁊ vos mentiri poſſe nō arbitror. Cū
ergo credere volo quod dicitis contradicit
mihi i firmitas mea. cū diſputare volo quod
i laude mea dicit̄: cōtradicit mihi ſanctitas
veſtra. Sed queſo vir ſancte nobis aliquid
de hoc certamine noſtro cōueniat: vt ſi non
quod dicitis ita ē: ſit ita q: dicitis. Uocabu/
la etiā iactantia. vel vtilitatē ſonātia omni/
no reſpuebat. Un̄ Eulogio patriarche ale/
xandrino q eū vniuerſalē papā vocauerat
ita ſcribit. In prefatione epiſtole quā ad me
direxiſtis ſuꝑbe appellatiōis verbū vniuer
ſalē me ꝑapā dicentes iprimere curauiſtis
Qd̄ peto vt dulciſſima ſanctitas veſtra vl/
tra nō faciat: qa vobis ſubtrahit̄: quod alte
ri pluſq̄ʒ ratio exigat prebet̄. Ego eniʒ ver

bis ꝓſperari no q̄ro ſed moribꝰs: nec hono
rem eſſe deputo i quo fratres honorē ſuum
perdere cognoſco. Recedant ergo verba
que vanitatē iflāt: charitatē vulnerāt. Hic
ē ꝙ cū Ioannes epiſcopus cōſtantinopoli/
tanus hoc vocabulū vanitatis ſibi vſurpa/
ret: ⁊ ſe vniuerſalē papā vocari fraudulen/
lēter a ſynodo obtinuiſſʒ iter cetera ſic de eo
ſcribit Gregori⁹. Quis ē iſte, q cōtra ſtatuta
euāgelica: ɔtra canonū d̄creta nouū ſibi no
mē vſurpare ꝑſumit: vt vl' ſine minutiōe ſit
vn⁹ q eē appetit vniuerſus. Uerbū ēt iuſſio
nis ſibi a coepiſcopis dici nolebat. Unde ait
in epiſtola ad Eulogiū epiſcopū alexandri/
nū. Ueſtra mihi charitas loquit̄ dicens. Si
cut iuſſiſtis: quod verbū iuſſionis peto a m̄o
auditu remoueri: qa ſcio q ſum: ⁊ quis eſtis.
loco. n. mihi fratres eſtis: moribus patres.
Inſuꝑ ob nimiā humilitatē qua erat predit⁹
nolebat ꝙ matrone ſe ancillas ſuas dicerēt
Unde ruſticane patricie ſcribēs ait. Unum
i tuis epiſtolis egre ſuſcepi: qa qd̄ ſemel eſſe
poterat ſepi⁹ dicebat̄: ancilla veſtra: ⁊ ācil/
la veſtra. Ego eni per epiſcopatus onera
omnium ſeruus ſum factus: qua ratione te
mihi ancillam dicis: cuius ante epiſcopa/
tum ſuſceptum proprius fui. Et ideo rogo
per omnipotentem deum ne hoc verbum
aliquando ad me in ſcriptis tuis inueniam
ꝑrimus in ſuis epiſtolis ſe ſeruum ſeruorū
dei nominauit: ⁊ alios nominari inſtituit. Li
bros ſuos dum adhuc viueret ob nimiam
humilitatem qua erat preditus publicari
nolebat: ⁊ in aliorum comparatione ſuos
nihil valere eſtimabat. Unde Innocentio
prefecto Africe ſic ſcribit. Qd̄ expoſitio/
nem ſancti Iob vobis tranſmitti voluiſtis
veſtro ſtudio congaudemus. Sed ſi delitio
ſo cupitis pabulo ſaginari: beati Auguſtini
compatriote veſtri opuſcula legite: ⁊ ad
comparationem illius ſimilaginis noſtrum
furfurem non queratis. Neque enim volo
dum in hac carne ſum: ſi qua dixiſſe me cō
tigit: ea facile hominibus innoteſci. ¶ Legi
tur quoq̄ʒ in quodā libro de greco in latinū
trāſlato: ꝙ qdam ſanctus pater nomine ab

bas Ioannes cū romā ad viſitanda apoſto
lorum limina veniſſet: ⁊ beatum Gregori/
um papā per mediū ciuitatis tranſire vide/
ret: voluit ei occurrere ac vt decebat reue/
rentiā exhibere. Cernens vero beatus Gre
gorius ꝙ ſe in terrā vellet ꝓſternere feſtina
uit: ⁊ primo ſe coraʒ ipſo in terram ꝓſtrauit:
nec inde ſurrexit quoaduſq̄ʒ abbas primo
ſurrexiſſet: in quo maxima eius humilitas
cōmēdatur. Tante autem largitatis elemo
ſynarum extitit vt nō ſolū preſentibus: ſed
etiam longe poſitis: ⁊ in montis ſynai mona
chis neceſſaria miniſtraret. Nam oīum idi/
gentium nomina ſcripta habebat ⁊ eis libe
raliter ſubueniebat. Monaſteriū hieroſoly
mis inſtituit: ⁊ dei famulis illic degentibus
neceſſaria mittere ꝓcurauit. Tribus quo/
q̄ʒ milibus ancillis dei pro quotidianis ſtipē
dijs octoginta libras auri annualiter offere
bat. Quotidie etiam ad ſuā mēſam peregri
nos quoſlibet inuitabat. Inter quos die q̄/
dā vn⁹ acceſſit: in cuius manibus dū ipſe ex
humilitate aquā fundere vellet conuerſus
vrceum accepit: ſed repente eum in cuius
manibus aquā fūdere volebat: nō inuenit.
Cūq̄ʒ hoc factū ſecū ipſe miraretur: eadem
nocte dominus per viſionē ei dixit. Ceteris
diebus me in mēbris meis. Heſterno āt die
me i memetipſo ſuſcepiſti. Alio q̄q̄ʒ tēpore
precepit cancellario: vt duodecim peregri/
nos ad prādiū inuitaret: qui pergēs iuſſa cō
pleuit. Dum autē ſecū diſcūberent intuens
papa tredeciʒ numerauit. Et accerſito can
cellario cur cōtra ſuā iuſſionē tredecim iui/
tare preſūpſerat inquiſiuit: Quos cācellari
us numerās ⁊ tantū duodecim inueniēs ait
Crede mihi pater non ſunt niſi duodecim.
Animaduertit āt Gregorius virum propi⁹
diſcūbentē vultum crebro mutare: ⁊ nunc
adoleſcentem: nunc vero ſibi vetulum ve/
neranda quadā canitie ſimulare. Finito igi
tur cōuiuio illū in cubiculū duxit: vehemen
ter adiurans vt ei ſe nomēq̄ʒ ſuū prodere di
gnaretur. Qui reſpondēs ait. Et cur inter/
rogas de nomine meo: quod ē mirabile. Ve
rūtamē ſcito q: ego ſum naufragus ille cu
ſcutellā argenteaʒ tribuiſti: quam tibi miſe

rat cū leguminibus mater tua. Et hoc tibi ꝓ
certo ſit cognituʒ ꝙ ab illo die quo mihi de
diſti deſtinauit te dominus fieri eccleſie ſue
preſulem: ⁊ ꝑetri apoſtoli ſucceſſoreʒ. Cui
Gregorius. Et tu quomodo hoc noſti ꝙ tūc
me dominus preeſſe ſue eccleſie deſtinaue
rit. At ille. Q: m̄ āgelus ei⁹ ſum: ⁊ me tibi do
minus nunc miſit: vt te ſemper debeaʒ pro/
tegere ⁊ omne quod petieris per me apud
ipſū valeas impetrare: ſtatimq̄ʒ ab eo diſpa
ruit. ¶ Eo tempore fuit quidā heremita vir
magne virtutis qui oīa propter deū reliq̄ue
rat: ⁊ nihil preter vnā cattā poſſidebat: quā
blādiens crebro quaſi cohabitatricem i ſuis
gremijs refouebat. Orauit igitur ad deum
vt ſibi oſtendere dignaretur cū quo future
remunerationis manſionem ſperare debu/
iſſet: qui illius amore nil ex diuitijs huius ſe
culi poſſideret. Quadam igit̄ nocte ſibi re/
uelatur: ꝙ cū Gregorio romano pontifice
manſionem ſibi ſperare deberet. At ille for/
titer ingemiſcens paꝝ ſibi voluntariā pau/
pertatem profuiſſe putabat: ſi cū eo remu/
nerationē reciperet: q tātis mūdialibus di/
uitijs abundaret. Cū ergo gregorij diuitias
ſue paupertati die noctuq̄ʒ ſuſpirando con
ferret: alia nocte audiuit dominū ſibi dicen
tē. Cū diuitem nō poſſeſſio diuitiarū: ſʒ cu/
pido faciat: cur audes paupertatē tuā gre/
gorij diuitijs comparare: qui magis illā cat
tam quam habes quotidie palpando dilige
re comprobaris q̄ʒ ille tantas diuitias quas
non amando ſed contemnendo cunctiſq̄ʒ li
beraliter largiendo diſperſit. Itaq̄ʒ ſolitari
us deo gratias rettulit: ⁊ qui meritum ſuuʒ
decreuiſſe putauerat: ſi Gregorio cōferre/
tur orare cepit vt cum eo manſionem quan
doq̄ʒ percipere mereret̄. ¶ Cū apud Mau
ritium imperatorem ⁊ filios eius ſuper mor
te cuiuſdam epiſcopi falſo accuſaretur: ſic
ait in epiſtola quā apochriſario mittit. Unū
eſt quod breuiter ſuggeras dominis meis:
quia ſi ego ſeruus eorum in mortem longo
bardorum: vel damnum me miſcere vo/
luiſſem: longobardorum gens nec regem
nec ducem nec comites haberet atq̄ʒ in ſua
confuſione eſſet. Sed quia deuʒ timeo in

morte cuiuſlibet hoīs me miſcere formido.
Ecce q̄ſte humilitatis extitit: qꝛ cū eēt ſūmꝰ
pontifex impatoris ſe ſeruum vocabat: dn̄z
ſuum eum appellabat. Ecce quante inocē/
tie: qꝛ in mortem inimicorum ſuoꝝ conſenti/
re nolebat. ¶ Cū mauritius imperator gre/
gorium ⁊ eccleſiam dei perſequeretur: iter
cetera ei ſic ſcripſit gregorius. qꝛ eni peccа/
tor ſum: credo ꝙ omnipotentem deū tan/
to vos amplius placatis q̄ſto me ei male ſer/
uientem affligitis. Quadā igitur vice q̄daꝫ
monaſtico habitu indutus ſpataꝫ euagina/
tam dextra tenēs coram imperatore intre/
pidus aſtitit: ⁊ contra eum vibrans gladiuꝫ
illum moriturum predixit. Territus mau/
ritius a ꝑſecutiōe gregorij ceſſauit: ⁊ vt ꝓ ſe
orare deberet inſtāter petijt: quatenus ipꝫ
in hac vita de malis ſuis deus puniret: ⁊ nō
puniendum extremo examini reſeruaret.
Quadam igitur vice vidit ſe Mauritiꝰ an/
te tribunal iudicis ſtare: ⁊ iudicem ꝓclama/
re. Date mauritiū. Et capientes eū miniſtri
ipſum ante iudicem poſuerūt. Cui ille. Ubi
vis vt reddā tibi mala que ī hoc ſeculo ꝑpe/
traſti? ille reſpondit. Hic potius da domie
mihi: ⁊ non in ſeculo futuro retribue. Stati/
q̄ꝫ diuina vox iuſſit tradi Mauritium: vxo/
reꝫ ⁊ filios ⁊ filias Foce militi occidendos.
Quod ⁊ factum ē. Nō poſt multum eniꝫ tē/
poris Focas quidam miles eius ipſum cū
tota familia ſua gladio occidit: ⁊ ei in impe/
rio ſucceſſit. ¶ Cū apud ſanctam Mariam
maiorem in die paſce miſſam celebraret et
pax dn̄i ꝓnūciaret: āgelus dn̄i alta voce re
ſpondit. Et cū ſpiritu tuo. Unde papa apd̄
illam eccleſiam ī die paſce ſtationē facit nec
ſibi cum dicit pax domini: in huius miraculi
teſtimonium reſpondetur. ¶ Quodā tem/
pore Traianus impator romanꝰ ad quod/
dam bellum vehementiſſime feſtinabat: cui
vidua quedam flebiliter occurrit dicens.
Obſecro vt ſanguinē filij mei innocenter
perempti vindicare digneris. Cūq̄ꝫ Traia/
nus: ſi ſanus reuerteret̄ vidicare ſe teſtare/
tur. vidua dixit. Et quis mihi hoc preſtabit
ſi tu ī ꝓlio mortuꝰ fueris? Traianus dixit.
Ille q̄ poſt me impabit. cui vidua. Et tibi q̄d
ꝓderit ſi alter mihi iuſticiā fecerit? Traianꝰ
dixit. vtiq̄ꝫ nihil. ⁊ vidua. Nōne inquit meli/
us ē tibi vt mihi iuſticiam facias: ⁊ ꝓ hꝫ mer
cedē accipias: q̄ꝫ vt alteri hanc trāſmittas?
Tunc traianus pietate cōmotus de equo
deſcendit: ⁊ ibidē inocētē ſanguinē vindica
uit. ¶ Fertur quoq̄ꝫ ꝙ cū q̄dam filiꝰ Traia/
ni ꝑ vrbē equitando nimis laſciue diſcurre/
ret filiū cuiuſdā vidue interemit: qd̄ cū vi/
dua Traiano lachrymabiliter exponeret:
ipſe filium ſuum q̄ hoc fecerat vidue loco fi
lij ſui defūcti tradidit ⁊ magnifice ipſā do/
tauit. Dum igitur quadam vice diu iā defū
cto Traiano Gregorius ꝑ foꝝ traiani trāſi
ret: ⁊ huius māſuetudinē iudicis recordatꝰ
fuiſſet: ad ſci petri baſilicā ꝑuenit: ⁊ ibidē ꝓ
eius errore amariſſime fleuit. Tūc ſibi diui/
nitus ē reſpōſū. Ecce petitionē tuā cōpleui
⁊ traiano penā eternā pepci. Decetero aūt
diligētiſſime caueas ne ꝓ dānato aliquo ꝑ/
ces fundas. Damaſcenus autem in quodaꝫ
ſuo ſermone narrat. ꝙ gregorius pro tra/
iano orationem fundens audiuit vocem ſi/
bi diuinitus illatam. Uocem tuam audiui: ⁊
veniam Traiano do. Cuius rei: vt ibidem
dicit: teſtis eſt oriens omnis: ⁊ occidēs. Su/
per hoc dixerunt quidam ꝙ Traianus re/
uocatus fuit ad vitam: vbi gratiam conſe/
cutus veniam meruit: ⁊ ſic gloriam obtinu/
it: nec erat in inferno finaliter deputatꝰ nec
ſententia diffinitiua dānatus. Alij ꝙ anima
traiani nō fuit ſimpliciter a reatu pene eter/
ne abſoluta: ſed eius pena vſq̄ꝫ ad tēpus. ſ.
vſq̄ꝫ ad diē iudicij fuit ſuſpēſa. Alij ꝙ pena
ad locuꝫ vel modum aliquem tormenti ſub
conditione fuit taxata donec orante Gre/
gorio per Chriſti gratiam locus vel modus
aliquis mutaretur. Alij vt Joannes diaco/
nus qui hanc legendaꝫ compilauit: ꝙ non
legitur oraſſe: ſꝫ fleuiſſe. Et frequēter do/
minus miſertus cōcedit ꝙ homo q̄ſuis de/
ſiderans petere non preſumit: ⁊ ꝙ eius ani/
ma non eſt ab inferno liberata: ⁊ ī paradiſo
repoſita: ſed ſimpliciter ab inferni cruciati/
bus liberata. Ualet enim vt dicit anima
in inferno exiſtere: ⁊ inferni cruciatus per
dei miſericordiam non ſentire. Alij di/
cunt ꝙ pena eterna conſiſtit in duobus. ſ. ī
pena ſenſus: ⁊ in pena dāni: que ē carētia vi
ſionis diue. Pena igitur eterna quātū ad ꝓ
mū ē ſibi dimiſſa: ſed quantū ad ſecūdū re/
tēta. Fertur quoq̄ꝫ ⁊ qꝛ angelus iſtud adie/
cerit. Quia enim ꝓ dānato rogaſti duoꝝ ti
bi datur optio. Aut. n. ī purgatorio duobus
diebus cruciaberis: aut certe toto tempore
vite tue in infirmitatibus ⁊ doloribꝰ fatiga
beris. Qui ꝑelegit toto tēpore vite ſue do/
loribus cōcuti q̄ꝫ duobus diebus ī purgato
rio cruciari. Un̄ factū eſt ꝙ ſēper deinceps
aut febribus laborauit: aut podagre mole/
ſtia ꝑſſus fuit: aut validis doloribus cōquaſ
ſatus: aut dolore ſtomachi mirabiliter cru/
ciatus. Un̄ in quadā epiſtola loq̄t̄ ſic dicēs
Tātis podagre: tātis moleſtiarū doloribuſ
ꝑmor: vt vita mea mihi grauiſſima pena ſit.
Quotidie. n. in dolore deficio: ⁊ mortis re/
mediū expectādo ſuſpiro. Jtē alibi. Dolor
meus mihi interdū lētus ē interdū nimius
ſed neq̄ꝫ ita lētus vt recedat: neq̄ꝫ ita nimiꝰ
vt iterficiat. Unde fit vt q̄ quotidie ī morte
ſū repellar a morte. Sic āt me ifectio noxij
humoris imbibit: vt viuere mihi pena ſit e t
mortē deſideranter expectē: quā gemitibꝰ
meis ſolā credo eē remediū. ¶ Matrona
q̄dā ſingulis diebus dn̄icis beato Grego.
panes offerebat Cui cum poſt miſſarū ſo/
lēnia corpus dn̄i offerret ⁊ diceret. Corpus
dn̄i nr̄i ieſu xp̄i cuſtodiat te in vitā eternam:
laſciue ſubriſit. Jlle cōtinuo dextrā ab eius
ore cōuertēs: partē illā dn̄ici corporis ſuper
altare poſuit. Poſtmodū corā populo iter/
rogauit quā ob cāꝫ ridere ꝑſūpſerit. At illa
Quia panē quē proprijs manibus feceram
tu corpus dn̄i eū appellabas. Tūc Grego.
ꝓ icredulitate mulieris ſe in orōne ꝓſtrauit
⁊ ſurgens particulaꝫ illā panis inſtar digiti
carnē factā repperit: ⁊ ſic matronā ad fideꝫ
reduxit. Orauit iterū ⁊ carnē illā ī panē cō/
uerſā vidit: ⁊ matrone ſumendū tradidit.
¶ Quibuſdā ꝑncipibꝰ aliquas ꝑcioſas reli
quias petentibus aliquantulū de ſancti Jo
annis euangeliſte dalmatica tribuit. Quod
illi ſuſcipiētes tāq̄ꝫ viles religaſ cū idignati/
one nimia eidē reddiderūt. Tūc beatꝰ Gre
gorius oratione facta cultellū petijt ⁊ pānū
illū pupugit: de cuius pūctionibꝰ ſanguis ꝓ
tinus emanauit: ſicq̄ꝫ q̄ꝫ precioſe eēnt relige
diuinitus ē oſtēſū. ¶ Quidā diuitū romano/
rū ꝓ relicta coniuge fuerat a pōtifice coīoe
priuatus: quod ille moleſtiſſime ferens: ſed
auctoritatem tanti pontificis euacuare nō
valēs magoꝝ ſuffragia reqſiuit: qui ſe ſuis
carminibꝰ agere ꝓmiſerūt: vt imiſſo demo
ne tādiu caballus pōtificis vexaret̄ quouſ/
q̄ꝫ cū ſeſſore ſuo periclitaret̄. Cūq̄ꝫ beatus
Grego. aliquādo ſuper caballū tranſiret ī/
miſſo demone magi eiꝰ equū tā fortiter ve
xari fecerunt: vt nequaq̄ꝫ ab aliquo teneri
valeret. Tūc Grego. reuelāte ſibi ſpū dia/
bolicā ſubmiſſionē cognoſcēs facto crucis
ſignaculo tā caballū a preſente rabie libera
uit: q̄ꝫ maleficos perpetua cecitate mulcta
uit: q̄ reatū ſuū cōfitētes ad ſacri baptiſmi
gratiā poſtmodū peruenerūt: quibus lumē
ne artē magicā relegerent reddi noluit: eos
tamen eccleſiaſtico ſubſidio nutriri prece/
pit. ¶ Legit̄ quoq̄ꝫ ī libro q̄ a grecis lymon
dicitur: ꝙ abbas q̄ preerat monaſterio ſci
Gregorij eidem nunciauit. Quod quidam
monachus penes ſe tria nūmiſmata hēret:
quē beatus Grego. ad aliorum terrorē ex/
cōmunicauit. Poſt modicū tēporis frater
moritur beato Gregorio neſciēte: q̄ iratus
ꝙ ſine abſolutione mortuꝰ fuerat oratiōeꝫ
in epithaphio ſcripſit: qua eū ab excōmuni
cationis vinculo abſoluebat: deditq̄ꝫ eam
vni diaconoꝝ: ꝑcipiēs vt eam ſuper foueā
fratris defūcti legeret: quo iuſſa cōplente
ſequenti nocte q̄ defūctus fuerat abbati ap
paruit: ⁊ ſe vſq̄ꝫ modo ī cuſtodia detentum
ſed heri ſe abſolutū fuiſſe perhibuit. Offici
um aūt ⁊ cantū eccleſiaſticū: necnō ⁊ ſcholā
cātoꝝ īſtituit: ⁊ ꝓ hꝫ duo hitacula: vnū iuxta
baſilicā ſancti petri: alterū iuxta lateranen
ſem eccleſiam fabricauit: vbi vſq̄ꝫ hodie le
ctus in quo recubans modulabatur. ⁊ fla/
gellū eiꝰ quo pueris minabat̄: cū antipho
nario autētico: veneratiōe ꝯgrua reſuātur
Jn canone appoſuit: dieſq̄ꝫ noſtros in tua
pace diſponas atq̄ꝫ ab eterna dānatiōe nos
eripi: ⁊ ī electoꝝ tuoꝝ iubeas grege nume/

rari. Tandē beatꝰ Grego. cū ſediſſet annis
tredecim: mēſibus ſex: ⁊ diebus decē plenꝰ
operibus bonis migrauit a corpore: i cuius
tumba hi verſus ſcripti ſunt. Suſcipe ter/
ra tuo corpus de corpore ſūptū: Reddere
quod valeas viuificāte deo. Spiritꝰ aſtra
petit: leti nil iura nocebunt. Cui vite alteri/
us mors magis ipſa via ē. Pontificis ſūmi
hoc claudūtur mēbra ſepulchro. Qui innu
meris ſēper, viuit vbiqꝫ bonis. Fluxerant
āt anni ab incarnatiōe dñi. 206. ſub foca im/
peratore. ¶ Poſt mortē bti Gregorij regi/
onē totā maxima fames inuaſit. Unde pau
peres quos libaraliter .b. gregorius paſce
re ſolebat ad ſucceſſorē ſuū venientes dice
bāt. Dñe quos prī nr̄ grego. ſolebat paſcere
tua ſanctitas fame nō ſinat perire. Quibus
verbis papa indignatꝰ ſēp taliter rn̄debat.
Si Grego. ad famam ſue laudis cunctos
populos curauit ſuſcipere: nos āt n̄ poſſu/
mus paſcere: ⁊ ſic eos ſēp vacuos remitte/
bat. Unde ſcūs Gregorius ter ei apparuit
⁊ ter blāde de ſua tenacia ⁊ detractione re
darguit: ſed ille ſe de nullo emēdare cura/
uit. Un̄ illi quarto terribiliter apparēs illuꝫ
corripuit: ⁊ i capite letaliter percuſſit: cuiꝰ
dolore vexatus i breui vitā finiuit. Dū aūt
adhuc p̄dicta fames inſtaret: quidā iuidi. b.
Gregorio ceperūt detrahere aſſerētes ꝙ
totū theſaurū eccleſie tanqꝫ vir prodigus
cōſūpſiſſet. Un̄ obhuiꝰ vindictā ad cōburē
dos libros ſuos ceterorꝫ animos inclinarūt
Quorꝫ dū quoſdā iā cōbuſiſſēt: ⁊ ceteros
cōburere vellēt: Petrus diaconꝰ eiꝰ fami/
liariſſimꝰ cū quo quatuor libros dialogorū
diſputauerat traditꝰ vehemētiſſime reſtitiſſe
aſſerēs hoc ad eiꝰ delēdā memoriā nil vale
re: cū i diuerſis mūdi partibus exēplaria te
nerēt: adiūgēs imane ſacrilegiū eē tāti pa
tris tot ⁊ tales libros exurere: ſuper cuiꝰ ca
put ipſe ſpiritū ſanctū in ſimilitudine colū/
be frequētiſſime proſpexiſſet. Tādē eos in
hāc ſentētiā adduxit. vt ſi illud qđ dixerat
iureiurādo cōfirmās mori cōtinuo meruiſ/
ſet: ipi a librorꝫ exuſtione deſiſterēt. Si ve/
ro mori nō meruiſſet: ſꝫ ſupſtes ſui teſtimo/
nij extitiſſet: ipe quoqꝫ cōbuſtoribꝰ manꝰ da

ret. Ferē .n. b. Gregoriū ſibi dixiſſe ꝙ ſi mi
raculū de viſione colūbe publicaret poſt h̄
viuere nō valeret. Itaqꝫ cū apparatu dia/
coni euāgeliorꝫ librū baiulās venerabilis le
uita Petrus adueniēs: mox vt tactis ſacro
ſāctis euāgelijs Gregorij ſanctitati teſtimo
niū perhibuit: a dolore mortis extraneꝰ ſpi/
ritū inter verba vere cōfeſſionis efflauit.
¶ Quidā monachꝰ monaſterij ſācti Greg.
q̊ddā penes ſe peculiū ꝯgregauit. Beatꝰ āt
grego. alteri monacho apparēs dixit vt ſi
bi denūciaret ꝙ peculiū diſpgeret ⁊ penitē
tiā agerꝫ: qꝛ die tertia eēt moriturꝰ: Qđ ille
audiēs vehemēter expauit: pniāꝫ egit ⁊ pe
culiū reddidit: moxqꝫ febribꝰ adeo correptꝰ
ē vt a diluculo diei tertie vſqꝫ ad horā terti
aꝫ p̄ nimio icēdio liguā ab ore ꝓijciens vlti/
mū flatū emittere videret̄. Sꝫ cū circūſtan
tes monachi corā ipo pſallerēt pſalmodiam
iterrūpētes ei đtrahere ceperūt. Ille āt cō/
tinuo reuiuiſcēs ⁊ oculos ſubridēdo cōcuti
ens ait. Parcat vobis dn̄s fres: quare mihi
detrahere voluiſtis: Nā ipedimētū mihi n̄
modicū generaſtis qa tā a vobꝫ qꝫ a diabolo
ſub vno tēpore accuſatꝰ neſciebā cui calū/
nie ꝑmitꝰ rn̄derē. Sꝫ ſi qn̄qꝫ quēlibet migrā
tē videritis: eidē nō detractionē: ſꝫ cōpaſſio
nē ipēdatis vtpote q ad tam diſtricti iudicis
cū criminatore ſuo iudiciū vadit. Nā ad iu/
diciū cū diabolo ſteti: ⁊ adiuuāte ſcō grego.
cūctis ſuis obiectiōibꝰ bene rn̄di: tātum de
vna obiectiōe cōuictus erubui: ꝓ q̄ vt vidi/
ſtis taliter ſū vexatus: ⁊ adhuc me nō potui
liberare. Cūqꝫ de ea fres regrerēt ait. Non
audeo dicere: qꝛ cum ad vos a .b. grego. iuſ
ſus ſū venire: diabolus de h̄ plurimū ē con
queſtus: putās ꝙ me ad penitētiā agēdam
ꝓ cā illa deꝰ remitteret. Quapp. b. Grego/
riū vadē dedi: ne cōmotā caluniā cuilꝫ reue
larē moxqꝫ clamās dixit. O Andrea ādrea
h̄ āno peas q me prauo cōſilio ad h̄ piculum
cōpuliſti: ⁊ ſtati reuolutis terribilit̄ oclis ex/
pirauit. Erat āt i vrbe qdā noie Andreas q
eodē momēto quo ei monachꝰ moriēs picu
lū fuerat iprecatꝰ i tā grauē morbū ꝯcidit:
vt đfluētibꝰ carnibꝰ cōſumi poſſꝫ: mori āt n̄
poſſꝫ. Tūc monachis ſancti grego. cōuoca/

tis cōfeſſus ē: ꝙ cū p̄dicto monacho quaſ/
dam monaſterij chartulas rapuiſſet: ac ſu
ſceptis precijs extraneis tradidiſſet. Mox
qꝫ is q dudū mori nō poterat iter verba ſue
cōfeſſiōis ſpūꝫ exalauit. ¶ Eo tēpore vt in
vita ſācti eugenij legit̄: dū adhuc ābroſia/
num officiū magis qꝫ gregorianū ab eccle/
ſijs ſeruaret̄: romanꝰ pōtifex noie Adrianꝰ
cōciliū cōuocauit: vbi ſtatutū ē vt gregoria
nuꝫ officiū deberet vniuerſalr̄ obſeruari.
Cuiꝰ rei Carolus ipator executor exiſtēs p
diuerſas diſcurrēs ꝓuicias: minis ⁊ ſuppli
cijs oēs clericos ad h̄ ipꝫ cogebat: ⁊ libros
ambroſiani officij vbiqꝫ cōburebat: multoſ
qꝫ clericos rebelles icarcerabat. Profici/
ſcēs āt. b. Eugenius ad cōciliū iuenit ipſuꝫ
cōciliū p triduū iā ſolutū: ſuaqꝫ prudentia
dn̄m papā ſic iduxit: ꝙ oēs p̄latos q cōcilio
iterfuerāt: ⁊ iā p tres dietas receſſerant re/
uocauit. Cōcilio igit̄ cōuocato oium patrꝫ
hec ſnīa vna fuit vt miſſale ābroſianū ⁊ gre
gorianū ſup altare ſācti Petri apoſtoli po/
neret̄: ⁊ fores eccl̄ie optie clauderent̄: ac
plurimorꝫ epōrꝫ ſigillis diligētiſſime muni/
rētur: ⁊ ipi tota nocte orōni iſiſterēt: vt dn̄s
p ſignū aliquod reuelaret: qđ horꝫ ab eccle/
ſijs magis ſeruari vellet. Sicqꝫ p oia vt or/
dinauerant faciētes mane ianuas eccleſie
aperuerunt: ⁊ vtrūqꝫ miſſale ſup altare ap/
tū inuenerūt. Uel vt alij aſſerūt miſſale gre
gorianū penitus diſſolutū: ⁊ huc illucqꝫ di/
ſperſuꝫ iuenerūt. Ambroſianū aūt ſolūmō
aptū ſup altare in eodē loco quo poſuerunt
reppererunt. Quo ſigno diuinitus ſūt edo
cti: vt gregorianū officiū deberet p totum
mundū diſpgi: Ambroſianū autē tātūmodo
in ſua eccleſia obſeruari. Sicque ſancti pa/
tres vt diuinitus edocti fuerāt ſtatuerunt
⁊ ſic vſqꝫ hodie obſeruat̄. ¶ Narrat Joan
nes diaconꝰ q vitā .b. Gregorij compilauit
ꝙ duꝫ vitam eiꝰ cōſcriberet ⁊ cōpilaret qui
dā vir ſacerdotaliter iſignitꝰ ei dormiēti: ad
laternā vt ſibi videbat̄ ſcribēti aſtitit. Cui
deſup cādidiſſima ⁊ adeo tenuiſſima veſtis
erat: vt eius raritate nigredo ſuperioris tu
nice appareret. Hic ꝓpius acceſſit: ⁊ iflatis
buccis riſuꝫ cōtinere nō potuit. Cūqꝫ ioan/

nes eū iterrogaret cur vir grauioris officij
ſic diſſolute rideret: ait. Quia tu ſcribis de
mortuis quos viuētes nunqꝫ vidiſti. Cui io/
annes. Etſi illū nō nouerim facie: tn̄ ſcribo
de illo que didici lectione. at ille. Tu iquit
vt video ſicut voluiſti feciſti: ⁊ ego que face
re potero nō ceſſabo: moxqꝫ illi lumē later/
ne extinxit: ⁊ adeo ipm vehemēter pterruit
vt vehemēter exclamās putaret ſe ab illo
gladio iugulari. Moxqꝫ Gregoriꝰ affuit
comitāte ſecū dextrorſum beato Nicolao:
ſiniſtrorſum bō Petro diacono: eiqꝫ dixit
Modice fidei qre dubitaſti: Cūqꝫ poſt cor
tinā lecti diabolus latitaret: Grego. ex ma/
nu Petri diaconi magnā facē: quaꝫ tenere
videbat̄ arripiēs: eiuſqꝫ flāmis os facieqꝫ
ipſius aduerſarij exurgēs ad iſtar ethiopis
denigrauit. Quedā aūt ſintilla paruiſſima
cadens i eius veſtē candidā ipſaꝫ dicto citiꝰ
conflagrauit: ⁊ ſic nigerrimus totus appa/
ruit. Dixitqꝫ beatus Petrus Gregorio Sa
tis denigrauimus eū. cui Gregorius. Nos
illum nō denigrauimus: ſed nigrū fuiſſe de
mōſtrauimꝰ. Sicqꝫ ibidē mſtro relicto lumi/
ne abierunt. ¶ De ſancto Longino.

Onginꝰ fuit qda cēturio: q cū
alijs militibꝰ cruci dn̄i
aſtās iuſſu Pilati latꝰ dn̄i lācea pfo
rauit. Et vidēs ſigna q̄ fiebāt ſolē. ſ. obſcu/
ratū ⁊ trremotū i xp̄ꝫ credidit: maxie ex eo
qđ qdā dicunt. Qđ cū ex ifirmitate vel ſene
ctute eius oculi caligaſſēt: de ſanguine xp̄i
p lanceā decurrente fortuitu oculos ſuos
tetigit: ⁊ protinus clare vidit. Un̄ renunci/
ans militie: ⁊ ab apoſtolis inſtructꝰ i ceſarea
cappadocie vigintiocto annis monaſticam
vitam duxit: ⁊ verbo ⁊ exēplo ad fidē mul/
tos cōuertit. Cū autē a preſide tētꝰ fuiſſet: ⁊
ſacrificare nolet: iuſſit preſes oēs dentes eiꝰ
excuti: ⁊ linguam abſcidi. Lōginꝰ tn̄ ex hoc
loquelam non perdidit: ſed accepta ſecuri
oia idola cōminuit ⁊ fregit dicēs. Si dij ſūt
videbimus. Demones aūt de idolis exeun/
tes in preſidem ⁊ in oēs ſocios eiꝰ intraue/
runt: ⁊ inſanientes ⁊ latrantes ſe Longini
pedibus ꝓſtrauerūt: ⁊ ait Lōginꝰ demoni/
bus. Cur i idolis hitatis: q rn̄derūt: Ubi nō

nominaꝛ̄ Chriſtus:⁊ eius ſignū nō eſt poſitū
ibi ē habitatio noſtra. Cū ergo preſes inſani
ret:⁊ oculos amiſiſſet: dixit ei Lōginꝰ. Sci
to q̄ ſanari non poteris: niſi q̄n me occide/
ris. Quācito.n.a te occiſus fuero ꝓ te ora/
bo:⁊ ſanitatē tibi corporis ⁊ aīe ipetrabo.
Et ſtatiꝫ eū decollari iuſſit. Poſt hoc abijt
ad corpus eiꝰ ⁊ ꝓſtratus cū lachrymis peni
tentiā egit.⁊ cōtinuo viſum ⁊ ſanitatē rece/
pit ⁊ in bonis operibus vitam finiuit.

¶ De nomine ſancti Benedicti.

Enedictus dictus eſt vel quia mul
ta bene dixit: vel q̄ in hac vita mul
tas bn̄dictiones habuit: vel q̄ oēs
bn̄ dicebāt de eo: vel q̄ eternā meruit bene
dictionē hēre. Eius vitā ſanctus Gregoriꝰ
ſcripſit.

¶ De ſancto Benedicto.

Enedictus ex nurſia ꝓui/
cia ortus cum
rome liberalibus ſtudijs [illegible] eēt
in ipſa ſui īfantia litteras deſe[illegible]:⁊ [illegible]
petere decreuit: quē nutrix ſua: q̄ eū tenerri
me diligebat vſq̄ in quēdā locū: q̄ dicit̄ ef/
fide ſecuta ē: vbi ad purgandū triticū mu/
tuo capiſteriū petijt: ſꝫ ſup mēſaꝫ icaute po
nens. cū corruiſſet ī duabus partibꝰ fractū
vidit: quā Benedictꝰ flere cōſpiciēs partes
capiſterij accepit:⁊ ab orōne ſurgens inte/
gre ſolidatū iuenit. poſtmodum nutricē oc/
culte fugiens in quēdā locū venit: vbi tribꝰ
ānis hominibꝰ icognitꝰ māſit: excepto quo
dā monacho Romano noīe q̄ ſibi ſedule ne
ceſſaria miniſtrabat. Cū vero ad ſpecū a ro
mani monaſterio iter nō eēt: panē in lōgiſſi/
mo fune ligabat:⁊ ſic eū deponere cōſueue
rat. Titinabulū etiā ipſi corde iſeruit: vt ad
eius ſonitū vir dei cognoſceret q̄n ſibi roma
nus panē ꝓberet quē exiēs acciperet. Sed
antiquꝰ hoſtis vniꝰ charitati:⁊ alteriꝰ inui/
dēs refectioni lapidē iactauit:⁊ titinabuluꝫ
fregit: ſꝫ tn̄ romanꝰ ei miniſtrare non deſijt.
¶ Poſt h̄ cuidā preſbytero refectionē ſibi ī
paſcali ſolēnitate parāti: dn̄s ꝑ viſuꝫ appa/
ruit dicens. Tu tibi delitias ꝑparas:⁊ ſeruꝰ
meus illo ī loco fame cruciat̄: q̄ ꝓtinus ſur/
rexit:⁊ cū difficultate magna eū iueniēs di
xit: Surge ⁊ ſumamꝰ cibū q̄ hodie paſcha
domini ē cui Bn̄dictꝰ. Scio q̄ paſca ē: q̄ vi
dere te merui. Lōge q̄ppe ab hoibus poſi/
tus: q̄ die eadē paſcalis eēt ſolēnitas igno
rabat. Cui preſbyter. Ueraciter hodie reſur
rectionis dies dn̄ice ē: abſtinere te nō cōue
nit: q̄ ob hoc ad te miſſus ſuꝫ: ſicq̄ deū bn̄/
dicētes ſūpſerunt cibū. ¶ Quadā die auis
q̄dā nigra que merula vocat̄ iportune cir
ca eiꝰ faciē volitauit ita vt ab eo manu capi
potuiſſet: ſꝫ ſigno crucis edito auis receſſit.
Moxq̄ diabolus quādā feminā quā aliq̄n
viderat an̄ eius oculos mētis reduxit: eiuſ/
q̄ aīuꝫ tāto igne ī ſpeciē illiꝰ accēdit: vt pe/
ne heremū voluptate victꝰ deſerere delibe
raret. Sꝫ ſubito diuina gr̄a ad ſe reuerſus
cōtinuo ſe exuit ⁊ ī ſpinis ⁊ veprībꝰ que ibi
aderant ſe a deo volutauit vt toto corpore
ide vulneratꝰ exiret:⁊ ꝑ cutis vulnera mē/
tis vulnera educeret. vicit itaq̄ peccatū q̄
mutauit icēdiū. Quāta āt gr̄a oipotētis dī
q̄ ab illo tēpore nulla poſtmodū tētatio in
eiꝰ corpore pululauit. ¶ Crebreſcente itaq̄
eius fama cū abbas mōaſterij cuiuſdā obi/
iſſet: tota ipſiꝰ mōaſterij cōgregatio ad eū
venit:⁊ vt ꝑeſſe eis deberet petijt. Qui diu
negando diſtulit ſuis illorūq̄ fratrū moribꝰ
ſe cōuenire nō poſſe ꝑdixit. Sꝫ tādē victus
ꝑcibus aſſenſum dedit. Cūq̄ regulā illic di
ſtrictius ſeruari ꝑciperet: ſemetipſos mona
chi rep̄hēdebant q̄ ipſuꝫ ſibi preeſſe popo/
ſcerāt: quorū.ſ. tortitudo normā eius rectitu
dinis offendebat. Cūq̄ ſibi cū eo aſpicerent
illicita n̄ licere:⁊ ſedule aſſueta relinquere:
venenū vino miſcuerunt:⁊ ſibi recumbenti
obtulerūt. Sꝫ bn̄dictus ſignū crucis edidit:
⁊ q̄ſi iactu lapidis vas illud vitreū fregit. In
telligēs igit̄ q̄ potū mortis habuerat: q̄d
portare n̄ potuit ſignū vite illico ſurrexit ⁊
placido vltu dixit. Miſereat̄ vr̄i oipotēs
deus fr̄es: nūq̄d nō dixi vobis q̄ veſtris ac
meis moribus nō cōuenirē? Tūc ad locū d̄/
relicte ſolitudinis redijt: vbi crebreſcētibus
ſignis claruit:⁊ mltis ad eū veniētibꝰ duo/
deci monaſteria cōſtruxit. In vno aūt illorū
q̄dā monachus erat q̄ ad orōnē diu ſtare nō
poterat: ſꝫ orātibus alijs mox foras exibat
⁊ aliqua terrena ⁊ tranſitoria agebat. Q̄d
cum abbas illius monaſterij beato bene/
dicto narraſſet: iuit illuc. Et vidit q̄ illum
monachū q̄ manere in oratione nō poterat
q̄dā niger puerulus ꝑ veſtimenti fimbriam
foras trahebat. Dixitq̄ abbati monaſterij ⁊
mauro monacho. Nunq̄d nō aſpicitis q̄s eſt
q̄ eū trahit? Cūq̄ reſpōdiſſent non: ait. Ore
mꝰ vt vos ēt videatis. Orātibꝰ illis: Mau
rus vidit: ſed abbas videre non potuit. Die
igit̄ illa expleta oratione: vir dei monachū
foris reppit. quē ꝓ ſui cecitate virga ꝑcuſſit
⁊ extūc imobilis ī oratione ꝑmanſit. Sicq̄
antiquꝰ hoſtis dominari non auſus ē ī eius
cogitatione: ac ſi ipſe ꝑcuſſus fuiſſet ex ver
bere. Ex his monaſterijs tria ſurſū ī rupibꝰ
mōtis erāt q̄ deorſū cū magno labore aq̄s
hauriebāt: cū fr̄es illi viꝝ dī ſepe rogarēt vt
monaſteria illa mutaret: q̄dā nocte cū q̄dā
puero mōtē aſcendit: vbi diutius orās tres
petras ī eodē loco ꝓ ſigno poſuit. Cūq̄ ma/
ne ad domū rediſſent:⁊ fratres ꝓ eadē cau/
ſa ad eum veniſſent dixit. Ite ⁊ illā rupē in
qua tres petras poſitas inuenietis ī modico
cauate. Ualet enim dn̄s idē nobis aquā ꝓ/
ducere. Qui euntes ⁊ illā rupē ſudantē in/
uenientes cōcauū locū fecerunt:⁊ mox aq̄
repletū viderūt. Qui vſq̄ nunc tā ſufficien
ter emanat vt ab illo mōtis cacumine vſq̄
ad iferiora deſcendat. ¶ Quadā vice dū cir
ca monaſteriū viri dei q̄dā cū falchaſtro ve
pres abſcideret ferrū de manubrio ꝓſiliēs
ī q̄ndā lacū ꝓfūdū cecidit. Cūq̄ de h̄ ille ni/
mis āguſtiaret̄: vir dei manubriū ī lacu po/
ſuit ⁊ mox ferrū ad ſuū manubriū vſq̄ ena
tauit. ¶ Placidꝰ puer ⁊ monachꝰ ad hauriē
dā aquā egrediēs: ī flumen cecidit:⁊ mox
ipſū vnda rapuit. Et pene ī vnius ſagitte
curſū a terra itrorſus traxit: Uir aūt dei in
cella cōſiſtēs hoc ī ſpū ſtati nouit. Et mauꝝ
vocās q̄d de puero acciderit idicauit: ac vt
ad ipſū eripiēdū ꝑgeret impauit. Accepta
bn̄dictiōe cōcitꝰ maurꝰ prexit ⁊ ꝑ terrā ſe
ire exiſtimās ſup aquas vſq̄ ad pueꝝ ve/
nit: eūq̄ ꝑ capillos tenēs d̄ aqua extraxit.
Qui ad viꝝ dī veniēs retulit q̄d accide/
rat. Sꝫ ipſe h̄ n̄ ſuis meritis: ſꝫ eiꝰ obedien
tie deputauit. ¶ Preſbyter q̄dā Florētius
noīe viro dī inuidēs ad tātā ꝯuenit maliciā
vt panē veneno ifectū viro dei tāq̄ ꝓ bn̄/
dictione trāſmitteret. Quē ſāctus gratan/
ter accepit. Et coruo q̄ de manibꝰ eiꝰ paneꝫ
accipe cōſueuerat ipſū ꝓiecit dicēs. In no/
mine ieſu xp̄i tolle hūc panē ⁊ eū in tali loco
vbi a nullo hoīe ſumi valeat ꝓijce. Tūc cor/
uus apto ore expāſis alis circa eūdeꝫ panē
cepit diſcurrere ⁊ crocitare: ac ſi aperte di/
ceret ⁊ obedire ſe velle:⁊ tn̄ iuſſa iplere non
poſſe. Cui ſcūs iteꝝ atq̄ iteꝝ precipiebat di
cēs. Leua leua eū ſecurus: atq̄ ipſū: vt di/
xi ꝓijce. Qui tādē eū tollēs poſt treſ dies re
diit:⁊ de manu eius ānonā quā cōſueuerat
accepit. Uidēs aūt Florētius q̄ corpꝰ ma/
giſtri necare nō potuit: ſe ad extinguendas
diſcipulorum animas accendit: ita vt ſeptē
nudas puellas in horto monaſterij cantare
⁊ ludere faceret: vt ſic monachos ad libidi
nē iflāmaret. Q̄d ſanctus vir de cella ꝓſpi/
ciens lapſū diſcipulis pertimeſcēs iuidie lo
cū dedit:⁊ quibuſdā ſecū aſſūptis fratribꝰ
ipſe habitationē mutauit. Sed Florentius
cū in ſolario conſiſtēs eū receſſiſſe conſpice
ret ⁊ gauderet: repēte ſolariū cecidit:⁊ ipſū
ꝓtinus extinxit. Tunc Maurꝰ poſt virum
dei currēs ait. Reuertere q̄ qui te ꝑſeque/
batur extinctus ē. Quod ille audiēs vehe/
menter igemuit: vel q̄ inimicꝰ occubuit: vl̄
q̄ de inimici morte diſcipulus exultauit.
Qua de re factū ē vt eidem penitentiaꝫ idi
ceret: q̄ mandans talia gaudere de inimici
morte ꝓſūpſiſſet. Ipſe āt ad alia migrans lo
cū nō hoſtem mutauit. Nā ad montē caſſi/
num venit ⁊ tēplū apollinis: quod ibi ſitum
erat in ſancti Joannis baptiſte oratoriū fa/
bricauit:⁊ circūadiacentem populū ab ido
latria conuertit. Sed hoc antiquus hoſtis
grauiter ferēs corporalibꝰ eius oculis teter
rimꝰ apparebat ⁊ ī eū ore oculiſq̄ flāmāti/
bꝰ viſibilit̄ ſeuiebat atq̄ dicebat. Bn̄dicte
bn̄dicte. Sꝫ cū ille nihil ſibi rn̄deret dicebat
maledicte maledicte: nō bn̄dicte q̄d me ꝑſe/
q̄ris? ¶ Quadā die lapidē quēdā ī tra iacē
tē fratres in edificiū leuare volebāt: ſꝫ ne/
quaq̄ valebant. Cūq̄ virorum multitudo
eēt ⁊ ab eis leuari n̄ poſſꝫ adueniens vir ca

benedictionē dedit: ⁊ tūc maxima celerita/
te leuat⁹ ē: ex q̊ ꝑpēdit ꝙ diabolus illi iſede
bat: q eū moueri nō ꝑmittebat. Cūq̃ fratres
parietē paulo altius edificarent antiqu⁹ ho
ſtis viro dei apparuit: ⁊ q2 ad laborātes fra
tres pergeret īdicauit: q ꝓtin⁹ eis ꝑ nūciuz
miſit. Fratres cauete vos agite: q2 ad vos
ſpūs malign⁹ venit: vix āt nūci⁹ ꝟba ↄple/
uit: ⁊ ecce parietē antiqu⁹ hoſtis euertit: et
quēdā puerū monachū ruina cōtriuit. Sed
vir dei puerū mortuū ⁊ laceratū in ſacco ad
ſe adduci fecit: ⁊ oratiōe ſua facta ipſū reſu
ſcitās operi predicto reſtituit. ¶ Laic⁹ qdā
honeſte vite ſingulis ānis ad viſitādū virū
dei ieiunus venire conſueuerat. Quadam
igit̄ die dū illuc iret ſe illi alter viator adiū/
xit q ſumēdos in itinere cibos portabat. Cū/
q̃ iā tardior hora excreuiſſet dixit: veni fr̄
ſumam⁹ cibū ne laſſemur in via. Quo r̄ndē
te ꝙ nullaten⁹ cibū ī via guſtaret: ad horam
ille ſubticuit: poſtmodū ad hoc ipſū inuita/
uit: ſed ille cōſentire noluit. Deniq̃ cū hora
iā ꝓteriſſet ⁊ eos lōgū fatigaſſet iter: pratū
⁊ fōtē ⁊ quecūq̃ poterāt ad reficiēdū cor/
pus delectare inuenerūt. Tūc viator hoc
ei oñdēs rogauit vt paululū guſtaret: ⁊ ibi/
dē queſceret. Cū igit̄ verba aurib⁹ ⁊ loca ocu
lis blandirent̄ eidē ↄſenſit. Cūq̃ ad benedi
ctū veniſſet dixit ei vir dei. Ecce frater ma
lign⁹ hoſtis ſemel tibi ꝑſuadere ñ potuit. Se
cūdo nō valuit: ſ3 tertio ſupauit. Tunc ille
pedibus eius aduolut⁹ ſe deliq̄ſſe ingemuit
¶ Tothila rex gothoꝝ expiri volēs vtꝝ vir
dī ꝓp̄hie ſpm̄ haberet: cuidā ſuo ſpatario ve
ſtimēta regalia tribuit. Eūq̃ cū oī appara/
tu regio ad monaſteriū deſtinauit: quē3 ille
venietē cōſpiciēs dixit. Pone fili pone: hoc
qd̄ portas nō ē tuū. Qui ꝓtinus ī terrā ceci
dit: ⁊ q2 tāto viro illudere ꝑſūpſiſſ3 expauit.
¶ Cleric⁹ qdā q a diabolo vexabat̄ ad virū
dei vt ſanaret̄ adduct⁹ ē. Cūq̃ ab eo diabo
lū expuliſſ3 ait. Uade ⁊ decetero carnes nō
comedas: nec ad ſacros ordines accedas.
Quacūq̃ āt die ad ſacros ordines accede/
re ꝑſūpſeris virib⁹ diaboli mācipaberis. Cū
ꝟo h aliq̄ tp̄e cuſtodiſſet ſ3 minores ſuos ſibi
ꝑponi ī ſacris ordinibus cerneret ꝟba viri
dī q̄ſi ex lōgo tp̄e oblit⁹ poſtpoſuit atq̃ ad ſa
crū ordinē acceſſit. Quē mox is q eū reliq̄/
rat diabolus tenuit: eūq̃ vexare quouſq̃
aīa3 ei⁹ excuteret ñ ceſſauit. ¶ Uir qdā du/
os flaſcones ꝑ quēdā pueꝝ ſuū ad eū miſit
ſ3 ille vnū ī via abſcōdit ⁊ aliū detulit: vir āt
dei cū grāꝝ actiōe vnū accepit: ⁊ deſcēden
tē pueꝝ admonuit dicēs. Uide fili d̄ illo fla
ſcone quē abſcōdiſti ne bibas: ſ3 iclina illum
caute ⁊ īuenies qd intus habeat: q confuſus
valde exiuit ab eo: ⁊ reuerſus volēs adhuc
ꝓbare qd̄ audierat: cū flaſconē iclinaſſ3 ꝓti
tin⁹ d̄ eo ſ̄pēs egreſſus ē. ¶ Q̄dā vice dū vir
dī ī ſero cenaret mōach⁹ qdā fili⁹ d̄fēſoris aſſi
ſtēs: ⁊ lucernā tenēs ꝑ ſpm̄ itra ſe cogitare
cepit. qs ē hic cui ego mādu cāti aſſiſto: lucer
nā teneo: ſeruitiū ipēdo? Quis ſū ego vt iſti
ſ̄uiā? Cui ſtatī vir dī ait. Signa cor tuū fr̄: ſi
gna cor tuū: qd eſt qd̄ loqueris? Uocatiſq̃
fratribus lucernā iuſſit de manibus ei⁹ tol/
li: ipſū iuſſit de monaſterio recedere ⁊ q̄eti3
ſedere. ¶ Cū quoſdā e fratrib⁹ ad locū quē/
dā mitteret: vt ibi monaſteriū cōſtruerent:
conſtituta die ſe ad eos ventuꝝ predixit: et
q̄liter conſtrui debeat idicabit: nocte vero
eadē q̄ ꝓmiſſus illuceſcebat dies monacho
quē illi prepoſuerat atq̃ ei⁹ prepoſito in ſō/
nis apparuit: ⁊ loca ſingula vbi queq̃ edifi
cari debuiſſēt ſubtiliter deſignauit. Cū aūt
viſioni fidē nō darēt ⁊ adhuc ipſū expecta/
rēt tādē ad eū reuerſi dixerūt. Expectaui/
mus pr̄ vt venires ſicut ꝓmiſeras nec veni
ſti. Quib⁹ ille: Quare frēs iſta dicitis? Nū/
qd ñ apparui vobis ⁊ loca ſingula deſigni?
Ite: ⁊ ſicut ꝑ viſione3 audiſtis oīa ordinate.
¶ Nō lōge ab ei⁹ monaſterio due ſcimonia
les femine ex nobili genere erāt que ligua3
ñ reſtrigebāt: ſ3 eū q eis preerat icautis ſer/
monibus ſepe ad iracūdiā ꝓuocabāt. Qui
cū hoc viro dei retuliſſet mandauit eis di/
cēs. Reſtringite linguā vr̄am: alioquin ex/
cōmunicabo vos. Quā excōmunicatiōis ſē
tētiā nō ꝓferēdo itulit ſed itētādo. Ille aūt
nihil mutate itra paucos dies defūcte ſunt
⁊ ī eccleſia ſepulte: vbi dū miſſe celebrarēt
tur. ⁊ diaconus ex more diceret. Qui ñ cō/
cat exeat foras: nutrix eaꝝ q̄ ꝑ eis ſēp obla/
tionē offerebat: eas de ſepulchris ſuis ꝓgre
di: ⁊ exire eccleſiā videbat. Cūq̃ ſcō Bene/
dicto nunciatū eēt: ille manu ſua oblationē
dedit dicēs. Ite ⁊ hāc oblatiōe3 ꝑ eis offer
te: ⁊ vlterius excōicate nō erūt. Qd̄ cu3 fa/
ctū fuiſſet: et diaconus ex more clamaret:
ab ecclīa d̄ cetero exire viſe nō ſūt. ¶ Mo/
nach⁹ qdā cū ad viſitādos parētes exiſſ3 ſi/
ne benedictione: ⁊ ea die q̄ ad eos ꝑuenit d̄/
funct⁹ fuiſſet: ⁊ ſepultū ſemel ⁊ bis terra eie
ciſſet: parētes ei⁹ ad eū venerūt: ⁊ vt ei ſuā
benedictionē ipēderet rogauerūt: tūc cor/
pus dn̄i accipiēs ait. Ite ⁊ hoc ſupra pectus
ei⁹ ponite. eūq̃ ſic ſepulture tradite. Qd̄ cū
ſcm̄ fuiſſ3 ſuſceptū corp⁹ terra retinuit nec
vltra ꝓiecit. ¶ Quidā mōach⁹ ī mōaſterio
manere ñ valens viro dei tm̄ iſtitit: dōec ip̄3
iratus abire ꝑmiſit: q mox vt de monaſterio
exijt apto ore draconē ī itinere iuenit. quem
cū deuorare vellet clamauit dicēs. Currite
q2 draco iſte me vult deuorare. Currentes
aūt frēs draconē minime iueneꝛt: ſ3 tremē/
tē atq̃ palpitātē monachū ad monaſterium
reduxerūt: q ſtatim ꝓmiſit ſe nūq̄ de mona
ſterio receſſurū. ¶ Quodā tp̄e dū totā illa3
ꝓuinciā fames valida occuparet: ⁊ vir dei
oīa q̄ iuenire potuerat egētibus tradidiſſet
ita ꝙ nihil ī monaſterio preter modicū olei
ī vaſe vitreo remāſiſſet: iuſſit cellario vt illd̄
modicū olei: cuidā egēti daret: ſed implere
cōtēpſit: eo ꝙ nihil olei fratribus remane/
bat. Qd̄ vt vir dei cōperit vas vitreū cum
oleo ꝑ feneſtrā ꝓijci iuſſit ne qd ī monaſte/
rio ꝑ iobediētiā remaneret. Proiectū itaq̃
cū ſup igētia ſaxa cecidiſſet: nec vas fractū
nec oleū ē effuſum. Qd̄ ille leuari iuſſit ⁊ da
ri integrum poſtulanti. Monachum aute3
illū de obedientia ⁊ diffidentia increpās ſe ī
orōnem dedit: ⁊ cōtinuo quoddā magnum
dolium qd̄ ibi erat: oleo plenū fuit: qd̄ adeo
excreuit vt per pauimentū effluere vide/
retur. ¶ Quadā vice ad viſitandū ſororem
ſuam deſcenderat. cu3 aūt ad mēſā ſederet
rogauit eū vt ſecu3 illa nocte maneret. Cui
cū ille nullatenus acq̄eſceret illa caput ī ma
nibus dn̄3 rogatura inclinauit. Cūq̃ caput
leuaſſet tāta coruſcationis ⁊ tonitrui virt⁹
tātaq̃ iundatio pluuie erupit: vt nec quidē
pedē mouere potuiſſet: cū tn̄ āte ſerenitas
mira eſſet. Illa. n. que lachrimaꝝ fluuios fu
dit: ſerenitatē aeris ad pluuiā cōuertit ⁊ tra
xit. Cui vir dei contriſtatus ait. Parcat tibi
oīps d̄s ſoror Quid ē qd̄ feciſti? Cui illa. Ro
gaui te ⁊ audire noluiſti. Rogaui dn̄3 ⁊ ex/
audiuit me. Modo ḡ egredere ſi potes: ſic
q̃ fcm̄ ē vt totā illam noctem ꝑuigiles duce
rēt: atq̃ ꝑ ſacra eloq̄a ſeſe vicaria relatione
ſatiarēt. Tūc ecce poſt triduū cū ille ad mo
naſteriū rediſſet eleuatis oculis animam ſo
roris ſue in ſpecie columbe celi ſecreta pe/
netrātem aſpexit. Qui mox corpus eius ad
monaſteriū iuſſit deferri ⁊ ī monumento qd̄
ſibi preparauerat collocari. ¶ Quadā no/
cte cū per feneſtram cōſpiceret ⁊ dn̄m exo/
raret: vidit fuſā lucē deſup cunctas noctis
tenebras effugaſſe: ſubito aūt tot⁹ mundus
velut ſub vno ſolis radio collect⁹: ante ocu
los eius adductus ē ibiq̃ aīa3 Germani ep̄i
capuani ad celum deferri videns manife/
ſte poſtea cōperit ꝙ eadem hora a corpore
migrauit. ¶ Eodē āno quo de hac vita erat
exiturus obitus ſui diē fratribus denūcia/
uit. Ante ſeptimū vero diem ſui exitus ape
riri ſibi ſepulchrum iubet. Qui mox febrib⁹
correptus cū ꝑ ſingulos dies languor igra/
ueſceret ſeptimo die ī oratorium ſe portari
fecit: ibiq̃ exitum ſuu3 dominici corporis et
ſanguinis perceptione muniuit: atq̃ iter di
ſcipuloꝝ manus imbecillia membra ſuſten/
tans erectis in celum manibus ſtetit: ⁊ vlti/
mum ſpm̄ inter verba orōnis ſufflauit. Ipſa
die duobus fratribus vni ī cella moranti: al
teri lōge poſito: eade3 reuelatio monſtrata
eſt. Uiderunt nāq̃ viam pallijs ſtratam at/
q̃ inumeris coruſcare lampadibus a cella
ſancti Benedicti verſus orientem vſq̃ ad
celum tēdētē. Cui venerādo habitu vir cla/
rus deſup aſſiſtens cuius eſſet via quā cer/
neret requiſiuit. Qui cum ſe neſcire dicerēt
ait. Hec ē via qua dilectus dn̄i benedictus
celū aſcēdit. Sepult⁹ ꝟo ē ī oratorio ſancti
Joannis baptiſte qd̄ d̄ſtructa ara apollinis
ipſe conſtruxit. Floruit circa annum domi/
ni. zis. tempore iuſtini ſenioris.

¶De ſancto Patritio.

Atricius qui cepit circa an/ num dñi. 270. dū ſcotorum regi de xp̄i paſſione predicaret ſtans āte eum ꝛ apodians ſe ſuper ferulam quā manu tenebat: ꝛ caſu pedi regis ſuppoſuerat cū aculeo pedē pforauit. Rex vero credens ſcm̄ epm̄ ex induſtria hoc facere et ſe aliter fidē xp̄i nō poſſe ſuſcipere: niſi ſimilia ꝓ xp̄o pateret̄ patienter ſuſtinuit. Scūs hoc tandem intelligens obſtupuit ꝛ precib⁹ regē ſanauit: ac toti ꝓuincie obtinuit ꝙ nullum venenoſum animal ibidē poſſit viuere. Qḋ nō ſolū obtinuit imo etiā ligna ꝛ coria illi⁹ regionis cōtraria vt dicit̄ ſūt veneno.

¶ Quidam vir ouem conuicini ſui furatus fuerat ꝛ comederat: ꝛ cū vir ſcūs ſepi⁹ hortaretur ſatiſfacere furē quicūqꝫ ille eēt: et nullus cōpareret: dū3 tot⁹ pplus ad ecclīā cōueniſſ3 i virtute ieſu xp̄i pcepit: vt i cuius vētrē ouis itraſſet corā oīb⁹ balatū daret. Qḋ ꝛ factū ē: ꝛ egit reus penitētiam: ꝛ alij a furtis ſibi cauebāt. Erat ei etiā conſuetudo oēs cruces q̄s videbat deuote venerari: ſ3 ante q̄ꝺda crucē magnā ꝛ pulchrā iuiſā ptereijt. A ſuis aūt ſocijs āmonit⁹ cur illā nō viderit ꝛ iclinauerit: dū3 precib⁹ a dño regreret cui⁹ eēt audiuit vocē de ſub terra. Non vidiſti q2 hic ſepult⁹ ſū pagan⁹ ꝛ ſigno crucis idign⁹. Vñ fecit crucē illā ide tolli. Cū. b. patrici⁹ p hiberniā predicaret: ꝛ fructū ibi p modicū faceret: rogauit dñ3 vt aliqḋ ſignū oñderet: p qḋ ul' territi peniterēt. Juſſu igit̄ dñi i quodā loco circulū magnū bacculo deſignauit. Et ecce terra itra circulū ſe apuit: ꝛ puteus maximus ꝛ pfūdiſſim⁹ ibidē apparuit. Reuelatūqꝫ ē. b. patricio: ꝙ ibi qdam purgatorij loc⁹ eēt: i quē qſqs vellet deſcēdere alia ſibi penitētia nō reſtaret: nec aliud ꝓ peccatis purgatoriū ſētiret. pleriqꝫ autē ide ñ redirēt ꝛ q redirēt eos a mane vſqꝫ i ſequēs mane ibidē morā facere oporteret.

Multi igit̄ igrediebāt̄ q de cetero ñ reuertebāt̄. Poſt lōgū igit̄ tp̄s mortuo patricio vir qdā nobilis noīe Nicolaus q pccā mlta cōmiſerat cū eū pccōꝝ ſuorum peniteret: ꝛ purgatoriū ſci patricij ſuſtinere vellet: cum antea qndecim dieb⁹: vt oēs faciebāt: ſe ieiunijs macer aſſet apto hoſtio cū claue: q̄ in q̄da3 abbatia ſuaͭ: i predictū puteū deſcēdit: ꝛ qḋdā hoſtiū a latere ipſius inuenit. In qḋ igrediēs cū qḋdā ibi oratoriū reppiſſ3 qdā monachi albis iduti oratoriū itrauerūt ꝛ officiū faciētes Nicolao dixerunt vt conſtans eēt: q2 multa diaboli tētamenta eu3 ꝑcurrere oporteret. Cū āt ille pqreret ꝙ adiutoriū 5 h hr̄e poſſ3 dixerūt. Cū te pēis affligi ſēſeris ꝓtinus exclama: ꝛ dic. Jeſu xp̄e filij dei viui miſerere mihi peccatori. Recedētib⁹ igit̄ predictis viris cōtinuo adſūt demones: ꝛ vt reuertat̄ ꝛ ſibi obediat primo ſibi blādis ꝓmiſſionib⁹ pſuadēt: aſſerentes ꝙ eū cuſtodiēt ꝛ ad ꝓpria icolumē pducēt. S3 cū eis ille nullatenus obedire vellet ꝓtinus diuerſaꝝ feraꝝ audiuit voces: pariter ꝛ mugitus: ac ſi oīa elemēta cōcuterentur. Ad qḋ cū ille terrore horribili palpitaret. Jeſu chriſte fili dei viui miſerere mihi peccatori ꝓtin⁹ exclamauit: ꝛ ſtati oīs feraꝝ illaꝝ tumultus terribilis cōqeuit. Ductus ē ide ad aliū locū ꝛ ibidē adeſt demonū multitudo dicētiū ſibi. Putaſ ꝙ man⁹ nr̄as euaſeris? Neq̄q̄ꝫ. ſed nūc poti⁹ icipias affligi ꝛ torq̄ri. Et ecce qdā maxim⁹ ignis ꝛ terribilis ibidē apparuit. Dixerūtqꝫ ei demones. Niſi nob̄ cōſēſeris i illū ignē te iactabim⁹ cōburēdū. Qḋ cū ille renueret ipſū acceperūt ꝛ in illū ignē terribilē ꝓiecerūt: vbi dū cruciaretur ꝓtin⁹ exclamauit. Jeſu chriſte ꝛc̄. ſtatimqꝫ ignis extinctus ē. Ad aliū ðniqꝫ locū duct⁹: vidit quoſdam viros in igne cremari et laminis ferreis cādentibus a demonib⁹ vſqꝫ ad viſcera flagellari. Alioſqꝫ ventres habētes deorſū terrā pre dolore mordere: ꝛ clamare: parce: pce: quos nūc demones grauius flagellabant. Alioſqꝫ vidit quoꝝ mēbra ſerpentes vorabant: ꝛ bufones ignitis aculeis eorum viſcera extrahebant. Qui cum eis aſſentire nollet: in eundem ignem ꝛ penas proijcitur: ꝛ eiſdem laminis ꝛ penis flagellatur. Sed cum ille exclamaſſet. Jeſu chriſte. ꝛc̄. a pena predicta ꝓtinus liberatus eſt. Deinde ducitur ad quendam locu3: vbi homines in ſartagine frigebantur: vbi rota

maxima erat vncinis ferreis ignitis plena: i qbus per diuerſa mēbra hoīes erāt ſuſpēſi. Que tā velocit̄ voluebat̄ ꝙ globū igneu3 emittebat. Poſt h̄ vidit maximā domū habētē foueas metallis bulliētib⁹ plenas. In qbus alij vnū pede3: alij duos hñtes: alij ibi erāt vſqꝫ ad genua: alij vſqꝫ ad vētrem: alij vſqꝫ ad pectus: alij vſqꝫ ad collum: alij vſqꝫ ad oculos. Sed hec oīa pcurrēs nomē ði inuocabat. Proceſſit itex: ꝛ quēdā latiſſimu3 puteū iuet̄ ð quo fumus horribilis ꝛ fetor intolerabilis exibat: ideqꝫ hoīes vt ferrum cādētes i modū fauillaꝝ exibāt: ſ3 demōes eos reimpigebant. Dixerūtqꝫ ei demones. Locus ille quē cōſpicis ē iſernus i quo dñs nr̄ beelzebub habitat. In ipſū igit̄ puteum te iactabimus ſi nob̄ aſſētire recuſas. poſtq̄ꝫ aūt illuc iactatus fueris nullū ide remediū euadēdi obtinebis. Quos dū ille audire cōtēneret: ipſum arripiētes in predictum puteum iactauerūt: q tā vehemēti dolore abſorptus ē: vt fere oblitus fuerit nomē dñi inuocare: ſed dū ille ad ſe rediēs ieſu xp̄e ꝛc̄. exclamaſſet corde: q2 voce non poterat: ꝓtinus inde illeſus exiuit: ꝛ omnis demonum multitudo tāq̄ꝫ victa euanuit. Ductus igit̄ ad locū aliū vidit quēdā pōtē ſup quē eum tranſire oportebat. Quidē erat ſtrictiſſim⁹ ꝛ inſtar glaciei politus: ꝛ lubricus: ſub quo fluuius igēs ſulphureus ꝛ igneus fluebat. Sup quē trāſire dū ſe poſſe oīno deſparet: tamē recordatus ꝟbi qḋ eū de tot malis eripuit confidenter acceſſit: ꝛ vnū pedem ſup pōtē ponēs ieſu xp̄e ꝛc̄. dicere cepit. Validus āt clamor adeo eū terruit: vt ſubſiſtere vix valeret: ſ3 pdictū verbū ꝓtulit ꝛ ſecur⁹ manſit. Deinde aliū pedem poſuit: ꝛ eadē verba iterauit: ad quēlibet etiā paſſu3 eadē ꝟba ꝓtulit: ꝛ ſic ſecur⁹ trāſiuit. Cūqꝫ ergo trāſiſſet: in quoddā pratū ameniſſimū deuenit: vbi diuerſoꝝ floꝝ mira ſuauitas redolebat. Et ecce duo ſpecioſi iuuenes ei apparuerunt: q ipſum vſqꝫ ad quandā ciuitatē ſpecioſiſſimā ex auro ꝛ gēmis mirabiliter rutilantē pduxerunt. De cuius porta odor mirabilis emanabat: qui illum a deo recreauit ꝙ nullum dolorem vel fetorem ſenſiſſe videbatur. Dixeruntqꝫ ei ꝙ illa ciuitas paradiſus eſſet in quam cum Nicolaus intrare vellet dixerunt ei predicti iuuenes ꝙ primo ꝓ ad ſuos rediret: ꝛ per loca que venerat eum redire oporteret. Demones tamen eū non lederent: ſed eo viſo territi fugerent: ꝛ ꝙ poſt trigīta dies in pace quieſceret ꝛ tūc illam ciuitatē ciuis perpetu⁹ introiret. Tūc Nicolaus inde aſcendens: in loco per que3 aſcendit ſe reſtitutū inuenit: ꝛ omnia omnibus que ſibi contigerant narrans poſt triginta dies in domino feliciter requieuit.

¶De ſancto vincentio confeſſore.

Eatus vincentius clariſſima hiſpanie ciuitate valētia: ꝛ ex ferrarioꝝ antiq̄ honeſtaqꝫ familia duxit originē parentibus tā vita q̄ꝫ ꝓgenie vtriqꝫ famoſiſſim⁹ ort⁹. Quāt⁹ āt ꝛ qualis futurus eēt duplici indicio matri oſtēſum ē. Primū quidē fuit ꝙ cū mr̄ ei⁹ ſingulos filios quos genuerat nō ſine magna vteri moleſtia geſtaſſet. Vincentio tñ grauida oneris moleſtia carebat: ꝛ tāta erat ei ventris agilitas ꝛ corporis robur ac ſi pregnās nō fuiſſet. Alteꝝ fuit ꝙ dum de code3 grauida foret: tanq̄ꝫ latrantis canis voces ex vtero ſuo emitti ſepius audiuit. Cūqꝫ a multis dei ſeruis ꝛ ꝑſertim a valentine ciuitatis epō peteret qd huiuſmodi latrat⁹ ſignificarent: riſum ē ei nihil aliud fore niſi ꝙ eēt infantē paritura qui ſuo tēpore futurus eēt verbi dei predicator ꝛ tā doctrine q̄ꝫ vite integritate ac fame celebritate in toto terrarū orbe clariſſimus. Nato deinde infante ꝛ quodam diuino ꝓſagio ei nomine ipoſito: poſtq̄ꝫ attigit etatē quo litteris ꝛ moribus iformari potuit: mirū in modū breui tempore clarus euaſit tā moꝝ elegantia q̄ꝫ peritia litteraꝝ. Tāte religionis erat ꝙ inter ſeculares valentie nemo erat q eo ſepius aut eccleſiarū limina frequētaſſet aut auidius pdicatorū doctrinā audiſſet: vel crebrius ieiunaſſet. Et iuxta illud p̄s. Cū ſcō ſanctus eris ꝛc̄. Proborum hominū veſtigijs iherebat prauoꝝ ꝯſortia deuitans. Pauperibus ac miſeris corde ꝯpatiebat̄: facultatū ſuarū portionē

adminiſtrās. Poſtea vero celeſti roꝛe ꝑfu/
ſus: agens decimūoctauū annū. elegit ſub
regula ⁊ inſtitutis fratrū pꝛedicatoꝛum vi/
uere: ſūptoqꝫ habitu ſingulariſſime legere
ſtuduit ſācti patris ſui dominici geſta: vt vi/
delicet illa ī pꝛimis intelligeret in quibus ſu
um ducē imitaturꝰ eēt. Inter alia itaqꝫ ex/
empla patriarche ſui operam dedit lectioni
ſacrarum ſcripturarū ⁊ theologie facultati
vt tēpoꝛe oppoꝛtuno poſſet chꝛiſti euāgeli/
um longe lateqꝫ diffundere. Miſſus deni/
qꝫ illerdā ciuitatē ⁊ liberaliū artiū ſcientijs
adeptis decurſoqꝫ legitimo tēpoꝛe theolo/
goꝝ conſoꝛtio ē adiunctus. Poſt hoc vero
valentiam a fratribus reuocatus. Doctri/
nam etiam quam ſūma auiditate hauſerat
feruenter diſſeminare cepit. Ad quā docti
pariter ⁊ indocti confluere ceperūt. Deide
vero ob eius virtutes mirificas ⁊ eximie ſā
ctitatis nomē effugere nō potuit quo minꝰ
per duos annos ſūmū pōtificē ſequeretur:
eſſetqꝫ confeſſoꝛ ſuus ⁊ magiſter ſacri pala
tij demū apud auinionē ei grauiſſimis febꝛi
bus occupato chꝛiſtus mira quadā clarita/
te coꝛruſcans apparuit: mittēs eū ad euan/
gelizandū ꝑ vniuerſas occidentis regiōes
maxime vt nūciaret iudicij diē tēpoꝛibus
noſtris eē propinquū. Et poſt multa quibꝰ
eū conſolatus ē ⁊ inſtruxit extendens ma/
nū, maxillā eius leniter tetigit in ſignū ſin/
gularis familiaritatis. Quo diſcedente ab
eo ſurrexit de lecticulo ſanus moxqꝫ ſe ſue
cinxit vt chꝛiſti legationē diligēter exeque
retur. Peragratis autem galliarū ⁊ hiſpa/
niarū locis vniuerſis verbū dei vbiqꝫ diſſe/
minando peruenit ad italiam diſcurſiſqꝫ ali
quibus lōbardie ciuitatibus a Joanne rege
in hiſpaniā ē reuocatus: ⁊ facto ibi animaꝝ
vberrimo fructu migrauit ad inſulas bale/
ares: que alio nomine maioꝛica ⁊ minoꝛi/
ca nuncupant̃. Rex pꝛeterea granate regi
onis vtiqꝫ ſaracenoꝝ ad eūdē legatione de
ſtinata: petiuit vt ⁊ ſibi chꝛiſti euāgeliū pꝛe/
dicare dignaret̃. Audierat enim de fama
ipſius. Sanctus vero vincentius letus ꝓfi
ciſcens: cū iā ſaracenoꝛum multitudinē ba/
ptizare vellet quā cōuerterat: ſatrapis hoc
egre ferētibus ſuggeſtū ē regi: vt vincētiū

de regno expelleret: alioquin regnū amit/
teret. Quāobꝛē ſanctꝰ cōfeſſoꝛ vincentius
neceſſitate coactꝰ relictis īcredulis ad do/
cēdos credulos ſe cōuertit. Ex quo vero di
ſcurrendo p̄dicare cepit talē ī viuendo mo/
dū tenuit: Nocturnū tēpus breui deguſta/
to ſōno: oꝛationibꝰ ⁊ lectionibus occupabat
Quotidie poſt miſſe celebꝛationē p̄dicabat
Carnes non niſi infirmitate cogente ex quo
oꝛdinē intrauit non comedit: vno tantū fer
culo contētus iuxta apoſtoli verbū: modi/
co vino ⁊ hoc multū linfato vtebat̃: ieiunijs
⁊ abſtinentijs carnē ſuā acriter domabat
ob hoc tanqꝫ alteri danieli dominus dedit
vt etiā ſpiritu ꝓphetico polleret. Lecti mol
liciē declinās ſup ſarmēta palleas: aut vili
ſacco iacebat: dū autē in peragrationibus
ſuis a nobilibus molle ſtratū ſibi pararetur
declinato illo occulte potiꝰ ſup tabulas ac
cūbere eligebat. Mos ēt ſancto a iuuentu
te ſua fuit funiculis coꝛpus ſuū ſingulis no
ctibꝰ flagellare: In celebꝛatione vero miſſe
tantus erat in eo deuotiōis feruoꝛ erga eu
chariſtie ſacramētū: ꝙ ante communionem
vberrime flebat. Tanta ēt fuit ei in lachꝛy/
mando dulcedo vt tēperare ſe a lachꝛymis
illi moleſtiſſimū foꝛet. Tante deniqꝫ māſue
tudinis extitit: vt nemo eū niſi contra vicia
iratum viderit. Erat.n. in vicioꝝ repꝛehē/
ſione terribilis: ad ſe concurrentium ſuſce/
ptoꝛ humilis. Patiens ſupꝛa modum iñ la
boꝛibus tolerandis. Apud p̄ncipes tāte fuit
auctoꝛitatis vt in ſedādis eoꝝ diſceptatio/
nibus eius ſentētia p̄ualeret: Fructus ve/
ro verboꝛū eius tantus fuit: vt flagitioſoꝝ
hominū innumerabilē multitudinē ad deū
ꝯuerterit. Contra iudeos acutꝰ: copioſus:
acerqꝫ p̄dicatoꝛ fuit: ſcripturaꝝ enigmata
q̃tum homini fas ē eiſdem reſerans pꝛo/
pter quod ī diuerſis hiſpaniaꝝ locis ſupꝛa
viginti ⁊ quinqꝫ milia ex ipſis baptizari fe/
cit. Saracenoꝛum etiā octo milia ad vere
fidei agnitionē: p̄dicatiōe ſua traxit. Diſcoꝛ/
des quoſcūqꝫ inuenit nō pꝛius deſeruit do
nec concoꝛdes faceret. Inter cetera vero
ſpiritus ſācti dona linguaꝝ dona pꝛomeru
it. Nam cum multis ⁊ diuerſis populis ma
terna ligua pꝛedicaret ab omnibus ⁊ ſingu

lis diſtincte ⁊ perſpicue intelligebat̃: ac ſi ſin
gulorum lingua pꝛedicaſſet. Moꝛtuos ēt
vite reſtituit: mutis loquelā: ſurdis auditū
cecis viſum: lepꝛoſis mundiciā: paraliticis
ſoliditatē: manuū ipoſitione ac pꝛecibus im
petrauit: vbicūqꝫ ⁊ in quocūqꝫ immundos
ſpiritus inuenit: ab obſeſſis coꝛpoꝛibus effu/
gauit. Agente autē etatis ſue anno ſeptua/
geſimo octauo licet ſenio cōfractꝰ: vigilijs:
ieiunijs ac diuinis laboꝛibꝰ attritꝰ: bacculo
vtēs ꝑ biēniū ī britānia cōmoratꝰ ē. Ubi tñ
verbū dei ānunciare nō deſtitit: nec cōſue/
ta oꝛdinis exercitia pꝛetermiſit. Oībꝰ ama
bilis: venerabilis: gratꝰ: carus ⁊ benignus:
pater erat oꝛphanoꝝ ac pupilloꝛum: vidua
rum defenſoꝛ. pauperū ⁊ miſeroꝛum oīum
optimus conſolatoꝛ. Tandē eius ſocio in ci/
uitate venetenſi defūcto: viro vtiqꝫ ſancti/
tate pꝛedito: graui febꝛe coꝛreptus eſt. Re
ceptis demū eccleſie ſacramentis ⁊ exhoꝛ/
tatis ſingulis ad eū concurrētibus: coꝛam
poſitis fratribus oꝛdinis: ac illuſtri duciſſa
britānie ſancto viro plurimū deuota ⁊ ſa/
cerdotū ac laicoꝛum multitudine copioſa:
deuote petiuit ī cōuentu oꝛdinis eius coꝛ/
puſculum ſepeliri. diſpēſationem totalem
pꝛeſidentibus ⁊ fratribus oꝛdinis relinquēſ
Nonis apꝛilis hoꝛa veſperaꝝ: āno domini
M°.cccc°.xviij°. feliciter ī dño obdoꝛmiuit.
¶ Illo nāqꝫ in tēpoꝛe quo vincētius ꝑ lom
bardiā diſcurrēdo pꝛedicaret: ſanctus Ber
nardinus de ſenis frater oꝛdinis minoꝝ vir
boni emulatoꝛ zelatoꝛqꝫ animaꝝ ꝑmaximꝰ
ſecutus vincentiū eſt ⁊ ſermones eius fre
quentare cepit. Secutus pꝛofecto eum eſt
non duplici coꝛde: ſed ſimplici ⁊ humili pꝛo
ut decet ſanctos. Secutus eum eſt non do
lo cōcitatus vt aliqui iniqui faciunt ⁊ inuidi/
ſed amoꝛe charitatis ductus ⁊ zelo anima/
rum. Secutus eſt eum: nō vt eum caperet
in ſermone pꝛout phariſei faciebant chꝛiſto
domino: ſed que non audierat audiret ⁊ vt
foꝛmam adiſceret pꝛedicandi: qua poſtmo/
dū ſe exercitaret hominibus ad ſalutē. Scri
ptū nāqꝫ eſt. Audiens ſapiens ſapiētioꝛ erit
Bernardinus poſtea deniqꝫ vincentio in p̄
dicando famoſiſſimus pꝛedicatoꝛ ſucceſſit

pꝛout totus nouit mundus. Nam ante vin
centium ⁊ bernardinum a tempoꝛibus ſan/
ctorum Dominici ⁊ Franciſci complicati
erant libri verbi dei ⁊ clauſi: qꝛ non erat p̄/
dicans aliquis contra vicia. Sicqꝫ in mali/
gno poſitus: ⁊ in peccatis totus iacebat mū
dus: ſceleribus vndiqꝫ inuolutis multis.
Quamobꝛē chꝛiſtus dominus digne ⁊ me
rito cum ad euangelizandum mittit vincen
tium inter cetera pꝛecepit ei pꝛedicare ⁊ an
nunciare iudicij diem eſſe ꝓpinquū. Poſt
Bernardinum nempe ſpiritu diuino plures
excitati ſunt verbi dei pꝛedicatores pꝛout
cernimus omnes. Et nec hoc ſilentio per/
tranſeundum eſt: qꝛ ſi Bernardinus vincē/
tium ſecutus non fuiſſet: quis magnalia dei
que per vincentium facta geſtaqꝫ ſunt no/
bis annunciaſſet? Nā oꝛdo pꝛedicatoꝛum
parum aut nihil de vincentio virtutibuſqꝫ
ac miraculis eius ſenſiſſet aut ſcripto man/
daſſet. Sed Bernardinus non ingratus ex
iſtens gratiam ⁊ gloriam ſui magiſtri pꝛo/
mouit. cum pꝛedicando teſtimonium verita
ti perhibuit virtutes ⁊ miracula referendo
necnon in pꝛiuato ⁊ etiam in publico chꝛiſti
domini ⁊ vincentij magnalia publicando.
Sicqꝫ agit ſincera charitas ⁊ vera frater/
nitas. ¶ De dominica annunciatione.

Anunciatio dominica di
citur quia in
tali die ab angelo aduentus filij dei
in carnem fuit annunciatus. Congruum.n.
fuit vt incarnationem filij dei pꝛecederet
angelica annunciatio triplici ratione. Pꝛi/
mo ratione oꝛdinis connotandi vt.ſ. oꝛdo re
parationis reſponderet oꝛdini pꝛeuaricatio
nis: vnde ſicut diabolus tentauit mulierem
vt eam pertraheret ad dubitationem: ⁊ per
dubitationem ad conſenſum: ⁊ per conſen/
ſum ad lapſū: ſic āgelus nūciauit virgini: vt
nūciādo excitaret ad fidē: ⁊ ꝑ fidē ad cōſēſū
⁊ ꝑ ꝯſēſū ad ꝯcipiēdū dei filiū. Scd̃o ratiōe
miniſterij angelici. Quia.n. angelus ē dei mi
niſter: ⁊ ſeruus: ⁊ beata v̄go electa erat: vt
eſſet dei mater: congruum eſt miniſtrū dño
famulari. Cōueniens ḡ fuit vt beate v̄gini
annūciatio per angelū fieret. Tertio ratio/

ne lapſus angelici reparandi. Quia.n.icarnatio nõ tñ faciebat ad reparationẽ hũani lapſus: ſꝫ ẽt ad reparationẽ ruine angelice ſõ angeli nõ debuerũt excludi. Uñ ſic ſexus mulieris ñ excludit̃ a cognitiõe myſterij icarnatiõis ⁊ reſurrectiõis: ſic ẽt nec ãgelic⁹ nũcius: imo deus vtrũq3 angelo mediante nũciat mulieri. ſ. icarnationẽ virgini Marie ⁊ reſurrectionẽ magdalene. Cũ ḡ ṽgo beata a tertio ãno etatis ſue vſq3 ad quartũdecimũ annũ i tẽplo cũ alijs virginibus extitiſſꝫ: ⁊ votũ de ſeruãda caſtitate emiſiſſet: niſi deus aliter diſponeret: eã Joſeph deſpõſauit dño reuelante ⁊ Joſeph virga frõdente: ſicut i hiſtoria de natiuitate beate ṽginis plenius ɔtinetur ⁊ i bethleẽ vnde oriũdus erat neceſſaria nuptijs puiſurus iuit. Ipſa ṽo i Nazareth i domũ parẽtũ rediit. nazareth iterpretat̃ flos. Uñ dicit Ber. ꝙ flos naſci voluit d̃ flore i flore ⁊ floris tẽpore. Ibi igit̃ ei angelus apparuit ⁊ ipam ſalutauit: dicẽs Aue grã plena dñs tecum ⁊c̃. Ber. Inuitat nos ad Marie ſalutationẽ Gabrielis exẽplũ: Joãnis tripudiũ: ⁊ reſalutatiõis lucruꝫ ¶ Sed hic primo videdũ ẽ: q̃re dñs matrẽ ſuã voluit deſpõſari. Sup h̃ aſſignat Ber. tres rationes dicens. Neceſſario deſponſata ẽ Maria virgo Joſeph: qm̃ p h̃ myſteriũ a demonib⁹ abſcõdit̃ ⁊ a ſpõſo ṽgitas ɔprobat̃: ⁊ ṽginis tã verecũdie: q̃3 fame puidet̃. Quarta ẽ vt ab oi gradu mlieris opprobriuꝫ tolleret̃. ſ. a cõiugatis: ṽginib⁹: ⁊ viduis Uñ ipſa virgo i hoc triplici ſtatu fuit. Quita ratio vt viri miniſterio vteretur. Sexta: vt matrimonij bonũ comprobaretur. Septima: vt p virũ genealogie ſeries texeretur. Dixit ergo angelus. Aue gratia plena. Ber. In ventre gratia deitatis: i corde gratia charitatis: i ore gratia affabilitatis: i manibus gratia miſericordie ⁊ largitatis. Idẽ. Uere plena gratia: qꝛ de plenitudie ei⁹ capiũt vniuerſi captiui redẽptionẽ: triſtes cõſolationẽ: peccatores veniã: iuſti gratiam: angeli leticiã: deniq3 tota trinitas gloriam filius hominis humane carnis ſubſtantiam Dominus tecum: dominus pater tecum: q genuit quem concipis: ⁊ dominus ſpiritus ſanctus de quo concipis: ⁊ dominus filius tecum quem carne tua induis: ſicut dicit Ber. Benedicta tu i mulieribus. i. ſup oẽs mulieres: qꝛ. ſ. eris mater: ṽgo mater: ⁊ mater dei. ¶ Triplici maledicto mulieres ſubiecte erãt. ſ. maledicto opprobrij: maledicto peccati: ⁊ maledicto ſupplicij. Maledicto opprobrij quo ad nõ concipientes. Uñ dixit Rachel. Abſtulit deus opprobrium meum Maledicto peccati quo ad concipientes. Unde pſalmus. Ecce in iniquita. con. ſum. ⁊c̃. Maledicto ſupplicij quo ad parturientes. Uñ geneſis. In dolore paries. ⁊c̃. Sola autem virgo Maria benedicta eſt inter omnes mulieres. cuius virginitati fecunditas additur: ⁊ fecunditati in conſpectu ſanctitas: ⁊ ſanctitati in partu iocunditas. Dicit̃ ergo gratia plena ſicut dicit Ber. Propter quatuor q̃ fulſerũt in eius mente: q̃ fuerunt deuotio humilitatis reuerentia pudoris: magnitudo credulitatis: martyrium cordis. Dicitur dominus tecum propter alia quatuor q̃ ei fulſerunt e celo: ſicut idem dicit: que ſunt marie ſanctificatio: angelica ſalutatio: ſpiritus ſancti ſuperuentio: filij dei incarnatio. Dicitur etiam benedicta tu in mulieribus propter alia quatuor que ſicut idem dicit fulſerunt in eius carne: qꝛ ſcilicet fuit virginitatis primiceria: ſine corruptione fecunda: ſine grauedine grauida: ⁊ ſine dolore puerpera que cum audiſſet turbata eſt in ſermone eius: ⁊ cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio. Hic apparet laus beatiſſime virginis in auditu: in affectu: ⁊ cogitatu. In auditu laudatur modeſtia: qꝛ audit ⁊ tacet. In affectu verecundia: vnde turbata eſt. In cogitatu prudentia. Turbata eſt autem de angeli ſermone non de eius viſione: quoniam beata virgo angelos ſepe viderat: ſed nunq̃3 talia loquentes audierat. Petrus rauen̄. Uenerat inquit ãgelus blãdus in ſpecie: ſed in ſermone terribilis. Uñ quã leniter ſollicitauit viſus: nimiũ turbauit auditus. Bern. Quod turbata eſt: fuit verecũdie virginalis ꝙ ñ pturbata fortitudinis: ꝙ tacuit ⁊ cogitauit prudẽtie ⁊ diſcretionis. Et tũc ãgelus confortãs eam dixit.

Ne timeas Maria inueniſti eniꝫ gratiam apud dominũ. Ber. Quã gratiã? dei ⁊ hominũ pacẽ: mortis deſtructionẽ: vite reparationẽ. Ecce ɔcipies ⁊ pa. fi. ⁊ vo. no. ei. Jeſum. i. ſaluatorẽ: qꝛ ſaluũ faciet populũ ſuũ a peccatis eoꝝ. Hic erit magnus ⁊ filius altiſ. vo. Ber. Hic ẽ ille q ẽ magnus deus futurus ẽ magnus. ſ. magnus hõ: magnus doctor: magn⁹ propheta. Dixit autẽ Maria ad angelũ. Quomodo fiet iſtud: qm̃ virũ nõ cognoſco. i. me nõ ppono cogniturã. Et ita fuit virgo mente: carne: propoſito. Sꝫ ecce maria interrogat ⁊ que interrogat dubitat. Cur ḡ ſolus Zacharias plagã taciturnitatis incurrit? Super hoc Petrus rauen̄. aſſignat quatuor rationes dicens. Ille pectoꝝ cognitor ñ verba ſꝫ corda preuidit. Nõ qd dixerint: ſed qd ſenſerint indicauit. Erat. n. interrogãtiũ cã diſſimilis ⁊ ſpecies pуerſa. Hec cõtra naturã credidit: ille dubitauit p natura. Hec itegre ordinẽ querit: ille q̃ de⁹ vult fieri ñ poſſe preſcribit: ille ipellẽtibus exẽplis nõ aſcendit ad fidẽ: hec ſine exẽplo precurrit ad fidẽ. Hec mirat̃ de partu virginis: ille de cõceptu diſputat cõiugati. Nõ ḡ hec dubitat de facto: ſed modũ querit et ordinẽ. Nam cũ triplex ſit modus concipiẽdi. ſ. naturalis: ſpiritualis: ⁊ mirabilis: quo iſtoꝝ concipiat ſciſcitat̃. Et reſpondẽs ãgẽlus dixit ei. Spiritus ſanctus ſuperueniet i te: qui ipſũ tuũ cõceptũ efficiet. Unde ⁊ dicitur de ſpiritu ſancto cõcept⁹. Et hoc pter quatuor rationes. Primo propter oſtẽſionẽ eximie charitatis: vt. ſ. oſtẽdatur ꝙ ieffabili dei charitate verbũ dei caro factum eſt Joan. 3°. Sic deus dilexit mũdũ ⁊c̃. Et hec ratio ẽ magiſtri ſententiarũ. 2°. propt̃ oſtenſionẽ grẽ abſq3 meritis vt p hoc quod dicit̃ cõcept⁹ de ſpiritu ſãcto: oſtdat̃ ꝙ ſit ex ſola grã: quã nulla hominũ pceſſerũt merita. Et hec ẽ ratio Aug. 3°. propter virtutẽ opationis: qꝛ. ſ. operatione ⁊ virtute ſpiritus ſãcti ɔceptus ẽ. ⁊ hec ẽ ratio Ambro. 4°. propter motiuum cõceptiõis. Et hec ratio ẽ Hugo. de. ſanc. vic. Motiuũ vt ait ad cõceptionẽ naturalẽ ẽ amor viri in mulierem: amor mulieris in virum. Sic in virgine ingt. Quia in eius corde amor ſpiritus ſancti ſingulariter ardebat: ideo in carne eius amor ſpirit⁹ ſancti mirabilia faciebat. Et virtus altiſ. obumbrabit tibi. Hoc ſecũdũ glo. ſic exponitur. Umbra a lumie ⁊ corpore obiecto ſolet formari: ⁊ virgo ſicut ⁊ purus hõ plenitudinem diuinitatis cape nequibat: Sed virtus altiſſimi obũbrauit: dum in ea incorporea lux diuinitatis corpus ſuſcepit humanitatis vt ſic poſſet deũ pati. Hanc expoſitionẽ videtur tangere Ber. qui ſic ait. Quia deus ſpirit⁹ ẽ: nos vero vmbra corporis ſui: temperauit ſe nobis vt p obiectũ viuifice carnis videamus verbũ i carne: ſolẽ i nube: lumẽ i teſta. cereũ in laterna. ſecũdũ Ber. ſic exponitur quaſi dicat. Illum moduꝫ quo de ſpiritu ſancto concipies dei virt⁹ xp̄s in ſuo ſecretiſſimo conſilio obũbrãdo occultabit: vt ſibi tantũ notũ habeat̃ ⁊ tibi. Ac ſi dicat. Quid a me queris qđ i te mox experieris? Scies: ſcies: ⁊ feliciter ſcies: ſed illo doctore quo auctore. Ego nunciare miſſus ſũ virginalem conceptum: non creare. Uel obũbrabit. i. a vicioꝝ eſtu refrigerabit. Et ecce heliſabeth cognata tua ⁊c̃. Ecce dicit vt oſtendat hoc eẽ magnum nouum ⁊ vicinũ. ¶ Quatuor de cauſis cõceptus Heliſabeth Marie nũciauit ſecũdũ Ber. Prima eſt cumulus leticie. Secũda perfectio ſciẽtie. Tertia perfectio doctrine. Quarta obſequium miſericordie. Dicit enim ſic. Ideo ſterilis cognate conceptus marie nũciatur: vt dum miraculum miraculo addit: gaudio gaudiuꝫ cumuletur. Uel ideo quia profecto decebat vt verbum mox diuulgandum vbiq3 ſciret p̄ius virgo per angelum q̃3 audiret ab homine ne mater dei cõſilijs filij videret̃ amota: ſi eoꝝ q̃ in terris tã ppe gerũtur remãſiſſet ignara. Ul' iõ poti⁹ vt dũ tũc ſaluatoris nũc precurſoris edocet̃ aduent⁹ rerũ tẽpus et ordinem tenẽs: ipſa poſtmodũ melius ſcriptoribus atq3 predicatoribus reſeraret veritatẽ. Uel ideo vt audiens vetulam ⁊ grauidam cognatam cogitet iuuencula de obſequio: vt ſic paruulo prophete det̃ locus obſequendi domino ⁊ mirabilius miraculũ fiat de miraculo. Itẽ Ber. Da virgo reſpõ

ſı̄ feſtinanter. O dn̄a reſponde verbum: ⁊
ſuſcipe verbū: ꝓfer tuū ⁊ ſuſcipe diuinum.
Emitte trāſitoꝛiū: ⁊ āplectere ſēpiternū ſur
ge: curre: api. Surge ꝑ fidē. Curre ꝑ deuo/
tionē. Aperi per ꝯfeſſionē. Tūc Maria ex/
pāſis manibꝰ ⁊ oculis ad celū leuatis ait. Ec
ce ancilla dn̄i fiat mihi ſecūdū verbū tuum
Ber. Alijs in oꝛe: alijs ī aure: alijs in manu
verbū dei factū fuiſſe memoꝛat̄. Marie āt
factū ē: in aure per angelicam ſalutationē:
in coꝛde ꝑ fidē: in oꝛe ꝑ confeſſionē: ī manu
per contractionē: in ventre ꝑ īcarnationem
in gremio per ſuſtentationē: in brachijs per
oblationem. Fiat mihi ſecūdū verbū tuum
Ber. Nolo vt fiat mihi aut declamatoꝛie ꝑ
dicatū: aut figuraliter ſignificatū: aut ima/
ginatoꝛie ſōniatū: ſed ſilenter inſpiratū: pſo
naliter incarnatū: coꝛpoꝛaliter inuiſceratū:
ſtatimqꝫ filius dei in vtero illius cōceptus
ē perfectus deus perfectus hō. Et ī ipſa pri
ma die conceptionis tante ſapientie ac po/
tentie extitit quante in .30. anno fuit. Tunc
ſurgens Maria abijt in mōtana ad Heliſa
beth ⁊ cū eā ſalutaſſet: Joannes ī eiꝰ vtero
exultauit. glo. qꝛ lingua nō poterat aīo exul
tante ſalutat: ⁊ ſue pꝛecurſionis officiū in/
choat. Fuit āt in eius obſequio tribꝰ m̄ſibꝰ
donec Joan. naſceret̄ quē manibus ſuis de
terra leuauit: ſicut in libro iuſtoꝝ legit̄. In
hac die vt dr̄ ꝑ mlt̄a tēpoꝝ curricula deus
multa opatꝰ ē. Que qdā egregijs verſibus
ſic declarauit. Salue feſta dies que vulne/
ra noſtra coerces. Angelus ē miſſus: ē paſ/
ſus in cruce chriſtꝰ. Eſt adā factus ⁊ eodem
tēpoꝛe lapſus. Ob meritum decime cadit
abel fratris ab enſe. Offert melchiſedech:
yſaac ſupponit̄ aris. Eſt decollatꝰ xp̄i bapti
ſta beatꝰ. Eſt petrꝰ ereptꝰ: iacobꝰ ſub hero/
de pemptꝰ. Coꝛpora ſanctoꝝ cū xp̄o mul:a
reſurgunt. Latro dulce tamē: ꝑ chriſtū ſu/
ſcipit amen. ❡ Miles qdā diues ac nobilis
ſeculo abrenūciauit: ⁊ oꝛdinē ciſterciēſiū in/
troiuit: ⁊ qꝛ litteras neſciebat erubeſcentes
monachi tā nobilē pſonā inter laicos depu
tari dederunt ei magiſtrū ſi foꝛte modicum
adiſcere poſſet: ⁊ ſub hac occaſione iter m:o
nachos ꝑmaneret. Sꝫ cuꝫ diu cū magiſtro

fuiſſet: ⁊ nihil omnino pꝛeter hec duo voca/
bula. Aue maria diſcere potuiſſet: hec tam
auide retinuit: vt quocūqꝫ deābularet ac
qd ageret ea inceſſanter ruminaret. Tandē
moꝛit̄ ⁊ in cimiterio cū alijs fratribus ſepel/
lit̄. Et ecce ſup eiꝰ tumulū ſpecioſuꝫ excre
ſcit liliū: ⁊ qōlibet foliū aue maria: lr̄is aure
is hēbat īſcriptū. Currentes oēs ad tā grā/
de ſpectaculū terrā de tumulo effoderunt
⁊ radicē lilij de oꝛe defuncti ꝓcedere repie
rūt. Intellexerūt ꝙ cū quāta deuotiōe illa
duo ꝟba dixerat: quē dn̄s tāti honoꝛe ꝓdi/
gij illuſtrauit. ❡ Qdā miles qōdā caſtrū ī via
cōi hēbat: ⁊ oēs trāſeūtes ſine miſatiōe aliq̄
ſpoliabat ꝟginē tn̄ mr̄eꝫ dī q̊tidie ſalutabat
nec pꝛo aliquo īpedimēto emergēte ab ipſa
ſalutatione aliqua die ceſſare volebat. Ac/
cidit aūt vt qdam vir religioſus ⁊ ſanctus ī/
de trāſitū faceret: ⁊ ipſum pꝛedictus miles
cōtinuo expoliari iuberet. Uir aūt ſcūs ro/
gauit pꝛedones vt ipſū ad dn̄m ſuum dedu
cāt: qꝛ ad ipſū habet ſecreta q̄ pferat. Addu
ctus aūt rogauit militem vt oēs de familia
ſua ī caſtro cōgregari faceret: vt eis verbū
dn̄i pꝛedicaret. Cū aūt cōgregati fuiſſēt: ille
ait. Nequaqꝫ hic eſtis oēs: ſed aliqs adhuc
deeſt. Cui cū oēs ſe ibidē eē aſſererēt aiebat
diligēter ꝑquirite ⁊ aliquē inuenietis abeſ/
ſe. Tūc vnus exclamans ait: qm̄ ſolus illuc
canepariꝰ nō veniſſet. Ille autē dixit. Ue
re ē ille q ſolus deeſt. Pꝛo eo igit̄ cito mitti
tur: ⁊ in mediū deducit̄. Cū aūt virū dei vi/
diſſet reuolutis terribiliter oculis caput in/
ſtar inſani agitabat: nec pꝛopius accedere
audebat. Uir aūt ſcūs dixit ei: adiuro te per
nomē dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: vt qs ſis nobis ediſſe/
ras: ⁊ ob quā cām huc veneris palā pādas.
Cui ille reſpōdit. Heu adiuratus ꝓdere co
goꝛ inuitus. Ego. n. nō ſū homo ſed demon:
qui foꝛmam hominis accepi: ⁊ .14. annis cū
hoc milite ſic ꝑmanſi. Nam nr̄ pꝛinceps huc
me miſit: vt diem in qua hic ſue Marie ſa/
lutationē non diceret diligentius obſerua/
rem: vt ī eum ꝑtāte accepta ipſum continuo
ſtrangularem: ⁊ ſic in malis operibus vitaꝫ
finiens noſter eſſet. Quacūqꝫ enim die il/
lā ſalutationem dicebat in eum poteſtatem

habere nō poterā. Ecce aūt de die in diem
diligentius obſeruaui: ⁊ nullum diem qn eā
ſalutauerit pꝛetermiſit. Hec miles audiēs
vehementer obſtupuit: ⁊ ad pedes viri dei
ſe pꝛoijciens veniam poſtulauit: ⁊ ī melius
deinceps vitam mutauit. Uir aūt ſcūs di/
xit demoni. Pꝛecipio tibi demon ī noīe dn̄i
nr̄i ieſu xp̄i vt hic abſcedas: ⁊ talē hactenꝰ lo
cū poſſideas: vbi nulli glorioſā dei genitri/
cē īuocāti nocere pſumas. Hec vbi iuſſa ꝺ/
dit: demō abſcedēs euanuit. Et miles virū
ſcm̄ cū reuerētia ⁊ grāꝝ actiōe liberꝫ abire
ꝑmiſit. ❡ De ſcō Timotheo.

Ome celebrat̄ natalis ſancti
Timothei qui ab antio/
chia romā veniēs ſub melchiade papa a ſil/
ueſtro pſbytero q poſtea ep̄s vrbis effectus
ē: ſuſceptus ē officio qō facere tūc tp̄is: etiā
ipſi pōtifices foꝛmidabāt. Silueſter vero n̄
ſolū hoſpitio eū recepiſſe gaudebat: ſꝫ etiaꝫ
timoꝛe abiecto tā vitā qꝫ doctrinā eius lau/
dabat. Qui ꝑ vnū ānū ⁊ mēſes tres docens
xp̄i veritatē: cū multi ꝑ eū populi cōuerſi fu
iſſent dignus martyrio tentus a populo pa
ganoꝝ ⁊ traditus tarquino vrbis pꝛefecto
toꝛmentis plagaꝝ ⁊ carceris lōga cuſtodia
maceratꝰ. Cū ſacrificare noluiſſꝫ idolis: q̄ſi
bonus atletha dī ītio ceſus īter homicidas
decollatꝰ ē. Quē ſcūs ſilueſter nocte ad do
mū ſuā tulit: ibiqꝫ ſcm̄ Melchiadē ep̄m ve/
nire fec̄. Qui cū oībus pꝛeſbyteris ⁊ diaco/
nibus ꝑ totā noctē ī laudibus ꝑmanēs eius
martyriū dedicauit. Quedaꝫ aūt xp̄ianiſſi
ma mulier noīe Theone ī hoꝛto ſuo iuxta ſe
pulchrū pauli apl̄i: rogauit mēoꝛatū papā
vt ſuo ſumptu ſepulchꝝ edificās ſci Timo/
thei coꝛpus exciperet. Qō ſcm̄ placuit oībꝰ
chriſtianis: vt huius nominis martyr. ſ. Ti/
motheus Paulo aplō ꝓ eo ꝙ eū ī diſcipu/
lū quēdā habuit ī ſepultura adhereret.

❡ De paſſione dn̄i nr̄i ieſu chriſti.

Aſſio chriſti fuit ex do/
loꝛe amara
ex illuſione deſpecta: ⁊ ex vtilitate multipli
ci fructuoſa. Doloꝛ aūt cāhat̄ ex qnqꝫ. Pꝛi/
mo ex eo ꝙ ipſa paſſio fuit ignominioſa: ⁊ ꝭ
ꝓpter ignominioſū locum: qꝛ ī caluaria vbi

malefactoꝛes puniebāt̄ ꝓpter ignominioſū
ſuppliciū: qꝛ moꝛte turpiſſima cōdēnatꝰ eſt.
Crux. n. ſuppliciū erat latronū. Et licꝫ crux
tūc eēt mlt̄e ignominie nūc ē immenſe glo/
rie. Un̄ Aug. Crux q̄ erat ſuppliciū latronū
nūc trāſijt ad frōtes īpatoꝝ. Si tātū honoꝛē
ꝺs cōtulit ſupplicio ſuo qn̄tū ꝯfert ſuo ſuoꝝ
ꝓpter ignominioſū conſoꝛtiū: qꝛ cū ſcelera/
tis deputatus ē. i. cū latronibus q ꝑmo erāt
ſcelerati: ſꝫ poſtea vnꝰ cōuerſus ē. ſ. diſmas
q erat a dextris ſic̄ dr̄ in euāgelio Nichode/
mi: ⁊ aliꝰ dānatus. ſ. Heſmas q erat a ſini/
ſtris. Uni ergo dedit regnū: alteri dedit ſup
pliciū. Amb. Auctoꝛ pietatis ī cruce pēdēs
ī ſecularibꝰ negocijs officia diuidebat. pſe/
cutionē aplīs: pacē diſcipulis: coꝛpus iude/
is: pr̄i ſpm̄: virgini paranimphū: latrōi para/
diſum: peccatoꝛibus infernum: cru:em chri/
ſtianis penitentibus cōmēdabat. Ecce teſta
mentum qō fecit chriſtus in moꝛte pendēs
in cruce. ❡ Scdō ex eo ꝙ fuit iniuſta: quia
pccm̄ nō fecit: ⁊ nō ē iuentus dolus ī oꝛe eiꝰ
⁊ iō que venit indigne pena dolenda venit.
De tribus enim iniuſte pꝛecipue eum accu/
ſabant videlicet: ꝙ tributū reddi ꝓhibebat
qꝛ ſe regē dicebat: ⁊ qꝛ ſe filiuꝫ dei faciebat.
Cōtra has tres accuſatiōes dicimus ī para
ſceue ī pſona ſaluatoꝛis tres excuſationes.
Popule meꝰ. ⁊c̄. vbi expꝛobꝛat xp̄s tria bn̄/
ficia eis collata. ſ. liberationē ab egypto re/
gimē ī deſerto: plātationē vinee ī loco opti/
mo: q̄ſi dicat xp̄s. Accuſas me de redditiōe
tributi: potius grās agere deberes: qꝛ liba/
ui te a tributo. Accuſas me: qꝛ dixi me regē.
potius gratias agere deberes: quia regalit̄
paui te in deſerto. Accuſas me quia me fili/
um dei dixi: potius gratias agere ꝺbueras:
qꝛ te in vineam meā elegi: ⁊ in loco optimo
plantaui. Tertio ex eo ꝙ fuit ab amicis.
Tolerabilioꝛ enim eſſet doloꝛ ſi pateret̄ ab
his q de aliqua cā dicerēt eē eius inimici vl̄
ab his q eēnt alieni vel extranei: vel ab his
qbus aliqua īcomoda intuliſſet. Sed tantū
patitur ab amicis. i. ab his qui deberent eſſe
ſui amici. Item a ꝓximis. i. ab his de quoꝝ
ſtirpe natus eſt. De his duobus dr̄ in pſalte.
Amici mei ⁊ pꝛoximi mei ⁊c̄. Job. 30. No/

ti mei quaſi alieni receſſerūt a me. Jtem ab
his q̄bus mlta bona cōtulerat. Jo.8°. Mul
ta bōa opatus ſū. Ber. O bōe ieſu ꝗ̄ dulci
ter cū hoībus cōuerſatus es: ꝗ̄ mag̃ ⁊ abū
dātiſſima largitus eis es: ꝗ̄ dura ⁊ aſpa ꝓ
eis paſſus es. Dura verba: duriora verbe
ra: duriſſima crucis tormenta. Quarto ex
rōne teneritudis corporis. Uñ i figura xp̄i
ð Dauid dr̄.2. Re.pen. Jp̄e ē q̄ſi tenerrimꝰ
ligni vermiculꝰ. Ber. O iudei lapides eſtis
lapidē pcutitis molliorē: de quo reſonat tin
nitus pietatis: ⁊ ebulit oleū caritatis. Jtem
Hiero. Traditus ē ieſus militibus verberā
dus: ⁊ illud ſciſſimū corpus pectuſqꝫ dei ca
pax flagella ſecuerūt. ¶ 5°. ex eo ꝙ fuit vlis
q2 p oēs ptes ⁊ oēs ſēſus. Primo.n. fuit hic
dolor i ocul̄: q2 lachrimatus ē: vt dr̄ heb.5°.
Ber. Aſcēdit i altū vt lōgius audiret̄: forti
ter clamauit: vt nullus excuſaret̄: clamori
lachrymas addidit: vt hō cōpateret̄. Alias
ēt bis lachrymas fudit. ſ. i reſurrectiōe La
zari: ⁊ ſr hierlm. Jtaqꝫ p̄me lachryme fuerūt
amoris. Uñ ⁊ qdā cū vidiſſēt eū lachrymā
tē dixerūt. Ecce q̄uo amabat eū. Scd̄e fue
rūt cōpaſſionis: ſʒ he tertie fuerūt doloris.
Scd̄o fuit i auditu: cū ei. ſ. opprobria ⁊ blaſ
phemie irrogate ſūt. Chriſtus.n. ſpāliter.4.
hūit: i q̄bꝰ opprobria ⁊ blaſphemias audiuit
Hūit.n. excellētiſſimā nobilitatē: q2 q̄tū ad
diuinā naturā fuit eterni regis filius: ⁊ q̄tū
ad humanā de regia ſtirpe genitus: ita vt ēt
ſ̄ꝫtū hō fuerit rex regū ⁊ dn̄s dominantiū.
Habuit ifallibilē veritatē: q2 ipſe ē via veri
tas ⁊ vita: Uñ de ſe iterū dr̄. Sermo tuꝰ ve
ritas ē. filius.n. ē ſmo ſiue verbū pr̄is. Ha
buit iſuperabilē ptātē: q2 oīa p ip̄m fcā ſūt:
⁊ ſine ipſo fcm̄ ē nihil. Habuit iſup ſingula
rē bonitatē: q2 nemo bonus niſi ſolus deus.
Jn his xp̄s audiuit opprobria ⁊ blaſphemi
as. Primo qdē quo ad nobilitatē math. 13°.
Nōne hic ē filius fabri? Nōne mater eiꝰ dr̄
maria? ⁊c̄. Scd̄o quo ad ptātē. Math. 12°.
Hic nō eijcit demonia niſi i pricipe demonū.
Jtē math. 27°. Alios ſaluos fec̄: ſeip̄ʒ n̄ pōt
ſaluū facere. Ecce dn̄t ip̄ʒ ipotētē: cū tamē
adeo potēs extiterit ꝙ pſecutores ſuos ſola
voce pſtrauit. Nā cū iterrogaſſʒ quē q̄ritis

⁊ illi reſpōdiſſēt. Jeſū nazarenū: vt ip̄e dixit
ego ſū. abierūt retrorſū: ⁊ continuo cecide
runt i terrā. Aug. Una vox turbā odijs fero
cē: armis terribilē ſine vllo telo pcuſſit: repu
lit: ſtrauit: virtute latētis diuinitatis. Quid
iudicaturus faciet q iudicādus h̄ fec̄? Quid
regnaturus poterit q moriturus hoc potu
it? Tertio quo ad veritatē. Joh.8°. Tu de
teip̄o teſtimoniū phibes: teſtimoniuʒ tuum
non eſt verum. Ecce q2 dicūt eū mendacē:
cum tamen ipſe ſit via veritas ⁊ vita: hāc ve
ritatem Pilatus ſcire vel audire non meru
it: q2 ip̄m ſecūdum veritatem nō iudicauit.
Jnchoauit quippe iudicium a veritate: ſed
non in veritate pmanſit: ⁊ ideo de veritate
queſtionem meruit ichoare: ſed non meruit
ſolutionē audire. Ratio alia ē ſm Auguſti
num. Quare ſolutionem nō audiuit: q2 cuʒ
illam queſtionem feciſſet ſubito venit illi in
mentem conſuetudo iudeorum qua ſolebat
vnus dimitti i paſca: ⁊ ideo ſtatim exijt ⁊ ſo
lutionem non expectauit. Tertia ratio ē ſʒ
Chryſoſtomum: quia ſciebat ꝙ queſtio tam
difficilis indigebat multo tempore ⁊ multa
diſcuſſione ⁊ ipſe ad liberationeʒ Chriſti p
perabat: ⁊ ideo ſtatim exiuit. Legitur tamē
i euangelio Nichodemi: ꝙ cum pilatus Je
ſum interrogaſſet. quid eſt veritas? Jhs ei
reſpondit. veritas de celo eſt: ⁊ Pilatus.
Jn terris nō ē veritas? dicit ei Jhs. Quo
modo poteſt veritas eſſe in terris que iudi
catur ab his qui poteſtateʒ habent i terris?
Quarto quo ad bonitatem. Dicebant enim
ipſum eſſe peccatorē in corde. Joh.9°. Nos
ſcimus quia hic homo peccator eſt. Sedu
ctorem eſſe in ſermone. Luc.23. Commo
uit populum docens per vniuerſam iudeā
incipiens a galilea vſqꝫ huc. Legis preuari
catorem in opere. Joh.9. Non eſt hic homo
a deo qui ſabbatum nō cuſtodit. Tertio fu
it in odoratu: quia magnum fetorem ſenti
re potuit in loco caluarie vbi erant corpora
fetida mortuorum. Unde dicitur in ſcholaſ
ſtica hiſtoria: ꝙ caluaries ꝓprie ē os capitis
hūani nudū. Uñ q2 ibi ð collabāt̄ rei ⁊ mlta
oſſa capitū ibi aſperſa erāt dicebat̄ calua
rie locus: vel caluariarum. Quarto fuit in

guſtu. vnde cū clamaret: ſitio: dederunt ei
acetū cum myrrha ⁊ felle mixtū: vt ex ace
te citius moreret̄: ⁊ ipſi cuſtodes a cuſtodia
citius liberarent̄. Dicit̄.n. crucifixos citius
mori ſi acetū bibāt: ⁊ ex myrrha pateret̄ ol
fatus: ⁊ ex felle guſtus. Auguſtinus. Prob
meror. Repletur ſinceritas aceto: inebriat̄
felle dulcedo: adducit̄ inocētia ꝓ reo. morit̄
vita ꝓ mortuo. Quito fuit in tactu: q2 i oībꝰ
partibus corporis. a planta enim pedis vſqꝫ
ad verticē non fuit in eo ſanitas. De hoc āt
qualiter in oībus ſenſibus dolorē habuit:
dicit Ber. Caput angelicis tremebundum
ſpiritibus denſitate ſpinaꝝ pungit̄. facies
pulchra pre filiis hominū: ſputis iudeoꝝ de
turpat̄: oculi lucidiores ſole: caligāt in mor
te. aures q̄ audiunt āgelicos cantus: audiūt
peccatoꝝ iſultꝰ: os quod docet āgelos fel
le ⁊ aceto potat̄: pedes quoꝝ ſcabellū ado
rat̄: q̄ ſanctū ē: cruci clauo affigunt̄: manꝰ
q̄ formauerūt celos ſunt i cruce extēſe ⁊ cla
uis affixe. corpus verberat̄: latꝰ lancea p
forat̄. Et qd plura? Non remanſit in eo niſi
lingua: vt pro peccatoribus exoraret: ⁊ ma
trē diſcipulo cōmendaret. ¶ Secundo eius
paſſio fuit ex illuſione deſpecta. Quatuor
enim vicibꝰ fuit ſibi illuſum. Primo i domo
Anne: vbi recepit ſputa: alapas: velationē
oculoꝝ. Ber. Uultū tuū bone Jeſu deſide
rabilē i quē deſiderant angeli pſpicere: ſpu
tis ignauerūt: manibus pcuſſerūt: velo pro
deluſione opuerunt: nec amaris vulneribꝰ
pepcerunt. ¶ 2°. i domo Herodis q eū fatuū
⁊ nō ſane mentis exiſtimās: ex eo ꝙ nullum
ab eo reſpōſum habere potuerat ꝓ deriſio
ne eū veſte alba induit. Ber. Tu hō es ⁊ ſer
tū habes de floribus: ⁊ ego deus habeo co
ronā ð ſpinis. tu habes chyrotecas i manibꝰ
⁊ ego habeo clauos de fixos: tu in albis ve
ſtibus tripudias: ⁊ ego ꝓ te deriſus ab He
rode i veſte alba: tu tripudias cū pedibus:
⁊ ego laboraui cū meis pedibꝰ: tu i choreis
br[illegible]chia extēdis i modū crucis in gaudiū: ⁊
ego mea in cruce extēſa habui in opprobriū
Ego in cruce dolui: ⁊ tu in cruce exultas.
Tu habes latꝰ apertū ⁊ pectus in ſignū va
ne glorie: ⁊ ego latꝰ effoſſuʒ habui ꝓ te ta

mē reuertere ad me ⁊ ego ſuſcipiā te. Sed
q̄re dn̄s tpe ſue paſſionis corā herode Pila
to ⁊ iudeis ſic tacebat huiꝰ triplex eſt ratio.
Prima rō ē q2 nō erāt digni audire ſuam re
ſpōſionē. Secūda q2 Eua peccauerat p lo
quacitatē: ⁊ ideo Chriſtꝰ voluit ſatiſfacere
p taciturnitatē. Tertia q2 qcqd reſpōdebat
totū calūniabant̄ ⁊ deprauabāt. ¶ Tertio i
domo pilati vbi milites clamidē coccineam
circundederūt: ei arūdinē i manu dederūt
⁊ coronā ſpineā ſup caput eius poſuerunt
⁊ genu flexo dicebāt. Aue rex iudeoꝝ. Jlla
autē ſpinea corona dicit̄ fuiſſe de iūcis ma
rinis quoꝝ acies nō minꝰ ſpina dura ē ⁊ pe
netratiua: vnde ⁊ ſanguinē de capite credit̄
illa corona ſpinea extraxiſſe: vnde Ber. Ca
put illud diuinū multiplici ſpinarū dēſitate
vſqꝫ cerebrū cōfixū ē. De aīa ſunt tres opi
niones vbi ſcilicet aīa habeat pricipalē ſedē
ſcilicet vel i corde ꝓpter illud. de corde ex
eunt cogitationes male ⁊c̄. Uel i ſanguine:
ꝓpter illud leuitici. Aīa oīs carnis i ſāgui
ne ē. Uel i capite ꝓpter illud. iclinato capi
te tradidit ſpiritū. ⁊c̄. Hāc triplicē opinionē
iudei ſaltē ipſo facto vident̄ ſciuiſſe. Nā vt
eius animā a corpore euellerēt queſierunt
ipſā i capite cū ſpinas vſqꝫ ad cerebrū ifixe
runt. Queſierūt i ſāguine cū eiꝰ venas i ma
nibus ⁊ pedibꝰ aperuerūt. Queſierūt i cor
de cū eiꝰ latꝰ pforauerūt. ¶ Cōtra has tres
illuſiones i paraſceue premittimus ante re
uelationē crucis tres adorationes dicētes
Agyos ⁊c̄. q̄ſi ter honorātes ter illuſū ꝓp̄
nos. ¶ Quarto i cruce. Mathei.27°. Prici
pes ſacerdotū illudētes cū ſenioribus ⁊ ſcri
bis dicebāt. Si rex iſrael ē: deſcēdat nunc
de cruce ⁊ credimus ei. Ber. ſup hūc locuʒ
Jnterim patiētiā magis exhibet: humilita
tē commēdat: obediētiā iplet: charitatē pfe
cit. Jn his nēpe virtutū gēmis q̄tuor crucis
cornua ornāt̄ ⁊ supeminētior charitas: a de
xtris obediētia: a ſiniſtris patiētia: radix oīuʒ
virtutū hūilitas i ꝓfūdo. Hec oīa q̄ xp̄s paſ
ſus eſt Ber. breuiter colligit dicēs Memor
ero ꝗ̄ diu vixero laboꝝ quos ptulit i p̄dicā
do: fatigationū diſcurrēdo: vigiliaꝝ i oran
do: tēptationū in ieiunādo: lachrymaꝝ i pa

tiendo: inſidiaꝝ i colloquēdō: poſtremo ꝯuici
oꝝ: ſputoꝝ: colaphoꝝ ſubſānationū: clauo/
rū exprobrationū. ¶ 3º. paſſio fuit vtilitate
multiplici fructuoſa. Cuius vtilitas poteſt
eſſe triplex. ſ. peccatoꝝ remiſſio: gratie col/
latio: ⁊ glīe exhibitio: ⁊ hec tria notant̄ i titu
lo crucis q̄ā ieſus quo ad p̄mū: nazarenus
quo ad ſecūdū: rex iudeoꝝ quo ad tertiū: q̄a
ibi erimꝰ oēs reges. De eiꝰ vtilitate dic̄. aug.
Culpā d̄leuit xp̄s p̄ſētē: p̄teritā ⁊ futurā pre
terita pctā tulit ea remittēdo. p̄ntia hoies
ab eis retrahēdo. futuram gratiā q̄ vitaren
tur cōferēdo. De eiꝰ etiā vtilitate dic̄. Aug.
Admiremur: gratulemur: amemus: collau
demꝰ: adoremꝰ: qm̄ p redēptoris nr̄i mortē
d̄ tenebris ad lucē d̄ morte ad vitā: d̄ corru/
ptōne ad icorruptōez d̄ exilio ad patriā: d̄ lu
ctu ad gaudiuz vocati ſumꝰ. q̄ȝ vtilis āt mo
dus redēptiōis nr̄e fuerit pȝ ex q̄tuor rōibꝰ
videlicet q2 fuit acceptiſſimus ad placādū
deū: cōgruētiſſimꝰ ad curādū morbū: effica
ciſſimꝰ ad trahēdū genus hūanū: prudētiſſi
mus ad expugnādū humani generis inimi/
cū. P̄rio ḡ fuit acceptiſſimꝰ ad placandū ⁊
recōciliādū deū: q2 vt dicit Anſelmus i liº.
cur deus homo. Nihil aſperius ⁊ difficilius
pōt hō pati ad honorē dei ſpōte ⁊ nō ex d̄bi/
to q̄ȝ mortē. Et neq̄ȝ magis hō pōt ſe dare
deo q̄ȝ cū ſe morti tradit ad honorē ipſius. ⁊
h̄ ē qd̄ dicit̄ ad ephe. 5º. Tradidit ſemetipſū
oblationē ⁊ hoſtiā deo in odorē ſuauitatis.
Qualr̄ āt fuit ſacrificiū nos d̄o placās ⁊ re
cōcilians dic̄ Augꝰ. i liº. de trini. q̄d tā grate
ſuſcipi poſſet q̄ȝ caro ſacrificij nr̄i corpꝰ effe
ctū ſacerdotis noſtri? Ut qm̄ q̄tuor cōſide/
rant̄ i oī ſacrificio: cui offerat̄. q̄d offerat̄:
ꝓ q̄bus offerat̄: ⁊ q̄s offerat. Idē ipē vnus
vtriuſq̄ȝ mediator p ſacrificiū pacis recōci/
lians nos deo vt vnū cū ipō maneret cui of/
ferebat: vnū i ſe faceret: ꝓ q̄bus offerebat
vnus ipſe eſſet q offerebat: ⁊ qd̄ offerebat̄
De h̄ aūt etiā q̄liter p xp̄m ſumꝰ recōciliati
dixit idē Auguꝰ. ꝙ chriſtus eſt ſacerdos ⁊
ſacrificiū deus ⁊ tēplū. Sacerdos p quem
ſumus reconciliati. ſacrificiū quo ſumus re
cōciliati deus cui ſumus recōciliati: tēplum
quo ſumus reconciliati. Unꝰ q̄buſdā hāc re/
conciliationē puipendētibus. Aug. i perſo
na xp̄i exprobrat dicens. Cū eſſes inimicus
patri meo recōciliaui te p me. Cū eſſes lon/
ge ego veni vt r̄dimerē te. Cū iter montes ⁊
ſiluas errares q̄ſiui te: iter lapides ⁊ ligna in
ueni te: ⁊ ne lupoꝝ feraꝝq̄ȝ rapido ore lania
reris collegi te: humeris meis portaui te: pa
tri meo reddidi te. Laboraui: ſudaui: caput
meū ſpinis oppoſui: manꝰ meas clauis obie
ci: lācea latus apui: tot nō dicā iniurijs ſed
aſperitatibꝰ laniatꝰ ſum: ſanguinē meū fudi
aīam meā poſui: vt cōiūgerē te mihi: ⁊ tu di
uideris a me: Scd̄o fuit cōgruentiſſimꝰ ad
curādū morbū. Cōgruitas āt attēdit̄ ex p̄te
tp̄is: ex parte loci: ex parte modi. ¶ P̄rio ex
parte tp̄is: q2 Adā factꝰ fuit: ⁊ peccauit i mē
ſe martio ⁊ feria ſexta: ⁊ ora ſexta: ⁊ iō xp̄s
pati voluit i martio: q2 i die qua fuit: ānunci
atus ⁊ paſſus. Itē feria ſexta: ⁊ hora ſexta.
¶ 2º. ex parte loci: qm̄ locꝰ ſue paſſiōis tripli
citer cōſiderat̄. ſ. aut cōis: aut ſpecialis: aut
ſingularis. Locus cōis fuit terra ꝓmiſſiōis.
ſpecialis caluarie locꝰ. Singularis crux. In
loco āt cōi p̄mus homo fuit formatꝰ: q2 i par
tibus illis iuxta Damaſcū in agro damaſce
no dr̄ fuiſſe formatꝰ. In loco ſpeciali fuit ſe
pultus: q̄a ibidē vbi xp̄s paſſus ē Adā dicit̄
fuiſſe ſepultus: lȝ autēticū nō ſit: cū ſcd̄ȝ hie/
ronymū Adā i ebron mōte ſepultꝰ fuerit: ſic
ēt Ioſue. 14º. habet̄. i loco ſingulari fuit de/
ceptus: n̄ ꝙ i illo ligno i q̊ xp̄s paſſus ē Adā
fuit deceptus: ſȝ ꝓ tāto dr̄ q2 ſic Adā dece/
ptus fuit: i ligno: ita xp̄s paſſus fuit i ligno.
In q̄dā aūt hiſtoria grecoꝝ dicitur ꝙ i eodē
¶ 3º. ex parte mōi curandi: q q̄dē modus fuit
p ſimilia: ⁊ p cōtraria. Per ſimilia qm̄ ſic di/
cit Augꝰ i liº. de doctria xp̄iana. Per femi/
nā d̄ceptꝰ: p feminā natus: hō hoiez: morta/
lis mortales: morte mortuos liberauit. Am
broſius. Ex terra virgie Adam: chriſtus ex
virgie. Ille ad imaginē dei: hic imago dei: p
mulierem ſtulticia: per mulierem ſapientia.
Nudus Adam: nudus Chriſtus. Mors
per arborem: vita per crucem. In deſer/
to Adam in deſerto Chriſtus. Per contra/
ria qm̄ p̄mꝰ homo ſcd̄m Grego. peccauerat
p ſupbiā iobedientiā ⁊ gulam. Uoluit enim
aſſimilari deo p ſcientie ſublimitatē trāſgre
di p̄cepta dei per ſublimitatē ⁊ guſtare po/
mi ſuauitatē. Et qm̄ curatio habet fieri per
contrariū. Ideo iſte modus ſatiſfaciēdi con
gruentiſſimus fuit: q2 fuit p humiliationem
diuine volūtatis ipletionē ⁊ afflictionem.
De his tribus ad philippenſes 2º. Humilia/
uit ſemetipſū quo ad primū. factꝰ obediens
quo ad ſecūdū. vſq̄ȝ ad mortē quo ad terti/
um. Tertio fuit efficaciſſimꝰ ad trahēdum
genꝰ humanū. Nunq̄ȝ. n. ſaluo libertatis ar
bitrio magis ad amorem ſuū ⁊ fiduciā genꝰ
humanū attrahere potuit. Qualiter āt per
hoc ad amorē nos attrahit dicit Ber. Sup
oīa reddit te amabilē bone Ieſu: calix quē
bibiſti opus redēptiōis nr̄e. Hic oīno amorē
noſtrū facilē vēdicat totū ſibi. Hinc ē ꝙ no/
ſtrā deuotionē ⁊ blādiꝰ allicit: ⁊ iuſtiꝰ exigit:
⁊ fortius ſtringit ⁊ vehemētius afficit. Et. n.
vbi exinaniſti vbi te naturalibus radijs exu
iſti: ibi pietas magis emicuit: ibi caritas pluſ
effulſit: ibi gratia āplius radiauit. Qualiter
āt ad fiduciā trahat dr̄ Ro. 8º. Qui ēt filio
ſuo nō pepercit: ſȝ ꝓ nobis oībus tradidit il
lū: quomodo nō ēt oīa cū illo nobis donauit
De hoc etiā Ber. Quis nō rapiat̄ ad ſpem
⁊ ipetrandi fiduciā q eiꝰ attendit corporis
diſpoſitionē: videlicet caput inclinatum ad
oſculū: brachia extēſa ad amplexandum:
manꝰ perforatas ad largiēdū: latus aptum
ad diligendū: pedū affixionē ad nobiſcum
cōmanēdū: corporis extēſionē ad ſe totuȝ
nobis ipēdendū. Quarto fuit prudentiſſi/
mus ad expugnandū humani generis inimi
cū. Iob. 25º. Prudentia eiꝰ pcuſſit ſuperbū
Et vltimo. Nūq̄d poteris capere leuiatan
hāmo. Chriſtus enim hāmum ſue deitatis
abſconderat ſub eſca humanitatis ⁊ diabo
lus cape volens eſcam carnis captus ē ab
hāmo deitatis. De hac prudenti captione
dicit Aug. Uenit redēptor ⁊ victꝰ eſt dece/
ptor: ⁊ quid fecit redēptor? Captiuatori no/
ſtro tetēdit muſipulā crucē ſuā. ⁊ poſuit i ea
eſca ſanguinē ſuū. Ipſe autē voluit effūde
re ſanguinē nō debitoris ꝓpter quod receſ
ſit a debitoribus. Huiuſmodi autem debi/
tū apoſtolus vocat chirographū: qd̄ quidē
chriſtꝰ tulit ⁊ cruci affixit. De quo chirogra/
pho dicit Aug. Eua peccatū a diabolo mu/
tuauit chirographū ſcripſit fideiuſſorem de
dit: ⁊ vſura poſteritati creuit. Tum. n. a dia
bolo peccatū mutuauit qn̄ ꝯ preceptuȝ dei
ſue praue iuſſioni vel ſuggeſtioni cōſenſit.
Chirographū ſcripſit qn̄ manū ad pomū ve/
titū porrexit: fideiuſſionē dedit qn̄ Adā pec
cato conſentire fecit: ⁊ ſic vſura poſteritate
creuit. Contra igit̄ cōtēnētes hāc redēptio/
nē q̄ nos de inimici poteſtate reduxit. Ber.
exprobrādo dicit i perſona xp̄i. Populе me
us ait dn̄s q̄d tibi facere potui ⁊ non feci?
Quid cauſe ē ꝙ inimico meo magis libet
ſuire q̄ȝ mihi? Nec ille creauit vos: ſed nec
pauit. Si parua hec vident̄ ingratis nō ille
ſȝ ego redemi vos. Quo p̄cio? non vtiq̄ȝ au
ro corruptibili vel argēto: non ſole aut luna
n̄ ſaltē āgeloꝝ aliquo: ſȝ ꝓp̄o vos cruore re/
demi. Ceteꝝ ſi neq̄ȝ tā mlt̄iplici iure debitū
a vobis ē elicere famulatū: omiſſis oībꝰ me
cū ſaltē ex denario diurno cōuenite. Et q2 i
mortē xp̄ȝ tradiderūt Iudas p auaritiā: iu
dei p iuidiā: pilatꝰ p timorē: iō vidēdū eēt de
pena a deo his iflicta merito huius peccati.
Sȝ de pena ⁊ origine iude iuenies i legēda
ſci Mathie. de pena ⁊ excidio iudeoꝝ in le
gēda ſci Iacobi minoris. De pena āt ⁊ origi
ne pilati i q̄dā hiſtoria licet apocrypha ſic le
git̄. Fuit q̄dā rex nomine Tirꝰ q quādā pu/
ellā noīe pilā filiā cuiuſdā molēdinarij noīe
Atus carnalr̄ cog̊uit: ⁊ de ea filiū generauit
Pila āt ex noīe ſuo ⁊ noīe p̄ris ſui q dicebat̄
Atꝰ: vnū nomē ꝯpoſuit: ⁊ nato puero ipoſu
it nomē pilatꝰ. Cū āt pilatꝰ tres ānos hēret:
ipȝ pila ad regē trāſmiſit. Hēbat āt rex filiū
de regina ꝯiuge ſua q fere pilato coetaneꝰ
videbat̄. Iſti dū ānos diſcretiōis attigiſſēt
ſepiꝰ luctamie pugne ⁊ fūda adiuicē collu/
debāt. Sȝ regis legitimꝰ filiꝰ vt genere erat
nobilior: ſic i oī loco pilato iueniebat̄ ſtrenu
ior ⁊ in oī genere certamis aptior. Ob h̄ pi/
latꝰ iuidie liuore cōmotꝰ: ⁊ felleo dolore ſti/
mulatꝰ fr̄eȝ ſuū latent̄ occidit. Qd̄ rex audi
ens vehemēt̄ doluit ⁊ ꝯciōe ꝯuocata q̄d de
ſcelerato ⁊ homicida faciendū ſit filio regſi/
uit. q oēs reū mortis eē vnaiter acclamaue/

runt. Rex autem ad ſe reuerſus iniqtatem
iniquitate noluit duplicare: ſed ipſum ꝓ tri
buto qđ annuatim debebat romanis ī ob/
ſidē miſit: tū volēs innoxius eē ab occiſio/
ne filij: tū a tributo romanoꝝ liberari cupi/
ens. Tūc .n. tēporis erat rome filius regis
frācie. quē ſimiliter rex miſerat romā ꝓ tri/
butis. Huic pilat⁹ aſſociatus ē: et cū ſe ab
eo moribus ⁊ induſtria p̄celli videret eum
inuidie ſtimulis agitatus occidit. Sꝫ cū ro/
mani qđ de eo faciēdū eſſet īquirerēt dixe/
runt. Hic ſi ſupuixerit q fratrē necauit: obſi
dē iugulauit reipublice plurimū vtilis erit
⁊ colla ferociū hoſtiū ferox ipſe domabit.
Dixerūt ğ. Cū re⁹ mortis habeat ī ipontos i/
ſulā gētib⁹ illis que nullū patiūtur iudicem
iudex p̄ficiat: ſi forte ei⁹ neqtia ipſoꝝ contu
macia edomet: ſi ñ qđ meruit patiat. Miſ
ſus igitur pilat⁹ ad gētē ferocē ⁊ ſuoꝝ iudi/
cū p̄eptricē nō inſcius ad quos miſſus ſit: et
q̄ꝫ pēdula ſit vite ſue ſñia tacite rē cōſide/
rās vitā ſeruare voluit: ⁊ gētē neq̄ꝫ ipſe mi/
nis ⁊ promiſſis ſupplicio ⁊ p̄cio penit⁹ ſub/
iugauit. Qui igitur tā dire gentis victor ex/
titit a pontos inſula pontius pilatus nomē
accepit. Herodes āt hominis illius induſtri
āꝫ vt audiuit verſutijs cōgaudens ipſe ver
ſutus eū ad ſe muneribus ⁊ internūcijs iui
tauit: ⁊ ſuper iudeā ⁊ hieruſalem poteſtatē
⁊ vicē ſuā tradidit. Qui cum pecuniā inu/
merabilem congregaſſet neſciente herode
romam adijt: ⁊ infinitam pecuniam Tibe/
rio ipatori obtulit: ⁊ ab eo ſibi dari qđ ab He
rode tenebat munerib⁹ impetrauit. Hui⁹
cauſa facti ſunt inimici Pilatus ⁊ Herodeſ
quoaduſq̄ꝫ tēpore paſſionis domini eum ſi/
bi reconciliauit: eo ꝙ dominum ad ſe miſit.
Alia cauſa inimicitie aſſignat ī hiſtoria ſcho
laſtica. Quidā enim ſe filium dei faciēs mul
tos de galileis ſeduxerat: quos cū in gazi/
ri deduxiſſet: vbi dixerat ſe aſcēſurū in ce/
lū: ſuperueniens pilatus ipſū cū omnibus
occidit: timēs ne ſimiliter iudeos ſeduceret.
Ob hoc facti ſunt inimici: qꝛ Herodes p̄ſi/
debat galileis: ⁊ vtraq̄ꝫ cauſa potuit eſſe ve
ra. ¶ Cū āt pilat⁹ dñꝫ iudeis crucifigenduꝫ
tradidiſſet: timēs tamē offenſam Tiberij ce

ſaris: eo ꝙ cōdēnaſſet ſanguinem innocen/
tē: quēdā ſibi familiarē ꝓ ſui excuſatione
ad Ceſarē deſtinauit. ¶ Interea cū tiberi/
us morbo graui teneret: nūciatur eideꝫ ꝙ
hieroſolymis quidam medicus eēt: q oēs
morbos ſolo verbo curaret: neſciens ꝙ eū
pilatus ⁊ iudei occidiſſent. Dixit itaq̄ꝫ volu
ſiano p̄uato. Uade citius trās partes ma/
rinas: diceſq̄ꝫ pilato: vt hunc medicum mi
bi mittat: qui me priſtine ſanitati reſtituat.
Cum autē ad pilatū veniſſet: ⁊ mandatum
imperatoris expoſuiſſet eidem territus pi
latus quatuordecim dierum inducias po/
ſtulauit. Infra qđ ſpaciū dū Uoluſian⁹ q̄n
dā matronā que fuerat familiaris Ieſu no
mine Ueronicā vbi nā xp̄s Ieſus inueniri
poſſet interrogaſſet ait. Heu dominus me/
us ⁊ deus meus erat: quē pilatus per inui/
diam traditū cōdēnauit: ⁊ crucifigi p̄cepit.
Tunc ille nimis dolēs ait. Uehemēter do/
leo: qꝛ quod mihi dñs me⁹ explere iuſſerat
non valeo. Cui veronica. dñs meus cū p̄di/
cādo circuiret: ⁊ ego eius preſentia nimis
inuite carerem: volui mihi ipſius depingi
imaginē vt dum eius priuarer preſentia mi
hi ſaltē preſtaret ſolatium ſue imaginis figu
ra. Cūq̄ꝫ linteū pictori deferrē pingendum:
dominus mihi obuiauit: ⁊ quo tēderē requi
ſiuit. Cui cū vie cauſā aperuiſſē a me petijt
pannū: ⁊ ipſū mihi venerabili ſua facie red/
didit inſignitū. Imaginis ergo huius aſpe/
ctū ſi dñs tuus deuote intuebit: cōtinuo ſa
nitatis beneficio potiet. Cui ille. Eſt ne hu/
iuſmodi imago auro vł argēto cōparabil'?
Cui illa. Non: ſed pio affectu deuotionis.
Tecū igit ꝓficiſcar: ⁊ vidēdā Ceſari imagi
nē deferā: ⁊ reuertar. Uenit igit Uoluſia/
nus cū veronica romā. Dixitq̄ꝫ tiberio ipe/
ratori. Ieſū a te diu deſideratū Pilatus ⁊
iudei iniuſte morti tradiderūt: ⁊ per iuidiam
crucis patibulo affixerūt. Uenit igit matro
na quedā mecū ipſius Ieſu imaginē defe/
rens: quā ſi deuote ꝓſpexeris: mox ſanita/
tis tue beneficiū obtinebis. Ceſar igit pan/
nis ſericis viam ſterni fecit: ⁊ imaginē ſibi p̄
ſentari p̄cepit. Qui mox vt eā fuit intuitus
ſanitatē priſtinam ē aſſecutus. Poti⁹ igit

pilatus imperio Ceſaris capitur ⁊ romā p/
ducitur. Audiēs ceſar pilatum romam ad/
ueniſſe nimio furore cōtra eū replet⁹ eum
ad ſe adduci fecit. Pilatus aūt tunicā dñi
incōſutilē ſecum detulit: quā indutā coraꝫ
īperatore portauit. Mox aūt vt iperator
eum vidit: oēm irā depoſuit: ⁊ ei ꝓtinus aſ/
ſurrexit: nec ſibi dure ī aliquo loq p̄ualuit: ⁊
q in ei⁹ abſentia videbat tam terribilis ⁊ fe/
rus: nunc in eius p̄ſentia īuenit quodāmo/
do manſuet⁹. Cūq̄ꝫ eū licentiaſſet: mox con
tra eū terribiliter exardeſcit ſe miſeruꝫ cla
mans ꝙ ei furorē ſui pectoris minime oſtē
diſſet: ſtatimq̄ꝫ eum reuocari fecit iurans ⁊
conteſtans ꝙ ſit fili⁹ mortis: ⁊ nec fas ſit euꝫ
viuere ſup terrā. Qui vt eum vidit cōtinuo
ſalutauit ⁊ omnē animi ferocitateꝫ abiecit.
Mirant oēs: mirabat ⁊ ipſe ꝙ ſic cōtra pi/
latū dum abeſſet exardeſceret ⁊ dū p̄ſens
eſſet nil ei aſpere loq poſſet. T[illegible]dē diuino
nutu vel forte alicuius xp̄iani [illegible]: ipꝫ illa
tunica expoliari fecit: ⁊ cōtra illū priſtinam
animi ferocitatē reſūpſit. Cūq̄ꝫ de hoc impe
rator plurimū miraret dictū ē ſibi ꝙ illa tu/
nica fuiſſet dñi Ieſu. Tūc iperator ipſum ī
carcere recipi iuſſit donec ſapientū conſilio
deliberaret qđ de eo fieri oporteret. Data ē
ergo ī pilatū ſentētia: vt morte turpiſſima
dānaret. Audiēs hoc pilat⁹ cultello ꝓprio
ſe necauit: ⁊ tali morte vitā finiuit. Cognita
autē Ceſar morte pilati dixit: Uere mortu⁹
ē morte turpiſſima: cui manus propria non
pepercit. Mole igitur ingenti alligat ⁊ in ti
berim fluuiū mergitur. Spiritus vero ma
ligni ⁊ ſordidi corpori maligno ⁊ ſordido cō
gaudentes nunc in aere nunc in aquis ra/
pientes mirabiles inundationes in aqs mo/
uebāt: ⁊ fulgura: tēpeſtates: tonitrua: ⁊ grā
dines in aere terribiliter generabant: ita vt
cuncti timore horribili tenerētur. Quapro/
pter romani eum a tiberis fluuio extrahen/
tes deriſionis cauſa ipſum viennam depor
tauerunt: ⁊ rhodano fluuio immiſerūt. Uiē/
na enim dicitur quaſi vie gehenna: qꝛ erat tūc
locus maledictionis. Uel poti⁹ dicitur bien
nua: eo ꝙ vt dicit biēnio ſit conſtructa. Sꝫ
ibi neq̄ꝫ ſpirit⁹ defuerūt ibidē eadeꝫ operā

tes. Hoies ergo illi tantā īfeſtationē demo
nū nō ferentes: vas illud maledictionis a ſe
remouerūt: ⁊ illud ſepeliēdū loſanne ciuita
tis territorio cōmiſerūt: q cū nimis p̄fatis ī/
feſtatiōib⁹ grauaret ipſū a ſe remouerūt et
ī quodā puteo mōtib⁹ circūſepto imiſerunt
vbi adhuc relatione q̄rūdā quedā diaboli/
ce machinatiōes ebullire vident. Hucuſq̄ꝫ
in predicta hiſtoria apocrypha legunt: que
vtrū recitāda ſint lectoris iudicio relinquā/
tur. Nota tñ ꝙ in hiſto. ſchola. legit ꝙ Pila
tus a iudeis accuſatus ē apud Tiberiū de
violenta īnocētū interfectione: ⁊ quia iude/
is reclamātibus imagines gentilium ī tem/
plo ponebat: ⁊ quia pecuniā repoſitā in cor
bonam in ſuos redigeret vſus inde faciens
aqueductū ī domū ſuā. Et ꝓ his oibus de/
portatus ē ī exiliū lugduni: vnde oriundus
fuerat: vt ibi ī opprobriū gētis ſue moreret
Potuit eē ſi tñ illa hiſtoria cōtinet veritatē:
qꝛ p̄mo iā edictū dederat: vt lugdunū iam
ī exiliū deportaret: ⁊ ꝙ ante reuerſionē vo
luſiani ad ipatorē ibi fuerat deportat⁹. Sꝫ
poſtmodū Tiberius audiens q̄liter Ieſum
occidiſſet ipſuꝫ de exilio educi: ⁊ ad ſe romā
adduci fecit. Euſebius autē ⁊ beda in ſuis
chronicis non dicunt ipſum in exilio relega
tuꝫ: ſed tātū ꝙ ī multas calamitates īcidēs
propria manu ſe interemit.

Icto de feſtiuitatibus q̄ occurrunt
infra tēpus deuiatiōis: qđ īcepit ab
Adā ⁊ durauit vſq̄ꝫ ad Moyſē: qđ tēp⁹ re/
p̄ſētat eccl'ia a ſeptuageſima vſq̄ꝫ ad paſca
Seqt videre de feſtiuitatib⁹: q̄ euenūt īfra
tempus reconciliationis: quod tempus re/
preſentat eccleſia a paſca vſq̄ꝫ ad octauam
penthecoſtes. ¶ De reſurrectione dñi.

Eſurrectio xp̄i tertia die a paſſiōe ipſi⁹
fcā ē. Circa autem ipſā reſurrectio
nem dñicam. 7. per ordinē ſūt conſiderāda.
¶ Primo q̄liter verꝫ ſit ꝙ tribus dieb⁹ ⁊ trib⁹
noctib⁹ ī ſepulchro iacuit: ⁊ ī die t̄tio reſurre
xit. ¶ 2°. qꝛ ñ ſtatim vt mortu⁹ eſt reſurrexit:
ſed vſq̄ꝫ ī diē t̄tiū expectauit. ¶ 3°. q̄lit reſur
rexit. ¶ 4°. q̄re reſurrectionē ſuā accelera/
uit: nec vſq̄ꝫ ad generalē reſurrectionē di/

runt. Rex autem ad ſe reuerſus iniq̄tatem
iniquitate noluit duplicare: ſed ipſum ꝓ tri
buto qđ annuatim debebat romanis ī ob/
ſidē miſit: tū volēs innoxius eē ab occiſio/
ne filij: tū a tributo romanoꝝ liberari cupi/
ens. Tūc. n. tēporis erat rome filius regis
frācie. quē ſimiliter rex miſerat romā ꝓ tri/
butis. Huic pilatꝰ aſſociatus ē: et cū ſe ab
eo moribus ⁊ induſtria ꝓcelli videret eum
inuidie ſtimulis agitatus occidit. Sꝫ cū ro/
mani q̄d de eo faciēdū eſſet īquirerēt dixe/
runt. Hic ſi ſupuixerit q̄ fratrē necauit: obſi
dē iugulauit reipublice plurimū vtilis erit
⁊ colla ferociū hoſtiū ferox ipſe domabit.
Dixerūt ḡ. Cū reꝰ mortis habeaꝛ̄ ī pontos ī/
ſulā gētibꝰ illis que nullū patiūtur iudicem
iudex ꝓficiaꝛ̄: ſi forte eiꝰ neq̄tia ipſoꝝ contu
macia edomeꝛ̄: ſi ñ qđ meruit patiaꝛ̄. Miſ
ſus igitur pilatꝰ ad gētē ferocē ⁊ ſuoꝝ iudi/
cū ꝑēptricē nō inſcius ad quos miſſus ſit: et
q̄ꝫ pēdula ſit vite ſue ſñia tacite rē cōſide/
rās vitā ſeruare voluit: ⁊ gētē neq̄ꝫ ipſe mi/
nis ⁊ promiſſis ſupplicio ⁊ ꝓcio penitꝰ ſub/
iugauit. Qui igitur tā dire gentis victor ex/
titit a pontos inſula pontius pilatus nomē
accepit. Herodes āt hominis illius induſtri
aꝫ vt audiuit verſutijs cōgaudens ipſe ver
ſutus eū ad ſe muneribus ⁊ internūcijs iui
tauit: ⁊ ſuper iudeā ⁊ hieruſalem poteſtatē
⁊ vicē ſuā tradidit. Qui cum pecuniā innu/
merabilem congregaſſet neſciente herode
romam adijt: ⁊ infinitam pecuniam Tibe/
rio īpatori obtulit: ⁊ ab eo ſibi dari qđ ab He
rode tenebat muneribꝰ impetrauit. Huiꝰ
cauſa facti ſunt inimici Pilatus ⁊ Herodeſ
quoaduſq̄ꝫ tēpore paſſionis domini eum ſi/
bi reconciliauit: eo ꝙ dominum ad ſe miſit.
Alia cauſa inimicitie aſſignaꝛ̄ ī hiſtoria ſcho
laſtica. Quidā enim ſe filium dei faciēs mul
tos de galileis ſeduxerat: quos cū in gazi/
ri deduxiſſet: vbi dixerat ſe aſcēſurū in ce/
lū: ſuperueniens pilatus ipſū cū omnibus
occidit: timēs ne ſimiliter iudeos ſeduceret.
Ob hoc facti ſunt inimici: q̄ꝛ Herodes ꝓſi/
debat galileis: ⁊ vtraq̄ꝫ cauſa potuit eſſe ve
ra. ¶ Cū āt pilatꝰ dñz iudeis crucifigenduꝫ
tradidiſſet: timēs tamē offenſam Tiberij ce

ſaris: eo ꝙ cōdēnaſſet ſanguinem innocen/
tē: quēdā ſibi familiarē ꝓ ſui excuſatione
ad Ceſarē deſtinauit. ¶ Interea cū tiberi/
us morbo graui teneret̄: nūciatur eidēꝫ ꝙ
hieroſolymis quidam medicus eēt: q̄ oēs
morbos ſolo verbo curaret: neſciens ꝙ eū
pilatus ⁊ iudei occidiſſent. Dixit itaq̄ꝫ Volu
ſiano priuate. Uade citius trās partes ma/
rinas: diceſq̄ꝫ pilato: vt hunc medicum mi
bi mittat: qui me priſtine ſanitati reſtituat.
Cum autē ad pilatū veniſſet: ⁊ mandatum
imperatoris expoſuiſſet eidem territus pi
latus quatuordecim dierum indutias po/
ſtulauit. Infra qđ ſpaciū dū Voluſianꝰ q̄n
dā matronā que fuerat familiaris Jeſu no
mine Ueronicā vbi nā xp̄s Jeſus inueniri
poſſet interrogaſſet ait. Heu dominus me/
us ⁊ deus meus erat: quē pilatus per inui/
diam traditū cōdēnauit: ⁊ crucifigi ꝓcepit.
Tunc ille nimis dolēs ait. Uehemēter do/
leo: q̄ꝛ quod mihi dñs meꝰ explere iuſſerat
non valeo. Cui veronica. dñs meus cū ꝓdi/
cādo circuiret: ⁊ ego eius preſentia nimis
inuite carerem: volui mihi ipſius depingi
imaginē vt dum eius priuarer preſentia mi
hi ſaltē preſtaret ſolatium ſue imaginis figu
ra. Cūq̄ꝫ linteū pictori deferrē pingendum:
dominus mihi obuiauit: ⁊ quo tēderē requi
ſiuit. Cui cū vie cauſā aperuiſſē a me petijt
pannū: ⁊ ipſū mihi venerabili ſua facie red/
didit inſignitū. Imaginis ergo huius aſpe/
ctū ſi dñs tuus deuote intuebit̄: cōtinuo ſa
nitatis beneficio potieꝛ̄. Cui ille. Eſt ne hu/
iuſmodi imago auro vl̄ argēto cōparabil̄:
Cui illa. Non: ſed pio affectu deuotionis.
Tecū igiꝛ̄ ꝓficiſcar: ⁊ vidēdā Ceſari imagi
nē deferā: ⁊ reuertar. Uenit igiꝛ̄ Voluſia/
nus cū veronica romā. Dixitq̄ꝫ tiberio ipe/
ratori. Jeſū a te diu deſideratū Pilatus ⁊
iudei iniuſte morti tradiderūt: ⁊ per inuidiam
crucis patibulo affixerūt. Uenit igiꝛ̄ matro
na quedā mecū ipſius Jeſu imaginē defe/
rens: quā ſi deuote ꝓſpexeris: mox ſa[illegible]ta/
tis tue beneficiū obtinebis. Ceſar igiꝛ̄ pan/
nis ſericis viam ſterni fecit: ⁊ imaginē ſibi ꝓ
ſentari ꝓcepit. Qui mox vt eā fuit intuitus
ſanitatē priſtinam ē aſſecutus. Potiꝰ igiꝛ̄

pilatus imperio Ceſaris capitur ⁊ romā ꝑ/
ducitur. Audiēs ceſar pilatum romam ad/
ueniſſe nimio furore cōtra eū repletꝰ eum
ad ſe adduci fecit. Pilatus aūt tunicā dñi
incōſutilē ſecum detulit: quā indutā coraꝫ
īperatore portauit. Mox aūt vt īperator
eum vidit: oēm irā depoſuit: ⁊ ei ꝓtinus aſ/
ſurrexit: nec ſibi dure ī aliquo loq̄ ꝓualuit: ⁊
q̄ in eiꝰ abſentia videbaꝛ̄ tam terribilis ⁊ fe/
rus: nunc in eius ꝓſentia iueniꝛ̄ quodāmo/
do manſuetꝰ. Cūq̄ꝫ eū licentiaſſet: mox con
tra eū terribiliter exardeſcit ſe miſeruꝫ cla
mans ꝙ ei furorē ſui pectoris minime oſtē
diſſet: ſtatimq̄ꝫ eum reuocari fecit iurans ⁊
conteſtans ꝙ ſit filiꝰ mortis: ⁊ nec fas ſit eūꝫ
viuere ſup terrā. Qui vt eum vidit cōtinuo
ſalutauit ⁊ omnē animi ferocitateꝫ abiecit.
Miranꝛ̄ oēs: mirabaꝛ̄ ⁊ ipſe ꝙ ſic cōtra pi/
latū dum abeſſet exardeſceret ⁊ dū ꝓſens
eſſet nil ei aſpere loq̄ poſſet. T[illegible]dē diuino
nutu vel forte alicuius xp̄iani [illegible]:ipꝫ illa
tunica expoliari fecit: ⁊ cōtra illū priſtinam
animi ferocitatē reſūpſit. Cūq̄ꝫ de hoc impe
rator plurimū miraret̄ dictū ē ſibi ꝙ illa tu/
nica fuiſſet dñi Jeſu. Tūc īperator ipſum ī
carcere recipi iuſſit donec ſapientū conſilio
deliberaret q̄d de eo fieri oporteret. Data ē
ergo ī pilatū ſentētia: vt morte turpiſſima
dānaret̄. Audiēs hoc pilatꝰ cultello ꝓprio
ſe necauit: ⁊ tali morte vitā finiuit. Cognita
autē Ceſar morte pilati dixit: Uere mortuꝰ
ē morte turpiſſima: cui manus propria non
pepercit. Mole igitur ingenti alligaꝛ̄ ⁊ in ti
berim fluuiū mergitur. Spiritus vero ma
ligni ⁊ ſordidi corpori maligno ⁊ ſordido cō
gaudentes nunc in aere nunc in aquis ra/
pientes mirabiles inundationes in aq̄s mo/
uebāt: ⁊ fulgura: tēpeſtates: tonitrua: ⁊ grā
dines in aere terribiliter generabant: ita vt
cuncti timore horribili tenerētur. Quapro/
pter romani eum a tiberis fluuio extrahen/
tes deriſionis cauſa ipſum viennam depor
tauerunt: ⁊ rhodano fluuio immiſerūt. Uiē/
na enim dicitur quaſi vie iehenna: q̄ꝛ erat tūc
locus maledictionis. Uel potiꝰ dicitur bien
nua: eo ꝙ vt diciꝛ̄ biēnio ſit conſtructa. Sꝫ
ibi neq̄q̄ꝫ ſpiritꝰ defuerūt: ibidē eadeꝫ operā

tes. Hoīes ergo illi tantā īfeſtationē demo
nū nō ferentes: vas illud maledictionis a ſe
remouerūt: ⁊ illud ſepeliēdū loſanne ciuita
tis territorio cōmiſerūt: q̄ cū nimis ꝓfatis ī/
feſtatiōibꝰ grauareꝛ̄ ipſū a ſe remouerūt et
ī quodā puteo mōtibꝰ circūſepto īmiſerunt
vbi adhuc relatione q̄rūdā quedā diaboli/
ce machinatiōes ebullire videnꝛ̄. Huc uſq̄ꝫ
in predicta hiſtoria apocrypha leguꝛ̄: que
vtrū recitāda ſint lectoris iudicio relinquā/
tur. Nota tñ ꝙ in hiſto. ſchola. legiꝛ̄ ꝙ Pila
tus a iudeis accuſatus ē apud Tiberiū de
violenta īnocētū interfectione: ⁊ quia iude/
is reclamātibus imagines gentilium ī tem/
plo ponebat: ⁊ quia pecuniā repoſitā in cor
bonam in ſuos redigeret vſus inde faciens
aqueductū ī domū ſuā. Et ꝓ his oībus de/
portatus ē ī exiliū lugduni: vnde oriundus
fuerat: vt ibi ī opprobriū gētis ſue moreret̄.
Potuit eē ſi tñ illa hiſtoria cōtinet veritatē:
q̄ꝛ ꝓmo iā edictū dederat: vt lugdunū iam
ī exiliū deportaret̄: ⁊ ꝙ ante reuerſionē Vo
luſiani ad īpatorē ibi fuerat deportatꝰ. Sꝫ
poſtmodū Tiberius audiens q̄liter Jeſum
occidiſſet ipſuꝫ de exilio educi: ⁊ ad ſe romā
adduci fecit. Euſebius autē ⁊ beda in ſuis
chronicis non dicunt ipſum in exilio relega
tuꝫ: ſed tātū ꝙ ī multas calamitates īcidēs
propria manu ſe interemit.

Icto de feſtiuitatibus q̄ occurrunt
infra tēpus deuiatiōis: qđ īcepit ab
Adā ⁊ durauit vſq̄ꝫ ad Moyſē: qđ tēpꝰ re/
ꝓſētat eccl̄ia a ſeptuageſima vſq̄ꝫ ad paſca
Seq̄ꝛ̄ videre de feſtiuitatibꝰ: q̄ euenīūt īfra
tempus reconciliationis: quod tempus re/
preſentat eccleſia a paſca vſq̄ꝫ ad octauam
penthecoſtes. ¶ De reſurrectione dñi.

Eſurrectio xp̄i tertia die a paſſiōe ipſiꝰ
fcā ē. Circa autem ipſā reſurrectio
nem dñicam. 7. per ordinē ſūt conſiderāda.
¶ Primo q̄liter verꝝ ſit ꝙ tribus diebꝰ ⁊ tribꝰ
noctibꝰ ī ſepulchro iacuit: ⁊ ī die tertio reſurre
xit. ¶ 2°. q̄ꝛ ñ ſtatim vt mortuꝰ eſt reſurrexit:
ſed vſq̄ꝫ ī diē tertiū expectauit. ¶ 3°. q̄liꝛ̄ reſur
rexit. ¶ 4°. q̄re reſurrectionē ſuā accelera/
uit: nec vſq̄ꝫ ad generalē reſurrectionē di/

ſtulit. ¶ 5º ppt qd reſurrexit. ¶ 6º reſurgēs
quotiēs appuit. ¶ 7º q̄liter ſcōs pr̄es q erāt
i libo ide eduxit: ⁊ qd ibi egit. ¶ Circa pmū
notādū q xp̄s trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctibus i
ſepulchro fuiſſe dr̄ ſm Aug. p ſynodochen:
vt prima dies accipiat ſm partez ſuā extre
mā. ſecunda dies ſm ſe totā ⁊ partē ſui ite/
grā: tertia ſm partē ſui primā: ⁊ ſic erūt tres
dies: ⁊ qlibet hoꝝ dieꝝ ſuā noctē habuit pre
cedētē. Tūc. n. ſm Bedā mutat⁹ ē hic ordo
⁊ curſus dieꝝ ac noctiū. Antea. n. dies pre/
cedebāt ⁊ noctes ſequebāt. Poſt paſſionē
aūt hic ordo mutat⁹ ē: ita q noctes p̄cedūt
⁊ dies ſequūt: h̄ ⁊ myſterio ɔgruit: qm̄ hō p⁹
d̄ die gr̄e cecidit i noctē culpe: p xp̄i āt paſſi
onē ⁊ reſurrectionē d̄ nocte culpe rediJt ad
diē gr̄e. ¶ Circa ƺ ſciēdū ē q cōueniēs fuit
vt ñ ſtati qn̄ mortu⁹ fuit xp̄s reſurgeret: ſed
vſq; i diē t̄tiū expectaret pp. 5. rōes. ¶ Pri/
mo pp ſignificationē: vt. ſ. ex h̄ ſignificaret
q lux ſue mortis curauit nr̄az duplicē mor/
tē: ⁊ iō vna die itegra ⁊ duab⁹ noctib⁹ iacuit
i ſepulchro vt p diē itelligat lux ſue mortis
p duas noctes nr̄a duplex mors: ⁊ hāc rō/
nē aſſignat glo. ſup illō Luc. 20. Oportuit
xp̄m pati. ⁊c̄. ¶ Scd̄o pp pbationē: q2 ſic̄ in
ore duoꝝ vl̄ triū teſtiū ſtat oē v̄bū: ſic i tri
bus dieb⁹ expit̄ qs oē fcm̄. Et iō vt mortez
hr̄i pbaret: ⁊ ſe pbaſſe oñderet: trib⁹ dieb⁹
iacere voluit i ſepulchro. ¶ 3º pp ſue ptātis
oñſionē: q2 ſi ſtati reſurrexiſſet non videret̄
ptātē hēre ponēdi aīaz ſuā ſic reſurgēdo. ⁊
h̄ rō vr̄ tāgi. 1. Corīti. 15. ſup illo. qm̄ xp̄s mor
tu⁹ ē. ⁊c̄. Jdeo igt de morte p̄mittit̄: vt ſic̄ ve
ra mors oſtēdit̄: ita. vera reſurrectio oñdat̄
¶ 4º ppt̄ reſtaurādoꝝ p̄figurationē. Hanc
rationē aſſignat Petr⁹ rauenēſis dicens.
tres dies eē voluit ſue ſepulture que i celo
ſūt reſtauratur⁹: que i terra reparaturus:
que apud iferos redēpturus. ¶ 5º pp tripli
cis ſtat⁹ iuſtoꝝ repn̄tationē. Hāc rōem aſſi/
gnat Gregori⁹ ſup Ezech. dicēs. Sexta fe
ria xp̄s paſſus ē ſabbato qeuit i ſeplchro: do
minico āt die ſurrexit a morte. Pn̄s eni vita
adhuc nobis ſexta feria ē: q2 i āguſtijs ⁊ do
lorib⁹ cruciamur: ſƺ ſabbato q̄ſi i ſepulchro
qeſcim⁹: q2 regē aīe poſt mortē iuenim⁹. Do

minico āt die a ɔditiōe octaua cū corpore a
morte reſurgim⁹: ⁊ i gl̄ia aīe etiā cuƺ carne
gaudem⁹. Dolor ḡ nos i. 6º reqes i. 7º ⁊ gl̄ia
i. 8º excipit. h̄ Greg. Circa tertiū. ſ. q̄liter re
ſurrexit. nōndū p̄ ſurrex it potēt q2 v̄tute p
pria Jo. 9º Ptātē hēo ponēdi aīaz meā: ⁊ ite
rū ſumēdi eā. Jtē ſoluite tēplū h̄: ⁊ i trib⁹ di
eb⁹ ⁊c̄. Secūdo felicit̄ q2 d̄poſita oi miſeria
Joh. 26. Poſtq̄ āt reſurexero p̄cedā vos i
galileā. Galilea iterpretat̄ tranſmigratio.
xp̄s ḡ qn̄ reſurrexit i galileā p̄ceſſit: q2 d̄ mi
ſeria ad gl̄iam de corruptione ad icorrupti
onem tranſiuit. Leo papa. poſt paſſionem
xp̄i ruptis vinculis mortis ifirmitas i v̄tu
tē mortalitas in eternitatem: contumelia
trāſit i gl̄iā. Tertio vtilit̄ q2 capta p̄da. Hie
ronymus. Aſcendit leo de cubili ſuo: ⁊ p̄/
do gentiū ſe leuauit. Jtē Joā. Cū exaltat⁹
fuero a terra aīaz. ſ. educēdo de libo ⁊ corp⁹
de ſepulc[illegible] oīa traham ad me ip̄ƺ. 4º mira
bilit̄: q2 c[illegible]o ſepulchro remanēte. Sicut
. n. clauſo exiſtēte mr̄is vtero exiuit ⁊ ad di
ſcipulos ianuis clauſis itrauit: ſic nimiꝝ exi
ſtēte clauſo ſepulchro inde exire potuit: vn̄
legit̄ i hiſtoria ſcho. q cuidā monacho. ſ. lau
rētij ex̄ muros ab icarnatione dn̄i. M. cxi.
mirāti de cigulo ſuo quo accict⁹ erat iſolu
to: ⁊ piecto an̄ illū vox i aere facta eſt. Sic
potuit xp̄s clauſo prodire ſepulchro. 5º ve/
racit̄ q2 i corpore v̄o ⁊ pp̄o. Sex āt modis
ſe vere reſurrexiſſe pbat̄. Prio p āgelum
q nō mētit̄. 2º p frequētē apparationē. Per
h̄ duo oñdit ſe vere reſurrexiſſe. 3º p come
ſtionem p quod pbauit q nō arte magica.
4º per palpationē p qd̄ pbauit q i v̄o cor/
pore. 5º per cicatricū oñſionez: p qd̄ pbauit
q i eodē corpore i q̄ mortu⁹ fuit. 6º p dom⁹
ianuis clauſis igreſſionē: p qd̄ oñdit q gl̄ifi
cat⁹ reſurrexit. He. n. oēs dubitatiōes circa
xp̄i reſurrectionē vident̄ fuiſſe i diſcipul̄.
7º immortal̄r q2 nūq̄ d̄cet̄o moritur⁹. Ro.
ſexto. Chriſtus reſurgens ex mortuis ⁊c̄.
Dicit tamen Dionyſius i epiſtola ad Demo
philum. Chriſtum etiam poſt aſcenſionem
cuidam ſancto viro nomine Carpo dixiſſe
Paratus eſſem rurſus pro hominibus ſal
uandis pati: per quod videtur q ſi poſſibi

le eēt adhuc p hoībus mori parat⁹ eēt. Ret
tulit. n. predictus Carpus vir mire ſcitatis
btō Dionyſio: vt i eadē ep̄la cōtinet̄: q cum
qdā infideliū q̄ndā fidelem puertiſſet: adeo
Carp⁹ moleſte tulit: vt ex h̄ ifirmitatē icur/
reret. tāte aūt ſcitatis erat: vt nunq̄ cele/
braret qn ſibi celeſtis viſio iferret̄. Sed cū
p vtriuſq; cōuerſione orare deberet deum
tn̄ quotidie exorabat: vt cōbuſtiōe q̄dā am/
boꝝ ſimul miſericorditer abrūperet vitas.
Et ecce circa noctis mediū dū euigilaret: ⁊
hāc orōnē facerƺ: ſubito dom⁹ i q̄ erāt i duo
diuiſa fuit: ⁊ q̄dā fornax imēſa ibidē appuit
Reſpiciēſq; rurſū vidit celū aptū: ⁊ ibidem
Jeſū circūdatū multitudie āgeloꝝ. deinde
iuxta fornacez p̄dicti duo viri tremuli ſtare
videt̄ q a ſerpētib⁹ de fornace pcedētibus
morſibus: ⁊ iuolutionib⁹ violēter i fornacē
trahebāt̄: nec nō ⁊ a qbuſdā alijs viris ipin/
gebāt̄. Hec vidēs carp⁹ adeo i eoꝝ vidicta
delectabat̄ vt ſuperiorē qdē viſionē ītueri
cōtēneret: ⁊ i eoꝝ vindicta totus intentus
maneret: ita q plurimū moleſte ferebat: q
i fornacē nō cito cadebāt. Tādē cū difficul/
ter in celū reſpexiſſet: ⁊ predictā viſionem:
vt p̄us vidiſſet: ecce Jh̄s hoīuƺ illoꝝ miſt⁹
ex ſupceleſti throno ſurrexit: ⁊ vſq; ad illos
cū multitudine āgeloꝝ deſcēdēs: manū ex/
tēdit: ⁊ ipſos eripuit. Dixitq; Jeſus Carpo.
Manu extēta pcute ɔtra me decetero. pa/
ratus ſū. n. rurſus ſi neceſſitas exigeret p/
hoīb⁹ ſaluādis pati ⁊ hoc mihi amicū: nō q
alij peccent hoīes. Hāc aūt viſionē quā re/
citat dionyſius gr̄a huius verbi poſuimus.
¶ Circa q̄rtū q2 nō expectauit cū alijs reſur
gere: qn̄. ſ. fiet general̄ reſurrectio: ſciendū
ē q pp tres rōnes noluit differre. ¶ Primo
pp corporis dignitatē. Cū. n. illō corp⁹ eſſet
digniſſimū ex eo q erat deificatū ſiue diui/
nitati vnitū: nō fuit decēs vt tā diu ſub pul/
uere iaceret: vnde pſal. Nō dabis ſcm̄ tuuƺ
videre corruptionē. i. corp⁹ ſcificatū vl̄ dei/
ficatū videre corruptionē. Jtē pſal. Surge
dn̄e i reqē tuā tu ⁊ arca ſcificatiōis tue. ⁊ vo
cat̄ arca ſcificatiōis corpus illud qd̄ fuit cō/
tētiuū diuinitatis. ¶ Scd̄o pp fidei firmita
tē. Si. n. tūc nō ſurrexiſſet fides p̄ijſſet: nec

vez deū eū aliqs credidiſſet. Qd̄ patet ex h̄
q i paſſiōe: excepta btā virgine oēs fidem
amiſerunt: ſed cognita reſurrectiōe ipſā re
cuperauerūt. 1. Corin. 15º Si xp̄s nō reſurre/
xit vana eſt fides noſtra. ¶ 3º ppter nr̄e re/
ſurrectiōis exemplaritatē. Raro. n. iuenire
tur q reſurrectionē futurā ſperaret: niſi caƺ
i exēplo p̄ceſſiſſe videret. Et ppter h̄ dicit
apl̄s. Q2 ſi xp̄s reſurrexit: ⁊ nos reſurgem⁹
q2 eius reſurrectio eſt cā exemplaris nr̄e re
ſurrectiōis. Greg. Exēplo dn̄s monſtrauit:
qd̄ pmiſit i premio: vt ſicut oēs ip̄m reſurre
xiſſe fideles cognoſcerēt: ita i ſeipſis in fine
mūdi premia reſurrectiōis ſperarēt. Jdem.
Nō plus q̄ triduanā eē mortē ſuā voluit:
ne ſi i illo reſurrectio differret̄: i nobis oīno
deſperaret̄. Jō hēmus ſpem reſurrectiōis
nr̄e conſiderata gl̄ia capitis noſtri. ¶ Circa
quītū. ſ. ppter qd reſurrexit: ſciendū q ppt̄
quattuor magnas vtilitates noſtras reſurre
xit. Eſt enim eius reſurrectio operās iuſtifi
cationē pccōꝝ: docens nouitatem morum:
generās ſpeƺ de redēptiōe renumerādorū
⁊ cauſās reſurrectionem oīum. De p⁹ Ro.
4º Traditus ē ppter delicta noſtra ⁊ reſur
rexit ppter iuſtificationem noſtram. De. 2º
Ro. 6º Sicut xp̄s reſurrexit a mortuis per
gloriam patris ita ⁊ nos i nouitate vite am/
bulem⁹. De. 3º i. Pe. 2º Qui propter magnā
miſericordiam ſuā reſuſcitauit nos in ſpem
vite p reſurrectionem chriſti a mortuis. De
4º i. corin. 15º Chriſtus dn̄s reſurrexit a mor
tuis primitie dormientium: quoniam qui/
dē per hominem mors: ⁊ per hominem re/
ſurrectio mortuorum. Et notandum q ſi/
cut patet per predicta chriſtus in ſua reſur/
rectione quattuor habuit propria. Primum
eſt q noſtra reſurrectio vſq; in finem differ
tur: ſua vero die tertia celebrata eſt. Se/
cūdum quia nos per illum reſurgimus: ille
vero per ſe. Unde Ambroſius. Quomo/
do potuit adiutorium ſui corporis querere
ſuſcitandi qui alios ſuſcitauit? Tertium eſt
quia nos incineramur: ſed corpus eius inci/
nerari ñ potuit. Quartū eſt q2 ſua reſurre/
ctio eſt nr̄e reſurrectiōis cā efficiēs exēpla/
ris et ſacramentalis. De prima cauſa glo.

ſuper pſal. Ad veſperã demorabitur fletus
⁊ ad matutinũ letitia. ⁊c̃. Reſurrectio xp̃i ẽ
cauſa efficiens reſurrectionis noſtre: ⁊ ani-
me in preſenti: ⁊ corporis in futuro. De ſe-
cũda. i. cori. 15°. Si xp̃s reſurrexit. ⁊c̃. De t̃tia
Ro. 6°. Ut quõ chriſtus. ⁊c̃. ¶ Circa ſextũ. ſ.
quotiens reſurgẽs apparuerit notãdũ ẽ ꝙ
ipſa die reſurrectiõis apparuit q̈nq; vicibꝰ
⁊ alijs diebꝰ ſequentibus etiã q̈nq; vicibus
¶ Primo enim apparuit Marie magdale-
ne Joh. 20. Itẽ Math. vltimo. Surgens
ih̃s mane p̃ma ſabbati apparuit p̃mo Ma-
rie magdalene et cetera. que typuʒ gerit pe-
nitẽtiũ. Uoluit aũt primo apparere Marie
magdalene q̈nq; de cauſis. Primo q꞉ ardẽ-
tius diligebat. Luc. 7. Dimiſſa ſũt ei pecca-
ta multa q꞉ dilexit multũ. ¶ 2°. vt oſtẽderet
ſe mortuũ ꝓ peccatoribꝰ Math. 9. Nõ ve-
ni vocare iuſtos: ſed peccatores ad p̃niam.
¶ 3°. q꞉ meretrices precedunt ſapiẽtes i re-
gno celoꝝ. Math. 21°. Amen dico vobis q꞉
meretrices ⁊ publicani p̃cedẽt vos i regno
dei. ¶ 4°. vt ſic̃ mulier fuit nũcia mortis: ita
eẽt nũcia vite ſm glo. ¶ 5°. vt vbi abũdaue-
rat d̃lictũ ſupabũdaret ⁊ gr̃a ſic̃ dic̃ Ro. 4°.
¶ 2°. ap̃puit mulieribꝰ redeũtibꝰ a monumẽ-
to qñ dixit eis. auete. que acceſſerũt ⁊ tenue-
rũt pedes eiꝰ. Math. vlt. Et typũ gerũt hu-
miliũ. qbꝰ dñs apparet tũ rõne ſexus tũ rõe
affectus: q꞉ tenuerũt pedes eiꝰ. ¶ 3°. apparu-
it ſimoni: ſʒ vbi aut qñ neſcit̃: niſi qñ redibat
a monumẽto cũ ioãne. Potuit. n. eẽ ꝙ Pe-
trus a ioanne alicubi diuerterit: ⁊ ibi dñs ſi-
bi apparuerit. Luc. vl. Ul' forte qñ mõumẽ-
tũ ſolus itrauit: ſic̃ dr̃ i hiſto. ſcho. Ul' forte i
cauea ſiue i ſpelũca. dr̃. n. i eadẽ hiſto. ꝙ qñ
xp̃ʒ negauit fugit i caueã q̃ mõ dr̃ gallicãtꝰ:
i qua vt dr̃: ꝑ tres dies fleuit ex eo ꝙ xp̃ʒ ne-
gauit: ⁊ ibi xp̃s ſibi apparuit: ⁊ eũ ꝯfortauit.
Petrus ãt iterpretat̃ obediẽs: ⁊ gerit typũ
obediẽtiũ: q꞉ ill' dñs apparʒ. ¶ 4°. apparuit
diſcipul' eũtibꝰ i hemaus: qð iterp̃tat̃ deſide-
riũ cõſilij. Et ſignificat paupes xp̃i q voluñt
illud cõſiliũ adiplere: vade ⁊ vẽde oĩa q̃ ha-
bes: ⁊ da pauperibꝰ. ⁊c̃. ¶ 5°. apparuit diſci-
pulis cõgregatis i vnũ. Et ſignificat religio-
ſos cũ foribꝰ q̈nq; ſẽſuum clauſos. Joh. 20.

De q̈nq; apparitiones ipſa die reſurrectio-
nis facte ſũt ⁊ has repreſentat ſacerdos in
miſſa q̈nges ſe vertens ad populũ. Sed ter-
tia verſio ẽ cũ ſilentio: q꞉ ſignificat tertiam
apparitionẽ factã Petro que neſcit̃ vbi vl'
qñ fcã fuerit. ¶ 6°. apparuit octaua die diſci-
pulis cõgregatis p̃ñte Thoma qui dixerat
ſe non credere niſi videret. Et ſignificat he-
ſitantes i fide. Joh. 20. ¶ Septimo diſcipu-
lis piſcãtibus. Joh. vlt. Et ſignificat predi-
cantes q ſũt piſcatores hominũ. ¶ 8°. diſci-
pulis i mõte thabor. Math. vlt. Et ſignifi-
cat contemplatiuos quia in mõte predicto
transfiguratus fuit. ¶ 9°. vndecim diſcipu-
lis recumbentibus in cenaculo: vbi icredu-
litatem eoꝝ exprobrauit. Marci vlti. Per
quos intelligimus peccatores in vndario
transgreſſiõis ꝓpoſitos quos dominus ali-
quando viſitat miſericorditer. ¶ Decimo ⁊
vltimo apparuit diſcipulis exiſtentibus in
mõte oliueti. Luce vltimo. Per quos ſigni-
ficãt̃ miſ̃icordes: ⁊ miſericordie oleũ diligẽ-
tes. De hoc loco aſcẽdit̃ i celũ: q꞉ pietas ad
omnia valet ꝓmiſſionem hñs. ⁊c̃. i. Thi. 4°.
¶ Sunt ⁊ alie tres apparitiões q̃ referunt̃ i
ipſa die reſurrectionis facte: ſed tñ ex textu
euangelij nõ habet̃. ¶ Prima q̃ apparuit ia-
cobo iuſto. i. Jacobo alphei: de qua appari-
tiõe iuenies i legẽda ipſius iacobi. ¶ Alia q̃
ipſa die apparuiſſe dr̃ ioſeph: ſicut legitur i
euangelio nicodemi. Nã cũ audiſſent iudei
ꝙ Joſeph corpus Jeſu a pilato petiſſet: et
ipſum i monumento ſuo poſuiſſet indignati
aduerſus eum ipſum ceperũt: ⁊ in quodam
cubiculo diligẽter clauſo ⁊ ſigillato recluſe-
rũt poſt ſabbatũ eum occidere volẽtes. Et
ecce Jeſus in ipſa nocte reſurrectiõis ſuſpẽ-
ſa domo a q̃tuor ãgulis ad eũ itrauit: ⁊ faciẽ
eiꝰ exterſit: ⁊ oſculũ dedit: ⁊ ide ſaluis ſigil-
lis eũ educẽs i domũ ſuã i Arimatia ipſum
adduxit. ¶ Tertia ẽ q̃ ante ceteros virgini
m̃ri apparuiſſe credit̃: licet h ab euãgeliſtis
taceat̃. Hoc romana eccleſia approbare vi-
det̃: q̃ ſtatim ipſa die apud ſcãm Mariam
celebrat ſtationẽ. Si. n. hoc iõ nõ credit̃: q꞉
nullꝰ euãgeliſta teſtat̃: ꝯſequẽs ẽ. vt poſt re-
ſurrectionẽ nũq̃ ſibi apparuerit: q꞉ vbi vel

qñ nullus euãgeliſta ediſſerit. Sed abſit vt
talẽ matrẽ talis filiꝰ tali negligẽtia dehono-
rauerit: ſed iõ forſan h euãgeliſte ſubticue-
rũt: q꞉ eoꝝ fuit offiñ ſolũmodo reſurrectio-
nis teſtes iducere matrẽ aũt ad teſtificãdũ
ꝓ filio inducere nõ decuit. Si. n. verba ex-
traneaꝝ feminaꝝ delíramẽta viſa ſũt: q̃to
magis matrẽ ꝓ filij amore crederẽt delira-
re? Hoc igit̃ euãgeliſte ſcribẽ noluerũt: ſed
ꝓ conſtanti reliquerunt. Debuit eni matrẽ
letificare p̃us d̃ reſurrectione: quã amplíꝰ
ceteris cõſtat doluiſſe de morte: ne matreʒ
preterear q̃ ſic alios conſolari feſtinat. Hoc
etiã Ambroſius teſtatur i li°. 3°. de virginibꝰ
dicẽs. Uidit mater Maria reſurrectioneʒ
domini ⁊ prima vidit ⁊ credidit. vidit Ma-
ria magdalena quãuis iſta adhuc nutaret.
¶ De. 7°. aũt ⁊ vlti. qualiter. ſ. patres q erãt
in limbo xp̃s eduxit: ⁊ quid ibi egerit euan-
liũ aperte non explanauit. Aug. tamẽ i quo-
dam ſermõe ⁊ Nichodemus i ſuo euãgelio
aliquatenus h oſtendunt. Ait enim. ſ. Aug.
Mox vt xp̃s ſpm̃ tradidit vnita ſue deitati
aĩa ad iferni ꝓfũda deſcẽdit. Cũq; tenebra-
rũ terminũ quaſi quidã dep̃dator ſplẽdidꝰ
ac terribilis attigiſſet aſpiciẽtes eũ ipie ac
tartaree legiões territe inquirere ceperũt
dicẽtes. Uñ ẽ iſte tã fortis tã terribilis: vel
tã ſplẽdidꝰ: tã p̃clarꝰ? Mũdus ille q nobis
ſubditꝰ fuit: nũq̃ nob talẽ mortuũ miſit nũ-
q̃ iferis talia mũera deſtinauit. Quis eſt g
iſte q ſic intrepidus nr̃os fines ingreditur: ⁊
nõ ſolũ nr̃a ſupplicia nõ veret̃: verũ ẽt alios
de nr̃is vinculis abſoluit? Ecce ipi q ſub no-
ſtris ſolebant ſuſpirare tormẽtis: inſultant
nobis de p̃ceptione ſalutis: ⁊ nõ ſolũ iaʒ ni-
hil verent̃: ſʒ inſup nobis minãt̃. Nũq; ſic h
mortui ſupbierũt: nec aliqñ letiſic potuerũt
eẽ captiui: vt qd hic iuſtum adducere volui-
ſtis? O princeps nr̃ periit letitia tua: i luctũ
cõuerſa ſũt gaudia tua. Dũ tu xp̃m ſuſpen-
dis i ligno ignoras q̃ta dãna ſuſtinemꝰ in i-
ferno. Poſt iſtas crudeliũ voces iferualiũ
ad iperiũ dñi oẽs ferrei cõfracti ſũt vectes
Et ecce inumerabiles ſctoꝝ populi eiꝰ ge-
nibꝰ ꝓuoluti lachrymabili voce clamabant
Aduenſti redẽptor mũdi: aduenſti quẽ de-

ſiderantes quotidie expectabamꝰ: deſcen-
diſti ꝓ nobis ad iferos. Noli nobis deeſſe cũ
reuerſus fueris ad ſupos. Aſcende dñe Je-
ſu iferno ſpoliato: ⁊ auctore mortis ſuis vi-
culis irretito redde iam leticiã mũdo. Suc-
curre inquint: iã ſeuas extingue penas: ⁊ mi-
ſerendo reſolue captiuos. Dũ hic es abſol-
ue reos: dũ deſcẽderis defende tuos. Hec
Aug. In euãgelio ãt Nicodemi legit̃ ꝙ Ca-
rinus ⁊ Leõtiꝰ filij Symeonis ſenis cũ xp̃o
reſurrexerũt: ⁊ Anne: ⁊ Caiphe: ⁊ Nicode-
mo: ⁊ Joſeph: ⁊ Gamalieli adiurati: q̃ Chri-
ſtus apud inferos geſſit narrauerunt dicen-
tes. Cum eſſemus cũ oibꝰ p̃ribꝰ nr̃is patriar-
chis i caligine tenebraꝝ ſubito factꝰ ẽ aureꝰ
ſolis: colorq; purpureus ⁊ regalis lux illu-
ſtrans ſup nos. Statiq; Adã humani gene-
ris pater exultauit dicẽs: Lux iſta auctoris
luminis ẽ ſempiterni: q nobis ꝓmiſit mitte-
re lumẽ coeternũ ſuũ. Et exclamauit Jſa-
ias dicẽs. Hec ẽ lux patris filiꝰ dei: ſic̃ p̃dixi
cũ eẽm viuꝰ i terris. Populus q ãbulabat
i tenebris vidit lucẽ magnã. Tũc ſupuenit
genitor nr̃ Symeõ: ⁊ exultãs dixit. Glorifi-
cate dñʒ: q꞉ ego xp̃m ifantẽ natũ i manibꝰ
ſuſcepi i tẽplo: ⁊ cõpulſus ſpiritu ſãcto di-
xi. Nũc viderũt oculi mei ſalutare tuũ. qð
paraſti. ⁊c̃. Poſt hoc ſupuenit qdaʒ heremi-
cultor: ⁊ interrogatꝰ a nobis quis eẽt dixit.
ego ſum Joãnes q xp̃m baptizaui: ⁊ añ ip̃m
parare vias eius preiui: ⁊ ipſum oſtendi di-
gito dicẽs. Ecce agnus dei. ⁊c̃. ⁊ deſcendi
nunciare vobis: q꞉ i ꝓximo ẽ ipſum viſitare
nos: tũc Seth dixit. Cuʒ iuiſſem ad portas
p̃adiſi rogare dominũ vt tranſmitteret mi-
hi ãgelũ ſuũ: vt daret mihi de oleo miſeri-
cordie: vt iungerẽ corpꝰ p̃ris mei Ade cum
eẽt ifirmꝰ: apparuit mihi Michael ãgelꝰ d̃i
dicẽs: Noli laborare lachrymis orando ꝓp
oleũ ligni miſ̃icordie: q꞉ nullo modo poteris
d̃ illo accipere: niſi qñ ꝯpleti fuerit q̈nq; mil-
lia q̈ngẽti ãni. Hec audiẽtes oẽs p̃triarche ⁊
ꝓphe exultauerũt magna exultatiõe. Tũc
ſathã p̃nceps ⁊ dux mortis dixit ad infeꝝ.
Preparate ſuſcipe Jeſũ q ſe gl̃iat̃ xp̃m fili-
um dei eẽ: ⁊ hõ ẽ timẽs mortẽ dicẽs. Triſtis
ẽ aĩa mea vſq; ad mortẽ. ⁊c̃. ⁊ multos quos

feci ſurdos ſanauit:⁊ claudos erexit.reſpō/
dens ifer⁹ dixit.Si potēs es tu q̄lis ē homo
ille ieſus:q timēs mortē potētie tue aduerſa
tur. Nā ſi dic̄ ſe timere mortē capere te vult:⁊
veh tibi erit i ſempiterna ſecula.cui ſathan.
ego illū tētaui ⁊ pplm̄ aduerſū illū excitaui
iam lāceā exacui.fel ⁊ acetū miſcui:lignum
crucis ꝑparaui. In ꝓximo ē mors ei⁹ vt per/
ducā eū ad te.cui ifer⁹.Cōiuro te ꝑ ꝟtutes
tuas ⁊ meas ne ꝑducas eū ad me.ego.n.cū
audiui ipiū ꝟbi ei⁹ cōtremui:nec ipʒ Lazaꝝ
cōtinere potui:ſʒ excutiēs ſe vt aqla ſuper
oēm agilitatē ſaliēs exiuit a nobis.Et cuʒ ħ
loq̄ret̄ facta ē vox vt tonitruū dicēs.Tolli
te portas p̄ncipes vr̄as:⁊ eleuamini porte
eternales:⁊ itroibit rex glorie.Ad hāc vocē
cōcurrūt demones:⁊ hoſtia enea cuʒ vecti/
bus ferreis clauſerūt.tūc dixit Dauid.Nō/
ne ego ꝓphaui di.Cōfiteāt̄ dn̄o miſericordie
eius.⁊c̄.qꝛ cōtriuit portas ereas vectes fer
reas cōfregit ⁊c̄.fcā eſt iteꝝ vox magna di/
cēs.tollite portas.⁊c̄.Uidēs ifer⁹ ꝙ duab⁹
vicib⁹ exclamauerat q̄ſi ig̃rās dixit.Quis ē
iſte rex glie? cui Dauid.Dn̄s fortis ⁊ potēs
dn̄s potēs i ꝑlio:ipē ē rex glie.Tūc rex glie
ſupuenit:⁊ eternas tenebras illuſtrauit ⁊ ex
tēdēs dn̄s manū:⁊ tenēs dextrā Ade dixit
Pax tibi cū oib⁹ filijs iuſtis meis.⁊ aſcēdit
dn̄s ab iferis ⁊ oēs ſci ſūt eū ſecuti.Dn̄s aūt
tenēs manū Ade tradidit Michaeli archā/
gelo.⁊ itroduxit eos i paradiſū:qb⁹ occurre
runt duo viri vetuſti dieꝝ:⁊ iterrogati ſunt
a ſanctis. Qui eſtis vos qui nobiſcū i infe/
ris mortui nōdū fuiſtis:⁊ in paradiſo corpo
re collocati eſtis? Et reſpondit vn⁹ ex eis.
Ego ſum Enoch qui huc tranſlatus ſum.
Hic aūt ē Helias qui huc curru igneo aſſū
ptus ē:⁊ adhuc mortē nō guſtauim⁹:ſʒ i ad/
uentu antixp̄i reſeruati ſum⁹ cū eo ꝓliaturi
⁊ ab eo occidendi:⁊ poſt triduū ⁊ dimidium
diē i nubib⁹ aſſumēdi. Et cū ħ diceret ecce
ſupuenit ali⁹ vir portās in humeris crucis
ſignū:q interrogat⁹ dixit.Ego latro fui ⁊ cū
Jeſu crucifixus fui:⁊ credidi ipſū eē crea/
torē:⁊ oraui dicens. Memor eſto mei dn̄e
quādo veneris in regnū tuū.Tūc dixit mi/
hi.Amē dico tibi hodie eris mecū in paradi/
ſo.⁊ dedit mihi iſtud crucis ſignum dicens.
Hoc portās ambula in paradiſū:⁊ ſi non dī
miſerit te igredi āgelus cuſtos paradiſi:oſtē/
de illi ſignū crucis:⁊ dices ad illū.Quia xp̄s
q nūc crucifixus ē trāſmiſit me.Et cū ħ fe/
ciſſē ⁊ dixiſſē āgelo:ſtati apiēs itroduxit me
⁊ ad dextrā paradiſi collocauit me.Cū ħ Car
rin⁹ ⁊ Leōti⁹ locuti fuiſſēt:ſubito trāſfigu/
rati ſūt ⁊ āpli⁹ viſi nō ſūt. ¶ Grego.q̄ꝫ nice
nus:vl' Aug.ꝑ q̄ſdā libros de ħ eodē ſic ait.
Confeſti eterna nox iferoꝝ xp̄o deſcēdēte
reſplenduit:mox ferruginei ianitores talia
inter ſe vmbroſa ſilentia metu incumbente
ſubmurmurant.Quis nāq̄ꝫ eſt iſte terribiliſ
⁊ nimio ſplendore coruſcās? Nunq̄ꝫ talem
noſter excepit tartarus. Nunq̄ꝫ in noſtrā ca
uernā talē euomuit mūdus. Inuaſor ē iſte
nō debitor:effractor:⁊ dꝫſtructor:nō pecca/
tor ſed predator. Judicem videmus nō ſup
plicē:venit pugnare non ſuccūbere:eripe/
re non manere. ¶ De noīe ſci Secundi.

Ecūdus dr̄ q̄ſi ſe cōdēs.i. ſe bone
ſtate moꝝ ꝯponēs:vel ſecūdus dr̄
quaſi ſecūdās.i.obſecūdās.i.man/
dātis dn̄i obtēperās:vel ſcd̄s q̄ſi ſecū dux.
Fuit eni ſu⁹ dux qꝛ rōne ſēſualitati bn̄ pre/
fuit:⁊ ipa ad oē opus bonū ꝑduxit:vel Se
cūd⁹ dr̄ reſpectu p̄mi. Due.n. vie ſūt veniē/
di ad vitā. Prima ꝑ pn̄ie lamētū.Secunda
ꝑ martyrium. Iſte autem martyr precioſus
non ſolum iuit per primam:ſed etiam per ſe/
cundam. ¶ De ſancto Secundo.

Ecundus miles ſtrēnuus ⁊ atletha chriſti
egregius martyrq̄ꝫ dn̄i glorioſus i
ciuitate aſtēſi martyrio coronatus ē: cuius
glioſa preſētia predicta ciuitas illuſtrat̄: et
eo velut ſingulari patrono letat̄. Hic a btō
calocero q a: Sapritio ꝑfecto i ciuitate aſtē
ſi i carcere tenebat̄ fidē xp̄i edoctus ē.Cuʒ
igit̄ btūs Martian⁹ i tordonēſi ciuitate de/
tineret̄ i carcere Sapritius illuc ꝓficiſci vo
luit:vt eū faceret imolari. Scd̄s āt tāq̄ꝫ cā
ſolatij ſecū ē ꝓfect⁹ btm̄ Martianū vide/
re deſiderās.Cū igit̄ extra ciuitatē aſtenſē
fuiſſēt:colūba ſup ſecūdū deſcēdit: ⁊ capi/
ti eius iſedit.cui dixit Saptius.Uide ſecū/

de quō dn̄s nr̄ te amāt:vt etiā aues celeſtes
ad te viſitādū trāſmittāt. Cū aūt ad Tana
grum fluuiū ꝑueniſſēt vidit Secūdus an/
gelū dn̄i ſup aquā ābulātē:⁊ ſibi dicētem.
Scd̄e fidem hēas:⁊ ſic ſup idoloꝝ cultores
ambulabis.cui ſaꝑci⁹. Fr̄ ſecūde deos au/
dio ad te loquētes.cui ſecūdus.Ambulem⁹
ad deſideria cordis nr̄i.Cū vero ad burimā
flumē ꝑueniſſēt:angelus ſimiliter ibidē ſibi
apparuit:eiq̄ꝫ dixit.Secūde credis i deuʒ:
an forte dubitas? cui ſecūdus.Credo veri/
tatē paſſiōis eius.cui ſaꝑcius.Quid ē quod
audis? Cū aūt terdonā igrederet̄: martia/
nus ad preceptū angeli de carcere exiens
Scd̄o apparuit:eiq̄ꝫ dixit.Intra ſecūde vi/
am veritatis:⁊ ꝑge vt accipias palmā fidei.
Saꝑcius dixit. Quis ē hic q nobis q̄ſi ſoni/
ans loq̄t̄? cui ſecūdus.Tibi ſoniū ſed mihi
admonitio ⁊ cōfortatio ē. Poſt ħ Secūdus
mediolanū iuit:⁊ fauſtinū ⁊ iouitā:q in car/
cere detinebāt̄ angelus domini ad ſe extra
ciuitatē adduxit:⁊ ab eis baptiſma q̄dā nu/
be aquā ꝓbente ſuſcepit. Et ecce ſubito co/
lūba de celo venit corpus ⁊ ſāguinē dn̄i de/
ferēs ea fauſtino ⁊ iouite tribuit.Dedit aūt
fauſtinus corpus ⁊ ſāguinē dn̄i Secūdo vt
ad Martianū deferret.Rediens igit̄ ſcd̄s
cū iā nox eēt:⁊ ad ripā padi veniſſet: ange/
lus dn̄i frenū accipiēs eq ſup padum ipſum
trāſuexit:⁊ vſq̄ꝫ terdonā i carcerē ad Mar
tianū eū itroduxit.Deditq̄ꝫ ſecūdus Mar/
tiano munus fauſtini: et ipſe illud ſumens
dixit.Corp⁹ ⁊ ſāguis dn̄i mecum ſit in vitā
eternam. Tunc ad mandatum angeli Se/
cundus de carcere exiuit:⁊ ad ſuū hoſpitiū
iuit. Poſt ħ martianus capitalē ſētētiā ex/
cepit: ⁊ Scd̄s corpus eius rapiēs ſepeliuit.
Qd̄ audiēs Sapricius ipʒ ad ſe vocauit:ei/
q̄ꝫ dixit.Quātū video xp̄ianum te eē ꝓfite/
ris: cui Secūdus.Uere xp̄ianū ꝓfiteor me
eē.cui Sapricius. Malā mortē deſideras
cui ſecūdus.Illa tibi potius debet̄.Cūq̄ꝫ ſa
crificare nollet iuſſit Sapricius eū expolia/
ri:ſtatiq̄ꝫ āgelus dn̄i affuit:⁊ veſtē ſibi para/
uit. Tūc ſapricius eū i eculeuʒ ſuſpenſuʒ tā
diu torqueri fecit: donec ei⁹ brachia a ſuis
cōpaginib⁹ ſoluerētur.Sʒ cū fuiſſʒ ſanitati
a dn̄o reſtitutus iuſſit eū i carcerem recludi
vbi cū eēt angelus dn̄i ad eū venit: eiq̄ꝫ di/
xit.Surge ſecunde:ſeq̄re me:⁊ ducā te ad
creatorē tuū.Tūc ipm̄ vſq̄ꝫ i ciuitatē aſtēſē
ꝑduxit:vt eū i cuſtodia:vbi erat Calocerus
⁊ ſaluator cū eo poſuit: quē vidēs ſecūdus
ad eius pedes ſe ꝓiecit.cui ſaluator noli ti/
mere ſecūde:qꝛ ego ſū dn̄s q te de oib⁹ ma/
lis eripiā:bn̄dicēſq̄ꝫ eis aſcēdit i celū. Ma/
ne igit̄ ſapricius ad carcerē miſit. Qui car/
cerē qdē ſignatū iuenerūt: ſecūdū vero nō
iuenerunt. Pergēs aūt ſapricius de terdo/
na ad ciuitatē aſtēſē: vt ſaltē Calocerū pu/
niret:iuſſit vt predictus Calocerus ſibi pre/
ſētaret̄.⁊ ecce nūciauerūt ſibi ꝙ ſcd̄s cū ca
locero eēt.Quo audito eos ad ſe adduci fe
cit:eiſq̄ꝫ dixit.Qm̄ dij nr̄i ſciūt vos eē cōtē/
ptores ſuos: vos iſimul mori volūt.Cū aūt
ſacrificare nollēt picē cū raſina liquari fecit
⁊ ſup eoꝝ capita fūdi:⁊ i os eoꝝ iactari. Illi
āt ħ tāq̄ꝫ aquā ſuauiſſimā cū magno deſide
rio bibebāt:⁊ voce clara dicebāt.Quā dul
cia faucibus meis eloqa tua dn̄e. Tūc Sa/
pricius ſup eos dedit ſniām vt ſecūdus i ci/
uitate aſtēſi decollaret̄. Callocer⁹ ꝟo albi/
ganū mitteret̄:⁊ ibidē puniret̄. Cū āt btūs
ſecūdus decollatus fuiſſet:ecce angeli dn̄i
corpus eius tulerunt ⁊ ipſū cū multis lau/
dibus et cautu ſepulture dederunt. Paſ/
ſus eſt autem tertio calendas aprilis.
¶ De ſancta Maria egyptiaca.

Aria egyptiaca q̄ peccatrix appellat̄. 47. annis in
heremo artiſſimā vitā duxit:quaʒ
circa annum dn̄i.cclxx.tꝑe Claudij itrauit.
Quidā aūt abbas noīe zozimas dū iordanē
trāſiſſet:⁊ heremū magnā ꝑcurreret ſi for/
te aliquē ſcm̄ p̄rem iueniret: vidit quādam
ambulātē nudo nigroq̄ꝫ corpore:⁊ ex īcen/
dio ſolis exuſto. Hec aūt erat Maria egy/
ptiaca:ſtatimq̄ꝫ hec fugam arripuit ⁊ zozi/
mas poſt eam velocius currere cepit: tunc
ait illa. Abba zozima qd me ꝑſeq̄ris? Igno/
ſce mihi nō poſſū faciē meā ad te cōuertere
eo ꝙ mulier ſim ⁊ nuda:ſed palliū tuū mihi
porrige vt poſſim ſine verecūdia te videre:
q ſe noīari audiēs ſtupefact⁹ paliū tribuit:⁊

in terrā pſtratus vt ſe benediceret rogauit.
Cui illa. Ad te pr̄ benedictio magis ſpectat
quē ſacerdotij dignitas exornat. Ille autē
vt audiuit φ nomē ⁊ officiū eiꝰ ſciret ampli
us mirabat̄ ⁊ ſe benedici obnixiꝰ pcabatur
Tunc illa. benedictus deꝰ redēptor aiarum
noſtrarū: cūqꝫ illa extēſis manibꝰ oraret vi/
dit eā quaſi vniꝰ cubiti mēſurā eleuari a ter
ra. Tunc ſenex dubitare cepit ne forte ſpiri
tus eēt ⁊ fingēdo orationē faceret. Cui illa.
Satiſfaciat tibi deꝰ q me peccatricē mulie/
rē imūdū ſpiritū exiſtimaſti. Tūc zozimas
illā p deū cōiurauit vt cōditionē ſuā ei nar
rare deberet. Cui illa. Igſce mihi pater qr
ſi tibi ſtatū meū narrauero velut a ſerpēte
territus fugies: ⁊ aures tue a ſermonibꝰ me
is cōtaminabūtur ⁊ a ſordibꝰ polluent̄: cūqꝫ
ille vehemēter iſtaret dixit. Ego fr̄ i egypto
nata ſū. iz°. etatis mee anno alexādriam ve
ni: ibiqꝫ. xvij. annis publice libidini me ſub/
ieci ⁊ nulli vllatenꝰ me negaui. Cū āt hoies
regionis illius p adorāda ſācta cruce hie/
roſolymā aſcēderēt: rogaui nautas vt me
ſecū permitterēt proficiſci: cum vero me de
naulo requirerent dixi. Nō habeo fratres
aliūd naulū: ſz p naulo corpus meū hēatis.
Sicqꝫ ſūpſerūt me ⁊ corpꝰ meuz nauli grā
habuerūt: cū āt hieroſolymā pueniſſez ⁊ p
adoranda cruce vſqꝫ ad fores eccleſie cum
alijs deueniſſē ſubito ⁊ inuiſibiliter repulſā
patior nec intꝰ itrare pmittor. Iterū āt atqꝫ
iterū pueni vſqꝫ ad limen ianue ⁊ ſubito in/
iuriā patiebar repulſe: cum tamē oēs liberū
hērēt aditū nec aliquod inuenirēt ipedimē/
tū. Rediens igit̄ ad me ⁊ cogitās φ hoc mi
hi ob ſcelerꝫ meorꝫ imanitatē acciderz pectꝰ
meū cepi manibꝰ tūdere: ⁊ lachrymas ama/
riſſimas fūdere ⁊ a cordis itimo grauit̄ ſuſpi
rare. Reſpiciēſqꝫ vidi ibi imaginem beate
virginis marie. Tūc ipſā lachrymabilit̄ exo
rare cepi vt peccatorꝫ meorꝫ veniā ipetra/
ret: ⁊ ad adorandā crucē ſanctā me intrare
permitteret: promittens me ſeculo abrenū
ciaturā ⁊ decetero caſte manſurā: cūqꝫ hic
oraſſem ⁊ in nomine beate virginis fiduciā
recepiſſez fores iterū eccleſie adij ⁊ ſine ali/
quo ipedimēto eccleſiā intraui: cū āt ſāctā
crucē deuotiſſime adoraſſē qdam mihi tres
nūmos tribuit de qbꝰ tres panes emi. Audi
uiqꝫ vocē dicētē mihi. Si iordanē trāſieris
ſalua eris. Iordanē igit̄ trāſiui ⁊ i hūc deſer
tū veni: vbi q̄dragitaſeptē ānis nullū peni/
tus hoiez videns māſi. Illi āt tres panes q̄s
mecū detuli iſtar lapidis p tempora durue
runt: ⁊ q̄dragitaſeptē ānis mihi ex eis come
dēdo ſuffecerūt: veſtimēta āt mea iādudūz
putrefacta ſūt. decē ⁊ ſeptē ānis iſ̄ deſto a
tētationibꝰ carnalibꝰ moleſtata fui: ſz nūc p
dei grāz oēs vici. Ecce oia opa mea tibi nar
raui ⁊ rogo vt p me ad deū pces fūdas. tūc
ſenex ad terrā pſtratꝰ i famula ſua dñz be/
nedixit. Cui illa. Obſecro te vt i die dñice
cene ad iordanē redeas ⁊ corpus dominicū
tecū feras. Ego ibidē tibi occurrā ⁊ de ma/
nu tua corpꝰ ſacrū ſuſcipiā. Nā a die q̄ huc
veni cōmunionē dñi nō accepi. Rediēs igi
tur ſenex ad monaſterium euoluto āno dū di
es dñice cene appropīquaret: tulit corpus
dñicū ⁊ vſqꝫ ad ripā iordanis veniēs ex alia
parte ripe mulierē ſtātē pſpexit. Que ſup
aq̄s facto crucis ſignaculo iuit. ⁊ ad ſenem
vſqꝫ puenit. Quā vidēs ſenex obſtupuit: et
ad pedes eiꝰ hūilit̄ ſe pſtrauit. Cui illa. Uide
ne feceris cū ſacramēta dñica penes te ha/
beas ⁊ ſacerdotij dignitate refulgeas: ſz ob
ſecro vt ſequēti āno ad me pr̄ redire digne
ris. Tūc illa facto ſigno crucis ſup iordanis
aq̄s iuit ⁊ heremi ſolitudinē petiuit. Senex
hō ad ſuū mōaſteriū rediēs ſequēti āno ad
locū iꝗ pmo ſecū locutus fuerat venit: ⁊ eā
ibidē expiraſſe reperit: q lachrymari cepit ⁊
ipāz tāgere ñ pſūpſit: dixitqꝫ itra ſe. Ego q/
dē corpuſculū ſācte ſepelire volebā: ſed ti/
meo ne h̄ ſibi diſpliceat. Hoc eo cogitante
vidit iuxta caput ſuū lr̄as i terra deſcriptas
ita cōtinētes. Sepeli zozima Marie corpu
ſculū: redde terre puluerē ſuū: ⁊ ora p me
ad dñz: ad cuiꝰ pceptū ſcda die aplis relīq
h̄ ſeculū. Tūc ſenex p certo cog̃uit φ mox
vt dñi ſacramētū accepit ⁊ ad deſertum re
dijt vitam finiuit. Illudqꝫ deſertum qd zo/
zimas p triginta dierꝫ ſpacia vix ambulauit
illa in vna hora percurrit ⁊ ad deum migra
uit. Cumqꝫ ſenex terram foderet: ſed ne/

quiret: vidit leonem ad ſe venientem man/
ſuete: dixitqꝫ illi. Sancta hec mulier prece/
pit ſepeliri corpus ſuū: ⁊ qr ego ſū ſenex fo/
dere non poſſū: nec etiā aptū hēo ferramē/
tū. Tu ergo terrā fode vt poſſimꝰ eius cor/
pus ſanctiſſimū ſepelire: tūc leo cepit fode/
re ⁊ aptā foueā pparauit Quo pacto leo vt
agnꝰ māſuetꝰ abijt: ⁊ ſenex ad ſuū monaſte/
riū glificās deū venit. ¶ De noie ſci georgij

Eorgius dicitur a geos qd ē terra
⁊ orge qd ē colere: quaſi colēs ter/
ram. i. carnē ſuā. Auguꝰ. āt in li°. de
trinitate. dicit φ bona terra ē altitudine mō
tiū: tēpamēto colliū: planitie cāporꝫ. Prima
enim ē bona ad virētes herbas: ſcda ad vi/
neas. tertia ad fruges. Sic beatꝰ Georgius
fuit altus deſpiciēdo iferiora: ⁊ idō habuit vi
rorē vel viriditatē puritatis: tēperatꝰ p di/
ſcretionē: ⁊ idō hūit vinū interne iocūditatis
planus p humilitatē: ⁊ idō ptulit fruges bo
ne opationis. Uel dicit̄ a gerar qd ē ſacruz
⁊ gyon qd ē arena: quaſi ſacra arena. Fuit
eñi arena qr pōderoſus morꝫ grauitate: mi/
nutus humilitate: ⁊ ſiccꝰ a carnali volupta/
te. Uel dr̄ a gerar qd ē ſacrꝫ ⁊ gyō qd ē lucta
tio: q̄ſi ſacer luctator: qr luctatus ē cū dra/
cone ⁊ carnifice. Uel Georgius dr̄ a gero
qd ē pegrinus ⁊ gir precioſus: ⁊ ys ꝯſiliator
Iſte. n. fuit pegrinus i cōtēptu mūdi: pcio/
ſus in corona martyrij: ⁊ cōſiliator i pdicatio
ne regni. Eius legēda iter ſcripturas apo/
criphas i niceno cōcilio cōnumerat̄: ex eo
φ eius martyriū certā relationē nō hēt. Nā
i calendario Bede dr̄: φ ſit paſſus i pſida ci
uitate dioſpoli Alibi legit̄ φ qeſcit i ciuitate
dioſpoli que pꝰ lidda vocabat̄: ⁊ eſt iux̄ Io
pen. Alibi legit̄ φ paſſus ſit ſub Dioclitiāo.
⁊ maximiano ipatoribꝰ Alibi φ ſub diocliti/
ano ipatore pſarꝫ pñtibꝰ lxx. regibus ipij ſui
Hic āt φ ſub Daciano pſide: ipantibꝰ Diocli
tiano ⁊ Maximiano. ¶ De ſācto Georgio.

Eorgiꝰ tribunꝰ genere ca/
padox puenit q̄daz
vice i puinciam libie i ciuitate que
dr̄ ſilena: iuxta quā ciuitatē erat ſtagnū in/
ſtar maris: i quo draco peſtifer latitabat q
ſepe populū cōtra ſe armatū i fugā ꝯuerte/
rat: flatuqꝫ ſuo ad muros ciuitatis accedēs
oēs ificiebat. Quapp cōpulſi ciues duas
oues ſibi quotidie dabāt vt eius furorē ſe
darēt: alioqn ſic muros ciuitatis iuadebat ⁊
aerē ificiebat φ plurimi iteribāt. Cū g̃ iam
oues pene deficerēt maxime cū harꝫ copiā
hēre nō poſſēt: inito cōſilio ouē cuz adiūcto
homine tribuebāt. Cū igit̄ ſorte oium filij ⁊
filie hoiuz darent̄ ⁊ ſors nemiez exciperet:
⁊ iā pene oēs filij ⁊ filie populi eēnt cōſūpti
quadā vice filia regis vnica ſorte eſt depre
henſa ⁊ draconi adiudicata: tūc rex cōtriſtatꝰ
ait. tollite aurꝫ ⁊ argētū ⁊ dimidiū regni mei
⁊ filiā meā mihi dimittite ne taliter moriat̄
Cui ppl's cū furore rñdit. Tu o rex h̄ edictū
feciſti: ⁊ nūc oēs pueri nr̄i mortui ſūt: ⁊ tu vis
filiā tuā ſaluare? niſi i filia tua ꝯpleueris qd
in alijs ordinaſti ſuccēdemꝰ te ⁊ domū tuaz
Qd rex vidēs cepit filiā ſuaz flere dicens.
Heu me filia mea dulciſſima qd de te faciā
aut qd dicā? qñ plꝰ videbo nuptias tuas?
Et cōuerſus ad populū dixit. Oro vt idu/
cias octo dierꝫ lugēdi mihi filiam tribuatis.
Qd cū populus admiſiſſet: i fine octo dierꝫ
reuerſus populꝰ ē cū furore dicēs. Quare
pdis populū pp filiā tuam? En oēs afflatu
draconis morimur. Tūc rex vidēs φ ñ poſ
ſet filiā liberare iduit eā veſtibꝰ regalibꝰ: ⁊
āplexatꝰ eā cū lachrymis dixit. Heu me fi/
lia mea dulciſſima: de te filios in regali gre
mio nutrire credebā ⁊ nūc vadis vt a draco
ne deuoreris. Heu me filia mea dulciſſima
ſperabā ad tuas nuptias pncipes inuitare:
palatiū margaritis ornare: tīpana ⁊ organa
audire: ⁊ nūc vadis vt a dracone deuoreris
Et deoſculās dimiſit eā dicēs. vtinā filia mea
ego an̄ te mortuꝰ eēz q̄ te ſic amiſiſſē. tūc il/
la pcidit ad pedes pr̄is petēs ab eo bñdicti/
onē ſuā. Quā cū pr̄ cū lachrymis bñdixiſſz
ad lacū pceſſit: quā btūs Georgiꝰ caſu ide
trāſiēs vt plorātē vidit eā qd hēret iterroga
uit. Et illa. Bone iuuenis velociter equum
aſcēde ⁊ fuge ne mecum pariter moriaris.
Cui Georgiꝰ. Noli timere filia ſed dic mihi
qd hic pſtolaris oi plebe expectante. Et illa.
vt video bone iuuenis magnifici cordis es
tu: ſz cur mecū mori deſideras? fuge velocit̄

Cui Georgi⁹. Hic ego nõ diſcedã donec mi
hi qd habeas itimabis. Cũ ḡ totũ ſibi expoſu
iſſet: ait Georgi⁹. Filia noli timere: qꝛ i xp̃i
noīe te iuuabo. Et illa. Bone miles mecum
nõ pereas: ſufficit. n. ſi ſola pereã: nã me libe
rare nõ poſſes ⁊ mecũ perires. Dũ hec loq̃-
rent̃ ecce draco veniẽs caput de lacu leua-
uit. Tũc puella tremefacta dixit. Fuge bo
ne dñe fuge velociter. Tũc Georgi⁹ equũ
aſcẽdens ⁊ cruce ſe muniẽs draconẽ cõtra
ſe aduenientẽ audacter aggredit̃ ⁊ lãceã for
titer vibrãs ⁊ ſe deo cõmẽdãs ipm̃ grauiter
vulnerauit: ⁊ ad terrã deiecit: dixitq; puel-
le. Proijce zonã tuã in collũ draconis nihil
dubitãs filia. Qð cũ feciſſ; ſeq̃bat̃ eã velut
mãſuetiſſim⁹ canis. cũ ḡ eũ i ciuitatẽ duceret
populi h̃ videtes p montes ⁊ foueas ceperũt
fugere dicẽtes. Ueh nobis q̃a iã oẽs peribi
mus. Tũc beat⁹ Georgi⁹ ãnuit eis dicens.
Nolite timere. ad hoc. n. me miſit dñs de⁹
ad vos vt a penis vos liberarem draconis.
Tñmodo i xp̃m credite ⁊ vnuſq̃ſq; veſtrũ
baptizet̃: ⁊ draconẽ iſtũ occidã. Tũc rex ⁊
oẽs ppl̃i baptizati ſũt. Beat⁹ autẽ Georgi⁹
euaginato gladio draconẽ occidit: ⁊ ipm̃ ex
ciuitatẽ efferri p̃cepit. Tũc q̃tuor paria boũ
ip̃z i magnũ cãpũ foras duxerũt. Baptizati
aũt ſunt i illa die vigiti millia hoĩuz exceptiſ
paruulis ⁊ mulierib⁹. Rex aũt i honore btẽ
Marie ⁊ bti Georgij eccleſiã mire magni-
tudinis cõſtruxit: d cui⁹ altari fõs viu⁹ ema
nat: cui⁹ pot⁹ oẽs lãguidos ſanat: rex ĩo ifi
nitã pecuniã btõ Georgio obtulit: quaz ille
recipe nolẽs paupib⁹ eã dari p̃cepit. Tunc
Georgi⁹ regẽ de q̃ttuor breuiter iſtruxit. ſ.
vt eccl̃iaꝝ di curã haberet. Sacerdotes ho
noraret. Diuinũ officiũ diligẽter audiret: ⁊
ſemp paupeꝝ memor eẽt. Oſculato aũt re-
ge idẽ receſſit: In aliqb⁹ tñ libris legit̃ q dũ
draco ad deuorandũ puellã pgeret: Geor-
gi⁹ ſe cruce muniuit ⁊ draconẽ aggrediẽs i-
terfecit. ¶ Eo tp̃e ipãtib⁹ diocliciano ⁊ maxi
miano ſub p̃ſide daciano tãta pſecutio xp̃ia
noꝝ fuit vt ifra vnũ mẽſe. xvij. M. marty-
rio coronarent̃: Uñ iter tot tormẽtoꝝ gene-
ra m̃lti xp̃ianoꝝ d̃ficiebãt ⁊ idolis imolabãt
Qð videẽs ſcũs Georgi⁹ tact⁹ dolore cordis
itriſec⁹ oĩa q̃ habebat diſpſit: militarẽ habitũ
abiecit: chriſtianoꝝ habitũ iduit: ⁊ i mediũ p-
ſiliẽs exclamauit. Oẽs dij gentiũ demonia
dñs aũt celos fecit. Cui preſes iratus dixit.
Qua preſũptõe audes deos nr̃os demonia:
appellare? Dic tñ vnde es tu: aut quo noĩe
voceris. Cui Georgi⁹ ait. Georgi⁹ vocor ex
nobili cappadocũ pſapia ort⁹ paleſtinã vero
xp̃o fauẽte deuici: ſ; oĩa deſerui vt ſeruire
poſſem liberius deo celi. Cum aũt preſes eũ
ad ſe iclinare ñ poſſ; iuſſit eũ i eculeũ leuari
⁊ mẽbratim corp⁹ ei⁹ vngulis laniari. Appo
ſitis iſup ad latera facib⁹ patẽtib⁹ viſceꝝ ri
mis ſale plagas ei⁹ fricare iuſſit. Eadẽ; no-
cte dñs cũ igẽti luie ei apparuit: ⁊ ipſũ dulci
ter cõfortauit. Cui⁹ melliflua viſitatiõe ⁊ al
locutiõe ſic cõfortat⁹ ẽ vt p nihilo duceret
cruciat⁹. Uidẽs dacian⁹ q eũ penis ſupare
nõ poſſ; quẽdã magu; acceſſiuit: eiq; dixit
Chriſtiani ſuis magicis artib⁹ tormẽta letifi
cãt: ⁊ deoꝝ nr̃oꝝ ſacrificia puipendũt. Cui
magus. Si artes ei⁹ ſupare nequero capi-
tis reus ero. Ipe igit̃ maleficijs ſuis iniectis
⁊ deoꝝ ſuoꝝ noĩb⁹ iuocatis venenũ vino im
miſcuit: ⁊ ſãcto Georgio ſumendũ porrexit
Cõtra qð vir dei ſignũ crucis edidit: hauſto
q; eo nil leſionis ſenſit: Rurſu; mag⁹ priore
forti⁹ venenũ immiſcuit: quod vir dei ſigno
crucis edito ſine leſiõe aliq̃ totũ bibit. Quo
viſo mag⁹ ſtatĩ ad pedes ei⁹ cecidit: veniam
lamẽtabiliter petijt: ⁊ ſe xp̃ianũ fieri poſtu-
lauit: quẽ mox iudex d̃collari fecit. Seq̃nti
die iuſſit georgium poni in rota gladijs his
acutis vndiq; circũſepta: ſ; ſtatĩ rota fran
git̃: ⁊ georgi⁹ illeſus penit⁹ iuenit̃. Tũc ira
tus preſes iuſſit eũ i ſartaginẽ plumbo lique
facto plenam pijci. Qui facto ſigno crucis
i eam itrauit: ſ; v̾tute dei cepit i ea quaſi i bal
neo refoueri. Qð videẽs dacian⁹ cogitauit
eũ emollire blanditijs quẽ minis ſupare nõ
poterat vl̃ tormentis. Dixitq; illi. Uides fili
georgi q̃;te manſuetudinis ſũt dij nr̃i: q̃ te
blaſphemũ tã patiẽt̃ ſuſtinẽt parati nihilo-
min⁹ ſi ↄuerti volueris idulgere. Age ḡ dile
ctiſſime filij qð hortor vt ſupſtitõe relicta di
is nr̃is ſacrifices vt magnos ab ipis ⁊ a nob
ↄſeq̃ris honores. Cui geor. ſubridẽs ait. Ue
q̃d a principio non magis mihi pſuaſiſti blã-
dis ſermonib⁹ q̃; tormẽtis? Ecce parat⁹ ſum
facere quod hortaris. Hac dacianus pmiſ
ſione deluſus let⁹ efficitur. Juſſitq; ſub vo
ce preconis vt omnes ad ſe conuenirent ⁊
Georgium tãdiu reluctãtẽ tandẽ cedere ⁊
ſacrificare viderẽt. Ornata igitur tota ciui
tate pre gaudio cũ georgius idolorũ tẽplu;
ſacrificaturus intraret: ⁊ oẽs ibidẽ gauden
tes aſtarent: flexis genib⁹ dñm exorauit: vt
tẽplũ cũ idolis ſic oĩno deſtrueret q ad ſui
laudẽ populi cõuerſionẽ nihil de eo penitus
remaneret. Statiq; ignis de celo deſcẽdẽs
tẽplũ cũ dijs ⁊ ſacerdotib⁹ cõcremauit: ter-
raq; ſe aperiẽs oẽs eoꝝ reliquias d̃glutiuit
Hic exclamat Ambro. in prefatione dicẽs
Georgius fideliſſimus miles xp̃i dũ xp̃iani-
tatis pfeſſio ſilentio tegeretur ſolus inter
xp̃icolas intrepidus dei filiũ ẽ cõfeſſus. Cui
⁊ tantã fidei cõſtãtiã gratia diuina conceſ-
ſit vt ⁊ tyrãnice poteſtatis p̃cepta ↄtẽneret
⁊ innumerabiliũ nõ formidaret tormẽta pe
narũ. O felix inclit⁹ dñi preliator quẽ nõ ſo
lum tẽporalis regni blanda nõ perſuaſit p-
miſſio: ſed pſecutore deluſo ſimulacrorum
eius portẽta in abyſſũ deiecit. Hec Ambro.
Hoc audiens dacianus Georgiũ ad ſe ad-
duci fecit. eiq; dixit. Que ſũt maleficia tua
peſſime hominũ qui tñ facin⁹ cõmiſiſti? Cui
Geor. Ne credas rex ſic eẽ: ſ; mecu; perge
⁊ iterũ me imolare vide. Cui ille. Intelligo
fraudẽ tuã: qꝛ vis me facere abſorberi ſicut
tẽplum ⁊ deos meos abſorbere feciſti. Cui
Georgi⁹. Dic mihi miſer: dij tui: qui iuuare
ſe nõ potuerũt quomõ te iuuabũt? Iratus
rex nimis dixit Alexandrie vxori ſue. Defi-
ciẽs moriar: qꝛ ab h̃ hoĩe me ſupatu; cerno.
Cui illa. Tyrãne crudelis ⁊ carnifex nũq̃d
nõ dixi tibi ſepi⁹ ne xp̃ianis moleſt⁹ eſſes q̃a
deus eoꝝ pro ipſis pugnaret? Et nũc ſcias
me velle fieri xp̃ianã. Stupefact⁹ rex ait.
heu prohdolor: nũq̃d ⁊ tu es ſeducta? Fe-
citq; eã p capillos ſuſpendi ⁊ flagellis duriſ
ſime cedi. Que dum cederetur dixit Geor-
gio. Georgi lumẽ veritatis quo putas pue
niã nõdũ aqua baptiſmi renata? Cui Geor
gius. Nihil heſites filia: qꝛ ſãguinis tui effu-
ſio baptiſmus tibi reputabit̃ ⁊ corona. Tũc
illa orãs ad dominũ emiſit ſpiritũ. Huic at-
teſtatur Ambro. in prefatione dicẽs. Ob h̃
⁊ gentiũ regina perſarum crudeli a viro di-
ctata ſentẽtia nõdum baptiſmi gratiã cõſe-
cuta glorioſe paſſiõis meruit palmã. Unde
nec dubitare poſſum⁹ q roſea pfuſa ſãgui-
nis vnda reſeratas poli ianuas igredi meru
it regnũq; poſſidere celoꝝ. Hec Ambroſi-
us. Sequẽti vero die Georgius talẽ acce-
pit ſententiã: vt per totã ciuitatẽ traheret̃:
poſtmodũ capite puniretur. Orauit autem
ad dominũ vt quicũq; eius iploraret auxili
um petitionis ſue conſequeretur effectum
Diuina autẽ vox ad eum venit q ſic fieret
vt orauit: cõpleta oratiõe capitis abſciſiõe
martyriũ cõſumauit ſub Dioclitiano ⁊ maxi
miano: q̃ ceperũt circa ãnũ dñi. 287. Dacia-
nus ãt cũ de loco in quo decollat⁹ ẽ ad pa-
latiũ rediret: ignis dei de celo cecidit: ⁊ ip̃z
cũ miniſtris ſuis ↄſũpſit. ¶ Refert grego. tu
ronẽſis q cũ q̃dã quaſdã reliq̃as ſãcti Geor
gij deferrẽt: ⁊ in quodã oratorio hoſpitati
fuiſſent: mane nullatenus capſam mouere
potuerunt: donec ibidem reliquiarum par-
ticulã dimiſerũt. ¶ Legitur i hiſtoria anthio
cena: q cũ xp̃iani ad obſidendum hieruſalẽ
pergerent quidam iuuenis ſpecioſiſſimus
cuidam ſacerdoti apparuit: qui ſanctu; Ge
orgium chriſtianorum ducem eſſe ſe dicens
monuit: vt eius reliquias ſecum in hieruſa-
lẽ deportarent ⁊ ipſe cum eis eſſet. Cũ aũt
hieruſalem obſediſſent: ⁊ ſaracenis reſiſten
tibus per ſcalas aſcendere non auderent:
beatus Georgius armis albis indut⁹ ⁊ cru-
ce rubea inſignitus apparuit innuens vt
poſt ſe ſecuri aſcenderent ⁊ ciuitatem obti-
nerẽt. Qui ex h̃ animati ceperũt ciuitatẽ et
ſaracenos occiderũt. ¶ De noĩe ſci marci.

Arcus interpretatur ſublimis mã-
dato: certus declinatus ⁊ amatus
Sublimis mandato ratione perfe-
ctionis in vita: quia non ſolum ſeruauit mã
data communia ſed etiam ſublimia ſicut ſũt
conſilia: Certus ratione certitudinis in do-
ctrina: quia doctrinam euangelij ſui cer-
tam tradidit: vtpote quam a Petro ma-

gīſtro ſuo didicit. Declinatus rōne ꝓfunde
humilitatis. Nā ꝓpter nimiam humilitatez
pollicē ſibi amputaſſe dr̄: vt ſacerdotio re/
probus haberet̄. Amarus rōe pene acerbi
tatis: qꝛ vbiqꝫ per ciuitatē tractus fuit: ⁊ in/
ter hec tormēta ſpm̄ tradidit. Uł Marcus
dr̄ a marco qui eſt malleꝰ maior q̄ q̄dē eodē
ictu ferrū domat: melodiam generat: icudē
firmat. Sic marcus vnica doctrina ſui euā
gelij domat hereticorum perfidiaz: dilatat
laudem diuinam: confirmat eccleſiam.

❡ De ſancto Marco euangeliſta.

Marcus euāgeliſta leuiticꝰ ge/
nere ⁊ ſacerdos petri
apl̄i i baptiſmate filius atqꝫ i diuino ſermōe
diſcipulus cū ipſo btō Petro romaz ꝓfectꝰ
ē. cū aūt petrus ibidē euangeliū predicaret
rogauerūt fideles q̄ erant rome btm̄ Mar/
cū vt euāgeliū ad ꝑpetuā fideliū memoriā
deberet conſcribere. Qđ ill'e q̄dē vt ex ore
magr̄i ſui beati petri audiera. fideli ſtilo cō/
ſcripſit. Petrus aūt illud diligēter exami/
nās vbi oēm veritatē plene cōſpexit: recipi
endū ab oībꝰ fidelibus approbauit. Uidēs
autē Petrus marcū ꝯſtātē i fide: ipm̄ aqui/
legiā deſtinauit: vbi verbū dei predicās in/
numeras gētiū multitudines ad fidē xp̄i cō
uertit: ac euāgeliū ſuū ibidē cōſcripſiſſe dr̄:
qđ q̄dē vſqꝫ hodie i aquilegiēſi eccleſia oſtē
dit̄ ⁊ deuotiōe cōgrua reſeruat̄. Tādē bea
tus Marcus aq̄legiēſē ciuē. ſ. hermagorā
quē ad fidē xp̄i cōuertit: ac romā ad petruz
adduxit: vt eum aquilegie in epiſcopum cō
ſecraret. Suſcepto itaqꝫ hermagoras pōti/
ficatus officio: cū aquilegiēſē eccleſiaz opti
me gubernaſſet: tādē ab īfidelibꝰ capitur ⁊
ibidē martyrio coronat̄. Marcus vero a btō
petro alexādriā miſſus ē: ⁊ ibi p̄mus v̄bū dı̄
ꝑdicauit. In p̄mo āt itroitu ſuo i alexādriaz
vt ait philo diſertiſſimus iudeoꝝ: maxima
multitudo i fide ⁊ deuotiōe ⁊ cōtinētie obſ/
uatiōe adunata ē. Papias quoqꝫ hieropo/
litanus ep̄s valde p̄clara eiꝰ p̄conia p̄cipuo
delucidat ſtilo. Petrus vero damaſce. ſic ait
de eo. Tātā ei dēs apđ alexādriā grāz ꝓrero
gauit: vt oēs q̄ tūc ad fidei rudimēta cōflue
rēt: mox ꝑ cōtinētiā ac totius ſcē cōuerſatio
nis inſtātiā tāqꝫ ad monaſtice ꝑfectiōis faſti
giū ꝑuolarēt. Ad qđ nō mō miraculoꝝ ꝓdi/
gijs: nō mō predicatiōis elogis: ſꝫ ēt eximijs
ꝓuocabat exēplis. Et īfra. Fert̄ ē āt vt pꝰ
mortē petri ad italiā deinde ſit reuerſus: vt
terra i q̄ datū ē ſibi euāgeliū ſcribere ſacraſ
mereret̄ eiꝰ reliq̄as poſſidere. Btā es o ale/
xādria triūphali ſāguine purpurata. Fe/
lix ⁊ tu italia corporis huius theſauro diues
effecta. Tāte āt hūilitatis dr̄ fuiſſe: vt polli
cē ſibi amputauerit: ne ad ordinē ſacerdotij
poſſꝫ hūano iudicio ꝓmoueri. Uerūtamen
diſpoſitio dei ⁊ auctoritas ſci petri preualu
it: q̄ ipſū alexādriā ep̄m deſtinauit. Mox āt
vt alexādriā ē igreſſus ſubito calciamentū
eiꝰ ruptū ē atqꝫ ſolutum. Qđ i ſpū itelligēs
ait. Uere expeditū fecit dn̄s iter meuz: nec
me ſathanas impedire poterit: quē ab operi
bus mortuis dn̄s iā abſoluit. Uidēs āt mar/
cus quēdā ſutorē vetera conſuētē eidē cal/
ciamētū tradidit corrigēdū. Qđ cū faceret
ſiniſtrā manū grauiter vulnerauit: ac fortit̄
exclamare cepit. Unus deus. Quo audito vir
dei ait. Uere ꝓſperū fecit dn̄s iter meum.
Factoqꝫ luto ex ſputo manū eius vnxit: et
cōtinuo ſanitatem recepit. Uidēs homo ille
tātā eiꝰ efficaciam: in domum ſuam illū itro
duxit: ⁊ q̄s eēt vel vnde ꝑcūctari cepit. At il
le ſe dn̄i Ihu ſeruū cōfeſſus eſt. Cui ille ait.
Uellē ego videre eū. Et Marcus. Ego eū
tibi demōſtrabo. Incipiēſqꝫ Marcus xp̄m
ei euangelizauit ⁊ ipſum cū tota domo ſua
baptizauit. Audiētes autez viri ciuitatis il/
lius quendam galileum qui deorum ſacrifi/
cia cōtēneret aduenīſſe: ei inſidias poſuerūt
quod ille cognoſcens hominem illum quem
curauerat qui dicebatur Anianus ibidem
epiſcopum ordinauit: ⁊ ipſe penthapolim ꝑ/
rexit: ⁊ cum ibidem duobus annis ſtetiſſet:
iterum alexandriam redijt: qui ⁊ iuxta ma/
re i rupibus eccleſiā conſtruxerat in loco q̄
dr̄ bucculi: ⁊ fideles ibidez multiplicatos ī/
uenit. Pontifices autem templorum eum
cōprehēdere conabāt̄. Cū aūt in ſolēnitate
paſcali btūs Marcus miſſā celebrarēt cō/
uenerunt illuc oēs: ⁊ fune in collo eiꝰ miſſo
ipſum per ciuitatem trahebant dicentes.
Trahamꝰ bubalū ad loca bucculi. Carnes
āt eius i terrā fluebāt: ⁊ ſanguine lapides ri
gabantur: Poſt hoc in carcere recludit̄: et
ibidē ab angelo confortatur. Sed ⁊ ipſe do
minus ieſus xp̄s eū viſitauit: eūqꝫ conforta
uit dicens. Pax tibi Marce euāgeliſta me
us: noli timere qꝛ ego tecū ſū vt eruam te.
Mane ḡ facto funē iteꝝ collo eiꝰ imittūt: ⁊
huc illucqꝫ raptim euz trahūt exclamātes.
Trahite bubalū ad locū bucculi: Ipe āt dū
traheret̄ grās agebat dicēs. In manꝰ tuas
dn̄e cōmēdo ſpiritū meū. Et hoc dicēs ſpi
ritum exalauit ſub Nerone: q̄ cepit circa
annū dn̄i. 57. Cū āt pagani eū vellent cōbu
rere ſubito aer perturbat̄: grando exoritur
tonitrua intonāt: fulguraqꝫ corruſcāt: ita
vt quilibet euadere niteretur: ⁊ ſāctū corpꝰ
ibidē itactū reliquerūt. Chriſtiani vero cor
pus eiꝰ rapuerūt ⁊ in eccleſia cū omni reue
rētia ſepelierūt. ❡ Fuit āt forma .b. Marci
huiuſmodi: longo naſo: ſubducto ſupercilio
pulchris oculis: recaluaſter: ꝓlixa barba:
habitudinis optime: etatis medie: canis aſꝑ
ſus: affectione continēs: grā dei plenꝰ. Bea
tus āt Ambro. de eo ſic ait. Dū .b. Marcus
inumeris corruſcaret miraculis: cōtigit vt
ſutor cui calciamētū tradiderat corrigendū
ſiniſtrā ſibi in eius labore pertūderet manū.
Hic cū iflicto vulnere vnꝰ deꝰ clamauit: dı̄
famulus audiēs letꝰ affuit: lutū āt ex ſputo
factū accepit eiuſqꝫ manū inunxit: ſanamqꝫ
illico reddidit: ⁊ labori ecōtra dedit. Illius
nēpe cuiꝰ p̄dicabat euangeliū ſimul imitat̄
miraculū ceci videlicet a natiuitate illumi/
nati a dn̄o factū. Hec ambro. Anno aūt ab
incarnatione dn̄i quadringēteſimo ſexage/
ſimo ſeptimo tēpore Leonis iperatoris Ue
neti corpus ſancti Ma ci de alexādria Ue
netias tranſtulerūt: vbi eccleſia i ho..ore ſā
cti marci mire pulchritudinis fabricata eſt.
Quidā nāqꝫ mercatores veneti q̄ alexādri/
am perrexerant duos p̄ſbyteros cuſtodes
corporis ſancti marci p̄cibus ⁊ ꝓmiſſionibꝰ
induxerunt vt occulte corpus illud tolli ꝑ/
mitterent ⁊ venetias tranſportarent. Ueꝝ
cū corpus de tumulo leuaret̄: tantꝰ odor to
tā alexandriā ſic perfudit: vt oēs vn̄ tāta ꝓ/
diret odoris ſuauitas mirarēt̄: cū āt nauiga
rent ⁊ qualiter corpꝰ ſancti marci deferrēt
alijs nauibus reuelaſſēt: vnꝰ illoꝝ ait. For/
ſitan alicuius egyptij corpus vobis datum
defertis ⁊ ſancti marci corpus vos deferre
putatis. Continuo igit̄ nauis i qua erat cor/
pus ſancti Marci per ſeipſā mira celerita/
te ſe vertit ⁊ in nauē i qua ille reſidebat īſur
gens lateris partē fregit: nō p̄us illā dimit/
tēs donec oēs ſe ibidē corpꝰ eē beati Mar
ci credere acclamarēt. Cū quadā nocte na/
ues curſu velociſſimo ducerēt̄: ⁊ naute tē/
peſtate cōquaſſari ⁊ tenebris obuoluti quo
pergerēt ignorarēt: ſanctꝰ Marcꝰ cuidam
monacho cuſtodi corporis ſui apparuit di/
cens. Dic oībꝰ iſtis vt velociter vela depo/
nant: qꝛ nō lōge a terra diſtāt. Quibꝰ depo/
ſitis mane facto ſe iuxta quādā iſulā iuene
runt. Uerum cū ꝑ littora diuerſa tranſirēt
⁊ ſanctum theſaurū oībus occultarent: ve
nientes icole cōclamabāt. O q̄ꝫ beati eſtis
qui ſācti marci corpꝰ portatis. Sinite vt ipꝫ
ſupplicit̄ adoremꝰ. ❡ Quidā nauta adhuc
oīno incredulus a demone arripit̄: ⁊ tādiu
vexat̄ donec ad corpus ſācti adductꝰ ſe cre
dere ꝯfiteret̄. Qui liberatꝰ gl̄iā deo dedit ⁊
beatū marcū in deuotione magna deiceps
habuit. Quodā tēpore dū corpꝰ ſancti mar
ci itra quādā colūna de lapidibꝰ marmoreiſ
factā paucis cōſcijs eēt repoſitū: vbi cauti/
us ſeruaret̄ cōtigit vt teſtibꝰ illis ex hac lu/
ce ſublatis nemo vbinā ſanctꝰ eēt theſaurꝰ
poſſet cognoſcere: nec aliq̄bꝰ īdicijs inueni/
re. Fit ex hoc planctꝰ i clericis: deſolatio in/
gēs in laicis: meror iminet vniuerſis. For/
midabat ſiquidē plebs deuota ne patronꝰ
tā inclytus furtiue fuiſſet ſublatꝰ. Ideoqꝫ
ieiuniū ſolēne īdicit̄: ꝓceſſio ſolēnior ordina/
tur. Et ecce cūctis vidētibꝰ ⁊ ſtupētibꝰ lapi/
des a colūna ꝓſiliūt: ⁊ arcā vbi corpus eius
latebat oībꝰ euidēter oſtendunt. Mox deuo/
tas laudes agūt creatori oium q̄ ſuū eis di/
gnatꝰ ē reuelare patronū. Sicqꝫ dies illu/
ſtrata tāti ꝓdigij gloria annis decurrētibꝰ
poſteris fit feſtiua. Quidam libri habent ēt
ſubſcripta miracula. Circa ānuz dn̄i .1241.
apud papiā i ꝯuētu ordinis fratrū p̄dicato/

rū fuit qdā frater religioſus ac ſācte vite
Julianus nomine:natione fanētinꝰ iuuenis
corpore:ſed canꝰ mēte q̄ i īfirmitate vltima
elaborās cū priorē domꝰ ſup ſtatu ſuo req/
reret:⁊ ille mortē ſibi vicinā īminere dicerꝫ
ſtatim facie exhilaratꝰ ⁊ manibꝰ ⁊ toto cor/
pore plaudēs clamare cepit.Date locū frēs
qꝛ p̄ nimia letitie abundātia iā proſiliet aīa
extra corpus ex eo ꝙ tā iocūdos rumores
audiui. Et eleuatis in celū manibus dicere
cepit. Educ de carcere aīam meā ⁊c̄. Infe/
lix ego hō qs me liberabit de corpore mor/
tis huiꝰ. Inter hec ille leui ſōno obdormiēs
vidit.b. Marcū ad ſe veniſſe:⁊ ſe iuxta eiꝰ
lectulū collocaſſe. Et ecce vox facta eſt ad
eū dicēs. Quid ibi agis o Marce? Et ille.
Ad morientē iſtū acceſſi qꝛ deo eiꝰ miniſteri
uꝫ ē acceptū. Et iterū vox ad eū. Quare i/
ter ceteros ſāctos ad eū maxime veniſti?
At ille. Quia ſpecialē ī me habuit deuotio
nē:⁊ locū vbi corpus meū quieſcit ſedula
deuotione viſitauit:⁊ ideo veni in hora ſui
exitus eū viſitare. Et ecce qdā albati totā
domū impleuerūt. Quibꝰ ait Marcꝰ. Qua/
re huc veniſtis? Et illi. Ut iſtius animā i cō/
ſpectu dn̄i p̄ſentemꝰ. Euigilās āt p̄dictꝰ fr̄
ꝓ p̄ore domꝰ a quo ego iſta audiui cōtinuo
miſit ⁊ oīa q̄ viderat ſibi recitās cū mlto gau
dio i dn̄o felicit̄ obdormiuit. ¶ Dū qdā mer
catores veneti ſupˀ quādā nauē ſarracēoꝝ
alexandriā pergerent:⁊ iminēs pīculū eui/
denter viderent:mox ſup ſcaphā aſcendūt
⁊ funē preciduīt:ſtatiꝙ nauis vi fluctuū re/
ſoluta periit:⁊ vniuerſos ſaracenos vnda
vorax inuoluit. Unus āt ex eis beatū Mar
cū inuocās voto quo potuit ſe aſtrinxit: ꝙ
ſi ſuū ſibi cōferret auxiliū:⁊ ſacrū baptiſma
ſuſciperet:⁊ ipſius limina viſitaret. Mox
ſibi vir ſplēdidus quidā apparuit: q ereptū
de fluctibus in ſcapha cū ceteris collocauit
Ille āt Alexādriā veniēs:ſed liberatori ſuo
ingratus exiſtens:nec ſancti marci feſtinat
ad limina:nec noſtre fidei ſuſcipit ſacramē/
ta. Cui denuo Marcꝰ apparuit:⁊ ipſuꝫ de
ſua igratitudine increpauit. Rediens igit̄
ad ſe venetias venit ⁊ ibidē ſacro baptiſma
tis fonte renatꝰ:⁊ marcus appellatus ⁊ in
chriſtū perfecte credidit:⁊ i bonis operibus
vitā finiuit. ¶ Uir qdā dū ī ſūmitate cāpa/
nilis ſācti marci de venetijs qddā opis ex/
erceret:ſubito cadit īprouide mēbratim to/
to corpore laniādus. In ip̄o tn̄ caſu ſuo ſan/
cti Marci n̄ imemor eiꝰ patrociniū iplora/
uit:q cadēs ex īſperato cuidā ligno ꝓminēti
ſubſtitit:⁊ dato fune illeſus euaſit ⁊ ad opꝰ
p̄ſtinū ꝯſumādū deuotꝰ aſſurgit. ¶ Quidā
cuiuſdā nobilis ꝓuicialis tēporaliter ſuus
dū voto aſtrictus corpus ſci marci viſitare
vellet:ſꝫ a dn̄o ſuo licētiā obtinere n̄ poſſet
tādē timorē carnal̄ dn̄i timori celeſtis poſt/
poſuit:⁊ inſalutato dn̄o ad ſanctū viſitādus
deuotus acceſſit. Quod dn̄s egre ferens
ipſū reuerſū excoculari mādauit. Fauēt qꝫ
tocius crudeli dn̄o crudeliores ſatellites:et
dei famulū ſanctū marcū inuocātē ad terraꝫ
ꝓiciūt:⁊ acutos palos oculis effodiēdis ap
ponunt. Sꝫ nihil paloꝝ ꝓficiebāt conami/
ne:qꝛ i ſe tabeſcebāt ſubita fractiōe. Iubet
igit̄ vt ſecuribus crura frāgātur ⁊ pedes p̄/
cidāt̄:ſꝫ idomabile ferrū ſecuriū ꝓtinꝰ mole
ſcit i plūbū. Iubet malleis ferreis os ⁊ den/
tes cōtūdi:ſꝫ ferrū ſue virtutis obliuiſcitur
⁊ dei potētia hebetat̄. Qđ dn̄s videns ⁊ ſtu/
pēs veniā petiit:⁊ cū ſuo ſepulchꝛ ſci mar
ci đuotiōe ſedula viſitauit. ¶ Miles qdā i p̄
lio ſic vulneratꝰ i brachio vt manꝰ a brachio
đpēderet:adeo vt ipāꝫ p̄cidēdā medici ⁊ a/
mici ꝯſulerēt. Ille ỽo erubeſcēs fieri mācꝰ:
q ꝯſueuit hēri tā ꝓbꝰ manū i locū ſuū reſti/
tutā pānis ſine medicamītis ligari fecit. In/
uocauit igit̄ .b.marci ſuffragia ⁊ manꝰ con/
tinuo fuit ſanitati p̄ſtine reſtituta. Sola tn̄
cicatrix remāſit ⁊ in tanti miraculi teſtimo/
niū:⁊ in talis beneficij monimētū. ¶ Uir q/
dā đ ciuitate mātue falſo ab īuidis accuſatꝰ
i carcerē ē recluſus. Qui cū q̄dragita dies
peregiſſet ibidē:⁊ nimio afficeret̄ tedio:tan
dem triduano ieiunio ſe macerās beati mar
ci patrocinium inuocauit. Qui ſibi apparēs
iubet vt de carcere ſecurus abſcedat. Il/
le vero dormitans pre tedio neglexit pare/
re iuſſionibus ſancti exiſtimans illuſionibuſ
ſe deludi. Deinde ſecundo et tandem ter/
tio ſibi apparuit ⁊ eadem ſimiliter impera/
uit. Qui ad ſe rediens et hoſtium apertum
conſpiciens de carcere ſecurus exiit et in/

ſtar ſtuppe compedes mox confregit. Ibat
igit̄ die media p medium cuſtodū ceterorūqꝫ
oīum:ita vt ipſe cunctos vidēs a nemine vi
deret̄. Qui veniens ad ſancti marci tumu/
lū exoluit deuote debitū gr̄aꝝ. ¶ Cū totaꝫ
apuliāſter litas magna inuaderet:nec terrā
illā bn̄dictionis pluuia irrigaret : reuelatū
ē ꝙ tali plaga pcutit̄ eo ꝙ ibi.ſ.marci feſti/
uitas n̄ colat̄. Dū igit̄ ſcūꝫ marcū inuocarēt
⁊ feſtū eiꝰ feſtiue ſe celebraturos ꝓmitte/
rēt ſterilitatē ab eis marcꝰ đpulit ⁊ ſupabū
dātiā miniſtrauit:dās ei ſalubrē aerē ⁊ plu/
uiā cōgruentē. ¶ De ſancto Marcellino.

Marcellinus annis nouē ⁊ menſibus
q̄tuor romanaꝫ eccleſiā rexit. Hic
iuſſu diocliciani ⁊ maximiani capit̄:⁊ ad ſa/
crificandū adducitur. Cū aūt nō aſſentiret
⁊ ex hoc diuerſoꝝ tormētoꝝ genera ſuſtine
re deberet:metu paſſionis duo grana icēſi
i ſacrificio poſuit. Tūc magna adeſt ifideli/
um leticia:ſed fideles igens triſticia pcuſſit
Uerūtamē i capite firmato fortiora mem/
bra reſurgūt:⁊ minas pricipū paruipendūt
Tūc fideles ad ſūmū pōtificē conueniunt:⁊
ipſum plurimū redarguūt. Quod ille cer/
nens i cōcilio epiſcopoꝝ ſe ſuppoſuit iudicā
dū. Ad quē illi. Abſit vt ſūmꝰ pōtifex ab ali/
quo iudicet̄:ſed tu i te collige cauſaꝫ tuā ⁊
ꝓprio ore te diiudica. Ipſe āt iam penitens
plurimū ingemuit ⁊ ſeip̄m depoſuit: ſed tn̄
eū oīs turba iteꝝ reelegit. Quod ceſares
audiētes iteꝝ eū capi fecerūt:⁊ dū nullate
nus ſacrificare vellet:eū decollari manda
uerūt. Et intatū creuit furor gentilis vt in
fra mēſem.17. M.chriſtianoꝝ perimerent̄
Marcellinꝰ āt dum decapitari deberet:ſe
chriſtiana ſepultura idignuꝫ eſſe aſſeruit:⁊
iđ oēs q ſe ſepelire preſumerent excommu/
nicauit. Quapropt̄ corpus eiꝰ iſepultū .35.
diebꝰ remanſit. Poſt h̄ beatꝰ petrꝰ apoſtolꝰ
marcello ſucceſſori ſancti marcellini appa
ruit dicens. Frater marcelle quare non ſe/
pelis me? Cui ille. Nōne dudūꝫ ſepultꝰ es
dn̄e? Cui apoſtolus. Me inſepultum repu
to q̄ꝫdiu marcellinum inſepultum videro
Cui ille. Nōne dn̄e noſti qꝛ ille oēs q eū ſepe
lirent anathematizauit? Cui petrꝰ. Nonne
ſcriptū ē.q ſe humiliat exaltabit̄. Un̄ hoc at
tendere debuiſti. Uade igit̄ ⁊ ipſum ad pe/
des meos ſepelias:qui ſtatim iuit ⁊ iuſſa lau
dabiliter cōpleuit. ¶ De noīe ſancti Uitalis

Uitalis q̄ſi viuens talis qꝛ qualis vi
uebat exterius i ope talis erat intus
in corde. Uel Uitalis a vita. Uel vi
talis viuens alis.i.tuens ſe alis ỽtutū. Ip̄e
enim fuit tanqꝫ vnū de aīalibus dei q̄ vidit
Ezechiel hn̄s i ſe q̄tuor alas.ſ.alā fidei qua
volabat i celū:alam amoris q̄ volabat i de/
um:alā timoris qua volabat in īfernū: alaꝫ
cognitionis qua volabat in ſeipſum. Eius
paſſio i libello Geruaſij ⁊ Protaſij repta fu
iſſe putatur. ¶ De ſancto vitale.

Uitalis miles cōſularis ex Ua
leria vxore Geruaſiū
⁊ Protaſiū genuit. Hic cum pauli
no iudice rauēnā igreſſus:cum quēdam ibi
dem xp̄ianū medicū noīe vrſicinū poſt mul
ta tormentoꝝ genera iuſſū decollari vide/
ret:⁊ ille medicus nimiū expauiſſet: excla/
mauit ad eū ſāctus Uitalis dicēs. Noli fr̄
vrſicine medice q alios curare ꝯſueuiſti te/
ip̄m eterna morte occidere:⁊ q ad palmā p
multas paſſiones veniſti noli coronā amit/
tere tibi a deo paratā. Quod vrſicinꝰ audi/
ens cōfortatꝰ ē:⁊ de pauore ſuo penitens
martyriū libenter accepit. Sanctꝰ āt Uita/
lis eū honorifice ſepeliri fecit:⁊ poſt hoc ad
paulinū dn̄m ſuū vltra venire ꝯtēpſit. Ille
ỽo nimiū idignatꝰ:tum qꝛ ad ſe venire no/
luit:tū qꝛ vrſicinū ſacrificare volētē retra/
xit:tū qꝛ xp̄ianū ſe eē oñdit:iuſſit eū i ecule/
um leuari.cui dixit Uitalis. Stultiſſimꝰ es
ſi me putas decipere q alios ſēp ſtudui libe/
rare. Et ait Paulinꝰ miniſtris. Ducite eū ad
palmā:⁊ ſi ſacrificare noluerit foueā ꝓfun
diſſimā donec pueneritis ad aquā ibidē faci
te:⁊ ibi eū viuū ⁊ ſupinū ſepelite. Quod ⁊ fe
cerūt:⁊ beatū vitalē ibidē viuū ſepelierunt
ſub Nerone circa ānū domini.57. Sacer/
dos auteꝫ idolorū qui hoc conſiliū dederat
ſtati a demone arreptꝰ p ſeptē dies inſani/
ens in illo loco exclamabat dicens. Incen/
dis me.ſ.vitalis. Die aūt ſeptima i flumen a
demone precipitatꝰ miſerabiliter expira/
uit. Uxor autem ſancti Uitalis cuꝫ medio/

lanum rediret īuenit quoſdā idolis imolan-
tes q cū eam hortarent̄ vt idolis imolata co-
mederet reſpōdit. Chriſtiana ſū nō licꝫ mihi
de veſtris ſacrificijs manducare. Qḋ illi au-
dientes tam dire eam verberauerūt ꝙ ho-
mines ſui q cū ea erant vſqꝫ mediolanū eā
ſemiuiuam deduxerunt. ⁊ infra triduum
feliciter migrauit ad dominum.

Irgo quedam fuit antiochie
cuius hiſtoriā Ambroſi-
us i. 2º. li.º de virginib⁹ recitat i hec
verba. Anthiochie nuꝑ virgo qdā fuit fugi-
tans publici viſus oſtētationē. Sꝫ quo ma-
gis viroꝝ vitabat oculos aſpect⁹ eo icēde-
bat āpli⁹ ipudicos. Pulchritudo. n. audita
nec viſa plus deſiderat̄ duob⁹ ſtimulis cu-
piditatū: amoris ⁊ cognitionis: dū ⁊ nihil oc-
currit qḋ min⁹ placeat: ⁊ plus putat̄ eē qḋ
placeat qḋ nō index oculus explorat: ſꝫ ani-
mus amator exoptat. Itaqꝫ ſancta ṽgo ne
diutius al erentur potiēdi ſpe cupiditatis ī-
tegritatē pudoris profeſſa ſic reſtrinxit ipro-
boꝝ facies vt iā non amaret̄ ſed ꝓderetur.
Ecce perſecutio. Puella fugere neſcia: cer-
tare pauida: ne icideret ī inſidiatores pudo-
ris: animū ad virtutem parauit: tam religi-
oſa vt mortem non timeret: tam pudica vt
mortem expectaret. Uenit. n. corone dies
maxima oīum expectatio. Producit̄ puel-
la duplex ꝓfeſſa certamē: ⁊ caſtitatis ⁊ reli-
gionis. Sed vbi viderūt cōſtantiā ꝓfeſſio-
nis: metū pudoris: paratā ad cruciat⁹: eru-
beſcentē ad aſpect⁹: excogitare ceperunt
quēadmodū ſpe caſtitatis religionē tollerēt
vt cū id abſtuliſſent qḋ erat āpli⁹ etiā id eri-
perent qḋ dereliquerāt: aut ſacrificare vir-
ginē: aut lupanari ꝓſtitui iubēt. Quomodo
colunt deos ſuos q ſic vindicant̄: aut quem-
admodū ipſi viuūt q ita iudicāt? Hec puella
nō quo de religione ābigeret: ſꝫ de quo pu-
dore trepidaret ipſa ſecū īqt. Quid hic agi-
mus? Hodie aut martyr: aut ṽgo. Altera
nobis īuidet̄ corona. Sꝫ nec ṽginis nomē
agnoſcitur vbi virginitatis auctor negatur
Nā quēadmodū ṽgo ſi meretricem colas:
quēadmodū ṽgo ſi adulteꝝ diligas? quem-
admodū ṽgo ſi amatorem petas. Tolerabi-
lius ē mētē ꝙ carnē ṽginē habere: Utrūqꝫ
bonū ſi liceat: ⁊ ſi non liceat ſaltē nō homini
caſte ſꝫ deo ſim⁹. Et raab meretrix fuit: ſed
poſtꝙ dn̄o credidit ſalutē īuenit. Judith vt
ſe adultero placeret ornauit: que tn̄ qꝛ hoc
religione nō amore faciebat: nemo eā adul-
terā iudicabat. Bene ſucceſſit exēplū. Nā
ſi illa que ſe cōmiſit religiōi ⁊ pudorē ſerua-
uit ⁊ patriā: fortaſſis ⁊ nos ſeruādo religio-
nem ſeruabim⁹ etiā caſtitatē: ꝙ ſi iudith pu-
diciciā religioni ꝑferre voluiſſꝫ ꝑdita patria
etiā pudiciciā ꝑdidiſſꝫ. itaqꝫ talib⁹ iformata
exēplis ſimul aīo tenēs verba dn̄i qbus ait.
Quicūqꝫ ꝑdiderit animā ſuā ꝓpter me īue-
niet eā: fleuit ⁊ tacuit: ne eam vel loquētem
adulter audiret: nec pudoris elegit iniuriaꝫ
ſed xp̄i amore recuſauit. Eſtimate vtrum
adulterare potuit corpore que nec voce
adulterauit. Jādudū verecūdabat̄ oratio
mea ⁊ quaſi adire geſtoꝝ ſeriem criminoſaꝫ
atqꝫ explanare formidabat. claudite aures
ṽgines dei. Ducit̄ puella dei ad lupanar: ſꝫ
apite aures ṽgines dei. Uirgo ꝓſtitui pōt
adulterari nō pōt. Ubicūqꝫ dei virgo ē tem-
plum dei eſt: nec lupanaria infamāt caſtita-
tem: ſꝫ caſtitatis etiā loci abolet infamiam.
ingens petulantiū concurſus fit ad fornicē
Diſcite martyruꝫ miracula ſancte virgines
Diſcite locoꝝ vocabula. Claudit̄ intus colū-
ba: ſtrepunt accipitres foris: certant ſingu-
li q predā ꝑm⁹ īuadat. At illa manib⁹ ad ce-
lū leuatis qſi ad domuꝫ orōnis veniſſet: ⁊ nō
ad libidinis diuerſoriū. Xp̄e īqt domuiſti
ṽgini feros leones: potes domare et̄ homi-
nū feras mentes. Caldeis rorauit ignis: iu-
deis ſeſe vnda ſuſpēdit: miſericordia tua nō
natura ſua. Suſāna ad ſuppliciū genua fle-
xit: ⁊ de adulteris triūphauit: aruit dextra
que tēpli tui dona violabat: nūc tēplū ipſuꝫ
attractat̄ tuū ne patiaris iceſtū ſacrilegij q
non paſſus es furtum. Bn̄dicat̄ ⁊ nunc no-
men tuū: vt q ad adulteriū veni virgo diſce-
dā. Uix cōpleuerat orōem: ⁊ ecce vir mili-
tis ſpecie terribilis irrupit. Quēadmodum
virgo tremuit cui populus tremens ceſſit
: ſed non illa imemor leonis: ⁊ Daniel īquit
ſuppliciū ſuſanne ſpectatur⁹ aduenerat: ⁊

quā populus dānauerat vn⁹ abſoluit. Pōt
⁊ ī hoc lupi habitu ouis latere: Habet ⁊ xp̄s
milites ſuos: q etiā legiones habet: aut for-
taſſe ꝑcuſſor intrauit. Ne verearis aīa mea
⁊ tales ſolēt martyres facere. O ṽgo fides
tua te ſaluā fecit. Cui miles. Que ſo ne pa-
ueas ſoror: frater huc veni ſaluare animam
nō perdere: ſerua me vt ipſa ſerueris quaſi
adulter igreſſus: ſi vis martyr egrediar: ve-
ſtimēta mutem⁹. Cōueniūt mihi tua: ⁊ mea
tibi ſed vtraqꝫ xp̄o. Tua veſtis me verum
militē faciet: ⁊ mea te virginē. Bene tu ve-
ſtieris: ego melius exuar: vt me perſecutor
agnoſcat. Sume habitū qui abſcondat mu-
lierē: trade qui cōſecret martyrem. induere
clamidē q occultet mēbra virginis: ſeruet
pudorē. Sume pileū q tegat crines abſcō-
dat ora. ſolēt erubeſcere q lupanar intraue-
runt. Sane cū egreſſa fueris ne reſpicias
retro memor vxoris Loth: que naturā ſuā
qꝛ ipudicos: licet caſtis oculis aſpexit: ami-
ſit. Nec verear̄ ne qd ꝑeat ſacrificio: ego ꝓ
te hoſtiā deo me reddo: tu ꝓ me militē xp̄o
hr̄is bonā militiam caſtitatis q ſtipēdijs mili-
tat ſēpiternis: loricā iuſticie q ſpirituali mu-
nimine corp⁹ induat: ſcutū fidei q vuln⁹ re-
pellas: galeā ſalutis. Ibi. n. ē p̄ſidiū nr̄e ſa-
lutis vbi ē xp̄s: qm̄ mulieris caput vir: virgi-
nū xp̄s: Et iter hec ṽba clamidem exuit. ſu-
ſpect⁹ tn̄ adhuc hit⁹ ⁊ ꝑſecutoris ⁊ adulteri
ṽgo ceruicē clamideꝫ cepit miles offerre.
Que pōpa illa: q gr̄a: cū ī lupanari de mar-
tyrio certarēt? Addātur ꝑſone miles ⁊ ṽgo
hē diſſimiles īter ſe natura: ſꝫ dei miſeratiōe
cōſiles: vt ꝯpleat̄ oraculū. Tūc lupi ⁊ agni
ſimul paſcentur. Ecce agn⁹ ⁊ lup⁹ nō ſolū ſimul
paſcunt̄: ſꝫ et̄ imolant̄. Quid plura? muta-
to hitu euolat puella de laq̄o iā nō ſuis alis:
vtpote q ſpūalib⁹ ferebat̄: ⁊ qḋ nulla vnqꝫ
viderūt ſecula. Egredit̄ d̄ lupanari virgo
xp̄i. At illi q videbāt oculis ⁊ nō videbāt cor-
de ceu raptores ad agnā lupi fremere ad p̄-
dā: vn⁹ q erat imodeſtior itroiuit: ſꝫ vt hau-
ſit oculis rei geſtū qd hīqt ē? puella igreſſa ē
vir videtur. Ecce nō fabuloſū illud. Ceruā ꝓ
ṽgie: ſꝫ qḋ veꝝ ē miles ex ṽgie. At et̄ audie-
rā ⁊ nō crediderā: ꝙ aq̄s xp̄s ī vina cōuertit:
iam mutare cepit ⁊ ſex⁹. Recedam⁹ hic dū
adhuc qḋ fuim⁹ ſum⁹. Ut qd ⁊ ipſe mutatus
ſuꝫ q aliud cerno ꝙ credo? Ad lupanar ve-
ni: cerno vadimoniū: ⁊ tn̄ mutat⁹ egrediar.
Pudic⁹ exibo q adulter ītraui iudicio rei. qꝛ
debebat̄ tāto corona victori. Dānat⁹ ē ꝓ vir-
gie q cōp̄hēſus ē ꝓ ṽgie: ita de lupanari nō
ſolū ṽgiēs ſꝫ et̄ martyres exiert. Fert̄ puel-
lā ad locū ſupplicij cucurriſſe: certaſſe ābos
d̄ nece. Cū ille diceret. Ego ſū iuſſus occidi
te abſoluit ſn̄ia: qm̄ me tenuit: at illa clama-
uit. Nō ego te vadē mortis elegi: ſꝫ p̄ſſe pu-
doris optaui: ſi pudor q̄rit̄: manet ſex⁹. Si
ſanguis expoſcit̄: fideiuſſorē nō deſidero:
vn̄ diſſoluā habeo. ī me lata ē iſta ſn̄ia q pro
me lata ē. Certe ſi pecunie te fideiuſſorē de-
diſſē ⁊ abſēte me iudex tuū cenſū feneratori
adiudicaſſet eadē me ſn̄ia cōuinceres meo
p̄rimonio ſoluere tuos nexus: ſi recuſarē q̄s
me idignā morte cēſeret? q̄to maiore capi-
tis hui⁹ cēſura moriar inocēs: ne moriar no-
cēs. Nihil mediū ē hodie: aut rea ero ſāgui-
nis tui aut martyr mei. Si cito redij q̄s me
audeat excludere? Si mortē feci: q̄s me au-
deat abſoluere? Plus legib⁹ debeo rea nō
ſolū fuge mee: ſed et̄ cedis aliene. Sufficiūt
mēbra mortis q nō ſufficiebāt iniurie. Eſt in
virgie vulneri locus q nō erat contumelie.
Ego opprobriū declinaui nō martyriū: tibi
ceſſi veſte: nō ꝓfeſſionē mutaui: qꝛ ſi mihi p̄-
ripis mortē: nō redemiſti me: ſꝫ circūueniſti:
caue q̄ſo ne cōtēdas: caue ne ꝯtradicere au-
deas: noli eripere bn̄ficiū qḋ dediſti: dū mi-
hi hāc ſētētiā negas: illā reſtituis ſuperiorē:
ſn̄ia. n. ſn̄ia ſuꝑiore mutat̄. Si poſterior me
nō tenet: ſuꝑior tenet. Poſſumus vtriqꝫ ſa-
tiſfacere ſn̄ie ſi me prius patiaris occidi. In
te hn̄t aliā quā exerceāt penā: i virgine ob-
noxi⁹ pudorē. Itaqꝫ glorioſior eris ſi videris
de adultera martyrē feciſſe: ꝙ de martyre
adulterā reddidiſſe. Quid expectatis? duo
cōtēderūt: ⁊ ambo vicerūt: nec diuiſa ē co-
rona ſꝫ addita. Ita ſcī martyres īuicē ſibi be-
neficia cōferētes altera p̄cipiū martyrio
dedit alter effectū. At etiā philoſophorum
gymnaſia Damonē ⁊ Sinthiaꝫ pithagoreos
incolas ferūt. Quoꝝ vnus cū eēt morti ad-

indicat⁹ cōmēdādoꝝ ſuoꝝ temp⁹ popoſcit.
Tyrānus aūt aſtutiſſimus cū repiri nō poſ/
ſe exiſtimaret: petiuit vt ſpōſorē daret: q ꝓ
ſe ferireť: ſi ipe morā faceret: qd ḋ duob⁹ ꝑ/
clarius neſcio: vtrūq₃ preclaꝝ alter vades
mortis īuenit: alt̉ ſe obtulit. Itaq₃ cū re⁹ mo
rā ſupplicio facēt fideiuſſor ſeno vultu mor
tē nō recuſauit. Cū duceret ad mortē: ami/
cus reuerſus ē: ceruicē ſubſtituit colla ſub/
iecit. Tūc admirat⁹ tyrānus cariorē pbis
amicitiā q̄₃ vitā fuiſſe petiuit vt ipe ab ipſis
quos dānauerat: ī amicitiā reciperet. Tā
ta virt⁹ ē amicitia vt tyrānū īcliaret. Digna
laude: ſed minora nr̄is. Nā illic ambo viri: h̄
etiam vna virgo: q̄ ꝑmo etiam ſexum vince
ret. Illi amici: iſti incogniti. Illi tyranno vni
ſe obtulerunt: iſti tyrānis plurib⁹ ac ēt cru/
delioribus: qḋ ille pepcit iſti occiderūt. Int̉
illos ī vno obnoxia neceſſitas: ī his amboꝝ
volūtas libera. Hi quoq₃ illis prudētiores:
ꝙ illis ſtudij ſui finis amicitie gr̄a: iſtis coro/
na martyrij. Illi.n.certauerūt hoīb⁹: iſti do/
mino. Hec Ambroſius. ¶ De nomine.

Petrus iterpretať agſcēs vel diſcal
ciās vel dr̄ petrus a petros quod
eſt firmum. Per hoc itelligūť tria
priuilegia que fuerunt in beato petro. Fu/
it enim predicator egregius: ⁊ ide dr̄ agno/
ſcēs: q₂ ⁊ pfectā ſcripturaꝝ noticiā hūit ⁊ ī
ꝑdicatiōe qd cuiq₃ ꝯuēiret agnouit. 2° fuit
ꝟgo puriſſim⁹: ⁊ ide dr̄ diſcalciās: q₂ a pedi
b⁹ ſuaꝝ affectionū oēm amorē mortuū diſ/
calciauit: ⁊ exiuit vt nō ſolū corpore: ſ₃ etiā
mente virgo eſſet. 3° fuit martyr dn̄i glorio
ſus ⁊ ide fuit firm⁹: q₂ martyriū ꝓ defenſiōe
fidei ꝯſtāť ſuſtinuit. ¶ De.ſ.petro martyre.

Petrus nouus martyr de or/
dine predicatoꝝ fidei
pugil egregi⁹ de ciuitate veronēſi
extitit oriūdus. Hic tanq̄₃ ſplēdidū lumē de
fumo: liliū cādēs de ſentib⁹: rubēs roſa de
ſpinis exoriť: dū de parentib⁹ p errorē exce
catis lucidus ꝑdicator exurgit: ⁊ de ſaucia/
tis mēte corporeq₃ corruptis ꝟginale dec⁹
ꝓcedit: ac de ſpinis.i.eterno incēdio depu/
tatis inclyt⁹ martyr aſcēdit. Parētes nāq₃
ſuos īfideles ⁊ hereticos beat⁹ Petr⁹ hūit:
a quoꝝ tn̄ errore ſe penit⁹ mundū ſeruauit.
Cū āt adhuc ſeptē eēt ānoꝝ ⁊ a ſcholis redi/
ret: a patruo ſuo q hereſi₃ ſapiebat: q̄nam ī
ſcholis didicerit iterrogať. Qui rn̄dit ſe di/
dicisse. Credo in deū pr̄e₃ oīpotētē ⁊c̄. ⁊ ille:
Noli dicere creatorē celi ⁊ terre: cū ipſe vi/
ſibiliū creator nō fuerit: ſ₃ diabol⁹ oīa iſta q̄
videnť creauit. Ipſe vero ſe poti⁹ velle di/
cere ſicut legerat affirmabat: ⁊ ſicut ſcriptū
erat ſe poti⁹ credere velle dicebat. Tūc ille
per auctoritates h̄ ei pſuadere vt poterat ni
tebať. Quas oēs puer ſpū ſācto replet⁹ ſic
ꝯ eū cōuertit: eūq₃ ꝓp̄o gladio iteremit: vt il
le q̄ diuerteret nō hēret. Qui idigne ferēs a
puero ſe cōfuſū pr̄i totū qḋ iter ſe geſtū fue
rat rettulit: ⁊ vt petrum a ſcolis remoueret
modis oībus pſuaſit. Timeo.n.ait ne cū pe
trus bene fuerit erudit⁹ ad meretricē illam
romanā eccleſiā ſe conferat: ⁊ ſic fidē nr̄am
deſtruat ⁊ cōfūdat: q neſciēs verū dixit: dū
petrū hereticoꝝ pfidiā deſtructurū eē tāq̄₃
alter Caiphas ꝓphauit. S₃ q₂ res a deo fie
bat pater fr̄is monitis aſſenſū nō ꝑbuit: ſpe/
rās ꝙ p aliquē hereſiarchā ad ſuā ſectā tra/
hi faceret cū in grāmaticalib⁹ fuiſſet erudi/
tus. Uidēs igiť puer ſcūs n̄ eē tutū cū ſcor/
pionib⁹ habitare: mundū parēteſq₃ deſpici/
ens: mūd⁹ ipe fratrū ꝑdicatoꝝ ordinē intro/
iuit: In quo qdē ordie q̄₃ laudabiliter vixe/
rit Innocēti⁹ papa ī ſua ep̄la apit dicēs. Cū
eni.b.petrus a mūdi fallacijs ī adoleſcētie
ānis ꝓuide declinaſſ₃ ad ordinē fratrū pre
dicatoꝝ ſe trāſtulit: ī quo qdē ordie triginta
fere ānoꝝ ſpacio ſulť caterua ꝟtutū fide ꝑ
ambula: ſpe aſtāte: comite caritate ſic pre/
ualuit ⁊ ꝓfecit circa defenſionē ipi⁹ fidei ꝓ
qua totus ardebat ꝙ ꝯ illi⁹ diros hoſtes mē
te itrepida feruētiq₃ ſpū ꝯtinuū certamē ex
ercēs: ſuū tn̄ agonē diurnū victrici ſupante
martyrio feliciter conſumauit: ⁊ ſic petrus
firmus in petra fidei petra demū paſſionis
alliſus ad petram xp̄m digne laureandus
aſcēdit. Uirginitatē quoq₃ mētis ⁊ corporis
ſēp illibatā ſeruauit nec alicui⁹ mortalis cri/
minis vnq̄₃ ſēſit cōtagiū ſicť ſuoꝝ confeſſoꝝ
fideli teſtionio ē ꝓbatū. Et q₂ ſeruus delica
te nutritus proteruit ī dn̄m carnē ſuam aſſi
dua cibi ⁊ potus parcitate reſtrinxit. Ne ve
ro per ocij deſidiam hoſtibus pateret inſidi/
is in iuſtificationibus domini exercebať aſ/
ſidue vt quo circa licita totaliter occupato
locū ī ipſo illicita nō haberēt ⁊ a ſpūalib⁹ ne
gcijs tut⁹ eēt. Nocturna qdē ſilētia humane
putata qeti poſt dormitionē breuē currebāt
ī ſtudijs lectionū ⁊ ſōnij tp̄s vigilijs occupa/
bat. Dies aūt ī ipēdebat cōmodis aīaꝝ vel ſe
dulus imminēdo predicationib⁹: vel cōfeſſionū
audiētie iſiſtēdo: aut hereticoꝝ dogma peſti
ferū validis rōnib⁹ cōfutādo: ī qbus ſpecia/
lis gr̄e dono noſciť claruiſſe. Deuotiōe īſup
grat⁹ humilitate lenis: obediētia placidus
benignitate ſuauis: pietate cōpatiēs: patiē/
tia cōſtās: charitate preſtabilis: ⁊ ī cūctis mo
rū maturitate cōpoſit⁹ alios ꝓfuſis virtutū
aromatib⁹ attrahebat. Feruēs quoq₃ ama/
tor: fidei cultor: ꝑcib⁹ ꝓpugnator: ardens ſic
aīo ſuo fidē ipreſſerat ſic ſe totū ī illius man
cipauerat obſeqū ꝙ queq₃ ipſius opa ⁊ ver/
ba virtutē fidei redolebāt. Pro hac quoq₃
mortē ſubire cupiēs hic pricipalit̉ a dn̄o at/
tentius ⁊ crebris poſtulationib⁹ ſupplicaſſe
ꝓbať ꝙ nō ſineret eū ex hac luce migrare ni
ſi ſūpto ꝓ illo calice paſſiōis. nec fraudatus
ē tādē a dſiderio ſuo. Multis vero ī vita ſua
miraculis claruit. Nā cū apud mediolanu₃
quēdā epm̄ hereticoꝝ a fide lib⁹ captū btūs
petr⁹ examiaret ⁊ mlťi epi ⁊ religioſi ⁊ maxia
ps ciuitatis illuc ꝯuēiſſ₃ ⁊ dies tn̄ ex ꝑdicatōe
tū examinatiōe ī lōgū ꝓtracta fuiſſ₃ ⁊ maxi/
mus eſtus cūctos affligeret dixit ille hereſi/
archa corā oīb⁹. O petre puerſe ſi tu es ita
ſcūs ſicť h̄ ſtultus ppl̄s te eē affirmat. Cur eū
eſtu mori pmittis ⁊ nō rogas dn̄m vt nube₃
aliquā iterponat vt nō moriať hic ſtult⁹ po/
pul⁹ tāto eſtu: Ad quē petrus rn̄dit. Si vis
ꝓmittere te abnegaturū hereſim tuā: ⁊ fidē
catholicā recepturu₃ rogabo dn̄m: ⁊ faciet
ꝙ dixiſti. Tunc fautores hereticoꝝ concla/
mātes hereſiarche dixerť. Promitte ꝓmit/
te: credebāt.n. ꝙ fieri nō poſſet qḋ btūs pe/
trus ſe facturū corā oīb⁹ ſpopōdit: ⁊ maxie
cū nulla vel minia nubecula ī aere appare/
ret: catholici āt ſup ꝓmiſſiōe btī petri triſta/
ri ceperūt timētes ne fides catholica ex hoc
cōfuſione periret: cū ḡ hereticus ſe obligare
nollet: btūs petrus cū magna fiducia dixit.
Ad h̄ ꝙ verus de viſibiliū ⁊ inuiſibiliū crea/
tor mōſtreť ⁊ ad ꝯſolationē fideliū ⁊ ad ꝯfu
ſionē hereticoꝝ rogo deū vt aliq̄ nubecula
aſcēdat ⁊ ſe inter ſolē ⁊ ppl̄₃ iterponat. Qḋ
mox ꝑmiſſo crucis ſignaculo fcm̄ fuit p ma/
gnā horā ī modū papilionis ppl̄m nubecula
ꝓtegēte. ¶ Cōtractus qdā noie aſerb⁹: cū p
quinq₃ annos māſiſſet cōtractus: ita vt per
terrā ī ſeptario traherer: mediolanū ad bea
tū petrū duct⁹ fuit: quē cū beat⁹ petrus ſi/
gnaſſet ꝯtinuo ſanat⁹ ſurrexit. Quedā etiā
miracula q̄ p eū dn̄s dū viueret fecit inocē/
tius ī predicta ep̄la recitat dicēs. Cuiuſdā₃
nobilis filiū ꝑ nimio ⁊ horribili totius guttu/
ris tumore nec loqui nec ſpirare valētē leua
tis a dn̄m manib⁹ ⁊ crucis ī eo ſcō ſignaculo
ilicoq₃ accipiente ipſi⁹ cappā ⁊ īfirmo ſup/
ponēte eum ilico ſanauit. Idēq₃ nobilis ve/
hementi poſtmodū corporis tortiōe graua/
tus credēs ⁊ metuēs exinde ſibi mortis imi/
nere diſcrimē cappā ipſā quā ex tūc cōſer/
uauerat reuerēter fecit afferri: q̄ ſuo appo/
ſita pectori mox vermē quēdā duo habētē
capita ⁊ piloꝝ dēſitate viloſu₃ euomuit ple/
na liberatiōe ſecuta. Cuidā ēt iuueni muto
imiſſo ī os digito: ſueq₃ ligue ſoluto ligami/
ne beneficium loquele conceſſit. Hec ⁊ alia
plura dū viueret dignat⁹ ē p eū dn̄s opari.
Uex cū peſtis heretica ī lombardie ꝓuincis
pululeret: ⁊ mltas iā ciuitates ꝯtagiōe peſti
fera ifeciſſ₃: ſūm⁹ pōtifex ad peſtē diabolicā
abolēdā diuerſos īqſitores ḋ ordie ꝑdicato
rū ī diuerſis lōbardie partib⁹ delegauit. S₃
cum apud mediolanum heretici non ſolum
multi numero: ſed etiam magni ſeculari po/
tentia: acuti fraudulēta eloquentia: ⁊ pleni
diabolica ſcientia reſiderent: ſummus ponti
fex ſciens ⁊ intelligens beatum petrū virū
eſſe magnanimum: qui ab hoſtium fortitudi
ne potentia multitudine non paueret. Ani/
maduertens quoq₃ eius conſtantem vir/
tutem p quam aduerſariorum potentie nec
ī modico cederet: cognoſcēs etiā ei⁹ facun/
diā p quā facile hereticoꝝ fallacias detege
ret: nō ignorās īſup ip₃ ī diuina plene ſapia
eruditū: p quam friuola hereticorum argu/
menta rationabiliter confutaret. ip₃ tā ſtrē/
nuū fidei pugillem ⁊ tā idefeſſū dn̄i bellato
rem ī mediolano ⁊ eius comitatu īſtituit: ⁊ ī/

ſſtorē ſuā auctoritate ɔceſſa plenaria ordi
nauit. Ipſe igit̄ iiunctū ſibi officiū diligēter
exercēs:hereticos vbiq₃ ꝑquirebat nullam
eis reqē tribuēs:ſ₃ miſerabilr oēs cōfūdens
ꝛ cōfutāis potēter expellēs:ſapiēter cōuin/
cēs:ita vt nō poſſēt reſiſtere ſapie ꝛ ſpūi qui
ꝑ eū loq̄bat̄. Qđ audiētes heretici ꝛ dolētes
de ipſi⁹ morte cū ſuis fautoribus tractare ce
perūt arbitrantes ſe poſſe pacifice viuere ſi
eoꝝ tā validus pſecutor de medio tolleret̄.
Cū igit̄ predicator intrepidus mox martyr
futurus:ð cumis mediolanū ꝓ igrēdis here
ticis ꝑgeret i ipſo itinere palmā martyrij aſ/
ſecutus ē:ſic̄ Innocēti⁹ explicat iħ v̄ba. Cū
de ciuitate cumana ubi fratꝝ ſui ordinis ibi
morantiū ꝓor erat mediolanū ꝑgeret ꝓ exe/
quēda iqſitiōe ꝯ hereticos ſibi ab aplica ſede
cōmiſſa:ſic̄ i publica predicatiōe predixerat
q̄dā de ipſoꝝ hereticoꝝ credētib⁹ prece ad illo
rū duct⁹:ꝛ precio i eum ſalutaris ꝓpoſiti iter
ꝓſequētē funeſt⁹ iſilijt i agnū vtiq₃ lup⁹:fe
rus i mitē:ipius i piū:furibūdus i māſuetū₃
i modeſtū effrenis:ꝓphan⁹ i ſcm̄ preſumit i/
ſultū:exercet conatū:mortē itētat. Sacrū
aūt caput illi⁹ crudeliter ipetēs ꝛ diris i ipm
ipreſſis vlnerib⁹ ſauciato ſanguie iuſti enſe
venerandū illū nō diuertētē ab hoſte:ſ₃ ex/
hibētē ſe ꝓtin⁹ hoſtiā ꝛ ceſoris ſuſtinētē i pa
tiētia truces ict⁹ dimiſit ſpiritu petēte ſuper
na in ipſo loco paſſionis occiſū. Ipſo quoq₃
ſacrilegio ꝑcuſſuras i chriſti miniſtꝝ gēmas
iculcante. Ille nō q̄rula voce gemens vel
murmurans ſ₃ ſufferēs oia patiēter ſuū do
mino cōmēdabat ſpūm dicēs. In man⁹ tu/
as dn̄e cōmēdo ſp₃ meū. Symbolū ēt cepit
dicere fidei:cui⁹ nec i iħ articlo deſijt eē ꝓco
pro vt pſe nefand⁹ q a fidelib⁹ capt⁹ fuit:ꝛ
quōda₃ frater dn̄ic⁹ q comes illi⁹ erat:ꝛ ab
ipſo lictore ꝑcuſſus dieb⁹ aliq̄b⁹ ſupuixit po/
ſtea retulerūt. ſ₃ cū adhuc martyr dn̄i pal/
pitaret:cultellū crudelis lictor arripuit ꝛ ꝑ
latera ei⁹ tranſfixit: In ipſa aūt die ſui mar
tyrij cōfeſſor martyr ꝓpħa ꝛ doctor quo/
dammodo eē ꝓmeruit. Cōfeſſor i eo ꝙ fidē
xp̄i iter tormēta cōſtātiſſime cōfeſſus fuit:ꝛ
i eo ꝙ ipſa die cōfeſſione more ſolito ſcā ob
tulit deo ſacrificiū laudis. Martyr in eo ꝙ
ꝓ defēſione fidei ſanguinē ſuū fudit. Pro/
pheta i eo ꝙ cū ſbe tūc q̄rtanā pateret̄:ꝛ ſo/
cij dicerēt ꝙ nō poſſet mediolanū applicar̄
ille reſpōdit. Si n̄ poterim⁹ ad domū fratꝝ
ꝑuenire apđ ſcm̄ ſimplicianū poterim⁹ ho/
ſpitari. qđ ꝛ fcm̄ ē. Nā cū ſacru₃ ei⁹ corpus
deferret̄ frēs ꝓpter nimiā populi freq̄ntiā
n̄ potuerūt illō eadē die ad domū deducere
ſ₃ apđ ſāctū ſimplicianū ī poſuerūt:ꝛ ibide₃
ea nocte ꝑmāſit. Doctor i eo ꝙ ēt cū pateret̄
fidē verā edocuit:dū ſymbolum fidei clara
voce cecinit. Ei⁹ quoq₃ paſſio venerāda do
minice paſſioni ſimilis mltū fuiſſe videtur.
Xp̄s. n. paſſus ē ꝓ veritate quā ꝑdicabat:
Petr⁹ ꝓ veritate fidei quā defēdebat. xp̄s
paſſus eſt ab infideli populo iudeorum:pe
trus ab infideli turba hereticorum. Xp̄s in
paſcali tp̄e crucifigit̄. petr⁹ eodē tp̄e marty
riū patit̄. xp̄s cū pateret̄ i ma. t. do. cō. ſpi. m.
dicebat. petr⁹ cū occideret̄ v̄ba eadē clami
tabat. xp̄s ꝓ. 30. denarijs tradit⁹ fuit vt cru/
cifigeret̄. petr⁹ ꝓ. 40. libris papien. fuit vē/
dit⁹ vt iterficeret̄. xp̄s ꝑ paſſionē ſuā ad fi/
dem multos adduxit petrus per martyriū
mltos hereticos cōuertit. Quis. n. egregius
doctor ꝛ fidei pugil hereticoꝝ dogma peſti/
ferꝝ i vita ſua plurimū eradicauerit:p⁹ mor
tē tn̄ ſuā ei⁹ meritis ꝛ coruſcātib⁹ miracu/
lis fuit adeo extirpatū:vt q̄plurimi errorē
ſuū reliquerēt ꝛ ad gremiū ſcē eccleſie con/
uolarēt:ita vt ciuitas mediolanē. ꝛ comita/
t⁹ eiuſdē vbi tot hereticoꝝ cōuēticula reſi/
debāt adeo purgata ē vt alijs expulſis:ꝛ ali
is ad fidē cōuerſis:nullus ibidem aliq̄tenus
auderet cōparere. Plures de eis ēt maxi/
mi famoſi ꝑdicatoꝝ ordinē ſūt igreſſi:q vſq₃
nūc cūctos hereticos ꝛ fautores feruore mi
rabili pſequūt̄. Sic nr̄ ſanſō plures philiſte/
os iterfecit moriēs q̄₃ occiderat viuēs. Sic
granū frumēti cadēs i terrā:ꝛ īfideliū mani
bus cōpreſſū ꝛ mortuū vberē cōſurgit i ſpi/
cā. Sic botr⁹ i torculari calcat⁹ liquoris re/
dundat i copiā:ſic aromata pilo cōcuſſa odo
rē pleni⁹ circūfundūt:ſic granū ſinapis con
tritū v̄tutē ſuā mltiplicit̄ d̄mōſtrauit. Poſt
ſci viri glorioſū triūphū multis eū dn̄s mira
culis illuſtrauit quoꝝ q̄dā ſūm⁹ pōtifex re/
fert dicēs. Poſt mortē ipſi⁹ lāpades ad ſe/
pulchꝝ ei⁹ d̄pēdētes plurīes ꝑ ſeipſas abſ₃
omni humano ſtudio ꝛ miſterio diuinitatis
ſūt accēſe:qr cōueniēs nimis erat:vt q igne
ꝛ lumine fidei excellēter claruerat:ſingula
re de ipſo ignis ac lumis miraculū appare/
ret. ¶ Quidā āt cū veſceret̄ cū alijs ꝛ ei⁹ ſā/
ctitatē ꝛ miracula deprauaret ſūpto quo/
dā obteſtationis morſello:ꝙ eū nō poſſet:ſi
circa hoc d̄liqueret: tranſglutire:ſēſit mox
ipm ſic gutturi iħerentē vt iducere vel edu/
cere nō valeret: q̄re ilico penitēs ꝛ iā vult⁹
mutato colore q̄ſi ſentiēs vicinū mortis euē
tū facto itra ſe voto ꝙ linguā decetero ad
talia nō laxaret fuit ꝓtin⁹ illo euomito libe/
rat⁹. ¶ Hidropica q̄dā ad locū paſſiōis ipſi⁹
auxilio viri ꝑueniēs fuſa ibi oratiōe ſanita/
tē itegrā mox recepit. ¶ Obſeſſas a demōi
bus lōgo tēpore mulieres martyr ipſe dete
ctis illis cū multo ſanguinis vomitu de cor
porib⁹ liberauit:febres expulit: languores
curauit:plurios ꝛ diuerſos. ¶ Cuidā ſiniſtre
manus digitū ex morbo fiſtule plurimoꝝ
foraminū cōcauitate defoſſū mira ſolidati
one ſanauit. ¶ Quidā iſup puer ex caſu gra
uiſſimo ſic oppreſſus vt motu ꝛ ſēſu penit⁹
deſtitut⁹ tāq̄₃ mortu⁹ defleretur:mox appo
ſita de terra ſuo pectori:ſacro ei⁹ martyris
cruore ɔtacta icolumis reſurrexit. ¶ Que/
dā ēt cui⁹ carnē cācer edax ſedula corroſio
ne vorarat linita hui⁹ terra vulnerib⁹ eſt cu
rata. ¶ Alij ēt diuerſis ifirmitatib⁹ q ſepul/
chrū ei⁹ i vehiculis ꝛ alijs ſuſtētaculis adie/
runt exide poſtmodū plena icolumitate re/
cepta ſine aliquib⁹ ſubſidijs rediere ¶ Cū āt
ſūmus pōtifex Innocētius. 4⁹. btm̄ petrū
ſcōꝝ martyꝝ cathalogo aſcripſiſſ₃ frēs apđ
mediolanū ad capitulū cōuenerūt. Volen/
tes aūt ei⁹ corpus ad altiorē locū trāſferre:
cū plus q̄₃ ꝑ ānū ſub terra iacuiſſet:ita ſanū
ꝛ itegrū ac ſine alicuius exalatiōe fetoris re
pertū ē ac ſi eadē die fuiſſ₃ ſepultū. frēs igi/
tur ſup magnū pulpitū iuxta plateā corpus
ei⁹ cū magna reuerētia deduxerūt ꝛ ibide₃
ſic ſanū ꝛ itegrū corā oi populo ē oſtēſum ꝛ
ab eo ſimpliciter iuocatū. ¶ Pret̄ miracula
ſupradicta i lr̄is ſūmi pōtificis poſita plura
alia ſūt cōperta. Nā ſup locū paſſiōis ei⁹ ſe/
pe luminaria de celo deſcēdētia ꝛ ad celum
aſcēdētia: pl̄es religioſi:alijq₃ q̄pl̄es viſibi
liter conſpexerunt. Inter q̄ luminaria duos
frēs i hītu ꝑdicatorum ſe vidiſſe teſtati ſūt.
Quidā iuuenis noīe Gōfredus de ciuitate
cumana:dū de pāno tunice ſci petri hēret:ꝛ
q̄dā heretic⁹ eidē deridēdo diceret:vt ſi ſā/
ctū eū crederet i ignē pānū ip₃ ꝓijceret:ꝛ ſi
cōburi nō cōtigeret abſq₃ dubio ſcūs eēt:ꝛ
ipe ſui fidei adhereret:moxq₃ ſup carbones
accēſos pānū ſci petri ꝓiecit:ſ₃ ab ipo igne
alti⁹ reſiliuit. Deide ꝑ ſe ſup ipos carbones
rediēs ipos ardētes penit⁹ extixit:tūc icre/
dulus ille dixit. Sic ꝑ oīa pann⁹ tunice mee
faciet. Poſitū ē igit̄ ſup albatos carbōes ex
vna ꝑte pann⁹ heretici:ꝛ ex alia ꝑte pann⁹
ſācti Petri. Pān⁹ āt heretici mox vt ignis
calorē ſēſit penit⁹ ē cōbuſt⁹. Pān⁹ v̄o. ſ. Pe
tri i igne ꝓualuit:ꝛ ignē ipſum extixit:ita ꝙ
nec pilus aliquis de eo cōbuſtus fuit. Qđ
vidēs heretic⁹ ad viā veritatis redijt:ꝛ mi/
raculū oīb⁹ publicauit. Apud Florentiam
iuuenis q̄dā heretica prauitate corruptus
cū i eccleſia fratrum de florētia cū q̄buſdā
alijs iuuenib⁹ ante quādā tabulā vbi ē de/
pictum martyriū ſācti petri ſtaret videns li/
ctorē eū ꝑcutiētē euaginato gladio ipſe di/
xit. Vtinā ego ibidē fuiſſē:qr validi⁹ percuſ
ſiſſē. Quo dicto ſtatī mut⁹ effect⁹ ē. Cūq₃ ſo
cij requirerent q̄d hēret:ꝛ ipe nihil eis rn̄de/
re poſſet:eū domū reduxerūt. S₃ cū in via
eccleſiā q̄₃dā ſācti michaelis vidiſſet elap/
ſus de manib⁹ ſocioꝝ eccleſiā intrauit:ꝛ fle
ctēs genua corde ſāctū petꝝ rogauit:vt ſi/
bi parceret:voto q̄ poſuit ſe obligans ꝙ ſi li/
beraret̄ peccata ſua ɔfiteret̄:ꝛ oēm hereſi₃
abnegaret. Tūc ſubito loquelā recuꝑauit
ꝛ veniēs ad domum fratꝝ abiurata hereſi
peccata ſua ɔfeſſus ē:data licētia cōfeſſori
ꝙ iħ i poplo ꝑdicaret. Ipſe q̄q₃ i publica fra
trū ꝑdicatiōe ſurgēs corā oi mltitudine hec
ɔfeſſ⁹ ē. ¶ Nauis q̄dā dū i mdio maris pene
naufragiū pateret̄ ſeeua fluctuū iundatiōe
q̄ſſata:oēſq₃ caliginoſe noctis tenebris te/
nerēt̄ vniuerſi naute diuerſoꝝ ſāctoꝝ ſuf/
fragia poſtulabant. S₃ cū nullū ſue libera/
tionis viderēt idiciū ſeq₃ piclitari plurimu₃
formidarēt:q̄dā de eis natiōe ianuēſis fa/

ēto ſilētio ſic eos alloq̄ͣ. Uiri fr̄es nūq̄d nō
audiſtis q̄lr̄ q̄dā fr̄ de ordine p̄dicatoꝝ noīe
Petr⁹ nup̄ ob defēſionē fidei catholice ſit
ab hereticis īterfect⁹: multaq̧ p̄ eum dn̄s ſi
gna oſtēdit? Nūc igr̄ deuote iploremꝰ eius
patrociniū: q2 ſpero ꝙ nequaq̄ a nr̄a poſtu
latione fraudabimur. Aſſētiūt vniuerſi be/
atū petrū ī ſui auxiliū deuotis p̄cib⁹ īuocan
tes. Illis ſic orantib⁹ mox anthēna nauis in
quā veliū appēdit cereis accēſis tota plena
cōſpicit: ita ꝙ oīs obſcuritas illoꝝ cereoꝝ
mirabili fulgore fugat: noxq̧ illa caligino/
ſa ī diē clariſſimū cōmutat. Reſpiciētesq̧
viderūt quēdā cū hitu fratrū p̄dicatoꝝ ſu/
per veliū ſtātē de q̄ nulli dubiū fuit q̄n. b. pe
tr⁹ extiterit. Stati igr̄ mare q̄euit: ⁊ trāq̄lli/
tas magna fuit. Cū igr̄ p̄dicti naute ianuaz
īcolumes veniſſēt: ad domū fratrū p̄dicato
rū venerūt: ⁊ deo ⁊ b. Petro grās referen
tes eiſdē frīb⁹ totius miraculi ſeriē narraue
rūt. ¶ Mulier q̄dā ī flādria cū iā tres filios
mortuos pepiſſet: ⁊ ex h̄ a viro odio hēretur
rogauit ſāctū petꝝ vt ſibi in auxiliū fieret.
Cū ḡ q̄rtū filiū pepiſſet ſibi mortu⁹ ē rep̄t⁹
quē mr̄ accipiēs ad rogādū ſāctū Petꝝ to
tā ſe cōtulit: cū vt ſuū filiū reuiuiſcere face
ret p̄cib⁹ deuotis exorās. Uix orōnē ꝯpleue
rat ⁊ ecce q̄ erat mortu⁹ apparuit viu⁹. Cū
igr̄ ad baptiſmū portat⁹ fuiſſet: ⁊ vt Joan/
nes vocaret diffinitū cēt: ſacerdos cū ei⁹ no
men dicere debuit neſciens dixit. Petrus.
Unde illud nomē ex deuotione ſancti petri
poſtmodū ſp̄ retinuit. ¶ In p̄uīcia theutōie
apd̄ traiectū mulieres q̄dā vidētes ad eccle
ſiā fratꝝ p̄dicatoꝝ ī honore ſcī petri marty/
ris magnū cōcurſū fieri populoꝝ dū ipſe in
platea cōſiſterēt ⁊ filarēt aſtantib⁹ ſic dice/
bāt. Ecce iſti p̄dicatores oēz modū lucrādi
nouerūt. Nā vt magnā poſſint pecuniā cu/
mulare ⁊ lata edificare palatia vnū nouum
martyrē īuenerūt. Dū hoc ⁊ ſilia dicerēt: ec
ce ſubito filū totū ſāguie cruētat: ⁊ digiti q̄
bus filū torq̄bāt ſāguie mox replent: q̄d ille
vidētes ⁊ admirātes digitos diligēti⁹ exter
ſerūt: ne forte ī eis accidiſſꝫ aliq̄ īciſura. Sꝫ
cū digitos oīno ſanos ac illeſos cōſpicerent
⁊ filū ſic ſāguinolentū viderēt tremētes ac

penitētes dicere ceperūt. Uere q2 precioſi
martyris ſāguini detraxim⁹ nob̄ h̄ ſāguis mi
raculū tā ſtupēdū euenit. Currētes igr̄ ad
domū fratꝝ p̄ori oīa expoſuerūt ac filū ſan
guie cruētatū eidē p̄ntauerūt. prior āt admi
toꝝ īſtātiā ſolēnē ꝯuocauit p̄dicatōez ⁊ q̄cq̄d
p̄dictis mlīerib⁹ acciderat corā oīb⁹ retulit:
⁊ filū ip̄z ſic cruētatū oīb⁹ oſtēdit. Uerꝫ q̄dā
magr̄ artis grāmatice ī eadē p̄dicatiōe cōſi/
ſtēs factū ip̄m cepit plurimū deridere: ⁊ aſtā/
tib⁹ dicere. Uidete modo q̄liter iſti fratres
ſimpliciū corda decipiūt. nā cū aliq̄b⁹ mulier/
culis de ſuis familiarib⁹ ꝯduxerūt vt filū ip̄z
ī aliq̄ ſāguine tigerēt: ⁊ ſic miraculoſe accidiſ
ſe narrarent. Dū hoc ille diceret p̄tinus vl/
tionis diuine plagā excepit: ⁊ ip̄m validiſſi/
maꝝ febriū eſt⁹ multis aſpiciētib⁹ ſic vexa/
uit vt a p̄dicatiōe illa īter man⁹ amicoꝝ ī p̄/
priā domū deferret. Sꝫ cū vehemēter fe/
bris excreſceret: ⁊ ille mortē vicinā timeret
predictū p̄orē accerſiri fecit: ⁊ reatū ſuū cō/
fitēs deo ⁊ btō petro corā dicto priore votū
vouit: ꝙ ſi ei⁹ meritis ſanitatē recip̄et: eū ſē/
per ī ſpāli deuotiōe hēret: ⁊ de cetero liguā
ad talia nō laxaret. Mira res. mox vt p̄di/
ctū votū p̄tulit: ſanitatē integram recepit.
¶ Quadā etiā vice cū ſuperior predicti lo/
ci quoſdā lapides pulcherrimos ⁊ magnos
in quadā naui duceret: nauis ipſa ex īprouī/
ſo cuidā littori ſic īheſit: vt nullatenus poſſꝫ
moueri. Deſcēdētes vero naute oēs vnani/
miter ip̄am īpellebāt: ſed neq̄q̄ mouere po
terant. Cū ḡ nauē ſe amiſiſſe putarēt: p̄di
ctus ſupior oīb⁹ alijs licētiatis manū ad na/
uim appoſuit: ⁊ leuiter ipſā īpellēs dixit. In
noīe ſcī petri martyris ī cui⁹ honorē lapides
iſtos deferim⁹ vade. Statimq̧ nauis velo/
ciſſime ſe mouit: ⁊ de littore ſana receſſit ſu
pra quā naute aſcēdētes oēs ſani ⁊ hilares
ad p̄pa remearūt. In p̄uīcia frācie ciuita
te Senonis: puella q̄dā cū ī aquā rapti trā/
ſcuntē cecidiſſet: ⁊ p̄ magnū ſpaciū t̄pis ſte/
tiſſꝫ: tādē de flumie mortua ē extracta: mor
tis cui⁹ erāt quatuor argumēta. ſ. magnum
ſpaciū t̄pis: rigiditas corporis: frigiditas: et
nigredo. Delata ē ergo a q̄buſdā ad eccleſiā
fratrū: q̄ cū eā ſcō petro vouiſſēt: cōtinuo vi

te reddita ē ⁊ ſanitati. ¶ Frat̄ ioānes polo/
nus cū apud bononiā quartana laboraret:
⁊ ī feſto ſcī petri martyris ſmonē ad clerum
facere deberet acceſſionē eadē nocte iuxta
curſū naturalē expectās timere valde cepit
ne iniuncto ſibi ſmone deficeret. Ad ſcī igr̄
petri cōuerſus ſuffragia ad altare ipſius cū
deuotiōe acceſſit: orās vt ei⁹ meritis iuua/
ret: cuius debebat gloriā p̄dicare. Sicq̧ fa
ctū ē ꝙ illa nocte febris penit⁹ ceſſauit: ⁊ po
ſtea nūq̄ eū īuaſit. ¶ Matrona q̄dam noīe
gilpoda vxor Jacobi de valle ſana cū. 14.
ānos ab īmūdis ſpiritib⁹ fuiſſet obſeſſa: ve/
nit ad quēdā ſacerdotē dicēs. Ego ſū demo
niaca ⁊ ſp̄us malignus me vexat mox autēz
ſacerdos territus fugiēs ſacriſtiā īt̄rauit ⁊ li
brū quēdā ī quo erāt cōiuratiōes demonuz
⁊ ſtollā latēter ſub cappa deferens cū bona
ſocietate ad mulierē rediit: quē mox vt de/
mon vidit ait. Latro peſſime q̄ iuiſti? Quid
ē q̄d ſub cappa occulte portaſti? cū autē ſa/
cerdos adiuratiōes ſuas faceret: ⁊ nihil cu/
ratiōis afferret: venit illa ad btūm petrum
dū adhuc viueret ab eo poſtulās adiuuari.
Cui ille p̄phica voce reſpōdit. Cōfide filia
nec deſperes: q2 ⁊ ſi q̄d poſtulas p̄ficere ad
p̄ns nō valeo: tn̄ veniet t̄ps ꝙ id q̄d a me pe
tis plenarie obtinebis. q̄d ⁊ fcm̄ ē. nā poſt paſ/
ſionē ei⁹ cū ad ei⁹ ſepulchrū predicta mulier
acceſſiſſet: ab illa īfeſtatiōe demonū fuit pe
nit⁹ liberata. ¶ Mulier quedā Eufemia de
loco corciago mediolanēſis dioceſis ſeptēz
annis a demonibus eſt vexata: ſed cum ad
ſepulchrum ſcī petri ducta fuiſſet ceperunt
demones eā amplius agitare: ⁊ p̄ os ei⁹ cū/
ctis audiētibus clamare. Mariola: mario/
la. Petrine: petrine. Tūc demones exeun/
tes eā q̄ſi mortuaz dimiſerūt. Sꝫ modicum
poſt plene ſanata ſurrexit. Aſſerebat aūt ꝙ
dieb⁹ dn̄icis ⁊ feſtiuis: ⁊ maxime q̄n miſſa ce
lebrat eam demones amplius moleſtabāt.
¶ Quedā mulier noīe bona de berengo p̄
ſeptem annos a demonibus agitata: cuꝫ ad
ſepulchꝝ ſancti petri fuiſſet adducta: vix a
multis viris detineri poterat. Inter quos erat
q̄dā credēs hereticoꝝ noīe Co[illegible]s de la/
driano q̄ illuc aduenerat vt ſcī petri miracu

la derideret: q̄ cū predictā mulierē cū cete/
ris detineret: demones eidem per mulieres
dixerunt. Cur tenes nos? nōne nr̄ es? nōne
te ad talē locū portauimus: ⁊ ibi tale homi/
cidiū p̄petraſti? nōne te ad talē ⁊ talē locum
duximus: ⁊ ibi tale ⁊ tale flagitiuꝫ cōmiſiſti?
Cūq̧ multa peccata ſibi dicerent: q̄ nullus
alius: niſi ip̄e ſolus ſciebat: vehementer ex/
pauit. Mox autem demones collum ⁊ pe/
ctus mulieris excoriantes ⁊ inde exeuntes
ſemiuiuam ipſam dimiſerunt: que etiaꝫ poſt
modicum penitus ſanata ſurrexit. Predi/
ctus autem corradus hereticus hoc videns
⁊ ſtupens ad fidem catholicam eſt conuer/
ſus. ¶ Sanctimonialis quedam erat in ale/
mania in clauſtro oetembach ordinis ſancti
Sixti conſtantienſis dioceſis: que per annū
⁊ amplius graueꝫ guttam in genu perpeſſa
eſt: ita ꝙ nullo remedio poterat liberari.
Hec q2 ſepulchrū ſcī petri corporaliter viſi/
tare nō poterat vtpote que erat ſub obediē
tia cōſtituta: ⁊ q2 infirmitate grauiſſima vr/
gebat: cogitauit ſaltē predictū ſepulchrum
mentali greſſu adire: ac deuotione ſedu/
la viſitare. Diſcens vero ꝙ in. 14. dietis de
loco illo mediolanum poſſet adiri: quotidie
pro qualibet dieta centum pater noſter ad
honorem ſancti petri dicere cepit. Mirum
in modum cuꝫ iſtas mentales dietas taliter
cepit facere ſucceſſiue ſēp ⁊ paulati cepit ſe
meli⁹ hr̄e. At vbi vltimā dietā p̄fecit: ⁊ ad tū/
bā mētali greſſu p̄uenit flexis genibus ac ſi
p̄ntialit̄ corā tūba aſtaret: pſalteriū cū deuo/
tiōe maxia totū legit: quo expleto ab illa in/
firmitate adeo liberatā ſe ſēſit: vt iā īde mo/
dicū q̄d ſētiret. Rediens h̄o eo mō quo iue/
rat anteq̄ oēs dietas expleuiſſꝫ penit⁹ ē ſa/
nata. ¶ Uir q̄dā de cōapitio de villa mazati
noīe Rufin⁹ grauē valde īfirmitatē īcurrit
Nā vena ī īferiorib⁹ partib⁹ anteri⁹ ſine ceſ/
ſatiōe ſāguinē emittebat: ita ꝙ a nullo me/
dicoꝝ aliq̄d ſibi remediuꝫ adhiberi poterat.
Cū ḡ ſāguis p̄ ſex dies ⁊ noctes ꝯtinue efflu
xiſſꝫ: ille btm̄ petrū deuote ī ſui auxiliū īuoca
uit: q̄ tā ſubito ſanat⁹ ē: vt īt̄ effuſā orōnē ⁊
receptā libatōez nullū pene fuerit interuallū
Cū aūt ſopori ſe dediſſꝫ: vidit quēdā frēz in

habitu ordinis p̄dicatoꝝ groſſuʒ facie atq̄
bruniſ: quē ſociū beati petri martyris exiſti/
mat: ſicut vere ⁊ talis forme extiterat: q cuʒ
expāſione palmas plenas ſanguine cū quo
dā ſuaui vnguēto eidē offerebat dicēs. Sā
guis adhuc recēs ē. Ueni igit̄ ad recētē ſan
guinē ſancti petri: q euigilās ſepulchrū ſācti
petri ſtatuit viſitare. Cū i ramis palmaꝝ cū
adhuc viueret mediolani p̄dicaret: ⁊ ibi viri
uſq̄ ſexꝰ eſſet maxima multitudo: dixit pu/
blice alta voce. Scio ꝓ certo ꝙ heretici tra
ctāt mortē meā: ita ꝙ pro morte mea iā pe/
cunia depoſita ē: ſed faciāt quicqd poſſunt:
qr magis pſequar eos mortuꝰ q̄ nūc viuus
qd verū fuiſſe manifeſtū ē. ¶ Apd Florētiā
i monaſterio de ripulis: ſanctimonialis q̄dā
i orone poſita ea die q̄ beatꝰ petrus morteʒ
ſuſtinuit: vidit beatā virginē i excelſo thro/
no i gloria reſidere: ⁊ duos fr̄es de ordine p̄/
dicatoꝝ i celū aſcēdere: ⁊ hincinde iuxta eā
collocatos eſſe. Et cū iqreret q nā eſſent: au
diuit vocē dicentē ſibi: Hic ē frater petrus
q i cōſpectu dn̄i tanq̄ fumꝰ aromatū glorio
ſus aſcēdit. Reptūq̄ ꝓ certo ē ꝙ eadē die
mortē ſubijt: q̄ dicta ſanctimonialis viſionē
vidit. vn̄ cū graui ⁊ lōga īfirmitate labora/
ret: ad rogādū beatū petrū tota deuotione
ſe cōtulit: ⁊ ſanitatē integram mox recepit.
¶ Quedā comitiſſe d̄ caſtro maxio hiporigi/
enſis dioceſis: cū i beatū petrū ſpecialē de/
uotionē haberēt: ⁊ eius vigiliā ieiunarēt: cū
ad ſuā eccleſiā vt audirēt veſperas acceſ/
ſiſſent: vna eaꝝ quādā cādelā i honorē bea/
ti petri martyris: āte quoddā altare beati
petri apoſtoli poſuit cōburēdā. Que cū do/
mū rediſſent ſacerdos auaritia ductꝰ i ipaʒ
candelā ſufflās eā extinxit: ſed mox lumen
redijt: ⁊ denuo ipſā accēdit. Secūdo ⁊ ter/
tio eā extinguere voluit: ſed lumē vt prius
rediuit. Unde tedio affectꝰ choꝝ intrauit: ⁊
ante maius altare aliā cādelā inuenit: quaʒ
clericus i honorē beati petri poſuerat: q eiꝰ
vigiliā ieiunabat: quam ſacerdos bis extin/
guere voluit: ſed nequiuit. Quod vidēs cle
ricus iratus dixit. Diabole apertū miracu/
lum nō videris: ꝙ ſanctꝰ petrus nō vult vt

ſuā extinguatis candelam? Territi igitur ⁊
ſtupentes ſacerdos ⁊ clericꝰ ad caſtrū aſcen
derunt: ⁊ p̄dictū miraculū oibꝰ narrauerūt
¶ Uir qdā noie Roba de meda cū vſq̄ ad
veſtes oia i ludo pdidiſſet: domū i ſero redi/
ens cū lucerna accenſa lectū ſuū adijt: ⁊ vi/
dens ſe tā viles pānos habere: ⁊ ſe tot ami/
ſiſſe cōſiderās pre nimia deſperatione cepit
demones iuocare: ac ſe eiſdē ore nefario cō
mendare. Statiq̄ tres demones affuerūt
q lucernā accēſā i ſolario ꝓijciētes eū p col/
lū arripuerūt: tā fortiter ipſū ſtringētes vt
nullatenus loq poſſet. Quē cū plurimū agi
tarēt: q erāt i domo iferiori ad eū aſcēdētes
dixerūt. Quid eſt quod agis o roba? qbus
demones reſpōderunt. Ite i pace veſtra: ⁊
lectos veſtros itrate. Illi autē predicti viri
vocē eſſe credentes ꝓtinꝰ redierūt. Illis ve
ro recedētibꝰ cepit multo fortiꝰ a demonibꝰ
agitari. Quod illi cognoſcētes ſacerdotem
ꝓtinus aduocarūt. Qui cū p beatū petrum
demones adiuraſſet: duo ꝓtinꝰ exierūt. Se
quenti autem die ad ſepulchrū ſancti petri
adductus eſt. Ad quem frater Guilelmus
vercellenſis accedens cepit demonem in/
crepare. Qui eum quem nunquam vide/
rat ex nomine vocans ait. Frater Guilel/
me propter te nunquam exibo: quia hic no
ſter eſt: ⁊ opera noſtra fecit: quem cum in/
terrogaſſet quo nomine vocaretur. Uocor
ait balcephas. Cum autem per beatum pe/
trum adiuratus fuiſſet: ipſum in terram pro
ijciens mox exiuit: ipſe autem perfecte ſanꝰ
remanſit: ⁊ penitentiam ſalutarem accepit
¶ Cū quidam hereticus acerrimus diſpu/
tator ⁊ eloquentie ſingularis cum beato pe
tro cum adhuc viueret diſputaret ⁊ erro/
res ſuos ſubtiliter ⁊ acute propoſuiſſet in
medium: ac beatum petrum vt reſponde/
ret ad propoſita importunus perurgeret: il/
le dilationem petens oratorium quoddam
quod ꝓpe erat itrauit cū lachrymis orans
deū: vt cauſam fidei ſue defēderet: ⁊ loqua
cē tumidū aut ad fidei veritatē reduceret.
aut ligue ꝓuatiōe puniret: ne p eā decetero
contra fidei veritatem inſurgeret. Rediēſq̄

ad hereticum corā oibꝰ palā dixit: vt ſuas
iterū proponeret rationes: qui ita penitus
factꝰ ē mutus vt nec vnū ſolū verbū aliqua
tenꝰ proferre valeret. Unde heretici confu
ſi receſſerūt ⁊ catholici deo grās retulerūt
¶ Uir qdā nomine Opipho credēs hereti/
coꝝ cū occaſione cuiuſdā heretice conſan/
guinee ſue ad eccleſiā fratrū veniſſet ⁊ ad
tūbā ſancti Petri pergēs ibi duos denari/
os conſpexiſſet: ipſos denarios accipiēs di
xit. Bonū ē vt bibamꝰ iſtos: ſtatimq̄ totus
cepit tremere: nec de loco eodē aliquatenꝰ
potuit ſe mouere. Qui territus predictos
denarios in loco ſuo mox reſtituit. ⁊ ſic ide
abſceſſit. Uidēs āt beati Petri virtutē he/
reſiʒ deſeruit: ⁊ ad fidē catholicā ſe cōuertit
¶ Scholaris quidā cū de magolana ad mō
tē peſſulanū rediret ex quodā ſaltu adeo ē
ruptus in inguine: vt dolore nimio vexare/
tur: ⁊ incedere non valeret. Hic aliquando
audiens predicare ꝙ quedā mulier terraʒ
ſanguine beati petri reſperſā ſuper cancri
corroſionem ponens fuerat liberata: dixit:
Dn̄e deꝰ de terra illa nō habeo: ſed q illi ter/
re meritis beati Petri tātaʒ dediſti virtu/
tē potes ⁊ iſti dare. Accipiens igitur de ter/
ra cū ſigno crucis ⁊ iuocatione martyris:
loco ſuprapoſuit ⁊ ſtatī curatꝰ fuit. ¶ Anno
dn̄i. 1259. in ciuitate cōpoſtellana fuit quidā
vir nomine Benedictus q tibias iſlatas ha
bebat i modū vtriū: ventrē tumentē inſtar
pregnātis: faciē pre nimio tumore horribilē
totūq̄ corpus iſlatū ita vt mōſtrū aliquod
videretur. Hic cū a quadā matrona vix ſu
per bacculū ſe ſuſtentās elemoſynam pete
ret: illa reſpōdit. magis foſſa q̄ aliquo cibo
indiges. Sʒ meo conſilio acquieſce ⁊ ad do
mū fratrū p̄dicatoꝝ pergens ⁊ peccata tua
cōfitēs beati Petri patrocinia inuocato. Il
le āt cū mane ad domū fratrum veniſſet ⁊
oſtiū eccleſie clauſū eēt: ſecꝰ portā ſe poſuit
⁊ dormiuit. Et ecce quidā reuerēdus in ha
bitu predicatoꝝ eidē apparuit: ⁊ cappa ipſū
cooperiens eum in eccleſiaʒ introduxit. Il/
le autē euigilās ⁊ intus i eccleſia ſe eſſe rep
perit: ⁊ perfecte ſanatum inuenit. Qd mul/
tis admirantibus ſtupore: cum vi/

derent hominem pene mortuum tam ſubi
to a graui infirmitate fuiſſe liberatum.

¶ Hoc de ſācto Fabiano pleriq̄ nō hn̄t.

Sanctus Fabianus rexit ro/
manā eccleſiā ānis
multis: ⁊ tandem in tēporibꝰ decij
paſſus. Iſte dū eligeretur ad pōtificium vr
bis rome: ſpiritus ſanctus in ſpecie colūbe
multis viſus eſt apparuiſſe. Iſte paſſiones
ſanctorum que neglecte fuerant a notarijs
fecit excipi ⁊ ſcribi. Et multas baſilicas per
cimiteria ſanctorū fabricari fecit quas ⁊ de/
dicauit. Hic inſtituit vt chriſma vetꝰ crema
retur ⁊ nouū omni anno in cena domini cō/
ſecrare ̄t. Alia require in feſto beati fabiani
⁊ ſebaſtiani martyꝝ. ¶ De noie. ſ. Philippi.

Philippus dicit̄ os lāpadis: vel os
manuū: vel dicitur a philos qd eſt
amor: ⁊ iper qd ē ſup: quaſi amator
supernoꝝ. Dicitur os lāpadis propter ſuam
luculētā p̄dicationē. Os manuū ꝓpter aſſi
duā opatiōeʒ. Amator ſupnoꝝ pp celeſtem
ꝯtemplationem. ¶ De ſancto Philippo

Philippus apoſtolus cū vi/
ginti annis p ſcy
thiā predicaſſet a paganis tenetur
⁊ ad imolādū ſtatue martis ab eiſdē cōpelli
tur. Tunc ſubito draco quidā ingēs de ſub
baſe exiuit q filiū pōtificis q ignē miniſtra/
bat in ſacrificio: interfecit: duoſq̄ tribunos
quoꝝ miniſtri Philippū i vinculꝭ detinebāt:
extinxit: ceteroſq̄ adeo ſui flatꝰ fetore infe/
cit vt omnes morbidi redderentur. Dixitq̄
Philippus. Credite mihi: ⁊ ſtatuā iſtā con/
fringite: ⁊ in loco eiꝰ crucē domini adorate
vt infirmi veſtri ſanētur ⁊ mortui ſuſcitent̄.
At hi q cruciabantur clamabāt. Tantū fac
vt ſanemur: ⁊ hunc martē ꝓtinꝰ cōfrigemꝰ
Tunc philippus draconi precepit: vt in lo/
cū deſertū deſcēderet: ita vt nulli oīno no/
ceret. Qui ſtatī receſſit ⁊ vlterius nō cōpa/
ruit. Tūc Philippus oēs ſanauit: ⁊ illis tri/
bus mortuis vite beneficiū ipetrauit. Sic/
q̄ vniuerſis credentibꝰ per annū vnū eis
adhuc predicauit: ⁊ i eis preſbyteros ⁊ dia
cones ordinās i aſiā ciuitatē hieropolim ve
nit: ibiq̄ hereſim hebionitarum q chriſtum

carnē fantaſticā aſſūpſiſſe dogmatizabant extinxit. Erant aūt illi due ſacratiſſime vir/ gines p quas dñs multos ad fidē cōuertit. Philipp⁹ aūt āte ſeptē dies ſui obitus epi/ ſcopos ⁊ preſbyteros cōuocauit: eiſq; dixit Hos. 7. dies ꝓpter admonitionē veſtram mihi dñs cōceſſit. erat aūt ānoꝝ octuagīta ſeptē. Poſt hoc īfideles ipſum tenuerunt: ⁊ cruci ad īſtar magiſtri ſui quē predicabat af fixerūt: ⁊ ſic ad dñm migrauit ⁊ feliciter vi tam cōpleuit. Juxta aūt eū due filie ei⁹ vna a dextris ⁊ altera a ſiniſtris ſunt ſepulte. De iſto aūt Philippo ſic dicit Jſidor⁹ i li° de vi/ ta ⁊ ortu ⁊ obitu ſanctoꝝ. Philipp⁹ gallis p̄ dicat xp̄m: barbaras gētes vicinaſq; tene/ bras ⁊ tumenti oceano cōiunctas ad ſcien/ tie lumen fideiq; portū deducit. Demum in hieropoli phrigie ꝓuincie vrbe crucifix⁹: la/ pidatuſq; obijt: ſimulq; cū filiabus ſuis ibi requieſcit. Hec Jſidor⁹. De Philippo aūt qui fuit vnus de ſeptē diaconib⁹ dicit Hiero/ nym⁹ in martyrologio ꝙ octauo idus iulij ſignis ⁊ ꝓdigijs iclytus apud ceſareā requi/ euit: iuxta quē tres filie eius tumulate ſunt. Nā quarta apud epheſum requieſcit. Prim⁹ ergo Philippus ab iſto differt: qꝛ ille fuit apoſtolus: iſte diaconus. Jlle quieſcit apud hieropolim: iſte apud ceſareā. Jlle habuit duas filias ꝓphetiſſas: iſte q̄ttuor: licet hi/ ſtoria eccleſiaſtica videaſ̄ dicere ꝙ fuit phi lipp⁹ apoſtolus q habuit quattuor filias pro phetiſſas: ſ; i hoc magis Hieronymo eſt cre dendū. ¶ De noie ſancti Jacobi minoris.

Jacobus iterpretaſ̄ ſupplātator vl̄ ſupplātans feſtinātē vel p̄parans. Uel dicit̄ Jacob⁹ a ia: qd̄ eſt deus ⁊ cobar quod ē onus vel pōdus. Uel Jaco/ bus q̄ſi iacopus a iaculo ⁊ cope quod ē ceſ/ ſio q̄ſi ceſus iaculis. Dicit̄ ergo ſupplātator mūdi p cōtēptū. Supplātans feſtinātē dia/ bolū p̄parās ad omne bonū corp⁹ ſuū. Ma le. n. paſſiones nobis inſunt ex trib⁹: ſic̄ dicit Gregori⁹ nicen⁹. Ex mala educatione ſiue cōuerſatione: ex corporis mala habitudine ex vicio ignorātie. Curātur aūt vt dicit ex bona cōſuetudine: bona exercitatione: ſtu/ dio doctrine. Sic beatus iacobus curauit: ⁊ ideo corpus ad omnē bonū paratū habuit. Dicit̄ etiam pondus diuinum p grauitatem moruz iaculis ceſus per martyrium.

De ſancto Jacobo minore.

Jacobus iſte apoſtolus vocatus ē ⁊ Jacobus alphei. ſ. fili⁹: Jacob⁹ frater dñi: Ja cobus minor: iacob⁹ iuſtus. Jacob⁹ alphei dr̄ nō tm̄ ſecūdū carnē: ſ; ēt ſecūdū nois inter/ p̄tationē. Alphe⁹. n. iterp̄taſ̄ doct⁹: vel do/ cumentū vel fugitiu⁹: vel milleſim⁹. Dicitur ergo iacob⁹ alphei qa fuit doct⁹ p ſciētie in/ ſpirationē: documētū p alioꝝ eruditionē: fu gitiu⁹ de mūdo p deſpectionē: ⁊ milleſimus p humilitatis reputationē. Frater qdē dñi dicit̄: ex eo ꝙ ſimillim⁹ ſibi fuiſſe ꝓhibetur: adō vt pleriq; i eoꝝ ſpecie fallerentur. Uñ cū iudei ad capiēdū xp̄m pgerēt: ne forte ia cobū i pſona xp̄i caperēt: a iuda q xp̄m a ia/ cobo tāq; eoꝝ familiaris optime diſcerne/ bat: ſignū oſculi acceperūt. Hoc ēt teſtatur Jgnatius i epiſtola ad beatū ioānē aplm̄ ⁊ euāgeliſtā ſic dicēs. Si licitū ē mihi apud te ad hieroſolyme partes volo aſcēdere: vt vi deā illū venerabilē iacobū q cognominaſ̄ iuſt⁹ quē referūt xp̄o Jeſu ſimillimū facie vita ⁊ modo ɔuerſatiōis ac ſi eiuſdem vteri fratrē et gemell⁹: quē dicūt ſi video: video ⁊ ip̄; ihm̄ ſ; oia corporis ei⁹ liniamēta. Uel dr̄ frater dñi: qm̄ xp̄s ⁊ iacob⁹ ſic̄ a duab⁹ ſo rorib⁹ deſcēderāt: ſic a duob⁹ fratrib⁹ Jo/ ſeph ⁊ cleopha deſcēdere putabanſ̄: nō. n. dicitur frater dñi: qꝛ fuerit filius ioſeph ſpō ſi Marie de alia vxore: ſicut aliqui volunt dicere: ſed quia erat filius marie filie Cleo/ phe: q quidem Cleophas fuit frater ipſi⁹ io/ ſeph ſponſi Marie: licet magiſter ioannes beleth dicat ꝙ alphe⁹ pater ipſius Jacobi fuit frater ioſeph ſpōſi Marie: qd̄ verum nō credit̄. iudei ergo fratres vocabāt. qui ſe ex vtraq; parte ſāguinis contingebāt vl̄ dr̄ frater dñi ꝓpter p̄rogatiuā ⁊ excellentiam ſanctitatis ob quam pre ceteris apoſtolis hieroſolymis ē ep̄s ordinat⁹. Dr̄ etiam iaco/ bus minor ad differētiam iacobi filij zebe/ dei. L;. n. iacobo zebedei natus ſit prior: fu it tn̄ vocatione poſterior. Uñ etiaz hec con

ſuetudo i pleriſq; religionib⁹ obſeruatur: vt ille q p̄or igredit̄: maior voceſ̄: ⁊ ille q poſte rior minor: licet ſit p̄or aut etate maior: aut ſanctitate dignior. Dr̄ ēt Jacob⁹ iuſt⁹ pp me ritū excellētiſſime ſāctitatis. Nā ſecūdum Hiero. tante reuerentie ⁊ ſāctitatis i popu lo extitit: vt fimbriā veſtimēti ei⁹ certatim cupent tāgere. Uñ d̄ ei⁹ ſāctitate ſic ſcripſit Egeſippus apoſtoloꝝ vicin⁹: ſic̄ in eccleſia ſticis hiſto. legit̄. Suſcepit ingt eccleſiam fr̄ dñi iacob⁹ q ab oib⁹ nominat⁹ eſt iuſtus ab ip̄is tēporib⁹ dñi pdurās vſq; ad nos. Hic ex vtero mr̄is ſue ſāct⁹ fuit: vinū ⁊ ſiceraz nō bibit: carnes nunq; māducauit: ferrum i caput ei⁹ nō aſcēdit: oleo nō ē vnct⁹: balne is nō ē vſus: ſindone. i. veſte linea ſēp idut⁹ Totiēs i oratiōe genua flexerat: vt callos i genib⁹ ſicut i calcaneis videreſ̄ hēre. Pro hac iceſſabili ⁊ ſūma iuſtitia appellat⁹ ē iu/ ſt⁹ ⁊ abba qd̄ ē iterp̄tatū munimētū populi ⁊ iuſtitia. hic ſolus iter aplos pp nimiā ſācti tatē pmittebaſ̄ itrare i ſcā ſcoꝝ. Hec Ege/ ſipp⁹. Nō quidē cā imolatiōis ſ; orōnis. Dr̄ ēt ꝙ p̄m⁹ iter aplos miſſā celebrauit. Naz pp ſue excellētiā ſāctitatis hūc ſibi honorē apoſtoli fecerūt vt poſt aſcēſionē dñi p̄mus inter eos miſſā hieroſolymis celebraret: ēt añq; eēt ep̄s ordinat⁹: cū añ ei⁹ ordinationē i actib⁹ dicaſ̄: ꝙ diſcipuli erāt pſeuerātes i doctrina aploꝝ ⁊ cōicatiōe fractiōis panis: qd̄ de miſſe celebratiōe accipit̄. Ul̄ forte iō p̄m⁹ celebraſſe dr̄: qꝛ p̄m⁹ i pōtificalib⁹ eaz dixiſſe ꝓhibeſ̄: ſicut ⁊ petr⁹ poſtmodū p̄m⁹ i anthiochia miſſā celebrauit: ⁊ Marc⁹ i ale xādria. Hic ꝑpetue ꝟginitatis cuſtos exti/ tit: ſic̄ teſtaſ̄ Hiero. i libro ɔ̄ Jouinianū. Jn paraſceue āt mortuo dño: ſic̄ dicit Joſeph⁹ ⁊ hiero. i libro de viris illuſtrib⁹. Jacob⁹ vo tū vouit ſe nō cōmeſtuꝝ: donec videret do minū a mortuis ſurrexiſſe. Jn ipſa āt die re ſurrectiōis cū vſq; ad diē illā iacob⁹ nō gu/ ſtaſſet cibū: eidē dñs apparuit: ac eis q cū eo erāt dixit. Ponite mēſā ⁊ panē. Deīde panē accipiēs bñdixit ⁊ dedit Jacobo. iuſto dicēs Surge fr̄ mi comede: qꝛ fili⁹ hois a mortuis reſurrexit. Septimo igit̄ āno ep̄at⁹ ei⁹ cum ad diē paſce apl̄i hieroſolymā veniſſēt: iter/ rogauit eos Jacob⁹ q̄ta p eos feciſſet dñs ⁊ corā populo referebat. Cū ḡ ſeptē diebus Jacob⁹ cū alijs apoſtolis in tēplo predicaſ/ ſet coram Caipha: ⁊ aliquibus iudeis: ⁊ iam ꝓpe eēt vt baptizari vellent: repēte qdā tē plū igrediēs clamare cepit. O viri iſraelite qd facitis? Cur ab iſtis vos magis decipi p/ mittitis? Jntātū āt populū ɔcitauit: vt apo ſtolos lapidare vellēt: Aſcēdit āt hō ille ſup gradū vbi Jacob⁹ p̄dicabat: ⁊ ip̄; p̄cipitauit deorſū: ⁊ ex tūc plurimū claudicauit. Hec āt ſeptimo āno poſt aſcēſionē dñi. b. Jacob⁹ paſſus ē. ¶ Jn āno āt epiſcopat⁹ ſui trigeſi/ mo vidētes iudei ꝙ Paulū nō poſſent occi dere: eo ꝙ ceſarē appellaſſet ⁊ romā miſſuſ fuiſſet: pſecutiōis ſue tyrānidē i Jacobū cō uerterūt: ɔ̄ eū occaſionē querētes. Et ſic̄. b. Egeſipp⁹ aploꝝ ɔtēporane⁹ refert ſ̄m ꝙ i hiſto. eccle. inuenit̄: iudei ad eū cōuenerūt dicentes. Oram⁹ te vt populū reuoces: qꝛ ipſe errat i ieſu putās ꝙ ip̄e ſit xp̄s. Preca/ mur ḡ te vt ſuadeas oib⁹ cōueniētib⁹ in die paſce de ieſu. Tibi. n. obtēperabim⁹ oēs: et de te tā nos q̄; populus teſtimoniū ferimus qꝛ iuſtus es ⁊ pſonā nulli⁹ accipis. Statue/ rūt igit̄ illum ſuper pinnaz tēpli: ⁊ voce ma gna clamantes dixerūt. Uiroruz iuſtiſſime cui nos omnes obtēperare debem⁹ qm̄ po/ pulus errat poſt Jeſuz: qui crucifixus eſt: enuncia nobis quid tibi videtur. Tūc Jaco bus cū ingenti voce rn̄dit. Quid me inter/ rogatis de filio hominis? Ecce ipſe ſedet in celis a dextris ſūme virtutis dei: venturus iudicare viuos ⁊ mortuos. Hec audientes chriſtiani valde gauiſi ſunt: ⁊ libenter eum audierunt. Phariſei autem ⁊ ſcribe dixe/ runt. Male fecim⁹ tale teſtimoniū preſtare Jeſu. Sed aſcendamus ⁊ precipitemus eū deorſum vt ceteri terreanſ̄: ⁊ ei credere nō preſumāt. Et ſimul voce magna exclama/ uerunt dicentes. O o ⁊ iuſtus errauit. Aſcē derunt ergo ⁊ precipitauerunt eum. Cum ergo precipitaſſent lapidibus eum obrue/ bant dicentes. Lapidemus Jacobum iu/ ſtum. Qui deiectus non ſolum mori non po tuit ſed conuerſus: ⁊ ſuper genua procum/ bens dicebat. Rogo domine dimitte eis: qꝛ

ne̅ſciunt quid faciunt. Tu̅c vnus ex ſacer/
dotibꝰ ex filijs Rechab exclamauit. Par/
cite queſo: ꝗd facitis? ꝓ vobis orat hic iuſtꝰ
que̅ lapidatis. Tu̅c vnꝰ ex ipſis ꝑtica̅ fullo/
nis arripiens valido ictu caput eiꝰ impetijt:
⁊ cerebru̅ excuſſit. Hec egeſippus. Taliqꝫ
martyrio migrauit ad dn̅m ſub nerone qui
cepit anno dn̅i. 57. ſepultꝰ ibidem ꝓpe tem/
plu̅. Cu̅ au̅t populus vellet eiꝰ mortem vin
dicare: ⁊ maleficos capere ⁊ punire ꝓtinus
aufugeru̅t. Refert ioſephus ꝙ ꝓpter pec/
catu̅ mortis iacobi iuſti factum e̅ excidium
in hieruſalem: ⁊ diſperſio iudeorum. Sꝫ no̅
ſolum ob mortem iacobi: ſed etiam ob mor/
tem domini precipue deſtructio iſta facta e̅
ſecu̅du̅ ꝙ dn̅s dicit. No̅ relinque̅t i te lapide̅
ſuper lapidem: eo ꝙ non cognoueris te̅pus
viſitationis tue. Sed qm̅ no̅ vult dn̅s mor/
te̅ peccatoris: ⁊ vt ipſi excuſatione̅ no̅ habe/
rent per. 40. annos eorum penitentiam ex/
pectauit: ⁊ per apoſtolos: maxime per iaco/
bum fratrem domini inter eos co̅tinue pre/
dica̅te̅ eos ad penite̅tia̅ reuocabat. Sed cu̅
ꝑ admonitione̅ eos no̅ poſſꝫ reuocare: volu/
it eos ſaltem prodigijs exercere. Naꝫ in his
40. a̅nis ſibi ad penite̅tia̅ datis multa mon/
ſtra ⁊ ꝓdigia ſicut refert Joſephus euene/
ru̅t. Nam ſtella prefulgens gladio per oia
ſimilis viſa eſt ciuitati deſuꝑ imminere: ac ꝑ
totum annum exitialibus flammis ardere.
¶ Jn quoda̅ feſto azimorum hora noctis no
na tantus fulgor aram te̅pluqꝫ circundedit
vt oe̅s die̅ clariſſimum fcm̅ ee̅ putarent. Jn
eade̅ feſtiuitate vitula ad imola̅du̅ adducta
inter miniſtroꝝ manus agna̅ ſubito e̅ enixa.
Poſt aliquos vero dies ꝓpe ſolis occaſum
viſi ſu̅t currus ⁊ quadrige i oi regio̅e ꝑ aere̅
ferri: ⁊ armatoꝝ cohortes miſceri nubibꝰ: ⁊
vrbe̅ circu̅dare agminibꝰ iprouiſis. Jn alio
die feſto: q pe̅tecoſtes appellat: noctu ſacer
dotes te̅plu̅ igreſſi ad miniſteria ex more co̅
ple̅da motus quoſda̅ ſtrepituſqꝫ ſenſeru̅t ac
voces ſubitas audieru̅t dice̅tes. Tra̅ſeamꝰ
ab his ſedibꝰ. ¶ Ante quartu̅ etia̅ annu̅ bel/
li qda̅ vir noie Jeſus ananie filius i feſto ta/
bernaculoꝝ repe̅te clamare cepit. Vox ab
oriete: vox ab occide̅te: vox a quatuor ven
tis: vox ſuꝑ hieruſalez ⁊ ſuꝑ te̅plu̅: vox ſuꝑ
ſpo̅ſos ⁊ ſpo̅ſas: vox ſuꝑ ꝑplm̅ vniuerſum.
Predictus igit̅ vir capit̅: cedit̅: verberat̅.
Sꝫ ille aliud dicere nege̅s quanto plus ver/
berabat̅: ta̅to fortiꝰ clamitabat. Ad iudicez
igit̅ adducit̅: torme̅tis diris afficit̅: vſqꝫ ad
patefactionez oſſiu̅ laniat̅: ſed ille nec ꝓces
nec lachrymas effu̅debat: ſꝫ cu̅ quoda̅ vlu/
latu ꝑ ſingula pene verbera eade̅ ꝓferebat
adde̅s etiam h̅. Veh veh hieroſolymitanis
Hec ioſephus. Cu̅ au̅t iudei nec admonitio/
nibꝰ ꝯuerteret̅: nec ta̅tis ꝓdigijs terreret̅
poſt quadrageſimu̅ annu̅ dn̅s Veſpaſianu̅
⁊ Titu̅ hieruſalem adduxit qui ipſam ciui/
tatem funditus deſtruxerunt. Hec au̅t fuit
ca̅ aduentus ipſorum in hieruſalem: ſicut in
quada̅ hiſtoria inuenit̅ licet apocripha. Vi/
de̅s pilatꝰ q̅ ieſum inoce̅te̅ co̅de̅nauerat ti/
me̅s offe̅ſam tiberij Ceſaris ꝓ ſe excuſa̅do
nuncium nomine Albanum ad Ceſare̅ dſti/
nauit. Eo autem tp̅e Veſpaſianus monar/
chia̅ i galatia a tiberio Ceſare tenebat. Nu̅/
cius igit̅ pilati a ve̅tis ꝯtrarijs i galatia̅ pel/
litur ⁊ ad veſpaſianu̅ adducit̅. Talis au̅t ibi
ſeruabatur conſuetudo vt qcu̅qꝫ ibide̅ nau
fragiu̅ pateretur rebus ⁊ ſeruituti principi
ſubderetur. Quem veſpaſianus quis ee̅t
aut vnde veniret: ſeu quo tenderet requiſi
uit. cui ille. Hieroſolymitanus ſum: de par
tibus illis veni: roma̅ vſqꝫ tendebam. cui ve
ſpaſianus. De terra ſapientium venis: arte̅
noſti medicaminis: medicus es: curare me
debes Veſpaſianus enim quoddaꝫ genus
vermium naribus inſitum ab infa̅tia gere/
bat. Unde ⁊ a veſpis veſpaſianus dicebat̅.
cui vir ille ri̅dit. Arte̅ medicaminis dn̅e ne/
ſcio: ⁊ io̅ te curare no̅ valeo. Cui veſpaſianꝰ.
Niſi me curaueris morte morieris. Cui ille
ait. Jlle qui cecos illuminauit: demones ef/
fugauit: mortuos ſuſcitauit: nouit quia ar/
tem medicine ignoro. Cui veſpaſianus.
Quis eſt ille de quo tanta profaris? ⁊ ille.
Jeſus nazarenus quem iudei per inuidiam
occiderunt: in quem ſi credideris ſanitatis
gratiam conſequeris. Et veſpaſianus ait.
Credo quia qui mortuos ſuſcitauit: me eti/
am de infirmitate hac liberare poterit. Et
hec dicendo veſpe de naribꝰ eiꝰ cecideru̅t
⁊ continuo ſanitate̅ recepit. Tu̅c Veſpaſia
nus igenti gaudio repletꝰ ait. Certus ſuꝫ q̅
filius dei fuit q me curare potuit. Petita ꝗ igi
tur a ceſare lice̅tia hieroſolyma̅ cu̅ manu ar
mata perga̅: ⁊ omnes ꝓditores eiꝰ ⁊ occiſo/
res fu̅ditꝰ euerta̅. Dixitqꝫ Albano nu̅cio pi/
lati. Rebꝰ ⁊ vita ſanus ⁊ incolumis domu̅
tua̅ mei licentia reuertaris. Veſpaſianus
igitur Roma̅ adijt: ⁊ deſtrue̅di iudea̅ ⁊ hie
ruſalem a Tiberio ceſare licentia̅ ipetrauit
Per annos igit̅ plures exercitu̅ co̅grega/
uit. te̅pore. ſ. Neronis iperatoris cuꝫ iudei
iperio rebellaſſe̅t. Vn̅ ſecu̅du̅ cronicas non
feceru̅t h̅ zelo xp̅i: ſꝫ q̅ a dn̅io receſſera̅t ro
manoꝝ hieruſale̅ cu̅ copioſo exercitu veſpa
ſianꝰ aduenit: ⁊ in die paſce hieruſale̅ ꝑ cir/
cuitu̅ pote̅ter obſedit ibiqꝫ infinita̅ multitu/
dine̅ que ad die̅ feſtu̅ co̅uenera̅t concluſit.
Per aliquod a̅t te̅pus anteq̅ꝫ Veſpaſianꝰ
hieruſale̅ adueniret: fideles q ibi era̅t a ſpiri
tu ſancto admonent̅ vt inde receda̅t: ⁊ i quo/
da̅ oppido tra̅s iordane̅: quod pella̅ vocat̅
ſeceda̅t: vt ablatis ab vrbe ſanctis viris: ce/
leſti vindicte fieret locus ta̅ de vrbe ſacrile/
ga q̅ꝫ de populo ſcelerato. Quada̅ au̅t ciui
tate̅ iudee noie ionapa̅: in qua Joſephus et
dux ⁊ ꝑnceps erat ꝑmo omniu̅ e̅ aggreſſus.
ſed Joſephus cum ſuis viriliter reſiſtebat.
Ta̅de̅ vide̅s Joſephus iminere excidiu̅ ci/
uitatis: aſſu̅ptis vndecim iudeis ſubterra/
nea̅ domu̅ intrauit: vbi quatriduana fame
afflicti iudei no̅ co̅ſe̅tie̅te Joſepho: malebant
ibide̅ mori q̅ꝫ Veſpaſiani ſe ſubijcere ſerui/
tuti. volebantqꝫ ſe mutuo interficere ⁊ ſan/
guine̅ ſuu̅ i ſacrificiu̅ deo offerre. Et qm̅ Jo
ſephus inter eos dignior erat volebant eum
ꝑmitꝰ occidere: vt eius effuſio̅e ſa̅guinis de
us citius placaretur: vl̅ vt i quada̅ cronica
dicit̅: ideo ſe mutuo interficere voleba̅t: ne
darent̅ in manibꝰ romanoꝝ. At Joſephus
vir prudens ⁊ mori nolens iudice̅ mortis et
ſacrificij ſe co̅ſtituit: ⁊ qs ꝑor alio occide̅dus
eſſet inter binos ⁊ binos ſorte̅ mittere iuſſit
Miſſis igit̅ ſortibꝰ ſors nu̅c vnu̅ nu̅c alium
morti tradidit donec ventu̅ e̅ ad vltimu̅ cuꝫ
quo Joſephus ſorte̅ miſſurus fuit. Tunc io
ſephus homo ſtre̅nuus ⁊ agilis gladium illi
abſtulit: ⁊ qd̅ magis eligeret vita̅. ſ. aut mor
te̅ requiſiuit: ⁊ vt ſine dilatione eligeret ꝑce
pit. Et ille time̅s ri̅dit. Viuere no̅ recuſo ſi
gr̅a tui vita̅ co̅ſeruare valeo. Tu̅c Joſephꝰ
vni familiari veſpaſiani: ⁊ ſibi e̅t familiari la
te̅ter locutus e̅: ⁊ vt ſibi vita donaret̅ petijt:
⁊ qd̅ petijt ipetrauit. Cu̅ a̅t ante Veſpaſia/
nuꝫ Joſephus ee̅t adductꝰ: dixit ei Veſpa/
ſianꝰ. Morte̅ meruiſſes ſi huiuſmodi peti/
tionibꝰ liberatꝰ no̅ eſſes. Et Joſephus. Si
quid ꝑpera̅ actu̅ e̅ i meliꝰ co̅mutari po̅t. Et
veſpaſianꝰ. Qui victꝰ eſt quid facere po̅t?
Et ioſephꝰ. Aliquid facere potero: ſi dictis
meis aures tuas demulſero. Et Veſpaſia/
nus. Concedat̅ vt verbis inhereas: ⁊ ſi qd
boni dicturꝰ es pacifice audiatur. Et Joſe/
phus. Jmperator romanꝰ interijt: ⁊ ſenatus
iperatore̅ te fecit. Et veſpaſianꝰ. Si ꝓphe/
ta es quare no̅ es vaticinatꝰ huic ciuitati ꝙ
mee ſit ſubijcie̅da ditio̅i? Et ioſephus. Per
quadraginta dies hoc eis ꝑdixi. Jnterea le/
gati romanoꝝ veniu̅t. Veſpaſianu̅ i iperiu̅
ſublimatu̅ aſſeru̅t eu̅qꝫ romam deducunt.
Hoc quoqꝫ Euſebius in cronica teſtat̅: qd̅
. ſ. ioſephus Veſpaſiano ꝑdixit ta̅ de ipera/
toris morte q̅ꝫ de ſua ſublimatione. Relinq̅t
a̅t veſpaſianꝰ titu̅ filiu̅ ſuu̅ i obſidio̅e hieru/
ſale̅. Titus a̅t ſicut i eade̅ hiſtoria apochri/
pha legit̅: audie̅s patre̅ ſuu̅ i impiu̅ ſublima
tu̅ ta̅to gaudio ⁊ exultatione replet̅ ꝙ ner/
uoru̅ co̅tractione ex frigiditate corru̅pitur:
⁊ altero crure d̅bilitatꝰ paralyſi torquetur.
Joſephus aute̅ audiens Titu̅ paralyſi labo
rare cauſam morbi ⁊ te̅pus dilige̅ter inq̅rit.
Cauſa neſcit̅: morbꝰ ignorat̅. De te̅pore au̅t
qm̅ audita patris electione h̅ ſibi acciderit
aperit̅. Joſephus a̅t vir ꝓuidus ⁊ ſapie̅s ex
paucis multa co̅iecit: ⁊ ex te̅pore morbuꝫ ⁊
cauſa̅ inuenit ſciens q̅ gaudio ⁊ letitia ſuꝑ/
abu̅dati debilitatꝰ fuerit. Animaduertens
itaqꝫ q̅ contraria co̅trarijs cura̅tur: ſciens
etia̅ q̅ quod amore conq̅rit̅ dolore freque̅/
ter amittit̅: q̅rere cepit an aliqs eſſet q ꝑnci/
pis inimicitijs obnoxiꝰ teneret̅. Erat ibi ſer
uus adeo tito moleſtꝰ vt ſine veheme̅ti ꝯtur
batio̅e nullatenꝰ i eu̅ poſſet reſpicere: nec e̅t

nomē eius audire. Dixit itaqꝫ Tito. Si cura
ri deſideras oēs q̄ i meo comitatu venerint
ſaluos facias. Cui Titꝰ. Quicūqꝫ in tuo co
mitatu venerit ſecurꝰ habeatur: ⁊ ſaluus.
Tunc ioſephus cito prādiū fieri precepit ⁊
menſā ſuā mēſe Titi oppoſitā locauit: ⁊ ſer
uū a dextris ſuis ſedere fecit. Quē titꝰ reſpi
ciēs moleſtia conturbatꝰ īfremuit: ⁊ q̄ prius
gaudio īfrigidatꝰ fuerat accenſione furoris
īcaluit neruoſqꝫ diſtēdēs curatꝰ fuit. Poſt
hoc Titus ⁊ ſeruū in ſui gratiā: ⁊ Joſephū
in ſui amicitiā recepit. Utrū āt hec hiſtoria
apochripha narrāda ſit lectoris iudicio reli
quat̄. ¶ Biennio igit̄ a Tito hieruſalē ob/
ſeſſa inter cetera mala que obſeſſos graui/
ter perurgebāt tanta fames oēs tenuit: ꝙ
parentes filijs ⁊ filij parētibꝰ. viri vxoribus
⁊ vxores viris cibos nō tantū e manibꝰ ſed
ēt ex ipſis dentibꝰ rapiebāt. Juuenes etiam
etate fortiores velut ſimulacra ꝑ vias ober
rādo pre fame exanimes cadebāt: q̄ mortu/
os ſepeliebāt ſepe ſuꝑ ipſos mortuos mor/
tui cadebāt. Fetorē itaqꝫ cadauerū nō fe/
rētes ex publico ſūptu ipſa ſepeliebant. Sꝫ
deficiente ſūptu vincēte cadauerū multi/
tudine de muro cadauera precipitabāt. At
Titus circuiens cū vidiſſet valles plenas
cadaueribꝰ ⁊ totā patriā ex eorum fetore
corruptā manꝰ ſuas cū lachrymis ad celū
leuauit dicēs. Deus tu vides q: ego hͦ nō fa
cio. Tanta. n. ibi fames erat ꝙ calciamen/
ta ſua ⁊ corrigias comedebant. Matrona
quedā inſuꝑ genere ⁊ diuitijs nobilis: ſicut
in hiſtoria eccleſiaſtica legit̄: cū p̄dones in
eiꝰ domū irruētes eā oībꝰ expoliaſſēt: nec
ſibi vltra quid comederet remāſiſſet: par/
uulū lac: ētē tenēs in manibꝰ ait. Infelicis
mr̄is infelicior fili: in bello: in fame: in dire/
ptione: cui te reſeruabo? Ueni ḡ nunc o mi
nate eſto mr̄i cibꝰ: predonibꝰ furor: ſeculis
fabula. Et his dictis filiū iugulauit ⁊ coxit:
⁊ dimidiū comedēs partē alterā occultauit
Et ecce confeſtī predones odorē carnis co
cte ſētiētes i domū irruūt ⁊ niſi carnē ꝓdat
mortē mināt̄. Tūc illa detegēs infātis mē/
bra. Ecce inq̄t partē optimā vobis reſerua
ui. At illos tātꝰ horror īuaſit ꝙ nec loqui po
tuerūt. At illa. Meꝰ ē inquit filius hic: meū
ē peccatum: ſecuri edite: q: prior ego comedi
quē genui. Nolite fieri aut mr̄e religioſiores
aut feminis molliores. ꝙ ſi vicit vos pietas
⁊ horretis ego totū comedā q̄ dimidiū iā co
medi. Illi vero tremētes ⁊ territi diſceſſe/
rūt. Tādē ſecūdo āno imperij Ueſpaſiani
Titꝰ hieruſalē cepit ⁊ captā ſubuertit: tem/
plūqꝫ funditꝰ deſtruxit: ⁊ ſicut iudei xp̄ꝫ tri/
gita denarijs emerāt: ſic ⁊ ipſe vno denario
triginta iudeos vendidit. Sicut āt narrat
Joſephꝰ nonagita ſeptē milia iudeoꝝ vendi
ta ſūt: ⁊ vndecies cētena millia fame ⁊ gla/
dio perierūt. Legit̄ quoqꝫ ꝙ Titus intrās
hieruſalē quēdā murū deſiſſimū vidit: ip̄m/
qꝫ ꝑforari ꝑcepit. Factoqꝫ foramine quēdā
intꝰ ſenē aſpectu ⁊ canitie venerabilē inue/
nerūt. Qui reqſitꝰ q̄s eēt r̄ndit ſe eē Joſeph
ab arimathia ciuitate iudee: ſeqꝫ a iudeis
ibidē incluſū ⁊ muratū fuiſſe: eo ꝙ xp̄ꝫ ſepe
liſſet. Addiditqꝫ ꝙ ab illo tēpore vſqꝫ nunc
celeſti ſit cibo paſtꝰ: ⁊ diuino lumie ꝯfortatꝰ
In euangelio tn̄ Nicodemi dr̄ ꝙ cū iudei
ipſum recluſiſſēt: Chriſtꝰ reſurgēs cū īde eri
puit ⁊ in arimathiā duxit. Pōt dici ꝙ cum
eductꝰ a p̄dicatiōe xp̄i non ceſſaret a iudeis
iterū ē recluſus. Mortuo quoqꝫ veſpaſia/
no iperatore: Titꝰ filiꝰ eius eidē i impio ſuc/
ceſſit: q̄ fuit vir clemētiſſimꝰ ⁊ multe libera/
litatis: tāteqꝫ bonitatis fuit ſicut ait Euſebi
us ceſarien̄ in cronica: ⁊ teſtat̄ Hiero. ꝙ dū
quodā ſero recordatꝰ fuiſſet: ꝙ illo die nil
bōni egiſſet aut nihil dediſſet ait. O amici
hūc diē ꝑdidi. Poſt longa vero tēpora qui/
dam iudei hieruſalem reedificare volētes
exeuntes primo mane plurimas cruces de
rore inuenerunt: quas territi fugiētes ⁊ ſe/
cūdo mane redeuntes vnuſquiſqꝫ: vt ait
Miletus in cronica: cruces ſanguineas ve
ſtibus ſuis inſitas inuenerūt. Qui vehemē/
ter territi in fugam iterum verſi ſunt. Sed
tertio die reuerſi vapore ignis de terra pro/
deuntis penitus ſunt exuſti.

Nuentio ſancte crucis dicitur: q:
tali die crux inuenta fuiſſe refert̄.
Nā ⁊ antea fuit iuēta a Seth filio
Adā i terreſtri paradiſo: ſicut īfra narrat̄ a

Salomone ī libano: a regīa ſabba i ſalomo
nis tēplo: a iudeis i aq̄ piſcine: hodie ab He
lena i mōte caluarie. ¶ De Inuētiōe crucis.

Nuentio ſancte crucis poſt
ānos. 200. ⁊ ampli
us a reſurrectiōe dn̄i facta ē. Legi
tur. n. ī euāgelio Nicodemi: ꝙ cū Adā infir
maret̄ Seth filꝰ eiꝰ portas paradiſi adijt: ⁊
oleū ligni miſericordie quo corpus patris ꝑ
ungeret ⁊ ſanitatē reciperet poſtulauit. Cui
apparēs Michael archāgelus ait. Noli la/
borare neqꝫ flere ꝓ oleo ligni miſericordie
obtinēdo: q: nullatenꝰ illō aſſeq̄ poteris: niſi
q̄n completi fuerint qnqꝫ millia qngēti an/
ni: lꝫ ab Adam vſqꝫ ad paſſionē xp̄i āni tm̄.
5499. fluxiſſe credāt̄. Legitur quoqꝫ alibi
ꝙ angelus eidē ramuſculū quēdā obtulit ⁊
iuſſit: ꝙ i mōte libani plātaret̄. In quadam
ꝟo hiſtoria grecoꝝ lꝫ apochripha legitur ꝙ
āgelus de ligno i quo peccauit adā eidē tra
didit dicēs: ꝙ q̄n faceret fructū pater ſana/
retur. Qui rediēs ⁊ patrē mortuū inueniens
ipſū ramū ſuꝑ tumulū patris plātauit. Qui
plātatꝰ i arborē magnā creuit: ⁊ vſqꝫ ad ſa/
lomonis t̄pa ꝑdurauit. Utrū aūt hec vera
ſint lectoris iudicio relinquatur: cū in nulla
chronica vel hiſtoria autētica hec legantur
Salomon aūt arborē tam pulchrā conſide/
rans ipſā ꝑcipit icidi: ⁊ i domo ſaltꝰ locari.
nuſq̄ tn̄ vt ait Joānes beleth locari pote/
rat nec alicui loco apta reperiri valebat: ſed
modo aut excedebat lōgitudine aut defici/
ebat nimis breuitate. Si q̄n vero ſecundū
loci exigentiā ipſā rōnabiliter decurtaſſent
adeo breuis videbat̄: ꝙ oīo icōgrua habe/
bat̄. Ob hoc idignati artifices ipſam repro
bauerūt: ⁊ ſuꝑ quendā lacum vt eſſet pons
tranſeuntibus proiecerunt. Regina autem
ſabba cum veniſſet audire ſapientiam ſalo/
monis ⁊ predictum lacum tranſire vellet:
vidit i ſpiritu ꝙ ſaluator mūdi i illo ligno ſu
ſpendendus erat: ⁊ ideo ſuper illud tranſi/
re noluit: ſed ipſum protinus adorauit. In
hiſtoria tamen ſcolaſtica legitur ꝙ predictū
lignum regina ſabba in domo ſaltus vidit.
Cumqꝫ ad domum ſuam rediſſet intima/
uit ſalomoni ꝙ in illo ligno quidam ſuſpen/
dendus eſſet: ꝑ cuius mortē iudeoꝝ regnū
deleri deberet. Salomō igit̄ p̄dictū lignū
īde ſuſtulit: ⁊ i ꝓfundiſſimis terre viſceribꝰ
illud demergi fecit. Poſtea ꝓbatica piſcina
ibidē facta ē: vbi natinei hoſtias abluebāt ⁊
nō ſolū ex deſcenſu angeli: ſꝫ etiā ex ꝟtute
ipſius ligni tradit̄ ibi fieri ⁊ aque cōmotio/
nē ⁊ īfirmoꝝ curationē. Appropinquāte ve
ro paſſione chriſti predictū lignū ſuꝑenataſ/
ſe ꝑhibet̄. Cū illud aūt iudei vidiſſent ipſū
acceperūt ⁊ crucē dn̄o parauerūt. Ipſa āt
crux chriſti ex quattuor generibꝰ lignoꝝ fu/
iſſe ꝑhibet̄. ſ. palme: cypreſſi: oliue: ⁊ cedri:
vnde verſus: Ligna crucis palma: cedrus
cypreſſus: oliua. In cruce enim fuit hec qua
druplex differētia lignoꝝ ſcilicet lignū ere/
ctū: lignū trāſuerſum: tabula ſupra poſita: ⁊
truncus cui crux erat infixa. Uel ſecūdum
Gregoriū turonē ſeꝫ: tabula trāſuerſa que
fuit ſub pedibꝰ xp̄i. vnde quodlibet horū po
tuit eē alicuiꝰ p̄dictoꝝ: Hac differētiā ligno
rū videt̄ apoſtolus innuere cū dicit. Ut poſſi
tis cōprehēdere cū oībus ſanctis que ſit lō/
gitudo: latitudo: ſublimitas: ⁊ profundum.
Que ꝟba ibidē Auguſtinꝰ doctor egregius
ſic exponit. Ideſt crucē dn̄i cuiꝰ latitudo di/
cit̄ in tranſuerſo ligno quo extendunt̄ ma/
nus. longitudo a terra vſqꝫ ad ipſam latitu/
dinem quo a manibus infra totum corpus
affigitur. altitudo a latitudine vſqꝫ ſurſum
cui adheret caput. Profūdum vero qd̄ ter/
re infixum abſconditur. Quo ſigno crucis
omnis actio humana ⁊ chriſtiana deſcribi/
tur. Bene operari ī chriſto ⁊ ei perſeueran/
ter inherere: ſperare celeſtia: ſacramenta
non prophanare. ¶ Iſtud lignū crucis pre/
cioſum per annos. 200. ⁊ vltra ſub terra la/
tuit: ſed ab Helena matre conſtantini impe/
ratoris hoc modo reptum fuit. In illo tem/
pore congregata eſt iuxta danubium fluui/
um multitudo innumerabilis barbarorum
volens fluuium tranſire: ⁊ omnes regio/
nes vſque ad occidentem ſuo dominio ſub/
iugare. Quod vbi conſtantinus imperator
comperit caſtra mouit. ⁊ contra danubium
ſe cum ſuo exercitu collocauit. At bar/
barorum creſcente multitudine ⁊ iam

ſluuium tranſeūte: cōſtantinus nimio terro-
re ꝯcutit̄: vidēs qꝛ eēnt die craſtino cū eo ꝓ-
liū cōmiſſuri. Seq̄nti igit̄ nocte ab āgelo ex
citat̄: ⁊ vt ſurſū reſpiciat admonet̄. Qui in
celū aſpiciens vidit ſignū crucis ex clariſſi-
mo lūie fcm̄ lr̄is aureis hūc titulū habēs ſcri
ptū. In hoc ſigno vinces. Qui celeſti viſio-
ne ꝯfortatus ſimilitudinē crucis fecit. ⁊ ip̄aꝫ
ante ſuū exercitū ferri iuſſit. Irruēſq3 i ho-
ſtes ipſos i fugā vertit ⁊ multitudinē maxi-
mā iterfecit. Tūc cōſtātinus oēs tēploꝝ pō
tifices cōuocauit: ⁊ cuiꝰ dei h̄ ſignū eēt dili-
gētius īq̄ſiuit. Quibꝰ ſe neſcire dicētibꝰ q
dā chriſtiani aduenerūt: ⁊ ei ſcē crucis my-
ſteriū ⁊ fidē trinitatis pleniꝰ narrauert̄. Qui
i xp̄m pfecte tūc credidit ⁊ ab euſebio papa
vel ſecūdū q̄ſdā libros a ceſarieſi ep̄o ſacꝝ
baptiſma ſuſcepit. Sed i hac hiſtoria mlt̄a
ponūt̄ q̄bꝰ ꝯtradicit hiſtoria triptita ⁊ eccl̄ia-
ſtica ⁊ vita ſci ſilueſtri ⁊ geſta pōtificū roma
noꝝ. ¶ Scd̄m q̄ſdā nō fuit iſte cōſtātinꝰ ipa
toꝛ q a btō ſilueſtro papa fuit baptizatꝰ ⁊ ad
fidē ꝯuerſus: ſic̄ aliq̄ hiſtorie videt̄ innuere: ſ3
fuit ꝯſtantinus pr̄ ipſius ꝯſtantini: ſic̄ i aliq-
bus hiſtorijs īuenit̄. Ille. n. conſtantinꝰ alio
mō ad fidē venit ſic̄ i hiſtoria ſci ſilueſtri legi
tur: nec ab euſebio: ſ3 a ſilueſtro baptizatus
fuiſſe narrat̄. Mortuo tn̄ ip̄o ꝯſtantino: cō-
ſtantinus memoꝛ victorie pr̄is quam virtu-
te ſcē crucis habuerat helenam matrē ſuaꝫ
hieroſolymam p ip̄a cruce īueniēda tranſ-
miſit ſic̄ iferiꝰ ē notatū. Hiſtoria tn̄ eccl̄iaſti-
ca hanc victoriam alit̄ fcām narrat. Ait eni
ꝙ cū maxētiꝰ romanū ip̄iū iuaſiſſet: ꝯſtanti-
nus ip̄atoꝛ iuxta pōtē i albinum cum maxē-
tio cōflicturꝰ aduenit. Cum igit̄ anxiꝰ mlt̄ū
eēt ⁊ ꝓ ſibi mittēdo auxilio ad celū oculos
crebro leuaret vidit p ſoporē ad oriētis par
tē i celo ſignum crucis fulgore igneo rutila-
re angeloſq3 aſtare ⁊ ſibi dicere. Cōſtātine
in hoc vinces. Et vt dr̄ i hiſtoria triptita: duꝫ
cōſtātinus q̄d eēt miraret̄ xp̄s nocte ſupue
niente eidē apparuit cū ſigno q̄d vidit i celo
iuſſitq3 vt fieret eius ſigni figuratio: que fo
ret auxiliū i cōgreſſu prelioꝛum. Tūc cōſtā-
tinus letus redditus ⁊ de victoria iam ſecu-
rus ſignum crucis q̄d i celo viderat i ſua frō

te deſignat: vexilla militaria in ſignaculum
crucis transformat: ⁊ i manu dextra aureaꝫ
crucē portat. Poſt h̄ dominum exorauit ne
dexterā ſuam quam ſigno crucis munierat
cruore romani ſanguinis cruentari vl̄ ma-
culari pmitteret: ſ3 ſine ſāguinis effuſiōe vi-
ctoriā ſibi de tyrāno pſtaret. Maxētius āt
iuſſit nauibꝰ ad decipulā cōpoſitis fluuium
ſterni: ⁊ ſuppoſitis pōtibꝰ exequari. Cū iā āt
cōſtātinus ad fluuiū appropiquaret. maxē-
tius i occurſū cū paucis velocius ei pgit: iu-
bens vt ceteri ſe ſequāt̄. Sui q3 oblitꝰ ope-
ris pōtē cū paucis cōſcēdit: ⁊ decipula qua
cōſtātinū decipere voluit ē deceptus ⁊ i flu
uij ꝓfūdū demerſus. Cōſtantinus vero ab
omnibus vnanimiter eſt ſuſceptus. Et ſicut
legitur in quadam chronica ſatis autentica
conſtantinus tunc perfecte nō credidit: nec
tunc ſacrum baptiſma ſuſcepit ſed aliquan-
to temporis interiecto viſionem illam petri
⁊ pauli vidit: ⁊ ſacro baptiſmate per ſilueſtꝝ
papā renatus: ⁊ a lepra mundatus in xp̄m
deinceps perfecte credidit. Et ſic matrem
ſuam Helenam hieroſolymā miſit vt crucē
dn̄i requireret. Ambroſius tn̄ i ep̄l'a d̄ obitu
theodoſij ⁊ hiſtoria triptita dn̄t ꝙ in vltimis
ꝯſtitutꝰ baptiſmū ſuſcepit baptiſmū differēs
vt poſſet i iordanis flumine baptizari. Hoc
idem dicit Hieronymus in chronica. Certū
eſt autē ꝙ ſub Silueſtro papa chriſtianus
effectus eſt. Utrum autem baptiſmum di-
ſtulit in dubium vertitur. Unde de illa legē
da ſācti Silueſtri quo ad plura ſimiliter du-
bitatur. Hec igitur hiſtoria de inuentione
crucis que in eccleſiaſticis hiſtorijs inuenit̄:
cui etiaꝫ chronice conſonant: videtur eē ma
gis autentica q̄3 illa que per eccleſias recita
tur. Conſtat enim multa ibidem eſſe q̄ nō cō
ſonant veritati: niſi forte quis vellet dicere
vt ſuperius dictum eſt: ꝙ non fuit conſtanti
nus: ſed conſtantinus pater eiꝰ: quod tamē
multum autenticum non videtur: licet in q̄-
buſdam vltramarinis hiſtorijs ſic legatur.
Cum autem helena hieruſalem aduenīſſet
omnes iudeorum ſapientes qui per totam
regionem reperti ſunt ad ſe congregari pre
cepit. Hec autem helena prius ſtabularia

fuerat: ſed propter eius pulchritudinē con-
ſtantinus eā ſibi cōiunxit: ſecundū ꝙ dicit
ābroſiꝰ i hec vba. Stabulariā hāc fuiſſe aſ-
ſerunt: ſed cōiūcta ē cōſtātino ſeniori q po-
ſtea regnū adeptus ē. Bona ſtabularia que
taꝫ diligēter pſepe domini reqſiuit. Bona
ſtabularia que illū ſtabulariū nō ignorauit
q vulnera curauit a latronibꝰ vl̄nerati. Bo
na ſtabularia que maluit oīa eſtimare ſter-
cora: vt chriſtū lucrificaret. Ideo illam chri
ſtus de ſtercore leuauit ad regnū. Hec am
broſius. Alij vero aſſerunt ⁊ i quadā chroni
ca ſatis autētica legit̄: ꝙ ipſa helena fuit fi
lia choelis regis britonū. Quā cōſtātinus i
britāniā veniēs cū eſſet vnica patri ſuo du
xit vxorē. Unde inſula poſt mortē choelis
ſibi deuenit. hoc ⁊ ipſi britones atteſtant̄: l3
alibi legatur ꝙ fuit treuerenſis. Iudei igit̄
nimiū formidātes dicebant ad iuicē Qua-
re putatis ꝙ regina nos ad ſe faciat cōuoca
ri? Unus aūt ex eis noīe Iudas dixit. Scio
enim qꝛ vult a nobis diſcere vbi nam ſit li-
gnū crucis in quo chriſtus crucifixꝰ fuit. vi
dete ḡ ne aliq̄s ſibi confiteri preſumat. Sin
autē certiſſime ſciatis ꝙ lex noſtra euacua
bit̄ ⁊ paterne traditiōes funditus deſtruen
tur. zacheꝰ. n. auus meus ꝓnunciauit patri
meo Simoni: ⁊ pater meꝰ moriens dixit mi
hi. Uide fili q̄n īgretur crux xp̄i: illā manife
ſta āteq̄3 aliq̄ patiaris tormēta. Nuſq̄3 eniꝫ
ex tūc gēs iudeoꝝ regnabit: ſed illi q crucifi
xum adorant: qꝛ ipſe chriſtus filius dei erat
cui ego dixi. Pater mi ſi vere patres noſtri
ipſum eſſe filium dei cognouerunt cur ipſū
i crucis patibulū affixerunt? Et reſpondit.
Nouit dn̄s qꝛ nunq̄3 in conſilio eoꝛuꝫ extiti:
ſed eis ſepiꝰ cōtradixi. Quia vero ipſe pha-
riſeoꝝ vicia exprobrabat: ipſuꝫ crucifigi fe-
cerūt. Ipſe v̄o die tertia reſurrexit ⁊ celos
videntibus diſcipulis penetrauit. In quem
ſtephanus frater tuus credidit: quē iudeoꝝ
veſania lapidauit. Uide ergo fili ne ip̄m vel
diſcipulos eiꝰ audeas blaſphemare. Nō vi
det̄ aūt multū ꝓbabile ꝙ pr̄ iſtius Iude tē-
pore paſſiōis xp̄i eē potuerit: cuꝫ a paſſione
chriſti vſq3 ad Helenam ſub qua iudas fuit
fluxerit pluſq̄3. 270. anni niſi forte diceret̄

ꝙ tunc homines pluſq̄3 modo viuebant: di-
xerūt ergo iudei ad iudā. Nos talia nūq̄3 au
diuimus. Uerūtamē ſi de hoc regina queſie
rit vide ne hoc ſibi aliquatenus confitearis.
Cum ergo illi ante reginam ſtetiſſent ⁊ illa
interrogaſſet eos de loco vbi fuerat domi-
nus crucifixus: ⁊ ipſi locum nullatenus in-
dicare vellent: iuſſit eos omnes igne crema-
ri. At illi omnes timentes tradiderunt iudā
dicentes. Hic domina iuſti ⁊ prophete filiꝰ
optime nouit legem: ⁊ tibi omnia que queſi-
eris ab eo indicabit. Tunc illa omnes dimit
tens tenuit iudam ſoluꝫ. Cui dixit. Mors ⁊
vita tibi propoſita ſunt: quod malueris eli-
ge. Oſtende igitur mihi locum qui dicitur
golgota: vbi fuit dn̄s crucifixus: vt crucem
eius inuenire poſſim. R̄ndit iudas. quomō
locum ſcire valeam cū ducenti anni iam et
ampliꝰ fluxerit: ⁊ nequaq̄3 illo tēpore natus
eſſeꝫ? Cui regina. per crucifixū fame te peri
mā niſi mihi dixeris veritatē. Ipſū igit̄ i pu
teū ſiccū iuſſit ꝓijci: ⁊ ibideꝫ famis moleſtia
cruciari. Cū ḡ ibidē ſex diebꝰ ſine cibo man
ſiſſet: die ſeptimo extrahi petit: ⁊ crucem ſe
indicaturꝝ ꝓmittit. Cū ḡ extractꝰ ad locum
veniſſet: ⁊ ibidē oraſſet: locus ſubito cōmo-
uet̄: ⁊ fumꝰ aromatū miri odoris ſētitur: ita
vt miratꝰ iudas ambabus manibus plau-
deret ⁊ diceret. In veritate chriſte tu es ſal
uatoꝛ mūdi: Erat autē in loco illo ſicut i ec-
cleſiaſtica hiſtoria legit̄: templum veneris:
quod Adrianus imperatoꝛ ibidem conſtru-
xerat: vt ſi quis chriſtianorū in loco illo ado
rare voluiſſet videretur venerem adorare:
⁊ ob hoc infrequens ⁊ pene obliuioni datus
fuerat locus. Regina autem tēplum fun-
ditus fecit deſtrui ⁊ locū arari. Poſt hec
iudas precingens ſe viriliter fodere cepit: ⁊
viginti paſſus fodiens tres cruces abſcon-
ditas reppit quas ad reginaꝫ ꝓtinus depor-
tauit. Cum autē crucē chriſti ab alijs latro-
nū neſcirent diſcernere: eas in medio ciuita
tis poſuerūt: ibidē gloriā dn̄i preſtolantes
Et ecce cum circa horā nonam quidā iuue
nis mortuus deferretur: Iudas feretrum
tenuit: ⁊ primam ⁊ ſecūdam crucem ſuper
corpus defuncti appoſuit: ſed nequaq̄3 ille

ſurrexit. Apponens aũt tertiam ꝓtin⁹ rediiſt
defunctus ad vitã. In hiſtoria autẽ eccleſi
aſtica legit̃ ꝙ cũ quedã mulier primaria ci/
uitatis ſemiuiua iaceret. Macharius epi/
ſcopus hieroſolymitanus ꝓmam ⁊ ſecũdaꝫ
crucem adhibuit: ſꝫ nihil ꝓfecit: tertiã vero
appoſuit: ⁊ mulier apũſ oculis: ꝓtinus ſana
ta ſurrexit. Ambro. vero dicit ꝙ diſcreuit
ipſã crucẽ dñi per titulũ quẽ poſuerat pi/
lat⁹: quẽ titulũ ibidẽ inuenit ⁊ legit. Diabo/
lus autẽ in aere vociferabat dicẽs. O Iu/
da quid hic feciſti? Iude meo cõtraria ope/
ratus es. Nã ille me ſuadente: fecit ꝓditio
nẽ: ⁊ tu me renuente Ieſu inueniſti cruceꝫ
Per illũ multoꝝ lucrat⁹ ſũ animas: per te
perdere video iã lucratas. Per illum re/
gnabã in populo: per te iã expellar a regno
Uerũtamẽ tibi vicẽ repẽdam ⁊ cõtra te re
gẽ alium ſuſcitabo: qui fideꝫ deſerens cru
cifixi cũ tormentis te negare faciet crucifi/
xuꝫ: qđ quidẽ de iuliano apoſtata dictũ vi/
det̃: qꝛ Iudã epiſcopũ hieroſolymis factuꝫ
multis tormẽtis affecit ⁊ martyrẽ xp̃i fecit.
¶ Audiẽs iudas vociferantẽ diabolum ni/
hil extimuit: ſꝫ conſtãter diabolo maledixit
dicẽs. Chriſt⁹ te dãnet ĩ abyſſũ ignis eterni
Poſt hẽ Iudas baptizat̃: ⁊ quiriacus appella
tur: ⁊ hieroſolymoꝝ defũcto epiſcopo ibi/
dẽ ĩ epiſcopũ ordinat̃. Uerũ cũ beata hele/
na clauos domini nõ haberet rogauit epi/
ſcopũ quiriacũ vt ad locũ ꝑgeret ⁊ clauos do
mini qreret. Qui cũ veniſſet ⁊ ad dñz ꝓces
fudiſſet contiuo velut auruꝫ claui fulgen/
tes ĩ t̃ra apparuerũt. Quos ille accipiẽs re
gine detulit. Illa aũt genua figẽs ĩ terrã ⁊
caput iclinãs eos cũ multa reuerentia ado/
rauit. Crucis ergo partẽ helena ꝯtulit filio:
partẽ vero thecis argẽteis ꝯditã reliqt ĩ lo/
co: clauos ꝟo qb⁹ dominicũ corp⁹ fuerat af
fixũ portat ad filiũ: ex qbus vt euſebi⁹ ceſa
rienſis refert: frenos qbus vteret̃ ad bellũ
cõpoſuit: ⁊ ex alijs galeã ſuã armauit. Non
nulli aũt aſſerũt: vt Grego. turoñ. clauos q̃/
tuor ĩ dominico corpore fuiſſe: ex qb⁹ hele/
na duos in freno iꝑatoris poſuit: tertium in
imagine cõſtãtini que rome ſupeminet vr/
bi locauit: ⁊ quartũ in mare adriaticũ qđ vſ
qꝫ nunc fuerat nauigantiũ vorago ꝓiecit:
ꝓcipiens hoc feſtũ ꝺ́ iuentione ſancte crucis
ſingulis annis ſolẽniter celebrari. Ambro.
ꝟo ſic ait. Queſiuit helena clauos dñi ⁊ iue
nit ⁊ ꝺ́ vno frenos fieri ꝓcepit: ꝺ́ altero dia/
dema itexuit. Recte clau⁹ ĩ capite corona ĩ
ꝟtice ⁊ ĩ mãu habena vt ſẽſus ꝓemicat fiđs
luceat: poteſtas regat. ¶ Scm̃ aũt quiriacum
ep̃m iulian⁹ apoſtata poſtmodũ iterfecit ex
eo ꝙ ſanctã crucẽ iuenit: cũ vbiqꝫ ſignũ cru
cis deſtruere niteret̃. Cũ. n. ꝯ pſas ꝑgeret
cepit quiriacũ iuitare ad ſacrificia idoloruꝫ.
Qđ cũ ille renueret dextrã ſibi abſcidi fecit
dicẽſ. Hac manu m̃ltas epiſtolas ſcripſit q/
b⁹ multos a deoꝝ ſacrificijs reuocauit: cui
dixit quiriacus. Multuꝫ mihi canis inſenſa/
te profuiſti: qꝛ ꝓuſqꝫ ĩ xp̃m crederẽ ſepi⁹ ad
ſynagogas iudeoꝝ ſcribebã ep̃las: vt nll⁹
ĩ xp̃m crederet: ⁊ ecce nũc ſcãdalũ mei cor/
poris abſcidiſti. Tunc iulian⁹ plũbũ fecit li/
quari: ⁊ ĩ os ei⁹ ifũdi: deide lectũ ferreuꝫ af
ferri: ⁊ ĩ eo quiriacũ extẽdi ⁊ deſubter carbo/
nes ſal ⁊ adipẽ ſpargi. Sꝫ cũ quiriacus imobi
lis ꝑmanerꝫ: dixit ei iulian⁹. Si nõ vis ſacri/
ficare dijs ſaltẽ dic te xp̃ianũ nõ eẽ. Qui cũ
execrans recuſaret: iuſſit altã foueã fieri ⁊
ſerpẽtes venenatos ibidẽ poni: ⁊ quiriacum ĩ
eãdẽ iactari: ſꝫ tñ ſpẽtes ꝯtinuo mortui ſũt.
Iuſſitqꝫ iulian⁹ quiriacũ ĩ caldariã oleo feruẽ
tiſſimo plenã mitti. Qui dũ ſe ſignãs ſpõte
ĩtrare vellet rogãs dñz vt cũ iteꝝ ĩ marty/
rij lauacro baptizaret: irat⁹ iulian⁹ iuſſit pe/
ctus ei⁹ gladio pforari: ⁊ ſic ĩ dño ꝯſũmari ꝑ/
meruit. ¶ Qꝫta aũt ſit virt⁹ crucis ĩ illo fideli
notario pꝫ: quẽ qdã mag⁹ ꝺ́cepit: ⁊ ad quẽ/
dã locũ ĩ quẽ demones aduocauerat addu
xit ꝓmittẽs ei ꝙ m̃ltis diuitijs abũdarꝫ. Et
ecce vidit qndã magnũ ethiopẽ ſup excelſũ
thronũ ſedẽtẽ ⁊ ĩ circuitu ei⁹ alios ethiopes
circa cũ cũ lãceis ⁊ fuſtib⁹ ſtantes. Tũc ille
magũ predictũ iterrogauit dicens: quis eſt
iſte puer? Et ille. Dñe ſeru⁹ nr̃ ẽ. Cui demõ.
Si vis me adorare ⁊ ſeru⁹ me⁹ eẽ ⁊ xp̃ꝫ tuũ
negare faciaꝫ te ſedere ĩ dextera mea. Ille
aũt ſignũ crucis mox edidit: ⁊ ſe xp̃i ſaluato
ris ſeruũ libere eẽ exclamauit. Statiqꝫ vt
edidit ſignũ crucis oĩs illa demonuꝫ multi/

tudo euanuit. Poſt hẽ cũ quadã vice teplũ
ſcẽ ſophie predictus notarius cũ dño ſuo i/
traſſet: ⁊ ante ſaluatoris imaginẽ ambo ſta/
rent: vidit dñs ſuus ꝙ predicta imago ſuꝑ
notarium oculos fixos hrẽt ⁊ ipm attẽte re/
ſpiceret: qđ vidẽs dictus dñs ⁊ admirãs iu/
uenẽ ex parte dextra ſtare fecit. Uiditqꝫ ꝙ
imago in illã iteꝝ ꝑtẽ oculos voluiſſet ⁊ ſuꝑ
notariũ fixos hrẽt. Rurſuſqꝫ fecit ipm ire ex
parte ſiniſtra: ⁊ ecce iteꝝ imago oculos vol
uit: ⁊ notariũ vt prius reſpicere cepit. Tũc
adiuratus a dño vt ſibi diceret qđ apđ deũ
meruiſſet propter quod ſic eũ imago reſpi/
ceret dixit ſe nullius boni conſcium eſſe niſi
ꝙ eum coram diabolo negare noluiſſet.

¶ De ſcõ Ioãne ante portã latinã.

IOannes apl̃s ⁊ euãgeliſta dũ ephesi ꝓdicarꝫ
a ꝓcõſule capit̃ ⁊ vt dijs immolet iuitatur.
Qđ cũ renueret: ĩ carcerẽ mittit̃: ⁊ ad domi
tianũ iꝑatorẽ ep̃la mittit̃ ĩ qua magus ſacri
legus ⁊ deoꝝ cõtẽptor ⁊ crucifixi cultor no
minat̃. Iuſſu igit̃ domitiani romã ꝺ́ducit̃:
⁊ deducto oẽs capilli ꝓ deriſiõe a capite ꝓci
dunt̃: ac ante portã vrbis q̃ latina dr̃ in do/
liũ feruentis olei igne deſuꝑ candẽte mitti
iubet̃. Nullũ tñ ibidẽ doloreꝫ ſẽſit: ſꝫ penit⁹
illeſus exiuit. In illo igr̃ loco eccl̃ia a xp̃iãis
fabricat̃ ⁊ dies illa tãqꝫ dies ſui martyrij ſo
lẽnizat̃. Cũ ꝺ́o nec ſic a predicatiõe xp̃i ceſſa/
ret iuſſu domitiani ĩ pathmos iſulã relega/
tus eſt. Nec tñ iꝑatores romani apl̃os pſe/
quebãt̃: qꝛ xp̃m ꝓdicabãt: cũ ipſi nullũ deũ
reſpuerẽt: ſꝫ qꝛ ipm ſine ſenatus auctorita/
te deificatũ aiebãt: qđ ipi ꝺ́ nemine fieri ꝓ/
hibuerãt. Uñ legit̃ ĩ hiſtoria eccleſiaſtica: ꝙ
cũ pilat⁹ quadã vice ad tiberiũ ep̃las ꝺ́ xp̃o
miſiſſet ⁊ ipſe tiberi⁹ eius fidẽ a romanis re
cipi aſſẽtirꝫ ſenat⁹ oĩno reſpuit ex eo ꝙ ſine
ſui auctoritate ꝺ́s vocat⁹ fuit. ¶ Alia cã ẽ q̃
legit̃ ĩ quadã chronica ex eo ꝙ romanis pri/
us nõ apparuerat. ¶ Alia cã ẽ ex eo ꝙ oĩuꝫ
deoꝝ cultũ cui romani iſeruiebãt euacua
bat. ¶ Alia cã ẽ ex eo ꝙ mũdi deſpectũ ꝓdi
cabat: ⁊ romãi auari ⁊ ãbitioſi erãt. ¶ Xp̃s
etiam hoc fieri nõ ꝑmiſit ne hoc humane po
tentie aſcriberet̃. ¶ Alia cã ſcđm magiſtruꝫ
Io. beleth. q̃re iꝑatores ⁊ ſenat⁹ xp̃m ⁊ apo
ſtolos pſequebãt̃ erat: qꝛ videbat̃ eis deus
nimis ſupb⁹ ⁊ iuidus: eo ꝙ cõſortẽ hr̃e nõ di
gnaret̃. ¶ Alia cã ẽ quã oroſius refert: quia
ſenatus indigne tulit ꝙ pilatus ad tiberium
⁊ nõ ad ſenatũ de xp̃i miraculis litteras de/
ſtinauit: ⁊ iđ ei⁹ cõſecrationẽ iter deos fieri
noluit. Uñ iratus tiberius multos de ſena/
toribus occidit: ⁊ quoſdam exilio dãnauit.
Mr̃ aũt ipſius bti ioãnis audiẽs filiũ rome
detineri materna cõpaſſiõe ꝑmota romam
ad eũ viſitãdũ acceſſit. Sed dũ veniſſꝫ: ⁊ ipꝫ
ĩ exiliũ relegatũ audiſſꝫ ideoqꝫ rediret ĩ cãpa
nia ciuitate verulana migrauit ad xp̃m. Cu
ius corpus ĩ quodã ſpecu ſepultũ multo tẽ/
pore latuit: ſꝫ poſtmodũ a filio ſuo iacobo re
uelatũ fuit. Qđ qdẽ multo odore redolens
ac miracul' m̃ltis refulgẽs ad ꝓdictã ciuita/
tẽ cuꝫ multo honore trãſlatum eſt.

LEtanie iã no bis fiũt. ſ. ĩ feſto ſci marci q̃ dr̃ letania
maior: ⁊ trib⁹ diebus ante aſcenſionem dñi
q̃ dr̃ minor. Et iterꝓtat̃ letania ſupplicatio
vel rogatio. Prima igit̃ letania triplicit̃ vo/
cat̃. Primo letania maior. Scđo dr̃ ꝓceſſio
ſeptiformis. Tertio dr̃ cruces nigre. ¶ Dici
tur aũt letania maior ꝑꝑ tres cãs. ſ. rõne illi/
us a quo iſtituta ẽ. ſ. a magno Gregorio pa/
pa vrbis rome: rõne loci ĩ quo inſtituta ẽ: qꝛ
rome que ẽ dñia ⁊ caput mũdi ex eo ꝙ ibi ẽ
corp⁹ pricipis apl̃orum ⁊ apoſtolica ſedes.
Rõne cãe ꝓ q̃ iſtituta ẽ: qꝛ ꝓ magno ⁊ gra/
uiſſimo morbo. Romani eniꝫ cũ in quadra/
geſima continenter vixiſſent ⁊ in paſca cor/
pus dñi recipẽt poſtmodũ comeſſationibus
ludis ⁊ luxurie frena laxabãt. Ioꝺ́ ꝺ́s pro/
uocatus peſtẽ maximã ĩ eos miſit: quam in/
guinariã vocant: ideſt apoſtema ſiue iflatu/
ram inguine. Tam ſceua aũt illa peſtis fuit:
vt hoĩes ĩ via: ĩ mẽſa ĩ ludis ĩ colloquijs ſubi
to morerentur: ita ꝙ cuꝫ aliquis: vt dr̃ ſter/
nutabat ſepe cum ipſa ſternutatione ſpiritũ
exalabat. Uñ cum aliquis aliquẽ ſternutan/
teꝫ audiebat: ſtatiꝫ accurrens deus te adiu/
uet acclamabat. Et abinde: vt dicũt: adhuc

hec cõſuetudo ſeruat̃: vt cũ aliquẽ ſternu/
tãtẽ audim⁹: deus te adiuuet acclamamus
Rurſus vt fert̃ cũ aliqs oſitabat freqñt cõ
tinuo ⁊ ſubito ſpũ3 emittebat. Vñ cũ aliqs
ſe velle oſitare ſẽtiebat cõtinuo ſignũ cru/
cis ſibi iprimere feſtinabat: ⁊ hec cõſuetudo
ſimiliter vſq3 modo ſuat̃. Hec ãt peſtis q̃lit̃
ortũ habuerit in vita ſancti Gregorij repit̃
Secũdo dr̃ pceſſio ſeptiformis ex eo q̊ be/
at⁹ Grego. pceſſiones quas tũc faciebat p
ſeptẽ ordines diſponebat. Nã in p̃mo ordi/
ne erat oĩs clerus. In ſecũdo oẽs clerici ⁊ re
ligioſi. in 3°. ſanctimoniales. in 4°. oẽs infã/
tes. in 5°. oẽs laici. in 6°. oẽs vidue ⁊ cõtinẽ/
tes. in 7°. oẽs cõiugate. S3 quod mõ nõ poſ
ſum⁹ i numero pſonarꝝ ſupplem⁹ i numero
letaniarꝝ: q2 ſepties dici debẽt anteq3 inſi/
gnia deponãtur Tertio dicũt̃ cruces nigre
qm̃ in ſignũ meroris ex tãta ſtrage hominũ
⁊ in ſignũ penitẽtie hoĩes nigris veſtib⁹ idue
bant̃. Et forte propter eãdẽ cã3 cruces ⁊ al
taria ſaccis cilicinis velabãt. Hoĩes ẽt fidel
les veſtes penitẽtionales debẽt aſſumere.
¶ Alia ãt dr̃ letania minor q̃ fit trib⁹ dieb⁹.
añ aſcenſionẽ: quã .b. Mamert⁹ eps viẽnẽ
ſis tẽpore Leonis iperatoris q cepit ãno do
mini. 458. ante inſtitutionẽ p̃me inſtituit: q̃
dr̃ letania minor: rogatiões ⁊ pceſſio. Dicit̃
ãt letania minor ad differentiã p̃me: q2. ſ. in/
ſtituta ẽ a minori epiſcopo i minori loco ⁊ p
minori morbo. Cã ãt iſtitutiõis hui⁹ hec fuit:
Tũc. n. apud viennã frequentes ⁊ maximi
terremot⁹ fiebãt q domos ⁊ eccleſias pluri
mas ſubuertebãt: nocturni ſonit⁹ ⁊ clamo/
res ſepe audiebãt̃: tũc ẽt aliud terribile acci
dit: q2 in die paſce ignis de celo cecidit ⁊ re/
gis palatiũ cõcremauit. Aliud inſup mirabi
lius fiebat. Sicut. n. demones porcos itra/
uerũt ſic pmiſſione dei pp̃ter peccata homi
nũ lupos ⁊ alias feras intrabãt: ⁊ nullos ve
rẽtes nõ ſolũ p vias ſed p ciuitatem publice
diſcurrebãt ⁊ paſſi3 pueros ⁊ ſenes viros ⁊
feminas deuorabãt. Cũ igit̃ tã doloroſi ca/
ſus quotidie fierẽt: predict⁹ epiſcop⁹ tridua
nũ ieiuniũ indixit: letanias inſtituit: ⁊ ſic pre
dicta tribulatio cõqeuit. deinde ſtatutũ ẽ ab
eccleſia ⁊ firmatũ vt hec letania vniuerſalit̃
obſeruet̃. ¶ Dicit̃ ẽt rogatiões: q2 tũc oĩum
ſanctorꝝ ſuffragia iploram⁹. Et merito talis
obſeruãtia his dieb⁹ ſeruãda ẽ: ⁊ rogationi
bus ſanctorꝝ ⁊ ieiunijs his dieb⁹ iſiſtẽdũ mul
tiplici rõne. Primo vt de⁹ bella pacificet q̃
in vere frequẽti⁹ cõcitant̃. Secũdo vt tene
ros adhuc fruct⁹ terre cõſeruãdo multipli/
cet. Tertio vt mot⁹ carnales q hoc tempore
magis furũt i ſe quiſq3 magis mortificet.
In vere. n. ſãguis magis feruet ⁊ illiciti mo
tus magis pullulãt. Quarto ad receptionẽ
ſãcti ſpirit⁹ ſe qſq3 magis habilitet: nã p ieiu
niũ hõ magis habilitat̃. et p rogationes di/
gnior reddit̃. Duas alias rõnes aſſignat ma
giſter Guillelm⁹ altiſſiodoreñ. Prima vt ſic
xp̃o aſcẽdẽte ⁊ dicẽte: petite ⁊ accipietis cõ
fidẽti⁹ petat eccleſia. Secũdo q2 eccleſia ie
iunat ⁊ orat parꝝ habeat de carne p ipſius
carnis macerationem. Et acqrat ſibi alas p
orõnẽ. q2 oratio ẽ ala aĩe q̃ volat i celũ: vt ſic
xp̃3 aſcẽdẽtẽ libere poſſit aſſeq: qui aſcẽdit
pãdẽs iter ante nos ⁊ volauit ſup pẽnas vẽ
torꝝ. Auis. n. que multũ abũdat in carne et
parũ in plumis bene volare nõ põt: ſicut pa
tet i ſtrutiõe. Dicit̃ ẽt pceſſio: q2 tũc eccleſia
facit generalẽ pceſſionẽ. ¶ In hac ãt pceſ/
ſione crux defert̃: cãpane pulſant̃: vexillũ
portat̃. Draco qdã cũ igẽti cauda i qbuſda3
eccleſijs baiulat̃ ⁊ oĩu3 ſanctorꝝ ſingularit̃
patrocinia iplorant̃. Jõ ãt ibidẽ crucẽ defe
rim⁹ ⁊ cãpanas pulſam⁹: vt demones terri
ti fugiãt. Nã ſicut rex i ſuo exercitu hẽt inſi
gnia regalia. ſ. tubas ⁊ vexilla: ſic xp̃s rex et
nus i ſua eccleſia militãti hẽt cãpanas p tu/
bis ⁊ cruces p vexillis. Et ſicut aliqs tyrã/
nus valde timeret: q alicui⁹ regis potẽtis ⁊
ſibi inimici tubas i ſua terra audiret: ⁊ vexil
la videret ſic demones q ſunt i iſto aere ca/
liginoſo vehemẽter metuũt: qñ tubas chri/
ſti. ſ. cãpanas pulſari ſentiũt ⁊ vexilla. i. cru
ces conſpiciunt. Et iſta dicit̃ eſſe ratio qua/
re eccleſia cãpanas conſueuit pulſare qñ
tempeſtates concitari videt: vt ſcilicet de/
mones qui hoc faciunt tubas eterni regis
audiant ⁊ ſic territi fugiant ⁊ a tempeſtatis
concitatione quieſcant. Licet alia ratio ſit:
quia cãpane tunc fideles admonent ⁊ pvo/

cant vt pro inſtãti periculo orationi iſiſtant.
Aliud ẽt vexillũ eterni regis ẽ ipſa crux ſe
cundũ illud. Uexilla regis pdeũt ⁊c. Qd q
dẽ vexillũ demones valde timẽt ſecũdũ q̊
dicit. Chryſo⁹. Ubicũq3 igt demones ſignũ
dñicũ viderit fugiũt timẽtes bacculum quo
plagã acceperũt. Et hec ẽ ratio quare i qui
buſdã eccleſijs tpe tẽpeſtatis crux de eccle
ſia extrahit̃: ⁊ tẽpeſtati opponitur: vt. ſ. de/
mones vexillũ ſũmi regis videãt: ⁊ territi
fugiant. Jõ igit̃ crux in pceſſione defertur
⁊ cãpane pulſant̃ vt demones in ipſo aere
exiſtentes territi fugiãt ⁊ a noſtra iſeſtatiõe
deſiſtãt. Uexillũ aũt ibidẽ defert̃ pp̃ter re/
preſentãdã victoriã reſurrectionis ⁊ victo
riã aſcenſionis xp̃i q cũ magna preda celos
aſcẽdit. Unde p aera vexillũ incedẽs ẽ xp̃s
i celũ aſcẽdẽs. Et ſicut vexillũ qd i pceſſiõe
defert̃ m̃ltitudo fideliũ ſeqt̃: ſic chriſtũ aſcẽ
dẽtẽ magna ſãctorꝝ collectio comitat̃: cant⁹
aũt q ibi fiunt ſignificant cantus ⁊ laudes
angelorum qui chriſto aſcendenti obuiaue
runt ⁊ ipſum cum ſua ſocietate vſq3 in celũ
cu3 multis laudibus perduxerunt. In qui/
buſdam aũt eccleſijs ⁊ maxime in eccleſijs
gallicanis conſuetudo habetur: q̊ draco
quidam cum longa cauda ⁊ inflata: plena
ſcilicet palea vel aliquo tali duobus dieb⁹
primis ante crucẽ: ⁊ tertio cũ cauda vacua
poſt crucem defertur. Per quod ſignifica
tur q̊ in primo die ante legem ⁊ in ſecundo
ſub lege diabolus in hoc mundo regnauit
In tertio aũt die. ſ. grẽ p paſſionẽ xp̃i d̃ ſuo
regno expulſus fuit. Rurſus in ipſa pceſſi/
one oĩum ſcõru3 ſingulariter patrocinia po/
ſtulamus. Quare aũt tũc ſcõs rogam⁹ plu/
res cauſe ſũt ſuperius aſſignate. Sũt aũt ⁊
alie cãe generales pp̃ter quas deus ordi/
nauit: vt ſanctos oremus. ſ. pp̃ter noſtram
inopia3. ſanctorum gloriam. ⁊ dei reuerẽtiã.
Sancti enim vota ſupplicantium ſcire poſ/
ſũt: q2 in illo eterno ſpeculo intelligit̃ quãtũ
vel illis pertinet ad gaudium: vel nobis ad
auxilium. ¶ Prima ergo ratio eſt pp̃ter no
ſtram inopiã: ⁊ hoc vel propter inopiã qua3
habemus in merendo: vt vbi noſtra non ſup
petunt merita patrocinẽtur aliena. Uel p/
pter iopiã quã hẽm⁹ i cõtẽplãdo: vt q nõ poſ
ſum⁹ ſũmã lucem aſpicere i ſe: ſaltẽ i ſãctis
aſpicere valeam⁹. Uel pp̃ter inopiã quam
habemus in amãdo: quia plerũq3 imperfe/
ctus homo magis ſentit ſe affici circa vnum
ſanctum q̃3 etiam circa deũ. ¶ Secũda ra/
tio eſt propter ſanctorum gloriã. Uult enim
deus vt ſanctos inuocemus: vt dum p eorꝝ
ſuffragia qd petimus impetram⁹ ipſos ma/
gnificemus: ⁊ glorificando collaudemus.
Tertia ratio eſt propter dei reuerentia3: vt
peccator qui deum offendit: quaſi nõ aude/
at ipſum in propria perſona adire: ſ3 amico/
rum poſſit patrocinia implorare. In huiuſ/
modi autem letanijs eſſet illud angelicum
canticum frequentandum. Sancte deus:
ſancte fortis: ſancte imortalis miſerere no/
bis. Refert enim Jo. dama. libro tertio. q̊
cum apud cõſtãtinopoli propter quãdã tri/
bulationẽ letanie fierent: quidam puer de
medio populi i celũ ẽ rapt⁹: ⁊ iſtud canticu3
ibidẽ edoct⁹. Deinde ad populũ rediẽs illud
angelicũ canticũ in conſpectu populi decã/
tauit: ⁊ mox oĩs tribulatio ceſſauit. In cal/
cedonẽſi quoq3 ſynodo fuit iſtud canticũ ap
probatũ ⁊ cõcludit ita Dama. Nos ãt dici/
mus q̊ per iſtud canticũ demones recedãt
Huius ergo cãtici laus ⁊ auctoritas ex qua
tuor colligit̃. Primo ex eo q̊ angelus illud
edocuit. Secũdo ex eo q̊ ad eius plationẽ3
illa tribula io congeuit. Tertio ex eo q̊ cal
cedonẽſis ſynodus illud approbauit. Quar
to ex eo q̊ demones illud timent.

¶ De aſcenſione domini noſtri.

Scenſio dñi quadrageſimo die a reſurrectione
ſca ẽ. Circa quã aſcẽſionẽ ſeptẽ p
ordinẽ conſideranda ſũt. Primo vnde aſcẽ
dit. 2°. quare nõ ſtati poſt reſurrectionẽ aſcẽ
dit: ſ3 tot dies expectauit. 3°. qualiter aſcen/
dit. 4°. cũ quib⁹ aſcẽdit. 5°. quo merito aſcẽ/
dit. 6°. quo aſcẽdit. 7°. q̃re aſcẽdit. ¶ Circa p̃
mũ notãdũ: qm̃ de mõte oliueti verſus be/
thaniã celos aſcẽdit: q mõs ſ3 aliã trãſlatio/
nẽ dr̃ mõs triũ luminũ. Nã de nocte ex par
te occidẽtis illuminabat̃ igne tẽpli q2 erat
ignis ingis i altari: mane ex parte orientis

p̄mo excipiebat radios ſolis ātēq̄ illumina
ret ciuitatē. Habebat iſup i ſe copiā olei qd̄
ē fomētū lumini: ⁊ iō dr̄ mōs triū luminū. in
hūc igit̄ mō tē xp̄s diſcipulos ire p̄cepit. nā
i ipſa die aſcēſiōis bis apparuit ſemel vnde/
cim apl̄is comedētib⁹ i cenaculo. Oēs qdē
tā apoſtoli q̄ alij diſcipuli necnō ⁊ mulieres
habitabāt i illa parte hieruſalē q̄ dicebatur
mello. ſ. i mōte ſyon vbi dauid cōſtruxerat
ſibi palatiū: erat ibi illō cenaculū grāde ſtra
tū i quo dn̄s precepit ſibi parari paſca: ⁊ i il/
lo cenaculo tūc vndeci apl̄i habitabāt. Cete
ri aūt diſcipuli ⁊ mulieres habitabāt. circū
quaq̄ p̱ diuerſa hoſpitia. Dū igit̄ i illo cena
culo comederēt: dn̄s eis apparuit: ⁊ icredu/
litatē illoꝝ exprobrauit. Et cū comediſſet
cū eis: ⁊ p̄cepiſſet vt i mōtē oliueti v̄ſus be/
taniā irēt: ibidē eis iterū apparuit: ac idiſcre/
te q̄rētib⁹ reſpōdit ⁊ eleuatis manib⁹ eis bn̄
dixit ⁊ inde corā eis i celū aſcendit. De loco
aūt aſcēſionis dicit ſimplici⁹ ep̄s hieroſoly/
mitan⁹: ⁊ hēt̄ i gloſa qꝛ cū ibi poſtea edifica
ta eēt ecclīa loc⁹ ille i q̄ iſtiterūt veſtigia xp̄i
aſcēdētis nūq̄ potuit ſterni pauimēto imo
reſiliebāt marmora i ora collocātiū. calcati
ēt pulueriſ a dn̄o h̄ dic̄ eē documētū q̄ veſti
gia impreſſa cernūt̄ ⁊ eādē adhuc ſpēz velut
p̄ſſis veſtigijs terra cuſtodit. ❡ Circa ſcd̄z
q̄re. ſ. n̄ ſtatī aſcēdit vt reſurrexit ſ; p̱ q̄dra
gīta dies expectare voluit. Notādum q̄ h̄
fecit propter tres ratiōes. Primo p̄pter re/
ſurrectiōis certificationē. Difficili⁹. n. erat
p̱bare v̄itatē reſurrectiōis q̄ paſſiōis: qꝛ a
p̄ma die vſq̄ ad tertiā diē vere poterat p̱/
bari paſſio. S; ad verā reſurrectionē p̱bā
dā plures regrebātur: ⁊ iō magis tēp⁹ regre
bat̄ int̄ reſurrectionē ⁊ aſcēſionē q̄ int̄ paſ/
ſionē ⁊ reſurrectionē. de h̄ ſic dicit leo papa
i ſmone de aſcēſiōe. Quadragenari⁹ hodie
dierū replet⁹ ē numer⁹ ſacratiſſima ordina/
tione diſpoſit⁹: ⁊ ad vtilitatē nr̄e eruditiōis
ipenſus: vt dū a dn̄o in h̄ ſpatio mora p̄ſen/
tie corporalis extēdit̄ fides reſurrectionis
documētis neceſſariis muniret̄. Grās aga
m⁹ diuine diſpēſatiōi ⁊ ſcōꝝ patꝝ neceſſa/
rie tarditati. Dubitatū ē ab illis ne dubitare
tur a nob. Scd̄o p̄p apoſtoloꝝ ɔſolatiōes

Qꝛ. n. ɔſolatiōes dn̄e ſupabūdāt tribulati/
onib⁹: ⁊ tēpus paſſiōis fuit tēpus tribulatio
nis apoſtoloꝝ: iō plures debuerūt eē dies
iſti q̄ illi. Tertio p̄p myſticā ſignificationē
vt per h̄ darēt intelligi q̄ ɔſolatiōes diui/
ne cōparantur ad tribulationes ſicut ann⁹
ad diem: dies ad horā: hora ad momentū.
q̄ enim cōparentur ſicut annus ad diē: pa
tet per illud quod legit̄ Eſa. 41°. predicare
annum placabilem dn̄o ⁊ diem vltionis dō
noſtro: Ecce p̱ die tribulationis reddit an/
num cōſolatiōis. q̄ āt cōparent̄ ſic̄ dies ad
horā pꝫ p̱ h̄ q̄ dn̄s. 40. horis mortuus iacu
it quod fuit tribulatiōis: ⁊ p̱. 40. dies reſur/
gens diſcipulis apparuit: quod fuit conſo/
lationis. vn̄ glo. 40. horis mortuus fuerat
p̄p h̄. 40. dieb⁹ ſe viuere ɔfirmabat. Qd̄ v̄o
ɔparet̄ ſic̄ hora ad momētū iſinuat̄ Eſa. 54°.
In momēto idignatiōis abſcōdi faciē meā:
⁊c̄. ❡ Circa tertiū: q̄lit̄. ſ. aſcendit notādū q̄
aſcēdit p̄mo potent̄ qꝛ p̄p̄is virib⁹. Eſa. 63.
Quis ē iſte q̄ venit de edō. ⁊c̄. gradiēs i mł/
titudine virtutis ſue. Itē Iob. Nemo aſcē/
dit i celū. ſ. p̄p̄a virtute: niſi q̄ deſcēdit de ce
lo fili⁹ hois q̄ ē i celo. Licet. n. q̄ſi i quodam
globo nubis aſcēderit: hoc tamē nō fecit q̄
nubis miniſterio idigeret: ſ; vt p̱ hoc oſtēde
ret̄ q̄ ois creatura parata ē obſequi creato
ri ſuo. Ipſe. n. potētia deitatis ſue aſcendit.
Et i hoc notat̄ differētia ſm qd̄ dr̄ i hiſtoria
ſcholaſtica. Nā Enoch trāſlat⁹ eſt. Helias
ſubuect⁹ ē: ſ; Ih̄s p̄p̄a virtute aſcēdit. Pri/
mus ſm Gregoriū: p̱ coitū generat⁹ ⁊ gene/
rās. Scd̄s generat⁹: ſ; nō generās. Terti⁹
nō generat⁹ nec generans. ❡ Scd̄o aſcen/
dit patēter: qꝛ vidētib⁹ diſcipulis. vn̄ dr̄. Ui
dentibus illis eleuatus ē. Itē Io. xvj. Ua/
do ad eū q̄ miſit me: ⁊ nemo ex vobis iterro/
gat me quo vadis? glo. Ita palā aſcēdit: vt
nemo iterroget qd̄ viſu corporali fieri cer/
nit. Iō. n. illis vidētibus aſcēdere voluit: vt
ipſi teſtes aſcēſiōis exiſterēt: ⁊ naturā huma
nā in celum ferri gauderēt: ⁊ ipſū ſeq̄ deſide
rarēt. ❡ Tertio letant̄: qꝛ iubilātib⁹ angelis
p̄s. aſcendit deus i iubilatiōe. Auguſtinus.
Aſcendente xp̄o pauet omne celum: aſtra
mirant̄: plaudūt agmina: tube ſonāt: ⁊ letis

ſe miſcent blanda modulamina choris.
❡ Quarto velocit̄. p̄s. Exultauit vt gigas
ad cur. viam. Ualde enim velocit̄ aſcendit
quādo tantum ſpaciū quaſi in momento p̱/
currit. Refert enim rabi moyſes maximus
ph̄s: q̄ quodlibet celū cuiuſlibꝫ planete ha
bet i ſpiſſitudine viam quingentoꝝ annoꝝ:
ideſt ſpatiū tantū quātū poſſet aliq̄s ire de
via plana in quingentis annis. Et diſtātia i/
ter celū ⁊ celū ē ſimilit̄: vt dicit: via quingē/
torum annoꝝ. Et ideo cum ſint ſeptem celi
erunt ſcd̄m ipſum a centro terre vſq̄ ad cō/
cauū celi ſaturni: quod eſt celum ſeptimū
via. 7700. annoꝝ ideſt tantū ſpatiū q̄tū de
via plana aliquis iret in ſeptem milia ⁊ ſe/
ptē cētū ānis ſi tantum viueret: ita q̄ quili/
bet annus componat̄ ex. 365. diebus: ⁊ iter
cuiuſlibꝫ diei ſit quadraginta miliaria: ⁊ qd̄/
libet miliare ſit duoꝝ miliū paſſuū ſiue cu/
bitoꝝ. hec rabi moyſes. Utrū aūt hoc verū
ſit: de⁹ ſcit. Hāc eniꝫ mēſurationē ille nouit
q̄ oia fecit i numero: pōdere ⁊ mēſura. Iſte
igit̄ fuit magnus ſaltus quē fecit xp̄s de ter
ra. ſ. in celum. Et de hoc ſaltu ⁊ quibuſdam
alijs ſaltibus xp̄i ſic dic̄ Ambroſius. Saltu
quodā xp̄s venit i hūc mūdū: apud patrem
erat. ⁊ in virginē venit: ⁊ ex v̄gie in preſepe
trāſilijt: deſcēdit i iordanē: aſcēdit i crucem
deſcēdit i tumulū: ſurrexit e tumulo: ⁊ ſedet
ad patris dexteram. ❡ Circa quartum cum
quibus. ſ. aſcendit: notandum q̄ aſcēdit cū
magna preda hoium ⁊ magna multitudine
angelorū. Qd̄ enim cum magna preda ho
minū aſcēdit: patet p̱ illud qd̄ dr̄ i p̄s. Aſcen
diſti in altum: cepiſti captiuitatē. ⁊c̄. Quod
autē aſcendit cum multitudine angelorum
patet per illas interrogatiōes quas chriſto
aſcēdēte minores angeli fecerunt maiorib⁹
vt habetur Eſa. 63°. Quis ē iſte qui venit de
edom tinctis veſtib⁹ de boſra? vbi dic̄ glo.
q̄ quidam angeli non plene cognoſcentes
myſterium incarnationis: paſſionis ⁊ reſur/
rectionis videntes aſcendere ad celos dn̄ꝫ
cum multitudine angelorum ⁊ ſanctorum
hominum propria virtute ipſum incarnati/
onis ⁊ paſſionis myſterium admirant̄: ⁊ an/
gelis comitantibus dn̄m dicunt. Quis ē iſte

qui venit. ⁊c̄. Et i p̄s. Quis ē iſte rex glorie?
Dionyſius autem in li. angelice hierar. c. vij.
inſinuare videtur: q̄ dum chriſtus aſcende/
ret tres queſtiones ab angelis facte ſunt.
Primam fecerunt maiores angeli adinui/
cem ſibijpſis. Secundam fecerunt ipſi ma/
iores chriſto aſcendenti. Tertiam fecerunt
minores maiorib⁹. Querūt igit̄ iter ſe maio
res dicentes. Quis e iſte qui venit de edoꝫ
tin. ve. ⁊c̄. edoꝫ ſāguine⁹ iterpretat̄. Boſra
minuta: quaſi dicant. Quis eſt iſte qui venit
de mundo ſanguineo per peccatū. ⁊ minu
to per malitiam contra deum? Uel qui ve/
nit de mundo ſanguineo ⁊ inferno minuto?
reſpondit dn̄s. Ego qui loquor iuſticiā. ⁊c̄.
Diony⁹. ponit talē litterā. Ego enim dicit di
ſputo iuſticiā ⁊ iudicium ſalutaris. In redē/
ptiōe humani generis fuit iuſticia: iquātum
. ſ. factor creaturam ſuā a dn̄o alieno redu/
xit. ⁊ fuit iudiciū inquantū diabolum inuaſo
rem alieni iuris ab eo quē poſſidebat homi/
nē potenter eiecit. Sed ſecundū hoc facit
Dionyſius queſtionē. Cū eni ipſi ſuperiores
angeli ſint deo proximi: ⁊ imediate a domi/
no illuminentur: quare ab inuicē querūt q̄ſi
ab inuicē diſcere cupiētes. S; ſic ſoluit ip̄e
⁊ cōmentator exponit. in eo q̄ interrogant
ſignificant ſe ſcientiam appetere. In eo au/
tem q̄ inter ſe conferunt: demonſtrant q̄
diuinam in ſe proceſſionem audent preue/
nire. apud ſe ergo primo interrogare delibe
rant: ne forte illuminationē que ipis a deo
fit nimis feſtina interrogatione preueniant.
Secunda qō eſt quā fecerūt ipſi ſuperni an
geli ad xp̄m dicentes. Quare ergo rubꝝ eſt
indumētū tuū: ⁊ veſtimēta tua ſicut calcātiū
in torculari? dn̄s dr̄ habuiſſe idumētū. i. cor
pus ſuū rubrū. i. ſanguine cruētatū: ex eo q̄
adhuc dū aſcēderet i corpore ſuo cicatrices
habebat. Uoluit enim cicatrices in corpore
ſuo ſeruare ſecundum q̄ dicit Beda. 5. de
cauſis. ait eni ſic. Cicatrices dn̄s ſeruauit: ⁊
in iudicio ſeruaturus eſt: vt fidē reſurrecti/
onis aſtruat: vt p̱ hominib⁹ ſupplicādo eas
patri repreſentet: vt boni q̄ miſericorditer
ſint redempti videant: vt reprobi q̄ iuſte
ſint dannati recognoſcant: vt p̱petue vic/

torie ſue certū triūphū deferat. huic g̊ q̄ſtio
ni dn̄s ſic reſpōdet. Torcular calcaui ſolus
⁊ de gētibꝰ nō ē vir mecū. Et pōt vocari tor
cular crux in q̄ tanq̄ȝ i p̄lio ſic p̄ſſus ē vt etiā
ſāguis ſic effūderet̄. Uel torcular vocat dia
bolū q̄ humanū genꝰ ſic funibꝰ peccatoꝝ in
uoluit ⁊ ſtrixit: vt q̄cq̄d i eis ſpūale erat exp̄
meret ⁊ ſolū vinaria remanerēt: ſȝ nr̄ bella
tor torcular calcauit: vincula peccatoꝝ diru
pit: ⁊ i celū aſcēdēs poſtmodū tabernā celi
aperuit: ⁊ vinū ſācti ſpūs effudit. Tertia q̄
ſtio ē quā fecerūt minores āgeli maioribus
dicētes. Quis ē iſte rex glorie? q̄bꝰ illi reſpō
derūt Dn̄s v̄tutū ipē ē rex glorie. De hac an
geloꝝ q̄ſtiōe: ⁊ alioꝝ cōuenienti miſſione ſic di
cit Augꝰ. Sāctificat̄ diuino comitatu imen
ſus aer: ⁊ oīs illa volitās p̄ aera demonū tur
ba xp̄o aſcēdēte trāſfugit: q̄bꝰ accurrētes
āgeli q̄s eēt ſciſcitabant̄ dicētes. q̄s eſt iſte
rex glorie? q̄bꝰ alij r̄ndētes dixerūt. Hic eſt
ille cādidꝰ ⁊ roſeꝰ: hic ē ille q̄ nō hēt ſpēȝ neq̄ȝ
decorē: ifirmꝰ i ligno. fortis i ſpolio: vilis i cor
puſculo: amarꝰ i p̄lio: fedus i morte. pulcher
i reſurrectiōe: cādidꝰ ex v̄gīe rubicūdꝰ i cru
ce: fuſcus in opprobrio: clarus in celo. ¶ Cir
ca quintum. quo ſcilicet merito aſcendit: no
tandum ꝙ triplici merito aſcendit: de quo
ſic dicit Hieronymus. Propter veritatem:
qꝛ illa q̄ per prophetas diu p̄miſeras adiple
ſti: ⁊ māſuetudinē: qꝛ ſic ouis p̄ vita p̄p̄li im
molaris: ⁊ iuſticiā: nō cū p̄tāte ſȝ iuſticia eri
puiſti hoīem: ⁊ deducet te mirabilr̄ dextera
tua: potētia ſiue v̄tꝰ deducet te: h̄ ē i celuȝ.
¶ Circa ſextū q̄.ſ. aſcēdit: notādū ꝙ ſup oēs
celos aſcēdit: h̄ȝ ꝙ dr̄ ad ephe. 4. Qui deſcē
dit ipē ē: ⁊ q̄ aſcēdit ſup oēs celos vt adiple
ret oīa. Sup oēs celos dic̄. qꝛ plr̄es ſūt celi
ſup q̊s ipē aſcēdit. Eſt.n. celū materiale: ra
tionale: itellectuale: ⁊ ſupſubſtātiale. Celuȝ
materiale mltiplex ē.ſ. celū aereū ⁊ ethereū
olipiū: igneū: ſidereum: criſtallinū: ⁊ empy
reū. Celū āt rationale ē hō iuſtꝰ q̄ dr̄ celū ra
tione ihabitationis diuine: qꝛ ſicut celū ē ſe
des ⁊ habitatio dī ſecūdū ꝙ dicit̄ Eſaie. lxv.
Celū mihi ſedes ē: ſic aīa iuſti ſecūdū ꝙ dr̄ i
ſapiētia. aīa iuſti ſedes ē ſapiētie. Ratione
cōuerſationis ſācte: qꝛ ſancti p̄ cōuerſatiōeȝ
⁊ deſideriū ſēp̄ habitāt i celo: ſic dicebat apo
ſtolus. Noſtra cōuerſatio i celis ē. Ratione
op̄ationis cōtinue: qꝛ ſicut celū cōtinue mo
uet̄. ſic ⁊ ſācti p̄ bona op̄a cōtinue mouentur
Celū itellectuale ē āgelus. Angeli.n. dicun
tur celū: qꝛ iſtar celi ſunt altiſſimi. Ratione
dignitatis ⁊ excellētie. De quaꝝ dignitate
⁊ excellētia dicit Dionyſiꝰ i li.º de diuinis no.
ca.º 4.º Diuīe mētes ſunt ſup reliqua exiſten
tia: ⁊ viuūt ſup reliqua viuētia ⁊ itelligunt
⁊ cognoſcūt ſup ſēſū ⁊ rationē: ⁊ pluſq̄ȝ oia
exiſtētia: pulchꝝū ⁊ bonū deſiderāt ⁊ eo par
ticipāt. Secūdo ſūt pulcherrimi rōne natu
re ⁊ glorie. De quoꝝ pulchritudine dic̄ Dio
nyſiꝰ i eodē li.º Angelꝰ ē manifeſtatio occulti
luminis: ſpeculū puꝝ clariſſimū icōtamina
tū icoinq̄natū imaculatū ſuſcipiēs ſi fas eſt
dicere pulchritudinē boniformis deiformi
tatis. Tertio ſunt fortiſſimi ratione v̄tutis ⁊
potētie: de quoꝝ fortitudie dic̄ Dama. li.º 2.º
ca.º 3.º Fortes ſūt ⁊ parati ad dei voluntatis
expletionē: ⁊ vbiq̄ȝ cōfeſtim iueniūtur vbi
cūq̄ȝ diuinꝰ iuſſerit nutꝰ. Celū.n. hēt altitu
dinē pulchritudinē fortitudinē. De duobus
p̄mis eccleſiaſti. 43.º altitudinis firmamētū
⁊c̄. De 3.º iob. 37. Tu forſitan cū illo fabrica
tꝰ es. ⁊c̄. Celū aūt ſupſubſtātiale eſt equali
tas diuine excellentie: de quo xp̄s venit: ⁊
vſq̄ȝ ad illud poſtmodū aſcēdit: de quo dr̄ i
pſalmo. A ſummo celo egreſſio eius ⁊ oc.e.
vſq̄ȝ ad ſ.e. Sup oēs igit̄ hos celos vſq̄ȝ ad
ipſum celū ſupſubſtātiale xp̄s aſcēdit. Qꝛ
enim aſcēdit ſup oēs celos materiales habe
tur p̄ illō qō dr̄ i pſalmo. Eleuata ē magnifi
centia tua ſuper celos deus. Super omnes
enim celos materiales vſq̄ȝ ad ipſum celuȝ
empyreū aſcendit: non ſic helias q̄ in curru
igneo aſcendit vſq̄ȝ ad ſublunarem regio
nē: nec eā tranſcendit ſȝ in paradiſum terre
ſtrem trāſlatus ē: q̄ adeo eminet vt p̄tingat
ad ſublunarē regionē nec eam tranſcendit.
In hoc ḡ celo empireo xp̄s reſidet ⁊ ē ſpecia
lis ⁊ p̄pria eius manſio: ⁊ angelorum ⁊ alio
rum ſanctoꝝ: ⁊ cōgrue cōuenit hec hitatio
habitatoribꝰ. Illud.n. celū ceteros celos ex
cellit dignitate: prioritate: ſitu ⁊ ambitu. ⁊
iō eſt conueniens habitatio xp̄i q̄ oēs celos
rationales ⁊ itellectuales trāſcēdit dignita
te: eternitate: ſitu inmutabilitatis ⁊ ambi

tu poteſtatis. Similiter ē cōgrua habitatio
ſanctoꝝ. Illud enim celū ē vniforme: imobi
le luminoſitatis perfecte: ⁊ capacitatis imē
ſe. Et recte congruit angelis ⁊ ſanctis q̄ fue
rūt vniformes in operatiōe: imobiles in di
lectione: luminoſi in fide ſiue cognitione ca
paces in ſancti ſpiritꝰ receptione. Qō autē
ſuper omnes celos rationales. i. omnes ſan
ctos aſcēderit patet p̄ illud qō dr̄ canti. 2.
Ecce iſte venit ſaliens in montibus: tran
ſiliens colles ⁊ vocantur mōtes angeli: col
les vero viri ſancti. Quod vero ſuper oēs
celos intellectuales. i. āgelos aſcēderit: pa
tet p̄ illud qō dicitur in ps. qui ponis nubeȝ
aſcenſuȝ tuū qui ambulas ſup pennas ven
torum. Itē aſcendit ſuper cherubin ⁊ vola
uit ſuper pennas vētorū. Quod āt vſq̄ȝ ad
celū ſuperſubſtantiale. i. dei equalitatē aſcē
derit patet p̄ illud qō dicit̄. mar. vlti. Et do
minꝰ quidē ieſus: poſtq̄ȝ locutꝰ ē eis aſſūptꝰ
ē in celū ⁊ ſedet a dextris dei. Dextera eniȝ
dei ē equalitas dei. Ber. Domino meo ſin
gulariter a dn̄o ⁊ dictū ⁊ datū ē ſedere a de
xtris glorie ipſius: vtpote in gloria coeq̄li
i eſſentia conſubſtātionali p̄ generatiōe cō
ſimili: maieſtate nō diſpari: eternitate nō po
ſteriori. Uel pōt dici ꝙ xp̄s in aſcēſiōe ſubli
mis fuit quadruplici ſublimitate. ſ. locali re
muneratione p̄mij cognitionali ⁊ virtuali.
De primo Ephe. 4.º Qui deſcēdit ipſe ē: ⁊ q̄
aſcendit ſup oēs celos. De ſecūdo Phil. 2.º
Factꝰ obediēs ⁊c̄. vbi dicit Augu. Humili
tas claritatis ē meritū: claritas humilitatis
ē premiū. De tertio. ps. Aſcēdit ſuper cheru
bin. i. ſuper oēm ſciētie plenitudinē. De q̄r
to pȝ: qꝛ aſcendit ēt ſup ſaraphin. collo. 4.º
Scire ēt ſupeminēteȝ charitatē xp̄i. ¶ Cir
ca ſeptimū q̄re. ſ. aſcēdit: notādū ꝙ aſcēſio
nis ſue nouē ſūt fructꝰ ſiue vtilitates. Prīa
vtilitas ē humiliatio amoris diuini. Joan.
16.º Niſi ego abiero paraclitꝰ nō veniet: vbi
dicit Aug. Si carnaliter mihi heſeritis ca
paces ſpiritꝰ nō eritis. Secūda ē maior co
gnitio dei. Jo. 14.º Si diligeretis me gaude
retis vtiq̄ȝ: qꝛ vado ad patrem ⁊c̄. vbi dicit
Augu. Ideo ſubtrabo formā iſtā ſerui i qua
pater maior me ē: vt deū ſpiritualiter vide
re poſſitis. Tertia ē meritū fidei: de hac ſic
dicit Leo in ſermone de aſcenſione. Tunc
ad equalē p̄ri filiū eruditior fides greſſu mē
tis cepit accedere ⁊ cōtrectatiōe corporee i
xp̄o ſubſtātie q̄ p̄re minor ē nō egere. Ma
gnarū.n. hic vigor ē mētiū icontāter cre
dere: q̄ corporeo nō videt̄ intuitu: ⁊ ibi fige
re deſideriū quo nequeas inferre cōſpectū
Augu. de cōfeſ. Exultauit vt gigas ad cur
rēdā viā. Nō.n. tardauit: ſȝ cucurrit clamāſ
dictis factis: morte: vita: deſcenſu: aſcenſu
clamās vt redeamꝰ ad eū: ⁊ diſceſſit ab ocu
lis vt redeamꝰ ad cor: ⁊ ieniamꝰ eū. Quar
ta ē nr̄a ſecuritas. Jō.n. aſcēdit vt nr̄ aduo
catꝰ ſit apud p̄reȝ. valde āt ſecuri eē poſſu
mus q̄ talē aduocatū apud p̄reȝ nos habe
re conſideramꝰ. i. Joan. 2.º Aduocatū apud
p̄reȝ hēmꝰ Jeſū xp̄ȝ iuſtū: ⁊ ipē ē p̄piciatio p̄
peccatis nr̄is. De hac ſecuritate dicit Ber
nar. Securū acceſſū habes o hō apud deū
vbi mr̄ an̄ filiū: ⁊ filiꝰ an̄ p̄reȝ. Mater oſten
dit filio pectꝰ ⁊ vbera: filius oñdit p̄ri latꝰ et
vulnera. Nulla ḡ poterit eē repulſa: vbi tot
ſūt charitatis inſignia. Quinta ē nr̄a digni
tas. Maxima quidē noſtra dignitas ē: quā
do natura nr̄a vſq̄ȝ ad dexterā dei exaltata
ē. Un̄ ⁊ angeli hāc dignitatē i hoībꝰ cōſide
rātes: deinceps p̄hibuerūt ſe adorari ab ho
minibꝰ ſicut dr̄ apoc. 19.º Cecidi inq̄t an̄ pe
des eiꝰ vt adorarē eū. ⁊ dixit mihi. Uide ne
feceris. cōſeruꝰ tuꝰ ſū ⁊ fratꝝ tuoꝝ: vbi di
cit glo. In veteri lege nō p̄hibuit ſe adorari
ſed poſt aſcēſionē videns ſup ſe exaltari ho
minē: ab hoīe timuit adorari. Leo papa i ſer
mone de aſcēſiōe. Hodie natura nr̄e huma
nitatis vltra cūctaꝝ altitudinē poteſtatum
ad dei p̄ris ē prouecta ꝯſcēſū: vt mirabilior
fieret gratia dei cū remotis a cōſpectu ho
minū q̄ merito reuerentiā ſui ſentiebat: indi
cē fides nō diffideret: ſpes non fluctuaret:
charitas nō teperet. Sexta ē ſpei nr̄e ſolidi
tas. Hebre. 4.º Habentes ergo pōtificem
magnū qui celos penetrauit ieſuȝ filiū dei
teneamꝰ ſpei noſtre cōfeſſionē. Item He
bre. 6.º Qui cōfugimꝰ ad tenēdā p̄poſitam
ſpem: quam ſicut anchoram habemꝰ anime
tutā ac firmā ⁊ incedentē vſq̄ȝ ad interiora

velaminis: vbi precurſor: pro nobis introi/
uit ieſus. De hac iterum Leo. Chriſti aſcen
ſio noſtra eſt prouectio: ⁊ quo preceſſit glo/
ria capitis eo ſpes tendit ⁊ corporis. Septi/
ma eſt vie oſtenſio. Michee 2°. Aſcēdit iter
pandens ante eos. Augu. Uia tibi factus ē
ſaluator. ſurge ⁊ ambula: habes quo: noli pi
greſcere. Octaua ianue celeſtis apertio: ſi/
cut. n. prim⁹ Adā aperuit ianuas inferni: ſic
eſus paradiſi. Unde eccleſia cātat. Tu de/
uicto mortis aculeo ⁊c̄. Nona loci prepara
tio. Joā. 14. Uado parare vobis locū. Aug.
Domine para quod paras. nos enim tibi pa
ras: ⁊ te nobis paras qn̄ locū paras: ⁊ tibi in
nobis: ⁊ in te nobis. ❡ De ſpiritu ſancto.

Spirit⁹ ſāctus hodierna die: vt ſacra actuū teſtaꝛ
hiſt. i ap̄l'os i līguis igneis miſſus ē.
❡ Circa eius miſſionē ſiue aduētū octo cō
ſiderāda ſunt. Prio a q̄ miſſus ē. Secūdo
quot modis mittitur ſiue miſſus ē. Tertio
quo tempore miſſus eſt. Quarto quotiens
miſſus eſt. Quīto q̄liter miſſus ē. Sexto i
quos miſſus eſt. Septimo propter qd miſ/
ſus ē. Octauo p̄ qd miſſus ē. ❡ Circa p̄mū
.ſ. a quo miſſus ē. Notādū q̄ ſpiritū ſāctū
pr̄ miſit. ⁊ filius miſit: ⁊ ſpirit⁹ ſāct⁹ ſeipſū de
dit: ⁊ miſit. De primo Joan. 14. Paraclitus
aūt ſpirit⁹ ſanct⁹ quē mittet pr̄ in. ⁊c̄. De ſecū
do Joā. xvi. Si aūt abiero mittā eū ad vos
Miſſio. n. in iſtis inferiorib⁹ habet ꝯpara/
tionē ad ſuū mittentē ſub triplici habitu/
dine. ſ. vt ad dātē eſſe: ⁊ ſic mittiꝛ radi⁹ a ſo/
le: vt ad dātē virtutē: ⁊ ſic mitiꝛ iaculum a
proiectore. vt ad dātē iuriſdictionē ſiue au
ctoritatē ⁊ ſic mittiꝛ nūci⁹ a p̄ceptore. Se/
cundū hunc triplicē modū miſſio p̄ōt con
ueniri ſpiritui ſancto. Mittitur. n. a patre
⁊ filio tanq̄ ab eis habens eſſe ⁊ virtutem
⁊ auctoritatē i operādo. Nihilominꝰ ſpirit⁹
ſanctus ſeipſū dedit: ⁊ miſit: quod videꝛ in
ſinuari. Joan. xvi. cū dicitur. Cum āt vene
rit ille ſpirit⁹ veritatis. Nā ſicut dicit Leo
papa in ſermone de penthe. beate trinitatiſ
incōmutabilis deitas vna ē in ſubſtantia in/
diuiſa in opere: conſors in voluntate: par in/
oīpotentia: equalis i gloria. Diuiſit autē ſibi

opus noſtre redēptionis miſericordia trini/
tatis: vt pr̄ p̄piciareꝛ filius propitiaret: ſpi/
rit⁹ ſanct⁹ igniret. Quia. n. ſpirit⁹ ſanct⁹ de
us ē: ideo recte dicitur ſeipſū dare. Hoc āt
q̄ ſpirit⁹ ſanct⁹ de⁹ ſit oſtendit Ambroſius
in libro de ſpiritu ſancto ſic dicens: Ex qua
tuor iſtis manifeſta diuinitatis eius gloria
comprobatur. Deus enim eſſe cognoſciꝛ:
aut q̄ ſine peccato ē: aut q̄ peccata cōdo/
nat aut quia creatura non ē: ſed creator eſt:
aut q̄ non adorat ſed adoraꝛ. Et in hoc oſtē
ditur quomodo beata trinitas ſe totaliter
nobis exhibuit. Pater. n. omnia que habuit
nobiſ exhibuit. ⁊ ſicut dicit Augu. Miſit no
bis filiū ſuū i p̄ciū nr̄e redēptionis: ſpiritum
ſanctū in p̄uilegiū noſtre adoptionis: ⁊ ſeip̄ſ
totū reſeruat in hereditatē adoptionis. Si/
militer fili⁹ totaliter ſe nobis exhibuit: q̄ ſi/
cut dicit Ber. ipſe paſtor: ipſe paſcua ipe re
dēptio. Dedit enim nobis animam in p̄cium
ſanguinē in potū: ⁊ carnē in cibū ⁊ deitatē
in p̄miū. Similiter ⁊ ſpiritus ſanctus totali/
ter oīa ſua dona nobis exhibuit ⁊ exhibet:
quia ſicut dicitur. i. cor. 12. Alij per ſpiritum
ſanctum datur ſermo ſcientie: alij ſermo ſa
piētie ſ; eūdē ſpiritū: alteri fides in eodem
ſpiritu. Leo papa. Spiritus ſanctus īſpira
tor eſt fidei: doctor ſciētie: fōs dilectiōis: ſi/
gnaculū caſtitatis: ⁊ toti⁹ cā ſalutis. ❡ Cir/
ca ſecūdū. ſ. quot modis mittiꝛ ſiue miſſus ē
notādū q̄ ſpirit⁹ ſanct⁹ duob⁹ modis mittiꝛ
.ſ. viſibiliter ⁊ inuiſibiliter. Jnuiſibiliter cū
mētib⁹ ſanctis illabiꝛ. Uiſibiliter cū i aliquo
ſigno viſibili demōſtratur. De miſſioue viſi/
bili dr̄ Joan. 3. Spirit⁹ vbi vult ſpirat: ⁊ vo/
cē ei⁹ audis: ſ; neſcis vnde veniat aut quo/
vadat. Nec mirū q̄ ſicut dicit Ber. de ver
bo inuiſibili. Per oculos nō intrauit: q̄ non
ē coloratum: ſed neq̄ p̄ aures: q̄ nō ſonuit.
ſed neq̄ per nares: q̄ nō aeri miſceꝛ: ſ; mē/
ti. nec inficit aerem ſed fecit: neq̄ vero per
faucē: q̄ nō eſt manſū vel auſtū: nec tactū
corporis: q̄ illud palpabile nō ē. Queris igi
tur cū ita ſint iueſtigabiles vie ei⁹: vnde ad/
eſſe nouerit. Nēpe ex motu cordis intelle/
xi preſentiam eius: ⁊ ex fuga vitioꝝ aduer/
ti potentiam virtutis eius: ⁊ ex diſcuſſiōe ſi/

ue redargutione occultoꝝ meoꝝ admirat⁹
ſum p̄funditatē ſapiētie ei⁹: ⁊ ex quātula/
cūq̄ emēdatione moꝝ meoꝝ expertus ſū bo
nitatē māſuetudinis ei⁹: ⁊ ex reformatione
⁊ renouatione ſpiritus mētis mee p̄cepi vt/
cūq̄ ſpeciē decoris ei⁹. ⁊ ex cōtuitu horum
oium ſimul expaui multitudinē magnitudi/
nis eius. Hec Ber. Miſſio aūt viſibilis eſt
cū in aliquo ſigno viſibili oſtēdiꝛ. Et notan/
dū q̄ i q̄ntuplici ſpecie viſibili ſpirit⁹ ſanct⁹
mōſtratus ē. Primo i ſpecie colūbe ſuper
Chriſtū baptizatū. Luc. 3°. Deſcēdit ſpiritus
ſanct⁹ corporali ſpecie ſic̄ colūba i ip̄m. Se/
cundo i ſpecie nubis lucide ſup̄ Chriſtū trāſ
figuratū. Math. xvi. Adhuc eo loquēte ec
ce nubes lucida obūbrauit eū. vbi ſic dicit
glo. Sicut baptizato dn̄o: ſic ⁊ glorificato
myſteriū ſancte trinitatis on̄diꝛ. ſpūs ſāct⁹
ibi i colūba: hic i nube lucida. Tertio in ſpe/
cie flat⁹. Jo. 20. Jnſuflauit ⁊ dixit. Accipite
ſpiritum ſāctum. ⁊c̄. Quarto i ſpecie ignis.
Quīto i ſpecie ligue: ⁊ in hac duplici ſpecie
apparuit hodierna die. Jō aūt i hac q̄ntupli
ci ſpecie reꝝ mōſtrat⁹ ē: vt deꝛ itelligi q̄ ha
rū reꝝ p̄prietates operaꝛ i cordib⁹ i q̄bus il
labiꝛ. Colūba gemitū p̄ cantu habet: felle
caret. i foraminib⁹ petre manet. Sic ſpirit⁹
ſāct⁹ illos quos replet facit p̄ ſuis peccatis
gemere. Eſa. 59. Rugiemus q̄ſi vrſi oēs. ⁊
quaſi colūbe meditantes gememus. Ro. 8.
Jp̄e ſpūs poſtulat p̄ nobis gemitib⁹ ienarra
bilib⁹. i. nos poſtulātes ⁊ gemētes facit: Se
cundo ſine felle amaritudinis ē. Sap̄. 12. O
q̄ bon⁹ ⁊ ſuauis ē dn̄e ſpūs tu⁹ in nobis. Jtē
ibidē. 7. Uocaꝛ ſuauis benign⁹ hūanus: ex
eo q̄ ſuaues benignos ⁊ humanos faciat:
ſuaues i ſermone: benignos i corde: ⁊ huma
nos in ope. Tertio in petre foraminibus. i.
i xp̄i vulnerib⁹ hitare. Can. 2. Surge p̄pa
amica mea: ſpecioſa mea colūbā mea ⁊ ve/
ni. glo. Fouēs mihi pullos meos iſuſiōe ſpi/
rit⁹ ſācti. Jn foraminib⁹ petre. glo. i xp̄i vul
nerib⁹. Treno. vlti. Spūs oris nr̄i xp̄s dn̄s
capt⁹ ē i p̄ctis nr̄is. cui dixim⁹. i vmbra tua
viuemus i gētib⁹: q̄ſi diceret. Spūs q̄ ē oris
nr̄i: q̄d os nr̄m ē xp̄s dn̄s q̄ ē os noſtrū ⁊ ca/
ro noſtra facit nos dicere chriſto. Jn vmbra

tua. i. i paſſione tua: i q̄ xp̄s fuit tenebroſus
⁊ deſpect⁹ viuem⁹ p̄ iugē memoriā. Secū/
do mōſtrat⁹ ē i ſpecie nubis. Nubes a terra
eleuaꝛ: refrigeriū preſtat: ⁊ pluuiā generat
Sic ſpūs ſāct⁹ quos replet a terra eleuat p̄
cōtēptū terrenoꝝ. Ezec. 8. Eleuauit me ſpi
rit⁹ iter celū ⁊ terrā. ⁊c̄. Jtē. Eze. p̄. Quocū/
q̄ ibat ſpūs illuc eūte ſpiritu ⁊ rote pariter
eleuabanꝛ ſequētes eū. ſpirit⁹ eni vite erat
i rotis. Jtē grego. guſtato ſpiritu deſipit ois
caro. Secūdo refrigeriū preſtat cōtra ſcen
tiua vitioꝝ. vn̄ ⁊ bt̄i Marie dictū ē. Spūs
ſāctus ſupueniet i te: ⁊ v̄tus altiſſimi obū.
tibi. i. te ab oi eſtu vitioꝝ refrigerabit. vn̄ ⁊
ſpūs ſāct⁹ vocaꝛ aqua q̄ hēt viꝫ refrigerati
uā. Jo. 7°. Flumia de vētre ei⁹ fluēt aq̄ vi/
ue. Hoc āt dixit de ſpū ſācto quē erāt acce/
pturi credētes i eū. 3°. generat pluuiā lachry
maꝝ. p̄s. Flauit ſpūs ei⁹ ⁊ fluēt aq̄. ſ. lachry
maꝝ. ❡ 3°. mōſtrat⁹ eſt i ſpe flat⁹. Flat⁹ leuiſ
calidus ad reſpirādū neceſſari⁹ ē. Sic ſpūs
ſcūs leuiſ. i. velox ē ad ſe diffūdēdū. Oibus
enim mobilib⁹ mobilior ē. Glo ſup̄ illō. Fa/
ct⁹ ē repēte d̄ celo ſon⁹. ⁊c̄. Neſcit tarda mo
limina ſcti ſpūs grā. 2°. calidus ē ad iflāman
dū. Luc. 12. ignē veni mittere i terrā: ⁊ qd
volo niſi vt ardeat: vn̄ ⁊ auſtro vēto calido
cōparaꝛ. cāti. 4. Surge aq̄lo ⁊ veni auſter
p̄fla. ⁊c̄. 3°. leuis ē ad demulcēdū. vn̄ ⁊ ad ei⁹
leuitatē īſinuandā vocaꝛ noie vnctiōis Jo.
3°. Unctō ei⁹ docet nos de oib⁹. Noie roris
vn̄ cātat eccl'ia. Et ſui roris intima. ⁊c̄. noie
aure tenuis. 3. Re. 19. Et poſt ignē ſibil⁹ au/
re tenuis ⁊ ibi dn̄s. 4°. neceſſari⁹ ē ad reſpi/
randū: adeo q̄ppe neceſſari⁹ ē q̄ ſi ad horā
ſubtraheretꝛ hō ꝯtinuo moreretꝛ. ſic ⁊ de ſpi
ritu ſācto itelligēdū ē. p̄s. Auferes ſpūm eo/
rū: ⁊ d̄ficiēt ⁊ i puluerē ſuū reuertēt. Jo. 6°.
Spūs ē q̄ viuificat ❡ 4°. mōſtrat⁹ ē i ſpecie
ignis. ❡ 5°. in ſpecie ligue. Quare aūt in hac
die duplici ſpecie apparuit diceꝛ ifra. ❡ Cir
ca tertiū ſcilicet quo tempore ſpūs ſanctus
miſſus ē: notādū q̄ miſſus ē q̄nquageſimo
die a paſca. Jdeo aūt i die q̄nquageſima miſ
ſus eſt: vt detur intelligi quoniam a ſpiritu
ſancto eſt legis perfectio: eterna remune/
ratio: ⁊ peccatorum remiſſio. Legis per/

velaminis: vbi precurſoꝛ:pro nobis introi-
uit ieſus. De hac iterum Leo. Chriſti aſcen
ſio noſtra eſt prouectio: ⁊ quo preceſſit glo-
ria capitis co ſpes tendit ⁊ coꝛpoꝛis. Septi-
ma eſt vie oſtenſio. Michee 2°. Aſcẽdit iter
pandens ante eos. Augu. Via tibi factus ẽ
ſaluatoꝛ. ſurge ⁊ ambula: habes quo: noli pi
greſcere. Octaua ianue celeſtis apertio: ſi-
cut. n. primꝰ Adã aperuit ianuas inferni: ſic
eſus paradiſi. Unde eccleſia cãtat. Tu de-
uicto moꝛtis aculeo ⁊c̃. Nona loci prepara
tio. Joã. 14. Uado parare vobis locũ. Aug.
Domine para quod paras. nos enim tibi pa
ras: ⁊ te nobis paras qñ locũ paras: ⁊ tibi in
nobis: ⁊ in te nobis. ¶ De ſpiritu ſancto.

Piritꝰ ſãctus hodierna die:
vt ſacra actuũ teſtat̃
hiſt. i apl'os i liguis igneis miſſus ẽ.
¶ Circa eius miſſionẽ ſiue aduẽtũ octo cõ
ſiderãda ſunt. Prio a q̃ miſſus ẽ. Secũdo
quot modis mittitur ſiue miſſus ẽ. Tertio
quo tempoꝛe miſſus eſt. Quarto quotiens
miſſus eſt. Quito q̃liter miſſus ẽ. Sexto i
quos miſſus eſt. Septimo propter qd miſ-
ſus ẽ. Octauo ꝑ qd miſſus ẽ. ¶ Circa ꝑmuz
.ſ. a quo miſſus ẽ. Notãdũ ꝙ ſpiritũ ſãctuz
pr̃ miſit. ⁊ filius miſit: ⁊ ſpiritꝰ ſãctꝰ ſeipſũ de
dit: ⁊ miſit. De pꝛimo Joan. 14. Paraclitus
aũt ſpiritꝰ ſanctꝰ quẽ mittet pr̃ in. ⁊c̃. De ſecũ
do Joã. xvi. Si aũt abiero mittã eũ ad vos
Miſſio. n. in iſtis inferioꝛibꝰ habet ꝯpara-
tionez ad ſuũ mittentẽ ſub triplici habitu-
dine. ſ. vt ad dãtẽ eſſe: ⁊ ſic mittit̃ radiꝰ a ſo-
le: vt ad dãtẽ virtutẽ: ⁊ ſic mitit̃ iaculum a
pꝛoiectoꝛe. vt ad dãtẽ iuriſdictionẽ ſiue au
ctoꝛitatẽ ⁊ ſic mittit̃ nũciꝰ a ꝑceptoꝛe. Se-
cundũ hunc triplicez moduz miſſio põt con
ueniri ſpiritui ſancto. Mittitur. n. a patre
⁊ filio tanq̃ ab eis habens eſſe ⁊ virtutem
⁊ auctoꝛitatẽ i operãdo. Nihilominꝰ ſpiritꝰ
ſanctus ſeipſũ dedit: ⁊ miſit: quod videt̃ in
ſinuari. Joan. xvi. cũ dicitur. Cum ãt vene
rit ille ſpiritꝰ veritatis. Nã ſicut dicit Leo
papa in ſermone de penthe. beate trinitatiſ
incõmutabilis deitas vna ẽ in ſubſtantia in-
diuiſa in opere: conſoꝛs in voluntate: par in
oĩpotentia: equalis i gloꝛia. Diuiſit autẽ ſibi
opus noſtre redẽptionis miſericoꝛdia trini-
tatis: vt pr̃ ꝓpiciaret̃ filius propitiaret: ſpi-
ritꝰ ſanctꝰ igniret. Quia. n. ſpiritꝰ ſanctꝰ de
us ẽ: ideo recte dicitur ſeipſũ dare. Hoc ãt
ꝙ ſpiritꝰ ſanctꝰ deꝰ ſit oſtendit Ambꝛoſius
in libꝛo de ſpiritu ſancto ſic dicens: Ex qua
tuoꝛ iſtis manifeſta diuinitatis eius gloꝛia
compꝛobatur. Deus enim eſſe cognoſcit̃:
aut q2 ſine peccato ẽ: aut q2 peccata cõdo-
nat aut quia creatura non ẽ: ſed creatoꝛ eſt:
aut q2 non adoꝛat ſed adoꝛat̃. Et in hoc oſtẽ
ditur quomodo beata trinitas ſe totaliter
nobis exhibuit. Pater. n. omnia que habuit
nobiſ exhibuit. ⁊ ſicut dicit Augu. Miſit no
bis filiũ ſuũ i ꝑciũ nr̃e redẽptionis: ſpiritum
ſanctũ in ꝑuilegiũ noſtre adoptionis: ⁊ ſeipz
totũ reſeruat in hereditatẽ adoptionis. Si-
militer filiꝰ totaliter ſe nobis exhibuit: q2 ſi-
cut dicit Ber. ipſe paſtoꝛ: ipſe paſcua ipe re
dẽptio. Dedit enim nobis animam in ꝑcium
ſanguinẽ in potũ: ⁊ carnẽ in cibũ ⁊ deitatez
in ꝑmiũ. Similiter ⁊ ſpiritus ſanctus totali-
ter oĩa ſua dona nobis exhibuit ⁊ exhibet:
quia ſicut dicitur. i. coꝛ. 12. Alij per ſpiritum
ſanctum datur ſermo ſcientie: alij ſermo ſa
piẽtie ſ3 eũdẽ ſpiritũ: alteri fides in eodem
ſpiritu. Leo papa. Spiritus ſanctus iſpira
toꝛ eſt fidei: doctoꝛ ſciẽtie: fõs dilectiõis: ſi-
gnaculũ caſtitatis: ⁊ totiꝰ cã ſalutis. ¶ Cir-
ca ſecũdũ. ſ. quot modis mittit̃ ſiue miſſus ẽ
notãdũ ꝙ ſpiritꝰ ſanctꝰ duobꝰ modis mittit̃
. ſ. viſibiliter ⁊ inuiſibiliter. Inuiſibiliter cuz
mẽtibꝰ ſanctis illabit̃. Viſibiliter cũ i aliquo
ſigno viſibili demõſtratur. De miſſioue viſi-
bili dr̃ Joan. 3. Spiritꝰ vbi vult ſpirat: ⁊ vo-
cẽ eiꝰ audis: ſ3 neſcis vnde veniat aut quo
vadat. Nec mirũ q2 ſicut dicit Ber. de ver
bo inuiſibili. Per oculos nõ intrauit: q2 non
ẽ coloꝛatum: ſed neq3 ꝑ aures: q2 nõ ſonuit.
ſed neq3 per nares: q2 nõ aeri miſcet̃: ſ3 mẽ-
ti. nec inficit aerem ſed fecit: neq3 vero per
faucẽ: q2 nõ eſt manſũ vel auſtuz: nec tactũ
coꝛporis: q2 illud palpabile nõ ẽ. Queris igi
tur cũ ita ſint iueſtigabiles vie eiꝰ: vnde ad-
eſſe nouerit. Nẽpe ex motu coꝛdis intelle-
xi preſentiam eius: ⁊ ex fuga vitioꝝ aduer-
ti potentiam virtutis eius: ⁊ ex diſcuſſiõe ſi-

ue redargutione occultoꝝ meoꝝ admiratꝰ
ſum ꝓfunditatẽ ſapiẽtie eiꝰ: ⁊ ex quãtula-
cũq3 emẽdatione moꝝ meoꝝ exptus ſũ bo
nitatẽ mãſuetudinis eiꝰ: ⁊ ex refoꝛmatione
⁊ reuocatione ſpiritus mẽtis mee ꝑcepi vt-
cũq3 ſpeciẽ decoꝛis eiꝰ. ⁊ ex cõtuitu boꝛum
oium ſimul expaui multitudinẽ magnitudi-
nis eius. Hec Ber. Miſſio aũt viſibilis eſt
cũ in aliquo ſigno viſibili oſtẽdit̃. Et notan-
dũ ꝙ i qntuplici ſpecie viſibili ſpiritꝰ ſanctꝰ
mõſtratus ẽ. Primo i ſpecie colũbe ſuper
Chꝛiſtũ baptizatũ. Luc. 3°. Deſcẽdit ſpiritus
ſanctꝰ coꝛpoꝛali ſpecie ſic̃ colũba i ipm. Se-
cundo i ſpecie nubis lucide ſup Chꝛiſtũ trãſ
figuratũ. Math. xvi. Adhuc eo loquẽte ec
ce nubes lucida obũbꝛauit eũ. vbi ſic dicit
glo. Sicut baptizato dño: ſic ⁊ gloꝛificato
myſteriũ ſancte trinitatis oñdit̃. ſpũs ſãctꝰ
ibi i colũba: hic i nube lucida. Tertio in ſpe-
cie flatꝰ. Jo. 20. Inſuflauit ⁊ dixit. Accipite
ſpiritum ſãctum. ⁊c̃. Quarto i ſpecie ignis.
Quito i ſpecie ligue: ⁊ in hac duplici ſpecie
apparuit hodierna die. Jõ aũt i hac qntupli
ci ſpecie reꝝ mõſtratꝰ ẽ: vt det̃ itelligi ꝙ ha
rũ reꝝ ꝓpꝛietates operat̃ i coꝛdibꝰ i qbus il
labit̃. Colũba gemitũ ꝓ cantu habet: felle
caret. i foꝛaminibꝰ petre manet. Sic ſpiritꝰ
ſãctꝰ illos quos replet facit ꝓ ſuis peccatis
gemere. Eſa. 59. Rugiemus q̃ſi vrſi oẽs. ⁊
quaſi colũbe meditantes gememus. Ro. 8.
Ipe ſpũs poſtulat ꝓ nobis gemitibꝰ ienarra
bilibꝰ. i. nos poſtulãtes ⁊ gemẽtes facit: Se
cundo ſine felle amaritudinis ẽ. Sap. 12. O
q̃3 bonꝰ ⁊ ſuauis ẽ dñe ſpũs tuꝰ in nobis. Itẽ
ibidẽ. 7. Uocat̃ ſuauis benignꝰ hũanus: ex
eo ꝙ ſuaues benignos ⁊ humanos faciat:
ſuaues i ſermone: benignos i coꝛde: ⁊ huma
nos in ope. Tertio in petre foꝛaminibus. i.
i xp̃i vulneribꝰ hitare. Can. 2. Surge ꝓpa
amica mea: ſpecioſa mea colũbã mea ⁊ ve-
ni. glo. Fouẽs mihi pullos meos ifuſiõe ſpi-
ritꝰ ſãcti. In foꝛaminibꝰ petre. glo. i xp̃i vul
neribꝰ. Treno. vlti. Spũs oꝛis nr̃i xp̃s dñs
captꝰ ẽ i pctis nr̃is. cui diximꝰ. i vmbꝛa tua
viuemus i gẽtibꝰ: q̃ſi diceret. Spũs q ẽ oꝛis
nr̃i: q8 os nr̃m ẽ xp̃s dñs q ẽ os noſtrũ ⁊ ca-
ro noſtra facit nos dicere chꝛiſto. In vmbꝛa
tua. i. i paſſione tua: i q̃ xp̃s fuit tenebꝛoſus
⁊ deſpectꝰ viuemꝰ ꝑ iugẽ memoꝛiã. Secũ-
do mõſtratꝰ ẽ i ſpecie nubis. Nubes a terra
eleuat̃: refrigeriũ pꝛeſtat: ⁊ pluuiã generat
Sic ſpũs ſãctꝰ quos replet a terra eleuat ꝑ
cõtẽptũ terrenoꝝ. Ezec. 8. Eleuauit me ſpi
ritꝰ iter celũ ⁊ terrã. ⁊c̃. Itẽ. Eze. p̊. Quocũ-
q3 ibat ſpũs illuc eũte ſpiritu ⁊ rote pariter
eleuabant̃ ſequẽtes eũ. ſpiritꝰ eni vite erat
i rotis. Itẽ grego. guſtato ſpiritu deſipit oĩs
caro. Secũdo refrigeriũ pꝛeſtat cõtra ſcen
tiua vitioꝝ. vñ ⁊ bt̃e Marie dictũ ẽ. Spũs
ſãctus ſupueniet i te: ⁊ ꝟtus altiſſimi obũ.
tibi. i. te ab oĩ eſtu vitioꝝ refrigerabit. vñ ⁊
ſpũs ſãctꝰ vocat̃ aqua q̃ hẽt viz refrigerati
uã. Jo. 7°. Flumia de vẽtre eiꝰ fluẽt aq̃ vi-
ue. Hoc ãt dixit de ſpũ ſãcto quẽ erãt acce-
pturi credẽtes i eũ. 3°. generat pluuiã lachꝛy
maꝝ. ꝑs. Flauit ſpũs eiꝰ ⁊ fluẽt aq̃. ſ. lachꝛy
maꝝ. ¶ 3°. mõſtratꝰ eſt i ſpe flatꝰ. Flatꝰ leuiſ
calidus ad reſpirãdũ neceſſariꝰ ẽ. Sic ſpũs
ſcũs leuiſ. i. velox ẽ ad ſe diffũdẽdũ. Oibus
enim mobilibꝰ mobilioꝛ ẽ. Glo ſup illõ. Fa-
ctꝰ ẽ repẽte d̃ celo ſonꝰ. ⁊c̃. Neſcit tarda mo
limina ſcti ſpũs gr̃a. 2°. calidus ẽ ad iflãman
dũ. Luc. 12. ignẽ veni mittere i terrã: ⁊ qd
volo niſi vt ardeat: vñ ⁊ auſtro vẽto calido
cõparat̃. cãti. 4. Surge aqlo ⁊ veni auſter
pfla. ⁊c̃. 3°. leuis ẽ ad demulcẽdũ. vñ ⁊ ad eiꝰ
leuitatẽ iſinuandã vocat̃ noie vnctiõis Jo.
3°. Unctõ eiꝰ donet nos de oibꝰ. Noie roris
vñ cãtat eccl'ia. Et ſui roꝛis intima. ⁊c̃. noie
aure tenuis. 3. Re. 19. Et poſt ignẽ ſibilꝰ au-
re tenuis ⁊ ibi dñs. 4°. neceſſariꝰ ẽ ad reſpi-
randũ: adeo qppe neceſſariꝰ ẽ ꝙ ſi ad hoꝛaz
ſubtraheret̃ hõ ꝯtinuo moꝛeret̃. ſic ⁊ de ſpi
ritu ſãcto itelligẽdũ ẽ. ꝑs. Auferes ſpũ3 eo-
rũ: ⁊ d̃ficiẽt ⁊ i puluerẽ ſuũ reuertẽt. Jo. 6°.
Spũs ẽ q viuificat. ¶ 4°. mõſtratꝰ ẽ i ſpecie
ignis. ¶ 5°. in ſpecie ligue. Quare aũt in hac
die duplici ſpecie apparuit dicet̃ ifra. ¶ Cir
ca tertiũ ſcilicet quo tempoꝛe ſpũs ſanctus
miſſus ẽ: notãdũ ꝙ miſſus ẽ qnquageſimo
die a paſca. Ideo aũt i die qnquageſima miſ
ſus eſt: vt detur intelligi quoniam a ſpiritu
ſancto eſt legis perfectio: eterna remune-
ratio: ⁊ peccatorum remiſſio. Legis per-

fectio.qm̄ ſm̄ glo.a die agni pꝛeimolati qn/
quageſimo die data eſt lex i igne. In nouo
etiã teſtamẽto quinq̃geſimo die a paſca xp̄i
deſcẽdit ſpũs i igne: lex i mõte ſynai:ſpũs i
mõte ſyon: lex i ſublimis mõtis loco:ſpiritꝰ
datur in cenaculo. Unde ꝑ h̄ inſinuatur:ꝙ
ipſe ſpũs ſcũs ẽ ꝑfectio totiꝰ legis: qꝛ pleni/
tudo legis ẽ dilectio.¶ Secũdo ẽ eterna re
muneratio. Uñ glo. Sicut q̃draginta diebꝰ
qbꝰ poſt reſurrectionẽ cũ diſcipulis conuer/
ſatus eſt:pñtẽ ecclĩã deſignat:ita qnquage/
ſimus dies quo ſpũs ſcũs dat̃:denariũ eter
ne remuneratiõis exp̃mit. Tertio peccato/
rũ remiſſio vñ glo. ibidẽ. Iõ i quinquageſi/
mo anno idulgẽtia fiebat in iubileo:⁊ ꝑ ſpm̄
ſcm̄ pccã remittũt̃. Et ſeq̄t̃ i glo. In ſpũali
iubileo rei reſoluũt̃:debita dimittunt̃:exu/
les in patria reuocãt̃:hereditas amiſſa red/
dit̃:ſerui.i.hoies pccõ venũdati a iugo ſer/
uitutis liberant̃. Hucuſq̧ glo. Rei mortis
ſoluũt̃ ⁊ liberãt̃. Uñ. Ro.8°. Lex ſpũs vite
in chriſto libauit me a lege peccati ⁊ mortis.
Debita peccatoꝝ dimittunt̃: quia charitas
opit multitudinẽ peccatoꝝ. Exules i p̃riaꝫ
reuocant̃.ps. Spũs tuus bonꝰ deducet me
in terram rectaꝫ. Hereditas amiſſa reddit̃.
Ro.8°. Ipſe ſpũs teſtimoniũ reddit ſpũi nr̃o
ꝙ ſumꝰ filij dei:ſi aũt filij ⁊ heredes. Serui
a peccato liberãt̃.z.cori.4°. Ubi ſpũs domi
ni ibi libertas.¶ Circa q̃rtũ.ſ.quotiẽs ap̃lis
miſſus ẽ ſciendũ ẽ ꝙ ſcd̃m glo.tribꝰ vicibus
datꝰ ẽ.ſ.añ paſſionẽ: poſt reſurrectionem ⁊
poſt aſcenſionẽ. Primo ad faciẽdũ miracu/
la. z°. ad relaxãdũ pccã. Tertio ad cõfirmã
dũ corda. ¶ Primo quãdo eos ad pꝛedicã/
dũ miſit:⁊ ſup oia demonia: ⁊ vt languoꝛes
curarẽt ꝑtãtẽ dedit eis. Hec eniꝫ miracula
ꝑ ſpm̄ ſcm̄ fiunt:ſecundũ ꝙ dr̃ Mathei. iz.
Si aũt i ſpũ dei eijcio demonia.⁊c̃. Nõ tñ cõ
ſequẽs ẽ vt qcũq̧ hẽt ſpm̄ ſcm̄ faciat mira/
cula. Qm̄ vt grego.ait:miracula hoiem ſã/
ctum non faciunt:ſed oſtendunt:nec quicũ/
q̧ facit miracula habet ſpiritũ ſcm̄:qm̄ ⁊ ma
li aſſerunt ſe feciſſe miracula dicentes. Dñe
dñe:nõne in nomine tuo ꝓphetauimus. ⁊c̃.
Deus eñi facit miracula per auctoꝛitatem:
angeli per materie habilitationẽ: demones
ꝑ v̄tutes naturales rebꝰ inſitas:magi ꝑ oc/
cultos contractus cum demonibꝰ:boni chꝛi
ſtiani per publicam iuſticiam:mali chꝛiſtiani
per ſigna publice iuſticie.¶ Secundo dedit
eis ſpiritum ſcm̄ quãdo in eos inſufflauit di
cens. Accipite ſpiritum ſãctum quoꝛum re/
miſeritis peccata remittentur eis ⁊c̃. Nõ tñ
poteſt quis peccatum remittere quãtuꝫ ad
maculam que eſt in anima: aut quantum ad
reatum.i.obligationem ad penam eternam
aut quãtum ad dei offenſam:que ſolum ex
infuſione gratie ⁊ virtute contritiõis remit/
tuntur. Dicitur tamen ſacerdos abſolue/
re:tum quia a culpa abſolutũ eſſe inſinuat:
tum quia penam purgatoꝛiam in tẽpoꝛaleꝫ
commutat:tum qꝛ de ipſa tempoꝛali parteꝫ
relaxat.¶ Tertio dedit eis hodierna die qñ
coꝝ coꝛda ſic ſolidata ſunt: vt nil toꝛmenta
timerent.ps. Spiritu oꝛis eius omnis virtꝰ
eoꝛum. Aug. Talis ẽ gr̃a ſpũs ſci ꝙ ſi triſti/
ciam inuenit diſſoluit:ſi deſiderium pernici
oſum conſumit:ſi trepidationem abijcit.
Leo papa. Sperabatur ab apoſtolis ſpiri/
tus ſanctus: non vt tunc pꝛimum ſanctoꝝ
habitatoꝛ eſſe iciperet:ſed vt ſacrata ſibi pe/
ctoꝛa ⁊ feruentius accenderet: ⁊ copioſius
inundaret:cumulans ſua dona non incho/
ans:nec ideo nouus opere:qꝛ ditioꝛ largita
te.¶ Circa quintum:qualiter.ſ.miſſus ẽ.no
tandum ꝙ miſſus eſt cũ ſono i linguis igne/
is ⁊ ipſe lingue apparuerũt ſedẽdo. Sonus
autem fuit repentinus celeſtis vehemens ⁊
replens. Repentinus quia ſãctus ſpũs tar/
da molimina neſcit. Celeſtis qꝛ celeſtes effi/
cit. Uehemens quia timoꝛem filialem indu/
cit: vel quia eternum veh adimit. Unde ve/
hemens quaſi veh adimens. Uel qꝛ menteꝫ
ab omni carnali amoꝛe vehit: vnde vehe/
mens quaſi vehẽs mẽtẽ. Fuit ⁊ replens:qꝛ
ſpũs ſcũs omnes apoſtolos repleuit. vnde
actuũ.z°. Repleti ſũt omnes.⁊c̃.triplex au/
tẽ eſt ſignum plenitudinis: quod fuit in apo
ſtolis. Primũ eſt nõ reſonare. vt patet i do/
lio:qđ cum plenũ ẽ nõ reſonat Iob.7°. Nũ/
quid mugiet bos cũ ante pꝛeſepe plenũ ſie/
terit? Quaſi dicat. Cum pꝛeſepe coꝛdis ple/
nitudinẽ habet gr̃e locum non habet mugi/
tus impatientie. Hoc ſignum habuerunt
apoſtoli:qꝛ in tribulationibꝰ per ipatientiã
non reſonabãt:immo ibant gaudentes a cõ
ſpectu concilij.⁊c̃. Secundũ ſignuꝫ eſt non
plus recipere ſiue ſatietatẽ habere. Qñ eñi
vas aliquo liquore plenũ ẽ aliud recipere ñ
poteſt. Similiter homo ſatur nõ appetit am
plius:ſic ſancti q habent plenitudinẽ gratie
nõ poſſunt recipere aliũ liquoꝛẽ delectatio
nis terrene. Eſa.pꝛimo. Plenus ſum ⁊ ideo
holocauſta.⁊c̃. Sil'r q guſtauerũt celeſtẽ ſu/
auitatẽ:ideo nõ ſitiũt terrenã voluptatem.
Aug. Qui biberit de fluuio paradiſi cuius
vna gutta ẽ maioꝛ oceano:reſtat vt in eo ſi/
tis huius mũdi extincta ſit. Hoc ſignũ habue
runt apoſtoli:q nihil ꝓpꝛiũ voluerũt habe/
re:ſꝫ i cõi omnia diuidere. Tertiũ ſignũ eſt
ſuperfluere: vt patet in fluuio iundante ec/
cleſiaſtici.z4°. Qui implet q̃ſi phiſon ſapien
tiã. Ad litterã illiꝰ fluuij ꝓpꝛiũ ẽ effluere: ⁊
circũadiacẽtia irrigare. Sic apoſtoli cepe
runt effluere:qꝛ ceperũt loq varijs linguis
vbi dic̃ glo. Ecce ſignũ plenitudinis: plenũ
vas erupit:ignis i ſinu nõ põt occultari. Ce/
perũt iteꝝ circũadiacẽtia irrigari: vñ petrꝰ
ſtatim pꝛedicare cepit:⁊ tria milia cõuertit.
¶ Secũdo miſſus eſt in linguis igneis:circa
quod tria videnda ſunt. Primo quare con/
iunctũ i linguis igneis. Secundo quare in
igne potiꝰ q̃ᷓ i alio elemento. Tertio q̃re i
ligua potiꝰ q̃ᷓ i alio mẽbro. De primo ſciẽdũ
ꝙ triplici ratione apparuit i linguis igneis.
Primo vt v̄ba ignea ꝓferrẽt: Secũdo vt le
gẽ igneã p̄dicarent: ſcilicet legẽ amoris. De
his duobꝰ Bernardus. Uenit ſpiritꝰ ſanctꝰ
in linguis igneis vt linguis oium gẽtiũ ver/
ba ignea loquerẽt̃:⁊ legẽ igneã ligue ignee
pꝛedicarẽt. Tertio vt ſpiritũ ſãctũ q ignis ẽ
ꝑ eos loq cognoſcerẽt: Et hoc ne diffiderẽt
⁊ ne alioꝝ cõuerſionẽ ſibi attribuerent:⁊ vt
oẽs eoꝝ verba tanq̃ᷓ dei audirẽt. De ſecun
do ſciẽdum ꝙ miſſus ẽ in ſpecie ignis multi
plici ratione. Prima ſumit̃ penes eiꝰ ſeptẽ/
plicẽ gratiã. Spiritꝰ enim ad modũ ignis al
ta humiliat ꝑ domũ timoꝛis emollit dura ꝑ
donum pietatis. illuminat obſcura per ſciẽ/
tiam:reſtringit fluida per conſilium. conſo/
lidat mollia per foꝛtitudinem:clarificat me
talla tollẽdo rubiginẽ:per donũ itellectus.
ſurſum tendit ꝑ donũ ſapiẽtie. Secũda ſu/
mit̃ penes eiꝰ dignitatẽ ⁊ excellẽtiã. Ignis
enim excellit omnia elementa ſpecie oꝛdine
⁊ virtute. Specie ratione pulchꝛitudinis in
luce. Oꝛdine ratione ſublimitatis in ſitua/
tione. Uirtute ratione vigoꝛoſitatis i actio
ne. Sic ⁊ ſpiritꝰ ſanctus in his omnia exce/
dit. Propter pꝛimũ dicitur ſpiritus ſanctus
incoinquinatus:pꝛopter ſecundum qui ca/
piat omnes ſpiritus intelligibiles: pꝛopter
tertium habens omnem virtutem: Sapien
tie.7°. Tertia ſumitur penes eius multitudi
nis efficaciam. hanc rationem aſſignat Ra
banus ſic dicens. Ignis quatuoꝛ habet na/
turas: vrit:purgat: calefacit:⁊ illuminat.
Similiter ſpiritus exurit peccata: purgat
coꝛda: teporem excutit: ignorantias illu/
ſtrat. Hec rabanus. Exurit peccata. vnde
zacha.14. Per ignem vram eos ſicut vrit̃
argentum. Hoc ẽt igne vri petebat ꝓphe/
ta dicens. Ure renes meos ⁊c̃. Purgat
coꝛda. Eſai.4. Si ſanguinem hieruſalem la
uerit de medio eius in ſpiritu iudicij: ⁊ ſpiri/
tu ardoꝛis. Tepoꝛem excutit. Unde dicitur
de illis quos replet ſpiritus ſãctus. Ro.iz.
Spiritu feruentes.⁊c̃. Item gregoꝛius. In
ignem apparuit ſpiritus:qꝛ ab omni coꝛde
qđ replet toꝛpoꝛem frigoris excutit: hoc in
deſiderio ſue eternitatis accendit:ignoran/
tias illuſtrat. Sap̃.9°. Senſum autem tuuꝫ
qui ſciret niſi tu dederis ſapientiam:⁊ miſe/
ris ſpiritum ſanctum tuũ de altiſſimis. Et
.i.Coꝛ.z°. Nobis autem reuelauit deus per
ſpiritũ ſuum. Quarto ſumitur penes ipſius
amoris naturam. Amoꝛ.n.per ignem habet
ſignificari triplici ratione. pꝛimo qꝛ ignis ſẽ
per eſt in motu:ſic ⁊ amoꝛ ſpiritꝰ ſãcti quos
replet ſemper facit eẽ in motu bone opera
tionis. Unde Gregoriꝰ. Nunq̃ᷓ eſt amor di
ocioſus. Operatur.n.magna ſi eſt:ſi autem
operari negligit amoꝛ non eſt. Secundo.qꝛ
ignis inter cetera elementa eſt maxime foꝛ
male:⁊ modicum habet de materia:⁊ mul/
tum de foꝛma. Sic amoꝛ ſpiritꝰ ſancti quos
replet facit habere modicum de amoꝛe ter/

renoꝝ ꝛ plurimũ de amore ſpiritualium: vt
tam nõ carnalia carnaliter: ſed potius ſpiri/
tualia ſpiritualiter diligant. Diſtinguit eniꝫ
Bernar. quatuoꝛ modos diligẽdi. ſ. dilige/
re carnẽ carnaliter: ſpiritũ carnalit̃: carneꝫ
ſpiritualiter: ꝛ ſpiritũ ſpiritualit̃. Tertio qꝛ
ignis habet alta inclinare: ſurſũ tẽdere: flu/
uida adunare ꝛ ꝯgregare. Per hec tria in/
telligit̃ triplex vis amoris. Amoꝛ. n. ſicut ha
betur ex verbis dionyſij i libro de diui. no.
habet triplicẽ viꝫ. ſ. inclinatiuã: eleuatiuam
ꝛ cooꝛdinatiuã. Inclinatiuã qꝛ inclinat ſupe
rioꝛa inferioꝛib⁹. Eleuatiuã qꝛ eleuat infe/
rioꝛa ſuperioꝛib⁹. Cooꝛdinatiuã qꝛ cooꝛdi/
nat equalia coequalib⁹. Hec Diony. Hanc
eniꝫ triplicẽ viꝫ amoꝛis ſpirit⁹ ſãct⁹ efficit i
his quos replet: qꝛ inclinat eos ꝑ humilita
tẽ ꝛ ſui cõtẽptũ. Eleuat i deſideriũ ſuperno
rũ: ꝛ cooꝛdinat inuicẽ per vniformitatẽ mo
rũ. ¶ De tertio ſciẽdũ ꝙ apparuit potius in
lingua ꝙ̃ in alio mẽbꝛo triplici rõne. Ligua
enim ẽ mẽbꝛũ igne gehenne iflãmatũ diffi/
cile ad regẽdũ: ꝛ vtile bene rectũ. Quia er/
go lingua igne ifernali iuflãmata erat: ideo
igne ſpirit⁹ ſãcti indigebat. Iaco. 3°. Ligua
noſtra ignis ẽ ꝛc̃. Quia difficile regit̃: ideo
p̃ ceteris mẽbꝛis gratia ſpirit⁹ ſãcti indiget
Iaco. 3°. Oĩs natura beſtiaꝝ ꝛc̃. Quia vtil'
valde ſi bene regit̃: iõ neceſſe fuit vt ſpũꝫ ſã
ctũ rectoꝛẽ hẽret. In lingua ẽt apparuit ad
ſignificãdũ ꝙ p̃dicãtib⁹ valde neceſſarius
fuit. Pꝛedicantib⁹ eniꝫ neceſſari⁹ ẽ: qꝛ facit
eos loqui feruẽter abſqꝫ trepiditate: ꝛ ideo
miſſus ẽ i ſpecie ignis. Ber. Uenit ſpũs ſan
ct⁹ ſup diſcipulos i liguis igneis: vt verba
ignea loquerẽtur ꝛ legẽ igneã ligue ignee
p̃dicarent cõfidẽter abſqꝫ puſillanimitate.
actuũ. 4°. Repleti ſũt oẽs ſpiritu ſãcto ꝛ ce
perũt loq̃ cũ fiducia verbũ dei ꝛc̃. Multi/
pliciter ꝓpter capacitatis auditoꝝ diuerſi/
tatẽ: ꝛ iõ dr̃ actuũ. 2°. ꝙ ceperũt loq̃ varijs li
guis. Utiliter ad edificationẽ ꝛ vtilitatem.
Eſa. 62. Spirit⁹ dñi ſup me eo ꝙ vnxẽit me
¶ Tertio ipſe ligue apparuerũt ſedẽdo ad
ſignificandũ ꝙ pꝛeſidẽtib⁹ neceſſarius erat
Pꝛeſidentib⁹ quoqꝫ ꝛ iudicibus neceſſari⁹
ẽ: qꝛ confert auctoꝛitatẽ ad peccatũ dimit/
tẽdũ. Ioan. 20. Accipite ſpiritum ſanctum
quoꝝ remiſeritis peccata ꝛc̃. Sapientiam
ad iudicandũ. Eſa. 12. Ponã ſpiritũ meum
ſuper eũ: iudiciũ gẽtib⁹ ꝓferet. Mãſuetu/
dinẽ ad ſuppoꝛtãdũ. Numeri. xi. Dabo eis
de ſpiritu q̃ i te ẽ: vt ſuppoꝛtẽt onus populi
tecũ. Spirit⁹ moyſi erat ſpiritus mãſuetu/
dinis: vt patet numeri. 12. Erat moyſes mã
ſuetiſſim⁹ ꝛc̃. Oꝛnatũ ſanctitatis ad infoꝛ/
mãdũ. Iob. 26. Spirit⁹ dñi oꝛnauit celos.
Circa ſextũ i quo. ſ. miſſus ẽ: notãdũ ꝙ miſ/
ſus ẽ in diſcipulos qui fuerunt receptacula
mũda ꝛ habilia ad ſuſceptionẽ ſpiritus ſan/
cti: pꝛopter ſeptẽ que fuerũt in eis. Ipſi eñi
pꝛimo fuerũt aĩo quieti: qδ notat̃ in h̃ qδ dr̃
Dũ cõplerent̃ dies pentecoſtes. i. dies req̃/
etionis. Illud. n. feſtũ erat ad requiẽ depu/
tatũ. Eſa. 66. Sup quẽ requieſcet ſpirit⁹ me⁹
niſi ſuper humilẽ ꝛc̃. 2°. dilectione vniti ꝙ no
tat̃ in hoc qδ dr̃. Erant oẽs pariter. Erat. n.
eis coꝛ vnũ ꝛ anima vna. Sicut enim ſpiri/
tus hominis nõ viuificat mẽbꝛa coꝛpoꝛis ni
ſi vnita: ſic nec ſpiritus ſanctus mẽbꝛa ſpiri/
tualia. Et ſicut ignis lignoꝝ diuiſione exti/
guit̃: ſic ſpirit⁹ ſanctus ꝑ diſcoꝛdiã i hoĩbus
Et ideo cãtatur de apoſtolis. Inuenit eos
concoꝛdes caritate ꝛ illuſtrauit eos inũdãs
diuinitas deitatis. Tertio loco ſecreti: qδ
notatur in h̃ qδ dr̃. In eodeꝫ loco. ſ. in cena/
culo. Oſee. 2. Ducã eam i ſolitudinem: ꝛ lo
quar ad coꝛ ei⁹. Quarto oꝛõne aſſidui. Uñ
p̃mittitur. Erant perſeuerãtes vnanimiter
in oꝛõne. Unde cantam⁹ de eis. Oꝛantibus
apoſtolis deuꝫ veniſſe: ꝙ enim oꝛatio neceſ
ſaria ſit ad ſuſceptionẽ ſpirit⁹ ſancti oſtendi
tur. Sap̃. 7°. Inuocaui ꝛ venit ſpiritus ſapi
entie. Item Ioannis. 14. Rogabo patrem
meum. ꝛ alium para. da. vo. Quinto humi/
litate pꝛediti: quod notatur in hoc quod di/
citur. ſedentes. p̃s. Qui emittis fontes in cõ
uallibus. ideſt gratiaꝫ ſpiritus ſancti donat
humilibus. Et ſuper quem requieſcit ſpi
ritus meus ꝛc̃. Sexto pace coniuncti qδ/
notatur in hoc ꝙ erant in hieruſalem que
interpꝛetatur viſio pacis. Quod autem ad
recipiendum ſpiritum ſanctum pax neceſſa
ria ſit: oſtẽdit dñs Ioannis. 20. Cuꝫ pꝛimo

pacem obtulit dicens: Pax vobis. deinde
ſtati inſufflauit: ꝛ dixit. accipite ſpiritũ ſan/
ctũ. Septimo in cõtẽplatione erecti: qδ no/
tatur in hoc ꝙ ſpiritũ ſanctũ receperunt in
ſuperioꝛi cenaculo. vnde dicit gloſa ibidem
Qui ſpiritũ ſanctũ deſiderat: carnis domi/
cilium tranſcẽdẽs mentis cõtẽplatione cal/
cat. ¶ Circa ſeptimũ ꝓpter qd. ſ. miſſus eſt
notandum ꝙ miſſus eſt ꝓpter ſex cauſas q̃
notantur in hac auctoꝛitate. Paraclitus ãt
ſpiritus ſanctus. ꝛc̃. Pꝛimo ad conſolandũ
meſtos: qδ notatur cũ dicitur. paraclitus qδ
idẽ ẽ qδ cõſolatoꝛ. Eſa. 61. Spirit⁹ dñi ſuper
me euãgelizare pauperib⁹ miſit me. ꝛ ſequi
tur. Ut ponerẽ cõſolationẽ lugentibus ſy/
on. Grego. Cõſolatoꝛ ſpiritus dicit̃ q̃ δ pec
cati ꝑpetratione merẽtibus dũ ſpeꝫ venie p̃/
parat ab afflictione triſtitie mentẽ leuat. 2°.
ad viuificandũ moꝛtuos: qδ notatur cũ di/
citur ſpiritus. qꝛ ſpiritus ſanctus eſt q̃ viui/
ficat Ezech. 37. Oſſa arida audite v̾bũ do/
mini. ꝛc̃. Ecce ego imittã in vos ſpiritũ ꝛ vi/
uetis. 3° ad ſanctificandũ imundos: qδ no/
tatur cũ dicitur ſanctus. Sicut. n. dicit̃ ſpi/
ritus q̃ viuificat ita ſanctus qꝛ ſanctificat ꝛ
mũdat. Unde ſanctus idem eſt qδ mundus
pſal'. Fluminis ipetus. i. inundans ꝛ abun/
dans gratia ſpiritus ſancti letificat ciuitatẽ
dei. i. eccleſiã dei. Et ꝑ iſtud flumẽ ſanctifi/
cat tabernaculũ ſuũ altiſſimus. 4°. ad cõfoꝛ
tandũ amoꝛem iter diſcoꝛdes ꝛ odioſos: qδ
notatur cũ dicitur pater. Pater. n. dicitur
eo ꝙ naturaliter diligit nos. Iohis. 16. Ipſe
eniꝫ pater amat vos. Si pater ꝛ nos filij ei⁹
ꝛ fratres ad inuicẽ: ꝛ iter fratres perfecta
amicitia pſeuerat. 5°. ad ſaluandũ iuſtos. qδ
notatur i eo ꝙ dicit̃. in noĩe meo: qδ ẽ ieſus
ꝛ ſalus interpꝛetat̃. In noĩe igitur ieſu. i. ſa/
lutis pater miſit ſpiritũ vt oſtenderet ꝙ ad
ſaluãdas gẽtes venit. 6°. ad docendũ igna/
ros: qδ notat̃ in eo ꝙ dicitur. Ille vos do/
cebit oĩa. ¶ Circa octauũ notãdũ ꝙ datur ſi
ue miſſus ẽ in pꝛimitiua eccleſia ꝑ oꝛõnem.
Uñ oꝛantib⁹ ap̃lis. ꝛc̃. Et luce. 3°. Oꝛãte ie/
ſu deſcẽdit ſpirit⁹ ſanct⁹. ꝛc̃. 2°. ꝑ v̾bi dei de/
uotã ꝛ attẽtã auditionẽ. act. 10. Adhuc loq̃n
te petro verba hec. ꝛc̃. 3° ꝑ aſſiduã oꝑationẽ
qδ notatur i manuũ ipoſitione. act. 7°. Tũc
imponebant manus ſuper illos. ꝛc̃. Uel ipo
ſitio manuum ſignat abſolutionem que fit i
confeſſionibus. ¶ De nomine.

Goꝛdianus a geos qδ eſt dogma ſi/
ue dom⁹: ꝛ dian qδ ẽ clarũ q̃ſi clara
domus in qua habitabat de⁹. Sic
aũt dicit auguſtinus in libꝛo de ciuitate dei
Bona domus eſt paribus mẽbꝛis diſpoſita
ampla ꝛ lucida. Sic iſte ſanct⁹ fuit pariter
diſpoſitus ꝑ concoꝛdie imitationẽ: Amplus
per charitatẽ lucidus ꝑ veritatẽ. Epimach⁹
ab epi qδ ẽ ſupꝛa: ꝛ machos qδ ẽ pugna. q̃ſi
ꝓ ſupernis pugnãs. ¶ De ſãcto Goꝛdiano.

Goꝛdianus vicarius Iuli/
ani imperato/
ris cum quendã chꝛiſtianũ nomine
ianuarium ad ſacrificandũ cõpelleret: ad p̃
dicationẽ ipſi⁹ ianuarij ad fidẽ cũ vxore ſua
nomine Marina ꝛ. 53. viris conuerſus eſt
Quod audiens Iulianus iuſſit Ianuariuꝫ
in exilium mitti: Goꝛdianum vero ſi ſacrifi/
care nollet capite truncari. Decollatus eſt
igitur beatus Goꝛdianus: ꝛ coꝛpus eius ad
canes per octo dies pꝛoiectum eſt. Sed cũ
omnino remanſiſſet intactum: tandem a fa/
milia ſua rapitur ꝛ cũ beato epimacho quẽ
dudũ pꝛedict⁹ iulian⁹ occidi fecerat: nõ lõ/
ge ab vrbe miliario fere vno circa ãnũ dñi
trecẽteſimũ ſexageſimũ ſepelit̃. ¶ De noĩe

Nereus interpꝛetatur lucis conſiliũ
Uel Nereus a nereth qδ eſt lucer/
na: ꝛ ve feſtinans. Uel nereus qua
ſi ne ideſt nequaquam reus. Fuit ergo con
ſilium lucis in virginitatis pꝛedicatiõe. Lu
cerna in honeſta conuerſatione. Feſtinans
in celi feruoꝛe. Nereus. i. nequaquam reus
in conſcientie puritate. Archilleus ab archi
qδ ẽ frater meus: ꝛ leſa qδ eſt ſalus q̃ſi fra/
trum ſalus. Hoꝛum paſſiones euthices vi/
ctoꝛinus: ꝛ maro ſerui chꝛiſti ſcripſerunt.

¶ De ſancto Nereo: ꝛ archilleo.

Nereus ꝛ archilleus eunuchi
cubicularij Domicil/
le neptis domitiãi ipatoꝛis fuerũtqꝫ beat⁹
Petr⁹ ap̃ls baptizauit cũ ſ̾ p̃dicta domicil
la aureliano filio ꝯſulis nupta eẽt: ꝛ gẽmis

ꝛ purpureis veſtibus tegeretur. Nereus ꝛ
archilleus fidē ei ꝑdicauerūt: ꝛ virginitatē
m̄ltipliciter cōmēdauerūt oñdētes ꝟginita
tē ḋo eē ꝓximā: āgelis germanā hoīb⁹ inatā
vxorē viro ſubījci: pugnis ꝛ calcib⁹ cedi: de/
formes partus ſepi⁹ ꝓcreari. Rurſus q̄ vix
m̄ris pia monita ſuſtinebat oportere grādia
cōuicia pati mariti. Jlla āt iter cetera dixit.
Scio p̄rem meū fuiſſe zelotipū ꝛ matrē me
am plurima cōuicia ab eo paſſā eē: nū q̄d vir
meus talis futurus ē? cui illi. Qm̄ q̄ꝺdiu ſūt
ſponſi videt̄ eē benigni: ſꝫ mariti effecti cru
deliter dominā̄t: ꝛ aliq̄n ancillas ꝑferūt do/
minab⁹. Ōis aūt ſcitas amiſſa ꝑ penitētiaꝫ
reuocari pōt: ſola ꝟginitas ad ſuū ſtatū re/
uocari nō pōt. Reat⁹. n. ꝑ penitētiam expel
li pōt: ꝟginitas reuocari nō pōt. Tūc flauia
domicilla credidit: ꝛ ꝟginitatē vouit: ꝛ a ſā/
cto Clemēte velata ē. Q ḋ ſpōſus ei⁹ audi/
ēs licētiam a Domitiano ipetrata ꝟginē cū
ſcis nereo ꝛ Archilleo i pōtianam iſulaꝫ re/
legauit: putans ſe ꝑ h̄ poſſe ꝟginis ꝓpoſitū
imutare. Poſt aliq̄ḋ tp̄s cū ip̄e ad iſulaꝫ pre
xiſſet: ꝛ multis munerib⁹ ſcōs vt virgini ſua/
derēt iduceret: huiuſmodi penit⁹ reſpuētes
magis eaꝫ i dn̄o ꝯfortabāt. Quapropter cū
ad ſacrificia cōpellerēt̄ ꝛ dicerēt ſe a btō pe
tro ap̄lo baptizatos nulla rōne poſſe idolis
imolare capite ceſi ſūt circa annum dn̄i. 80.
quoꝝ corpora iuxta ſepulchruꝫ Petronille
poſita ſūt. Alios etiā. ſ. victorinū euticem: ꝛ
ꝛ maronē qb⁹ domicilla adherebat tāq̄ꝫ ſer/
uos tota die i ſuis ꝑdijs laborare faciebat.
Et veſpe cātabrū ad mādu cādū eis dabat.
Tādē Euticē cedi iuſſit quouſq̄ꝫ ſp̄m̄ exala
ret. Victorinū ꝟo i aq̄s fetētibus ſuffocari.
Maronē ꝟo ſaxo igēti opprimi iuſſit. Cum
āt imaniſſimā petrā: quā vix ſeptuaginta vi
ri mouere poterant ſup eū iactaſſēt: ip̄e ꝑdi/
ctū lapidem i humeros ſuos accepit ꝛ q̄ſi le/
ues paleas ad duo miliaria portauit. Et cū
plurimi crediđiſſēt ꝯſularis eū occidi fecit.
Poſt h̄ aurelian⁹ Domicillā de exilio redu/
xit: ꝛ duas virgines Eufroſinā ꝛ Theodo/
rā collactā̄cas ei⁹ vt ei ſuaderēt miſit: q̄s tn̄
domicilla ad fidē cōuertit. Tūc aurelianus
cū ſpōſis predictaꝝ puellaꝝ ꝛ trib⁹ iocula/
torib⁹ ad domicillā venit vt ei⁹ nuptias ce/
lebraret: ꝛ ipſā ſaltē violēter opp̄meret. Sꝫ
cū Domicilla predictos ſcōs iuuenes cōuer
tiſſꝫ. Aurelian⁹ Domicillā i thalamū itrodu/
xit: ꝛ ibidē mimos canere fecit: ꝛ ceteros ſe/
cū ſaltare iuſſit: volēs eā poſtmodū violare.
Sꝫ cū deficerēt mimi i canēdo: ꝛ ceteri i ſal
tādo: ip̄e tn̄ ꝑ duos dies n̄ ceſſauit: quouſq̄ꝫ
i ſaltādo deficiēs expirauit. Euxurius vero
frater ei⁹ ipetrata licētia oēs q crediderant
iterfecit ꝛ cubiculo vbi ꝑdicte virgines mo/
rabantur ignem ſuppoſuit: que orātes ſp̄m̄
emiſerūt. Quaꝝ corpora ſcūs ceſarius ma
ne illeſa reperiēs ſepeliuit. ¶ De nomine.

Ancratius a pan qḋ eſt totuꝫ ꝛ gra/
tus quod eſt citius: quaſi totus cito
gratus: quia in ſua pueritia. Vel ſi/
cut dicitur in gloſario. pancras dicitur rapi
na pancratius flagellis ſubiectus: pancrus
lapis varie coloratus: ipſe enim rapuit ꝑdā
captiuoꝝ: ſiue ſubiectus flagellis tormen/
torum: coloratus varietate virtu tum.

¶ De ſancto pancratio martyre.

Ancratius nobiliſſimis or/
tus parentib⁹
dum apud phrygiam: ꝛ patre ꝛ matre orba/
tus eēt ſub cura dionyſij patrui ſui relictus
eſt. Ambo ergo romam vbi largū habebāt
patrimonium redierūt. Jn quoꝝ vico Cor/
nelius papa cuꝫ fidelib⁹ latitabat. A quo q/
dē Cornelio cū predictus dionyſius ꝛ pan/
cratius fidē xp̄i recepiſſēt: tandē dionyſius
in pace moritur: ꝛ pancratius capitur: ꝛ ce/
ſari preſentatur. Erat auteꝫ pancratius q̄ſi
annorum. 14. cui dixit Dioclitianus ceſar.
Jnfātule ſuadeo tibi ne mala morte moria/
ris: q꞉ cum puer ſis facile deciperis: ꝛ quia
nobilis cōprobaris ꝛ cariſſimi mei filius ex/
titiſti rogo te vt recedas ab hac veſania: vt
velut filiū meū te habeā. cui pācratius. Et
ſi puer ſum corpore: cor tamen gero ſenile:
ꝛ virtute domini noſtri Jeſu xp̄i terror ve/
ſter tantum apud nos eſt quantum hec pi/
ctura quam cernimus. Dij autem tui quos
me hortaris colere deceptores ꝛ germano/
rum ſtupratores fuerunt: qui etiam nec pa/
rentibus pepercerunt: q̄ ſi hodie ſuos tuos

tales cognoſceres ꝓximus occidi iuberes.
Tales deos miror quomodo colere nō eru
beſcis. Auguſtus igit̄ putās ſe a puero vi/
ctū iuſſit eū in via aureliana decollari. Cir/
ca ānum dn̄i. 287. Cuius corp⁹ Octauilla
ſenatrix diligenter ſepeliuit. Ad eius ſepul
chꝝ vt ait Gre. turoñ. ſi q̄s falſū iurare volu
erit āteq̄ꝫ ad choꝝ cācelli ꝑueniat aut ſtatiꝫ
a demone capt⁹ iſaniuit. Aut cadēs i paui/
mentū ꝓtin⁹ vitā ꝑdidit. Lis nō modica in/
ter duos erat: ꝛ iudex reum minime ignora
bat. zelo igit̄ iuſticie iudex duct⁹ ambos ad
altare ſācti Petri deduxit: ꝛ ibidē reū ino/
centiā ſuā: quā ꝑtēdebat iuramēto expiare
cocgit: rogās ap̄lm̄ vt aliquo indicio ꝟitatē
ꝓderꝫ. Cū āt ille iuraſſet: ꝛ nihil mali paſſuſ
fuiſſet: iudex eius malitie cōſcius zelo accē
ſus iuſticie exclamauit. Senior iſte petrus
aut nimis miſericors eſt: aut minori defert.
Eam⁹ ad pācratiū iuuenē: ꝛ ab eo reqram⁹
Cū h̄ veniſſent: ꝛ ſup tumulū reus falſū iu/
rare preſūpſiſſet: manū ide trahere nō potu
it: ꝛ ibidē poſtmodū expirauit. vnḋ vſq̄ꝫ ho
die a pleriſq̄ꝫ obſeruatur: vt ſuper reliqui/
as beati pancracij ꝓ arduis iuramētū fiat.

Jcto de feſtiuitatibus q̄ occur
rūt iter tēp⁹ recōciliatio/
nis. qḋ tp̄s repreſentat eccl̄ia pa/
ſca vſq̄ꝫ ad octauā pēthe. Seq̄t̄ videre de
feſtiuitatib⁹ q̄ eueniunt ifra tp̄s ꝑegrinatio
nis: qḋ tp̄s repreſētat eccleſia ab octaua pē
thecoſtes vſq̄ꝫ ad aduētū. Principiū āt hui⁹
tp̄is nō ſēp hic icipit: ſed iuxta paſcalē termi
nū variat̄. ¶ De noīe ſci Vrbani.

Rbanus ab vrbanitate dict⁹: vel
Vrbanus ab vr qḋ ē lumē vl̄ ignis
ꝛ banal riſio. Fuit. n. lumē ꝑ ꝯuerſationem
honeſtā. Jgnis ꝑ charitatē ſuccēſā. Reſpō/
ſio ꝑ doctrinā. Fuit lumē ſiue lux: q꞉ lux ē i
aſpectu amabilis: i abſētia imaterialis: i ſi/
tu: celeſtis i actu ꝓutilis. Sic iſte ſanct⁹ fuit
amabilis i cōuerſatiōe: imāterial̄ i mūdi de/
ſpectiōe: celeſtis i cōtēplatione: vtilis i ꝑdi/
catione. ¶ De ſcō Vrbano.

Rbanus Calixto pape ſuc/
ceſſit. Cui⁹ tp̄e cuꝫ
fuiſſet maxima ꝑſecutio i chriſtianos tandē
Alexander cuius mater noīe Amea chriſtia
na erat: quā Origenes cōuerterat: ipiū ſū/
pſit. Jpſa igit̄ filiū precib⁹ maternis induxit
vt a perſecutiōe chriſtianoꝝ ceſſarꝫ. Verū/
tn̄ Almachius vrbis prefectus qui beatam
ceciliam decollauerat: i chriſtianos crudeli/
ter ſeuiebat ſanctum igitur Vrbanum dili/
genter inquiri fecit ꝛ in quodam antro pro/
curante Carpaſio quodam miniſtro cuꝫ tri/
b⁹ preſbyteris ꝛ trib⁹ diaconib⁹ repertū in
carcerē mitti iuſſit. Poſt h̄ corā ſeipſum ad/
duci ꝑcepit: ꝛ q̄ q̄nq̄ꝫ milia hoīuꝫ cū ſacrile/
ga cecilia illu ſtrib⁹ viris tiburtio ꝛ valeria/
no ſeduxerat eidē obiecit: ꝛ theſauros ceci/
lie reqſiuit. Cui vrban⁹. Vt video pl̄s te ad
ſeuiēdū i ſcōs ducit cupiditas q̄ꝫ cult⁹ deoꝝ.
Theſaurus Cecilie per man⁹ paupuꝫ celos
cōſcēdit. Cū igitur ſāctū vrbanū cuꝫ ſocijs
plūbātis cederēt: ꝛ ip̄e nomē dn̄i helion iuo
caret: ſubridēs ꝑfect⁹ ait. Sapiēs vult iſte
ſenex videri ꝛ iō nūc ignota loq̄t̄. Cū āt ſu/
perari nō poſſet iterū in carcerē recludunt̄
vbi tres tribunos ad ſe veniētes cū cuſtode
carceris Anolino ſanctus Vrban⁹ baptiza/
uit. Audito igitur q̄ Anolin⁹ xp̄ian⁹ factus
eēt ꝑfecto ſiſtitur ꝛ ſacrificare renuens de/
collat̄. Sanctus āt vrbanus cū ſocijs ad ſi/
mulacrum ducit̄ ꝛ thura iponere vrgetur
Tūc orante Vrbano ſimulacrum cecidit:
ꝛ vigintiduo ſacerdotes q ignē miniſtrabāt
occidit. Tunc grauiſſime laniantur: ꝛ poſt
hoc ad ſacrificandū ducūt̄. Qui in ipſū ido
lū expuentes frōtes cruce munierunt: ꝛ iui/
cē dato pacis oſculo capitalē ſententiā ac/
ceperunt ſub Alexandro q cepit circa ānuꝫ
dn̄i. 220. Sed ſtatim Carpaſi⁹ a demone ar
ripit̄: ꝛ deos ſuos blaſphemans ꝛ xp̄ianos
iuit⁹ magnificās a demone ſuffocatur. Qḋ
eius vxor i armenia vidēs cum filia ſua Lu
cina ꝛ tota familia a ſcō fortunato pre ſby/
tero baptiſma ſuſcepit: ꝛ poſt h̄ ſcōꝝ corpa
honorifice ſepeliuit. ¶ De. ſ. petronilla.

Etronilla cuius vitā ſāct⁹
Marcellus ſcri/
pſit fuit filia ſci petri apoſtoli. Que
cū nimis ſpecioſa eēt ꝛ ex volūtate p̄ris fe/
bribus laboraret: diſcūbentibus apud euꝫ

m

diſcipulis dixit ad eū Titus. Cū oēs a te ſanētur īfirmi cur petronillā iacere pmittis? Cui petrꝰ. Quia ſic ei expedit. Ueruntn̄ ne puteī īpoſſibilitas ſanitatis eiꝰ meis ſermonibus excuſari. Ait āt ad illā. Surge petronilla velociꝰ ⁊ miniſtra nobis. Que ſtatiꝫ ſanata ſurrexit: ⁊ eis miniſtrauit. Cōpleto aūt miniſterio dixit petrꝰ. Petronilla redi ad lectū tuū. que ſtatim rediꝫt: ⁊ vt priꝰ febribus laborare cepit. At vbi ī dei amore cepit eſſe pfecta eā pfecte ſanauit. Comes igiī Flaccus ad eā venit vt ipſā ꝑpter eius pulchritudinē acciperet in vxorē. cui illa reſpōdit. Si me ī vxorē habere deſideras iube ad me virgines venire que me vſqꝫ ad domū tuā debeant ſociare: quas cū ille pararet: Petronilla ieiunijs ⁊ orationibꝰ īſiſtere cepit: ⁊ corpus dn̄i ſuſcipiens: ac in lecto ſe reclinās poſt triduū ad dn̄m migrauit. Flaccus igiī deluſum ſe videns ad Felicolā ſociā petronille ſe conuertit ⁊ vt aut ſibi nuberet: aut idolis imolaret p̄cepit: qđ cū illa vtrūqꝫ renueret p̄fectꝰ ſeptē diebus ſine cibo ⁊ potu ī carceī eā eē fecit: ac poſtmodū ī eculeo tortam occidit: ac eius corpus in cloacam proiecit: qđ tamen ſanctus nicodemꝰ eleuans ſepeliuit. vnde a Flacco comite Nicodemus accerſitur: ⁊ ſacrificare renuens plumbatis ceditur: ⁊ in tiberim eius corpus ꝓijcitur ſed a iuſto eius clerico leuatur ⁊ honorifice ſepelitur. ¶ De ſancto Petro exorciſta.

Petrus exorciſta dum ab Arthemio ī carcere detineretur: ⁊ p̄dicti arthemij filia a demone vexareī: ⁊ ob hoc a patre ſepius plangeretur: dixit ei Petrus ꝙ ſi in xp̄m crederet ſtatim filia eius ſanitatē reciperet. Cui Arthemiꝰ. Miror qua ratione dominus tuus filiam meam liberare poterit: qui te tantū patientem pro eo liberare non valet. Cui petrus. Potens eſt quidē deus meus eripere me: ſed vult vt per paſſionē tranſitoriaꝫ perueniamus ad gloriā ſēpiternā. Cui Arthemius. Si me cathenas ſuper te duplicā te deus tuus te liberauerit ⁊ filiā meā ſanauerit: protinus in chriſtū credaꝫ. Quod cuꝫ factum fuiſſet ſanctus Petrus cādidis veſtibus indutus ⁊ tenens ſignū crucis eideꝫ apparuit ⁊ ille eius ſe pedibꝰ ꝓſtrauit: ⁊ filia eius ſanata ipſe cum tota domo ſua baptiſma ſuſcepit: permiſitqꝫ alijs incarceratis ꝙ exirent liberi quicunqꝫ vellent fieri chriſtiani: multiſqꝫ alijs credentibus a beato marcellino preſbytero baptizantur. Quod audiens prefectus omnes incarceratos ad ſe adduci precepit. Quos Arthemius conuocans ⁊ manus eorum deoſculans dixit. vt ſiquis vellet venire ad martyrium veniret intrepidus: ꝙ ſi quis nollet abiret illeſus. Comperto autem iudex ꝙ Marcellinus et Petrus eos baptizaſſent: ipſos accerſiuit. et eos ſeparatim in carcere recluſit. Marcellinus quidem nudus ſuper vitrum fractum conſternitur: ⁊ ei lumen ⁊ aqua negatur. Petrus vero in alio carcere altiſſimo ⁊ artiſſimo cippo cōſtringiī. Angelus autē dn̄i Marcellinū ītuēs ⁊ ſoluēs ipſū cū petro ī domo Arthemij reſtituit: ⁊ vt ſeptē diebꝰ populū cōfortarēt: ⁊ poſtea ſe iudici preſētarēt precepit. Cū ḡ predictꝰ iudex eos ī carcere nō īueniſſet: accerſitū Arthemiū ⁊ ſacrificare nolētē: terra cū vxore ſua viuos obrui iuſſit. Qđ ſci Marcellinꝰ ⁊ petrus audientes illuc venerūt: ⁊ ī illa cripta ſcūs Marcellinus chriſtianis ſe ꝓtegētibꝰ miſſā celebrauit. Dixerūtqꝫ ſci ad incredulos. Ecce Arthemiū potuiſſemꝰ liberare et nos abſcōdere: ſed neutꝝ volumꝰ facere. Tūc irati gētiles Arthemiū gladio necauerūt. Matrē ꝟo cū filia lapidibꝰ obruerunt. Marcellinū aūt ⁊ petrū ad ſiluā nigrā que nūc cādida ꝑpter eoꝝ martyriū vocaī: decollarunt tēpore Diocliciani: q cepit āno dn̄i z87. quoꝝ aīas veſtibꝰ ſplēdidis ⁊ gēmis īdutas ab āgelis ī celū deferri ſpiculator nomine Dorotheꝰ vidit. vn̄ ⁊ chriſtianꝰ effectꝰ ē: poſtmodū ī pace quieuit. ¶ De noīe.

Primus quaſi ſūmus ⁊ magnꝰ. Felicianꝰ q̄ſi felix anus. i. felix ſenex. Ille. n. dī ſūmus ſiue magnꝰ dignitate ꝑpter martyrij perpeſſionē. p̄tāte propter miraculoꝝ opationē. Sc̄itate ꝑpē vite perfectionē. Felicitate propter glorioſam fruitionem. Iſte aūt dī ſenex non tm̄ ꝑpter

tpis antiq̄tatē: ſꝫ etiā ꝑpter reuerētē dignitatē: pp ſapientie maturitatē ⁊ pp moꝝ grauitatem. ¶ De.ſ. Primo ⁊ Feliciano.

Primus ⁊ Felicianus apud Diocliciānū ⁊ Maximianū a tēploꝝ pontificibꝰ accuſanī: ꝙ niſi eos ſacrificare fecerint: nulla a dijs beneficia obtinere valebāt. Iuſſu igiī imperatoꝝ in carcere recludūtur: ſꝫ ab angelo ſoluti poſtmodū iteꝝ iperatoribꝰ p̄ſētātur. Qui cū ī fide firmi pſiſterēt crudeliī laniati abīuicē ſeparāī. Dicitqꝫ p̄ſes Feliciano vt ſue ſenectuti cōſuleret ⁊ dijs imolaret. Cui Felicianꝰ. Ecce iā octuagita ānos habeo: ⁊ trigita anni ſūt ex quo veritatē agnoui: ⁊ elegi deo viuere q me pōt de tuis manibus liberare. Tūc iuſſit p̄ſes eū ligari ⁊ clauos in manibꝰ ⁊ pedibꝰ affigi: eiqꝫ dixit. Tā diu ſic eris donec nobis cōſenſeris. Qui dū leto vultu perſiſteret: eū ibidē torqueri iuſſit: ⁊ nihil penitꝰ miniſtrari. Poſt hoc ſāctuꝫ Primū adduci fecit. Eiqꝫ dixit. Ecce fr̄ tuꝰ impatoꝝ decretis ꝯſenſit: ⁊ ob hoc magnus in palatio veneraī: tu ḡ ſimiliī age. Cui ille. Licet diaboli filiꝰ ſis verū tamē in parte dixiſti: qꝛ fr̄ meꝰ iperatoris celeſtis decreto cōſenſit. Tunc iratꝰ p̄ſes iuſſit facibꝰ latera eiꝰ incēdi ⁊ plūbū buliēs in os eiꝰ īfūdi cernēte feliciano: vt ſic terreri poſſet. Ipſe āt plūbū tanqꝫ aquā frigidā ſuauiter bibit. Tūc p̄ſes iratꝰ duos leones ad eos mitti p̄cepit. Qui ſtatī ad pedes eoꝝ ſe ꝓiecerūt: ⁊ tanqꝫ agni māſueti corā eis ſteterunt. Rurſus vrſos crudeles dimittit: ⁊ cū leonibꝰ manſueſcūt. Aderant ad h̄ ſpectaculū plus q̄ꝫ duodeciꝫ millia viroꝝ: de qbꝰ qngenti viri ī dn̄o crediderūt. Preſes āt ſcōs fecit decollari: ⁊ coꝝ corpora canibꝰ ⁊ auibꝰ ꝓijci: ſed tamē ab eis illeſa a chriſtianis honorifice ſunt ſepulta. Paſſi ſūt āt circa ānū dn̄i ducēteſimū octuageſimum ſeptimum. ¶ De nomine.

Barnabas interpretaī filiꝰ venientis vel filiꝰ conſolationis aut filius prophete: aut filiꝰ concludēs. Quatuor vicibꝰ poniī filiꝰ ꝑpter q̄tuor modos filiatiōis ipſius. Dī. n. filiꝰ in ſcriptura rōne generatiōis; eruditionis; imitatiōis; ⁊ adoptionis. Fuit. n. a xp̄o regeneratꝰ ꝑ baptiſmum eruditꝰ ꝑ euāgeliū: ⁊ ipſū imitatꝰ ꝑ martyriū ⁊ ab ipſo adoptatꝰ ꝑ celeſte p̄miū. Et h̄ q̄tū ad ſe. Quātū vero ad alios fuit adueniens: conſolās prophetās: ⁊ concludēs. Adueniens diſcurrēdo ⁊ p̄dicādo vbiqꝫ: quod patet: qꝛ fuit ſociꝰ pauli. Cōſolans pauperes ⁊ deſolatos. pauperes quibꝰ elemoſynā detulit: deſolatos quibus ex parte apoſtolorum epiſtolā deſtinauit. Prophetans quia prophetie ſpiritu claruit. Cōcludēs qꝛ magnaꝫ multitudinē in fide cōcluſit ⁊ adunauit ſicut patet cū miſſus fuit in anthiochiā. De his q̄tuor actuū. xi. Erat vir. i. virilis q̄tū ad primū: bonus quantū ad ſecūdū. plenus ſpiritu ſācto quātū ad tertiū. ⁊ fidelis q̄tum ad quartū. Eiꝰ paſſionē ꝯpilauit Ioānes qui ⁊ Marcꝰ eiꝰ cōſobrinꝰ ⁊ maxime a viſiōe ipiꝰ Ioā. vſqꝫ fere in finē: quā beda de greco in latinū crediī trāſtuliſſe. ¶ De.ſ. Barnaba.

Barnabas leuites cyprius genere vnꝰ de .lxxij. diſcipulis ab hiſtoria actuum ī multis extollitur ⁊ laudaī. Fuit nāqꝫ optime īformatꝰ ⁊ ordinatꝰ: ⁊ hoc quātū ad ſe: ⁊ quātū ad deū ⁊ quātū ad proximū. Quātū ad ſe ordinatꝰ extitit ſm̄ tres vires. ſ. rōnabilē: cōcupiſcibilē ⁊ iraſcibilē. Habuit nāqꝫ rationabilē illuſtratā lumine cognitionis. Un̄ dicitur actuūꝫ. iꝫ. Erāt āt in eccleſia q̄ erat anthiochie prophete ⁊ doctores in quibus erat Barnabas ⁊ Simō ⁊c̄. Secūdo habuit concupiſcibilē purgatā a puluere mūdane affectiōis. Unde dī actuū. 4°. ꝙ Ioſeph q cognominatꝰ ē Barnabas cū hēret agrū vēdidit illū ⁊ attulit p̄ciū ⁊ poſuit ad pedes apoſtoloꝝ. Ubi dicit glo. Deſtituēdū ꝓbat ꝙ tāgere deuitat: ⁊ docet calcādū eſſe aurū quod ſubdit greſſibꝰ apoſtoloꝝ. Tertio habuit iraſcibilē roboratā magnitudinem ꝓbitatis. ⁊ hoc vel viriliter aggrediēdo ardua vel perſeueranter agendo fortia vel cōſtanter ſuſtinendo aduerſa. Uiriliter aggrediendo ardua: ſicut patet in hoc ꝙ illam maximam anthiochiam ad conuertendum acceperit: ſicut etiam patet actuū nono qꝛ cum poſt conuerſionē Paulus hieroſolymā ve

niſſet: ⁊ diſcipulis ſe iungere vellet: ⁊ oēs eū
tāꝗ̃ lupū agni fugerēt: Barnabas ipſū au/
dacter apprehēdit: ⁊ ad apl'os duxit. Perſe
ueråter opādo fortia: qꝛ corpus ſuū mace/
rauit ⁊ ieiunijs afflixit. vñ dr̄ actuum. xiij°. de
Barnaba ⁊ quibuſdā alijs. Miniſtrantibꝰ
aūt illis dño ⁊ ieiunātibꝰ. ⁊c̄. Cōſtāter ſuffe/
rēdo aduerſa: ſicut apl'i ꝑhibēt ei teſtimoni/
um dicētes. Cū cariſſimis nr̄is Barnaba ⁊
Paulo hoībꝰ q tradiderūt aīas ſuas ꝓ noīe
dñi nr̄i ieſu xp̄i. Secūdo fuit ordinatꝰ ꝗ̄tuꝫ
ad deū deferēdo dei auctoritati: maieſtati
⁊ bonitati. Auctoritati qđ patet ex h̄ ꝙ offi
ciū predicatiōis ſibi nō vſurpauit: ſꝫ h̄ ex au
ctoritate dei accipe voluit: ſic h̄r̄ actuū. xiij.
Dixit ſpūs ſcūs. Segregate mihi barnabā
⁊ Paulū i opus ad qđ aſſūpſi eos. Scđo dī
maieſtati. Cū eni ſic h̄r̄ actuū. xiiij°. maieſtatē
diuinā ſibi qdā vellēt attribuere: ⁊ ei tanꝗ̃
deo hoſtias imolare vocātes eū iouē tanꝗ̃
prio:ē: ⁊ paulū mercuriū tāꝗ̃ prudētē ⁊ elo
quētē: cōtinuo Barnabas ⁊ paulus cōſciſ/
ſis tunicis clamauerūt. Uiri quid facitis: ⁊
nos mortales ſumꝰ ſilēs vobis: annūciātes
vobis ab his vanis cōuerti ad deū viuū. 3°
dei bonitati. Nā ſicut h̄r̄ actuū. xv°. Cū boni/
tatē gr̄e dei q̄ gratis ⁊ nō ex lege ſumus ſal
uati qdā ꝯuerſi d̄ iudeis artare ⁊ diminuere
vellēt aſſerētes h̄ ſine circūciſione nequaꝗ̃
ſufficē. Paulus ⁊ Bar. ꝯ eos viriliť reſtite/
rūt: ⁊ ſolā bonitatē gr̄e dī ſine lege ſufficē oñ
derūt. Inſup ⁊ qōnē ad apl'os detulerūt: ⁊
ꝯ illoꝝ errorē aploꝝ epl'as ipetrauerunt. 3°
fuit optime ordinatꝰ ꝗ̄tū ad ꝓximū: qꝛ gre/
gē ſuū pauit v̄bo b̄nficio ⁊ exē°. v̄bo: qꝛ v̄bū
dī ſollicite euāgelizauit. vñ dr̄ actu. xv°. pau.
⁊ barnabas d̄morabanť ātiochie docentes
⁊ euāgelizātes cū alijs pluribꝰ v̄bū dñi: h̄ ēt
patet ꝑ illā maximā multitudinē quā antio/
chie cōuertit adeo vt ibi p̄mo diſcipuli voca
renť xp̄iani. 2°. exē°. qꝛ vita ſua fuit oībꝰ ſpe/
culū ſcītatis ⁊ exēplar religiōis. Fuit. n. i oī
ope viril' et religioſus ⁊ ſtrenuꝰ oīuꝫ moruꝫ
bonitate ꝯſpicuꝰ: oī gr̄a ſpūs ſci plenus: ⁊ oī
v̄tute ⁊ fiđ p̄clarꝰ. De his q̄tuor hēť actuuꝫ
xi°. Miſerūt Barna. ātiochiā: ⁊ ſeqť. horta
bať oēs ꝓpoſito cordis ꝑmanere in dño: qꝛ
erat vir bonꝰ: plenꝰ ſpū. ſ. ⁊ fide. 3° b̄nficio: ⁊
hoc duplr̄. Eſt. n. duplex b̄nficiū ſiue elya. ſ.
tpal: q̄ ꝯſiſtit in neceſſarioꝝ ſubminiſtratiōe: ⁊
ſpūal' q̄ ꝯſiſtit i offēſe dimiſſiōe. Primā hūis
b̄nūs barnabas: qñ elemoſynam fratribus q
erāt hieruſalē detulit. Nā ſic dr̄ actuum. xi°.
Cū fcā eēt fames maxima ſub claudio ſꝫ ꝙ
ꝓphetauerat Agabꝰ. diſcipuli ꝓut qſqꝫ ha
bebat ꝓpoſuerūt i miniſteriū mittere habi/
tātibꝰ i iudea fratribꝰ. Qđ ⁊ fecerūt mitten
tes ad ſeniores ꝑ manꝰ barnabe ⁊ pauli. Se
cūdā habuit: qꝛ Joanni q cognominabatur
marcꝰ offēſā dimiſit. Cū. n. p̄dictꝰ diſcipulꝰ
barnabā ⁊ paulū reliqſſꝫ: redeūti tñ ⁊ peni/
tēti barnabas idulſit: ⁊ iteꝝ i diſcipulū reſū/
pſit. Paulus aūt ipm̄ iteꝝ aſſumere in diſci/
pulū renuit: ⁊ iō inter eos ſeꝑatio fcā fuit.
Uterqꝫ. n. ex pia cā ⁊ itētiōe fec̄. Nā ꝙ bar/
nabas ipſum aſſūpſit h̄ fecit ex dulcedie mi/
ſericordie: ꝙ aūt Paulus ipm̄ aſſumere no
luit: h̄ fecit ex feruoris rectitudine. Nā ſicut
ibidē dicit glo. actuū. xv°. Qm̄ i frōte faciei ſe
ꝯſtituēs nimis trepidus ſteterat merito ipm̄
Paulus abiecit: ne illiꝰ cōtagiōe vires alio/
rum corrumperenť. Illa aūt ſeꝑatio nō eſt
facta ex cōmotiōe vitij: ſed ex iſtīctu ſpūs ſā
cti: vt ſcilicet ab inuicem ſepararenť: ⁊ plu/
ribꝰ predicarent ſic̄ ⁊ poſtmodum factum ē.
Nam cum eſſet barnabas in Iconio ciuita/
te: predicto ioanni eius cōſobrino vir quidā
ſplendidus in viſu apꝑuit dicens: Joannes
cōſtās eſto: qꝛ āmodo nō Joānes ſꝫ Mar/
cus. i. excelſus vocaberis. Qđ cum ille bar/
nabe retuliſſet: reſpōdit ei. Caue diligēter
ne cuiqꝫ qđ vidiſti reueles: nam ⁊ mihi ſimi/
liter dominus hac nocte apparuit dicēs. cō
ſtans eſto barnaba: quia eterna premia ꝑci/
pies: eo ꝙ gentem tuam reliquiſti: ⁊ animā
tuam pro meo nomine tradidiſti. Cum ergo
paulus ⁊ barnabas diu in antiochia predi/
caſſent: angelus quoqꝫ domini paulo ap/
paruit dicens. Feſtina venire hieruſalem:
quia quidam fratres aduentum tuum pre/
ſtolanť ibidē. cū ergo barnabas cyprū vel/
let pergere ⁊ parētes ſuos iuiſere: paulꝰ aūt
hieruſalē properare vellet ſancto ſic inſtigā
te ſpū ab inuicem diſceſſerūt. Uerum cum

paulus barnabe quod ſibi dixerat angelus
de eo indicaſſꝫ: ridit barnabas. Fiat volū/
tas dñi. Nūc aūt cyprū vado: ⁊ ibidē vitam
finiēs te amplius nō videbo. Et cū flēs eiꝰ
pedibus ſe humiliter volutaret: cōpatiens
ei paulus dixit. Noli flere qꝛ ſic dñi ē volū/
tas. Nā ⁊ mihi dñs i hac nocte apparuit di/
cēs. ne ꝓhibeas barnabā ire cypꝝ: qꝛ mľtos
ibidē illuiabit ⁊ martyriū ꝯſumabit. pergēs
igiť barnabas cypꝝ cū ioanne euāgeliū ſci
mathei ſecum detulit ⁊ ſuper infirmos po/
nens multos dei virtute ſanauit. Cū aūt de
cypro exiſſēt iuenerunt elimā magū quem
paulus lumine oculoꝝ ad tempus priuaue/
rat q eis reſtituit: ⁊ paulum itrare prohibuit.
Die igiť q̄dā vidit barnabas homines ⁊ mu
lieres nudas currentes: ⁊ ſua feſta agētes.
vnde indignatus templo maledixit: ⁊ ſubi/
to pars eius corruēs multos oppreſſit. Tā/
dem ſalaminā deuenit: ⁊ ibidē contra eū p̄/
dictus magus ſeditionē non modicā excita
uit: cōprehēdētes igiť iudei barnabā mul/
tis affectū iniurijs trahebant: ⁊ iudici ciuita
tis puniendūꝫ tradere feſtinabāt. comperto
autē ꝙ euſebius vir magnus potens de ge
nere neronis illuc adueniſſꝫ timuerūt iudei
ne ipſū de manibꝰ eorum eriperet: ⁊ ſic libe/
rum abire ꝑmitteret. Ligātes igiť funē in
collo eiꝰ extra portā eū traxerūt: ⁊ ibidē eū
ꝓtinꝰ cōbuſſerūt. Dēiqꝫ nec ſic ipij iudei ſa/
tiati eiꝰ oſſa i quodā vaſe plumbeo recluſe/
rūt: i mare eadē p̄cipitare volētes. Joh. aūt
diſcipulus eius cū duobꝰ alijs de nocte con
ſurgēs ea rapuit: ⁊ i q̄dā cripta occulte ſepe
liuit. Que ibidē: vt ait Sigbertꝰ vſqꝫ ad tp̄a
zenonis iperatoris ⁊ gelaſij pape: ⁊ vſqꝫ ad
annū domini. zoo. latuerunt. Sed tunc ipſo
reuelante reperta fuerunt. Bea. aūt Doro/
theꝰ ſic ait. Barnabas in roma xp̄m primus
p̄dicauit ep̄s mediolanēſiū fcūs. ¶ De noīe.

Jtus dicit a vita. Diſtinguit āt Au/
guſtinꝰ i li°. de ciui. dei. triplex genꝰ
vite. ſ. actuoſū: qđ pertinet ad vitā
actiuā: ocioſum qđ pertinet ad ociū ſpūale
vite cōtēplatiue: ⁊ ex vtroqꝫ cōpoſitū. Et
iſtđ triplex genꝰ vite fuit i eo. Uel vitꝰ quaſi
v̄tus. i. v̄tuoſus. Modeſtꝰ quaſi ſtans i mo/
do hoc ē i medio v̄tutis. quālꝫ. n. v̄tutē tāꝗ̃
mediū circūſtant duo vitia tanꝗ̃ extrema.
Nā extrema prudētie ſunt doloſitas ⁊ fatu
itas. Extrema tēpātie d̄ſiderioꝝ carnalium
adipletio ⁊ oīmoda ſui afflictio. Extrema
fortitudinis puſillanimitas ⁊ temeritas. Ex
trēa iuſtitie crudelitas ⁊ rēiſſio. ¶ De. ſ. vito.

Vitus puer egregius ⁊ fidelis
ānoꝝ. xij. i ſicilia martyri/
um paſſus ē. Hic a patre crebro v̄/
berať ex eo ꝙ idola cōtēnebat: nec ipſa ado
rare volebat: Qđ audiēs valerianꝰ p̄fectꝰ
pueꝝ accerſiuit: ⁊ ſacrificare nolētē fuſtibꝰ
cedi iuſſit. brachia aūt v̄berātiū ⁊ manꝰ p̄e
fecti ſtatiꝫ aruerūt: clamauitqꝫ p̄fectꝰ. Ueh
mihi q̄a manū amiſi. Cui vitꝰ. Accedant dij
tui ⁊ te ſanētū poſſūt. Cui ille. Nūqd ⁊ tu fa
cere vales h̄: Cui vitꝰ. In noīe dñi mei va/
leo: Statiqꝫ ꝓ eo orauit ⁊ ſanitatē ꝓ eo obti
nuit. Dixitqꝫ p̄fectꝰ p̄ri. Corripe pueꝝ tuum
ne male ꝑeat. Tūc eum in domū ducēs di
uerſis muſicoꝝ generibꝰ ⁊ puellarū luſibus
aliarūqꝫ delitiarū generibꝰ imutare aīuꝫ pu
eri ſatagebat. Cū āt eū i thalamū iclūſiſſet:
mirabilis odoris fragrātia ide exijt: q p̄rem:
⁊ totā familiā nimio odore perfudit. Aſpici/
ēſqꝫ p̄r ꝑ hoſtiū vidit ſeptē āgelos circa iſā/
tē ſtātes. Dixitqꝫ. Dij venerūt i domū meaꝫ
ſtatiqꝫ cecatꝰ ē. Ad cuiꝰ clamorē tota ciuitas
lucana cōmota ē: ita vt valerianꝰ accurre/
ret: ⁊ qđ ſibi accidiſſet iterrogauit. Cui ille.
Deos vidi igneos ⁊ vultū eoꝝ ferre nō po/
tui. Ad tēplū igiť iouis deduciť ⁊ ꝓ recupe/
ratiōe luminis tauꝝ cū cornibꝰ aureis polli/
ceť. Sꝫ cū nihil ꝑficeret filiū ꝓ ſua ſanatio
ne rogauit ⁊ lumē ſuis p̄cibꝰ recuꝑauit. Cū
āt nec ſic crederet: ſꝫ potiꝰ filiū occidere co/
gitaret āgelus dñi modeſto pedagogo eius
apparuit: ⁊ vt nauiꝫ cōſcēdēs puerū ad aliā
terrā duceret iperauit. Qđ cū feciſſet aqla
eis cibū afferebat: ⁊ multa ibidem mirabilia
faciebāt. Interea filiꝰ diocliciani iꝑatoris a
demone arripiť: ⁊ niſi Uitꝰ lucanus veniat
ſe nunqꝫ exire fateť. Uitꝰ q̄riť: ⁊ iuētꝰ ad im
peratorē duciť. Cui dioclitianꝰ. Puer pue
rū meū ſanare vales: Cui ille. Nō ego ſꝫ do
minus: ſtatiqꝫ ſuꝑ eū manꝰ ipoſuit: ⁊ ꝓtinꝰ

ab eo demon aufugit. Et ait dioclitianus. Puer conſule tibi ⁊ dijs ſacrifica: ne mala morte intereas: quod cuꝫ ille recuſaret ⁊ in carcerē cū modeſto miſſus fuiſſet ſubito ferri moles q̄ eis erat impoſita cecidit: ⁊ carcer im̄ēſo lumine coruſcauit. Quod cū iꝑatori nūciatū fuiſſet eductꝰ i clibanū ardētē mittit̄: ſed tn̄ illeſus egredit̄. Tūc leo terribilis ad eū deuorādū mittit̄: ſꝫ tn̄ ab eo fidei virtute placat̄: Tādē ipſe cū modeſto ⁊ creſcētia nutrice ſua q̄ ſēper euꝫ ſecuta fuerat in eculeū ſuſpēdi iubet̄: ſꝫ ſubito aer ꝑturbat̄ terra cōcutit̄: tonitrua mugiūt: idoloꝝ tēpla corruūt: ⁊ multos occidunt. Imperator āt territꝰ fugiens pugnis ſe percutiebat dicēs. Veh mihi qꝛ ab vno puero victꝰ ſū. Illi āt ab angelo cōtinuo ſoluti iuxta quoddam flumē ſe inuenerūt: ⁊ ibidē pauſātes ⁊ orantes aīas dn̄o reddiderūt. Quoꝝ corpora ab aquilis cuſtodita florētia illuſtris matrona ſācto Vito reuelāte reppit ⁊ ea accipiēs honorifice ſepeliuit. Paſſi ſūt autē ſub Dioclitiano q̄ cepit circa ānū dn̄i. 287. ¶ De noīe.

Viricus querēs archū. Vel a chiſil qđ ē fortitudo ⁊ cus niger. Vl a q̄ris ꝙ ē haſta. Vel a q̄riles ꝙ dicit̄ ſedile. Ipē.n.fuit arcus.i.curuus i ſui humiliatione: fortis i tormētoꝝ ꝑpeſſione: niger i ſui deſpectione: haſta in inimici debellatiōe dei: ſedile ex dei hītatiōe. Hec.n.i eo gratia suppleuit q̄ etas negauit. Julita iuuās vita quia vita ſpirituali vixit ⁊ per hanc multis profuit. ¶ De ſancto Quirico ⁊ iulita.

Viricus fuit filius Julite illuſtriſſime matrone iconij. Que perſecutionem declinare volens in tharſum ſicilie cum puero ſuo quirico qui erat triū ānorum venit: ſed tamen alexandro preſidi preſentatur in vlnis ſuis puerum geſtans. Qđ due famule ſue videntes fugerunt ⁊ eam protinus reliquerunt. Preſes igitur puerum in vlnis ſuſcepit: ⁊ matrem ſacrificare nolentem crudis neruis flagellari precepit. Puer autem matrem flagellari conſpiciens amare flebat: ⁊ lamentabiles voces dabat. At preſes puerum quiricum in vlnas ⁊ ſuper genua ponens eum oſculis ⁊ alijs blādicijs demulcebat. infans aūt ad matrem reſpiciens preſidis oſcula abhorrebat: ⁊ caput cū idignatiōe auertens vultū eiꝰ vngulis laniabat ⁊ matri cōſonas voces dabat quaſi diceret. ⁊ ego chriſtianꝰ ſū. Tādē diu reluctās p̄ſideꝫ i ſcapulis momordit. Tūc p̄ſes idignatꝰ dolore cruciatꝰ pueꝝ ab alto ꝑ gradꝰ p̄cipitauit: ita vt tribūali tenellū cerebꝝ adhereret Julita ꝟo filiū ad regnū p̄ceſſiſſe vidēs leta gratias deo reddidit. Tunc iulita iuſſa eſt excoriari: ⁊ bulienti pice perfūdi ⁊ demum capite truncari. in quadam autem legenda inuenitur ꝙ quiricus tyrannum blādienteꝫ eque vt minātē ꝓuipēdēs chriſtianū ſe eſſe cōfitebatur. Secundū q̄dem tempus elinguis infantulus erat: ſed in eo loquebatur ſpiritus ſanctus: Quē cum preſes interrogaret quis eū docuiſſet ait. Tuam o preſes miror inſipientiam: q̄ meā tātillā cernēs etatulā nec dū tp̄is circulo trimā ꝑcūctaris q̄s me diuinā docuerit ſapiētiā. Quicuꝫ cederet̄ clamabat: chriſtianus ſū: ⁊ quotiēs hoc clamabat: totiēs vires int̄ tormēta recipiebat. Preſes aūt matrē cū puero membratī ſcindi fec̄. ⁊ eoꝝ mēbra ne a chriſtiāis ſepelirēt̄ diſꝑgi mādauit. Sꝫ tn̄ ab angelo ſūt collecta ⁊ nocte a xp̄ianis ſepulta. Hoꝝ corpora tp̄e Cōſtātini magni: cū pax ecclīe reddita eēt ab vna de ancillis q̄ adhuc ſupererat reuelāt̄: ⁊ i deuotiōe magna ab oī ꝑplo habent̄. Paſſi ſūt aūt circa annū dn̄i. 230. ſub Alexādro iꝑatore. ¶ De ſcā Marina.

Marina ꝟgo vnica erat p̄ri ſuo Cū āt p̄r q̄dā mōaſteriū itraſſet: mutauit habitū filie ſue vt n̄ femina ſꝫ maſculus videret̄ rogauitq̄ȝ abbatē ⁊ frēs vt filiū ſuū vnicū reciperent: Qui eius p̄cibus annuētes in mōachū ē receptus: ⁊ frater marinus ab oībus appellatus. Cepit aūt valde religioſe viuere: ⁊ valde obediēs eſſe. Cū aūt eſſꝫ. 27. annoꝝ: ⁊ p̄r eiꝰ ſe morti appropinquare ſētiret: filiaꝫ ſuā vocauit: ⁊ ipaꝫ in bono ꝓpoſito cōfirmans precepit ne aliquando alicui reuelaret ꝙ mulier eēt. Ibat igit̄ frequent̄ cū plauſtro ⁊ bobꝰ: ⁊ ligna monaſterio deferebat. Conſueuerat aūt hoſpitari i domo cuiuſdā viri cuiꝰ filia cū de quodā milite cōcepiſſꝫ interrogata marinū monachū ſe violaſſe aſſeruit. Interrogatꝰ aūt marinꝰ cur tm̄ flagitium ꝑpetraſſꝫ ſe peccaſſe fatet̄ ⁊ veniā precat̄. Stati de mōaſterio eiectus ad oſtiū monaſterij manſit: ⁊ tribꝰ annis ibidē ꝑmanēs bucella panis ſuſtētabat̄. Poſtmodū filiꝰ ablactat̄: ⁊ abbati mittit̄ ⁊ marino educādus tradit̄: ⁊ cū eo ibidē ꝑ duos ānos cōmoratur. Oīa aūt cū maxima patiētia recipiebat ⁊ in oībꝰ grās deo referebat. Tādē eiꝰ humilitatis ⁊ patiētie frēs miſerti cū i monaſteriū recipiūt: ⁊ queq̄ȝ officia viliora ſibi iniūgunt. Ipſe aūt oīa hilarit̄ ſuſcipiebat: ⁊ cūcta patiēter ⁊ deuote agebat. Tādē i bonis operibꝰ vitā finiēs migrauit ad dn̄m. Cū aūt corpus eiꝰ lauarēt ⁊ i vili loco ſepelire diſponerēt reſpiciētes mlīerē ipſū eē viderūt. Stupefacti ſūt oēs: ⁊ timore ꝑterriti ſe i dei famulā plurimū deliquiſſe fatēt̄. Currūt oēs ad tam grāde ſpectaculū: ⁊ veniā poſtulāt ignorātie ⁊ delicti. Corpꝰ igit̄ eiꝰ i ecclīa honorifice poſuerūt. Illa aūt q̄ famulā dei iſfamauerat a demone arripit̄: ⁊ ſcelus ſuū cōfitēs ad ſeplchꝝ ꝟgis veiēs libat̄. Ad cuius tumulū ꝑplī vndiq̄ȝ cōfluūt: ⁊ multa miracl'a ibi fiūt. Obijt aūt. 14. ca. iulij. ¶ De noīe

Eruaſius a hierar quod eſt ſacrum ⁊ vas: vel a geua quod eſt incolatus: ⁊ ſyor paruulus quaſi ſacer ꝑtute meritum: vas per virtutum receptaculum: peregrinus per mundi contēptum: paruulus per ſui deſpectum. ¶ Protaſius a ꝓtos qđ ē p̄mū: ⁊ ſyoſ d's ſiue diuꝰ. vel a ꝓcul ⁊ ſtaſis qđ ē poſitio: q̄ſi p̄mꝰ ꝑ dignitatē. diuinꝰ ꝑ dilectionē: ꝓcul poſitꝰ a mūdi affectione. Horum paſſionem Ambro. in libro ad caput eorum poſito ſcriptum inuenit. ¶ De ſanctis geruaſio ⁊ protaſio.

Geruaſius ⁊ ꝓtaſius gemini frēs filij fuert̄ ſci vital' ⁊ btē valerie. Qui oīa ſua pauꝑibꝰ erogātes manebāt cū ſcō nazario qui apud ebrudunū oratoriū ꝯſtruebāt: ⁊ ei celſus puer lapides porrigebat: ꝙ ꝟo nazarius iā celſū habuiſſe narrat̄: forte ꝑ anticipationem accipit̄: cum longe poſt eum ſibi fuiſſe oblatū ex hiſtoria nazarij colligat̄. Cū aūt oēs ad neronē iꝑatorē ducerēt̄: ſeq̄bat̄ eos eiulās puer celſuſ. Quē cum vnꝰ militū alapis cederet: ⁊ cedentem nazarius increparet. irati milites nazarium calcibꝰ ceciderunt: ⁊ ipꝫ cū alijs i carcē recluſert̄ ⁊ poſtmodᷓ i mar̄ p̄cipitauert̄. Ger. ꝟo ⁊ ꝓt. mediolanū duxert̄ nazariꝰ ꝟo miraclo'ſe libatꝰ mediolanū vēit. eo tp̄e ſruēiēte cōite aſtaſio q̄ ꝯ̄ marchomānos ꝓficiſcebat̄ ad bellū deoꝝ cultores eidē occurrert̄ aſſerētes ꝙ dij ſibi rn̄dē ꝯtēnerēt niſi p̄ꝰ ger. ⁊ ꝓta. imolarēt. Cōtiuo igr̄ tenēt̄ ⁊ vt ſacrificēt iuitāt̄. Cui cū geruaſiꝰ oīa idola ſurda ⁊ muta dicēt ⁊ ipm̄ ab oipotēte d'o victoriā hr̄e doceret: iratꝰ tā diu eū plūbatis cedi iuſſit q̄ȝ diu ſpm̄ exalarꝫ. Deide ꝓtaſiū accerſiri fec̄: eiq̄ȝ dixit. Miſ̄ vel tu viuer̄ ſtude: ⁊ noli cū fr̄e tuo mala morte ꝑire. cui ꝓta. Quis ē miſ̄: Ego q̄ te n̄ timeo: aut tu q̄ me timere ꝓbariſ: cui aſtaſiꝰ. Ego te miſ̄ hō quō timeo: cui ꝓta. In h̄ me timere ⁊ te ledi ꝓbaris ſi n̄ ſacrificauero dijs tuis. Si.n. te ledi a me neq̄q̄ȝ timereſ: nūq̄ȝ ad ſacrificiū idololoꝝ me ipe cōpelleres. tūc eū cōes i eculeū ſuſpēdi p̄cepit. cui ꝓta. Nō tibi cōes iraſcor qm̄ cecitateꝫ tui cordis attēdo: q̄n potiꝰ tui miſ̄eor qꝛ neſcis q̄d facias. age igr̄ qđ cepiſti vt mihi cū fr̄e m̄o occurrē poſſit benignitas ſaluatoris. Tūc cōes iuſſit eū d̄collari. Philipꝰ āt ſuꝰ xp̄i cū filio ſuo corꝑa eoꝝ rapuit ⁊ occulte in domo ſua in arca ſaxea ſepeliuit: ⁊ libellū eoꝝ ortū finē ⁊ vitā ꝯtinētē ad eoꝝ caput poſuit. Paſſi ſūt āt ſub nerōe q̄ cepit circa annū dn̄i. 50. hoꝝ corꝑa mlto tp̄e latuerūt: ſꝫ tp̄e. b. Amb. h̄ mō reꝑta fuert̄. Ambꝰ nāq̄ȝ i eccleſia ſcōꝝ naboris ⁊ felicis i orōne poſito ita vt nec vigilarꝫ apte nec dormirꝫ itegre: apꝑuert̄ ei duo pulcherrimi iuuenes veſtibꝰ cādidiſſimis. i. colobio: ⁊ pallio iduti: caligulis calciati ſecū māibꝰ extēſis orātes. orauit igr̄ Amb. vt ſi ē illuſio n̄ vltra appeat. ſi āt ꝟitas denuo reuelet̄. ſili igr̄ mō canēte gallo orantes ſecū iuuenes apparuert̄. 3ꝰ ꝟo nocte d̄fecto iā corꝑe vigilijs n̄ dormiēti: ſꝫ ſtupēti cū t̄tia ſibi apꝑuerūt ꝑſona: q̄ ſimilis paulo apoſtolo videbat̄ ſcōm ꝙ i pictura ꝑſpexerat illiſq̄ȝ tacētibꝰ apoſtolus ſibi dixit. Iſti ſunt q̄ nihil terrenū deſiderantes moni

ta mea ſecuti ſunt. quoꝝ corpoꝛa in eo loco
reperies in quo ſtas. Duodecim pedū alti⸗
tudine terra coopertā arcā inuenies: ⁊ ad ca⸗
put eoꝝ libellū in quo oꝛtus eoꝝ cōtinetur
⁊ finis. Cōuocatis igiẛ vicinis coepiſcopis
ipſe pꝛior terre foſſoꝛ acceſſit. Et oīa pꝛout
dixerat ſibi paulus inuenit. Et licet iam tre⸗
centi āni ⁊ vltra fluxiſſent: ita tamē coꝛpo⸗
ra eoꝝ incoꝛrupta ſunt repta: ac ſi ipſa hoꝛa
ibidē fuiſſent poſita. Inſup vero odoꝛ ſua⸗
uiſſimus ⁊ nobilis inde fragrabat. Cecus au⸗
tē qdā tāgens feretrū illuminatus ē: ⁊ mul⸗
ti alij meritis eoꝝ curati ſunt. In hoꝝ ſolēni
tate pax īter longobardos ⁊ romanū īperiū
refoꝛmata fuit. Et iō beatus Gregoꝛius pa
pa: loqueẛ dn̄s pacē ī plebē ſuam. ī introitu
miſſe cantari īſtituit. vn̄ ⁊ officia partī ſcis
cōueniunt ⁊ partim euentibus q̄ ipſis ꝯtige
re dicbus. Refert Auguſtinus ī li°. 20. de ci
uitate dei: ꝙ ipſo p̄ſente īperatoꝛe: ⁊ multa
turba qdā cecus apud mediolanū ad coꝛpa
martyꝝ Geruaſij ⁊ Pꝛotaſij lumē recepit
Utrum aūt ſit p̄dictus cecus an alius igno
ratur. Idē quoq; refert ibidē: ꝙ qdā iuue⸗
nis ī villa victoriana: q̄ ab hippoꝛeggia tri⸗
ginta miliaribus diſtat cū in quodā flumine
equū lauaret: cōtinuo diabolus eum vexa
uit: ⁊ ī flumē tāq̄ moꝛtuū ꝓiecit. Cū āt ve⸗
ſpere ī eccleſia beatoꝝ Geruaſij ⁊ ꝓtaſij q̄
ꝓpe erat cantarētur ille vocibus illis quaſi
ꝑcuſſus cū grandi fremitu: eccleſiā ītrans
altare tenebat: inde amoueri nō valēs: tāq̄
ſi ibidē alligatus fuiſſet. Et cū demon vt in⸗
de exiret adiuraretẛ: ille ſe ei⁹ mēbra āputa⸗
re cū exiret minabaẛ. Cū ergo adiurat⁹ exi⸗
ret: oculus ei⁹ ī maxillā fuſus tenui venula
depēdebat. Sꝫ in loco ſuo ſic potuerūt ocu
lū reuocarūt: ⁊ ecce ītra paucos dies meri⸗
tis ſāctoꝝ Geruaſij ⁊ Pꝛotaſij plene ſanat⁹
ē. Ambꝛo⁹ quoq; ī p̄fatiōe ſic ait. Hi ſūt qui
vexillo celeſti ſignati victricia apl̄i arma ſū⸗
pſerūt a mūdanis nexib⁹ abſoluti neq̄ſſimi
hoſtis vicioꝝ aciē ꝓſternētes: liberi ⁊ expe⸗
diti xp̄ꝫ dn̄ꝫ ſunt ſecuti. O q̄ felix germani
tas: q̄ ſacris inherendo eloqiis nullo potuit in⸗
terpellari ꝯtagio. O q̄ glorioſa certaminis
cauſa vbi pariter coꝛonanẛ quos vnus vte⸗
rus maternus effudit. ❡ De nomine.

Oannes baptiſta multipliciter no⸗
minaẛ. Diciẛ. n. ꝓpheta. amicus ſpō
ſi. lucerna: angelus. vox: helias: ba⸗
ptiſta ſaluatoꝛis. pꝛeco iudicis: ⁊ p̄curſoꝛ re⸗
gis. In ꝓpheta deſignaẛ p̄rogatiua cogni⸗
tionis. In amico ſpōſi p̄rogatiua dilectionis
In lucerna ardēti pꝛerogatiua ſanctitatis.
In āgelo p̄rogatiua ꝟginitatis. In voce pꝛe⸗
rogatiua hūilitatis. In helia p̄rogatiua fer⸗
uoꝛis. ī baptiſta p̄rogatiua mirabil' hōris. ī p̄
cone p̄rogatiua p̄dicatiōis. In p̄curſoꝛe p̄ro
gatiua p̄parātiōis. ❡ De ſcō Joāne baptiſta

Atiuitas Joannis baptiſte ab archāgelo Ga

briele hoc mō ānūciata fuit. Dauid
enī rex ſic habeẛ ī hiſto. ſcola. volēs cultū dī
āplificare. 24. ſūmos ſacerdotes inſtituit:
quoꝝ tn̄ vn⁹ maioꝛ erat q̄ pꝛīceps ſacerdo⸗
tū diceбaẛ. Statuit aūt. 16. viros de eleazar
⁊ 8. de thamar: ⁊ ſm̄ ſoꝛtes dedit vnicuiq;
hebdomadā vicis ſue. Abyas aūt. 8. hebdo
madā habuit de cui⁹ genere zacharias fuit.
Erāt autē zacharias ⁊ vxoꝛ ei⁹ ſenes ⁊ abſ⸗
q; liberis. Cū ergo zacharias tēplū dn̄i vt in⸗
cenſū poneret īgreſſus fuiſſꝫ: ⁊ m̄ltitudo po
puli defoꝛis expectaret. apparuit ei Gabriel
archāgelus. Cū āt zacharias ī ei⁹ viſione ti⸗
meret: ait āgelus. Ne timeas zacharia: q̄m
exaudita ē ōro tua. Pꝛopꝛiū ē. n. bonoꝝ an
geloꝝ ſecūdū ꝙ diẛ glo. ex ſua viſiōe terri⸗
tos benigna exhoꝛtatiōe ꝓtin⁹ ꝯſolari. Ecō
tra mali angeli ſe ī lucis angelos trāſfigurā⸗
tes: ſi quos ex ſui p̄ntia territos ſēſerūt āplio
ri eos hoꝛroꝛe cōcutiūt. Annūciat igiẛ Ga⸗
briel zacharie ſe filiū habituꝝ: cui⁹ nomē io
annes eſſet: q̄ vinum ⁊ ſiccerā nō biberet: ⁊
añ dn̄ꝫ in ſpiritu ⁊ ꝟtute helie pꝛecederet.
Joānes vocaẛ helias ratione ſitus: q̄ āmbo
ī deſerto: ⁊ ratione vict⁹: q̄ āmbo victu parci:
ratione cult⁹ q̄ āmbo veſtitu īculti: ratione of
ficij: q̄ āmbo p̄curſoꝛes: ſꝫ ille pꝛecurſoꝛ iudi⸗
cis: iſte ſaluatoꝛis. rōne zeli: q̄ vtriuſq; ꝟbū
quaſi facula ardebat. zacharias āt cōſide⸗
rās ſuā ſenectutē ⁊ vxoꝛis ſterilitatē dubi⸗
tare cepit ⁊ moꝛe iudeoꝛū ſignum ab ange
lo req̄ſiuit. Angelus autem pꝛo eo ꝙ ꝟbis
ſuis nō credidit: ipſum taciturnitatis plaga
ꝑcuſſit. Notadū āt ꝙ dubitatio conſueuit

fieri ⁊ excuſari aliq̄ñ ꝓpter ꝓmiſſoꝝ magni
tudinē: ſicut legiẛ de Abꝛahā. Cū. n. dn̄s ſibi
pꝛomiſiſſet ꝙ ſemē ſuū terrā canaā poſſide
ret: dixit ad eū abꝛahā. Dn̄e deus vn̄ ſcire
poſſū ꝙ poſſeſſurus ſū eā? Et rn̄dēs domi⸗
nus. Sume inquit mihi vaccā trimā ⁊c̄. Ali
quādo ꝓpter fragilitatis ꝓpꝛie cōſideratiō
onē: ſicut patet in gedeone. qui ait. Obſe⸗
cro mi dn̄e ī quo liberabo iſrael? Ecce fami
lia mea infima ē ī manaſſe ⁊ ego minim⁹ in
domo p̄ris mei. Et ex hoc ſignū petijt ⁊ ac⸗
cepit. Aliq̄ñ pꝛopter nature īpoſſibilitatem
ſicut patet in ſarra. Cū. n. dixiſſꝫ dn̄s. Re
uertēs veniā ad te ⁊ habebit Sarra filiū: ri
ſit ſarra poſt oſtium: dicēs. Poſtq̄ iā ſenui
⁊ dn̄s me⁹ vetulus ē ⁊c̄. Quid eſt ḡ ꝙ ſolus
Zacharias ex eo ꝙ dubitauit plagam taci
turnitatis incurrit: cū ibi eſſet ⁊ magnitudo
ꝓmiſſionis: ⁊ conſideratio ꝓpꝛie fragilita⸗
tis: qua talē filiū ſe habituꝝ īdignū reputa
bat. Et hec īpoſſibilitas natural'? Hoc mul⸗
tiplici de cauſa factū fuiſſe putaẛ. p̄mo ſecū
dū Bedā q̄m diſcredēdo locut⁹ ē: ideo ſilē⸗
tio plectiẛ vt tacēdo credere diſcat. 2°. q̄m
ſō mut⁹ effect⁹ ē vt mai⁹ miraculū ī natiuita
te filij appareret. Cū. n. ī natiuitate Joānis
p̄ri loquela reddiẛ miraclm̄ miraculo cumu
laẛ. 3°. q̄ cōgruū fuit vt vocē amitteret q̄ñ
vox naſcebaẛ ⁊ legi ſilētium īponebaẛ. 4°.
q̄m ip̄e a dn̄o ſignū petijt: ⁊ ipſā taciturnita
te ī ſignū accepit. Cū āt Zacharias foꝛas ad
populū exiſſet: ⁊ eū factū mutū viderent co
gnouerūt ip̄o īnuēte ꝙ viſionē vidiſſet ī tē⸗
plo. Cōpleta āt ſeptimana officij ſui abijt in
domū ſuā: ⁊ concepit Heliſabet ⁊ mēſibus
. 5. ſe occultauit: q̄ ſicut ibi diẛ Ambꝛo. par
tus ſui erubeſcebat etatem: ne in ſenectute
vacaſſe libidini videreẛ: ⁊ tn̄ gaudebat ſte⸗
rilitatis carere oppꝛobꝛio: q̄ oppꝛobꝛiū eſt
mulierib⁹ nō habere p̄miū nuptiarū: pp̄ qd̄
nuptie celebꝛanẛ: ⁊ carnal' coit⁹ excuſatur.
Mēſe āt ſexto beata maria q̄ iādudū ꝯce⸗
perat cōgratulās ꝟgo fecūda ablata ſterili
tate: ⁊ ſenectuti cōpatiēs venit ad heliſabet
Et cū eā ſalutaſſet. b. Joā. iā ſpū ſcō replet⁹
ſenſit filiū dī venire ad ſe: ⁊ p̄ gaudio ī m̄ris
vtero exultauit ⁊ tripudiauit: ⁊ motu ſalu⸗
tauit quē voce ñ potuit. Exultauit. n. q̄ſi ge
ſtiēs ſalutare ⁊ dn̄o ſuo aſſurgere. Māſit ḡ
ꝟgo beata cū cognata ſua trib⁹ mēſib⁹ mini
ſtrans ei: natūq; pueꝝ ſuis ſāctis manibus
de terra leuauit: vt habeẛ ī hiſto. ſcho. ⁊ q̄ſi
moꝛē gerule officioſiſſime ꝑegit. Hic dn̄i p̄⸗
curſoꝛ beat⁹ nouē ſpecialiter ⁊ ſingulariter
p̄uilegijs claruit. Nā idē āgelus q̄ dn̄ꝫ ānū⸗
ciauit ip̄ꝫ ānūciauit: ī vtero m̄ris exultat: m̄ꝛ
dn̄i ip̄ꝫ a terra leuat: liguam p̄ris reſerat: ba
ptiſmū p̄m⁹ oꝛdinat: xp̄ꝫ indice demonſtrat:
ipſū xp̄ꝫ baptizat: ipſū p̄ oīb⁹ laudat xp̄s: ī li⸗
bo poſit⁹ xp̄ꝫ venturū p̄nūciat. Pꝛopẛ hec
nouē p̄uilegia vocabaẛ ab ip̄o dn̄o ꝓpheta
⁊ pluſq̄ pꝛopheta. Chꝛiſo⁹ quare dicaẛ etiā
plus q̄ pꝛopheta ſic ait. Pꝛophē ē bn̄ficiū
a deo accipe: nūq̄d ꝓphē ē beneficiū baptiſ⸗
matis deo dare? Pꝛophē ē vt de⁹ de illo ꝓ⸗
phetet. Oēs ꝓphete ꝓphauerunt de xp̄o.
De illis āt ꝓphetatū nō ē. Ipſe āt nō ſolum
ꝓphetauit de xp̄o: ſꝫ ēt alij ꝓphete ꝓphaue
rūt de illo. Oēs poꝛtitoꝛes ꝟbi fuerūt: iſte
āt ip̄a vox. Quātū āt vox ꝓpīqoꝛ ꝟbo non
tn̄ ꝟbū tātū Joā. pximioꝛ xp̄o non tn̄ xp̄s.
Secūdū Ambꝛo. la⁹ Joānis ex q̄nq; colligi
tur vel cōpꝛehēdiẛ. ſ. ex parētib⁹: ex moꝛi⸗
bus: ex miraculis: ex munere ⁊ p̄dicatione.
Laus āt parētū ſꝫ eūdem Ambꝛo. ex q̄nq;
manifeſtaẛ. Ait. n. ſic. Plena laudatio q̄ ge⸗
nus ī moꝛib⁹: moꝛes in eq̄tate: officiū ī ſacer
dotio: factū ī mādatis: iudiciū ī iuſtificatio⸗
nib⁹ cōpꝛehēdit. Secūdo ex miraculis: q̄ꝝ
q̄dā fuerūt añ ei⁹ cōceptionē ī vtero. ſ. ange
lica ānunciatio: noīs īpoſitio ⁊ loquele p̄ris
amiſſio. Quedam quantum ad eius ꝯcepti⸗
onem ī vtero ſcilicet ſupnaturalis cōceptio
in vtero ei⁹ ſāctificatio: ⁊ ꝓphetal' doni re⸗
pletio. Quedā q̄ntū ad ei⁹ natiuitatē ex vte
ro. ſ. vtriuſq; parētis ſpūs ꝓphetal' adeptio
q̄ ⁊ m̄r nomē ſciuit: ⁊ p̄r cāticū edidit: loque
le p̄ris reſeratio ⁊ ſpūs ſci repletio. Un̄ ⁊ za⸗
charias p̄r ei⁹ replet⁹ ē ſpū ſcō ⁊c̄. Ambꝛo.
Reſpicite Joānē q̄nta vis ſit ī ei⁹ vocabulo
cui⁹ nūcupatio reddit muto vocē: p̄ri ꝓlem
⁊ pietatē: populo ſacerdotē. Pꝛius enī erat
tacens lingua: ſterilis filio: p̄uatus officio.
At vbi Joannes naſciẛ fit repente pater ꝓ⸗

pheta: loquele vſum recipit: plene a ſpiritu ſancto ſuſcepit: ſacerdotem functio recognoſcit. Tertio ex moribus: quia ſanctiſſime vite fuit. De cuius ſanctitate dicit Chryſoſtomus. Conuerſatio ioannis omnium vitam culpabilem faciebat apparere. Quemadmodum enim ſi videris albam veſtem dicis: ſatis candida veſtis. Si vero appoſueris eam iuxta niuem incipit tibi ſordida apparere et ſi vere ſordida non eſt: ſic quilibet ad comparationem ioannis omnis homo videbatur immundus. Cuius quidem ſanctitas triplex habuit teſtimonium. Primo a ſupercaeleſtibus .i. ab ipſa trinitate. Et primo a patre qui vocat eum angelum. mal. 3. Ecce mitto angelum meum. etc. Angelus autem nomen eſt officij et non nature: et ideo dicitur angelus ratione officij ex eo quod omnium angelorum officium exercuiſſe videtur. Habuit enim officium ſeraphin. Interpretatur enim ſeraphin ardens: quia illi nos ardentes faciunt: et in dei amore plus ardent. Et de ioanne dicitur in Eccleſiaſtico. Surrexit helias quaſi ignis. etc. Ipſe enim venit in ſpiritu et virtute helie. 2° habuit officium cherubin. Cherubin enim interpretatur plenitudo ſcientie. Et ideo dicitur lucifer iob 39. Ex eo fuit terminus noctis ignorantie: et initium lucis gratie. 3° habuit officium thronorum quorum officium eſt iudicare. Et de ioanne dicitur quia arguebat herodem dicens. Non licet tibi habere vxorem fratris tui. 4° habuit officium dominationum: qui docent nos erga ſubditos dominium gerere. Et de ioanne erga ſubditos habebatur in amore. erga reges in timore. 5° officium principatuum qui docent nos ſuperiores revereri. Et ioannes de ſe dicebat. Qui de terra eſt de terra loquitur. De chriſto autem: qui de celo venit ſuper omnes eſt. Item cuius non ſum dignus corrigiam calciamenti ſol. etc. 6° officium poteſtatum: per quas poteſtates aeree vel demonie arcentur: que non potuerunt nocere ſibi iam ſanctificato. Et nobis etiam arcebat cum ad baptiſmum penitentie nos diſponebat. 7° officium virtutum: per quos fiunt miracula. Et beatus ioannes multa miracula in ſeipſo oſtendit. magna enim miracula mel ſilueſtre et locuſtas edere: pilos camelorum induere: et huiuſmodi. 8° officium archangelorum qui reuelabant maiora ſicut ea que ſpectant ad noſtram redemptionem cum dicebat. ecce agnus dei etc. 9° officium angelorum qui annunciabat minora ſicut ea que ſpectant ad mores: vt illud. Penitentiam agite etc. Item neminem concutiatis etc. ¶ Secundo habuit teſtimonium a filio: ſicut patet Math. 10. Vbi eum chriſtus multipliciter et mirabiliter commendat dicens inter cetera Inter natos mulierum non ſurrexit maior ioanne baptiſta. Petrus Damiani. At illo verbo Jo. ſunt deprompta preconia: per quod fundata eſt arida: et mouentur ſidera: et ſunt condita elementa. Tertio a ſpiritu ſancto qui per patrem ſuum dixit. Tu puer propheta altiſſimi vocaberis etc. Secundo a celeſtibus .i. ab angelis ſicut patet. Luce. 1. vbi eum angelus multipliciter commendabat: oſtendens quante ſit dignitatis que ad deum cum dicit. Erit enim magnus coram domino. Quante ſanctitatis quo ad ſeipſum: cum ſubdit: vinum et ſiceram non bibet: et ſpiritu ſancto replebitur etc. Quante vtilitatis: que ad proximum: cum dicit. Et multos filiorum iſrael conuertet etc. ¶ 3° a ſubcoeleſtibus .i. ab hominibus: ſicut a patre ſuo et vicinis cum dicebant. Quis putas puer iſte erit. ¶ Quarto comprehenditur laus ioannis ex munere. Habuit enim munus in ſtatu in vtero: in egreſſu ex vtero in mundi progreſſu: et in mundi egreſſu. In vtero habuit triplex mirabile munus gratie. Primo gratiam qua in vtero ſanctificatus fuit: vnde fuit ante ſanctus quam natus. Hiere. primo. Priuſquam te formarem in vtero noui te. etc. Secundo gratiam qua prophetare meruit: ſicut quando in vtero matris exultans deum adeſſe cognouit. vnde Chryſoſtomus. volens oſtendere qualiter fuerit pluſquam propheta dicit. prophete eſt pro merito conuerſationis et fidei prophetiam accipere. Nunquid prophete fuit vt propheta fieret propheta quam homo? Et quia conſuetudo erat vt prophete inungerentur: tunc quando beata virgo helisabeth ſalutauit chriſtus ioannem in prophetam inunxit: ſecundum quod dicit Chryſoſtomus in hec verba. ideo chriſtus fecit mariam ſalutare helisabeth: vt ſermo procedens de vtero matris vbi habitat dominus: et per aures helisabeth ingreſſus deſcenderet ad ioannem vt illic eum vngeret in prophetam. 3° gratiam qua ſuis meritis matri prophetie ſpiritum tradidit. Vnde Chryſoſtomus. volens oſtendere qualiter fuit pluſquam propheta ait. Quis prophetarum cum eſſet propheta prophetam facere potuit? Helias quidem vnxit Heliſeum in prophetam non tamen prophetizandi gratiam contulit. Iſte autem in vtero matris exiliens diuini introitus ſcientiam matri donauit: et os eius verbo confeſſionis aperuit: vt cuius non videbat perſonam cognoſceret diuinitatem dicens. Unde hoc mihi vt mater domini mei veniat ad me? In

egreſſu ex vtero habuit triplex munus gratie: quoniam ortus eius fuit miraculoſus: ſanctus et iocundus: quia miraculoſus excluditur defectus impotentie: quia ſanctus reatus culpe. Quia iocundus lamentum miſerie. Celebratur autem eius ortus ſiue natiuitatis ſecundum magiſtrum Guilelmum altiſſiodorenſem triplici ratione. Primo ratione ſanctificationis in vtero. Secundo ratione dignitatis in officio. Ipſe enim tanquam lucifer venit: et eternum gaudium nobis primus nunciauit. Tertio ratione iocunditatis in ortu ſuo. Dixerat enim angelus. Et multi in natiuitate eius gaudebunt. Et ideo dignum eſt vt et nos in natiuitate eius gaudeamus. In proceſſu habuit ſimiliter multiplex munus. In hoc autem patent eius excellentiſſima et diuerſa munera gratie: quoniam habuit perfectionem omnium ſanctorum. Nam propheta fuit quando dixit. Qui poſt me venturus eſt etc. Pluſquam propheta quando chriſtum digito demonſtrauit. Apoſtolus quia a deo miſſus fuit. Apoſtolus enim idem eſt quod miſſus. Vnde dicitur. Fuit homo miſſus a deo etc. martyr quia pro iuſticia mortem ſuſtinuit. Confeſſor: quia confeſſus eſt et non negauit. Virgo vnde et propter ipſius virginitatem angelus eſt appellatus. Malachie 3°. Ecce ego mitto angelum meum etc. In egreſſu de mundo habuit triplex munus: quia efficitur martyr inuictus. Tunc enim palmam martyrij adeptus eſt. Dirigitur nuncius precioſus. Ipſe enim tunc illis qui erant in limbo precioſum nuncium attulit .ſ. de aduentu chriſti et de redemptione ipſorum Et colitur exitus glorioſus. Eius enim exitus de omnibus qui ad limbum deſcenderunt ſpecialiter ab eccleſia ſolennizatur et glorioſe colitur. Quinto ex predicatione. Circa cuius predicationem angelus quattuor ponit cum dicit. Et multos filios iſrael conuertet ad dominum deum ipſorum: et ipſe precedet etc. Et tangit quatuor .ſ. fructum: ordinem: virtutem: et finem: ſicut in litera patet. Et notandum quod predicatio Ioannis tripliciter fuit commendabilis. Ipſe namque predicauit feruenter: efficaciter: et prudenter Feruenter cum dicebat. Genimina viperarum etc. Qui quidem feruor fuit inflammatus charitate: quia erat lucerna ardens. vnde ipſe dicit in perſona Hiere. Poſuit os meum quaſi gladium acutum informatus veritate: quia erat lucerna lucens Vnde Joannis. 5. Vos miſiſtis ad Joannem et ille perhibuit teſtimonium veritati. Directus a diſcretione ſiue ſcientia. Vnde turbis et publicanis et militibus ſecundum vniuſcuiuſque exigentiam propriam legem dedit. Firmus conſtantia: Vnde et tam conſtanter predicauit quod ex hoc vitam amiſit. Hec enim. 4. debet habere zelus ſecundum quod dixit Ber. zelum tuum inflammet charitas: informet veritas: regat ſcientia: et firmet conſtantia. Secundo efficaciter: quoniam ad predicationem eius multi conuerſi ſunt. Predicauit enim verbo per aſſiduitatem doctrine: et exemplo per ſanctitatem vite: predicauit et conuertit meritis et orationibus deuotis. Tertio prudenter. Cuius prudentia predicationis in tribus fuit. Primo in eo quod vſus fuit comminationibus vt malos terreret dicens. Jam enim ſecuris ad radicem arboris poſita eſt. Secundo promiſſionibus vt bonos alliceret dicens. Penitentiam agite: appropinquat enim regnum celorum. Tertio moderationibus vt mediocres paulatim ad perfectionem attraheret: vnde turbis et publicanis et militibus leuia imponebat: vt poſtmodum ad maiora proueherentur: turbis vt opera miſericordie facerent: publicanis vt ſe ab alienorum appetitu abſtinerent. Militibus vt neminem concuterent: nullam calumniam facerent: et ſuis ſtipendijs contenti eſſent. Et notandum quod Joannes euangeliſta hac die migrauit ad dominum: ſed eccleſia ipſius feſtum in tertium diem poſt chriſti natiuitatem celebrandum inſtituit: quia tunc eius eccleſia dedicata fuit. Et ſolennitas natiuitatis beati Joannis baptiſte in ſuo die remanſit. Nimirum quia hec dies ab angelo gaudio natiuitatis precurſoris autenticatus fuit. Non autem dogmatizandum eſt quod euangeliſta baptiſte ceſſerit tanquam minor maiori. Non enim decens eſt quis maior ſit eorum diſputare: quod etiam quodam exemplo diuinitus eſt oſtenſum. Erant enim vt legitur duo doctores theologi quorum vnus ioannem baptiſtam: alter vero ioannem euangeliſtam preferebant. Tandem ſuper hoc ſolenni diſputatione indicta quilibet valde ſollicitus erat auctoritates et efficaces rationes inuenire: quibus ſuum Joannem poſſet preferre. Adueniente autem diſputationis die quilibet ſanctorum emulatori ſuo apparuit: eique dixit. Bene concordes ſumus in celis: de nobis non diſputetis in terris. Tunc illi ſibi adinuicem et omni populo viſionem publicauerunt: et dominum benedixerunt: Paulus hiſtoriographus

longobardoꝝ romane eccleſie diaconus: ⁊
caſſineñ monachus cū deberet quadā vice
cereū cōſecrare fauces ei⁹ rauce facte ſūt:
cū prius vocalis eēt. Ut ḡ voxſibi reſtitue/
ret̃ hymnū .ſ. Ut queant laxis ⁊c̃. ad hono/
rē .b. ioā. cōpoſuit: vbi in ꝑncipio petit ſibi
vocē reſtitui: ſicut ⁊ zacharie reſtituta fuit.
¶ Oſſa mortuoꝝ animaliū vndecūq̄ colle/
cta i hac die ab aliq̄bus cōburūt̃: cuius du/
plex ē cā vt ait Jo. beleth. Una ē ex antique
īſtitutiōis obſeruātia. Sunt etenim q̄dā ani
malia que dracones vocāt̃ q̄ in aere volāt:
i aquis natant: in terra ambulāt. Qn̄q̄ aūt
dū p aera abularēt ad libidinē cōcitabant̃:
⁊ i puteis ⁊ i aquis fluuialib⁹ ſpma iactabāt
⁊ īde ſequebat̃ letalis annus. Cōtra h̄ ḡ iſtō
īuētū fuit remediū vt d̄ oſſib⁹ aialiū rog⁹ fie
ret: ⁊ ſic talia aialia fum⁹ fugaret. Et q̄ iſtō
maxime hoc tpe fiebat: iō iſtud adhuc ab ali/
quib⁹ obſeruat̃. ¶ Alia cā ē ad repreſētādū
q̄ oſſa ſci Joā. in ſebaſte ciuitate ab īfideli/
bus cōbuſta fuerant. Ferunt̃ etiā facule ar
dentes: q̄ Joā. fuit lucerna ardēs ⁊ lucens.
⁊ rota vertitur: q̄ ſol tūc i circulo deſcendit
ad ſignificādū ꝙ fama Joh̄. q̄ xp̄s putabat̃
deſcēdit ſ; ꝙ ipſe teſtimoniū ꝑhibuit dicēs.
Me oportet minui: illū aūt creſcere. Hoc ſi
gnificatū ē ſcd̄m ꝙ dic̃ Aug. i eoꝝ ortibus:
⁊ i eoꝝ mortib⁹. Jn eoꝝ ortib⁹: q̄ circa nati/
uitatē Joh̄. dies icipiūt decreſcere: circa na
tiuitatē xp̄i creſcē iuxta illō. Solſticiū; deci
mo xp̄; ꝑit atq̄ Joānē. Itē i eoꝝ mortib⁹ q̄
corp⁹ xp̄i i cruce fuit exaltatū: ⁊ corp⁹ Joh̄.
minoratū; capite. Refert paulus i hiſtoria
lōgobardoꝝ: ꝙ Rotharit rex lōgobardoꝝ
iuxta eccleſiā ſci ioānis baptiſte cū m̄lto or/
natu ſepultus fuit. Quidam h̄o cupiditate
illectus nocte ſepulchꝝ aperiēs abſtulit vni
uerſa. Cui btūs ioānes apparēs dixit. Cur
auſus fuiſti tangere mihi commiſſum? Ec/
cleſiā meā decetero igredi nō valebis. Qd̄
vtiq̄ ſic euenit. Nā qn̄cūq̄ ꝑdictā eccleſiā;
itrare volebat q̄ſi a validiſſimo pugille gut/
tur ei⁹ feriebat̃: ⁊ ſic ſubito retro ruebat.

¶ De ſanctis Joanne ⁊ Paulo.

Joannes ⁊ Paulus ꝑmice/
rij ⁊ prepoſiti Con/
ſtātie filie Cōſtātini Auguſti fuerūt. Eo aūt
tp̄e cū gens ſcithica daciā ⁊ thraciā occupa
ret ⁊ gallicanus dux romani exercit⁹ cōtra
predictā gētē mitti deberet: Cōſtātiā filiam
conſtantini ꝓ mercede laboris ſui i vxorē;
dari petebat. Qd̄ etiā romani pricipes iſtan
tius fieri poſtulabāt: pr̄ aūt plurimū triſta/
bat̃: ſciēs filiā ſuā poſtq̄ a btā agnete ſana/
ta fuerat i v̄ginitatis ꝓpoſito poſitā: facili⁹
occidi poſſe q̄ ad cōſēſū iclinari. Uirgo tn̄ d̄
deo cōfidēs pr̄i cōſuluit: vt eā ſibi ſpondeat
cū victor rediret: verūtamē duas filias ſu/
as quas ex vxore defūcta ſuſceperat idem
gallicanus ſecū manere permitteret: vt per
eas mores ⁊ votū patris ſcire poſſet. Et ipſa
duos ꝑpoſitos ſuos ioānē ⁊ paulum ſibi cō/
cederet i ſpe quaſi maioris firmitatis rogās
deū vt ipm̄ ⁊ filias cōuerteret. Qd̄ vbi oīb⁹
placuit gallicanus aſſumptis ioāne ⁊ paulo
⁊ copioſo exercitu ꝓficiſcit̃: ſ; tn̄ a ſcitharū
gente eius exercitus frāgit̃ ⁊ i vrbe thracia
rū ab hoſtib⁹ obſidet̃. Tūc accedētes ioan/
nes ⁊ paulus eidem dixerūt. Fac votū d̄o
celi: ⁊ eris victor melius q̄ fuiſti. Quod cū
feciſſet iuuenis in humero ferens crucē ſta/
tim ei apparuit: eiq̄ dixit. Sume gladiū tu/
um ⁊ ſequere me. Quē ille accipiens ꝑ me/
dia caſtra iuit: ⁊ ad regē vſq̄ deueniens: il/
lūq̄ occidēs ſolo timore vniuerſū exercitū;
ſubiugauit: ⁊ romanis tributarios fecit.
Duo quoq̄ milites armati eidē apparentes
eū hinc inde ꝯfirmabāt. Factus igit̃ xp̄ian⁹
romā rediit: ⁊ cū multo honore ſuſcept⁹ ro/
gauit Auguſtum vt ſibi indulgeret ſi filiam
minime deſponſaret: eo ꝙ decetero xp̄o cō
tinēter viuere ꝓponeret. Qd̄ cum auguſto
plurimum placuiſſet: ⁊ due filie gallicani a
Conſtantia virgine ad chriſtū cōuerſe eēnt:
ipſe gallicanus ducatui ceſſit: ⁊ omnia pau/
peribus tribuens chriſto cum alijs ſeruis d̄i
in paupertate ſeruiuit. Multa aūt miracu/
la faciebat: ita vt ſolo viſu demones de ob/
ſeſſis corporibus effugaret. Hui⁹ ſacre opi/
nionis fama i toto orbe terraꝝ intantū ex/
creuit: vt ab oriēte ⁊ occidēte venientes vi/
derent virum ex patricio cōſule lauantem
pedes pauperum: ponentē mēſā: aquā ma

nibus effundentē: lāguētibus ſollicite mini
ſtrantē. ⁊c̃. ſācte ſeruitutis officia exhibentē
Cōſtātino igit̃ defuncto Cōſtātius Cōſtanti
ni magni fili⁹ arriana hereſi deprauat⁹ impe/
riū tenuit. Uex cū Cōſtātius frater Conſta/
tini duos filios. ſ. gallū ⁊ iulianū reliq̄ſſet. cō
ſtantin⁹ ipator dictū gallū Ceſarē fecit: ⁊ cō
tra iudeā rebellātē miſit: quē tn̄ poſtmodū;
iterfecit. Julian⁹ vero timēs ne exēplo fra/
tris a Cōſtātino pimeretur mōaſteriū igreſ/
ſus ē: vbi magnā religionē ſīlans lector ordi
nat⁹ ē. Qui per maleficiū demonē cōſuluit
reſponſum accipiens: ꝙ ad ipium ſubliman
dus eſſet. Poſt aliq̄d tp̄s vrgentib⁹ aliq̄bus
negocijs cōſtantin⁹ iulianū Ceſarem fecit: ⁊
ipſū; in galliā deſtinauit: q̄ oīa ſtrenue age/
bat. Mortuo āt vt dictū ē Cōſtātino: ⁊ Juli
ano apoſtata i impiū; a cōſtātio ſublimato.
iuſſit iulianus vt gallicanus aut dijs imola/
ret: aut abſcederet. Tāto. n. viro non aude/
bat mortē iferre. Jlle igit̃ alexādriā perexit
⁊ ab īfidelib⁹ per cor tranſfixus martyrij co/
ronā ꝑcepit. At iulianus capt⁹ cupiditate ſa
crilega: auaritiā ſuā euāgelij teſtimonio co
lorabat Nā facultates a xp̄ianis auferens
dicebat. Xp̄s veſter dicit i euāgelio. Qui n̄
renunciauerit oībus que poſſidet nō pōt eē
me⁹ diſcipulus. Audiēs igit̃ ꝙ ioānes ⁊ pau
lus ex opibus q̄s v̄go Conſtan tia reliq̄rat
xp̄ianos paupes ſuſtentabāt: mādauit eiſdē
ꝙ ſicut cōſtātino: ita quoq̄ ⁊ ſibi adherere de/
berēt. At illi dixerūt. Dū glioſi ipatores cō/
ſtātin⁹ ⁊ fili⁹ ei⁹ Cōſtātius ſe eē ſeruos xp̄i
gl̄iabāt̃. nos famulabamur eiſdē. Tu vero
q̄ religionē plenā v̄tutib⁹ reliq̄ſti: a te oīo re
ceſſim⁹: ⁊ tibi obedire cōtēnim⁹. Quib⁹ iulia
nus mādauit. Ego i eccleſia clericatū obti/
nui: ⁊ ſi voluiſſē ad ꝑmū eccleſie ſtatū pue/
niſſe;: ſ; cōſiderās vanū eſſe iertiā ſectari ⁊
ociū: militie aiū; dedi: dijſq̄ ſacrificās coꝝ
ſuffragijs ipiū obtinui. vn̄ vos in aula regia
nutriti nō debetis lateri meo deeſſe vt pri/
mos vos i palatio meo habeā: ꝙ ſi a vobis
cōtēpt⁹ fuero: agā neceſſe ē vt ꝯtēni nō poſ
ſi;. q̄ r̄ndētes dixerūt. Deū; tibi ꝑponentes
minas tuas nequaq̄ timemus: ne dei eter
ni inimicitias icurram⁹. Ad h̄ iulianus. Si in
fra decē dies vltro ad me venire cōtēpſeri/
tis coacti poſtmodū facietis qd̄ ſpōte face/
re nō curatis. cui ſācti reſpōderūt. Jā decē
dies preteriſſe eſtima miſer: ⁊ hodie facito
qd̄ tūc te facturꝝ eē minaris. Quib⁹ iulian⁹.
Putatis ꝙ martyres vos faciāt xp̄iani: ni
ſi mihi cōſenſeritis puniā vos nō vt marty/
res: ſ; vt publicos hoſtes. Tūc ioānes ⁊ pau
lus ꝑ totos decē dies elemoſynis īſiſtentes
oīa ſua pauperibus erogabāt. Decima aūt
die miſſus ē ad eos terētianus q̄ dixit eis:
Dn̄s noſter iulianus ſtatūculā aureā iouis
ad vos miſit: vt eidē thura icendatis: alioq̄n
ambo ſimul ꝑibitis. Cui ſācti dixerūt. Si tu
us dn̄s ē iulian⁹ habeto pacē cū illo: nobis
alius nō ē niſi dn̄s ieſus xp̄s. Tūc iuſſit eos
occulte decollari ⁊ i foueā itra domū ſepe/
liri: famā faciēs ꝙ i exiliū eſſent miſſi. Poſt
h̄ filius terentiani a demone arripit̃: ⁊ intra
domū clamare cepit ꝙ a demone vreretur
Qd̄ videns terentianus ſcelus ꝯfitet̃ ⁊ xp̄i/
anus efficit̃: paſſio ſcōꝝ ab eo ꝯſcribit̃: ⁊ ei⁹
fili⁹ liberat̃. Paſſi ſunt āt circa ānū domini
.364. Refert Gregorius in omelijs euan
gelij. Siq̄s vult venire poſt me. ꝙ q̄dā ma/
trona dū eccleſiā iſtoꝝ martyꝝ freq̄ntı⁹ vi/
ſitaret: ⁊ die q̄dā īde rediret: duos ſtantes
monacos ſub ꝑegrino habitu iuenit: quos pe/
grinos credēs elemoſinā ipſis dari ꝑcepit.
S; priuſq̄ diſpēſator eis ad largiēdum ap/
propinquaſſet: aſtiterūt ei vicinius: ⁊ dixe/
rūt. Tu nos modo viſitas: nos te i die iudi/
cij requiremus: ⁊ q̄cq̄d poterim⁹ tibi ꝑſtabim⁹
Quo dicto ab oculis eius ablati ſunt. Am/
bro⁹. de his martyrib⁹ i prefatiōe ſic dic̃. Be
ati martyres ioānes ⁊ paulus v̄aciter iple/
uerūt qd̄ dauitica voce dr̄. Ecce q̄ bonū ⁊
q̄ iocūdū habitare frēs i vnū. Naſcendi lege
ꝯſortes: fideli ſocietate cōiūcti: paſſiōis eq̄/
litate conſimiles: in vno ſemper domino glo
rioſi. ¶ De ſancto Leone papa.

Leo papa vt in miraculis be
ate v̄gis legit̃: dū
i eccleſia ſcē marie maioris i die do
minice reſurrectiōis miſſā celebraret: ⁊ dū
fideles ꝑ ordinē cōicaret: ⁊ q̄dam matrona
manū eius oſculata fuiſſet: ex h̄ in eū vehe/

mens carnis tentatio iſurrexit. At vir dei in
ſeipſum ſeuiſſimus vltoꝛ iſurgit: ⁊ eadē die
manū ſe ſcandalizantē occulte penitꝰ āputa
uit: ⁊ a ſe reiecit. Interea murmur oriebat̃ i
populo cur ſūmꝰ pōtifex diuina moꝛe ſolito
nō celebꝛaret. Tūc Leo ad beatā virginem
ſe cōuertit: ⁊ eius ꝓuidētie totaliter ſe cōmi
ſit. Tunc illa cōtinuo ſibi aſtitit: ⁊ manū illi
ſuis ſanctiſſimis manibus reſtituit ⁊ confir
mauit: iubēs vt pꝛocederet: ⁊ filio ſuo ſacri
ficium immolaret. Leo igitur omni populo
quid ſibi contigerit pꝛedicauit ⁊ manum re
ſtitutam omnibus euidenter oſtendit. Hic
calcedoneum conciliū celebꝛauit. ſolas vir
gines velari ibidem inſtituit. Ibi etiā ſtatu
tum fuit: vt virgo Maria mater dei appel
laretur. Eo quoq; tempoꝛe atila italiā deua
ſtabat. Igit̃ ſanctus leo in eccleſia apoſtolo
rum tribus diebus ⁊ tribus noctibus oꝛatio
ni vacans poſt hoc dixit ad ſuos. Qui vult
me ſequi ſequat̃. Cū igitur ad atilam appꝛo
pinquaſſet ille vt beatum leonem vidit de
equo deſcendit: eiuſq; pedibus ꝓuolutus
rogauit vt peteret quicqd vellet. Qui petijt
vt ab italia diſcederet: ⁊ captiuos relaxaret
Et dum argueret̃ a ſuis ꝙ triūphatoꝛ oꝛbis
a ſacerdote victus eſſet: reſpondit: Pꝛoui
di mihi ⁊ vobis. vidi enim a dextris eius foꝛ
tiſſimum militem euaginato gladio ſtantē
mihiq; dicentē. Niſi huic parueris cū oībꝰ
tuis interibis. Cū beatus leo epiſtolā ad fa
bianū epiſcopū conſtantinopolitanū aduer
ſum euthiciū ⁊ neſtoꝛiū ſcripſiſſet ſup ſepul
chꝛū beati petri: ipſam poſuit ⁊ ieiunijs ⁊ oꝛa
tionibus inſiſtens dixit. Quicqd i hac epiſto
la vt homo errani tu cui eccleſia cōmiſſa eſt
corrige ⁊ emenda. Et poſt dies. 40. oꝛanti il
li petrus apparuit dicens: Legi ⁊ emenda
ui. Accipiēſq; leo epiſtolā inuenit eā manibꝰ
apoſtoli coꝛrectā ⁊ emendatā. Alias etiam
ſepulchꝛo beati petri. 40. diebus ieiunijs ⁊
oꝛationibus leo aſtitit: obſecrans vt ſuoꝝ
peccatoꝝ veniā ipetraret. Cui petrus ap
parens dixit. Depꝛecatꝰ ſum ꝓ te dominū
⁊ oīa peccata tua dimiſit. Solummodo de
manuū ipoſitione debes ingri. i. ſi bn̄: ſine ali
ter alicui manus ipoſueris exigeris. Obijt
circa annū domini. 460. ¶ De nomine.

Etrus trinominus extitit. Uocatꝰ
ē enim Simon bariona. Simō iter
pretat̃ obediēs vel ponēs triſticiā.
bariona filiꝰ colūbe. Bar. lingua ſyria filius
iona hebꝛaice colūba. Fuit. n. obediēs quā
do xp̄s eū vocauit: qa ad vniꝰ iuſſionis vo
cē dn̄o obediuit. Ponens triſtitiam qn̄ xp̄m
negauit quia egreſſus foꝛas fleuit amare.
Filiꝰ colūbe: qꝛ deo ſimplici itētiōe ſeruiuit
Secundo vocatus eſt cephas qꝺ iterp̄tat̃
caput. vel petra: vel icrepans oꝛe. Caput
ratione pꝛīcipatꝰ in relatione. Petra ratiōe
firmitatis i ꝑaſſione. Increpās oꝛe ratione
ꝯſtātie i p̄dicatiōe. Tertio vocatꝰ ē petrꝰ qꝺ
iterp̄tat̃ agnoſcēs: vl̃ diſcalciās: vl̃ diſſol
uēs agnſcēs qꝛ chꝛiſti diuinitatē agnuit cū di
xit. Tu es chꝛiſtus filiꝰ dei viui. Diſcalcians
qa pedes affectuū ſuoꝝ ab oī ope moꝛtuo ⁊
terreno diſcalciauit cū dixit Ecce nos relīq
mus oīa: ⁊c̄. Et vīcula peccatoꝝ a nobis diſ
ſoluit: ⁊ hoc ꝑ claues quas a dn̄o accepit. ha
buit āt triplex cognomē. Dictꝰ ē. n. ſimon io
ana: qꝺ iterpꝛetat̃ dn̄i pulchꝛitudo. Secun
do ſimō ioānis quod iterp̄tat̃ cui donatū ē
Tertio ſimō bariona qꝺ iterp̄tat̃ filiꝰ colū
be. per qꝺ dat̃ itelligi ꝙ ip̄e habuit pulchꝛi
tudinē moꝝ: dona v̄tutū: abūdantiā lachꝛy
maꝝ: qꝛ colūba habet gemitū ꝓ cātu. Iſtud
āt nomē petrꝰ Ieſus ꝑ ſibi iponendū ꝓmiſit
cū dixit. Io. i. Tu vocaberis cephas qꝺ iter
p̄tat̃ petrꝰ. 2º. ꝓmiſſū ipoſuit ſic dr̄ Mar. 3º.
ipoſuit ſimoni nomē petrꝰ. 3º. ipoſitū ꝯfirma
uit cū dixit Mat. 16º. ⁊ ego dico tibi qꝛ tu es
petrꝰ ⁊ ſup hanc petrā. ⁊c̄. Eius martyrium
Marcellꝰ: linꝰ papa: Egeſippꝰ ⁊ leo papa
ſcripſerūt. ¶ De ſancto petro apoſtolo.

Etrus apoſtolus iter ceteros
⁊ ſupra ceteros apo
ſtolos maioris feruoꝛis extitit. Nā
⁊ ſcire domini ꝓditoꝛē voluit: qa vt dic̃ Au
guſtinꝰ ſi eū ſciuiſſet dentibus diſcerpſiſſet
Et ob hoc dominꝰ ꝓditoꝛē ſuū noīare nole
bat: qꝛ vt ait Chꝛyſoꝰ: ſi ip̄m noīaſſet petrus
cōtinuo ſurrexiſſet: ⁊ ip̄m ꝓtinꝰ trucidaſſet.
Hic ſup mare ad dn̄m ābulauit. In dn̄i trāſ
figuratione, ⁊ puelle ſuſcitatione a deo ele
ctus fuit. Staterē in oꝛe piſcis inuenit. Cla
ues regni celoꝝ a dn̄o accepit. Paſcendas
oues a xp̄o ſuſcepit: tria milia hoīuꝫ i pēthe
coſte ſua p̄dicatiōe ꝯuertit. Ananie ⁊ ſaphi
re moꝛtē p̄dixit. Eneā paliticū curauit. Coꝛ
neliū baptizauit: Tabitā ſuſcitauit. ūbꝛa ſui
coꝛpis ifirmos ſanauit: ⁊ ab herode icarcera
tur: ſꝫ ab angelo liberat̃. Qualis aūt eiꝰ ci
bus vel idumētū fuerit: ipſe h̄ i liº. Clemētis
teſtat̃. Panis igt ſolus mihi cū oliuis ⁊ raro
cū oleribꝰ i vſu ē. Indumētū aūt h̄ē mihi qꝺ
vides: tunica cū pallio: ⁊ h̄bn̄s nihil aliud re
quiro. Fert̃ quoq; qꝛ i ſinu ſēp ſudariū poꝛ
tabat: quo crebꝛo fluētes lachꝛymas terge
bat: quia quando dulcis allocutiōis ⁊ peni
tētie dn̄i memoꝛ erat: pꝛe nimia amoꝛis dul
cedine lachꝛymas cōtinere nō poterat. Qn̄
etiā culpa negatiōis ad memoꝛiam reduce
bat: vberrimas lachꝛymas emittebat. vnde
adeo i cōſuetudine habuit flere: vt eius fa
cies tota aduſta lachꝛymis videret̃ ſic dicit
Clemēs. Idē etiā dic̃ ꝙ audito i nocte galli
cātu ad oꝛonē ſurgere ꝯſueuerat: tūc ſtr̄ ad
fletū ꝓrūpere cōſueuit. Refert quoq; cle
mēs ſꝫ ꝙ i eccleſiaſtica hiſtoꝛia iuenit̃: ꝙ cū
vxoꝛ petri ad paſſionē duceret̃: petrꝰ igen
ti gaudio exultauit: ac eā ꝓꝓo vocās noīe pꝰ
eā clamauit. O cōiunx memēto dn̄i. ¶ Qua
dā vice dū petrꝰ apl̄s duos de diſcipulis ſu
is miſiſſꝫ ad pꝛedicādū: dū viginti dietas iuiſ
ſent: vnus illoꝝ defūctꝰ ē: alter v̄o ad petrū
redijt: ⁊ qꝺ acciderat nūciauit. Hic dr̄ fuiſſe
btūs Martialis: vel ſcd̄m quoſdā beatus
maternꝰ. Alibi legit̃ ꝙ p̄mꝰ fuit btūs Frōto
ſociꝰ q defūctꝰ ē fuit pꝛeſbyter Gregoꝛius.
Tūc petrꝰ ſuū baculū ſibi tradidit p̄cipiēs
vt ad ſociū pergeret: ⁊ eū ſup illū poneret.
Qꝺ cū feciſſꝫ: ille q iā ꝑ quadragita dies ia
cebat moꝛtuꝰ: ꝓtinꝰ ſurrexit viuꝰ. Eo tēpo
re erat i hieruſalē quidā magꝰ noīe Symō:
q ſe pꝛimā veritatē dicebat: ⁊ ſibi credentes
ꝑpetuos effici aſſerebat: ⁊ nulla ſibi ipoſſibi
lia dicebat. Legit̃ etiā i liº. Clemētis ip̄m di
xiſſe. Adoꝛaboꝛ vt deꝰ: publice diuinis do
naboꝛ honoꝛibus: ⁊ qcqd voluero facere po
tero. Aliquādo cū mr̄ mea Rachel iuberet
me exire ad cāpū vt meterem: ego falcem vi
dēs poſitā p̄cepi falci vt ꝑ ſe meteret: ⁊ meſ
ſuit decuplo amplius ceteris. Addidit qꝫ
ſcdm ꝙ dicit hieronymus. Ego ſū ſermo dei
ego ſpecioſus: ego paraclitus ego op̄s: ego
oīa dei. Serpētes quoq; eneos faciebat ſe
mouē: ſtatuas eneas ⁊ lapides ridere: ⁊ ca
nes cantare. Hic igit̃ vt linus ait: volēs di
ſputare cū petro ⁊ oſtēdere ꝙ deꝰ eſſet ſta
tuta die venit ad locum certaminis petrus:
⁊ aſtantibus petrus dixit. Pax vobis frēs
q veritatem amatis. cui Simō. Nos tua pa
ce opus non habemus. Si enim pax ſit ⁊ cō
coꝛdia ad iueniēdam veritatem in nihil pꝛo
ficere poterimus. Habent enim inter ſe pa
cem latrones pꝛopter quod noli vocare pa
cē: ſed pugnam. Duobus enim dimicantibꝰ
tūc erit pax cū alter fuerit ſuperatꝰ. Et pe
trus. Cur times audire pacē? Ex peccatis
enim bella naſcuntur: vbi autem peccatū
non fit pax eſt. In diſputatione veritas: in
operibus iuſticia inuenitur ⁊ ſimon. Nihil
dicis: ſed ego oſtendam mox deitatis mee
potentiam: vt repente adoꝛes me. Ego ſum
pꝛima veritas: ⁊ poſſū volare ꝑ aera: nouas
arboꝛes facere: lapides in panē mutare: in
igne ſine leſione durare: ⁊ oīa que volo poſ
ſum facere. Contra hunc igitur petrus di
ſputabat: ⁊ omnia eiꝰ maleficia detegebat.
Tūc ſimō videns qꝛ petro nō poſſet reſiſte
re: oēs libꝛos ſue magice artis ne foꝛte ma
gus pꝛoderet̃ i mare ꝓiecit: ⁊ romam vt ibi
deus haberetur perrexit. Quod vbi petrus
comperit: ipſum inſequitur: ⁊ romam vſq;
pꝛoficiſcitur. Quarto ergo anno claudij
imperatoꝛis petrus romam applicuit ⁊ ibi
annis vigintiquinq; ſedit. Et duos epiſco
pos linum ⁊ cletum ſibi coadiutoꝛes: vt ait
ioannes beleth: vnum extra muros vrbis:
alium intra muros oꝛdinauit. Pꝛedicationi
autem inſiſtens multos ad fidem conuerte
bat: ⁊ infirmos q̄plures curabat: ſed in pꝛe
dicatione ſua ſemper laudans ⁊ pꝛeferens
caſtitatem quatuoꝛ concubinas Agrippe
pꝛefecti adeo conuertit: ꝙ ad pꝛefectū re
dire vlterius recuſarūt. Unde iratꝰ p̄fectꝰ
aduerſus petꝝ occaſionē q̄rebat. Poſt hoc
apparuit dn̄s petro dicens. Simon ⁊ nero

contra te cogitāt: ſed ne timeas qꝛ tecū ſuꝫ
ꝛ eruā te: ꝛ dabo tibi ſerui mei pauli ſolatiū
qui cras romā īgredietur. Sciēs igitur Pe
trus vt āit linꝰ: quia velox eēt depoſitio ta
bernaculi ſui in cōuētu fratrū poſitꝰ manū
clemētis apprehendit: ꝛ eū i epiſcopū ordi/
nauit: ꝛ in cathedra loco ſui ſedere coegit.
Poſt hoc Paulus: ſicut dominꝰ ꝑdixerat:
romā venit: ꝛ cum petro xp̄m ꝑdicare cepit.
Simō āt magus intātū a Nerone amabat̄
ꝙ vite eius ꝛ ſalutis ꝛ totiꝰ ciuitatis cuſtos
ſine dubio putabat̄. Quadā āt die ſicut di/
cit leo papa. dū ante Neronē aſtaret eiꝰ effi
gies ſubito mutabatur: ꝛ modo ſenior modo
adoleſcētior videbat̄. Qđ cū videret nero
verum hūc eē filiū dei exiſtimabat. Dixitq̄ꝫ
Simō magꝰ neroni: ſicut idē refert. Ut ſciaſ
optime īpator me dei filiū ee: iube me decol
lari: ꝛ tertia die reſurgā. Precepit igit̄ nero
carnifici vt eū decollare ꝯberet. Qui cū pu
taret decollare Simonē decollauit arieteꝫ
Simō āt arte magica illeſus euaſit: ꝛ arie/
tis mēbra colligēs ea abſcōdit ꝛ tribꝰ diebꝰ
ſe occultauit. Sanguis āt arietis ibidē con/
gelatꝰ remāſit. Die āt tertio oñdit ſe Nero/
ni dicē. Fac ſanguinē meū q effuſus ē exter
gi: qꝛ ecce ego q decollatꝰ fuerā ſicut ꝓmiſi
die tertia reſurrexi. Quē nero vidēs obſtu/
puit ꝛ ipſū vere dei filiū eē putauit. Hec leo
Aliquando ēt cū i conclaui cū nerone eſſet
demō in eiꝰ ſpecie populo loquebat̄. Deni/
q̄ꝫ romani i tāta veneratione eū habuerūt:
ꝙ eidē imaginē fecerūt: ꝛ hunc tituluꝫ ſub/
ſcripſerūt. Simoni deo ſacto. Petrꝰ aūt ꝛ
paulus: vt leo teſtat̄: ad neronē itroierūt: et
oīa eiꝰ maleficia detegebant. Addidit quo/
q̄ꝫ Petrus ꝙ ſicut in xp̄o ſūt due ſubſtātie
.ſ. dei ꝛ hoīs: ſic ꝛ in iſto mago ſunt due ſub/
ſtantie .ſ. hoīs ꝛ diaboli. Dixitq̄ꝫ Simō: vt te
ſtāt̄ ſanctꝰ marcellus ꝛ leo. Ne diutiꝰ hūc
patiar inimicū ꝑcipiā angelis meis vt vindi
cent me de iſto. Cui Petrꝰ. Angelos tuos ñ
timeo: ſed ipi me timēt. Nero dixit. Non ti/
mes ſimonē q diuinitatē ſuā rebꝰ affirmat?
Cui petrus. Si diuinitas ē i ipo dicat nunc
mihi qd cogito: vel quid facio: quā cogitati
onē meā ꝑus auribꝰ tuis inſinuo: vt nō au/
deat mētiri. Nero dixit. Accede huc: ꝛ dic
mihi qd cogitas. Petrus aūt accedēs ſecre
to dixit. Jube mihi panē ordeaceū afferri ꝛ
occulte dari. Qui cū allatꝰ fuiſſet ꝛ petrꝰ eū
benedixiſſet ꝛ ſub manica abſcondiſſet di/
xit. Dicat mihi Simō q ſe deū fecit quid ſit
cogitatū: quid dictū: ꝛ qd factū. Rñdit Si/
mon. Petrus magis dicat qd cogitē ego. Di
xitq̄ꝫ Petrꝰ. Quid cogitet ſimō me ſcire do
cebo: dū qđ cogitauerit fecero. Tunc ſimō
indignatꝰ clamauit. ꝓcedāt canes magni ꝛ
deuorent eū. Et ſubito canes maximi appa
ruerūt: ꝛ in Petrū ipetū fecerūt. Ille vero
panē benedictū obtulit: ꝛ ſubito ipſos in fu/
gā cōuertit. Tūc dixit ad neronem petrus.
Ecce oñdi me noſce qd ꝯ me cogitauerat ſi/
mō non verbis ſed factis. Nā qui ꝓmiſerat
ꝯ me angelos venturos exhibuit canes: vt
oñdat ſe diuinos angelos nō habere: ſed ca
ninos. Dixitq̄ꝫ Simō. Audite petre ꝛ paule
Si hic vobis nihil poſſū facere veniemus
vbi oportet me vos iudicare. Ego autē mō
vobis parco. Hec leo. Tūc ſimō vt ait Ege
ſippus ꝛ linꝰ i ſuperbiā elatꝰ auſus ē ſe iacta
re ꝙ poſſet mortuos ſuſcitare. Et accidit vt
quidā iuuenis moreret̄. Uocatis ergo Pe/
tro ꝛ ſimone hāc oēs de voluntate ſimonis
ſentētiā firmauerūt: vt ille occideret̄ q mor
tuuꝫ ſuſcitare nō poſſet. Simō igit̄ dum ſu/
per mortuū ſuas incātatiōes faceret viſus
ē a circūſtātibus caput agitare defunctus.
Tunc oēs exclamātes Petrū lapidare vo
lebāt. Petrus āt vix iperato ſilentio dixit.
Si viuit defūctꝰ ſurgat: ambulet ꝛ loquat̄
alioquin ſciatis fātaſma eſſe qꝛ caput mor
tui cōmouet̄. Separetur ſimon a lectulo vt
plene figmēta diaboli denudēt̄. Separat̄
igitur ſimō a lectulo: ꝛ puer imobilis remā/
ſit. Petrꝰ āt a lōge ſtās: orōne facta excla/
mauit dicēs. Adoleſcēs i noīe ieſu xp̄i naza/
reni crucifixi ſurge. Et ſtatī viuus ſurrexit
ꝛ ambulauit. Cū āt populus vellet Simo/
nē lapidare. ait petrus. Satis ē illi ad penā
ꝙ ſe in ſuiſ artibus agnoſcit ſupatū. Magr̄
āt nr̄ nos docuit: vt ꝓ malis bona reddamꝰ.
dixit āt ſimō. Scitote vos petre ꝛ paule: nō
vobis cōtigit qđ cupitis: vt martyrio vos di
gner coronare. Qui rñderūt. Adueñiat nob
qđ cupimus: tibi aūt nūq̄ꝫ bn̄ ſit. Quecūq̄ꝫ
loqueris mētiris. Tūc ſimō: vt ait ſcūs mar
cellus iuit ad domū marcelli diſcipuli eiꝰ: li
gauitq̄ꝫ maximū canem ad oſtiū eiꝰ domus
dicēs. Nūc videbo ſi petrus q ad te venire
cōſueuit īgredi poterit. Poſt paululū venit
petrꝰ: ꝛ ſcō ſigno crucis caneꝫ ſoluit. Canis
aūt oībꝰ alijs blādus ſolū ſimonē pſeq̄bat̄.
Qui apphēdēs eū ad terrā ſubtꝰ ſe deiecit:
ꝛ eū ſtrāgulare volebat. Accurrēs aūt pe/
trus cani clamauit ne ei nocēt: ꝛ canis qdeꝫ
corpꝰ eiꝰ nō leſit: ſꝫ veſtes adeo lacerauit vt
ille nudꝰ penitꝰ remaneret. Populꝰ aūt eiꝰ
ꝛ maxime pueri ſil' cū cane tādiu poſt eū cu/
currerūt: donec illū q̄ſi lupū de ciuitate fu/
garēt. Cuiꝰ opprobrij pudorē nō ferēs ꝑ an/
nū nuſq̄ꝫ cōparuit. Marcellꝰ aūt h̄ miracl'a
vidēs deinceps petro adheſit. Poſtea aūt
ſimō rediēs itex i neronis amicitiā ē receptꝰ
Simon igit̄ vt refert leo populū cōuocauit
ꝛ ſe a galileis grauit̄ offēſū ꝓhibuit: ꝛ iđ vrbē
quā tueri ſolebat ſe deſerē velle dixit: ꝛ diē
ſtatuere q̄ i celū deberet aſcēdere: qꝛ nō di/
gnabat̄ i t'ris amplius hitare. Statuto igit̄
die turrē excelſā: vel ſm̄ linū capitoliū con
ſcēdit: ꝛ inde ſe deijciens coronatꝰ lauro vo
lare cepit. Dixit aūt paulus ad petrū. Me/
um ē orare: ꝛ tuū ē īpare. Dixitq̄ꝫ nero. Ue/
rax ē h̄ hō: vos aūt ſeductores eſtis. Petrꝰ
aūt dixit ad paulū. Paule erige caput ꝛ vi/
de. Cūq̄ꝫ eleuaſſet caput ꝛ vidiſſet ſimoneꝫ
volātē dixit ad petrū. petre qd ceſſas? ꝑfice
qđ cepiſti iam. n. vocat nos dñs. tūc petrꝰ ait
Adiuro vos āgeli ſathane q eū i aera fertis
ꝑ dñꝫ nr̄m ieſū xp̄m: vt ipm āpliꝰ nō feratis
ſꝫ corruere dimittatis. Et cōtinuo dimiſſus
corruit: ꝛ cōfractis ceruicibꝰ expirauit. Au/
diēs h̄ nero talē vix ſe ꝑdidiſſe doluit. dixit
q̄ꝫ aplis. Suſpecto aio me feciſtis: ꝓpterea
malo exēplo vos ꝑdā. h̄ leo. Deditq̄ꝫ eos in
manu paulini viri clariſſimi: ꝛ paulinꝰ tradi
dit eos i cuſtodia mamertini: ſub cura mili
tum proceſſi ꝛ martiniani quos tamen mili
tes petrus ad fidē cōuertit: vñ carcerē ape
ruerūt: ꝛ eos liberos dimiſerūt. Quapp pau
linus poſt paſſionē apoſtolox ꝓceſſū ꝛ mar
tinianū acceſſiuit. Et cōpto ꝙ xp̄iani eſſent
capite ceſi ſunt. Rogabāt ergo fratres pe/
trū vt inde diſcederet: ꝛ cū diſcedere nollet
tandē victꝰ ꝑcibꝰ abſceſſit. ꝛ cū veniſſet ad
portā vt leo ꝛ linꝰ teſtant̄: ad locū vbi nunc
dr̄ ſācta maria ad paſſus: vidit xp̄m ſibi oc
currētē. ꝛ ait. Dñe quo vadis? Qui reſpōdit
Uenio romā itex crucifigi. Cui petrꝰ. Dñe
itex crucifigeris? cui dñs. Etiā. petrꝰ ꝟo ait
Ergo dñe reuertar vt tecū crucifigar. His
dictis dñs vidēte petro ꝛ lachrymāte in ce/
lum aſcēdit. Qđ dum de ſua paſſione dictū
itelligeret rediit. Cūq̄ꝫ hoc frībꝰ retuliſſet a
miniſtris neronis capitur: ꝛ ꝑfecto agrippe
ꝑñtat̄. Factaq̄ꝫ ē eiꝰ facies ſic' ſol: vt ait linꝰ
cui dixit. Tu ne es ille q i plebibꝰ ꝛ mlierCu/
lis quas a thoro virorū ſeparas gloriaris?
Quē apoſtolus icrepās dicebat ſe in cruce
dñi gloriari. Tūc petrꝰ tāq̄ꝫ alienigena iuſ/
ſus ē crucifigi. Paulus ꝟo qꝛ ciuꝭ erat ro/
manꝰ iuſſus ē capite trūcari. De hac aūt ſen
tētia in ipos data dicit Dionyſius i epl'a ad
Thimo. de morte pauli i h̄ ꝟba. O fr̄ mi Ti
mothee. Si vidiſſes agones cōſumationis
ipſorum defeciſſes qdē ꝑ triſtitia ꝛ dolore.
Quis non fleret illa hora qñ ꝑceptū ſētētie
egreſſū in eos ē: vt petrꝰ .ſ. crucifigeret̄: et
Paulus decollaret̄? Uidiſſes tūc turbas
gētiliū ꝛ iudeox ꝑcutiētes eos: ꝛ expuētes i
facies eox. Adueniēte igit̄ terribili tēpore
cōſumatiōis ipſox cū ſepararētur abinuiceꝫ
ligauerūt colūnas mūdi nō vtiq̄ꝫ abſq̄ꝫ fra/
trū gemitu ꝛ ploratu. tūc igt̄ Paulus Pe/
tro. Pax tecū fūdamētū eccleſiarū ꝛ paſtor
ouiū ꝛ agnox xp̄i. Petrꝰ ꝟo ait ad Paulūꝫ
Uade i pace ꝑdicator bonox mox: media/
tor ꝛ dux ſalutis iuſtox. Cū āt elōgaſſet eos
abinuicē ſecutꝰ ſū magiſtx meū. Nō. n. i eodē
loco occiderūt eos. h̄ Diony. Petrꝰ aūt: vt
Leo ꝛ Marcellus teſtant̄: dū veniſſet ad
crucē ait. Qm̄ dñs meꝰ de celo ad terrā de/
ſcendit: recta cruce ſublimatꝰ ē. Me āt quē
de terra ad celū vocare dignat̄: crux mea
caput meū i terrā debet oñdere: ꝛ pedes ad
celū dirigere. Ergo qꝛ nō ſū dignꝰ ita i cru/
ce eē: vt dñs meꝰ: crucē meā girate: ꝛ capi/
te demiſſo me crucifigite. Tūc illi crucē ꝟte

rũt: ⁊ pedes ſurſũ: manꝰ autẽ deorſũ fixe
rũt. Tunc populus furore repletꝰ volebat
nerone ⁊ ꝑfectũ occidere: ⁊ apoſtolũ libera
re: ꝗ eos rogauit: ne paſſionẽ ſuã ĩpedire de
berent. Dñs aũt vt ait Egeſippꝰ ⁊ linus ape
ruit oculos eoꝝ q ibi flebãt et viderũt ãge
los ſtãtes cũ coronis de florıbꝰ roſaꝝ et
lilioꝝ: et petrũ ĩ cruce ſtãtẽ cũ eis et librum
a xp̃o accipiẽtẽ et ea verba q̃ loq̃batur ibi
legentẽ. Tũc Petrus vt teſtatur idẽ Ege
ſippus de cruce dicere cepit. Te dñe imi
tari optaui: ſed rectus crucifigi nõ vſurpa
ui. Tu ſemper rectus: excelſus ⁊ altus: nos
p̃mi hoĩs filij q caput ſuũ demerſit ĩ terrã:
cuiꝰ lapſũ ſignificat ſpecies generatiõis hu
mane. Sic. n. naſcimur vt ꝓni ĩ terrã videa
mur effũdi. mutata quoq; cõditio ẽ vt ħ pu
tet mundus dextrũ qđ cõſtat eẽ ſiniſtꝝ. Tu
dñe mihi oĩa es totũ qđ es: tu mihi totũ ⁊ ni
hil aliđ niſi tu ſolus. Grãs tibi ago ſpũ toto
q̃ viuo: quo te ĩtelligo: quo ĩterpello vbi alie
due rõnes tã gũt: q̃re rectus noluit crucifi
gi. Uidẽſq; petrus ꝙ fideles gloriã ſuam vi
diſſent grãs agẽs: fideles đo cõmẽdãs ſpm̃
emiſit. Tũc Marcellus ⁊ apuleus frẽs di
ſcipuli eius eum de cruce depoſuerunt: ⁊ di
uerſis condientes aromatıbꝰ ſepelierunt.
Iſidorus in libro de ortu ⁊ obitu ſanctorum
ſic ait. Petrus poſtq; anthiocenam funda
uit eccleſiam ſub claudio Ceſare contra ſi
monem magnum romam pergit: ibiq; predi
cans euangeliũ. 25. annis eiuſdẽ vrbis pon
tificatũ tenuit. Trigeſimo ãt ſexto anno a
paſſione dñi. a Nerone deorſũ: vt ipſe vo
luit crucifixus. ħ Iſidorus. In ipſo aũt die
Petrꝰ ⁊ paulus Dionyſio apparuerũt ſecũ
dũ ꝙ ipſe ait ĩ p̃dicta epiſtola in hec verba.
Attẽde miraculũ vide ꝓdigiũ frĩ mi thimo
thee diei victimationis ipſoꝝ. Nã p̃ſto fui
in tẽpore ſeparationis ipſoꝝ. Poſt mortem
ãt illoꝝ vidi eos ĩuicẽ manu ad manũ ĩtran
tes portas vrbis ⁊ indutos veſte luminis et
coronis claritatis ⁊ lucis ornatos. ħ Diony.
Nero ãt ĩpunitus nõ exiuit: ſup ħ ſcelere ⁊
alijs que cõmiſit. nã manu ꝓpria ſe peremit
Quoꝝ ſceleꝝ ħ aliq̃ breuiter ĩſeramꝰ cum
Seneca magr̃ ſuus: vt in quadã hiſtoria li
cet apochripha legĩ: cõdignã mercedem la
boris ſui ſperaret: iuſſit Nero ipſũ eligere
in cuiꝰ arboris ramo ſuſpendiũ affectaret
dicẽs: ꝙ hoc p̃miũ laboris ſui ab eo receptu
rus eẽt. Cũ ãt ſeneca requireret vñ ħ mortis
ſuppliciũ meruiſſꝫ acutũ gladiũ ſuper eius
verticẽ crebro vibrari fecit. Seneca ãt nu
tu capitis minanti gladio cedebat: vehem̃
ter timẽs periclitari mortis ꝑiculo. Cui Ne
ro ait. Magr̃ vt qđ nutu capitis minãti gla
dio cedis? cui Seneca r̃ndit. Nõ ſũ ⁊ iõ mor
tẽ vereor: ⁊ inuitꝰ morior. Cui nero ait. Sic
ego adhuc te metuo vt puer metuere cõſue
ui. Quare te viuente quiete nõ potero vi
uere. Dixitq; ſeneca. Si me mori neceſſe eſt
ſaltẽ mihi cõcede vt qđ voluero eligã genꝰ
mortis. Cui nero. Feſtinꝰ eligas: tãtũ mori
ne differas. Tũc Seneca balneo ĩ aqua fa
cto in vtroq; brachio ſibi minui fecit: ⁊ ſic ni
mio ſanguinis fluxu ibidẽ vitã finiuit: ⁊ ſic
quodã preſagio Seneca nomẽ habuit: q̃ſi
ſe necans q̃ quodãmodo licet coactꝰ manu
ꝓpria ſe necauit. Hic ſeneca duos frẽs ha
buiſſe legiĩ. Unꝰ fuit iuliꝰ gallio đclamator
egregiꝰ: q manu ꝓpria ſe ꝑemit. Alius mela
pater Lucani poete. Qui lucanꝰ iuſſu ne
ronis ĩciſione venaꝝ obiſſe legiĩ. Ruſus
nero nefaria mẽtis veſania ductꝰ: vt ĩ eadẽ
hiſtoria apochrifa reperiĩ matrem occidi ⁊
ſcindi iuſſit vt videret qualiter ĩ eius vtero
fouebaĩ. Phyci vero eũ de matris ꝑditio
ne arguẽtes dicebãt. Iura negãt ⁊ fas pro
hibet: vt filiꝰ matrẽ necet: q̃ ipſum cũ tanto
dolore peperit: ⁊ tanta ſollicitudine enutri
uit. Quibus nero. Faciatis me puero imp̃
gnari: poſtea parere vt q̃tus dolor matri
mee fuerit poſſim ſcire. Hanc inſuper vo
luntatem pariendi conceperat eo ꝙ per
vrbẽ trãſiens quãdã mulierẽ pariẽtẽ voci
ferãtẽ audierat. Dicũt ei. Nõ ẽ poſſibile qđ
nature cõtrariũ eſt. nec eſt ſcibile qđ rationi
nõ ẽ cõſentaneũ. dixit ergo eis nero. Niſi me
feceritis imp̃gnari ⁊ parere: oẽs vos faciã
crudeli morte interire. Tunc illi enim impo
tionantes ranã ſibi oculte ad bibẽdũ dede
runt ⁊ eam artificio ſuo in eius vẽtre excre
ſcere fecerunt. Et ſubito venter eiꝰ nature
contraria non ſuſtinens intumuit ita vt ne
ro ſe puero grauidũ exiſtimaret: faciebãtq;
ſibi ſuare dietã q̃lẽ nutriẽde rane nouerãt
cõuẽire dicẽtes ꝙ ꝑ cõceptũ talia eũ ſuare
oporteret. tãdẽ nimio dolore vexatus me
dicis ait. Accelerate tp̃s ꝑtus: q̃ languore
pariẽdi vix anhelitũ hẽo reſpirãdi. Tũc ipꝫ
ad vomitũ ĩpotionauerũt: ⁊ ranã viſu terri
bilẽ humoribꝰ ĩfectã ⁊ ſãguine edidit cruen
tatã. Reſpiciẽſq; nero partũ ſuũ ipꝫ abhor
ruit: ⁊ mirabaĩ adeo mõſtruoſũ. Dixerũt ãt
ꝙ tam deformẽ fetũ ꝓtulerit: ex eo ꝙ tp̃s
partus noluerit expectare: ⁊ ait. Fuit ne ta
lis de mr̃is egreſſus latibulis? ⁊ illi. Etiam.
Precepit ꝗ vt fetus ſuꝰ aleretĩ: ⁊ teſtudini la
pidũ ſeruãdus ĩcluderetĩ. Hec aũt ĩ chroni
cis leguntĩ: ſꝫ apochripha ſũt. Deĩde miratꝰ
q̃lis ⁊ quãta fuerit ſuccẽſio troie romã ꝑ ſe
ptẽ dies ⁊ noctes ſuccẽdi fecit. Qđ ex altiſ
ſima turri ꝓſpectãs: ĩctatuſq; flãme pl'chri
tudine turgido hitu heliadã đcãtabat. Hic
ſic hr̃ ĩ chronicis: retibꝰ aureis piſcabaĩ: can
tibus ĩtẽdebat: ita vt oẽs citharĩſtas ⁊ tragi
cos ſuparet. virũ ĩ vxorẽ duxit. Ipſe a viro
vt vxor acceptꝰ ẽ: vt ait oroſiꝰ. Romani ꝟo
eius veſaniã vlterius nõ ferẽtes: ĩ eũ ĩpetũ
fecerũt: ⁊ vſq; extra ciuitatem ꝑſecuti ſũt.
Qui vidẽs ꝙ euadere nõ poſſet fuſtẽ dẽtiũ
morſibꝰ exacuit: ⁊ ſe ꝑ mediũ palo trãſfixit:
⁊ tali morte vitã finiuit. Alibi tñ legiĩ ꝙ a lu
pis deuoratꝰ ſit. Redeũtes romani ranã in
teſtudie latitãtẽ ĩuenerĩ ⁊ ipãꝫ extra ciuitatẽ
ꝓijciẽtes cõbuſſerũt. Unñ ⁊ pars illa ciuitatis
vt aliq dñt vbi latuerat rana laterañ. nomẽ
accepit. ¶ Tp̃e ſci cornelij pape greci fide
les ap̃loꝝ corpora furati eadẽ aſportabant
Sꝫ demones ĩ idolis hitãtes diuina coacti
ꝟtute clamabãt. Uiri romani ſuccurrite: q̃
dij vr̃i auferũĩ. Quapropter fidelibus ĩtel
ligẽtibus đ ap̃lis: gẽtilibꝰ ꝟo de ſuis dijs. mlĩ
titudo adunata fideliũ ⁊ ĩfideliũ ꝑſeq̃ĩ. Unñ
greci timẽtes apud catacũbas ap̃loꝝ corp̃a
ĩ puteũ ꝓiecerũt: ſꝫ a fidelibꝰ ĩde poſtmodũ
ſũt extracta. Grego. tñ ĩ regiſtro dic. ꝙ tã
ta eos vis tonitrui atq; fulguris terruit ac
diſp̃ſit: vt ea apud cathacũbas dimitterẽt:
ſꝫ cũ dubitarẽt q̃ oſſa eẽnt bĩ petri: ⁊ q̃ bea
ti pauli: orãtibꝰ fidelibꝰ ⁊ ieiunijs ĩſiſtẽtibus
de celo eis r̃nſũ ẽ. Maiora oſſa ſũt predica
toris: minora ꝟo piſcatoris. Et ſic oſſa ſe ab
ĩuicẽ ſepauerũt: ⁊ ĩ ſuis eccl'ijs q̃s q̃libet edi
ficauerant poſuerũt. Alij ꝟo dñt ꝙ ſiluẽſter
papa volens eccleſias conſecrare tam ma
gna q̃ parua in lance ſumma reuerentia
ponderauit: ⁊ medietatem in vna eccleſia
medietatẽ ĩ alia collocauit. Refert Gregꝰ.
ĩ dialogo: ꝙ ĩ eccleſia. ſ. petri vbi corpꝰ eius
requieſcit vir qdã erat agõtius noĩe magne
humilitatis ⁊ ſc̃itatis exiſtẽs. Cũ ꝟo q̃dã pu
ella paralitica ĩ eiꝰ eccleſia ꝑmanẽs manibꝰ
reperet ⁊ diſſolutis renibus corpus ꝑ terrã
traheret: diuq; a btõ petro ſanitatẽ peteret.
ei ꝑ viſionẽ aſtitit dicẽs. Uade ad agõtium
manſionariũ: ⁊ ip̃e te ſaluti reſtituet. Cepit
igiĩ illa ꝑ eccleſie loca ſe huc atq; illuc trahe
re: ⁊ q̃s eẽt agõtiꝰ ĩueſtigare: cui repẽte ob
uiã ip̃e fcũs ẽ: quẽ querebat: eiq; dixit. Pa
ſtor ⁊ nutritor nr̃ btũs petrꝰ apoſtolus ad te
me miſit: vt ab ĩfirmitate mea me liberes.
Cui ille reſpõdit. Si ab ip̃o miſſa es ſurge.
Apprehenſaq; eiꝰ manu ipſaꝫ leuauit. Illa
q; nullo languoris veſtigio remanente ple
ne ſanata fuit. In eodeꝫ quoq; liꝰ ait Greg.
ꝙ galla vrbis rome nobiliſſima puella ſima
chi cõſulis ac patricij filia marito tradita in
vnius anni ſpacio eius eſt morte viduata.
Quam dũ ad iterãdũ thalamũ etas ⁊ opes
vocarẽt: elegit magis ſpũalibus nuptijs co
pulari deo: ĩ qbꝰ a luctu ĩcipiĩ ſed ad eterna
gaudia ꝑuenĩĩ: q̃ carnalibꝰ nuptijs ſubijci:
que a letitia ſemper incipiunt: ⁊ ad fineꝫ cũ
luctu tendũt. Huic autem cum valde ignea
conſperſio corporis ineſſet ceperunt medi
ci dicere. Qu a niſi ad amplexus viri redi
ret calore nimio contra naturam barbaꝫ ha
bitura eſſet: qđ ita poſtea factuꝫ eſt. Sed il
la nihil exterius đformitatis timuit: que in
teriorem ſpeciem amauit: nec verita eſt ſi ħ
in ea fedaretur quod a celeſti ſponſo non
amaretur. Abiecto igitur ſeculari habitu
apud eccleſiam ſancti petri monaſterio ſe
dedit ibiq; multis annis in ſimplicitate ora
tionibus ⁊ elemoſynis deo ſeruiuit. Tandẽ
cancri vlcere ĩ mamilla ꝑcuſſa dũ ante eius

lectū duo cādelabra ſemꝑ lucerēt: qꝛ velut
amica lucis nō ſolū ſpūales: ſꝫ etiā corpora/
les tenebras odio habebat. Uidit būn petꝝ
apoſtolū inꝰ ipa duo cādelabra ante eius le
ctulū cōſtitiſſe. Qui ex amore ſumēs auda/
ciā exſtauit ꝛ dixit. Quid ē dñe meꝰ: dimiſ/
ſa ſunt mihi pccā mea: cui ille benigniſſimo
vultu iclinato capite annuit dicēs. Dimiſſa.
veni: ꝛ illa. Rogo vt ſoror bñdicta vēiat me
cū. ꝛ ille. Nō: ſꝫ talis veniat tecū. Jlla hab/
batiſſe idicās die ītia cū illa ꝺfūcta ē. ¶ Jn
codē iſup li. Gregoriꝰ ait. ꝙ dū pſbyꝛ qdam
magne ſcitatis ad extrema deductꝰ eēt: cuꝫ
magna leticia clamare cepit dicēs. Bñ vēi/
ant dñi mei: bñ veniāt dñi mei. Quid ad tā/
tillū huū vřm dignati eſtis venire: Uenio:
venio: grās ago: grās ago. Cūqꝫ q aſtabant
qbꝰ hec diceret iterrogarēt: ille admirando
reſpōdit. Nūqd cōueiſſe hic ſcōs apoſtolos
petꝝ ꝛ paulū nō videtis: cū ho iteꝝ vt ꝑus
repeterēt: ſcā illa aīa e carne ſoluta ē. ¶ Dubi
taꝰ aūt ab aliqbꝰ vtꝝ eadē die petrꝰ ꝛ paulꝰ
paſſi ſūt. Dixerūt. n. qdā ꝙ ea die reuoluto
āno. ſꝫ hiero. ꝛ oēs fere ſci q de h tractāt ih
cōcordāt: ꝙ ea die ꝛ anno paſſi ſūt: ſicꝰ mani/
feſte etiā habeꝰ ex epiſtola dionyſij: ꝛ ſic diꝰ
leo i quodā ſmōe: vbi ſic ait. Nō. n. ſine cau/
ſa ſcm putamꝰ: ꝙ vna die: i vno loco: vnius
tyrāni tolerauere ſniam. Jn vno die paſſi ſꝰ
vt ad chriſtū pariꝰ ꝑuenirēt. Uno loco ne al
teri roma deeſſet. Sub vno perſecutore vt
equalis crudelitas vtꝝqꝫ cōſtringeret. Di/
es ḡ ꝓ merito: locꝰ aūt ꝓ gloria: ꝑſecutor ꝺ/
cretꝰ ē ꝑ ꝟtute. hec leo. lꝫ āt eadē die ꝛ hora
paſſi ſūt: nō tñ eodē loco: ſꝫ i diuerſis. Et qꝺ
diꝰ leo ꝙ eodē loco paſſi ſunt: h diꝰ ex eo ꝙ
ābo rome paſſi fuerꝰ. de h qdā ſic ꝟſibꝰ dixit
Enſe coronaꝰ paulus: cruce petrꝰ: eodem
Sub duce: luce: loco: dux nero: roma locꝰ.
Jtem aliꝰ. Enſe ſacrat paulū par lux: dux:
vrbs: cruce petrū. Lꝫ aūt eadē die paſſi fu/
erint: ordinauit tñ Greg. vt ipa die ſpālius
fieret quo ad offm ſolēnitas petri: ꝛ i ſeqnti
die cōmemoratio pauli: tū qꝛ ea die fuit de/
dicata eccleſia ſancti petri: tū qꝛ maior ē di
gnitate: tū qꝛ prior conuerſione. tum qꝛ pri/
matum obtinuit Rome. ¶ De nomine.

Aulus interpretaꝰ os tube: vel os
eoꝝ: ſeu electū mirabile. Uel ele/
ctiōis miraculū. Uel paulus a pau
ſa. qꝺ eſt requies. Uel diciꝰ modicus latine.
Per h intelligūꝰ ſex prerogatiue quas ha/
buit. ¶ Prima ē lingua fructuoſa: qꝛ ab illi/
rico vſqꝫ hieruſalem repleuit euāgeliū: ꝛ iō
dꝰ os tube. ¶ Scđa charitas viſceroſa: qꝛ
qs iſirmaꝰ: ꝛ ego nō iſirmor ꝛc. Et ide dꝰ os
eoꝝ: os. ſ. cordis: de quo ipſe dicit. Os nřm
patet ad vos o corinthij cor nřm dilatatū eſt.
¶ Tertia ē ꝯuerſio miraculoſa: ꝛ ide dꝰ ele/
ctū mirabile: qꝛ mirabiliꝰ electꝰ ꝛ cōuerſus
fuit. ¶ Quarta ē manꝰ opoſa: ꝛ ide dꝰ ele/
ctiōis miraculū. Magnū. n. miraculū fuit
qñ elegit ſibi ꝓpis māibꝰ ſūptꝰ acqrere: ꝛ i/
ceſſāꝰ ꝑdicarꝰ. ¶ Quita fuit ꝯtēplatio dlitio
ſa: qꝛ raptꝰ ē vſqꝫ i ītiū celū ꝛ ide fuit dñi re/
qes: qꝛ i ꝯtēplatiōe exigiꝰ reqes mētis. ¶ 6ª
ē hūilitas ꝟtuoſa: ꝛ ide dꝰ modicꝰ. De h āt
noīe paulꝰ tres ſūt opiniones. Orige. vult
ꝙ ſēꝑ fuerit binoīnꝰ: ꝛ vocatꝰ ſit ſēꝑ ſaulus
ꝛ paulus. Rabanus ho vult ꝙ ante dictꝰ
ē ſaulus a ſaule rege ſuꝑbo: ſed poſt cōuer/
ſionē vocatꝰ ē paulꝰ: qſi paruulꝰ a modico ꝛ
hūili ſpū. Uñ ꝛ nomē ſuū iterꝑtādo dicebat
Ego ſū minimꝰ apoſtoloꝝ. ꝛc. Beda autem
vult ꝙ dictꝰ ē paulꝰ a Sergio paulo ꝓcō/
ſule: quē ad fidē cōuertit. Paſſiōeꝫ ſci pau/
li Linꝰ papa ꝯſcripſit. ¶ De. ſ. paulo aplo.

Aulus aplſ poſt ſui cōuerſi/
onē multas ꝑſecutio/
nes paſſus ē. Quas btūs Hilarius
breuiꝰ enumerat dicēs. Paulꝰ apoſtolus i/
philippis virgis ceditꝰ: i carcere poniꝰ: ꝛ li/
gno pedibꝰ affigiꝰ: i liſtris lapidaꝰ: i iconio ꝛ
theſſalonica ab iniqs ꝑſequiꝰ: ꝛ i epheſo fe/
ris daꝰ: i damaſco ꝑ ſportā e muro ꝺponiꝰ.
i hieruſalē ſiſtiꝰ: cediꝰ: ligaꝰ: iſidiatur: i ceſa
rea clauditꝰ: ꝛ criminatur: nauigās i italiaꝫ
periculo dirigitur: romā veniēs ſub nerone
iudicaꝰ: ꝛ occiſus finiꝰ. hec Hilariꝰ. Apoſto
latū iter gētes accepit: quēdā cōtractū in li
ſtris erexit: iuuenem qui de feneſtra cecide
rat et expirauerat ſuſcitauit: et multa alia
miracula fecit. Apud mitilenam inſulaꝫ: vi
pera manum eius inuaſit: ſed nihil eum le/

ſit: qn potius in ignē ipſam excuſſit. Dicitur
quoqꝫ ꝙ oēs q de ꝓgenie illiꝰ hois q paulūꝫ
hoſpitio ſuſcepit naſcūꝰ: a venenoſis vlla/
tenꝰ nō leduꝰ. Uñ cū pueri nati ſūt i cunis
eoꝝ ſerpētes ponūt vt ꝓbēt ſi veri eoꝝ filij
ſūt. Jnueniꝰ aūt aliqñ ꝙ paulꝰ ē minor pe/
tro: quandoqꝫ maior: quandoqꝫ equalis: ſꝫ
reuera minor dignitate: maior predicatiōe:
equalis ſanctitate. Refert haymo ꝙ paulꝰ
a pullorum cantu vſqꝫ ad quintam horaꝫ la
bori manuū iſiſtebat. Deinde ꝑdicationi va/
cabat: ita ꝙ plerūqꝫ vſqꝫ ad noctē ſmonē ꝓ
trahebat. Reſiduum vero temporis cōme
ſtioni ſomno orationi ſatis neceſſariuꝫ erat.
Dum veniſſet vero romam: cuꝫ nero nōdū
eēt i iperiū cōfirmatꝰ: ꝛ etiā audiēs ꝙ de le
ge iudeoꝝ ꝛ fide xpianoꝝ inꝰ paulum ꝛ iu/
deos qō ꝯtebaꝰ: nō multū ide curauit: ꝛ ſic
paulus quo volebat libere ibat: ꝛ libere pre/
dicabat. Hiero. quoqꝫ in liº de viris illuſtri/
bus ait: ꝙ. 25. anno a paſſione domini h eſt
neronis 2º. paulus romam vinctus mittiꝰ:
ꝛ ꝑ biēniuꝫ i libera manens cuſtodia aduer/
ſus iudeos diſputauit: deinde a nerone di/
miſſus euāgeliū i occidētis partibꝰ predica
uit. 14º. ho neronis āno eodē die ꝛ āno q cru
cifixus ē petrus capite trūcaꝰ. hec Hiero.
Eiꝰ aūt ſapiā ꝛ religio vbiqꝫ diuulgabatur.
ꝛ ab omnibus admirabilis habebaꝰ. Mul/
tos etiam de domo ceſaris ſibi in amicitiaꝫ
copulauit: ꝛ eos ad fidem chriſti conuertit.
¶ Quedā ēt ſcripta eiꝰ corā Ceſare recita/
ta ſunt: ꝛ ab oībꝰ mirabiliter cōmēdata. Se
natꝰ ēt de illo alta nō mediocriter ſentiebat
Quadā ho die dū paulus circa veſpas i q/
dā ſolario predicaret: qdā iuuenis noīe pa/
troclus pincerna neronis: ꝛ ſibi admodū di/
lectꝰ: vt paulū ꝑꝑ multitudinē cōmodiꝰ au/
diret feneſtrā aſcēdit: ꝛ paululū ibi dormitā
do decidēs expirauit. Qꝺ audiēs nero plu/
rimū de eius morte doluit: ꝛ ſtatī aliū i eius
officiū ordinauit: Paulus ho ꝑ ſpūꝫ hoc co
gnoſcēs dixit aſtātibꝰ: vt illuc irent ꝛ patro/
clū Ceſaris cariſſimū ad ſe defūctum affer
rēt. Quē allatū paulus ſuſcitauit: ꝛ ad Ce/
ſarē cū ſocijs ſuis miſit. Qui cū de morte eiꝰ
lamētareꝰ: ecce patroclus viuēs adeſſe pre

ſoribus nunciaꝰ. Audiēs nero patroclū vi/
uū quē pauloante nouerat mortuuꝫ pluri/
mū qdē expauit: ꝛ eum ad ſe igredi recuſa/
uit: ſꝫ tandē ꝑſuaſu amicoꝝ introire ꝑmiſit.
Cui nero ait. Patrocle viuis: ꝛ ille. Ceſar
viuo. ꝛ nero. Quis te fecꝰ viuere: ꝛ ille. dñs
ieſus xps oium rex ſeculoꝝ. Iratꝰ vero di/
xit. Ergo ille regnabit in ſecula: ꝛ reſoluet
oia ꝛgna mūdi: cui patroclꝰ. Etiā ceſar. tūc
nero dedit ei alapā dicēs. Ergo militas illi
regi: ꝛ ille. Utiqꝫ milito qꝛ me a mortuis ex/
citauit. Tūc qnqꝫ miniſtri iꝑatoris q ei iugi/
ter aſſiſtebāt dixerūt ei. Cur iperator percu
tis iuuenē prudentē: ꝛ ꝟaciter reſpōdenteꝫ
Nā ꝛ nos illi regi iuictiſſimo militamꝰ. Qꝺ
audiens nero eos recluſit i carcerē: vt nimi
uꝫ torqret quos āte nimis dilexerat. Tunc
omnes xpianos fecit iqri: ꝛ oēs ſine interro
gatione ꝑ tormēta varia puniri. Tūc Pau
lus vinctꝰ inter ceteros añ Neronē adductꝰ
ē. Cui nero. O hō magni regis ſeruus: mi/
hi āt victꝰ: cur milites meos mihi ſubtrahis:
ꝛ tibi recolligis: Cui paulus. Nō ſolū ꝺ tuo
angulo milites collegi: ſed etiā de orbe vni/
uerſo: quibꝰ rex noſter donat talia q nunqꝫ
deficient: ꝛ que oēm excludēt idigentiā lar
gietur. Huic ſi ſubiectus eē volueris ſaluꝰ
eris q tāte extat potētie: vt iudex oiuꝫ veni/
at: ꝛ mūdi huiꝰ figuram per ignē reſoluat:
Hec audiēs nero: ꝛ ira ſuccēſus: qꝛ figuraꝫ
mundi ꝑ ignē paulus dixerat diſſoluendaꝫ:
oēs milites xpi igne iuſſit cremari. Paulū
ho tāqꝫ maieſtatis reū capite trūcari. Tan
ta āt chriſtianoꝝ tūc occiſa ē turba: vt popu
lus romanꝰ palatiū Neronis virtute irrūpe
ret: ꝛ ſeditionē cōtra eū excitare moliēs ꝓ/
clamaret. Pone modū Ceſar: tēpera occiſi
onē vel iuſſionē. Nřates ſūt quos ꝑdis: ro/
manū tueñꝰ imꝑiū. Timēs imperator mu/
tauit edictū vt nullus xpianꝰ tangereꝰ: do/
nec imꝑator de eis plenius iudicaret. Qua/
ꝓpter paulus iteꝝ ē reductꝰ ꝛ aſpectui Ne
ronis oblatꝰ. Quē vt nero vidit vehemen/
tiſſime exclamauit. Tollite maleficū: decol
late impoſtorē: nec ſinite viuere criminatorē,
perdite ſenſuū alienatorē, auferte de ſuꝑfi
cie terre mētiū immutatorē. Ad quē paulus

ait. Nero tẽpore modico patiar: ſed viuam
eternaliter dn̄o ieſu xp̄o. Nero dixit. Aufer
tẽ ab eo caput: vt me rege ſuo fortiorẽ itel-
ligat: qui eum deuicit: ⁊ videam⁹ ſi ſemꝑ vi-
uere valeat. Cui paulus. Ut ſcias me poſt
mortẽ corporis eternaliter viuere: cū̃ mihi
caput abſciſſū̃ fuerit: viuus tibi apparebo:
⁊ tūc cognoſcere poteris: qꝛ xp̄s ẽ deus vi-
te ⁊ mortis. Et his dictis ad locū ſupplicij
ducitur. Qui cum duceretur dixerunt ei tres
milites qui eum ducebant. Dic nobis paule
Quis ẽ ille rex veſter quẽ tantum diligitis
ꝙ pro eo magis mori q̄ȝ viuere eligitis: ⁊ q̄lẽ
inde mercedem habebitis? Tunc Paulus
de regno dei ⁊ pena inferni adeo eis p̄dica
uit: ꝙ eos ad fidẽ cōuertit. Qui cum roga-
rent eum: vt libere abiret quo vellet ait.
Abſit fr̄es vt fugiā. nō. n. ſū̃ profug⁹ ſꝫ miles
xp̄i legitim⁹. Scio. n. ꝙ ꝑ hāc vitā trāſitoriā
ad vitā trāſibo eternā. Mox aūt vt fuero
decollat⁹ viri fideles rapiẽt corpus meum.
Uos āt locū̃ notate ⁊ illuc cras mane veni-
te. inuenietis. n. iuxta ſepulchꝛ meū duos
viros orātes. ſ. Titū̃ ⁊ Lucā. Quib⁹ cū̃ di-
xeritis qua d̄ cauſa vos ad eos miſi ipſi vos
baptizabūt ⁊ regni celeſtis facient cohere-
des. Qd̄ cū̃ loquerẽt: miſit nero duos mili-
tes vt viderẽt ſi adhuc eẽt occiſus. ⁊ cū̃ eos
vellet conuertere: illi dixerūt. Cū̃ mortuus
fueris ⁊ ſurrexeris: tūc credem⁹ his que di
cis. Nunc aūt cito veni quod meruiſti acci-
pe. cūq̄ȝ ad locū̃ paſſiōis ducerẽt i porta ho
ſtiẽſi cuidā matrone noīe plautille diſcipule
Pauli q̄ ſꝫ Diony. alio noīe dicebatẽ Lemo
bia qꝛ forte binomia fuit: obuiā hūit: q̄ flẽs
ſuis orōnib⁹ ſe recōmẽdare cepit. cui paul⁹.
Uale plautilla eterne ſalutis filia cōmoda
mihi velū̃ quo caput tuū̃ tegis: ⁊ ide oculos
meos ligabo: ⁊ poſtmodū̃ tibi reſtituā illud
Qd̄ dū̃ ſibi traderet irridebāt ei carnifices
dicẽtes. Quid ipoſtori iſti ⁊ mago tā p̄cioſū̃
pānū̃ tribuis: vt ipſū̃ amittas? Cū ergo ad
locū̃ paſſionis paulus veniſſet: ad orientem
v̄ſus ⁊ manib⁹ i celū̃ extẽſis: diutiſſime cū̃
lachrymis patria voce orauit: ⁊ gratias egit
Poſt hoc vale faciẽs fratrib⁹: oculos ſibi de
velo plautille ligauit: ⁊ vtrūq̄ȝ genu in terra

figens collum extendit: ⁊ ſic decollatus eſt.
moxq̄ȝ eius caput de corpore exiliens ieſus
xp̄s: qd̄ ſibi i vita tā dulce extiterat: ⁊ tā cre
bro noīauerat: hebraice clara voce inſonuit
Dicitur enim ipſū̃ i ſuis epiſtolis chriſtum vl̓
ieſum. vel vtrūq̄ȝ q̄ngentis vicib⁹ noīaſſe.
De eius autem vulnere vnda lactis vſꝫ in
veſtimẽta militis exiliuit: ⁊ poſtea ſanguis
effluxit: i aere lux immenſa emicuit: de cor
pore odor ſuauiſſim⁹ emanauit. Diony⁹ āt i
ep̄la ad Timotheū̃ de morte pauli ſic dicit.
In hora autẽ illa triſticie plena frater mi di-
lecte dicẽte carnifice paulo. Collum para:
Tunc beatus apoſtolus ſuſpexit i celū̃ mu-
niẽs frōtẽ ⁊ pectus ſuū̃ ſigno crucis ⁊ dixit.
Dn̄e mi ieſu chriſte in manus tuas cōmen-
do ſpiritū meū̃: ⁊ tūc abſq̄ȝ triſticia ⁊ cōpul-
ſione extendit collum ſuum: ⁊ ſuſcepit coro
nam. Percutiente autē carnifice ⁊ ampu-
tāte pauli caput: tūc beatiſſim⁹ i ip̄o ictu expli
cuit velū̃: ⁊ collegit ſāguinẽ ꝓpriū i velo: ⁊ li
gauit eū̃: ⁊ obuoluit: ⁊ tradidit illi femine ⁊ re
uerſo militi carnifici dixit lemobia. Ubi di-
miſiſti magiſtrū̃ meū̃ paulum? Ridit miles.
Cū̃ ſocio iacet ibi extra vrbẽ i valle pugilū̃:
⁊ velo tuo velata ẽ facies ei⁹. Ipſa autem
reſpondens ait. Ecce itrauerūt nūc petrus
⁊ paulus induti veſte p̄clara: ⁊ coronas ful-
gẽtes luce radiātes habebāt i capitib⁹ ſuis:
⁊ protulit velum ſanguine cruētatū̃: ⁊ mō-
ſtrauit eis: ꝓp qd̄ op⁹ multi crediderunt dn̄o:
⁊ xp̄iani fc̄i ſūt. hec Diony. Audiẽs Nero q̄
cōtigerāt vehementẽ extimuit: ⁊ de his oib⁹
cū̃ p̄his ⁊ amicis loq̄ cepit. Dū̃ hec inuicem
loq̄renẽ venit paulus ianuis clauſis: ⁊ ante
Ceſarem ſtans ait. Ceſar ecce paulus re-
gis eterni ⁊ inuicti miles. Uel nūc crede qꝛ
nō ſū̃ mortu⁹ ſꝫ viu⁹: ⁊ tu miſer et̄na morte
morieris: eo ꝙ ſc̄os dei iniuſte iterficis: ⁊ his
dictis diſparuit. Nero aūt ex nimio timore
velut amens effect⁹ q̄d ageret ignorabat:
⁊ ſuaſu ⁊ cōſilio amicoꝝ patroclū̃ ⁊ barna-
bā cū̃ alijs ſoluit: ⁊ quo vellent libere abire
ꝑmiſit. Illi v̄o milites. ſ. Longin⁹ magiſter
militū̃ ⁊ acceſtus ad ſepulchꝝ pauli mane
venerūt: et duos viros. ſ. titū̃ ⁊ lucā orātes
iuenerūt: ⁊ i eoꝝ medio paulū̃ ſtātẽ viderūt

Quos tit⁹ ⁊ lucas vidẽtes vehemẽter terri
ti fugere ceperūt: ⁊ paul⁹ diſparuit. Illi aūt
p⁹ eos clamātes dicebāt. Nō vt putatis vos
ꝑſeq̄mur: ſꝫ a vobis baptizari volumus: ſic
paul⁹ nob̄ dixit: quẽ mō orātẽ vobiſcū̃ vidi
mus. Hec illi audiẽtes reuerſi ſūt: ⁊ cū̃ ma-
gno gaudio eos baptizauerūt. Caput autẽ
pauli in quādā vallẽ ꝓiectū ẽ: ⁊ pre multitu
dine alioꝝ q̄ iterfecti fuerūt: ⁊ illuc ꝓiecti i-
ueniri nō potuit. Legitẽ aūt i eadẽ ep̄la Di-
onyſij: ꝙ cū̃ quadā vice fouea mundaretẽ: ⁊
caput illud pauli cū̃ alijs purgamentis ꝓie-
ctū̃ fuiſſet: q̄dā paſtor i virga ſua leuauit: ⁊
iuxta caulas ouiū̃ fixit. Uidit aūt ꝑ tres no-
ctes cōtinuas ipſe cū̃ dn̄o ſuo ſuꝑ p̄dictū̃ ca
put lucẽ ieffabilẽ refulgere. Qd̄ cū̃ ep̄o ⁊ fi
delib⁹ nūciatū̃ fuiſſet dixerūt. Uere hoc eſt
caput pauli. Egreſſus igitẽ ep̄s ⁊ vniuerſa fi
deliū̃ multitudo caput illud ſecū̃ detulerūt
⁊ i q̄dā mẽſa aurea illud deponẽtes illd̄ cor-
pori cōiūgere volebāt: q̄b⁹ p̄riarcha reſpō-
dit. Nos ſcim⁹ ꝙ multi fideles occiſi ſunt: ⁊
coꝝ capita ſūt diſꝑſa: vnde dubito illud ca-
put corpori Pauli cōiungere: ſꝫ caput hoc
ad pedes corꝑis ponam⁹: ⁊ oīpotẽtẽ domi-
nū̃ exorem⁹: vt ſi caput ſuū̃ ẽ conuertatẽ ad
corpus: ⁊ capiti cōiūgatẽ. Qd̄ cū̃ oib⁹ placu-
iſſet caput ip̄m ad pedes corporis pauli po-
ſuerūt. Et ecce cūctis orātib⁹ ⁊ ſtupẽtibus
corp⁹ ſe cōuertit: ⁊ i loco ſuo capiti ſe iūxit:
⁊ ſic oẽs deū̃ bn̄dixerunt: ⁊ hoc ẽ caput pauli
veraciter cognouerunt. hec Diony. ¶ Re-
fert Gregori⁹ turonenſis q̄ t̄pe Iuſtini iuni-
oris claruit: ꝙ q̄dā deſperās laqueū̃ ſibi pa-
rabat. Nomẽ tn̄ pauli īuocās ſemꝑ dicebat
Adiuua me ſc̄ẽ paule. Tūc affuit q̄dā vm-
bra ſqualida hortās eū̃ ac dicens. Eia bone
vir eia: q̄d agis? morā ne feceris. At ille ſẽꝑ
parās laqueum dicebat. Gratiſſime paule
adiuua me. Expedito iā laq̄o affuit alia vm
bra tāq̄ȝ hoīs dicẽs illi q̄ hominẽ hortabatẽ.
Fuge miſerrime: qꝛ paulus aduocatus ad-
uenit: tūc ſqualida vmbra euanuit: ⁊ hō ad
ſe rediẽſ ⁊ laq̄ū ꝓijciens penitẽtiā cōdignā
accepit. Greg. i regiſtro. Ex cathenis beati
pauli multa miracula demonſtrantẽ. Et dū̃
multi parū̃ q̄d ex limatura petunt aſſiſtit ſa

cerdos cum lima. Et aliquibus petẽtib⁹ ita
cōcite aliq̄d d̄ cathenis ipſis excutitẽ: vt nul-
la mora ſit. Quibuſdā v̄o petẽtib⁹ diu ꝑ ca-
thenas ipſas lima ducitẽ ⁊ tn̄ vt aliquid inde
exeat nō obtinetẽ. In eadẽ quoq̄ȝ ep̄la q̄ ſu-
pra dc̄ā ẽ btūs Diony. mortẽ pauli magiſtri
ſui pijs verbis deplorat dicẽs. Quis dabit
oculis nr̄is fōtẽ lachrymaꝝ: vt ploremꝰ die
ac nocte lumẽ eccleſiaꝝ: qd̄ extinctum ẽ?
Quis nō induet fletū̃ ⁊ gemitū̃ aut nō veſti-
etur lugubrib⁹ ⁊ mẽte attonitus non obſtu-
peſcet? Ecce eteni petrus fūdamẽtū̃ eccle-
ſiaꝝ: gl̄ia ſc̄oꝝ ap̄loꝝ a nobis receſſit: ⁊ nos
orphanos dereliq̄t. paul⁹ quoq̄ȝ gẽtiū̃ fami
liaris: cōſolator paupū̃ defecit nobis: ⁊ vlte
rius nō iuenitẽ. Qui fuit pr̄ p̄rum: doctor do
ctoꝝ: paſtor paſtoꝝ: abyſſū̃ ſapie: fiſtulā alti
ſonā predicatoꝝ v̄itatis ifatigabilẽ. Pau-
lū̃ dico nobiliſſimū̃ apoſtolū̃: hic angel⁹ ter-
reſtris ⁊ hō celeſtis: imago ⁊ ſimilitudo dei-
tatis: ⁊ ſp̄us deiformis omnes nos dereliq̄t.
Nos iḡ iopes ⁊ idignos i h̄ mūdo ɔtẽptibi-
bili ⁊ maligno igreſſus ẽ ad deū̃ ſuū̃ dn̄m ⁊
amicū. Heu fr̄ mi Thimothee dilecte ani-
me mee vbi ẽ pr̄ tuus magiſter ⁊ amator?
Unde te vlterius ſalutabit? Ecce enim or-
phanus fc̄us es ⁊ remāſiſti ſolus. Iā neq̄ȝ
ſcribet tibi ſua ſanctiſſima manu dicẽs tibi.
Fili cariſſime: veni fr̄ mi Timothee. Quid
hic accedit triſticie ⁊ tenebraꝝ ⁊ dāni: qꝛ or-
phani facti ſum⁹. Iā nō veniẽt ad te epiſto-
le ei⁹ i q̄b⁹ ſcriptū̃ ſit. Paulus modicus ſer-
uus ieſu xp̄i. Iā nō ſcribet de te vlterius ci-
uitatib⁹ dicẽs. Suſcipite filiū̃ meū̃ dilectū̃.
Cōplica frater libros prophetarum: ⁊ ſigna
ſuper eos quia neminem habemus iterpre-
tem parabolarum ⁊ paradigmatum ⁊ elo-
quiorum ipſorum. Dauid propheta plange
bat filium ſuum ⁊ dicebat. Ueh mihi fili mi
veh mihi. Ego aūt veh mi magiſter mi: ve
veh mihi. Ammō d̄fecit ⁊ ceſſauit cōcurſus
diſcipulorum tuoꝝ romā veniẽtiū̃ ⁊ querẽ-
tium nos. Iam nemo dicturus eſt: eamus ⁊
videamus doctores noſtros: ⁊ iterrogem⁹
eos qualiter nos regere oporteat eccleſias
nobis cōmiſſas: ⁊ iterpretabuntẽ nobis elo-
quia domini nr̄i ih̄u chriſti: ⁊ eloq̄a ꝓphetarū̃

Vere veh his filijs frater mi ꝙ priuati ſunt
patribꝰ ſpūalibꝰ: qbꝰ priuatꝰ ē grex. Et nobꝭ
etiā frater veh ꝗ priuati ſumꝰ magiſtris no/
ſtris ſpūalibꝰ: ꝗ collegerāt intellectū ac ſciē
tiā veteris ac noue legis: ⁊ colligauerāt in
ſuis epiſtolis. Ubi ē curſus pauli: ⁊ labor ſā/
ctoꝝ pedū eius? Ubi ē os loquens ⁊ lingua
cōſulēs: ⁊ ſpiritꝰ bn̄ placēs deo ſuo? Quis nō
ploret ⁊ vlulet? Nā qui meruerūt gloriam
⁊ honorē apd̄ deū tāq̄ malefactores tradū
tur ī mortē. Veh mihi qm̄ in illa hora itutus
ſum corpus ſāctū ſanguīe īnocēti cruētatū
Heu mihi pr̄ mi magiſter ⁊ doctor. nō qdem
reus tali morte extitiſti. Nūc ergo quo ibo
te querere gloria xp̄ianoꝝ ⁊ laus fidelium?
Quis cōticeſcere fec̄ uocē tuā fiſtula eccle
ſiaꝝ: ⁊ fiſtula altiſona: plectrū pſalterij deca
cordi? Ecce itroiſti ad dn̄z deū tuū quē de/
ſideraſti ⁊ toto affectu cōcupiſti. Hieruſalē
⁊ roma praua amicitia equales facte ſunt
ī malo: hieruſalem crucifixit dn̄z nr̄m ieſuz
xp̄z: roma vero apoſtolos eiꝰ iteremit. hie/
ruſalē huit ei quē crucifixit. roma aūt ſolen
nizādo glorificat quos iteremit. Et nūc fr̄
mi Timothee q̄s dilexiſti: ⁊ toto corde deſi/
derabas: Saul dico regē ⁊ Jonatā in vita
ſua nō ſunt ſepati: nec in morte. Et ego nō
ſuz ſeparatus a dn̄o magiſtro meo: niſi cum
ſeparauerunt nos hoīes peſſimi ⁊ iniq: ⁊ ſe/
paratio huius hore non erit ſemꝑ. Aīa eius
cognoſcit dilectos: etiā ſine hoc ꝙ ei loquā
tur ꝗ nunc ab eo elōgati ſūt. In die autem
reſurrectionis magna iactura eēt ſeparari
ab eis. hec Diony. Jo. Chryſo. in li° de laudi/
bus Pauli hūc glorioſū apoſtolū multiplici
ter cōmēdat ſic dicēs. Nihil proſus errauit
ꝗ pratū īſigne virtutū ac paradiſū ſpūalem
Pauli aīam nūcupauerit. Que aūt lingua
laudibꝰ eiꝰ iueniaꝛ̄ equalis: cū oīa q̄ ſūt ī oībꝰ
bona aīa ſua vna poſſideat: ⁊ ea cuncta ple/
ne accumulāte: nec ſoluz hoīum: ſz ēt qḋ eſt
āplꝰ angeloꝝ: nec tn̄ iccirco reticebimꝰ: ſꝫ
potiꝰ pauca dicemꝰ. Eſt. n. h̄ maximum lau
dis genꝰ cū orationis copiā ꝟtus ſuperat ⁊
magnitudo laudati: ſicq̄ vinci multo ē nobꝭ
glorioſiꝰ q̄ ſepe viciſſe. Vn̄ igiꝛ̄ opportuniꝰ
laudū eius ſumemꝰ exordium: niſi ab h̄ ipſo

ōnnū vt oſtendamꝰ eū bona oīu poſſidentez
¶ Abel obtulit ſacrificiū ⁊ īde laudatur: ſz ſi
pauli hoſtiā adducamꝰ in mediū q̄tū celū a
ꝛ̄ra ſupior apparebit: ſi qdē ſemetipz ꝑ ſingu
los dies īmolabat. Quā tn̄ hoſtiā dupliciter
offerebat: tum ī corde: tū in corpore mortifi
catione circunferēs. Nō. n. oues offerebat
aut boues ſed ſeipſum dupliciter īmolabat
Neq̄ his cōtētus fuit: ſz ēt orbē vniuerſuz
ſtuduit offerre: q terrā ac mare: greciā atq̄
barbariē: omnēq̄ ſub ſole regionē quaſi vo
litās circuiuit: ex hoībꝰ angelos faciens: qn
imo ipſos hoīes quaſi ex demonibus in an/
gelos ꝓuehens. Quid huic hoſtie repietur
equale: quā paulus gladio ſpūs ſācti īmola
uit: ⁊ ī illo altari qḋ ſuꝑ celū locatū eſt obtu/
lit? Sed abel dolo germani ꝑcuſſus occu
buit? Paulus ꝟo ab eis iterfectus ē q̄s ab
īnumeris malis cupiebat eruere. Vix aūtē
eiꝰ īnumeras tibi oſtēdi mortes: tot vtiq̄ q̄t
ēt dies vixit. ¶ Noe ſe tn̄ ī arca legiꝛ̄ ſuaſ/
ſe cū liberis. Hic aūt multo ſeuiore iundan
te diluuio: nō arcā coaptādo a cōpaginibus
tabulaꝝ: ſed epiſtolas cōponēdo ꝓ tabulis
vniuerſuz orbē ꝑiclitātē ex medijs fluctibꝰ
liberauit. Hec aūt arca nō vno loco circun/
ferꝛ̄ q̄ orbis terminos cōprehēdit: nec bitu/
mine ac pice ſz ſpū ſācto eiꝰ tabule ſunt per/
uncte: Hec ſuſcipiēs pene irrōnabilibꝰ aīa/
libꝰ ſtultiores imitatores efficit angelorum
Hinc quoq̄ illā vincit arcā: qꝛ illa coruū re/
cipiēs coruū rurſum emiſit: ⁊ iclūdēs lupuz
feritatē eius mutare nō potuit. hic vero ac/
cipitres miluoſq̄ ſuſcipiēs fecit colūbas: ⁊
excludēs oēm feritatē māſuetudinē ſpūs i/
troduxit. ¶ Abrahā miraꝛ̄ oēs: qꝛ ad dn̄i pre
ceptū patriā atq̄ cognatos reliqt. Sz quō
paulo poſſit equari: q nō tātūmodo pr̄iam
vel cognatos: ſz ipſum quoq̄ mūdū reliqt
Imo ēt celū ⁊ celū celi. Et hec oīa xp̄z ſuſci/
piēdo deſpexit: vnū ꝓ cunctis: iſtud ſolum
ideſt xp̄i charitatē regrēs: neq̄ pn̄tia inquit
neq̄ futura neq̄ altitudo ⁊c̄. Sz Abraam
in periculū ſe tradēs hoſtibus filium fra/
tris eripuit. At paulus vniuerſum orbem
vt de ipſa diaboli extraheret manu innu/
merabilia picula ſuſtinuit. propꝛijſq̄ mor/

tibus maximam ſecuritatē alijs cōparauit.
Filiū quoq̄ abrahā voluit īmolare. Paulꝰ
ꝟo ſemetipſū millies īmolauit. ¶ In Jaac
patientiam aliq admiranꝛ̄: quō puteos a ſe
factos obſtrui patiebaꝛ̄. At paulus nō pu/
teos cernēs lapidibꝰ obrutos: ſed proꝑum
corpus nō ſolū ſicut ille cedebat: ſz eos ēt a
qbus patiebaꝛ̄ in celum ſtudebat euehere.
Quanto. n. ampliꝰ obruebaꝛ̄ iſte fons: tāto
magis erūpebat: ac pluries a ſe effundēdo
fluuios manabat. ¶ De longanimitate at/
q̄ patiētia iacob ſcriptura miratur: Et que
naz illa ē adamantina aīa que pauli patien/
tiā poſſit imitari? Neq̄. n. ſeptē annoꝝ. ſed
totiꝰ vite ſeruitiū ꝓ ſponſa ꝑtulit chriſti: non
aduſtus ſolū eſtu diei ⁊ noctis gelu: ſed tēta
tiones mille perpetēs: ⁊ nūc quidē verberi/
bus: nūc vero lapidibꝰ ſciſſus atq̄ colliſus
⁊ iter certamina vbiq̄ ꝓſiliēs captas oues
ex diaboli faucibꝰ abſtrahebat. Sz Joſeph
pudicitie ꝟtute decoratꝰ ē. Et ego vereor
ne iam ridiculū ſit hic etiā paulū laudare: q
ſemetipſū crucifigēs nō ſolū humanoꝝ cor
porū pulchritudines: ſed oīa ēt q̄ videnꝛ̄ re
bus clara ac decora cernebat: quēadmodū
nos fauillā cinerēq̄ conſpicimus: qui quaſi
mortuꝰ ꝓſus ad mortuū īmobilis ꝑmane/
bat. ¶ Stupent Job omnes homines. eſt. n.
athleta mirabilis. At paulus nō mēſibꝰ tan
tū: ſz annis pluribꝰ in agone ꝑdurās tā cla/
rus emicuit: nō teſte gleba ſaniem carnis ra
dēs: ſed ī ipſius itelligibile os leonis frequē
ter incurrēs: ⁊ pugnās aduerſus tētatioēs
innumeraſ oī erat lapide tolerabilior. Qui
nō a tribꝰ ⁊ q̄tuor amicis: ſz a cūctis infideli/
bus a frībꝰ ēt opprobria ſuſtinebat: cōſputa
tus ab oībꝰ maledictꝰ. Et illi erat magna ho
ſpitalis ⁊ cura pauperū. Sz quā ille curam
īpēdebat carne debilibꝰ hāc iſte aīs morbi/
dis exhibebat. Illiꝰ oī aduenieti apiebaꝛ̄ do
mꝰ: huiꝰ ꝟo aīa vniuerſo patebat orbi. Et il
le qdē cū oues ⁊ boues haberet innumeros
erat in paupes liberalis. Hic vero nihil āpli
us corpore ſuo poſſidēs de h̄ ſufficienꝛ̄ indi/
gētibꝰ miniſtrabat. Qḋ alicubi cōmemorās
neceſſitatibꝰ inqt meis ⁊ his q mecū erāt mi
niſtrauerunt manꝰ iſte. Sz ēt vermes atq̄

vulnera ſceuos ſcō Job īferebāt dolores.
Sed ſi Pauli verbera famē cathenaſq̄ ſeu
picula conſideres: q̄ a domeſticis: ab extra/
neis: a cetero patiebaꝛ̄ orbe: ſollicitudinem
quā ipſe ꝓ eccleſijs: vſtionē quā ꝓ ſcādaliza
tis ſingulis ꝑferebat: videbis ꝙ oī erat ſaxo
durior aīa illa: ⁊ ferrū atq̄ adamātē firmita
te ſuperabat. Que. n. ille corpore hec mēte
Paulus ſuſtinuit: quem oī verme moleſtior
de ſingulis qbuſdā latētibꝰ meſtitia cōſume
bat. Vn̄ ⁊ iuges ex eo fōtes lachrymaꝝ non
diebꝰ ſolū: ſed ēt noctibꝰ effluebant: omniq̄
muliere parturiēti vehemētiꝰ affligebaꝛ̄ in
ſingulis: ꝑꝑ qḋ ēt dicebat. Filioli mei quos
iterū parturio. ¶ Moyſes ꝓ iudeoꝝ ſalute
deleri elegit de libro. Moyſes itaq̄ ſe cum
ceteris obtulit ꝑire. Paulus ꝓ ceteris. Nō
. n. cū pereūtibꝰ perire voluit: ſed vt alij ſal/
uarentur ipſe de glorie eternitate decidere
Et qdē ille pharaoni: h̄ diabolo quotidie re
pugnabat. Ille ꝓ vna gēte: iſte ꝓ vniuerſo
orbe certauit: nō ſudore ſed ſāguine. ¶ Joā
nes in cibū locuſtas ⁊ mel ſilueſtre ſumebat
ſz paulus ita ī medio mūdi ſtrepitu quemad
modū ille ī heremo gete verſatꝰ ē: nō qdem
paſtus locuſtis aut melle ſilueſtri: multo āt
victu viliore his cōtētꝰ ē: ac neceſſario qdē
indulgēs cibo feruēti ſtudio ꝑdicādi. Verū
illiꝰ aduerſus herodiadem apparuit magna
conſtātia: ⁊ iſte nō vnū aut duos aut tres: ſz
īnumeros: ⁊ ſimili poſitos poteſtate corripu
it: imo lōge illos ſeuiores tyrānos. ¶ Reſtat
vt paulū iam angelis cōparemꝰ: ī quibꝰ ma
gnificū ꝑdicamꝰ: qꝛ cū oī cura deo obediūt
qḋ Dauid admirādo dicebat. Potētes vir/
tute faciētes verbū eiꝰ ⁊c̄. Quid vero aliud
ꝓpheta ī āgelis miraꝛ̄? Qui facit iqt ange/
los ſuos ſpūſ ⁊ miſtros ſuos ignē vrētē. Sz
hoc ī Paulo poſſumꝰ iuenire: q velut ignis
ac ſpūs totū terrarū ꝑcurrit orbē: ꝑcurrēdo
purgauit. Sz nō celū iſte ſortitꝰ ē. Et hoc ē
oīno mirabile: qꝛ talis cōuerſabatur in celis
mortali adhuc carne circūdatꝰ. Quanta er/
go nos condemnatione digni ſumꝰ cū vno
homine bona in ſe oīa congregāte: nec mini
mā quidē partē illoꝝ ſtudemus imitari. Nō
. n. aliā ē ſortitꝰ naturā: nec diſſimilē nactus

animā: nec alterum habitās mūdū: ſed ea/
dem terra eadēꝗ regione ſub eiſdē ăt legi/
bus nutritus ⁊ moꝛib⁹ cunctos q nunc hoi/
nes ſunt vel fuerūt animi v̄tute tranſcēdit
Nec vero i illo hoc ſolū mirabile eſt: ꝙ pꝛe
abūdantia deuotiōis quodāmodo nō ſēſit
dolores ꝓ v̄tute ſuſceptos: ſed ꝙ virtutez
ipſā ꝓ mercede pēſauit. Nā nos q̄dē ꝓpter
eā nec ꝓpoſita mercede certam⁹: quā ille cō
plectēs ēt ſine p̄mio diligebat: cuncta illa q̄
aſperitate ſui videnť īpedire v̄tutē cū oi mā
ſuetudie ꝑperiēs: q̄tidie celſioꝛ: q̄tidie aſſur
gebat ardētioꝛ: ⁊ itentatis ſibi ꝑiculis noua
ſemꝑ alacritate pugnabat. Qui cū ſibi moꝛ
tē iam imminētē videret: ad coīonē delectati
onēꝗ gaudij alios ꝓuocabat dicēs. Gaude
te ⁊ cōgratulamini mihi. Jtaꝗ ad confuſio
nem ⁊ iniurias quas ob p̄dicādi ſtudiū ſuſti/
nebat: magis q̄ ad honoꝝ oblectamēta ꝓ/
perabat: moꝛtis potius q̄ vite deſideriū ap/
petēs: paupꝑtatis q̄ opulētie: ⁊ multo āplius
laboꝛes q̄ alij regem poſt laboꝛē: ac mero/
rem magis eligēs q̄ alij voluptatē: ſtudioſi
us pro inimicis ⁊ fructuoſius oꝛās q̄ alij ad/
uerſus inimi os. Unū illi foꝛmidandū erat
atꝗ metuēdū offenſa nimiꝝ dei: nec deſide
rabile aliud erat niſi placere deo ſemꝑ. Nō
dico autē ꝙ nihil pꝛeſentiū deſiderabat: ſꝫ
nec aliq̄d futuroꝝ. Nō eni mihi dicas mer/
cedes ⁊ igentes exercitus pecunias: ꝓuinci
as: poteſtates. hec. n. nec quaſi aranearū zi
la reputauit: ſꝫ ea q̄ ꝓmittunť i celis: ⁊ tunc
eius ardentē in xp̄o amorem videbis. Hic
ſiq̄dē ꝓ eius amoꝛe nō angeloꝝ: nō archan/
geloꝝ dignitatē: nec q̄cꝗ hōꝝ ſimile ꝯcupi/
uit. Qd̄. n. erat maius oib⁹ xp̄i amoꝛe frue/
bať: cū hoc beatioꝛē cunctis ſe putabat. ſine
hoc aūt neꝗ dominationū neꝗ p̄ncipatuū
ſoci⁹ eē cupiebat: ſꝫ cū hac dilectiōe magis
eē vel extrem⁹: imo etiā ex numero penulti
moꝝ q̄ ſinē hac iter ſūmos honoꝛ ſublimis. H
. n. erat illi maximū ac ſingulare toꝛmētū ab
hac charitate diſcedere. hoc illi erat geben/
na: h ſola pena. h īfinita ⁊ intolerāda ſuppli/
cia: ſed ꝑfrui charitate xp̄i. hoc illi vita h mū
dus: hoc regnū: hec ꝓmiſſio: hec bona vide/
banť innumera. Sic deſpiciebat vniuerſa q̄
tinem⁹: vt ſolet herba iam putrefacta con

temni. Tyrānos vero ac populos ſpirantes
furoꝛē velut quoſdā eſſe culices eſtimabat
Moꝛtē vero ac cruciatus ⁊ mille ſupplicia
quaſi ludū putabat eē pueroꝝ: dūmodo ꝓ
xp̄o aliq̄d ſuſtineret. Decoꝛabať. n. vinct⁹ ca
thena magisꝗ diademate coꝛonat⁹. Etenī3
coartatus carcere habitabat i celo: ac libēti
us v̄bera recipiebat ⁊ vulnera q̄ alij brauia
diripiāt: ⁊ doloꝛes nō min⁹ q̄ p̄mia dilige/
bat: cum ipſos vtiꝗ doloꝛes loco duceret
p̄mioꝝ. Pꝛopťea ipſos ēt grāz noīabat. qm̄
q̄ nob ſūt cauſa triſticie. h illi maximā parie/
bāt voluptatē. Meroꝛe q̄ maximo vreba/
tur ꝑꝑ qd̄ ⁊ dicebat. Quis ſcādalizať ⁊ ego
n̄ vroꝛ? ēt ſi meroꝛi dicat q̄s ieſſe aliquā vo
luptatem. Multi. n. q filioꝝ moꝛtibus vul/
neranť aliq̄d cōſolatiōis accipiūt cū ſuis fle
tibus reliquunť: magisꝗ dolēt cum dolere
ꝓhibēť. Sic ⁊ paulus nocte ac die cōſolati
onē accipiebat ex lachꝛymis. Nullus q̄ppe
tāto affectu mala ꝓꝑa: q̄to ille deflebat ali
ena. Quēadmodū. n. illū opinaris afflictū
cū ꝑditionē ďfleret pctōꝝ q vt illi ſalui fie/
rēt a celoꝝ gl'ia cupiebat aiaz excludi. Nā
n̄ ſaluari illos multo acerbi⁹ eſtimabat q̄ ſe
metip̄z ꝑire. huic q cuiuā reꝝ poterit q̄s com
parare? Cui ferro? cui adamāti? quidnā ali
q̄s illā appellet aiā aureā vel magis adamā
tinā? Nā ⁊ oi erat adamāte foꝛtioꝛ: auro gē
misꝗ p̄cioſioꝛ: ⁊ alterā q̄dē miſicoꝛdiā firmi
tate: alťaz ſupabat p̄cioſitate. Cui igiť reib⁹
ab aliq̄ aia ꝯpareť? Eaꝝ q̄dē q̄ ſūt oino nul
li: ꝙ ſi vel auro adamātis foꝛtitudo: vl' ada
mātī honoꝛ dareť auri: tūc foꝛte aliquo mō
ꝯparatio ei⁹ pauli poſſ3 ale ꝯuenire. Sz q̄d
ego adamantem ⁊ auꝝ ad ſimilitudinez ad/
duco pauli? Mundum ſi ex diuerſo appen
das omnē: ⁊ tunc videbis aperte pauli iner
gere pondus examinis. Mundo igitur ⁊
omnib⁹ que in mundo ſūt paulum dicimus
digniorem. ſi igitur mundus eo dignus non
eſt ſed foꝛte vel celum: ſed iſtud quoꝗ inue
niť iferi⁹. ſi. n. n̄ ſolū celū: ſꝫ etiam q̄ habenť
i celis d̄i poſtpoſuit charitati: quō nō magis
dominus. qui tāto eſt benignioꝛ paulo q̄to
maliciā bonitas antecellit: innumeris celis
eū iudicāt digniorez? Nō. n. nos tm̄ dilexit
de⁹ q̄tū a nobis ipſe diligitur: ſꝫ tāto eſſu

ſi⁹ q̄to nec ſermo ſuffic̄ explicare. Jn para/
diſū q̄z hūc d̄us rapuit ⁊ i celum tertiū ſub/
leuauit. Nec imerito ſiquidē paulus in ter/
ra gradiēs ſic ſe gerebat i cūctis quaſi ange
loꝝ ſocietate frueret. Nā viſibili adhuc coꝛ
poꝛi colligat⁹ illoꝝ ꝑfectione gaudebat: tan
tisꝗ fragilitatib⁹ ſubdit⁹: i nullo iferioꝛ ſup/
nis virtutib⁹ apparere certabat. Nā ⁊ tāꝗ
pēnat⁹ totū docēdo ꝑuolauit oꝛbē: ⁊ velut
icoꝛpoꝛeus laboꝛes ꝑiculaꝗ cōtēpſit: ⁊ q̄ſi
iā celū poſſidēs cūcta ꝓſus terrena deſpe
xit: ⁊ tāꝗ cū ipis iā icoꝛpoꝛeis virtutib⁹ de/
gēs iugi mētis itētione vigilauit: ⁊ āgelia q̄/
dē ſepe diuerſarū gentiū cura cōmiſſa ē: ſꝫ
nullus illoꝝ ita creditū ſibi populū guber/
nauit: vt paulus vniuerſū oꝛbē. Sic ăt ali/
q̄s idulgētiſſim⁹ pr̄ afficiť erga filiū freneſi
cōpꝛehēſū cui⁹ q̄to magis cōuitijs ictibuſꝗ
pulſať tāto ei⁹ poti⁹ miſereť ⁊ ďflet: ita pau
lus iſtis a q̄b⁹ affligebať maioꝛa adhibebat
fomēta pietatis. Nāꝗ ſepe ꝓ illis q eū q̄n/
quies v̄berauerāt: ⁊ ei⁹ ſāguinē ſitiebāt la/
chꝛymabať ⁊ vehemēter dolebat: ⁊ pro eis
oꝛabat dicēs. Fr̄es igr̄ volūtas q̄dē coꝛdis
mei ⁊c̄. Uehemēter quoꝗ moꝛdebať ac pe/
nit⁹ diſſecabať: cū eos pereūtes videret. vt
. n. miſſū i ignē ferrū totū ꝑfecto ignis effi/
citur: ſic paulus charitate ſuccēſus effectus ē
tot⁹ charitas. Qui q̄ſi cois toti⁹ mūdi eēt pr̄
ita in amoꝛe vl' actiōe hoīu3 ⁊ ipſos eoꝝ imi
tabať parētes: imo cūctos non carnales ve
rū ēt ſpirituales pr̄es ſollicitudine ac pieta/
te ſupabat. Oēz. n. ꝓſus hoīe3 deo exhibe
re cupiebat: quaſi eū vniuerſū mūdū ipe ge
nuiſſ3: ſic oēs i dei regno feſtinabat iducere
coꝛpus ⁊ aia3 ꝓ his quos diligebat ipēdēs
Hō iſte ignobilis ⁊ circūferari⁹ q artē exer
cebat i pellib⁹: tāta v̄tute ꝓgreſſus ē: vt vix
trigita ānoꝝ ſpacio: ⁊ romanos ⁊ ꝑſas: ⁊ par
thos: ⁊ medoſ: idos: ⁊ ſcithaſ: ethyopes: ⁊ ſo
romathas: atꝗ ſarracenos: ⁊ oē ꝓſus ho/
minū gen⁹ ſub iugo mitteret v̄itatis: ⁊ ſic̄ i
ſtipulas aut fenū ignis immiſſus: ſic oia demo
nū opa ꝯſūpſit. Pauli. n. iſonāte ligua: ⁊ oi
igne vehemēti⁹ irruēte cedebāt oia atꝗ fu
giebant: ⁊ demonū cult⁹ ⁊ tyrānoꝝ mine: ⁊
domeſticoꝝ iſidie. Magis ăt ſic̄ radijs ſol'
oꝛiētib⁹ ⁊ tenebꝛe fugāť: ⁊ adulteri ac fures

foueis cōdūť ⁊ latrones recedūt: ⁊ homici/
de ad ātra fugiūt. oiaꝗ lucida efficiūť: ⁊ cle
ra deſuꝑ illuſtrātib⁹ radijs: ſic vbiꝗ euange
liū diſſemināte paulo fugabať erroꝛ: ⁊ veri
tas remicabat. Adulteria ⁊ alia dictu feda
defecerūt atꝗ cōſūpta ſūt iſto ignis vapo/
re paleaꝝ vice peſtes. Clara v̄o iter hec ve
ritatis flāma ſurgebat reſplēdēs ⁊ vſꝗ ad
celi ſublimitatē cōſcēdēs: ab his potiſſimu3
ſubleuata. q eā opp̄mere videbāť: nec ꝑicu
la aut iper⁹ ꝓceſſū ei⁹ ipedire potuerť. Erro
ris v̄o tal' ē cōditio ꝙ nullo ſibi obſiſtēte con
ſeneſcit ac defluit. Tal' ăt e diuerſo v̄itatis
ſtat⁹ ē ꝙ mltis ipugnātib⁹ ſuſcitať ⁊ creſcit
Qm̄ igiť ita genus nr̄m nobilitau it ei ſiles
ſtudeam⁹ iueniri. Neꝗ ipoſſibile iſtud pute
muſ: qm̄ tale illi q̄le nob coꝛp⁹ fuit: tal' aia ta
les cibi. Jdē illū teꝗ foꝛmauit: ⁊ quēadmo/
dū illi⁹ ita ē de⁹ tu⁹. Uis dei dona i paulo co
gnoſcere? Ueſtimēta ei⁹ terroꝛ demonibus
erāt. Hec v̄o āpli⁹ admirāda: qꝛ paulus nec
cū i ꝑicula irrueret temeritatis argui poťat
nec cū ꝑicula fugeret timiditatis. Amabat
. n. ꝑſētē vitā ob lucrū docēdi. Et rurſus eā
valde deſpiciebat ob ꝑhiaz ad quā illū mū/
di cōtēpt⁹ euexerat. Deniꝗ cū videris pau
lū ꝑicula fugiētē nō min⁹ admireris q̄tū ſe
ꝑicul' gaudet opponere. Ut. n. h foꝛtitudis
ita illud ē ſapiētie. Et cū videris illū ď ſeipo
aliq̄ ſonātē: ſimiliť admireris ac ſi videres il
lū ſemetip̄z deſpicere. Ut. n. illud hūilitatis
ē: ita iſtud magnanimitatis. Magis. n. me/
rebať loquēdo de ſe q̄ tacēdo laudari: qm̄
niſi feciſſ3 iſtud culpabilioꝛ illis eēt q ſeipos
ipoꝛtune laudare didicerūt. Niſi. n. gl'iatus
fuiſſet creditos ſibi oēs ꝑdidiſſet: qꝛ dum ſe
humiliaſſet eos exulaſſ3. Amplius tūc pau
lus placuit gloꝛiādo: q̄ alter laudes ꝓpꝛi/
as occultando. Nec tantum q̄ſꝗ pꝛofuit cū
ſua merita celaret: q̄ iſte cum pꝛoderet. Eſt
autem grande malū de ſeipo grande aliq̄d
dicere atꝗ mirabile: extremeꝗ dementie
eſt nulla imminente neceſſitate rerum vio/
lenta pꝛoꝛſus laudibus velle decoꝛari: non
hec ſecundum deum loqui iudiciū ē: ſꝫ poti
tis inſanie ē. Hoc. n. oēm mercedē euacuat
laboꝛibus ſudoꝛibuſꝗ queſitā. Et. n. altius
de ſe efferre ſermonē glorioſi ē: ⁊ iſolētis ſe/

ſecꝫ iactātis. Dicere aūt illa q̄ pn̄ti cauſe tā/
tūmodo neceſſaria ſūt: fructū amātis ⁊ mul
toꝝ remedia cogitātis: ſicut ⁊ fecͭ paul⁹ q dū
a pſeudo capeꝛ i laudes ſuas ire ꝯpulſus ē:
maxime q̄ dignitatē ſuā oñderēt. Plᵃ autē
⁊ maiora celauit. Uentū igr ad viſionē ⁊ re/
uelatiōes dei pco ⁊c. Tāta paul⁹ tātaqꝫ cre
bra cū dō bn̄s colloq̄a q̄ta nec ꝓphaꝝ nec
apl̄oꝝ vllus būit p ea ip̄e humilioꝛ reddeba
tur. Uiſus eſt plagas metuere: vt diſceres:
q꞉ cū ſm naturā vn⁹ erat ex plurib⁹ p volū/
tatē nō ſolū ſupꝛa multos hoīes: verū etiaꝫ
ex āgelis erat. Necꝫ ṽo metuere plagas re
prehēſione dignū: ſꝫ plagaꝝ metu aliqd idi/
gnū pietate cōmittere. Hoc ipſo.n. quo pla/
gas timet q i certamine nō vicit̄ admirabili/
oꝛ oñdit̄: q̄ ille q ñ timet: ſic nec merere cul/
pabile ē: ſꝫ p merorem dicere: aut facere ali
qd eoꝝ q̄ diſplicēt deo. Hic q̄lis fueīt paul⁹
oñdit̄: q꞉ i tali natura viuens potuit quodā/
modo ſupꝛa naturaꝫ: ꝙ ſi mortē timuit: nec
ip̄am q̄dē recuſabat: nō.n. naturā hr̄e ifirmi
tatib⁹ ſubditā: ſꝫ hūire ifirmitatib⁹ crimino/
ſū ē: vt merito ille mirabilis hēat̄ q ibecillita
tē nature volūtatis virtute ſupauit: ꝙ ſi ioā
nē q dicebat̄ marc⁹ a conſortio ſepauit: hec
itaqꝫ rectiſſime p p̄dicatiōis officiū effecit ſi
quidē q iſtō ſuſcipit offm̄: nō oꝫ eē mollē aut
reſolutū: ſꝫ fortē ⁊ p cūcta robuſtū: necꝫ.n.
aliqs dꝫ attingere pclarib⁹ muneris fūctio/
nē: niſi pat⁹ ſit aiaꝫ millies tradere i mortꝫ
atqꝫ diſcrimina. q.n. nō tali aio ē, multos ali/
os ſuo pdet exēplo: magiſqꝫ vtile ē ſi q eſcat
ſibiqꝫ tm̄ vacet. Nō ita gubernatorē: nō ad
beſtias dimicātē: nō ludo gladiatorio deſti/
natū: nō quēpiā ſic ad diſcrimina atqꝫ mor/
tes patā aiaꝫ oꝫ hr̄e: vt eū q offm̄ ſuſcepit p̄/
dicādi. Nā ⁊ picula ꝓfecto maiora ⁊ aduer/
ſarij ſeuioꝛes: nec vſqꝫ ꝓrſus ſimili cōditiōe
certat̄. Celū nāqꝫ i pmio i ſupplicio gehēna
ꝓponit̄. Si ṽo aliq̄ iter eos cōmotio fcā eſt
noli h̄ delictū putare. Nō.n. cōmoueri ma/
lū ē ſꝫ irrationabilit̄ nulloqꝫ iuſto flagitante
negocio cōmoueri malū ē. Hūc.n. affectum
ꝓuidus nobis creatoꝛ iſeruit: vt dormiētes
aīas atqꝫ reſolutas ab iertia atqꝫ ꝯſidia ſu/
ſcitaret. Quaſi.n. gladio aciē ita mēti noſtre
ire acumen impoſuit: vt cū oportet vtamur.
Benignitas aūt nō ſēp bona ē: ſꝫ cū illā tp̄s
efflagitat. Qn̄ ṽo id nō adeſt: etiā illa vicio/
ſa ē. Ita ⁊ paulus ſepe h̄ vſus ē affectu: ⁊ h̄
modeſte loquētibus melioꝛ erat iratus: hoc
aūt i eo erat mirabile: q꞉ cū vinculis verbe/
ribus atqꝫ vulnerib⁹ lōge ſplēdidioꝛ erat di/
ademate purpuraqꝫ fulgētib⁹. Cūqꝫ vinct⁹
p tā vaſtū pelagus ducebat̄: ita gaudebat
tāq̄ i maximū iperiuꝫ duceret̄. Poſtq̄ ṽe/
ro romam ingreſſus ē: nec ibi ſtare cōtētus
ē: ſed in hiſpaniā pcurrit. Nec vnū q̄dē diē
ocio paſſus ē: ⁊ gete trāſire. ſed i predican/
di ardore ipſo igne ardētioꝛ nec pericula ti/
muit: nec irriſiones erubuit. Hoc vero ma/
ioꝛi admiratione dignum eſt: ꝙ cum taꝫ au/
dax eēt: ac velut ad pugnā ſēp accinctus: ⁊
ignem quendam belli ſpirans rurſus placa
bilem atqꝫ flexibilem ſe pꝛebebat. Nam ſe/
uienti vel potius feruenti pꝛeceperunt: vt
iret Tharſum: nō recuſauit. Dixerūt p mu/
ruꝫ eū oportere deponi ⁊ paſſus eſt. Huius
rei gratia ita faciebat: vt pꝛedicationi diuti/
us inſiſteret: ⁊ multis hinc credentibus iret
ad chꝛiſtum. Metuebat profecto ne forte
pauper hinc atqꝫ inops ſalutis multoꝝ ab/
ſcederet. Ceterum cū hi q ſub vno pugnant
magiſtro viderint infixa vulnera fluentem
ſanguinem: ⁊ nec ſic hoſtibus aliquando ce/
dentem: ſed ſtātem fortiter haſtaſqꝫ vibꝛan
tem: ⁊ crebꝛis ictibus aduerſarios corruere
facientem: nec oīno dolori parcentē maioꝛi
abſqꝫ dubio tanta duci alacritate ſubdunt̄.
Hoc ita fcm̄ ē in paulo. Uidētes.n. illū liga/
tū cathenis: ⁊ nihilominus p̄dicātē: vidētes
etiā vulneratū: ⁊ tm̄ ṽberātes ipſos ſmonē
capientes maiorē ꝓfecto fiduciam collige/
bant. Id quoqꝫ ſignificans ait. Ita vt plu/
res e fratribus confidentes i vinculis meis
abūdāt̄ auderēt ſine timoꝛe ṽbū dei loqui.
Tūc certiorē alacritatē ⁊ ipſe capiebat: ac
vehemēti⁹ i aduerſarios ferebatur. Sicut
enim ignis in diuerſas plurimum materias
incidens augetur magis incrementi fortit̄.
ſic etiā ligua pauli q̄buſcūqꝫ fuiſſet admota
ad ſe eos cōtinue trāſferebat. Impugnato/
res quoqꝫ i ei⁹ pabulū ſpūale efficiebant̄: q̄

per ipſos euangelij flāma magis creſcebat
Hec Chꝛy. ¶ De ſeptē fratrib⁹ martyrib⁹.

Eptē

fratres fuerunt filij .b.
felicitatis: quoꝛuꝫ nomi
na ſunt: ianuari⁹: felix: philippus:
ſiluan⁹: alexāder: vitalis: ⁊ martialis. Hos
oēs cū matre iuſſu ipatoꝛis Antonij publi⁹
p̄fect⁹ a ſe vocari fecit: ſuaſitqꝫ mr̄i vt ſui et
filioꝛū ſuoꝛū miſeri deberꝫ. Que ait. Necꝫ
blāditijs tuis potero allici: nec terroꝛib⁹ frā
gi. Secura enim ſū de ſpiritu ſancto quem
habeo: ꝙ te ſuperabo viua ⁊ meli⁹ vincam
occiſa. Et conuerſa ad filios ait. Uidete filij
in celū ⁊ ſurſū aſpicite cariſſimi: q꞉ ibidē xp̄s
nos expectat. Fortit̄ ꝓ xp̄o pugnate ⁊ fide/
les vos in xp̄i amoꝛe exhibete. Qd̄ p̄fectus
audiēs eā alapis cedi iuſſit. Cū ḡ mr̄ ⁊ filij in
fide xp̄i cōſtātiſſimi permanerēt oēs mr̄e vi
dēte ⁊ cōfortāte diuerſis ſūt ſupplicijs pēpti
Hanc beatā felicitatē vocat Grego. pluſq̄
matrē: q꞉ ſepties paſſa ē i ſeptē filijs: ⁊ octa
uo i coꝛpoꝛe ſuo. Grego. in omelijs. Beata
felicitas q̄ credēdo extitit ancilla dn̄i p̄dicā
do ēt facta ē martyr xp̄i. Septē quippe fili/
os ſic poſt ſe relinquere timuit viuos in carne
ſicut carnales parentes ſolent metuere ne
mortuos pmittāt. Parturiuit ſpū quos car
ne pepererat vt p̄dicādo pareret deo quos
carne peperat mundo. Filios ſuos q̄s car/
nē ſuā eē nouerat: ſine doloꝛe non poterat
moꝛientes videre ſi erat vis amoꝛis iterioꝛ
q̄ doloꝛē vicerat carnis. Recte ḡ hāc femi/
nā vltra mr̄eꝫ dixeri q̄ totiēs i filijs ē ⁊ tam
deſideranter extīcta. dū.n. multiplex mar/
tyriū obtinuit: ipſa quoqꝫ martyrij palmam
vicit: quia ⁊ amoꝛe chꝛiſti ſola moꝛs ſua ei
minime ſuffecit. Paſſi ſunt circa annum do
mini. 109. ¶ De ſancta Theodoꝛa.

Theodoꝛa

nobilis mulier
⁊ ſpecioſa apd̄
alexandriā tēpoꝛe Zenonis ipato/
ris virū habebat diuitē ac timētē deū. Dia/
bol⁹ āt theodoꝛe inidēs ſcitati virū quēdaꝫ
diuitē i illi⁹ ꝯcupiſcētiā icitauit: q eā crebꝛis
nūcijs ⁊ muneribus moleſtabat vt aſſēſum
ſibi p̄beret. Sꝫ illa nūcios reſpuebat: ⁊ mu/
nera cōtēnebat. In tātū āt eā moleſtabat:
ꝙ ipſā quietē habere nō permitteret ⁊ pene
deficere videret̄. Tādē quādā magā ad eā
miſit: que eā vt viri illius miſereret̄: ſibiqꝫ
cōſētiret plurimū hoꝛtabat̄. Que cum dice
ret ſe corā oculis dei cūcta cernētis tā grā/
de peccatum nunq̄ ꝯmittere: malefica ad/
iūxit. Quicq̄d in die fit h̄ vtiqꝫ de⁹ ſcit ⁊ vi/
det: q̄cq̄d āt adueſperaſcēte ⁊ occidēte ſole
cōmittit̄ deus minime itueт̄. Dixitqꝫ puella
malefice. Nūq̄d veritatē dicis? Et illā. etiā
dico veritatē. Decepta puella verbis male/
fice dixit. Ut adueſperaſcēte die viꝝ ad ſe
venire faceret: ⁊ volūtatē ſuam adipleret.
Quod cū viro retuliſſet: ille vehemēter ex
ultās hoꝛa qua dixerat ad eā venit: ſecūqꝫ
ꝯcubuit: ⁊ abſceſſit. Theodoꝛa āt ad ſeip̄aꝫ
rediēs amariſſime flebat: ⁊ faciē ſuā percu
tiebat dicens. Heu heu me pdidi aiaꝫ meā
ꝯſtruxi aſpectū decoꝛis mei. vir āt ei⁹ domū
rediēs ⁊ vxoꝛē ſuā ſic deſolatā ⁊ merētē vi
dēs: cāꝫ tm̄ neſciēs eā cōſolari nitebatur: ſed
illa nullā conſolationē percipere volebat.
Mane āt facto quoddā monaſteriū monia
liū adijt ⁊ abatiſſā iterrogauit an de⁹ quod/
dā graue delictū quod die adueſperaſcēte
ꝯmiſerat ſcire poſſet. Cui illa. Nihil deo ab/
ſcōdi pōt: ⁊ de⁹ ſcit ⁊ videt oē qd̄ fit: q̄cūqꝫ
hoꝛa illud cōmittat̄. Que flēs amare dixit
Da mihi libꝝ ſancti euangelij vt ſortiar me/
metip̄aꝫ. Aperiēs āt libꝝ reppit: qd̄ ſcripſi
ſcripſi. Rediēs ḡ domū: dū q̄dā die vir ſuus
abeſſet comā ſuā pcidit: ⁊ veſtit̄ ñta viri aſſu
mēs ad quoddā monaſteriū monachoꝝ qd̄
p. 18. milia diſtabat feſtinauit: ⁊ vt ibidē cum
monachis recipet̄ petijt: ⁊ qd̄ petijt ipetra
uit. Interrogata de noīe dixit ſe Theodoꝝ
nūcupari. Illa vero officia oīa hūilit̄ facie/
bat: ⁊ ei⁹ ſeruitium oib⁹ gratū fuit. Poſt ali
quos ḡ annos abbas fratrē theodoꝝ voca/
uit ⁊ vt boues iūgeret ⁊ oleum de ciuitate
afferret p̄cepit. Uir āt ei⁹ plurimū flebat ti
mēs ne cū altero viro receſſiſſet. Et ecce an
gelus dn̄i ſibi dixit. Surge mane ⁊ ſta i via
martyrij Petri apoſtoli: ⁊ q̄ tibi occurrerit
ip̄a tua vxoꝛ erit: quo facto theodoꝛa cū ca
melis venit: ⁊ virū ſuū vidēs ⁊ recogſcens
itra ſe dixit. Heu me vir bone me⁹ q̄tū labo

ro vt eruar a pctō qđ feci i te. Cū āt appro/
pinquaſſet ſalutauit eū dicēs. Gaudeat do
minꝰ meꝰ. ille āt eā penitꝰ nō cognouit: ſꝫ cū
diutiſſime expectaret ⁊ ſe deceptū clamarꝫ
facta ē vox ad eū dicēs. Jlle q te heri mane
ſalutauit vxor tua erat. Tante āt ſāctitatis
fuit beata Theodora vt multa miracula fa
ceret. Nā ⁊ hominē a beſtia laceratū eripu/
it ⁊ ſuis ꝓcibꝰ ſuſcitauit. Jpſaꝫ beſtiā inſecu
ta maledixit: q̄ ſubito mortua corruit. Diabo
lus āt ſanctitatē ſuā ferre nō valēs eidē ap/
paruit dicēs. Meretrix pre oībꝰ ⁊ adultera
reliquiſti virū tuū vt huc venires ⁊ me cōtē
neres: ꝑ virtutes meas tremēdas i te ſuſci
tabo ꝓliū: ⁊ ſi nō te fecero crucifixū negare
nō dicas q2 ego ſū. Jpſa āt ſignū crucis ſibi
edidit ⁊ ꝓtinꝰ demō euanuit. Quadā āt vi/
ce cū de ciuitate cū camelis rediret: ⁊ i quo/
dā loco hoſpitata fuiſſet: puella quedā no/
cte ad eā venit ſic dicēs. Dormi mecū: que
cū reſpueret iuit ad alteꝝ q i eodē loco iace
bat. Cū āt eiꝰ vēter itumuiſſet: ⁊ de quo cō/
cepiſſet iterrogata fuiſſꝫ ait. Monachus il
le Theodorꝰ dormiuit mecū. Natū igit̄ pu/
erū ad abbatē monaſterij trāſmiſerūt. Qui
cū theodorū icreparet: ⁊ ille ſibi idulgeri pe
teret: ſcapul' eiꝰ pueꝝ ipoſuit ⁊ de monaſte
rio ꝓiecit. Jlla āt abiecta ꝑ .7. annos extra
monaſteriū māſit ⁊ de lacte pecoꝝ infantē
nutriuit. Diabolus āt tāte eiꝰ patiētie iuidēſ
i ſpeciem viri ſui ſe trāſfigurauit: eiq̄ dixit
Quid hic agiſ domina mea? Ecce lāgueo ꝓ
te: nec aliquā cōſolationē recipio. Ueni ex/
go lux mea: q2 ſi cū viro alio iacuiſti hꝫ tibi in/
dulgeo. At illa credēs virū ſuū eē dixit ad il
lū. Nūq̄ āpliꝰ tecū manebo: q2 filiꝰ Joānis
militis iacuit mecū: ⁊ volo agere penitētiā
de eo qđ i te peccaui. Et cū oraſſet ſtati eua
nuit: ⁊ demonē eē cognouit. Altera iteꝝ vi
ce diabolus volēs eā terrere i ſimilitudinē
ferarū terribiliū demones ad eā venerūt: ⁊
vir qdā inſtigās eas dicebat. Comedite me
retricē hāc. Jlla āt orauit ⁊ euanuerūt. Al/
tera vice multitudo militū veniebat ad eā
quā p2iceps precedebat: ⁊ eum ceteri ado/
rauerūt. Dixerūtq̄ milites theodore. Sur/
ge ⁊ adora principē noſtrū. Que r̄ndit. Dn̄ꝫ

deū adorabo: qđ cū principi nūciatū fuiſſet
iuſſit eā adduci ⁊ tot tormētis affici vt mor
tua putaret̄. Et poſtmodum oīs turba eua
nuit. Alia iteꝝ vice vidit ibidē aurū multū:
q̄ ſignās ſe illud refugit: ⁊ deo ſe recōmēda
uit. Altera ēt vice vidit quēdā caniſtrū ple
nū omni genere ciboꝝ ferentē ⁊ dicētē ſibi.
Dicit princeps qui te cecidit. Tolle comede
q2 neſciēs feciſti. illa āt ſe ſignauit: ⁊ ꝓtinus
euanuit. Cōpletis āt .7. ānis abbas patiēti
aꝫ eiꝰ cōſiderās eā recōciliauit ⁊ cuꝫ puero
ſuo i monaſteriū itroduxit. Ubi cum duos
poſtmodū ānos laudabilr̄ ꝑegiſſet: pueruꝫ
accepit ⁊ ſecū illū i ſua cella clauſit. Qđ cuꝫ
abbati reuelatū fuiſſꝫ: miſit q̄ſdā monachoſ
q diligētiꝰ auſcultarēt qdnā cū eo loq̄ret̄. Jl
la āt puerū āplexās ⁊ deoſculās dixit. Fili
mi dulciſſime tēpus vite mee venit. Relin/
quo te deo: ipſū p̄reꝫ ⁊ adiutorē habeas. Fi
li dulciſſime ieiunijs ⁊ orōnibꝰ iſiſtas ⁊ fribꝰ
tuis deuote ſeruias. Hec dicēs ſpūꝫ tradi/
dit: ⁊ i dn̄o felicit̄ obdormiuit circa ānos dn̄i
.470. Qđ puer cernens plinū flere cepit.
Jn ipſa āt nocte viſio abbati monaſterij mō
ſtrata ē in hunc modū. Nuptie maxime pa/
rabant̄ ⁊ veniēbāt ordies āgeloꝝ ⁊ ꝓphaꝝ
⁊ martyrū ⁊ oīuꝫ ſcōꝝ: ⁊ ecce i medio eoruꝫ
mulier ſola glīa ieffabili circūdata: ⁊ venit
vſq̄ ad nuptias ⁊ ſedit ſup lectū: ⁊ oēs aſtā
tes adorabāt eā. Et ecce vox dicēs. Hic eſt
abbas theodorꝰ q falſo de puero accuſatꝰ ē
Septē tēpora ſup ea mutata ſūt. Caſtigata
ē.n. q2 cubile viri ſui coignauit. Excitatꝰ āt
abbas ↄcitꝰ cū fribꝰ ad cellā eiꝰ iuit: ⁊ eā iaꝫ
ↄfūctā iuenit. Et itrātes ⁊ diſcooperientes
ipaꝫ eē feminā iuenerūt. Miſitq̄ abbas ꝓ
p̄re puelle q̄ eā ifamauerat: ⁊ dixit illi. Uir
filie tue mortuꝰ ē: Et auferēs veſtimētū mu
lierē eē cognouit. Factꝰ ē igit̄ timor magnꝰ
ſup oēs q hꝫ audierūt. Angelꝰ āt dn̄i abbati
locutꝰ ē. Surge velociter: equum aſcēde: ⁊
vade i ciuitatē: ⁊ ſi qs obuiauerit aſſume ⁊
tecū adduc. Qui dū ꝑgeret: qdā vir currēs
ſibi obuiauit. Quē cuꝫ abbas interrogaret
quo ꝑgeret. ille ait. Mulier mea mortua ē
⁊ vado videre eā. Et aſſūpſit abbas viruꝫ
theodore i equū. Et veniētes plinū fleue/

runt: ⁊ ipſam cum multis laudibus ſepelie/
rūt. Uir āt eiꝰ cellā vxoris ſue theodore ac
cepit: ⁊ ibidē ꝑmanēs tādē in dn̄o obdormi
uit: Puer aūt theodore nutricem ſequens
omni morum honeſtate polebat: ita q mor
tuo abbate monaſterij in abbatem ipſe vna
nimiter eſt electus. ¶ De nomine

Argarita dicit̄ a q̄dā precioſa gem
ma q̄ margarita vocat̄. Que gēma
ē candida: parua: ⁊ v̄tuoſa. Sic be/
ata margarita fuit cādida ꝑ v̄ginitatē: par/
ua per humilitatē: v̄tuoſa ꝑ miraculoꝝ ope/
rationē. Uirtus aūt huius lapidis dicit̄ eſſe
ↄ̄ ſanguis effuſionē: ↄ̄ cordis paſſionē: ⁊ ad
ſpūs cōfortationē. Sic beata margarita ha
buit v̄tutē cōtra effuſionē ſui ſanguinis per
cōſtātiā: q2 in ſuo martyrio cōſtātiſſima exti
tit. Cōtra cordis paſſionē .i. demonis tētatio
nē ꝑ victoriā: qa ipſa diabolū ſupauit: ad ſpi
ritꝰ cōfortationē ꝑ doctrinā: qa ꝑ ſuā doctri
nam multoꝝ aīos cōfortauit ⁊ ad fidem xp̄i
conuertit. Cuius legendam theotimus vir
eruditus ſcripſit. ¶ De ſancta Margarita.

Argarita de ciuitate āthi/
ochie filia fuit
theodoſij gētiliū patriarche. hec nu
trici tradit̄ ⁊ ad adultā etatē veniēs bapti/
zat̄: ⁊ ꝓpter hoc exoſa patri plurimū habe/
bat̄. Quadā igitur die dū iam annū .15. atti/
giſſet: ⁊ cū alijs v̄ginibus oues nutricis cu/
ſtodiret: prefectus olibriꝰ trāſitū ide faciēs
⁊ puellā tā ſpecioſā ↄſiderās mox i eiꝰ amo
re exarſit: ⁊ pueros ad ſe cōcitꝰ miſit dicens
Jte ⁊ eā cōprehēdite: vt ſi libera ē eā mihi i
vxorē accipiā: ſi ācilla ē eā mihi i cōcubinā
hēam. Cū ergo fuiſſet eiꝰ cōſpectui p̄ſētata
eā de genere ſuo ac noīe ⁊ religiōe requiſiuit
Jlla aūt reſpōdit ſe genere nobilē: noīe mar
garitā: religione xp̄ianā. cui p̄fectꝰ. Duo pri
ma tibi recte cōueniūt: q2 nobilis hēris ⁊ pul
cherrima margarita cōprobaris. Sꝫ tertiū
tibi n̄ cōuenit vt puella tā pulchra ⁊ nobilis
deū habeat crucifixū. cui illa. Un̄ ſcis xp̄m
fuiſſe crucifixum? Et ille. Ex libris xp̄ianoꝝ
cui margarita. Cū igit̄ legat̄ pena xp̄i ⁊ glīa
q̄ verecūdia ē vr̄a vt vnū credatis ⁊ alteꝝ
denegetis? Cū āt margarita eū ſpōte cruci

fixū fuiſſe ꝓ redēptiōe nr̄a aſſereret: ſꝫ nūc
eū i eternū viuere affirmaret: iratꝰ p̄fectus
eā i carcerē mitti iuſſit. Sequēti aūt die eaꝫ
ad ſe uocari fec̄ eiq̄ dixit. Uana puella mi/
ſerere pulchritudinis tue: ⁊ deos nr̄os ado/
ra: vt tibi hn̄ ſit. cui illa. Jllū adoro quē terra
cōtremiſcit. mare formidat ⁊ oēs creature
timēt. Cui p̄fectꝰ. Niſi mihi cōſētias corpus
tuū faciā laniari. cui margarita. xp̄s i mortē
ſeipſū ꝓ me tradidit: ⁊ ideo ꝓ xp̄o mori deſi
dero. Tūc prefectꝰ iuſſit eā i eculeū ſuſpen
di: ⁊ tā crudeliter p̄ v̄gis: deinde pectinibꝰ
ferreis vſq̄ ad nudationē oſſiū laniari: q ſā
guis de eiꝰ corpore tāq̄ de fonte puriſſimo
emanauit. Flebāt āt q ibi aderāt: ⁊ dicebāt
O margarita vere de te dolemꝰ: q2 corpꝰ
tuū tā crudeliter laniari cōſpicimꝰ. O qualē
amiſiſti pulchritudinē ꝓpter tuā icredulita
tē. Tū nunc vel ſaltē crede vt viuas. Quibꝰ
illa. O mali cōſiliarij recedite ⁊ abite: hec car
nis cruciatio ē aīe ſaluatio. Dixitq̄ ad prefe
ctū. Jmpudēs canis ⁊ iſatiabilis leo i carne
poteſtatē hēs. ſꝫ aīaꝫ xp̄s r̄ſeruat. Prefectꝰ
āt faciē clamide oppiebat: nec tātā ſāguis ef
fuſionē videre poterat. Deide eā deponi fe
cit: ⁊ eā i carcerē recludi iuſſit: ⁊ mira ibi cla/
ritas fulſit. Ubi dū eēt orauit dn̄ꝫ vt inimicū
q ſecū pugnabat ſibi viſibiliter demōſtraret
Et ecce draco imaniſſimꝰ ibidē apparuit: q
dū eā deuoraturꝰ ipeteret: ſignuꝫ crucis edi
dit ⁊ ille euanuit. Uel vt alibi legit̄: os ſuper
caput eius ponens ⁊ linguam ſuper calca/
neum porrigens eam protinus deglutiuit.
Sed dum eam abſorbere vellet: ſigno cru/
cis ſe muniuit: ⁊ ideo draco virtute crucis
crepuit: ⁊ virgo illeſa exiuit. Jſtud autem
qđ dicitur de draconis deuoratione: ⁊ ipſi/
us crepatione apochriphum ⁊ friuolum re/
putatur. Diabolus iterum vt eam decipere
poſſet in ſpeciem hominis ſe mutauit. Quē
videns in orationem ſe dedit: ⁊ dum ſurre/
xiſſet diabolus ad eam acceſſit ⁊ manum
tenens dixit. Sufficiāt tibi que feciſti: ideo
nunc ceſſa de mea perſona. Jlla autem
eum per caput apprehendit ⁊ ſub ſub ſe ad
terram deiecit: ⁊ ſuper ceruicē eius dextrū
pedem poſuit ⁊ dixit. Sternere ſuperbe de/

mon ſub pedibus femine. Demon auté cla/
mabat. O beata margarita ſupatꝰ ſũ: ſi iu/
uenis me vinceret nõ curaſſẽ: ecce a tenera
puella ſupatꝰ ſuꝫ: ⁊ ĩde plus doleo qꝛ pater
tuus ⁊ mater amici mei fuerunt. Illa vero
eum coegit: vt diceret cur veniſſet. Qui ſe
veniſſe ait: vt ſibi cõ ſuleret ꝙ monitis preſi
dis obediret. Coegit quoqꝫ vt diceret cur
chriſtianos tã multipliciter tẽtaret: qui re/
ſpondit naturale odiũ ſibi eẽ cõtra viros vir
tuoſos: ⁊ ꝗuis ſepe ab eis repellaẽ: ſꝫ tamẽ
deſiderio ſeducẽdi ipſe infeſtus extitit. Et qa
inuidet homini de felicitate quã ipſe amiſit:
ꝗuis ea recuperare nõ poſſit: ipſam tñ alijs
auferre cõtẽdit. Addidit ꝙ ſalomõ infinitam
demonũ multitudinẽ i q̃dam vaſe recluſit.
Poſt mortẽ ꝟo ſuã cũ de illo vaſe dmones
ignẽ mitterẽt: ⁊ hoies ibidẽ magnũ theſaurꝫ
eẽ putarẽt: ⁊ vas cõfregerũt. ⁊ dmões exeũ
tes aerẽ ipleuerũt. His dictis ꝟgo pedem
ſubleuauit ⁊ dixit. Fuge miſer. Et demon
ſtatim euanuit. Secura igiẽ efficitur: qꝛ que
principẽ vicerat miniſtrũ ꝓculdubio ſupe/
raret. Sequẽti igiẽ die cõuenientibꝰ populis
iudici preſentaẽ ⁊ ſacrificare cõtẽnẽs exuiẽ
corpuſqꝫ facibꝰ ardẽtibꝰ cõburiẽ: ita vt cun
cti mirarenẽ quõ tã tenera puella tot poſſet
tormẽta ſuſtinere. Deide i vaſe pleno aqua
ipſam ligari ⁊ poni fecit: vt ex earꝫ penaruꝫ
cõmutatiõe cõcreſceret vis doloris: ſꝫ ſubi/
to terra cõcutiẽ ⁊ cũctis vidẽtibꝰ ꝟgo illeſa
egrediẽ. Tũc qnqꝫ milia virorꝫ crediderunt
⁊ ꝓ noie xp̃i capitalẽ ſniaꝫ acceperũt. Pre/
fectꝰ aũt timens ne alij cõuerterenẽ ocitus
beatã Margaritã decollari ꝑcepit. Illa ãt
ĩpetrato orãdi ſpacio pro ſe ⁊ ſuis pſecutori
bus necnõ ⁊ ꝓ eiꝰ memoriã agẽtibꝰ ⁊ ſe inuo/
cantibꝰ deuote orauit. Addens vt q̃cũqꝫ in
partu periclitãs ſe inuocaret illeſaꝫ ꝓlẽ emit
teret. Facta ẽ aũt vox de celo ꝙ i ſuis ſe no
uerit petitiõibꝰ exauditã. Surgẽſqꝫ ab orõ/
ne dixit ſpiculatori. Frater tolle gladiũ tuũ
⁊ ꝑcute me. Qui ꝑcutiẽs caput eiꝰ vno ictu
abſtulit: ⁊ ſic martyrij coronã ſuſcepit. Paſſa
ẽ ãt tertiodecio cal. auguſti vt in eiꝰ hiſtoria
inueniẽ. Alibi legiẽ ꝙ tertio idꝰ iulij. De hac
ſcã ꝟgie ſic diẽ qdã ſcãꝰ. Btã margarita fu
it timoris dei plena: iuſticia ꝑdita: religione
cõpta: cõpunctiõe pfuſa: honeſtate laudabi
lis: patiẽtia ſingularis: nihilqꝫ i ea cõtrium reli
gioni xp̃iane inueniebatur: odioſa patri ſuo
dilecta dño ieſu xp̃o.

De ſancto Alexio.

Alexius fuit filiꝰ euphemiani viri nobiliſſimi roma
norꝫ ⁊ i aula ĩpatoris primi. Cui tria
milia puerorꝫ aſſiſtebãt q zonis aureis cige/
banẽ ⁊ veſtimẽtis ſericis induebanẽ. Erat ãt
ꝑfectꝰ euphemianꝰ valde miſericors ⁊ ſin/
gulis dieb' i domo ſua tres mẽſe paupibus
orphanis: viduis ⁊ ꝑegrinis parabanẽ: qbus
ſtrẽnue ſeruiebat: ⁊ hora nona ipẽ cũ viris re
ligioſis cibũ i tiore dñi capiebat. Cui vxor
noie aglaes eiuſdẽ religiõis ac ꝓpoſiti erat
cũ ãt filiũ nõ hẽrẽt ad preces tñ ſuas dñs eis
cõtulit filiũ. Pꝰ quẽ ipſi dñceps i caſtitate vi
uere firmauerũt. Traditꝰ ãt puer liberalibꝰ
diſciplĩs cũ oibꝰ philoſophie artibꝰ ipſe flo/
reret ⁊ iã ad puberẽ etatẽ veniſſet: puella ſi/
bi de domo ĩpiali eligiẽ: ⁊ ſibi i cõiugẽ copu
laẽ. Venit ãt nox i qua cũ ſpõſa ſua ſuſcepit
ſecreta ſilẽtia. Tũc ſanctꝰ iuuenis cepit ſpõ/
ſã ſuam i dei timore iſtruere: ac ipſam ad ꝟ/
ginitatis ꝓuocare pudorẽ. Deide ãnulũ ſuũ
aureũ ⁊ caput baltei quo cĩgebaẽ ſibi ſeruã
da tradidit dicẽs. Suſcipe hoc ⁊ ſerua do/
nec deo placuerit ⁊ dñs ſit iter nos. Pꝰ hoc
d ſubſtãtia ſua accipiẽs ad mare diſceſſit.
Aſcẽdẽſqꝫ occulte nauẽ laodiciã vſqꝫ deue
nit: ideqꝫ ꝑgẽs i ediſſã ciuitatẽ ſyrie ꝓfectꝰ
ẽ: vbi imago dñi nr̃i ieſu chriſti ſine humano
opere facta i ſindone habebaẽ. Quo perueni
ens oĩa q̃ ſecũ detulerat paupibꝰ diſtribuit
⁊ veſtimẽta vilia induens cũ ceteris paupe/
ribꝰ i atrio dei genitricis marie ſedere cepit
De elemoſinis ꝟo q̃tũ ſibi ſufficere poterat
retiebat: cetera ꝟo alijs paupibꝰ erogabat
At ꝟo pater ꝑ vniuerſas mũdi partes pue/
ros ſuos miſit q eũ diligẽter iqrerẽt. Quorꝫ
cũ aliq ad ciuitatẽ ediſſã veniſſent ab eo co
gniti: ſꝫ ipſi eũ minime cognoſcẽtes eidẽ cũ
ceteris pauperibꝰ elemoſinas tribuerunt
Quas accipiẽs deo grãs agẽs dixit. Grati
as tibi ago dñe qꝛ a ſeruis meis elemoſinaꝫ
recipere me feciſti. Reuerſi autẽ pueri nun
ciant patri ꝙ nuſq̃ valeat reperiri. Mater
igiẽ ſua a die ſui receſſus ſaccũ i cubiculi ſui
pauimẽto ſtrauit: vbi eiulans lamentabiles
voces dabat dicẽs. hic ſemꝑ in luctu mane
bo: donec filiũ meũ recuperauero. Sponſa
vero ad ſocrũ dixit. Donec audiã de ſponſo
meo dulciſſimo iſtar turturis ſolitaria tecũ
manebo. Cũ aũt alexiꝰ in ꝑdicto atrio decẽ
⁊ ſeptẽ annos maneret i dei ſeruitio: imago
tandẽ beate virginis q̃ ibidẽ erat cuſtodi ec
cleſie dixit. Fac introire hominem dei qꝛ di/
gnꝰ eſt regno celorum ⁊ ſpiritus dei requie
ſcet ſuper eũ ⁊ oratio eius ſicut incenſum in
cõſpectu dei aſcẽdit. Cũ autẽ cuſtos d quo
nã diceret ignoraret: iterꝫ ei dixit. Ille qui
foris ſedet i atrio ipſe ẽ. Tunc cuſtos feſti/
nus exijt: ⁊ ipſũ i eccleſiã introduxit. Qd fa
ctũ dũ cunctis inoteſceret ⁊ ab oibus vene
rari cepiſſet: humanã gloriã fugiẽs inde re/
ceſſit: ⁊ laodiciã venit: ibiqꝫ nauẽ aſcẽdens
cũ in tharſũ cilicie vellꝫ ꝑgere diſpenſante
deo nauis a ventis pulſa i romanũ portum
deuenit. Qd cernẽs alexiꝰ ait itra ſe. In do
mo pr̃is mei ignotꝰ manebo: nec alteri one/
roſus ero. Patrẽ igiẽ a palatio redeuntem
multitudine obſequẽtiũ circũdatũ obuium
hũit: ac poſt eũ clamare cepit. Serue dĩ me
ꝑegrinũ i domo tua ſuſcipi iubeas: ⁊ de mi/
cis mẽſe tue me nutriri facias: vt tui quoqꝫ
ꝑegrini digneẽ dñs miſereri. Qd audiẽs pr̃
ob amorẽ filij ſui eũ ſuſcipi iuſſit: ⁊ locũ pro/
priũ i domo ſua cõſtituit: ⁊ cibũ de mẽſa ſua
tribuit: ⁊ miniſtrũ ꝓpriũ delegauit. Ipſe ãt
in orõnibꝰ pſeuerabat ⁊ corpꝰ ſuũ ieiunijs et
vigilijs macerabat. Famuli ãt domꝰ ipſum
multipliciter deridebãt ⁊ aquã vtẽſiliũ ſuꝑ
caput eiꝰ frequẽter fũdebãt. Sꝫ ipſe ad oĩa
patiẽs valde erat. Decẽ ⁊ ſeptẽ igiẽ annos i
domo pr̃is ꝑmãſit ſic ignotꝰ. Vidẽs ḡ ꝑ ſpiri
tũ ꝙ appropiquaret terminꝰ vite ſue: char/
tã cũ atramẽto petijt: ⁊ totũ ordinẽ vite ſue
ibidẽ cõſcripſit. Dñica igitur poſt miſſarꝫ ſo/
lẽnia i ſanctuario vox de celo iſonuit dicẽs
Venite ad me oẽs q laboratis ⁊ onerati eſtiſ
⁊ ego reficiã vos. Qd audiẽtes oẽs territi i
facies ſuas ceciderũt. Et ecce vox ſecũdo
dicẽs. Querite hominẽ dei vt oret ꝓ roma
Querentibꝰ illis ⁊ minime inueniẽtibꝰ iterũ
dictũ ẽ. In domo euphemiani querite. Re/
qſitꝰ ille ſe nihil ſcire de h dicebat. Tũc ĩpa/
tores archadiꝰ ⁊ honoriꝰ vna cũ põtifice In
nocẽtio ad domũ ꝑdictã venerunt. Et ecce
miniſter Alexij ad dñꝫ ſuũ venit dicẽs. Vi/
de dñe ne ille peregrinꝰ nr̃ ſit: qꝛ magne vite
⁊ patiẽtie hõ erat. Currens igiẽ Euphemia/
nꝰ eũ defũctũ repperit: ⁊ vultũ eiꝰ tanq̃ an
geli rutilãtẽ vidit: voluitqꝫ chartam quam i
manu habebat accipe. ſed nequiuit. Exeun
te igiẽ eo cũ h ĩpatoribꝰ ⁊ põtificibꝰ retttuliſ/
ſet ⁊ illi ad eũ itraſſẽt dixerũt. Quãuis pec
catores ſimꝰ: regni tñ gubernacula gerimꝰ:
⁊ h curã vniuerſalis regiminis paſtoralis. Da
igiẽ nob chartã vt ſciamꝰ q̃ i ea ſcripta ſt. Et
accedẽs põtifex chartã d manu ſua accepit
⁊ ille ſtati ſibi dimiſit. Fecitqꝫ eã legi corã oĩ
ꝑplĩ mltitudie ⁊ pr̃e ipſiꝰ. At euphemianꝰ h
audiẽs nimio dolore cõturbatꝰ obſtupuit: ⁊
fcũs exanis reſolutiſqꝫ viribꝰ in trã cecidit.
Cũ ꝟo aliquãtulum ad ſe rediſſꝫ: veſtimẽta
ſua ſcidit: cepitqꝫ canos capitis ſui euellere:
barbã trahere atqꝫ ſemetipm diſcerpere: ac
ſuꝑ filij ſui corpꝰ corruẽs exclamabat. Heu
me fili mi q̃re me ſic cõtriſtaſti: ⁊ ꝑ tot ãnos
mihi dolores ⁊ gemitus incuſſiſti. Heu me
miſerũ: qꝛ te video bacculũ ſenectutis mee
i grabato iacẽtẽ ⁊ nõ loquẽtẽ mihi. Heu me
qualẽ cõſolationẽ dcetero hr̃e potero. Mr̃
ꝟo eiꝰ h audiẽs q̃ſi leena rũpens rete ſciſſis
veſtimẽtis ruẽs coma diſſoluta ad celũ ocu
los leuabat: ⁊ cũ ꝑ nimia multitudine ſãctũ
corpꝰ adire nõ poſſꝫ exclamauit dicẽs. Da/
te mihi vie aditũ: vt videã filiũ meũ: vt vide
am cõſolationẽ aie mee: ⁊ q ſuxit vbera mea.
Et cũ ꝑueniſſꝫ ad corpꝰ icũbẽs ſuꝑ illud cla
mabat. Heu me fili mi: lumẽ oculorꝫ meorꝫ
quare ſic nob feciſti: ⁊ tã crudeliẽ nobiſcum
egiſti: videbas pr̃em tuum ⁊ me miſerã la/
chrymãtes: ⁊ nõ oſtẽdebas teipꝫ nob. Ser/
ui tui iniuriabanẽ tibi ⁊ ſuſtinebas. Et iterũ
atqꝫ iterꝫ ꝓſternebat ſe ſupra corpꝰ: ⁊ nũc bra
chia ſuꝑ illd expãdebat nũc manibꝰ angeli/
cũ vultum cõtractabat: oſculanſqꝫ clama/
bat. Plorate mecũ oẽs q adeſtis: qꝛ ꝑ decẽ
⁊ ſeptem annos eũ i domo mea habui: ⁊ nõ

cognoui q2 vnicus fili⁹ me⁹ eēt. Serui etiā
eū cōuiciabant alapis pcutiebāt. Heu me
qs dabit oculis meis fōtē lachrimaꝝ vt plā
gā die ac nocte dolorē aīe mee. Spōſa ꝟo
ei⁹ iduta veſte adriatica cucurrit plorans ꝛ
dicēs. Heu me q2 hodie deſolata ſū: ꝛ appa
rui vidua: iā nō hēo ī quē cōſpiciā nec ī quē
oculos leuē. Nūc ruptū ē ſpeculū meū: ꝛ piit
ſpes mea: āmodo incepit dolor q finem nō
habet. Populus autem audiens hec lachry
mabiliter flebat. Tūc pontifex cū īpatori
bus poſuerūt corp⁹ ī honorato feretro: ꝛ du
xerūt ī mediā ciuitatē: ꝛ nūciatū ē pplo: iuē
tum eē hoiem dei. Quē ciuitas tota qrebat
ꝛ omnes obuiam currebant ſcō. Si quis au
tem infirmus illud corpus ſciſſimum tāge
bat: ptinus curabatur: ceci viſū recipiebāt:
ꝛ demoniaci curabant. Impatores autem
tanta mirabilia videntes ceperūt per ſe cū
pōtifice lectū portare: vt ꝛ ipſi ſcificarent ab
eodē corpore ſcō. Tūc īpatores iuſſerūt co
piā auri ꝛ argenti in plateis ſpargi: vt tur
be occuparent amore pecuniaꝝ: ꝛ ſinerēt
corp⁹ ſcm̄ pduci ad eccleſiā: ſed plebs amo
re pecuniarum ſepoſito magis ac magis ad
tactū ſacratiſſimi corporis irruebat. Et ſic
cum magno labore ad templū ſancti boni
facij martyris illud tandem perduxerunt:
Et illic p ſeptē dies ī dī laudib⁹ pſiſtētes opa
ti ſūt monumentū ex auro ꝛ gemmis: ꝛ lapi
dibus precioſis. In quo ſanctum corpus cū
magna veneratione collocauerunt. De ipō
quoqȝ monumneto ita ſuauiſſim⁹ odor fra
grauit: vt oib⁹ videret aromatib⁹ eē plenū
Obijt autem. 16. cal. auguſti circa annum
domini. 398. ¶ De ſancta Praxede ꝟgine.

Raxedis ꝟgo fuit beate po
tētiane ſoror q̄ fue
runt ſorores ſancti nouati: ꝛ timo
thei: q ab apoſtolis ī fide ſūt eruditi. Qui cū
pſecutione ſeuiēte multoꝝ xpianoꝝ corpo
ra ſepeliſſent: ꝛ facultates ſuas paupib⁹ ero
gaſſēt tādē ī pace qeuerūt circa ānū dñi. 165
ſub Marco ꝛ Antonio ſcdo. ¶ De nomine.

Aria interptat amaꝝ mare: vl illu
minatrix aut illuiata. Per hec tria
itelligūt tres partes optime quas
elegit. ſ. pars penitētie: pars cōtēplationis
interne: ꝛ pars celeſtis glorie. De q̄ triplici
parte itelligit qd dic dñs. Maria optimā
partē. ꝛc. Prima. n. pars nō auferet rōne fi
nis: q̄ ē cōſecutio beatitudinis. ſcda rōne cō
tinuitatis: q2 cōtēplatio vie cōtinuat cū cō
tēplatione patrie. Tertia rōne ſue eternita
tis. In quātū igit elegit optimā partē peni
tētie dr amaꝝ mare: q2 ibi multā amaritudi
nē hūit: qd patet: q2 tot lachrymas fudit qꝑ
hiſdē pedes dñi lauit. In quātū elegit opti
mā partē cōtēplatiōis interne dr illumina
trix: q2 ibi hauſit auide qd poſtmodū effudit
abunde: ibi lumē accepit quo poſtmodū ce
teros illuſtrauit. In qtū elegit optimā par
tē celeſtis glie dr illuminata: q2 nūc illuia
ta ē ꝛ lumie pfecte cognitiōis ī mēte ꝛ illu
minabit luie claritatis ī corpore. Magda
lena dr qſi manēs rea: vl magdalena iterp
tat munita vel iuicta: vl magnifica: p q̄ inſi
nuat q̄lis fuit an̄ cōuerſionē: q̄lis in cōuerſi
one ꝛ q̄lis poſt cōuerſionē. Nā an̄ cōuerſio
nē fuit manēs rea p obligationē ad penā et
nā. In cōuerſiōe vel munita vel iuicta p pe
nitētie armaturā. Optime. n. oib⁹ armis pe
nitētie ſe muniuit: q2 quot ī ſe oblectamēta
tot de ſe reppit holocauſta: poſt ꝯuerſionē
magnifica p grē ſupabūdātiā: q2 vbi abūda
uit delictum ſuperabundauit ꝛ gratia.

¶ De ſancta Maria magdalena

Aria magdalena a magdalo
caſtro cognominata clariſſi
mis ē orta natalib⁹ vtpote ex regia
ſtirpe deſcēdētib⁹: cui⁹ pr ſyr⁹: mr ꝟo eucha
ria nūcupata ē. Hec cū frē ſuo Lazaro ꝛ ſo
rore ſua Martha magdalū caſtrū qd ē ſe
cūdo miliario a geneſareth bethaniā q̄ ē iux
ta hierlm: ꝛ magnā hieroſolymoꝝ partē poſ
ſidebat. Qui tamē oia iter ſe taliter diuiſe
rūt: qꝑ Maria magdalū a q ꝛ Magdalena
nūcupata ē. Lazar⁹ partem vrbis hierlm ꝛ
Martha bethaniā poſſederūt. Cū āt magda
lena delitijs corporis ſe totā exponeret: et
Lazar⁹ plus militie vacaret. Martha pru
dens partes ſororis ꝛ fratris ſui ſtrēnue gu
bernabat: ꝛ militib⁹ ac famulis ſuis ac pau
peribus neceſſaria miniſtrabat. Omnia ta
men hec poſt aſcenſionem domini vendide
runt: ꝛ ad pedes apoſtoloꝝ preciū poſue

rūt. Cū igit Magdalena diuitijs abūdaret
q2 reꝝ affluētiam voluptas comes ſeqtur:
qnto diuitijs ꝛ pulchritudine ſplēduit: tanto
corp⁹ ſuū voluptati ſubſtrauit. Vñ iā pprio
noie pdito peccatrix cōſueuerat appellari.
ſed cū xpūs illic ꝛ alibi pdicaret: illa nutu iſpi
rata diuino in domum Simonis leproſi vbi
audiuit eū diſcūbere pperauit. Et non au
dēs vt peccatrix inter iuſtos comparere re
cto ſec⁹ pedes dñi māſit vbi pedes ei⁹ lachry
mis lauit: capillis terſit: ꝛ vnguēto pcioſo p
unxit. Nā icole regionis illius ppter vehe
mētiſſimū ſolis ardorē vnguentis ꝛ balneis
vtebant. Cūqȝ Simō phariſeus intra ſe co
gitaret: qm̄ ſi hic eēt ppha a peccatrice tāgi
ſe neqq̄ pmitteret: dñs illū de ſupba iuſti
cia redarguit: ꝛ mulieri oia peccata dimiſit:
Hec ē q̄ illa maria magdalena: cui dñs taꝫ
mag̃ bñficia cōtulit: ꝛ tāta dilectiōis ſigna
oñdit. Nā ab ea. 7. demonia expulit: in ſuo
amore eā totalit accēdit: familiariſſimā eaꝫ
ſibi conſtituit: hoſpitā ſuam fecit: ꝛ pcura
tricē ſuā eā ī itinere hr̄e voluit: eā ſēp dulci
ter excuſauit. Nā excuſauit eā apud phari
ſeum q dicebat ipſā imūdā: ꝛ apud ſororem
ſuam: q̄ dicebat ipſā ocioſā: ꝛ apud iudā qui
dicebat eā pdigā: lachrymātē vidēs lachry
mas cōtinere nō potuit. Cui⁹ dilectiōe qua
triduanū frēm ſuū reſuſcitauit: cui⁹ amore
marthā ſororē ſuā a fluxu ſāguinis: quē. 7.
annis ppeſſa fuerat liberauit. Cui⁹ meritis
marcellā ſororis ſue famulā: vt illud tā dul
ce ꝟbū exclamās diceret. Btūs vēter q te
portauit: dignā fecīnā ſm Ambro. illa fuit
martha: ꝛ hec eius famula. Hec ē inqȝ illa q̄
pedes dñi lachrymis lauit: capillis terſit: et
vnguento puxit: q̄ tpe grē ſolēnē pñiā p
mo fecit: q̄ optimā ptē elegit: q̄ ad pedes ſe
dēs dñi ꝟbū ei⁹ audiuit: ꝛ dñi caput puxit: q̄
iuxta crucē ī dñi paſſiōe fuit: q̄ vnguēta pa
rās corp⁹ ei⁹ vngere voluit: q̄ a monumēto
diſcipul recedētib⁹ non receſſit: cui xp̄s re
ſurgēs pmo apparuit: ꝛ aploꝝ aplā fecit.
P⁹ aſcēſionē igr dñi. ſ. āno. 14. a paſſiōe cuꝫ
iudei ſtephanū iādiu occidiſſēt: ꝛ ceteros di
ſcipulos a iudee finib⁹ eieciſſēt diuerſas gē
tiū diſcipuli ſubeūt regiōes: ꝟbū dñi ibidē
ſeminātes. Erat aūt tūc tpis cum aplis be
atus maximin⁹ vn⁹ d. 72. diſcipul: cui a be.
pe. maria magd. fuerat cōmendata. In hac
igit diſpſione btūs maximin⁹: maria magd.
lazar⁹ frater ei⁹: martha ſoror ipſi⁹: ꝛ mar
cella pediſſequa marthe: nec non ꝛ btūs ce
lidoni⁹: q cecus a natiuitate extiterat: ſed a
dño illuminat⁹: oēs hi ſimul ꝛ plēs alij xp̄ia
ni naui ab īfidelib⁹ ipoſiti: ꝛ pelago ſine ali
quo gubernatore expoſiti vt oēs ſil ſubmer
gerēt: diuino tādē nutu marſiliā aduenerūt:
vbi cū nullos q eos hoſpitio recipe vellēt iu
neniſſēt. ſub quadā porticu q̄ phano gētis il
lius terre preerat morabāt. Cū aūt btā ma
ria magd. videret pplm ad phanū cōfluere
vt idolis imolaret: aſſurgēs vultu placito:
facie ſerena: lingua diſerta: eos ab idoloꝝ
cultura reuocabat: ꝛ xp̄m cōſtātiſſime pdi
cabat: ꝛ admirati ſūt vniuerſi p ſpecie p fa
cūdia ꝛ p dulcedine eloquētie illi⁹. Nec mirꝝ
ſi os qd tā pia ꝛ tā pulchra pedib⁹ ſaluatoris
īfinxerat oſcula: ceteris amplius verbi dei
ſpiraret odorē. Poſt hoc aūt aduenit prin
ceps puincie illi⁹ cū vxore ſua: vt p haben
da ple idolis imolaret. Cui magdalena xp̄ꝫ
pdicans ſacrificia diſſuaſit. Interea euolu
tis aliquot dieꝝ curriclis appuit ī viſu mag
dalena illi matrone dicēs. Quare cū tot di
uitijs abūdetis ſcōs dei fame ꝛ frigore mo
ri pmittitis? Addidit ꝛ minas niſi marito ſuo
pſuaderet: vt niſi ſcōꝝ īopiā releuaret: iraꝫ
dei oīpotētis icurreret. Ipſa aūt viro ſuo vi
ſionē īdicare timuit. Sequēti igit nocte ei
dē ſimilia dicēs apparuit: ſꝫ adhuc viro ſuo
hc īdicare neglexit. Tertio ꝟo ſub itempeſte
noctis ſilētio appuit vtriſqȝ fremēs ꝛ irata
vultu igneo: ac ſi tota domus arderet: ꝛ ait.
Dormiſne tyrāne mēbrū pris tui ſathane cū
vipa cōiuge tua que tibi īdicare noluit ꝟba
mea? q uie ſcis ne crucis xp̄i inimice: diuerſis
ciboꝝ generib⁹ vētris tui refecta igluuie: ꝛ
ſcōs dei fame ꝛ ſiti pmittis pire? Iaces ne ī
palatio pānis iuolut⁹ ſericis: ꝛ illos deſola
tos ſine hoſpitio vides ꝛ pteris? Nō ſic iniq:
non ſic euades nec īpune feres qꝑ tm̄ eis hn̄
facere diſtuliſti. Sic locuta ē ꝛ abſceſſit. Cū
qȝ matrona vigilans ſuſpiraret ꝛ tremeret:

viro ſuo eadem de cā ſuſpiranti ait. Dñe mi
vidiſti ne ſōniū qḋ vidi? Uidi inqt ⁊ admira
ri ⁊ pauere nō ꝯſino: qd idē faciemꝰ? cui mu
lier. vtilius ē ei obtēperare ꝙ̄ irā dī ſui quē
ꝑdicat icurrere. Qua ꝓpter ipſos hoſpitio
receperūt: ⁊ eis neceſſaria miniſtrauerunt.
Cū aūt qdā die maria magdalena ꝑdicaret
ꝑdictꝰ ꝑnceps dixit ei. Putas poſſe defen
dere fidē quam ꝑdicas? cui illa. Egdē illam
defēdere ꝑſto ſum: vtpote quotidianis mi
raculis ⁊ ꝑdicatiōe magiſtri mei petri q rō
me ꝑſidet roboratā. Cui pnceps cū coiuge
dixit. Ecce dictis tuis ꝑ oia obtēperare pa
rati ſumꝰ ſi a deo quē ꝑdicas nobis filiū im
petrabis. ꝓpt͛ h igt magdalena nō remane
bit. Tūc btā maria magdalena ꝓ ipſis dñz
exorauit: vt ſibi filiū cōcedere dignaretur.
Cuiꝰ ꝑces dñs exaudiuit: ⁊ matrona illa cō
cepit. Tūc vir eiꝰ cepit velle ꝓficiſci ad pe
trū vt ꝓbaret ſi vt maria magdalena ꝺ xp̄o
ꝑdicauerat ſic ꝟitas ſe haberet. Cui vxor di
xit. Quid ē dñe? Putaſne ſine me ꝓficiſci?
Abſit. te.n. recedēte recedā: te veniente ve
niā: te qeſcente qeſcā: cui vir ait. Nō ſic fiet
dña: eteni cū ſis grauida ⁊ i mari ſint ifinita
pericula de facili piclitari poſſes. Domi igiṫ
qeſces ⁊ poſſeſſionibꝰ nr̄is curā ipēdes. Eā
illa iſtabat: femineū nec mutās femina mo
rē: ⁊ cū lachrymis pedibꝰ eiꝰ ꝓuoluta qḋ pe
tebat tādē obtinuit. Maria g̃ humeris eoꝝ
ſignū crucis ipoſuit. ne eos antiquꝰ hoſtis i
aliquo itinere ipediret. Nauē igiṫ oībꝰ ne
ceſſarijs copioſe onerātes ⁊ cetera q̄ hēbāt
i marie magdalene cuſtodia relinquentes
ꝓficiſci ceperunt. Jāqꝫ vniꝰ diei ⁊ noctis cur
ſu ꝯſumato cepit nimiū mare itumeſcere vē
tus flare: ita vt oēs ⁊ marie matrona grau
da ⁊ debilis tā ſeua iundatiōe fluctuū q̄ſſa
ti grauiſſimis anguſtijs vrgerēṫ: iūtim ꝙ i ea
ſubito dolor ꝑtus irruit: ⁊ iter anguſtias vē
tris ⁊ preſſuras tēpeſtatis filiū ꝑuriēs expi
rauit. Natꝰ igr̄ puerulꝰ palpitabat. Et mā
millaꝝ mr̄narū q̄rēs ſolacia lamētabiles da
bat vagitus. ꝓh dolor ⁊ natꝰ ē ifās viuus: ⁊
mr̄icida effectus. Mori eū cōuenit cum nō
ſit q vite tribuat alimētū. Quid faciet pegri
nꝰ ⁊ cū vxorē mortuā videat ⁊ pueꝝ vagiē
tem q̄rulis vocibꝰ mr̄is mā mas appetentē.
Lamētabaṫ itaqꝫ plurimū ⁊ dicebat. Heu
heu miſer qd facies: filiū hr̄e ꝯſideraſti ⁊ ma
trē cū filio pdidiſti. naute ꝟo acclamabāt di
cētes. ꝓijciaṫ i mare hoc corpꝰ anteꝙ̄ ſimul
peamꝰ. Quādiu.n. nobiſcū fuerit: hec q̄ſſa
tio nō ceſſabit. Sed cū corpꝰ apprehēdiſſēt
vt illud i mare iactarēt pcite igt peregrinus
pcite. Et ſi nec mihi nec matri pcere volue
ritis miſeamini ſaltē paruuli vagiētis. Sinī
te modicū ⁊ ſuſtinete ſi forte mulier ꝑ dolo
re i extaſi poſita adhuc valeat reſpirare: ⁊ ec
ce nō ꝓcul a naui qdā collis apparuit. Quo
viſo vtilius eē credidit corpꝰ ⁊ puerulum il
luc deferri ꝙ̄ marinis beluis ad deuorādū
dari. Et vix a nautis prece ⁊ precio extorſit
vt illuc applicarēt. Cūqꝫ illuc pre duritia fo
ueā nō potuiſſꝫ effodere i ſecretiori pte col
lis clamide ſuppoſita corpꝰ collocauit: ⁊ pu
erulū mā mis eiꝰ apponēs cū lachrymis ait.
O maria magdalena cur ad pditiōis ⁊ mi
ſerie mee cumulū marſilie partibꝰ applicui
ſti? Cur ifelix admonitiōe tua h iter arripui
Petiſti ne deū vt mlier mea hac ꝺ cā conci
peret vt periret? Ecce.n. ꝯcepit ⁊ pariendo
mortē ſubijt. Cōceptulqꝫ ē natꝰ vt pereat:
cū nō ſit q enutriat. Ecce qḋ ꝑce tua obtinui
tibi cui oia mea cōmēdam deoqꝫ tuo cōmē
do. Si potēs ē memor ſit aie mr̄is ⁊ ꝑce tua
miſereaṫ ne pereat natꝰ. Tunc clamide ſua
corpꝰ cū puero circūqꝫ operuit: ⁊ poſtmo
dū nauē cōſcēdit. Cūqꝫ ad petrū veniſſꝫ: pe
trꝰ ei obuiꝰ fuit: q viſo ſigno crucis i humero
ſuo qs eſſet ⁊ vnde veniret ſciſcitatꝰ ē: q oia
ſibi ꝑ ordinē narrauit: cui petrꝰ. Pax tibi fi
at bene veniſti: ⁊ vtili conſilio credidiſti: nec
moleſte feras ſi mlier tua dormit: ſi paruulus
cū ea qeſcit. Potēs.n. ē dn̄s cui vult dona
dare: data auferre: ablata reſtituere: ⁊ me
rorē tuū i gaudiū cōmutare. Petrꝰ autē hie
roſolymā eūꝫ duxit: ⁊ oia loca i qbꝰ xp̄s ꝑdi
cauit: miracula fecit: locum etiam i quo paſ
ſus ē: ⁊ i quo celos aſcēdit eidē oſtēdit. Cūqꝫ
de fide fuiſſꝫ iſtructꝰ diligenṫ a petro bien
nij ſpacio iam elapſo nauem aſcendit repa
triare curans. Cum igitur nauigarēt domi
no diſponēte iuxta collē i quo corpꝰ vxoris
cū puero poſitū fuerat puenerūt. Qui ꝑce
⁊ ꝑcio eos ad applicādum ibi iduxit. Pue
rulꝰ aūt ibidē a maria magḋ. icolumis cōſ
natꝰ frequēter ad littus maris ꝓcedebat: ⁊
ibidē vt pueroꝝ moris ē cū lapillis ⁊ glare
is ludere ſolitꝰ erat: ⁊ cū applicuiſſet vidit
puerulū more ſolito i littore maris cū lapil
lis ludētē. Et qdnā eēt admirari ñ deſinēs
de ſcapha exilijt. Quē vidēs puerulus cū
nūqꝫ tale vidiſſꝫ expauit: ⁊ ad ſolita matris
recurrēs vbera occulte ſub clamide latita
bat: pegrinꝰ ꝟo vt manifeſtius videret illuc
acceſſit ⁊ puerulū pulcherrimū matris vbe
ra ſuggētem iuenit: ⁊ accipiēs pueꝝ ait. O
btā maria magḋ. ꝙ̄ felix eēm: ꝙ̄ mihi cūcta
ꝓſpe aduēiſſēt: ſi mulier reſpiraret ⁊ mecū
repatriare valeret. Scio eqdē ſcio: ⁊ ꝓcul
dubio credo ꝙ tu q pueꝝ dediſti ⁊ i hac ru
pe ꝑ biēniū pauiſti: poſſis mr̄eꝫ ſuā ꝓſtie reſti
tuere ſanitati. Ad hec verba mulier reſpira
uit: ⁊ q̄ſi a ſōno euigilās ait. Magni meriti
es btā maria magḋ. ⁊ glorioſa: q̄ i ptus mei
ꝑſſuris obſtetricis ipleſti offm̄: ⁊ i oībꝰ neceſ
ſitatibꝰ ancille tue ſuitiū expleſti. Quo au
dito pegrinꝰ admirās ait. Uiuiſne vxor mea
dilecta? cui illa. Uiuo eqdē ⁊ nūc ꝑ ꝺ pegri
natiōe de q̄ ⁊ tu veniſti venio: ⁊ ſic btūs pe
trus te hieroſolymā duxit ⁊ oia loca i quibꝰ
xp̄s paſſus ē mortuꝰ ⁊ ſepultus ⁊ alia plura
loca oñdit: ſic ⁊ ego vna cū btā maria mag.
duce ⁊ comite vobiſcū fui: ⁊ ſingula loca cō
ſpexi: ⁊ cōſpecta memorie cōmendaui. Et i
cipiens loca omnia i qbꝰ xp̄s paſſus ē ⁊ mira
cula q̄ viderat adeo plene explicuit: vt nec
in aliquo deuiaret. Tūc peregrinꝰ recepta
coniuge ⁊ puero naui letus cōſcendit ⁊ pau
lo poſt marſilie partibꝰ applicuerūt. Et naui
egreſſi inuenerūt. b. Mariā mag. cū ſuis di
ſcipul ꝑdicātē: ⁊ eiꝰ pedibꝰ cū lachrymis ꝓ
uoluti oia q̄ eis acciderāt narraṫ ⁊ a. b. ma
ximino baptiſma ſuſceperunt. Tūc i ciuita
te marſilie oīuꝫ idoloꝝ tēpla deſtruētes xp̄i
eccleſias cōſtruxerūt: ⁊. b. Lazarū i eiuſdeꝫ
ciuitatis epiſcopū vnanimiter elegerūt: Tā
dem diuino nutu ad aquēſē ciuitatē vene
runt: ⁊ populū illū ad fidē xp̄i per multa mi
racula adduxerūt: vbi ēt. b. maximinꝰ in epi
ſcopū ē ordinatꝰ. Interea. b. maria mag. ſu
perne cōtēplatiōis auida aſperrimam here
mū petijt: ⁊ in loco āgelicis manibꝰ ꝑparato
ꝑ. 30. annos icognita hoībꝰ māſit. In quo q
deꝫ loco nec aquaꝝ fluenta: nec herbarum
erāt ſolatia: vt ex hoc manifeſtareṫ: ꝙ redē
ptor nr̄ ipſā nō terrenis refectiōibꝰ: ſꝫ tātum
celeſtibꝰ epulis diſpoſuerat ſatiare. Quali
bet aūt die. 7. horis canonicis ab angelis in
ethera eleuabaṫ: ⁊ celeſtiū agminuꝫ glorio
ſos cōcētꝰ ēt corporalibꝰ auribus audiebat.
Uñ diebꝰ ſingulis his ſuauiſſimis dapibꝰ ſa
tiata: ⁊ ide ꝑ eoſdē āgelos ad locū ꝓpriuꝫ re
uocata corporalibꝰ alimētis nullatenꝰ idige
bat. Sacerdos āt quidā ſolitariā vitā age
re deſiderās ad. 12. ſtadia loco eidē vicina ſi
bi cellā locauit. Die igiṫ quadā dñs ꝑdicti ſa
cerdotis oculos apuit ⁊ corporeis oculꝭ eui
denter aſpexit qualiter āgeli ad ꝑdictū locū
i quo beata maria morabaṫ deſcendebant
⁊ eā i ethera ſubleuabāt: ⁊ poſt hore ſpatiū
ad eundē locū cū diuinis laudibus reuoca
bant. Uolēs autē ſacerdos tā admirabilis
viſionis ꝟitatē agnoſcere creatori ſuo pre
cibus ſe cōmēdās: ad predictū locū audaci
deuotione ꝓperabat. Cūqꝫ ad vniꝰ iactum
lapidis appropinquaret: ceperūt eiꝰ crura
reſolui: ⁊ timore valido ipſiꝰ precordia me
dullitus anhelare. Cūqꝫ retro rediret: am
bulandi vſuꝫ crura cū pedibꝰ ſimul ꝑbebāt
ſꝫ ſi ꝟſo tramite ad predictū locū accedere
conareṫ: totiēs eū languor corporis: ⁊ hebe
tudo mentis modis oībꝰ ꝓhibebāt. Intelle
xit igiṫ vir dei illud ꝓculdubio celeſte eſſe
ſacramētū: ad qḋ accedere hūanū nō pote
rat experimētū. Inuocato igiṫ ſaluatoris
noīe exclamauit. Adiuro te per dñz vt ſi hō
es vel aliq̄ rōnalis creatura q̄ in illa ſpelun
ca habitas mihi rñdeas: ⁊ tui ediſſeras veri
tatē. Cūqꝫ hoc tertio repetiſſꝫ: beata maria
mag. ei rñdit. Accede ꝓpius: ⁊ oīum q̄ deſi
derat aīa tua ſcire poteris veritatē. Cū ille
tremēs vſqꝫ ad medij ſpacij terminū appro
piquaſſet: ait ad eū. Meminiſti ex euange
lio de maria illa famoſa peccatrice que pe
des ſaluatoris lachrimis lauit: capillis ter
ſit: ⁊ ſuoꝝ delictoꝝ veniā ꝓmeruit? Cui ſa

cerdos. Memini ⁊ pluſq̄.30.ãnoꝝ euolu/
ta ſunt curricula: ꝙ h factū ēt ſcã credit ⁊
cõfitet̃ eccleſia. Ego igr ſū illa q̄ ꝑ.30.ãnoꝝ
ſpaciū omnibus hoībꝰ ignota ꝑmanſi: ſicut
heri cernere tibi ꝑmiſſū ē. ſic ſingulis diebꝰ
angelicis manibꝰ ī ethera ſubleuata celeſti
um agminū dulciſſimã iubilationē ſeptēnis
vicibus ꝑ ſingulos dies corporeis auribus
audire ꝓmerui. Quia igit̃ mihi a dño reue
latū ē ꝙ ex hoc migratura ſuꝫ ſeculo: bea/
tū maximinū adeas: ⁊ ei hoc ſtudeas intima
re. Proximo die reſurrectionis dominice
tēpore quo ad matutinū ſurgere conſueuit
oratoriū ſolus īgrediat̃: ⁊ me illic ꝑ angelo/
rum miniſteriū īueniet cõſiſtētē. Sacerdos
ãt vocē eiꝰ velut vocē angeli audiebat: ne/
minē ãt videbat. Cõcitꝰ igit̃ beatū maximi
num adijt: ⁊ ei oĩa ꝑ ordinē enarrauit. San/
ctꝰ autē maximinꝰ nimio repletꝰ gaudio ſal
uatori gratias īmenſas retulit: ⁊ illa die ac
hora: vt ſibi viſum fuerat. oratorium ſolus
īgreſſus videbat beatã mariã magdalenaꝫ
ī choro adhuc ſtãtē eoꝝ q eã adduxerãt an/
geloꝝ. Erat ãt ſpacio duoꝝ cubitoꝝ eleua/
ta a terra ſtãs in medio angelorum extēſis
manibus deum exorans. Cum autem bea/
tus maximinus ad eam accedere trepida/
ret: cõuerſa dixit ad eū. Accede huc ꝓpius
nec fugias filiã tuã pater. Appropinquãte
ãt illo ſicut in ipſius beati Maximini legit̃
libris: ita vultꝰ dñe ex ↄtinua ⁊ diuturna vi/
ſione ãgeloꝝ radiabat: vt facilꝰ ſol radios
q̄ȝ faciē ſuã ītueri qs poſſꝫ. cõuocato igr̃ vni
uerſo clero ⁊ ſacerdote ꝑdicto corpꝰ ⁊ ſãgui
nē dñi ab epõ. b. maria magdalena cū mul/
ta lachrymaꝝ īundatiõe ſuſcepit. Deĩn toto
corpuſculo ante altaris ꝓſtrata crepidinem
ſanctiſſima illa aĩa migrauit ad dñꝫ: poſt cu
ius exitū tantꝰ odor ſuauitatis ibidē remãſit
vt ꝑ ſeptē dies fere ab īgredientibꝰ oratoriū
ſentiret̃: cuiꝰ ſctiſſimū corpus. b. Maximi
nus diuerſis conditū aromatibꝰ honorifice
ſepeliuit: ⁊ poſt mortē ſuã iuxta ipſaꝫ ſepeli
ri ꝑcebit. Egeſippus ãt vel ſꝫ quoſdã libros
Joſephus ſatis cū ꝑdicta hiſtoria cõcordat.
ait.n. in quodã ſuo tractatu: ꝙ maria mag.
poſt xp̄i aſcēſionē ꝓ ardore charitatis xp̄i ⁊
tedio ꝙ hēbat nunq̄ȝ hominem videre vole

bat: ſꝫ poſtq̄ȝ ad aquēſe territoriū venit: ī de
ſertū abijt: ⁊ .30. ibi annis īcognita mãſit: vbi
vt ait qualibet die ſeptē horis canonicis ab
angelis ī aera eleuabat̃. Addidit tñ ꝙ ſacer
dos dū ad eã veniſſet repperit eaꝫ in cella
clauſam: qui ad eius petitionem veſtem ſi/
bi porrexit: quam induens ad eccleſiam ſe/
cum iuit: ⁊ ibi communione percepta eleua
tis in orationem manibus iuxta altare ī pa/
ce quieuit. ¶ Tēporibꝰ ãt Caroli magni. ſ. an/
no dñi. 749. Girardus dux burgūdie cum
de vxore ſua filiū hēre nõ poſſꝫ: larga manu
res ſuas pauperibꝰ erogabat: ⁊ multas ec/
cleſias ⁊ monaſteria cõſtruebat. Cū ḡ vice/
liacēſe monaſteriū cõſtruxiſſet miſit ipſe et
abbas ipſiꝰ monaſterij monachū quēdã cuꝫ
decenti comitatu ad aquenſem ciuitatem:
vt ide ſi poſſꝫ btē marie magđ. religas trãſ/
portaret. Veniēs igit̃ ꝑdictꝰ monachꝰ ad ꝑ/
dictã ciuitatē: cū ipſã fūditꝰ a paganis ↄ̃ſtru
ctã repperiſſꝫ: caſu quoddã īuenit ſepulchꝝ
cuiꝰ ſculptura marmorea demonſtrabat: ꝙ
corpus. b. marie magđ. repoſitū intus erat.
In ipſo aūt ſepulchro hiſtoria eius miro ope
ſculpta erat. Nocte igit̃ illud effringēs aſſū
ptas religas ad hoſpitiuꝫ deportauit. Ipſa
aūt nocte btã maria magđ. eideꝫ monacho
apparuit: dicēs ne timeret: ſꝫ ceptū opꝰ ꝑfi/
ceret. Rediēs igr̃ cū ad mediã leucã a mo/
naſterio veniſſꝫ. nullo mõ inde religas mo/
uere potuerūt: donec veniēte abbate cum
monachis cū ꝓceſſiõe honorifice ſunt rece/
pte. ¶ Miles qdã q ſingulis annis ad corpꝰ
btē marie magđ. venire cõſueuerat ī prelio
occiſus eſt. Qui dū ī feretro a parētibꝰ plo/
raret̃ magdalene pijs querelis opponebãt:
cur deuotū ſuū mori ſine cõfeſſiõe ⁊ pñia ꝑ/
miſiſſet. Tūc ſubito q defunctus fuerat ſtu
pētibꝰ cūctis ſurrexit: ⁊ ſacerdotē ad ſe vo/
cari precepit. Cūq̄ȝ deuote cõfeſſus fuiſſet
⁊ viaticū recepiſſꝫ ꝓtinus in pace quieuit.
¶ Nauis q̄dam viris ⁊ femis onerata nau/
fragiū ꝑtulit: vna aūt femina cū eēt ꝑgnãs:
⁊ ſe ī mari ꝑclitari cõſpiceret: mag. inquãtū
poterat acclamabat vouēs ꝙ ſi ſuis meritis
a naufragio euaderet: ⁊ filium pareret: ipm
eius monaſterio cõdonaret. Statiq̄ȝ femia
quedã ſpecie ⁊ habitu venerãda ei apparu/

it: que eã ꝑ mētū arripiēs ꝑiclitãtibꝰ alijs in/
columē ad ripã ꝑduxit. Illa aūt poſtmoduꝫ
filiū peperit: ⁊ votū ſuuꝫ fidelit̃ adimpleuit
¶ Aiunt qdã mariã mag. ſpõſã fuiſſe ioãnis
euangeliſte: quã duxerat tūc qñ de nuptijs
xp̄s eū vocauit: ex h ipſa īdignata: ꝙ. ſ. ſpõ/
ſū ſuū ſibi abſtulerat: abiit ⁊ oĩ voluptati ſe
ꝑdit. Sed qr ↄgruū ñ erat vt ioãnis vocatio
dãnatiõis ſibi occaſio fieret: dñs ad pñiam
ipaꝫ miſericorditer cõuertit. Et q͛a ſūma đ/
lectatiõe carnali eã remouit: iõ ipam ſūma
delectatione ſpũali q̄ ē ī dei amore pre cete/
ris eã īpleuit. Qđ ⁊ de ioãne qdã fatēntur: ꝙ
iõ dulcedine ſue familiaritatis eū pre cete/
ris decorauit: qr a predicta delectatiõe euꝫ
remouit. hec aūt falſa ⁊ friuola reputãt̃: qr
ff Albertꝰ ī ꝓhemio ſup euãgeliū Joh. põit
ꝙ ſpõſa de cuiꝰ nuptijs vocatꝰ fuit idē ioã/
nes: ī virginitate ꝑmãſit: ⁊ ī ſocietate. b. ma/
rie virginis mr̃is xp̄i poſtmodū viſa fuit: ⁊ tã
dē fine bono quieuit. ¶ Vir qdã oculoꝝ lumi/
ne ꝑuatꝰ cū ad mõaſteriū viceliacēn. cã viſi
tãdi corpꝰ. b. marie mag. veniret: ⁊ ſuus ei
ductor diceret ſe eccleſiã iã videre: ille ma/
gna voce exclamauit. O ſcã maria magđ.
vtinã aliqñ videre merear eccl'iã tuã: ſtatiq̄ȝ
oculi eiꝰ ſunt apti. ¶ Quidã dū peccã ſua in
q̄dã cedula ſcripſiſſet: eam ſub palla altaris
btē marie mag. poſuit rogãs eã vt ſibi īdul/
gentiã īpetraret. Qui poſtmodū cedulã ac/
cipiēs peccã ſua de ipſa cedula oĩno deleta
īuenit. ¶ Quidã dū ob pecunie exactioneꝫ
ī cõpedibꝰ teneret̃: mariã mag. ī ſui adiuto/
riū īuocabat. Et ecce q̄dã nocte mulier q̄dã
ſpecioſa ſibi apparuit: que vincula frãgēs ⁊
oſtiū reſerãs ſibi vt fugeret īpauit: q ſe abſo
lutū vidēs ꝓtinꝰ inde aufugit. ¶ Clicꝰ qdaꝫ
de flãdria ſtephanꝰ noĩe ī tãtã ſceleꝝ īmani
tatē ceciderat: ꝙ oĩa exercens flagitia ea q̄
ſalutis erãt nõ ſolū nõ facere: ſꝫ nec audire
volebat. In beatam tñ mariã mag. deuotio
nē magnã hñs eiꝰ vigiliã ieiunabat ⁊ feſtuꝫ
colebat. Dū igr̃ eiꝰ tumulū viſitaſſet maria
mag. nec ex toto dormiēti: nec ex toto vigi/
lãti tãq̄ȝ mulier formoſa lugubres gerens
oculos: ⁊ duoꝝ angeloꝝ đxtra leuaq̄ȝ ſuſtē
tata ꝑſidio apparuit: eiq̄ȝ dixit. Cur q̄ſo ſte/

phane īdigna meis meritis facta repēdis?
Cur labioꝝ meoꝝ īſtãtia nulla ↄpūctiõe mo
ueris? Ex quo.n. deuotionē ī me hr̃e cepiſti ī
ꝓ te dñm ſēp īſtãter exoraui: ſurge igr̃ ⁊ pe/
niteas. Neq̄ȝ.n. ego te deſerã donec deo fu
eris recõciliatꝰ. Ille igit̃ mox ī ſe īfūdi tãtaꝫ
grãꝫ ſēſit: ꝙ ſclo abrenūciãs religionē ītro/
iuit: ⁊ ꝑfectiſſime vite fuit. In cuiꝰ morte vi
ſa ē maria mag. iuxta feretꝝ cū ãgel' aſtitiſ/
ſe: ⁊ eiꝰ aĩam q̄ſi colūbã cãdidã cū laudibus
in celū ſuſtuliſſe.

¶ De nomine.

Pollinaris dr̃ a pollēs ⁊ ares virtꝰ
q̄ſi pollēs virtutibꝰ. Vel dr̃ a pollo
qđ īterpretat̃ mirabilis: ⁊ naris ꝑ quaꝫ ītel/
ligitur diſcretio. quaſi mirabilis diſcretiõis
vir: vel ab a qđ ē ſine ⁊ polluo: ⁊ ares ↄ̃tus:
q̄ſi virtuoſus facta pollutione viciorum.

¶ De ſancto apollinare.

Pollinaris petri apoſto
li diſcipulus
fuit. Ab eo rauēnã đ roma miſſus ē: vbi vxo
re tribuni ab eo ſanata: ipaꝫ cū viro ⁊ eiꝰ fa/
milia baptizauit: qđ qdem iudici nūciat̃ ⁊ ab
eo apollinaris ꝓtinꝰ accerſit̃. Ductuſq̄ȝ ad
tēpliū iouis: vt ibi imolaret cū diceret ſacer
dotibꝰ idoloꝝ. argētū ⁊ aurū idolis appēſuꝫ
meliꝰ paupibꝰ dari q̄ȝ ante demones ſic ap/
pēdi: ꝓtinꝰ capit̃: ⁊ fuſtibꝰ ceſus ſemiuiuꝰ re
linqt̃ ſꝫ a diſcipul' collectꝰ ī domo cuiuſdã vi
due ſeptē mēſibꝰ refouet̃. Inde aūt venit
ad ciuitatē claſſanēſē: vt quēdã nobilē mutū
ibidē curaret. Cū aūt domum īgrederetur:
puella quedam immundū ſpūm hñs excla
mauit dicens. Recede hinc ſerue dei: nam
faciam te ligatis manibus ⁊ pedibus de ciui
tate extrahi. Quē apollinaris īcrepans ꝓti/
nus exire ex ea coegit. Cū igr̃ ſup mutū no/
men dñi inuocaſſet: ⁊ curaſſet pluſq̄ȝ quin
gēti homines crediderunt: pagani aūt eum
fuſtibus ceſum ꝓhibēbant ne Jeſū nomina
ret. Ille vero in terra iacens clamabat: quo
niam ipſe eſt verus deus. Tunc nudis pedi
bus ſup prunas eum ſtare fecerūt. Sꝫ cuꝫ
adhuc xp̄m conſtantiſſime predicaret extra
vrbem eū proiecerunt. ¶ Eo tempore duꝫ
Rufus pñcius rauēne filiaꝫ īfirmam habe/
ret: ⁊ ad eam ſanandam apolinarē vocaſſet

mox vt domū ingreſſus ē defūcta ē. Cui ru fus. Utinā domū meā nō introiſſes. Dij enī magni irati ſūt: ⁊ filiā meā ſanare noluerūt. Tu vero qd ei facere poteris? Cui apollinaris. Noli timere tm̄ mihi iura ꝙ ſi puella ſurrexerit eā creatorē ſuū ſeq̄ nequaq̄ ꝓhibebis. Qđ cū feciſſ; facta orōne puella ſurrexit: ⁊ nomē xp̄i cōfitens cū mr̄e ⁊ magna multitudine baptiſma ſuſcepit: ⁊ virgo permāſit. Qđ audiēs ceſar ſcripſit ad p̄fectum p̄torij: vt apollinaris aut ſacrificare faceret aut in exiliū mitteret. Prefect⁹ igiᷓ eū ſacrificare nolētē fuſtib⁹ cedi fecit ⁊ in eculeo extēſū torqueri mādauit. Ubi dū dominū cōſtantiſſime p̄dicaret: aquā feruētē i ei⁹ vulnerib⁹ recētib⁹ iactari iuſſit: ⁊ ſic grāui pōdere ferrī victū i exiliū mittere voluit. Uidentes āt xp̄iani tātā ipietatē accēſi aīo i paganos irruerūt: ⁊ pluſq̄. 200. viros ex ipſis occiderūt. Qđ vidēs prefectus abſcōdit ſe: ⁊ apollinarē i artiſſimo carcere truſit. Deinde cathenatū i naui poſuit: ⁊ cū trib⁹ clericis eū ſequētib⁹ i exiliū deſtinauit: vbi ſolūmodo cū duob⁹ clericis: ⁊ duob⁹ militib⁹ p̄iculum tēpeſtatis euadēs ipſos milites baptizauit. Deinde rauennā rediēs a paganis capiᷓ: et ad tēplū apollinis duciᷓ. Cui⁹ ſimulacrum vidēs ipſū maledixit ⁊ ſubito corruit. Qđ vidētes pontifices ipſū tauro iudici p̄ſentauerūt. Qui iudex cū filiū ſuū cecū illuminaſſ; credidit. ⁊ ipſū ānis. 4. i ſuo p̄dio manere fecit. Poſt h̄ cū pontifices apud veſpaſianū eū accuſaſſēt: iuſſit veſpaſian⁹ vt qcūq̄ dijs irrogaret iniuriā aut ſatiſfaciat: aut vrbe p̄ucīᷓ. Nō. n. iuſtū ē vt deos vidicem⁹: ſ; ipſi de inimicis ſuis ſe vlciſci poterūt ſi iraſcunᷓ. Tūc demoſthenes patritius eū nolēte ſacrificare cuidā cēturioni iam xp̄iano tradidit. Cui⁹ rogatu p̄gēs i vicū leproſorū vt ibidē pp̄ furorē gentiliū latitaret a paganis īſecutus ē ⁊ vſq̄ ad mortē diutiſſime ceſus. Ubi p. 7. dies ſupuiuēſ ⁊ diſcipulos admonēs ſpiritū tradidit: ⁊ ibidē a xp̄ianis honorifice ſepult⁹ ē ſub Ueſpaſiano q cepit circa annum dn̄i. 70. De h̄ martyre ſic diᷓ Ambro. i p̄fatione. Apollinaris digniſſim⁹ p̄ſul a p̄ncipe petro rauennā mittiᷓ Jeſu nomen incredulis nūciare. Qui dum illic mira virtutū ſigna cōferret i xp̄o credētib⁹ ſeuis v̄berū flagellis ſepe cōteriᷓ: ⁊ ſenile iā corp⁹ ab impijs horrendis cruciatib⁹ laniaᷓ. S; ne de ſuis vexationib⁹ fideles trepidēt i v̄tute dn̄i Jeſu chriſti ſigna ap̄lica p̄ficit. Poſt tormēta puellam reſuſcitat mortuā: viſū cōſpicuū cecis reddit: ⁊ muto reſtaurat loquelā: obſeſſam a demonio liberat: cōtagionē mūdat leproſi: diſſoluta morbo peſtifero ſanat mēbra: portentū ſimulacri ſimul cum tēplo deiecit. O digniſſimus admiratione p̄conij pōtifex: q cū pontificis dignitate apoſtolicam ꝓmeruit accipe poteſtatē. O fortiſſim⁹ athleta chriſti: qui etatis iam frigeſcente calore conſtāter in penis ieſum chriſtum mundi predicat redemptorem.

¶ De nomine.

Hriſtina q̄ſi chriſmate vncta. Habuit enim balſamum boni odoris i conuerſatione: ⁊ oleum deuotionis in mēte ⁊ benedictionē gr̄e.

¶ De ſācta chriſtina.

Hriſtina nobiliſſimis parētib⁹ orta i tyro italie a pr̄e ſuo i q̄dā turri cū. 12. pediſſeq̄s collocata ē: dos argēteos ⁊ aureos ſecū h̄ns. Et cū pulcherrima eēt ⁊ a multis in cōiugiū peteretᷓ: parētes ei⁹ nulli eā volebāt cōcedere: volens vt i doꝝ cultura maneret. Jp̄a āt a ſp̄ū ſcō docta idoloꝝ ſacrificia abhorrebat: ⁊ icēſa dijs imolādā i feneſtra abſcōdebat. Uenieti āt pr̄i ei⁹ pediſſeq̄ dixerūt. Filia tua dn̄a nr̄a dijs nr̄is imolare cōtēnit: ſ; xp̄ianā ſe eē aſſerit. Pr̄ āt ei blādiens ad deoꝝ culturā eā ꝓuocabat. Cui illa Noli me vocare filiā tuā: ſ; ei⁹ quē ſacrificiū laudis decet. Nō enī dijs mortalib⁹. ſed d̄o celi ſacrificiū offero. Cui pr̄. Filia mea ne vni deo tm̄ ſacrificiū offeras: ne tibi alij iraſcanᷓ. Cui illa. Bene locut⁹ es neſciēs v̄itatē. Offero enim ſacrificium patri ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſācto. Cui pater. Si tres deos adoras: cur etiam alios non adoras? Cui illa. Tres illi vna deitas ſunt. Poſt hoc chriſtina pr̄is ſui deos confregit: ⁊ aurum ⁊ argentum pauperibus erogauit. Rediens āt pater vt deos adoraret: ſ; ipſos non inueniēs ⁊ ab ancillis quid de illis Chriſtina fecerit

audiens iratus eā iuſſit expoliari: ⁊ a. 12 viris cedi adeo vt ipſi miniſtri deficerēt. Tūc chriſtina patri dixit. Sine honore ⁊ pudore ⁊ abbominabilis deo q me cedūt deficiunt. pete illis a dijs tuis v̄tutē ſi vales: Tūc cathenatā eā in carcerē mitti iuſſit. Audiens hoc mater veſtimēta ſua ſcidit: ⁊ ad carcerē p̄gens filie pedibus ſe ꝓſtrauit dicēs. Filia mea chriſtina lumē oculoꝝ meoꝝ miſerere mei. Cui illa. Quid me dicis filiā tuam? neſcis q̄ nomen dei mei habeo? cumq̄ nil ſibi pſuadere poſſ; ad viꝝ redijt: ⁊ qd ſibi reſpōderit idicauit. Tunc pr̄ iuſſit eā ante tribunal ſuū duci: cui dixit. Sacrifica dijs: ſin āt multis afficeris ſupplicijs ⁊ mea filia nō diceris. cui illa. Magnā mihi gratiā p̄ſtitiſti: q̄ iam me nō vocas filiā diaboli. qđ aūt de diabolo naſciᷓ demon ē. Tu es pater ipſi⁹ ſathane. Tunc ille iuſſit carnes eius vngulis radi: ⁊ mēbra ei⁹ tenera diſrumpi. Xp̄ina aūt de carnib⁹ ſuis accipiēs in vultū proiecit patris dicēs. Accipe tyrāne ⁊ carnē a te genitā comede. Tunc pater ſup rotā eā poſuit: ⁊ ignē cū oleo accēdit: ſ; flāma exiliens. M. d. occidit. Pater āt eius oīa h̄ magicis artib⁹ aſcribens ipſā iteꝝ in carcerem mitti fecit: ⁊ facta nocte iuſſit pueris ſuis vt lapidē grandē ad collū ei⁹ ligarēt: ⁊ in mare ꝓijcerent. Qđ cū feciſſent ꝓtinus āgeli eā aſſumunt. Xp̄s āt ad eā deſcēdit ⁊ eā in mari baptizauit dicēs. Baptizo te in deo patre meo: ⁊ in me Jeſu xp̄o filio eius: ⁊ in ſpiritu ſancto: Et cōmiſit eā michaeli archāgelo: q eā ad terrā adduxit. Qđ audiēs pater frontem ſuā p̄cutiēs dixit. Quib⁹ maleficijs hec facis: vt i mari maleficia exerceas? cui illa. Stulte ⁊ ifelix a xp̄o hanc accepi gratiam. Tūc i carcerē eā miſit iubēs vt i craſtino debeat decollari. Jpſa āt nocte vrban⁹ pater ſu⁹ mortu⁹ iueniᷓ. Huic qdā iudex iniquus ſucceſſit noīe dius: q cunā ferreā ſuccēſam cū oleo raſina ⁊ pice parari fecit: ⁊ xp̄inam ibidē iactari: cunāq̄ a viris q̄tuor agitari: vt citi⁹ cōſumereᷓ. Tūc xp̄ina deū laudauit: ꝙ eā nup renatā denuo volebat vt īfātulā i cunabulis agitari. Tūc iudex irat⁹ fecit radi caput ei⁹: ⁊ nudā p̄ ciuitatē vſq̄ ad apollinē duci: vbi idolo ip̄auit: ⁊ corruēs in puluerē ē redactū. Qđ audiēs iudex expauit: ⁊ ſpiritū tradidit. Huic ſucceſſit Julian⁹ q fornacē ſuccēdi fecit. ⁊ xp̄inā int⁹ iactari: vbi p. 5. dies cū angelis cantās ⁊ deābulās illeſa p̄manſit. Qđ audiens iulian⁹ ⁊ magicis artib⁹ hoc aſcribēs duas aſpides: duas viperas: duoſq̄ colubres ad eā mitti fecit. S; ſerpētes ei⁹ pedes lingunt. Aſpides nil nocentes ad vbera pēdēt: colubri collo ſe voluētes ſudorē lingunt. Julian⁹ āt icātatori dixit. Nūqd ⁊ tu magus es? irrita beſtias. Qđ cū faceret: ſerpētes i eū ipetū fecerunt: ⁊ eū ꝓtin⁹ occiderūt. Tūc ſerpētibus ip̄auit xp̄ina: ⁊ ad deſertū locum ire fecit: ⁊ mortuū hoiē reſuſcitauit. Tūc Julianus mamillas eius p̄cidi mādauit: de qb⁹ lac ꝓ ſāguine fluxit. Deiñ liguā ei⁹ p̄cidi fecᷓ. Chriſtina v̄o nequaq̄ loquelā amittēs preciſurā ligue accipiēs i faciē iuliani ꝓiecit: ⁊ oculū eius ide p̄cutiēs eū excecauit. Irat⁹q̄ iulian⁹ duas ſagittas circa cor ei⁹: ⁊ vnā i latus eius dimiſit. Et illa p̄cuſſa ſpiritū deo tradidit circa ānū dn̄i. 297. ſub diocliciano Requieſcit autem corp⁹ ei⁹ in quodā caſtro qđ vulſenū vocaᷓ iter vrbē veterē ⁊ viterbium ſito. Tirus enim q̄ iuxta caſtrum illđ erat funditus eſt euerſa.

¶ De nomine.

Acob⁹ iſte apoſtolus dict⁹ ē iacob⁹ zebedei Jacob⁹ fratᷓ Joānis: boanerges. i. fili⁹ tonitrui: ⁊ iacob⁹ maior. Dr̄. n. Jacobus zebedei. ſ. fili⁹ nō tm̄ carne: ſ; ēt nois iterp̄tatiōe: zebede⁹ interpretaᷓ donans ſiue donat⁹: ⁊ hūs iacobus ſeipſū deo donauit p̄ mortis martyrium: ⁊ a deo nobis donat⁹ ē i ſp̄ualē patronū. Diciᷓ Jacob⁹ fr̄ iohīs q̄ fuit ei⁹ fr̄ nō tm̄ carne: ſ; ēt moꝝ ſilitudīe. Ambo. n. fuerīt eiuſdē zeli: eiuſdē ſtudij: eiuſdē voti. Eiuſdē zeli ad dn̄ū vlciſcēdū. Cū. n. ſamaritani xp̄m nō recipēt iacobus ⁊ ioānes dixerūt. vis dicim⁹ deſcēdat ignis de celo ⁊ cōſumat illos? Eiuſdem ſtudij ad diſcēdū. Uñ iſti precipue fuerunt q xp̄m de die iudicij ⁊ alijs venturis iterrogauerūt. Eiuſdē voti ad obtinendū: q̄ ſeſſionē ad dexterā ⁊ ſiniſtrā chriſti ambo hēre voluerunt. Dr̄ fili⁹ tonitrui ratione ſonore

pdicationis: qꝛ malos terrebat: pigros exci
tabat: oēs ſua altitudine ī admiratione con
uertebat: vñ dicit beda de Joanne ꝙ tā al
te intonuit: vt ſi aliquātulū altiꝰ intonuiſſet
totus mūdus eū capere nō potuiſſet. Dicit
Jacobus maioꝛ: ſicut alter minoꝛ. pꝛimo ra
tiōe vocationis: qm̄ pꝛimꝰ vocatꝰ ē a xp̄o. 2°
rōne familiaritatis: qm̄ maioꝛē familiarita
tē videt̄ hūiſſe xp̄s cū iſto ꝙ̄ cū illo: ſicut pꝫ:
qꝛ ipſū ad ſecreta ſua admittebat: ſicut fuit
ad puelle reſuſcitationem ꝛ ad glorioſam
trāſfigurationē. 3° rōne paſſionis: qꝛ pꝛimꝰ
inter ceteros apoſtolos paſſus ē. Sic ḡ dici
tur maioꝛ alio ex eo ꝙ pꝛimꝰ vocatꝰ ē ad apo
ſtolatꝰ grāꝫ: ita pōt dici maioꝛ ex eo ꝙ pꝛiꝰ
vocatꝰ ē ad etnitatis gliā. ¶ De ſ. Jacobo.

Jacobus apoſtolus filiꝰ zebe
dei poſt aſcēſionē
dñi dū ꝑ iudeā ꝛ ſamariā p̄dicaret
in hiſpaniā tādē iuit: vt ibi verbū dñi ſemina
ret. Sꝫ dū ibi ſe pficere nil videret: ꝛ ſolum
ibidē nouē diſcipulos acq̄ſiuiſſet: duos ex il
lis cauſa p̄dicandi ibi reliq̄t: ꝛ alios ſecū aſſu
mēs iterū in iudeā rediit. Magr̄ āt Joā. be
leth dicit ꝙ tm̄ vnū ibi cōuertit. Cū ergo in
iudea v̓bū dñi p̄dicaret: magus q̄dam noīe
Hermogenes cū phariſeis diſcipulū ſuum
nomine Philetū ad Jacobū miſit vt ipſum
philetꝰ corā iudeis conuinceret: ꝙ ſua p̄di
catio falſa eēt. Sꝫ cū apoſtolus coram oībꝰ
rōnabiliter eū cōuinceret ꝛ multa coraꝫ eo
miracula feciſſet: rediit Philetꝰ ad Hermo
genē doctrinā Jacobi appꝛobās ꝛ miracu
la recitās: ac eius diſcipulū ſe velle fieri cō
teſtās ꝛ vt ipſe ſimiliter efficeret̄ diſcipulus
perſuadēs. Tūc hermogenes iratꝰ arte ſua
magica ita eū imobilē fecit: vt ſe nullatenꝰ
mouere poſſet dicēs. Uidebimꝰ ſi Jacobus
tuus te ſoluet. Qd̄ cuꝫ philetꝰ Jacobo per
puerū ſuū nūciaſſet: miſit ad eū ſudariū ſuū
dicēs. Accipiat ſudariū ꝛ dicat. Dñs erigit
eliſos: ꝛ ipſe ſoluit cōpeditos. Statiq̄ꝫ vt de
ſudario tactꝰ ē ſolutꝰ a vinculis magicis ar
tibꝰ Hermogenis inſultauit: ꝛ ad iacobū ꝓ
perauit. Iratꝰ hermogenes demones aduo
cauit p̄cipiēs vt ipſū iacobū vinctū cū Phi
leto adducant: vt de ipſis ſe vindicet: ne di
ſcipuli eiꝰ de cetero audeāt taliter inſultare.

Uenientes āt demones ad Jacobū ī aere vl
lulare ceperūt dicētes. Jacobe apoſtole mi
ſerere nobis: qꝛ anteq̄ꝫ tēpus nr̄ꝫ adueniat
iā ardemꝰ: quibꝰ Jacobꝰ. Ut q̄d veniſtis ad
me? q̄ dixerūt. Hermogenes miſit nos vt te
ꝛ philetū ad ipſū duceremꝰ: ſꝫ mox vt ad te
venimꝰ angelus dei nos cathenis igneis re
ligauit ꝛ plurimū cruciauit: q̄bus Jacobus
Exoluat vos āgelus dñi: ꝛ ad ipſū redite ꝛ
eū ad me victū adducite: ſꝫ illeſū. Qui cum
abiiſſēt apphēdētes hermogeneꝫ manꝰ ei a
tergo ligauerūt: ꝛ ipſū ſic victū ad Jacobū
adduxerūt di. Miſiſti nos vbi īceſi ſumꝰ et
grauiter cruciati: dixerūtq̄ꝫ demōes ad Ja
cobum. Da nobis ī eū poteſtatē: vt poſſimꝰ
tuas iniurias ꝛ nr̄a īcēdia vindicare: q̄bꝰ ait
Jaco. Ecce Philetꝰ ante vos ē cur eū non
tenetis? Cui illi. Nos nō poſſumus nec for
micā q̄ ī cubiculo tuo ē manu cōtingere. Di
xitq̄ꝫ Jacobꝰ ad Philetuꝫ: vt bona ꝓ malis
ſꝫ ꝙ xp̄s nos docuit reddamꝰ: Hermoge
nes te ligauit: tu eū ſolue. Solutꝰ hermoge
nes cōfuſus ſtetit: ꝛ Jacobꝰ ei dixit. Uade
liber quocūq̄ꝫ volueris. Nō. n. diſcipline nr̄e
ē vt iuitꝰ aliq̄s cōuertat̄. Dixitq̄ꝫ ei Hermo.
Ego noui iras demonū. Niſi mihi aliq̄d de
deris qd̄ mecū hēaꝫ occidēt me. Cui Jaco.
bacculū ſuū dedit. Ille āt prexit: ꝛ omnes li
bros artis ſue magice ad apl̄ꝫ cremādos at
tulit. Jaco. āt ne forte odoꝛ īcēdii vexaret ī
cautos: eos ī mare ꝓiici fec̄. Proiectis ḡ li
bris ad apl̄ꝫ rediit: ꝛ plātas eiꝰ tenens dixit.
Aiaꝝ liberatoꝛ accipe penitētē quē inuidētē
tibi ꝛ d̄trahētē hactenꝰ ſuſtinuiſti. Cepit igit̄
ī dei timoꝛe pfectꝰ eē adeo vt virtutes plu
rime ꝑ eū fierēt. Uidētes āt iudei Hermo
genē cōuerſū zelo cōmoti Jacobū abierūt
ꝛ cur ieſū crucifixū p̄dicaret icrepauerunt.
Ille v̓o cū eis ꝑ ſcripturas aduētū xp̄i ꝛ paſ
ſionē euidēter ꝓbaſſet plurimi crediderūt.
Abiathar v̓o pōtifex āni illiꝰ ſeditionē ī po
pulo excitauit: ꝛ miſſo fune ī collo apl̄i ipm̄
ad herodē agrippaꝫ adduci fec̄. Cūq̄ꝫ iuſſu
eiꝰ ad decollādū duceret̄: q̄dā paliticꝰ ī via
iacēs ad eū clamauit: vt ſibi ſanitatē ꝯferrꝫ.
Cui Jacobꝰ ait. In noīe ieſu xp̄i ꝓ cuiꝰ fide
ducoꝛ ad decollādū exurge ſanus: ꝛ bñdic
creatorē tuū. Et ſtatī ſanatꝰ ſurrexit ꝛ dñm

benedixit. Scriba āt q̄ funē ī collo ſuo miſe
rat: ꝛ trahebat noīe ioſias hoc vidēs ad pe
des eiꝰ ſe ꝓiecit: ꝛ veniā petēs ſe xp̄ianum
fieri poſtulauit. Qd̄ vidēs abiathar eū tene
ri fecit: ſibiq̄ꝫ dixit. Niſi nomē xp̄i maledixe
ris cū ipſo Jacobo decollaberis. Cui ioſias
Maledictꝰ tu: ꝛ maledicti oēs dii tui: nomē
āt dñi ieſu xp̄i ſit benedictū in ſecula. Tunc
abiathar os eius pugnis cedi iuſſit: ꝛ miſſa
de eo legatione ad herodē ipetrauit: vt cuꝫ
iacobo decollaret̄. Cū aūt āho decollari de
berent: iacobus a ſpiculatoꝛe lagenā aque
petiit: ꝛ ibidē ioſiā ꝓinꝰ baptizauit: ꝛ ſtatim
capitis obtrūcatiōe vterq̄ꝫ martyriū conſu
mauit. Decollatꝰ ē aūt beatꝰ iacobus. 8. cal.
apꝛilis in annūciatiōe dñica: ꝛ. 8°. cal. augu
ſti cōpoſtellā trāſlatꝰ: ꝛ. 3°. cal. ianuarii ſepul
tus: qꝛ ſepulchꝛi eiꝰ fabꝛica fuit ab auguſto
vſq̄ꝫ ad ianuariū pꝛotellata. Statuit igitur
eccleſia vt feſtū eius. 8°. cal. auguſti ī tēpo
re. ſ. magis cōgruo deberet vſiter celebra
ri. Decollato aūt iacobo: vt ait Joh. beleth.
q̄ hanc tranſlationē diligēter exequit̄ diſci
puli eius coꝛpus nocte timoꝛe iudeoꝝ rapi
entes naui illud impoſuerūt: ꝛ ſepulturā di
uine ꝓuidētie cōmitētes: nauim ſine regi
mine cōſcēderūt: ꝛ āgelo dñi duce in galici
am ī regno lupe applicuerūt. Erat enim ī
hiſpania regina q̄dā ſic dicta noīe ꝛ merito
vite. Deponētes igr̄ coꝛpꝰ de naui ſuꝑ quē
dā magnū lapidē illud depoſuerūt: q̄ lapis
mox vt cera coꝛpoꝛi ceſſit: ꝛ in ſarcophagū
coꝛpoꝛi ſe mirabiliter coaptauit. Ingredien
tes igit̄ diſcipuli ad lupā dixerūt. Dñs ieſus
xp̄s mittit ad te coꝛpus diſcipuli ſui: vt quē
noluiſti ſuſcipe viuū ſuſcipias defunctū. Et
narrātes ei miraculū q̄liter. ſ. ſine regimine
illuc veniſſet: locū ad eius ſepulturam con
gruū petierūt. Qd̄ dum regina audiſſet. vt
dicit. Jo. beleth: eos in dolo ad quēdā viꝝ
crudeliſſimū: vel ſecūdū alios ad regem hi
ſpanie deſtinauit: vt eiꝰ ſuꝑ hoc conſenſum
haberent: q̄ eos cepit ꝛ in carcereꝫ reclufit.
Cū āt ille diſcūberet angelus dñi carcerem
aperuit: ꝛ eos libere abire pmiſit. Qd̄ dum
ille recognouiſſet velociter poſt eos milites
q̄ eos caperent deſtinauit: Cū āt milites illi
poꝛtē trāſirēt fracto pōte oēs in flumie ſūt

ſubmerſi: qd̄ ille audiēs penitētia ductus ſi
bi ꝛ ſuis metuens miſit poſt illos rogans vt
ad ſe redirēt: ꝛ q̄cq̄d vellēt ad libitū ipetra
rēt. Illi aūt redierūt: ꝛ ppl̄ꝫ ciuitatis ad fidē
dñi cōuerterūt. Quod lupa audiēs vehe
hemēter doluit: ꝛ redeūtibꝰ ad ſe diſcipulis
ꝛ aſſenſum regis aperiētibꝰ illa reſpōdit. Ac
cipite boues quos hēo ī tali loco vel monte
ꝛ plauſtrū iungite ac coꝛpus dñi vr̄i defer
te: ꝛ locū ſicut volueritis edificate. Hoc āt
lupa lupina cogitatione dicebat. Sciebat
enī boues tauros eē idomitos ꝛ ſilueſtres: ꝛ
iō putauit ꝙ nō poſſent iūgi: nec applicari
vel ſi iungerētur huc illucq̄ꝫ diſcurrerent: ꝛ
ſic currū diſſiparēt: ꝛ corpus deiicerent: ꝛ
ipſos necarēt. Sꝫ nō ē ſapia cōtra deū. Il
li. n. dolū eiꝰ nō cogitātes montē aſcendūt
ꝛ draconē quēdā ignē ſpirātē ꝛ ī eos irruē
tē cruce oppoſita ꝑ mediū ventrē ſcidunt.
Facto ēt ſigno crucis ſuper tauros velut
agni ſubito māſueſcūt: ꝛ eos iūgētes coꝛpꝰ
ſācti iacobi cū lapide ſuꝑ quē poſitū fuerat
currū poſuerūt. Boues autē ſine alicuius
regimine coꝛpꝰ ī mediū palatiū lupe detule
rūt. Qd̄ illa vidēs ꝛ ſtupēs credidit ꝛ xp̄ia
na effecta oīa q̄ petierūt tribuit ꝛ palatiū in
eccl̄iā ſctō iacobo dedicās: magnifice ipſaꝫ
dotauit: ꝛ ī bonis opibus vitā finiuit. ¶ Uir
quidā noīe gernardus de epiſcopatu muti
nēſi: vt ait Calixtꝰ papa: dū captꝰ ꝛ cathe
natus ī ꝓfundo turris poſitꝰ eēt: ꝛ ſēꝑ beatū
iacobū iuocaret: apparuit ei ſanctꝰ iacobus
dicēs. Ueni ſequere me in galliciā. Et ꝯfra
ctis cathenis cū diſꝑuiſſet: ille vinculis ad
collū ſuſpēſis ad ſūmitatem turris conſcen
dit: ꝛ ide ſine aliqua leſione vnicū ſaltū fecit
cū tn̄ turris quadraginta cubitoꝝ altitu di
nē poſſideret. Quidā vt ait Beda cū enoꝛ
me plurimū peccatū cōmiſiſſet ꝛ ep̄s cōfitē
tē abſoluere timuiſſet: hominem illum cum
cedula in q̄ illud peccatū ſcriptum erat ad
ſanctum iacobum miſit. Cum ergo in feſto
eiuſdem cedulam ſuper altare poſuiſſet: ꝛ
ſanctum iacobū vt illud peccatum deleret
ſuis meritis exoꝛaret: cedulam poſtmoduꝫ
aperuit: ꝛ peccatum penitus deletum iueni
ens dō ꝛ ſctō iacobo gratias reddidit: ꝛ ſcm̄
oibus publicauit. Triginta viri de lotorin

gla: vt ait Ubertus biſuntinꝰ: circa ãnũ dñi
1070. ad ſanctũ Jacobũ ꝓperantes omnes
vno excepto fidẽ ſibi mutui ſeruitij ꝓmiſe/
runt. Unꝰ igitur illoꝝ infirmatus. 15. diebus a
ſocijs expectatur: ſꝫ tãdẽ a cũctis relinquitur: ⁊ a
ſolo illo q fidẽ nõ ꝓmiſerat ad pedes mõtis ſci
michaelis cuſtoditur: ſꝫ adueſperaſcente die
moritur. Uiuꝰ aũt ꝓpter illius loci ſolitudinẽ
⁊ defũcti horrẽdã pñtiã: ⁊ iminẽtẽ noctis ca
liginẽ: ⁊ gentis barbare feritatem valde ti/
muit. Sꝫ ſtatim btũs Jacobꝰ i ſpecie eqtis ſi
bi apparẽs ⁊ eũ cõſolãs ait. Trade mihi hũc
mortuũ: ⁊ tu aſcẽde poſt me ſup equũ. Sic/
qꝫ illa nocte ante ſolis ortũ dietas. xv. pagẽ
tes ad mõtem gaudij q ẽ dimidia leuca circa
ſcm̃ Jacobũ puenerũt. Ibiqꝫ ſcũs Jacobus
vtrũqꝫ depoſuit: pcipiẽs vt canonicos ſãcti
Jacobi ad ſepeliẽdũ pegrinũ mortuũ cõuo/
caret: ⁊ ſuis ſocijs diceret ꝙ ꝓpter fidẽ fra/
ctã eoꝝ pegrinatio nil valeret. Qui iuſſa cõ
pleuit: ⁊ ſtupẽtibꝰ ſocijs de eiꝰ itinere ea q̃ ſã
ctꝰ iacobꝰ dixerat intimauit. ¶ Theotonicꝰ
qdam: vt ait Calixtꝰ papa cũ filio ſuo circa
annum dñi. 1100. ad ſanctum iacobum pgẽs
⁊ i vrbe toloſa grã hoſpitãdi diuertẽs ab ho
ſpite iebriatur: ⁊ ab eo i mala argẽteꝰ ſciphus
abſcõditur. Mane igitur exeũtes q̃ſi latrones
inſequens reuocauit ⁊ ꝙ ſciphũ argẽteũ fu
rati fuiſſẽt eiſdẽ obiecit. Cui cum diceręt ꝙ
punire eos faceret ſi apud eos ſciphũ inue/
nire poſſꝫ. Et cũ apta mala iuẽtus fuiſſꝫ ꝓ/
tinus ad iudicẽ rapiũtur. Data ergo ſnĩa oĩa q̃ ha/
bebãt hoſpiti traduntur: ⁊ vnꝰ eoꝝ ad ſuſpẽdiũ
iudicatur. Sꝫ cum pr̃ ꝓ filio: ⁊ filius pro patre
mori vellet: tandem filius ſuſpẽditur. ⁊ pater
ad ſcm̃ iacobũ merẽs pgreditur. Igitur poſt. 36.
dies rediẽs: ⁊ ad corpꝰ filij diuertẽs ſup euꝫ
lamẽtabiles voces ꝓmebat. Et ecce filiꝰ ſu/
ſpẽſus ipm cõſolari cepit dicẽs. Dulciſſime
pr̃ ne fleueris: qꝛ mihi nũqꝫ ſic bene fuit: qm̃
hucuſqꝫ ſcũs Jacobꝰ me ſuſtentat: ⁊ celeſti
dulcedine refocillat. Qđ pr̃ audiẽs ad vrbẽ
cucurrit: ⁊ veniẽtes ppl̃i filiũ pegrini icolu/
mẽ depoſuerunt: ⁊ hoſpitem ſuſpenderunt.
¶ Refert hugo de ſcõ victo. ꝙ cuidã pegri
no ad ſcm̃ iacobũ pgẽti diabolus i ſpẽ ſci ia/
cobi appuit: ⁊ de miſeria pñtis vite plura cõ
memorãs felicẽ ſe eẽ: ſi ob honorẽ ſuũ ſe ne/
caret aſſeruit: q mox gladiũ arripuit: ⁊ ꝓtinꝰ
ſeipm occidit. Et cũ ille i domo cuiꝰ hoſpita/
tus fuerat ſuſpectꝰ hẽretur: ⁊ mori plurimũ for
midaret: cõtinuo q mortuꝰ fuerat reuixit: aſ/
ſerẽs ꝙ dũ demon q mortẽ ſuaſerat ad ſup/
plicia ipm duxiſſꝫ: btũs iacobꝰ mox occurris
⁊ ereptum ad thronuꝫ iudicis deduxit: ⁊ ac/
cuſantibus demonibus vt vite reſtitueretur
obtinuit. ¶ Quidã iuuenis đ territorio lug/
dunenſi: vt narrat Hugo abbas cluniacen/
ſis: q ad ſanctum iacobuꝫ frequenter cũ de/
uotione magna ire ſolebat: quadaꝫ vice dũ
illuc pgere vellet: nocte illa i fornicatõeꝫ la
pſus ẽ. Pergẽti igr̃ nocte quadã diabolus
i ſpecie ſci iacobi ei apparuit dicẽs. Noſti q
ſũ? Negãti illi dixit diabolus. Ego ſũ iaco/
bus apoſtolus queꝫ ſingulis annis viſitare
cõſueuiſti. Scias ꝙ multum de deuotione
tua gaudebam: ſed nuper đ domo tua egre
diens in fornicationem incidiſti: ⁊ non cõfeſ/
ſus ad me accedere preſumpſiſti: quaſi tua
peregrinatio mihi ⁊ deo placere poſſit. Nõ
ſic expedit: ſed qcũqꝫ ad me peregrinando
venire deſiderat: prius peccata ſua p cõfeſ/
ſionem debet precidere: ⁊ poſt peregrinan/
do eadẽ cõmiſſa punire. Et his dictis demõ
euanuit. Tũc iuuenis anxiatꝰ domũ ſuam
redire ⁊ pccã cõfiteri: deinde iter reincipere
diſponebat. Et ecce diabolꝰ apparẽs iteꝝ i
ſpecie apoſtoli hoc oĩo diſſuaſit aſſerẽs ꝙ pec
catum illud nullo mõ ſibi remitteretur: niſi pe
nitus genitalia ſibi mẽbra ſecaret. Beatior
aũt foret ſi ſe vellet occidere: ⁊ ꝓ eiꝰ nomĩe
martyr eẽ. Juuenis igitur nocte ſocijs dormi/
entibus gladiũ accipiẽs genitalia ſibi preci/
dit: deinde eodẽ cultro ſe p vẽtrẽ tranſfixit.
Expergefacti ſocij hoc vidẽtes: ⁊ plurimũ for
midãtes ꝓtinꝰ aufugerũt: ne ſuſpecti de ho
micidio haberentur. Uerum cum fouea ei
pararetur: qui fuerat defunctus reuixit: ⁊
cunctis fugientibus ⁊ ſtupentibus que ſibi
acciderant enarrauit dicens. Cũ me ad ſug
geſtionem demonis occidiſſem: demones
me capientes verſus romam deducebant:
⁊ ecce poſt nos beatus iacobus protinꝰ cu/
currit: ⁊ demones de fallacia plurimum in/
crepauit. Cũqꝫ ad inuicẽ diutius diſcepta/
rent: cogẽte beato Jacobo ad quoddã pra/
tum venimus: vbi virgo beata cũ multis ſan
ctis colloquẽs reſidebat. Cui cũ beatꝰ iaco/
bꝰ ꝓ me conq̃ſtꝰ fuiſſet: illa plurimũ demo/
nes icrepauit: ⁊ me vite reſtitui pcepit. Bea
tus igitur iacobꝰ me ſuſcipiẽs vite reddidit vt
videtis. Poſt triduũ ergo ſolis i illo cicatri
cibꝰ remanentibꝰ iter arripuit: ⁊ inuentis ſo
cijs oĩa p ordinẽ enarrauit. ¶ Frãcꝰ qdã: vt
ait Calixtꝰ papa: circa annuꝫ dñi. 1100. cum
vxore ⁊ filijs ad ſãctũ iacobũ ibat: tũ volens
mortalitatẽ q̃ erat i frãcia fugere: tũ ſanctũ
iacobũ cupiẽs viſitare: q cũ ad vrbẽ pãpilo
niã veniſſet vxor eius ibideꝫ obijt: ⁊ hoſpes
totã illiꝰ pecuniã ſibi cũ iumento quo vehe/
bantur pueri vſurpauit. Ille aũt deſolatꝰ icẽ/
dens pueros quoſdã in humeris portabat
quoſdã ad manũ trahebat. Cui vir cũ aſino
cõpaſſione cõmotꝰ occurrẽs ſibi aſinũ com/
modauit: vt ſup illũ pueri veherentur. Qui cũ
ad ſanctũ Jacobũ pueniſſet: eidẽ vigilanti
⁊ orãti ſanctꝰ iacobꝰ apparuit: ⁊ an ſe cogno/
ſceret requiſiuit: cui negãti ait. Ego ſuꝫ iaco/
bus apoſtolꝰ q tibi meuꝫ aſinũ cõmodaui: ⁊
iteꝝ accõmodo reuertẽti. Sꝫ ſcito hoc noſcẽs
ꝙ hoſpes tuꝰ de ſolario corruens morietur: ⁊
oĩa q̃ tibi abſtulerat rehabebis. Que cũ oĩa
cõtigiſſent: ille domũ letꝰ rediijt: ⁊ pueris de
aſino depoſitis aſinꝰ ſtatĩ diſparuit. ¶ Qui/
dã mercator a quodã i tyrãno iniuſte ſpoliatꝰ
i cuſtodia tenebatur: qui deuote ſanctum iaco
bũ i ſui auxiliũ inuocabat. Cui ſãctꝰ iacobus
vigilãtibꝰ cuſtodibꝰ apparuit: ⁊ vſqꝫ ad tur
ris ſũmitatẽ ipſꝫ pduxit. Statiqꝫ turris adeo
ſe iclinauit: ꝙ ipſiꝰ ſũmitas terre eq̃lis fuit:
de q̃ ſine ſaltu deſcẽdẽs ſolutꝰ receſſit. Quẽ
cuſtodes iſequẽtes lꝫ iuxta eum pgerent tñ
ipſũ videre nõ poterant. ¶ Duꝫ tres milites
vt ait Ubertꝰ biſuntiꝰ lugdu. dioceſis ad ſã
ctũ iacobũ pgerẽt: vnꝰ eoꝝ a quadã mulier/
cula rogatꝰ ſacculũ ipſiꝰ amore ſancti iaco
bi ſup equũ ſuũ portabat: deinde quẽdã iſir/
mũ i via deficientẽ iueniẽs ipſꝫ ſup equũ po
ſuit: ⁊ iſirmi burdonẽ cũ ſacculo mulieris ac/
cipiẽs equũ pariter ſeqbatur: ſꝫ feruore ſolis
⁊ labore itineris fractꝰ cũ galiciã adueniſſꝫ
iſirmitate grauiſſima laborauit. Cũqꝫ a ſo/
cijs de ſalute anime rogaretur ille tribꝰ diebꝰ
extitit mutus: ſꝫ quarto die ſocijs eiꝰ mortẽ
expectãtibꝰ grauiter ſuſpirãs ait. Gratias
ago deo ⁊ ſancto iacobo: qa eius ſuꝫ meritis
liberatꝰ. Cũ enĩ quod monebatis facere vel
lẽ: demones ad me venerũt me tam graui/
ter cõſtringentes vt nihil qđ ad ſalutẽ aĩe ꝑ/
tineret aliquatenꝰ loq poſſem: vos qppe au/
diebã: ſꝫ prorſus reſpõdere nõ poterã. Nũc
autẽ ſanctꝰ iacobus huc itrauit ferẽs in ſini
ſtra manu ſacculũ mulieris: i dextera bacu
lũ pauperis: quos i via adiuuerãt ita vt bur
donẽ ꝓ lancea: ⁊ ſacculũ ꝓ ſcuto hẽret: ⁊ de/
mones quaſi iratꝰ aggrediẽs eleuato bacu
lo ipſos terruit: ⁊ i fugã cõuertit. Nũc ergo
ecce beati iacobi grã me liberauit: ⁊ loq̃lam
reſtituit. Uocate ergo ad me ſacerdotem qꝛ
diu in hac vita eſſe nõ poſſũ. Et conuerſus
vni coruꝫ dixit. Amice noli ãmodo dño tuo
militare qꝛ veraciter ẽ dãnatus: ⁊ mala mor/
te in ꝓximo moriturus. Sepulto aũt ſocio
cũ ille dño ſuo hoc dixiſſet: ille ꝓ nihilo hoc
ducens: ⁊ ſe emendare cõtemnẽs poſt modi
cũ lancea in bello cõfoſſus interijt. ¶ Cũ cui/
dam viro de viciliaco: vt ait Calixtus papa
ad ſãctũ iacobũ ꝓperãti pecunia defeciſſet
⁊ ille mendicare erubeſceret ſub quadã req
eſcens arbore ſõniabat ꝙ ſãctꝰ iacobꝰ eum
paſcebat. Euigilans igitur ſubcinericiũ panẽ
ad caput reppit: đ q̃ qndeci diebꝰ vixit. quo/
uſqꝫ ad ꝓpria remeauit. Sigulis. n. diebus
ſufficiẽter bis de eo comedẽs ſequenti die
ipſꝫ in ſacculo itegrũ iueniebat. ¶ Refert
calixtꝰ papa ꝙ ciuis qdã barchione vrb cir/
ca ãnũ dñi milleſimũ cẽteſimũ ad ſanctũ ia/
cobũ veniẽs hoc ſolũ poſtulaſſe dr̃ ne dein
ceps ab aliqbꝰ hoſtibꝰ caperetur. Rediẽs igitur
p ſiciliã i mari a ſarracenis capitur: ⁊ pluries
ab eis p nundinas vẽditur: ſꝫ tñ ſemper cathe
ne quibꝰ ligatꝰ fuerat ſoluebantur. Cũ aũt iam
13. vicibꝰ vẽditus fuiſſet: ⁊ duplicibꝰ cathe/
nis aſtrictꝰ eẽt: ⁊ ille beatũ iacobũ inuoca/
ret: ſanctus iacobus eidẽ apparuit dicens
Qm̃ in eccleſia mea cõſiſtens poſtpoſita ſa/
lute aĩe: liberationẽ tantũ corporis poſtula
ſti: iõ in hec pericula incidiſti. Sꝫ qꝛ dñs mi/
ſericors ẽ: miſit me vt te redimã. Statimqꝫ
ruptis cathenis per terras ⁊ caſtella ſarra/

denorum partem quandã cathene i teſtimo
niũ huiꝰ miraculi ferens ad terrã ſuã cũctis
videntibꝰ ꝛ ſtupẽtibꝰ rediit. Cũ.n.eũ aliqs
capere volebat: viſa cathena territus ꝓtinꝰ
fugiebat. Sꝫ cũ leones alieq; fere in eũ per
deſerta gradiẽtẽ vellẽt iſurgere: mox viſa
cathena cõcutiebant̃ terrore nimio: ꝛ in fu-
gã ꝓtinꝰ vertebant̃. ¶ Anno dñi mileſimo
ducenteſimo triceſimo octauo i vigilia ſan-
cti iacobi in quodã caſtro qḋ dicit̃ pratũ in-
ter florentiã ꝛ piſtoriũ ſito: inuenis qdã ruſti
ca qdã ſimplicitate dceptꝰ i ſegetes tutoris
ſui ignem appoſuit: eo ꝙ hereditatẽ ſuam ſi
bi vſurpare volebat. Tentꝰ igit̃ ꝛ cõfeſſus
ad caudã eq trahẽdus icẽdio adiudicatꝰ eſt
Qui peccatũ cõfitẽs: ꝛ ſãcto iacobo ſe de-
uouẽs: cũ ſup terrã petroſã i ſola camiſia di
utiꝰ tractꝰ fuiſſet: nec i corpore nec in cami
ſia ſenſit aliq; leſionẽ. Tandẽ ad palum li-
gat̃: ligna vndiq; cõgerunt̃: igne ſuppoſito
ligna ꝛ vincula cõburunt̃: ſed ipſo ſẽp bea-
tum iacobũ iuocãte: nec in camiſia nec i cor-
pore aliqua leſio repit̃. Quẽ dũ in ignẽ vel-
lẽt iterato iactare a pplo eripit̃: ꝛ deꝰ i aplo
ſuo magnifice collaudat̃. ¶ De nomine.

Hriſtophorus ante baptiſmũ dice
bat̃ reprobꝰ: ſꝫ poſtmodũ xp̃oforꝰ
dictꝰ ẽ: quaſi xp̃ꝫ ferens: ex eo.ſ.ꝙ
xp̃m quattuor modis portauit.ſ.in humeris
ꝑ traductionẽ: i corpore ꝑ mortificationẽ: in
mẽte per deuotionẽ: in ore per cõfeſſionẽ
ſiue ꝑdicationẽ. ¶ De ſancto xp̃oforo.

Hriſtoforus genere cha
naneus ꝓ-
ceriſſime ſtature: vultuſq; terribi-
lis erat ꝛ duodecim cubitos in longitudine
poſſidebat. Qui vt i qbuſdã geſtis ſuis legi
tur: cũ ſtaret cũ quodã rege chananeoꝝ: ve
nit ſibi in mẽtẽ vt maiorẽ ꝑncipẽ q i mundo
eẽt q̃reret: ꝛ ad eũdẽ ſecũ moraturꝰ accede-
ret. Uenit igit̃ ad quẽdã maximũ regẽ de q̃
generalis fama habebat̃: ꝙ maiorẽ ꝑncipẽ
mũdus nõ hẽret. Quẽ rex vidẽs libẽter re
cepit: ꝛ i ſua curia manere fecit. Quadã ãt
vice ioculator qdã cãtionẽ corã rege canta
bat: i qua freq̃nter diabolum noiabat. Rex
ãt cũ fidẽ xp̃i hẽret: qñcũq; diabolũ noiari
audiebat: ꝓtinꝰ i faciẽ ſuã crucis ſignaculũ
iprimebat. Qḋ vidẽs xp̃oforꝰ plurimũ ad-
mirabat̃ cur hoc rex ageret. et qd nam hoc ſi
gnũ ſibi vellet. Cũ ãt de hac re regẽ iterro-
garet: ꝛ ille hoc ſibi manifeſtare nollet: rñdit
xp̃oforꝰ. Niſi hoc mihi dixeris tecũ vlteriꝰ nõ
manebo. Quapp coactꝰ rex dixit ei. Qñ-
cũq; diabolũ noiari audio hoc ſigno me mu-
nio timẽs ne i me poteſtatẽ accipiat: mihiq;
noceat. Cui xp̃oforꝰ. Si diabolũ ne tibi no-
ceat metuis: g ille maior ꝛ potẽtior te eſſe cõ
uincit̃. quem tu intantũ formidare ꝓbaris.
Fruſtratꝰ ſũ igit̃ ſpe mea: putãs ꝙ maiorẽ
ꝛ potẽtiorẽ mũdi dñz iueniſſe: ſꝫ iam nunc
valeas: qr ipſum diabolum querere volo: ꝛ
ipſum mihi in dominum aſſumã: ꝛ eiꝰ ſeruꝰ
efficiar. Diſceſſit igit̃ ab illo rege: ꝛ diabolũ
q̃rere ꝓperabat. Cũ aũt ꝑ quãdã ſolitudi-
nẽ ꝑgeret: vidit magnã multitudinẽ militũ
quorum quidam miles ferus ꝛ terribilis ve
nit ad eum: ꝛ quonam pergeret requiſiuit.
Cui chriſtoforus reſpondit. Uado q̃rere do
minum diabolum: vt ipſum in dominũ mi-
bi aſſumam. Cui ille. Ego ſum ille quẽ que-
ris. Hauiſus chriſtoforus ſe ſibi in ſeruum
perpetuum obligauit: ꝛ ipſum pro domino
ſuo accepit. Cum ergo ambo pergerẽt: ꝛ in
quadam via cõmuni quãdam crucem ere-
ctam inueniſſent: mox vt diabolus ipſam
crucem vidit territus fugit: ꝛ viã deſerẽs
per aſperã ſolitudinem chriſtoforꝫ duxit: ꝛ
poſtmodũ ipꝫ ad viã reduxit. Quod vidẽs
Chriſtoforꝰ ꝛ admirãs iterrogauit cur tan-
tum timẽs viã planã reliquerit: ꝛ tantũ de-
uians per tã aſperã ſolitudinẽ ierit. Quod
cum ille ſibi nullatenus indicare vellet. di-
xit Chriſtoforus. Niſi mihi hoc indicaueris
ſtati a te diſcedã. Quapp cõpulſus diabolꝰ
dixit ei. Quidã hõ q dicit̃ chriſtꝰ i crucẽ affi-
xꝰ fuit: cuiꝰ crucis ſignũ cum video plurimũ
ꝑtimeſco: ꝛ territus fugio. Cui Chriſtoforꝰ
Ergo ille Chriſtus maior ꝛ potentior te eſt:
cuius ſignum intantum formidas. In va-
cuum igitur laboraui: nec adhuc maiorem
principem mundi inueni: iam nunc valeas:
qa te volo deſerere ꝛ ipſum Chriſtũ q̃rere
Cũ igitur diu queſiſſet q̃nam ſibi noticiam
chriſti indicaret: tandẽ ad quẽdã heremitã
deuenit: q ſibi chriſtũ predicauit: ꝛ in eiꝰ fidẽ
ipſũ diligenter inſtruxit. Dixitq; heremita
Chriſtoforo. Rex iſte cui ſeruire deſideras
iſtud requirit obſequiũ: qr te freq̃ẽter ieiu
nare oportebit. Cui chriſtoforꝰ. Aliud a me
requirat obſequiũ: qr iſtã rem nequaq; age-
re valeo. Rurſus heremita. Multas quo-
q; orõnes te ſibi facere oportebit. Cui chri-
ſtoforus. Neſcio quid ſit hoc: nec huiuſmodi
obſequiũ ꝑficere poſſũ. Cui heremita. No-
ſti talẽ fluuiũ in quo multi trãſeũtes ꝑiclitã
tur ꝛ pereũt? Cui chriſtoforus. Noui. Et il
le. Cum ꝓcere ſtature ſis ꝛ fortis viribus ſi
iuxta fluuiũ illũ reſideres ꝛ cunctos tradu
ceres: regi xp̃o cui ſeruire deſideras pluri-
mũ gratũ eẽt: ꝛ ſpero ꝙ ibidẽ ſe tibi manife
ſtaret. Cui xp̃oforus. Utiq; iſtud officiũ age
re valeo: ꝛ me ſibi i hoc ſeruiturũ ꝓmitto. Ad
predictũ igit̃ fluuiũ acceſſit: ꝛ ibidẽ ſibi ha-
bitaculũ fabricauit. Portã ſq; loco bacculi
quãdã ꝑticã i manibꝰ: qua ſe i aq̃ ſuſtẽtabat
ſine ceſſatione trãſferebat. Euolutis mul-
tis diebꝰ cũ i domũcula ſua q̃ſceret audi-
uit vocẽ cuiuſdã pueri ſe vocãtis ꝛ dicẽtis.
Xp̃ofore veni foras ꝛ me ipſũ traducas: cõ
citus xp̃oforus exiuit: ſꝫ neminẽ reppit. Re
diẽſq; i domũculã ſuã predictã iterũ vocẽ
ſe acclamãtis audiuit: q rurſus foras cucur
rit: ſꝫ neminẽ iuenit. Tertia vice ab eodem
vt ꝑus vocatꝰ exiuit: ꝛ puerũ quẽdã iuxta ri
pã fluminis iuenit: q chriſtoforũ vt ſe tradu
ceret obnixe rogauit. Xp̃oforus igit̃ puer
ſibi i hũeris eleuãs: ꝛ bacculũ ſuũ accipiẽs
flumẽ trãſiturꝰ itrauit ꝛ ecce aq̃ fluminis pau
latim itumeſcebat: ꝛ puer iſtar plũbi grauiſ-
ſime ponderabat. q̃toq; magis ꝓcedebat:
tãto ãpliꝰ vnda creſcebat: ꝛ puer magis ac
magis chriſtofori humeros põdere itolera
bili deprimebat adeo vt Chriſtoforꝰ i angu
ſtia multa poſitꝰ eẽt: ꝛ ſe ꝑiclitari plurimum
formidaret. Sꝫ cũ vix euaſiſſet ꝛ fluuium
tranſfretaſſet puerũ i ripa depoſuit eiq; di-
xit. In magno me puer periculo poſuiſti: et
adeo põderaſti ꝙ ſi totũ mũdũ ſup me ha-
buiſſẽ vix maiora ꝑſẽſiſſẽ. Ad quẽ puer re
ſpondit. Ne mireris xp̃ofore qa nõ ſolũ ſup
te totũ mũdũ habuiſti: ſꝫ ẽt illũ q creauit mũ-
dũ tuis humeris baiulaſti. Ego.n.ſum xp̃s
rex tuꝰ cui in hoc ope ipſe deſeruis. Et vt me
verũ dicere cõprobes: cũ per trãſieris bac-
culũ tuũ iuxta domũculã tuã in terra fige ꝛ
mane ipſũ floruiſſe ꝛ fructificaſſe videbis.
Statimq; ab oculis eiꝰ euanuit. Ueniẽs igi-
tur chriſtoforꝰ cũ bacculũ i terra fixiſſet ma
ne ſurgẽs inuenit ipſũ ad modũ palme frõ-
dẽs ꝛ dactilos ꝓtuliſſe. Poſt hoc ãt i ſamũ ci-
uitatẽ licie venit: vbi dũ eoꝝ linguã nõ intel
ligeret orauit dñz vt illiꝰ lingue ſibi cõcede-
ret intellectũ. Dũ ãt in prece cõſiſteret iudi
ces eũ inſanũ putãtes eũ reliquerũt. Aſſe-
cuto chriſtoforo qḋ petebat vultũ operiens
ad loca certaminis venit ꝛ xp̃ianos q torq̃-
bant̃ i dño cõfortabat. Tũc vnꝰ ex iudicibꝰ
i faciẽ eũ ꝑcuſſit. Cui xp̃oforꝰ vultũ diſco-
periẽs dixit: Niſi xp̃ianꝰ eſſẽ meã protinus
iniuriã vĩdicaſſẽ. Tũc xp̃oforꝰ virgã ſuam
i terrã fixit: ꝛ vt propter cõuerſionẽ populi
fronderet dominũ exorauit. Quod dũ pro-
tinꝰ factũ fuiſſꝫ octo milia hoiũ crediderũt
Rex ãt.200.milites qui eũ ad ſe adducerẽt
miſit. Et cũ eũ orare iueniſſẽt: ꝛ ſibi hoc inti
mare timerẽt: iterũ totidẽ miſit: qui ꝛ ipi cũ
eo orãte ꝓtinꝰ orauerũt. Surgẽs igit̃ xp̃o-
forꝰ dixit eis. Quid queritis? q eiꝰ vultũ vi
dentes dixerũt. Rex miſit nos vt te ad ipſũ
vinctũ ducamꝰ. Quibꝰ chriſtoforꝰ. Si ego
voluero nec ſolutꝰ nec ligatꝰ a vobis duci
potero. Dicunt ei. Si ergo nõ vis vade liber
quocũq; volueris ꝛ nos regi dicemus ꝙ te
nequaq; inuenimꝰ. Nõ ita inqt: ſed ego vo-
biſcũ vado. Ipſe ãt eos ad fidẽ cõuertit: et
ab eis manꝰ ſibi a tergo ligari fecit ꝛ ſe regi
victũ ꝑſẽtari. Quẽ rex vidẽs territꝰ ẽ. ꝛ ḋ ſede
ſua ꝓtinꝰ corruit. Deide a ſuis ſuis leuatꝰ de
noie ſuo ꝛ p̃ria eũ iterrogauit. Cui xp̃oforus
Ante baptiſmũ reprobus dicebar. Nũc ãt
xp̃oforꝰ vocor. Cui rex. Stultũ tibi nomen
ipoſuiſti. xp̃i.ſ.crucifixi: q nec ſibi ꝓfuit nec
tibi ꝓdeẽ potit. nũc g chananee malefice qr
ñ ſacrificas dijs nr̃is? cui xp̃ofo. Recte vo
caris dagnꝰ: qr tu es mors mũdi: ſociꝰ diabo
li. Dij ãt ſũt opa manuũ hoiũ. cui rex. Inter fe
ras nutritꝰ es: iõ ñ potes niſi feralia ꝛ hoibꝰ i-

cenorum partem quandã cathene i teſtimo
niũ hui⁹ miraculi ferens ad terrã ſuã cũctis
videntib⁹ ⁊ ſtupẽtib⁹ rediit. Cũ.n.eũ aliqs
capere volebat: viſa cathena territus ꝓtin⁹
fugiebat. Sꝫ cũ leones alieqꝫ fere in eũ per
deſerta gradiẽtẽ vellẽt iſurgere: mox viſa
cathena cõcutiebant̃ terrore nimio: ⁊ in fu/
gã ꝓtin⁹ vertebant̃. ¶ Anno dñi mileſimo
ducenteſimo triceſimo octauo i vigilia ſan/
cti iacobi in quodã caſtro qḋ dicit̃ pratũ in/
ter florentiã ⁊ piſtoriũ ſito: inuenis qdã ruſti
ca q̃dã ſimplicitate ↄcept⁹ i ſegetes tutoris
ſui ignem appoſuit: eo ꝙ hereditatẽ ſuam ſi
bi vſurpare volebat. Tent⁹ igit̃ ⁊ cõfeſſus
ad caudã eq̃ trahẽdus icẽdio adiudicat⁹ eſt
Qui peccatũ cõfitẽs: ⁊ ſãcto iacobo ſe de/
uouẽs: cũ ſup terrã petroſã i ſola camiſia di
uti⁹ tract⁹ fuiſſet: nec i corpore nec in cami
ſia ſenſit aliqꝫ leſionẽ. Tandẽ ad palum li/
gat̃: ligna vndiqꝫ cõgerunt̃: igne ſuppoſito
ligna ⁊ vincula cõburunt̃: ſed ipſo ſẽp bea/
tum iacobũ iuocãte: nec in camiſia nec i cor
pore aliqua leſio repit̃. Quẽ dũ in ignẽ vel/
lẽt iterato iactare a ppl'o eripit̃: ⁊ de⁹ i apl'o
ſuo magnifice collaudat̃. ¶ De nomine.

Driſtopborus ante baptiſmũ dice
bat̃ reprob⁹: ſꝫ poſtmodũ xp̃ofor⁹
dict⁹ ẽ: quaſi xp̃ꝫ ferens: ex eo.ſ.ꝙ
xp̃m quattuor modis portauit.ſ. in humeris
ꝑ traductionẽ: i corpore ꝑ mortificationẽ: in
mẽte per deuotionẽ: in ore per cõfeſſionez
ſiue ꝑ̃dicationẽ. ¶ De ſancto xp̃oforo.

Hriſtoforus genere cha
naneus ꝓ
ceriſſime ſtature: vultuſqꝫ terribi/
lis erat ⁊ duodecim cubitos in longitudine
poſſidebat. Qui vt i qbuſdã geſtis ſuis legi
tur: cũ ſtaret cũ quodã rege chananeorꝫ: ve
nit ſibi in mẽtẽ vt maiorẽ ꝑ̃ncipẽ q i mundo
eẽt q̃reret: ⁊ ad eũdẽ ſetũ moraturꝰ accede/
ret. Uenit igit̃ ad quẽdã maximũ regẽ de q̃
generalis fama habebat̃: ꝙ maiorẽ ꝑ̃ncipẽ
mũdus nõ hẽret. Quẽ rex vidẽs libẽter re
cepit: ⁊ i ſua curia manere fecit. Quadã ãt
vice ioculator qdã cãtionẽ corã rege canta
bat: i qua freq̃nter diabolum noiabat. Rex
ãt cũ fidẽ xp̃i hẽret: qñcũqꝫ diabolũ noiari
audiebat: ꝓtin⁹ i faciẽ ſuã crucis ſignaculũ
iprimebat. Qḋ vidẽs xp̃ofor⁹ plurimũ ad/
mirabat̃ cur hoc rex ageret. et qd nam hi⁹ ſi
gnũ ſibi vellet. Cũ ãt de hac re regẽ iterro/
garet: ⁊ ille hoc ſibi manifeſtare nollet: dixit
xp̃ofor⁹. Niſi h̃ mihi dixeris tecũ vlteri⁹ nõ
manebo. Quapꝑ coact⁹ rex dixit ei. Qñ/
cũqꝫ diabolũ noiari audio h̃ ſigno me mu/
nio timẽs ne i me poteſtatẽ accipiat: mihiqꝫ
noceat. Cui xp̃ofor⁹. Si diabolũ ne tibi no/
ceat metuis: g ille maior ⁊ potẽtior te eſſe cõ
uincit̃. quem tu intantũ formidare ꝓbaris.
Fruſtrat⁹ ſũ igit̃ ſpe mea: putãs ꝙ maiorẽ
⁊ potẽtiorẽ mũdi dñꝫ iueniſſez: ſꝫ iam nunc
valeas: qꝛ ipſum diabolum querere volo: ⁊
ipſum mihi in dominum aſſumã: ⁊ ei⁹ ſeru⁹
efficiar. Diſceſſit igit̃ ab illo rege: ⁊ diabolũ
q̃rere ꝓperabat. Cũ aũt ꝑ quãdã ſolitudi/
nez ꝑgeret: vidit magnã multitudinẽ militũ
quorum quidam miles ferus ⁊ terribilis ve
nit ad eum: ⁊ quonam pergeret requiſiuit.
Cui chriſtoforus reſpondit. Uado q̃rere do
minum diabolum: vt ipſum in dominũ mi/
hi aſſumam. Cui ille. Ego ſum ille quẽ que/
ris. Hauiſus chriſtoforus ſe ſibi in ſeruum
perpetuum obligauit: ⁊ ipſum pro domino
ſuo accepit. Cum ergo ambo pergerẽt: ⁊ in
quadam via cõmuni quãdam crucem ere/
ctam inueniſſent: mox vt diabolus ipſam
crucem vidit territus fugit: ⁊ viaꝫ deſerẽs
per aſperã ſolitudinem chriſtoforꝫ duxit: ⁊
poſtmodũ ipꝫ ad viã reduxit. Quod vidẽs
Chriſtofor⁹ ⁊ admirãs iterrogauit cur itan/
tum timẽs viã planã reliquerit: ⁊ tantũ de/
uians per taꝫ aſperã ſolitudinẽ ierit. Quod
cum ille ſibi nullatenus indicare vellet. di/
xit Chriſtoforus. Niſi mihi hoc indicaueris
ſtati a te diſcedã. Quapꝑ cõpulſus diabol⁹
dixit ei. Quidã hõ q dicit̃ chriſt⁹ i crucẽ affi/
x⁹ fuit: cui⁹ crucis ſignũ cum video plurimũ
ꝑtimeſco: ⁊ territus fugio. Cui Chriſtofor⁹
Ergo ille Chriſtus maior ⁊ potentior te eſt:
cuius ſignum intantum formidas. In va/
cuum igitur laboraui: nec adhuc maiorem
principem mundi inueni: iam nunc valeas:
qa te volo deſerere ⁊ ipſum Chriſtũ q̃rere
Cũ igitur diu queſiſſet qſnam ſibi noticiam

chriſti indicaret: tandẽ ad quẽdã heremitã
deuenit: q ſibi chriſtũ predicauit: ⁊ in ei⁹ fidẽ
ipſũ diligenter inſtruxit. Dixitqꝫ heremita
Chriſtoforo. Rex iſte cui ſeruire deſideras
iſtud requirit obſequiũ: qꝛ te freq̃ẽter ieiu
nare oportebit. Cui chriſtofor⁹. Aliud a me
requirat obſequꝫ: qꝛ iſtã rem nequaqꝫ age/
re valeo. Rurſus heremita. Multas quo/
qꝫ orõnes te ſibi facere oportebit. Cui chri/
ſtoforus. Neſcio quid ſit h̃: nec huiuſmodi
obſequiũ ꝑficere poſſũ. Cui heremita. No/
ſti talẽ fluuiũ in quo multi trãſeũtes piclitã
tur ⁊ pereũt? Cui chriſtoforus. Noui. Et il
le. Cum ꝓcere ſtature ſis ⁊ fortis viribus ſi
iuxta fluuiũ illũ reſideres ⁊ cunctos tradu
ceres: regi xp̃o cui ſeruire deſideras pluri/
mũ gratũ eẽt: ⁊ ſpero ꝙ ibidẽ ſe tibi manife
ſtaret. Cui xp̃oforus. Utiqꝫ iſtud officiũ age
re valeo: ⁊ me ſibi i h̃ ſeruiturũ ꝓmitto. Ad
predictũ igit̃ fluuiũ acceſſit: ⁊ ibidẽ ſibi ha/
bitaculũ fabricauit. Portãſqꝫ loco baculi
quãdã ꝑticã i manib⁹: qua ſe i aq̃ ſuſtẽtabat
ſine ceſſatione trãſferebat. Euolutis mul/
tis dieb⁹ cũ i domũcula ſua qeſceret audi/
uit vocẽ cuiuſdã pueri ſe vocãtis ⁊ dicẽtis.
Xp̃ofore veni foras ⁊ me ipſũ traducas: cõ
citus xp̃oforus exiliit: ſꝫ neminẽ reppit. Re
diẽſqꝫ i domũculã ſuã predictã iterũ vocez
ſe acclamãtis audiuit: q rurſus foras cucur
rit: ſꝫ neminẽ iuenit. Tertia vice ab eodem
vt ꝑ̃us vocat⁹ exiit: ⁊ puerũ quẽdã iuxta ri
pã fluminis iuenit: q chriſtoforũ vt ſẽ tradu
ceret obnixe rogauit. Xp̃oforus igit̃ puerꝫ
ſibi i hũeris eleuãs: ⁊ baculũ ſuũ accipiẽs
flumẽ trãſitur⁹ itrauit ⁊ ecce aq̃ fluminis pau
latiꝫ itumeſcebat: ⁊ puer iſtar plũbi grauiſ/
ſime ponderabat. Q̃ntoqꝫ magis ꝓcedebat:
tãto ãpli⁹ vnda creſcebat: ⁊ puer magis ac
magis chriſtofori humeros põdere itolera
bili deprimebat adeo vt Chriſtofor⁹ i angu
ſtia multa poſit⁹ eẽt: ⁊ ſe piclitari plurimum
formidaret. Sꝫ cũ vix euaſiſſet ⁊ fluuium
tranſfretaſſet puerũ i ripa depoſuit eiqꝫ di/
xit. In magno me puer periculo poſuiſti: et
adeo põderaſti ꝙ ſi totũ mũdũ ſup me ha/
buiſſẽ vix maiora ꝑ̃ſẽſiſſẽ. Ad quẽ puer re
ſpondit. Ne mireris xp̃ofore qa nõ ſolũ ſup
te totũ mũdũ habuiſti: ſꝫ ẽt illũ q creauit mũ
dũ tuis humeris baiulaſti. Ego.n. ſum xp̃s
rex tu⁹ cui in h̃ ope ipſe deſeruis. Et vt me
verũ dicere cõprobes: cũ per trãſieris bac/
culũ tuũ iuxta domũculã tuã in terra fige ⁊
mane ipſũ floruiſſe ⁊ fructificaſſe videbis.
Statimqꝫ ab oculis ei⁹ euanuit. Ueniẽs igi/
tur chriſtofor⁹ cũ baculũ i terra fixiſſet ma
ne ſurgẽs inuenit ipſũ ad modũ palme frõ/
dẽs ⁊ dactilos ꝓtuliſſe. Poſt h̃ ãt i ſamũ ci/
uitatẽ licie venit: vbi dũ eorꝫ liguã nõ intel
ligeret orauit dñꝫ vt illi⁹ lingue ſibi cõcede/
ret intellectũ. Dũ ãt in prece cõſiſteret iudi
ces eũ inſanũ putãtes eũ reliquerũt. Aſſe/
cuto chriſtoforo qḋ petebat vultũ operiens
ad loca certaminis venit ⁊ xp̃ianos q torq̃/
bant̃ i dño cõfortabat. Tũc vn⁹ ex iudicib⁹
i faciẽ eũ ꝑcuſſit. Cui xp̃ofor⁹ vultũ diſcoo/
periẽs dixit: Niſi xp̃ian⁹ eſſẽ meã protinus
iniuriã vidicaſſẽ. Tũc xp̃ofor⁹ virgã ſuam
i terrã fixit: ⁊ vt propter cõuerſionẽ populi
fronderet dominũ exorauit. Quod dũ pro/
tin⁹ factũ fuiſſꝫ octo milia hoiuꝫ crediderũt
Rex ãt. 200. milites qui eũ ad ſe adducerẽt
miſit. Et cũ eũ orare inueniſſẽt: ⁊ ſibi hoc inti
mare timerẽt: iterũ totidẽ miſit: qui ⁊ ipi cũ
eo orãte ꝓtin⁹ orauerũt. Surgẽs igit̃ xp̃o/
for⁹ dixit eis. Quid queritis? q ei⁹ vultũ vi
dentes dixerũt. Rex miſit nos vt te ad ipſũ
vinctũ ducam⁹. Quib⁹ chriſtofor⁹. Si ego
voluero nec ſolut⁹ nec ligat⁹ a vobis duci
potero. Dicunt ei. Si ergo nõ vis vade liber
quocũqꝫ volueris ⁊ nos regi dicemus ꝙ te
nequaqꝫ inuenim⁹. Nõ ita inqt: ſed ego vo/
biſcũ vado. Ipſe ãt eos ad fidẽ cõuertit: et
ab eis man⁹ ſibi a tergo ligari fecit ⁊ ſe regi
victũ ꝑ̃ſẽtari. Quẽ rex vidẽs timⁱt⁹ ẽ. ⁊ d̃ ſede
ſua ꝓtin⁹ corruit. Deide a ſuis ſuis leuat⁹ de
noĩe ſuo ⁊ pr̃ia eũ iterrogauit. Cui xp̃oforus
Ante baptiſmũ reprobus dicebar. Nũc ãt
xp̃ofor⁹ vocor. Cui rex. Stultũ tibi nomen
ipoſuiſti. xp̃i.ſ. crucifixi: q nec ſibi ꝓfuit nec
tibi ꝓdeẽ potit̃. nũc g chananee malefice qr
ñ ſacrificas diis nr̃is? cui xp̃ofo. Recte vo
caris dagn⁹: qꝛ tu es mors mũdi: ſoci⁹ diabo
li. Dii ãt ſt̃ opa manuũ hoiuꝫ. cui rex. Int̃ fe
ras nutrit⁹ es: ideo ñ potes niſi feralia ⁊ hoib⁹ i/

cognita loqui. Nunc ergo ſi ſacrificaueris magnos honores a me cōſequeris: ſin aūt diris ſupplicijs cōſumeris. Nolētē ergo ſacrificare in carcerē mitti iuſſit: ac illos milites qui ad Xpoforū miſſi fuerant ꝓ xpi noīe decollari fecit. Deīde duas formoſas puellas quaꝝ vna dicebaт̃ Nicea τ altera Aquilina ſecum ī carcere recludi fecit: ꝓmittens eis multa munera ſi eū ad peccādū ſecū allicerēt. Qđ vidēs Xpoforus ꝓtin⁹ in orōnē ſe dedit. Sed cū a puellis plauſu manuū τ āplexib⁹ vrgeret̃ ſurrexit τ ait illis. Quid queritis: τ quā ob cāz introducte eſtis? At ille claritate vult⁹ eius ꝑterrite dixerūt. Miſerere noſtri ſancte dei: vt ī deū quē ꝑdicas credere valeam⁹. Qđ audiens rex eas ad ſe adduci fecit dicens. Ergo τ vos ſeducte eſtis? per deos iuro qꝛ niſi dijs ſacrificaueritis: mala morte ꝑibitis. Que rñderūt. Si vis vt ſacrificem⁹ iube plateas mūdari: τ oēs ad tēplū cōgregari. Quo facto cū ille itroiſſēt tēplū ſoluētes cingulū ſuū poſuerūt ī colla deoꝝ τ ad terrā trahentes ī puluerē cōfregerūt: dixerūtqꝫ aſtantib⁹. Ite τ vocate medicos vt curēt deos veſtros. Tūc iuſſu regis Aquilina ſuſpēdit̃: τ ligato ad eius pedes ingenti ſaxo mēbra ei⁹ oīa diſrūpūtur: que cum migraſſet ad dominū ſoror ei⁹ Nicea ī ignē ꝓijcit̃: ſed inde illeſa exiens ꝓtinus decollatur. Poſt hec Xpoforus regi preſentat̃. Qui iuſſit eū virgis ferreis cedi τ caſſidē ferream τ igneā ī caput ei⁹ poni. Deinde ſcānū ferreum fieri fecit τ xpoforꝫ ibidē ligari: τ ignem iniecta pice ſuccēdi: ſed inſtar cere ſcānū cōfringitur τ xpoforus illeſus egreditur. Deinde iuſſit eū ad ſtipitē ligari: τ a. 400. militibus ſagittari. Sagitte aūt oēs ī aere ſuſpendebantur: nec ipſū aliqua cōtingere potuit. Rex autē putans ipſum a militib⁹ ſagittatū: cū eidē inſultaret vna de ſagittis ab aere veniens: τ retro ſe vertēs regē ī oculo ꝑcuſſit: τ ipſū ꝓtin⁹ excecauit. Cui xpoforus. Craſtina die conſumādus ſū: tu igitur tyrāne lutum de meo ſanguine facies: oculum inunges τ ſanitatē recipies. Tunc iuſſu regis ad decollandū ducitur: τ ibi fuſa orōne decollatur. Rex aūt modicū de ſanguine ei⁹ accipiēs τ ſuper oculū ſuū ponēs ait. In nomine dei τ ſancti xpofori. Et cōtinuo ſanus effectus eſt. Tūc rex credidit dās preceptū vt ſi qs deū τ ſanctū xpoforꝫ blaſphemaret cōtinuo gladio feriret̃. Ambro. aūt in prefatione ſic ait de hoc martyre. Xpoforo tāte virtutis cumulū τ doctrine grām dñe cōtuliſti vt. 48. milia hominū de gentilitatis errore ad xpiani dogmatis cultū coruſcantibus miraculis reuocaret. Quiqꝫ Niceā τ Aquilinam publico lupanari longo tēpore ſub meretricia ſorde famulantes ad caſtitatis habitū reuocauit: eaſdēqꝫ coronam ꝑcipere edocuit. Propterea inter igneū rogum ferreo ſcāno conſtructus nimiū calorē non timuit: atqꝫ per diē integrum omniū militū ſagittis tranſfigi nō potuit. Ceterum vna ex his carnificis oculū colliſit: cui tamē beati martyris cruor mixt⁹ terre lumē reſtituit τ corporis cecitatē tollēdo illuminauit τ mētem Nam τ apud te veniam impetrauit. atqꝫ vt morbos τ infirmitates repellat ſuppliciter obtinuit.

¶ De ſeptem dormientibus.

Septem dormientes in ciuitatem ephesi orti ſunt. Decius autē imperator perſequēs xpianos cum veniſſet epheſum iuſſit edificari templa in medio ciuitatis: vt omnes cū eo miſcerentur ſacrificijs idoloꝝ. Cū ergo oēs chriſtianos inquiri iuſſiſſet τ victos aut ſacrificare aut mori ꝯpelleret tantus penarū terror cunctis inerat: ꝙ amicus amicum τ filiū pater: τ patrē filius abnegabat. Tūc in illa vrbe inuenti ſunt xpiani ſeptē. Maximianus: Malchus: Martian⁹: Dionyſius: Johan. Serapion: τ Conſtantinus: qui hoc videntes nimis dolebant: τ cū eſſent primi palatij ſacrificia idoloꝝ ſpernentes ī domo ſua ſe celabāt τ ieiunijs τ orōnib⁹ vacabant Accuſati igit̃ ante Deciū ſtatuūtur τ cōprobati veraciter xpiani dato eis reſipiſcendi ſpacio vſqꝫ ad reditū Decij dimittunt̃. At illi patrimoniū ſuū iteri ī paupes expēdētes inito ꝯſilio ī monte celion ceſſerūt: τ ibi eē ſecretius decreuerūt. Diu ergo ſic latētes vnus eoꝝ ſemꝑ miniſtrabat τ quotiēs itrabat vrbē figura ſe mendici τ hitu veſtiebat. Cū ergo

Decius in vrbē rediſſet: τ eos ad ſacrificandū perquiri iuſſiſſet: Malchus miniſter eorū territ⁹ ad ſocios rediijt: τ eis furorē īperatoris indicauit. Qui cū grauiter terrerētur Malchus allatos panes eis appoſuit: vt cibo ꝯfortati fortiores ad ꝓlium redderētur Poſtqꝫ aūt cenauerunt ſedētes τ colloquentes in luctu τ lachrymis ſubito ſicut de⁹ voluit dormierūt. Mane facto cū queſiti fuiſſent τ inueniri nō poſſēt τ Deci⁹ doleret ꝙ tales iuuenes perdidiſſet: accuſati ſunt ꝙ hucuſqꝫ ī mōte celion latuiſſent: τ ſua chriſtianis pauperib⁹ erogantes ī ſuo propoſito permanerent. Iuſſit ergo decius vt parentes eoꝝ adeſſent: τ cōminat⁹ ē eis mortem niſi de eis dicerent quicqd ſcirēt. Illi aūt eos ſimiliter accuſauerūt: τ diuitias ſuas expendiſſe cū pauperib⁹ conqueſti ſūt. Tūc cogitans qd de eis faceret nutu dei iuſſit os ſpelūce lapidib⁹ obſtrui vt ibi morerētur fame τ inopia circūcluſi. Quod miniſtri qdē fecerūt: τ duo xpiani theodorus τ ruffin⁹ eorū martyriū deſcribētes cautē īter lapides poſuerūt. Mortuo igit̃ decio τ tota illa generatione poſt ānū. 372. anno. 30. imperij theodoſij pululauit hereſis eoꝝ q negabant reſurrectionē mortuoꝝ. Unde contriſtatus Theodoſius xpianiſſimus īperator: qꝛ fidē tā ipie agitari videbat: indut⁹ cilicio ſedēs in interiori loco ꝑ ſingulos dies flebat. Qđ videns miſericors deus cōſolari lugentes τ confirmare ſpem de reſurrectione voluit mortuoꝝ. Et theſauꝝ ſue pietatis aperiens ita predictos martyres ſuſcitauit. Miſit ſiqdem ī cor cuiuſdam burgenſis ciuis epheſi vt ī illo mōte edificaret ſtabula paſtorib⁹ ſuis. Cemētarijs ergo ſpelūcā aperientib⁹ ſurrexerūt ſci: τ ſe īuicē ſalutantib⁹ putabant ſe tantū vna nocte dormiſſe: τ ꝑdianam triſtitiam recordantes iterrogauerūt malchū q eis miniſtrauerat qd de eis decius decreuiſſet. At ille rñdit. Sicut dixi ī ſero qſiti fuimus: vt idolis īmolemuſ. Ecce qd de nobis cogitat īpator: rñdit maximianus. Et deus ſcit ꝙ nō ſacrificabimus. Cūqꝫ ſocios cōfortaſſet iuſſit malcho vt emptur⁹ panes ad vrbē deſcēderet: τ plures qꝫ heri ferens panes qd iuſſiſſet impator rediens nunciaret. Tollens ergo malchus quinqꝫ ſolidos de ſpelūca exijt: τ videns lapides mirat⁹ ē: ſed aliud cogitās parū de lapidib⁹ cogitauit: veniens igit̃ timidus ad portā vrbis valde mirat⁹ ē: vidēs ſuppoſitū ſignū crucis: vñ ꝑgens ad alteram partem dūm idem ſignum inuenit vltra modum miratus eſt vidēs omnes portas ſigno crucis appoſito τ mutatam ciuitatem. Signanſqꝫ ſe ad primam portam rediit ſe exiſtimans ſomniare. Unde ſe cōfirmāſ τ vultum operiens vrbem ingreditur: τ veniens ad venditores panum audiuit hoies loq̄ntes de xpo. Et amplius ſtupefact⁹ ait. Quid eſt inquit ꝙ heri nemo audebat xpm nominare: τ nunc omnes chriſtū cōfitent̃? puto ꝙ hec non eſt epheſeoꝝ ciuitas: qꝛ aliter edificata eſt: ſed aliā ciuitatē neſcio talē Et cū interrogans audiſſet hanc eſſe epheſum errare veraciter ſe putauit τ redire ad ſocios cogitauit. Acceſſit tamē ad eos q panem vendebant: τ cū argenteos protuliſſꝫ mirati venditores panū dicebant adinuicē ꝙ ille iuuenis antiquū theſauꝝ inueniſſet. Malchus vero eos adinuicem loquentes videns putabat ꝙ vellēt euꝫ trahere ad imperatorem: τ territus rogauit eos: vt ſe dimitterent τ panes τ argenteos retinerēt At illi tenentes eū dixerūt ei. Unde es tu qa theſauros antiquoꝝ īperatoꝝ īueniſti? Indica nobis τ erim⁹ ſocij tecum: τ celabimus te: qꝛ aliter celari nō potes. Malchus vero ñ inueniebat qd diceret illis pre timore. Illi vero videntes eum tacentem miſſo fune in collo eius trahebant ꝑ vicos vſqꝫ in mediū ciuitatis. Et exijt rumor ad omnes ꝙ qdam iuuenis theſauros īueniſſet. Cōgregatis ergo ad eum vniuerſis τ admirantibus volebat eis ſatiſfacere ꝙ nihil īuenerat: τ circūſpiciens oēs a nemine cognoſci poterat. Et proſpiciēs in populum volebat cognoſcere aliquē de cōſanguineis ſuis quos veraciter viuere putabat: τ nullū inueniēs ſtabat q̄ſi inſanus in medio populi ciuitatis. Qđ cū audiſſet ſanctus martinus epūs τ ātipater ꝓconſul q nuꝑ in vrbem aduenerat: mādauerunt ciuibus vt eum caute adducerent:

UNIVERSIDAD DE ZARAGOZA BIBLIOTECA

⁊ argēteos ei⁹. Cūq₃ a miniſtris traheretur
ad eccliā putabat ꝙ duceref ad iperatorē
Ep̄s igit̄ ⁊ ꝓconſul mirātes argēteos iter/
rogauerūt eū vbi theſaurꝝ icognitū īueniſ/
ſet. At ille reſpōdit ſe nihil penit⁹ iueniſſe: ſ₃
de ſacculo parentū ſuoꝝ eoſdē denarioſ ha
buiſſe. Et iterrogatus cui⁹ ciuitatis eſſet re
ſpōdit. Bene ſcio ꝙ hui⁹ ciuitatis ſū ſi tam̄
hec ē ciuitas epheſeoꝝ. Procōſul dixit. fac
venire parētes tuos vt ſtēt ꝓ te. Quos cū
nominaſſet: ⁊ nullus eos cognoſceret: dice/
bant eū fingere: vt aliquo mō euaderet. Et
ait ꝓcōſul. Quomō credim⁹ tibi ꝙ hoc ar/
gentū parentū tuoꝝ fuerit: cū ſcriptura ei⁹
hēat pluſq̄₃ trecētos ſeptuagita duos ānos
⁊ ſit ꝑmoꝝ dieꝝ decij ipatoris: ⁊ i nullo ſimi
les ſint argenteis nr̄is: Et quō parētes tui
āte tantū tēp⁹ fuerūt. Tu vero iuuenis vis
decipere ſapientes ⁊ ſenes epheſi. Jccirco
iubeo te legib⁹ tradi donec cōfitearis quid
īueniſti. Tūc ꝓcidēs malchus an̄ eos dixit
Pro deo dn̄i dicite mihi qđ vos iterrogo: ⁊
ego dico vobis qđ ē i corde meo. Deci⁹ ipe/
rator q fuit i hac ciuitate vbi ē: Ep̄us dixit
Fili non ē hodie i terra q deci⁹ nominef im
perator āt fuit an̄ lōgū tēpus. Malch⁹ autē₃
dixit. Jn hoc dn̄e ita ſtupeo ⁊ nemo credit
mihi. S₃ ſeqmini me ⁊ oſtēdā vobis ſocios
meos q ſunt i mōte celio: ⁊ ipis credite. Hoc
eni ſcio ꝙ a facie decij ipatoris fugimus: ⁊
ego ſero vidi ꝙ igreſſus ē deci⁹ i hāc vrbe₃
ſ₃ tn̄ h ē ciuitas epheſi. Tūc ep̄s cogitās i ſe
metipſo dixit ꝓcōſuli ꝙ viſio ē quā de⁹ vult
oſtendere i iuuene iſto. Perrexerūt ergo cum
eo ⁊ ciuitatis plurima multitudo. Et igreſ/
ſus ē primo malchus ad ſocios ſuos: ⁊ poſt
eū ep̄s igrediēs inuenit iter lapides litteras
ſigillatas duob⁹ ſigillis argenteis ⁊ cōuoca
to populo legit eas. Et audiētib⁹ ⁊ videnti/
bus ⁊ admirātib⁹ cūctis ſāctos dei ſedētes
i ſpelūca ⁊ facies eoꝝ tāq̄₃ roſas florētes ꝓ/
cidētes glificauerūt deū. Statiq₃ ep̄s ⁊ ꝓ/
cōſul miſerūt ad Theodoſiū ipatorē rogan
tēs vt cito veniret: ⁊ mirabilia dei nup oſſa
videret. Qui ꝓtin⁹ ſurgēs de humo ⁊ de ſac
co i q̄ lugebat glificās deū: venit a cōſtātinc/
poli epheſū ⁊ obuiātib⁹ ei cūctis aſcēderūt

ſi͛l oēs ad ſpelūcā: ⁊ moꝝ vt ſci viderūt ipa
torē reſplēduerūt facies eoꝝ ſic ſol. Et igreſ
ſus ipator ꝓcidit an̄ eos glificās deū. Et ſur
gēs āplexat⁹ eſt eos ⁊ ſup ſingulos fleuit di/
cēs. Sic video vos tāq̄₃ ſi viderē₃ deū reſu
ſcitātē lazaꝝ. Tūc dixit ſāct⁹ maximianus
ad eū. Crede nobis ꝙ pp te reſuſcitauit noſ
de⁹ an̄ diē magnē reſurrectiōis: vt credas i/
dubitāt ꝙ reſurrectio moꝛtuoꝝ ē. Uere. n.
reſurreximus ⁊ viuim⁹. Et ſic īfans ē i vtero
mr̄is ñ ſētiēs leſionē ⁊ viuit: ſic ſum⁹ viuen/
tes iacētes ⁊ doꝛmiētes ⁊ ñ ſētiētes. Et his
dictis vidētib⁹ cūctis iclinātes capita ſua i
terraȝ obdoꝛmierūt: ⁊ tradiderūt ſpūs ſuos ſm
dei iperiū. Surgēs aūt iperator cecidit ſup
eos flens ⁊ deoſculans eos. Et cū iuſſiſſet
fieri loculos aureos in quib⁹ mitterēt: i ipa
nocte apparuerūt dicētes iperatori vt ſicut
hacten⁹ in terra iacuerūt ⁊ ex terra ſurrexe
rūt ita eos dimitteret: donec de⁹ eos iteꝝ re
ſuſcitaret. Juſſit ḡ ipator locū illū matura/
tis lapidib⁹ oꝛnari: ⁊ oēs ep̄os reſurrectiōe₃
cōfitentes abſolui. Q₃ .372. annis doꝛmiſſe
dicāt dubiū eē pōt. q2 anno dn̄i .448. ſurre/
xerūt. Deci⁹ aūt regnauit vno tn̄ anno ⁊ tri
bus mēſib⁹. ſ. anno dn̄i .252. ⁊ ita nō doꝛmie
rūt niſi .196. annis.

¶ De nomine.

Azari⁹ dr̄ q̄ſi nazareus qđ iterꝑtat̄
cōſecrat⁹ vel mūdus: vel ſeparat⁹
vl̄ floridus aut cuſtodiēs. Jn hoie reperiūt̄
hec quinq₃. ſ. cogitatio: affectio: itētio: actio
⁊ locutio. Cogitatio aūt debet eēt ſcā: affe/
ctio mūda: itētio recta: actio iuſta: ⁊ locutio
moderata. Hec oīa fuerunt in btō nazario.
Habuit. n. cogitationē ſcām: ⁊ ide dr̄ conſe/
crat⁹. Affectionē mūdā: ⁊ ide dr̄ mund⁹. Jn
tētionē rectā: ⁊ ide dr̄ ſeparat⁹. Jntētio. n. ē
q̄ ſepat opera: q2 ex oculo ſimplici corp⁹ lu/
cidū: ex oculo neq̄₃ corp⁹ tenebroſū creat̄.
Actionē iuſtā: ⁊ ide dr̄ floridus: q2 iuſt⁹ flo/
rebit ſicut liliū. Locutionē moderatā: ⁊ ide
dr̄ cuſtodiēs: q2 cuſtodiuit vias ſuas vt ñ de
liquat i ligua ſua. Celſus q̄ſi excelſus: q2 ſe
ſupra ſe extulit dū etatē puerilē ↄtute ai ſu
perauit. Hoꝝ vitā ⁊ paſſionē Ambroſius in
libro geruaſij ⁊ protaſij reppiſſe dr̄. Jn q̄/
buſdā autē libꝛis legit̄ ꝙ quidā ph̄s naza/

rij deuot⁹ eius paſſionē cōſcripſit: quā ce/
racius qui ſcōꝝ coꝛpoꝛa ſepelierat ad caput
illoꝝ poſuit. ¶ De ſancto nazario ⁊ celſo.

Azarius filius illuſtriſſimi
viri nomine aphri
cani ſed iudei: ⁊ btē ꝑpetue xp̄ianiſ/
ſime: ⁊ romanoꝝ nobiliſſime: ⁊ a btō petro
ap̄lo baptizate: cū haberet nouē annos plu
rimū mirabat̄: vidēs p̄rem ſuū ⁊ matrē i ob
ſeruatiōe religiōis tā diſſimiliter variari: ⁊
mater ſua legē baptiſmi: p̄r vero ſuus lege₃
ſabbati ſequeret̄. vnde cuius nā magis ad/
herere deberet plurimū dubitabat: cū vter/
q₃ ad fidē ſuā eū attrahere niteret̄. Tādem
nutu dei veſtigiis mr̄is adheſit: ⁊ a beato li/
no papa ſacrū baptiſma ſuſcepit. Qđ p̄r in/
telligēs cepit ipm̄ a ſcō ꝓpoſito auertere: et
toꝛmētoꝝ genera q̄ chriſtianis iferūt̄ p oꝛdi
nē explicare. Qđ aūt dr̄ eum eē a lino papa
baptizatū foꝛte itelligit̄ nō q tūc papa erat:
ſed q futurus erat. Nazari⁹ eñ poſt baptiſ/
mū ſicut ifra patet: annis multis ſupuixit: q
tamē ſub nerone martyriū ꝑtulit: q petrum
anno vltimo ſui iperij crucifixit. linus autē₃
poſt moꝛtē petri papa fuit. Cū autē p̄ri nul/
latenus aſſentiret: ſed pot⁹ xp̄m conſtātiſſi
me p̄dicaret: ad preces parētū q ne occide/
ret̄ timebāt: de vrbe roma exijt: ⁊ ſeptē ſo/
marios de parētū diuitijs oneratos accipi/
ens p ciuitates italie venit. ⁊ oīa pauperib⁹
erogauit. Decimo aūt anno digreſſionis ſue
a roma placētiā: ⁊ ide mediolanū adueniēs
ſcōs geruaſiū ⁊ ꝓtaſiū ibidē i carcere deti/
neri repperit. Audito aūt ꝙ nazari⁹ p̄dictos
martyres aiaret cito ad p̄fectu₃ ꝑtrahit̄: ⁊ i
ↄfeſſiōe xp̄i ꝑdurās fuſtib⁹ verberat̄. Et ſic
ex vrbe illa ꝓiect⁹ dū de loco ad locū ꝑge/
ret. mater ei⁹ q̄ obierat ſibi apparuit: ⁊ filiu₃
ſuū cōfoꝛtās vt ad gallias ꝓperaret admo/
nuit. Cūq₃ ad vrbē gallie q̄ gemell⁹ dr̄ adue
niſſet: ⁊ ibidē plurimos cōuertiſſet: quedam
matrona filiū ſuū noie celſū elegātē puerū
ſibi obtulit: rogās vt ipm̄ baptizaret ⁊ ſecu₃
duceret: qđ p̄fect⁹ gallia₃ audiēs ipm̄ cum
puero celſo retro manib⁹ vinctū: ⁊ collo ca/
thena cōſtrictū i carcere recluſit: vt eum in
caſtro in toꝛmentis afficeret. Tūc vxoꝛ ſua

miſit ad eū aſſerēs iniuſtum eē iudiciū: vt
innocentes occideret: et deos omnipoten/
tes vindicare preſumeret. Quibus verbis
prefectus coꝛrectus ſanctos abſoluit: ſ₃ ne
ibi predicare p̄ſumerēt admonuit ⁊ interdi/
xit. Uenit aūt ad vrbē treueris: ⁊ ibi xp̄m p̄/
mus p̄dicās ⁊ multos ad fidē xp̄i cōuertens
ibidē eccleſiā edificauit. Qđ audiēs coꝛne/
lius vicarius neroni ipatori mādauit. Qui
cētū milites ad eū capiēdū miſit. Quē cū il/
li iuxta oꝛatoꝛiu₃ qđ ſibi conſtruxerat inue/
niſſent: manus eius ligauerunt dicentes.
Magnus nero te vocat. Quibus nazarius
Jncōpoſit⁹ rex incompoſitos milites hab₃:
Quare enim venientes honeſte nō dixiſtis.
nero te vocat: ⁊ veniſſē: Uinctū igitur ipſū
ad neronē ducebāt: ⁊ pueꝝ celſū ploꝛātem
alapis cedentēs vt ſequeretur vrgebant.
Quos cum nero vidiſſet: iuſſit eos in carce/
re recludi: donec ipſos ſupplicijs excogita/
tis perimeret. Jnterea cū nero quadā vice
ad capiendas feras venatoꝛes miſiſſet: ſubi
to feraꝝ multitudo erūpēs viridariū nero/
nis intrauit: vbi multos lacerauit ⁊ pleroſq₃
occidit: intantū vt nero turbat⁹ diffugeret:
⁊ vulnerato pede vix ad palatiu₃ perueniret.
Multis aūt dieb⁹ illius vulneris doloꝛe d/
cumbens tandem nazarij ⁊ celſi meminit: ⁊
putauit deos ſibi iratos fuiſſe: eo ꝙ tamdiu
ipſos viuere permiſit. Juſſu igit̄ imperato/
ris milites nazarium calcibus tundentes: ⁊
puerum verberantes de carcere eduxerūt
⁊ coꝛam imperatoꝛe ſtatuerunt. Uidens au
tem nero faciem eius inſtar ſolis ſe fantaſti/
ce deludi putauit: ⁊ vt magicas artes depo
neret ſibi dixit: ac vt dijs imolaret p̄cepit.
Ductus ergo nazarius ad templu₃ rogauit
vt omnes exirent ⁊ ſic eo oꝛante omnia ido/
la ſunt confracta. Quod audiens nero iuſ/
ſit eum in mare precipitari: precipiens vt ſi
foꝛte euaderet ipſum inſequentes igni com
bureret: ⁊ pulueꝛem eius in mare proijce/
rent. Nazarius igitur ⁊ puer celſus naui im
ponuntur: ⁊ in medium pelagi perducti ibi
precipitantur. Sed ſtatim circa nauem tem
peſtas maxima concitatur ⁊ circa ſcōs tran
quillitas magna cernitur. Cūq₃ illi piclitar

tineret: ⁊ maloꝝ que in ſcōs cōmiſerant pe
niterent: ecce nazarius cū puero celſo ſup
aquas ambulans hilari vultu eiſdē apparu
it: ac ſup nauē cōſcēdēs ipſis iam credētibꝰ
orōe ſua mare placauit: ac īde cū eis ad locū
ꝑ paſſus fere. d. iuxta vrbē ianueñ. ꝑuenit.
Ubi cū diuꝰ ꝑdicaſſet: mediolanū tandem
vbi ſcōs geruaſiū ⁊ ꝓtaſiū reliquerat venit.
Qđ cū anolinꝰ prefectꝰ audiuiſſ3: eū rema
nēte celſo ī domo cuiuſdā matrone ī exiliū
direxit. Nazariꝰ vero romam veniēs ⁊ pa
trem ſuū iam ſenē ⁊ xpianū īueniēs quō cō
uerſus fuit īquiſiuit. Cui dixit. aplm petrū
ſibi apparuiſſe: ⁊ vt ꝓcedentes ſe ad xp̄m ⁊
vxorē ⁊ filiū ſequeret̄ admonuiſſe. Deinde
a tēploꝝ pōtificibꝰ ad vrbē mediolanū: vñ
romam ī exiliū miſſus fuerat redire cū iniu
ria multa cōpellit̄: vbi cū puero celſo ꝑſidi
ꝑntatur: q eductꝰ extra portam romanam ī
loco q dr̄ tres muri cū puero celſo decollatꝰ
ē: quoꝝ corpora cū xpiāi rapuiſſēt ⁊ ī hortis
ſuis collocaſſēt: ī ipā nocte ſcō cuidā nomīe
ceratio apparētes dixerūt: vt eoꝝ corpora
ī domo ſua ꝓpter neronē ꝓfūdiꝰ ſepeliret:
qbꝰ ille. Queſo dn̄i ſanate ꝑus filiam meā
paraliticam: q̄ cū cōtinuo ſanata fuiſſet cor
pora eoꝝ tulit: ⁊ vt iuſſerāt ſepeliuit. Poſt
lōgū vero tp̄s dn̄s corpora eoꝝ btō ambro.
reuelauit. Celſū vero ī loco ſuo relinquens
nazariū cū ſāguine recenti q̄ſi eadē hora ſe
pultū miro odore fragrātē ītegrū ⁊ incorru
ptū cū capillis ⁊ barba reperiēs ipm ad ec
cleſiā apoſtoloꝝ tranſtulit: ⁊ ibi honorifice
ſepeliuit. Celſū quoq3 idē poſtmodū ſuſtu
lit: ⁊ ī eadē eccl'ia collocauit. Paſſi ſūt autē
ſub nerone: qui cepit circa annū dn̄i. 57. De
h̄ martyre ſic dicit Ambro. in ꝑfatiōe. Mar
tyr ſcūs roſeo luſtratꝰ cruore nazariꝰ celeſte
meruit cōſcēdere regnū. Qui dū ꝑ innume
ra tormētoꝝ ſupplicia crudeliꝰ vexaret̄: ty
rānicā rabiē fidei cōſtātia ſupabat. Nec po
tuit ꝑſecutorū illatis cedere minis: qm̄ ꝓ ſe
certāte ipſe auctor victorie xp̄s dn̄s dimica
bat. Ducit̄ iterea ad tēplū idolis ꝑlibare ꝓ
phanis: quoꝝ portenta diuino fultus ꝑſidio
mox vt igreſſus ē redegit ī puluerē. Ob h̄ li
gdas maris in vndas longius a terra proie
ctis angelici muneris famulatu ſolida inter
fluctus veſtigia prefigebat. O felix ⁊ inclytꝰ
dn̄i preliator q mūdi cōgreſſus ꝑncipē innu
merā populi multitudinē vite ſociauit eter
ne. O magnū ⁊ ineffabile ſacramētū vt de il
loꝝ potius ſalute letet̄ eccleſia: quos puniſ
ſe mūdus exultat. O btā mater natoꝝ ſuo
rum glorificata tormentis: quos nō placitu
non gemitu ad īferna deducit: ſ3 ad celeſtia
regna migrātes ꝑpetua laude ꝓſequit̄. O
celſis fragrantiſſime nitore celeſti fulgide:
cuius ineſtimabilis odor ſabeicis prepollet
aromatibus. Quem ambroſius reperiens:
perennē patronum dedit: ⁊ medicum fidei
propugnatorem ſacri prelij bellatorē. Tu
dudum multa latitantem puluere dragmā
inuenis accenſa verbi virtute ſuperna. Ut
pateant chriſte cunctis tua munera ſeclis.
Angelicos cernant humanaq3 lumina vultꝰ
Hec Ambroſius.

De ſancto Felice.

Felix loco liberij in papam eligi
tur ⁊ ordinat̄. Cum enim
liberius papa nollet arriane hereſi
aſſentire: miſſus eſt in exilium a conſtantio
filio conſtantini: ⁊ per triennium moratus ē.
Quapropter vniuerſus clerus romanus lo
co eius felicem ordinauerūt ipſo liberio vo
lente ⁊ conſentiente. Qui quidem felix cōci
lio cōuocato coram. 48. epiſcopis conſtan
tium imperatorem arrianū hereticū: ⁊ du
os preſbyteros ſibi fauentes condēnauit.
Quapropter conſtantius indignatus: feli
cem de epiſcopatu ſuo deiecit: ⁊ liberiū eo
pacto reuocauit vt ſcilicet ſolummodo cō
ſtantio ⁊ alijs quos felix dānauerat commu
nicaret. Liberius igitur tedio affectus exilij
in heretica prauitate ſubſcripſit ⁊ ſic intātū
perſecutio excreuit: vt q̄plurimi ſacerdo
tes ⁊ clerici liberio nō prohibente itra eccle
ſiam ſint necati. Felix vero de epiſcopatu
deiectus cū ī predio ſuo habitaret: ide edu
ctus martyriū capitis obtruncatione ꝑme
ruit circa annum domini. 340.

¶ De ſāctis Simplicio ⁊ fauſtino ⁊ beatrice.

Simplicius ⁊ fauſtinꝰ fra
tres cū ſacri
ficare contemnerent ſub diocliciano rome
multa ſupplicia pertulerunt. Tandem da
ta ſup[illegible]os ſnīa decollati ſunt ⁊ in tyberim
corpora eoꝝ ꝓiecta. Soror aūt eoꝝ nomīe
beatrix eoꝝ corpora de flumīe leuauit: ⁊ ho
norifice ſepeliuit. Lucretius aūt ꝑfectꝰ dū
prediū ipſius ambiret: eam teneri fecit: ⁊ vt
idolis īmolaret precepit. Quā renuētē lu
cretius nocte a ſeruis ſuis prefocari prece
pit. Cuiꝰ corpꝰ lucina virgo rapiēs iuxta fra
tres ſuos ſepeliuit. Poſt hec lucretiꝰ prediū
ipſū itrauit: vbi facto amicis ſuis conuiuio
cū martyribꝰ īſultaret: infātulus qdā lactēs
pānis inolutus de gremio matris q̄ ibi ade
rat: cūctis audiētibꝰ exclamauit. Audi lucre
ti. Occidiſti ⁊ inuaſiſti. Ecce datꝰ es ī poſſeſſi
onem inimici. Statiq3 lucretiꝰ timēs ac tre
mēs a demone arripit̄: ⁊ ꝑ tres horas adeo
ē vexatꝰ vt in ipſo cōuiuio moreret̄. Qđ vi
dētes q aderāt ad fidē cōuerſi ſūt: ⁊ narra
bāt oībꝰ paſſionē ſcē beatricis virginis ī cō
uiuio vindicatā. Paſſi ſūt aūt circa annum
dn̄i. 287.

¶ De ſcā martha.

Martha hoſpita chriſti ſyro pa
tre eucharia matre re
gali ex progenie deſcendit. Pater eius ſy
rie ⁊ maritime multarūq3 oraꝝ dux extitit.
Tria autē oppida. ſ. magdalū: ⁊ bethaniam
vtrāq3 ⁊ hieroſolymitane vrbis partē mar
tha cū ſorore iure materne hereditatis poſ
ſidebat. Nūq3 aūt legit̄ aut virū habuiſſe:
aut hominum contuberniū ſubiiſſe. Mini
ſtrabat aūt dn̄o nobilis hoſpita: ⁊ ſororē pa
riter miniſtrare volebat: q2 videbat̄ ſibi ꝙ
ad ſeruiēdū tāto hoſpiti nō ſufficeret ēt totꝰ
mundus. Poſt aſcēſionē dn̄i cū facta eſſet
diſꝑſio diſcipuloꝝ ipſa cū frē ſuo lazaro ⁊
ſorore ſua maria magdalena. nec nō ⁊ btō
maximino q eas baptizauerat: ⁊ cui a ſpiri
tu ſctō fuerāt cōmendate: multiq3 alij abla
tis remis velis ⁊ gubernaculis oībus: ⁊ ali
mentis ratibꝰ ab īfidelibꝰ icludunt̄. Qui do
mino duce marſiliā ꝑuenerunt. Tādē terri
toriū aquēſe adeunt ⁊ ibidē populū ad fidē
cōuerterūt. Erat āt btā martha valde fa
cunda ⁊ oībus gratioſa. Erat autē tūc tem
poris ſup rhodanū ī nemore quodā iter are
latē ⁊ auinionē draco qdā mediꝰ aial et me
dius piſcis groſſior boue lōgior equo habēs
dētes vt ſpata acutos vt cornua vtraq3 par
te munitꝰ: q latēs in flumine oēs trāſeuntes
perimebat ⁊ naues ſubmergebat. Uenerat
autē ꝑ mare de galatia aſie generatꝰ a leui
atā: q ē ſerpens aquoſus ⁊ ferociſſimꝰ: ⁊ ab
honaco aiali qđ galatie regio gignit: qđ in
ſectatores ſuos ꝑ ſpacium iugeris ſtercus
ſuum velut ſpiculum dirigit: ⁊ quicqd teti
gerit velut ignis exurit. Ad quē martha a
populis rogata accedēs: ipſūq3 in nemore
quēdā hominē māducātē reperiēs aquā bn̄
dictā ſup eū iecit: ⁊ crucē q̄ndā ſibi oſtēdit.
Qui ꝓtinꝰ victus vt ouis ſtans a ſācta mar
tha ꝓprio cingulo alligat̄: ⁊ illico a populo
lanceis ⁊ lapidibꝰ ꝑimit̄. Uocabat̄ aūt dra
co ab incolis taraſcurus. Uñ in huiꝰ memo
riā locus ille adhuc vocatur taraſconꝰ: qui
antea vocabat̄ nerluc. i. niger locꝰ: eo ꝙ ibi
erant nemora nigra ⁊ vmbroſa. Ibi igit̄ bea
ta Martha de licētia magiſtri ſui Maxi
mini ⁊ ſororis ſue deinceps remāſit ⁊ orati
onibꝰ ⁊ ieiunijs indeſinēter vacabat. Deide
cōgregato ibidē magno ſoroꝝ cōuētu: ⁊ ad
honorē. b. Marie ſēp virginis magna edifi
cata baſilica ſatis ibi aſperā duxit vitā: car
nē ⁊ oēz pinguedinē: oua: caſeū: ⁊ vinū vi
tās: ſemel tm̄ in die edebat. Cēties ī die toti
ens in nocte genua flectebat. Quadā vice
dū apud auinionē inter vrbē ⁊ fluuium rho
dani ꝑdicaret: iuuenis quidā vltra fluuium
cōſiſtens eiꝰ verba audire deſiderās cū na
uigio careret: nudatꝰ natare cepit: ſ3 ſubita
vi fluminis rapit̄: ⁊ protinus ſuffocatur: cu
ius corpus vix ſecunda die inuētū ante pe
des ſancte marthe reſuſcitādū preſentatur.
Illa vo ī modū crucis ſolo proſtrata taliter
orauit. Adonay dn̄e ieſu xp̄e q frēm meū La
zarū dilectū tuū olī reſuſcitaſti: reſpice mi
hoſpes care ad fidē circūſtantiū ⁊ reſuſcita
puerū iſtum. Et apprehenſa manu eiꝰ mox
iuuenis ſurrexit ⁊ ſacrū baptiſma ſuſcepit.
Refert Euſebius ī libro. 5º. hiſtorie eccleſia
ſtice. ꝙ mulier emorroiſſa poſtq3 ſanata
fuit in curia ſiue viridario ſuo ſtatuam fec̄
ad imaginem xp̄i cū veſte ⁊ fimbria ſicut ip̄a
viderat: ⁊ eā plurimū reuerebatur. Herbe

vero ſub illa ſtatua creſcẽtes:q̃ ante nullius
erant virtutis cũ fimbriam attingerent tã/
te virtutis erant: vt multi infirmi inde ſana
rent̃. Illã ãt emorroiſſam quã dñs ſanauit
dicit Ambro. fuiſſe Marthã. Refert autẽ
Hiero. ⁊ habet̃ in hiſtoria tripartita: ꝙ Juli
anus apoſtata imaginẽ quã emorroiſſa fe/
cerat inde ſuſtulit: ⁊ ſuã ibidẽ collocauit: q̃
ictu fulminis cõfracta fuit. ¶ Obitũ ãt ſuũ
ſibi dñs ante ꝑ annũ reuelauit. In quo toto
ãno febribꝰ elaborans aũ octauũ diẽ ſui exi
tus angelicos choros ſororis ſue ĩ celũ aĩaʒ
deferentes audiuit. Que mox fratꝝ ⁊ ſoro
rũ conuẽtu cõgregato ait. Mei comites et
dulciſſimi alũni mihi queſo cõgratulamini:
qm̃ angelicos choros ſororis mee aĩam ad
ſedes politicas ferẽtes ouanter cerno. O
pulcherrima ⁊ mihi dilecta ſoror viuas cuʒ
magr̃o tuo ⁊ hoſpite meo ĩ ſede beata. Sta
timq̃ .b. Martha exitũ ſuũ vicinũ ꝑſentiens
ſuos admonuit vt luminaribꝰ accẽſis circa
ſe vſq̃ ad obitũ vigilarẽt. Nocte ꝟo media
ante tranſitꝰ ſui diẽ cuſtodibꝰ ſõno grauatis
vẽtꝰ vehemẽs irruit. ⁊ luminaria cũcta extin
xit. Ille ꝟo malignoꝝ ſpirituũ turbam cer
nẽs orare cepit. Mi pr̃ hely mi hoſpes care
cõgregati ſũt ad deuorãdũ me ſeductores
mei: ſcripta tenẽtes mala q̃ geſſi. hely ne lon
geris a me: ſʒ ĩ adiutoriũ meũ intẽde. Et ec
ce ſororẽ ad ſe venictẽ vidit: q̃ manu facem
tenẽs cereos ⁊ lãpades ĩde accẽdit. Dũq̃ al
tera alteram proprio nomine vocaret: ecce
xp̃s aduenit dicens. Ueni dilecta mea ho/
ſpita: ⁊ vbi ego ſum illic mecũ eris. Tu me
ſuſcepiſti in hoſpitio tuo ego te recipi ĩ ce/
lo meo. ⁊ ĩuocãtes te exaudiã amore tuo. ap/
propiquãte ꝟo hora ſui trãſitꝰ: foras ꝯferri
ſefecit vt celũ poſſʒ videre. Juſſitq̃ ſe ĩ ſtra
ſuper cinerem poni: ⁊ ſignum crucis coram
ſe teneri ⁊ in hec verba orauit: hoſpes mi/
chare: hanc pauperculam tuam cuſtodi: ⁊ ſi
cut mecũ dignatus es hoſpitari: ſic me ſuſci
pe in hoſpitio tuo celeſti. Juſſitq̃ vt paſſio
ſecundũ lucã corã ſe legeret̃. Et cũ diceret̃
pater in manus tuas cõmẽdo ſpiritũ meũ: il
la emiſit ſpiritũ. Sequẽti vero die. ſ. domi/
nica dũ circa corpus eius laudes fideles ex
oluerẽt: circa horã tertiã apd̃ petragoricas
beato frontoni miſſã celebrãti ⁊ poſt epiſto/
lã ĩ cathedra dormitãti dñs apparuit dicẽs
ei. Dilecte mi frõto ſi vis adimplere qđ oliʒ
hoſpite nr̃e pollicitꝰ es: ſurge velociter ⁊ ſe
quere me. Quo iuſſa cõplẽte: ſubito ãbo ta
raſconũ venerũt: ⁊ circa corpꝰ eiꝰ pſallẽtes
totũ offiñ ãbo ceteris reſpõdẽtibꝰ ꝑegerũt
⁊ corpꝰ eiꝰ ĩ ſepulchro ſuis maibꝰ colloca/
uerũt. Uex dũ apd̃ petragoricas finitis cã/
tibꝰ diaconꝰ euãgeliũ lecturꝰ bñdictionẽ pe
tẽs epĩʒ excitaret: ille vix excitatꝰ reſpõdit.
Fratres mei cur me excitaſtis? Dñs ieſus
xp̃s ad corpꝰ marthe hoſpite ſue me duxit ⁊
ipaʒ tradidimꝰ ſepulture. dirigite igit̃ illuc
nũcios velocit̃ q nob ãnulũ nr̃uʒ aureũ ⁊ ci/
rothecas griſeas deferãt: que dũ ad corpꝰ
ſepeliendum me aptareʒ ſacriſte cõmenda/
ui: ⁊ ea ex obliuione dimiſi: qꝛ me tã cito ex/
citaſtis. Miſſi nuncij ⁊ hoc vt ep̃s dixerat i/
uenientes annulũ ſolãq̃ cyrothecam attule/
runt: aliã vero ibuiꝰ rei teſtimoniũ ſacriſta
retinuit. Addidit quoq̃ btũs frõto dicens.
Cũ poſt ſepulturã ab eccleſia exiremus fra
ter qdã illiꝰ loci litteris peritus nos ĩſecutus
dñm iterrogauit quo noĩe vocaret̃. Cui ille
nihil reſpõdẽs oſtendit ei codicem quẽ ĩ ma
nu tenebat apertũ: ĩ quo nihil aliud erat ſcri
ptũ niſi verſiculus iſte. In memoria eterna
erit iuſta hoſpita mea ab auditione mala nõ
timebit in die nouiſſimo. Cum vero codicẽ
reuolueret: cunctis folijs hoc repperit ſcri/
ptum. ¶ Cũ aũt ad eiꝰ ſepulchꝝ crebra mi/
racula fierent: clodoneꝰ rex frãcoꝝ chriſtia/
nus effectꝰ a ſcõ remigio baptizatus cũ gra
uẽ renuʒ pateret̃ dolorẽ: ad eiꝰ tumulũ ve
niens ſanitatẽ itegrã reportauit. Quapro/
pter illũ locũ ditauit: ⁊ triũ miliariũ ſpacio ĩ
giro ex vtraq̃ parte rhodani trã villas ⁊ ca
ſtra dedit: locũq̃ illũ liberũ fec̃. Marcella
ꝟo eiꝰ famula vitã ipſiꝰ cõſcripſit: q̃ poſtmo
dum in ſclauoniam pergens ⁊ ibi euangeli/
um chriſti predicans poſt decimum annum
a dormitione marthe in pace quieuit.

¶ De ſanctis Abdon ⁊ Sennen.

Abdon ⁊ ſennẽ ſub decio ipa/
tore martyrium paſſi
ſũt. Cũ. n. deciꝰ iperator babyloniã cum alijs
ꝓuicijs ſupaſſʒ quoſdã xp̃ianos ibi inuenit.

quos ſecũ ad vrbẽ cordubã deducẽs diuer
ſis ibi ſupplicijs ꝯſumauit ⁊ eos duo ſubre/
guli rapiẽtes. ſ. abdõ ⁊ ſẽnẽ ſepelierũt. Un/
de accuſati ⁊ decio pñtati romã poſt eũ vin/
cti cathenis ducunt̃: ⁊ ĩ ꝯſpectu decij ⁊ ſena
tus itroducti aut ſacrificare ⁊ rex ſuaꝝ acci
pere libertatẽ: aut morſibꝰ beſtiaꝝ deuora/
ri iubet̃. Cõtẽnẽtes itaq̃ ⁊ expuẽtes ĩ ſimu/
lacꝝ ad theatrũ ꝑtrahunt̃ ⁊ ad eos duo leo/
nes ⁊ vrſi quatuor dimittunt̃. Qui cũ ſan/
ctos nõ tãgerẽt: ſʒ etiã cuſtodirẽt iniectis ĩ
eos gladijs occidunt̃: ⁊ ligatis pedibus tra/
cti ſũt ⁊ iactati ãte ſimulacꝝ ſolis. Qui cum
ibi triduo iacuiſſent: qrinꝰ ſubdiaconus eos
collegit: ⁊ ĩ domo ſua ſepeliuit. Paſſi ſũt au
tem circa annum dñi ducẽteſimũ quinqua/
geſimum tertium. ¶ De noĩe.

Ermanus dĩ a germine ⁊ ana qđ ẽ
ſurſũ: quaſi ſupernũ germen. Tria
enim reperiunt̃ ĩ ſegete germinãte. ſ. calor
naturalis: humor nutrimẽtalis: ⁊ rõ ſemina/
lis. Btũs igit̃ germanus dĩ quaſi ſemẽ ger/
minans: qꝛ ĩ ipſo fuit calor ꝑ feruorẽ dilecti/
onis: humor ꝑ pinguedinẽ deuotionis: ⁊ rõ
ſeminalis ꝑ virtutẽ predicatiõis: ꝑ quã mul/
tos in fide ⁊ moribus generabat. Cuiꝰ vitaʒ
cõſtãtinus pſbyt̃ ad ſcm̃ cẽſuriũ epm̃ altiſio
renſẽ ſcripſit. ¶ De. ſ. germano.

Ermanus nobiliſſimꝰ ge/
nere ĩ vrbe alti
ſiodorẽſi natus ⁊ liberalibꝰ ſtudijs plurimũ
eruditꝰ tãdẽ romã ad diſcẽdã iuris ſciẽtiam
ẽ ꝓfectꝰ. Ubi tãtũ dignitatis accepit: vt eũ
ſenatꝰ ad gallias trãſmitteret: vt apicẽ du/
catus totiꝰ burgundie obtineret. Cum ergo
altiſſiodorẽſem ciuitatẽ ceteris diligentius
gubernaret: arborem quãdã pinũ in media
ciuitate habebat: ad cuius ramos ꝓ admira
tione venationis ferarum capita ſuſpende/
bat. Sed cũ ſcũs amator eiuſdem ciuitatis
ep̃s de tali eum vanitate ſepe redargueret
monens vt etiam illã arborẽ ĩcidi mãdaret:
ne aliqua mala occaſio ex hoc chriſtianis eue/
niret: ille nullatenus acquieuit. Quadã aũt
vice abſente germano arborem incidit ⁊ in/
cendio totam dedit. Qđ germanus audiẽs
xp̃iane religionis oblitꝰ vallatꝰ militibꝰ ſuis
illuc aduenit: ⁊ mortẽ ep̃o intẽtauit. Ep̃s au
tem diuina reuelatiõe germanũ ſibi ſucceſ/
ſurũ agnoſcẽs furenti ceſſit ⁊ auguſtudunũ
perexit. Poſtmodũ altiſiodorũ reuerſus ger
manũ ĩ eccleſia caute concluſit: ⁊ ibidem eũ
tonſurans ipſum ſibi ſucceſſorem eſſe predi
xit. Qđ ⁊ factum eſt. Nam paulo poſt ep̃us
feliciter obijt: ⁊ germanũ plebs omnis ĩan/
tiſtitem poſtulauit: qui ſubſtantia pauperi/
bus erogata: ⁊ vxore in ſororem cõmutata
corpus ſuũ per. 30. annos ſic afflixit: vt nũ/
q̃ panẽ frumẽti: nõ vinũ: nõ legumẽ: nunq̃
vel ſalẽ ꝓ ſapore comederit. Bis tñ ĩ anno.
ſcilicet ĩ paſca ⁊ natali vinum ſumebat: ſʒ tñ
ipſum vini ſaporem aquis nimijs extingue/
bat. In refectiõe ꝑmo cinerem prelibabat.
Deinde panẽ ordeaceũ ſumebat. Sẽp autẽ
ieiunãs nũq̃ niſi in veſpere comedebat. In
eſtate vel hyeme nullã veſtẽ habuit ꝑter ci/
liciũ ⁊ tunicã ⁊ cucullam. Que veſtis niſi for
te alicui donaret̃ tãdiu ferebat̃: donec attri
tione nimia ſolueretur. Lectꝰ ſuꝰ cinere cili
cio ⁊ ſacculo ornabat̃: nullum puluinar ca/
put ab humeris eius leuabat: ſed ſemper
gemens et ſanctorum religas collo gerens
nũq̃ veſtimentum: raro calciamenta ⁊ raro
cingulũ detrahebat. Sup hoiem ſiqdẽ fuit
oẽ qđ geſſit. talis. n. eiꝰ extitit vita: vt ſi mira
culis caruiſſʒ icredibilis videret̃. Tãta fue
rũt miracl̃a vt niſi merita ꝓceſſiſſẽt: fantaſti
ca putarent̃. ¶ Hoſpitatꝰ ĩ quodã loco cuʒ
poſt cenam iterum pararetur: admiratus i/
terrogat: cui denouo prepararent. Cui cuʒ
dicerent ꝙ bonis illis mulieribꝰ q̃ de nocte
incedunt prepararent. illa nocte ſãctus ger
manus ſtatuit vigilare. Et ecce vidit multi/
tudinem demonum ad menſam ĩ forma ho/
minum ⁊ mulierum venientem. Qui eis pre
cipiens ne abirent: cunctos de familia exci/
tauit inquirens ſi ꝑſonas illas agnoſcerẽt.
Qui cum omnes vicinos ſuos ⁊ vicinas eẽ
dicerent miſit ad domos ſingulorum demo
nibus precipiens ne abirẽt. Et ecce omnes
in ſuis lectulis ſũt inuẽti. Adiurati igitur ſe
eſſe dmones dixerunt: qui ſic hominibus il/
ludebãt. Eo tp̃e btũs lupus epiſcopus tre/
caſine florebat cuius vrbẽ cũ attila obſide/

ret: ſuper portam beatus lupus acclamans
quis eſſꝫ qui eos ſic impeteret īquiſiuit. Cui
ille. Ego ſū atila flagellū dei. Quo ꝯ humi/
lis pſul ait dicēs ⁊ gemēſ. Et ego lupꝰ. Heu
vaſtator gregis dei ⁊ indigēs flagello dei.
moxqꝫ portas reſerari iuſſit. Illi aūt diuini/
tus excecati ꝑ portā ad portā trāſierūt: ne/
minē vidētes aut ledētes. Btūs igit̄ germa
nus aſſumpto ꝑdicto epo Lupo ī britānias
vbi heretici pullulauerāt ꝓfectꝰ ē. Sꝫ dū ī
mari eēt ⁊ tēpeſtas maxima orireſ ad orōnē
ſci germani ꝓtinꝰ trāquillitas magna efficit̄
Honorifice igr̄ a populis ſuſcipiūt̄: quoruꝫ
aduētuꝫ demones iā ꝑdixerāt: quos ſanctꝰ
germanꝰ de obſeſſis expulerat. Uex cū he
reticos cōuiciſſet ad ꝓpa redierūt: cū quo/
dā loco īfirmus decūberet: cōtigit vt totus
ille vicus repētinō icēdio cōflagraret. Qui
cū rogareſ vt inde aſportatꝰ ignē euaderet
ille icēdio ſe opponit: ⁊ vltra citraqꝫ oia con
ſumāte flāma hoſpitiū eiꝰ nō tetigit. ¶ Dū ad
britānias iterato rediret: vt hereticos cōfu/
taret: qdā ex diſcipulis eiꝰ gradu cōcito eiꝰ
veſtigia ſequebat̄: q tn̄ apud cornādoꝝ īfir
matꝰ occubuit. Rediēs īde btūs germanꝰ
ſepulchrū eiꝰ aperiri fecit ipmqꝫ vocans ex
noīe qd ageret: an adhuc ſecū militare cupe
ret reqſiuit. Mox ille reſidēs cūcta ſibi cō/
ſtare ſuauia: ac ſe nolle huc vlterius reuoca
ri rn̄dit. Tūc ſcō ānuēte vt regeſceret: ille ꝺ/
poſito capite rurſū ī dn̄o obdormiuit. ¶ Dū
ī britānia ꝑdicaret ⁊ ſibi ⁊ ſocijs rex britānie
hoſpitiū denegaſſꝫ: ſubulcꝰ regis regreſſus
a paſcuis receptā ꝓbēdā ī palatio ad tugu/
riū ꝓpriū referēs vidit btm̄ germanū cū ſo/
cijs fame ⁊ frigore laborātem: quos ī domo
ſua benigne recepit ⁊ vnicū vitulū quē ha/
bebat hoſpitibꝰ occidi ꝓcepit. Poſt cenā ſan
ctus germanꝰ oia oſſa vituli ſup pellē cōpo
ni fec̄: ⁊ ad eiꝰ orōnē vitulus ſine mora ſurre
xit. Sequēti die germanꝰ regi feſtinꝰ occur/
rit: ⁊ cur ei hoſpitiū denegauerit potenter ī/
quirit. Tūc rex vehemēter attonitus ſibi re
ſpōdere nō potuit. ⁊ ille. Egredere inqt ⁊ re/
gnū meliori dimitte. Germanꝰ igit̄ dei mā/
dato ſubulcū cū vxore venire fec̄: ⁊ vniuer/
ſis ſtupētibꝰ regē cōſtituit. Et exīde reges ꝺ
ſubulci genere ꝓdeūtes dominaſ genti bri/
tonum. ¶ Cū ſaxones cōtra britones dimi/
carent: ⁊ ſe paucos viderent: ſcōs īde tran/
ſeūtes vocauerūt ad ſe: ⁊ ab eis ꝑdicati cer/
tatim oēs ad baptiſmi grāꝫ cōuolabāt. Die
igit̄ paſce ex feruenti fidei amore ꝓiectis ar
mis ꝓponūt fortiter ꝓliari. Quod alij audiē
tes audacter ꝯ īermes ꝓperāt: ſꝫ germanꝰ
latēs cū ſuis oēs admonuit: vt cū ipe allelu
ya clamaret: oēs ſibi vno clamore rn̄deant.
Qꝺ cū fcm̄ eēt tantus hoſtes ſup ſe iā irruē/
tes terror inuaſit: vt ꝓiectis armis nō ſolum
montes: ſꝫ celū ſup ſe ruere putarent: cun/
ctiqꝫ diffugerūt. ¶ Quadā vice dū ꝑ augu/
ſtudunū trāſiēs ad tumulum ſci caſſiani epi
deueniſſet: quō ſe haberet iqſiuit. Ille ſtatiꝫ
e tumulo cūctis audiētibꝰ ſic rn̄dit. Dulci ge
te ꝑfruor: ⁊ aduētū redēptoris expecto: ⁊ il/
le. Quieſce ꝑ lōgū ī xp̄o tp̄e: ⁊ ꝓ nobis attē/
tius itercede: vt obtinere ſacre reſurrectio/
nis gaudia mereamur. ¶ Dū apud rauēnā
deueniſſet: a regina placida ⁊ filio ſuo valē/
tiniano honorifice ſuſceptus eſt. Hora vero
cene regina miſit ei vas argenti ampliſſimū
delicatioribus cibis plenū. Qꝺ ille ſic ſuſce
pit: vt famulis cibos traderet: ⁊ ſibi ꝓ pau/
peribꝰ ipſum vas argenteum retineret. Lo
co vero muneris miſit regine ſcutellā ligne/
am panem ordeaceum continentē. Quod
illa libenter recepit: ⁊ vas illud poſtmodum
argento texit. ¶ Quadā aūt vice dū ꝑdicta
regina eū ad cōuiuiū inuitaſſet: ille benigne
annuens ab hoſpitio ſuo vſqꝫ ad palatiū eo
ꝙ ieiunijs ⁊ laboribꝰ eēt cōfectus: aſino de/
ferente portatus ē. Sed dū comederet: aſi/
nus ſācti germani mortuus eſt. Qꝺ regina
audiēs equū mire manſuetudinis epiſcopo
preſentari fecit: quem intuens ait. Meus
mihi aſinus preſenteſ: quia qui me huc attu
lit reportabit: pergenſqꝫ ad cadauer. ſurge
īquit muſcio reuertamur hoſpitio. Statiqꝫ
ſubſiliens ſeipſuꝫ concuſſit: ⁊ quaſi nihil ma
li paſſus eſſet germanum ad hoſpitium de/
portauit. Sed anteqꝫ de rauēna exiret pre/
dixit ꝙ nequaqꝫ in hoc ſeculo diutius mo/
raretur. Poſt modicum febre corripitur: ⁊
die ſeptimo in domino morit̄ ⁊ corpus eius

ad gallias: ſicut a regina petierat trāſporta
tur. Obijt circa ānū dn̄i. 4zo. Uex cū ſan/
ctus germanꝰ beato Euſebio vercellēſi epo
ꝓmiſiſſet ꝙ ī ſui reuerſione eccleſiā quā fū/
dauerat ſibi dedicaret: cū itellexiſſet ſanctꝰ
Euſebiꝰ beatū germanū exiſſe de corpore
eccleſiā ſuā dedicaturꝰ: cereos accendi iuſ/
ſit. Sed quāto plus accēdebātur: tāto plus
extinguebāſ. Qꝺ vidēs Euſebiꝰ intellexit
dedicationē aut alio tp̄e fieri oportere: aut
alteri epo reſeruari. Cū igit̄ beati germani
corpus ꝟcellas delatū fuiſſet: mox in predi
ctā eccl̄iā iducit̄: ⁊ ſtatim cerei oēs diuinitꝰ
īflāmanſ. Tunc ſanctꝰ Euſebiꝰ ꝓmiſſiōis
beati germani meminit ⁊ qꝺ viuēs ſe factu/
rū ꝓmiſerat mortuū feciſſe cognouit. Hoc
ita oportet accipi vt nō itelligat̄ de magno
Euſebio ꝟcellēſi: ꝙ tēpore ipſius factuꝫ ſit
hoc. Nā ipſe ſub valēte impatore mortuus
fuit: ⁊ a morte ipiꝰ vſqꝫ ad mortē ſci germa/
ni vltra ānos. 5o. effluxerāt. Fuit ḡ aliꝰ eu/
ſebiꝰ ſub q̄ iſtꝺ qꝺ enarraſ euēit. ¶ De noīe
Uſebiꝰ dr̄ ab eu qꝺ ē bonū: ⁊ ſebe
qꝺ dicit̄ eloquentia: vel ſtatio. vel
Euſebiꝰ ſonat bonꝰ cultus. Ipe nā/
qꝫ hūit bonitatē in ſanctificatiōe ſui: eloquē
tiam in defenſione fidei: ſtationeꝫ in conſtā/
tia martyrij: bonum cultum in reuerentia
dei. ¶ De ſancto Euſebio.

Euſebius ſemper virgo exi/
ſtens dū adhuc ca
thecuminꝰ eēt ab euſebio papa baptiſma ſu
ſcepit. ⁊ nomē cepit. In q̄ baptiſmo manꝰ āge
lice viſe ſūt: q̄ ipſū de ſcō fōte leuauerunt.
Matrona qdā eius pulchritudie capta cū
ipſius cubiculū vellet adire: cuſtodiētibus
angelis ꝑuenire nō potuit. Unī facto mane
ad eiꝰ pedes ꝓcidit: ⁊ ab eo veniā petijt. Or/
dinatꝰ ꝓſbyter tāta ſanctitate enituit: vt in
miſſaꝝ ſolēnijs iter manꝰ eiꝰ miniſteriū an/
gelicū appareret. Poſt hoc cū arriana pe/
ſtis totā italiā īficeret: ipatore cōſtātio eidē
hereſi fauēte: iulianꝰ papa Euſebiū in ꝟcel
lenſē epm̄ cōſecrauit: q̄ tūc obtinebat inter
alias vrbes italie pricipatū. Qꝺ heretici au
diētes oēs fores eccleſie claudi fecerūt. At
euſebiꝰ vrbē igreſſus añ oſtium maioris ec/
cleſie q̄ eſt beate marie genua flexit: ⁊ oia
oſtia finita mox orōe aperuit. Auxētiū me
diolanēſeꝫ epꝫ heretica prauitate corruptū
de ep̄atu eiecit: ⁊ ꝓ eo vir catholicū diony/
ſium ordinauit. Sicqꝫ Euſebius totaꝫ eccle
ſiam occidentis ⁊ Athanaſius totam eccle/
ſiam orientis ab arrianoꝝ peſte purgabant
Arriꝰ nāqꝫ ꝓſbyter alexādrinꝰ fuit q xp̄ꝫ pu
ram creaturā eē dicebat: aſſerēs ꝙ erat qñ
nō erat: ⁊ ꝙ ꝓpter nos factꝰ ē vt nos ꝑ euꝫ
tanqꝫ ꝑ īſtrumētū deꝰ crearet. Et iō magnꝰ
cōſtantinꝰ celebrari fecit nicenū ꝯciliū: vbi
eius error cōdēnatꝰ ē. Ipe aūt poſtmoduꝫ
miſerabili morte iterijt: q2 oia viſcera ⁊ īte/
ſtina ꝑ receſſū emiſit. Cōſtantiꝰ aūt cōſtātini
filiꝰ ipſa hereſi corruptꝰ fuit. Quocirca con
ſtantiꝰ ipator ꝯ euſebiū plurimū īdignatus
multoꝝ epoꝝ ꝯciliū ꝯuocauit: ⁊ dionyſiū ac
cerſiuit: multaſqꝫ ep̄las ad euſebiū deſtina
uit. Qui ſciēs malitiaꝫ ī multitudīe ꝓualere
venire cōtēpſit. Unī ipator ſtatuit ꝯ eiꝰ excu
ſationē ī mediolanēſi vrbe q̄ ꝓpe erat cōcili
uꝫ celebrare. Ubi cū euſebiū deeſſe videret
iuſſit arrianos fidē ſuaꝫ deſcribere: ⁊ diony/
ſiū epꝫ mediolanēſē. ac. z6. epos eiuſdē fi/
dei fec̄ ſubſcribere. Qꝺ audiens euſebiꝰ ex
vrbe ſua ꝓfecturus mediolanuꝫ exijt: ⁊ ſe
multa paſſuꝝ ꝑdixit. Cū igit̄ ad quēdā flu/
uiū veniſſꝫ vt mediolanū ꝑgeret: nauis pro
cul ex alia parte fluminis extrahēs eo iubē
te ad eū venit: ⁊ ipꝫ cū ſocijs ſine gubernato
re alio trāſportauit. Tūc ei ꝑdictꝰ dionyſiꝰ
obuiauit: ⁊ ad pedes eiꝰ ꝓcidēs veniā poſtu
lauit. Cū igit̄ euſebius ab ipatore nec minis
nec blāditijs flecti poſſꝫ: corā oibus dixit.
Uos dicitis filiū minorē eē patre. Cur ḡ mi
hi filiū meū ⁊ diſcipulū ꝓtuliſtis? Nō ē. n. di
ſcipulus ſup magr̄ꝫ: nec ſeruꝰ ſup dominuꝫ
ſuū: nec filiꝰ ſup patrē. Qua illi rōne cōmo/
ti ſtatim chirographū quē ſcripſerāt: ⁊ cui
dionyſius ſubſcripſerat ei obtulerūt. At ille
Neqꝫ poſt filiū ſcribā cui auctoritate pre/
ſū. Sꝫ iſtū icēdite ⁊ alienū cui ſubſcribaꝫ ſi
vultis cōſcribite. Sicqꝫ nutu dei ſuccēſus
ē chirographus: cui Dionyſius ⁊ alij. z6 epi/
ſcopi ſubſcripſerāt. Ruruſqꝫ arriani alium
chirographū cōſcripſerūt: ⁊ euſebio ⁊ alijs

epiſcopis vt ſubſcriberēt tradiderūt. Sed
cū ab euſebio aiat i nullatenꝰ cōſentirēt ce-
perūt plurimū gratulari: ꝙ chirographum
cui coacti ſubſcripſerāt penitꝰ combuſtū vi
debāt. Tūc iratꝰ cōſtātiꝰ euſebiū volūtati
arrianoꝝ tradidit: Qui ꝓtinꝰ ipȝ de medio
alioꝝ epoꝝ rapiētes: ⁊ durīꝰ flagellātes eū
ꝑ gradꝰ palatij a ſūmo vſqȝ ad imū: ⁊ rurſus
ab imo vſqȝ ad ſūmū traxerūt. Cū ḡ capite
ꝗſſato multū ſanguinē fudiſſet: ⁊ adhuc nō
aſſentiret: vinctꝰ poſt tergū manibꝰ ꝑ collū
cū fune ipſū trahebāt. Ipe āt grās agēs di-
cebat ſe ꝓ cōfeſſiōe fidei catholice mori eē
paratū. Tūc cōſtātiꝰ liberiū papā dionyſiū
paulinū ⁊ alios epos q eiꝰ exēplo fuerāt ani
mati i exiliū mitti fecit. Euſebiū ḣo apō ſci-
topoli i vrbe paleſtine arriani duxerunt: ⁊
ipȝ i qdā loco ſic artiſſimo recluſerūt: vt eēt
illo lōgitudine breuior: latitudīe anguſtior:
ita vt curuatꝰ nec pedes extēdere: nec ſe in
latus alteꝝ ꝟtere poſſet: capiteqȝ depreſſo
hūeros tm̄ ⁊ cubitos mouere valebat. Uerꝝ
cōſtātio defuncto iulianꝰ eidē ſuccedēs ⁊ oī
bꝰ placere volēs iubet exulatos epiſcopos
reuocari: ⁊ deoꝝ templa aperiri: ⁊ pace frui
ſub lege q̄ qſqȝ vellet. Et ſic euſebiꝰ ide exi-
liēs ad athanaſiū venit: ⁊ quāta paſſus fue
rat eidē expoſuit. Defūcto āt iuliano ⁊ ioui-
niano regnāte: ſopitis arrianis euſebius ꝟ-
cellas rediſt: ⁊ eū populus cū magna exul-
tatiōe ſuſcepit. Sed iteꝝ valēte regnāte ar
riani repullulāt: ⁊ euſebij domū vallātes ⁊
extra domū ſupinū ipȝ trahētes lapidibus
eū obruerūt. Et ſic ad dn̄m feliciter migrās
i eccl'ia quā ipe cōſtruxerat ſepultꝰ ē. Fert̄
quoqȝ hāc grām ſue ciuitati euſebiꝰ a deo
ſuis ꝑcibꝰ ipetraſſe vt nullꝰ arrianꝰ ibidē vi
uere poſſit. Uixit aūt ſecūdū chronicam ad
minꝰ.88.ānis. Floruit circa ānū dn̄i.350.

¶ De ſeptem fratribus machabeis

Machabei fuerūt ſeptē frēs: cū matre reueren
da ⁊ eleazaro ſacerdote q ꝓ obſeruatiōe le-
gis cū carnē porcinā nollēt comedere iaudi
ta ſuppliciorꝝ genera ꝑtulerūt: ſcd̄m ꝙ i.2°.
li°. machabeoꝝ.7.c. plenīꝰ cōtinet̄. Et notā-
dū ꝙ eccleſia orīētalis facit feſta de ſāctis
vtriuſqȝ teſtamēti. Occidētalis āt nō facit
feſta de ſanctis veteris teſtamēti: eo ꝙ ad i-
feros deſcēderūt: preterqȝ de inocētibꝰ: ex
eo ꝙ i ipſis ſingulis occiſus eſt xp̄s: ⁊ de ma
chabeis. Sūt aūt quattuor rationes quare
eccleſia de iſtis machabeis: licȝ ad iferos d-
ſcēderint ſolēnizat. Prima ē ꝓpter ꝓrogati
uā martyrij. Q: eni iaudita ſupplicia inter
ſanctos veteris teſtamēti paſſi ſūt: ideo pri-
uilegiati ſunt vt eoꝝ paſſio merito celebret̄.
Hec ratio ponit̄ i hiſtoria ſcholaſtica. Secū
da ē ꝓpter repreſētationē myſterij. Septē-
narius eni ē numerꝰ vniuerſitatis. Signifi-
cant̄ ergo i iſtis oēs partes veteris teſtamē
ti celebritate digni. Nam licet de ipſis nō ſo
lēnizet eccleſia: tum qa ad limbū deſcende-
runt: tum qa multitudo multoꝝ nouoꝝ ſub
intrauit: i bis tamē ſeptem impēdit omnibꝰ
reuerentiam: quia per ſeptē: vt dictū ē vni-
uerſitas deſignat̄. Tertia eſt propter exem
plum patiendi. Proponunt̄ enim in exem-
plū fidelibus vt ſcōȝ hoꝝ ꝯſtātiā ad zelū fi-
dei aient̄ ⁊ ad patiēdum ꝓ lege euāgelij ſic̄
illi ꝓ lege moyſi fortiꝰ accigāt̄. Quarta ē ꝓ
pter cāȝ ſupplicij. Nā ꝓ defēſiōe legis ſue
talia ſupplicia paſſi ſūt ſic̄ ⁊ xp̄iani ꝓ defē-
ſione legis euāgelice patiunt̄. Has tres vl-
timas rationes aſſignat magiſter Joannes
beleth in ſumma de officio. capitulo.5°.

¶ De ſancto petro ad vincula.

Feſtum ſancti petri apoſtoli quod ad vincula di-
citur quadruplici de cauſa inſtitutum fuiſſe
putatur: ſcilicet in memoriam liberationis
Petri: in memoriam liberationis alexan-
dri: pro deſtruendo ritu gentilium: ⁊ pro im-
petrando abſolutione ſpiritualium vincu-
lorum. Prima ergo cauſa eſt in memoriam
liberationis petri. Nam ſicut dicitur in hiſto
ria ſcolaſtica. Herodes agrippa romam adi
it: ⁊ ibi Caio nepoti tyberij ceſaris familia-
riſſimus extitit. Quadam autem die cum
eſſet herodes in curru cum Caio: leuatis in
celū manibus ait. Utinam viderē mortē ſe-
nis, ⁊ te dn̄ȝ totiꝰ orbis. Hoc auriga herodis

audiuit: ⁊ Tyberio continuo itimauit. Qua
ꝓpter indignatꝰ tyberius ceſar Herodē re
cluſit in carcerē: vbi dū quadā die iuxta ar
borē inixꝰ eſſȝ: cuiꝰ frondibꝰ inſidebat bubo:
vnus de captiuis ꝑitꝰ i augurijs dixit ei. No
li timere: q: cito liberaberis: ⁊ intantū ſubli-
maberis: ꝙ amicos tuos i tui iuidiā concita
beris. ⁊ in hac proſperitate morieris. Quā-
cito autē huius generis animal ſuꝑ te vide-
ris vltra qntū diē viuere nō valebis. Poſt
aliquod tēpus Tiberiꝰ morit̄: ⁊ Caius i ipe-
riū ſublimat̄. qui qde herodē de vinculis li-
berauit ⁊ magnifice ſublimatū regē i iudeā
miſit. Cūqȝ veniſſet miſit manꝰ vt affligeret
quoſdā de eccleſia. Occiſo āt Jacobo fra-
tre Joānis gladio ab eodē ante dies azimo
rū vidēs ꝙ h̄ gratū eēt iudeis in diebꝰ azi-
moꝝ Petrū apprehēdit ⁊ i carcerē miſit vo
lēs poſt paſca ꝓducere eum populo. Ange
lus autē noctu eidē aſſiſtēs mirabiliter eum
a vinculorū nexibꝰ liberauit: ⁊ ad miniſteriū
ꝑdicationis liberū ire iuſſit. Facinꝰ āt regis
dilationem non patitur vltionis. Sequenti
vero die cuſtodes ad ſe venire fecit: vt pro
fuga Petri diris eos penis afficeret. Hoc
tamē ipeditꝰ eſt facere: ne ſolutio Petri ali-
cui noceret: nam concitus in ceſareā deſcē-
dit: ⁊ ibi percuſſus ab angelo expirauit. Et
enim ſicut refert Joſephus in .xix. antiqui-
tatū libro. Cū ceſareaȝ adueniſſet: ⁊ ad eum
totius ꝓuincie viri vnanimiter conueniſſent
ille fulgēti veſte ex auro argentoqȝ mirabi-
liter cōtexta indutꝰ icipiēte die procedit ad
theatrū. Ubi cū ꝑmo ſolis radios veſtis ar-
gentea ſuſcepiſſet repcuſſo ſplēdore dupli-
catā ſpectātibꝰ lucē fulgor metalli vibrantis
effudit: vt intuentibus ꝑſtrigeret aciem ter
ror aſpectus: ⁊ ꝑ hoc plus aliqd de eo q̄ȝ hu-
mane nature ē artifex arrogātia mētiretur
illico adulātis vulgi cōcrepant voces dicē-
tis. Hucuſqȝ vt hominē te tenuimꝰ ſȝ ex nūc
ſaȝ ſupra humanā naturā te eē fatemur. Et
dū adulatorijs demulceret̄ honoribꝰ: ⁊ ob-
latos ſibi diuinos honores nō reſpueret: re-
ſpiciēs vidit inſidiētē ſuꝑ funiculū capiti ſuo
āgelū. i. bubonē mortis eiꝰ ꝓxime nūcium.
Reſpiciēſqȝ ad populū dixit. Heu ego deꝰ
veſter morior. Sciebat. n. iuxta ꝑdicationē
auguris ſe infra qnqȝ dies moriturū ⁊ conti
nuo percuſſus per quinqȝ dies vermibꝰ eiꝰ
viſcera corrodentibus expirauit. Hec Joſe
phus. In memoriā igit̄ tā mire liberationis
ꝑncipis apl'oꝝ a vic[..]lis: ⁊ tā dire vīdicte in
tyrānū ꝓtinꝰ ſubſecute: eccl'ia feſtū ſācti pe
tri ad vīcula ſolēnizat. vn̄ ⁊ epl'a i miſſa cani
tur i qua hec liberatio facta fuiſſe ꝑhibetur
Et ſȝ h̄ videtur ꝙ h̄ feſtum deberet vocari
petri a vinculis. ¶ Secūda cauſa iſtitutiōis
extitit: qm̄ alexāder papa q ſextꝰ poſt bea-
tū petrum rexit eccleſiā ⁊ hermes ꝑfectus
vrbis rome: qui per alexādrū ad fidē cōuer
ſus fuerat a Quirino tribuno in diuerſis lo
cis in cuſtodia tenebātur. Dixitqȝ tribunus
ad hermē prefectū. Miror te virū pruden
tem honorem dimittere prefecture ⁊ vitam
aliam ſōniare. Cui hermes dixit. Et ego an-
te hos annos hec omnia deridebam: ⁊ hanc
vitam ſolam eſſe putabam. Reſpondit qui-
rinus. Fac ergo probare me ꝙ aliā vitam
noueris eſſe: ⁊ continuo fidei tue diſcipuluȝ
me habebis. Cui hermes dixit. Sāctus ale-
xander quem tenes in vinculis ipſe hoc me
lius te docebit: Tunc Quirinus maledicēs
Alexandro ait. Ego tibi dixi vt me proba-
re faceres hoc: ⁊ nunc me mittis ad Alexā-
drum quem pro ſuis ſceleribus teneo vin-
culatum. Ueruntamen ſuper te ⁊ Alexan-
drum cuſtodiam duplicabo: ⁊ ſi ipſum tecū
vel te cum ipſo inuenire potero: vere fidem
tuis ⁊ eius ſermonibus adhibebo. Fecit qd̄
dixit ⁊ Alexandro h̄ hermes ꝓtinꝰ idicauit.
Orāte igit̄ ſancto alexādro āgelus ad euȝ
venit: ⁊ ipſū ad hermē i carcerē adduxit. Et
inueniēs eos quirinꝰ iſimul plurimū admi-
ratus ē. Et cuȝ hermes qrino narraret quō
alexāder filiū ſuū mortuū ſuſcitaſſet dixit
Alexādro quirinꝰ. Habeo filiā gutturoſaȝ
nomine Balbinam. Promitto igit̄ me tuaȝ
recipere fidē ſi filie mee impetrare poteris
ſalutē. Cui Alexander. Uade citius ⁊ ipſaȝ
ad carcerē meū adducito. Cui dixit quirinꝰ
Cum hic ſis quomodo i carcere tuo te pote-

rō inuenire? Ad quē Alexander. Uade cito
qꝛ qui me huc adduxit: ille me illuc cito re/
ducet. Pergēs igiť Quirinꝰ filiā ſuā ad car
cerē cito adduxit: ⁊ ibidē alexādrū īueniēs
ad pedes ſuos ſe proſtrauit. Tūc filia eiꝰ ce
pit vincula ſancti alexādri deuote oſculari
vt ſanitatē reciperet. Cui Alexāder dixit. No
li filia has meas oſculari cathenas: ſed bo/
gas ſcī petri apl'i diligēter ingre: q̄s deuote
oſculās recipies ſanitatē. Quirinꝰ igiť ī car
cere vbi petrꝰ detentꝰ fuerat: diligenter bo/
gas ingri fecit: eaſq; cum inueniſſet filie ſue
oſculādas dedit. Illa mox vt oſculata ē vi/
cula: ſanitatis ē integre beneficiū aſſecuta.
Tūc qrinꝰ veniā petēs Alexādrū de carce
re extraxit: ⁊ ipſe cū familia ⁊ alijs q̄pluri/
bus baptiſma ſuſcepit. Tūc ſāctꝰ alexāder
hꝯ feſtū ī calēdis augu. celebrādū inſtituit: ⁊
in honorē apl'i petri eccleſiā fabricauit: vbi
vīcula repoſuit: ⁊ ad vīcula nominauit. In
hac ſolēnitate ad p̄dictā eccleſiā magnꝰ fit
concurſus populi: ⁊ ibideꝫ popl'us vincula
oſculať. ¶ Tertia cā īſtitutiōis ſꝫ bedā hēc
Octauianꝰ īperator ⁊ Antoniꝰ ſibi īuicē af
finitate cōiūcti ſic iter ſe mūdi totiꝰ īperium
diuiſerūt: ut octauianꝰ ī occidēte italiā galli
am ⁊ hiſpaniā. Anto. v̄o ī oriēte aſiā pontū
⁊ africā poſſiderēt. Antoniꝰ āt laſciuꝰ ⁊ lubri
cus cū ſororē octauiani ī vxorē hēret: ipſaꝫ
repudiauit: ⁊ cleopatrā reginā egypti ī vxo
rē accepit. Ob hoc indignatus octauianus
manu armata in aſiaꝫ ꝯ antonium ꝓcedit:
⁊ ipſū in omnibꝰ ſuperauit. Tūc antoniꝰ et
cleopatra victi fugerūt ac ſemetipſos p̄ do
lore nimio occiderūt. Egypti igitur regnuꝫ
octauianꝰ deſtruxit: ⁊ romanā ꝓuinciā feč.
Inde in alexādriā prexit: ⁊ oībꝰ eaꝫ diuitijs
ſpoliās romā ipſas trāſuexit. Uñ rēpublicā
auxit intātū ꝙ ꝓ vno denario dareť qđ priꝰ
ꝓ quattuor vēdebať. Et qꝛ ciuilia bella val
de vrbē vaſtauerāt: ita eā renouauit vt di/
xerit. Inueni latericiā: relinquo marmoreaꝫ
Quia igiť intātū rēpublicā auxerat. Augu
ſtus p̄mo oīum vocatꝰ ē. Uñ ⁊ ab eo auguſti
dicti ſūt q ſibi ī imperio ſucceſſerunt: ſicut a
Julio ceſare auunculo eiꝰ ceſares appella/
bant. Uñ ⁊ hunc mēſeꝫ Auguſtū q priꝰ ſexti
lis dicebať: qꝛ a martio ſextꝰ erat: populus
ſuo nomine ītitulauit: eū Auguſtū vocans.
In memoriā itaq; ⁊ honorē victorie illiꝰ quā
p̄ma die auguſti octauianus habuit oēs ro/
mani hac die ſolēnizabant vſq; ad tempus
Theodoſij īperatoris: q cepit regnare āno
dñi. 426. Eudoſia igiť filia p̄dicti Theodo
ſij imperatoris vxor valentiniani hieroſoly
mā ex voto prexit: vbi qdā iudeꝰ ꝓ magno
munere duas ei cathenas obtulit: quibꝰ ſub
herode petrus apl's vinctꝰ fuit. Cū igiť Ro
mā rediſſet: ⁊ cal'. auguſti ī honorē īpatoris
gētilis romanos ſolēnizare videret: dolens
ꝙ dānato homini tātꝰ honor exhibereť: co/
gitāſq; ꝙ nō eos de facili a tali cōſuetudine
reuocare poſſet: cogitādo tractauit vt obſ/
uātia quidē ſic ſtaret: ſꝫ ī honorē ſācti Petri
fieret: ⁊ illū diē vniuerſus populus ad vin/
cula nominaret. Habita igitur collatiōe cū
btō Pelagio papa populū blādis exhorta/
tionibꝰ īduxerūt vt obliuioni tradereť me/
moria principis paganoꝝ: ⁊ celebris fieret
memoria p̄ncipis aplo'ꝝ. Qđ dū cūctis pla
cuiſſet: illas cathenas quas de hierl'm attu
lerat ꝓtulit ⁊ popl'o oñdit. Papa vero etiā
illā cathenā ꝓtulit qua ſub Nerone idē apo
lus vīctꝰ fuit. Hac ḡ illi ſociata ita miraculo/
ſe vna cathena facta ē ac ſi ſēp vna ⁊ eadeꝫ
extitiſſet. Uñ papa ⁊ regina ꝓtinꝰ ſtatuerūt
vt qđ hoīuꝫ īdiſcreta religio faciebat gētili
dānato ī meliꝰ mutata faceret aplo'ꝝ p̄nci/
pi petro. Ipa igiť vīcula papa cū regina in
eccleſia ſcī petri ad vīcula poſuit: ⁊ ipſā mu
neribus multis ⁊ p̄uilegijs magnis dotauit:
ac p̄dictā diē vbiq; celebrē fore īſtituit. hec
Beda. Idē dicit Sigibertꝰ. Quāte āt v̄tu/
tis hec cathena fuerit anno dñi. 464. appa
ruit. Quendam eniꝫ comitē īpatoris Otto/
nis ꝓpīquū diabolus añ oculos oīuꝫ tā cru
deliter arripuit: vt ſeipſū dētibꝰ laceraret.
Tunc iuſſu īpatoris ad Joannē papā duci/
tur vt cathena ſancti petri eius collo circū/
daretur. Sed cum quedam alia cathena fu
rētis collo fuiſſet īpoſita: ⁊ nihil ex hac ꝓue/
niſſet ſ. lutis: nimirum vbi nil latebat virtu/
tis: tandem vera petri cathena producitur:
⁊ furentis collo imponitur. Tante autē vir/

tutis pōdus diabolus ferre non potuit: ſed
mox corā oībꝰ exclamans abſceſſit. Tunc
Theodoricus metenē. ep̄s ipſam cathenā
arripuit: ⁊ eā ſe nullatenꝰ dimiſſurū niſi ma
nus ſibi p̄cidereť aſſeruit. Cuꝫ igiť ſup hoc
inter ep̄m ⁊ papā alioſq; clericos grauis ori
reť cōtētio: īperator tandē ipſū litigiū ſeda/
uit: ⁊ ep̄o ex ip̄a cathena a papa ānulū īpe/
trauit. Narrat Miletꝰ in cronica: ⁊ idē ha/
beť in hiſtoria tripartita ꝙ his diebꝰ apud
cyprū draco ingēs apparuit: ī cuiꝰ ore dona
tus ep̄s virtute inſignis expuēs: mox eū oc
cidit. Prius tamē ante eius faciem digitis
crucē deſignās: ⁊ eidē oñdēs: quē vix octo
iuga boūm ne eiꝰ putredine aer inficeretur:
ad locū incēdij trahere potuerūt. Idē quo/
q; ait ibidē ⁊ ī eadē tripartita hētur ꝙ ī cre/
ta diabolus ī ſpecie moyſi ſe poſuit: q iudeoſ
vndecūq; cōgregās ſup magnū mōtis p̄ci/
pitiū iuxta mare eos duxit. Quos dum ad
terrā ꝓmiſſionis ſicco pede ſe p̄eūte ducere
polliceret: innumeros enecauit. Uñ crediť
ꝙ diabolus īdignatꝰ: qꝛ occaſione inde qui
regine cathenā dederat: plauſus octauiani
ceſſauit: de his ſe taliter vindicauit. Multi
āt ex his q euaſerūt ad baptiſmi grāꝫ cōuo/
larūt. Cū. n. mōs ipſe decliuis incūberet: et
illi ſeſe euoluerēt: priores tā acutis rupibus
lacerati: q̄s in mare p̄ſocati mortui ſūt. Cūq;
reliq idē vellēt: ⁊ de p̄oribꝰ qd eis acciderit
ignorarēt qdā piſcatores ide trāſeūtes ma/
lū qđ acciderat narrauerūt eiſdē ⁊ ſic illi cō
uerſi ſunt. Hec ī hiſto. tripartita. ¶ Quarta
cauſa inſtitutiōis hec aſſignari pōt. Dñs. n. a
vīculis petꝝ miraculoſe abſoluit: ⁊ eidē ligā
di ⁊ abſoluēdi poteſtatē dedit. Nos āt vīcu
lis peccatorum obligati tenemur ⁊ abſolui
indigemꝰ. Jō igiť ipſū ī ſolēnitate q̄ dr̄ ad vi
cula honoramꝰ: vt ſic ip̄e a vinculis abſolui
ꝓmeruit: ⁊ ſicut poteſtatē abſoluēdi a dño
accepit: ſic ⁊ ipſe a peccatoꝝ vīculis nos ab/
ſoluat. Hāc vltimā inſtitutiōis cauſā nōnul
lā extitiſſe qs de facili ꝑpēdat vel ꝑpēdere
pōt ſi videat ꝙ abſolutionē a vincul' in apl'ꝫ
factā epiſtola cōmemorat: ⁊ abſoluēdi pote
ſtatē ſibi cōceſſaꝫ euāgeliſta recitat: abſolu/
tionē ab ip̄o nobis fiēdā oratio hodierna po
ſtulat. Qđ āt p claues quas accepit [illegible]
ēt dānādos abſoluat: ī quodā miraculo qđ
legiť in libro miraculoꝝ. b. v̄ginis ſatis cla/
ret. Apud nāq; coloniā vrbē in monaſterio
ſācti Petri erat qdā monachus leuis lubri/
cus ⁊ laſciuꝰ. Hic dū ſubita morte fuiſſet p̄/
uentus: demōes ipſū accuſabāt: ⁊ quelibet
peccatoꝝ genera ꝯ ipſū clamabāt. Unū di/
cebat. Ego ſū cupiditas tua q̄ ꝯ dei p̄cepta
tā frequēter ꝯcupiſti. Aliud clamabat. Ego
ſū vanagloria q̄ te apud hoīes iactanť exal/
taſti. Aliud āt clamabat. Ego ſū mēdacium
ī quo mēdacio peccaſti ⁊c̃. Similiter ecōtra
quedā bona opa que fecerat ip̄ꝫ excuſabāt
dicētia. Ego ſū obediētia quā ſeniorib' ſpiri
tualibꝰ exhibuiſti. Ego ſū pſalmoꝝ cantus
quē frequēter deo cōcinuiſti. Sanctꝰ āt Pe
trus cuiꝰ erat monachus ꝓ ipſo deprecatu/
rus deū adijt. Cui rñdit dñs. Nūqd nō pro/
pheta me īſpirāte dixit. Dñe qs habita. ī ta.
tuo: aut qs re. in m. ſan. t. ⁊c̃. q ingrediť ſine
macula ⁊c̃. Quō hic pōt ſaluus eē: cū nec ſi/
ne macula ſit ingreſſus: nec ſit iuſtitiā opera
tus? Rogāte igiť ꝓ eo petro cū virgine ma
tre dei: hāc dñs ſentētiā ꝓtulit: vt ad corpꝰ
rediret: ⁊ ibi penitētiā ageret. Tūc cōfeſtim
Petrꝰ claue quā manu tenebat diabolū ter
ruit ⁊ in fugā cōuertit. Aiaꝫ vero eiꝰ ī manu
cuiuſdā q ī p̄dicto monaſterio monachus fu
erat tradidit: ⁊ vt ad corpus ipſaꝫ reduceret
p̄cepit. Qui ab eo ꝓ mercede reductiōis po
poſcit: vt ſingulis diebꝰ ꝓ eo pſalmū. Mi/
ſerere mei deꝰ diceret: ⁊ ſepulturaꝫ eiꝰ ſepe
ſcopis mundaret. Ipſeq; de morte rediens
que ſibi contigerant omnibus enarrauit.

¶ De ſancto Stephano papa ⁊ martyre.

Tephanus papa cū mul/
tos gentiliuꝫ
verbo ⁊ exēplo cōuertiſſet ⁊ multa
corpora ſcōꝝ martyrū ſepeliſſet: ⁊ a Ualeri
ano ⁊ galieno āno dñi. 240. ſūmo ſtudio ꝑ/
quiritur: vt eū ⁊ clericos aut ſacrificare co/
geret: aut ſupplicijs diuerſis puniret. Dede
rūtq; edictū: vt quicūq; eos ꝓderēt totam
eoꝝ ſubſtantiā poſſiderēt. Quapropter de
cē de eius clericis cōprehenſi ſtatiꝫ ſūt ſine
audiētia decollati. Sequēti vero die Ste/

phanꝰ papa cōprehēdit: ꝛ ad tēpluz martis
adducit: vt ibi aut idolū adoraret: aut ſentē
tiā capitalē ſubiret. Sed cū tēplum ingreſ/
ſus fuiſſet: ꝛ deū vt ipſū tēplum deſtrueret
exoraret: magna pars tēpli corruit: ꝛ omnis
multitudo p̄ nimio timore aufugit. Ipſe vo
ad cimiteriū ſancte Lucie perrexit: q̄ð audiēs
valerianꝰ milites plures poꝛibꝰ ad eū miſit:
q venientes eū miſſaz celebrātē iuenerūt ſtā
tem intrepidum ac incepta deuote perfici/
entem in ſua ſede eum decollauerunt.

¶ De inuētione corporis ſc̄i Stephani.

Inuentio corporis ſancti p̄/
tomartyris Ste/
phani: anno dn̄i. 417. ſeptimo Ho/
norij principis anno fuiſſe narrat̄. Reperit̄
autē eius inuētio: tranſlatio: ꝛ cōiūctio. In/
uentio ipſius hoc ordine facta fuit. Nam cū
quidā p̄sbyter noīe Lucianꝰ in territorio hie
roſolymitano: quē genadius inter viros illu
ſtres cōmemorat: ſcriberet: ꝛ cū i ſexta feria
in ſtrato ſuo quieſceret: ꝛ pene vigilaret: vir
quidā ſenex ſtatura p̄cerꝰ: vultu decorus
barba p̄lixa: pallio cādido amictus: cui ge/
melle auree ꝛ cruces erāt cōtexte: calciatꝰ
caligis i ſuperficie deauratis eidē apparuit
qui manu auream virgaz tenens tetigit eū
ꝛ dixit ei. Sūma cū diligentia noſtros pate
facito tumulos: q2 indecent̄ deſpecto loco
reconditi ſumus. Uade igit̄ dic Joanni hie
roſolymitano epiſcopo: vt nos in honorabi
li loco reponat: q2 cum ſiccitas ꝛ tribulatio
mundū ↄſumpſerit noſtrorū ſuffragijs deꝰ
mūdo propitiari decreuit. Cui lucianꝰ p̄sby/
ter dixit. Domine quis es? Ego ſū inquit ga
maliel: qui paulū apoſtolū enutriui: ad pe/
des meos legē perdocui: qui autem mecuz
iacet ſanctus ſtephanus ē: qui a iudeis lapi/
datus ꝛ extra ciuitatē proiectꝰ eſt: vt a feris
ꝛ auibꝰ deuoraretur. Sed hec omnino ille
p̄hibuit: cui illeſaz fidem idē martyr ſerua/
uit. Ego autē cum multa reuerentia ipſum
collegi ꝛ in meo tumulo nouo ſepeliui. Aliꝰ
autem qui mecū iacet ē nicodemus nepos
meus: qui nocte ad ieſum adijt: ꝛ a Petro ꝛ
Joanne ſacrum baptiſma ſuſcepit. Quapp
indignati in eum principes ſacerdotum euz
occidiſſent: niſi ob noſtri reuerentiam deſti
tiſſent: Uerum tamen omnem ſubſtantiam
eius diripuerūt: ꝛ a p̄cipatu depoſuerūt:
multiſq3 eū afficientes verberibus ſemiui/
uum reliquerūt. Hūc ego cū in domū meā
duxiſſem diebꝰ aliquibꝰ ſuperuixit: ꝛ defun
ctū iuxta pedes ſācti ſtephani ſepelire feci.
Tertius vero qui mecū ē ipſe abibas filius
meꝰ ē: q āno etatis ſue. 20. mecū baptiſma
ſuſcepit: ꝛ virgo permanēs cū paulo diſci/
pulo meo legem didicit. Mea vero vxor
Ethea ꝛ Selenias filꝰ meꝰ qui fidē x̄pi no/
luerunt accipere: noſtra nequaq̄3 ſepultura
digni fuerūt. ſed eos alibi ſepultos inuenieſ
ꝛ eoꝝ tumulos vacuos ꝛ ianes. Hoc dicto
ſanctus Gamaliel diſparuit. Lucianus ve
ro euigilās dn̄z exorauit: vt ſi hec viſio i ve
ritate fieret eidē ſecūdo ꝛ tertio appareret:
in ſequēti igit̄ feria ſexta eidē ſicut p̄ꝰ ap/
paruit: ꝛ cur ea que ſibi dixerat neglexerit
queſiuit. Nō inq̄t dn̄e neglexi: ſ3 rogaui do/
minū: vt ſi h̄ viſio ex deo eēt mihi tertio appa/
reret. Dixitq3 ei gamaliel. Qm̄ i mēte tua co
gitaſti ſi nos inuenires quō ſinguloꝝ religas
diſcernere poſſes: ex his q̄ tibi dicā ſub ſimi
litudine loculos ꝛ religas docebo. Oſtēditq3
ei tres calatos aureos: ꝛ q̄rtū argenteū q̄2
vnꝰ erat plenꝰ roſis rubētibus: alij duo ro/
ſis albis. q̄rtū ēt oſ̄dit calatuz plenū croco.
Dixitq3 gamaliel. Hi calati ſūt n̄ri loculi: et
he roſe n̄re ſūt relige. Calatus plenꝰ roſis ru
beis ē locꝰ ſancti ſtephani: q ſolus ex nobis
martyrio meruit coronari. Alij duo roſis al
bis pleni: mei ꝛ Nicodemi ſūt loculi q ſince
ro corde in confeſſione x̄pi perſeuerauimꝰ
Quartus vero argenteus croco plenus ē
abibe filij mei qui candore virginitatis po/
leuit: ꝛ mundus de mūdo exiuit. His dictis
iterum diſparuit. Feria autem ſexta ſequē
tis hebdomade eidē iratus apparuit: ꝛ de di
latione ꝛ negligentia eum grauiter increpa
uit. Continuo igitur Lucianus hieroſoly/
mam adijt: ꝛ Joanni epiſcopo cuncta per or
dinem enarrauit. Pergūt igit̄ cū alijs ep̄is
accerſitis ad locū p̄dicto Luciano oſtenſuz
Cūq3 cepiſſent fodere terra concutitur: et
ſuauiſſimus odor ſentitur: ad cuius odo/

ris miram fragrantiā meritis ſanctoꝝ. 70.
homines a diuerſis īfirmitatibꝰ liberant̄. Sic
q3 in eccleſia ſyon q̄ eſt hieruſalē vbi ſanctꝰ
ſtephanꝰ archidiaconi officio fūctus ē cum
magno gaudio ſanctoꝝ religas trāſtulerūt
ꝛ eas ibidē honorifice cōdiderunt. Ea autē
hora pluuia magna deſcēdit. Huiꝰ viſionis
ꝛ inuentionis mētionē facit Beda in cronica
ſua. Hec āt inuentio facta ē eadē die qua eiꝰ
paſſio celebrat̄: ꝛ eius paſſio ihac die fuiſſe
dr̄. Feſta autez ab eccleſia mutata ſunt du
plici ratione. Prima eſt qm̄ x̄ps ideo natus
ē i terris vt homo naſceret̄ in celis. Decuit
igit̄ vt natali x̄pi continuaret̄ natale ſancti
ſtephani: q p̄mꝰ p̄ x̄po martyriū ſuſtinuit
q̄ð ē naſci i celo: vt hic notaret̄ vnā ex alia
ſequi: vn̄ cantat̄ de ipſo. Heri x̄ps natus ē
i terris. vt hodie ſtephanꝰ naſceret̄ i celis.
Scd̄a rō ē qm̄ feſtū de inuētione ſolennius
agebat̄ q̄3 de paſſione: ꝛ hoc tū p̄pter dn̄i
natiuitatē: tum etiā p̄pter multa miracula
q̄ i ipſius inuētione dominꝰ oſ̄derat. Q2 igit̄
paſſio dignior ē q̄3 inuētio: ꝛ ob hoc ſolēnior
debet eſſe: ideo feſtū eccleſia de paſſiōe ad
illud tēpꝰ trāſtulit: i quo āpliori i reuerētia
habebat̄. ¶ Tranſlatio āt eiꝰ: vt Augꝰ ait h
modo fuit. Nā Alexāder ſenator cōſtātino/
politanꝰ cū vxore ſua adijt hieruſalē: ꝛ pro/
tomartyri Stephano pulcherrimū oratori
um conſtruxit: ac poſt eius obitū iuxta euz
corpus ſuū ſepeliri fecit. Euolutis ergo ſe/
ptē ānis iuliana eiꝰ vxor i patriā ſuā volēs re
dire: vtpote q̄ a principibꝰ iiuriā patiebatur
corpus viri voluit deferre. Q̄ð cuz ab epiſ/
copo multis p̄cibꝰ poſtulaſſet: ep̄s duos lo/
culos argēteos p̄tulit dicēs. Nō noui q's ex
his ſit loculꝰ viri tui. Et illa ego noui: ꝛ ipetū
faciēs dixit h̄ ē corpꝰ viri mei. Sic ergo dū
corpus viri putat accipe caſu corpꝰ ſancti
ſtephani martyris accipit. Cū aūt nauim cū
corpore cōſcēdiſſet: hymni audiūtur angeli
ei. ſuauiſſimꝰ odor effragrat: clamāt demo
nes: ſceuā ſuſcitāt tēpeſtatē dicentes. Ueh
nobis q2 p̄tomartyr ſtephanus trāſit diro
nos verberans igne. Cū ergo naute naufra
giū formidarēt ſtephanꝰ iuocat̄: ꝛ cōtinuo
apparuit dicens. Ego ſū nolite timere. Sta
timq3 trāqllitas magna ſubſecuta ē: tunc au
dite ſunt voces demonū clamātiū. Impie
princeps nauē icēde: q2 aduerſarius noſter
ſtephanꝰ ē in ea. Tūc princeps demonū q's
q3 demones q nauē icenderēt miſit: ſ3 ange
lus dn̄i i p̄fundū demerſit. Et cū calcedonē
veniſſent demones clamabant. Seruꝰ dei
venit q lapidatꝰ ē a iudeis iniqs: Cōſtātino/
poli igit̄ icolumes venerūt: ꝛ i q̄dā eccleſia
ſancti ſtephani corpus cū magna reuerētia
cōdiderūt. hec Augꝰ. ¶ Cōiunctio āt corpo/
ris ſancti Stephani cū corpore ſancti Lau/
rētij hoc ordine facta fuit. Cōtigit āt eudo/
xiā filiā Theodoſij ipatoris a demone graui
ter cruciari. Q̄ð cū patri ſuo cōſtātinopoli
cōſtituto itimatū fuiſſet: iubet eā cōſtātino
polim adduci: vt ſacroſanctis protomarty
ris reliquijs tangeret̄. Demō āt i ea clama/
bat. Niſi Stefanꝰ romā veniat non exibo:
qm̄ ſic ē volūtas apl̄oꝝ q̄ð cū ipator audiſ/
ſet: ab archiep̄o ꝛ clero ꝛ pp̄lo conſtantino/
politano obtinuit: vt corpꝰ ſancti ſtephani
romanis darēt: ꝛ ipſi laurētij corpus accipe
rent. Tunc imp̄ator ſup hoc pellagio pape
ſcripſit. papa vero de cōſenſu cardinalium
imp̄atoris petitioni cōſenſit. Miſſi igit̄ con
ſtantinopolim cardinales corpus ſancti ſte
phani romā deferūt: ꝛ greci p̄ accipiendo
corpore laurentij p̄ſequūtur. Capue ergo
corpus ſācti ſtephani recipit̄: ꝛ brachiū eiꝰ
dextrum a capuanis deuotis precibꝰ obti/
netur: ꝛ metropolitana eccleſia in eius ho/
norē fabricat̄. Cū autem romā veniſſent ꝛ i
ecclia ſancti petri ad vicula corpꝰ deferre
vellēt: vectores ſubſiſtunt: nec vltra p̄ce/
dere poſſunt. Demō āt in puella clamabat
Fruſtra laboratis: q2 nō h̄: ſ3 apō frēm ſuū
laurentiū ſedē elegit. ¶ Illuc ergo corpus
eiꝰ defert̄. ꝛ ad eiꝰ tactum puella liberat̄.
At laurētiꝰ frīs ſui aduētui q̄ſi ↄgratulans
ꝛ arridēs i alterā partē ſepulchri receſſit: ꝛ
medietatē illiꝰ frī vacuā dereliq̄t. Greci ho
dū manus apponūt vt laurētiū afferāt: ad
terram velut exaies corruūt. ſ3 orātibꝰ de
uz papa ꝛ clero ꝛ pp̄lo p̄cis vix ad ſe ad ve
ſperā redierūt. Oēs tn̄ ifra decē dies mor
tui ſunt. Latini q ſibi cōſenſerant in frene/

ſim verſi ſanari non potuerunt: quoadusq̃
ſanctoꝝ corporainſimul tumulata fuerunt
Tūc vox de celo audita ē. O felix roma q̃
corpus laurentij hiſpani ⁊ ſtephani hieroſo
lymitani glorioſi pignora vno claudis man
ſeolo. Facta ē iſta cōiunctio circa ānos dñi
425. ¶ Refert Aug⁹. li. 22. de ciui. dei ſex
mortuos ad inuocationē ſācti ſtephāi ſuſcita
tos. videlicet quēdā q cū mortu⁹ hic iace/
ret: vt ei iam polices ligarenť: inuocato ſup
eū nomine ſancti ſtephani cōtinuo ſuſcitat⁹
ē. ¶ Itē quādā ſāctimonialē que cū in extre
mo cōſtituta ſpiritu ad eccleſiā ſācti ſtepha
ni delata fuiſſet: ⁊ ibidē expiraſſet: vidētib⁹
oibus ⁊ ſtupētib⁹ ſanata ſurrexit. ¶ Item
quēdā puerū a plauſtro cōtritū quē mater
ad eccleſiā ſancti ſtephani deferens viuuz
⁊ ſanū recepit. Itē quādā puellā apud hip/
ponē cuius tunicā cū pater ad eccleſiā ſan/
cti ſtephani deportaſſ3: eāq3 poſtmodū ſup
corp⁹ defūcte filie ꝓieciſſet: illa ſtatim ſur/
rexit. Itē quēdā iuuenē apud hipponē cui⁹
corpus cū vnctū fuiſſet oleo ſancti ſtepha/
ni ſurrexit. Itē quēda pueꝝ q cū ad eccleſiā
ſācti ſtephani mortu⁹ delat⁹ fuiſſet ad inuo
cationē ſācti ſtephani vite ē ꝓtin⁹ reſtitut⁹
De h̄ martyre p̄cioſo ſic dicit Aug⁹. Marty
rē iſtū gamaliel ſtolatus reuelauit: ſaulus
ſpoliatus lapidauit: xp̄s pānis inolutus di
tauit ⁊ p̄cioſo lapide coronauit. Idez in ſte/
phano emicuit pulchritudo corporis: flos
etatis: eloquētia ſermocinatiōis: ſapiētia ſā
ctiſſime mētis: ⁊ opus deitatis. Idē fortis
colūna dei cū iter lapidiferas manus cap/
tatorio forcipe teneretť fide fūdabilis igleba
tur: ⁊ pēdebať: feriebať: ⁊ ꝑducebať: con/
ſtringebať: augebať. cedebať: ⁊ non vince
bať. Hierony⁹ ſup illud. dura ceruice. ⁊c̄.
hic nō blādiť: ſ3 inuehiť: nō palpat ſ3 ꝓuocat.
nō trepidat ſ3 iſtigat ⁊ iurat. Idē. attēde ſte/
phanū cōſeruū. homo erat ſicut tu: d̄ maſſa
peccati erat ſicut tu: eo p̄cio redēpt⁹ vt tu:
diacon⁹ erat euāgeliū legebat qd̄ legis vel
audis ⁊ tu: ibi inuenit ſcriptū. Diligite inimi/
cos veſtros: didicit legendo perfecit obe/
diendo. ¶ De nomine.

Ominicus quaſi domini cuſtos.
vel a dño cuſtodit⁹. vel dicit domi/
nicus q̄ntū ad ethimologiā hu⁹ nois qd̄ ē do
min⁹. Dr̄ aūt cuſtos dñi trib⁹ mois. ſ. cuſtos
honoris dñi quo ad deum: cuſtos vinee dñi
vel gregis dñi quo ad ꝓximū: cuſtos volun
tatis vel p̄ceptoꝝ dñi quo ad ſeip3. 2. dicit
dominicus q̄ſi a domino cuſtodit⁹. Dñs eni
cuſtodiuit eū q̄ntū ad triplicē ſtatū ſuu3. In
quoꝝ p̄ fuit laic⁹. i 2. regularis canonic⁹. in
3. vir ap̄licus. Nā i p̄ eū cuſtodiuit faciēdo
ip̄3 laudabiliter icipere. i 2. feruēter ꝓfice/
re. i 3. ꝑfectionē apphēdere. 3. pōt dici dñi/
cus ꝑ ethymologiā huius nōis dñs. Dñicus
nāq3 dr̄ q̄ſi donās minas: ſic beat⁹ dominic⁹
fuit donās. i. cōdonās minas ꝓp iniuriarū di
miſſionē donās mun⁹. vel donās min⁹ per
libertatis largitionē: q2 nō ſolū ſua pauperi
bus tribuit: ſ3 etiā ſeip3 pluries vēdere vo/
luit. Donās min⁹ ꝑ corporis macerationem
quia corpori ſuo ſemp min⁹ dabat q̄3 appe/
tebat. ¶ De ſancto dominico cōfeſſore.

Ominicus ordinis p̄dicatoꝝ dux ⁊ p̄r
iclytus ex hiſpanie partib⁹ ex vil/
la calaroga exomenſis dioceſis p̄re felice:
matre vero ioanna noie ſecūdū carnez du/
xit originē. Cui⁹ mater āte ipſius ortū vidit
in ſōnijs ſe catulū geſtare i vtero ardētē: in
ore faculā baiulātē: q egreſſus ex vtero to/
tā mūdi fabricā icēdebat. Cuidā etiā matro
ne q̄ ip̄3 ex ſacro fōte leuauerat: videbatur
q puer dñicus ſtellā p̄fulgidā hēret in fron
te: q̄ totū orbē illuſtrabat. Dū adhuc eēt pu
erulus ⁊ ſub nutricis ſtudio cōſtitutus dep̄/
henſus ē ſepe lectū dimittere: ⁊ ſup nudam
terrā iacere. Miſſus tādē palentiā ad ſtudi
um amore ſapiētie addiſcēde: vinū ꝑ decen
nium nō guſtauit: vbi cū fames valida eēt
libros cū omni ſua ſupellectili vendidit: ⁊ p̄
ciū eoꝝ pauperib⁹ erogauit. Creſcente iam
ei⁹ fama ab epiſcopo exomēſi i ſua eccleſia
canonicus regularis efficiť: ⁊ poſtmodū fa/
ctus oibus vite ſpeculū: a canonicis ſubpri
or ordinať: Ipſe aūt die aut nocte lectioni
⁊ orationi vacabat aſſidue deu3 exorās: vt
ſibi hāc gratiam ifundere dignareť qua ſe
totum aliquando ſaluti poſſet impendere
proximoꝝ in libro quoq3 de collationibus
patrū ſtudioſiſſime legens magnū ꝑfectio/
nis cumulū apphendit. ¶ Pergēs aūt cum
ep̄o ſuo tholoſā deprehēdit hoſpitē ſuū he/
retica prauitate corruptū: quez ad fidē chri/
ſti cōuertit: ⁊ q̄ſi quēdā p̄mitiaꝝ manipulum
future meſſis dño preſentauit. Legiť in ge
ſtis comitis mōtis fortis: q cū beat⁹ dñicus
q̄dā die aduerſus hereticos predicaſſet au/
ctoritates q̄s i mediū ꝓduxerat redegit in
ſcriptis: ⁊ cuidā heretico. cedulā ipſā tradi/
dit vt ſup obiectis deliberare deberet. Illa
āt nocte hereticis ad ignē cōgregatis cedu/
lā quā receperat ꝓduxit i mediū cui ſocij di/
xerunt. Ut i ignē eā ꝓijceret ⁊ ſi cōburi cōti
geret eoꝝ fides imo ꝑfidia v̄a eēt. Si vero
cōburi nō poſſ3 v̄a3 fidē romane eccleſie pre
dicarēt. Quapp cedula i ignē ꝓijciť: q̄ cum
aliq̄ntulū morā in igne feciſſ3 icombuſta ab
igne ꝓtin⁹ exiluit: ⁊ ſtupētib⁹ cūctis vnus
ceteris durior ait. Rproijciať iteꝝ ⁊ ſic expe
riemur plenius veritatē ⁊ iterum ꝓſiluit in/
cōbuſta. Tūc ille iteꝝ dixit. Tertio ꝓijciať
⁊ tūc ſiñ dubio rei exitū cognoſcem⁹: ꝓijciť
3. ⁊ iteru3 icōbuſta ꝓſiluit ⁊ illeſa. heretici āt
i ſua ꝑmanētes duricia diſtrictiſſima iter ſe
iuratione firmarūt ne hoc aliqs publicaret.
Quidā tñ miles qui ibi aderat ⁊ noſtre fidei
aliq̄ntulū adherebat iſtud poſtmodū publi/
cauit. Factū ē autē hoc apud mōtē victori
ale regalē. Siľe qddā dr̄ accidiſſe apd̄ fanū
iouis. facta ibide3 in dieb⁹ illis q̄dā ꝯ hereti
cos diſputatione ſolēni. Ceteris igiť ad pro
pria redeūtib⁹: ⁊ ep̄o exomeñ. d̄fūcto ſolus
ibidē ſanct⁹ dñic⁹ cū paucis ſibi adherenti/
bus māſit ꝯ hereticos cōſtāter ānūciās v̄bū
dei. Irridebant āt eū aduerſarij v̄itatis ſpu
ta lutū ⁊ huiuſmodi vilia ꝓijcientes i eū: ⁊ a
tergo ꝑ deriſu ſibi paleas alligantes. Cū āt
ſibi interitū minarēť: iꝑterritus ridebat. Nō
ego martyrij ſū dign⁹ gloria nondum merui
mortē iſtā. Quapp locū trāſiēs i quo ſibi pa
rate ferebāť inſidie nō ſolū itrepidus verū/
etiā cantās ⁊ alacer incedebat: qd̄ illi admi/
rātes dixerūt ei. Nūqd non tu mortis hor/
rore ꝯcuteris: Quid actur⁹ eras ſi cōprehē
diſſem⁹ te: At ille. rogaſſē vos ne repētinis
me ſubito ꝑimeretis vulnerib⁹: ſ3 paulatim
⁊ ſucceſſiue mēbra ſingula mutilātes: dein/
de oñſs corā meis oculis detruncatis mem
broꝝ piculis ipſos ēt oculos eruētes ad vlti
mū ſeminiuū laceratūq3 corp⁹ ſic p̄termit/
teretis i ſuo ſanguine volutari: vel proſſus
ad libitū necaretis. ¶ Cū q̄ndā repperiſſet
ꝓp nimiā quā patiebať inopiā hereticoꝝ cō
ſortijs adheſiſſe decreuit ſeipſū venūdare:
vt ex accepto p̄cio de ſeipo: ⁊ egeſtatis ſiľ
occaſionē p̄cideret: ⁊ ſub errore venundatā
liberaret. Quod ⁊ feciſſet niſi inopie ei⁹ diui
na miſericordia aliter ꝓuidiſſet. Alias ēt cū
quedā mulier frē3 ſuū i ſarracenoꝝ captiui
tate detētū lamētabili ſibi cōqueſtiōe expo
neret: nullūq3 ſibi ad ei⁹ liberationē fatereť
ſupeſſe cōſiliū: ille itima cōpaſſiōe cōmotus
ſeip3 ꝓ redēptiōe captiui vēdēdum obtulit.
Sed deus qui ipſum neceſſariore3 ad redē/
ptionem ſpiritualē multoꝝ captiuoꝝ preui/
derat nō ꝑmiſit. ¶ Hoſpitat⁹ i partibus tho/
loſanis apud quaſdā matronas per religio/
nis oſtētationē ab hereticis deceptas ꝑ to/
tā quadrageſimā: vt ſic clauū clauo retūde
ret in pane ſolo ⁊ aqua frigida cū adiuncto
ſibi ſocio ieiunarūt. Nocte vero euigilās cū
neceſſitas cogebat lapſa mēbra ſup nudam
tabulā reclinabat. Sicq3 fcm̄ ē vt illas ma/
tronas ad cognitionem veritatis ꝑduceret.
Poſt h̄ autē cepit de inſtitutione ordinis co
gitare. cuius officiū eēt ꝑ mūdū predicādo
diſcurrere: ⁊ ꝯ hereticos fidē catholicā com
munire. Cū igiť māſiſſ3 i partib⁹ tholoſaniſ
per decē ānos a tranſitu ep̄i exomēſis vſq3
ad temp⁹ quo lateranēſe ꝯcilium debuit ce
lebrari cū fulcone tholoſano ep̄o roma3 ad
concilium generale adijt: ac a ſūmo pontifi/
ce Innoc. ordinem qui predicatorum dice/
reť ⁊ eēt: ꝯfirmari ſibi ſuiſq3 ſucceſſorib⁹ po
ſtulauit. Qd̄ cū aliq̄ntulū pōtifex ſe difficilē
exhiberet: nocte quada3 idē videbat i ſōnis
q lateranē. eccľia granē ſubito minareť rui/
nā: qd̄ dū tremēs aſpiceret ex aduerſo vir
dei dñicus accurrebat humeriſq3 ſuppoſi/
tis totā illā caſuram fabrica3 ſuſtentabat.
Euigilans autem ⁊ viſionē intelligens pe/
titionem viri dei hilariter acceptauit hortāſ
vt ad frēs ſuos rediēs aliquā regulā appro
batā eligeret ⁊ ſic ad ip̄m rediēs ꝯfirmatio/

nē ad libitū reportaret. Regreſſus igr̄ ſūmi pontificis fratribus patefecit. Erant
aūt frēs numero circit̄.16. q̄ inuocato ſpiritu
ſcō regulā btī Auguſtini doctoris ꝛ p̄dicato
ris egregij ipſi pariter ꝛ re ꝛ noīe p̄dicato/
res futuri vnanimiter elegerūt: quaſdā q̄/
dē artioris vite ↄſuetudines quas ſibi p for/
mā cōſtitutionū obſeruādas ſtatuerūt īſup
aſſumētes. Uerū interea Inno. defūcto: ꝛ ho/
norio i ſūmum pōtificē ſublimato: cōfirma/
tionē ordinis anno dn̄i. 1216. a p̄dicto hono/
rio īpetrauit: dū igit̄ rome i eccleſia ſci pe/
tri p dilatatiōe ſui ordinis exoraret glorio/
ſos p̄ncipes aplorū petrū ꝛ paulū videlicet
ad ſe venientes aſpexit: quorū prim̄ btūs pe/
tr̄ videlicet bacculū: paulus vō librū trade/
re videbāt: addebāt dicentes. Uade p̄dica
qm̄ a deo ad h̄ miniſteriū es elect̄ morq̄ in
momēto tp̄is videbat̄ ei q̄ filios ſuos p to/
tū mūdū diſperſos aſpiceret icedētes binos
ꝛ binos: ꝛ vbū dei popul̄ p̄dicātes: quapro/
pter tholoſam veniēs frēs ſuos diſperſit: ꝛ
quoſdā qdē i hiſpaniā: quoſdā vō pariſiū ali/
os tādē bononiā deſtinauit: ipſe vō romam
reuerſus ē. ¶ Monach̄ qdā ante ordinis
īſtitutionē i extaſi fact̄ vidit btām vginē fle
xis genib̄ ꝛ iūctis manib̄ p humano gene/
re xp̄m dēprecātē: q dn̄s ſepe pie matri repul/
ſam tādē iſtāte ea ſic ait. Mr̄ mea qd poſſū:
vl̄ debeo amplī facere: miſi patriarchas ꝛ pro
phetas: ꝛ parū ſe emēdauerūt. Ueni ego ad
eos: deide miſi apoſtolos ꝛ me ꝛ illos occide
runt: miſi martyres cōfeſſores p̄dicatores:
p quos valeāt emēdari ꝛ illuminari: ſin aūt
veniā cōtra illos. ¶ Siſtē viſionē vidit ali̇
eo tēpore q̄.12. abbates ordis ciſtercien̄. tho
loſā ↄ̄ hereticos ſūt trāſmiſſi. Nā cū fili̇ ma
tri orāti reſpondiſſ: vt ſupra. dixit mr̄. bone
fili nō ſcd̄m eorū maliciā: ſz ſcd̄m tuā miſericor
diā agere debes. Tūc fili̇ vict̄ p̄cib̄ ei̇ ait
Ad votū tuū adhuc hāc eis miſericordiā fa/
ciā. qꝛ p̄dicatores meos eis mittā: q eos mo/
neāt ꝛ īformēt: ꝛ ſi ſe nō correxerit amplius
iā nō parcā. ¶ Quidā frater minor q multo
tp̄e ſoci̇ ſācti frāciſci extiterat plurib̄ fra/
trib̄ de ordine p̄dicatorū narrauit: q̄ cū bea
t̄ dn̄ic̄ rome p cōfirmatiōe ſui ordinis apd̄

papā iſtaret: nocte orās vidit i ſpū xp̄m i ae/
re exiſtentē: ꝛ tres lāceas i manu tenētē: ꝛ ↄ̄
mūdū eas vibrantē. Cui velociter mr̄ occur
rens qdnā vellet facere iq̄ſiuit. ꝛ ille. Ecce
tot̄ mūdus trib̄ vitijs plen̄ ē. ſ. ſupbia: con
cupiſcētia: ꝛ auaricia: ꝛ iō his trib̄ lāceis ip̄z
volo pimere. Tūc vgo ad eius genua p̄ci/
dēs ait. Fili cariſſime miſerere ꝛ tuā iuſticiā
miſericordia tua tēperato. cui xp̄s. Nōne vi
des quāte mihi iniurie iferunt̄ vel irrogāt̄?
cui illa. Tēpera fili furorē ꝛ pauliſper expe
cta. habeo. n. fidelē ſeruū ꝛ pugilē ſtrēnuū:
qui vbicūq̄ diſcurrēs mūdū expugnabit: ꝛ
tuo dominio ſubiugabit. Aliū q̄z ſeruū i ad
iutoriū ſibi dabo qui ſecū ſimiliter dcertabit
cui fili̇. Ecce placat̄ faciē tuā ſuſcepi: ſed
ego vellē videre q̄s vis ad tm̄ officium deſti
nare. Tūc illa xp̄o ſāctū dn̄icū p̄ſētauit. cui
xp̄s. Uere bon̄ ꝛ ſtrēnu̇ ē iſte pugil: ꝛ ſtu di/
oſe faciet q̄ dixiſti. Obtulit ēt. ſ. Frāciſcū: ꝛ
hunc xp̄s ſic p̄mū parit̄ cōmēdauit. Sāct̄ g̊
dn̄ic̄ ſociū ſuū i viſiōe ſua diligēter cōſide/
rās: quē añ nō viderat i craſtino i ecclīa in/
uētū ex his que nocte viderat: ſine idice re/
cognouit: ꝛ i ei̇ āplex̄ ꝛ oſcula ſācta ruens
ait. Tu es ſoci̇ meus: tu pariter curres me/
cū. Stem̄ ſimul ꝛ nullus nobis aduerſari̇
p̄ualebit. Uiſionē quoq̄ p̄dictā ſibi per ordi
nē enarrauit: ꝛ ex tūc factū ē eis cor vnum ꝛ
aīa vna i dn̄o: qd̄ i poſteros mādauerūt ppe
tuo obſuari. ¶ Cū q̄ndā nouiciū apulū noīe
ad ordinē recepiſſ: qdā q p̄dicti nouicij ſocij
fuerāt eū adeo puerterūt: q̄ ad ſeculū iā re
dire deliberās veſtes ſuas modis oīb̄ expe
tebat: qd̄. b. dn̄ic̄ audiēs cōtinuo orationi ſe
dedit. Igit̄ cū p̄dictū iuuenē iā religioſis ve
ſtibus expoliaſſent: ꝛ iā ſuā camiſiā iduiſſēt
ille magnis vocib̄ clamare cepit ac dicere.
En eſtuo: en ardeo: en totus exuror: extrahi
te hāc camiſiā maledictā q̄ me totum exurit.
Nullo igit̄ mō q̄ſcere potuit quouſq̄ exu/
tus camiſiā religioſis veſtibus denuo ē idu
tus: ꝛ ad clauſtrū ē reduct̄. ¶ Exiſtēte beato
dominico bononie cū fratres iam ad dormi
endum iuiſſent: quidam frater conuerſus a
diabolo vexari cepit: quod cum frater Rai
nerius lauſanenſis magiſter eius audiſſet:

beato dn̄ico hoc ſtuduit indicare. Scūs aūt
dn̄ic̄ ad eccleſiā ante altare eū portari fecit
q cū fuiſſ vix a decē fratrib̄ deportat̄: di/
xit beatus dn̄icus. Adiuro te miſer vt dicas
mihi q̄re vexas creaturā dī: ꝛ q̄re ꝛ q̄uo huc
intraſti: q r̄ndit. Uexo eū qꝛ meruit. bibit eni
heri i ciuitate ſine licētia: ꝛ nō adhibito ſig̊ crucis.
vn̄ tūc i eum i tranſiui ſpecie bibionis: qn poti̇
cū vino ſil̄ me ip̄e bibit. hūc aūt tūc bibiſſe re
pertū ē. Inter hec ſcm̄ē p̄mū ſignū ad matu
tinas: quo audito diabolus q i eo loq̄bat̄ di/
xit. Ammō h̄ plus ſtare nō poſſū: ex quo ca/
puciati ſurgūt: ꝛ ſic ad orōnē btī dn̄ici exire
cōpulſus ē. ¶ Cū i partib̄ tholoſanis qddā
flumē trāſiret: libri ei̇ nullū habētes cōſer/
uatoriū i fluuiū ceciderūt. die aūt t̄cia qdā
piſcator ibi hāmū p̄iciēs cū magnū piſcem
cōprehēdiſſe ſe putaret: libros ipſos extra/
xit penit̄ ſic illeſos: ac ſi i arto armario fuiſ/
ſent cū oī diligētia cuſtoditi. ¶ Cū ad qddā
monaſteriū veniſſ: ꝛ frēs quieſcerēt. nolēs
eos iquietare orōne fuſa clauſis ianuis mo/
naſteriū cū ſocio itroiuit. ¶ Idē etiā cōptuz
ē cū i cōflictu hereticorū cū quodā conuerſo
ciſterciēſi fuiſſ. Nā cū i ſero ad q̄ndā ecclīā
dueniſſēt: ꝛ ipſā clauſā iueniſſēt. orōe effuſa
a btō dn̄ico itus ſubito ſe iuenerūt: ꝛ noctē
illā totā i orōne duxerūt. ¶ P̄ laborē itine
ris anteq̄ ad hoſpitiū deueniſſ ſiti ad fōtē
aliquē extiguere cōſueuit: ne i domo hoſpi/
tis pl̄ bibēdo aliq̄ notā icurrēt. ¶ Schola/
ris qdā carnis lubricū patiēſ vēit. i q̊dā feſto
ad domū fratrū de bononia vt miſſā audirē.
Cū autē ad oblationē ventum fuiſſet: dict̄
ſcholaris acceſſit ad ſcm̄ dn̄icū ꝛ manū eius
cū multa deuotiōe oſculat̄ ē: quā cū oſcula
tus fuiſſ: tātā ex illa p̄dire ſēſit odoris fra/
grātiā q̄ntā i vita ſua nūq̄ fuit expert̄: ꝛ nūc
eſt̄ libidinis adeo mirabilit̄ refriguit vt q an/
te erat van̄ ꝛ lubric̄ efficeret̄ poſtea conti/
nens atq̄ caſt̄. O quāta mūdicie puritate
pollebat ei̇ caro: cui̇ odor tā mirabilit̄ ſor/
des mētis purgabat. ¶ Sacerdos qdā vi/
dēs aliq̄n btm̄ dn̄icū cū ſuis fratrib̄ tā fer/
uent̄ p̄dicatiōi iſiſtere: deliberauit eis adhe/
rere: dūmō nouū teſtamētū ſibi ad p̄dicādū
neceſſariū poſſ hēre: hec eo cogitāte qdā iu/

uenis venale teſtamentū ſub veſte baiulās
qd̄ ſtati ſacerdos cū magno gaudio emit.
Sz cū adhuc aliq̄tulū dubitaret fuſa ad d̄e/
um p̄ce īpreſſaq̄ ſup librū exteri̇ cruce librū
aperuit: ꝛ oculos ad caput: qd̄ p̄mū ſe obtu/
lit: mox cōiecit: ꝛ illud qd̄ i actib̄ petro dcm̄
ē: eidē occurrit. Surge diſcede ꝛ vade cū
eis nihil dubitās: qꝛ ego miſi illos. Stati ſur
gēs eiſdē adheſit. ¶ Cū apd̄ tholoſā i theolo
gia legeret magiſter qdā ſciētia ꝛ fama p̄cla
rus: quodam mane ante diē dum ſuas lecti
ones p̄uideret: opp̄ſſus ſōno caput i cathe/
dra paululū reclinauit: viſūq̄ ē illi q̄ ſeptē
ſtelle ſibi p̄ntarēt̄: q cū de nouitate talis iſō/
nij plurimū miraret̄ ſubito in lūie ꝛ q̄titate
ſtelle iſte creuerūt: q̄ totū mūdū illumina/
rent. Qui euigilās qdnā ſibi h̄ vellet pluri/
mū mirabat̄: ꝛ ecce dū ſcholas itraſſ: btūs
dn̄ic̄ ꝛ cū eo ſex frēs eiuſdē habitus ad pre/
dictū magiſtrū humiliter itrauerūt: ꝛ ſuum
ſibi p̄poſitū itimātes dixerūt: q̄ ſcholas ſu/
as cuperent frequētare. Qui recolēs viſio/
nē ipſos eē ſeptē ſtellas q̄s viderat nullate/
n̄ dubitauit. ¶ Rome viro dī dn̄ico poſito
vir qdā magiſter reginald̄ ſci aniani aureli/
ani diacon̄ q etiā pariſij i iure canonico le/
gerat annis quinq̄: romam cum aureliano
ep̄o mare tranſiturus aduenerat: dudū aūt
i p̄poſito habebat relictis oīb̄ p̄dicatiōi inſi/
ſtere: ſed quonā mō id complere poſſet: nec
dū aduerterat. Cū aūt a quodā cardinale:
cui hoc votū expreſſerat: de iſtitutiōe ordis
predicatorū didiciſſet: ꝛ btō dn̄ico accerſito
eidē ſuū p̄poſitū reuelaſſet: ex tūc ſui ordi/
nis deliberauit ingreſſū: nec mora graui fe/
briū īfirmitate corripit̄: ꝛ de ei̇ ſalute peni/
tus deſperat̄. Perſeuerante aūt btō dn̄ico
ac beatam virginem: cui tanq̄ curam ordi/
nis totā cōmiſerat: exorante: vt vel ſaltem
modico tempore eum ſibi concedere digna/
retur. Ecce ſubito reginā miſericordie dua/
bus admodum ſpecioſis comitatā puellis:
reginaldus vigilans ꝛ mortem expectans
ad ſe viſibiliter venientem aſpexit: blanda/
q̄ facie dicentem ſibi. Pete a me quod vis
ꝛ dabo tibi. Deliberantiq̄ quid peteret vna
ex predictis puellis ſuggeſſit: ne quid pete/

ret:ſed ſe totū regine miſericordie voto cō/
mitteret. Qđ dū feciſſet illa manū extēdēs
virgineā: nares eiꝰ: os: manꝰ: renes: ⁊ pedes
debilitatos: qua ſecum detulerat vnctione
perunxit: formulas verboꝝ ꝓprias ad ſin/
gulas vnctiōes ſubiſcrēs ad renes ait. Stri
gant̃ renes tui cingulo caſtitatis: ad pedes
ait. Ungo pedes tuos in preparatiōe euan
gelij pacis: addiditꝗ. Die tertia mittam tibi
ā pullā reſtitutiōis plene ſanitatis. Tunc ei
habitū ordinis oñdēs en inqt iſte ē hitꝰ ordi/
nis tui. Hāc autē viſionē ſimiliter. b. dñicus
in orōne poſitꝰ totam vidit. Mane āt facto
ad eū veniēs ſanctꝰ dñicꝰ ⁊ ſanū reppit: ⁊ to
tius ſeriē viſionis ab eodē audiuit ⁊ hitum
quē virgo mōſtrauerat aſſūpſit: nā ātea ſup
pelicijs vtebāt̃. Die āt tertia mr̃ dei affuit:
⁊ corpꝰ reginaldi adeo perūxit: ꝙ nō ſolum
eſtū febriū: ſed ēt ardorē ꝯcupiſcētie ſic ex/
tinxit: vt ſicut poſtmodū ē cōfeſſus nec pri
mus in eo motꝰ libidinis decetero pululauit
Hanc viſionē iterato exhibitā qdā religio
ſus de ordine hoſpitalioꝝ: pſente quoꝗ ſan
cto Dñico ꝓprijs oculis vidit ⁊ ſtupuit. Hāc
viſionē multis fratribus maxime poſt eius
obitū. b. Dominicꝰ publicauit. Miſſus igit̃
fr̃ Raginaldus bononiā pdicatiōi iſtabat:
⁊ fratrū numerus excreſcebat. Poſt hͣ aūt
miſſus pariſios nō poſt multos dies in pace
qeuit. ¶ Juuenis qdā nepos dñi Stephani
cardialis de foſſa noua cū equo foueā pci
pitato lapſus inde mortuꝰ ē eductꝰ: q bea/
to dñico oblatꝰ orōne fuſa vite ē pſtine reſti
tutꝰ. ¶ In eccleſia ſci ſixti architectū quen/
dā adductū a fribꝰ cripta quedā deſup re/
uoluta cōtriuit: diuꝗ ſub tumulo cadentis
materie iacētē extixit. Sꝫ vir dei dñicꝰ defū
cti corpus de cauerna ſubductū: ad ſe ofer/
ri iuſſit: orōnūꝗ ſuaꝝ ſuffragio ſtati vite ſi/
mul ⁊ ſanitati reſtituit. ¶ In eadē eccleſia
apud romā dum fratres circiter. 40. mane
rēt: ⁊ quadā vice panē valde modicū iuenit̃
ſent. b. dñicꝰ illud modicū qđ hēbat̃ panis p
partes diuidi ſup mēſā mādauit: dūꝗ vnuſ
qſꝗ bucellā panis cū gaudio frāgeret: ecce
duo iuuenes eiuſdē habitꝰ formeꝗ conſimi
les refectoriū intrauerūt: pallioꝝ ſinus: qui
a collo pendebant plenos panibꝰ deferētes
quibus in capite mēſe ſerui dei dñici ſilent̃
oblatis: ita ſubito diſceſſerūt: vt nullus dce
tero vel vnde venerint vel quo abierit ſci/
re poſſet. Tunc ſāctꝰ Dñicus parte ad fres
circūquaꝗ ꝓtenſa modo inquit fratres co/
medite. ¶ Cū beatꝰ dominicus aliquādo in
itinere conſtitutꝰ eēt: ⁊ grauis pluuiaꝝ inun/
datio facta eēt: ille ſignū crucis edidit ⁊ a ſe
⁊ ſocio omnē pluuiā adeo ꝓpulſauit vt qua/
ſi facto papilione de cruce: cū tota terra de/
preſſa imbrium inundatione madeſceret: nec
vna gutta ad ſpaciū triū. cubitoꝝ eos cōti/
geret. ¶ Quadā vice cū i partibꝰ tholoſanis
trāſiſſet nauigio quādaꝫ aquā nauta ab eo
denariū p mercedē trāſitꝰ exigebat. Cui cū
vir dei ꝓ ſeruitio ſibi ipēſo celoꝝ regnū ꝓ/
mitteret: addēs ꝙ diſcipuli xp̄i eēnt nec au/
rū nec pecuniā deportarēt. ille eū p cappā
violēter trahēs. Aut cappā inqt mihi dimit
tes aut denarium mihi ſolues. Tūc vir dei
erectis in celū oculis paululū itra ſe orans
mox in terrā reſpexit: ⁊ denariū nec dubiū
diuino ꝓcuratuꝫ nutu iacētē vidēs: ecce igt
frater quod poſtulas: tolle ⁊ liberū me i pa/
ce dimitte. ¶ Cōtigit aliquādo viro dei iter
agēti aſſociari ſibi religioſū quēdā cōuerſa/
tionis quidē ſanctitate domeſticū: ſed loqla
⁊ lingua penitꝰ alienū. Dolēs itaꝗ ꝙ diuinis
eloquijs vna cū illo mutua ſe collocutiōe re
fouere nō poſſet: tādē a domino vt vnꝰ lin/
gua loqueret̃ alteriꝰ verbiſꝗ ſic alternatiꝫ
variatis ſeſe per triduum quo videlicet ſi
mul ituri eſſēt itelligerēt ipetrarūt. ¶ Qua/
dā vice cū quidā multis obſeſſus demonijs
ſibi fuiſſet oblatꝰ ille ſtolā accipiēs prius ſup
ꝓpriū collū poſuit: deinde demoniaci collū
cinxit mādās illis vt decetero illū hominēꝫ
non vexarent: ipſi vero i eiuſdē obſeſſi cor/
pore torqueri ſtatim ceperunt fortiter accla
mare. Permitte nos ire: quare hͦ nos cru/
ciare cōpellis? At ille. nō dimittā vos niſi mi
hi fideiuſſores dederitis ꝙ vltra nequaꝗ̄
decetero redeatis. Quos iquiūt illi fideiuſ/
ſores poſſemus tibi dare? Et ille. Sanctos
martyres quoꝝ corpora in hac eccleſia req/
eſcūt. Et illi. non poſſumꝰ: qꝛ merita noſtra

contradicunt. Oportet inqt vos dare: alio/
quin a cruciatu hoc nequaꝗ̄ vos liberos di
mittā. Tūc riiderunt ad hoc opam ſe datu/
ros: ⁊ poſt modicū dixerīt. Ecce ipetrauimꝰ
licꝫ īmeriti. ſancti martyres fideiuſſerunt ꝓ
nobis: regrēte aūt eo huius rei ſignū dixe/
rūt. Latis ad capſaꝫ i q̄ ſūt recōdita capita
martyꝝ ⁊ eaꝫ iuenietis reuerſaꝫ qͥſitū ē ꝛita
iuētū vt illi fuerīt ꝓteſtati. ¶ Predicante āt
eo aliqñ q̄dam matrone ab hereticis depra
uate eiꝰ pedibꝰ ꝓuolute dixerūt. Serue dī
adiuua nos ſi vera ſūt q̄ hodie pdicaſti: diu
iam mētes noſtras erroris ſpūs excecauit.
Quibꝰ ille: ꝯſtantes eſtote ⁊ expectate pau/
liſper: vt videatis quali dño adheſiſtis: ſta/
timꝗ viderunt de medio ſui canem vnū ni
grum teterrimū ꝓſilire: q magni canis pſe/
rēs q̄titatē: hēbat groſſos oculos ⁊ flāmā/
tes: linguā lōgā latā atꝗ. ſāguinolētā ⁊ ꝓ/
tractā vſꝗ ad vmbilicum: caudam vero ha
bens curtam ſurſūꝗ ꝓtenſam: poſterioreꝫ
turpitudinem quocūꝗ ſe verteret oſtende/
bat: de quo intollerabilis fetor exhalabat.
cūꝗ cōtra illas matronas ſe aliq̄diu: huc il
lucꝗ vertiſſet: tādē p cordā cāpane i cāpa/
nile conſcendens diſparuit: feda poſt ſe ve/
ſtigia derelinquēs: ille igit̃ matrōe deo gra/
tias agētes ad fidem catholicā ſunt conuer
ſe. ¶ Cū in partibus tholoſanis quoſdam he
reticos conuertiſſet ⁊ illi eſſent incendio de/
putati: aſpiciens inter eos quēdam raimun/
duꝫ noīe ait. Iſtū ſeruate nec aliquo mō cū
ceteris cōburat̃. Et cōuerſus ad eū blāde/
ꝗ loquens ſcio iquit fili mi ſcio ꝙ adhuc lꝫ
tardus bonꝰ homo eris ⁊ ſcūs: dimiſſus igit̃
p annos. 20. in heretica cecitate pmanſit tā/
dem cōuerſus ⁊ frater predicator effectꝰ in
eodem ordine vitā ſuā laudabiliter duxit ⁊
felicit̃ conſumauit. ¶ Cū eſſet i hiſpania qbꝰ
dā ſibi fribus ſociatis apparuit ei p viſū im/
maniſſimꝰ qdā draco qui fres illos q ſecum
erāt abſorbere aptis faucibus videbat̃. qđ
vir dei itelligēs fres fortiter reſiſtere horta/
bat̃. ¶ Poſt modicū oēs illi excepto fre adā
⁊ duobꝰ cōuerſis ab eo receſſerūt: iterroga
tus āt qdā ex illis ab eo an ſiꝯ vellet abire
ait. abſit pr̃: vt relicto capite ſequar pedes:
ſꝫ cōtinuo orōni ſe dedit ⁊ fere oēs poſt mo/
dicū ſua orōne cōuertit. ¶ Apđ ſanctū ſixtū
in vrbe cū fribꝰ exiſtēs: ſubito facto ſup euꝫ
ſpū dñi ad caplm̄ fribꝰ cōuocatis palā oibus
nunciauit. 4. fratres ex ipis in breui: duos
vꝫ in corpore ⁊ duos in a a morituros: poſt
modicū duo fres ad dñm migrauerūt: duo
ħo đ ordie receſſerīt. ¶ Exiſtēte eo bononie
erat ibi magiſter quidā noie coradꝰ teutho/
nicꝰ cuiꝰ igreſſū ad ordinē fres mirabil'ter
affectabāt. Cū āt beatꝰ dñicus cū pore mo/
naſterij ſcē marie ciſtercieñ. i vigilia aſſūpti/
onis. b. marie ſermocinaret̃: familiari q̄daꝫ
cōfidētia exiſtēte materia iter alia dixit ei.
fateor tibi prior: qđ tamē nulli adhuc expo/
ſui: nec tu alteri vnꝗ̄ q̄diu vixero reuela/
bis ꝙ nūꝗ̄ a deo in hac vita aliqd petij qđ ñ
aſſequerer iuxta votū: cui cū pdictꝰ por di/
ceret ꝙ forſitā añ eū vitā finiret. b. Dñicus
ſpū ꝓphetico ꝙ ipe por diu poſt ſe viueret
ſicut factū fuiſſe cōſtat pdixit: tūc por adie/
cit. Pete igit̃ pr̃ vt det tibi magiſtrū Cora/
dū ad ordinē cuiꝰ fres introitū itantū flagi/
tare videt̃. Et ipe. Rē inqt fr̃ bone difficilē
poſtulaſti. finito cōpletorio ceteris fribꝰ ad
geſcēdū pgētibꝰ ipe i eccleſia pmāſit ⁊ i ora
tione more ſolito pnoctauit. Cōueniētibus
igit̃ fribꝰ ad pimam cū cantor incepiſſet. Jā
lucis orto ſidere: ecce lucis noue ſidus nouū
futurus magr̃ coradus ſubito veniēs. ⁊ ad
pedes. b. dñici ſe ꝓſternēs: hitū ordinis iſtā
ter petijt ⁊ pſeuerāter accepit. Hic fuit i or/
dine valde religioſus ⁊ lector plurimū gra/
tioſus q tādē moriēs cū iā oculos clauſiſſet
⁊ fres eū migraſſe crederēt: ille aptis ocul'
fratres circūſpiciens ait. Dñs vobiſcū: q rñ/
derūt. Et cū ſpū tuo: ille adiūxit. Fidelium
aīe p dei miſericordiā regeſcāt i pace: ⁊ ſic il
le ꝓtinꝰ i pace qeuit. Inerat āt ſeruo dei do
minico firma valde mētis equalitas: niſi cū
ad cōpaſſionē ⁊ miſericordiā turbaret̃: ⁊ qꝛ
cor gaudēs exhilarat faciē: placidā iterio/
ris hois cōpoſitionē manifeſta de foris be/
nignitate ꝓdebat. Tpe diurno cū fratribꝰ
ſuis ſocijs ſaluo quidem honeſtatis tenore
nemo cōmunior: nocturnis horis vigilijs ⁊
orationibꝰ nemo iſtantior: dieꝫ partiebatur

Primis: noctē deo: de ſuis oculis q̄ſi quēdā
fōtē effecerat lachrymaꝝ. ¶ Frequēter q̄n
corpus dn̄i eleuabat̄ i miſſa i tn̄ mētis ra/
piebat̄ exceſſum: ac ſi ibidē xp̄z icarnatum
p̄ntem videret: ꝓpter ꝙ miſſā cum ceteris
multo tp̄e nō audiuit. Erat. n. illi in eccleſia
ꝑnoctādi ꝯſuetudo celeberrima: vt vix aut
raro certū ad q̄eſcēdū lectū videret̄ hēre:
⁊ cū laſſitudinē ſuccedētē ſōni iterpellaret
neceſſitas: ſiue an̄ altare: aut ſup lapidē ca/
pite reclinato paululū q̄eſcebat. Tres ſin/
gulis noctib⁹ recipiebat manu ꝓpria de q̄/
dā cathena ferrea diſciplinas. vnā vꝫ ꝓ ſe:
alterā ꝓ peccatorib⁹ q cōuerſant̄ i mundo.
Tertiā ꝟo ꝓ hiis q i purgatorio cruciantur
Electus aliq̄n i cameran̄. ep̄o oio renuit ꝯte
ſtās ſe ꝑus terrā deſerere q̄ʒ electōi alicui
facte de ſe aliq̄ten⁹ cōſentire. iterrogatus
aliq̄n cur n̄ libētius toloſe toloſaneq̄ʒ dioce
ſi q̄ʒ carcaſone eiuſq̄ʒ dioceſi moraretur. q̄ꝛ
in tholoſana inquit dioceſi multos qui me
honorāt iuenio: apᷣ carcaſonā ꝟo oēs ecō/
trario me ipugnāt. iterrogat⁹ a q̄dā i quo li/
bro. pl⁹ ſtuduiſſet: rn̄dit i li°. caritatis. Qua/
dā vice dū vir dei dn̄icus apᷣ bononiā ꝯſti/
tutus i eccleſia ꝑnoctaret diabolꝫ i ſpē fra
tris eidē apparuit: quē ſanct⁹ dominic⁹ fra/
trē exiſtimās ei innuebat: vt cū ceteris ad q̄/
eſcendū ꝑgeret: ille vero quaſi deridendo
eiſdē ſibi nutibus reſpōdebat: tūc ſāctus do
minic⁹ q̄s nā eēt qui ſic eius mādatū cōtem
neret ſcire volēs cādelā ad lāpadē accēdit
dit ⁊ i faciem ipſum reſpiciens ꝙ diabolus
eēt cōfeſtī cognouit. Quē cū vehemēti⁹ in/
crepaſſet: mox eidē diabolus de fractione
ſilētij iſultare cepit. ſanct⁹ āt dn̄icus: vtpote
fratrūꝫ mag̃ro ſibi loq̄ licere aſſerēs coegit
ipſū vt ſibi diceret de quo facto i choro ten
taret. Qui rn̄dit. Facio eos tarde venire et
cito exire. deinde duxit eū ad dormitoriū ᷣ
quo ibidē fratres tētaret igrēs: q ait. Facio
eos nimis dormire: tarde ſurgere: ſicq̄ʒ a di
uino officio remanere: ⁊ iterdū imūdas co/
gitationes hēre. Deinde ad refectoriū ipſū
duxit: ⁊ de quo ibidē fratres tentaret req̄ſi/
uit. tūc demō ꝑ mēſas ſaliēs plus ⁊ min⁹ ſe/
pi⁹ repetēdo dicebat: quē cū ſcīs dn̄ic⁹ q̄d h̄
vellet interrogaret ait. Quoſdā vt plus co

medāt tēto: ⁊ ſic ex nimia ſūptiōe delinquūt
quoſdā vt min⁹ ſumant: vt ſic i dei ſeruitio
⁊ obſeruatione ſui ordinis debiles fiant: in/
de duxit eū ad locutoriū de quo ibidē fr̄es
tētaret iquirēs: tūc ille crebro liguāꝫ reuꝯ
uēs mirabilis cōfuſionis ſonitū ꝓmebat: q̄ᷣ
cū ſanct⁹ dn̄ic⁹ q̄d ſibi h̄ vellet iterrogarꝫ ait
Hic locus tot⁹ me⁹ ē: cū. n. fr̄es ad loquēdū
cōueniūt eos tētare ſtudeo: vt cōfuſe loquā
tur: ⁊ ſe ꝟbis inutilib⁹ miſceāt: vnus aliū nō
expectet: poſtremo duxit ipſum ad capitu/
lum: ſed cum ante hoſtium capituli demon
fuiſſet: demon nullatenus itrare voluit: ſed
ait. Huc nunq̄ʒ ingrediar: quia locus male/
dictionis ⁊ infernus mihi eſt: totum illud
amitto quod in alijs locis lucror. nam cum
aliquem fratrem ꝑ aliquā negligētiāꝫ delin
q̄re fecero: mox i h̄ loco maledictiōis de ipſa
negligētia ſe purgat: ⁊ corā oib⁹ ſe reū ꝓcla
mat. Nā hic monēt̄: h̄ ꝯfitēt̄: h̄ accuſant̄: h̄
verberant̄: hic abſoluunt̄: ⁊ ſic totum ami/
ſiſſe me doleo: q̄ᷣ alibi me lucratum gaude
baꝫ: ⁊ his dictis euanuit. Tandē appropin/
quāte ꝑegrinatiōis ſue termino conſtitutus
apud bono. grauiter cepit corporis iſirmitate
lāguere: ſui aūt corporis diſſolutio ſibi i vi/
ſione mōſtrata ē. Uidit. n. iuuenē pulcherri/
mū his ꝟbis ſe vocātē ⁊ dicētē. Ueni dile/
cte mi. veni ad gaudia. Cōuocatis igr̄ ex fra
trib⁹ bono. cōuēt⁹. iz. ne eos exheredes ⁊ or
phanos derelinqueret: teſtm̄ cōdidit dicēs.
Hec ſunt q̄ vobis tāq̄ʒ filijs hereditario iure
poſſidenda reliquo: charitatē habete humi/
litatē ſuate: pauptatē voluntariā poſſide/
te: illᷣ ꝟo q̄ potuit diſtrictiōe ꝓhibuit: ne q̄s
vnq̄ʒ i ſuo ordie poſſet inducere tp̄ales: ma
ledictionē dei oīpotētis ⁊ ſuā terribilit̄ imp̄/
cās ei q ꝑdicatoꝝ ordinē t̄renaꝝ diuitiarūꝫ
puluere p̄ſumeret maculare: fr̄ibus ꝟo de
e⁹ d̄ſtitutiōe icōſolabilit̄ dolētib⁹ dulcit̄ eos
ꝯſolās ait. Ne vos mīa filij corporalis diſceſ
ſio turbet nullaten⁹ dubitātes vtiliorē me
vos mortuū habituros q̄ʒ viuū. ꝓide ad extre/
mā horā veniēs āno dn̄i. izzi. dormiuit i do
mino: cui⁹ q̄dē tranſit⁹ eadē die eadē q̄ʒ hora
fr̄i gualle tūc ꝑori fratꝝ ꝑdicatoꝝ de brixia:
⁊ poſtmodū eiuſdē ciuitatis ep̄o h̄ mō mon/
ſtrat̄: Nā cū i cāpanili fratrū ꝑdicatoꝝ ᷣ bri

xia capite ad murū inclinato leui ſōno dor/
mitaſſet vidit celū aperiri: ⁊ duas ſcalas cā/
didas ad t̄rā ſūmitti: q̄ꝝ ſūmitates xp̄s cum
m̄re tenebat: ⁊ āgeli ꝑ eas iubilātes aſcēde/
bāt ⁊ deſcēdebāt: i medio aūt ſcalaꝝ in imo
ſedes poſita erat: ⁊ ſup ſedeꝫ velato capite
ſupſedēs. ihs aūt ⁊ m̄r ei⁹ ſurſū ſcalas trahe/
bant donec ſedēte i celo eleuato capite ap/
tura celi clauſa ē. veniēs igit̄ ꝑdict⁹ fr̄ bon̄.
cōtinuo eadē hora p̄rem migraſſe cognouit
Fr̄ q̄dā noie Raopot⁹ apud tibur die eadē
⁊ hora q̄ p̄r migrauit a corpe miſſā celebra/
turus acceſſerat: cū aūt vidiſſꝫ euꝫ bononie
egrotaſſe ⁊ ad locū canonis veniens in quo
de viuis mētio fieri cōſueuit vellet ꝓ ei⁹ ſalu
te orare ſubito fact⁹ ē i exceſſu mētis: vidit
q̄ʒ virū dei dn̄icū corona q̄dā aurea laurea/
tū totūq̄ʒ mirabili fulgore ⁊ ſplēdore fulgen
tē duob⁹ q̄buſdā viris reuerēdis comitatūꝫ
hic ide extra bon̄. via regia ꝓcedētē: diē igit̄
notās ⁊ horā iuenit tūc ſuū ꝑ̄i dn̄icū migraſ
ſe a corpe. Cū igr̄ ſubt̄ra corp⁹ ei⁹ multo tem
pore iacuiſſet ⁊ crebreſcētib⁹ idefinent̄ mira
culis nō poſſꝫ vlteri⁹ ei⁹ ſcitas occultari: fi/
deliū dignū deuotiōe duxit corp⁹ ei⁹ ad alti/
orē locū trāſferre. Cūq̄ʒ monumētū fractū
fuiſſꝫ vix ferreis īſtrumētis cemēto ſublato
q̄ʒ lapide patefactū tanta ex ipſo ſuauiſſimi
odoris erupit fragrātia ꝙ nec alicui⁹ rei na/
turalis odori ſimilis videbat̄: nec ſolis oſſib⁹
aut pulueri ſacri corporis vel capſe inerat:
veꝝ etiā t̄re circūq̄ʒ cōgeſſe ita vt ad lōgi/
quas poſtmodū regiōes delata odorē ipſūꝫ
longo tp̄e retineret: fratꝝ ꝟo manib⁹ maxie
aliq̄d ᷣ religis ſacroſcis tāgētibus ſic ihēſit
vt q̄ʒtūlcūq̄ʒ lote vel etiā ꝯfricate fragrātie
dn̄ici teſtimoniū p̄ſtarēt. ¶ In ꝓuicia vnga
rie q̄dā nobil̄ cū vxore ſua ⁊ filio ſuo puulo
quē ſolū hēbat ad religas hti dn̄ici viſitādas
acceſſit: at fili⁹ ei⁹ iſirmat⁹ ibidē ad extremū
vite moriēdo ꝑuenit: p̄r āt corp⁹ filij corā al/
tare bti dn̄ici collocās lamētari cepit ⁊ dice/
re. Btē dominice letus veni ad te: en triſtis
recedo. cum filio veni: en orbatus recedo:
redde mihi queſo filium meum: redde mihi
letitiā cordis mei: ⁊ ecce circa noctis mediū
puer reuiuiſcit ⁊ ꝑ ecclīā āhulabat. ¶ Iuue

nis q̄dā cuiuſdā nobilis mācipiū dū i quodā
fluuio piſcatiōi īſiſteret i aquā lapſus ſuffo/
cat⁹ diſparuit: magno aūt ſpacio tp̄is iterie/
cto corp⁹ ei⁹ de ꝓfūdo fluuij mortuū ē edu/
ctū: dn̄a aūt ꝓ reſurrectiōe ipſi⁹ bti dn̄icūꝫ
iuocauit ꝓmittēs ſe ad ſuas religas pedib⁹
acceſſurā ⁊ reſuſcitatū mācipiū libertati da
turā: ſtatiq̄ʒ q fuerat mortu⁹ i mediū vidēti/
b⁹ oib⁹ vite reddit⁹ ꝓſiluit: votūq̄ʒ ſuū ꝑdi/
cta dn̄a vt ꝓmiſerat adimpleuit. ¶ In eadē
ꝓuicia vngarie dū q̄dā vir filiū ſuū defun/
ctū amare lugeret: ⁊ b. dn̄icū ꝓ ei⁹ reſurre/
ctiōe iuocaret i ecclīa pulloꝝ cātu q mortu/
us fuerat reuixit ⁊ p̄ri dixit: q̄d ē p̄r ꝙ ſic ha/
beo faciē madefactā? Et ille. lachryme p̄ris
tui ſūt fili q̄ꝛ tu mortuus fueras ⁊ ego ſolus
remāſerā ſine oi gaudio deſtitutus. Cui ille.
Multū fleuiſti p̄r: ſꝫ b. dn̄icus deſolationi
tue cōpatiēs vt tibi viuus redirē ſuis meritiſ
īpetrauit. ¶ Lāguid⁹ q̄dā ꝑ decē ⁊ octo an/
nos cecus religas. b. dn̄ici viſitare d̄ſiderās
tāq̄ʒ tētās ire ᷣ lecto ſurrexit tātāq̄ʒ ſubito
ſibi ſēſit iſūdi ꝟtutē: ꝙ paſſu cōcito gradi ce/
pit: tāto magis i cōualeſcētia ⁊ illuminatiōe
oculoꝝ ꝓficiēs q̄ʒto in itinere ꝓcedebat do/
nec tādē ad locū deputatū ꝑueniēs ꝑfectū
recepit vtriuſq̄ʒ bn̄ficiū ſanitatis. ¶ In eadē
ꝓuicia vngarie matrona q̄dā ad honorē. b.
dn̄ici miſſā diſponēs facere celebrari ſacer/
dotē hora debita nō iuenit: quapropter can
delas tres ad h̄ paratas manutergio mun/
do iuoluit: ⁊ in quodā vaſe repoſuit: aliq̄ʒtu/
lum autem diuertens ⁊ poſtea rediens can/
delas flāmis patētib⁹ ardere vidit: currētes
oēs ad tā grāde ſpectaculū tādiu ibidē tre/
mētes ⁊ orātes ſteteꝛt: donec ſine leſiōe ma
nutergij arſerūt. ¶ Apᷣ bon̄. ſcholaris q̄dā
noie nicola⁹ graui renum ac genuū dolore
adeo ē vexat⁹ ꝙ ᷣ lecto ſurgere nō valebat
cui⁹ femur leuum emarcuit i tantum: ꝙ oīs
ab eo ſpes curationis abſceſſit. deo igitur ⁊
beato dominico ſe deuouens cum ſe filo de
quo fienda erat candela totum menſus eēt
in lōgum cepit collū: ⁊ pectus cigere q cum
tādē genu filo ābiente cinxiſſet inuocato ad
quanlibet mēſurationē noie ihu xp̄i ⁊ beati
dn̄ici: cōtinuo ſe alleuiatum ſentiens excla/

Primis:noctē deo:de ſuis oculis q̄ſi quēdā
fōtē effecerat lachrymarꝫ.¶ Frequēter qñ
corpus dñi eleuabaꝫ ī miſſa ī tm̄ mētis ra/
piebaꝫ exceſſum:ac ſi ibidē xp̄ꝫ icarnatum
pñtem videret:ꝓpter ꝙ miſſā cum ceteris
multo tp̄e nō̄ audiuit. Erat.n.illi in eccleſia
pnoctādi ꝯſuetudo celeberrima:vt vix aut
raro certū ad qeſcēdū lectū videreꝫ hēre:
ꝛ cū laſſitudinē ſuccedētē ſōni iterpellaret
neceſſitas:ſiue añ altare:aut ſup lapidē ca/
pite reclinato paululū qeſcebat. Tres ſin/
gulis noctibꝰ recipiebat manu ꝓpria de q̄/
dā cathena ferrea diſciplinas. vnā vꝫ ꝓ ſe:
alterā ꝓ peccatoribꝰ q cōuerſanꝫ ī mundo.
Tertiā vō ꝓ his q ī purgatorio cruciantur
Electus aliqñ ī cameraē.epō oīo renuit ꝯte
ſtās ſe ꝑus terrā deſerere q̄ꝫ electōi alicui
facte de ſe aliq̄tenꝰ cōſentire. iterrogatus
aliqñ cur ñ libētius toloſe toloſaneq̄ꝫ dioce
ſi q̄ꝫ carcaſone eiuſq̄ꝫ dioceſi moraretur.qꝛ
in tholoſana inquit dioceſi multos qui me
honorāt iuenio:apd̄ carcaſonā vō oēs ecō/
trario me ipugnāt.iterrogatꝰ a q̄dā ī quo li/
bro.plꝰ ſtuduiſſet:rñdit ī liº. caritatis. Qua/
dā vice dū vir dei dñicus apd̄ bononiā ꝯſti/
tutus ī eccleſia pnoctaret diabolꝫ ī ſpē fra
tris eidē apparuit:quē ſanctꝰ dominicꝰ fra/
trē exiſtimās ei īnuebat:vt cū ceteris ad q/
eſcendū pgeret:ille vero quaſi deridendo
eiſdē ſibi nutibus reſpōdebat:tūc ſāctus do
minicꝰ qs nā eēt qui ſic eius mādatū cōtem
neret ſcire volēs cādelā ad lāpadē accēdit
dit ꝛ ī faciem ipſum reſpiciens ꝙ diabolus
eēt cōfeſti cognouit. Quē cū vehemētiꝰ in/
crepaſſet:mox eidē diabolus de fractione
ſilētij iſultare cepit.ſanctꝰ āt dñicus:vtpote
fratrꝫ magr̄o ſibi loq licere aſſerēs coegit
ipſū vt ſibi diceret de quo facto ī choro ten
taret. Qui rñdit. Facio eos tarde venire et
cito exire. deinde duxit eū ad dormitoriū d̄
quo ibidē fratres tētaret igrēs:q ait. Facio
eos nimis dormire:tarde ſurgere:ſicq̄ꝫ a di
uino officio remanere:ꝛ iterdū imūdas co/
gitationes hēre. Deinde ad refectoriū ipſū
duxit:ꝛ de quo ibidē fratres tentaret regſi/
uit.tūc demō p mēſas ſaliēs plus ꝛ minꝰ ſe/
piꝰ repetēdo dicebat:quē cūſcūs dñicꝰ qd h̄
vellet interrogaret ait. Quoſdā vt plus co
medāt tēto:ꝛ ſic ex nimia ſūptiōe delīquūt
quoſdā vt minꝰ ſumant:vt ſic ī dei ſeruitio
ꝛ obſeruatione ſui ordinis debiles fiant:in/
de duxit eū ad locutoriū de quo ibidē ffes
tētaret iquirēs:tūc ille crebro liguaꝫ re: ꝯl
uēs mirabilis cōfuſionis ſonitū ꝓmebat:qd̄
cū ſanctꝰ dñicꝰ qd ſibi h̄ vellet iterrogarꝫ ait
Hic locus totꝰ meꝰ ē:cū.n. ffes ad loquēdū
cōueniūt eos tētare ſtudeo:vt cōfuſe loquā
tur:ꝛ ſe vbis inutilibꝰ miſceāt:vnus aliū nō
expectet:poſtremo duxit ipſum ad capitu/
lum:ſed cum ante hoſtium capituli demon
fuiſſet:demon nullatenus itrare voluit:ſed
ait. Huc nunq̄ꝫ ingrediar:quia locus male/
dictionis ꝛ infernus mihi eſt: totum illud
amitto quod in alijs locis lucror.nam cum
aliquem fratrem p aliquā negligētiaꝫ delin
q̄re fecero:mox ī h̄ loco maledictiōis de ipſa
negligētia ſe purgat:ꝛ corā oibꝰ ſe reū ꝓcla
mat. Nā hic moneꝫ:h̄ ꝯfiteꝫ:h̄ accuſanꝫ:h̄
verberanꝫ:hic abſoluunꝫ: ꝛ ſic totum ami/
ſiſſe me doleo:qd̄ alibi me lucratum gaude
baꝫ:ꝛ his dictis euanuit. Tandē appropin/
quāte pegrinatiōis ſue termino cōſtitutus
apud bono.gr̄aui cepit corporis ifirmitate
lāguere:ſui aūt corporis diſſolutio ſibi ī vi/
ſione mōſtrata ē. Uidit.n.iuuenē pulcherri/
mū his vbis ſe vocātē ꝛ dicētē. Ueni dile/
cte mi. veni ad gaudia. Cōuocatis igr̄ ex fra
tribꝰ bono.cōuētꝰ.iz.ne eos exheredes ꝛ or
phanos derelinqueret:teſtm̄ cōdidit dicēs.
Hec ſunt q̄ vobis tāq̄ꝫ filijs hereditario iure
poſſidenda relinquo:charitatē habete humi/
litatē ſuate: pauptatē voluntariā poſſide/
te:illd̄ vō q̄ potuit diſtrictiōe ꝓhibuit:ne qs
vnq̄ꝫ ī ſuo ordīe poſſet inducere tꝑales:ma
ledictionē dei oīpotētis ꝛ ſuā terribiliꝫ imp̄/
cās ei q ꝑdicatorꝫ ordinē ſtrenarꝫ diuitiarꝫ
puluere ꝑſumeret maculare: ffribus vō de
eꝰ d̄ſtitutiōe icōſolabiliꝫ dolētibꝰ dulciꝫ eos
ꝯſolās ait. Ne vos mīa filij corporalis diſceſ
ſio turbet nullatenꝰ dubitātes vtiliorē me
vos mortuū hituros q̄ꝫ viuū. ꝓide ad extre/
mā horā veniēs āno dñi.izzi. dormiuit ī do
mino:cuiꝰ qdē tranſitꝰ eadē die eadē q̄ꝫ hora
fri gualle tūc ꝑori fratꝝ ꝑdicatorꝫ de brixia:
ꝛ poſtmodū eiuſdē ciuitatis epō h̄ mō mon/
ſtraꝫ: Nā cū ī cāpanili fratrū ꝑdicatorꝫ d̄ bri

xia capite ad murū inclinato leui ſōno dor/
mitaſſet vidit celū aperiri:ꝛ duas ſcalas cā/
didas ad t̄rā ſūmitti:qꝝ ſūmitates xp̄s cum
mr̄e tenebat:ꝛ āgeli p eas iubilātes aſcēde/
bāt ꝛ deſcēdebāt:ī medio aūt ſcalaꝝ in imo
ſedes poſita erat:ꝛ ſup ſedeꝫ velato capite
ſupſedēs.iſ̄e aūt ꝛ mr̄ eiꝰ ſurſū ſcalas trahe/
bant donec ſedēte ī celo eleuato capite ap/
tura celi clauſa ē. veniēs igiꝫ ꝑdictꝰ fr̄ boñ.
cōtinuo eadē hora prēm migraſſe cognouit
Fr̄ qdā noīe Raoporꝰ apud tibur die eadē
ꝛ hora q̄ pr̄ migrauit a corpe miſſā celebra/
turus acceſſerat:cū aūt vidiſſꝫ euꝫ bononie
egrotaſſe ꝛ ad locū canonis veniens in quo
de viuis mētio fieri cōſueuit vellet ꝓ eiꝰ ſalu
te orare ſubito factꝰ ē ī exceſſu mētis: vidit
q̄ꝫ virū dei dñicū corona q̄dā aurea laurea/
tū totūq̄ꝫ mirabili fulgore ꝛ ſplēdore fulgen
tē duobꝰ qbuſdā viris reuerēdis comitatuꝫ
hicide extra boñ. via regia ꝓcedētē: diē igiꝫ
notās ꝛ horā iuenit tūc ſr̄uū d̄i dñicū migraſ
ſe a corpe. Cū igr̄ ſub t̄ra corpꝰ eiꝰ multo tem
pore iacuiſſet ꝛ crebreſcētibꝰ idefinenꝫ mira
culis nō poſſꝫ vlteriꝰ eiꝰ ſcitas occultari: fi/
deliū dignū deuotiōe duxit corpꝰ eiꝰ ad alti/
orē locū trāſferre. Cūq̄ꝫ monumētū fractū
fuiſſꝫ vix ferreis iſtrumētis cemēto ſublato
q̄ꝫ lapide patefactū tanta ex ipſo ſuauiſſimi
odoris erupit fragrātia ꝙ nec alicuiꝰ rei na/
turalis odori ſimiliſ videbaꝫ:nec ſolis oſſibꝰ
aut pulueri ſacri corporis vel capſe inerat:
verꝝ etiā t̄re circūq̄q̄ꝫ cōgeſſe ita vt ad lōgi/
quas poſtmodū regiōes delata odorē ipſuꝫ
longo tp̄e retineret:fratꝝ vō manibꝰ maxie
aliqd d̄ reliqis ſacroſcīs tāgētibus ſic ihe ſit
vt q̄ſtūcūq̄ꝫ lote vel etiā ꝯfricate fragrātie
dñici teſtimoniū pſtarēt.¶ In ꝓuicia vnga
rie qdā nobiꝫ cū vxore ſua ꝛ filio ſuo puulo
quē ſolū hēbat ad reliqas bti dñici viſitādas
acceſſit:at filiꝰ eiꝰ ifirmatꝰ ibidē ad extremū
vite moriēdo ꝑuenit:pr̄ āt corpꝰ filij corā al/
tare bti dñici collocās lamētari cepit ꝛ dice/
re. Btē dominice letus veni ad te:en triſtis
recedo. cum filio veni: en orbatus recedo:
redde mihi queſo filium meum: redde mihi
letitiā cordis mei:ꝛ ecce circa noctis mediū
puer reuiuiſcit ꝛ p ecclīā ābulabat.¶ Iuue
nis qdā cuiuſdā nobilis mācipiū dū ī quodā
fluuio piſcatiōi īſiſteret ī aquā lapſus ſuffo/
catꝰ diſparuit:magno aūt ſpacio tp̄is iterie/
cto corpꝰ eiꝰ de ꝓfūdo fluuij mortuū ē edu/
ctū:dña aūt ꝓ reſurrectiōe ipſiꝰ btī dñicuꝫ
inocauit ꝓmittēs ſe ad ſuas reliqas pedibꝰ
acceſſurā ꝛ reſuſcitatū mācipiū libertati da
turā:ſtatiq̄ꝫ q fuerat mortuꝰ ī mediū vidēti/
bꝰ oibꝰ vite redditꝰ ꝓſiluit: votūq̄ꝫ ſuū ꝑdi/
cta dña vt ꝓmiſerat adimpleuit.¶ In eadē
ꝓuicia vngarie dū qdā vir filiū ſuū defun/
ctū amare lugeret:ꝛ.b.dñicū ꝓ eiꝰ reſurre/
ctiōe iuocaret ī ecclīa pulloꝝ cātu q mortu/
us fuerat reuixit ꝛ pr̄i dixit:qd ē pr̄ ꝙ ſic ha/
beo faciē madefactā: Et ille. lachryme pr̄is
tui ſūt fili qꝛ tu mortuus fueras ꝛ ego ſolus
remāſerā ſine oī gaudio deſtitutus. Cui ille.
Multū fleuiſti pr̄: ſꝫ.b.dñicus deſolationi
tue cōpatiēs vt tibi viuus redirē ſuis meritiſ
īpetrauit.¶ Lāguidꝰ qdā p decē ꝛ octo an/
nos cecus religas.b.dñici viſitare d̄ſiderās
tāq̄ꝫ tētās ire d̄ lecto ſurrexit tātūq̄ꝫ ſubito
ſibi ſēſit īfūdi vtutē:ꝙ paſſu cōcito gradi ce/
pit:tāto magis ī cōualeſcētia ꝛ illuminatiōe
oculoꝝ ꝓficiēs q̄ꝫto in itinere ꝓcedebat do/
nec tādē ad locū deputatū ꝑueniēs ꝑfectū
recepit vtriuſq̄ꝫ bñficiū ſanitatis.¶ In eadē
ꝓuicia vngarie matrona q̄dā ad honorē. b.
dñici miſſā diſponēs facere celebrari ſacer/
dotē hora debita nō iuenit:quapropter can
delas tres ad h̄ paratas manutergio mun/
do iuoluit:ꝛ in quodā vaſe repoſuit:aliq̄ꝫtu/
lum autem diuertens ꝛ poſtea rediens can/
delas flāmis patētibꝰ ardere vidit:currētes
oēs ad tā grāde ſpectaculū tādiu ibidē tre/
mētes ꝛ orātes ſteteꝝt:donec ſine leſiōe ma
nutergij arſerūt.¶ Apd̄ boñ. ſcholaris qdā
noīe nicolaꝰ graui renum ac genuū dolore
adeo ē vexatꝰ ꝙ d̄ lecto ſurgere nō valebat
cuiꝰ femur leuum emarcuit ī tantum:ꝙ oīs
ab eo ſpes curationis abſceſſit. deo igitur ꝛ
beato dominico ſe deuouens cum ſe filo de
quo fienda erat candela totum menſus eēt
in lōgum cepit collū: ꝛ pectus cigere q cum
tādē genu filo ābiente cinxiſſet inuocato ad
quanlibet mēſurationē noīe iħu xp̄i ꝛ beati
dñici:cōtinuo ſe alleuiatum ſentiens excla/

maūit. Ego ſū liberatꝰ: ⁊ exurgens ac pre
gaudio lachrymās ſine aliquo fulcimēto ve
nit ad eccleſiā ī q̄ corpus.b. dn̄ici qeſcebat.
¶ In eadē q̄ꝫ ciuitate fere innumerabilia
miracula deus per ſeruū ſuū.b. dn̄icū opa/
tus ē. In ſicilia apud auguſtā cū puella q̄dā
q̄ vitio lapidis laborabat incidi deberet: mr̄
eiꝰ ꝓ iſtāti ꝑiculo filiā ſuā dō ⁊.b. Dn̄ico cō/
mēdauit. Sequēti āt nocte dormiēti puelle
.b. dn̄icꝰ aſtitit: ⁊ i manu eiꝰ q̄ torquebat̄ la/
pidē poſuit: ⁊ abſceſſit: quē puella euigilāſ ⁊
ſe liberatā iueniēs mr̄i dedit: ⁊ viſionē ꝑ or/
dinē explicauit. ¶ Mlier apud palētiā q̄dā
paup filiū habebat: q̄ īfirmitate q̄dā ſcrofa/
larū q̄s pueri i collo habere cōſueuerūt plu
rimū affligebat̄: cūq̄ꝫ ſup hoc nullū poſſꝫ re
mediū adhiberi vl̄ iueniri: vouit deo ⁊ btō
dn̄ico ꝙ ſi liberaret̄ ipſū i ope ecclīe .b. Do/
minici q̄ tūc cōſtruebat̄: gratis faceret labo
rare: ſequenti āt nocte ī hitu frīs ſibi appa/
ruit eiq̄ꝫ dixit. Mulier cogſcis has res nomi
nans ei quattuor genera reꝝ.ſ. es viride: pi
larū: iāpaciū: ⁊ ſucū porri: q̄ cū diceret cog/
ſco. ille ait. Uade ⁊ accipe ⁊ cōficias cū ſuc
co porri: ⁊ pone ea ſup bōbicē: ⁊ ipone filio
tuo: ⁊ ſanabit̄. Euigilās āt hoc fecit: ⁊ filius
eiꝰ liberatꝰ votū mrīs ipleuit. ¶ Quidaꝫ de
partibꝰ pedemōtis mōſtruoſe inflatꝰ beato
dn̄ico ſe vouit. Cui dormiēti .b. dn̄icꝰ appa/
ruit vētrēq̄ꝫ eiꝰ ſine dolore ſcindēs īmūdici
as oēs extraxit: ⁊ iterū manu ſua ſacra vn/
ctiōe ꝯſolidās ipſū ꝑfecte ſanauit. ¶ In au/
guſta ciuitate cū i feſto trāſlationis.b. dn̄ici
matrone quedā q̄ i ecclīa fratrū miſſarū ſo
lēnijs iterfuere domū redirēt: ⁊ quādā mu/
lierē ꝑ forꝭ domꝰ ſue filātē viderēt ipſam
charitatiue redarguere ceperūt: cur ī feſto
tāti prīs a ſuili ope nō ceſſaret: illa vero īdi/
gnata rn̄dit. Uos q̄ eſtis bizoche frūm feſta
colite ſcī viri: ſtatiq̄ꝫ eiꝰ oculis ī tumoreꝫ cum
ſpū cōuerſis ex ipſis ceperūt vmes ꝓtinꝰ
ſcaturire ita ꝙ eiꝰ quedam vicina.18. vmes
eduxit ex eius oculis in iſtāti: compūctaq̄ꝫ
ad eccleſiā fratrū venit: ibiq̄ꝫ peccata ſua cō
fitēs: ⁊ votū emittēs ꝙ decetero.ſ. dī dn̄ico
nūq̄ꝫ detraherꝫ: ſꝫ eiꝰ feſtū deuote agerꝫ ꝓ/
tinꝰ reſtituta ē ꝑſtine ſāitati. ¶ Sāctimonia
lis q̄dā noīe tripolī i monaſterio qđ dr̄ mag/
de. validiſſimis īfirmitatibꝰ elaborās ac ī ti/
bia grauit̄ ꝑcuſſa.5. mēſibꝰ cruciatu mirabi/
li vrgebat̄: ita vt ſingulꝭ horis eiꝰ exitꝰ time/
ret̄: q̄ intra ſe recolligens ſemetipſā ſic ora/
uit. Mi dn̄e ñ ſū ego digna orare te nec ex/
audiri a te: ſed rogo dn̄ꝫ meū .b. dn̄icū vt ſit
mediator iter te ⁊ me: ⁊ mihi īpetret bn̄ficiū
ſanitatis: cū ḡ diu cū lachrymis exoraret in
extaſi facta vidit .b. dn̄icū cū duobꝰ frībꝰ ap
ta cortina q̄ añ lectū eiꝰ pēdebat itrātē ſicq̄ꝫ
dicētē. Quare tātū ſanari deſideras? Et il/
la dn̄e vt deo meo deuotiꝰ ſeruire poſſꝫ. tūc
ille de ſub capa vnguētū mire fragrātie ꝓ/
ferēs tibiā eiꝰ punxit: ⁊ ſtatiꝫ ſanata fuit: hec
āt vnctio valde ꝑcioſa dulcis ⁊ difficilis: cu
ius vbi cū mulier q̄reret rōnē dixit. Hec vn
ctio dilectiōis ē ſignū q̄ tā ꝑcioſa ē: qꝛ nullo
ꝑcio emi pōt: ⁊ qꝛ ī donis dei nulliū ē melius
dulce: qꝛ nihil dulciꝰ charitate: difficil' qꝛ ci/
to ꝑdit̄ niſi caute cuſtodiat̄: ipa āt nocte ap/
paruit ſorori ſue i dormitorio qeſcēti dicens
Ego ſanaui ſororē tuā: q̄ currēs ipſā ſanatā
iuenit: q̄ cū ſeēt ſē ſibili vnctiōe iunctā ſētirꝫ
ipaꝫ cū bōbice cū reuerētia multa extraxit:
q̄ cū abbatiſſe ſorori oīa retuliſſꝫ ⁊ vnctiōeꝫ
i bōbice ꝑſētaſſet: tāta ⁊ tā noua fragrantia
ſūt ꝑcuſſe: vt nulla poſſēt ei aromata cōpa/
rari: ipſā autē vnctionē cū multa reuerētia
ſeruauerūt. ¶ Quā gratꝰ āt deo exiſtat lo/
cus in quo ſacrū ſāctū corpꝰ beati patris do
minici regeſcit: licet ex miraculis multis cla
ruꝫ ſit: vnū tn̄ poſuiſſe ſufficiat. Refert ma
giſter alexander epiſcopus vidonieſis i po/
ſtillis ſuis ſup illud. Miſericordia ⁊ veritas
obuiauerunt ſibi ⁊c̄. ꝙ quidā ſcholaris de/
gens bononie vanitatibꝰ ſeculi deditꝰ viſio/
nē talem conſpexit: videbatur ſiquidem ſi/
bi ꝙ in quodam magno cāpo conſiſteret: ⁊
ibidē tēpeſtas ingens deſcenderet ſup ipſū
qui dū fugeret a facie tempeſtatis ad quā/
dam domū ꝑuenit: quam cū clauſā iueniſſꝫ
⁊ pulſās ad hoſtiū ſibi apiri poſtulaſſet ho/
ſpita q̄ deintus erat reſpondit. Ego ſū iuſti
tia que hic habito: ⁊ hec domus mea eſt: et
quia iuſtus non es in ea habitare non va/
les: ad cuius verba ille plurimum merens

abſceſſit: ⁊ aliā domū vltra illā cōſpiciēs ad
eam venit ⁊ pulſans ad hoſtiū ſe ibidē reci/
pi poſtulauit. Sed q̄ deintꝰ erat reſpōdit ho
ſpita. ego ſum vitas q̄ h̄ habito ⁊ hec eſt do/
mꝰ mea: te āt hoſpitio non recipio: qꝛ vitas
eum nō liberat: q eam nō amat: ideq̄ꝫ abſce/
dens tertiā domū vltra illā cōſpexit: ad quā
veniēs ſe ſimiliter ꝯ impetū tēpeſtatis reci/
pi flagitabat: cui q̄ deitꝰ erat reſpōdit. Ego
ſum pax q̄ h̄ habito. nō ē aūt pax impijs: ſed
tantū hoībus bone voluntatis: veꝝ qa ego
cogito cogitatiōes pacis: ⁊ non afflictionis
vtile cōſiliū tibi do. vltra me ſoror mea habi
tat: q̄ miſeris ſēper auxiliū ꝑſtat: ad hāc ac/
cede ⁊ eius monita cōple. Cū ḡ acceſſiſſet q̄
deintꝰ erat petijt. Ego ſū ait miſericordia q̄
hic habito. Si ḡ ab iminēte tēpeſtate ſalua/
ri deſideras: vade ad domū in q̄ frēs ꝑdica
tores hitāt: ibiq̄ꝫ iuenies ſtabulū penitētie:
ꝑſepe cōtinētie: pabulū doctrine: aſinū ſim
plicitatis cū boue diſcretionis: mariā illumi
nantē: ⁊ ioſeph ꝓficiētē: ⁊ pueꝝ ieſuꝫ te ſal
uātē. Cū igit̄ ꝑdictꝰ ſcolaris euigilaſſet: ad
domū fratꝝ venit: ⁊ viſionē ꝑ ordineꝫ reci/
tās habitū ordinis petijt. ⁊ accepit. Innume
ris.n. miraculis dn̄s oīpotēs eū illuſtrē ī hac
vita declarauit: q̄ breuitatis cā h̄ nō ſunt in/
ſerta. Poſt ipſiꝰ vo mort ē tātis eū dn̄s mi/
raculis corruſcare fecit: ꝙ vix dici aut credi
poſſit. Naꝫ cecis viſuꝫ: ſurdis auditū: clau/
dis greſſuꝫ: mutis loquelā: leproſis ſalutem
mortuos ēt ad vitā eius ſuffragantibus me
ritis reuocauit: de qbꝰ oībꝰ omittēdo breui/
tatis cā h̄ finē facio. ¶ De ſcō Ciriaco mart.

Iriacus a marcello papa diaconꝰ ordinatur.
comprehenſus ⁊ ad maximianum
adductꝰ iuſſus ē cū ſocijs ſuis: vt terrā fode
ret ⁊ ad locū q cōſtruebat̄ ſuis ēt humeris d/
portaret: vbi erat ſēctꝰ ſaturninꝰ ſenex quē
ciriacꝰ ⁊ ſiſiniꝰ ad portādū iuuabāt. Quē tā
dē in carcere recluſerat: ꝑfectꝰ iuſſit ciriacū
ꝑſētari. E cum apronianꝰ educeret: ſubito/
vox cū luce de celo veniēs dixit. Uenite bn̄
dicti prīs mei ⁊c̄. Et apronianꝰ credidit ⁊ ba
ptizare ſe fecit: ⁊ ad ꝑfectū cōfitēs xp̄ꝫ ve/
nit. Cui ꝑfectus. Nūqd chriſtianꝰ factꝰ es?
q rn̄dit. Ueh mihi: qa ꝑdidi dies meos. rn̄dit
ꝑfectꝰ. Uere nūc ꝑdes dies tuos. Et iuſſit
eū decolari. Saturninꝰ aūt ⁊ ſiſiniꝰ cū ſacrifi
care nollent diuerſis ſupplicijs affecti tādē
decollati ſunt: filia aūt dioclitiani noīe arthe
mia: cū a demonio vexaret̄ clamabat in ea
demō dicēs. Nō exeā niſi ciriacꝰ diaconus
veniat: vn̄ ad eā adductꝰ ciriacus cū demo
ni iperaret reſpōdit. Si vis vt exeā da mihi
vas aliquod i quod itrem. reſpōdit ciriacus.
Ecce corpus meū ſi potes igredere. Cui de
mon. In vas tuū itrare nō poſſū: quia vndi/
q̄ꝫ ē ſignatū ⁊ clauſū. ſed ſi eijcis me ſcito ꝙ
in babyloniā faciā te venire: ⁊ cuꝫ coactus
exiſſet arthemia clamauit dicens . ꝙ deum
quē ꝑdicat ciriacꝰ viderat: cū ḡ illā baptizaſ
ſet ciriacus: ⁊ ex gratia dioclitiani ⁊ ſerene
vxoris eiꝰ in domo quā ei dederat ſecurus
viueret: venit nunciꝰ a rege ꝑſaꝝ ad diocli/
cianū rogans vt ad ſe ciriacꝰ mitteret̄: quia
filia ſua a demonio vexabat̄. Ad ꝑces ergo
dioclitiani cū largo ⁊ ſmaragdo naui impo/
ſitis neceſſarijs ī babyloniā letus iuit. Cūq̄ꝫ
ad puellā ꝑueniſſet: demon ꝑ os eius clama
uit dicēs. Fatigatꝰ es ciriace. Cui ciriacus
rn̄dit. Nō ſum fatigatꝰ ſꝫ vbiq̄ꝫ dei auxilio
gubernatꝰ. Ait demon. Tn̄ eo quo volui te
ꝑduxi. Tūc ciriacꝰ dixit. Demon iperat tibi
ieſus xp̄s vt exeas: ⁊ ſtatiꝫ exiēs demon di
xit. O nomē terribile qđ me coartat exire:
⁊ ſic ſanatā puellā cū prē ⁊ matre ⁊ multis
alijs baptizauit. Et cū multa munera ſibi of/
ferrēt recipere noluit: ſꝫ q̄dragita q̄nq̄ꝫ die/
bus ibidem in pane ⁊ aqua ieiunās: tādem
romam redijt. Poſt autem duos menſes
dioclicianus defunctus eſt. Cui maximianꝰ
ſuccedens iratꝰ de ſorore ſua arthemia ciri
acum comprehendit ⁊ nudum cathenis liga
tum curru ſuo trahi iuſſit. Deinde iuſſit car/
paſio vicario: vt ipſum cum ſocijs ſacrifica
re cōpelleret aut diuerſis ſupplicijs occide
ret. Et cū ſuper caput eius picem liquaſſet
⁊ in eculeo ſuſpendiſſet: fecit ciriacum cum
oībꝰ ſocijs ſuis decollari. Carpaſius āt cum
domū ſancti ciriaci ipetraſſet: ⁊ ad deriſio/
nē xp̄ianoꝝ vbi ciriacꝰ baptizabat ſe balne
aret ⁊ epulas cum decem ⁊ nouem ſocijs

celebraret.ſubito omnes mortui ſunt:⁊ ex tunc clauſo balneo gentiles chriſtianos timere ⁊ venerari ceperunt. ¶ De nomine.

Laurentiꝰ dicitur quaſi laureã tenens q̃ ẽ corona de lauro facta: q2 olim de huiuſmodi ramis victores coronabant̃. Hec aũt arbor ẽ victorie oſtẽſiua: cõtinua viriditate amena: odore grata:⁊ efficacia ꝟtuoſa. Beatꝰ igit̃ laurentiꝰ dicit̃ a lauro q2 victoriã obtinuit in ſui paſſione. vñ ⁊ cõfuſus deciꝰ dixit. Puto q2 iaꝫ victi ſumus. viriditatẽ hũit i cordis mũdicia ⁊ puritate: vñ dixit. Mea nox obſcurũ non habet ⁊c. odorẽ ꝑ memorie ꝑpetuitatẽ. vnde Diſpſit dedit pauperibꝰ. ⁊ ideo iuſticia eius manet i ſeculũ ſeculi. Beatꝰ maximꝰ. q̃modo nõ huius i eternũ manebit iuſticia quem i ſcõ cõpleuit ope ⁊ glorioſiſſimo martyrio cõſecrauit? Efficaciã ꝑ ꝟtuoſaꝫ operationem ꝑ quã lucillũ. hippolytũ ⁊ romanũ conuertit. Huiꝰ aũt arboris efficacia ẽ q2 calculum frãgit. ſurditati ſubuenit: fulmẽ nõ metuit. Sic laurẽtiꝰ frãgit cor durũ: ſpiritualẽ reddit auditũ: ꝓtegit a fulmine ſentẽtie reproborum. ¶ De ſancto laurentio martyre

Laurentius martyr ⁊ leuita genere hiſpanꝰ a. b. ſixto romam deductus ẽ Nã ſicut dicit magiſter ioãnes beleth. Cuꝫ idem. b. ſixtus i hiſpaniã ꝓfectus eẽt duos iuuenes ibidẽ repiens. ſ. laurẽtiũ ⁊ vincentium eius cognatũ morũ honeſtate cõpoſitos ⁊ in oĩ actiõe ꝑclaros: ipſos ſecũ romã adduxit: vicentiꝰ vero eiꝰ cognatꝰ i hiſpaniã rediit ⁊ ibi glorioſo martyrio vitã finiuit. Huic aũt opinioni ioãnis beleth repugnat tẽpus martyris vtriuſq3: q2 laurẽtius ſub decio: vincẽtiꝰ aũt iuuenili etate ſub dioclitiano ⁊ datiano paſſus eſt: ſꝫ iter deciũ ⁊ dioclitianũ fluxerũt ãni circiter. 40. ⁊ imperatores ſeptẽ medij fuerũt: vt tũc beatꝰ vicentiꝰ non potuerit iuuenis extitiſſe. beatꝰ aũt ſixtus ſãctũ laurẽtiũ archidiaconẽ ordinauit. Eo tẽpore philippꝰ ipator ⁊ filiꝰ ſuꝰ noie philippꝰ fidẽ xp̃i ſuſceperãt ⁊ chriſtiani effecti eccleſiã ſublimare plurimũ itẽdebãt. Iſte philippꝰ pͥmꝰ ipator fuit q fidẽ xp̃i recepit quẽ origenes vt dicit̃ ad fidẽ xp̃i cõuertit: ſꝫ alibi legatur: q; hrũs põtianꝰ ipꝫ cõuertit. Regnauit aũt milleſimo ãno ab vrbe ꝯdita: vt mileſimꝰ rome ãnꝰ xp̃o potiꝰ q̃ȝ idolis dicaret̃: q qdẽ ãnus milleſimus fuit a romanis cũ igẽti ludor ⁊ ſpectaculoruꝫ apparatu celebratus. Erat aũt philippo ipatori miles qdã noie decius i armis bellicis iduſtrius plurimũ ⁊ famoſus. Cũ aũt hiſdẽ tẽporibꝰ gallia rebellaſſet: ipator illuc deciũ miſit vt rebellãtẽ galliã romano iperio ſubiugaret. Miſſus decius ꝓſpera cuncta gerit ⁊ ad libitũ potitꝰ victoria romã redijt. Audiẽs ipator eius aduẽtũ eũ altiꝰ honorare voluit ⁊ eidẽ a roma vſꝫ ꝟonã obuius iuit. Sꝫ qm̃ malor mẽtes quo magis honorari ſe ſentiũt: eo ãplius i ſupbiã itumeſcunt: decius in ſuperbiã elatus imperiũ cepit ãbire ⁊ de morte ſui domini ptractare. Cũ igit̃ iperator i ſtrato ſuo ſub papilione queſceret decius latẽter papilionẽ itrouit: ⁊ dormiẽtẽ dñꝫ ſuũ iugulauit. Exercitũ aũt qui cũ iperatore venerat ad ſe prece ⁊ ꝑcio muneribꝰ ⁊ ꝓmiſſis traxit ⁊ ad vrbẽ regiam gradu cõcito ꝓperauit. Audiens hec philippꝰ iunior vehemẽter extimuit: ⁊ totuꝫ theſaur patris ⁊ ſuũ vt ait ſicardus i chronica ſua beato ſixto ⁊ ſancto laurẽtio cõmẽdauit: vt ſi ipꝫ a decio iterfici cõtigeret. theſaur ipꝫ eccleſijs ⁊ pauperibꝰ erogaret. nec te moueat q; theſauri quos laurẽtius diſpẽſauit: non dicunt̃ theſauri iperatoris: ſꝫ eccleſie: q2 potuit eẽ q; cũ ipſis theſauris philipi iperatoris aliquẽ ẽt theſaurum eccleſie diſpenſauit: vel ideo forte dicunt̃ theſauri eccleſie: q2 philippus eos reliquerat ecclie pauperibꝰ diſpẽſandos. Poſt hec philippꝰ aufugit: ⁊ ſe a facie decij occultauit. Senatus igitur obuiam decio perrexit ipſũq3 in iperio ꝯfirmauit. Ne vero ꝓditorie ſꝫ zelo idolatrie dñꝫ ſuũ occidiſſe videret̃: xp̃ianos cepit crudeliſſime perſequi ꝑcipiẽs illos ſine vlla miſericordia trucidari. In hac ꝑſecutione mlta millia martyr corruerũt iter quos ẽt philippꝰ iunior martyrio coronatꝰ ẽ. Pꝰ hec decius de theſauro domini ſui iqſitiõem faciẽs oblatꝰ ẽ ei beatꝰ ſixtus tã q̃ȝ q xp̃ꝫ coleret: ⁊ iperatoris theſauros hẽret. tunc decius imperator ipſũ i carcerẽ recipi iuſſit donec ꝑ iliata tormẽta ⁊ xp̃ꝫ negaret ⁊ theſauros ꝓderet. Beatus aũt Laurẽtiꝰ ipſũ ſeq̃ns poſt eũ clamabat. Quo ꝓgrederis ſine filio pr̃: quo ſacerdos ſãcte ſine miſtro ꝓperas? Tu ſine miſtro nũq3 ſacrificiũ offerre cõſueueras qd i me diſplicuit pr̃nitati tue: numqd degenerẽ me ꝓbaſti? experire vtrũ idoneuꝫ miſtr elegeris: cui cõmiſiſti dñici corporis ⁊ ſanguinis diſpẽſationem. Cui. b. ſixtꝰ dixit. Nõ ego te deſero fili neq3 derelinquo: ſꝫ maiora tibi debent̃ ꝑ fide xp̃i certamina. Nos quaſi ſenex leuioris curſũ pugne recipimꝰ: te aũt quaſi iuuenẽ manet glorioſior de tyrãno triũphꝰ: poſt triduũ me ſeq̃ris ſacerdotẽ leuita: deditq3 ei oẽs theſauros: ꝑcipiẽs vt eccleſijs ⁊ paupibꝰ erogaret. Beatꝰ igit̃ laurentiꝰ xp̃ianos die ac nocte diligẽter queſiuit ⁊ vnicuiq3 ꝓut opus fuerat miſtrauit venitq3 ad domũ cuiuſdã vidue q̃ multos xp̃ianos i domo ſua abſcõderat: quã longus dolor capitis detinebat. Scũs aũt Laurentius ꝑ ipoſitionẽ manꝰ eã a dolore capitis liberauit: ⁊ pauperũ pedes lauãs oibꝰ elemoſynã dedit. Eadẽ nocte i domũ cuiuſdam xp̃iani veniẽs quẽdã cecũ xp̃ianũ ibi reppit: ⁊ facto ſigno crucis illuminauit. Cũ aũt. b. ſixtus decio nollet cõſẽtire nec idolis imolare: ipꝫ ad decollãdũ duci ꝑcepit. Accurrẽs igit̃. b. Laurẽ. poſt ipꝫ exclamabat. Noli me derelinquere pr̃ ſcẽ q2 theſauros tuos iã expẽdi: q̃s tradidiſti mihi. Tũc milites audiẽtes theſauros eũ tenuerũt ⁊ partemio tribuno tradiderũt. Ipſe aũt eũ decio ꝑſẽtauit. Cui decius ceſar ait. Ubi ſũt theſauri eccleſie quos apud te cognouimꝰ eẽ abſcõditos? Qui cuꝫ ſibi nõ rñderet: tradidit eũ valeriano ꝑfecto vt aut theſauros ꝓdat ⁊ ſacrificet idol: aut diuerſis euꝫ interire faciat ſupplicijs ⁊ tormẽtis: valerianꝰ aũt cuidã ꝑfecto noie hippolyto i cuſtodiã tradidit: qui illũ cũ multis alijs i carcerẽ recluſit ⁊c. Erat aũt i cuſtodia quidã gẽtilis noie lucillus: q plorãdo lumẽ oculor amiſerat. Cui cũ. b. Laurẽtiꝰ lumẽ ſe reſtaurare ꝓmitteret ſi i xp̃ꝫ crederet: ⁊ baptiſma ſuſcipet: ille ſe iſtãtiꝰ baptizari poſtulauit. Accipiẽs ergo aquã. b. laurẽ. dixit ei. Oia i cõfeſſiõe lauant̃. Cũ ipſũ d articul fidei diligẽt̃ iterrogaſſꝫ: ⁊ ille ſe oia credere ꝯfeſſus fuiſſet aquã ſup eiꝰ caput effudit ⁊ ipm i xp̃i noie baptizauit: ſtatiq3 q cecꝰ fuerat lumẽ accepit. Quapꝑ multi ceci ad eũ veniebant: ⁊ ab eo illuminati redibãt: h̃ videns hyppolitꝰ dixit ei. Oñde mihi theſauros. Cui Laurẽtiꝰ. O hyppolite ſi i dñꝫ ieſũ xp̃ꝫ credideris ⁊ theſauros tibi oñdo: ⁊ vitaꝫ eternã ꝓmitto. Cui hippolitꝰ. Si dictis facta cõpẽſes faciã qd hortaris. Eadẽ hora hippolitꝰ credidit: ⁊ ſacrũ baptiſma ſuſcepit cũ ſua familia. Baptizatꝰ aũt ait. Uidi aĩas inocẽtiũ letas gaudere. Poſt h̃ mãdauit Ualerianꝰ ad Hippolitũ vt laurẽtiũ ꝑſẽtaret. Cui Laurẽtius ait. Ambulemus pariter ambo: q2 ⁊ mihi ⁊ tibi corona ꝑparat̃. Ad tribunal ergo ãbo venerunt ⁊ fit iterũ iqſitio de theſauro. Laurẽtiꝰ aũt triduo iducias petijt: q̃s valerianꝰ eidẽ ſub hippoliti poteſtate cõceſſit. In h̃ triduo lauren. paupes: cecos: ⁊ claudos collegit: ⁊ eos i palatio Fauſtiniano corã decio ꝑſẽtauit dicẽſ Ecce iſti ſũt theſauri eterni q nũq3 minuũt̃ ſꝫ creſcũt q i ſingulis diſpgũt̃ ptibꝰ ⁊ i oibus inueniũtur. Hor. n. manꝰ theſaurũ i celũ reportauerũt. Ualerianꝰ preſẽte decio dixit. Quid varias ꝑ multa: iã nũc ſacrifica ⁊ magicã artem depone. Cui laurẽ. Quis debet adorari: q factꝰ ẽ an q fecit? Iratꝰ deciꝰ iuſſit eũ ſcorpionibꝰ cedi ⁊ oẽ genꝰ tormẽtor ante ipꝫ afferri: quẽ cum ſacrificare iuberet: vt h̃ tormẽta euaderet. rñdit. Infelix has epulas ſẽp ego optaui. Cui Decius. Si epule iſta ſũt tibi ſimiles pãde xp̃ianos vt tecũ parit̃ epulent̃. Cui laurẽtiꝰ. Iaꝫ i celis noia ſua dederũt: ⁊ eor aſpectibꝰ nõ es dignꝰ. Tũc iubente decio nudꝰ fuſtibꝰ cedit̃ ⁊ ardẽtes lamine ad latera eiꝰ ponũt̃. Dixitq3 laurentiꝰ. Dñe ieſu xp̃e ds de do miſere mihi ſuo tuo q2 accuſatꝰ te õuꝫ nõ negaui: iterrogatꝰ te xp̃ꝫ cõfeſſus ſũ. Dixitq3 ei deciꝰ. Scio q2 ꝑ artẽ magicam tormenta deludis: me tamen deludere nõ valebis. Teſtor deos deaſq3: q2 niſi ſacrificaueris diuerſis ſupplicijs punieris Tunc iuſſit euꝫ plumbatis cedi duriſſime: Laurentius autem orauit dicẽs. Domine ieſu chriſte accipe ſpiritum meum. Tunc audiẽte decio vox de celo inſonuit. Adhuc multa certamina tibi debentur. Tũc deciꝰ

replet⁹ furore dixit. Uiri romani audiſtis d/
mones iſtū ſacrilegū conſolātes: q nec deos
colit: nec tormēta metuit: nec iratos princi/
pes expaueſcit. Juſſitq; eū iterū ſcorpionib⁹
cedi. ſubridēs aūt laurēti⁹ grās egit ꝛ ꝑ aſtā/
tib⁹ exorauit. Eadē hora miles qdā noīe ro/
man⁹ credidit ꝛ btō laurentio dixit. Uideo
ante te ſtātē iuuenē pulcherrimū: ꝛ vlnera
tua cū linteo extergētē. Adiuro ergo te per
dn̄m ne me derelinquas: ſ; feſtina me bapti
zare. Dixitq; deci⁹ valeriano. puto q̃ iam ꝑ
artē magicam victi ſum⁹. Juſſit ḡ de cata/
ſta ſolui: ꝛ in cuſtodiam hippolyti recludi.
Roman⁹ aūt afferēs vrceū cū aqua ad pe/
des laurētij ſe pſtrauit: ꝛ ſacꝝ ab eo baptiſ/
ma ſuſcepit. Qđ vt deci⁹ cōperit romanum
fuſtib⁹ cedi iuſſit: q cū libere ſe xp̄ianū ꝓfite
ret̄ iuſſu decij decollat⁹ ē. Eadem nocte lau
renti⁹ ad deciū adducit̄. Cū aūt hippolytus
fleret ꝛ ſe xp̄ianum clamare vellet: dixit ad
eū laurēti⁹. Jn iteriori hoīe xp̄z abſconde: ꝛ
dū clamauero audi ꝛ veni. Oia igit̄ tormē/
toꝝ genera decio afferūt̄. dixit ḡ laurentio
decius ceſar. Aut dijs ſacrificabis: aut nox
iſta i te cū ſupplicijs expēdet̄. Cui laurēti⁹.
Mea nox obſcurū nō hꝫ: ſ; oia i luce clare/
ſcūt. Dixitq; deciuſ. Afferat̄ lect⁹ ferre⁹: vt
laurēti⁹ cōtumax requieſcat i eo. Miniſtri er/
go eū exuūt ꝛ ſup cratē ferream extēdūt: ꝛ
prunis ſuppoſitis eū cū furcis ferreis cōſtri/
pſerūt. Dixitq; laurēti⁹ valeriano. Diſce mi/
ſer q̃ carbones tui mihi refrigeriū: tibi autē
eternū ſuppliciū pſtant: q̃ ipſe dn̄s nouit ꝙ
accuſat⁹ nō negaui eū: iterrogat⁹ xp̄z ɔfeſ/
ſus ſū: aſſat⁹ grās ago. Dixitq; hilari vultu
ad deciū. Ecce miſer aſſaſti vnā ptē: gira ali
am ꝛ māduca ꝛ grās agens dixit. Gras tibi
ago dn̄e ihu xp̄e: q̃ ianuas tuas igredi merui
ꝛ ſic ſpm̄ emiſit. Cōfuſus deci⁹ cū valeriano
ābulauit i palatiū tiberij relicto corpore ſup
ignē: qđ hippolyt⁹ mane rapuit ꝛ cū iuſtino
pſbyrō i agro verano cōditū aromatib⁹ ſepe
liuit. xp̄iani igr̄ ieiunātes triduo vigilias ce/
lebrarūt: mugit⁹ dātes ꝛ lachrymas effūdē
tes. Utꝝ aūt hoc verꝝ ſit: ꝙ laurēti⁹ ſub iſto
decio ipatore ſit paſſus a plurib⁹ dubitat̄ cū
in chronicis ſixtus lōge poſt deciū fuiſſe le/
gat̄. Eutropi⁹ aūt h̄ aſſerit dicēs. Deci⁹ pſe/
cutionē i xp̄ianos mouēs int̄ ceťos btiſſimū
leuitā ꝛ martyrē laurētiū extinxit. Jn q̄daꝫ
aūt chronica ſatis autētica dr̄: ꝙ nō ſub de/
cio ipatore q philippo ſucceſſit: ſ; ſub quodā
decio iuniore q ceſar nō ipator extitit marty
riū paſſus fuit. Nā int̄ deciū ipatorē ꝛ hunc
deciū iuniorē ſub quo laurēti⁹ paſſus ē: plu/
res ipatores ꝛ ſūmi pōtifices intmedij exti/
terūt. Et. n. vt ibidē dr̄ ꝙ decio ipatori gal/
lus ꝛ voluſian⁹ ei⁹ filius i ipio ſucceſſerūt: ꝛ
poſt eoſdē valerian⁹ cū galieno eius filio ipi
um tenuerūt: dicti galienus ꝛ valerian⁹ d̄ci
um minorē ceſarē n̄ tn̄ ipatorē fecerūt. Nā
antiqt⁹ aliq ab ipatorib⁹ fiebāt ceſares: n̄ tn̄
auguſti vel ipatores ſic̄ legr̄ i chronicis ꝙ di
oclitian⁹ maximianuꝫ ceſarē fec̄: poſtmodū
ex ceſare auguſtū creauit. Tp̄e aūt hoꝝ ipa
toꝝ. ſ. valeriani ꝛ galieni: ſixtus romanam
ſedē tenebat. Hic igit̄ deci⁹ ceſar appellat⁹
nō ipator effectus. b. laurētiū martyrē fecit
vn̄ nuſq; i legēda. b. laurentij vocat̄ deci⁹ i/
perator: ſ; tm̄ decius ceſar. Decius eni im/
perator duobus tm̄ annis regnauit: ꝛ. b. fa/
bianum papā martyrē fec̄. Fabiano ſuccel/
ſit Cornelius q ſub voluſiano ꝛ gallo paſſus
ē: cornelio ſucceſſit lucius. lucio ſtephanus.
Hic ſub valeriano ꝛ galieno q annis. 15. ipa/
uerūt paſſus ē. Stephano ſucceſſit ſixtus.
Oēs tn̄ chronice tā euſebij q̄ꝫ bede: ꝛ iſidori
i h̄ cōcordāt: ꝙ ſixtus papa nō fuit tp̄e decij
imꝑatoris ſed galieni. Legit̄ tn̄ i quadā alia
chronica ꝙ predictus galien⁹ fuit binominis
dcūs ē. n. galienus ꝛ decius. Sub illo paſſi
ſunt ſixtus ꝛ laurentius: circa annos domi/
ni. 256. Gofred⁹ quoq; i li°. ſuo q dr̄ putheo/
nides aſſerit: ꝙ galienus vocatus ē alio no/
mine decius ꝛ ſub eo paſſi ſunt ſixtus ꝛ lau/
rentius. Et ſi hec vera ſunt tunc poſitio io/
annis belleth vera poſſet eē. Refert grego
rius in li°. dialogorum: ꝙ in ſabinenſi proui/
cia quedam ſanctimonialis q̄ carnis quidē
continentiam habuit: ſed lingue procacita/
tē nō declinauit. Hec dū i eccl'ia ſci laurētij
fuiſſet ſepulta ante altare martyris a demō
nibus ſecata pars vna illeſa permanet altē
ra concrematur ita vt mane viſibilis adu/
ſtio appareret. Gregori⁹ quoq; turonenſis
ait. Qđ dū qdā ſacerdos q̄ndā eccl'iā ſancti
laurētij repararet ꝛ trabs quedā nimis bre
uis eēt: rogauit beatū laurentium vt q pau
peres fouerat ſue iopie ſubueniret: que ſu/
bito ſic excreuit: vt pars nō modica abū da/
ret: quā partē cū ſacerdos icideret minutati
mltas ide ifirmitates ſanauit. ❡ Quidā iſup
pſbyter noīe ſāctul⁹. b. laurētij eccl'iā a lon/
gobardis icēſā reparare volēs artifices cō/
duxit. Quadā āt vice dū qd eis apponeret
nō hēret: pmiſſa orōne clybanuꝫ reſpexit ꝛ
ibidē panē cādidiſſimū iuenit: ſ; cuꝫ vix ad
vni⁹ prādij eſuꝫ ſufficere videret̄ trib⁹ pſo
nis: laurēti⁹ ſuos nolēs artifices deficere:
ſic pdictū panē multiplicari fecit: ꝙ i alimē
tū decē dieꝝ operarijs cūctis ſuffecit: ❡ Jn
eccleſia ſācti laurētij apō mediolanū vt re/
fert vincēti⁹ i ſua chronica. Calix qdā chri/
ſtalin⁹ mire pulchritudinis hēbat̄: q quadaꝫ
i ſolēnitate cū ad altare a diacono portaret̄
elapſus e manib⁹ i terrā cecidit: ꝛ ſtatim cō/
minut⁹ ē: ac diacon⁹ merēs fragmēta colle/
git: ꝛ ſup altare ponēs beatū laurētiū exora
uit: ꝛ fractū calicē itegrū ꝛ ſolidatū recepit
❡ Legit̄ quoq; i li°. de miraculis btē marie
ꝟginis: ꝙ qdā iudex noīe ſtephanus rome
erat: q munera libent̄ accipiēs mltoꝝ indi/
cia puertebat. Hic tres domos eccl'ie ſācti
laurētij: ꝛ vnū hortū ſcē agnetis violēter ab
ſtulit: ꝛ ablata iniuſte pſſedit. Accidit aūt vt
moreret̄ ꝛ āte dei iudiciū duceret̄: quē ſan/
ct⁹ laurēti⁹ cernēs ad eū cū nimia idignatio
ne acceſſit: ꝛ trib⁹ vicib⁹ brachiū ei⁹ duriſſi/
me ſtrinxit: ꝛ dolore nimio cruciauit. Sācta
ꝟo agnes reſpicere cū alijs ꝟginib⁹ i eū no/
luit: ſ; faciē ſuā ab eo auertit. Tūc iudex ſu
per eū ſniam ferēs dixit. Qm̄ aliena ſubtra
xit ꝛ munera accipiēs veritatē vēdidit: i lo/
co inde tradat̄ pditoris. Sāct⁹ ꝟo piectus
quē idē ſtephan⁹ i vita ſua valde dilexerat
ad beatū laurētiū ꝛ beatā agnetē accedens
ꝓ eo veniā pcabat̄. illis ꝟo ꝛ btā ꝟgine pro
eo orātib⁹ cōceſſū ē vt ei⁹ aīa ad corp⁹ redi/
ret: ꝛ ibidē triginta dieb⁹ penitētiā ageret.
Accepit inſup a beata ꝟgine i mādatis: vt
pſalmū. beati imaculati. ſingulis dieb⁹ vite
ſue diceret. Cū āt ad corp⁹ rediſſet brachi
um eius ita erat liuidū ꝛ aduſtū: ac ſi in hoc
corpore paſſū ſ eēt: qđ ſignū i eo extitit quo/
ad vixit. Male igit̄ ablata reſtituēs: ꝛ peni/
tētiā agens migrauit a dn̄o. ❡ Legit̄ i vita
ſci henrici ipatoris ꝙ duꝫ ipe ꝛ ranegundis
ei⁹ vxor ꝟgīes i ſimul pmanerēt: ꝛ diabolo i/
ſtigāte de quodā milite vxorē ſuā ſuſpectā
haberet: ſup ardētes vomeres q̄ndecim pe/
dū nudis pedib⁹ icedere eā fecit: q̄ aſcēden
te dixit. Sicut me ab hērico ꝛ ab oīb⁹ itactā
nouiſti ita adiuua me xp̄e. Hēric⁹ verecū/
dia duct⁹ eā i maxilla pcuſſit. Cui vox di/
xit: ꝟgo maria te ꝟginē liberauit. Totā igit̄
ardētē maſſā illeſa pcurrit. Cū ḡ ceſar obijſ/
ſet multitudo maxia demonū āte cellā cu/
iuſdā heremite trāſibāt. Qui apta feneſtra
iterrogauit vltimū q̄ſnā eēt. Et ille legio de/
monū ſum⁹: q ad mortē ceſaris pperamus
ſi forte aliqd ꝓpriū i eo repire poſſim⁹. Ad/
iurat̄ āt vt ad ſe redeat: q rediēs dixit. Ni/
hil pfecim⁹: q̃ dum falſa vxoris ſuſpicio: ꝛ
alia bona ꝛ mala in ſtatera fuiſſent poſita:
aduſt⁹ ille laurēti⁹ ollā aureā imēſi pōderis
attulit ꝛ dū ſupaſſe videbamur: illa iactata
pars altera ſtatere plurimū pōderauit. tūc
ego irat⁹ aurē olle ꝑrupi. ollam calicē vo/
cabat: quē dict⁹ ceſar eccleſię eſtrēſi: quam
i ſpeciali d̄uotiōe habuerat: i honorē ſci lau
rentij fieri fecerat. Cui ꝓpter magnitudinē
due aures ierāt. ❡ Reputumq; eſt ꝛ impera
torem tunc obijſſe: ꝛ vnā aureꝫ calicis fra
ctam eſſe. ❡ Refert Gregorius in regiſtro
ꝙ dum predeceſſor ſuus quedā ad corpus
ſci laurētij meliorari cuperet: ꝛ vbi nā corp⁹
ei⁹ eēt neſciret: ſubito corp⁹ ei⁹ ignoratū ap
paruit: oēſq; q preſentes erāt tam monachi
q̄ꝫ manſionarij q corp⁹ eius viderūt ifra de/
cē dies mortui ſunt. ❡ Notādū ꝙ paſſio ſā/
cti laurētij: iter ceteras martyrū paſſiones
excellētiſſima eē videt̄ inquantū ex dictis
ſancti maximi epiſcopi ꝛ beati Auguſtini
colligitur. Et primo in acerbitate. 2°. in effe/
ctu ſiue vtilitate. 3°. in conſtantia ſiue forti/
tudine. 4°. i mirabili pugna ꝛ modo victo/
rie. ❡ Primo igitur excellentiſſima fuit in
pene acerbitate de cuius pene acerbitate

ſic dicit beatus maximus epiſcopus vel ſe/
cundum quoſdam libros Ambroſius. Non
enim fratres beatus laurenti⁹ breui ⁊ ſim/
plici paſſione perimit̄: nam qui gladio pcu/
titur ſemel morit̄ q in flāmaꝝ caminū mer/
git̄ vno ipetu liberat̄. Hic autē lōga ⁊ ſim
plici pena cruciat̄ vt ei mors nō deſit ad ſup
pliciū: ſ; deſit ad finez. Legim⁹ beatos pue
ros i penaꝝ ſuaꝝ deambulaſſe flammis: ⁊
igneos globos pedibus cōculcaſſe: vnde ⁊
beatus laurenti⁹ nō minore gloria pferen/
dus: ſiquidē hi in penaꝝ ſuaꝝ flāmis ambu/
labant. hic i ipo ſupplicij ſui igne diſcubuit:
Illi veſtigijs pedū cōculcarunt icendia: iſte
latioꝝ ſuoꝝ diffuſione reſtrinxit. illi ſtantes
in pena eleuatis manibus orabāt ad dñm:
iſte pſtratus in ſua pena toto corpore dñ;
pcabatur. ¶ Et notandū q̄ beat⁹ laurētius
poſt beatū ſtephanū iter ceteros martyres
pmatū tenere dicit̄: nō q: maiorē penā ſuſti
nuit q̄ ceteri martyres: cū multi tantam pe
nam ⁊ aliq etiā; maiorē ſuſtinuiſſe legantur
Sed hoc ppter ſex cauſas dicit̄ iſimul con
currentes. Primo propter paſſiōis locū. q:
rome que ē caput mūdi: ⁊ vbi ē ſedes aplica
paſſus ē Secundo ppter pdicatiōis officiū
q: officiū pdicationis diligēter ipleuit. 3°. p
pter laudabilē diſtributionē theſaurorum
quos oēs ſapienter paupib⁹ diſtribuit: has
tres ratiōes ponit magiſter Guilelm⁹ altiſſi
odorēſis. Quarto ppter approbatu; ⁊ au/
tenticū eius martyriū: q: ⁊ſi de aliquibus
maiora tormenta legantur: tamē hoc auten
ticū nō habetur: ⁊ aliquando in dubiū ver/
titur. huius autē paſſio eſt in eccleſia valde
ſolēnis ⁊ approbata. vñ ⁊ multi ſci i ſuis ſer/
monib⁹ ei⁹ paſſionē approbāt ⁊ affirmant:
Quito ppter dignitatis gradū q: fuit archi
diacon⁹ ſedis apoſtolice. Poſt quē vt aiūt i
romana ſede archidiacon⁹ nō ſurrexit. Sex
to ppter ſceuiciā tormentoꝝ: q: grauiſſima
ſupplicia ptulit: vtpote q ſup cratē ferream
aſſat⁹ fuit. Vñ de eo dic̄ beat⁹ Aug. Lace/
ratos art⁹ ⁊ multa vberū ſectiōe cōciſos: ſub
iecto pcepit igne torreri: vt p cratē ferream
que iam de feruore cōtinuo vim in ſe habe/
ret vrēdi: cōuerſoꝝ alterna mutatione mē;
broꝝ fieret cruciat⁹ vehemētior ⁊ pena pro
ductior. ¶ Scdo fuit excellētiſſima in effe/
ctu ſiue i vtilitate. Ipſa. n. pene acerbitas ſe
cundū Aug. ⁊ maximū. Fecit eū glorificati
one ſublimē: opinione ⁊ fama celebrē: deuo
tione laudabilē: ⁊ imitatione iſignē. Primo
igit̄ i glorificatione ſublimē. Vñ Aug. dicit
Seuiſti pſecutor in martyrē cōſeuiſti ⁊ au/
xiſti palmā dū aggregas penā. nūq̄d nō ad/
iutoris gloriā igeniū tuū repperit qñ i hono
rē tranſierunt triūphi ⁊ iſtrumēta ſupplicijꝝ
Itē maxim⁹ vel ſecūdū quoſdā libros Am
broſius. Quāuis i fauillā membra ſoluant̄
fidei tamē fortitudo nō ſoluit̄: corporis de/
trimentū ſuſtinet: ſed lucrū ſalutis acquirit̄
Itē Auguſtinus. Vere beatū corp⁹ qd non
a fide Chriſti tormentum immutauit: ſed ad
requiē ſancta religio coronauit. ¶ Secūdo
opinione ⁊ fama celebrem. Maximus vel
ſecundum quoſdam libros Ambroſius bea
tum Laurētium martyrem grano ſynapis
poſſumus comparare: qui diuerſis attritus
paſſionibus per totum orbem gratia ſui me
ruit fragrare myſterij. Qui antea conſtitu
tus in corpore erat humilis ⁊ deuotus ⁊ vil.
Poſteaq̄ vexat⁹: lacerat⁹: aduſtus: vniuer
ſis per totum mundum eccleſijs odorem
ſue nobilitatis infudit. ¶ Item ſanctum eſt
ac deo placitum: vt natale ſancti Laurentij
precipua veneratiōe veneremur. Cuius ra/
diantibus flammis victrix in hunc quoq̄ di
em toto orbe Chriſti coruſcat eccleſia. In
tanta enim martyrij gloria preclarus extitit
vt paſſione ſua mundum illuminauerit vni
uerſum. ¶ Tertio deuotione laudabilem.
Quare autem ſit laudandus: ⁊ cū deuotio/
ne ſuſcipiendus oſtendit Auguſtinus tri/
bus rationibus ſic dicens. Beatum virum
Laurentium tota debemus deuotione ſu/
ſcipere. ¶ Primo quia pcioſu; ſanguinem
ſuum propter dominum tradidit. Deinde q̄
ei prerogatiua apud dominum noſtrū non
minima contulit oſtendens qualis debeat
eſſe chriſtiani fides. de cuius conſortio ex/
ſtere martyres meruerunt. Scdo q̄ idē tā
ſcē cōuerſationis fuerit: vt coronā martyrij
in tēpore pacis inueniret. ¶ 4°. fecit eum imi/

tatione inſignē. Unde Auguſtinus. Hoc to
tius cauſa paſſionis propter quā; morti eſt
adiectus ſanct⁹ Laurenti⁹: vt ſui ſimiles eē
ceteros hortaret̄. In trib⁹ āt ſe nobis imita/
bilē exhibet. Primo in aduerſoꝝ forti ppeſ
ſione. Unde Auguſtinus. Ad erudiēdū dei
populū nulloꝝ eſt vtilior forma q̄ marty/
rū eloquentia facilis. Ad exorandum ſit ra
tio efficax: vt ad ſuadēdum. Ualidiora tamē
ſunt exēpla q̄ verba: ⁊ plus ē opere docere
q̄ voce. In quo excellētiſſimo genere do/
ctrine beatus martyr Laurentius q̄ glorio
ſa dignitate polleat: etiā perſecutores illius
ſentire potuerūt: q̄ illa mirabilis fortitudo
animi nō ſolū nō cedere: ſed illos exēplo ſue
tolerantie tolerare. Secūdo i fidei magni/
tudine ⁊ feruore. Maximus vel ſecūdum
quoſdam Ambroſius. dum fide ſua perſe/
cutoris flāmas vicit oñdit nobis per igne;
fidei gehēne ſuperare incēdia: ⁊ amore xpi
diē iudicij nō timere. Tertio in ardenti amo
re. Idē vel Ambro. Illuminauit mūdū pla
ne Laurentius eo lumie quo ipſe ſuccēſus
ē ⁊ flāmis quas ipſe pertulit omniū chriſtia/
norum corda calefecit. De his tribus etiam
ſic dicit Maximin⁹ vel Ambro. ſecundum
quoſda; libros. Beati laurētij exēplo voca
mur ad martyriū: accendimur ad fidē inca/
leſcim⁹ ad deuotionē. ¶ Tertio fuit excellē
tiſſima i ꝯſtātia ſiue fortitudie: d̄ cui⁹ fortitu
die ⁊ ꝯſtātia ſic dicit Aug. b. Laurēti⁹ mā/
ſit in xpo vſq̄ ad tētationē vſq̄ ad tyranni/
cam interrogationem. vſq̄ ad acerrimam
cōmunicatione;: vſq̄ ad perēptionē: in qua
longa morte: quia bene manducauerat ⁊ be
ne biberat tanq̄ illa eſca ſaginatus: ⁊ illo ca
lice ebrius tormēta non ſenſit: nō ceſſit. i re
gnum ſucceſſit. Adeo autem fuit conſtās ⁊
firmus q̄ non ſolum tormētis: non ſuccubu
it: ſed etiam ex ipſis tormentis vt habetur
ex dictis beati maximi: factus eſt perfecti/
or in timore: feruētior in amore: ⁊ iocundior
in ardore. De primo ſic dicit. Extenditur ſu/
per flammaru; ignitos globos: ⁊ ſepius ver
ſatur in latera: ſed quanto plus penarum pa
titur tanto amplius chriſtum dominu; per/
timeſcit. ¶ Quantum ad ſecundum ſic ait
Maximus vel ſecūdū quoſda; libros Am
broſius. Granū ſinapis cū atteritur accēdit̄
Laurēti⁹ cū patit̄ inflāmatur. Itē nouo ad/
mirationis genere alius illū torquet: ⁊ alij ſe
uientes tormēta perficiūt deuotiore; Lau
rentiū: ſaluatori ſupplicia atrociora fecerūt
¶ Quantum ad tertium ſic dicit. cor ei⁹ tan
ta fide xpi magnaminitate concaluit: vt de/
ſpectis proprij corporis cruciatib⁹ inſaniſſi/
mo tortori ſuo triūphantis eius ignib⁹ letus
illuderet. ¶ Quarto fuit excellentiſſima in
mirabili pugna ⁊ modo victorie. Beat⁹ nā/
q̄ Laurentius ſicut ex verbis beat⁹ Maxi
mi ⁊ Auguſtini manifeſte colligitur quinq̄
ignes exteriores quodā modo habuit: quos
tamen omnes ſuperauit fortiter ⁊ extinxit.
Primus fuit ignis gehenne. Secundus
materialis flamme. Tertius carnalis con
cupiſcentie. Quartus ardentis auaritie.
Quint⁹ furētis inſanie. ¶ De extictiōe pmi
ignis ſcilicet gehenne ſic dicit Maximus
Nunqd cedere poterat momētanee corpo/
ris vſtioni cuius fides eternū gehēne extin
guebat ardorē? Itē tranſit per ignē momē
taneū atq̄ determinatū: ſed flāmā gehēne
ppetuo exurētis euāſit. ¶ De extictiōe ſecū
di ſcilicet materialis flāme: ſic ait Maxim⁹
vł Ambro. ſ; quoſdā libros. Corporali labo
rabat icēdio: ſ; diuin⁹ ardor materialē extin
xit ardorē. Itē q̄uis rex iprob⁹ ligna ſubij/
ciēs incēdia maiora ſupponeret: tñ ſanctus
laurēti⁹ has flāmas fidei calore nō ſēſit. Itē
Augu. Supari charitas xpi flāma nō potu/
it: ⁊ ſeuior fuit ignis: qui foris arſit q̄ q intus
accēdit. ¶ De extictione tertij ignis. ſ. carna
lis cōcupiſcētie ſic dicit maxim⁹. Ecce bea/
tus Laurēti⁹ trāſit p ignē quo non aduſtus
inhorruit: ſed illuminat⁹ effulſit: arſit ne ar/
deret: ⁊ ne vreretur exuſtus eſt. Nā. b. lau/
rēti⁹ ſequēs. b. ſixtū ad martyriu; clamabat
poſt eum dicens. Quo progrederis ſine fi/
lio pater? quo ſacerdos ſācte ſine miniſtro
pperas? Tu ſine miniſtro nunq̄ ſacrificiu;
offerre conſueueras. Quid in me diſplicuit
paternitati tue? Nunquid degenerem me
probaſti? Experire certe vtrum idoneū mi/
niſtrū elegeris: cui cōmiſiſti dominici ſāgui/

nis diſpenſationem. Cui b.ſixtus reſpōdit.
Nō ego te deſero fili neq3 dereliquo:ſ3 ma-
iora tibi debenẽ ꝑ fide xp̄i certamina. Nos
q̄ſi ſenex leuioris pugne curſu3 recipim⁹:te
aūt q̄ſi iuuenem manet glorioſior de tyran-
no triūph⁹. poſt triduū me ſequeris ſacerdo-
tē leuita. ¶ De extinctione q̄rti ignis .ſ. aua
ritie: q̄liter .ſ. auaritia illoꝝ: q theſauros cupi
ebāt euanuit: ⁊ fruſtrata ē dicit Auguſtin⁹.
Armaẽ gemina face hō pecunie cupidus: ⁊
veritatis inimicus: auaritia vt rapiat aurū:
īpietate vt auferat xp̄m: nihil obtines nihil
proficis. humana crudelitas ſubtrahitur ī
ventis eius materia mortalis. Et laurentio
in celū abeunte tu deficis flāmis tuis. ¶ De
ex: inctiōe quinti ignis .ſ. furētis īſanie: qua-
liter videlicet īſania pſequētiū fruſtrata ē ⁊
annihilata: ſic dicit Maxim⁹. Supatis flā
maꝝ miniſtris oē mūdane īſanie reſtrinxit ī-
cendiū: ⁊ adhuc vſq3 diabolica ꝑfecit iten-
tio: vt ⁊ vir fidelis ad deū ſuum glorioſum
aſcenderit ⁊ crudelitas perſequentium cu3
ſuis ignibus confuſa torpeſcat. ¶ Quod .n.
perſequentiu3 inſania ignis fuerit: oſtendit
cum dicit. Furor gentilis accenſus craticu
lam parat ignitam: vt indignationis flāmas
ignibus vindicaret: nec miru3 ſi hos quinq3
ignes exteriores ſuperauerit: quoniam ex
verbis beati maximi habetur ꝙ tria refrige
ria intus habuit: ⁊ tres ignes in corde porta-
uit per quos omnem ignem exteriorē ex re-
frigerio mitigauit: ⁊ maioris ardoris incen-
dio ſuperauit. Primum nanq3 refrigerium
fuit deſiderium celeſtis glorie. Secundum
meditatio legis diuine. Tertiu3 puritas cō-
ſcientie. Per hoc triplex refrigerium oēm
ignem exteriore3 extinctum fecit ⁊ frigidū
reddidit. ¶ De primo refrigerio: qḋ eſt deſi-
derium celeſtis glorie ſic dicit Maxim⁹ vel
ambroſius ſecundum quoſdam libros. Ne-
q3 enim beatus laurentius ignium tormen-
ta viſceribus ſentire poterat: qui ſenſib⁹ pa-
radiſi refrigerium poſſidebat. Item licet ia-
ceat ante pedes tyranni exuſta caro corpus
exanime: nihil detrimenti patitur in terris:
cuius animus demoraẽ in celis. ¶ De ſecū-
do refrigerio qḋ eſt meditatio legis diuine
ſic dicit Maximus vel Ambroſius. Dū xp̄i
cogitat precepta: frigidum eſt illi omne qḋ
patitur. ¶ De tertio refrigerio qḋ ē puritas
ſcilicet conſcientie ſic dicit. Ardet profecto
totis viſceribus fortiſſimus martyr ⁊ vritur
ſed regnum celi pertractans refrigerio cō-
ſcientie victor exultat. Habuit nihilominus
vt idem Maximus oſtendit tres ignes īte-
riores quos maiori incendio ſuperauit. Pri
mus fuit fidei magnitudo. Secūdus ardēs
dilectio. Tertius vera dei cognitio: q̄ ipſu3
tāq3 ignis irradiauit. De primo igne ſic dicit
idem vel Ambroſi⁹. Inquātū ī illo fidei fer
uit ardor: itātum ſupplicij flamma frigeſcit.
Itē eē ſaluatoris ignē feruorē fidei ī euāge-
lio legimus. Ignem veni mittere ī terram.
Hoc igitur igne beat⁹ Laurentius accēſus
flammaꝝ nō ſētit īcendium. De ſecūdo igne
ſic dicit idē vel Ambroſius. Ardebat extrin
ſecus martyr laurēti⁹ tyrāni ſceuiētis īcen-
dijs: ſed maior illū intrinſecus Chriſti amo-
ris flāma torrebat. De tertio ſic dic̄. fortiſſi-
mū martyre3 ſceuiſſima pſecutoris flamma
vincere non potuit: q2 longe ardentius ve-
ritatis radijs mens eius accenſa feruebat.
Item odio perfidie ⁊ amore charitatis accē
ſus appoſitam ſibi intrinſecus flamma3 aut
non ſentit: aut vincit. Habet autem lauren-
tius inter ceteros martyres tria priuilegia
q̄ntū ad officium. Primum eſt in vigilia. So
lus enim īter martyres habet vigiliā. S3 vi
gilie ſcōꝝ ꝑpter multas īordinatiōes hodie
in ieiunia cōmutata ſūt. Mos .n. fuit olim:
vt refert ioānes beleth ī feſtiuitatib⁹ ſcōru3
hoīes cum vxoribus ⁊ filiab⁹ ad eccleſiam
venire vt ⁊ ibi cum luminaribus pernocta-
rent: ſ3 q2 multa adulteria in his vigilijs fie-
bant ſtatutum fuit vt vigilie in ieiunia con-
uerterenẽ. Nomē tamē antiquum retentū
eſt: q2 non ieiunia ſed vigilie adhuc appellā-
tur. Secundum eſt in octaua. Ipſe nāq3 ſo-
lus cum ſtephano habet octauam inter mar
tyres: ſicut martin⁹ inter confeſſores. Ter-
tium eſt in regreſſibus antiphonarum quod
ſolus ipſe ⁊ paulus habet: ſed paulus ꝑpter
excellētiā p̄dicationis: iſte propter excellē-
tiam paſſionis. ¶ De nomine.

Ippolitus dr̄ ab hyper qḋ ē ſupra
⁊ litos qḋ ē lapis: quaſi ſup lapide3
ideſt xp̄m fūdatus: vel ab ī ⁊ polis
qḋ ē ciuitas: vt̄ hyppolitus q̄ſi valde polit⁹.
Fuit enim ſuper lapidem chriſtum bene fū-
datus per conſtātiam ⁊ firmitatem. Fuit in
ciuitate ſuperna per deſideriu3 ⁊ auiditatē:
bene politus per tormētorum acerbitatem.

¶ De ſancto Hyppolito martyre.

Ippolitus poſtq̄3 corpus beati laurentij
ſepeliuit venit ī domum ſuā ⁊ dans pacem
ſeruis ⁊ ancillis ſuis: omnes ſacramento al-
taris qḋ iuſtinus preſbyter obtulerat cōmu
nicauit: ⁊ appoſita menſa prius q̄3 cibum ſu
merent: venientes milites eum rapuerunt:
⁊ ad ceſarem duxerunt: quē videns decius
ceſar ſubridens dixit ei. Nūquid ⁊ tu mag⁹
effectus es: qui corpus laurentij abſtuliſtī.
Cui Hyppolitus. Hoc feci non quaſi mag⁹:
ſed quaſi chriſtianus. Tunc decius furore
repletus precepit vt habitu quo vt chriſtia-
nus vtebatur expoliaretur: ⁊ os eius lapidi
bus tōderetur. Cui Hyppolit⁹. Non me ex
poliaſti ſ3 magis veſtiſti. Cui deci⁹. Quō īſi-
piēs effect⁹ es vt nuditatē tuā n̄ erubeſcas:
nūc igiẽ ſacrifica ⁊ viues: ne cū tuo Laurē. pe
reas. Cui hyppolit⁹. Exēplū vtinā merear
bti laurētij fieri: quē tu ore polluto auſus es
noiare. Tūc deci⁹ fec̄ eū fuſtibus cedi: ⁊ pe
ctinib⁹ ferreis laniari. Ille aūt ſe chriſtianū
eſſe voce clara cōfitebatur: ⁊ cu3 tormenta
huiuſmodi derideret veſte militari qua an-
tea vtebaẽ eū veſtiri fecit hortans vt ami-
citiā ⁊ militia3 priſtinā retineret. Cui hyppo-
litus cu3 diceret ſe xp̄o militare. Deci⁹ ira re
plet⁹ Ualeriano prefecto eū tradidit: vt oēſ
facultates eius acciperet: ⁊ diris tormētis
eū interficeret. Inuento q̄m ei⁹ familia xp̄ia
na eēt adducti ſūt oēs ante ipſius cōſpectū
qui cū ad ſacrificia cogerētur concordia nu
trix hyppoliti ꝑ oīb⁹ rn̄dit. Nos cū dn̄o no
ſtro maluimus poti⁹ mori pudice q̄3 viuere
īpudice. Cui valerian⁹. Genus ſeruoꝝ non
niſi cū ſupplicijs emendatur. Tunc p̄ſente
hyppolito ⁊ gaudente iuſſit eā tā diu plūba
tis cedi quouſq3 ſpiritū emiſit. Dixitq3 hyp-
politus. Gratias ago tibi dn̄e ieſu xp̄e q2 nu
tricē meā ante conſpectū ſanctoru3 tuoꝝ p̄-
miſiſti. Deinde extra portā tyburtinā valeri
anus Hyppolitū cū familia ſua duci fecit.
Hyppolitus autē cōfortās oēs dixit. Fr̄es
nolite metuere. q2 ego ⁊ vos vnū dn̄3 habe-
mus. Iuſſitq3 Ualerianus vt in conſpectu
hypppoliti oīb⁹ capita āputarẽẽ. Hyppoliti
vero pedes ad colla īdomitoꝝ equoꝝ fecit
ligari: ⁊ per carduos ⁊ tribulos tā diu trahi
donec ſpiritū exalaret. Obijt circa ānū dn̄i
.266. Eoꝝ āt corpora Iuſtin⁹ preſbyter ra-
puit: ⁊ iuxta corp⁹ ſancti Laurētij ſepeliuit.
Corpus vero ſācte cōcordie īuenire nō po-
tuit: q2 fuerat in cloacā ꝓiectū. Miles aūt
q̄dā nomine porphirius credēs beatam con-
cordiā auꝝ aut gemmas in veſtimentis ha-
bere ad quēdā cloacariū noīe hyreneū: qui
erat occulte xp̄ian⁹ acceſſit ⁊ dixit: Secretū
cuſtodi: ⁊ extrahe corpus cōcordie de cloa-
ca: q2 ſpero ꝙ aurū aut gēmas in veſtibus
ſuis habet. Cui ille. Oſtende mihi locū ⁊ ſe-
cretū habebo: ⁊ q̄cquid inuenero nūciabo.
Cū ergo extractū fuiſſet ⁊ nihil inueniſſ3: mi
les ille protin⁹ effugit: ⁊ hyreneus vocato
quodā xp̄iano nomine Abundio corp⁹ ad ſā
ctū iuſtinū detulit. Quod ille deuote ſuſci-
piens iuxta corp⁹ ſancti hyppoliti ⁊ alioru3
ſepeliuit. Quod valerian⁹ audiens hyreneū
⁊ abundiū tenuit: ⁊ ambos in cloacā viuos
miſit: quoꝝ corpora iuſtin⁹ rapuit: ⁊ cū alijs
ſepeliuit. Poſt hec decius cū valeriano in
currū aſcēdit aureū: ⁊ pergūt ī amphiteatꝝ
vt cruciēt xp̄ianos. Arrept⁹ igitur decius a
demonio clamabat. O hyppolite cathenis
aſperis vinctū me tenes: valerian⁹ ſimiliter
clamabat. O laurēti igneis cathenis me li-
gatū trahis: ⁊ eadem hora valerian⁹ expira-
uit. Deci⁹ aūt domum reuerſus triduo a de-
mone vexat⁹ clamabat. Adiuro te laurenti
modicū ceſſa a tormētis: ⁊ ſic miſerabiliter
mortuus eſt. Qḋ vxor eius Triphonia cru-
delis videns dimiſſis oībus ad ſanctū iuſti-
nū cum filia ſua Cyrilla acceſſit: ⁊ ab eo cu3
multis alijs baptizari ſe fecit: Alia vero die
cū oraret triphonia emiſit ſpiritū: cuius cor
pus iuſtinus preſbyter iuxta corpus ſancti

hyppoliti ſepeliuit. Audiētes .47. milites
ꝙ regina ⁊ eius filia xpiane effecte eēt: ve/
nerunt cū vxoribꝰ ſuis ad iuſtinū preſbiterū
vt baptiſma ſuſciperēt: quos oēs Dyoniſiꝰ
q̄ ſancto ſixto ſucceſſerat baptizauit. Clau/
dius aūt iperator cyrillā cuꝫ ſacrificare nol/
let iugulari fecit: ⁊ ceteros milites decolari
quoꝝ corpora i agro verano cuꝫ ceteris ſe/
peliunt̄. Et aduertēdū ꝙ expreſſe habetur
hoc ꝙ illi decio q̄ laurentium ⁊ hyppolitum
martyrizauit ſucceſſit Claudiꝰ. Claudius āt
nō ſucceſſit decio iperatori: imo decio ſuc/
ceſſit ſcd̄ꝫ chronicas voluſianus: voluſiano
galienꝰ: galieno claudiꝰ. Oportet ergo di/
cere vt videt̄ ꝙ aut galienus fuerit binomi
nus: ⁊ ꝙ dictus ſit galienꝰ ⁊ deciꝰ. ſicut deci
us in chronica ſua: ⁊ godofredus in li. ſuo:
aut ꝙ galienus in ſui adiutoriū quendam
noīe deciū fecerit ceſarē non tamē iperato
rem: ſicut dicit ricardus in cronica ſua. De
hoc martyre ſic dicit Ambroſius i p̄fatione
Beatꝰ martyr hyppolitꝰ xp̄m veꝝ ducē cō/
ſiderans miles eius eē maluit q̄ꝫ dux militū
cōprobari: beatūq̄ꝫ laurentiuꝫ ſue cuſtodie
mancipatū nō pſecutus eſt. ſꝫ ſubſecutus: q̄
cū theſauros eccleſie diſcuteret: inuenit the/
ſauꝝ nō quē tyrannus eriperet: ſed quē pie/
tas poſſideret: inuenit theſauꝝ vū vere di
uitie peterent̄: ſpreuit furorē tyrānī: vt cuꝫ
regis perpetui gratia probaret̄. mēbris di/
uidi nō refugit: ne nexibus diuelleret̄ etnis
Bubulcus quidā noīe petrus cum in feſto
Marie magdalene plauſtrū iunxiſſet ⁊ bo/
ues ſequēs ip̄os maledictis vrgeret: ꝓtinuſ
boues ⁊ aratrū a fulmie abſumūtur: ⁊ ipſe
petrus q̄ h̄ iprecatꝰ fuerat: ſupplicio attroci
ori torquebat̄: nā ignis cū arripuit: adeo ꝙ
carnibꝰ ⁊ neruis tibie ⁊ cruris cōſūptis oſſa
paterent: ⁊ ipſa tādē tibia ſua cōpage peni
tus ſolueretur. Tūc ille ad quādā eccleſiā
.b. virginis accedēs: tibiā ipſā in quodā fo/
ramine ipſius eccleſie abſcōdit ⁊ beatā vir
ginē lachrymis ⁊ precibꝰ ꝓ ſua liberatiōe ro
gauit: ⁊ ecce nocte quadam beata virgo cū
btō Hyppolito: ei in viſione affuit. et eidem
Hyppolito vt petrum p̄ſtine ſanitati reſtitu
eret ipauit. Statiq̄ꝫ ſcūs hyppolitꝰ tibiā de
foramie accipiēs loco ſuo quaſi ſurculū ar/
bori i momēto inſeruit i qua iſertiōe tantos
dolores ſenſit: vt ſuis clamoribꝰ totā famili
aꝫ excitaret: qui ſurgentes ⁊ lumē accēdē
tes petrū duo crura: ⁊ duas tibias habere
cōſpiciūt: ſed ſe deludi putantes ipſū iterū
atq̄ꝫ iterū cōtractabāt: ⁊ mēbra vera ip̄ꝫ ha
bere cōſpiciebāt: q̄ vix eū excitātes vñ hec
ſibi acciderit ſciſcitātur: ſed ille eos ludere
exiſtimās: tādē victus rem vidit ⁊ excrupuit
ſed tamen coxa noua mollior q̄ꝫ vetuſta ad
ſubſtinētiam corporis non poterat exequa
ri. Unde ad publicationē miraculi per an/
num claudicauit. Et nunc iteꝝ beata virgo
eidē apparēs ſcō hyppolito dixit. Ut q̄cq̄d
curationi deeſſet ſupplere deberet. Euigi/
lans igit̄: ⁊ ſe plene ſanatum inueniēs recis
ſorium itroiuit. Cui diabolus i ſpecie nude
mulieris frequētiſſime apparebat: ⁊ nudaꝫ
ei ſe igerēs q̄ꝫto ille fortius reſiſtebat tanto
illa ei ipudētius incūbebat. Cū ergo illa euꝫ
plurimū vexaret: tādē ille ſtolam ſacerdo/
talē accipiēs collū eiꝰ cinxit: ⁊ mox diabolo
aſcendente cadauer putridū ibidē remāſit:
tātuſq̄ꝫ fetor inde exaluit: vt nullꝰ q̄ h̄ vidit
ābigeret q̄n corpꝰ mulieris alicuiꝰ mortue fu
iſſet qđ diabolus aſſūpſit. ¶ De aſſumptio/
ne beate Marie virginis.

Aſſumptio btē v̄gis Ma
ne q̄lit̄ ſcā ſit
ex quodam libello apochrypho q̄ ioanni euā
geliſte aſcribit̄ edocet̄. Apoſtolis nāq̄ꝫ ob p̄/
dicationis grām diuerſas mundi ſubeunti/
bus regiones v̄go btā in domo iuxta mōteꝫ
ſyō poſita dr̄ remāſiſſe: oīaq̄ꝫ loca filij ſui. ſci
licet locū baptiſmi ieiunij: orōnis: paſſionis
ſepulture: reſurrectionis: ⁊ aſcēſionis: quo/
ad vixit deuotiōe ſedula viſitauit. Et ſecun
dū ꝙ ait Epiphanius. 24. annis poſt aſcēſi/
onē filij ſui ſuprauixit. Refert q̄ ꝙ btā virgo
qū xp̄m cōcepit erat annoꝝ. 14. ⁊ in. 15. xp̄m
peperit: ⁊ vixit cū eo annis. 33. ⁊ poſt morteꝫ
xp̄i ſuprauixit. 24. ānis: ⁊ ſecūdū hoc qū obiit
erat annorum. 72. Probabiliꝰ tñ videtur ꝙ
alibi legit̄: vt. 12. ānis filio ſuperuixerit: ⁊ ſic

ſexagenaria ſit aſſūpta: cū apoſtoli totidem
annis p̄dicauerint in iudea: ⁊ circa partes il/
las: ſic eccleſiaſtica tradit hiſtoria. Die igitur
quadā dū i filij deſideriū cor virginis vehe/
ment̄ accendit̄: eſtuās animus commouet̄:
⁊ in exteriorē lachrimaꝝ abundātiā excitat̄
Cūq̄ꝫ ad tempus ſubtracti filij equanimit̄ ñ
ferret ſubtracta ſolatia ecce angelus cū mĺ
to lumine eidē aſtitit ⁊ reuerent̄: vtpote ſui
matrē dñi ſalutauit. Aue inq̄t benedicta ſu/
ſcipies bñdictionē illiꝰ q̄ mādauit ſalutē Ja/
cob. Ecce aūt ramuꝫ palme de paradiſo ad
te dominā attulit: queꝫ ante fereꝝ portare
iubeas: cū die tertia de corpore aſſumeris:
nam filiꝰ tuꝰ te matrem reuerēdā expectat.
Cui Maria reſpondit. Si inueni grām i ocu
lis tuis: obſecro vt nomen tuum mihi reue/
lare digneris: ſed hoc peto inſtantius: vt fi/
lij ⁊ fratres mei apoſtoli ad me pariter con/
gregent̄ vt eos anteq̄ꝫ moriar corporalibꝰ
oculis videam: ⁊ ab his ſepeliri valeā: ⁊ ipſiſ
preſentibus ſpūm deo reddā. Hoc iterū pe
to ⁊ obſecro vt anima mea de corpore exiēſ
nullum ſpūm teterrimuꝫ videat: nullaq̄ꝫ mi
hi ſathane poteſtas occurrat. Cui angelus.
Cur ſcire deſideras domina nomen meum:
qđ admirabile ē ⁊ magnum? Ecce enim ad
te omnes venient. Hodie cōgregabūt̄ apo
ſtoli q̄ nobiles tibi exhibebūt exequias fune
ris: ⁊ in eoꝝ cōſpectum ſpūm exalabis. Naꝫ
qui olim ꝓphetam de iudea in babylone in
crine attulit: ſubito ipſe proculdubio ad te
apoſtolos adducere poterit i momēto. Ma
lignos autem ſpūs videre cur metuis: cū ca
put eius omnino contriueris ⁊ ſpoliaueris
ipſū ſue imperio poteſtatis? Fiat tamen vo
luntas tua: vt ipſos nō videas. His dcis an/
gelus cum multo lumine celos aſcendit. pal
ma aūt illa nimia claritate ſplēdebat: ⁊ erat
quidē virge viriditate ſimilis: ſed folia ip̄a
vt ſtella matutina fulgebāt. Factū eſt auteꝫ
dū ioānes i epheſo p̄dicaret: celū repēte in/
tonuit ⁊ nubes cādida ip̄ꝫ ſuſtulit: ac raptū
ante Marie ianuas collocauit: pcutienſq̄ꝫ
oſtium interius introiuit: ⁊ reuerent̄ v̄go vir
ginē ſalutauit: quē felix Maria iſpiciēs ve/
hement̄ obſtupuit: ⁊ p̄ gaudio lachrymas cō
tinere nequit: dixitq̄ꝫ. Fili ioānes memor eſto
verboꝝ magiſtri tui qbꝰ me tibi i matrē: ⁊ te
mihi i filium cōmendauit. Ecce a dño euo/
cata: debitū humane conditionis exoluo: ac
corpꝰ meū tibi cura ſollicita recōmēdo. Au/
diui enim iudeos iniſſe ꝯſiliū dicētes. Expe/
ctemus viri frēs quoadvſq̄ꝫ illa q̄ ieſum por
tauit ſubeat mortē: ⁊ corpus eiꝰ cōtinuo ra/
piemꝰ: ac iniectum ignibꝰ cōburemꝰ. Tu igit̄
hanc palmam deferri facies ante fereꝝ: cū
corpꝰ meū duxeritis ad ſepulchꝝ. Dixitq̄ꝫ io
annes. O vtinā hic eſſent oēs aplī frēs mei
vt decent̄ tibi parare poſſemꝰ exequias ac
exoluere laudes dignas. Hec illo dicente
oēs apoſtoli de locis in q̄bus predicabant a
nubibus rapiunt̄ ⁊ ante Marie oſtiuꝫ col/
locāt̄: qui videntes ſe ibidem inſimul cōgre
gatos mirabant̄ dicentes. Que nam cauſa
eſt ꝓpter quam nos hic dominus iſimul cō/
gregauit: ioānes igit̄ ad eos exijt: ⁊ dominā
de corpore receſſuram predixit: ⁊ addidit di
cens. Uidete frēs ne cum obierit aliquis eā
defleat: ne hoc videns populus conturbet̄
⁊ dicat. Ecce iſti quomodo timent mortem
qui tamen alijs predicant reſurrectionem.
Dionyſius pauli apoſtoli diſcipulus in libro
de diuinis nominibus hoc idem aſſerit apo/
ſtolos. ſ. in dormitione virginis conueniſſe:
⁊ ſe ſimiliter iterfuiſſe: ac vnūquēq̄ꝫ i laudē
chriſti ⁊ virginis ſermonem feciſſe: ait enim
ſic loquens ad timotheū. Nos vt noſti ⁊ ip̄e Dionisi.
⁊ multi ſanctorum noſtrorum fratrum cum
conueniſſemꝰ ad viſionem corporis vite p̄n/
cipis: ⁊ qđ deuꝫ ſuſcepit: aderat aūt ⁊ frater
dei iacobꝰ ⁊ petrus ſumma ⁊ perfectiſſima
theologorum ſummitas. Poſtea viſum eſt
vt vniuerſi hierarche laudarent: ſicut vnuſ/
quiſq̄ꝫ erat ſufficiens infinite virtutis boni/
tateꝫ teartbice infirmitatis. hec dionyſius.
Cum autem beata Maria omnes apo/
ſtolos congregatos vidiſſet: dominum be/
nedixit ⁊ in medio eorum ardentibus lam/
padibus ⁊ lucernis conſcēdit. Circa vero
horam noctis tertiam: Jeſus aduenit cum
angelorum ordinibus patriarcharum ceti/
bus martyrum agminibus confeſſorū acie
virginumque choris: ⁊ ante thorum virgi/

illo acies ordinaẗ: ⁊ dulcia cātica frequētā/
tur: quales aūt exequie ibidē celebrate ſint
ex predicto libello q ioāni aſcribitur edoce/
tur. nā ꝑ oꝛ ipſe ihūs inchoauit: ⁊ dixit. Ueni
dilecta mea: ponā i te thronū meū: q2 cōcu/
piui ſpēm tuā. ⁊ illa. paratū coꝛ meū dñe: pa
ratum coꝛ meū. Tūc oēs q cū ihū venerant
dulciter intonant dicentes. hec ē q̄ neſciuit
thoꝛum: in delictis habebit fructum in refe/
ctione aīaꝝ nr̄aꝝ: ipſa aūt de ſemetipſa ceci
nit dicēs. Btām me dicēt oēs generatiōes
q2 fecit mihi magna q potēs ē: ⁊ ſcm̄ nomen
eius. Tūc cātoꝛ oībus itonuit dicēs excel/
lēti⁹. Ueni ð libano ſpōſa veni de libano co
ronaberis. Et illa ecce venio q2 i capite libri
ſcriptū ē de me: vt facerē volūtatē tuā ds.
q2 exultauit ſpūs me⁹ in deo ſalutari meo.
Sicq3 marie aīa de coꝛpoꝛe egrediẗ: ⁊ in vl/
nas filij aduolauit. Fuitq3 tam a doloꝛe car
nis extranea: q̄3 a coꝛruptiōe extiterat alie/
na. Dixitq3 apoſtolis dñs. Coꝛpus virginis
matris i vallē ioſaphat deferte ⁊ imonumē
to nouo qð ibidē iuēietis illð recōdite: ⁊ me
triduo donec ad vos redeā expectate. Sta
tiq3 circūdederūt eā floꝛes roſaꝝ: roſei. ſ. ce
tus martyꝝ: ⁊ lilia cōuallīū: agmina. ſ. ange/
loꝝ: cōfeſſoꝝ ⁊ virginū. Poſteā apoſtoli cla
mitant dicētes. Uirgo prudētiſſima quo ꝓ/
grederis: eſto nr̄i memoꝛ o dñā. Tūc ad cō/
centū aſcēdētiū cetus q remanſerāt admi/
rati cōcite obuiā ꝓceſſerūt. Uidēteſq3 regē
ſuū femine aīa3 i vlnis ꝓprijs baiulātē: eāq3
ſup illū inixā: obſtupefacti ceperūt clama/
mare dicētes. Que ē iſta q̄ aſcēdit de deſer
to delitijs affluens inixa ſup dilectum ſuū.
Quib⁹ cōcomitātes dixerūt. Iſta ē ſpecio/
ſa iter filias hieruſalē: ſic vidiſtis eā plenam
charitate ⁊ dilectione: ſicq3 i celū gaudens
ſuſcipiẗ: ⁊ a dextris filij i throno glīe collo/
caẗ. Apl̄i aūt viderūt ei⁹ aīam talis eē can/
doꝛis vt nulla moꝛtaliū lingua poſſet effari.
tres aūt ꝟgines q̄ ibidē erāt cū coꝛp⁹ ei⁹ la/
uādi grā expoliaſſēt: tāta ſtati coꝛp⁹ clarita/
te reſplēduit: vt tāgi qdē ad lauādū poſſet:
videri aūt nō poſſet. tādiu aūt lux illa ibidē
reſplēduit: donec coꝛp⁹ a virginib⁹ lotū fu/
it. Apl̄i aūt coꝛp⁹ ei⁹ reuerenter ceperunt ⁊
ſuper feretrum poſuerunt: dixitq3 ioannes
petro. hanc palmā ante feretrū petre poꝛta
bis: q2 dñs nobis te pretulit: ⁊ ſuaꝝ ouiū pa/
ſtoꝛē ⁊ ꝑncipē oꝛdinauit. Cui petr⁹. Hāc po/
ti⁹ poꝛtare te cōuenit: q2 ꝟgo a dño es ele/
ctus: ⁊ dignū ē vt palmā ꝟgis virgo ferat.
Tu ſup pectus dñi recūbere meruiſti: ⁊ ex/
inde ſapie ac grē plus ceteris fluēta potaſti
⁊ iuſtū vī vt q a filio recepiſti plus muneris
impendas virgini plus honoꝛis. Tu igitur
poꝛtare debes hāc palmā luminis ad exeq/
as ſanctitatis q potatus es poculo lucis de
fonte ꝑpetue claritatis. Ego autē3 poꝛtabo
cū feretro ſanctū coꝛp⁹. Ceteri aūt frēs nr̄i
circūdātes feretrum referant laudes deo.
Paulus aūt dixit. Et ego q minim⁹ veſtrū
oīum ſum poꝛtabo tecū. Eleuātes itaq3 pe/
trus ⁊ paulus feretꝝ: petr⁹ incepit cantare
ac dicere. In exitu iſrael ð egypto alleluya.
Ceteri aūt apl̄i cāt⁹ dulciter ꝓſequūẗ. Do/
minus aūt feretꝝ ⁊ apoſtolos nube ꝓtexit:
ita ꝙ ipſi nō videbanẗ: ſed tn̄ eoꝝ vox au/
diebaẗ. Affuerūt angeli cū apl̄is cōcinētes
⁊ terram totā ſonitu mire ſuauitatis replen/
tes: excitati oēs ad tā dulcē melodiam ð ci/
uitate velocius exeūt: ⁊ quidnam hoc ſit di
ligenter ſciſcitanẗ. Tunc extitit qui diceret
mariam illam diſcipuli ihū efferunt moꝛtuā
circa illā hāc quā auditis cōcinunt melodi/
am. Tunc omnes ad arma concurrunt ⁊ ſe
mutuo hoꝛtabantur dicentes. Uenite oēs
diſcipulos occidam⁹ ac coꝛpus illud quod
ſeductoꝛem illum poꝛtauit ignibus combu/
ramus. Princeps autē3 ſacerdotum hec vi
dens obſtupuit ⁊ ira repletus ait. Ecce ta/
bernaculum illius qui nos ⁊ genus noſtru3
conturbauit: qualē gloꝛiam nūc accepit: ⁊ h
dicēs man⁹ ad lectū miſit volēs illud euerte
re ac ad feretꝝ volēs eā ðducere. Tūc ma/
nus ei⁹ ſubito ambe aruerūt ⁊ lectulo adhe
ſerunt ita vt ad lectulum penderet: ⁊ nimio
cruciatu vexatus lamentabiliter eiularet.
Reliqu⁹ aūt populus ab angelis q erant in
nubibus cecitate ꝑcuſſus ē. Princeps autē
ſacerdotū clamabat dicēs. Sancte petre i
hac tribulatione me nō deſpicias. Sed pꝛo
me obſecro ad dñ3 ꝓces fūdas. Memoꝛ. n.

debes eſſe qualiter aliquando tibi aſtiti: ⁊
qualiẗ te accuſāte ancilla hoſtiaria excuſaui
Cui petr⁹. i obſequijs dñe nr̄e ipediti ſum⁹:
⁊ curationi tue itendere non valem⁹. Uerū/
tamē ſi i dñm nr̄m ihm ⁊ in hanc que ipſum
poꝛtauit credideris ſpero ꝙ continuo ſani/
tatis bñficio potieris. q r̄ndit. Credo dñm ie
ſū veꝝ eē filiū dei: ⁊ hāc ſacratiſſimā matre3
ei⁹. Statiq3 a feretro man⁹ ei⁹ ſolute ſūt: ſed
tn̄ i brachijs adhuc ariditas remāſit ⁊ doloꝛ
vehemēs nō receſſerat. dixitq3 ei petr⁹. oſ/
culare feretrū ⁊ dic. Credo i deū ihm xp̄m:
quem iſta i vtero poꝛtauit: ⁊ poſt partū ꝟgo
ꝑmāſit: qð cū feciſſ3 continuo priſtine ē red/
dit⁹ ſanitati: dixitq3 ei petr⁹. Accipe hāc pal
mā de manu frīs nr̄i ioannis ⁊ pones eā ſup
populū excecatū: ⁊ quicūq3 credere volue
rit recipiet viſū: q aūt credere noluerit vide/
re nō poterit in eternū. Mariā aūt poꝛtan/
tes apoſtoli i monumēto poſuerāt: ⁊ iuxta il
lud: vt dñs iuſſerat cōſederūt: tertia aūt die
veniēs cū multitudine angeloꝝ ipſos ſalu/
tauit dicens. Pax vobis: q r̄nderūt. Gloꝛia
tibi de⁹ q facis mirabilia magna ſol⁹: ⁊ dixit
apl̄is dñs. Quid grē ⁊ honoꝛis vobis videẗ:
vt mee nūc ꝯferā genitrici: Et illi. Iuſtū vi/
deẗ dñe ſeruis tuis: vt ſicut tu deuicta moꝛ/
te regnas i ſecula: ſic tale reſuſcites matris
coꝛpuſculū: ⁊ a dextris tuis colloces i eter/
nū: quo annuēte michael angelus continuo
affuit ⁊ marie animam coꝛam domino ꝑſen
tauit: tūc ſaluatoꝛ locut⁹ ē dicēs. Surge ꝓ/
xima mea: colūba mea tabernaculū gloꝛie:
vaſculū vite: tēplū celeſte: vt ſicut ꝑ coitu3
labē nō ſenſiſti criminis ſic i ſepulchꝛo ſoluti
one3 coꝛpoꝛis minime patiaris. Statimq3
aīa ad marie acceſſit coꝛpuſculū: ⁊ de tumu
lo ꝓdijt glorioſū: ſicq3 ad ethereū aſſumitur
thalamū comitāte ſecū multitudine āgeloꝝ
Thomas āt cū abeſſet ⁊ rediens credere re
cuſaret: ſubito zonā qua coꝛpus eius ꝑcin/
ctū fuerat ab aere recepit illeſā: vt vel ſic i/
telligeret ꝙ totaliter fuiſſet aſſūpta. Hoc
aūt totū qð ꝑdictū ē: apocꝛiphū ē: de quo
ait Hieronim⁹ in epl̄a: ſiue ſermone ad pau
lā ⁊ euſtochiu3. Ille ſane libellus vere apo/
criph⁹ ē cenſendus: niſi quo ad aliqua ſide
digna q̄ videẗ a ſīdelis approbata: q̄ ſūt. 9. ſ.
ꝙ ꝓmiſſa ſit: ⁊ exhibita ꝟgini oīmoda cōſo
latio. aploꝝ oīu3 congregatio: ſine doloꝛe
cōſumatio. ſepulture i valle ioſaphat ꝑpara
tio: exequalis deuotio xp̄i: ⁊ toti⁹ curie cele/
ſtis obuiatio: iudeoꝝ ꝑſecutio. miraculoꝝ in
oī cauſa condecēte coꝛuſcatio: i aīa ſimul ⁊
coꝛpoꝛe aſſumptio. Poꝛro alia multa ſūt ibi
poſita poti⁹ ad ſimulationē q̄3 ad ꝟitatē: vt
ꝙ Thomas nō affuerit: ⁊ vehemēter dubita/
uerit: ⁊ his ſimilia q̄ ꝑ ſe patēt: q̄ ſūt relinquē/
da poti⁹ q̄3 aſſerēda. Ueſtimēta aūt ipſi⁹ ad
cōſolationē fideliū dicūẗ i tumulo remāſiſſe
Unde ⁊ de quadā parte ipſaꝝ veſtium tale
miraculū contigiſſe narraẗ. Cū dux noꝛma/
noꝝ vrbē carnotēſiū obſediſſet ep̄s illi⁹ vr/
bis tunicā btē marie q̄ ibidē ſeruabatur mo
re vexilli haſte ipoſuit: ⁊ ſubſequēte populo
ſecurus ad hoſtes exiuit ſtatimq3 omnis ho/
ſtilis exercitus amētia ⁊ cecitate percuſſus
eſt: ſtabatq3 totus coꝛde tremulus: ⁊ totus
animo ſtupefact⁹. Quod illi de ciuitate vi/
dentes diuino iudicio ſuperaddūt: ⁊ atroci/
ter hoſtes cedunt: quod beate marie pluri/
mum diſplicuiſſe ꝓbatur ex eo ꝙ ꝓtinus tu
nica illa diſparuit: ⁊ viſum continuo hoſtis
recepit. In reuelationib⁹ ſancte heliſabeth
legitur ꝙ dū ipſa heliſabeth quadam vice i
ſpiritu rapta eēt: vidit in loco valde remoto
quoddā ſepulchꝛum multo lumine circūfu/
ſū: ⁊ quaſi ſpeciem mulieris i eo: ⁊ circūſta/
bat multitudo angeloꝛū: ⁊ poſt puſillū de ſe
pulchꝛo erepta ē: ⁊ i ſublime cū illa aſtātiu3
multitudine eleuata. Et ecce in eius occur/
ſū vir qdā de celis admirabilis ⁊ glorioſus
aduenit poꝛtās i dextra crucis vexillū: ⁊ cū
eo ifinita millia āgeloꝝ: ſicq3 eā alacriter ſu
ſcipiētes cū magno cōcētu eā i celos dedu/
xerūt. Poſt modicū ꝟo tēpoꝛis Heliſabeth
āgelū cū quo ſepe loquebaẗ de ꝑdicta viſio
ne interrogauit. q r̄ndēs ait. Oſtēſū ē tibi in
hac viſione. quō tā in carne q̄3 in ſpiritu dñā
nr̄a i celum aſſūpta ē. Dr̄ āt i eiſdē reuelati/
onib⁹ ſibi reuelatū eē: ꝙ poſt dece3 dies ſui
trāſit⁹ i coꝛpoꝛe ſit aſſūpta. nā. b. maria ſecū
colloquēs ait. Poſt aſcēſione3 dñi āno ite/
gro: ⁊ tot dieb⁹ quot ſūt a die aſcēſiōis vſq3

ad diē mee aſſumptiōis ſupuixi. Omnes āt
apoſtoli dormitiōi mee īterfuerūt: ꝛ corpus
meū reuerēter ſepulture dederūt. Sꝫ q̄dra/
geſima die poſtmodū reſurrexi. Cū āt heli/
ſabeth eam interrogaſſꝫ: vtꝝ h̄ manifeſtare
vel celare deberet: dixit. nec carnalibꝰ ꝛ in/
credulis reuelāda nec deuotis ꝛ fidelibꝰ ab
ſcōdēda. ¶ Notādū ē ḡ ꝙ glorioſa ꝟgo ma
ria aſſūpta ꝛ exaltata ē itegraliter: honora/
biliter: letāter: ꝛ excellēter. Aſſūpta ē .n. in/
tegre i aīa ꝛ corpore: ſic̄ pie credit eccleſia.
Quod q̄dē multi ſcōꝝ n̄ ſolū aſſerūt: ſed etiā
hoc ꝓbare multis rōibꝰ moliunt̄. Bernardi
.n. ratio ē: q̄m ſāctoꝝ corpora deꝰ ꝑcioſa ſub
limauit: vtputa petri ꝛ iacobi tā glorioſe ve/
nerabilia reddidit: ꝛ honore taꝫ mirifico ſub
limauit: vt ꝛ ipis deputet̄ locꝰ eoꝝ venerati
oni cōgruꝰ: ꝛ ad ipſa mūdus ꝓperet vniuer
ſus. Si igit̄ marie corpꝰ ſup terrā eē dicat̄
cū nec deuota freq̄ntēter viſitatiōe fideliuꝫ:
nec eidē locus deputet̄ honoris: nimiꝝ vide
bit̄ chriſtꝰ honorē materni corporis contem
pſiſſe: cū tamē ſup terrā alioꝝ ſāctoꝝ corpo
ra ſic honoret. Hieroꝰ. item dicit ꝙ. 18°. cal.
ſeptēbris maria ad celos aſcēdit. Quod ꝟo
dicit de marie corporali aſſūptione eccleſia
potiꝰ elegit pie dubitare q̄ꝫ aliq̄d temere dif
finire i ſequētibꝰ credēdū eē ſic ꝓbat. Si nō
deſunt q̄ dicāt i hīs q̄ cū xp̄o ſurrexerūt per/
petuā reſurrectionē iā eē cōpletā: ꝛ nōnulli
credant cuſtodē ꝟginis ioānē etiā in glorifi/
cata carne gaudere cū xp̄o: cur id nō magis
ē credendū de matre ſaluatoris? Qui .n. di
xit. honora patrē ꝛ matrē: ꝛ non veni ſolue/
re legē: ſed adiplere: profecto matrē ſuā ſu/
per oēs honorauit: nec nos de beata maria
factūā higimꝰ. Augu. āt n̄ ſolū hoc affirmat
ſed etiā tribꝰ rationibꝰ hoc ꝓbat. Et prima
quidē ē carnis xp̄i ꝛ virginis vnitas. Ait eni
ſic. Putredo nāq̄ꝫ ꝛ vermis humane ē op/
probriū cōditionis a quo opprobrio cū ieſus
alienus ſit: marie natura excipit̄: quā ieſus
de ea aſſūpſiſſe probatur. Secunda vero ē
corporis eius dignitas. vnde ait. thronū dei
thalamū dn̄i: tabernaculū xp̄i dignū eſt ibi
eſſe vbi ipſe eſt: taꝫ precioſū theſaurū digni
us ſeruari celo q̄ꝫ terra. Tertia ē virginalis
carnis perfecta integritas. ait eniꝫ. Letare
maria letitia īenarrabili corpore ꝛ aīa ī xp̄o
ꝓprio filio ꝑ propriū filiū: nec ſeq̄ debet cor
ruptionis erūna: quā nulla ſecuta ē tm̄ filiū
pariēdo ītegritatis corruptio: vt ſit ſēꝑ icor
rupta: quā tāta ꝑfudit grā. ſit itegra viuens
que omniū integrā perfectāq̄ꝫ genuit vitā.
ſit cū illo quē in ſuo geſſit vtero. ſit apud illū
illa que genuit fouit ꝛ aluit illum. h. Maria
dei genitrix dei miniſtratrix ꝛ ſeruatrix. De
q̄ q̄r aliter ſētire nō audeo: aliud dicere non
ꝑſumo. ad hoc facit ꝙ ille egregiꝰ verſifica
tor ait. Scandit ad ethera virgo puerpera:
virgula ieſſe non ſine corpore ſed ſine tem/
pore tendit ad eſſe. ¶ Secūdo letanter. De
hoc dicit Gerardus epiſcopus ꝛ martyr in
ſuis homelijs. Hodie virginem beatam celi
ſuſceperūt letādo angeli gaudēdo ꝛ archā/
geli iubilādo: throni exultādo: dominatiōes
pſallēdo: ꝑncipatꝰ armonizando: ptātes cy/
tharizādo: cherubin ꝛ ſeraphin hymnizādo:
atq̄ꝫ ad ſupernū diuine maieſtatis tribunal
ducēdo. ¶ Tertio honorabiliter: q̄r ipſe ie/
ſus ꝛ totius militie celeſtis exercitꝰ eidē ob/
uiā venit. Unde hiero. Quis illud cogitare
ſufficiat q̄ꝫ glioſa hodie regina mūdi ꝓceſſit
q̄ꝫto deuotionis affectu tota i eiꝰ occurſum
celeſtium legionū ꝓdierit multitudo? q̄ꝫtis
ad thronuꝫ canticis ſit deducta? q̄ꝫ placido
vultu: q̄ꝫ ſerena facie q̄ꝫ diuinis amplexibꝰ
a filio ſit ſuſcepta ꝛ ſup oēm creaturā exal/
tata? Ideꝫ. Hodierna die credēdum ē mili
tiā celorum feſtiue genitrici dei obuiam ad
ueniſſe eāq̄ꝫ ingenti lumine circunfulſiſſe
ꝛ vſq̄ꝫ ad dei thronum cum laudibus ꝛ can/
ticis ſpiritalibus perduxiſſe. Celeſtis quo/
q̄ꝫ hieruſalem militiam tunc īeffabili leticia
exultaſſe: ꝛ iocundatam ineffabili charita/
te ꝛ omni gratulatione iubilaſſe: quoniaꝫ fe
ſtiuitas hec que nobis hodie reuoluit̄ annua
illis omnibus facta ē continua. Credit̄ quo/
q̄ꝫ ꝙ ipſe ſaluator per ſe totus feſtiuus oc/
currerit ꝛ cū gaudio eā ſecū in throno collo/
cauit. Alias quomodo impleſſet quod ī lege
ipſe mandauit. Honora patrem tuum ꝛ ma
trem tuā. Hec hiero. ¶ Quarto excellēter.
hiero. hec eſt dies in qua vſq̄ꝫ ad throni celſi
tudinem intemerata mater ꝛ virgo ꝓceſſit:
atq̄ꝫ in regni ſolio ſublimata poſt chriſtū glo/

rioſa reſedit. Qualiter autem in celeſti glo/
ria ſublimata ꝛ honorificata ſit oſtendit be/
atus gerardus in ſuis homelijs dicens. So/
lus dominus ieſus chriſtus poteſt hanc ma/
gnificare quēadmodū fecit: vt ab ipſa maie
ſtate laudem continue accipiat ꝛ honorem
angelicis ſtipata choris archangelicis val/
lata turmis. thronorū hincinde poſſeſſa iu/
bilationibus dominationum circūcincta tri
pudijs: principatuum circūſepta obſequijs:
poteſtatum amplexata plauſibus. virtutuꝫ
girata honoribus: cherubin circunſtantiata
hymnificationibus: ſeraphin vndiq̄ꝫ poſſeſ/
ſa ineffabilibus cantationibus. Ipſa quo/
q̄ꝫ ineffabiliſſima trinitas perenni tripudio
ſibi applaudit atq̄ꝫ ſua grā in ea tota redun/
dante: omnes eidem attendere facit. apoſto
lorum ſplendidiſſimus ordo ineffabili laude
eam extollit: martyrū multitudo omnimo/
de ſupplicat tāte dn̄e. Cōfeſſoꝝ exercitꝰ in/
numerabilis continuuꝫ ſibi ꝑſonat canticū.
virginum candidiſſima concio: iugem cho/
ream ad ſuam celebrat gloriaꝫ. Inuite etiā
infernus ſibi vlulat: ꝛ ꝓtacīſſimi demones
conclamant. ¶ Quidam clericꝰ virgini ma
rie deuotus contra dolorem. v. vulnerum
chriſti eam quotidie per hec verba quaſi cō
ſolari ſtudebat dicens. Gaude dei genitrix
virgo imaculata: gaude que ab angelo gau
dium ſuſcepiſti: gaude que cōcepiſti: gaude
que genuiſti eterni luminis claritatem: gau/
de mater: gaude ſancta dei genitrix virgo.
Tu ſola mater inupta: te laudat omnis cre/
atura ꝛ factura. Genitrix lucis ſis pro no/
bis queſumus perpetua interuentrix. Hic
cum nimio languore correptus ad extrema
veniſſet pauore perturbari cepit. cui virgo
apparens dixit. cur fili tāto timore trepidas
qui totiens mihi gaudium nunciaſti? Gau/
de etiam tu: ꝛ vt eternaliter gaudeas veni
mecū. ¶ Miles quidam potens ꝛ diues dū
oīa ſua bona idiſcreta liberalitate diſperge
ret ad tātā deuenit iopiā: vt q̄ conſueuerat
magna tribuere iam inciperet minimis indi
gere. habebat autem quandā vxorem pudi
ciſſimam: ꝛ btē marie valde deuotam. Ap/
propinquante aūt quadā ſolēnitate in qua
predictus miles multa donaria cōſueuerat
elargiri: cū iam qđ tribueret non haberet ni
mia cōfuſione ꝛ verecundia ductus quouſ/
q̄ꝫ predicta tranſiſſet ſolennitas deſertuꝫ lo
cū meroris amicū expetijt: vt ꝛ fortune ſue
incōmoda plangeret ꝛ verecundiam euita/
ret. Et ecce ſubito quidam equus valde ter
ribilis terribiliorem habens ſeſſorem ad eū
acceſſit: cuius ſeſſor eū alloquit̄: ꝛ cauſā tā/
te triſticie ſciſcitat̄. cui cū oīa q̄ ſibi contige/
rant ꝑ ordinem enaraſſet: ille ait. Si mihi in
modico obtemperare volueris magis q̄ꝫ an
tea gloria ꝛ diuitijs abundabis. Spondet il
le principi tenebrarum: ſe quicquid iuſſerit
libenter facturuꝫ: dūmodo ſibi impleat que
ꝓmittit. Et ille ecce pergens in domum tu/
am i tali loco requires: ꝛ ibidem tot auri ꝛ ar
genti pondera tot lapides precioſos inueni/
es. Mihi aūt hoc facias: vt tali die huc vxo
rē tuā ad me adducas. Sub tali promiſſiōe
miles ad domū reuertit̄: ꝛ i loco quo ſibi di/
xerat querens oīa repperit q̄ predixit. Que
inueniens: mox emit palatia: largitur dona
redimit fundos: compat ſeruos. Appropin/
quāte vero die ſtatuta vxorem ſuam voca
uit ꝛ dixit. Equū aſcende: quia aliquo lon/
gius mecum pergere te oportet. At illa tre/
mens ac pauens ꝛ viri imperio contradice/
re non ꝑſumens: beate marie ſe deuote cō/
mendauit: ꝛ poſt virū abire cepit. Cum autē
lōgiꝰ ꝓceſſiſſēt ꝛ i via quādā eccleſiā īueniſ/
ſēt: illa de equo deſcēdēs eccleſiam itrauit
viro exterius expectante. Dū ꝟo btē Ma/
rie ſe deuote cōmēdaret: illa ſubito obdor/
miuit. ꝛ virgo glorioſa ꝑdcē matrōe ihabitu
ꝛ q̄litate ꝑ oīa ſimilis de altari ꝓceſſit: ꝛ fo/
ras exiēs equū aſcendit matrona illa in ec/
cleſia dormiēte ꝛ remanēte. Uir autē ſuam
eē vxorē arbitrās ꝓfectꝰ ē. Cū aūt ad locuꝫ
ſtatutū veniſſēt: ecce ꝑnceps tenebraꝝ cuꝫ
ipetu nimio veniebat: ꝛ ad locū feſtinabat.
Et cū appropinq̄ſſꝫ ſtati ille ifremuit: ꝛ tre/
mēs ac pauēſ accedē n̄ ꝑſūpſit. dixitq̄ꝫ militi
Infideliſſime hoīuꝫ cur me talit̄ illuſiſti: ꝛ ꝓ
tātis bn̄ficijs mihi talia ꝯtuliſti? Ego .n. tibi
dixerā vt ad me adducēs tuā ꝯiugē. ꝛ tu ad/
duxiſti dn̄i genitricē: volebā vxorē tuā: ꝛ tu

adduxiſti mihi mariam. nā cū vxor tua mihi
multas inferat iniurias de ea volebā expe/
tere vltionē: ⁊ tu ad me iſtā adduxiſti: vt me
torqueat ⁊ ad ifernum mittat. Audiens hoc
vir vehementer ſtupebat: ⁊ pre timore ⁊ ad/
miratione nimis loqui non poterat. Beata
autem maria dixit. Qua temeritate neq̄
ſpūs deuote mee nocere pſūpſiſti? Non h
tibi ipune cedet: ⁊ nunc te hac plector ſentē
tia: vt in infernū deſcendas: ⁊ alicui me cuʒ
deuotione inuocanti nocere decetero nō p/
ſumas. Ille āt cū multo eiulatu receſſit: ⁊
vir de eq̄ exiliens ſe ad ei⁹ pedes pſtrauit.
Quem virgo increpans ad ſuam vxorē q̄
adhuc in eccleſia dormiebat iubet redire
⁊ oēs diuitias demonis abijcere. Rediens
igitur cū adhuc vxorem ſuā dormientē iue/
niret: eā excitauit ⁊ que ſibi acciderant enar
rauit: cū āt domū rediſſent ⁊ oēs demonis
diuitias abieciſſent: i laudes virginis deuo
tiſſime permanſerunt: ⁊ multas poſtmoduʒ
diuitias ipſa largiente virgine receperunt
¶ Ad iudiciū dei qdā i viſiōe rapit̄: q pecca
torū ſarcina grauabat̄. Et ecce ſathā affuit
⁊ dixit. Nihil in hui⁹ aīa habetis proprij. Sʒ
mei potius extat dnij. habeo eni inde publi/
cū iſtrumētū. Cui dixit dns. Ubi ē tuū iſtru
mētū? ⁊ ille. Inſtrumētū habeo qd ore pro/
prio ipſe dictaſti ⁊ perpetuū duraturū ſāxi/
ſti. Dixiſti. n. quacūq̄ hora comederitis mor
te moriemini. Cum igitur iſte ſit de pgenie il
lor̄ q cibū vetitū comederūt iure inſtrumē/
ti publici mecū i iudicio debet mori. Dixit
autē dns. Omitrit̄ hō tibi p te loqui. Ille āt
obmutuit. Dixit iterū demō. Mea ē iteruʒ
preſcriptione: qr eā iā. xxx. annis poſſedi: et
mihi tāq̄ ſeruus pprius obediuit. Et adhuc
ille obmutuit. demon iterū dixit. Mea eſt
ēt qr ⁊ ſi aliqua bona fecerit: eius tamē ma/
la icōparabiliter vincūt bona. Dns āt volēs
cōtra eū cito pferre ſētētiā: eidē terminū cō
ceſſit octo dierū: vt octauo die corā ſe cōpa
reret: ⁊ de his oib⁹ rationē redderet. Cū igit̄
a facie dni timēs ac merens abiret: quidam
ei obuiauit: ⁊ cauſā tāte triſticie requiſiuit.
Cui cū ille oia per ordinē rettuliſſet. ait ille.
Ne timeas nec formides: qr de pmo viriliē
te iuuabo. Cū āt ab eo iterrogaret̄ quo no/
mine vocaret̄ ait. Ueritas ē nomē meū. In
uenitq̄ ſecūdū qui pmiſit eū iuuare efficaci
ter de ſecūdo. Interrogat⁹ autē quo nomi/
ne vocaret̄: rndit. iuſtitia vocor. Die āt octa
uo ante iudiciū venit: ⁊ demon ei pmū obie
cit. Ad quē reſpondēs veritas ait. Duplicēʒ
mortē eē nouim⁹ corporis. ſ. ⁊ gehēne. Illud
ergo inſtrumētū qd p te demō allegas non
loquit̄ de morte gehēne: ſed corporis: quod
qdē ex hoc manifeſtū ē: qr cū oēs i illa ſēten
tia includant̄. ſ. q corpore moriantur: nō tn̄
oēs gehēne ignib⁹ moriunt̄. Quātum. n. ad
mortē corporis ſemp duratiuū ē: q̄tū vero
ad mortē aīe ē p xpi ſanguineʒ reuocatum.
Tūc demō vidēs qr i primo ſuccubuit: ſecū
dū ſibi obijcere cepit: ſʒ iuſtitia affuit: ⁊ p eo
taliter reſpondit. Licet eū multis annis ſer
uum poſſederis: tamē ratio ſemper ɔdixit.
Semper enim ratio murmurabat q ā cru
deli dno ſeruiebat. Ad tertiū obiectū nemi/
nē habuit adiutorē. Dixitq̄ dns. Afferat̄ ſta
tera ⁊ bona ⁊ mala oia ponderent̄. Ueritas
āt ⁊ iuſtitia peccatori dixerūt. Ad mrēʒ miſe
ricordie que iuxta dnm ſedet tota mēte re/
curre: ⁊ eam i tui adiutoriū inuocare ſtude:
quod cum feciſſet beata maria in eius adiu
torium venit: ⁊ ſuper ſtateram ex illa parte
vbi erant pauca bona manum apposuit.
Diabolus autē ex alia parte trahere cona/
batur: ſed mater miſericordie pualuit ⁊ pec
catorem liberauit. Ille igit̄ ad ſe rediēs i me
li⁹ vitā mutauit. ¶ In ciuitate bituricēſi cir
ca annū dni. 227. cū xpiani i die paſce cōi/
carent cū pueris xpianor̄ quidam puer iu
deor̄ ad altare accedēs corpus domini cū
eiſdē percepit: reuerſus domū cum a patre
vnde veniſſet interrogaret̄: reſpondit ſe cū
pueris xpianis cū quib⁹ ad ſcholas ibat ad
eccleſiam iuiſſe ⁊ cū eis cōmunicaſſe. Tūc
pr̄ eius furore replet⁹ puerum apprehendit
⁊ continuo i fornacē ardētē que ibidē erat
piecit. ſtatim āt dei genitrix i ſpecie imagi
nis quā puer ſuper altare viderat eidē affu
it: ⁊ eū illeſū ab igne ſeruauit. Mr̄ vero pu
eri multis iudeor̄ ⁊ chriſtianorum ſuis cla/
moribus ɔgregauit: qui vidētes puer̄ i for/

nace nil leſionis habentem: ipſum inde ex/
traxerunt: ⁊ quomodo potuiſſet euadere in
terrogauerūt. q reſpōdit. Qm̄ illa reueren/
da dna q̄ ſuper altare ſtabat mihi auxilium
phuit: ⁊ omne a me icendiū ppulſauit. Tūc
xpiani itelligētes eſſe imaginē beate marie
patrē pueri acceperūt ⁊ ipſū in fornacē pro
iecerunt: q cōtinuo cōbuſt⁹: ⁊ penit⁹ conſū/
ptus ē. ¶ Quidā monachi ari die iuxta flu/
uiū ſtabant: ⁊ ibidē ſe fabulis ⁊ ocioſis ſer/
monibus reſoluebant: ⁊ ecce audiuerūt re/
migēs p flumē ipetu nimio nauigātes: qb⁹
monachi dixerūt: q eſtis vos? ⁊ illi. Demo/
nes ſumus q aiaʒ ombroni ppoſiti domus
regis frācor̄: qr monaſteriū ſancti galli apo
ſtatauit: in ifernū deferim⁹. Qd audientes
monachi vehemētiſſime timuerūt ⁊ fortiter
exclamauerūt: ſancta maria ora p nobis. q/
bus dmones dixerūt. Bn̄ mariam inuoca/
ſtis: vos. n. diſcerpere ⁊ ſubmergere vole/
bamus: qr vos diſſolute ⁊ extra horā cōfa/
bulātes iuenim⁹. Tūc monachi redeunt ad
cenobiū ⁊ dmōes pperāt ad ifernū. ¶ Erat
qdā monach⁹ valde lubric⁹: ſʒ i beatā mariā
valde deuotus: q q̄daʒ nocte ad ſcelus aſſu
etū pgēs: ⁊ corā altari trāſiens btāʒ virginē
ſalutauit. Et ſic de ecclia exiēs dū quēdam
fluuiū vellet trāſire i aquā decidēs expira/
uit. Cui⁹ aiaʒ cū dmones rapuiſſēt affuerūt
angeli: vt eā liberarēt. qb⁹ dmones dixerūt
Ut quid huc aduenistis? nihil i hac aia habe
tis. Statimq̄ btā maria affuit: ⁊ cur ei⁹ aiaʒ
rape pſūpſerat icrepauit. Illi aūt dixerunt:
qr eū finiſſe vitā i malis opib⁹ iuenerūt. Ait
illa. falſa ſūt q̄ pfertis. ſcio. n. q aliquo per/
gēs me primū ſalutabat. ⁊ rediēs ſimilr̄ faci
ebat: q ſi dicitis vobis viʒ fieri ponam⁹ i iu/
dicio ſūmi regis. Cūq̄ de hoc corā dno diſce
ptarēt: placuit ei vt aia ad corp⁹ rediret: et
de ſuis actib⁹ peniteret. Interea frēs viden
tes matutinaſ differri ſacriſtā q̄rūt ⁊ vſq̄ ad
fluuiū pgētes ſubmerſum i aqua reperiūt.
Cumq̄ extracto corpore ſecū qd factū fue/
rat mirarētur ille repēte ad vitā redijt. ⁊ rē
geſtā referens vitā i bonis opib⁹ conſuma
uit. ¶ Quedā a demone ſibi viſibilr̄ i forma
hois apparēte multas moleſtias ſuſtinebat
multaq̄ remedia: nūc aque bndicte aſpſionē
nūc h. nūc illd adhibebat: ſʒ nec ſic ille ceſſa/
bat. qdā āt vir ſcūs ſibi cōſuluit: vt cū ad eā
accederet: illa ei ſtatim manibus ſcā maria
adiuua me ptin⁹ exclamaret: qd cū illa feciſ
ſet diabol⁹ q̄ſi lapide pcuſſus territ⁹ ſtetit:
⁊ poſtmodū dixit. mal⁹ diabolus itret i buc
cam illius qui te iſtud docuit: ⁊ ſtatim eua/
nuit: nec ad eam poſtmodum acceſſit.

Modus ſacratiſſime aſſūptiōis marie tradit̄ i quodā ſermone ex diuerſis dictis ſcor̄ cō/
pillato q i plib⁹ eccleſijs ſolennit̄ legit̄: vbi
ſic habet̄. Que i ſcōr̄ patr̄ narratiōib⁹ i to/
to orbe d venerāda migratione dei genitri
cis inuenire potui ad ipi⁹ laudē cōmemorare
curaui. Sācr⁹ coſmas cognomēto veſtitor
ea q̄ ab eor̄ poſteris q iter fuerūt ſe didiciſſe
certa relatione cōmemorat: omittēdū nō ē
Ait. n. qm̄ xps ad ſe vite genitricē diſpoſuit
adducere p āgelū cōſuetū ei pnūciat exhi/
bitionē dormitiōis ne mors inopinate veni
ens turbatiōem ipſi afferret. Obſecraue/
rat illa facie ad faciē dū adhuc i terra con/
uerſaret̄: filiū ne videret quēq̄ ſpūu ʒ mali
gnor̄. pmittit igit̄ āgelū ad eā cū hui⁹ modi
xbis. Tēp⁹ ē te aſſumēdi ad me matrē meā
ſic. n. trā gaudio repleſti: ita fac celeſtia gra
tulari. pris mei māſiōes iocūdas igredere:
ſcōr̄ meor̄ ſpūs cōſolare: ne turberis de ſe
rēs corrūpēdū cū ſuis cōcupiſcētijs mūduʒ
adeptura celeſte palatiū: nec o mater terre
at te carnis ſeq̄ſtratio q̄ ad vitaʒ vocaris p/
petuā: ad gaudiū ideficiēs: ad pacis regeʒ:
ad ɔuerſationē ſecurā: ad refectionē iterni
nabilē: ad lucē iacceſſibilē: ad diē nō veſpa/
ſcētē: ad gloriā ienarrabilē. Ad me ipʒ tuū fi
liū vniuerſitatis factorem. Ego. n. ſum vita
eterna: dilectio icōpabilis: hilaratio ieffabilis
lumē neſciēs tenebras. ieſtiabilis bonitas.
Da ſine trepidatiōe terre qd ſuū ē non te q̄ſ
q̄ d manu mea rapiet: qm̄ in manu mea ſūt
omnes fines terre: dpone mihi corpus tuū
qr in vtero tuo poſui diuinitatem meam: nō
gloriabitur ſup te mors: qr vitā genuiſti: nō
offuſcabit te caliginis vmbra: qr lumen pe/
periſti: non cōciſionis contritio te attiget: q̄
meum vas fieri meruiſti: veni iam ad euʒ q
ex te natus eſt receptura materni vteri pi

adduxiſti mihi mariam.nā cū vxor tua mihi
multas inferat iniurias de ea volebā expe/
tere vltionē:τ tu ad me iſtā adduxiſti: vt me
torqueat τ ad ifernum mittat. Audiens hoc
vir vehementer ſtupebat:τ pre timore τ ad/
miratione nimia loqui non poterat. Beata
autem maria dixit. Qua temeritate nec͡q
ſpūs deuote mee nocere pſūpſiſti? Non h
tibi ipune cedet:τ nunc te hac plector ſentē
tia: vt in infernū deſcendas:τ alicui me cuȝ
deuotione inuocanti nocere decetero nō p̄/
ſumas. Jlle āt cū multo eiulatu receſſit:τ
vir de eq̄ exiliens ſe ad ei⁹ pedes pſtrauit.
Quem virgo increpans ad ſuam vxorē q̄
adhuc in eccleſia dormiebat iubet redire
τ oēs diuitias demonis abijcere. Rediens
igitur cū adhuc vxorem ſuā dormientē iue/
niret:eā excitauit τ que ſibi acciderant enar
rauit:cū āt domū rediſſent τ oēs demonis
diuitias abieciſſent:i laudes virginis deuo
tiſſime permanſerunt:τ multas poſtmoduȝ
diuitias ipſa largiente virgine receperunt
¶ Ad iudiciū dei qdā i viſiōe rapit̄:q pecca
torū ſarcina grauabat̄. Et ecce ſathā affuit
τ dixit. Nihil in hui⁹ aīa habetis proprij. Sȝ
mei potius extat dn̄ij. habeo eni inde publi/
cū iſtrumētū. Cui dixit dn̄s. Ubi ē tuū iſtru
mētū? τ ille. Jnſtrumētū habeo qđ ore pro/
prio ipſe dictaſti τ perpetuū duraturū ſāxi/
ſti. Dixiſti.n. quacū͡q hora comederitis mor
te moriemini. Cum igitur iſte ſit de pgenie il
loꝝ q cibū vetitū comederūt iure inſtrumē/
ti publici mecū i iudicio debet mori. Dixit
autē dn̄s. Omittit̄ hō tibi p te loqui. Jlle āt
obmutuit. Dixit iterū demō. Mea ē iteruȝ
preſcriptione:q2 eā iā.xxx.annis poſſedi: et
mihi tā͡q ſeruus pprius obediuit. Et adhuc
ille obmutuit. demon iterū dixit. Mea eſt
ēt q2 τ ſi aliqua bona fecerit:eius tamē ma/
la icōparabiliter vincūt bona. Dn̄s āt volēs
cōtra eū cito pferre ſētētiā:eidē terminū cō
ceſſit octo dierū: vt octauo die corā ſe cōpa
reret:τ de his oīb⁹ rationē redderet. Cū igit̄
a facie dn̄i timēs ac merens abiret: quidam
ei obuiauit:τ cauſā tāte triſticie requiſiuit.
Cui cū ille oia per ordinē rettuliſſet. ait ille.
Ne timeas nec formides:q2 de pmo viriliт̄
te iuuabo. Cū āt ab eo iterrogaret̄ quo no/
mine vocaret̄ ait. Ueritas ē nomē meū. Jn
uenit͡q ſecūdū qui pmiſit eū iuuare efficaci
ter de ſecūdo. Jnterrogat⁹ autē quo nomi/
ne vocaret̄:rn̄dit. iuſtitia vocor. Die āt octa
uo ante iudiciū venit:τ demon ei pmū obie
cit. Ad quē reſpondēs veritas ait. Duplicē
mortē eē nouim⁹ corporis.ſ.τ gehēne. Jllud
ergo inſtrumētū qđ p te demō allegas non
loquit̄ de morte gehēne:ſed corporis:quod
qdē ex hoc manifeſtū ē:q2 cū oēs i illa ſēten
tia includant̄.ſ.q corpore moriantur:nō tn̄
oēs gehēne ignib⁹ moriunt̄. Quātum.n. ad
mortē corporis ſemp duraturū ē:q̄tū vero
ad mortē aīe ē p xp̄i ſanguinē reuocatum.
Tūc demō vidēs q2 i primo ſuccubuit:ſecū
dū ſibi obijcere cepit:ſȝ iuſtitia affuit:τ p eo
taliter reſpondit. Licet eū multis annis ſer
uum poſſederis:tamē ratio ſemper ɔdixit.
Semper enim ratio murmurabat q ā cru
deli dn̄o ſeruiebat. Ad tertiū obiectū nemi/
nē habuit adiutorē. Dixit͡q dn̄s. Afferat̄ ſta
tera τ bona τ mala oīa ponderent̄. Ueritas
āt τ iuſtitia peccatori dixerūt. Ad mrē̄ȝ miſe
ricordie que iuxta dn̄m ſedet tota mēte re/
curre:τ eam i tui adiutoriū inuocare ſtude:
quod cum feciſſet beata maria in eius adiu
torium venit:τ ſuper ſtateram ex illa parte
vbi erant pauca bona manum appoſuit.
Diabolus autē ex alia parte trahere cona/
batur:ſed mater miſericordie pualuit τ pec
catorem liberauit. Jlle igit̄ ad ſe rediēs i me
li⁹ vitā mutauit. ¶ Jn ciuitate bituricēſi cir
ca annū dn̄i. 527. cū xp̄iani i die paſce cōi/
carent cū pueris xp̄ianoꝝ quidam puer iu
deoꝝ ad altare accedēs corpus domini cū
eiſdē percepit:reuerſus domū cum a patre
vnde veniſſet iterrogaret̄:reſpondit ſe cū
pueris xp̄ianis cū quib⁹ ad ſcholas ibat ad
eccleſiam iuiſſe τ cū eis cōmunicaſſe. Tūc
pr̄ eius furore replet⁹ puerum apprehendit
τ continuo i fornacē ardētē que ibidē erat
piecit. ſtatim āt dei genitrix i ſpecie imagi
nis quā puer ſuper altare viderat eidē affu
it:τ eū illeſū ab igne ſeruauit. Mr̄ vero pu
eri multis iudeoꝝ τ chriſtianorum ſuis cla/
moribus ɔgregauit:qui vidētes pueꝝ i for/

nace nll leſionis habentem: ipſum inde ex/
traxerunt:τ quomodo potuiſſet euadere in
terrogauerūt.q reſpōdit. Qm̄ illa reueren/
da dn̄a q̄ ſuper altare ſtabat mihi auxilium
pbuit:τ omne a me icendiū ppulſauit. Tūc
xp̄iani itelligētes eſſe imaginē beate marie
patrē pueri acceperūt τ ipſū in fornacē pro
iecerunt:q cōtinuo cōbuſt⁹:τ penit⁹ conſū/
ptus ē. ¶ Quidā monachi an̄ diē iuxta flu/
uiū ſtabant:τ ibidē ſe fabulis τ ocioſis ſer/
monibus reſoluebant:τ ecce audiuerūt re/
migēs p flumē ipetu nimio nauigātes:qb⁹
monachi dixerūt:q eſtis vos? τ illi. Demo/
nes ſumus q aīaȝ ombroni ppoſiti domus
regis frācoꝝ:q2 monaſteriū ſancti galli apo
ſtatauit:in ifernū deferim⁹. Qđ audientes
monachi vehemētiſſime timuerūt τ fortiter
exclamauerūt:ſancta maria ora p nobis.q/
bus dmones dixerūt. Bn̄ mariam inuoca/
ſtis: vos.n. diſcerpere τ ſubmergere vole/
bamus:q2 vos diſſolute τ extra horā cōfa/
bulātes iuenim⁹. Tūc monachi redeunt ad
cenobiū τ dmōes pperāt ad ifernū. ¶ Erat
qdā monach⁹ valde lubric⁹:ſȝ i beatā mariā
valde deuotus:q q̄daȝ nocte ad ſcelus aſſu
etū pgēs:τ corā altari trāſiens btāȝ virginē
ſalutauit. Et ſic de eccl'ia exiēs dū quēdam
fluuiū vellet trāſire i aquā decidēs expira/
uit. Cui⁹ aīaȝ cū dmones rapuiſſēt affuerūt
angeli: vt eā liberarēt.qb⁹ dmones dixerūt
Ut quid huc aduenīſtis? nihil i hac aīa habe
tis. Statim͡q btā maria affuit:τ cur ei⁹ aīaȝ
rape pſūpſerat icrepauit. Jlli aūt dixerunt:
q2 eū finiſſe vitā i malis opib⁹ iuenerūt. Ait
illa. falſa ſūt q̄ pfertis. ſcio.n.q aliquo per/
gēs me primū ſalutabat. τ rediēs ſimilr̄ faci
ebat:q ſi dicitis vobis viȝ fieri ponam⁹ i iu/
dicio ſūmi regis. Cū͡q de hoc corā dn̄o diſce
ptarēt:placuit ei vt aīa ad corp⁹ rediret: et
de ſuis actib⁹ peniteret. Jnterea fr̄es viden
tes matutinas differri ſacriſtā q̄rūt τ vſ͡q ad
fluuiū pgētes ſubmerſum i aqua reperiūt.
Cum͡q extracto corpore ſecū qd factū fue/
rat mirarētur ille repēte ad vitā rediјt. τ rē
geſtā referens vitā i bonis opib⁹ conſuma
uit. ¶ Quedā a demone ſibi viſibilr̄ i forma
hōis apparēte multas moleſtias ſuſtinebat
multa͡q remedia:nūc aque bn̄dicte aſpſionē
nūc h.nūc illō adhibebat:ſȝ nec ſic ille ceſſa/
bat.qdā āt vir ſcūs ſibi cōſuluit: vt cū ad eā
accederet:illa el leuatis manibus ſcā maria
adiuua me ptin⁹ exclamaret:qđ cū illa feciſ
ſet diabol⁹ q̄ſi lapide pcuſſus territ⁹ ſtetit:
τ poſtmodū dixit. mal⁹ diabolus itret i buc
cam illius qui te iſtud docuit:τ ſtatim euo/
nuit:nec ad eam poſtmodum acceſſit.

Odus ſacratiſſime aſſūptiōis marie tradit̄ i quodā
ſermone ex diuerſis dictis ſcoꝝ cō/
pillato q i plib⁹ eccleſijs ſolennit̄ legit̄: vbi
ſic habet. Que i ſcōꝝ patꝝ narratiōib⁹ i to/
to orbe d venerāda migratione dei genitri
cis inuenire potui ad ipi⁹ laudē cōmemorare
curaui. Sācr⁹ coſmas cognomēto veſtitor
ea q̄ ab eoꝝ poſteris q iter fuerūt ſe didiciſſe
certa relatione cōmemorat:omittēdū nō ē
Ait.n. qm̄ xp̄s ad ſe vite genitricē diſpoſuit
adducere p āgelū cōſuetū ei pnūciat exhi/
bitionē dormitiōis ne mors inopinate veni
ens turbatiōem ipſi afferret. Obſecrauе/
rat illa facie ad faciē dū adhuc i terra con/
uerſaret̄:filiū ne videret quē͡q ſpūū ȝ mali
gnoꝝ. pmittit igit̄ āgelū ad eā cū hui⁹modi
xbis. Tēp⁹ ē te aſſumēdi ad me matrē meā
ſic.n. trā gaudio repleſti:ita fac celeſtia gra
tulari. pr̄is mei māſiōes iocūdas igredere:
ſcōꝝ meoꝝ ſpūs cōſolare:ne turberis de ſe
rēs corrūpēdū cū ſuis cōcupiſcētijs mūduȝ
adeptura celeſte palatiū:nec o mater terre
at te carnis ſeq̄ſtratio q̄ ad vitaȝ vocaris p/
petuā:ad gaudiū ideficiēs:ad pacis regeȝ:
ad ɔuerſationē ſecurā:ad refectionē iterm
nabilē:ad lucē iacceſſibilē:ad diē nō veſpa/
ſcētē:ad gloriā ienarrabilē. Ad me ipȝ tuū fi
liū vniuerſitatis factorem. Ego.n. ſum vita
eterna: dilectio icōpabilis:hitatio ieffabilis
lumē neſciēs tenebras. ieſtiabilis bonitas.
Da ſine trepidatiōe terre qđ ſuū ē non te q̄ſ
q̄ d manu mea rapiet: qm̄ in manu mea ſūt
omnes fines terre: dpone mihi corpus tuū
q2 in vtero tuo poſui diuinitatem meam:nō
gloriabitur ſup te mors:q2 vitā genuiſti:nō
offuſcabit te caliginis vmbra:q2 lumen pe/
periſti: non cōciſionis contritio te attiget:q̄
meum vas fieri meruiſti: veni iam ad euȝ q
ex te natus eſt receptura materni vteri pi

ĝnera: educationis mercedē. lactis ⁊ eſce viciſſitudinē: cohabita cum vnigenito: feſtina adherere filio. noui. n. ꝙ alteriꝰ affectuq; filij non anguſtieris: qui te virginē matrē exhibuit: totiꝰ mūdi exhibeo te murū periclitātiū: archam ſaluādoꝝ: pontē fluctuātiū baculū ībecilliū: ſcalā ad celos aſcēdētiū: propiciatricē peccātiū. Adducā āt apl'os ad te quoꝝ ac ſi meis ſepeliaris manibus. Decet nāq; vt ſpiritualis mee lucis filij: quibus ſanctū tradidi ſpūʒ tuū corpus ſepeliāt: ⁊ ipſi in tuo admirabili funere meaʒ perſonā ipleāt. Poſt hoꝝ narrationeʒ dat angelus virgini brauiū palme miſſū ex paradiſi propagine ad certitudinē aduerſus corruptionem mortis victorie: ⁊ veſtimenta funebria: ac celum quo venerat repetit. Beata aūt maria conuocās amicos ⁊ cognatos dixit. Notū vobis facio me a tēporali vita fore hodie tranſiturā. Oportet ḡ vigilare: q꞉ vnoquoq; trāſeūte diuina virtꝰ angeloꝝ ⁊ maligni ſpiritꝰ ad moriētis lectū veniūt. His dictis oēs flere ceperūt ac dicere. Tu times facies ſpirituū q̄ auctoris oīum mater effici meruiſti q̄ ꝑdonē inferni genuiſti: q̄ ſuper cherubī ⁊ ſeraphiʒ ꝑparatū ſolium hēre meruiſti? Quid igiť nos faciemꝰ: aut q̄liter fugiemꝰ? Aderat multitudo mulierū flētiū ⁊ dicentiū: ne ſe orphanas dereliqueret. Beata autē ꝟgo eas cōſolās ait. Si vos corruptibiliū natorū mr̄es nō toleratis ab eis modicū ſeparari. Quō mr̄ ⁊ ꝟgo deſiderare non debeo ad meū ꝑgere filiū dei prīs vnigenitū? Si quelibet veſtrū aliquo orbabiť filio cōſolabitur ſupſtite vel naſcituro. Ego āt q̄ vnicū poſſideo ⁊ icorrupta maneo: quō ad eū nō ꝓperē anxia q̄ oīuʒ ē vita? Dū āt hec agerentur beatus. Joā. adueniēs quō res ſe hʒ ꝑcūctatur: Cui cū ꝟgo ſuā celeſtē migrationē ānūciaſſet: ille i terra ꝓſtratꝰ cum lachrymis clamabat. Quid ſumꝰ nos dñe: q̄ ſup nos tātas tribulatiōes iducis? vt q̄d potiꝰ de corpore me nō eduxiſti vt magis viſitarer a domini mei mr̄e q̄ eius funeri intereſſē: quem ꝟgo flētē i thalamū itroducēs palmā ⁊ veſtimēta oñdit: ⁊ poſt hͦ i lecto ſibi ad ſepulturā dato regeuit. Et ecce validiſſimꝰ tonitrui ſonꝰ audiť turbo quaſi nubes candida generať: ⁊ apl'i añ ianuā domꝰ virginis inſtar imbriū collocanť: q̄ cū de hͦ plurimū mirarenť Joannes ad eos ꝓgrediēs reuelat: q̄ hte virgini per angelū nūciata erāt: qui cū oēs flerēt: Joā. eos ꝯſolatꝰ ē. Deterſis igiť lachrymis itroierūt: ⁊ beatā virginē reuerēter ſalutātes eā adorauerť. ⁊ illa. Auete filij vnigeniti mei ⁊ dūmodo aduētꝰ eoꝝ audiuiſſʒ illa eis oīa manifeſtat. Cui apl'i. In te celeberrima virgo q̄ſi ipʒ dñʒ ⁊ magr̄uʒ noſtruʒ aſpiciētes cōſolabamur hͦ ſolū refrigeriū habemus ꝙ te mediatricē apud deū nos habere ſperamꝰ. Que cū Paulū nominati ſalutaſſet. ille ait. Aue impatrix mei ſolaminis. Licet. n. i carne xp̄ʒ nō viderī: cū tamē i carne te video: ac ſi ipſū videā cōſolor: vſq; ad hūc diē deū te genuiſſe gētibꝰ ꝑdicabā amodo te ad ipʒ trāſlataʒ eſſe docebo. Poſt hec ea que angelus attulit ei ꝟgo oſtendit: ⁊ de lucernis vſq; ad obitū non extinguendis admonuit. Aderant. iij. virgines i eius obſequiū occupate. Deinde veſtimēta funebria induēs: ⁊ oībꝰ vale dicēs corpus ad exitū i lecto cōponit petro ad caput poſito Joāne ad pedes locato: ceteris apoſtolis lectuʒ ābiētibꝰ: ⁊ dei genitricē laudātibꝰ. Petrus igiť ichoās dixit. Gaude celeſtiū thalamoꝝ ſpōſa ⁊ trifidū ardui lumīs cādelabꝝ: ꝑ quā ē eterna claritas manifeſtata. Hoc āt. ſ. apoſtolos ad dormitionē ſacratiſſime virginis cōueniſſe teſtať beatꝰ germanus cōſtantinopolitanus archiepiſcopus dicens. Licet ineuitabilē mortē o dei genitrix humane nature ſuſceperis ñ tñ dormitabit neq; dormiet qui nos cuſtodit oculus tuus. Nō. n. ſine teſtimonio trāſmigratio tua: nec mēdax dormitio. Celū enarrat gloriam eoꝝ qui ſup te cecinerūt: terra de illis exhibet veritatem: nubes vociferant honorē qui ex eis tibi adminiſtratus eſt. angeli ſactum in te obſequium predicant: quo videlicet apoſtoli ad te i hieruſalem conuenerūt. Magnꝰ quoq; Dioniſius ariopagita hoc idē teſtatur dicens: Nos vt noſti ⁊ ipſe ⁊ multi ex fratribus noſtris ad viſionē corporis quod dominum ſuſcepit conuenimus. Preſto āt erat Jacobꝰ

frater dñi: ⁊ petrus eximia ⁊ maxima theologoꝝ ſūmitas: deīde placuit ꝙ poſt viſionē vniuerſi ſūmi ſacerdotes hymnizarent ꝓut vnuſq̄ſq; eēt ſufficiēs imēſe ꝟtutis: bonitatis: ⁊ viuifice ifirmitatis. Subſecutꝰ aūt ſanctus Coſmas ſuā narrationē ait. Poſt hͦ aūt tonitruū magnū totā domū ꝯcuſſit ⁊ ſpiritꝰ fragrans domū tāta ſuauitate repleuit: vt cūctis q̄ aderāt exceptis apoſtolis ⁊ tribus ꝟginibꝰ lucernas geſtātibꝰ ingēs ſopor opprimeret. dñs. n. cū multitudine āgeloꝝ deſcēdens aīam matris ſue aſſūpſit. Tāta aūt eiꝰ aīa claritate reſplēduit: vt nullꝰ apl'oꝝ i eā reſpicere poſſet. Dixitq; dñs petro. Corpꝰ mr̄is mee cū omni reuerentia ſepelite: ⁊ tribꝰ diebꝰ illud cū diligētia cuſtodite. Ego q̄ppe tūc veniā ⁊ illō ad icorruptionē trāſferā ⁊ ſimili mecū claritate iduā vt id q̄ acceptū ē: ⁊ id q̄ accepit pariter cōueniāt ⁊ concordēt. Refert quoq; ⁊ idē ſcūs coſmas terribile ⁊ mirabile myſteriū q̄ nō idiget naturali diſcuſſione nec curioſa iueſtigatiōe cuʒ oīa que de dei genitrice dicunť ſint ſupnaturalia ⁊ admirāda ⁊ tremēda potiuſq; iueſtigāda. Egreſſa vt ait de corpore eius aīa hec ꝟba ꝓtulit corpꝰ. Grās tibi ago dñe q̄ tua digna ſū gloria. Memēto mei q̄ tuū ſum figmentū ⁊ tuū ſeruaui depoſitū. Expergefacti ſūt igiť vt ait ceteri ⁊ vidētes ꝟginis corpꝰ exanime contriſtari plurimum ac gemere ceperūt: tollētes igiť apoſtoli corpus ad monumētū ferebāt. Incipiēte petro pſalmū. In exitu iſrael de egypto. chori quoq; āgeloꝝ ꝟginē laudant: ita ꝙ hieruſalē ad tātā gloriā ē cōcuſſa. Tūc ſūmi ſacerdotes cū gladijs ⁊ fuſtibꝰ multitudinē mittūt: vnꝰ āt ipetu furēs ad grabatū acceſſit cupiēs ad terrā trahere corpus genitricis dei Marie qui q꞉ idigne trahere nitiť eiꝰ tactu merito ꝑuať: vtraq; nāq; manꝰ a cubitis euulſa abſcidiť: illiſq; ad grabatū pēdētibꝰ dolore horribili cruciať. Implorat āt veniā ⁊ ꝓmittit emēdā. Cui petrꝰ. Nullatenꝰ veniā cōſequi poteris: niſi corpꝰ ꝑpetue ꝟginis oſculeris: ⁊ xp̄ʒ ex ea ꝓpagatū dei filiū eē cōfitearis. Qō cū feciſſʒ manꝰ vñ auulſe fuerāt cubitis ſūt adiūcte. Accipiēſq; petrꝰ vnū dactilū ex palma dedit illi dicēs. Uade igredere ciuitatē ⁊ pone ſup ifirmos: ⁊ oēs q̄ crediderit recipiēt ſanitatē. Peruenietes igiť apoſtoli ad ꝑdium gethſemani iuenerunt ibi ſepulchꝝ ſimile xp̄i ſepulchro mirifico: vbi corpꝰ cū multa reuerētia poſuerūt: illō ſublimiſſimū dī vas tāgere nō audentes: ſʒ hīcinde apprehēſa ſindone deponētes. Quo facto dū apoſtoli ⁊ diſcipuli iuxta mādatū dñi circa ſepulchꝝ ſtarēt: tertio die nubes ſplēdidiſſima ſepulchꝝ circūdedit: voces angelice reſonāt ieffabilis odor ſentiť: fit oībꝰ ſtupor imēſus dū dñm illuc cernerēt deſcēdiſſe ⁊ corpꝰ ꝟginis cū gloria tā imēſa trāſferre. Oſculātes igiť apoſtoli ſepulchrū i domuʒ euāgeliſte ⁊ theologi ſcī ioānis reuerſi ſunt tāte ꝟginis cuſtodē laudātes. Unꝰ autē ex apoſtolis tātis ſolēnijs defuit: q̄ tāta mirabilia audiēs ⁊ admirās ſepulchꝝ ſibi aperiri iſtantiꝰ poſtulabat: vt hoꝝ oīuʒ cognoſceret ꝟitatē: quod cū apoſtoli renuerēt ſufficere ſibi tātoꝝ teſtimonia aſſerētes: ne forte ſi hͦ ifideles itelligerēt: corpꝰ furto ſublatū eſſe ꝑdicarēt: ille cōtriſtatꝰ dicebat. Cur me ſimilē vobis cōmunis nr̄i theſauri portione fraudatis. Tandē ſepulchꝝ aperiētes corpꝰ minime inuenerunt: ſed tantum veſtimenta ⁊ ſindonem repperierunt. In enthimiata quoq; hiſtoria libro 3°. c. 4. ſanctꝰ Germanꝰ conſtantinopolitanus archiepiſcopus ſe repperiſſe dicit: q̄ ⁊ magnus Damaſcenus ſimiliter atteſtatur: ꝙ ſancte memorie pulcherrima auguſta cum apud conſtantinopolim multas eccleſias erexiſſet: iter ceteras apō balchernas admirabilem eccleſiam tempore martiani imperatoris ad honorem ſacre virginis edificauit. Et conuocans iuuenalē archiepiſcopum hieroſolymitanum ⁊ alios paleſtine epiſcopos: qui tunc in vrbe regia commorabantur propter ſinodum q̄ facta eſt calcedonie: dixit eis. Audiuimus corpus ſanctiſſime virginis i predio gethſemani tumulatū. Uolumꝰ igiť ad cuſtodiā huiꝰ vrbis corpus illud cum debita reuerentia huc tranſferre. Cui cum iuuenalis reſpondiſſet: corpꝰ illō ſic ex antiquis hiſtorijs ꝯperat in gloriā eē trāſlatū: ⁊ ſola veſtimen

ta in monumento cum ſindone remanſiſſe.
Ipſa veſtimēta dict⁹ iuuenalis cōſtantino/
polim miſit: ⁊ i dicta eccleſia honorifice col/
locauit. Nec me quiſꝗ̄ ꝓpo hoc arbitret̄ ſēſu
finxiſſe: ſed ea poſui q̄ p doctrinā ⁊ ſtudiū le
ctionis eoꝝ didici q veriſſima traditione a ꝑ/
oribus acceperūt. ¶ Hucuſqꝫ ſūt verba q̄ i
ꝓdicto ſmone habent̄. Vex ioannes dama
ſcenus q ⁊ ipſe grec⁹ extitit plura mirāda d̄
hac ſacratiſſima virginis aſſumptione ꝓſe/
cutus ē. ait. n. i ſmōib⁹ ſuis. Hodie ſacratiſ/
ſima ꝟgo celeſti tēplo inebit̄: hodie ſacra et
aīata arca q̄ itra ſe ſuū tulit artificē i tēplo n̄
manu facto reponit̄. Hodie ſacratiſſima co
lumba inocēs ⁊ ſimplex euolās ex arca. i. ex
corpore: qđ deū ſuſcepit pedib⁹ ſuis requiē
adinuenit. Hodie imaculata virgo trenaꝝ
paſſionū neſcia imo celeſtib⁹ itellectib⁹ eru/
dita nō i terrā abijt: ſed ꝟe celū aīatū appel/
ta i celeſtib⁹ tabernaculis habitat. L3. n. na/
turaliter ſacerrima btā aīa tua glorioſa tuo
corpore ſepet̄: ⁊ ſepulture corp⁹ tradat̄: ve
rūtamē nō manet i morte nec diſſoluit̄ a cor
ruptiōe. cui⁹. n. parietis ꝟginitas iuiolata p/
māſit: hui⁹ ⁊ migrātis corp⁹ irreſolutū p oīa
pſeuerat: ⁊ ad meliorē ſanctiorēqꝫ vitā tra/
ducit̄ nō morte diſſolutū: ſed etiā i eterna ſe
cula pmāſurū. Sic̄. n. ſol iſte ſplēdid⁹ ac lu/
cidiſſim⁹ ſub lunari corpore latēs ad breuē
horā videt̄ quodāmodo deficere. tamē ipſe
ſuo nō ꝓuat̄ lumine habēs i ſe pennem fon/
tē luminis: ſic ⁊ tu fons veri luminis: incōſū/
ptus vite theſaur⁹ licet quodā breui inter/
uallo tpis corporalit̄ morti ſis addicta: tamē
copioſe nobis ifūdis idefficiētis luminis cla/
ritatem: hinc ſacra tua obdormitio non eſt
mors appellāda: ſꝫ tranſmigratio ſiue receſ/
ſus: ſeu magis ꝓprie aduēt⁹. Diſcedens. n. a
corpore aduenis celo: tibi obuiāt angeli ⁊ ar
changeli: aſcēſū tuū horrēt ſpūs imūdi. Nō
iuiſti ꝟgo beata i celū vt helias: neqꝫ vt pau/
lus vſqꝫ ad tertiū celū aſcēdiſti: ſꝫ vſqꝫ ad re
galē thronum filij tui attigiſti. Mors alioꝝ
ſcōꝝ hñdicitur: eo ꝙ ipſos btōs exhibet: i te
aūt h locum nō habet: mors. n. tua nō beati/
tudo tua nec trāſmigratio tua: ꝑfectio tua:
ſed nec receſſus largit̄ tibi btitudinis ſecuri
tatē. Omniū. n. bonoꝝ q̄ humanā mētē ex/
cedūt: tu ꝑncipiū: mediū ⁊ finis. Tua ſecuri
tas ⁊ vera pfectio ⁊ ſine ſemine cōceptio di/
uinaqꝫ inhabitatio. Unde vere dixiſti non a
morte: ſed ab ipſa cōceptione ab oīb⁹ gene/
rationib⁹ te beatificari: hic te mors nō bea/
uit: ſꝫ tu mortē clarificaſti ſoluēs ei⁹ meſtitiā
mortēqꝫ cōuertēs i gaudium. Si. n. ds dixit
ne forte ꝓtoplauſtus extendat manū ſuā: ⁊
arripiat de ligno: ⁊ viuat i eternuꝫ: quō que
ipſā vitā portauit: vitā ſine principio: vitaꝫ
ſine fine nō viuet i ſclm ſempiternū? Olim
deus parētes humani generis i morte pec/
cati dormiētes iobediētie ꝑcipitio iā ſepul/
tos: peccati crapula iam fetentes exules de
paradiſo expulit. Nūc aūt hāc q̄ toti huma/
no generi vitā attulit: dei ac patris obedien
tiā exhibuit: totius paſſiōis immiſſionē excuſ/
ſit: quō paradiſus nō ſuſcipiet: celū gaudēs
ianuas nō patefaciet? Eua ſerpēti aurē ex/
hibuit: peſtiferū virus hauſit: voluptatibus
illicit̄: part⁹ dolori ſubijcit̄: ⁊ cū adā cōdēna/
tur. Hāc aūt vere btām q̄ verbo dei aurem
inclinauit: quam ſpūs ſcūs repleuit: que pa/
ternam miſericordiam in vtero baiulauit:
que ſine viri contactu concepit: ſine dolore
peperit: quomodo mors abſorbet: quomo/
do corruptio audet aliquid in corpus quod
ipſam vitam portauit? Addit quoque idem
Damaſcenus in eiſdeꝫ ſermonibus dicens:
Uerum apoſtolos qui vbiqꝫ terrarū diſpſi
hominum piſcationi vacabant: ſagena ver/
bi dei homines de profundis tenebraruꝫ ad
celeſtem menſam curie ſeu ſolennes patris
nuptias educentes diuinum preceptum qſi
ſagena quedam vel nubes e finibus terre
hieruſalem contulit vltra quaſdam aquas
congregans ⁊ colligens. Tunc quidem adā
⁊ eua primi parētes exclamauere. Ueni ad
nos o ſacrum ⁊ ſalutiferum cellarium: que
noſtrum impleſti gaudiuꝫ. Econtra ſancto/
rum caterua que corporaliter aderat dice/
bat. Mane nobiſcuꝫ conſolatio noſtra: nec
derelinquas nos orphanos quaꝫ habemus
laboꝝ ſolatiū: ſudoꝝ refrigeriū: tibi viuenti
conuiuere tibi morienti cōmori glorioſum.
Nobis. n. hec vita amara eſt tua deſtitutio

pſētia: hec ⁊ his ſimilia vt arbitror apoſtoli cū
reliqua plenitudine eccleſie crebris ſingul/
tibus querelas iterrūpētibus ꝓponebant.
Illa ad filiū conuerſa ait. tu dilectis filijs q̄s
fres appellare placuit: de meo diſceſſu do/
lentibus ſias cōſolator: ⁊ per ipoſitionē ma
nuū meaꝝ appone bene dictionē ſup bene/
dictionē eoꝝ: deinde extēdēs manus fideli/
uꝫ collegiū benedixit: ⁊ addidit. In manus
tuas cōmēdo fili ſpiritū meum: ſuſcipe aīaꝫ
meā tibi dilectā: quā inculpatā ſeruaſti. Ti/
bi ⁊ nō terre cōmēdo corpus meū cuſtodi il
lud itegrum quod tibi ihabitare cōplacuit.
Transfer me ad te vt vbi tu es viſcerū me/
oꝝ partus ſim ⁊ ego tibi cohabitās. Illic ita/
qꝫ talia ſūt audita. Surge veni dilecta mea
O pulchra i mulieribus: pulchra es amica
mea ⁊ macula non ē in te. Hec beatiſſima
virgo audiēs cōmēdat in man⁹ filij ſpiritum
ſuū. Profuſis āt apoſtoli lachrymis figunt
oſcula tabernaculo dñi benedictiōe ac ſācti
tate ex cōtactu ſacri corporis adipleti. Tūc
morbi ⁊ demones fugant̄: aer e celo ſancti/
ficat̄ ſpirit⁹ aſcenſione: terra corporis depo
ſitione: aque ꝟo corporis ablutione: abluit̄
. n. ſacrū corpus aq̄ mundiſſima nō ab ipſa
mundatū: ſed ab ipo ſāctificata. Deide ſacꝝ
corpus mūda ſyndone iuolutū lecto ſuppo
nit̄: lāpades coruſcāt: vnguenta redolent
hymni angelici reſonant. Aplis āt alijſqꝫ ſā/
ctis q aderant diuinas odas modulātib⁹ ar/
cha dñi monte ſyon ſacris apoſtoloꝝ ceruj/
cib⁹ ipoſita: ad ſacratiſſimā villā gethſema/
ni adducit̄: angelicis antecedētib⁹ ſubſeq̄n
tibuſqꝫ alijs ſacrū corpus vehemētib⁹ tota
eccleſie plenitudine cōcomitāte. Affuerunt
⁊ quidā iudeoꝝ: fermēto veteris malitie ob
ſtinati. Referūt ēt cū iā e mōte apoſtoli de/
ſcēderēt: ſacrū corpus dei genetricis feren
tes: hebreū quēdā organuꝫ diaboli temera/
rio actū ipetu diabolicoqꝫ ipulſum incurſu:
ad ſacrū corpus acceſſiſſe ad qđ angeli tre/
pidabāt accedere: ac vtraqꝫ manu furibun
de lectulū arripiētē ad terrā traxiſſe. Fert̄
tū manus illi tanqꝫ lignum arida decidiſſe.
Eratqꝫ videre tanqꝫ truncū inutileꝫ donec
fides mentem alterauerit ſuiqꝫ ſceleris pe
nituit igemētē. Hic ꝗ [illegible]
tere: donec miſer ꝑponēs manū ſacratiſſimo
corpori: ad tactū ei⁹ in ſtatū priſtinū reuoca
tur. Inde igit̄ adit̄ gethſemani: vbi oſcula
cōplexus hymni ſācti lachryme ſudoris gut
te fluētes ⁊ ſic ſacrū corpus venerabili i ſe/
pulchro ponitur: ſꝫ non ē derelicta aīa tua i
inferno: nec caro tua vidit corruptionē. De
cebat āt. dei ſacrariū fōtē indefoſſū. agrum
inaratū: vineā non irrigatā: oliuā fructife/
rā: terre gremio nō teneri. Decuit matrē a fi
lio ſublimari vt ad ipſū aſcēdat ſicut ad ipaꝫ
deſcenderat: vt que i partu ſeruauit ꝟgini/
tatē poſt mortē corpus nō videret corrupti/
onē: ⁊ que creatorē portauit in ſinu: in diui/
nis tabernaculis cōmoret̄: ⁊ quā pr̄ deſpon
ſauit i ſpōſā i celeſtib⁹ thalamis conſeruet̄:
⁊ a mr̄e q̄ ſūt filij poſſidean̄t. Hec Damaſce
nus. Scūs quoqꝫ Augu. i quodā ſermone:
ei⁹ ſacratiſſimā aſſūptionē mltipliciter oſtē
dit dicēs. De ſanctiſſimo corpore perpetue
virginis eiuſqꝫ ſacre aīe aſſūptiōe loqui ſu/
ſcipiētes. hoc primū dicim⁹ ꝙ in ſcripturis
poſtqꝫ eam dominus in cruce diſcipulo cō/
mendauit nihil de ea reperitur: preterqꝫ qđ
lucas cōmemorat dicens. Hi omnes erant
perſeuerantes vnanimiter in oratione cum
maria matre ieſu. Quid ḡ de morte. Quid
de eius aſſumptione dicendum eſt? vñ ſcri
ptura nil cōmēdat niſi querendum rōne qđ
conſentiat veritati. Fiat ergo ipſa veritas
auctoritas ſine qua nec valet auctoritas.
Memores igitur conditionis humane mor
tē illā ſubijſſe tēporalē dicere nō metuim⁹
Sed ſi dicimus eam reſolutā in cōmunem
putredinem: vermem ac cinereꝫ librandū
eſt ſi tante conueniat ſanctitati: tante aule
dei prerogatiue. Scimus enim dictum pri
mo parenti. quia puluis es ⁊ i puluerē ibis.
Hanc conditionē caro xp̄i euaſit: que corru
ptionē non ſuſtulit. excipit̄ ḡ ab illa genera/
li ſententia de virgine ſūpta natura. Muli
eri quoqꝫ deus dixit. Multiplicabo erum/
nas tuas. In dolore paries. Erūnā Maria
ſuſtinuit cuius animam gladius ptranſiuit:
ſed ſine dolore genuit. Maria ergo ⁊ ſi cō/
municat erumnis: que nō tamē communicat

parturiendo cum dolore. Excipitur ergo a
quibuſdā generabilibus quā tāta attollit vi/
ginitatis prerogatiua. Si ergo eam dicimꝰ
mortē ſubiiſſe:nec tamē vinculis eiꝰ retineri
nūq̄d ipſiꝰ erit.ſi voluit dn̄s ītegra3 matre3
virginitatis ſeruare honore:cur nō velit in/
corruptā a putredinis ſeruare fetore: nūq̄d
nō ptinet ad benignitatē dn̄i matris ſeruare
honorē:qui legē ſoluere non venerat:ſ3 ad/
implere: Qui enim in vita pre ceteris illa3
gratia ſui conceptus honorauit:piū ē crede
re eā in morte ſingulari ſaluatiōe:⁊ ſpeciali
gratia honoraſſe. Putredo ⁊ vermis huma
ne ē opprobriū cōditiōis. Ab hoc opprobrio
cum ieſus ſit alienꝰ:natura marie excipitur
quam ieſus de ea aſſumpſiſſe probaƭ. Caro
enim ieſu caro ē marie quā ſuper aſtra:trā/
ſtulit honorans omnē humanā naturam ⁊
multo magis maternā. Si natura matris ē
filius conueniēs ē vt ſit ⁊ filij mater:nō quā
tū ad vnitatē corporalis nature. Si eni vni
tatem facere poteſt gratia ſine proprietate
ſpecialis nature: q̄nto magis vbi gratie vni/
tas ⁊ corporalis ē ſpecialƭ natiuitas: vnitas
gratie ē vt diſcipulor̄ in xp̄o de quibꝰ dicit
vt ſint vnū ſicut ⁊ nos. Et poſtea. pater vo/
lo vt vbi ſū ego ⁊ illi ſint mecū. Si igitur ſe/
cū habere vult eos:q hic ſua fide iuncti vnū
cū eo eē iudicantur. quid exiſtimādū eſt de
matre vbi digna ſit haberi:niſi in preſētia fi
lij: Quantū igitur intelligo quātūq̄ credo
Marie anima excellētiori quadā preroga/
tiua a filio honoraƭ:poſſidēs in xp̄o corpus
ſuū quod genuit glorificatū. Et quare non
ſuū per quod genuit ſi nō obuiauerit nec dū
perſpecta auctoritas: vere credo ⁊ p qd̄ ge/
nuit:q2 tanta ſāctificatio dignior ē ta3 celo
q̄ terra thronū dei thalamū ſpōſi:domū do
mini atq̄ tabernaculū xp̄i dignū eſt ibi eſſe
vbi ipſe ē. Tā p̄cioſū theſaurū dignꝰ ē ce/
lū q̄ terra ſeruare tantā integritatē merito
incorruptibilitas nō putredinis vlla reſolu/
tio ſequitur. Illud ſacratiſſimum corpus in
eſcā vermibꝰ traditū:q2 ſentire nō valeo di
cere pertimeſco:quā exiſtimationē pcul pro/
pellit icōparabilis gratie munus: quod me
dicere multar̄ ſcripturarū conſideratio iu

tat ſuis aliq̄n miniſtris veritas ait. Ubi ego
ſum illic ⁊ miniſter meus erit. Si hec ē gene
ralis ſententia omnium:per fidē ⁊ operatio
nē xp̄o miniſtrantium quāto magis quodā/
modo ſpecialiter marie que abſq̄ dubio oī
opere miniſtratrix extitit:que hunc in vtero
geſſit:partūq̄ profuſū aluit ⁊ fouit:⁊ in pre/
ſepio reclinauit:⁊ fugiēs in egyptū abſcon/
dit:⁊ omnē infantiā eius proſecuta vſq̄ ad
crucē ab eius non receſſit conſpectu. Non
potuit āt eius diuinitatis non eſſe credula q̄
ſe nouerat hunc nō virili ſemine:ſed diuino
ſpiramine concepiſſe. Unde de filij poteſta
te tanq̄ de dei virtute non mutabūda defi
ciente vino dixit. Uinum non habent ſciens
eum hoc potuiſſe quod eum mox cōtigit mi
raculo cōpleuiſſe. Ecce igitur Maria fide
⁊ opere xp̄i miniſtratrix ſi ibi non fuerit vbi
xp̄s miniſtros ſuos vult eſſe. vbi ergo erit:⁊
ſi ibi fuerit:nunq̄d equali gratia: Et ſi equa
li gratia vbi equa dei cēſura qui reddit vni/
cuiq̄ ſecundum merita ſua: Si merito pre
omnibus Marie viuenti tanta eſt gratia
donata:⁊ gratia mortue erit minuenda: ab
ſit. Si enim omnium ſanctorum mors ē p̄ci/
oſa: Marie ſane eſt precioſiſſima. Confiten
du3 igitur cēſeo mariam ad eternitatis gau
diū aſſumptam benignitate xp̄i ⁊ honorabi
lius ſuſceptam ceteris:quam gratia honora
uit pre ceteris atq̄ ad cōmunem humanita/
tis conditionē non eſſe adductā poſt mortē
putredinis videlicet vermis ⁊ pulueris que
ſuum ⁊ omnium genuit ſaluatorem. Si ele/
git diuina voluntas inter igniū flāmas pue
rorum veſtimenta ſeruare illeſa cur abnuat
in matre propria quod elegit i veſte aliena:
Jonam ſeruare in ventre ceti incorruptum
voluit ſola miſericordia. Mariam incorru/
ptā nō ſeruabit gratia: Seruatus ē Daniel
i intēperatiſſima fame leonu3. Nō ſeruāda
ē maria tantis donis donata etiā meritis di
gnitatū: Hec ergo cūcta que diximꝰ q2 na/
turā nō ſeruaſſe cognoſcimus: in integrita
te quoq̄ marie plus gratiā q̄ naturā nō po
tuiſſe dubitamꝰ. Chriſtꝰ ḡ letari facit mariā
anima ⁊ corpore in ſe proprio filio. Nec vl/
lam ſequi corruptiōis erumnā: quā nulla ſe

cuta ē tantū pariendo filiū integritatis cor
ruptio: vt ſit ſemp icorrupta quā tanta per/
fundit gratia:ſit itegraliter viuēs que oīum
integrā genuit vitā. Si ergo dixi vt debui
approba Chriſte tu ⁊ tui. Si vo nō vt debui
ignoſce obſecro tu ⁊ tui. De noīe.ſ.ſixti.

Sixtus dicitƭ a ſios qd̄ ē deus ⁊ ſtatꝰ
quaſi diuinꝰ ſtatꝰ: vel ſixtꝰ a ſiſto ſi/
tis q̄ſi firmꝰ ⁊ fixus in fide vƚ paſſio/
ne:⁊ bōa opatiōe. De.ſ.ſixto papa ⁊ mar.

Sixtus papa atheniēſis natio
ne p̄ q̄dē philoſophꝰ po
ſtea xp̄i diſcipulꝰ ⁊ pontifex ſūmus
electꝰ: decio ⁊ Ualeriano cū duobꝰ diaconi
bꝰ feliciſſimo ⁊ agapito p̄ſātꝰ ē:quē cū deci
us nullis poſſ3 pſuaſionibꝰ iclinare:fecit eū
duci ad tēpliū martis: vt aut ſacrificaret:aut
de cuſtodia mamertini reciperetƭ:ſ3 cū ſacri
ficare renuēs i cuſtodiā duceretƭ:beatꝰ Lau
rētius poſt eum clamans ibat dicens. Quo
pgrederis ſine filio pater:quo ſacerdos ſan
cte ſine miniſtro pperas: cui ſixtus. Non
ego te deſero fili:neq̄ derelinquo: ſed ma
iora tibi debentƭ p fide xp̄i certamina. Poſt
triduū me ſacerdotē ſequeris leuita. Inte/
rim ergo theſauros eccleſie accipe:⁊ q̄bus
tibi videƭ diuide:quos cū ille pauperibus
xp̄ianis diſtribuiſſet: valerianꝰ prefectꝰ de
creuit: vt ſixtꝰ ad tēpliū martis ſacrificaturꝰ
duceretƭ q ſi renueret ibidē capite truncare
tur:qui cū duceretur beatus laurentiꝰ poſt
eū clamare cepit ac dicere. Noli me dereli
quere pater ſancte:q2 theſauros tuos iam ex
pēdi: quos tradidiſti mihi. Tūc milites audi
entes theſaur̄ laurētiū tenuerūt:ſixtū vero
cū feliciſſimo ⁊ agapito ibidē decollauerunt
In hac die ē feſtū tranſfigurationis domi/
ni: ⁊ ſanguis chriſti. de nouo vino ſi inueniri
poteſt in aliquibꝰ eccleſijs cōficitƭ: vel ſaltē
matura vua aliquātulū in calice eliquatur
In hac etiā die racemi b̄ndicuntƭ:⁊ populus
cōmunicat. Rō aūt huiꝰ ē ex eo q dn̄s diſci
pulis ſuis in die cene dixit. Nō bibā amodo
de hoc genimine vitis donec bibā illud no/
uum in regno patris mei. Illa vero tranſfi/
guratio dn̄i:⁊ q dixit nouū vinū repreſen/
tat glorioſā inouationē:quā xp̄s poſt reſur/

rectionē habuit:⁊ io i hac die tranſfiguratio/
nis q̄ reſurrectionē repntat nouū vinū ſug/
ritƭ nō q i hac die: vt q̄dā aiunt trāſfiguratio
ſit facta:ſ3 ab apoſtolis i hac die manifeſta/
ta. trāſfiguratio.n. facta fuiſſe dicitur circa
pncipiū veris. Diſcipuli autem propter prohi
bitionem eius factam tam diu celauerunt:⁊
in hac die manifeſtauerunt:ita legitur in li/
bro qui dicitur mitrale. De nomine.

Donatus quaſi a deo natꝰ ē:⁊ hoc p
regenerationē.⁊ gratie īfuſionem:
⁊ glorificationē:q̄ triplex generatio
ſpiritualis a deo. Nam ⁊ cum ſancti moriun
tur tunc naſci dicuntur: vnde obitus ſancto
rū non mors ſ3 natale vocatur. Puer enim
appetit naſci vt accipiat āpliorē locū ad ma
nendū: vberiorē cibū ad veſcendū: liberio/
rē aerē ad reſpirandū:⁊ lucē ad vidēdū. Et
q2 ſcī cū de vtero matris eccl'ie p mortē exe
unt:illa quatuor ſecundum modum ſuum
recipiunt. ideo naſci dicuntur. vel donatus
quaſi dono datus. De.ſ. donato martyre.

Donatus cū iuliano iperato/
re eruditus ⁊ nutri
tus ē.ita q p̄dictꝰ iulianus fuit tūc
ſubdiaconꝰ ordinatꝰ:ſ3 cū i imperio ſublima
tꝰ fuiſſ3 patrē ⁊ matrē ſancti Donati occidit
Donatꝰ aūt i aretinā ciuitatē aufugit:⁊ apō
hilariū monachū manēs multa ibidē mira/
cula fecit. Nā p̄fectus ciuitatis hūs filium
demoniacū cū eū ad beatū donatū adduxiſ
ſet clamare cepit ſpiritꝰ imūdꝰ ac dicere. In
noīe dn̄i nr̄i ieſu xp̄i noli mihi moleſtꝰ eē: vt
de domo mea egrediar. O donate q̄re me
coartas exire cū tormētis. S3 orāte donato
ſtatim pueꝰ liberatꝰ. Uir q̄dā euſtaſꝰ noīe
exactor fiſci i tuſcia publicā pecuniā i cuſto
dia vxoris noīe eufroſie dreliq̄t. S3 cū puī
cia ab hoſtibꝰ vrgeretƭ pecuniā abſcondit:⁊
dolore p̄uēta vitā finiuit. Uir aūt eiꝰ rediēs
cū pecuniā iuenire nō poſſ3:⁊ iā cū filijs ſu/
is ad ſuppliciū tradi deberet ad ſcū3 donatū
confugit. Donatꝰ āt ad ſepulchr̄ vxoris cū
eo pergens oratione facta clara voce dixit
Eufroſina p ſpiritū ſcm̄ te adiuro vt dicas
nobis vbi talem pecuniā poſuiſti. Et facta
eſt vox de ſepulchro dicens. In igreſſu do/

[illegible] ibi fodi. Et euntes eã ibi vt di
[illegible] inuenerũt. Poſt aliquos dies ſatyrus
epũs in dño obdormiuit: ⁊ oĩs cler⁹ donatuʒ
i epũʒ elegit. ❡ Cũ ãt q̃dã die miſſa celebrata
populũ coĩcaret ⁊ diacon⁹ coĩcãti xp̃i ſãgui
nẽ ꝓpinaret: ſubito paganoꝝ ĩpulſu diaco
n⁹ cecidit ⁊ calicẽ ſãctũ fregit: de quo cũ ip̃e
⁊ oĩs populus plurimũ meſt⁹ eẽt: donatus
fragmenta calicis colligens orõne ipſum ĩ
formã p̃ſtinã reſtaurauit. vna ãt particulaa
diabolo abſcõſa fuit q̃ ĩ calice p̃dicto deſe/
cit: tñ ẽ ĩ teſtimoniũ huius miraculi. Paga/
ni viſo hoc miraculo cõuerſi ſunt: ⁊ ſeptua/
ginta baptiſma ſuſceperũt. ❡ Fõs q̃dã adeo
erat ĩfect⁹: vt q̃cũq; de illo biberet ꝓtinus
morereẽ. Dũ igiẽ ſanct⁹ donatus ſup aſinũ
ſuũ illuc iret: vt orõne facta aquã ſanaret:
draco terribilis inde erupit: ⁊ pedes aſini cau
da inuoluens cõtra donatũ ꝓtin⁹ ſe erexit
quẽ donat⁹ flagello quodã p̃cutiens: vel ſʒ
q̃ alibi legiẽ in os eius expuẽs cõtinuo iter/
fecit. orauitq; ad dominũ ⁊ omne venenuʒ
fugauit. Aliũ etiã fõtẽ dũ ĩ itinere cũ ſocijs
quadã vice ſitiret ſua oratione ibidẽ produ
xit. ❡ Cũ filia theodoſij ĩpatoris a demone
vexareẽ: ⁊ ad ſanctũ donatũ adducta fuiſ/
ſet dixit ſanct⁹ donat⁹. Exi ĩmũde ſpiritus ⁊
noli ĩ plaſma dĩ hitare. cui demõ. da mihi trã
ſitum quo exeam aut quo vadam. Cui do/
natus. Unde huc veniſti? Cui demon. De
heremo. Et ſanctus. Illuc reuertere. Et de
mon. Uideo ſignũ in te ex quo ignis exit cõ
tra me: ⁊ pre timore ignoro quo vadã: ſed da
mihi locũ exeũdi ⁊ exeo. Cui donat⁹. Ecce
habes trãſitũ: redi ad locũ tuũ: ⁊ vniuerſam
domũ cõcutiẽs exiuit ❡ Cũ q̃dã mortu⁹ effer
reẽ venit q̃dã cũ chirographo aſſerẽs debe
ri ſibi ab ipſo ſolidos ducẽtos: vñ ipſũ nulla
tenus ſepelire ſinebat. Quod cum vxor ſua
vidua beato donato cũ lachrymis ĩdicaſſet
adiũgens q̃ homo ille pecuniã totaliter re/
cepiſſet. Aſſurgẽs ad locũ iuit ⁊ manũ defũ
cti tãgens ait. Audi me. q̃ reſpõdit. Ego ſuʒ
Et ſanctus donatus ait. Surge ⁊ vide quid
agas cũ hoĩe iſto q̃ te ſepeliri nõ ſinit: q̃ reſi/
dẽs eũ de ſolutiõe debiti corã oĩbus cõuicit
⁊ chirographũ arripiẽs manu ſcidit. Deinde
dixit ſcõ donato. Iube me iterũ pr̃ dormire.
Et ille. Uade fili ãmodo ĩ reqĩe. ❡ Eodẽ tẽ/
pore cũ fere trib⁹ ãnis nõ pluiſſʒ: ⁊ ſterilitas
magna eẽt: ĩfideles ad ĩpatorẽ theodoſium
cõuenerũt: petẽtes vt ſibi donatũ traderet
q̃ per artẽ magicã hoc feciſſʒ: Ad ĩperatoris
igiẽ ĩſtãtiã donat⁹ egreſſus dñm exorauit ⁊
pluuiã copioſã dedit: ⁊ ceteris ĩfuſis ipſe ſic
cis veſtib⁹ domũ rediit. Cũ ãt gotthi eo tp̃e
italiã deuaſtarent: ⁊ multi a fide xp̃i recede
rent: Euadrian⁹ prefect⁹ a ſãcto donato ⁊
hylariano de apoſtaſia dep̃henſus ſanctos
ipſos cepit: cõpellẽs eos vt ioui imolarent.
quod cũ renuerẽt hylarianũ expoliatũ tam
diu cedi fecit quouſq; ſpiritũ exalaret. Do/
natũ vero in carcere recluſit: ⁊ poſtmodum
eum decollari fecit. ❡ De nomine.

Ernardus dicĩ a ber quod ẽ pute/
us vel fons ⁊ nardus q̃ eſt vt dicit
glo. ſuper cãtica. herba humilis ⁊ calide na/
ture ⁊ odorifera. Fuit eñi calid⁹ ĩ feruenti
amore: humilis in cõuerſatiõe fõs in doctri
ne emanatione: ⁊ puteus in ſciẽtie ꝓfũdita/
te: ⁊ odoriferus in fame ſuauitate. eius vitã
Guilielm⁹ abbas ſancti theoderici ſocius be
ati bernardi ⁊ bernaldus abbas clare vallis
ſcripſerunt. ❡ De ſancto Bernardo abbate

Ernardus in burgundia caſtro fotanis

ex nobilib⁹ valde ⁊ religioſis paren
tibus ortus ẽ: cuius pater cecilinus miles ſe
culo ſtrẽnu⁹: nec min⁹ deo religioſus. Ma
ter vero aleth nũcupata ẽ. Hec ſeptẽ filios
genuit ſex mares ⁊ feminã vnã. mares aũt
omnes monachos futuros. Feminã ãt ſan
ctimonialẽ. Mox ãt vt filiũ partu ediderat
manibus ꝓprijs ipſum deo offerebat. Alie/
nis vberibus ipſos nutriri refugiebat: qua/
ſi cum lacte materno: materni quodãmodo
boni infundens eis naturã. Cũ ãt creuiſſẽt
q̃ diu ſub manu eius erant: heremo magis
q̃ curie nutriebat. Cibis groſſioribus ⁊ cõi/
bus paſcens eos quaſi continuo ad heremũ
trãſmittendos. Cũ igiẽ tertiũ filium. ſ. Ber
nardũ adhuc geſtarʒ in vtero: vidit ſomniũ
preſagium futuroꝝ: catulũ. ſ. totũ candidũ:
totum in dorſo ſubrufum: ⁊ latrantem in
vtero ſe habere. Qđ cũ cuidã viro dei expo
ſuiſſet: ille ꝓphetica voce reſpõdit. Opti/
mi catuli mater eris qui dom⁹ dei cuſtos fu
tur⁹ magnos ꝯ inimicos dabit latrat⁹. Erit
eñi p̃dicator egregi⁹: ⁊ multos medicinalis
lingue grã curatur⁹. Cũ aũt Bernardus ad
huc puerulus eſſet: ⁊ graui dolore capitis
egrotaret: veniẽtẽ ad ſe mulierculã vt dolo
rẽ ſuis carminib⁹ mitigaret cũ ĩdignatiõe ni
mia exclamãs reppulit ⁊ abiecit. Puerili ãt
bono zelo miſericordia dei nõ defuit: ſʒ tũc
cõtinuo ſurgens liberatũ ſe eẽ cognouit. ❡ In
ſacratiſſima dñice natiuitatis nocte: cũ pu/
er Bernard⁹ matutinale officiũ ĩ eccleſia
expectaret: ⁊ q̃ hora noctis xp̃s nat⁹ fuiſſet
ſcire cuperet: apparuit ei puerulus ieſus q̃ſi
iterũ añ oculos ſuos naſcẽs ex vtero matris
Uñ q̃diu vixit hãc fuiſſe horã natiuitatis
dñice ſẽper putauit. Ab illa ĩ hora in his q̃
ad illũ ptinẽt ſacramẽtũ: ⁊ ſenſus ei ꝓfundi/
or ⁊ ſermo copioſior dat⁹ ẽ. Uñ ⁊ poſtmodũ
ĩ laudẽ genitricis ⁊ geniti: iter ipſa ſuoꝝ tra
ctatuũ initia ĩſigne opuſculũ edidit: ĩ quo
illã lectionẽ euangelicã: Miſſus ẽ ãgelus
Gabriel explanauit. ❡ Uidẽs ãtiqu⁹ hoſtis
ꝓpoſitũ pueri tã ſalubre: ei⁹ caſtitatis ꝓpo
ſito ĩuidit: multoſq; ſibi laq̃os tẽtationis op
poſuit. Cũ. n. aliqñ ĩ quãdã feminaʒ oculos
defixos aliq̃diu tenuiſſet: cõtinuo de ſe ip̃o
erubeſcẽs ĩ ſemetipſum ſeueriſſim⁹ vltor ĩ/
ſurgit: ac in ſtagnũ gelidaꝝ aquaꝝ ĩſiliens:
tãdiu ibidẽ permãſit: donec pene exanguis
effectus p grãʒ dei a calore carnalis cõcupi
ſcẽtie tot⁹ refriguit. ❡ Circa idẽ tp̃s iſſictu
dmõis puella q̃dã ĩ lectũ dormiẽtis ſe nudã
ĩniecit: quã ille ſẽtiẽs cũ oĩ pace ⁊ ſilẽtio par
tẽ ei lectuli quã occupauerat ceſſit: ⁊ ĩ latus
alteꝝ ſe cõuertẽs dormiuit. Miſera vero illa
aliq̃diu ſuſtinẽs ⁊ expectãs: denuo palpãs
⁊ ſtimulãs nouiſſime cũ ĩmobilis ipſe ꝑſiſte/
ret: illa lʒ ĩpudẽtiſſima eẽt erubuit ⁊ horrore
ĩgẽti atq; admiratiõe ꝑfuſa ſurgẽs aufugit.
❡ Cũ iterũ ĩ domo cuiuſdã matrone hoſpita/
reẽ: illa adoleſcẽtẽ aſpectu decoꝝ ꝯſiderãs:
vehemẽter ĩ cõcupiſcẽtiã ei⁹ exarſit. Cũ aũt
ſeorſũ lectũ ſibi ſterni feciſſʒ: ipſa impudenẽ
⁊ ſilẽẽ de nocte ſurgẽs ad eũ acceſſit: quã il/
le ſẽtiẽs ꝓtin⁹ exclamauit. latrones latrões
Ad quã vocẽ mulier fugit: familia ſurgit: lu
cerna accẽdiẽ: latro q̃ritur: ſʒ minime ĩuenit
tur: ad lectulos ſinguli redeũt: queſcũt cete
ri: ſed nõ illa miſera requieſcit. Nã denuo ex
ſurgit: Bernardi lectulũ petit: ſed ille latro/
nes latrões denuo exclamauit. Latro iterũ
q̃ritur: ſʒ nunq̃ ab eo qui ſolus nouerat pu/
blicatur: vſq; tertio iprobã mulier ſic repul/
ſa vix tandem metu vel deſperatione victa
ceſſauit. Cum autem ſequenti die iter age/
ret: arguentes eum ſocij: q̃ totiens latrões
ſomniauerit perquirebant. Quibus ille ait.
Ueraciter hac nocte inſidias ſuʒ perpeſſus
latronis: quia hoſpita mihi nitebatur aufer/
re theſaurũ irrecuperabilẽ caſtitatis. Per/
pẽdẽs igiẽ nõ eẽ tutũ cohabitare ſerpẽti: fu
gã meditari cepit: ⁊ ordinẽ ciſterciẽſium ex/
tunc ingredi deliberauit. Quod cũ fratres
eius cognoſcerent ⁊ eum ab hoc propoſito
modis omnib⁹ prohiberent tantam ei grati
am dominus contulit: vt non ſolũ ipſe a cõ/
uerſione nõ ꝓhiberetur: ſed omnes fratres
ſuos ⁊ multos alios ad religionẽ domino lu
craretur. Gerardus tamen frater eius mi/
les ſtrenuus hec fratris verba vana puta/
bat: ⁊ eius omnino monita repellebat. Tũc
Bernardus fide iã igneus ⁊ fraterno chari
tatis zelo mirũ ĩ modũ exaſperat⁹: ſcio inq̃
frater mi: ſcio q̃ ſola vexatio intellectũ da/
bit auditui. Digitũq; lateri ei⁹ apponẽs. Ue
niet inquit dies ⁊ cito veniet: q̃ lãcea latus
hoc perforabit ⁊ ad cor tuũ conſilio qđ abij/
cis vitã dabit. Poſt paucos dies gerardus
ab inimicis capiẽ ⁊ ĩ loco cui frater digitum
ĩpoſuerat ĩfixã lanceã geſtãs trahiẽ ⁊ in cu/
ſtodia vinculatur. Ad quẽ Bernardus veni/
ens cũ ſibi loqui nõ permittereẽ ad eũ excla
mauit. Scito frater gerarde: q̃ in proximo
ituri ſum⁹ ⁊ monaſteriũ intraturi. Eadẽ no/
cte compedes de eius pedibus ceciderunt
⁊ oſtio per ſe aperto letus aufugit. Indica
uit fratri ſe mutaſſe propoſitum ⁊ fieri velle
monachum. Anno ab incarnatione domini
. M. c. xij. a conſtitutione domus ciſterciẽſi
um. i5. ſeruus dei Bernardus annos nat⁹
circiter. xx. cuʒ ſocijs amplius q̃ .30. ordi/

ciſtercienſiū igreſſus ē. Cū āt bernardus cū
fratribus ſuis domū paternā egrederetur:
Guido primogenitus vidēs niuardū fratrē
ſuū minimū puerū ludētē in platea cū pue/
ris: eia inquit frater Niuarde ad te ſolū re/
ſpicit ois terra poſſeſſionis noſtre. Cui non
pueriliter puer rn̄dit. Uos ergo celū habe/
bitis: ⁊ mihi ſolū terram relinquetis? Non
ex equo diuiſio hec facta eſt. Modico igit̄
tēpore cū patre remanſit: ſed fratres poſt/
modū ſecutus ē. Ingreſſus igitur ordinem
ſeruus dei bernardus ita totus in ſpiritum
abſorptus ē ⁊ deo taliter occupatꝰ: vt iam
nullis ſenſibus corporis vteret̄. Iā quippe
annū i cella nouicioꝝ exegerat ⁊ adhuc an
domus haberet teſtudinē ignorabat. Mul
to tēpore eccleſiā intrans ⁊ exiens i capite
vbi tres erant vnā tātū putabat eē feneſtrā
Abbas autē ciſterciēſis ordinis fratres ad
edificandam domū clareualenſem miſit: ⁊
eis Bernardus in abbatē prefecit: qui mul
to ibidē tēpore i nimia paupertate degebāt
⁊ pulmēta ſepius ex folijs fagi conficiebāt.
Uigilab:t aūt ſeruus dei vltra poſſibilitatē
humanā: nullū.n. tēpus ſe magis pdere con
queri ſolebat: q̄ȝ quo dormiuit. idoneam ſa/
tis comparationem ſomni ⁊ mortis: ut ſic
dormiētes videātur mortui apud homines
quomodo apud deū mortui peccatis dor/
mientes: vnde etiā ſi quē forte duriꝰ ſterten
tē audierit ſeu minꝰ cōpoſite viderit iacētē
patienter ferre vix poterat: ⁊ carnaliter ſeu
ſeculariter eū dormire cauſabat̄. Ad come
dendū vix aliqua voluptate trahebat̄ ap/
petitus: ſed ſolo timore defectꝰ ſic accede/
bat ad ſumendū cibū: quaſi ad tormentū.
Poſt cibū quantū ſemper comederit cogi/
tare ſolitus erat: ſi quādo vel ad modicum
menſurā ſolitā exceſſiſſe ſe deprehendit: im
pune abire nō patiebatur. Sic gulle illece/
bras edomuerat vt ipſā quoq̄ ſaporꝝ diſcre
tionē ex magna parte pdiderit. Nam ⁊ oleū
ſibi p errorē aliqn̄ ꝓpinatū bibit ⁊ penitus
ignorauit nec priꝰ id oleū eē cognouit donec
quidā labia eius miraret̄ inuncta. Sagimē
crudum inſup per errorē ſibi oblatū ꝓ buti/
ro multis diebus noſcit̄ comediſſe. Solam

aūt aquā ſibi ſapere dicebat eo q̄ dū ſume/
ret fauces ⁊ guttur̄ ei refrigeraret. Quicq̄d
in ſcripturis didicerat: maxime in ſiluis ⁊ in
agris meditando ⁊ orando ſe confitebatur
accepiſſe: ⁊ nullos ſe aliquando magiſtros
habuiſſe: niſi quercus ⁊ fagos inter amicos
dicere ſolebat: deniq̄ confeſſus ē aliquan/
do meditanti vel oranti ſacra omnem velut
ſuppoſitā vel expoſitam ſibi apparuiſſe ſcri/
pturam. Quodā tēpore ſicut ipſe i cātici re
fert cū iterloquēdo ex his q̄ ſuggerebat ſpi/
ritus ⁊ ſi non infideli minus tamen fidenti
animo reſeruaret: vt haberet qui d diceret
denuo tractaturus: ecce vox venit ad eum
dicens. donec iſtud tenueris aliud nō accipi
es. In veſtibus ei ſemper paupertas placuit:
ſordes nūq̄: nimirū animi fore indices aie/
bat: aut negligētie: aut apud ſe inanit̄ glori/
antis: aut foris humanā gl'iam affectantis.
Prouerbiū illud i ore eiꝰ frequēter ſemper
i corde: q hoc facit qđ nemo: mirant̄ oēs: vn̄
⁊ ciliciū pluribꝰ annis portauit q̄diu occul/
tū eē potuit: ſed vbi hoc cognitū eē ſēſit: cō/
tinuo illud abijciēs ad cōmunia ſe cōuertit.
Nūq̄ ſic riſit: vt nō potꝰ ad ridēdū q̄ȝ ad re
primēdum vnū ſibi facere oporteret: ⁊ riſui
ſuo magis ſtimulū adhibere q̄ȝ frenū. Cum
autem patientie genus ſolitus erat dicere
tripartitū: vȝ ad verboꝝ iniurias: ad dāna
reꝝ: ad corporis leſionē: hāc ipſe his exēplis
ſe hr̄e ꝓbauit: cū.n. cuidā epō amicabilit̄ eū
admonēti quādā ſcripſiſſet ep̄lam: ille vehe
mēter exacerbatꝰ amariſſimā ſcripſit ei epi/
ſtolā i pncipio ita dicēs. Salutem ⁊ nō ſpm̄
blaſphemie: tāq̄ ex ſpū blaſphemie illa ſcri/
pſiſſet. Ad qđ ille. Ego ſpm̄ blaſphemie me
hr̄e nō credo: nec mala dixiſſe cuiq̄: aut ma
ledicere me velle ſcio: pſertim pncipi popu/
li mei. Quidā abbas pro vno cenobio con/
ſtruēdo ſexcētas marcas eidē miſit argēti:
ſed tota pecunia dū deferret̄ a pdonibꝰ ſub/
lata ē. Quo audito nihil aliud dixit: niſi be/
nedictꝰ ds q nobis pepcit ab onere. Sȝ ⁊ ill'
igt̄ q̄ tulerūt leuiꝰ ē ferēdū: tū q2 hūana
cupiditas ſuſtulit: tū q2 magna pecunia ma
gnā eis tētationis occaſionē igeſſit. ¶ Qui/
dā iſuper canonicus regularis ad eū venit:

⁊ vt in monachum reciperet̄ inſtanter roga/
uit: cui cū ille nō agneſceret: ſȝ ad ſuā eccleſi/
am redire pſuaderet: vt qd ergo ait ille in li/
bris tuiſ pfectionē tātopere: cōmēdaſti: ſi eā
nō exhibes cupiēti? vtinā illos tuos tenerē
libros: vt eos penitꝰ lacerarem. Cui ille. In
nullo eoꝝ legiſti nō poſſe te i tuo clauſtro eē
pfectū. Moꝝ correctionē nō locoꝝ mutati
onē i libris oībus cōmēdaui. Ille vo inſanꝰ
i eū impetū faciens tā grauiter maxillā eiꝰ
percuſſit vt ſuccederet rubor ictui ⁊ tumor
rubori. Jam q aderāt i ſacrilegū iſurgebāt.
ſed puenit eos ſuus dei clamās ⁊ adiurans
p nomē xp̄i: vt nullatenꝰ cogeret̄: nec qcq̄
ſibi iniurie iferret̄. Nouitijs autē itrare vo/
lentibꝰ dicere cōſueuerat. Si ad ea q̄ intus
ſūt feſtinatis: hic foris dimittite corpora q̄ d
ſeculo attuliſtis. Soli ſpūs ingrediātur. ca/
ro autē non prodeſt quicq̄. Pr̄ eius q ſolus
domi remanſerat: ad monaſteriū iuit: ⁊ ibi/
dē poſt aliqđ tempꝰ i ſenectute bona deceſ/
ſit. Soror aūt eiꝰ ſeculo nupta cū i diuitijs ⁊
delicijs ſeculi periclitaret̄. quadā vice fra/
tres ſuos ad monaſteriū viſitatura acceſſit.
cūq̄ veniſſȝ cū comitatu ⁊ apparatu ſupbo
ille eā tāq̄ rhete diaboli ad aīas capiēdas
abhorruit: nec ad videndā eā exire aliq̄tenꝰ
acquieuit. Uidēs illa q̄ nullus fratrū ſuo/
rū ſibi occurreret: ſed ab vno eoꝝ q tūc por/
tanariꝰ erat ſtercꝰ iuolutū diceret̄: tota i la/
chrymis reſoluta ē. Et ſi peccatrix ſum ingt
ꝓ talibꝰ xp̄s mortuꝰ eſt: q2.n. peccatricē me
ſentio: iccirco ꝯſiliū ⁊ collogū bonoꝝ regro.
Et ſi deſpicit fr̄ meus carnē meā: ne deſpici/
at ſuꝰ dei animā meam: veniat ⁊ pcipiat: ⁊
qcq̄d pceperit adimplebo. Hāc ergo ꝓmiſſi
onē tenēs exijt ad eā cū fratribꝰ ſuis: ⁊ q2 eā
a viro ſeparare n̄ poterat. p°oī ei mūdi gl'iā
interdixit ⁊ formā matris imitādā eidē indi/
cēs illā dimiſit. Illa vero rediens: ita repen
te mutata ē. vt in medio ſeculi vitam duce/
ret heremiticā: ⁊ ab oī ſeculo prorſus ſe fa/
ceret alienā. Tādē precibꝰ multis virū ſuū
vicit: ⁊ ab ipſo abſoluta monaſteriū itrauit.
Infirmatus aliqn̄ vir dei: cū extremū iā ſpi
ritum trahere videret̄: in exceſſū mētis ſue
ante tribunal dei uiſus eſt pſentari. Affuit

autem ⁊ ſathan ex aduerſo improbis eū ac/
cuſationibꝰ pulſans: vbi vero ille oia fuerat
ꝓſecutꝰ: ⁊ viro dei ꝓ ſua fuit parte dicēdū:
nihil territus aut turbatꝰ ait. Fateor nō ſum
dignus ego nec proprijs poſſum meritis re/
gnum obtinere celorum. Ceterum duplici
iure illud obtinens dominus meus heredi/
tate ſcilicet patris ⁊ merito paſſionis alte/
ro ipſe contentus alterum mihi donat. Ex
cuius dono iure illud mihi vendicans nō cō
fundor. Confuſus in hoc verbo inimicus cō
uertens ille ſolutus: ⁊ vir dei in ſe reuerſus
eſt. Tanta autem abſtinentia labore ⁊ vigi/
lijs corpus ſuū attriuit: vt ⁊ grauiſſima ⁊ fe/
re continua egritudine languens conuen/
tū vix ſeq poſſȝ. ¶ Quadā vice dū grauiſſi/
me ifirmaret̄ fribꝰ ꝓ eo iſtant̄ orātibꝰ aliq̄/
tulū cōualuiſſe ſe ſēſit. cōgregatis aūt fribꝰ
dixit? Quid tenetis miſerū hoiē fortiores
eſtis ⁊ iualuiſtis: parcite q̄ſo parcite ⁊ ſinite
me abire. ¶ Quadā vice cū pplo pdicaret:
⁊ oēs v̄ba eiꝰ attēte ac deuote ſuſcipent eiꝰ
aio q̄dā talis irrepſit tētatio. Uere nūc opti
me pdicas: ⁊ ab hoībꝰ libēter audiris: ⁊ ſapi/
ens ab oībꝰ reputaris. At vir dei tali tēpta/
tiōe pulſari ſe ſētiēs parūp ſubſiſtit: ⁊ an pro
cedēt vl' finē facēt cogitare cepit. Statiq̄
diuo cōfortatꝰ auxilio tētatori ſilent̄ rn̄dit.
Nec p te icepi nec p te dimittā: ſicq̄ ſecurꝰ
pdicationē vſq̄ ad finē ꝓſecutꝰ ē. ¶ Mōa/
chꝰ qdā q in ſeculo ribaldꝰ fuerat atq̄ luſor
maligno ſtimulatꝰ ſpū ad ſclm̄ redire voluit
Cū aūt btūs Ber. eū retinere nō poſſȝ iter/
rogauit eū vn̄ victurꝰ eēt: q rn̄dit. Ad taxil/
los ludere ſcio: ⁊ inde viuere potero. ⁊ ille.
Si tibi capitale cōmiſero vis ſingulis ānis
ad me redire: ⁊ mecū lucrū diuidere? qđ ille
audiens gauiſus ē: ⁊ ſe libent̄ ſic acturꝰ ꝓmi/
ſit. Uiginti igr̄ ſolidos ei dari pcepit ⁊ ille cū
illis abijt. Hoc aūt faciebat vir ſcūs vt eū
iterum reuocare poſſet: ſicut ⁊ poſtmodum
factum eſt. Ille igitur abiens totum perdi/
dit: ⁊ ad portam confuſus redijt. Quo audi
to vir dei ad eum letus exijt: extenditq̄ gre
mium vt ſimul diuideret lucrum. cui ille.
Nihil pater lucratus ſum: ſed etiam capi/
tali veſtro nudatus ſum: ſi vultis pro

veſtro capitulo recipite me. cui Bernardus
benigne rñdit. Si ita īquit ē melius ē vt hoc
recipiā ꝗ̄ ſimul vtrūqꝫ perdam. ¶ Quadā
vice dū beatus bernardus iumēto īſidēs
aliquo pergeret: cuidā ruſtico materia ſic ſe
offerente de cordis inſtabilitate in oratiōe
ē cōqueſtus: quod ille audiēs mox eū deſpe
xit: ⁊ in orationibus ſuis cor firmū ⁊ ſtabi-
lē ſe habere dixit. Uolens autem Bernar
dus eum conuicere ⁊ a ſua temeritate coer
cere dixit. Sequeſtrare paulisper a nobis:
⁊ tota qua poteris intentione orationem
dominicā incboato: quaꝫ ſi abſqꝫ aliqua cor
dis vagatione finire poteris iumētū cui in-
deo tuū pculdubio mox hēbis. Tu āt mihi
in fide tua ſpondeas ꝙ ſi aliud ibidē cogita
ueris: hoc mihi aliquaten̄ nō celabis. Leta
tur ille: ⁊ tanq̄ꝫ iumentū iam lucratū ſe repu
tās audacter ſecedit: ⁊ ſeipſum recolligens
orationē dominicā incboauit: vix orationis
expleuit dimidium ⁊ ecce iportuna cogita-
tio de ſella cordi ſuo ſe ingerit: vtrū eā ha-
bere debeat cū iumēto: quod ille aduertēs
cōcitus ad Bernardū rediit: ⁊ quid ī ipā ora
tione ſollicite cogitauerit indicauit: ⁊ de ſe
vt priꝰ temere nō pſūpſit. ¶ Frater Rober
tus eiꝰ monachus: ⁊ ſecūdū ſeculū ꝓpiquus
in adoleſcentia ſua quorūdā perſuaſiōe de-
ceptꝰ cluniacū ſe cōtulerat. Uenerabilis āt
pater poſtq̄ꝫ aliquādiu diſſimulauit eūdem
ſtatuit per epiſtolaꝫ reuocare: quam cū ſub
diuo dictaret: ⁊ aliꝰ monachus eā ex ore ſuo
conſcriberet ſubito inopinatꝰ imber erupit
⁊ is qui ſcribebat chartaꝫ cōplicare voluit.
Cui Bernar. Opus dei ē ſcribere ne formi
des: ſcripſit ḡ epiſtolā ī medio imbre ſine imbre
Cū.n. vndiqꝫ plueret: ibidē tn̄ moleſtiā imbris
virtꝰ expulit charitatis. ¶ Cum quoddā mo
naſteriū qđ vir dī cōſtruxerat occupaſſꝫ mu
ſcarū incredibilis multitudo: ita vt oībꝰ gra
uē moleſtiā generarēt. ille dixit. Ego excō-
munico eas. mane aūt oēs pariter mortuas
inuenerūt. ¶ Cū a ſūmo pōtifice mediolanū
miſſus fuiſſet: vt ipſos cū eccleſia recōcilia-
ret: ⁊ iā papiā rediſſet: quidā vxorē ſuaꝫ de-
moniacaꝫ ad eū adduxit. Moxqꝫ per os mi
ſere mulieris diabolus in contumelias eius
ꝓrupit dicens. Nō me de anicula mea h̄ po
rulos edens ⁊ braſicas deuorās pellet. At
vir dei ipſā ad eccleſiaꝫ beati Syri remiſit.
Beatus āt Syrus hoſpiti ſuo deferre vole
it nec eidem aliquid curationis īpendit: ſicqꝫ
iterū ad beatū Bernardū adducta ē. Tūc
diabolus per os eius garrire cepit ac dice-
re. Non me expellit ſyrus nec eiicit bernar-
dus. Ad hec ſeruus dei rñdit. Nec Syrus
nec te bernardus eiecit: ſed dn̄s ieſus xp̄s:
mox vt ille orōneꝫ effudit: ſpiritꝰ neq̄ꝫ dixit:
q̄ꝫ libenter egrederer: ab hac anicula graui
ter moleſtatus in ea q̄ꝫ libēter egrederer ſꝫ
nō poſſum: qꝛ non vult magnus dominus.
Cui ſanctus. Et quis ē magnus dn̄s? Cui il
le. Jeſus nazarenus. Ad quem vir dei. Ui
diſti ne unq̄ꝫ eum? quo reſpōdēte: etiam: ait.
Ubi eū vidiſti? ⁊ ille. in gloria. Et ſanctꝰ. Et
tu ī gloria fuiſti? quo rñdēte vtiqꝫ: ait. Quō
īde exiſti? ⁊ ille. cū lucifero multi cecidimus
hec autē omnia voce lugubri per os vetule
oībꝰ audientibꝰ loquebat̄: dixitqꝫ ei vir dei
Nunquid in illā gloriā redire velles? at ille
miro modo cachinans ait: tarde ē. Tūc orā
te viro dei demon de muliere exiuit: ſed cū
vir dei inde receſſiſſet: diabolus iterū ipſaꝫ
inuaſit: vir āt eius poſt eū accurrens quod
acciderat īdicauit. Jlle āt collo eius alliga-
ri cartulā continentē hec verba p̄cepit. Jn
nomine domini noſtri ieſu chriſti p̄cipio tibi
demō ne hāc mulierē āmodo cōtigere p̄ſu-
mas: quod cū factū fuiſſet: ad eā poſtea nō
auſus ē accedere. ¶ Apud egtaniaꝫ quedā
mulier miſerabilis erat que a quodā demo
ne petulante ⁊ incubo vexabatur: ſex enim
annis abuſus ē ea: ⁊ incredibili vexauit libi
dine. Adueniente autē illuc viro dei demō
mulieri ne ad eum accederet vehemēter mi
natur: quia nil ei prodeſſe poſſet: ⁊ receden-
te eo ipſe qui eius fuerat amator crudeliſſi-
mus fieret perſecutor. At illa ſecure ad vi-
rum dei acceſſit: ⁊ que pateret̄ cum multo
gemitu enarrauit. Cui ille. Tolle hunc meū
bacculū ⁊ in tuo lectulo pone: ⁊ ſi qd agere
poteſt agat. Quod cuꝫ feciſſet: ⁊ in lectulo
ſuo recūberet: adeſt ille cōtinuo: ſed nec ad
conſuetū opus: nec ad ipſū cubile preſumit

accedere: ſed acerrime minatur: quod illo
recedēte ſe de ea atrociter vēdicabit. Quod
cū illa Bernardo retuliſſet: ille populū cō-
uocauit ⁊ oēs cādelas ī manu accēſas habe
re p̄cepit: demonēqꝫ cū vniuerſo q aderant
cetu excōmunicauit: ac ne ad illā vel aliam
deinceps acceſſū hēat īterdixit. Sicqꝫ illa a
tali illuſione penitꝰ liberata ē. ¶ Cū ī eadeꝫ
ꝓuincia vir ſāctꝰ legatiōe fūgeretur: vt du
cē egtanie eccl'ie recōciliarꝫ: ⁊ illi mōis oībꝰ
reconciliari renueret: vir dei ad altare cele
braturꝰ acceſſit: ipō duce tāq̄ꝫ excōicato p̄
foribꝰ expectāte. Cū āt pax dn̄i dixit: corpꝰ
dn̄icū ſup patenā ponit: ⁊ ſecum tollit atqꝫ
ignea facie: ⁊ flāmeis oculis foras egredit̄:
⁊ v̄bis terribilibꝰ comitē aggredit̄. rogaui-
mus te igr ⁊ ſpreuiſti nos. Ecce ad te ꝓceſ-
ſit v̄ginis filiꝰ: q ē dn̄s eccl'ie: quā tu pſeque
ris. adeſt iudex tuꝰ ī cuiꝰ manibꝰ illa aīa tua
ꝯueniet: nūqd ⁊ ipꝫ ſic ſeruos eiꝰ ꝯtemnes?
reſiſte ei ſi vales: ſtatiqꝫ dux totus irriguit: ⁊
mēbris oībꝰ diſſolutis ad pedes eiꝰ ꝓtinꝰ ꝓ-
ſiliuit: quē vir ſāctꝰ calce pulſās ſurgere iu-
bet: ⁊ dei audire ſnīaꝫ. Jlle āt tremebūdus
ſurrexit ⁊ qcqd vir ſcūs p̄cipiebat ꝓtinꝰ adi-
pleuit. ¶ Cū regnū germanie ꝑ q̄dā magna
ſedāda diſcordia ſuꝰ dei itraſſꝫ: archiepꝰs q-
dā venerabilē quēdā clericū obuiā ei miſit.
Cui dū clericꝰ ſe ſibi obuiā a ſuo dn̄o miſſuꝫ
fuiſſe diceret: vir dei rñdit. Aliꝰ dn̄s miſit te
Miratꝰ ille ſe nō niſi a ſuo dn̄o archiepo miſ
ſū fuiſſe affirmabat. Eꝫ ſeruuſ xp̄i dicebat.
Falleris fili: falleris. Maior dn̄s ē q miſit te
xp̄s. Qđ clericꝰ itelligēs. ait. Putas ꝙ mo-
nachꝰ veliꝫ fieri? abſit. h̄ a me n̄ cogitaui nec
aſcēdit ſup cor meū: qd plura? ī eodē itinere
ſeculo vale fecit: ⁊ a viro dei hitū ſuſcepit
¶ Cū quēdā militē valde nobilē ad ordineꝫ
recepiſſet: ⁊ virū dī quodā tpe ſeq̄ret̄ grauiſ-
ſima cepit tētatione pulſari. Cū aūt eū qdaꝫ
de fratribus tā triſtē videret cām tāte triſti-
tie reqſiuit: cui ille rñdit. Scio igr ſcio ꝙ nun
q̄ꝫ āpliꝰ letꝰ ero. Qđ v̄bū cū dictꝰ frater ad
v̄iū dei retuliſſet ille ꝓ eo attētiꝰ orauit: ſta
tiꝫqꝫ ille frater q tā tētatꝰ ⁊ triſtis erat: tātū
ceteris apparuit iocūdior ⁊ hilarior: q̄ꝫtū p̄-
us ceteris triſtior. Cū aūt ei dictꝰ frater ver
bū meſtice qđ locutꝰ fuerat amicabiliter im
properaret: ille reſpōdit. Dixi nūq̄ꝫ amplius
letꝰ ero. ſꝫ nūc dico nūq̄ꝫ āplius triſtis ero.
¶ Cū ſcūs malachias epūs hibernie: cuiꝰ vitā
plenā v̄tutibꝰ ipe ꝺſcripſit: ad xp̄ꝫ feliciter ī
monaſterio ſuo migraſſet: ⁊ vir dei ꝓ eo ho-
ſtiā ſalutarē offerret: gloriā eiꝰ dn̄o reuelā-
te cognouit: ⁊ eodē īſpirāte poſt cōmunionē
formā orōnis mutauit leta voce ſic dicens
Deꝰ q btūꝫ malachiā ſāctoꝝ tuoꝝ meritis
coeq̄ſti tribue q̄ſumꝰ vt q p̄cioſe mortis eius
feſta agimꝰ: vite q̄qꝫ imitemur exempla: cui
dū cantor inueret ꝙ erraret: ait. Nō erro ſꝫ
noui qd dico: deide accedēs ſacra eiꝰ veſti-
gia oſculat̄. ¶ Cū īſtāte. xlma. a mi'tis fuiſſꝫ
tyronibꝰ viſitatꝰ rogauit eos: vt ī illis ſalteꝫ
ſacris diebꝰ a ſuis vanitatibꝰ ⁊ laſciuijs ab-
ſtinerēt: qbꝰ nullo mō acqeſcentibꝰ iuſſit eis
ꝓpinari vinū dicēſ. Bibite poculū animaꝝ.
q hauſto ſubito mutati recedūt: ⁊ q modicū
tp̄s denegauerāt totū tp̄s vite ſue dō dede
rūt. ¶ Tādē btūs bernardꝰ morti feliciter
appropinquās ait fratribus ſuis. tria vobis
obſeruāda relinquo q̄ ī ſtadio preſentis vite
q̄ cucurri memini me ꝓ viribꝰ obſeruaſſe. ne
mini ſcādalū facere volui: ⁊ ſi aliqn̄ incidit
celaui vt potui. minꝰ ſemꝑ ſēſui meo q̄ꝫ alte
riꝰ credidi: leſus de ledente nūq̄ꝫ vindictaꝫ
expetij: ecce humilitatē: caritatē: ⁊ patien-
tiā vobis reliquo. Deniqꝫ poſtq̄ꝫ mltā mira
cula perpetraſſet: ⁊ cētū ſexaginta mōaſtē
ria cōſtruxiſſet: mltoſqꝫ libros ⁊ tractatꝰ cō
pilaſſet cōſumatis vite ſue diebꝰ circiter. 63.
ānū. āno dn̄i. 1163. īt filioꝝ manꝰ obdormiuit
ī dn̄o. Poſt obitū āt ſuū multis gl'iā ſuā ma
nifeſtauit. ¶ Cuidā.n. abbati ī q̄dā monaſte
rio apparuit: ⁊ vt ſe ſeq̄ret̄ admonuit. Qui
cū ſeq̄ret̄ dixit ei vir dī. Ecce ad mōtē liba-
ni venimꝰ: ⁊ tu hic manebis ego autem illuc
aſcēdā. Jnterrogatꝰ ab eo ad qd vellet aſcē
dere. Diſcere igr volo. miratꝰ ille. qd inquit
vis diſcere pr̄: qm̄ pꝰ nullū in ſciā te credimꝰ
hodie eē ꝑꝫ? Et ille. Nulla h̄ ſcīa: nulla veri
cognitio: ſurſū ſcīe plenitudo: ſurſū vera no
ticia v̄itatis: ⁊ ī h̄ v̄bo diſparuit. Jlle āt diē
notauit: ⁊ tē vix dei Bernardū de corpore
migraſſe inuenit. Multa autēꝫ alia ⁊ pene

innumerabilia miracula per ſeruum ſuum
deus operatus ē. ¶ A multis autem ciuita
tib⁹ vir dei i ep̄m electus: precipue a ciuita/
te ianueſi ꝛ ciuitate mediolanēſi petētibus
ſe nec annuēs nec iprobe renuens dicebat
ſe nō eē ſuum ſed alioꝝ ſeruitio deputatū.
Fratres aūt ex cōſilio viri dei ſibi ꝓuiderāt
ꝛ ſummi pōtificis auctoritate muniti erant
ne quis gaudium ſuū ab eis tollere poſſet.
¶ Quodā tp̄e cū fratres cartuſienſes viſi/
taſſet: ꝛ ipſi ab eo i oib⁹ plurimum edificati
fuiſſent: vnū fuit qđ predicti loci priorē ali/
quātulum mouit. ſ. ꝙ ſella cui equitando i/
ſidebat minus neglecta erat ꝛ parum prefe
rens paupertatem. qđ cum dict⁹ prior vni ex
fratrib⁹: ꝛ ille viro dei retuliſſet n̄ min⁹ ipſe
mirat⁹ qualis eēt ſella querebat: nā a clara/
valle vſqꝫ cartuſiam venerat: ꝛ tamen qua/
lis eēt ſella penitus ignorabat. Juxta lacū
etiam lauſanēſē toti⁹ diei itinere pgēs peni
tus eum non vidit. aut ſe videre non vidit.
Cum enim ſero facto de eodē lacu ſocij lo/
querentur interrogauit eos vbi nam lacus
ille eſſet: quod illi audientes plurimum ad/
mirati ſunt. Vincebat ſane in eo ſublimita/
tem nominis humilitas cordis: nec tam po/
terat vniuerſus eum erigere mundus q̄ȝ ſe
ipſe deijcere ſolus. Summus reputabatur
ab omnibus infimū ipſe ſe reputans: ꝛ quē
ſibi omnes ipſe ſe nemini preferebat. Deni/
qꝫ ſicut ſepius fatebatur inter ſūmos quoqꝫ
honores ꝛ fauores populorum alterum ſibi
mutuatus hominē videbatur: ſeqꝫ potius
reputabat abſentem velut qđdam ſomniū
ſuſpicatus. Vbi vero inter ſimpliciores fra
tres erat: ꝛ amica ſemper humilitate frui li/
cebat: ibi ſe inueniſſe gaudebat: ꝛ in propri/
am rediſſe perſonam. Sēper aūt inuenie/
baṫ aut orās aut legēs: aut ſcribēs: aut me/
ditās: aut fratres v̄bo edificās. ¶ De noīe.

Jmothe⁹ diciṫ quaſi timorē tenēs
vel a timore ꝛ theos qđ ē de⁹ quaſi
timor dei. Cauſaṫ aūt iſte timor in
quolibet viro ſācto. ſic ait Gregori⁹ cōſide/
rando vbi fuit: vbi erit: vbi ē: ꝛ vbi nō ē. vbi
fuit q̄m in peccato: vbi erit in iudicio. vbi ē: i
miſeria. vbi non eſt: i glia. ¶ De. ſ. timotheo

Jmotheus ſub nerone a p̄fecto vrbis
rome dū grauiter torquereṫ ꝛ cal/
ce viua eius plage aſpgerenṫ: ꝛ ipſe in his
gratias deo ageret duo angeli ſibi aſtiterūt
dicētes. Erige caput i celos ꝛ vide. Aſpici/
enſqꝫ vidit celos aptos: ꝛ ieſū coronā gēma
tam tenētē ꝛ dicētē ſibi. Hāc de manu mea
accipies. Quod qdā vir noīe apollinaris vi
dens ſe baptizari fecit: quapropter p̄fes iuſ
ſit amboſ in cōfeſſione dn̄i pſeuerātes d̄col
lari circa ānū dn̄i. 57. ¶ De nomine.

Jmphorian⁹ diciṫ a ſimphonia: fu
it eni tāqꝫ vas muſicū emittens ar/
moniam virtutū in quo tanqꝫ in va
ſe muſico tria fuerunt. Nam vt dicit Auer
rois vas ſonātiū debet eē durū ad reſiſten
dum: leue ad continuandum: latum ad iplē
dum. Sic ꝛ Simphorianus tanqꝫ vas mu/
ſicū. fuit durus ſibi per auſteritatē: leuis ali
is p māſuetudinē: lat⁹ oib⁹ p charitatis am/
plitudinem. ¶ De ſcō. Simphoriano.

Jmphorianus in au/
guſtu
dinēſi vrbe ort⁹. Dū adhuc adole/
ſcens eēt tanta morum grauitate pollebat
ꝙ ſeniorꝫ vitam anticipare videretur. Cū
igitur pagani feſtū veneris celebrarent: et
ſtatuam ante eradiū p̄fectū deferrēt: Sim
phorian⁹ affuit ꝛ nollēs eā adorare diu cedi
tur: ꝛ carcer mācipaṫ. Et cū educt⁹ de car
cere ad ſacrificiū cogereṫ: ꝛ multa ei dona/
ria promitterentur dixit. Deus noſter vt no
uit remunerare merita: ita nouit punire pec
cata: vitā quā xp̄o ſoluturi ſum⁹ ex debito:
ſoluam⁹ ex voto. Sera penitudo ē ſero iudi
cis timuiſſe cōſpectū. Munera nr̄a fucata
mellis pmixta dulcedie: male credulis mēti
bus venena parturiunt. Cupiditas nr̄a oia
habēdo nil poſſidꝫ: qꝛ diabolicis artib⁹ obli
gata miſeri lucri detineṫ ꝯpedib⁹: ꝛ gaudia
nr̄a i ſimilitudine vitri cū ceperit ſplendere
frangūṫ. Tūc iudex ira replet⁹ data ſentē/
tia precepit ut Siphorian⁹ occidereṫ. Qui
cū ad locū ducereṫ mr̄ eius de muro excla
mans ait. Nate nate memēto eterne vite
Surſum reſpice ꝛ regnantē in celo intuere:

ubi vita nō tolliṫ: ſed in melius cōmutatur.
Mox igiṫ decollatus ē: ꝛ a xp̄ianis corpus
eius ſublatum honorifice ē ſepultū. Ad cui⁹
ſepulchrū tāta fiebāt miracula: vt etiā a pa
ganis in honore maximo habereṫ. Refert
Greg. turoñ. ꝙ de loco vbi ſāguis ei⁹ effu/
ſus ē: qdā xp̄ianus tres lapillos ſāguine re/
ſperſos ſuſtulit: ꝛ i capſa argētea tabulis li/
gneis circūſepta locauit. Quā cū i quodam
caſtro locaſſet: ꝛ totum caſtrum incendium
conſumpſiſſet d̄ medio ignis predicta capſa
ſana ꝛ itegra ē educta. Paſſus ē circa annū
dn̄i ducēteſimū ſeptuageſimū. ¶ De noīe.

Artholomeus interp̄taṫ fili⁹ ſuſpē/
dentis aquas: vel fili⁹ ſuſpēdentis
me. Dicitur enim a bar qđ eſt filius
ꝛ tholos qđ eſt ſūmitas: ꝛ mois qđ eſt aqua:
inde bartholomeus. i. filius ſuſpendentis
aquas. i. dei: qui mentes doctorum ſurſum
eleuat: vt aquas doctrinaꝝ iferius fūdat: ꝛ
eſt nomē ſyꝝ nō hebreū. Per primū v̄bo no/
taṫ triplex ſuſpēdiū qđ ipſe habuit. Fuit. n.
ſuſpenſus. i. eleuatus ab amore mundi: vel
ſuſpenſus. i. intentus amore celeſti: vel ſu/
ſpēſus ideſt totaliter innixus gratie ꝛ auxilio
dei vt non a ſuis meritis: ſed a dei adiutorio
tota vita ſua dependeat. Per ſcđm vero no
tatur ꝓfunditas ſue ſapientie: de cui⁹ ſapie
profunditate dicit Diony. in myſtica theolo/
gia. Diuinus bartholomeus dicit ꝛ multam
theologiam eē ꝛ nimiā: ꝛ euāgeliū latū ꝛ ma
gnum ꝛ rurſus conciſum: ꝛ vult oſtendere
Bartholomeus ſecundum itētionē Diony/
ſij ꝙ vna conſideratione poſſunt omnia af/
firmari de deo: alia cōſideratione magis ꝓ/
prie negari. ¶ De ſancto Bartholomeo.

Artholomeus apoſto/
lus ve/
niēs ad indiā: q̄ ē i fine orbis: tēplū
i quo erat idolum noīe aſtaroth itrauit: ꝛ q̄ſi
peregrin⁹ ibidē manere cepit: in hoc idolo q/
dā demō habitabat: q ſe lāguētes curare di/
cebat: ſed nō ſanādo ſubueniebat: ſꝫ a leſio/
ne ceſſando. Sꝫ cū tēplū plenū lāguētibus
eēt: ꝛ nulliū reſpōſum ab idolo h̄re poſſet ad
aliā ciuitatē pręxerūt: vbi aliud idolū nomi/
ne berith colebaṫ. Et iterrogantib⁹ cur ſibi
aſtaroth reſpōſuꝫ nō daret: reſpōdit berith.
De⁹ vī cathenis igneis cōſtrictus ē: nec re/
ſpirare nec loq audet ex illa hora qua apl̄s
dei Bartholomeus ingreſſus ē. dicunt illi.
Et quis ē iſte Bartholomeus? Et demon.
Amicus ē dei oīpotētis: ꝛ iō venit i iſtā ꝓui/
ciā vt oēs deos indie euacuet. Et illi. Dic nob
ſigna ei⁹ vt eū iuenire poſſimus. qbus de/
mon ait. Capilli eius criſpi ꝛ nigri: caro can/
dida: oculi grandes: nares eq̄les ꝛ directe:
barba ꝓlixa: h̄ns paucos canos: ſtatura eq̄/
lis: collobio albo eleuato: purpura veſtitur
iduiṫ pallio albo: qđ p ſingulos angulos gē/
mas hꝫ purpureas. viginti ſex anni ſūt ex q̄
veſtes ꝛ ſādalia eius nec veteraſcūt: nec ſor
didāṫ. Cēties flexis genibus p diē orat: ꝛ cē
ties p noctē. Angeli cū eo ambulant: q nūqꝫ
eū fatigari nec eſurire pmittūt. Sēp eodē
vultu ꝛ aīo letus ꝛ hilaris pſeuerat: oia pre/
uidet: oia nouit: oīum gētiū linguas nouit ꝛ
itelligit. Et qđ vobiſcū loquor ipſe iā nouit
ꝛ qñ q̄ritis eū ſi vult oſtēdet ſe vobis: ſi autē
nō vult eū nō poteritis iuenire. Rogo autē
vos vt cū eū iueneritis: rogate eū ne huc ve
niat: ne āgeli ſui h̄ mihi faciant qđ meo ſocio
iā fecerūt. Cū igiṫ p duos dies ſollicite que/
rētes eū minime iueniſſēt: q̄dā die qdā d̄mo
niachus exclamauit dicēs. Apl̄e dī Bar. in/
cēdūt me orōes tue. Cui apl̄s. Obmuteſce
ꝛ exi ab eo. ꝛ ſtati ē libat⁹. Qđ audiēs rex re/
gionis illi⁹ polemi⁹ cū h̄ret filiā lunaticā: miſit
ad apl̄m rogās vt ad ſe veniret: ꝛ filiā ſuam
ſanaret. Ad quā cū apl̄s veniſſꝫ: ꝛ eā cathe/
nis ligatā videret: qꝛ accedētes morſibus
lacerabat: iuſſit eā ſolui: ꝛ cū miniſtri ad eā
accedē n̄ auderēt dixit. Ego demoniū qđ in
ea erat iā ligatū teneo: ꝛ vos timetis? ꝛ ſolu
ta ſtati libata ē. tūc rex camelos auro ꝛ argē/
to ꝛ lapidib⁹ precioſis onerauit: ꝛ apl̄m iq̄ri
faciēs nullatenus iueniri potuit. mane aūt ſe/
quēti apparēs apl̄s cū ſolo rege i cubiculo
dixit ei. Ut qd me cū auro ꝛ argēto ꝛ lapidi/
b⁹ p̄cioſis tota die q̄ſiſti? Jſta munera ſūt ne
ceſſaria his q t̄rena reqr̄t: ego nihil t̄renū ni
hil carnale d̄ſidero. Tūc ſcūs Bar. cepit eū
multa d̄ mō redēptionis nr̄e docere: oñdēs
inter cetera Chriſtū viciſſe diabolū p mira

bilē ꝯgruētiā:potētiā:iuſticiā:ꝛ ſapiētiā.Cō
gruū.n.fuit vt q filiū vginis.i.Adā factū de
terra dū adhuc eēt virgo vicerat a filio vgi
nis vinceret. Potēter quoqꝫ ipſū vicit cū de
ſua dñatione potēter eiecit:quaꝫ diabolus
p deiectiōe p̄mi hoīs vſurpauit. Et ſicut alicu
ius victor tyrāni comites ſuos mittit: vt ei⁹
titulos vbiqꝫ erigāt:ꝛ tyrānos deijciant:ſic
xp̄s victor nūcios vbiqꝫ mittit vt diaboli cul
tū euacuēt:ꝛ xp̄i ſtatuāt. Iuſte vō qꝛ iuſtū ē
vt qui comedēte hoīeꝫ vincens:hominē de
tinebat:a ieiunante hoīe vict⁹ hominē āpli⁹
nō teneret. Sapiēter āt dū ars diaboli de
ludit arte xp̄i. Ars diaboli fuit: vt ſicut accipi
ter rapit auē: ita i deſertū rapet xp̄ꝫ vt ſi ibi
ieiunās nō fameſceret abſqꝫ dubio de⁹ eēt
Si āt eſuriret ipſū vt p̄mū hoīeꝫ p cibū de
uinceret. Sꝫ cognſci de⁹ nō potuit:qꝛ eſuriuit:
nec vinci:qꝛ ei⁹ tētationi ñ ceſſit. Cū ḡ eidē ſa
cramēta fidei p̄dicaſſꝫ dixit regi φ ſi baptiza
ri vellet deū ſuū cathenis ligatum oñderet.
Sequēti igit die iuxta regis palatiū dū pō
tifices idolo ſacrificarēt cepit clamare de
mō ac dicere. Ceſſate miſeri ſacrificare no
bis:ne peiora me patiamini:q cathenis igne
is ab āgelo ieſu xp̄i quē iudei crucifixerunt
religat⁹ ſū:putātes eū a morte detineri. Il
le āt ipſā mortē que regina nr̄a ē captiuauit
ꝛ ipſū nr̄uꝫ principē maritū mortis vīculis
igneis vixit. Statiqꝫ oēs miſerūt funes vt ſi
mulacrū euerterēt:ſed nō potuerunt. Apo
ſtolus āt demoni p̄cepit vt inde exiēs idoluꝫ
ipſū cōminueret. Qui ſtatī exiens oīa idola
tēpli p ſeipſū ꝯfregit. Deinde fuſa orōne ab
apl'o oēs īfirmi ꝓtin⁹ ſanati ſūt. Apl's āt tē
plū deo dedicauit ꝛ demonē in deſertū abi
re p̄cepit. Tūc angelus dñi ibidē apparuit:
ꝛ tēplū circūuolās i quattuor āgulos ſignū
crucis digito ſuo ſcripſit dicēs. Hec dicit do
min⁹:ſicut vos oēs ab īfirmitate veſtra mū
daui:ita ꝛ tēplū hoc ab oī ſorde mundabit:
ꝛ habitatore ei⁹ quē apoſtolus in deſertum
locum ire p̄cepit. Pri⁹ tñ eū vobis oſtendā
quē vidētes ne timeatis:ſed quale ſignū in
lapidibus his ſculpſi:tale in veſtris frontib⁹
iprimatis. Tūc oſtendit eis ethiopē nigrio
rē fuligine:facie acuta:barba ꝓlixa:crinib⁹
vſqꝫ ad pedes ꝓtēſis: oculis igneis: vt fer
rū ignitū ſintillas emittētib⁹:flāmas ſulphu
reas ex ore oculis ſpirantē:cathenis igneis
vinctū retro manib⁹:ꝛ dixit ei āgelus. Qm̄
iuſſionē apl'i audiſti ꝛ de tēplo exiēs oīa ido
la ꝯfregiſti:ſoluā te vt vadas i talē locū: vbi
nullus hō morat ꝛ ſis ibidē vſqꝫ ad diē iudi
cij. Ille ſolut⁹ cū magno ſtrepitu ꝛ vlulatu
diſparuit. Angelus āt dñi i celū cūctis vidē
tib⁹ euolauit. Tūc rex cū vxore ꝛ filijs oīqꝫ
populo baptizatus ē:ꝛ relicto regno apl'i di
ſcipulus ē effect⁹. Tūc oēs tēplorꝫ pōtificeſ
cōgregati ad aſtragē regē fratrē ei⁹ cōuene
runt:ꝛ de deorꝫ ſuorꝫ amiſſione:ꝛ tēpli ſub
uerſione:ꝛ regis p artē magicā deceptiōe ꝯ
apoſtolū ſūt cōqueſti. Aſtrages igit rex indi
gnat⁹ mille viros armatos ad capiēdū apl'ꝫ
deſtinauit:q cū adduct⁹ fuiſſꝫ corā eo: dixit
rex. Tu ne es ille q euertiſti fratrē meū? cui
apl's. Ego illū nō euerti:ſꝫ conuerti. cui rex.
Sicut tu feciſti fratrē meū deū ſuū relique
re:ꝛ tuo credere:ſic ꝛ te ego faciā deū tuū
reliquere:ꝛ deo meo ſacrificare. Cui apoſto
lus. Ego deū tuū quē colebat fr̄ tu⁹ ligaui:ꝛ
ligatū oñdi:ꝛ vt ſimulacrꝫ frāgeret coegi: ſi
ſic poteris facere deo meo:poteris me ad ſi
mulacrū ꝓuocare. Si autē ego deos tuos
cōminuā:ꝛ tu crede deo meo. Hec illo dicē
te nūciat regi φ de⁹ ſu⁹ Baldach cecidiſſꝫ
ꝛ cōminut⁹ fuiſſet. Qd̄ rex audiēs purpurā
ſcidit q̄ indut⁹ erat:ꝛ apoſtolū fuſtib⁹ cedi iuſ
ſit:ꝛ ceſū viuū excoriari mādauit. Xp̄iani
āt corpus eius tulerūt:ꝛ honorifice ſepelie
runt. Rex autem aſtrages ꝛ tēplorum pon
tifices a demonib⁹ arrepti mortui ſūt. Rex
autem Pollimius in epiſcopū ordinatur: ꝛ
.20. ānis officiū ep̄at⁹ laudabiliter iplēs ple
nus virtutib⁹ i pace quieuit. De genere ſue
paſſionis diuerſa opinio eſt. Beatus Doro
theus dicit φ crucifixus eſt. ait .n.ſic. Bar
tholomeus indis predicauit:q ꝛ euangeliū
ſecūdū Matheū i ꝓpria eorꝫ ligua eis tra
didit. Dormiuit in albana ciuitate magne ar
menie crucifixus deorſum caput habens.
Beatus auteꝫ Theodorus dicit φ fuit ex
coriatus. In multis āt libris legit φ tantuꝫ
fuit decollat⁹. Hec autem cōtrarietas tali
ter ſolui pōt: vt dicat φ p̄mo fuit ceſus:ꝛ po
ſtea crucifix⁹ fuit:deinde anteq̄ moreret de
cruce fuit depoſit⁹:ꝛ ob maiorē cruciatū fu
it excoriat⁹:poſtremo capite trūcat⁹. ¶ An
no dñi.331. ſaraceni ſiciliā inuadentes lipari
tanā iſulā vbi corp⁹ ſancti Bartholomei q
ieſcebat vaſtauerūt:ac eius ſepulchrꝫ ꝯfrin
gentes oſſa eius diſpſerūt. Nā ad hāc inſu
lam corp⁹ eius taliter d̄ īdia aduenīſſe phibe
tur. Cū.n.pagani ꝓpter ſignorꝫ frequētiaꝫ
viderēt corpus ei⁹ plurimū venerari indi
gnati loculo plūbeo poſitū i mare precipita
uerūt:qd̄ diuino nutu ad iſulā p̄dictā deue
nit. Cū igit ſarraceni ei⁹ oſſa diſpſiſſent:illis
recedētib⁹ apparuit apoſtolus cuidam mo
nacho dicēs. Surge ꝛ collige oſſa mea q̄ di
ſpſa ſūt. cui ille. Qua rōe oſſa tua colligere?
aut aliquē tibi honorē exhibere debem⁹ cuꝫ
nos d̄leri pmiſeris:nec auxiliū nob īpēderis
cui ille. Per multū tpis m̄is meritis dñs po
pl'o huic pepcit:ſꝫ eorꝫ nimijs pctis iualeſcēti
b⁹ ꝛ vſqꝫ ad celū clamātib⁹ iā p eis ñ potui
veniā obtinere:ſꝫ cū mōach⁹ diceret. Quō
inter tot alioꝝ oſſa ſua queqꝫ iuenire poſſet
ait. Nocte ad ea colligēda ibis:ꝛ ea q̄ ſplēdē
tia vt ignē videbis: ꝓtin⁹ hec leuabis. Qui
oīa vt dixerat iueniens apl'i oſſa leuauit:ꝛ
ſup quādā nauē ꝯſcēdēs bñuētū q̄ ē metro
polis apulie ea trāſtulit:nūc āt dr̄ φ ſint ro
me:ſꝫ bñuentani ſe adhuc corp⁹ illō habere
cōfirmēt. ¶ Cū q̄dā mulier vas plenū oleo
attuliſſet vt i lāpadē bti Bartholomei po
neret:quātūcūqꝫ vas ſup lāpadē iclinarēt
nil ex eo exire valebat. cū tam̄ digitos i vas
mitterēt:ꝛ oleū liqdū omnino palparēt:tūc
quidā exclamauit. Puto φ apoſtolo acce
ptū nō ē:vt hoc oleū i ſuā lāpadē ifūdatur:
q̄propter i aliā lāpadē īfuderūt:ꝛ ꝓtin⁹ ole
uꝫ emanauit. ¶ Cū ipator Federic⁹ beneuē
tū deſtrueret: ꝛ oēs eccleſias q̄ ibidē erant
dirui mādaſſet:ciuitatē totā ad aliū locū trā
ſferre itēdens: vir qdā quoſdā viros alba
tos ꝛ fulgētes iuenit: q adiuicē loq ꝛ īter ſe
aliqua tractare videbant. Qui cū vehemē
ter admirās:qui eēnt īterrogaſſꝫ vn⁹ eorꝫ re
ſpōdit. Iſte ē Bartholome⁹ apl's cum cete
ris ſctis:qꝝ i hac vrbe eccleſie habebant: q
ſimul cōuenerūt vt īter ſe igrerēt. ꝛ tracta
rēt quali pena eēt ille plectēd⁹ q eos de ha
bitaculis ſuis eiecit:ꝛ iā īter eos īuiolabilis
ſnīa ē firmatū: vt ille ſine mora ad iudicium
dei accedat:de his oīb⁹ i ei⁹ iudicio rn̄ſurus.
Poſt modicū vō tēp⁹ dict⁹ ipator miſerabi
liter vitā finiuit. ¶ Legit i quodā li° de mi
raculis ſcōꝝ φ qdā magr̄ feſtū ſcti Bartho
lomei oī āno ſolēniter celebrabat. Cui pre
dicāti i ſpecie cuiuſdā puelle diabol⁹ admo
dū ſpecioſe apparuit:quā iniectis i eā ocul'
ad prādiū inuitauit:q dū i mēſa cōſiſterēt illa
i amorē ſuū multū eū allicere nitebat. Bea
tus aūt Bartholome⁹ in ſpecie pegrini pre
forib⁹ affuit ꝛ vt amore ſancti bartholomei
itroduceret obnix⁹ flagitauit. Qua diſſua
dēte panis mittit:ſꝫ illud accipe recuſauit.
Rogauit tñ magiſtrū p nūciū: vt ſibi dice
ret qd̄ magis i hoīe ꝓpriū eē putaret. Cui
cū ille diceret riſibile. puella rn̄dit. Immo
peccatū cū quo hō cōcipit naſcit atqꝫ viuit.
cui Bartholome⁹ rn̄dit:φ ille bn̄ itulit: ſed
mulier ꝓfūdius idagauit. ¶ 2°. dict⁹ pegri
nus magiſtro miſit: vt ſibi diceret. Quis lo
cus vni⁹ pedis eēt vbi deus i terra maiora
miracula oſtēdiſſet. Cui cū ille diceret. loc⁹
crucis i quo deus mirabilia opatus eſt. illa
ait. Immo caput hoīs i quo quaſi minor mū
dus exiſtit. Utrorꝫqꝫ vō ſententiā apl's ap
probauit. Tertio iquiſiuit quāta diſtantia
eēt a ſūmo celi vſqꝫ ad ꝓfundū iferni. Cui
cū magiſter ſe neſcire diceret:illa ait. Mo
do video φ p̄cipitor. Sꝫ ego hoc noui:quia
de altero ad alterꝫ decidi. ꝛ oportet φ tibi ſꝫ
oñdā. tūc diabol⁹ cū magno eiulatu ſe i abyſ
ſuꝫ p̄cipitauit:ꝛ dū q̄rerēt pegrinū minime
iuenerunt. ¶ Simile fere legitur de beato
Andrea. Beat⁹ aūt Ambroſius i p̄fatione
quā facit de iſto apoſtolo eius legendā abbre
uians:ita dicit. Diſcipulis xp̄i tui vnica di
uinitate p̄dicātib⁹ trinitatē tuā modo mira
biliter dignatus es oñdere maieſtatē: inter
quos beatiſſimū Bartholomeū magna vir
tutū prerogatiua colēdū benigna tui ꝓfe
ctio ad populū direxit lōginquū:quod licet
penit⁹ humana cōuerſatione remotū:tibi ta
men p̄dicationis augmentum meruit conſi
gnare vicinū: O quantis preconijs apoſto
luꝫ mirabilē celebrandū. Cui dum ad ſemi

bilē ꝯgruētiā: potētiā: iuſticiā: ⁊ ſapiētiā. Cō
gruū. n. fuit vt q filiū v̓ginis. i. Adā factū de
terra dū adhuc eēt virgo vicerat a filio v̓gi
nis vinceret. Potēter quoq; ipſū vicit cū de
ſua dn̄atione potēter eiecit: quaꝫ diabolus
ꝑ deiectiōe p̄mi hoīs vſurpauit. Et ſicut alicu
ius victor tyrāni comites ſuos mittit: vt ei⁹
titulos vbiq; erigāt: ⁊ tyrānos deijciant: ſic
xp̄s victor nūcios vbiq; mittit vt diaboli cul
tū euacuēt: ⁊ xp̄i ſtatuāt. Iuſte v̓o q̄r iuſtū ē
vt qui comedēte hoīe vincens: hominē de
tinebat: a ieiunante hoīe vict⁹ hominē ā pli⁹
nō teneret. Sapiēter āt dū ars diaboli de
ludit arte xp̄i. Ars diaboli fuit: vt ſicut accipi
ter rapit auē: ita i deſertū rapet xp̄z vt ſi ibi
ieiunās nō fameſceret abſq; dubio de⁹ eēt
Si āt eſuriret ipſū vt p̄mū hoīeꝫ ꝑ cibū de
uiceret. Sꝫ cognoſci de⁹ nō potuit: q̄r eſuriuit:
nec vinci: q̄r ei⁹ tētationi n̄ ceſſit. Cū ḡ eidē ſa
cramēta fidei p̄dicaſſꝫ dixit regi φ ſi baptiza
ri vellet deū ſuū cathenis ligatum oñderet.
Sequēti igit̄ die iuxta regis palatiū dū pō
tifices idolo ſacrificarēt cepit clamare de
mō ac dicere. Ceſſate miſeri ſacrificare no
bis: ne peiora me patiamini: q cathenis igne
is ab āgelo ieſu xp̄i quē iudei crucifixerunt
religat⁹ ſū: putātes eū a morte detineri. Il
le āt ipſā mortē que regina nr̄a ē captiuauit
⁊ ipſū nr̄uꝫ principē maritū mortis vīculis
igneis vixit. Statiq; oēs miſerūt funes vt ſi
mulacrū euerterēt: ſed nō potuerunt. Apo
ſtolus āt demoni p̄cepit vt ide exiēs idoluꝫ
ipſū cōminueret. Qui ſtati exiens oīa idola
tēpli ꝑ ſeipſū ꝯfregit. Deinde fuſa orōne ab
aplo oēs ifirmi ꝓtin⁹ ſanati ſūt. Apl's āt tē
plū deo dedicauit ⁊ demonē in deſertū abi
re p̄cepit. Tūc angelus dn̄i ibidē apparuit:
⁊ tēplū circūuolās i quattuor āgulos ſignū
crucis digito ſuo ſcripſit dicēs. Hec dic̄ do
min⁹: ſicut vos oēs ab ifirmitate veſtra mū
daui: ita ⁊ tēplū hoc ab oī ſorde mundabit̄:
⁊ habitatore ei⁹ quē apoſtolus in deſertum
locum ire p̄cepit. Pri⁹ tñ eū vobis oſtendā
quē videtes ne timeatis: ſed quale ſignū in
lapidibus his ſculpſi: tale in veſtris frontib⁹
iprimatis. Tūc oſtendit eis ethiopē nigrio
rē fuligine: facie acuta: barba plixa: crinib⁹

vſq; ad pedes ꝓteſis: oculis igneis: vt fer
rū ignitū ſintillas emittētib⁹: flāmas ſulphu
reas ex ore oculis ſpirantē: cathenis igneis
vinctū retro manib⁹: ⁊ dixit ei āgelus. Qm̄
iuſſionē apl'i audiſti ⁊ de tēplo exiēs oīa ido
la ꝯfregiſti: ſoluā te vt vadas i talē locū: vbi
nullus hō morat̄ ⁊ ſis ibidē vſq; ad diē iudi
cij. Ille ſolut⁹ cū magno ſtrepitu ⁊ vlulatu
diſparuit. Angelus āt dn̄i i celū cūctis vidē
tib⁹ euolauit. Tūc rex cū vxore ⁊ filijs oiq;
populo baptizatus ē: ⁊ relicto regno apl'i di
ſcipulus ē effect⁹. Tūc oēs tēploꝝ pōtifices
cōgregati ad aſtragē regē fratrē ei⁹ cōuene
runt: ⁊ de deoꝝ ſuoꝝ amiſſione: ⁊ tēpli ſub
uerſione: ⁊ regis ꝑ artē magicā deceptiōe ꝯ
apoſtolū ſūt cōqueſti. Aſtrages igit̄ rex indi
gnat⁹ mille viros armatos ad capiēdū apl'ꝫ
deſtinauit: q cū adduct⁹ fuiſſꝫ corā eo: dixit
rex. Tu ne es ille q euertiſti fratrē meū? cui
apl's. Ego illū nō euerti: ſꝫ conuerti. cui rex.
Sicut tu feciſti fratrē meū deū ſuū relique
re: ⁊ tuo credere: ſic ⁊ te ego faciā deū tuū
reliquere: ⁊ deo meo ſacrificare. Cui apoſto
lus. Ego deū tuū quē colebat fr̄ tu⁹ ligaui: ⁊
ligatū oñdi: ⁊ vt ſimulacꝝ frāgeret coegi: ſi
ſic poteris facere deo meo: poteris me ad ſi
mulacrū ꝓuocare. Si autē ego deos tuos
cōminuā: ⁊ tu crede deo meo. Hec illo dicē
te nūciat̄ regi φ de⁹ ſu⁹ Baldach cecidiſſꝫ
⁊ cōminut⁹ fuiſſet. Qđ rex audiēs purpurā
ſcidit q̄ idut⁹ erat: ⁊ apoſtolū fuſtib⁹ cedi iuſ
ſit: ⁊ ceſū viuū excoriari mādauit. Xp̄iani
āt corpus eius tulerūt: ⁊ honorifice ſepelie
runt. Rex autem aſtrages ⁊ tēplorum pon
tifices a demonib⁹ arrepti mortui ſūt. Rex
autem Pollimius in epiſcopū ordinatur: ⁊
.xx. ānis officiū ep̄at⁹ laudabiliter iplēs ple
nus virtutib⁹ i pace quieuit. De genere ſue
paſſionis diuerſa opinio eſt. Beatus Doro
theus dicit φ crucifixus eſt. ait. n. ſic. Bar
tholomeus indis predicauit: q ⁊ euangeliū
ſecūdū Matheū i ꝓpria eoꝝ ligua eis tra
didit. Dormiuit in albana ciuitate magne ar
menie crucifixus deorſum caput habens.
Beatus autē Theodorus dicit φ fuit ex
coriatus. In multis āt libris legit̄ φ tantuꝫ
fuit decollat⁹. Hec autem cōtrarietas tali

ter ſolui pōt: vt dicat̄ φ p̄mo fuit ceſus: ⁊ po
ſtea crucifix⁹ fuit: deīde anteq̄ moreret̄ de
cruce fuit depoſit⁹: ⁊ ob maiorē cruciatū fu
it excoriat⁹: poſtremo capite trūcat⁹. ¶ An
no dn̄i. 331. ſaraceni ſicīliā iuadentes lipari
tanā iſulā vbi corp⁹ ſancti Bartholomei q
eſcebat vaſtauerūt: ac eius ſepulchꝝ ꝯfrin
gentes oſſa eius diſpſerūt. Nā ad hāc inſu
lam corp⁹ eius taliter ō idia aduenīſſe ꝑhibe
tur. Cū. n. pagani ꝓpter ſignoꝝ frequētiā
viderēt corpus ei⁹ plurimū venerari indi
gnati loculo plūbeo poſitū i mare precipita
uerūt: qđ diuino nutu ad iſulā p̄dictā deue
nit. Cū igit̄ ſarraceni ei⁹ oſſa diſpſiſſent: illis
recedētib⁹ apparuit apoſtolus cuidam mo
nacho dicēs. Surge ⁊ collige oſſa mea q̄ di
ſpſa ſūt. cui ille. Qua rōe oſſa tua colligere?
aut aliquē tibi honorē exhibere debem⁹ cuꝫ
nos ꝯ̄leri ꝑmiſeris: nec auxiliū nob ipēderis
cui ille. Per multū tpis m̄is meritis dn̄s po
pl'o huic pepcit: ſꝫ eoꝝ nimijs pctis iualeſcēti
b⁹ ⁊ vſq; ad celū clamātib⁹ iā ꝑ eis n̄ potui
veniā obtinere: ſꝫ cū mōach⁹ diceret. Quō
inter tot alioꝝ oſſa ſua queq; iuenire poſſet
ait. Nocte ad ea colligēda ibis: ⁊ ea q̄ ſplēdē
tia vt ignē videbis: ꝓtin⁹ hec leuabis. Qui
oīa vt dixerat iueniens apl'i oſſa leuauit: ⁊
ſup quādā nauē ꝯſcēdēs bñuētū q̄ ē metro
polis apulie ea trāſtulit: nūc āt dr̄ φ ſint ro
me: ſꝫ bñuentani ſe adhuc corp⁹ illđ habere
cōfirmēt. ¶ Cū q̄dā mulier vas plenū oleo
attuliſſet vt i lāpadē bt̄i Bartholomei po
neret̄: quātūcūq; vas ſup lāpadē iclinarēt
nil ex eo exire valebat. cū tam digitos i vas
mitterēt: ⁊ oleū liqdū omnino palparēt: tūc
quidā exclamauit. Puto φ apoſtolo acce
ptū nō ē: vt hoc oleū i ſuā lāpadē ifūdatur:
q̄propter i aliā lāpadē ifuderūt: ⁊ ꝓtin⁹ ole
uꝫ emanauit. ¶ Cū ipator Federic⁹ bñuē
tū deſtrueret: ⁊ oēs eccleſias q̄ ibidē erant
dirui mādaſſet: ciuitatē totā ad aliū locū trā
ſferre itēdens: vir q̄dā quoſdā viros alba
tos ⁊ fulgētes iuenit: q adiuicē loq ⁊ iter ſe
aliqua tractare videbant̄. Qui cū vehemē
ter admirās: q̄nā eēnt iterrogaſſꝫ vn⁹ eoꝝ re
ſpōdit. Iſte ē Bartholome⁹ apl's cum cete
ris ſctis: q̄ꝝ i hac vrbe eccleſie habebant̄: q
ſimul cōuenerūt vt iter ſe igrerēt. ⁊ tracta

rēt quali pena eēt ille plectēd⁹ q eos de ha
bitaculis ſuis eiecit: ⁊ iā iter eos iuiolabilis
ſn̄ia ē firmatū: vt ille ſine mora ad iudicium
dei accedat: de his oib⁹ i ei⁹ iudicio rn̄ſurus.
Poſt modicū v̓o tēp⁹ dict⁹ ipator miſerabi
liter vitā finiuit. ¶ Legit̄ i quodā li° de mi
raculis ſcōꝝ φ q̄dā magr̄ feſtū ſcti Bartho
lomei oī āno ſolēniter celebrabat. Cui pre
dicāti i ſpecie cuiuſdā puelle diabol⁹ admo
dū ſpecioſe apparuit: quā iniectis i eā ocul̄
ad prādiū iuitauit: q dū i mēſa cōſiſterēt illa
i amorē ſuū multū eū allicere nitebat̄. Bea
tus aūt Bartholome⁹ in ſpecie pegrini pre
forib⁹ affuit ⁊ vt amore ſancti bartholomei
itroduceret̄ obnixi⁹ flagitauit. Qua diſſua
dēte panis mittit̄: ſꝫ illud accipe recuſauit.
Rogauit tñ magiſtrū ꝑ nūciū: vt ſibi dice
ret qđ magis i hoīe ꝓprium eē putaret. Cui
cū ille diceret riſibile. puella rn̄dit. Immo
peccatū cū quo hō cōcipit̄ naſcit̄ atq; viuit.
cui Bartholome⁹ rn̄dit: φ ille bn̄ itulit: ſed
mulier ꝓfūdius idagauit. ¶ 2°. dict⁹ pegri
nus magiſtro miſit: vt ſibi diceret. Quis lo
cus vni⁹ pedis eēt vbi deus i terra maiora
miracula oſtēdiſſet. Cui cū ille diceret. loc⁹
crucis i quo deus mirabilia opatus eſt. illa
ait. Immo caput hoīs i quo quaſi minor mū
dus exiſtit. Utroꝝq; v̓o ſententiā apl's ap
probauit. Tertio iquiſiuit quāta diſtantia
eēt a ſūmo celi vſq; ad ꝓfundū iferni. Cui
cū magiſter ſe neſcire diceret: illa ait. Mo
do video φ p̄cipitor. Sꝫ ego hoc noui: quia
de altero ad alteꝝ decidi. ⁊ oportet φ tibi ſꝫ
oñdā. tūc diabol⁹ cū magno eiulatu ſe i abyſ
ſuꝫ p̄cipitauit: ⁊ dū q̄rerēt pegrinū minime
iuenerunt. ¶ Simile fere legitur de beato
Andrea. Beat⁹ aūt Ambroſius i p̄fatione
quā fac̄ de iſto apoſtolo eius legendā abbre
uians: ita dicit. Diſcipulis xp̄i tui vnica di
uinitate p̄dicātib⁹ trinitatē tuā modo mira
biliter dignatus es oñdere maieſtatē: inter
quos beatiſſimū Bartholomeū magna vir
tutū prerogatiua colēdū benigna tui ꝓfe
ctio ad populū direxit lōginquū: quod licet
penit⁹ humana cōuerſatione remotū: tibi ta
men p̄dicationis augmentum meruit conſi
gnare vicinū: O quantis preconijs apoſto
luꝫ mirabilē celebrandū. Cui dum ad ſemi

nandā fidē primoꝝ corda non ſufficerent
populoꝝ alatis quaſi veſtigijs extremoruꝫ
fines penetrauit idoꝝ. Cū languentium in/
numera caterua tēplū īgreſſus demoniacū
effecit illico vt nullū cultoribus demon pre
beret reſponſū. O q̄ꝫ mira ꝟtutū ipſius inſi/
gnia dū humana voce verba ſonātē cōtra ſe
aduerſariū ſolo iuſſu laceratis ditiſſime
viris reddidit mutū. Reginā diabolica con
tagione lunaticā liberauit: puellā q̄ꝫ ſolutis
nexib᷒ patri repreſentauit ſaniſſimā: O q̄ꝫ
ſublime ſanctitatis eius miraculū dū anti/
quū humani generis inimicū ſuū fecit in ni/
bilū redigere ſimulacruꝫ. O q̄ꝫ digne exer/
citui numerādus celeſti: cui᷒ vt miraculis fi
dē cōmodaret certiſſimā: angelus apparu/
it ſupa delapſus ab aula. Is igiť cathenatū
demonē cunctis oſtentās deformē ſalutiſe
rā ſaxo dominicā impreſſerat crucē: Rex re/
ginaq̄ꝫ ſimul baptizanť cū gēte. vrbiū q̄ꝫ.iz
accole te deū patrē corpore ſequunť ⁊ mē
te. Ad extremū ꝟo tēploꝝ delatu pōtificū
neophiti polemij fr̄ tyrān᷒ hm̄ aplꝫ oīmode
ī fide cōſtātē ceſuꝫ atq̄ꝫ excoriatū acerrimā
fecit ſuſcipere mortē: q tamē mortis virilit
pferēdo diſcrimē glorioſi certaminis ad ce/
leſte gaudiū reportauit triūphū. ¶ Beatus
āt Theodor᷒ abbas ⁊ doctor p̄cipuus de h̄
aplo iter cetera ſic ait. Apoſtolus dei Bar/
tholome᷒ primū ī lycaonia p̄dicauit: poſtmo
dū ī idia: ad vltimū ī albano vrbe ſcilicet ma
ioris armenie: vbi p̄mo excoriat᷒: tādē capi
te plex᷒ ibidē ſepult᷒ ē: q dū ad p̄dicandum
mittereť a dn̄o: vt opinor audiuit. Uade di
ſcipule me᷒ ad p̄dicationeꝫ meā: exi ad pu/
gnā: capax eſto periculoꝝ. Ego paternum
op᷒ cōſumaui p̄m᷒ teſtis fact᷒: vos qd̄ neceſ
ſariū ē iplete: Imitare magiſtrū tuū. ſāgui/
nē ſanguinib᷒ pone: carnib᷒ carnē trade: q̄/
q̄ꝫ p te paſſus ſuſtinui patere. Arma ſint ti/
bi benignitas ī ſudorib᷒: māſuetudo iter ma
leficos: patiētia ī his q̄ pereūt ſnō reſultauit
apl's: ſꝫ vt famulus fidelis dn̄ico acqeſcēs p̄/
cepto: pgit gaudēs tāq̄ꝫ lux mūdi: vt tene/
broſos illuminaret: tāq̄ꝫ ſal terre: vt gētes
iſipidas ſaliret: tāq̄ꝫ agricola vt ſpūalē cul/
turā pficeret. Petr᷒ quoq̄ꝫ apl's docet natio
nes: ſꝫ Bartholome᷒ cōſequēter paria inue
ſtigat. Petr᷒ operať pdigia magna: ſꝫ bar/
tholome᷒ facit mirabilia valida. Petr᷒ ca/
pite deorſuꝫ crucifigitur: bartholome᷒ poſt
q̄ꝫ viu᷒ excoriat᷒ ē capite plectitur. Ad quot
valet petr᷒ capeſcēda myſteria: ad tot bar/
tholome᷒ ſufficit penetrāda: equaliter fecū
dat ecclīā equa lāce habuit ⁊ cetera diuina
chariſmata. Hec ex diuino duodenarij nu/
mero medi᷒ ex vtraq̄ꝫ parte ſonū dine ſmo
cinatiōis dat ſicť ī cythara armoniā. Omnes
aplī vniuerſitatē ſibi diſpartiētes p̄tores re/
gis regū cōſtituti ſūt. huic āt ē ſors ⁊ portio
armenie loc᷒: qui ē ab euilath vſq̄ꝫ ad gaba
oth diſtributa. Igiť idie eū ligue aratro rati
onabilia rura ſulcātē: fidei ꝟbū ī pfūdo cor
dis recōdētē: paradiſū ⁊ vineas dn̄i plātātē:
ſingulis paſſionū remedia medicinaliter iſe
rentē ſpinas nō itelligibiles euellētē: ſiluas
ipietatis ſecare: ſepes dogmaticas circūpo
nere: ſꝫ q̄les mercedes creatori obtulerūt?
vtiq̄ꝫ p honore ihonorātiā. p bñdictiōe ma
ledictionē: p munerib᷒ penas: p requieſci/
bili vita amariſſimā mortē. Nā poſtq̄ꝫ itole/
rabilia tormēta ſubijt ab eis decorat᷒ ī mo/
rē follis fuit: nec poſtq̄ꝫ migrauit ab hoc mū
do neglexit occiſores: ſꝫ iuitabat miraculis
pditos: ⁊ pdigijs admittebat aduerſos: ſed
beſtialē mētē nil erat qd̄ cōpeſceret: nil qd̄ a
malo retraheret: quid decetero faciūt? In/
ſaniūt ꝯ illō ſacrū corp᷒. Reſpuunt egroti
medētē: orbi manuducētē: ceci ductorem:
naufragi gubernatorē: mortui viuificatorē
Et hoc quomō? proijciunt nāq̄ꝫ ī pelag᷒ cor
pus ſanctū: mota ē igitur cum impetu de re
gionibus armenie arca cuꝫ. 4. aliorum mar
tyrum arcis que ſimiliter dum ſigna opera/
rētur cum ea fuerant in mare proiecte: ⁊ p
tantum ſpacium maris quattuor his prece
dētibus: ⁊ tāq̄ꝫ miniſtris obſequiū quodam
modo apoſtolo facientibus venerunt in par/
tes ſicilie in inſulam q̄ liparis nuncupatur:
ſicut epiſcopo hoſtienſi: qui tunc preſens
erat reuelatum fuit. Uenit ad pauperculaꝫ
theſaur᷒ ditiſſim᷒ venit: ad ignobilē precio/
ſiſſime margarita: venit ad meſtā ſplendi/
diſſimum luminare. Alijs igitur quat

tuor: ad diuerſas terras euntib᷒: ſanctū apo/
ſtolum in dicta inſula reliquerunt. Etenī
p̄dictos quatuor martyres apoſtolus relin/
quens retrorſū vnū. ſ. papinū in ciuitate ſi/
cilie miles: aliū vero lucianū noīe meſſinaꝫ
tranſmiſit. Reliquos vero duos ī calabriti/
dē terrā direxit. gregoriū quidē ī ciuitatem
colūnā: Achaciū āt ī ciuitatē q̄ cale vocať
q vſq̄ꝫ hodie ſuffragijs ſuis ſplēdēt. Suſce/
ptus eſt igiť apoſtolus cū multis hymnis:
laudib᷒ ⁊ candelis: ⁊ tēplū ſibi magnifice fa
bricať ſmōs āt vulcan᷒ inſule cōtiguus cum
habitatorib᷒ eēt nociuus eo qꝫ ignē emitte/
bat quaſi p ſtadia ſeptē ſe inuiſibiliter elon/
gauit circa mare: ſuſpēſus ita vt vſq̄ꝫ hodie
appareat videntib᷒ quaſi figuratio fugiētis
ignis. Nunc igitur aue o beate beatoꝝ ter
beate Bartholomee q es diuine lucis ſplē/
dor. ſancte eccleſie piſcator rationabiliū pi/
ſciū periture capture: dulcis fruct᷒ viuide
palmitis: vſnerator diaboli mūdū ſuo latro
cinio vulnerātis. Gaudeas orbis terre cun/
cta illuminās os dei: lingua ignita ſapiētiaꝫ
pmēs. fons iugiter ſanitatē emanās: q ma/
re mirabilib᷒ greſſib᷒ ſanctificaſti: q terram
purpureā tuo cruore feciſti: q ad celos com
meaſti: vbi ī medio diuine aciei refulgens ī
ſplēdore imarceſcibilis glorie ſplēdens. In
exultatione iocūditatis inſatiabilis gaudes
Hec Theodorus. ¶ De nomine.

Auguſtin᷒ hoc nomē ſortit᷒ ē vł pp
excellentiā dignitatis vel propter
feruorē dilectionis: vel ppter ety/
mologiā nominis. Propter excellentiā di/
gnitatis. Qm̄ ſicut iperator auguſtus p̄cel/
lebat oēs reges: ſic ⁊ iſte excellit oēs docto/
res ſcd̄ꝫ qd̄ dicit Remigius. Un̄ alij docto
res cōparātur ſtellis. Dan̄. iz°. Qui ad iuſti
tiā erudiunt multos ſicut ſtelle ⁊c̄. Hic aūt
cōparatur ſoli: ſicut patet in epiſtola q̄ de eo
cantať: quoniam ſicut ſol refulgens: ſic ip̄e
refulſit ī tēplo dei. ſecūdo pp feruorem dile
ctionis: qm̄ ſicut mēſis auguſt᷒ valde feruet
eſtu caloris ſic ⁊ ipſe valde incaluit igne di/
uini amoris: vn̄ ipſe in libro confeſſionuꝫ de
ſe dicit. Sagitaueras tu cor meū charitate
tua ⁊c̄. Iterū ibidē aliqñ intromittis me ī af/
fectū multū inuſitatuꝫ introrſūs: neſcio ad
quā dulcedinē que ſi perficiať ī me neſcio
quid erit: vnū ſcio qꝫ iſta non erit. Tertio pp
etymologiā noīs. Diciť. n. Augu. ab augeo
⁊ ſtin qd̄ ē ciuitas: ⁊ ana qd̄ ē ſurſū. inde Au/
guſtinus quaſi augens ſupernā ciuitatē. vn̄
de eo cantať. Qui p̄ualuit amplificare ciui/
tatē ⁊c̄. De qua ciuitate ip̄e dicit in li. xi. de ci
uitate dei. Ineſt ciuitati dī ⁊ origo ⁊ iforma/
tio ⁊ beatitudo: qm̄ ſi querať vnde ſit: deus
eā condidit. Si vn̄ ſapiēs a deo illuminať
Si vnde felix deo fruiť: ſubſiſtēs modifica
tur: contēplās illuſtrať: inherens iocundať
videt ⁊ amat. In eternitate dei viget: in ve/
ritate dei lucet: ī bonitate dei gaudet: vel
vt dicit in gloſario. Auguſtin᷒ diciť magni/
ficus: felix preclarus. Fuit enim magnific᷒
ī vita: p̄clar᷒ ī doctrina: felix ī glīa ei᷒ vitā cō
pilauit poſſidoni᷒ calamēſis ep̄s vt dič Caſſio
dor᷒ ī li°. de viris illuſtrib᷒. ¶ De. ſ. Augu.

Auguſtinus

doctor egre/
gius ī pulcis
aphricana ciuitate carthaginēſi or/
tus ex honeſtis parentib᷒ valde. ſ. pr̄e patri/
cio: mr̄e Monica genit᷒. In liberalib᷒ arti/
bus ſufficiēter doct᷒ fuit adeo vt ſūm᷒ phi/
loſophus ⁊ rhetor luculētiſſim᷒ hēreť. Naꝫ
libros ariſtotelis ⁊ oēs libros liberaliū artiū
quoſcūq̄ꝫ legere potuit p ſe didicit ⁊ intelle/
xit ſicut Augu. in libro cōfeſ. teſtatur dicēs.
Oēs libros artiū quos liberales vocāt: tūc
nequiſſimus malaꝝ cupiditatū ſeru᷒ p me
ipſū legi ⁊ intellexi quoſcunq̄ꝫ legere potui.
Item in eodem. Quicqd̄ ē de arte loquēdi
⁊ diſſerendi. Quicqd de dimenſionib᷒ figu/
rarū ⁊ de muſicis ⁊ de numeris ſine magna
difficultate nullo hominum tradente intel/
lexi. Scis tu domine deus meus: qꝛ celeri/
tas intelligendi ⁊ diſcendi acumen donum
tuum eſt: ⁊ non ind e ſacrificabam tibi. Ue/
rum qꝛ ſcientia ſine charitate non edificat ſꝫ
inflat: in errorem manicheoꝝ q xp̄m fanta/
ſticum fuiſſe affirmāt: ⁊ carnis reſurrectio/
nem negant incidit: ⁊ in eo per ānos nouem
dū adhuc adoleſcēs eēt pmāſit. Ad has eti
am nugas adduct᷒ ē vt arborem fici plora/
re diceret cum ab ea folium vel ficus tol/

teret. Cũ igr̃ eẽt annoꝝ. 19. ꝛ quẽdã libꝝ cu/
iuſdã pñi in quo vanitas mundi cõtẽnẽda ꝛ
pñia appetẽda docebat̃ plegeret: ex h̃ gdẽ
liber plurimũ placuit. Sʒ qꝛ nom̃ Jh̃u xp̃i
qḋ a matre ibiberat ibi nõ erat: dolẽ cepit:
mr̃ ꝟo eiꝰ plĩmũ flebat: ꝛ ipʒ ad vnitatẽ fidei
reducẽ ſatagebat. Quadam igr̃ vice: vt le/
git̃ i li°. cõfeſſio. vidit ſe ſtare i q̃daʒ linea li/
gnea ſʒ triſtẽ: ꝛ gdã ei iuuenis aſtitit ꝛ cauſã
tãte triſticie reqſiuit: q̃ cũ diceret pditionẽ fi
lij mei deploꝛo: ille r̃ndit. Eſto ſecura qꝛ vbi
tu: ibi ille. Et ecce cõtinuo filiũ ſuum iuxta
ſe ſtare vidit. Hoc cum auguſtino retuliſ/
ſet: ille ait. Falleris mr̃ falleris: nec ſic tibi
dcm̃ ẽ: ſʒ vbi ego: ibi tu: eꝫ illa dicebat. Nõ
fili mihi dcm̃ ẽ vbi ille: ibi tu: ſʒ vbi tu: ibi ille.
Rogabat igr̃ ſedula mr̃ q̃ſi iportuna quẽdã
ep̃m ſic̃ i eodẽ lib°. cõfeſ. Aug. teſtat̃ vt p fi/
lio ſuo itercedẽ dignaret̃: q tãta quodãmõ
iportunitate deuict° pphetica voce r̃ndit.
Uade ſecura: qꝛ ipoſſibile ẽ: vt fili° tãtaꝝ la
chrymaꝝ peat. Cũ ãt apḋ carthaginẽ multiſ
ãnis rhetoricã docuiſſʒ occulte mr̃e neſcien
te romã venit: ꝛ ibidẽ multos diſcipulos cõ/
gregauit. Cũ ãt mr̃ vſqꝫ ad portũ ſecuta fu/
iſſʒ eũ vt aut euʒ retrahẽt: aut ſecũ iret: ipe
eã decipiẽs nocte latẽt̃ receſſit: quẽ illa ma/
ne cõſiderans aures dei clamoꝛib° ipleuit.
Quolibʒ ãt die mãe ꝛ veſpe ad eccleſiã ibat
ꝛ p filio oꝛabat. His tpib° mediolanenſes a
Simacho p̃fecto romanoꝝ petierũt ſibi do
ctoꝛẽ in rhetoꝛica deſtinari: pſulabat̃ tũc ibi
vir d̃i amb. ꝛ ad p̃ces mediolañ. illuc mittit̃
Aug. Mr̃ ãt ei° geſcere ñ valẽs cũ mlt̃a dif
ficultate ad eũ vẽit ꝛ ip̃m iã nec vere mani/
cheũ: nec ꝟe catholicũ reppit. Cepit ãt aug.
btõ Amb. adherere: ꝛ ei° p̃dicatiões frequẽ
ter audire. Erat ãt i p̃dicatione valde ſuſpe
ct° ne gd ꝯ ipſã manicheoꝝ hereſiʒ: vl̃ p ipa
diceret̃. Quadaʒ. n. vice ꝯ illũ errorẽ amb.
diuti° diſputauit: ꝛ ipſũ aptis rõnib° ꝛ aucto
ritatib° ꝯfutauit: ita vt error ille a corde au/
guſtini penit° pelleret̃. Que ãt p° h̃ ſibi ꝯti/
gerit: ipſe i li°. cõfeſ. narrat dicẽs. Cũ te p̃mũ
cog̃ui reuerberaſti in ifirmitatem aſpectus
mei radians in me vehementer: ꝛ cõtremui
amoꝛe: ꝛ hoꝛroꝛe inueni me lõge eſſe a te in
regione diſſimilitudinis: tãq̃ꝫ audirẽ vocez
tuã de excelſo. Cib° ſũ grãdiũ. creſce ꝛ man
ducabis me: nec tu me mutabis in te: ſicut ci
bũ carnis tue: ſʒ tu mutaberis i me. Cũ aũt
ſicut ibidẽ refert via xp̃i ſibi placeret: ſʒ per
ipaʒ anguſtiã adhuc ire pigeret imiſit dñs i
mẽtẽ ei°: vt ad ſimplicianũ in q̃ lucebat gr̃a
diuina pgeret vt ſibi eſt° ſuos ſecũ cõferẽti p/
ferret: qs eẽt apt° mod° viuẽdi ad ãbulãdũ
in via d̃i: q̃ ali° ſic: ali° ſic ibat. Diſplicebat. n.
ei gcgd agebat i ſcl̃o p̃ dulcedine dei: ꝛ de/
coꝛe dom° ei° quã dilexit. Simplician° aũt
cepit eũ hoꝛtari ꝛ dicere: q̃t pueri ꝛ puelle i/
tra ecclĩã dñi d̃o ſuiũt: tu ñ poteris qḋ iſti ꝛ
iſte. An ꝟo iſti ꝛ iſte i ſeipſis poſſũt ꝛ nõ i d̃o
ſuo? Quid i te ſtas ꝛ ñ ſtas? Pꝛoijce te i eũ ꝛ
excipiet te ꝛ ſaluabit te. Int̃ hoꝝ colloqa me
moꝛia victoꝛini i mediũ vẽit vñ exhilaratus
ſimplician° narrat q̃lit̃ adhuc gentilis ob ſui
ſapiaʒ rome: qḋ maximũ tc̃ erat: ſtatuã i fo/
ro meruiſſʒ: ꝛ q̃lit̃ ſe ſepi° xp̃ianũ dicẽt: ſim/
plician°: ñ credo niſi te i ecclĩa videro: ille io
cãdo dicebat. Nũgd parietes faciũt hoiem
xp̃ianũ? Tãdẽ dũ ad ecclĩã veniſſʒ: ꝛ ei tã/
q̃ꝫ verecũde occulte liber vbi erat ſymbol°
fidei ad legẽdum ꝛ pronunciandum vt tunc
moꝛis erat dat° fuiſſet: ille i altum aſcẽdit: ꝛ
alta voce pnũciauit: mirãte roma: gaudẽte
eccleſia. Oẽs ãt ſubito pſtrepuerũt: victo/
rinus victoꝛinus cito ſonuerunt: ꝛ cito ſi/
luerũt. Tc̃ ẽt ab aphꝛica gdã amic° auguſti/
ni noie põtian° ſupuenit: ꝛ vitã ꝛ miracula
illiuſ magni antonij qui nuper in egypto ſub
Conſtantino imperatoꝛe defunctus fuerat
recitauit. Hoꝛum exemplis auguſtinus ve/
hementer exarſit: ita q ſocium ſuum alipiũ
tam vultu q̃ꝫ mente turbatus inuaſit: ꝛ foꝛ/
titer exclamauit. Quid patimur: quid audi
mus? Surgunt indocti ꝛ celum rapiunt: ꝛ
nos cum doctrinis noſtris in infernum de/
mergimur. An quia preceſſerunt pudet ſe/
qui: ꝛ nõ pudet nec ſaltem ſequi? Et accur/
rens in quendam hoꝛtum ſub quadam ficu
ſe pꝛoiecit: vt in eodem libꝛo confeſ. cõme/
morat amariſſime flẽs lamẽtabiles voces
dabat. q̃diu q̃diu: cras ꝛ cras: ſine mõ. ſine
paululummodo non habebat modũ: ꝛ ſine
paululũ pdihat i lõginquũ: De hac ſui tardi
tate plurimũ cõquerebat̃: ſicut poſtmoduʒ
in eodẽ libꝛo ſcripſit. Heu mihi q̃m excelſus
ẽ i excelſis: ꝛ q̃m pfund° i pfundis: ꝛ nuſq̃ꝫ
recedis: ꝛ vix redimus ad te: age dñe: ꝛ fac
ꝛ excita: ꝛ reuoca nos. Accẽde ꝛ rape ꝛ fra/
gra ꝛ dulceſce ipedimẽtis oĩbus ſic timebã
expediri quẽadmodũ ipediri timẽdũ ẽ: ſero
te amaui: pulchꝛitudo tã ãtiq̃ ꝛ tã noua: ſero
te amaui: itus eras: ꝛ ego foꝛis: ꝛ ibi te q̃re/
bã: ꝛ iſta foꝛmoſa. q̃ feciſti de foꝛis irruebaʒ.
mecũ eras ꝛ tecũ nõ erã: vocaſti ꝛ clamaſti
ꝛ rupiſti ſurditatẽ meã: coꝛruſcaſti: ſplẽdui/
ſti ꝛ fugaſti cecitatẽ meaʒ: fragraſti ꝛ duxi/
ſti ſpũʒ ꝛ ãhelo tibi: guſtaui ꝛ eſurio ꝛ ſitio te:
tetigiſti me ꝛ exarſi i pacẽ tuã. Cũ aũt ama/
riſſime fleret: audiuit vocẽ dicẽtẽ ſibi. Tol/
le lege: tolle lege. Aperuitq̃ꝫ ſtatiʒ codicem
apl̃icuʒ: ꝛ cõiectis oculis ad p̃mũ capituluʒ
legit. Induimini dñʒ ieſũ xp̃m. ꝛ ſtatim oẽs
ab eo dubietatis tenebꝛe diffugerũt. Inte/
rim ãt tam vehemẽtiſſimo dẽtiũ doloꝛe toꝛ
queri cepit: vt fere ſic̃ ipſe ait ad credẽdam
opinionẽ Coꝛnelij pñi duceret̃: qui ſũmũ bo
nũ aie in ſapiẽtia: ſũmũ ꝟo bonũ coꝛpoꝛis i
nullũ ſẽtiẽdo doloꝛẽ poſuerat. tã uehemẽs
ãt ille doloꝛ fuit q ẽt loquelam amiſit. Quo/
circa ut i libꝛo confeſ. refert i tabulis cereis
ſcripſit: ut oẽs p eo orarẽt: ut doloꝛẽ illũ dñſ
mitigaret. Ipſe igit̃ genua flexit: ꝛ ſubito ſa
nũ ſe ſenſit. Inſinuauit ergo p litteras ſcõ vi/
ro ambꝛoſio ſuũ votũ. vt moneret gd ſibi de
libꝛis ſãctis legẽdũ eẽt: quo aptioꝛ fieret fi/
dei xp̃iane. At ipſe iuſſit Iſaiã pphetam: eo
q euãgelij ꝛ vocatiõis gẽtiũ pnũciatoꝛ apti/
oꝛ videat̃. Cui° p̃cipiũ cũ auguſtin° nõ itel/
ligeret totũ aliud tale eẽ arbitrãs diſtulit vt
illud relegeret cũ i ſcripturis ſanctis magis
exercitat° eẽt. Adueniẽte ꝟo paſcali tẽpoꝛe
auguſtin° cũ eẽt annoꝝ trigita cũ filio ſuo
adeodato puero valde ingenioſo: quẽ augu
ſtin° i ſua adoleſcẽtia dũ adhuc gẽtilis ꝛ phi/
loſophus eẽt genuerat: necnõ ꝛ cũ alippio
amico ſuo meritis matris ꝛ p̃dicatõe ambꝛo/
ſij ſacrũ baptiſma ſuſcepit. Tũc ſicut fertur
Ambꝛoſius Te deũ laudam° iquit. ꝛ auguſti
nus. te dñm ꝯfitemur reſpõdit. ꝛ ſic tũc ipſi
duo hunc hymnũ alternatim cõpoſuerũt: ꝛ
vſqꝫ in finẽ decantauerunt: ſicut etiã teſta
tur hoꝛoſius in libꝛo ſuo qui dicitur ſpeculũ
eccleſie. In aliquibus autem libꝛis antiquis
titulus talis prepo nitur. Cãticũ ab ambꝛo/
ſio ꝛ auguſtino cõpilatũ. Pꝛotinus autẽ in
fide catholica mirabiliter confirmatur: ſpeʒ
omnẽ quã habebat in ſeculo dereliq̃t: ꝛ ſcho
lis quas agebat abꝛenunciauit. Quãta aũt
dulcedine diuini amoꝛis: ex tunc ferueret i
hoc ipſo libꝛo confeſ. aperit dicens. Sagit/
taueras tu coꝛ meũ charitate tua: ꝛ geſtabã
verba tua tranſfixa in viſceribus: ꝛ exẽpla
ſeruoꝝ tuoꝛũ: quos de nigris lucidos. ꝛ de
moꝛtuis viuos feceras cõgeſta in ſinũ cogi/
tationis mee vrebant: ꝛ aſſumebant grauẽ
toꝛpoꝛẽ: ꝛ aſcendenti vallẽ plorationis: ꝛ cã
tanti canticũ graduũ dederas ſagittas acu
tas: ꝛ carbones vaſtatores: nec ſatiabar in
illis diebus dulcedine mirabili conſiderare
altitudinẽ conſilij diuini ſuper ſalutẽ gene/
ris humani. Quantũ fleui in hymnis ꝛ can
ticis tuis ſuaue ſonãtis eccleſie uocibus cõ
motus acriter: voces ille influebant aurib°
meis: ꝛ eliquebatur veritas tua in coꝛ meũ
ꝛ currebant lachꝛyme ꝛ bene mihi erat cum
eis. Tunc enim in eccleſia mediolanẽſi hec
cantica iſtituta ſunt ꝛ clamabã clamoꝛe alto
coꝛdis mei: O in idipſum: o i pace: o quid di/
xit. idipſum doꝛmiam ꝛ ſomnũ capiã: tu es
enim idipſũ qui nõ mutaris: ꝛ i te requieſcis
obliuiſcens laboꝝ omnium: legebã totum
pſalmũ illũ. ꝛ ardebã q fuerã latratoꝛ ama/
rus ꝛ cecus aduerſus litteras de melle celi
mellitaſ: ꝛ de lumine tuo luminoſas: ꝛ ſuper
ſcripturas huiuſmodi tabeſcebam. Chꝛiſte
Jeſu adiutoꝛ meus: quoniã ſuaue mihi ſu/
bito eſt factũ carere meaꝝ ſuauitatibus nu
gaꝝ: ꝛ quas amittere metus fuerat: iam di/
mittere gaudium erat: eijciebas enim eas a
me: ne a te ꝛ ſumma ſuauitas eijciebas: ꝛ i
trabas pro eis omni voluptate dulcioꝛ: ſed
non carni ꝛ ſanguini: omni luce clarioꝛ: ſed
omni ſecreto interioꝛ: omni honoꝛe ſublimi/
oꝛ: ſed non ſublimibus in ſe. Poſt hoc aſſum
ptis nebꝛidio ꝛ euodio ꝛ matre ad aphꝛycã
remeabat: ſed cum eſſent apud hoſtiam ty/

[...]uerinaʒ pia mater eius defuncta eſt: poſt cuius mortē reuerſus ē Auguſtin⁹ ad agros ꝓprios: vbi cū his q ſibi adherebant ieiunijs ꝛ orationib⁹ deo vacabat: libros ſcribebat: ꝛ indoctos docebat. Fama aūt eius vbiq; diffūdebať ꝛ i oīb⁹ libris ſuis ꝛ actib⁹ admirabilis habebať. Refugiebat autē ad aliquaʒ ciuitatē accedere que ēpo careret ne ipʒ in ꝑdicto officio īpediri cōtingeret. Eodē tēpore apud hipponē erat qdā vir magnaꝝ opū q Auguſtino miſit ꝙ ſi ad eū accederet: ꝛ verbū ſuū ex ore ſuo audiret: ſeculo renūciare poſſet: qđ auguſtin⁹ vbi cōperit: illuc cōcit⁹ iuit: Audiēs aūt Ualeri⁹ hipponēſis ēps famā eius ipſuʒ plurimū renitentē in eccleſia ſua preſbyterū ordinauit: nōnullis qdē lachrymas ſuas ſupbe iterpretātib⁹: ꝛ tanꝗ̄ eū conſolantib⁹ ꝛ dicētib⁹: qꝛ ꝛ loc⁹ ꝑſbyterij lʒ ipſe maiori dign⁹ eſſet: appropinquaret tamen epiſcopatui q ſtatim monaſteriū clericorum inſtituit ꝛ cepit viuere ſcđʒ regulā ſub ſanctis apoſtolis cōſtitutā: de cui⁹ monaſterio fere decē epiſcopi ſunt electi. Et qꝛ ꝑdictus epiſcopus erat grec⁹: ꝛ min⁹ in latina lingua ꝛ litteris doctus auguſtino poteſtateʒ tribuit vt cōtra morē orientalis eccleſie corā ſe i eccleſia predicaret. Unū cū multi epiſcopi detrogarēt: ille de hoc nō curabat dummodo per eū fieret quod p ſe fieri nō valebat. Eo tpe fortunatū ꝑſbyterū manicheū. ꝛ alios hereticos ꝑcipue rebaptizatos donatiſtas ꝛ manicheos cōuicit: abſtulit: ꝛ fugauit. Cepit aūt Ualeri⁹ formidare ne ſibi auguſtin⁹ tolleretur: ꝛ ab alia ciuitate in ēpm peteretť. Nā ſibi aliqn ablat⁹ fuiſſet: niſi ad locū ſecretum trāſire curaſſʒ: ita vt iueniri minime potuiſſʒ Impetrauit igiť ab ēpo carthaginēſi: vt ipſe cederet: ꝛ auguſtinū hipponēſi eccleſie i ēpʒ ꝓmoueret. Sʒ cū hoc auguſtin⁹ oīmode recuſaret: cōpulſus tñ ꝛ coactus ſuccubuit: ꝛ ep̄atus curā ſuſcepit: qđ in ſe poſtea fieri nō debuiſſe: vt ſuo viuēte ēpo ordinareť ꝛ dixit ꝛ ſcripſit ꝓpter cōcilij vniuerſalis ꝓhibitionē quā poſtmodū ordinatus didicit: nec qđ ſibi factum eſſe voluit alijs fieri voluit: vnde etiā ſatagit vt i concilijs epiſcoporuʒ conſtitueretť: vt oīa ſtatuta patrū ordinādis deberent ab ordinatoribus itimari: Ipſe aūt de ſe dixiſſe poſtmodū legiť. In nulla re mihi deū ſentio ſic iratū: ſicut in hoc: ꝙ cū nō eēʒ dign⁹ poni ad remū: poſuit me ad āpluſtre in apice regiminis eccleſie: veſtimenta eius ꝛ calciamēta ꝛ ornamēta alia nec nitida nimiū nec abiecta plurimū: ſed ex moderato ꝛ cōpetēti hitu erāt. Ipſe eni đ ſe dixiſſe legiť. Fateor de precioſa veſte erubeſco: ꝛ ideo cum datur mihi vendo eam: vt qꝛ veſtis non poteſt eſſe communis: precium ſit commune. Menſa frugali ꝛ parca ſemper vſus ē: ꝛ inter olera ꝛ legumina propter infirmos ꝛ hoſpites plerūq; carnes habebať. In ipſa aūt menſa magis lectionem vel diſputationē ꝗ̄ epulationem diligebat: ꝛ contra peſtem detractionis in ea ſic ſcriptū habebat. Quiſquis amat dictis abſentum rodere vitam. Hanc menſam indignam nouerit eſſe ſibi. Nam ꝛ aliquando cum quidam ſibi familiariſſimi coepiſcopi ad detractionem linguam laxaſſent: adeo dure eos redarguit: vt diceret ꝙ niſi deſiſterent aut verſus ipſos deleret: aut a menſa recederet. Quadam vice cum quoſdam ſuos familiares ad prandium inuitaſſet vnus illorum curioſior ceteris coquinam ingreſſus ē. Cū autem omnia frigida repperiſſet reuerſus ad auguſtinum interrogauit: quid ciborum ipſe pranſurus paterfamilias preparaſſet: cui Auguſtin⁹. Nequaꝗ̄ ſcio. Talium epulaꝝ curioſus reſpondit. Et ego vobiſcum neſcio. ¶ Tria a beato Ambroſio ſe didiciſſe ait. Primum eſt ꝙ vxorem cuiꝗ̄ nunꝗ̄ peteret. Secundum ꝙ militare volentem ad hoc non commendaret. Tertium ꝙ ad conuiuia inuitatus non iret. Cauſa primi eſt ne illi inter ſe conueniant ꝛ ſibi maledicant Cauſa ſecundi eſt ne militantes calumniam exerceant: ꝛ in eum alij culpam refundant. Cauſa tertij eſt: ne forte temperantie modū ꝑdat. Tāte aūt puritatis ꝛ humilitatis fuit: vt ipſa ēt minima peccata que apđ nos nulla vel minima reputanť i lib. confeſſionum deo confiteatur: ꝛ de eis corā deo humiliter ſe accuſet. Nā ibidē accuſat ſe de eo ꝙ cū puer eſſet ludebat ad pilā dū ad ſcholas ire deberet. Item de eo ꝙ nolebat legere vel adiſcere: niſi vi a parētib⁹ vel a magiſtro vrgereť. Itē de eo ꝙ fabulas poetarū: ſicut fabulā Enee cū adhuc eēt puer libenter legebat: ꝛ Didonem mortuaʒ ꝓpter amorē plorabat. Itē de eo ꝙ de cellario parentū vel mēſa aliquid furabať vt pueris ludētibus daret. Itē de eo ꝙ i ludo puerorūʒ fraudulentas victorias exercebat. Iteʒ de eo ꝙ pira de quadā arbore vicina vinee ſue cum adhuc eēt annoꝝ ſexdecim furat⁹ fuit. In eodē quoq; libro decimo. capitulo vigeſimo accuſat ſe de ipſa modica delectatiōe quā aliquādo i comedendo ſentiebat dicēs Sic me docuiſti vt queadmodū medicamēta: ſic alimēta ſūpturus accedā ſed dum ad quietem ſocietatis ex indigētie moleſtia trāſeo in ipſo tranſitu inſidiať mihi laqueus cōcupiſcētie. ipſe enim tranſitus voluptas eſt: ꝛ nō eſt alius quo tranſeať quo tranſire cogit neceſſitas: ꝛ cū ſalus ſit cauſa edendi et bibēdi: adiungit ſe tanꝗ̄ pediſſequa periculoſa iocūditas: ꝛ plerūꝗ̄ preire conať: vt ei⁹ cauſa fiat qđ ſalutis cā me facere vel dico vel volo. Ebrietas longe ē a me: miſereberis ne appropinquet mihi: crapula autē nōnūꝗ̄ ſubrepit ſeruo tuo: miſereberis vt longe fiat a me. Et quis ē dñe qui nō rapiať aliquātulū extra metas neceſſitatis? Quiſqs ille ē: magn⁹ ꝑfecto ē: magnificet nomē tuū Ego nō ſū qꝛ homo peccator ſū. Habet etiā ſe ſuſpectum de olfatu dicens. De illecebra odorū non ſatago nimis cū abſunt: nec regro cū obſūt nō reſpuo paratus eis ēt ſēp carere mihi illa videor ꝛ forſitā fallor. Nemo enim ſecurus eē debet in iſta vita: que tota tētatio nominatur: verū qui fieri potuit ex deteriori melior: nō fiat ex meliori deterior Iteꝝ de auditu cōfiteť dicēs. Uoluptates aurū tenacius me iplēuerāt ꝛ ſubiugauerant: ſed reſoluiſti ꝛ liberaſti me. Cū mihi accidit vt me ampli⁹ cant⁹ ꝗ̄ res que caniť moueat penaliter me peccare confiteor: ꝛ tunc mallē nō audire cantātē. Accuſat ēt ſe de viſu ſiē de eo ꝙ aliquādo nimis libenter vidit canē currentem ꝛ de eo ꝙ per agrum caſu tranſiens venationē libēter proſpexit: ꝛ de eo domi exiſtens araneas muſcas ſuis retibus capientes nimis attente cōſpexit. Hōs aūt de his corā dño cōfiteť: vt ibidem dicit ꝙ aliquādo hec a bonis meditationib⁹ auertunt ꝛ orōnes interrūpūt. Accuſat etiam ſe de appetitu laudis ꝛ motu inanis glorie dicēs. Qui laudari ab hominib⁹ vult vituperāte te nō defēdetur ab hominib⁹ iudicāte te: nec eripietur damnāte te. Laudať hō propter aliquod donū quod dediſti ei: ꝛ tñ plus gaudet ſe laudari ꝗ̄ donū. Tētať his tētationib⁹ quotidie ſine ceſſatione quotidiana. fornax noſtra ē humana līgua: verūtñ nollē vt vel augeret mihi gaudiū cuiuſlibet boni mei ſuffragatio oris alieni: ſed auget fateor nō ſolū ſed vituperatio minuit. Cōtriſtor aūt aliqn laudib⁹ meis cū ea laudantur in me i quib⁹ mihi ipſe diſpliceo: vel ēt bona minora vel leuia pluris exiſtimāť ꝗ̄ exiſtimanda ſunt. ¶ Hereticos vir iſte ſāct⁹ validiſſime confutabat: ita vt ipſi publice inter ſe predicarent peccatū nō eē interficere Auguſtinū: quē tanꝗ̄ lupū occidēdū eē dicebāt: et occiſoribus oīa ſua peccata a deo dimittenda aſſerebāt. multas ab eis inſidias pertulit ita vt ſibi aliquo ꝑgēti in via inſidias ponerēt: ſʒ dei ꝓuidētia itineris errore ſeductuʒ iuenire nō poſſēt. Cū pauperuʒ ſēp memor eēt eis ex his que habere poterat liberaliter exhibebat. Nā ꝛ de vaſis dominicis proꝑ pauperes ꝛ captiuos aliquando iubebat frangi ꝛ conflari ꝛ indigentibus diſpenſari: domum vel agrum ſiue villaʒ nunꝗ̄ emere voluit. Multas etiam hereditates ſibi dimiſſas reſpuit eo ꝙ mortuorum filijs vel propinquis potius ipſa deberi dicebat. In his quoq; que eccleſia poſſidebat itentus amore vel illis implicatus non erat: ſed die ac nocte de ſcripturis ac rebus diuinis cogitabat. Fabricarum quoq; nouarum nunꝗ̄ ſtudium habuit deuitans in eis implicationem ſui animi quem ſemper liberum habere volebat ab omni moleſtia corporali: vt libere vacare poſſet cōtinue meditatiōi: ꝛ aſſidue lectiōi: nō tñ illa edificare volētes pro-

[illegible]debat: niſi forte immoderate fieri conſpe-
xiſſet. Laudabat quoq; plurimū illos quib⁹
moriendi ꝯſideriū īerat: ⁊ ſup hoc triū epoꝝ
exempla ſeptus recitabat. Ambroſius aūt
cū ī extremis eēt: ⁊ rogaret᷑ vt plōgationē
vite ſibi ꝓcib⁹ obtineret: r̄ndit. Nō ſic vixi vt
me pudeat inter vos viuere: nec mori timeo
qm̄ bonū habem⁹ dn̄m. Qđ reſpōſū Augu
ſtin⁹ mirabiliter extollebat. Addebat quoq;
de alio epō: cui cum diceret᷑ eū eccleſie mī-
tū neceſſariū fore: ⁊ iō adhuc eū dn̄s libera-
ret: ait. Si nūq; bn̄: ſi aliqn̄: quare n̄ mō? De
alio qꝫ epō aiebat cypriānū referre ꝙ cū ğui
īfirmitate laboraret adhuc ſibi ſanitatē reſti
tui exorabat: cui iuuenis ſpecioſus apparēs
cū īdignatiōe infremuit ⁊ ait. Pati timetis
exire nō vultis: qđ faciā vobis? Feminarū
nullā nūq; nec etiā germanā ſororē: aut fra
tris ſui filias q̄ deo parit᷑ ſuiebāt ſecū habi-
tare pmiſit. Dicebat. n. ꝙ ⁊ ſi de ſorore vel
neptibus nulla mali poſſꝫ oriri ſuſpicio: tam̄
qz tales pſone ſine alijs ſibi neceſſarijs eē n̄
poſſēt: ⁊ ad eas etiam alie aduētarēt ex illis
poſſēt īfirmiores aut humanis tentationib⁹
cōmoueri: aut certe malis hoīum ſuſpitioni
bus īfamari. Nūq; cū muliere ſol⁹ loq vole
bat niſi ſecretū aliqđ ītereſſꝫ. Conſāguineis
ſic bn̄fecit: nō vt diuitias haberēt: ſꝫ vt aut
nō: aut minus egerēt. Raro ꝓ aliquo aut lit
teris aut verbis itercedere volebat. Reco
lēs quēdā ꝓphetā cōtēplatiōe fame amicis
non multa ꝑſtitiſſe: ⁊ ſepe dicebat. Plerūq;
poteſtas q̄ petit᷑ ꝑmit. Cū aūt id faciebat ſic
ſtilū tēpabat vt oneroſus nō eēt: ſꝫ meretur
vrbanitate dictaminis exaudiri. Volebat
poti⁹ iter ignotos q̄ iter amicos cās audire
dicēs qz iter illos poterat libere inīquū cog-
ſcere ⁊ vnū ex his amicū eēt factur⁹: ꝓ q̄. ſ.
iuſticia mediāte ſniam daret. ex amicis vo
eēt vnū pditur⁹. ſ. cōtra quē ꝓferret ſniam.
¶ A multis eccleſijs inuitabat᷑: ⁊ ibi vbū dn̄i
predicabat ⁊ multos ab errore cōuertebat.
Aliqn̄ a ꝓpoſito digreſſionē facere ꝯſueue-
rat ī ꝓdicatiōe: ⁊ tūc dicebat deū h̄ ad ꝓfe-
ctū ſalutis alicui⁹ ordinaſſe: ſic in quodā ma
nicheoꝝ negociatore patuit q ī pdicatiōe q̄-
dā Auguſtini. vbi ipſe digreſſionē faciēs cō-
tra hūc errorem predicauerat cōuerſus fu
it. ¶ Eo tpe dū gothi romā cepiſſēt idola-
tre ⁊ īfideles xp̄ianis plurimū īſultabāt: ꝓ-
pter qđ auguſtin⁹ libꝝ de ciuitate dei cōpo
ſuit: ī quo iuſtos ī hac vita debere ꝑmi. īmpi
os aūt florere oſ̄dit vbi đ duplici ciuitate. ſ.
hieruſalē ⁊ babylone ⁊ eaꝝ regib⁹ ait: qz rex
hieruſalē xp̄s. rex babylōis diabolus: quas
duas ciuitates vt ibidē dicit duo amores ſi-
bi fabricāt: qz ciuitatē diaboli ꝯſtituit amor
ſui creſcens vſq; ad contemptū dei. ciuita-
tem dei amor dei creſcens vſq; ad contem-
ptum ſui. In diebus autem ei⁹ anno. ſ. dn̄i
440. vuādali totā aphrice ꝓuīciā occupa
uerūt vaſtātes oīa nec parcētes ſexui ordi-
ni vel etati. Poſt h̄ aūt ad hipponēſē ciuita-
tē ꝑuenerunt: ⁊ ipſam manu valida obſede-
runt: ſub hac tribulatione auguſtinus ꝑ ce-
teris ſue ſenectutis amariſſimā ⁊ lugubrē
duxit vitam: fueruntq; ſibi lachryme ei⁹ pa-
nes die ac nocte cum alios videret occiſos:
alios effugatos: eccleſias ſacerdotibus vi-
duatas: ciuitates cum accolis diſſipatas.
Inter tot tamen mala cuiuſdam ſapientis
ſententia ſe conſolabat᷑ dicentis. Non erit
magnum magnus putans ꝙ cadunt ligna
vel lapides ⁊ moriuntur mortales. Conuo-
catis autem fratribus dixit eis. Ecce roga-
ui dominum vt aut nos ab his periculis eru
at: aut patientiam tribuat: aut me de hac vi
ta ſuſcipiat: ne tot calamitates videre com-
pellar. Et ecce tertium quod petiuit obtinu
it: ⁊ tertio obſidionis menſe febribus labo-
rans lecto decubuit. Intelligēs autem diſ-
ſolutionem ſui corporis imminere ſeptem
pſalmos penitentiales ſibi ſcribi fecit: ipſoſ-
q; in loco contra parietem poſitos lecto de-
cubans legebat: ⁊ vbertim ac iugiter lachry
mas fundebat: ⁊ vt deo vacaret liberius ⁊
eius intentio a nullo impediri poſſet: ante
decem dies ſui exitus nullum ad ſe ingre-
di precepit: niſi vel cum medicus ingrede-
retur: vel cum ſibi refectio portaretur.
¶ Quidam autem eger ad eum venit ⁊ vt
ſibi manum imponeret ⁊ ab infirmitate cu-
raret ipſum inſtanter rogauit. Cui Augu-
ſtinus reſpondit. Quid eſt hoc fili quod lo-
queris? putas ꝙ ſi tale quid facere poſſem
mihi hoc ipſum non conferrem? Ille autem
inſtabat aſſerens ſibi in viſione ꝓceptum eſſe
vt ad eū accederet ⁊ ſanitatē reciperet. Vi-
dens autem fidē ei⁹ pro ipſo orauit ⁊ ſanita
tē recepit. Energuminos mltos curauit: ⁊
plura alia miracula fecit. In libro. 20. de ci
uitate dei duo miracula de ſe: tāq; de qdā
alio refert dicēs. Hipponēſē quādā vginē
ſcio: que cū ſe oleo perunxiſſꝫ: cū ꝓ illa orans
preſbiter lachrymas ſuas ſtillauerat mox a
demone fuiſſe ſanatā. In eodē ēt libro ſic
ait. Scio ēt epm̄ ſemel ꝓ adoleſcēte: quē nō
vidit oraſſe. illūq; illico demone caruiſſe.
Nullū aūt dubiū videtur: quin de ſe loqua
tur: ſed humilitatis cā ſeipm̄ noluit notare
In eodē quoq; li⁰ de ciuitate dei ſic ait. Qđ
cū quidā īfirm⁹ īcidi deberet: ⁊ đ morte ei⁹
ob īciſionē plurimū timeret᷑ cū infirm⁹ mul
tis lachrymis deū exoraret cū eo ⁊ ꝓ eo Au
guſtin⁹ orauit ⁊ ſine īciſione aliqua ītegram
ſanitatē recepit. Deniq; diſſolutio corporis
appropinquās hoc memoriale docuit: nul-
lū videlicet hominē quātūcunq; excellētis
meriti ſine ꝯfeſſione ⁊ euchariſtia debere
trāſire. Ad extremā aūt horā veniens mem
bris oīb⁹ ſui corporis īcolumis ītegro aſpe-
ctu atq; auditu āno etatis ſue. 77. epat⁹ ve
ro. 40. corā poſitis fratrib⁹ ⁊ orātib⁹ migra
uit ad dn̄m. Teſtamētū nullū fecit: qz vnde
faceret paup nō habuit. Floruit circa ānū
domini. 400. Itaq; Auguſtin⁹ ſapientie lu
mē prefulgidū: propugnaculū veritatis: ⁊ fi
dei monimentum: omnes eccleſie doctores
tā ingenio q̄ ſcia vicit: icōparabiliter florēs
tā exēplis virtutū q̄ affluentia doctrinaꝝ.
vnde ⁊ beat⁹ remigius Hieronymū ⁊ q̄ſdā
alios doctores cōmemorans ſic concludit.
Hos oēs Auguſtin⁹ ingenio ⁊ ſcientia vicit.
nam licet Hieronym⁹. 6. millia volumina
Origenis ſe legiſſe fateat᷑: iſte tn̄ tanta ſcri-
pſit: vt nō ſolū dieb⁹ ac noctibus ſcribere li-
bros ei⁹ quis nō poſſit: ſed nec legere quidē
occurrat. Voluſianus āt cui Auguſtin⁹ epi-
ſtolas ſcripſit: ſic de eo dicit. Legi dei deeſt
q̄cqđ Auguſtinus cōtigerit ignorare. Hie
ronym⁹ quoq; in quadā epiſtola ſcribēs au-
guſtino ait. Duob⁹ libellis tuis eruditiſſimis
⁊ oīs eloquentie ſplendore fulgentibus re-
ſpōdere non potui: certe quicqđ dici potuit
⁊ aſſumi ingenio ⁊ đ ſcripturarū hauriri fon
tibus a te poſitū atq; diſertū ē: ſed queſo re
uerentiā tuā parūꝑ patiaris me tuū lauda-
re ingeniū. Hieronym⁹ etiā ī libro de duo-
decim doctorib⁹ ſic de eo ſcribit. Auguſtin⁹
epē volans ꝑ montiū cacumina quaſi aqui-
la: ⁊ ea que ſunt in mōtiū radicibus non con
ſiderans multa celoꝝ ſpacia terrarumq; ſi-
tus: ⁊ aquarū circulum claro ſermone pro-
nunciat. Deniq; in quanta cum reuerentia
⁊ dilectione Hieronym⁹ habuit patet ī epi-
ſtolis quas eidem miſit: in vna quarū ſic dic̄.
Domino ſancto ac beatiſſimo pape auguſti-
no Hieronymus. Siquidem ipſe beatitu-
dinē tuā eo quo decet honore venerat⁹ ſuꝫ:
⁊ habitantē in te dilexi dn̄m ſaluatorē: ſed
nunc ſi fieri poteſt cumulo aliquid addim⁹:
⁊ plena cōplem⁹ vt abſq; noīs tui mētione
nec vnam horā qdē ꝑterire patiamur. Idē
in alia epl̄a ad eūdē. Abſit autem vt quicq̄
de libris beatitudinis tue attingere audeā:
ſufficit eniꝫ mihi mea ꝓbare ⁊ aliena nō car
pere. Gregori⁹ quoq; in epl̄a ad Innocētiū
aphrice ꝑfectuꝫ de eius libris ſic ait. Quod
expoſitionē ſancti Job vobis trāſmitti vo-
luiſtis veſtro ſtudio cōgaudemus: ſꝫ ſi de-
licioſo cupitis pabulo ſaginari beati auguſti
ni cōpatriote veſtri opuſcula legite ⁊ ad cō-
parationē illius ſimilaginis noſtrū furfurē
nō queratis. Idem quoq; in regiſtro ſic ait.
Legitur ꝙ beatus Auguſtin⁹ nec cū ſorore
ſua habitare conſenſerit dicens. Que cum
ſorore mea ſunt ſorores mee non ſūt: docti
ergo viri cautela magna nobis debet eē in-
ſtructio. In prefatione quoq; ābroſiana ſic
legitur. Magnificentiam tuam in mortifi-
catione Auguſtini adoram⁹: tua in omnib⁹
operante virtute: vt nullis promiſſis blādi
mentorum fallaciꝫ vir tuo ignitus ſpiritu
vinceretur: quia eum ita ī omni genere pie-
tatis imbueras vt ipſe tibi ara ⁊ ſacrificiū
⁊ ſacerdos eſſet ⁊ tēplū. Beatus igitur pro
ſper in tertio libro de vita contemplatiua
ſic de eo dicit. Sanctus Auguſtinus epiſco

pñs acer ingenio: ſuauis eloquio: ſecularis
litterature peritus: in eccleſiaſticis labori-
b⁹ operoſus: i quotidianis diſputationibus
clarus: i oi ſua actione cōpoſit⁹: i qſtionib⁹
ſoluēdis acutus: i cōuincēdis hereticis cir
cūſpect⁹: i expoſitiōe fidei nr̄e catholicus: i
explanandis ſcripturis canonicis cautus.
Bernardus q̊ȝ ſic de eo ſcribit. Aug. hic ē
validiſſim⁹ malleus hereticoꝝ. Poſt hͣ aūt
cū barbara gens terrā illā occupaſſȝ ⁊ ſācta
loca ꝓphanarēt: fideles corpus Auguſtini
cepert ⁊ ipm̄ i ſardiniā trāſtulerūt. Trāſactis
aūt ab ei⁹ obitu ānis. 280. circa ānū dn̄i. 718.
tempore leonis tertij. Lipandus deuotus
longobardorum rex audiens ſardiniaȝ a ſa
racenis depopulatam ſolennes illuc nun-
cios miſit: vt doctoris ſci reliquias papiaȝ
deferrent: qui magno precio dato corp⁹ ſan
cti auguſtini tulerunt: ⁊ ipſum vſqȝ ianuam
deportauerunt: quod deuotus rex audiēs
vſqȝ ad predictā ciuitatē cū magno gaudio
eidē obuiauit ⁊ reuerenter excepit: cum au
tem mane vellent corpus deducere nullo
modo de loco moueri potuit: donec rex vo-
tum emiſit: ꝙ ſi ſe inde deduci permitteret
ibidem in ſuo nomine eccleſiā fabricaret: cū
autem votum feciſſet ſtatim ſine difficulta-
te inde deductum eſt. Rex autem quod vo
uerat impleuit: ⁊ ibidem in honorem ſancti
Auguſtini eccleſiam conſtruxit. ¶ Idem mi
raculum die ſequenti in quadam villa epi-
ſcopatus terdonenſis: que dicitur caſale cō
tigit: ⁊ eodem modo ibidem in honorem ſan
cti auguſtini eccleſiam fabricauit. Inſuper
villam ipſam cuȝ omnibus ſuis appenden-
tijs cōceſſit ſeruiētib⁹ eccleſie ſancti Augu
ſtini perpetuo poſſidēdā: qa vero rex vide-
rat ſancto cōplacere: vt in ſuo nomine ec-
cleſia fieret vbicūqȝ per noctē manſiſſet ti-
mens ne i alio loco qȝ vbi deſiderabat locū
ſibi eligeret: i oi loco vbi de nocte cū corpo-
re hoſpitabat̄ in honorē ipſi⁹ eccleſiā ꝯſtrue
bat: ſicqȝ cū magno gaudio papiā deducit̄
⁊ i eccleſia ſancti petri que celū aureū dicit̄
honorifice collocat̄. ¶ Molendinari⁹ qdā
in beatū auguſtinū ſpālem deuotionem ha
bēs cū qādā infirmitatē que dicit̄ phlegma
ſalſum in tibia pateret̄ btm̄ auguſtinū deuo
te in ſui adiutoriū inuocabat: cui ꝑ viſum ſā-
ct⁹ Auguſtinus apparuit: ⁊ tibiā manu pal
pans itegre reſtitutus ſanitati: q excitatus ſe
liberatum iuenit: ⁊ deo ⁊ btō auguſtino gra
tias reddidit. ¶ Quidā puer cuȝ vitio lapi-
dis premeret̄ ⁊ de ꝯſilio medicoꝝ incidi de-
beret mater pueri mortis ſibi timēs pericu-
lum beatum Auguſtinum deuote in ſui fi-
lij ſubſidium inuocauit. Statimqȝ fuſa orati
one puer lapidem cū vrina emiſit ⁊ plenaȝ
ſanitatē recepit. ¶ In monaſterio qd̄ elemo
ſina dicitur monachus quidam in vigilia
ſancti Auguſtini raptus in ſpiritu vidit nu
bem ſplendidam celitus elapſam ⁊ ſupra
nubem auguſtinum ſedentem pontificali-
bus inſignitum: cuius oculi quaſi duo ſolis
radij totā illā eccleſiā illuminabāt: ⁊ odor i-
de nimi⁹ exalabat. ¶ Scūs q̊qȝ Bernard⁹
dū qdā vice i matutinis exiſtēs aliqȝtulū ob
dormiſſet ⁊ de quodā tractatu Auguſtini le
ctiones legeret̄: vidit quēdā pulcherrimuȝ
iuuenē ibi ſtātē: de cui⁹ ore tāt⁹ iundātium
aquarū iper⁹ exibat: ꝙ totā illā eccleſiā vi-
deret̄ replere: q auguſtinū eē nō dubitauit
q fōte doctrie totā eccleſiā irrigauit. ¶ Qui
dā ſcilȝ aug. valde diligēs monacho cuſto-
di corporis ſci Aug. pecuniā magnā dedit:
vt ſibi ſci Augu. digitū vnū daret: ſȝ ille ac-
cepta pecunia digitū cuiuſdā mortui ſericū
pānis inolutū ſibi tribuit ſimulās eē digitū
aug. quē ille reuerēter accipiēs ſēꝑ deuotiſ
ſime adorabat ⁊ ori oculiſqȝ apponens cre-
bro pectori aſtrigebat: cui⁹ fidē deus iuuēs
digito illo ꝓiecto vnū digitū ſci Aug. tā mi
rabiliter qȝ miſericordit̄ ſibi dedit: q cū repa
triaſſȝ: ⁊ mlta ibi miracula fierēt: fama vſqȝ
papiā delata ē. Sȝ cū ꝓdict⁹ monachus aſſe
reret ꝙ cuiuſdā mortui digit⁹ ille eēt ſepul-
chrū aperuerūt: ⁊ vnū deeſſe de ei⁹ digitis
inuenerūt. vn̄ abbas re cognita monachuȝ
ab offō dpoſuit: ⁊ dire afflixit. ¶ Apud bur
gundiā i monaſterio qd̄ dicit̄ fōtanetū erat
quidam monachus hugo noīe ſcō Auguſti
no valde deuotus: qui in eius ſcripturis mi
ro deſiderio paſcebatur: quem etiā crebra
ſupplicatione rogauerat vt ipſum ex hac
luce migrare non ſineret niſi in die ſue ſa-
cratiſſime ſolennitatis. Ipſe igitur. 15. die

ante feſtum eiuſdem ſic cepit duris febrib⁹
eſtuare vt in vigilia ipſius ſuper humum tā-
qȝ moriens poneret̄: ⁊ ecce plures decori ac
fulgētes viri amicti albis eccleſiā dicti mo-
naſterij proceſſionaliter intrauerunt: quos
ſequebatur quidā reuerendus pōtificalib⁹
inſignit⁹. ¶ Quidā aūt monach⁹ i eccleſia cō
ſiſtēs hoc vidēs obſtupuit: ⁊ q nā eēnt vel q̊
ꝓgerēt iquiſiuit. cui vnus eoꝝ dixit ꝙ ſcūs
Aug. eēt cū ſuis canonicis q ad deuotū ſuū
morientē ꝓgeret: vt ei⁹ aīam ad regnū glorie
deportaret. Poſt hͣ illa reuerēda ꝓceſſio ad
ifirmariam igredit̄: vbi cū aliquādiu man-
ſiſſet ſcā illa aīa a carne ſoluta ē: quā dulcis
amicus ⁊ ab hoſtiū īſidijs ſecurā reddidit et
ad celi gaudia itroduxit. ¶ Legit̄ q̊ȝ ꝙ dū
Aug⁹ in carne viueret: ⁊ qdā relegeret ante
ſe tranſire vidit demonem librum humeris
baiulantem. Qui ab eo ꝓtin⁹ adiurat̄: vt q̊
ibi ſcripta laterēt ſibi pādat q pccā hoīuȝ ibi
aſſerit eē ſcripta q̄ vndecūqȝ colligit ⁊ repo-
nit: moxqȝ ei ꝓcepit: vt ſi aliquod ſuoꝝ pec-
catoꝝ ibi ſcriptū retineret ſibi legēdū conti-
nuo manifeſtet. Oſtenſo aūt loco nihil Au-
guſtinus ibi ſcriptū repperit: niſi ꝙ quadaȝ
vice cōpletoriū ex obliuione dimiſit: ꝓcipi-
enſqȝ diabolo: vt ſuū ꝓſtolaret̄ aduētū: ec-
cleſiā ē igreſſus ⁊ cōpletoriū deuote dixit: ⁊
ſolitas orōnes cōpletorij ꝑegit: reuerſuſqȝ
dixit ei: vt ꝓdictū locū ſibi oſtēderet iterū re-
legēdū: q dū crebro reuolueret: ⁊ tādē locū
vacuū reperiſſet irat⁹ dixit. Turpit̄ me de-
cepiſti. Penitet me ꝙ libꝝ meū tibi oſtēdi:
qꝛ pccm̄ tuū orōnū tuarū virtute dleſti: ⁊ hiſ
dicis cōfuſus euanuit. ¶ Cū qdā mulier a q-
buſdā malicioſis iniuriam pateretur illa ad
beatū Aug. acceſſit: vt ſuꝑ hͣ ei⁹ cōſiliū iplo
raret. Que cū ipſū ſtudētē iueniſſet: ⁊ eū re
uerēter ſalutaſſȝ: ille nec ad eā reſpexit nec
qcqȝ ſibi rn̄dit: cogitās illa ne forte ob nimiā
ſcitatē i faciē mulieris nollet itēdere ꝓpius
acceſſit ⁊ negociū diligēter expoſuit: ſȝ ille
nec ſe ad eā cōuertit: nec rn̄ſū aliqd̄ ſibi de-
dit. Idcqȝ illa cū triſticia magis receſſit. Alte-
ra aūt die cū aug. miſſā celebraret: ⁊ dicta
mulier itereſſȝ poſt eleuationē corporis xp̄i
rapta i ſpū vidit ſe poſitā ante tribunal ſan
ctiſſime trinitatis vbi vidit auguſtinū facie
iclinata de trinitatis glīa attentiſſime ⁊ ſub-
limiſſime diſputā ē: ſcāqȝ ē vox ad eam di-
cēs. Cū ad aug^m iuiſti: ille ſic d trinitatis glo
ria attentiſſime diſputabat: ⁊ iō ꝙ ibi fueris
penitus ñ aduertit: ſȝ ad eū ſecure redeas:
qꝛ ⁊ eū clemētē iuenies ⁊ cōſiliū ſalubre re-
peries: qd̄ cū feciſſȝ auguſtinus eā benigne
audiuit: ⁊ conſiliū ſalubre donauit. ¶ Fert̄
q̊ȝ ꝙ dum quidam vir ſanctus i ſpū raptus
ſanctos in glīa cōſpexiſſet: ⁊ beatum augu-
ſtinum minime vidiſſet quendā de ſanctis
vbi nam auguſtinus eēt percūctatus ē. qui
rn̄dit. Auguſtinus reſidet i excelſis vbi diſ-
putat de glīa excelētiſſime trinitatis. ¶ Cū
quidam papienſes a marchione malaſpine
in carcere detinerentur ab eo omnis potus
illis penitus eſt interdictus vt poſſet ab eis
magis illis pecunia extorqueri: vnde pleri-
qȝ iā ſpm̄ exalabant. quidā vero vrinam bi-
bebant. At quidam iuuenis inter eos q ſuaȝ
i beatū auguſtinū magnā deuotionē habe-
bat ipſȝ i ſui adiutoriū iuocauit. Tunc circa
noctis medium ſanctus auguſtinus predi-
cto adoleſcenti apparuit: ⁊ quaſi manū ei⁹
dextrā apprehēdēs vſqȝ ad flumē grauelo
ni ipſȝ deduxit: ibiqȝ cum folio vitis in aquā
madefacto: ſic ei⁹ linguam refrigerauit: vt
qui iam vrinam bibere cupierat d potu ne-
ctari nō curaret. ¶ Prepoſitus cuiuſdā ec-
cleſie in btm̄ auguſtinū magnaȝ deuotio-
nē habēs: dū ꝑ tres annos grauem infirmi-
tatem incurriſſet: ita vt de lecto ſurgere nō
valeret adueniente ſolennitate ſancti augu
ſtini: cum iam in vigilia ad veſperas pulſa-
retur ad rogandum ſanctum auguſtinum
tota deuotione ſe contulit. Cui in albis au-
guſtinus apparens eideȝ ter citato proprio
nomine dixit. Ecce aſſum totiens a te ro-
gatus: ſurge cito ⁊ celebra mihi officium
veſpertinuȝ: qui ſanus ſurgens cunctis ſtu
pentib⁹ eccleſiā intrauit: ⁊ offm̄ deuote pe-
git. ¶ Cū cuidā paſtori ſeuū vlc⁹ iter ſcapu-
las ortū eēt adeo morb⁹ inualuit: vt iā viri-
bus totis eſſet deſtitutus: qui dum ad ſcm̄
aug. ꝓces emitteret eidē aug. i viſu appuit:
⁊ ſuꝑ locum ifirmū manuȝ apponēs ꝑfecte

eum ſanauit. Idē quoq; vir ꝓcedente tpe
oculoꝝ lumine ē priuat⁹: q cū ſcm̄ auguſti/
nū ſedule īuocaret: q̄dā die circa meridiem
eidē apparuit: ꝛ oculos manib⁹ ſuis tergēs
priſtinā ſibi ſanitatē reſtituit. ¶ Circa annū
dn̄i. d.ccc.xij. viri q̄dā grauit̄ īfirmi nume/
ro pluſq̄3. 40. de germania ꝛ gallia romam
ibāt ad limina apoſtoloꝝ viſitāda. Quoꝝ
q̄dā ſcānisi terra curui ſe vehentes: alij cū
bacculis ſe ſubſtentātes: alij priuati oculis
poſt alios ſe trahētes. Alij cōtractas man⁹
ꝛ pedes habētes ꝑgebant: q mōtes trāſcū/
tes ad locū q dicit̄ carbonaria peruenerūt.
Cū aūt pene ad locū q cana dicit̄ ꝑueniſſet
q trib⁹ miliarib⁹ a papia diſtat: ſanct⁹ Augu/
ſtin⁹ pōtificalib⁹ indut⁹ de quadā eccleſia in
honorē ſcōꝝ Coſme et Damiani conſtructa
exiēs eiſdē apparuit: eoſq; ſalutā ſ quo tēde
rēt reqſiuit: q cū ei quo tēderēt rn̄diſſent ad
fecit. Ite papiā et de cenobio ſci petri: quod
dr̄ celū aureū iterrogate: et ibi mīſicordiā
hēbitis quā optatis: q cū eū de noīe ſuo iter/
rogaſſent ait. Ego ſū Auguſtin⁹ quōdā hip/
ponēſis ciuitatis eps. Statiq; ab oculis eo/
rū euanuit. Illi aūt papiā ꝑgentes cū ad di/
ctū monaſteriū ꝑueniſſēt et ibidē corp⁹ ſācti
Auguſtini regeſcere vidiciſſent ceperunt oēs
voces leuare ac vnanimiter clamare. Scē
Auguſtine adiuua nos. Ad quoꝝ clamores
ciues et mōachi excitati ad tā grāde ſpecta
culū ꝯfluebāt: ꝛ ecce ex neruoꝝ diſtēſione
ſanguis mult⁹ cepit effluere: ita vt ab itroi/
tu cenobij vſq; ad tūbā ſci Auguſtini tota
terra ſanguie videret̄ reſpſa. Cū aūt ad ſe/
pulchrū ſci Auguſtini veniſſēt: oēs ſanitati
ſūt ītegre reſtituti: ac ſi nulla ī eoꝝ corpore
leſio extitiſſet. Cepit aūt ex tūc fama ſancti
Auguſtini crebreſcere: ꝛ mltitudo lāguētiū
ad ei⁹ tumulū aduētare q oēs ſanitatis bn̄fi
cia reportātes ſue ſalutis pignora rlinq̄bāt.
factūq; ē vt tāta ꝑdictoꝝ pignoꝝ fuerit ml/
titudo: vt ide totū oratoriū ſci Auguſtini et
portic⁹ plena eſſent: ita vt eūdi ꝛ redeūdi īpe
dimētū n̄ modicū generaret: q̄propter mōa/
chi neceſſitate cōpulſi ea īde remoueri fece/
runt. ¶ Notādū q cū tria ſint q̄ a mūdanis
hoīb⁹ appetūt̄. ſ. diuitie: delitie: ꝛ honores:
vir iſte ſāct⁹tāte pfectiōis extitit: q īpe diui
tias cōtēpſit: honores reſpuit: voluptates
abhorruit. Qđ. n. mūdi diuitias contēpſerit
īpe teſtat̄ ī li⁹ ſoliloqoꝝ: vbi ratio interrogat
eū dicens. Diuitias nullas cupis? Et rn̄dit
Augu. Hoc q̄dē nec nūc ꝑmū: nā cū trigin/
ta annos agā quatuordeci fere āni ſunt ex
quo iſta cupe deſtiti: nec aliud ibis ꝑter ne/
ceſſariū victū cogitaui. Prorſus vn⁹ Cice/
ronis mihi liber facile perſuaſit nullo mō ap
petēdas eē diuitias. Qđ aūt honores reſpu
erit ī eodē libro teſtat̄: vbi ratio eum iterro/
gat dicēs. Quid honores? Et rn̄dit Aug⁹.
Fateor eos mō ac pene his diebus cupere
deſtiti. Voluptates q̄3 ꝛ delitias cōtēpſit: ꝛ
quātū ad cōcubitū ꝛ q̄tū ad guſtū: quantū
ad ꝑmū iterrogat eū rō dicēs ī eo. li⁹. Quid
vxor nonne te dlectat pulchra: pudica: mo/
rigerata: diues: pſertī ſi cert⁹ ſis nihil ex ea
te moleſtie eē paſſurū? Et rn̄dit Aug⁹. Quā
tūlibet velis eā depigere atq; cumulare bo
nis oīb⁹ nil mihi tā fugiēdū q̄3 ꝯcubitū eē de
creui. Cui rō. Nō ego q̄ro q̄d decreueris: ſ3
vtrū ad hallliceris. Et rn̄dit aug⁹. Prorſus
nihil ī huiuſmodi q̄ro: nihil deſidero: etiā cū
horrore: horrore ꝛ aſpnatione tali recordor.
Quātū ad ſecūdū iterrogat eū ratio dicēs.
Quid de cibis? Et reſpōdit Auguſtin⁹. Si
ue de cibo ꝛ potu: ſiue de balneis: ceteraq;
corporis voluptate nihil interroges: tātum
ab ea peto: quātū in valitudinis opem con/
ferri pōt. ¶ De dcolatiōe ſci iohis baptiſte.

Ecollatio ſci iohis baptiſte q̄tuor d̄ cauſis
īſtituta fuiſſe vr̄: ſicut ī li⁹ mitrali de
officio inuenitur. Primo propter eius de/
collationem. Secūdo propter oſſium ipſi⁹
concremationem ꝛ collectionē. Tertio ꝑ/
pter capitis ipſius īuentionem. Quarto ꝑ/
pter digiti ipſius tranſlationem: ꝛ eccleſie
dedicationem. Et ſm̄ hoc feſtū iſtud a qui
buſdam diuerſimode nominatur. ſ. decol/
latio: collectio: inuentio: ꝛ dedicatio. primo
igitur celebratur hoc feſtum propter ipſius
decollationem: que quidem hoc modo fa/
cta eſt. Nam vt habetur in hiſtoria ſcholaſti
ca: Herodes antipas fili⁹ magni Herodis

romam proficiſcens ꝛ p fratrē ſuū philippū
trāſitū faciēs cū herodiade vxore philippi:
ꝛ ſecundum ioſephū ſorore herodis agrip/
pe ſecreto pepigit q ī reditu ſuo vxorē re/
pudiaret ꝛ ipſā ī cōiugē duceret: qđ vxorē
ſuam. ſ. filiā arethe regis damaſcenorū mi/
nime latuit: ꝛ ideo non expectato viri redi/
tu ad patriam quantotius feſtinauit. Redi
ens aūt herodes: herodiadē philippo abſtu/
lit ꝛ arethā regē ꝛ herodē agrippā ꝛ philip
pū in ſui inimicitiā icitauit. Joānes aūt eū
de hoc arguebat: qm̄ ſm̄ legem quā recepe
rat fratris ſui vxorem ipſo viuente ſibi mini
me hr̄e licebat. Vidēs herodes q ioannes
tam dure eū ſup hoc redargueret: ꝛ quia ob
ꝑdicationē ꝛ baptiſmū ſm̄ Joſephū magnū
pplm̄ cōgregaret: ipm̄ ī carcere vinculauit:
vxori placere cupiēs: ꝛ populi ſubſequētis
ioānem diſpendium ptimeſcēs: ipſū autem
occidere voluit: ſed populū timuit. Deſide/
rātes aūt herodias pariter ꝛ herodes occa/
ſionē aliquā inuenire vt ioānē occidere poſ/
ſent: videt̄ iter ſe ſecreto condixiſſe: vt hero
des natalis ſui diem coram ꝑmis galilee ſu/
iſq; principib⁹ celebraret: ꝛ puelle ſaltanti
filie herodiadis quicquid petierit ſe ſibi da/
turum iuramento firmaret: ꝛ ipſa caput io/
annis petente: illud ſibi propter iuramentū
factum tribuere oporteret: ſed de iuramen
to facto ſe contriſtari ſimularet: quod enim
hanc verſutiam ꝛ ſimulationem habuerit:
videtur innui in hiſtoria ſcholaſtica: vbi ſic
dr̄. Credibile ē q herodes cū vxore de ne/
ce Joānis ſub tali occaſiōe facienda ꝑus ſe
creto tractauerit. Itē Hiero⁹ in glo. Jō for
te iurauit: vt occaſionē inueniret occidēdi.
Nā ſi illa patris aut matris iteritū poſtulaſ
ſet; Herodes nō vtiq; cōſenſiſſet. Ordina/
to igit̄ conuiuio puella adeſt. corā omnibus
ſaltat. Placet cūctis: ſe ſibi quicq̄d petierit
daturū iurat rex: a mr̄e ꝑmonita caput Joā
nis expoſtulabat: ſed verſipellis Herodes
propter iuſiurandū ſe contriſtatū ſimulauit
eo q vt dicit Rabanus temere iuraſſet: qđ
facere oporteret: ſ3 triſticiā pferebat ī facie
cum letitiā haberet in mēte. Excuſat ſcelus
iuramento: vt ſub occaſione pietatis ipſius
fieret. Igitur ſpiculator mittit̄ caput Joan
nis precidit̄. puelle dat̄: ꝛ a puella mr̄i adul/
tere pſentatur. Aug⁹ occaſione hui⁹ iurati/
onis narrat in ſermone quodā quē fecit in
decollatione Joānis baptiſte tale exēplum
Fuit quidā hō inocēs ꝛ fidelis a quo audi/
ui qđ narro. Cū eni quidā ſibi negaſſet qđ ei
accōmodauerat: vel quod ſibi debebat: cō
mot⁹ ille prouocauit eū ad iuſiurandū: ille
igitur iurauit: iſte perdidit. Dicebat ergo in
ipſa nocte ſe ad iudicē raptū: ꝛ ab eo interro
gatū fuiſſe his verbis. Quare ꝓuocaſti ho/
minē ad iurationē: quē ſciebas falſum eē iu
raturum? Reſpondit ille. Negauit mihi rē
meā. Et iudex. Melius erat vt rem tuā ꝑ/
deres: q̄ vt animā illius falſa iuratione peri
meres. Proſtratus igitur tam grauiter ce/
di iuſſus ē: vt in dorſo euigilantis plagarū
veſtigia appererēt: ſed indultū eſt ei poſtq̄
emendatus eſt. hec Auguſtinus. In hac aūt
die Joannes decollatus nō eſt: ſed circa di/
es azimoꝝ anno precedente paſſionē Chri/
ſti. Oportuit ergo vt propter dominica ſa/
cramēta minor cederet maiori. Hic excla
mat Joā. Chryſo⁹ dicēs. Joannes ſcola vir/
tutum: magiſterium vite: ſanctitatis forma:
norma iuſticie: virginitatis ſpeculum: pudi/
citie titulus: exemplum caſtitatis: penitētie
via: peccatorum venia. Joannes maior ho
mine. par angelis: legis ſumma: euangelij ſā
ctio: apoſtolorum vox: ſilentiū prophetarū:
lucerna mundi: precurſor iudicis: totius me
dius trinitatiſ: ꝛ hic tātus datur inceſtui: tra
ditur adultere. adijcitur ſaltatrici. Herodeſ
autē impunitus non abijt: ſed exilio dāna/
tus fuit. Nam ſicut habetur in hiſtoria ſcho
laſtica alter Herodes. ſ. Agrippa cum eſſet
vir ſtrenuus: ſed pauper pre nimia pauper
tate deſperans quandam turrim intrauit:
vt ibidem ſe fame afficiēs moreretur: quod
cum herodias ſoror ſua audiſſet viro ſuo. ſ.
Herodi antippe tetrarche ſupplicauit: vt
eum inde educeret: quod cum feciſſet: ꝛ am
bo inuicem epularentur: Herodes tetrar/
cha vino incaluit: ꝛ Herodi agrippe benefi
cia que ſibi contulerat improperare cepit:
ex hoc ille vehementer doluit: ꝛ Romam

pficiſcēs interiꝫ a caio ceſare i gratiā ē rece
ptus vt ei duas tetrarchias .ſ. galilee ⁊ abili
ne tribuēt: ⁊ regē i iudea ipoſito diademate
deſtinaret. Uidēs herodias ꝙ frī eiꝰ hrēt no
mē regis viro ſuo moleſtis precibꝰ iſiſtebat
vt romā pgeret: ⁊ ſibi nomē regiū cōparet.
Jlle ꝟo cum multis diuitijs abundaret ac
geſcere nolebat: magis diligens ociū ꝙ̄ ho
norem laborioſuꝫ. Tādeꝫ deuictꝰ vxoris p
cibus romaꝫ cuꝫ ipſa perrexit. Quod agrip
pa intelligens Ceſari litteras deſtinauit: ꝙ
herodes cum rege parthorum amicitias fir
mauerit: ⁊ romano imperio voluerit rebel
lare: ⁊ in argumentum huius rei ſignifica
uit ei ꝙ i ciuitatibus ſuis habebat arma que
ſufficerent ſeptuaginta milibus armatorū.
Lecta autem epiſtola caius quaſi aliunde
incipiens herodem de ſtatu ſuo interroga
uit: ⁊ inter cetera vtrum tanta copia armo
rum eſſet in vrbibus: quātam ipſe audierit
requiſiuit. Quod ille minime negauit. Tūc
caius verum eſſe credens quod herodes
agrippa ſcripſerat: ipſum in exilium relega
uit. Uxori autem eius quia erat ſoror hero
dis agrippe quem maxime diligebat po
teſtatem tribuit: vt in terram ſuam rediret.
Jpſa autem virum ſuum voluit comitari
dicens ꝙ illum cui communicauerat in p
ſperis non derelinqueret in aduerſis. Lug
duni ſigit deportati fuerūt: ⁊ ibi miſerabili
ter vitam finierunt. Hec i hiſtoria ſcholaſti
ca. ¶ zꝰ pp oſſiū ipſiꝰ cōcremationē ⁊ colle
ctionē que ipa die ſm quoſdā fuerūt cōcre
mata: ⁊ a fidelibus ex parte collecta. Unde
quaſi ſcdm martyriū patiē qui in ſuis oſſibꝰ
cōcremaē: ⁊ ideo eccl'ia tanꝗ̄ ſcdm marty
riū hoc feſtū celebrat. ſicut. n. legiē in .iz. li
bro hyſtorie eccl'iaſtice: cū diſcipuli ioannis
corpus eius apud ſebaſtem vrbē paleſtine
inter heliſeū ⁊ abdiā ſepeliſſent: ⁊ ad eius tu
mulū multa miracula fierēt iubēte iuliano
apoſtata gentiles eius oſſa ſparſerūt: ⁊ cuꝫ
miracula nō ceſſarent pꝰ collecta: ⁊ igne cō
cremata in puluerē redegerūt: ⁊ per agros
ventilauerūt: ſicut dicit in hyſtoria ſchola
ſtica. Beda vero dicit i chronica ꝙ ipa oſſa
collecta latius ſparſerūt ⁊ ſic ſcdm martyri

um quodāmodo paſſus videtur. Hoc qui
dam repreſentant neſcientes dū in eius na
tiuitate oſſa vndecūꝗ̄ collecta cōcremant.
Dū aūt ad cōcremādū colligerenē: vt hētur
in hyſtoria ſcholaſtica: quidā monachi a hie
roſolymis veniētes latenter colligētibus ſe
miſcuerūt: ⁊ magnā coꝝ partē tulerūt. Jpa
quoꝗ̄ oſſa ad philippū hieroſolymitanum
epiſcopū detulerūt: qui ea poſt modū Atha
naſio epiſcopo alexandrino miſit. Poſtmo
dum vero Theophilus eiuſdem vrbis epi
ſcopus ea in tēplo ſerapis a ſordibꝰ purga
to repoſuit: ⁊ in honoreꝫ ſci ioannis baſilicā
cōſecrauit. Hoc legitur in hyſtoria ſcholaſti
ca: nūc aūt apud ianuā deuote colunē ſicut
Alexāder tertius: ⁊ innocentius quartꝰ rei
veritate cognita ſuis puilegijs approbarūt.
Sicut āt herodes q eiꝰ caput āputari fecē ſu
orū ſceleꝝ penā ptulit: ſic ⁊ Julianū apoſta
tā q eius oſſa cōburi iuſſit vltio diuina pcuſſit
De cuiꝰ pcuſſiōe habeē i hiſto. ſci Juliani q̄ ē
poſt cōuerſionē ſci pauli. De huiꝰ āt Juliani
apoſtate origine: ipio crudelitate ⁊ morte: i
hiſto. tripatita pleniꝰ edoceē. Conſtātinꝰ nāꝗ̄
frater magni cōſtātini ex eodē prē duos ha
buit filios iulianū .ſ. ⁊ gallū. Mortuo āt cō
ſtantino: conſtantiꝰ eiꝰ filius gallū ceſarem
fecit: quē tamen poſtmodum interfecit. At
Julianus metuens monachus effectus eſt:
cepitꝗ̄ magos cōſulere ſi poſſet adhuc ad
imperiū puenire. Poſt hoc cōſtātiꝰ iulianū
ceſarē fecit ⁊ ad gallias miſit: vbi victorias
multas exercuit. Corona āt laurea iter du
as colūnas depēdens rupto funiculo ſuper
caput eiꝰ inde tranſeūtis decidit eūꝗ̄ aptiſ
ſime coronauit cūctis clamantibꝰ qꝛ impe
rij ſignū eēt. Cūꝗ̄ a militibꝰ apellareē Au
guſtus: ⁊ corona cū qua coronareē ibidem
deeſſet: vnus torquem quam habebat i col
lo Juliani capiti impoſuit: ⁊ ſic ab eis impe
rator eſt effectus. Tunc figmētum chriſtia
nitatis quod habebat abiecit: ⁊ templa ido
lorum aperiens ⁊ eis ſacrificans ſe pagano
rum pontificem nominabat. ⁊ ſignum cru
cis vbiꝗ̄ deſtruebat. ¶ Quadā vice ros ſu
per eius veſtimenta ceterorumꝗ̄ q cum eo
erāt cecidit: ⁊ gutta qlibꝫ ſe i crucis ſignacu

lum tranſformauit. Uolens aūt cōplacere
oībꝰ mortuo cōſtātio voluit vt vnuſquiſꝗ̄
cui vellet ritui deſuiret: ac de curia ſua eu
nuchos tōſores ⁊ cocos fugauit. eunuchos
qdē qꝛ vxor eiꝰ obierat poſtꝗ̄ aliā nō duxe
rat. Cocos qꝛ cibis ſimplicioribꝰ vterenē.
Tonſores autem: vnus inqt ſufficit multis.
Multos libros dictauit i qbus oēs ante ſe
pncipes lacerauit. Ut ḡ cocos atꝗ̄ tōſores
expelleret opꝰ philoſophi: nō tn̄ iperatoris egit.
Ut aūt detrahēt atꝗ̄ laudaret neꝗ̄ phi neꝗ̄
iperatoris fuit. ¶ Dū aliqn̄do iulianꝰ idolis ſa
crificaret: viſceribꝰ pecudis imolati ſigna
culū crucis corona circūdatū eidē oſtēſum
ē. Qd miniſtri videntes timuerūt iterpretā
tes crucis futurā vnitatē: victoriā ⁊ itermi
nabilitatē: quos iulianꝰ cōfortās ait: hoc eē
ſignū xp̄ianitatis dogmatis coercēdi nec vl
tra circulū dilatādi. ¶ Dū cōſtantinopoli for
tune iulianꝰ ſacrificaret: maris ep̄s calcedo
nie q p ſenectute lumē amiſerat ad eū acce
dens ipm ſine deo impiū ⁊ apoſtatā appel
lauit. cui iulianꝰ ait. Neꝗ̄ galileꝰ tuꝰ potuit
te curare. Et ille. De hoc grās ago deo meo
qꝛ iō lumie me puauit ne te videā pietate nu
datū. ¶ Julianꝰ aūt nil aliō rn̄dēs abſceſſit.
Apud anthiochiā vaſa ſcā ⁊ pallia colligēs
⁊ i terrā piciēs ſup eā ſedit. ⁊ ignominiam
addidit. moxꝗ̄ i locis illis adeo ē pcuſſus vt
inde vermes ſcaturirēt: ⁊ carnes corroderēt
a qua paſſiōe quouſꝗ̄ vixit liberari nō po
tuit. Julianꝰ qꝫ prefectꝰ dū ad pceptū ipa
toris eccleſiaꝝ vaſa abſtuliſſet ſup ea min
gens ait. Ecce i qbus vaſis marie filio mini
ſtraē: cui repēte os verſū ē i anū. ⁊ egeſtio
nis organū ē factū. Dū apoſtata iulianus
fortune tēplū itraret: ⁊ miniſtri templi aqua
vt mundarenē igrediētes aſpergerēt: valē
tinianꝰ aſpſionis guttā vidit i clamide ⁊ idi
gnatꝰ pugno pcuſſit miniſtrū dicēs ſe ma
culatū potiꝰ ꝙ̄ purgatū: quod vidēs ipator
iuſſit eū i cuſtodia redigi: ⁊ ad heremū deſti
nari. Erat enim xp̄ianꝰ q p mercede meruit
poſtmodū ad imperiū ſublimari. Jn odium
qꝫ xp̄ianoꝝ iulianꝰ tēplū iudeoꝝ iuſſit repa
rari: ipſis iudeis ſumptꝰ largiſſime ſubmini
ſtrans: ſed dū maximā cemēti copiā miniſ

traſſent. ſubito ventus maximus veniens
totam diſperſit: deinde terremotus maxi
mus eſt effectus: poſtmodum ignis a fun
damentis egrediens plurimos concrema
uit. Alia vero die ſignum crucis in celo ap
paruit: ⁊ iudeorum veſtes nigro colore cru
cis ſignaculo ſunt implete. Cum ad perſas
vadēs teſifōtē veniſſꝫ ⁊ regē obſideret: rex
ſue prīe partē obtulit ſi ab eo diſcederet. Jl
le aūt nullatenꝰ acquieuit: putabat. n. ſm
pythagore platoniſꝗ̄ ſniam ex mutatione
corpoꝝ alexādri aiaꝫ poſſidere: aut eē poſt
i alio corpore aliꝰ alexāder: ſed iaculū repē
te diſcurrens eiꝰ lateri ē infixū: q̄ vlnere ter
minū vite ſuſcepit: q ꝟo itulit hactenꝰ igno
raē: ſꝫ alij quēdā iuiſibiliū hoc ituliſſe ferūt:
alij vnū paſtorē hiſmahelitaꝝ: alij militē fa
me ⁊ itinere fatigatū: ſed ſiue hō ſiue ange
lus fuerit palā n̄ ē: qꝛ diuinis iuſſionibꝰ mi
niſtrauit. Calixtꝰ aūt eiꝰ familiaris dicit eū
a demone fuiſſe pcuſſū: hoc i hiſtoria tripar
tita. ¶ Tertio pp̄ter capitis ipſiꝰ iuētioneꝫ:
uā hac die vt aiūt: caput eiꝰ repertū ē. Sic
enim dr̄ i libro. xi. hiſtorie eccleſiaſtice. ioan
nes i caſtello arabie dicto macheronta fuit
vinctꝰ ⁊ capite trūcatꝰ. Herodias autē ca
put ioānis i hieruſalē fecit deferri: ⁊ iuxta
herodis habitaculū caute ſepeliri: timēs ne
propheta reſurgeret. ſi cum corpore caput
ſepultum fuiſſet. Tempore vero Martia
ni principis vt habetur in hiſtoria ſcolaſtica:
qui cepit anno domini. 353. ioannes caput
ſuum duobus monachis q hieroſolymaꝫ ve
nerāt reuelauit: qui ad palatiū quod hero
dis fuerat properantes caput ipſius inue
nerunt: ſaccis cilicinis inuolutum: veſtibus
exiſtimo quibus in deſerto fuerat obuolu
tus. Qui dum cum predicto capite ad pro
pria remearēt: quidam emiſſene ciuitatis
figulus paupertatem fugiēs comite ſe eiſ
dem exhibuit: hic dum peram ſibi creditam
cum ſacro capite portaret admonitus no
cte a ſcō ioāne ipſos fugiens emiſſenam vr
bem cum ipſo capite eſt ingreſſus: ibique
ꝙ̄diu vixit i qdā ſpecu ſcm̄ caput venerās p
ſperitatē nō modicā aſſecutꝰ ē. Moriēs aūt
illō ſorori ſue ſub fide reuelauit: ⁊ ſm eūdē

modum ſibi inuicē ſucceſſores. Poſt multum vero tēporis ſācto marcello monacho in eodē ſpecu degenti beatus Joannes caput ſuum hoc modo reuelauit. Uidebatᷣ .n. ſibi dormienti ꝙ multe turbe pſallentes incederent ac dicerent. Ecce ſanctꝰ Joānes baptiſta venit: deinde vidit beatū Joannē quē vnꝰ a dextris ⁊ alius a ſiniſtris ducebat omneſqȝ ad eū accedentes ab eo benedicebantur: ad quē cū marcellus acceſſiſſet eleuans eū ⁊ ꝑ mētū apprehēdēs dedit ei oſculū pacis: tunc marcellus interrogauit eū dicens. Domine mi vnde ad nos veniſti? ⁊ ille De ſebaſte veni. Cū igiᷣ excitatus fuiſſet ⁊ de hac viſione plurimū mirareᷣ: quadā alia nocte cū dormiret: qdā ad eū veniēs ipſū excitauit. Et ecce cū excitatus fuiſſ: vidit ſtellā fulgentē in oſtio cellule reſidere: quam cū ſurgens palpare vellet ſubito i aliā partē ſe tranſtulit. Ille āt cepit abire poſt ſtellā quouſqȝ ſtella ſtetit i loco vbi erat caput Joannis baptiſte: vbi fodiēs repperit vrnam ⁊ in ea ſanctū theſaurū. Quidā āt cū nō crederet manū ad hydriā miſit: ſed ſtatim manus exaruit: ⁊ hydrie adheſit. Orantibꝰ aūt ſocijs manū extraxit: ſed inualida remanſit Apparuit āt eidē Joannes dicens. Cum caput meū i eccleſia deponeᷣ hydriā contigeſ ⁊ ſanitatē recipies: quod ⁊ fecit ⁊ ſanitatem integrā recepit. Hoc āt cū marcellus Juliano eiuſdē vrbis epiſcopo indicaſſet ab eis ē eleuatū: ⁊ in vrbē delatū. Ex quo tēpore cepit in eadē vrbe decollatio Joannis celebrari: ipſa die vt arbitramur ſicut diciᷣ in hiſtoria ſcholaſtica quo caput eſt inuentū: ſiue eleuatū ⁊ poſtmodū conſtantinopolim eſt tranſlatū: nā ſicut dicitur in hiſtoria tripartita cū valēs imperator iuſſiſſet ſacrū caput i vehiculo poni: ⁊ conſtantinopoli transferri cum circa calcedoniā veniſſent: vehiculum nullatenus trahi poterat quātūcūqȝ boues ſtimulis vrgerentur. Ideoqȝ ipſū ibidē deponere ſunt coacti: ſed cū poſtea Theodoſius ipſum inde auferre vellet: ⁊ quādā matronam virginē cuſtodie capitis deputatā repperiſſet ibidem rogauit eā: vt ſibi auferre dimitteret ſacrum caput. Illa autem cōſenſit credens ꝙ ſicut tempore valentis: ita etiam ⁊ nūc nō permitteret ſe auferri. Tūc deuotus imperator purpura ſua caput amplectens conſtantinopoli tranſtulit: ⁊ ibi eccleſiam pulcherrimā edificauit. Hec i hiſto. tripar. Et inde gallias ad pictauiā regnante Pipino poſtmodū ē tranſlatū vbi eiꝰ meritis multi mortui ſunt reſuſcitati. Et ſicut punitus ē Herodes qui Joannē decollauit ⁊ Julianus apoſtata qui eius oſſa cōbuſſit: ſic ⁊ herodias punita ē que puelle vt caput peteret ſuggeſſit: ⁊ ipſa puella que hoc petijt. Quidam enim dicunt ꝙ herodias i exiliū dānata non ē: nec ibi defuncta: ſed cū caput Joannis in manibus teneret ⁊ eidē gaudens plurimum inſultaret diuino nutu caput ipſum in eius faciē inſufflauit ⁊ illa ꝓtinus expirauit. hoc quidē vulgariter diciᷣ: ſed quia ſuperius dictum ē vt in exilio cum herode miſerabiliter conſūpta fuerit ſancti tradunt in chronicis: ⁊ ſic tenendū videtur. Filia vero eius cum ſuper glaciem deambularet ſub ea glacies reſoluitur: ⁊ ipſa in aquis continuo prefocaᷣ. In chronica vero quadam dicitur ꝙ terra ipſā viuā deglutiuit. quod poteſt intelligi ſicut de egyptijs in mari rubro prefocatis dicitur: deuorauit eos terra. ¶ Quarto propter digiti ipſius tranſlationē ⁊ eccleſie dedicationem. Digitus enim ſuus quo dominum oſtēdit: vt fertur cōburi non potuit: vnde ipſe digitus a predictis monachis eſt repertus quē poſtmodū vt habetur in hiſtoria ſcholaſtica ſancta tecla inter alpes detulit ⁊ in eccleſia ſācti mamertini collocauit. Hoc etiam teſtatur Joannes beleth dicens ꝙ predicta ſancta tecla ipſū digitū qui cōburi nō potuit de vltra partibꝰ marinis i normaniam attulit: ⁊ ibi in honorē ſācti Joā. eccleſiā fabricauit quā eccleſiā vt ibidē dicit qdā hac die dedicatā fuiſſe aſſerūt: vñ a dño papa ſtatutum fuit: vt hec dies per totum mundum celebris haberetur. Apud mauriennam vrbem gallie matrona quedā Joāni baptiſte valde deuota deū iſtātiꝰ exorabat vt ſibi de reliqͥs Joānis aliqͥ donareᷣ aliqd. Cum aūt ſūpta de deo fiducia orādo nihil ꝓficere ſe videret iuramento ſe aſtrinxit: ꝙ hactenus nō comederet: donec quod petebat acciperet. Cū aūt diebus aliquibꝰ ieiunaſſet pollicē ſuper altare miri cādoris vidit: ⁊ dei donum leta ſuſcepit. Tres autē epiſcopi illuc accurrentes cū quilibet de illo pollice partē vellet accipere tres ſanguinis guttas ſtillare in lintheo ſuppoſito ſtupuerunt: ⁊ ſinguli ſingulas ſe meruiſſe reliquias letati ſunt.

¶ Theodolina regina lōgobardorū modoecie iuxta mediolanū nobilē eccleſiā i honore ſancti ioānis baptiſte cōſtruxit ⁊ ditauit Procedēte tēpore vt teſtaᷣ paulus in hiſtoria lōgobardorū cōſtantinus qui ⁊ cōſtans iperator volēs italiā a longobardis eripere a quodā ſancto viro q ſpiritum prophetie habuit d exitu belli queſiuit. qui nocte orationi vacans mane reſpōdit: ioanni eccleſiā regina conſtruxit: ⁊ ipſe pro lōgobardis cōtinue intercedit: ⁊ ideo ſuperari nō poſſunt Ueniet tamē tēpus ꝙ locus ille deſpicieᷣ ⁊ tunc ſuperabūtur: quod tempore Caroli fuit impletum. ¶ Uir quidam magne virtutis: vt ait Gregorius in dialogo nomine ſāctulus cum quendam diaconū a longobardis captum in ſua cuſtodia tali conditione recepiſſet: vt ſi fugeret ipſe pro eo capitalē ſententiam ſubiret: coegit predictus ſanctulus ipſum diaconē: vt fugeret: ⁊ ſe liberaret: quapropter ſanctulus ad decollandum adducitur: ⁊ ad hoc fortiſſimus ſpiculator eligitur: de quo dubium non erat: quin vno ictu caput eius abſcinderet: extēſoqȝ collo cum carnifex fortis animi viſu brachiū cū enſe in altū leuaſſet: ille protinus ait. Sancte Joannes ſuſcipe illum. Statimqȝ brachium percuſſoris irriguit: ⁊ erecto in celo gladio inflexibile remanſit: preſtitoqȝ iuramento ꝙ de cetero nullum chriſtianum feriret: vir dei pro eo orauit: ⁊ brachium ſtatim depoſuit.

¶ De ſancto Felice preſbytero.

Elix preſbiter ⁊ frater ſuꝰ ſimiliter noīe felix ⁊ preſbyter diocliciano ⁊ maximiano oblati ſūt: quorū ſenior cū ad tēplū Serapis vt ibidē ſacrificaret adductus eſſet inſufflauit in faciē ſtatue: ⁊ protinꝰ cecidit. ductꝰ ſimiliter ad ſtatuā mercurij pariter inſufflauit: ⁊ protinus ſtatua cecidit: ductꝰ tertio ad ſimulacrū diane ſimiliter fecit. Tortꝰ igitur in eculeo ductus eſt quarto ad arborē ſacrilegā: vt ibidē imolaret: qͥ flexis genibus orauit. ⁊ in arborē ſufflās eā a radice ſubuertit: ⁊ ſimulacrū cū ara ⁊ templo arbore corruente cōtriuit: quod cū prefectus audiſſet eū ibidē decollari precepit: ⁊ corpꝰ eius lupis ⁊ canibꝰ derelinqui. Tūc quidam in mediū repente proſiliēs chriſtianū ſe libere cōfeſſus eſt. Ambo igitur ſe inuicē oſculātes ibidē inſimul decollati ſunt: chriſtiani vero eius nomē ignorātes eū adauctū vocauerūt eo ꝙ ſancto felici auctus ſit ad coronā martyrij: quos cū chriſtiani in fouea quā arbore fecerat ſepeliſſent: pagani eos effodere volētes protinus a diabolo ſunt arrepti. Paſſi ſūt circa annū dñi. 287.

¶ De ſancto Sauiniano ⁊ Sauina.

Auinianus ⁊ Sauina fuerūt filij Sauini viri nobiliſſimi: ſed pagani: qui de prima vxore ſauinianū genuit: de ſecunda ſauinā filiā generauit: ⁊ ex noīe ſuo ambos vocauit. Legens aūt ſauinianus verſū iſtū. Aſperges me dñe. ⁊c. quid hoc eēt querebat: ſed intelligere nō valebat. vnde itrāſ in cubiculū in cinere ⁊ in cilicio proſtratꝰ iacebat dicens ſe malle mori qȝ non intelligere ſenſū verbi: cui apparēs angelus dixit. Noli te vſqȝ ad mortē affligere: quoniā inueniſti gratiā apud deū. ⁊ cū baptizatus fueris: niue candidior eris: ⁊ tūc intelliges id qd nunc queris. Recedente angelo letus efficitur: ⁊ idola de cetero venerari contemneᷣ a patre plurimum obiurgatur. Cū ergo pater ſepius ſibi diceret: meliꝰ eſt vt quia deos non adoras tu ſolus moriaris qȝ nos oēs in morte tua inſimul inuoluamur: latenter aufugit: ⁊ ad vrbem trecaſinam deuenit. Cumqȝ ſuper fluuium ſecane veniſſet: ⁊ vt ibi ex eo baptizaretur dominum exoraſſet ibidem baptizatus eſt: dixitqȝ ei dominus. Nunc inueniſti quod tam querendo laboraſti: ſtatimqȝ i terra bacculū fixit: ⁊ facta oratione bacculus ille coronam multis aſtanti

bus fructus ⁊ flores produxit:ita ꝙ mille
centum ⁊ octo viri domino crediderūt. Im
peratoꝛ aūt aurelianus hoc audiens milites
ad eū capiendum plures direxit. Qui eum
orantem inuenientes ad ipſum accedere ti/
muerūt. Imperatoꝛ aūt plures pꝛioꝛibꝰ mi/
ſit qui veniētes cū eo oꝛante pariter oꝛaue
rūt:ſurgentesq̧ dixerūt. Imperatoꝛ te deſi
derat videre:qui cū uenisſet ⁊ nollet ſacrifi
care:manꝰ eius ⁊ pedes ligari fecit ⁊ vecti/
bus ferreis cedi:cui ſauinianꝰ. Adauge toꝛ
menta ſi potes. Tunc iuſſit eum in media ci
uitate ligari ſuper ſcamnū ⁊ ſuperpoſitis li
gnis oleo ⁊ incendio cōcremari. Rex autē
intuens vidit eum in media flāma ſtantem
pariter ⁊ oꝛantem. Stupefactus aūt in faci
em ſuā cecidit:⁊ ſurgens ei dixit. Fera ma/
la non tibi ſufficiūt anime quas decepiſti:ni
ſi ⁊ nos per magicam artē decipere molia/
ris? cui ſauinianus. Adhuc multe anime et
tu ipſe per me ſunt domino crediture. Cum
autē imperatoꝛ ex hoc nomen dei blaſphe/
maſſet in craſtinū iuſſit eum ad ſtipitem liga
ri ⁊ ſagittari. Sagitte aūt a dextris ⁊ a ſini/
ſtris in aere ſuſpendebanť:nec aliqua eū le
ſit. Altera die imperatoꝛ ad eum veniēs di/
xit ei. Et vbi eſt deus tuus: veniat nunc:⁊ de
ſagittis iſtis te liberet. Statimq̧ vna de illis
ſagittis exiliens regē in oculo pcuſſit:⁊ peni
tus excecauit. Unde iratus iuſſit eū in carcerē
recipi ⁊ in craſtino decollari. Sauinianꝰ aūt
oꝛans vt ad locum vbi baptizatꝰ fuerat trāſ
ferretur:confractis cathenis ⁊ apertis ho/
ſtiis per medios milites trāſiens illuc venit.
Quod audiens iperatoꝛ iuſſit eū illuc inſeq
⁊ capite truncari. Uidens aūt ſauinianꝰ mi/
lites inſequentes ſuper aquā: velut ſup pe/
tram ambulauit:quouſq̧ ad locū ſui bapti/
ſmi peruenit. cū igiť milites tranſuadaſſent
⁊ eū percutere foꝛmidarent ait illis. Secu/
ri me percutite ⁊ de ſanguine meo ad impe/
ratoꝛē veſtrū deferte: vt lumen recipiat et
dei virtutē agnoſcat. Percuſſus igitur ca/
put ſuū leuauit ⁊ paſſibus. xlix. illud poꝛta/
uit. At imperatoꝛ cū de eiꝰ ſanguine oculū
tetigiſſet continuo ſanatus eſt dicēs. Uere
bonus ⁊ magnus eſt deus chꝛiſtianoꝝ: qđ
audiens quedā que annis. xl. lumen amiſe/
rat:ad locū poꝛtari ſe fecit:⁊ facta oꝛatione
pꝛotinus lumen accepit. Paſſus aūt eſt cir/
ca annū domini. 270. nono cal. februarij.
¶ Sed hoc ideo inſeritur vt hyſtoꝛie ſoꝛoꝛiſ
ſue:cuius feſtū pꝛecipue hic recolitur: hec
q̧ hyſtoꝛia cōiungať. Cū igiť eiꝰ ſoꝛoꝛ ſauina
frēm ſuū q̄tidie fleret:⁊ p eo idolis ſupplica
ret tādē ſibi doꝛmiēti apparuit angelꝰ dicēſ
Sauina noli flere: ſꝫ q̄cūq̧ hēs derelinq̄:⁊
inuenies frēm tuū i honoꝛe maximo cōſtitutū
q̄ vigilās collactanee ſue dixit. Amica mea
aliq̄d ne ſenſiſti? ⁊ illa. Etiā dn̄a:nā vidi ho/
minē tecū loquētē: ſꝫ neſcio q̄dē q̄d dicentē.
Nō me inq̄t accuſabis? ⁊ illa. Abſit dn̄a q̄/
cūq̧ vis facias: tn̄ te nō occidas: ſicq̧ i cra
ſtino ambe receſſerūt. Cū ḡ pꝛ̄ diu feciſſꝫ eā
inq̄ri ⁊ nō inueniſſet:eleuatis ad celū mani/
bus ait. Si tu es deꝰ potens i celo idola mea
cōminue:q̄ natos meos ſaluaꝛ̄ nō potuerūt
Tūc dn̄s itonās oīa cōminuit ⁊ cōfregit: qđ
multi vidētes crediderūt. Uex btā ſauina
romā veniēs ab Euſebio papa baptizať:et
duos cecos duoſq̧ cōtractos ſanans qnq̧
annis ibi pmāſit. Cui doꝛmiēti apparēs ange
lus dixit. Sauina q̄d ē qđ facis: vt tuas di/
uitias deſerēs: nūc igiť i delicijs epuleris?
ſurge ⁊ vade in trecas ciuitatē vt frēm tuū
ibidē iuenias: dixit ḡ famule ſue. Nō opoꝛ/
tet nos ibi āpliꝰ habitare: ⁊ illa. Dn̄a quo viſ
ire? ecce oēſ valde te diligūt: ⁊ tu pegre mo
ri cupis. ⁊ illa. deꝰ nobis pꝛouidebit. Et accipi
ens panē oꝛdeaceū i vrbē rauēnā deuenit.
veniēſq̧ ad domū cuiuſdā diuitis: cuiꝰ filia
q̄ſi moꝛtua plāgebať ſe ibidē a famula hoſpi
tio rcipi poſtulabat: q̄ ait. Dn̄a mea quō hic
hoſpitari vales: cū filia dn̄e mee moꝛiatur ⁊
oēs ſe grauiť affligāt? nō pp me igť moꝛieť
Intrās igiť manū puelle appꝛehēdit: ⁊ ſanam
ipaꝫ erexit: ⁊ cū vellēt eā retinere nullatenꝰ
acqeuit. Cū ḡ iuxta trecas ad miliare veniſ
ſet: dixit famule ſue vt paꝝ repauſarēt. Et
ecce vir quidam nobilis veniens de ciuita/
te licerius noīe dixit ei: vnde eſtis? cui ſaui/
na: Hinc ſum de iſta ciuitate. ⁊ ille. cur mē/
tiris: cū loquela tua idicet te eē peregrinā?
⁊ illa. Dn̄e vere peregrina ſum: ⁊ fratrē meū
ſauinianū diu perditū requiro. cui ait. Uir
ille quem queris ante paululū pꝛo xp̄o de

collatus ē:⁊ in tali loco ſepultus. Tūc ſe p/
ſternens in oꝛatione ait. Dn̄e qui me ſēp i ca
ſtitate ſeruaſti nō permittas me āpliꝰ diuris
itinerībꝰ fatigari: aut coꝛpus meum de loco
iſto vlterius moueri: cōmēdo tibi famulam
meā que pꝛopter me tanta ſuſtinuit: fratrē
q̧ meū quē hic videre nō potui: fac vt in re/
gno tuo videre merear. Finita āt oꝛatione
migrauit ad dn̄m quod vidēs eiꝰ famula ce
pit flere: q꞉ ad ſepeliendū neceſſaria non ha
hebat. Pꝛedictus āt vir pꝛeconem per ciui/
tatē miſit: vt homines ad ſepeliendū mulie/
rē peregrinā venirent: qui veniētes honoꝛi
fice eā ſepelierunt. Hac quoq̧ die fit feſtū
ſancte ſabine que fuit valētini militis vxoꝛ:
q̄ cū nollet ſacrificare ſub Adriano impera
toꝛe decollata eſt. ¶ De ſancto Lupo.

Lupus apud aurelianū ex ge
nere regali oꝛtꝰ dū cun
ctis virtutibꝰ eniteret: ſenonēſis ar/
chiepꝰs electꝰ ē: qui cū oīa fere pauperibus
erogaſſꝫ ⁊ quadā die plurimos ad cōuiuia
inuitaſſet: cū vinū ad mediū pꝛandiū nō ha
beret ſic rn̄dit miniſtro. Credo ꝙ deus qui
volatilia paſcit noſtrā pficiet charitatem: ⁊
ſtatim nuncius affuit: qui centū vini modi/
os adeſſe pꝛe foꝛibꝰ nūciauit. Cū oēs de cu/
ria ſibi vehementer detraherēt ꝙ virginē
dei filiā pꝛedeceſſoꝛis ſui nimis imoderate
amaret coꝛā detrahētibꝰ ipſā virginē appꝛe
hendēs oſculatus ē eam dicēs. Nihil nocēt
homini verba aliena quē pꝛopꝛia nō macu
lat conſcientia: q꞉ enim ipſā deū amare ar/
denter cognouerat eā mēte puriſſima dili/
gebat. ¶ Cū rex frācoꝝ dotariꝰ burgūdiā
intrās ſeneſcalcū ſuū contra ſenones dire/
xiſſet ⁊ ciuitatē obſideret ſāctus Lupus ec
cleſiā ſancti Stephani igreſſus cāpanā pul
ſare cepit: quā hoſtes audiētes tantꝰ terroꝛ
inuaſit: vt niſi fugerēt moꝛtē ſe euadere nō
putarent. Tādē obtēto regno burgūdie cū
rex aliū ſeneſcalcū ſenonē miſiſſet: ⁊ beatuſ
Lupus ei cū muneribꝰ non occurriſſet indi/
gnatꝰ nimis adeo eū apud regē infamauit:
vt rex beatū lupū i exiliū deſtinaret ꝙ ibi do
ctrina ⁊ miraculis valde enituit. Interea ſe
nonici quēdā epiſcopū ꝓ locū ſancti lupi ius
ferat occidētes vt ſāctꝰ lupus de exilio redi
ret a rege ipetrauerūt: quē rex vidēs in exi
lio tabefactū ita diuinitus ē mutatꝰ: vt coꝛā
illo pꝛoſtratꝰ veniā peteret: multiſq̧ auctus
muneribus ſue reſtituit ciuitati: qui dū ꝑ pa
riſius remearet: ei multa incarceratoꝝ tur
ba apertis oſtijs ſolutiſq̧ vinculis obuiauit
¶ Quadā die dn̄ica dū miſſaꝫ celebraret:
lapſa ē celitꝰ gēma i eiꝰ ſcō calice: quā rex
iter ſuas reliquiaſ collocauit. Rex dotariꝰ
audiens ꝙ cāpana ſancti ſtephani i ſono mi
rā haberet dulcedinē: miſit vt pariſius de/
ferretur: vt ab ipſo ſepiꝰ audireť: ſed cū hoc
ſancto lupo diſplicuiſſet: mox vt de vrbe ſe
nonica delata ē: ſoni ſui dulcedinem pdidit:
qđ rex audiēs ſtatim reſtitui eā iuſſit: ſtatiq̧
ſono reddito iſonuit ſeptimo ab vꝛbe milia/
rio. Itaq̧ ſanctꝰ lupus obuiā ei perrexit: ⁊
quod dolēs perdiderat cū honoꝛe recepit.
¶ Nocte q̄dā dū oꝛaret iſtinctu diaboli ve
hemēter ſitiēs iuſſit ſibi aquā frigidā depoꝛ
tari. Dolos autem intelligens inimici puluí/
nar ſuū ſuper vas poſuit: ⁊ ibi diabolū intꝰ
iclufit: q tota nocte vociferando vlulare ce
pit. Facto autem mane qui clam tentare ve
nerat i diē cōfuſus abſceſſit. ¶ Quadā aūt
vice dū moꝛe ſolito ciuitatis eccleſias circu
iſſet: rediens domū audit clericos ſuos rixā
tes: eo ꝙ cū mulieribꝰ foꝛnicari vellent: qui
eccleſiam intrās pꝛo eis oꝛauit: ⁊ mox ab eis
oīs ſtimulꝰ tentationis abſceſſit: venienteſ
q̧ ante illum veniam poſtulauerunt. Tan/
dem multis clarus virtutibus in pace qui/
euit. Claruit circa annum domini. dc. x. tē/
poꝛe Eraclij. ¶ De ſācto Mamertino.

Mamertinus paganꝰ pꝰus
cū idola q̄dā
vice coleret vnū oculū pdidit: ⁊ vni
us manꝰ ariditatē icurrit: q dū ſe deos offen
diſſe putaret: ⁊ ad templum adoꝛandū ido/
la pergeret: obuiauit ei vir quidā religioſus
nomine ſauinꝰ: q eum vnde ſibi tanta accide
rit ifirmitas requiſiuit. q ait. Deos meos of/
fendi: ⁊ iō eos oꝛare vado: vt qđ mihi abſtu
lerunt irati reddāt ꝓpitij. qui ait. Erras fra/
ter erras ſi dmones deos putes: ſꝫ vade ad
ſāctū germanū altiſiodoꝛēſem epiſcopū:⁊

tus fructus ⁊ flores produxit:ita ꝙ mille
centum ⁊ octo viri domino crediderũt. Im
perator aũt aurelianus hoc audiens milites
ad eũ capiendum plures direxit. Qui eum
orantem inuenientes ad ipſum accedere ti/
muerũt. Imperator aũt plures prioribꝰ mi/
ſit qui venie͂tes cũ eo orante pariter oraue
rũt:ſurgenteſq; dixerũt. Imperator te deſi
derat videre:qui cũ uenisset ⁊ nollet ſacrifi
care:manꝰ eius ⁊ pedes ligari fecit ⁊ vecti/
bus ferreis cedi:cui ſauinianꝰ. Adauge tor
menta ſi potes. Tunc iuſſit eum in media ci
uitate ligari ſuper ſcamnũ ⁊ ſuperpoſitis li
gnis oleo ⁊ incendio cõcremari. Rex autez
intuens vidit eum in media flãma ſtantem
pariter ⁊ orantem. Stupefactus aũt in faci
em ſuã cecidit:⁊ ſurgens ei dixit. Fera ma/
la non tibi ſufficiũt anime quas decepiſti:ni
ſi ⁊ nos per magicam artez decipere molia/
ris? cui ſauinianus. Adhuc multe anime et
tu ipſe per me ſunt domino crediture. Cum
autẽ imperator ex hoc nomen dei blaſphe/
maſſet in craſtinũ iuſſit eum ad ſtipitem liga
ri ⁊ ſagittari. Sagitte aũt a dextris ⁊ a ſini/
ſtris in aere ſuſpendebãt:nec aliqua eũ le
ſit. Altera die imperator ad eum venie͂s di/
xit ei. Et vbi eſt deus tuus: veniat nunc:⁊ d
ſagittis iſtis te liberet. Statimq; vna d illis
ſagittis exiliens regẽ in oculo ꝑcuſſit:⁊ peni
tus excecauit. Vñ iratus iuſſit eũ in carcerẽ
recipi ⁊ in craſtino decollari. Sauinianꝰ aũt
orans vt ad locum vbi baptizatꝰ fuerat trã ſ
ferretur:confractis cathenis ⁊ apertis ho/
ſtijs per medios milites trãſiens illuc venit.
Quod audiens iperator iuſſit eũ illuc inſeq
⁊ capite truncari. Videns aũt ſauinianꝰ mi/
lites inſequentes ſuper aquã: velut ſup pe/
tram ambulauit:quouſq; ad locũ ſui bapti/
ſmi peruenit. cũ igit milites tranſuadaſſent
⁊ eũ percutere formidarent ait illis. Secu/
ri me percutite ⁊ de ſanguine meo ad impe/
ratorẽ veſtrũ deferte: vt lumen recipiat et
dei virtutẽ agnoſcat. Percuſſus igitur ca/
put ſuũ leuauit ⁊ paſſibus. xlix. illud porta/
uit. At imperator cuz de eiꝰ ſanguine oculũ
tetigiſſet continuo ſanatus eſt dice͂s. Vere
bonus ⁊ magnus eſt deus chriſtianoꝝ: qd
audiens quedã que annis. xl. lumen amiſe/

rat:ad locũ portari ſe fecit:⁊ facta oratione
protinus lumen accepit. Paſſus aũt eſt cir/
ca annuz domini. 270. nono cal. februarij.
¶ Sed hoc ideo inſeritur vt hyſtorie ſororis
ſue:cuius feſtũ precipue hic recolitur; hec
q̃ʒ hyſtoria cõiungat. Cũ igit eiꝰ ſoror ſauina
frẽz ſuũ q̃tidie fleret:⁊ ꝓ eo idolis ſupplica
ret tãdẽ ſibi dormie͂ti apparuit angelꝰ dice͂s
Sauina noli flere:ſʒ q̃cũq; hẽs dereliq̃:⁊
inuenies frẽz tuũ i honore maximo cõſtitutũ
q̃ vigilãs collactanee ſue dixit. Amica mea
aliqd ne ſenſiſti? ⁊ illa. Etiã dña:nã vidi ho/
minẽ tecũ loque͂tẽ:ſʒ neſcio qdẽ qd dicentẽ.
Nõ me inqt accuſabis? ⁊ illa. Abſit dña q̃/
cũq; vis facias:tñ te nõ occidas: ſicq; i cra
ſtino ambe receſſerũt. Cũ ḡ pr̃ diu feciſſʒ eã
ingri ⁊ nõ inueniſſet:eleuatis ad celũ mani/
bus ait. Si tu es deꝰ potens i celo idola mea
cõminue:q̃ natos meos ſaluarẽ nõ potuerũt
Tũc dñs itonãs oĩa cõminuit ⁊ cõfregit:qd
multi vide͂tes crediderũt. Vex btã ſauina
romã venie͂s ab Euſebio papa baptizat:et
duos cecos duoſq; cõtractos ſanans qnq;
annis ibi ꝑmãſit. Cui dormie͂ti apparẽs ãge
lus dixit. Sauina qd ẽ qd facis: vt tuas di/
uitias deſerẽs:nũc igit i delicijs epuleris?
ſurge ⁊ vade in trecas ciuitatẽ vt frẽz tuuz
ibidẽ iuenias:dixit ḡ famule ſue. Nõ opor/
tet nos ibi ãpliꝰ habitare: ⁊ illa. Dña quo vis
ire? ecce oẽs valde te diligũt:⁊ tu ꝑegre mo
ri cupis. ⁊ illa. deꝰ nobis ꝓuidebit. Et accipi
ens panẽ ordeaceũ i vrbẽ rauẽnã deuenit.
venie͂ſq; ad domũ cuiuſdã diuitis:cuiꝰ filia
q̃ſi mortua plãgebat ſe ibidẽ a famula hoſpi
tio rcipi poſtulabat: q̃ ait. Dña mea quõ hic
hoſpitari vales:cũ filia dñe mee moriatur ⁊
oẽs ſe grauit affligãt? nõ ꝑꝑ me igt morietᷣ
Intrãs igit manũ puelle apꝑhẽdit:⁊ ſanam
ipaz erexit:⁊ cũ vellẽt eã retinere nullatenꝰ
acqeuit. Cũ ḡ iuxta trecas ad miliare veniſ
ſet:dixit famule ſue vt paꝝ repauſarẽt. Et
ecce vir quidam nobilis veniens de ciuita/
te licerius noĩe dixit ei: vnde eſtis? cui ſaui/
na: Hinc ſum de iſta ciuitate. ⁊ ille. cur mẽ/
tiris:cũ loquela tua idicet te eẽ peregrinã?
⁊ illa. Dñe vere peregrina ſum:⁊ fratrẽ meũ
ſauinianũ diu perditũ requiro. cui ait. Vir
ille quem queris ante paululũ pro xp̃o de

collatus ẽ:⁊ in tali loco ſepultus. Tũc ſe ꝓ/
ſternens in oratione ait. Dñe qui me ſẽp i ca
ſtitate ſeruaſti nõ permittas me ãpliꝰ duris
itineribꝰ fatigari:aut corpus meum de loco
iſto vlterius moueri:cõme͂do tibi famulam
meã que propter me tanta ſuſtinuit:fratrẽ
q; meũ quẽ hic videre nõ potui:fac vt in re/
gno tuo videre merear. Finita ãt oratione
migrauit ad dñm quod vide͂s eiꝰ famula ce
pit flere:q: ad ſepeliendũ neceſſaria non ha
bebat. Predictus ãt vir preconem per ciui/
tatẽ miſit: vt homines ad ſepeliendũ mulie/
rẽ peregrinã venirent:qui venie͂tes honori
fice eã ſepelierunt. Hac quoq; die fit feſtuz
ſancte ſabine que fuit vale͂tini militis vxor:
q̃ cũ nollet ſacrificare ſub Adriano impera
tore decollata eſt. ¶ De ſancto Lupo.

Lupus apud aurelianũ ex ge
nere regali ortꝰ dũ cun
ctis virtutibꝰ eniteret:ſenone͂ſis ar/
chiep̃s electꝰ ẽ:qui cũ oĩa fere pauperibus
erogaſſʒ ⁊ quadã die plurimos ad cõuiuia
inuitaſſet:cũ vinũ ad mediũ prandiũ nõ ha
beret ſic rñdit miniſtro. Credo ꝙ deus qui
volatilia paſcit noſtrã ꝑficiet charitatem: ⁊
ſtatim nuncius affuit:qui centũ vini modi/
os adeſſe pre foribꝰ nũciauit. Cũ oẽs de cu/
ria ſibi vehementer detraherẽt ꝙ virginez
dei filiã predeceſſoris ſui nimis imoderate
amaret corã detrahe͂tibꝰ ipſã virginẽ appre
hendẽs oſculatus ẽ eam dice͂s. Nihil nocẽt
homini verba aliena quẽ propria nõ macu
lat conſcientia:qꝛ enim ipſã deũ amare ar/
denter cognouerat eã me͂te puriſſima dili/
gebat. ¶ Cũ rex frãcoꝝ dotariꝰ burgũdiã
intrãs ſeneſcalcũ ſuũ contra ſenones dire/
xiſſet ⁊ ciuitatẽ obſideret ſãctus Lupus ec
cleſiã ſancti Stephani igreſſus cãpanã pul
ſare cepit:quã hoſtes audie͂tes tantꝰ terror
inuaſit: vt niſi fugerẽt mortẽ ſe euadere nõ
putarent. Tãdẽ obte͂to regno burgũdie cũ
rex aliũ ſeneſcalcũ ſenonẽ miſiſſet:⁊ beatus
Lupus ei cũ muneribꝰ non occurriſſet indi/
gnatꝰ nimis adeo eũ apud regẽ infamauit:
vt rex beatũ lupũ i exiliũ deſtinaret q ibi do
ctrina ⁊ miraculis valde emicuit. Interea ſe
nonici quẽdã epiſcopũ q locũ ſancti lupi ius

ſerat occide͂tes vt ſãctꝰ lupus de exilio redi
ret a rege ipetrauerũt: quẽ rex vidẽs in exi
lio tabefactũ ita diuinitus ẽ mutatꝰ: vt corã
illo proſtratꝰ veniã peteret: multiſq; auctus
muneribus ſue reſtituit ciuitati: qui dũ ꝑ pa
riſius remearet: ei multa incarceratoꝝ tur
ba apertis oſtijs ſolutiſq; vinculis obuiauit
¶ Quadã die dñica dũ miſſaz celebraret:
lapſa ẽ celitꝰ gẽma i eiꝰ ſcõ calice: quaz rex
iter ſuas reliquias collocauit. Rex dotariꝰ
audiens ꝙ cãpana ſancti ſtephani i ſono mi
rã haberet dulcedinẽ:miſit vt pariſius de/
ferretur: vt ab ipſo ſepiꝰ audiret: ſed cũ hoc
ſancto lupo diſplicuiſſet:mox vt de vrbe ſe
nonica delata ẽ:ſoni ſui dulcedinem ꝑdidit:
qd rex audie͂s ſtatim reſtitui eã iuſſit:ſtatiq;
ſono reddito iſonuit ſeptimo ab vrbe milia/
rio. Itaq; ſanctꝰ lupus obuiã ei perrexit: ⁊
quod dolẽs perdiderat cũ honore recepit.
¶ Nocte q̃dã dũ oraret iſtinctu diaboli ve
heme͂ter ſitie͂s iuſſit ſibi aquã frigidã depor
tari. Dolos autem intelligens inimici puluí/
nar ſuũ ſuper vas poſuit: ⁊ ibi diabolũ intꝰ
iclufit:q tota nocte vociferando vlulare ce
pit. Facto autem mane qui clam tentare ve
nerat i die cõfuſus abſceſſit. ¶ Quadã aũt
vice dũ more ſolito ciuitatis eccleſias circu
iſſet:rediens domũ audit clericos ſuos rixã
tes:eo ꝙ cũ mulieribꝰ fornicari vellent:qui
eccleſiam intrãs pro eis orauit:⁊ mox ab eis
oĩs ſtimulꝰ tentationis abſceſſit: venienteſ
q; ante illum veniam poſtulauerunt. Tan/
dem multis clarus virtutibus in pace qui/
euit. Claruit circa annum domini. dc. x. te͂/
pore Eradij. ¶ De ſãcto Mamertino.

Amertinus paganꝰ ꝓus
cũ idola q̃dã
vice coleret vnũ oculũ ꝑdidit: ⁊ vni
us manꝰ ariditatẽ icurrit:q dũ ſe deos offen
diſſe putaret: ⁊ ad templum adorandũ ido/
la pergeret:obuiauit ei vir quidã religioſus
nomine ſauinꝰ:q cum vnde ſibi tanta accide
rit ifirmitas requiſiuit. q ait. Deos meos of/
fendi:⁊ iõ eos orare vado: vt qd mihi abſtu
lerunt irati reddãt ꝓpitij. qui ait. Erras fra/
ter erras ſi dmones deos putes:ſʒ vade ad
ſãctũ germanũ altiſſiodorẽſem epiſcopuz:⁊

Aelius conſilio acquieueris:continuo ſanus
eris:qui ſtatim iter arripiens venit ad ſepul
chrum ſancti amatoris epiſcopi ⁊ plurimoꝝ
ſanctorum. Seceſſit propter pluuiam no/
cte illa ad quandam cellulam ſuper tumbam
ſancti gordiani collocatam. Cum autē ob/
dormiſſet apparuit ei viſio quedam mirabi/
lis:ꝙ quidam ſanctus vir venit ad oſtiū cel/
le eius: vocauitq̄ ſanctum gordianum: vt
veniret ad feſtum qd̄ ſanctus peregrinus ⁊
ſanctus amator cum alijs epiſcopis facie/
bant. Cui ille de tumulo reſpondit. Nō poſ/
ſum modo venire:quia hoſpitem quendam
me cuſtodire oportet: ne a ſerpentibus qui
hic habitant occidatur. Abiens ille qd̄ au/
dierat nunciauit reuerſuſq̄ ait. Sācte gor/
diane ſurge veni ⁊ adduc tecum Juuianū
ſubdiaconū: ⁊ iuuianū accolitū: vt officiū ſu
um faciant. Alexander autem hoſpitem tu
cuſtodiet: viſūq̄ ē mamertino ꝙ ſanctulus
gordianus apprehenſa manu duceret eum
ſecum. Cūq̄ ad eos veniſſet dixit ei ſanct⁹
amator. Quis eſt iſte qui tecū ingreſſus ē? q
ait. Hoſpes meus ē. ⁊ ille. Expelle eū quia
pollutus ē: ⁊ nobiſcū nō poteſt eſſe:qui cum
expelleretur proſtratus coram eis ſci ama/
toris gratiam impetrauit: qui iuſſit ei ad ſan
ctum germanum pergere feſtinaret. Euigi
lans igitur ad ſanctum germanum venit: ⁊
coram eo ꝓſtrat⁹ veniam poſtulabat: q cum
ea que ſibi cōtigerāt enarraret perrexerūt
ambo ad tumbam beati gordiani: ⁊ remoto
lapide viderunt plures ſerpentes qui decē
pedum longitudinē excedebant. Cūq̄ oēs
diffugerent beatus germanus eis impera/
uit: vt ad talem locum pergant: vbi de cete
ro nemini preſumāt nocere. Sicq̄ mamer/
tinus baptizatus eſt ⁊ ſanatus factus eſt
monachus ſancti germani: vbi poſt ſan/
ctum allodium abbas fuit. ¶ Huius tem
pore in eius monaſterio ſanctus marinus
extitit: cuius obedientiā ſcūs mamertinus
ꝓbare volēs: vilius officium monaſterij ei
cōmiſit: paſtorem. ſ. eum faciens bubalorū.
Cum igitur ī quadam ſilua boues ⁊ vaccas
libenter cuſtodiret: tanta ſcītate pollebat:
ꝙ etiam aues ſilueſtres ad ſe veniētes ma/
nu ꝓpa nutriebat. Nā ⁊ aprū q ad cellā ei⁹
confugerat a canibus eripuit: ⁊ abire fecit.
Latrones quidam eum cum expoliaſſent: ⁊
veſtem eius ſecum ferentes abirent. ſolum
ei palliolum dimiſerunt: qui ſtatim poſt eos
clamauit dicens. Reuertimini domini mei:
ecce denarium colligatum in meo pallio in/
ueni: qui vobis forſitan neceſſarius erit: qui
ꝓtinus reuertētes palliolū cū denario ab/
ſtulerunt ⁊ nudum penitus dimiſerunt: ſed
cum feſtinanter ad ſuas latebras ꝓperarēt
tota nocte euntes in ipſo crepuſculo ad eius
cellulā ſūt reperti: quos ille ſalutans ī cella
ſua benigne recepit: pedeſq̄ eorum lauans
neceſſaria quantum potuit miniſtrauit: qui
ſtupefacti de eo qd̄ fecerant doluerunt: et
vnuſquiſq̄ eorum ad fidem conuerſus eſt.
Quadam vice cum quidam iuniores mona
chi ſecum manentes: vrſe cuidam que oui/
bus inſidiabatur laqueos tetendiſſent: illa ī
laqueos nocte irruens capta tenebatur: qd̄
ſanctus marinus preſciens d̄ lecto ſurrexit:
⁊ eam inueniens dixit illi: quid facis o miſe/
ra? fuge cito ne capiaris: eamq̄ diſſoluens
dimiſit. verum cum mortuus fuiſſet: ⁊ cor/
pus eius altiſſiodorum deportarent cum fu
iſſent: in quadam villa nullo modo illud in/
de mouere potuerunt: quoadusq̄ quidam
incarcerat⁹ ſubito fractis vinculis liber exi/
liens venit ad corpus: ⁊ cum alijs vſq̄ ad
vrbem portauit vbi in eccleſia ſancti Ger/
mani honorifice ē ſepultus. ¶ De noīe.

Gidius dicitur ab e quod eſt ſine ⁊
geos terra: ⁊ dian clarum ſiue di/
uinum. Jpſe nanq̄ fuit ſine terra p
terrenorum deſpectionem: clarus per ſciē/
tie illuſtrationem: diuinus per amorem qui
aſſimilat amantem amato. ¶ De. ſ. egidio.

Egidius athenis ex

regia ſtirpe progenitus: ⁊ ſacris lit/
teris ab infantia eruditus: dum quadam
die ad eccleſiam pergeret: cuidam egro in
platea iacenti ⁊ elemoſynam petenti tuni/
cam ſuā tribuit qua idut⁹ ſanitatē itegram
mox recepit. Poſt hoc parētib⁹ ſuis in dn̄o
quieſcētib⁹ patrimonij ſui xp̄m fecit heredē:

Quadā vice dū ab eccleſia rediret qdā vir
a ſerpente ꝑcuſſus eidē obuius extitit: ſed
orōe fuſa egidi⁹ ꝓtin⁹ vir⁹ fugauit. ¶ Quē/
dā demoniacū in eccleſia cū ceteris exiſten
tē ⁊ fideles cū clamorib⁹ ſuis turbātē Egidi
us demone fugato ſanauit: vez humani fa
uoris formidās periculū clā litt⁹ maris petijt
⁊ nautas quoſdā in mari periclitātes cōſpe
xit: ⁊ facta oratione tēpeſtatē omnē ſedauit
Applicātib⁹ aūt nautis audito ꝙ romā ten
deret gratias eius meritis egerūt: ⁊ ꝙ eum
ſecū gratis vehere ꝓmiſerūt. Cū igit̄ are/
latē veniſſet: ⁊ biēnio cū ſancto Ceſario ei⁹/
dē ciuitatis ep̄o manſiſſet: ⁊ ibidē quēdam
triēnio febricitātē curaſſet heremū cupiēs
clā diſceſſit: ⁊ cū Vedenio heremita ſanctita
te cōſpicuo diu māſit: vbi ſterilitatē terre
ſuis meritis fugauit. Sʒ dū vbiq̄ miraculis
corruſcaret humane laudis timēs periculū
relicto eo interiorē heremū penetrauit: vbi
qdā antrū ⁊ quēdam fonticulū reperiens
quādā nihilominus diuinit⁹ cerua ꝑparatā
ibidē habuit in nutricem: que certis horis la/
ctis alimoniā ſibi prebebat: ſʒ cū ibidē regis
pueri venarent̄ ꝑdictā videntes cerua cete
ris feris contēptis hāc cū canib⁹ īſequūtur
a qbus dū vehementer vrgeret̄ ad pedes
ſui cōfugit alūni. Jlle vo admirans cur pre
ter ſolitū ſic mugiret: exiēs ⁊ venatorē audi
ens dn̄m exorauit vt quā ſibi tribuerat nu/
tricē ſeruaret. Canū aūt nullus īfra lapidis
iactū ſibi appropiquare auſus ē: ſʒ cū nimio
vlulatu ad venatores reuertebant̄. Nocte
igit̄ ſupueniēte domū redeūt: ⁊ in ſequenti
die illuc reuertētes caſſo labore iterū do/
mū redierūt. Qd̄ dū rex audiſſʒ: rē vt erat
ſuſpicatus cū epiſcopo ⁊ cū multitudie ve/
natorꝝ illuc ꝓperauit: ſʒ cū canes vt pri⁹ nō
accedere preſumerēt: ſʒ oēs vlulando redi/
rent: locū veprū denſitate iacceſſibilē ī gi/
rum circūdederūt. vn⁹ autē īcaute ſagittā
dirigens vt inde ceruā expelleret: viro dī ꝓ
cerua oranti graue vuln⁹ īflixit: ſʒ milites ſe
mitā ferro aperiētes ad ipſius deuenerunt
ſpeluncā: ⁊ vidētes ſenē habitu monachali
veſtitū: canicie autē ⁊ etate venerabilē: cer
uam quoq̄ ad eius genua ꝓuolutā ſolus
epiſcopus ⁊ rex eū pedites adierūt: ceteris
retro ſtare iuſſis. Et iterrogauerūt eū quis
eēt vel vn̄ veniſſʒ: aut cur tam denſā here
mi vaſtitatē petijſſet: ſeu qs eū vulnerare
tam grauiter ꝑſumpſiſſet: qbus cū ad ſingu
la reſpōdiſſet: ⁊ illi ab eo humiliter veniam
poſtulaſſent: medicum ſanando vulneri
ſpoponderunt ⁊ multa donaria obtulerunt
Sed ipſe nec medicinā adhibere voluit: ⁊
munera cōtemnens ad ipſa etiā nō reſpexit
quin potius ſciens virtutē ī infirmitate per
fici dn̄m exorauit: ne quādiu viueret ſa: itati
priſtine redderet̄: ſʒ cū rex eum frequenter
viſitaret: ⁊ pabulū ſalutis ab eo reciperet: ī/
mēſas diuitias obtulit: ſed eas ille recipere
recuſauit: admonēs vt inde monaſteriū con/
ſtrueret: vbi monaſtici ordinis diſciplina vi
geret: quod cū rex feciſſet victus Egidius
lachrymis ⁊ precibus regis poſtq̄ plurimū
renuiſſet illius monaſterij curam ſuſcepit.
¶ Huius ſancti famā rex Carolus vt au/
diuit eius impetrato aduentu reuerenter
eū ſuſcepit: qui inter cetera ſalutis colloq
Rex eum rogauit: vt pro eo dignanter ora
ret: qui quoddam facinus enorme cōmiſe/
rat: qd̄ nulli vnq̄ nec ipſi ſancto confiteri
auderet. Sequenti igitur dominica dū Egi
dius celebrans ꝓ rege oraret: angelus do/
mini eidē apparens cedulā ſuper altare po
ſuit: ī qua ſcriptū erat per ordinem ⁊ regis
peccatū ⁊ Egidij precibus iam eē dimiſſū
ſi tamen penitens ⁊ cōfitens ab illo deinceps
abſtineret. Adiunctū aūt erat in fine: vt qſ/
quis ſanctum Egidium pro quocūq̄ com/
miſſo inuocaret: ſi tamen ab illo deſiſteret
eius meritis ſibi remiſſum non dubitaret.
Oblata igit̄ regi cedula pctō ſuo rex agni
to veniā humiliter poſtulauit. Egidi⁹ autē
cū honore rediens apud neumacenſem vr/
bē filiū principis qui tūc obierat ſuſcitauit.
¶ Poſt aliquātū vero temp⁹ prenunciās mo
naſteriū ſuū non longe ab hoſtibus euerten
dum romam adijt: ⁊ priuilegiū eccleſie ſue
duoq̄ oſtia cypreſſina: in qbus ſculpte erāt
imagines apoſtolorꝝ a papa impetrans: di/
mittenſq̄ ea in tiberi diuino regimini com/
mendauit: ⁊ ad monaſterium rediens cuidā

contracto apud tiberonem greſſum reſtitu
it. Cumq; ad monaſterium rediſſet predicta
oſtia in portu inuenit: ⁊ gratias agens deo
ꝙ inter tot maris pericula illeſa ſeruaſſet:
ea in liminibus eccleſie ſue ad decus eccle-
ſie ⁊ monumētū pacti romane ſedis erexit
Tandem dñs diē ſui obitus iminere ſibi per
ſpiritū reuelauit: qḋ ille fratribus indicans
⁊ ꝓ ſe orare ſuadēs in dño feliciter obdor-
miuit: vbi choros angeloꝝ eius animam in
celum ferentium plurimum ſe audiuiſſe te
ſtati ſunt. Claruit circa annum domini. dcc.

¶ De natiuitate beate Marie virginis.

[N]Atiuitas beate virginis ma
rie ex tribu iuda ⁊
regia ſtirpe dauid duxit originem
Mathe⁹ aūt ⁊ lucas nō generationē marie
ſed ioſeph deſcribūt: q tamē a conceptione
chriſti penit⁹ alien⁹ fuit: qa conſuetudo ſcri-
pture dr̄ fuiſſe: vt nō mulieꝝ ſꝫ viroꝝ gene-
rationis ſeries texeret. Veriſſime tamē vir
go beata ex ꝓgenie dauid deſcēdit: quod ꝑ-
cipue patet ex hoc qm̄: vt ſepe ſcriptura te-
ſtat̄: chriſt⁹ de ſemine dauid duxit origineꝫ
Cū igit̄ chriſt⁹ de ſola virgine natus ſit: ma-
nifeſtū ē: ⁊ ipſaꝫ ꝟginē ex ſtirpe dauid natā
eē: ⁊ hoc ex cathena nathā. Dauid eni inter
ceteros habuit filios duos: nathā ⁊ ſalomo-
nem. Ex cathena igit̄ nataꝫ filij dauid vt te
ſtat̄ ioānes damaſcenus. leui genuit mel-
chi ⁊ panthera. Panthera genuit barpan
thera: barpanthera genuit ioachim: ioachi
virginē mariam. Ex cathena auteꝫ Salo-
monis mathan habuit vxorē ex qua genuit
iacob: defuncto aūt mathā melchi ex tribu
nathe q fili⁹ qdē fuit leui: frater āt pātheris
nupſit vxori mathan matri āt iacob: ⁊ genu
it ex ea heli. facti ſunt autem fratres vteri-
ni iacob ⁊ heli: iacob qdem ex tribu ſalomo-
nis. Heli aūt ex tribu mathan defunctus ē
āt heli ex tribu mathā ſiñ liberis: ⁊ accepit ia
cob fr̄ ei⁹ q ex tribu ſalomōis vxorē e⁹ ⁊ ſuſci
tauit ſemē fr̄is ſui ⁊ genuit Ioſeph. Ioſeph
natura eſt fili⁹ iacob ex deſcenſione ſalomo
nis. Secundum legem autem heli q ex ma-
than. nam filius qui naſcebatur ſecundum
naturam quidem erat generantis: ſecundū
autem legem defuncti. Hec Damaſcenus.
Sicut autem in eccleſiaſtica hiſtoria dicitur
⁊ Beda in ſua chronica teſtatur: cum oēs
generationes hebreorum ⁊ alienigenarum
in archis templi ſecretioribus ſeruarentur
herodes omnes iuſſit incendi exiſtimans ſe
nobilem poſſe videri ſi deficientibus proba-
mentis progenies ſua ad iſrael ꝑtinere cre-
deretur. Fuerunt tamen quidam dicti do-
minici: ſic dicti ob propīquitatem chriſti qui
etiaꝫ nazarei fuerunt: qui ordinem genera-
tionis chriſti partim vt a proauis didicerāt:
partim vt a qbuſdam libris habuerūt: quos
domi habebant: quātū poterant ꝑdocebāt.
Ioachim autē accepit vxorem nomine An
nam: que habuit ſororem nomine hiſmeriaꝫ
Hec aūt hiſmeria genuit heliſabeth ⁊ eliud:
heliſabeth ioānem baptiſtam: de eliud na-
tus eſt eminem: de eminē natus eſt ſanctus
ſeruaci⁹ cuius corpus eſt in oppido traiecti
ſuper fluuium mōſan in epiſcopatu leodien
ſi. Anna aūt tres viros habuiſſe dicit̄. ſ. ioa-
chim: cleopham: ⁊ ſalome. De primo autem
viro. ſ. ioachim vnam filiam. ſ. mariam ma-
trem domini genuit: quā ioſeph nuptui de-
dit: que chriſtū dominum genuit ⁊ peperit:
mortuo ioachim accepit cleopham fratrem
ioſeph: ⁊ genuit ex eo aliā filiā quam ſimili-
ter mariam vocauit: ⁊ alpheo poſtmodum
in coniugem ſociauit. Hec autem Maria
ex alpheo viro ſuo quatuor genuit filios. ſ.
Iacobum maioreꝫ. ioſeph iuſtum qui ⁊ bar
ſabas: ſimonem ⁊ iudam: Mortuo ſecundo
viro Anne: tertium accepit ſcilicet ſalome:
ex quo aliaꝫ filiam genuit quam rurſus ma
riam vocauit: ⁊ zebedeo i coiugē tradidit. H
autem maria ex zebedeo viro ſuo duos fili-
os genuit ſcilicet Iacobum maiorem ⁊ Io-
annem euangeliſtam: vnde ⁊ de hoc extāt
verſus. Anna ſolet dici tres concepiſſe ma-
rias. Quas genuere viri ioachim cleophas
ſalomeq;. Has duxere viri ioſeph alpheus
zebedeus. Prima parit Chriſtum: iacobum
ſecunda minorem. Et ioſeph iuſtum pepe-
rit cum ſimone iudam. Tertia maiorem ia
cobum volucremq; ioannem. Sed mirum
videtur quomodo beata maria potuit eſſe
cognata heliſabeth: vt ſuperius dictum eſt
Conſtat enim Heliſabeth vxorem fuiſſe

Zacharie: qui erat de tribu leui ⁊ ſecūduꝫ
legē quilibet de ſua tribu ⁊ familia ducere
debebat vxorē: ⁊ ipſam de filiab⁹ Aaron lu
cas fuiſſe teſtat̄. Anna āt fuit ſecūdū Hie-
ronymū de bethleē: que erat de tribu iuda.
Sed ſciendū ꝙ ⁊ ipſe aarō ⁊ ioiada ſūmus
ſacerdos ambo de tribu iuda duxerūt vxo
res: vnde tribus ſacerdotalis ⁊ regalis co-
gnatione ſemper adiuicē ꝓbantur fuiſſe cō
iuncte: Potuit āt vt dicit beda huiuſmodi
coniunctio recentiori tēpore fieri datis nu-
ptui feminis de tribu in tribū: vt manifeſte
beatam Mariaꝫ que de tribu regia deſcē
dit cū tribu ſacerdotali cognationē generis
habuiſſe cōſtaret: ⁊ ita beata maria de vtra
q; tribu erat. Voluit. n. domin⁹ vt due trib⁹
ꝑuilegiate propter myſteriū adinuicē miſce
rentur: qꝛ de eis dñs naſciturus erat: q vere
rex ⁊ ſacerdos ꝓ nobis ſeipſū offerret: ⁊ fi-
deles ſuos in militia hui⁹ vite pugnātes re-
geret: ⁊ poſt victoriā coronaret: qḋ etiaꝫ ex
nomine xp̄i. i. iuncti inuenit̄: qꝛ ſoli ſacer-
dotes ⁊ reges ⁊ prophete in lege veteri vn-
gebātur. Unde ⁊ nos a xp̄o xp̄iani dicimur
⁊ gen⁹ electū ⁊ regale ſacerdotium apella-
mur: ſed ⁊ quod dicebat̄ ꝙ mulieres tantū
ſue trib⁹ hominibus iungerentur dictuꝫ fu-
iſſe conſtat: ne diſtributio ſortiū confunde-
retur: qꝛ vero leuitica trib⁹ ſortē inter cete
ras non habebat mulieres de illa tribu nu-
bere poterant cui volebant. Hiſtoriam aūt
natiuitatis virginis beate Hieronymus: vt
in prologo refert: adoleſcentulus in quodā
libello legit: ſed poſt multū tēporis: vt ſe ibi-
dē legiſſe recoluit primo rogatus tranſcri-
pſit. Ioachim nāq; ex galilea ⁊ ciuitate na-
zareth ſanctā Annā ex bethleē duxit vxo-
rē. Ambo āt iuſti erant: ⁊ ambo ſine reprehē
ſione. In omnibus mandatis domini icede-
bant: omnēq; ſuā ſubſtantiā trifarie diuide
bant: vnaꝫ partē tēplo ⁊ tēpli ſeruitoribus
impendebant: aliam peregrinis ⁊ pauperi-
bus erogabant: tertiam ſibi ⁊ familie ſue vſi
bus reſeruabant: ⁊ ita per annos viginti ꝑ-
lē ex coniugio non habentes vouerūt domi
no ꝙ ſi eis ſobolem concederet eā ſeruitio
domini manciparent: cuius rei gratiam cū
ſingulis annis in trib⁹ feſtis ꝓcipuis hieruſa
lem frequentarent: in feſto enceniorūꝫ Joa
chim cū ꝯtribulibus ſuis hieruſalē aſcendit
⁊ cum ceteris ad altare aſcendens oblatio-
nem ſuam offerre voluit: quem vidēs ſacer
dos cum indignatione nimia repulit: ⁊ cur
ad altare dei accedere preſumeret increpa
uit: aſſerens non eſſe conueniēs maledicto
legis obnoxiū oblationem domino legis of-
ferre: nec inter fecūdos infecūdū: ⁊ qui po-
pulum dei non auxit aſtare. Joachim igitur
ſic confuſum ſe videns pre pudore domum
redire noluit: ne ſimiliter a contribulibus ſu
is qui hoc audierant tantū opprobriū ſuſti-
neret. Secedens igitur ad paſtores ſuos cū
ibi aliquādiu fuiſſet: quadam die ſoli ange-
lus cum magna claritate apparuit ⁊ de eius
viſione turbatū ne timeret admonuit dicēs
Ego ſum angelus domini miſſus ad te: vt
ānunciē tibi preces tuas exauditas eſſe: ⁊
elemoſynas in conſpectu dñi aſcendiſſē: vi-
di enim pudorē tuū: ⁊ audiui ſterilitatis op-
probriū non recte tibi obiectū: peccati qui-
dē nō nature vltor ē deus: ⁊ ideo cum alicu
ius vterum claudit: ad hoc facit vt mirabi-
lius denuo aperiat: ⁊ nō libidinis eſſe quod
naſcitur: ſed diuini fore muneris cognoſca-
tur. Prima gentis veſtre mater Sarra nō-
ne vſq; ad nonageſimū annum ſterilitatis
opprobriū pertulit: ⁊ tamē Iſaac cui repro
miſſa erat omniū gentiū benedictio genera
uit. Rachel etiā nonne diu ſterilis fuit: ⁊ tū
Joſeph genuit: qui totius egypti dominiuꝫ
habuit: quis fortior ſanſone: vel ſanctior ſa-
muele: ⁊ tamē hi ābo matres ſteriles habu-
ere. Rationi igit̄ ⁊ exemplis crede dilatos
diu cōceptus ⁊ ſteriles partus mirabiliores
eſſe ſolere. Proinde Anna vxor tua pari-
et tibi filiam: ⁊ vocabis nomen eius Ma-
riam: hec vt vouiſtis erit ab infantia domi
no conſecrata: ⁊ adhuc ex vtero matris ſue
ſpiritu ſancto plena: nec forinſecus inter po
pulares: ſed in templo domini ſemper mo-
rabitur: ne quid ſiniſtrum de ea aliquis ſu-
ſpicetur. Et ſicut ipſa ex ſterili matre naſce
tur: ita mirabilis ex ea altiſſimi fili⁹ genera
bitur: cuius nomē erit Jeſus: ⁊ ꝑ eū omni-

ſuis gentibꝰ erit ſaluꝰ. Et tibi hoc ſignū cum
perueneris ad aureā hieroſolymis portam
Annā vxorē tuā obuiā habebis: que de tua
tarditate modo ſollicita nūc i cōſpectu tuo
gaudebit. His dictis angelus ab eo diſceſ/
ſit. Anna aūt cū amare fleret: ⁊ quo nā vir ſu
us iuiſſet ignoraret: idē angelus eidē appa/
ruit. ⁊ ſibi eadē que viro annūciauerat pa/
tefecit addens. vt pro ſigno hieruſalē ad au
reā portā pergeret: ⁊ ibidē viro ſuo redeun
ti obuiaret. Igiī iuxta angeli ꝓceptū ābo ſi
bi inuicē obuiantes de mutua viſione leta/
ti: ⁊ de prole ꝓmiſſa ſecuri: adorato dn̄o do/
mū redierūt diuinū promiſſū hilariter expe
ctantes. Anna igiī cōcepit: ⁊ filiam peperit
⁊ nomen eiꝰ Mariā vocauit. Cōpleto igiī
per triennū ablactationis tēpore ad tēpluꝫ
dn̄i virginem cum oblatiōibus adduxerūt
Erāt autē circa tēplū iuxta quindecim gra/
duū pſalmos quindecī aſcenſionis gradus.
Nā qꝛ tēplū in mōte erat conſtitutū altare
holocauſti qđ forinſecus erat adiri niſi per
gradus non poterat. In horū itaqꝫ nouiſſi/
mo virgo conſtituta cūctos ſine alicuiꝰ ad/
iutorio: ita conſcendit ac ſi iam etatis ꝑfecte
eēt. Perfecta igiī oblatione filiā cum alijs
virginibꝰ i tēplo dimittētes ad ꝓpria redie/
rūt. Uirgo aūt quotidie omni ſāctitate profi/
ciēs: ⁊ ab āgelis quottidie viſitabaī: ⁊ viſio
ne diuina quotidie fruebaī. Ait Hierony.
i q̄daꝫ epiſtola ad cromatiū ⁊ heliodorū. ꝙ
beata virgo hanc regulam ſibi ſtatuerat: vt
mane vſqꝫ ad tertiam orationibꝰ inſiſteret:
a tertia vſqꝫ ad nonam textrino operi vaca
ret: a nona ab orōnibꝰ nō recedebat quouſ/
qꝫ angelus apparēs ſibi eſcā dabat. Quar/
to aūt decimo etatis ſue āno pōtifex publice
denūciauit: vt virgines que i tēplo iſtruebā
tur: ⁊ etatis tēpꝰ iplessēt domū reuerterēī:
⁊ viris legitime iungerenī: cuiꝰ mādato cuꝫ
cetere paruiſſēt: ſola beata maria ꝟgo hꝰ ſe
facere nō poſſe rn̄dit: tū qꝛ parētes ſui eam
dn̄i ſeruitio mācipaſſēt: tū qꝛ virginitatem
ſuā dn̄o ip̄a vouiſſet. Tūc anxiatꝰ pontifex
eo ꝙ neqꝫ contra ſcripturā que dicit. voue
te ⁊ reddite. votū ifringēdū putaret: nec mo
rē genti inſuetū introducere auderet: ad im
minētē feſtiuitatē iudeoꝝ ſenioribꝰ cōuo
catis oiuꝫ hec vna fuit ſnīa: vt i re tā dubia
conſiliuꝫ dn̄i quererēī. Cū aūt orōni iſiſterēt
⁊ pontifex ad cōſulēdū dominū acceſſiſſetꝫ
mox de loco oratorij cūctis audiētibꝰ vox i/
ſonuit dicēs. Ut qcūqꝫ de domo dauid nu/
ptijs habiles coniugati nō eēnt: ſinguli vir/
gas ſingulas ad altare deferrēt: ⁊ cuiuſcū/
qꝫ virgula germinaſſet ⁊ in cacumine eius
ſꝫm Eſaie vaticiniū ſpūs ſcūs i colūbe ſpecie
conſediſſet: ipſe proculdubio eēt cui virgo
deſponſari deberet: erat inter ceteros Io/
ſeph de domo dauid. Cui cum incongruuꝫ
videretur vt vir tam prouecte etatiſ tam te
neram virginē duceret in vxorē ceteris vir
gas ſuas afferrentibꝰ ſolus ipſe virgam ſu/
am ſubtraxit. Unde cū nil diuine voci con
ſonū appareret: pontifex iterato dn̄m con
ſulendū putauit. Qui rn̄dit ꝙ ſolus ille vir
gam ſuaꝫ nō attulit cui virgo deſpōſari de
beret. Proditus itaqꝫ Ioſeph cū virgā ſuā
attuliſſet: ⁊ ipſa ilico florē germinaſſet: ⁊ in
eius cacumine colūba de celo veniēs cōſe/
diſſet liquido oībꝰ patuit ipſū virginē deſpō
ſandam fore. Deſponſata igitur virgine Io
ſeph ipſe quidē in ſua ciuitate Bethleem re
cedit: domum ſuā diſpoſiturus ⁊ nuptijs ne
ceſſaria ꝓuiſurus. Uirgo aūt maria cū ſeptē
virginibꝰ coeuis ⁊ collactaneis ſuis: quas
ob oſtēſionē miraculi a ſacerdote acceperat
ad domū parētū i nazareth reuerſa eſt. In
diebꝰ aūt illis angelus gabriel ei oranti appa
ruit: ⁊ de ea naſciturū dei filiū nūciauit. Di
es autē natiuitatis virginis aliquamdo tēpo
re fideles latuit. Cōtigit igiī ſicut refert Io
annes beleth: vt quidā vir ſāctulus ſedule
cōtēplationi inſiſtens ſingulis annis. 6. idus
ſeptēbris i orōne poſitus iocundiſſimam an
geloꝝ ſolēnitatē audiret. Cūqꝫ deuotiſſime
ſibi reuelari peteret: cur quolibet anno illo
tantum die: ⁊ non alio hoc audiret: diuinum
accepiſſet rn̄ſum ꝙ ꝟgo glorioſa maria tali
die fuerit mūdo nata: ⁊ id hoc manifeſtaret
filijs ſancte eccleſie vt concordes fierent i
hac celebritate celeſtis curie. Cū aūt hoc ſū/
mo pontifici ⁊ alijs nūciaſſet ⁊ illi orationi/
bus ieiunijs ⁊ ſcripturis ⁊ antiquitatū teſti/

monijs veritatem comperiſſent hunc diem
in honorem natiuitatis virginis celebrādū
vlr ſtatuerūt. ❡ Octaua aūt natiuitatis be
ate marie olim nō celebrabaī: ſed dominus
innocentius quartus natiōe ianuenſis ip̄aꝫ
inſtituit celebrandā: cuius hec cā fuit. Gre/
gorio. n. ix. per mortē mediā ſublato de me/
dio romani oēs cardinales i quodā cōclaui
incluſerūt vt citius eccleſie prouiderēī: ſed
cū per plures dies concordare nō poſſent:
⁊ ipſi a romanis multaſ moleſtias ſuſtinerēt
vouerūt regine celi: ꝙ ſi eius meritis con/
cordarēt: ⁊ liberi abire poſſent octauas ſue
natiuitatis diu neglectas: de cetero ſtatue/
rent celebrandas: ſicqꝫ in dn̄m celeſtinum
ꝯuenerūt: ⁊ liberati per dominū Innocētiū
votū adimpleuerūt. Celeſtinus. n. modico
tēpore ſuperuixit: ⁊ ideo per eū impleri nō
potuit. Et nota ꝙ tres natiuitates eccleſia
ſolennizat. ſ. natiuitatem xp̄i: ſancte marie:
⁊ ioannis baptiſte: que tres deſignant tres
ſpirituales natiuitates. Cum ioanne nanqꝫ
in aqua: cū maria in penitentia: cum xp̄o re
naſcimur in gloria. Cū igiī natiuitateꝫ ba/
ptiſmi in adultis oporteat precedere cōtri/
tionē ⁊ glorie ſimiliter: ideo ille due merito
vigilias habēt: ſed cū penitentia tota ſit ꝓ
vigilia nō oportuit vt vigiliā haberet: octa
uas vero oēs hn̄t: qꝛ oēs ad octauā reſurre
ctionis anhelant. ❡ Miles qdā valde ſtre/
nuus ⁊ beate Marie valde deuotus ad tor
neamentum vadens quoddā primo mona/
ſteriū ad honorē beate marie conſtructum i
itinere repertū miſſam auditurus intrauit.
Cum aūt miſſa miſſe ſuccederet: ⁊ ille ob ho/
norem virginis nullā pretermittere vellet
tādē monaſteriū exiens ad locū cōflictꝰ ꝓpe/
rabat: ⁊ ecce redeuntes eidē occurrerunt ⁊
ipſū ſtrenuiſſime militaſſe referūt. Qđ duꝫ
oēs q aderāt idē aſſererēt: ⁊ vniuerſi eū ſtre
nuiſſime militaſſe vnanimiter acclamarent
necnō ⁊ quidā qui ſe ab eo captos dicebāt
ſe eidē offerrent: perpēdēs vir diſcretꝰ vrba
nā reginā vrbano modo ſe honoraſſe qđ ac/
ciderit manifeſtauit: ⁊ ad monaſteriuꝫ redi/
ens filio virginis decetero militauit. ❡ Epꝰ
quidā q beatā mariā i ſūma reuerētia ⁊ deuo
tione habebat quādā eccleſiaꝫ beate marie
in nocte media ex deuotiōe adibat. Et ecce
virgo ꝟginū comitata vniuerſo virginum
choro venienti viro occurrit: ⁊ cū ſūmo ho/
nore ſuſceptū: ad eccleſiā ad quā tendebat
ducere cepit: precinentibꝰ duabꝰ de choro
puellis atqꝫ dicētibꝰ. Cātemus dn̄o ſocie cā
temus honorē. Dulcis amor xp̄i reſonet ore
pio. Quos verſus totus aliꝰ chorus virgi/
nū reſpōdēdo percantat: predicteqꝫ bine cā/
tatrices binos q ſequūtur i ordine ꝟſus ſub
ſecute ſunt. Primꝰ ad ima ruit magna d̄ lu/
ce ſuperbus. Sic hō cū tumuit ꝑmus ad ima
ruit. Sicqꝫ virū dei cū tali proceſſione vſqꝫ
ad eccleſiā perduxerūt duabus ſēper incipi
entibꝰ ⁊ ceteris rn̄dentibꝰ. ❡ Quedā mulier
ſolatio viri ſui deſtituta vnicū filiū habebat
quem tenerrime diligebat. quadā aūt vice
filiꝰ eius ab inimicis capiī: ⁊ i cuſtodia car/
ceraī ⁊ vinculaī. Qđ illa audiēs icōſolabi/
liter flebat ⁊ btām virginē cui multū deuo/
ta erat ꝓ liberatiōe filij iportunis precibus
exorabat. Tādē vidēs ꝙ ſic nihil proficeret
eccleſiā i qua erat ſculpta imago btē marie
ſola intrauit: ⁊ coram imagine ſtāns ipſam
ſic alloquitur dicens. Uirgo beata pro libe/
ratione filij mei te ſepe rogaui: ⁊ adhuc ne/
quaq̄ matri miſere ſubueniſti: patrociniuꝫ
tuū ꝓ filio meo imploro: ⁊ nullum adhuc ſē
tio fructū. Sicꝰ igiī filiꝰ meꝰ mihi ablatꝰ eſt:
ſic ⁊ ego filiū tuū tibi auferā: ⁊ obſidē ꝓ filio
meo in cuſtodiā ponā: ⁊ hec dicēs ꝓpius ac/
ceſſit: ⁊ imaginē pueri quē virgo in gremio
baiulabat auferens domū abijt. Accipienſ/
qꝫ imaginē pueri ipſam i linteo mūdiſſimo
inuoluit: ⁊ i archa recōdēs ipſā cū ꝯclaui dili/
gētiꝰ obfirmauit: bonū obſidē ꝓ filio ſuo ha
bere gaudēs: ⁊ ipſum diligenter cuſtodiēs.
Et ecce ſequēti nocte btā virgo iuueni ap/
paruit: ⁊ ianuam carceris aperiens inde vt
exeat precepit: eiqꝫ dixit. Matri tue fili di/
ces vt meū reddat filiū: ex quo reddidi ſibi
ſuū: q exiens ad matrē venit: ⁊ qualiter btā
virgo eū liberauerit enarrauit. Illa autem
plurimū exultās imaginem pueri accepit: ⁊
ad eccleſiam vadens beate marie reddidit
filium dicens. Gratias tibi domina refero

quia mihi meum vnicum filium reddidiſti: ⁊
nunc tibi filium tuum reddo: quia meū me
recepiſſe ꝓfiteoꝛ. ¶ Erat ꝗdaȝ fur qui ſepe
latrocinia exercebat: ſed btām mariā pluri/
mū ī deuotiōe habebat: ⁊ eā crebriꝰ ſaluta/
bat. ¶ Quadā igiꝉ vice furtim quedā rapi/
ens capiꝉ: ⁊ ſuſpēdio iudicaꝉ. Cū autē ſuſ/
pendereꝉ continuo btā virgo ei affuit: ⁊ ſu/
ſpenſū tribus diebus vt ſibi videbatur ſuis
manibus ſuſtentauit: ita ꝙ nullā leſionē ꝑ/
ſenſit. Illi vō q eū ſuſpenderāt caſu ide trā/
ſeuntes eū viuētem ⁊ vultu hilari reperie/
runt: ⁊ arbitrātes ꝙ nō bene fuiſſet laqueo
aſtrictus gladio ipſum iugulare volebant:
ſed beata maria ferientium gladio manum
opponebat: ⁊ illi ſibi nil nocere poterant.
Cognoſcentes ergo illo referente: ꝙ beata
Maria ſic eum iuuabat: mirantes euȝ de/
poſuerunt ⁊ amoꝛe virginis abire liberum:
dimiſerūt: qui abiēs monaſterium intrauit
⁊ quoad uixit in ſeruitio dei genitricis per/
manſit. ¶ Fuit quidam clericus qui beatā
Mariam valde diligens horas eius ſedu/
le decantabat. Cum autem parentes eius
morerentur: alium non habentes heredem
eidem hereditatem maximam dimiſerunt.
Compulſus eſt igitur ab amicis vt vxoꝛem
acciperet: ⁊ hereditatem pꝛopꝛiam guber/
naret. ¶ Quadam autem die cum ad cele/
bꝛandas nuptias tenderet in itinere quādā
eccleſiaȝ repperit: ⁊ recoꝛdatus ſeruitij bea
te Marie in ipſam ingrediens horas eiꝰ di/
cere cepit: ⁊ ecce beata maria eidē apparuit
⁊ quaſi ſeuerius ei dixit. O ſtulte ⁊ infidelis
cur me amicā ⁊ ſponſā tuā relinquis: ⁊ mihi
feminā aliā anteponis? Ad hoc ille cōpūctꝰ
ad ſocios redijt: ⁊ totū diſſimulans celebꝛa
tis nuptijs media nocte omnibꝰ relictis claȝ
de domo aufugit: ⁊ monaſteriū intrans be/
ate marie deuote ſeruiuit. ¶ Sacerdos cu/
iuſdā parrochie ⁊ honeſte vite nullā miſſaȝ
niſi miſſā beate marie ſciebat: quā ī eius ho
noꝛē ſedule decantabat. Apud epȝ igiꝉ ac/
cuſaꝉ ⁊ ab eo citiꝰ acceſſiꝉ. Cū vero coram
epiſcopo ſe aliam miſſā neſcire diceret: ep̄s
ipſū quaſi ſeductoꝛē dure redarguit: ⁊ ab of
ficio eū ſuſpendens ne de cetero eā miſſaȝ
cātare auderet interdixit. Sequēti vero no
cte beata maria ep̄o apparens eū plurimū
icrepauit: ⁊ cur ſuū ſic male tractaſſet can/
cellariū reqſiuit: addiditqȝ ꝙ die triceſima
moꝛereꝉ: niſi ille ad cōſuetū officiū reſtitue/
retur. Tremefactꝰ ep̄s pꝛeſbyteruȝ acceſſi
uit: ⁊ veniā poſtulās: vt nullā miſſā pꝛeter il
lā quā ſciebat d̄ beata maria celebꝛare de/
beat īpauit. ¶ Quidā clericus vanꝰ ⁊ lubꝛi
cus erat: ſed tñ dei genitricē plurimū dilige
bat ⁊ eius hoꝛas ſanctas deuote ⁊ alacriter
decantabat. Quadā igiꝉ nocte ī viſione vi/
dit ſe ante tribunal dei aſtare: ⁊ dñȝ circūſtā
tibus dicere. De illo qui vos aſpicit quo iudi
cio dignus ſit vos ipſi decernatis: quē tā diu
toleraui ⁊ nullū adhuc ī eo emēdationis ſi/
gnū īueni. Tūc dñs oībꝰ appꝛobātibꝰ ſuper
eū dānationis tulit ſētētiā: ⁊ ecce ꝩgo bea/
ta ſurrexit: ⁊ filio ſuo dixit. Pꝛo iſto pie fili
clemētiā tuā rogo: vt ſup eū dānatiōis ſētē/
tiā mitiges: viuat ergo hic ob gratiaȝ mei: q
ob ꝓpꝛia merita adijciꝉ moꝛti. Cui dñs. Tu/
is petitionibꝰ eū tribuo: ſi vel ſaltē nunc eius
coꝛrectionē īſpexero. Et cōuerſa ꝩgo ad ho
minē dixit. Uade ⁊ amplius noli peccare: ne
deteriꝰ tibi cōtingat. Ille igiꝉ excitatꝰ vitā
mutauit: ⁊ religionē petijt: ⁊ ibi ī bonis ope/
ribus vitā finiuit. ¶ Apud ciliciā anno dñi
238. fuit quidā vir noīe theophilus: cuiuſdā
ep̄i vicedñs: vt ait fulbertꝰ carnotēſis ep̄s
qui tā prudēter ſub epiſcopo res eccleſiaſti
cas diſpēſabat ꝙ moꝛtuo ep̄o eū dignū ep̄a/
tu oīs populꝰ acclamabat. At ille vicedñatu
cōtētus aliū in ep̄m maluit oꝛdinari. Tādē
ab ip̄o officio iuite ab ep̄o d̄poſitꝰ in tātā im
patiētiā ē delapſus: vt ad ſuā recuperādaȝ
dignitatē cuiuſdā iudei malefici cōſiliū ex/
peteret. Ille igiꝉ diabolū aduocauit ⁊ aduo
catꝰ cōcitꝰ venit. Theophilus ergo iuſſu de/
monis xp̄m ⁊ matrē eiꝰ abnegauit: chꝛiſtia/
ne ꝓfeſſioni abrenūciauit: ⁊ ipiꝰ abrenūcia/
tiōis ⁊ abnegatiōis chirographū ſuo ſāguie
ꝓp̄o ſcripſit: ⁊ ſcriptū ānulo ſigillauit: ⁊ ſigil
latū d̄moni tradidit: ⁊ ſic eiꝰ ſuitio ſe addixit
In craſtinū igiꝉ ꝓcuratiōe d̄monis theophi
lus ī grāȝ ep̄i recipiꝉ: ⁊ ī ſui dignitatē officij
reſtituiꝉ: tādē ad ſe reuerſus de eo qd̄ fece/

rat valde ingemuit: ⁊ ad virginē glorioſam:
vt ſibi ī adiutoriū fieret tota mētis d̄uotiōe
cōfugit. ¶ Quadā igiꝉ vice btā maria ī viſi/
one illi apparēs de impietate ipſū redargu
it: ⁊ diabolo abrenunciare pꝛecepit: ac xp̄m
dei filiū ⁊ oē xp̄ianitatis ꝓpoſitū cōfiteri fe
cit: ſic ⁊ ipſū ī ſui ⁊ filij grām recuperauit: ⁊
ad indiciū indulte venie iterū ſibi apparens
chirographum qd̄ diabolo dederat ſibi red/
didit: ⁊ ſup pectus poſuit: vt iā nō ſe diabo/
li ſeruū timeret: ſed per virginē ſe liberū fa/
ctum gauderet: quo theophilus recepto ve
hemēter exultās coꝛam ep̄o omniqȝ popu/
lo quid ſibi acciderat retulit: ⁊ cūctis admi
rātibus ⁊ virginē glorioſā laudantibꝰ: ipſe
poſt triduū ī pace quieuit. ¶ Quidam vir ⁊
vxoꝛ ſua ꝓpe lugdunū circa annū dñi. ccc.
filiam vnicā habentes eam cuidam iuueni
nuptui tradiderunt. Ob amoꝛem autem fi/
lie generū ſuū ſecū in domo tenebāt. Ma/
ter autem puelle iuueneȝ amoꝛe filie ſue tā
diligenter colebat: vt nō maioꝛ eſſet amoꝛ
puelle ad puerū q̄̄ ſocrꝰ ad generū. Inter
hec homines malicioſe dicere ceperūt: ꝙ h̄
non filie cauſa faceret: ſed vt eidē ꝓ filia ſe/
ſe ingereret. Cuȝ igitur mulieris aīum tāta
falſitas ꝯcuſſiſſet: timēs ne in vulgi fabula
verteretur duos ruſticos alloquiꝉ: ⁊ ſi oc/
culte generū ſtrāgulare velint: cuilibet. 20.
ſolidos polliceꝉ. ¶ Quadā ḡ die eos ī cella/
rio recludēs maritū ſuū ex īduſtria aliq̄ ire
cōſuluit: ⁊ filiam alio trāſmiſit. Tunc ado/
leſcens iuſſu dñe ſue cellariū vt vinū aufer/
ret ingrediꝉ: ⁊ mox a latronibꝰ ſtrāgulatur
mox ſocrꝰ ipſū ī lectū filie detulit: ⁊ q̄ſi doꝛ/
miētē veſtibꝰ circūtexit. Redeūtibꝰ ḡ mari/
to ⁊ filia ⁊ ad mēſā poſitis iubet mr̄ filie vt
maritū debeat excitare: ⁊ ad mēſā vocare:
que cū defūctū repperiſſȝ: ⁊ hoc cōcita nun
ciaſſet tota familia ī lamētū vertiꝉ: ⁊ illa mu
lier homicida q̄ſi dolēs cū ceteris lamētaꝉ.
Tādē mulier de ꝑpetrato ſcelere valde ige
muit: ⁊ ſacerdoti oīa ꝑ oꝛdinē cōfeſſa fuit.
Poſt aliqd̄ tp̄s iter mulierē ⁊ ſacerdotē liti/
giū oꝛiꝉ: ⁊ a ſacerdote ſibi generi homicidiū
irrogaꝉ. ¶ Qd̄ cū ad parentū noticiā deue
niſſet: adduciꝉ ad iudicē: ⁊ ab eo igníbꝰ con/
cremāda dānaꝉ. Finem ergo ſuuȝ immi/
nere conſiderans ad beatam virginē ſe ꝯuer/
tit: ⁊ eius īrās eccleſiā ī oꝛone cū lachꝛymiſ
ſe ꝓſtrauit. Poſt modicū exire cōpelliꝉ: ⁊ in
magnū pꝛoiectam ignem omnes ibidem ſta
re illeſam ⁊ incolumeȝ contuentur. At pa/
rentes pueri ignem paruū eſſe putātes ad
ſarmēta concurrunt: ⁊ ī ignē ꝓijciūt. Uidē/
tes aūt ꝙ nec ſic ī aliquo lédereꝉ: lanceis ⁊
haſtis eam ipugnare ceperūt. Tunc iudex
qui aderat: vehementer obſtupuit: ⁊ eos ab
ipſius impugnatione compeſcuit. Eam au/
tem diligenter conſiderans nullum in eam
ſignum incendij pꝛeter ſola vulnera lācea/
rum inuenit. Cum autem parētes eius ī do/
mū eam recluſiſſent: ⁊ eam fomentis ⁊ bal/
neis recrearēt: nolens eā deus vlterius hu/
mana ſuſpitione fedari poſt triduum ī lau/
dem virginis perſeuerantem ex hac vita
vocauit.

¶ De ſancto Adriano.

Drianus a Maximiano īpatore regnāte
martyriū paſſus ē. Cū ḡ ꝑdictꝰ maximianꝰ ī
nichodemia vrbe idolis īmolaret: iuſſu eius
cuncti chꝛiſtianos perquirentes: alij timoꝛe
pene: alij amoꝛe pꝛomiſſe pecunie. vicini vi/
cinos: pꝛopinqui domeſticos ad ſupplicium
trahebant: inter quos. 33. a perquirentibus
compꝛehenſi ante regem adducti ſunt: qui/
bus rex. Non audiſtis qualis pena aduer/
ſus chꝛiſtianos poſita ſit? Cui illi. Audiuimꝰ
⁊ ſtultitie tue iuſſionem irriſimus. Tūc rex
iratus neruis crudis eos cedi iuſſit: ⁊ lapidi/
bus oꝛa eoꝛum contundi mandauit ⁊ anno/
tata vniuſcuiuſqȝ cōfeſſione ferro vinctos
in carcere recludi pꝛecepit: quoꝛum conſtā/
tiam Adrianus pꝛioꝛ officij militaris conſi/
derans dixit eis. Adiuro vos per deum ve/
ſtrum vt mihi dicatis que eſt remuneratio
quam expectatis per iſta toꝛmēta. Ad hoc
dixerunt ſancti. Oculus non vidit nec au/
ris audiuit: nec in coꝛ hominis aſcendit: q̄ ꝑ/
parauit dominus diligentibus ſe perfecte.
Tunc adrianus in medium pꝛoſiliens ait.
Annotate me cum iſtis: quia ⁊ ego chꝛiſtia/
nus ſum. Quod cuȝ imperatoꝛ audiſſet no/
lentem ſacrificare vinctum ferro in car/

cere repoſuit. Natalia vero vxor eius audi
ens virũ ſuũ incarceratũ ſcidit veſtimenta
ſua flens plurimũ ⁊ eiulans: ſed cũ audiſſet
ꝙ propter fidẽ chriſti icarceratꝰ fuiſſet gau
dio repleta ad carcerẽ cucurrit: ⁊ vincula vi
ri ſui ⁊ alioꝝ oſculari cepit. erat enim xp̄ia-
na: ſed propter perſecutionẽ ſe nõ publica-
bat. ⁊ dixit ad virum ſuũ. Beatꝰ es dñe mi
Adriane: qꝛ inueniſti diuitias quas non di-
miſerũt parẽtes tui: quibꝰ egebũt hi qui mul
ta poſſidẽt: quãdo non erit fenerãdi tẽpus:
non mutuo accipiẽdi: qñ nullus de pena ali
um liberabit: nec pater filiũ: nec mater filiã
nec ſeruus dominũ: nec amicꝰ amicũ: nec
diuitie poſſeſſorẽ. Cũqꝫ eũ admonuiſſet: vt
oẽm gloriã terrenã ↄtẽneret: ⁊ amicos ⁊ pa
rẽtes ſperneret ⁊ ſemper ad celeſtia corha-
beret: dixit ad eam Adrianus. Uade ſoror
mea tẽpore paſſionis noſtre acerſaꝫ te: vt
videas finẽ noſtꝝ. Sicqꝫ virũ ſuum alijs ſã
ctis recõmẽdãs: vt eũ .ſ. cõfortarent: rediit i
domũ ſuã: poſtmodũ audiẽs Adrianus diẽ
paſſionis ſue adeſſe: dãs munera cuſtodibꝰ
⁊ ſanctos qui ſecũ erãt ꝓ fideiuſſoribꝰ: abijt
domũ vocare nataliã: ſicut ei iuramẽto ꝓ-
miſerat: vt eoꝝ paſſiõibus pñſẽs eẽt. Qui
dam ãt eũ vidẽs ↄcurrit ⁊ nũciauit natalie
dicens. Abſolutꝰ ẽ Adrianꝰ ⁊ ecce venit: qḋ
illa audiẽs nõ credebat dicẽs. Et quis eum
potuit abſoluere a vinculis? non mihi conti
gat vt ſoluatur a vinculis ⁊ ſepareť a ſãctis
Dũ hoc loquereť puer domeſticus venit di-
cens. En dominꝰ meus dimiſſus ẽ. Illa aũt
putans ꝙ martyriũ refugiſſet: amariſſime
flebat. Et cũ vidiſſet eũ ſurgẽs velocitꝰ ho-
ſtiũ domꝰ cõtra eũ clauſit: ⁊ dixit. Longe a
me efficiatur q a deo corruit: nec mihi cõtin-
gat loqui ori illiꝰ per quod dñꝫ ſuũ abnega-
uit. Et cõuerſa ad eũ dixit. O tu miſer ſine
deo: quis te coegit apprehendere quod non
potuiſti perficere? quis te ſeparauit a ſãctis
aut qs te ſeduxit: vt recederes a cõuẽtu pa
cis? dic mihi cur fugiſti anteqꝫ pugna fierꝫ
anteqꝫ repugnantẽ videres? quomodo vul
neratus es: nec duꝫ emiſſa ſagitta? Et ego
mirabar ſi ex gente ſine deo q̃ de gente impi
orum aliquis offerreť deo. Heu me iſelicẽ

⁊ miſerã quid faciã: que cõiuncta ſum huic
ex genere impioꝝ: non eſt conceſſũ mihi vni
us hore ſpaciũ: vt vocarer vxor martyris:
ſed vt dicerer vxor tranſgreſſoris ad modi-
cũ quidẽ exultatio mea fuit: ⁊ ecce per ſecu
la opprobriũ meũ erit. Hoc autẽ beatꝰ Adri
anus audiens vehementer gaudebat: admi
rans de femina iuuene: pulcherrima ⁊ nobi
li: ⁊ ante quatordecim mẽſes nupta: quomõ
talia loqui poſſet. Unde ex hoc ad martyriũ
ardentior effectꝰ verba eius libentiſſime ai
diebat. Sed cũ eam nimis affligi videret di
xit ei. Aperi mihi dña mea natalia. nõ enim
vt putas martyriũ fugi: ſed te vt ꝓmiſi vo-
care veni. Que nõ credẽs ait. Uide quomõ
me ſeducit tranſgreſſor: quomodo mẽtitur
alter iudas. fuge a me miſer: meipſã iã iter-
ficiã vt ſatieris: ⁊ dũ moraret ad aperiẽduꝫ
dixit ei. Aperi citꝰ. iã vadã ⁊ vltra nõ vide
bis me: ⁊ poſt hoc lugebis ꝙ me ante exitũ
meũ non videris: fideiuſſores dedi ſanctos
martyres. ⁊ ſi miniſtri me requirẽtes nõ inue-
nerint: ſuſtinebunt ſancti tormẽta ſua ⁊ mea
ſimul. Hec audiẽs Natalia aperuit ⁊ ſibi iui
cẽ ꝓſtrati ad carcerẽ ſimul abierũt: vbi nata
lia per ſeptẽ dies ſanctoꝝ vlcera cũ linthe-
is precioſis extergebat. Statuta ãt die im-
perator eos preſentari iuſſit: qui reſoluti pe
nis: qꝛ ambulare nõ poterãt velut animalia
portabãtur. Adrianꝰ vero vinctis manibus
ſequebať. deinde Adrianꝰ portatꝰ ſup ecu-
leũ. Ceſari pñſentať. Natalia vero adiũgẽs
ſe ei dicebat. Uide dñe meus ne forte trepi
des cũ tormẽta videbis. Modicũ quidem
nũc patieris: ſed cõtinuo cũ angelis exulta
bis. Adrianus igiť ſacrificare nolẽs grauiſ-
ſime ceſus ẽ; currẽſqꝫ natalia cũ gaudio ad
ſanctos q erãt i carcere ſic ait. Ecce dñs me
us ichoauit martyriũ. Cũ autẽ rex ne deos
ſuos blaſphemaret moneret. ille ait. Si ego
ita torqueor: qs eos q nõ ſũt dij blaſphemo
qualr ipſe torqueberis q deũ verũ blaſphe
mas? cui rex. Hec vba te illi ſeductores do
cuerũt. Ad quẽ adrianus. Quare ſeducto-
res eos dicis q ſũt doctores vite etne? cur-
rens natalia hec reſponſa viri ſui: alijs cum
gaudio referebat. Tũc rex a quatuor vali-

diſſimis fecit eũ grauiter cedi. Oẽs aũt pe-
nas ⁊ iterrogatiões ⁊ reſponſiones natalia
alijs martyribꝰ qui erãt in carcere cõtinuo
referebat. Intantũ autẽ ceſus ẽ vt eiꝰ viſce
ra effũderenť tũc ferro vinctꝰ cũ alijs i car-
cere recludiť. Erat aũt Adrianꝰ iuuenis de
licatꝰ valde ⁊ decorus annoꝝ. z8. Natalia
vero virũ ſuũ ſupinũ iacẽtẽ ⁊ totũ laceratũ
cõſiderãs mittens manũ ſub vertice eiꝰ di-
cebat. Beatꝰ es dñe meꝰ q dignus effectus
es: de numero eẽ ſanctoꝝ: beatꝰ es lumen
meũ vt patiaris pro eo q ꝓ te paſſus ẽ: per-
ge nunc dulcis meus vt videas gloriã eius
Audiens aũt iperator ꝙ multe matrone ſã
ctis i carcere miniſtrarẽt precepit ne vlteri-
us ad eos igredi ꝑmittanť: quod audiẽs na
talia ſeipſaꝫ tonſurauit: ⁊ habitũ virilẽ aſſu
mẽs ſanctis i carcere miniſtrabat alias quo
qꝫ exẽplo ſuo ad hoc iduxit: rogauitqꝫ virũ
vt cũ eſſet in gloria hanc precẽ pro ſe face-
ret: vt ſe itactã cuſtodiẽs dñs ab hoc ſeculo
citiꝰ euocaret. Audiẽs autẽ rex que matro-
ne feciſſent iuſſit incudẽ afferri: vt ↄfractis
ſuper eũ cruribus ſancti martyres iterirẽt
Timens vero natalia ne vir ſuus ex alioꝝ
ſupplicijs terrereť rogauit miniſtros vt ab
eo inciperent. Abſciſſis igiť ab eo pedibus
cruribuſqꝫ fractis rogauit eum natalia: vt
manũ ſibi abſcidi ꝑmitteret: quatenꝰ alijs ſã
ctis qui plura paſſi fuerũt cõpar eſſet: quo
facto Adrianꝰ ſpiritũ reddidit: ceteriqꝫ vl-
tro pedes protendẽtes ad dñꝫ migrauerũt
Rex autem eoꝝ corpora cremari mãdauit.
Natalia vero manũ Adriani in ſinu ſuo ab-
ſcondit. Cum autẽ corpora ſanctoꝝ in ignẽ
precipitarentur: voluit ⁊ natalia ſe cũ eis in
ignẽ precipitare: ſed ſubito vehemẽtiſſimꝰ
imber irrupit: ⁊ ignẽ extinguẽs corpora ſan
ctoꝝ illeſa ſeruauit. Chriſtiani vero conſilio
inito corpora eoꝝ conſtantinopolim trãſfer
ri fecerũt quouſqꝫ pace eccleſie reddita cũ
honore referrẽtur. Paſſi ſunt autem circa
annum dñi. z80. Natalia vero domi rema-
nens manũ ſancti adriani ſibi retinuit: quaꝫ
in ſolatiũ vite ſue ſẽper ad caput lectuli ſui
tenebat. Poſt hoc aũt tribunus vidẽs Na-
taliam tã pulcherrimã tãqꝫ diuitẽ ⁊ nobilẽ

de voluntate imperatoris honeſtas matro-
nas miſit: vt in ſuũ coniugiũ cõſentiret. qbꝰ
Natalia rñdit. Quis mihi preſtare poterit
vt coniungerer tali viro? Sed peto vt triũ
dierũ mihi dẽtur indutie: vt me valeã ꝑpa-
rare. Hoc autẽ dicebat vt inde fugere poſ-
ſet. Cũ autẽ dominũ exoraret: vt ſe intactã
cõſeruaret: ſubito obdormiuit. Et ecce vnꝰ
martyrũ ei apparuit: ⁊ eã dulciter cõſolans
vt ad locũ i quo ſũt corpora martyrũ veni-
at imperauit. Euigilans igitur ⁊ manũ adri
ani ſolum accipiẽs cũ multis chriſtianis na-
uem conſcendit. Quod tribunus audiẽs cũ
multis militibꝰ eam per nauigium inſecutꝰ
ẽ. Exurgens autẽ ventꝰ contrarius multis
eoꝝ ſubmerſis eos redire cõpulit. Media
aũt nocte diabolꝰ i ſpecie naucleri cũ naui
fãtaſtica his q erãt cum natalia apparuit: ⁊
q̃ſi voce naucleri dixit eis. Uñ venitis aut
quo ꝑgitis? ⁊ illi. Ex nichodemia venimus:
⁊ conſtantinopolim ꝑgimꝰ. qbꝰ ille ait. Erra
tis: ad ſiniſtrã ꝑgite vt rectiꝰ nauigetis. hoc
autẽ dicebat: vt eos in pelagus mitteret: ⁊
perirent. Cũ aũt vela mutarẽt: ſubito adria
nus i nauicula ſedẽs apparuit eiſdeꝫ: ⁊ eos
nauigare ſic ꝑus ceperãt admonuit: aſſerẽs
malignũ ſpm̃ fuiſſe q ſibi locutꝰ fuerat: po-
nẽſqꝫ ſe ante eos precedebat illos: ⁊ viã eis
oñdebat. natalia vo adrianũ ꝓcedere vidẽs
imẽſo gaudio repleta ẽ: ſicqꝫ anteqꝫ illuce-
ſceret: cõſtãtinopoli aduenerũt. Cũ aũt na-
talia i domũ vbi erãt corpora martyꝝ itro-
iiſſet: ⁊ manũ adriani ad corpꝰ poſuiſſꝫ: ⁊ poſt
orõnẽ dormitaſſꝫ: adrianꝰ ei apparuit: ⁊ ſa-
lutãs eã vt i eternaꝫ pacẽ ſecũ veniret ꝓce-
pit: q̃ cũ euigilaſſꝫ ⁊ ſomnũ aſtãtibꝰ retuliſſet:
vale faciẽs oibꝰ emiſit ſpm̃: fideles aũt cor-
pus eiꝰ accipiẽtes iuxta corpora martyrum
illõ poſuerũt. ¶ De. ſ. Gorgonio ⁊ dorotheo.

Gorgonius

⁊ dorotheus apõ nichome-
diã p̃mi i palatio diocletiãi ãtique
milicie renunciant: vt liberius regem ſuum
ſequantur: ⁊ xp̄ianos ſe voce libera confi-
tentur. Qḋ ceſar audiens plurimum anxia
batur: egre ferens perdere tales viros: qs
intra palatium nutritos morum ⁊ generis

nobilitas decorauit. Cũ igit̃ nec minis nec
blanditijs mouerent̃ i eculeo diſtẽduntur: ⁊
flagellis ⁊ vngulis toto corpe lacerati ace/
to ⁊ ſale nudatis pene corꝫ viſceribꝰ pfũdũ/
tur. Et cum hec alacriter tolerarẽt: in crati/
cula aſſant̃ ⁊ q̃ſi i lecto floꝫ videbãt̃ iacere:
nihilq̃ʒ leſionis ſentire. Deĩde iuſſu ceſaris
laq̃o ſuſpẽdunt̃: ⁊ corpora lupis ⁊ canibus
exponunt̃: ſed tñ intacta a fidelibꝰ colligũ/
tur. Paſſi ſũt circa annũ dñi. 280. Poſt ml'/
tos annos corpꝰ ſci gorgonij romã tráſlatũ
ẽ. Anno aũt dñi ducẽteſimo ſeptuageſimo/
tertio epiſcopꝰ meteñ. nepos pipini regis
ipm ad gallias tráſtulit: ⁊ i gorgienſi mona/
ſterio eos collocauit. ¶ De. ſ. pto ⁊ iacinto.

Rotus ⁊ iacitꝰ fuerũt domi
celli ⁊ in ſtudio pſie
ſocij ſãcte eugenie filie philippi no
biliſſimi romanorum: qui quidem philippꝰ
a ſenatu prefecturã alexandrie acceperat
⁊ illuc claudiam vxorem ſuam ⁊ filios aui/
tũ ⁊ ſergiuꝫ: filiam quoq̃ʒ eugeniam ſecum
duxit. Porro eugenia omnibus artibus ⁊
litteris erat perfecta. Protus quoq̃ʒ ⁊ Ja/
cintus ſecum ſtuduerunt: ⁊ ad perfectio/
nem omnium ſcientiaruꝫ deuenerant. Eu/
genia igitur. 15. etatis ſue anno ab aquiliano
aquilini conſulis filio petitur vxor. Cui illa.
Maritus non natalibus: ſed moribus ẽ eli
gendis. Peruenit igitur ad manꝰ eius do/
ctrina Pauli: ⁊ cepit animo fieri chriſtiana
permiſſum erat tunc xpianis iuxta alexan/
driam habitare: vnde illa quaſi ſolatiando
pergens: ad villam tranſiens audiuit xpia/
nos cantantes. Oẽs dij gentium demonia:
dñs autẽ celos fecit. Tunc dicit ad pueros
Protũ ⁊ Jacintũ qui ſecũ ſtuduerant. Phi
loſophorum ſylogiſmos ſcrupuloſo ſtudio
tranſegimus: ariſtotelica argumenta: ⁊ pla/
tonis ideas: ⁊ ſocratis monita: breuiter q̃c/
quid cantat poeta: quicq̃d orator ⁊ q̃cquid
philoſophus cogitat hac ſententia excludũ
tur. Dominã me vſurpata poteſtas: ſororeꝫ
vero ſapientia fecit. Simus ergo fratres
⁊ xpm ſequamur. Placet conſiliũ ⁊ aſſũpto
habitu viri ad monaſteriũ cui helenꝰ vir dei

preerat venit: qui nullã ad ſe feminã veni/
re ſinebat: qui etiã quadã vice cuꝫ heretico
diſputans cũ vim argumentorum ferre nõ
poſſet magnũ ignẽ accẽdi fecit: vt ille qui nõ
cõbureret̃ verã fidẽ probaret̃ habere: q̃d
cum factũ eẽt prior intrauit: ⁊ illeſus exiuit.
Hereticꝰ ãt cũ intrare nollet: ab oibꝰ expul/
ſus ẽ. Ad hunc igit̃ cũ acceſſiſſet: ⁊ ſe viruꝫ
diceret. ille ait. Recte vir diceris: q̃ cuꝫ ſis
femina viriliter agis. Nã ſibi eiꝰ conditio a
deo fuit reuelata. Ab eo igit̃ cũ Proto ⁊ ia
cinto monaſticũ habitũ ſuſcepit: ⁊ ſe fratreꝫ
Eugeniũ ab omnibꝰ appellari fecit. Pater
ãt eius ⁊ mater videntes currũ Eugenie do
mũ vacuum rediſſe merentes vndiq̃ʒ filiaꝫ
inquiri fecerunt: ſed minime inuenire potu
erunt. Interrogãt vates q̃d de filia factuꝫ
ſit: q̃ reſpõdent eã a dijs iter aſtra trãſlatã.
quocirca pater imaginẽ filie fecit: ⁊ ipſaꝫ ab
oibus adorari mãdauit. Jpſa vero cũ ſocijs
in dei timore pmanſit: ⁊ mortuo pposito ipſa
pficit̃. Erat tunc Alexãdrie matrona q̃daꝫ
diues ⁊ nobilis Melantia noie: quã ſancta
Eugenia oleo pungens a quartana libera/
uit i noie ieſu Chriſti. Unde multa ei miſit mu/
nera: ſed nõ recepit. Predicta igit̃ matrona
fratrẽ eugeniũ virũ eſſe arbitrãs ſepiꝰ euꝫ
viſitabat. videnſq̃ʒ elegantiã iuuentutis ⁊
pulchritudinẽ corporis in eius amorẽ vehe
menter exarſit: ⁊ qualiter cuꝫ eo cõmiſceri
poſſet anxia cogitare cepit. Simulãs igit̃
languorem miſit vt ad eam veniret: ⁊ ſe in/
uiſere dignaretur: qui cum veniſſet ape/
ruit ſibi qualiter eius amore capta eſſet: ⁊
qualiter in eius concupiſcentia eſtuaret: ro
gans vt ſecum carnaliter commiſceretur:
ſtatiq̃ʒ eum apprehendens amplectitur ⁊
oſculatur: ⁊ ad crimen hortatur: quod fa/
ctum frater Eugenius abhorruit dicens ei.
Recte nomen Melantiam habere cogno/
ſceris. Nigredinis enim repleta perfidia: ni
gra diceris: ⁊ obſcura: filia tenebrarũ: ami/
ca diaboli: dux pollutiõis: fomẽtũ libidinis:
ſoror anxietatis perpetue: ⁊ mortis filia ſẽ/
piterne. Jlla vero ſe deceptã videns ⁊ ti/
mens ne forte ſcelus publicaret: voluit ipſa

prior detegere: clamareq̃ʒ cepit: q̃ eugeniꝰ
ſe voluit violare. Abijt igit̃ ad philippũ pfe
ctũ: ⁊ cõqueſta ẽ dicẽs. Juuenis q̃dã perfi/
dus xpianꝰ ad me medẽdi cã ingreſſus i me
irruens impudent̃ me voluit violare: ⁊ niſi
vnius ancille que itra cubiculuꝫ erat fuiſſẽ
liberata ſuffragio ſua me libidine viciaſſet.
Audiens igit̃ prefectus ira accẽdit̃: ⁊ dimiſ/
ſa apparitorum multitudine eugenium ce/
teroſq̃ʒ ſeruos xpi ferro vinctos adduci fe/
cit: diemq̃ʒ ſtatuit: in quo omnes tradi debe
rent morſibus beſtiarum: accerſitis etiã eis
coram ſe dixit ad eugeniũ. Dic nobis ſcele/
ratiſſime hoc vos xps veſter docuit: vt ope
raꝫ corruptiõibꝰ detis: ⁊ matronas ipudẽti
veſania violetis? Cui Eugenia demiſſa fa/
cie ne agnoſceret̃ r̃ndit. Dominus noſter ca
ſtitatem docuit ⁊ integritatem ſeruantibus
eternam vitam promiſit. Hanc autem me/
lantiam falſam teſtem monſtrare poſſumꝰ:
ſed melius eſt vt nos patiamur q̃ʒ q̃ illa cũ
conuicta fuerit puniatur: ⁊ fructus patien/
tie noſtre depereat: veruntamen adducat̃
ancillam quã dicit noſtri ſceleris eẽ teſtem
vt ex eius ore poſſint refutari mendacia.
Que cum adducta eẽt illa a dñã ſua docta
conſtanter ſibi opponebat: q̃ dominam ſuã
opprimere voluit. Cunq̃ʒ oẽs de familia ſi/
militer deprauati ſic eẽ teſtarentur: ait Eu/
genia. Tempus tacendi tranſijt: ⁊ tempus
loquẽdi aduenit: nolo ipudica in ſeruos xpi
crimen imponat: nec falſa glorietur. Ut aũt
mẽdaciũ veritas ſuperet: ⁊ ſapientia malici
am vincat veritatem oſtendam: non ppter
iactantiam ſed propter dei gloriam. Et hec
dicens tunicam a capite vſq̃ʒ deorſum ſiue
vſq̃ʒ ad cingulum ſcidit: ⁊ femina apparuit:
dixitq̃ʒ pfecto. Tu mihi pater: claudia mr̃:
frẽs hi duo qui tecum ſedent auitus ⁊ ſergi/
us. Ego eugenia filia tua: hi duo protus ⁊
iacintus: q̃d pater audiens: ⁊ filiam cogno/
ſcere incipiens in amplexus cum matre ir/
ruit ⁊ lachrymas multas effudit. Eugenia
autem veſtibus aureis induitur: ⁊ i ſublime
tollitur. Jgnis autem de celo venit ⁊ melã/
tiam cum ſuis cõſumpſit. Sicq̃ʒ eugenia pa
trem ⁊ matreꝫ ⁊ frẽs: totãq̃ʒ familiam ad fi/

dem Chriſti conuertit: ita q̃ pr̃ propter hoc
a pfectura depoſitus a chriſtianis epiſcopꝰ
ordinat̃: ⁊ i orõne perſiſtens ab ifidelibꝰ oc/
cidit̃. Claudia aũt cũ filijs ſuis ⁊ eugenia ro
mam reuertit̃: ⁊ ibi multi ab eis ad xpm ſũt
cõuerſi. Eugenia autem iuſſu imperatoris
alligata grandi ſaxo i tyberim precipitat̃: ſꝫ
rupto ſaxo ſuper vndas icolumis gradieba
tur: tũc i fornacem ardentem proijcit̃: ſꝫ ex/
tincta fornace refrigerio vtebat̃. Recludit̃
deĩde i tenebroſum carcerem: ſed lumẽ cã/
didiſſimum radiabat eidem. Cũq̃ʒ per de/
ceꝫ dies ſine cibo fuiſſet ſaluator eidem ap/
paruit: ⁊ panem candidiſſimũ ſibi porrigens
dixit. Accipe cibum de manu mea. Ego ſuꝫ
ſaluator tuus: quẽ tota mẽtis itẽtione ama/
ſti: eodem die quo ad terras deſcẽdi ipſe te
eripi am. Jn die igit̃ natalis dñi ſpiculator
mittit̃: ⁊ caput eius abſcidit: que poſtmodũ
matri apparuit: ⁊ q̃d die dominica ſequere/
tur pdixit. Ueniẽte igit̃ dominica die clau/
dia i oratione poſita emiſit ſpiritum. Protꝰ
autem ⁊ Jacintus cum ad templum idolo
rum traherentur oratiõe ſimulacrum com/
minuerunt: ⁊ cum ſacrificare nollent capi/
tis obtruncatione martyrium poſtmodum
compleuerunt. Paſſi ſunt autem ſub vale/
riano ⁊ galli. circa annum domini ducente
ſimũ q̃nquageſimũ ſextum. ¶ De noĩe.

Xaltatio ſancte crucis dr̃
eo q̃ tali die fides
⁊ ſcã crux plurimum exaltata fuit.
Notãdũ aũt q̃ añ xpi paſſionẽ lignũ crucis
fuit lignũ vilitatis: q̃ huiuſmodi cruces de
lignis vilibꝰ parabãt̃. Jnfructuoſitatis: q̃
q̃ñtũcũq̃ʒ i mõte caluarie plãtaret̃: fructum
minime faciebat. Jg̃bilitatis q̃ʒ q̃ erat ſup/
pliciũ latronũ. tenebroſitatis: q̃ tenebroſũ
⁊ ſine oi decore erat: mortis: q̃ ibi hoĩes mor
ti tradebãt̃. Fetoris: q̃ i medio cadaueruꝫ
plãtabat̃. Pꝰ paſſionẽ vo fuit mľtipliciter
exaltata: q̃ vilitas trãſijt i pcioſitatem. Unñ
dixit ãdreas. Salue crux pcioſa ⁊c. Jnfru/
ctuoſitas i fertilitatẽ. Can. 6°. Aſcẽdam ad
palmã ⁊ ap. fru. eiꝰ. Jg̃bilitas i ſublimitatẽ.
aug. crux q̃ erat ſuppliciũ latronũ trãſijt ad
frõtes iperatoꝝ. tenebroſitas i claritatẽ. chry/

ſollonit⁹. Crux ⁊ cicatrices xp̄i radijs ſolis i iudicio erunt lucidiores: mors in vite ꝑpetuitatē: vn̄ cantaƭ. Ut vn̄ mors oriebaƭ ⁊c. Fetor i odorē ſuauitatis. can. 2°. Cum eēt rex in accubitu ſuo nardus. ideſt crux. ⁊ cetera.

¶ De exaltatione ſancte crucis.

Exaltatio ſancte crucis ſolēniter ab eccleſia celebraƭ: q2 in ea fides ꝗplurimū exaltata fuit. āno .n. dn̄i. dc. xv. pmittēte dn̄o flagellari populū ſuū p ſeuiciā paganoꝝ: coſdroe rex pſaꝝ oia regna terraꝝ ſuo iperio ſubiugauit. Hieruſalē āt veniēs a ſepulchro dn̄i territ⁹ rediit: ſed tn̄ partē ſancte crucis quā ſancta helena reliquerat aſportauit. Uolēs aūt ab oib⁹ coli vt de⁹ turrim ex auro ⁊ argento iterlucētib⁹ gēmis fecit: ⁊ ibidē ſolis ⁊ lune ⁊ ſtellaꝝ imagines collocauit: p ſubtiles etiā ⁊ occultos duct⁹: quaſi de⁹ deſuper aquā ifundebat: ⁊ i ſubterraneo ſpecu equi quadrigas trahentes i circuitu ibāt: vt quaſi turrim mouerent ⁊ tonitruū ſimularent. Filio igiƭ ſuo regno tradito i tali phano ꝓphanus reſidet: ⁊ iuxta ſe crucē dn̄i collocās appellari ab oib⁹ ſe deū iubet: ⁊ ſicut legitur i libro mitrali de officio. Ipſe coſdroe in throno reſidēs: tanꝗ̄ pater lignū crucis ſibi a dextris poſuit loco filij: ⁊ gallū a ſiniſtris loco ſpirit⁹ ſancti: ſe vero iuſſit patrē noiari. Tunc eradi⁹ iperator exercitū copioſum collegit: ⁊ cōtra filiū coſdroe iuxta danubium fluuiū dimicaturus aduenit: tādē vtriſq3 pncipibus placuit: vt ipſi ſuper pontē ſoli cōfligerēt: ⁊ q victor exiſteret ſine damno vtriuſq3 exercitus iperiū vſurparet: decretū etiam exiit: vt quicūq3 principē ſuū iuuare preſumeret crurib⁹ abſciſſis ⁊ brachijs ob hoc cōtinuo i flumine mergereƭ. At eradi⁹ totū ſe deo obtulit ⁊ ſancte cruci deuotione qua potuit cōmēdauit. Ambob⁹ itaq3 in conflictu durātib⁹ eradio victoriā dn̄s cōtulit: ⁊ cōtrariū exercitū ſuo iperio ſubiugauit adeo ꝙ vniuerſus popl's coſdroe fidei chriſtiane ſe ſubdidit ⁊ ſacrū baptiſma ſuſcepit. Coſdroe aūt ignorabat exitū belli: q2 cū ab oibus odireƭ ſibi a nemine itimaƭ. Eradius aūt ad eū puenit ⁊ in throno aureo eū ſedere repiens eidē dixit: q2 lignū ſancte crucis ſm tuū modulū honoraſti ſi baptiſmū ⁊ fidē chriſti ſuſceperis adhuc vitā ⁊ regnū paucis a te acceptis obſidib⁹ obtinebis. Si aūt hoc iplere cōtēpſeris gladio meo te feriā: ⁊ caput tuū precidā. Cū igiƭ ille acqeſcere nollet extracto gladio eū ꝓtin⁹ decollauit: ⁊ q2 rex fuerat ſepeliri ꝑcepit: filiū vero ſuū decē ānoꝝ quē cū eo reppit baptizari fecit: ⁊ d̄ ſacro fonte ipm ſuſcipiēs regnū paternū ei dimiſit: turrim aūt illā deſtruēs ⁊ argentū in predā ſui exercit⁹ tribuēs: auꝝ aūt ⁊ gēmas ad recupandū eccleſias quas tyrān⁹ deſtruxerat reſeruauit. Sacrā igiƭ crucē ſuſcipiēs hieroſolymā reportauit: cū aūt d̄ mōte oliueti deſcēdēs p portā quā dn̄s paſſur⁹ itrauerat in equo regio ⁊ ornamēto iperiali igredi vellet repēte lapides porte deſcēderunt: ⁊ iuicē quaſi vn⁹ paries ſe clauſerūt: ſup quo cūctis ſtupētib⁹ angelus dn̄i ſignū crucis in manibus tenēs ſup portā apparuit dicens: cū rex celoꝝ ad paſſionē p hāc portā itraret nec cultu regio: ſ3 humili aſello igrediēs humilitatis exēplū ſuis cultorib⁹ dereliqt. Et his dictis āgel⁹ abſceſſit. Tūc ipator lachrymis ifuſus ſeipm diſcalciauit: ⁊ veſtimenta vſq3 ad camiſiā exuit crucēq3 dn̄i accipiēs vſq3 ad portam humiliter baiulauit: moxq3 duricia lapidum celeſte preſenſit iperiū: ſtatiq3 porta ſe ſuberigens liberū intrantibus patefecit igreſſū. Odor aūt ſuauiſſim⁹ qui eodē die eodēq3 momento quo de turri coſdroe ſacra crux fuit ablata hieroſolymis de pſaꝝ ꝓuincia p tā lōga terraꝝ ſpacia fuerat elapſus: tūc rediit oēſq3 mirabili ſuauitate refecit. Rex aūt deuotiſſim⁹ i has crucis laudes prorupit. O crux ſplēdidior cunctis aſtris: mūdo celebris: hominib⁹ multū amabilis: ſāctior vniuerſis: que ſola fuiſti di[illegible] portare talētū mūdi: dulce lignum dulces clauos dulcis mucro: dulcis haſta: dulcia ferēs pōdera: ſalua p̄ſētē cateruā i tuis hodie laudib⁹ ꝯgregatā tuo vexillo ſignatā: ſicq3 pcioſa crux i ſuo loco reſtituiƭ ⁊ ātiq miracula renouanƭ. Mortu⁹ qdam vite reſtitui-

tur paralitici quatuor curantur: leproſi decē mundantur: ceci quindecim illuminātur: demones effuganƭ: ⁊ a varijs languoribus plurimi liberantur. Et ſic iperator eccleſias reparās ⁊ regijs munerib⁹ cumulās ad ꝓpria remeauit. In chronicis āt hoc geſtū aliter fuiſſe narratur. Dicitur enim ꝙ dū coſdroe occupans vniuerſa regna hieruſalem cū zacharia patriarcha ⁊ ligno crucis cepiſſet: ⁊ eradius cū eo pacē facere vellet: iurauit ſe cū romanis pacem nō facturū donec crucifixum abnegarent: ⁊ ſolē adorarent. Tūc eradi⁹ zelo armat⁹ ꝯtra eū exercitū mouit: ⁊ pſas multis ꝑlijs deuaſtauit ⁊ coſdroe vſq3 ad theſifontem fugere cōpulit: tādē coſdroe diſſenteriam incurrens merdaſan filiū ſuū in regē coronare voluit. Qd̄ ſyrois primogenitus ei⁹ audiēs cū eradio fedus iniit: patrēq3 cū nobilib⁹ perſequens i vinculis iecit: quē pane tribulatiōis ⁊ aqua anguſtie ſuſtentās: tādem ſagittari ⁊ occidi fecit. Poſtmodū aūt oēs icarceratos cū patriarcha ⁊ ligno crucis eradio deſtinauit. Ille autē ꝑcioſū lignū crucis hieruſalē detulit: ⁊ poſtmodū cōſtantinopolim deportauit. Hec in multis chronicis leguntur. De h̄ aūt ligno crucis ſic dixit ſybilla apud paganos ſicut diciƭ in hiſto. tripartita. O ter beatū lignū i quo deus extenſus eſt. Hoc forte dictū ē ꝓpter vitā nature gratie ⁊ glorie: q̄ ex cruce peruenit. ¶ Apud conſtantinopolim iudeus quidā eccleſiam ſancte Sophie ingreſſus quandam imaginē xp̄i ibidē conſpexit: q ſe ibi ſolū conſiderans gladiū arripuit: ⁊ appropiquans imaginē xp̄i i gutture percuſſit: ſtatiq3 ide ſāguis exiuit: ⁊ iudei faciē ⁊ caput aſperſit: q territ⁹ imaginē accepit: ⁊ ipſam i puteū ꝓiciēs ſtati aufugit. Quidam autem xp̄ianus eidē obuiauit: ſibiq3 dixit. Unde venis iudee? aliquē hominē occidiſti. ⁊ ille. falſū eſt. Cui rurſus ho[illegible] dixit. Uere homicidiū perpetraſti: ⁊ ideo ſāguine aſperſus es. ⁊ iudeus. Uere de⁹ xp̄ianoꝝ magnus eſt: ⁊ fides eius firma per oia cōprobaƭ. nequaq3 enī hominē percuſſi: ſ3 xp̄i imaginē. ⁊ cōtinuo ſāguis emānauit de gutture. Duxit autē iudeus hominē illū ad puteum: ⁊ inde ſanctam imaginem extraxerunt. Plaga autē in gutture xp̄i: vt fertur: adhuc hodie cernitur ⁊ iudeus cōtinuo fidelis efficiƭ. ¶ Apud ſyriā i ciuitate berith qdā chriſtianus ſub annua penſione hoſpitiū habens imaginem domini crucifixi contra lectuli faciē in pariete affixerat: ⁊ ibi oratiōes ſuas continue faciebat. Poſt annū vero aliam domū locauit: ⁊ imaginē ibidē ex obliuione reliquit. Quidā autē iudeus predictam domū conduxit: ⁊ die quadā vnū de contribulibus ſuis ad cōuiuiū inuitauit. Inter epulas autē ille qui inuitatus fuerat caſu circūſpiciens imaginē infixā parieti contueƭ: ⁊ illū qui ſe inuitauerat ira fremēs. cur imaginē Ieſu xp̄i nazareni tenere audeat comminatur. Ille autē cū adhuc predictā imaginē nō vidiſſet ſacramentis quib⁹ poterat affirmabat: ꝙ illā de qua dicebat imaginē penitus ignorabat. Tūc ille placatū ſe ſimulans vale fecit: ⁊ ad principem ſue gentis abiēs iudeū illum de eo quod viderat accuſauit. Iudei igitur congregati ad domū eius conueniunt: ⁊ viſa imagine illū contumelijs diris afficiunt: ⁊ extra ſynagogā ſemiuiuū ꝓijciunt: imaginē vero cōculcantes pedib⁹ cūcta in ea dominice paſſionis opprobria renouarunt. Cum uero latus lancea perforaſſēt protin⁹ vbertim ſanguis ⁊ aqua exiuit: ⁊ ſuppoſitū vas ipleuit. Stupefacti iudei ſanguinē illū ad ſynagogas detulerūt: ⁊ omnes infirmi ex ipſo vncti protinus curabanƭ. Tūc iudei epiſcopo terre oia per ordinē narrauerunt: ⁊ baptiſmū ⁊ fidē xp̄i vnanimiter ſuſceperūt. Epiſcop⁹ autē ſanguinē illū i ampullis chriſtallinis ⁊ vitreis conſeruauit. Chriſtianū etiā illū accerſiuit: ⁊ quis tā pulchram imaginē cōpoſuiſſet inquiſiuit. At ille dixit. Nichodemus illā cōpoſuit quā minori gamalieli: gamaliel zacheo: zacheus iacobo: iacobus ſimoni dereliquit. Sicq3 in hieruſalē vſq3 ad excidiū vrbis fuit: donec inde a fidelibus i regnum agrippe delata: ⁊ inde ad patriam meam deducta a parētib⁹ meis ad me hereditario iure deuenit: factū eſt autē hoc anno dn̄i. dccl. Tunc omnes iudei ſynagogas in eccleſias conſecrarunt. ⁊ exinde

hic mos inoleuit: vt eccleſie conſecrarentur:
q2 ante tantum altaria conſecrabantur: pp
illud miraculū ordinauit eccceleſia. 5° cal. de-
cēbris memoriā fieri dñice paſſionis: vel vt
alibi legitur. v. idus nouēbris: vñ ꝛ rome cō
ſecrata eſt eccleſia in honorē ſaluatoris: vbi
ampulla cū illo ſanguine reſeruatur: ꝛ ſolē-
ne feſtū tūc agitur. ¶ Virtus crucis etiam
apud infideles maxima per oīa cōprobatur.
nā vt Gregori⁹ in tertio libro dialogorū cō-
memorat: Andreas fundane ciuitatis ep̄s
dū quādā ſāctimonialē feminam ſecū habi
tare permitteret: antiquus hoſtis cepit ſpe-
ciem illi⁹ oculis mētis ei⁹ imprimere: vt i le-
cto nefāda cogitaret. Quadā āt die iude⁹
quidā romā veniēs cū iam diem declinare
cerneret: ꝛ vbi manere poſſet minime reppe
riſſet: i quodā tēplo apollinis ad manēdū ſe
cōtulit: qui ipſū loci ipſius ſacrilegium perti
meſcens: q̄uis fidē crucis minime haberet:
ſigno crucis tamē ſe munire curauit. Nocte
autē media euigilās vidit malignorum ſpiri
tuū turbā quaſi in obſequiū cuiuſdam pote
ſtatis pire: eūqʒ q ceteris preerat i eoꝝ me-
dio cōſedere: qui cepit ſingulorꝝ ſpirituum
ſibi obſequentiū cauſas actuſqʒ diſcutere:
quatenus vnuſqſqʒ q̄ntū egiſſet neqtie īue-
niret. Modū āt diſcuſſiōis Gregori⁹ cauſa
breuitatis pertrāſiit: ſed ex ſimili quodā exē
plo qd legitur i vitis patrū īnoteſcere pōt.
Nā dū qdā i tēplo idoloꝝ itraſſet vidit ſa-
thanā ſedētē ꝛ oēm eius militiam aſſiſtētē:
ꝛ veniens vnus de malignis ſpiritib⁹ adora
uit eū. Cui ille. Unde venis? Et ille. In illa
ꝓuincia fui: ꝛ ibi bella plurima ſuſcitaui: ꝛ
ꝑturbationes multas feci: ꝛ ſanguinē copio
ſum effudi: ꝛ veni nunciare tibi. ꝛ ſathā ait.
Quāto tēpore h̄ feciſti? ꝛ ille. In triginta di
ebus. ꝛ ſathan. Quare tāto hoc tēpore feci-
ſti? ꝛ ait aſſiſtentibus ſibi. Ite ꝛ flagellis eū
cedite ꝛ durius verberate. ꝛ ſecūdus veni-
ens adorauit dicēs. In mari dñe erā ꝛ com-
motiones maximas excitaui: ꝛ naues mul
tas demergēs hoīes q̄plures occidi. ꝛ ait.
Quanto hoc tēpore feciſti? ꝛ ille. In. 20. die
bus. ꝛ iuſſit hūc ſimilr̄ flagellari dicēs. Ita
modicū in tāto tpe laboraſti? ꝛ terti⁹ veniens
ait. In quadā ciuitate fui ꝛ rixas i qbuſdam
nuptijs excitaui: ꝛ multā ſāguinis effuſionē
feci: ꝛ ſpōſū ipſū occidi: ꝛ veni nunciare tibi
cui dixit. Quāto tēpore h̄ feciſti? ꝛ ille i de-
cē dieb⁹. ꝛ ille ait. Nōne plura i tot diebus
opat⁹ es? ꝛ iuſſit eū a circūſtātib⁹ verberari. ꝛ
vn⁹ veniēs ait. In heremo māſi: ꝛ p. 40. an-
nos circa quendā monachū laboraui: ꝛ vix
tādē ipſū i lapſū carnis ſic p̄cipitaui. quod
ſathā audiēs de ſolio ſuo ſurrexit: ꝛ eū oſcu
lās de capite ſuo coronā abſtulit: ꝛ capiti il-
lius impoſuit: ac ipſū ſecū conſedere fecit di-
cēs. Magnā rē fortiter egiſti: ꝛ plus oībus
laboraſti. Hic igit̄ vel ſimilis pōt eē modus
illi⁹ diſcuſſiōis: quā Gregori⁹ ꝑtermittit. Cū
ḡ ſinguli ſpirit⁹ exponerent qd egiſſēt: vnus
i medium ꝓſilijt: ꝛ q̄ta carnis tētatione de
illa ſāctimoniali femina Andree aīuʒ com-
mouiſſet aperuit. Addo q̄ heri hora veſpe
rarum vſqʒ ad hoc eius mentem traxerit:
vt in tergum eius blandiens alapaʒ daret.
Tum malign⁹ ſpiritus eū hortat⁹ eſt vt pfi-
ceret qd cepiſſet: vt illius ruine ſingularem
inter ceteros palmā teneret. Precepitqʒ vt
quererēt quiſnā eēt ille q iacere i tēplo eodē
p̄ſūpſiſſet. Cum āt ille vehementi⁹ palpita-
ret: ꝛ miſſi ſpūs eū crucis myſterio ſignatū
viderent territi acclamauerūt. Ve vas
vacuū: ſed ſignatū. Ad hāc vocē ꝓtin⁹ illa
malignorꝝ turba diſparuit ſpirituū. Iudeus
autē cōcitus ad ep̄ʒ venit: ꝛ ei omnia per or
dinē enarrauit: qd ille audiēs vehemeter i-
gemuit: ꝛ oēm mulierē a domo ſua ꝓtin⁹
remouit: ꝛ iudeū baptizauit. ¶ Refert āqʒ
Gregori⁹ in libro dial. q̄ quedā ſanctimoni
alis hortū igrediēs: ꝛ lactucā cōſpiciēs ꝯcu
piuit. eāqʒ ſigno crucis benedicere oblita:
auide momordit: ſed arrepta a diabolo pro-
tin⁹ cecidit. Cū āt beat⁹ equici⁹ ad eā veniſ-
ſet diabolus clamare cepit ac dicere. Ego
qd feci? Sedebā hic ſup lactucā: illa venit
ꝛ momordit me. Ad iperiū aūt predicti viri
mox de ea exiuit. Legit̄ in hiſto. ſcholaſtica
in libro. xi. q̄ gentiles p alexandriā arma ſe
rapis in parietib⁹ depinxerant: Theodoſi⁹
vero illis deletis ſignū crucis depingi mā
dauit: quo viſo gentiles ꝛ ſacerdotes idolo-

rū baptizāti ſūt dicētes traditum eſſe ab an
tiqs q̄ ea q̄ colebāt ſtarēt donec veniret ſi-
gnū illd i quo ē vita. Quedā tūc littera ap̄
illos quā ſacram vocabant habebat formā
crucis quam dicebant interpretari vitam
futuram. ¶ De ſancto Ioāne Chryſoſtomo

Oannes cognomine chryſo
ſtom⁹ anthiocen⁹
fili⁹ Secūdi ꝛ Anthure nobiliū fu-
it: cuius vita gen⁹: cōuerſatio ꝛ pſecutio in
hiſtoria tripartita pleni⁹ declarat̄: q cū phi-
loſophie ſtudiū ipēdiſſet: tandeʒ hanc deſe
rens diuinis lectionib⁹ icumbebat: q preſby
ter ordinatus ꝓpter caſtitatis zelū ſeuerior
habebat̄: ꝛ feruori magis q̄ manſuetudini
ſeruiebat: ꝛ ꝓpter vite rectitudinē icautus
ad futura ꝓſpicere neſciebat. In cōfabula-
tione arrogās a neſciētib⁹ putabatur. in do-
cēdo erat p̄cipu⁹: in exponēdo egregius ad
mores coercēdos optim⁹. Regnantib⁹ igit̄
archadio ꝛ honorio auguſtis ꝛ damaſo i ro-
mana ſede p̄ſidēte fact⁹ ē ep̄s: q dū vitā cleri
corꝝ repēte corrigē voluit: oēs i ſuū odiū cō
citauit: cunctiqʒ eū velut furioſū d̄cliabāt:
ꝛ ap̄d oēs ei detrahebāt. Et q2 nūqʒ aliquē
ad prandiū inuitabat nec ab aliquo inuitari vo
lebat dicebant eū hoc iō facere: q2 turpiter
manducaret: alij ꝓpter excellētē ꝛ exquiſi-
tū vſuʒ ciborꝝ hoc eū facere p̄dicabant. Re
ſpa aūt ꝓpter abſtinētiā ſtomachū ꝛ caput
ſepe dolebat: ꝛ iō prādiorꝝ epulas euitabat
Popul⁹ āt ꝓpter ſermones quos in ecclīa
faciebat eū plurimū diligebat: paruipēdēs
qcquid ꝯ eū emuli loquerent̄. Appoſuit āʒ
ioānes ꝛ quoſdā ꝓcerꝝ obiurgare: ꝛ iō ꝯ euʒ
maior inuidia ē accēſa. Aliud āʒ fecit qd cū-
ctos valde cōmouit. Eutropi⁹ nāqʒ p̄poſit⁹
iperatoris ꝛ hñs cōſulis dignitatē volēs in q-
buſdā ad eccleſiā fugiētib⁹ vindicare ſtudu
it: vt lex ab imperatore poneret̄: vt nullus ad
eccleſiā cōfugeret: imo q dudū refugerant
extraherent̄. Poſt paucos aūt dies cū eu-
tropi⁹ regē offēdiſſet ad eccleſiā mox cōfu
git. Ep̄s aūt hoc audiēs ad eū ſub altare la-
titātē acceſſit: ꝛ homeliā icrepatoriā ꝯ eū fa
ciēs ipm duriſſime obiurgauit. Ex quo mul-
tos offendit eo q̄ hoi īfelici noluit miſericor
diā ipēdere: ſʒ iſup ñ deſtitit obiurgare. Im-
perator ergo eutropiū rapiēs ei⁹ caput ab-
ſcidit. p diuerſis igit̄ cauſis multos hoīes fi
duciali⁹ obiurgabat: ꝛ iō erat plurimis odio
ſus. Theophil⁹ aūt alexādrin⁹ ep̄s ioānē d̄po
nere volebat ꝛ p̄ſbyterꝝ quēdā noīe iſidorꝝ
itrudere affectabat: ꝛ iō cās depoſitiōis dili
gēter q̄rebat. Populus aūt defēdebat ioā-
nē: ꝛ ei⁹ doctrina mirabili auiditate paſceba
tur. Sacerdotes āʒ ioānes ſʒ eccleſiaſticas
ſanctiones viuere cogebat dicēs: nō debe-
re frui honore ſacerdotij q eorꝝ vitā cōtēne-
rent imitari. nō ſolū aūt ciuitatē cōſtātinopo
litanā ſtrenue gubernabat: ſʒ ꝛ plures circū-
adiacētes ꝓuincias ſpiali auctoritate ꝓuidis
legib⁹ gubernabat. Cūqʒ cognouiſſet i phe-
nice adhuc demonib⁹ ſacrificia miniſtrari:
clericos illuc ꝛ monachos deſtinauit: oīaqʒ
tēpla idolorꝝ deſtrui fecit. Eodē tēpore ga-
inas qdā erat genere celtic⁹: cōſilio barbar⁹:
ſtudio tyrānnico vehemēter elatus: arriana
hereſi deprauatus: magiſter tamen militūʒ
factus: hic imperatorem rogauit vt intra ci
uitatem ſibi ſuiſqʒ eccleſiam vnam daret:
qd cū ꝓmiſiſſet rogauit ioānem vt eccleſiā
vnaʒ illi concederet: vt ſic eius tyrannidem
refrenaret. At ioannes virtute fortiſſimus
ac totus zelo ignitus: noli inquit o impera-
tor hoc promittere nec ſāctum canibus da-
re: nec hunc barbarum metuas: ſed ambos
nos iube vocari ꝛ ſub ſilentio inter nos q̄ di
cuntur audi. Ego nāqʒ huius linguam ſic
refrenabo: vt huiuſmodi petere non preſu-
mat: qd audiens imperator gauiſus eſt: ꝛ
vtrunqʒ altera die vocauit. Cumqʒ gainas
vnum pro ſe oratorium peteret: ait ioannes
Ubiqʒ tibi diuina domus aperta eſt: vt nul
lus te vetet orare. at ille. Ego alterius ſecte
ſum ꝛ vnum templum cum meis habere de-
poſco: multos quidem pro romana republi
ca labores aſſumpſi: ꝛ ideo non debeo in
mea petitiōe contenī. cui ioānes. Plurima
p̄mia ꝛ que trāſcēdūt tua certamina recepi
ſti: magr̄ militū fact⁹ cōſulari toga inſuper
exornatus: ꝛ oportet te conſiderare quid

dudū fueris: ⁊ qualis modo ↄſpiciaris: que
priſca paupertas: ⁊ que modo ſubſtantia: qui-
bus veſtimentis ante vtebaris: ⁊ qb⁹ orna-
ris mō. igiť q2 pauci labores maxima tibi p̄-
mia cōtulerūt: circa honorātē te nō ſis igra-
tus. His ſmonib⁹ ei⁹ os obſtruxit ipſūq3 cō-
pulit vt taceret: dū igiť cōſtātinopolitanā
vrbem ſtrenue gubernaret: gainas impius
ambiens cū in die nihil agere poſſet nocte
barbaros miſit q palatiū cōcremarēt. Tūc
apte mōſtratū ē qūo ſcūs ioānes cuſtodie-
bat ciuitatē. Barbaris. n. angeloꝝ armato-
rum ingens corpus habētium copioſa tur-
ba apparuit: que ipſos p̄mus effugauit: qđ
cū dn̄o ſuo nūciaſſēt: ille valđ mirat⁹ ē ſciēs
exercitum militum ꝑ ciuitates alias conſti-
tutū. Cū igiť ſequēti nocte eos iterū deſti-
naſſet a viſiōe angeloꝝ ſūt ſimiliter effuga
ti. Nouiſſime ille egreſſus miraculū vidit ⁊
fugit: exiſtimās milites ī die latere ⁊ nocte
ciuitatem cuſtodire. Egreſſus ide ad thra-
ciā iuit: ⁊ magno ↄgregato exercitu cuncta
vaſtabat timētibus cūctis barbaricā feri-
tatē. Imperator igiť Joāni ſciſſimo onus
legationis īpoſuit. Ille aūt inimicitiaꝝ īme-
mor alacriter eſt ꝓfect⁹. Gainas ꝟo agno-
ſcens eius fiduciā ꝓꝓetate aſſūpta longo
itinere eidem occurrit ſuiſq3 oculis dextrā
ei⁹ circūpoſuit: ⁊ filios ſuos ſacra ei⁹ genua
oſculari precepit. Huius nāq3 virtutis fuit
ioānes: vt etiam valde terribiles humiliari
cogeret ⁊ timere. Eodē quoq3 tēpore q̄ſtio
mota ē: vtrū d̄s corp⁹ haberet: ex qua que-
ſtione contentiōes ⁊ certamina ſurrexerūt:
alijs hoc alijs aliud affirmātib⁹: maxime tn̄
monachoꝝ turba ſimplicium ē decepta di-
cētiū deum forma corporea eē diſtinctum.
Theophilus aūt ep̄s alexādrinus cōtrariū
ſapiebat: ita vt ī eccleſia contra eos qui hu-
mane forme deum aſſeruerant cōtenderet
⁊ deū incorporeū predicaret: qđ egyptiorū
monachi agnoſcētes habitacula ſua reliq̄-
runt ⁊ alexandriā veniētes ſeditionē cōtra
theophilū excitarūt: vt eū occidere niteren
tur: qđ ille cognoſcēs ⁊ timens: ait illis. Sic
vos inqt video: ſicut dei vultum ⁊ illi. ſi vere
inquiūt dicis quia vultus dei ſic ē vt noſter
anathematiza libros origenis qui noſtre opi
nioni aduerſantur: qđ ſi nō feceris que im-
peratorib⁹ ⁊ deo rebellia ſūt a nobis procul-
dubio ſuſtinebis. Et ille. Nolite ī me ſeuire.
ego q̄dē que vobis placēt facio: ⁊ ſic mona
chos a ſuo īpetu reuocauit. Exercitati ꝟo
⁊ pfecti monachi ī hoc seducti nō ſūt: ſ3 ſim-
plices ardore fidei cōtra fratres cōtrarium
ſapiētes īſurrexerūt: ⁊ mltos occidi fecerūt.
Dū hec ī egypto fierēt: Joannes apud cō-
ſtantinopoli3 doctrina florebat: ⁊ apud oēs
admirabilis habebať. Uerū cū arriani plu-
rimū pullularent: ⁊ extra ciuitatē eccleſiam
haberent: ſabbato tamen ⁊ dominica intra
portas ⁊ porticus cōgregati hymnos ⁊ anti
phonas nocte cantabant: diluculo aūt cum
ipſis antiphonis ꝑ mediā ciuitatem portas
egreſſi ad ſuam eccleſiam cōcurrebant: hec
autē ad vituperationē orthodoxoꝝ facere
nō ceſſabāt: frequēter hoc decātanteſ. Ubi
ſunt qui dicunt tria virtute vnum: Joānes
aūt metuens ne ſimplices his cantibus tra-
herētur īſtituit vt ⁊ fideliū turba nocturnis
hymnis inſiſteret: vt illoꝝ opus offuſcareť:
⁊ fideliū ꝓfeſſio firmareť. Feciťq3 cruces
argenteas: q̄ cū argenteis cereis portabantur:
tūc arriani zelo accēſi inuidie vſq3 ad ne-
ce3 inſurgunt. Una igitur nocte petra per-
cuſſus eſt briſon eunuchus auguſte qui ad
hymnos exercendos a Joanne fuerat de-
putatus: ſed etiam quidam de populo vtri-
uſq3 partis extincti ſunt. Ex his motus im-
perator prohibuit arrianos hymnos publi-
ce decantare. Eo tempore ſeuerianus ga-
balenſis epiſcopus honorabilis apud mul-
tos proceres: ⁊ ab ipſo imperatore ⁊ augu
ſta multum dilectus conſtantinopolim ve
nit: ⁊ a Joanne gratanter ſuſceptus eſt.
Cumq3 Joannes in Aſiam perrexiſſet ſuā
eidem eccleſiam cōmendauit: ille autem nō
fideliter ambulabat: ſed ſemetipſum popu-
lo commendabat. Serapion autem cleric⁹
Joannis hoc Joāni ſtuduit nunciare. Trā-
ſeunti autem ſeueriano non aſſurrexit Se
rapion. Ille autem idignatus clamauit. Si
clericus ſerapion non mortuus fuerit: xp̄s
in humana natura natus nō ē. Hec audiēs
Joannes rediſt: ipſū3 tanq̄3 blaſphemū3 de
ciuitate eiecit: quod auguſte multū diſplicu
it: ⁊ ipſum euocari fecit: rogans ioannē ſibi
recōciliari qui nullatenus acquieuit donec
auguſta filiū ſuū theodoſium eius genibus
imponeret ſupplicans ⁊ cōiurans: vt ſeueri
anum reconciliaret. Eodē quoq3 tēpore the-
ophilus alexandrinus ep̄s dioſcorū virum
ſanctiſſimū ⁊ Iſidoru3 prius ſibi amiciſſimū
iniuſte eiecit: q cōſtantinopolim venerūt vt
principi ⁊ ioanni eius facta narrarent. Joan
nes aūt eos quide3 honorabat: ſed ante cāe
cognitionem cū eis pticipare nolebat. Fal-
ſus tamen rumor ad theophilū venit q ioan
nes cū illis cōicaret ⁊ eis auxilium ferret.
At theophilus indignatus non ſolū3 vindi-
ctam in illos exercere. ſed ioānē deponere
fortiter ſe armabat: celans igiť intentionem
ſuā miſit ad ſingulaꝝ epiſcopos ciuitatū3 di-
cēs ſe origēis libros velle dānare. Epipha-
niū q̄3 epiſcopū cypri virū ſciſſimū ⁊ famo-
ſiſſimū circūuenit: ⁊ amicū fecit rogans vt ⁊
ipſos ſimiliter libros origenis dānaret. Epi-
phanius aūt pp ſui ſanctitate3 eius fallacieſ
non attendens apud cyprū ſuos epiſcopos
conuocauit: ⁊ lectionē origeniſ interdixit ro
gans Joannē per litteras: vt ſe ab hoꝝ lecti
one librorū ſuſpenderet: ⁊ que ordināta fu
erant confirmaret. Joannes aūt hoc parui-
pendens in doctrina eccl'iaſtica laborabat:
⁊ in ea florebat nihilq3 de his que cōtra eum
cogitabanť curabat. Demū theophilus odi-
um ī Joānē diu celatū manifeſtauit ⁊ ſe vel-
le deponere indicauit. Mox inimici Joan-
nis multiq3 clerici ⁊ proceres palatij tēpus
opportunu3 inuenientes nitebanť vt ⁊ con-
tra ioannem apud cōſtantinopolim cōciliu3
fieret: Poſt hoc aūt epiphani⁹ cōſtātinopo-
li3 venit: dānationē libroꝝ origenis ſecū fe
rens: ⁊ inuitationē ioannis cā theophili de-
clinauit. Et q̄dā pp epiphanij reuerentiā da
mnationē librorū origenis ſubſcribebāt: plu
rimi aūt facere recuſabant: quoꝝ fuit theo-
timus ſcythie preſul vir rectitudine vite fa-
moſiſſimus: qui ita reſpondit. Ego inqt epi-
phani eque eius q dudū bene requieuit in-
iurias non fero neq3 re3 blaſphemā tentare
preſumo: damnans ea que priores noſtri re
ſpuere noluerūt: na3 neq3 malā doctrinā in
eius libꝛis eſſe cōſpicio: qui has cōtumelias
inferūt neſciūt ſemetipſos. Athanaſius āt
defenſor nicenij concilij cōtra arrianos te-
ſtem ſue fidei hunc virū appellat: illi⁹ libros
ſuis coniungens ⁊ dicens. Mirabilis iquit
⁊ laborioſiſſim⁹ origenes hec de filio dei te-
ſtimoniū nobis perhibet aſſerens coeternū
eum patri. Joannes autē indignatus nō eſt
cur abſq3 regulis in eccleſia ſua epiphani⁹
ordinationē fecerit: ſed tamē rogabat vt inť
ep̄os cū eo maneret: At ille nec ſecū maneť
nec orare reſpondit: niſi dioſcorū eijceret ⁊
damnationē librorū origenis ſubſcriberet.
Joanne hoc facere renuente aduerſus io-
annem ab eius inuidis epiphanius incitatur
vnde epiphanius libros origenis dānauit:
⁊ dioſcorū adiudicauit: ⁊ ioanni tanq̄3 horū
defenſori detrahere cepit: cui ioannes man
dauit. Cōtra regulas multa feciſti o epipha-
ni primū q2 ordinationē feciſti in eccleſia ſub
meo iure inſtituta: deinde q2 in ea auctorita
te propria ſacra celebraſti. rurſus q2 inuita-
tus excuſaſti: ⁊ nūc denuo q2 in te ipſu3 con
fidis: quapropter obſerua ne in populo ſedi
tio oriatur: ⁊ huius rei periculū ipſe ſuſcipi-
as. Hoc aūt audiēs epiphani⁹ diſceſſit: qui
cū ad cyprū reuerſurus eſſet mādauit ioan
ni. Spero q ep̄s nō morieris: at ille remāda
uit. Spero q2 ad tuā3 patriā non redibis: qđ
ſic euenit: nā epiphanius in via obijt: ⁊ ioan
nes poſt modicū de epiſcopatu depoſitus ī
exilio vita3 finit. Ad ſepulchrum aūt huius
epiphanij viri ſciſſimi demones expellūtur:
Fuit autē vir mire liberalitatis ad paupe-
res: q cū quadā vice totā eccleſie pecuniam
erogaſſet: ⁊ nihil ſibi remanſiſſet quidā ſubi
to veniens ſacculū pecuniaꝝ multaꝝ ſibi ob
tulit ac diſceſſit: nec vnde venerit aut q̄ abi-
ret ſcitū fuit. Pauperes quidā volētes epi-
phaniū decipere: vt aliquid eis daret: vnus
eorū ſupinum ſe ī terra proſtrauit. Alter ꝟo
ſuper eū ſtans quaſi mortuū flebat: ⁊ q ni-
hil vnde eū ſepelire poſſet haberet queru-
lis vocibus clamabat. Epiphanius igiť ſup-
ueniēs: vt ī quiete dormiret orauit ⁊ ſepul-

ture neceſſaria miniſtrauit:bo iemq; conſo-
latus abijt:ille aũt ſocium pulſans dicebat.
Surge hodie laboribus epulemur:quẽ cũ
crebro pulſaſſ; ⁊ mortuũ agnouiſſet ad epi-
phaniũ cucurrit:⁊ quid accideret nunciauit
ac vt eũ reſuſcitaret rogare cepit. Jlle autẽ
benigne eũ conſolatus eſt:nõ tñ eũ reſuſci-
tauit ne miniſtris dei facile illudaẽ. Uerum
cũ epiphanius diſceſſiſſet relatũ eſt ioanni
ꝙ eudoſia auguſta cõtra eũ epiphaniũ inci-
taſſet:qui ſolito ſermone accenſus ſermonẽ
ad populũ fecit:qui cũctarũ mulierũ vitu-
perationẽ oĩmodã cõtinebat. Hic ſermo ab
oĩbus eſt acceptus:vt quaſi ad auguſtã; ſit
prolatus:qđ cũ auguſta cognouiſſet ĩpera-
tori cõqueſta ẽ dicẽs contumeliã illatã vxo
ri in eũ poti⁹ redũdare. Mot⁹ ad hec ĩpator
cõtra ioannẽ ꝑcepit ſynodũ celebrari. The-
ophilus igitur feſtine epiſcopos cõuocabat
oẽſq; inimici ioannis alacriter cõfluebãt ſu-
perbũ ⁊ ĩpiũ eũ vocantes. Uniuerſi igitur
epiſcopi apud cõſtantinopolim cõſtituti nõ
iam de libris origenis tractabant: ſed cõtra
ioannẽ ſe manifeſtius erigebant. Mittẽteſ
igiẽ pro ioanne ipſum citauerũt:qui eos ve-
lut inimicos vitare cenſuit:ac vniuerſalẽ ſy
nodũ fieri ꝓclamauit. Jlli vero quater eũ
citauerũt:ꝗ cũ eos refugeret ac ſynodũ fi-
eri ꝓclamaret dãnauerũt eũ:ĩ nullo eũ cul
pantes: niſi ꝙ vocat⁹ noluit obedire. Qđ
populus audiẽs ad ſeditiones maximas ex
citaẽ:⁊ eũ trahi ab eccleſia nõ ſinebat:ſ; vt
hoc ad maius referret cõciliũ ꝓclamabat:
iuſſio aũt principis cõpellebat eijci:⁊ eũ ve
lociter in exiliũ deportari. Joannes aũt ti-
mẽs ne ſeditio oriref in pplo neſciente pplo
ſemetipſum tradidit ĩ exilium deferendum
qđ cũ populus cognouiſſet ĩportabilis ſedi-
tio ẽ exorta:ita vt etiã multi inimicoꝝ eius
ad miſericordiã mouerenẽ dicẽtes eũ calũ-
niã paſſu; quẽ pauloante deſiderabãt vide
re depoſitũ. Seuerian⁹ ãt de quo ſupra ſer
mo habit⁹ ẽ ĩ eccl'ia docẽs Joã. dtrahebat
dicẽs. Et ſi nullũ aliu ꝺ crimẽ haberet ei⁹ tñ
ſupbia depoſitiõis ei⁹ cã ſufficiẽs eẽ poſſet.
Orta igiẽ cõtra ĩperatorẽ ⁊ epõs ĩmẽſa ſedi
tione ĩ poplo:auguſta ĩperatorẽ rogauit:vt
Joãne; de exilio reduci faceret. Terremo-
tus quoq; maxim⁹ ciuitatẽ inuaſit:dicẽtibus
cunctis hoc accidere pp iniuſtã eiectionẽ Jo.
Miſſi igiẽ ſunt legati ad ioãnẽ rogantes vt
cito rediret ⁊ ciuitati pereunti ſuis orõnib⁹ ſub
ueniret:⁊ ĩ poplo ſeditionẽ excitatã ſedaret
Alij quoq; poſt illos ⁊ rurſus ⁊ alij deſtinati
ſunt:ꝗ eũ cito redire cõpellerẽt:ꝗ redire no-
lentẽ ad ꝓpria cito reduxerũt:eidẽ cũ cere-
is ⁊ lãpadib⁹ vniuerſo pplo occurrẽte. Jpſe
aũt ĩ epali ſede reſidere nolebat dicẽs.opor
tere hoc fieri iudicio ſynodali:⁊ eos ꝗ dãna
uerãt ſuã ſentẽtiã reuocare. Popul⁹ autẽ;
miro modo accẽdebaẽ eũ ĩ epali ſede reſidẽ
tẽ videre:⁊ verba doctoris audire. Preua-
luit igitur populus:coactuſq; eſt ſermonem
facere ad populũ:ac ĩ ſua cathedra reſidere
Theophilus igitur inde fugit:qui cum hie-
ropolim aduenisset mortu⁹ eſt eiuſdẽ ciuita
tis epõ:⁊ ibi lamõ ſanctiſſim⁹ monach⁹ ẽ ele
ct⁹. At ille cũ crebro refugeret ei theophil⁹
ſuadebat:vt ſue electiõi ꝯſẽſũ ꝑberet. Tũc
ille ꝓmiſit dicẽs. Cras qđ dño placet ĩplebi
tur. craſtina ꝗ die veniẽtes ad cellã ſuã eũ;
vt epatũ ſuſcipet ĩſtãter rogabãt.ꝗ ait. Ore
m⁹ ꝑ ad dñ; ꝗ dũ oraret:mox cũ; illa orõne
terminũ vite ſuſcepit. Jo.itaq; doctrine ſe-
dule ĩſiſtebat. Eo aũt tpe ſtatua argẽtea cla
mide circũ amicta ĩ platea iuxta eccleſiã ſan
cte ſophie ad honorẽ eudoſie auguſte cõſti-
tuta erat:vbi milites ⁊ ꝓceres luſus publi-
cos exercebãt:qđ ꝗdẽ ioãni plurimũ diſpli-
cebat:cũ videret hᷓ ad eccleſie ſpectare iniu
riã. Cõſueta igiẽ fiducia rurſus liguã ſuã ar
mauit:⁊ cũ oporteret ꝓncipes ſupplicatiõis
ꝟbo ĩflectere:vt a tali luſu recederẽt hoc ñ
fecꝫ:ſ; ĩpetu ſui viſus eloquij iubẽtes fieri ta
lia maledicebat. Auguſta ꝟo rurſus ad ſuã
hoc trahebat iniuriã:⁊ denuo laborabat vt
aduerſus eum ſinod⁹ iteꝝ celebrareẽ. hoc
ſẽtiẽs ioãnes illã famoſiſſimã ĩ eccl'ia ꝓtu-
lit omeliã:cui⁹ initiũ ẽ. Rurſus herodias in-
ſanit: rurſus turbaẽ:denuo ſaltat.dnuo ca-
put ioãnis ĩ meſſorio cõcupiſcit accipe:qđ
fcm̃ ad iracũdiã plus ĩcitauit Auguſtã. Dũ
aũt ꝗdã ioãnẽ vellet occidere:a pplo ẽ com
prehẽſus ⁊ ac iudicãdũ traditus:ſ; a ꝑfecto
ne occidereẽ ereptus ẽ. Quidam ẽt ſeruus
cuiuſdã ꝑſbyteri in eũ ĩpetũ faciẽs ipſum oc-

cidere moliẽtus ẽ:ꝗ dũ a quodã teneretẽ ipſ;
ꝗ tenebat ⁊ aliũ aſtãtẽ ⁊ tertiũ ꝑcuſſit:tũ cla
more fcõ multis cõcurrẽtib⁹ plurimos inẽ-
fecit. Ex illo tpe ppl's Joãnẽ cuſtodiebat
ei⁹ domũ dieb⁹ ac noctib⁹ muniẽs. Suadẽ
te igiẽ auguſta epi cõſtãtinopoli ꝯuenerũt:
⁊ accuſatores Joãnis fortẽ ĩſiſtere ceperũt
Cũ ãt feſtiuitas natal' dñi ſuꝑueniſſet man-
dauit ĩpator ioãni:qꝛ niſi ꝑus criminib⁹ ex-
uereẽ nõ cõicaret eidẽ. Epi ãt nihil ꝯ eũ re-
pierũt niſi ꝙ poſt depoſitionẽ reſidere ĩ ſe-
de epali ſine decreto concilij ꝑſũpſiſſ;:⁊ ſic
dãnauerũt eũ. ❡ Appropinquãte tãdẽ ſolẽ
nitate paſcali mãdauit ĩpator nõ poſſe ſecũ
ĩ eccleſia manere cũ eum duo cõcilia cõdẽ-
naſſent. Uacabat igiẽ Joannes ⁊ nequaq̃
ĩ eccleſiã deſcẽdebat. Jlliq; Joãni fauebãt
ioãnite dicebãtur. Poſt hᷓ ãt imꝑator ioãnẽ
de ciuitate expelli fecit ac duci ĩ exiliu; in
quãdã ciuitatẽ paruã:vbi fines ſũt põti im-
perijq; romani:ꝗ loca crudelib⁹ barbaris ſẽ
vicina:ſed clemẽs dñs nõ permiſit diu in lo
cis talib⁹ athletã ſuũ fideliſſimũ cõmorari.
Hoc Jnnocenti⁹ papa audiẽs moleſte fere
bat volẽſq; conciliũ celebrare:ſcripſit clero
cõſtantinopolitano ne ioãni ſucceſſorẽ ali-
quẽ ordinarent. Cũ igitur longo fuiſſet iti-
nere fatigat⁹ ⁊ dolore capitis vehemẽtiſſi-
me cruciatus:necnõ ⁊ ardorẽ ſolis intole-
rabilẽ pateretẽ:ſãcta illa aĩa ĩ cumanis.14.
die mẽſis ſeptẽbris e carne ſoluta ẽ:quo d-
ſũcto grãdo vehemens in conſtantinopoli;
⁊ oĩa ſuburbana deſcendit dicẽtib⁹ cũctis hᷓ
dei iracũdia geſtũ eẽ:eo ꝙ iniuſte ioannes
fuerit cõdẽnat⁹. quibus verbis fidem fecit
mors Auguſte protin⁹ ſubſecuta.ꝗrta nãq;
die p⁹ grandinẽ ẽ defuncta:mortuo quoq;
oium doctore terrarũ:occidẽtales epiſco-
pi cũ oriẽtalib⁹ nullatenus cõicare voluerũt
donec illi⁹ ſacratiſſimi viri nomẽ iter ꝑdeceſ
ſores epõs ponereẽ. Uerũ theodoſi⁹ xp̃ia-
niſſim⁹ fili⁹ ꝑdicti Archadij:ꝗ aui ſui nomẽ ⁊
pietatẽ tenebat:ſacras hui⁹ doctoris reliqas
ĩ mẽſe ianuarij ĩ regiã ciuitatẽ transferri fec
cui fideliſſim⁹ populus cũ cereis ⁊ lãpadib⁹
obuiauit. Theodoſius ãt ſuppliciter ei⁹ ado
rans reliquias ꝓ Archadio ⁊ Eudoſia geni-
torib⁹ ſupplicauit:vt ignorãter delinquenti
bus veniã cõdonaret. diudũ.n.parẽtes eius
mortui fuerant. Hic theodoſius clemẽtiſſi-
mus fuit adeo vt nullũ ſe ledẽtiũ morti adiu
dicaret dicẽs. Utinã eẽt mihi poſſibile ad vi
tã ẽt mortuos reuocare:eius curia monaſte
riũ videbaẽ:matutinas laudes agebat:codi
ces diuinos legebat. Huic erat vxor nomi-
ne Eudoſia ꝗ heroico metro poemata mul-
ta confecit:habuitq; filiã noĩe Eudoſiã quã
valẽtiniano quẽ imperatorẽ fecerat dedit
vxorẽ:hᷓ oĩa d hiſto.tripar.extracta ſẽ. mor
tu⁹ ẽ ãt circa ãnũ dñi.4.00. ❡ De nomine.

Corneli⁹ interpretaẽ itelligens cir-
cũciſionẽ.ipſe.n.intellexit ⁊ itelligẽ
do ſeruauit circũciſionẽ a ſuperflu
is licitis ⁊ etiã neceſſarijs. vel corneli⁹ a cor
nu ⁊ leos qđ ẽ populuſ ꝗſi cornu.i.fortitudo
populi. Cyprian⁹ dẽ a cypro qđ ẽ mixtura: ⁊
ana qđ ẽ ſurſũ:vel dẽ a cypro qđ ẽ meſtitia
vel hereditas.ipſe.n.habuit ſupnã mixturã
grẽ ⁊ ꝟtutũ:meſticiã pccõꝝ ⁊ hereditatẽ ce
leſtiũ gaudioꝝ. ❡ De ſãcto Cornelio papa.

Cornelius papa ſucceſſor ſancti fabiani a
decio ceſare cũ ſuis clericis ĩ exiliũ
relegaẽ:ibiq; a ſãcto cypriano carthaginen
ſi epõ litteras cõfortatiõis accepit. Tãdem
de exilio reduct⁹ Decio preſentaẽ ⁊ dũ imo
bilis ꝑmaneret: iuſſit eũ deci⁹ plũbatis ce
di:ꝑcepitq; vt ad tẽplũ martis duceretẽ: vt
ibi aut ſacrificaret:aut ſẽtẽtiã capitalẽ ſubi
ret. Cũ ergo illuc ducereẽ miles quidã ro-
gauit eũ vt ad domũ ſuã diuerteret:⁊ ꝓ vxo
re ſua ſaluſtia que ꝑ quinq; ãnos paralitica
iacebat oraret:ꝗ dũ ad orationẽ ei⁹ ſanata eſ
ſet.xx.milites cũ ipſa ⁊ viro ſuo dño credide
runt:qui omnes iubente decio ad templum
martis deducti:⁊ in illud expuentes cum ſã
cto Cornelio martyrizati ſunt. Paſſus eſt
autem circa annũ domini.cc.liij. ❡ Cypria-
nus autem carthaginenſis epiſcopus in ea-
dẽ ciuitate patrono proconſuli preſẽtatur:
qui cum a fide nullatenus mutari poſſet in
exiliũ mittitur. Jndeq; reuocatus a galle-
rio proconſule qui patrono ſucceſſerat ſen-
tentiam capitalem accepit:qua ſentẽtia le-

ma. dixit cyprianus: grãs ago deo: cũ autẽ
ad locũ cũ ſpiculatore veniſſet p̄cepit ſuis:
vt eidẽ ſpiculatori ꝓ mercede. 25. aureos
darẽt: accipiẽſq; lint heũ manu ſua oculos
texit: ⁊ ſic coronã ſuſcepit: circa annum do-
mini. 256. ¶ De nomine.

Uphemia dr̃ ab eu qđ ẽ bonũ: ⁊ fe
mina quaſi bona femia. i. vtilis bo-
neſta ⁊ delectabilis: qꝛ h̃ triplici mõ dr̃ bo-
nũ. Fuit. n. vtilis aliis ꝑ ɔuerſionẽ: honeſta
ſibi ꝑ moꝝ cõpoſitionez: delectabilis deo ꝑ
celeſtẽ cõtẽplatiões. Ul' euphemia dr̃ qua-
ſi euphonia qđ ẽ ſuauis ſonoritaſ: ſuauis. n.
ſonus fit trib' modis. ſ. voce vt i cantu. pul-
ſu: vt i cythara flatu: vt i organo: ſic btã eu-
phemia fec̃ deo dulcẽ ſonũ cũ voce p̄dicatio
nis: cũ pulſu hõe operatiõis: ⁊ cum flatu iter-
ne deuotiõis. ¶ De. ſ. Euphemia.

Uphemia filia ſenatoris
vidẽs xp̄ianos
the Diocl itiani tã diuerſis penis laniari ad
priſcũ iudicẽ ꝓperauit: ⁊ xp̄m publice cõfi-
tẽs exẽplo ſue cõſtãtie etiã viroꝝ aĩos cõ-
fortabat. Cũ igit̃ iudex xp̄ianos ſucceſſiue
occideret alios p̄ſẽtes eẽ iubebat: vt ſaltem
territi imolarẽt: dũ ɔſtãtes tã crudelit̃ lani-
ari viderẽt. Cũ ergo corã euphemia ſãctos
crudeliter detrũcaret: ipſa eoꝝ cõſtãtia am-
plius ꝓuocata iniuriam a iudice ſe pati cla-
mabat. Tũc iudex gauiſus ẽ putãs eã ſacri
ficiis velle cõſẽtire: vnde cũ ab ea quã ſibi in
iuriã faceret regſiſſet: illa ait. Cũ ſim gene-
re nobilis: cur mihi ignotos ⁊ aduenas ãte-
ponis: ⁊ p̄ores facis ad Chriſtum ꝑtingere:
⁊ ad promiſſam gloriam peruenire? cui iu-
dex. Putabã te ad mẽtẽ rediſſe ⁊ gaudebã
te tue nobilitatis vel ſexus meminiſſe. Re-
cluſa igit̃ i carcere: ⁊ ſequẽti die cuz vinctis
ſine vinculis adducta: itex grauiſſime ẽ cõ-
queſta: cur contra legem impatoꝝ ſibi ſoli
vinculis parceret̃. Tũc alapis duriſſime ce
dit̃: ⁊ i carcere recludit̃: quã iudex ⁊ ſecut' ex
libidie opprimere voluit: ſꝫ illa viriliter relu
ctãte manũ ei' virt' diuina cõtraxit: tũc pu-
tãs ſe icãtatũ p̄poſitũ dom' ſue ad ipſã dire
xit multa ꝓmittẽs: ſi eã faceret cõſentire: ſꝫ
ille carcerẽ clauſũ: nec clauib' aperire po-
tuit: nec ſecurib' frãgere: donec a demone
arrept' clamans ⁊ ſeipm̃ dilanians vix eua-
ſit: deide educta poſita ſup rotã cui' vectes
carbonib' plenierãt: ⁊ artifex itra rotã tale
ſignũ trahẽtib' dedit: vt qñ ſonũ faceret ſi-
mul traherẽt: ⁊ ſic exeunte igne vectes cor-
pus virginis diſſiparẽt: ſꝫ nutu dei ferramẽ
tũ quo rota tẽperabat̃ de manu ei' decidẽs
ſonũ fecit: ⁊ cõtinuo illis trahẽtib' rota arti-
ficẽ cõminuit: ⁊ euphemiã ſtãtẽ ſup eã illeſã
ſeruauit. tũc parẽtes artificis lamentantes
ſuppoſito igne ipſã cũ rota cõburere volue-
rũt: ſꝫ rota cõbuſta euphemia ab angelo ſo-
luta i quodã loco excelſo icolumis ſtare cõ-
ſpicit̃. Appepian' iudici ait. Uirt' xp̄ianoꝝ
nõ niſi i ferro vincit̃. Unde cõſulo vt eã fa-
cias decollari. Erectis igit̃ ſcalis: cuz qdaz
ad eã capiẽdã manũ mittere vellet: mox to-
tus paraliſi ſolut': vix inde ſemiuiuus edu-
ctus ẽ. Ali' aũt nomine Soſtenes aſcendẽs
continuo mutat' ab ea veniã petiit: ⁊ euagi
nato gladio ad iudicẽ clamauit: ꝙ ſeipſũ li-
bẽti' occideret q̃ꝫ eã quã angeli defẽdebãt
cõtingeret. Deniq; ide educta iudex cãcella
rio ſuo dixit vt ad eã oẽs petulãtes iuuenes
cõuocaret: q tãdiu illã illuderẽt: donec fati-
gata deficeret. Sꝫ ille ad eã igrediẽs ⁊ mul-
tas virgines ſplẽdidiſſimas circa eam oran-
tem videns monitis eius protinus chriſtian'
effectus eſt. Preſes vero per capillos virgi
nem ſuſpendit: ſed etiam immobilem ꝑma-
nentem negato cibo in carcere recludi fec̃:
vt ſeptimo die inter quatuor ingranos lapi
pides ſicut oliua conſtringeretur. Illa vero
quotidie ab angelo ſociata duz ſeptimo die
intra lapides duriſſimos poſita eſſet: ad ei'
orationem ipſi lapides in cinerem teneriſſi-
mum ſunt redacti. Unde preſes ſe victum a
puella erubeſcens: eam i foueaz proiici iuſ-
ſit: vbi tres tante immanitatis beſtie erant q̃
omnem hominem deglutirent: q̃ ſtatim blã-
diendo ad virginem concurrentes: ⁊ iunctis
caudis ei quaſi cathedram ad ſedendum h̃-
bentes: iudicem hoc videntem vehementi-
us confuderunt. Unde cum preſes fere
pre anguſtia moreretur ingreſſus carnifex
vt domini ſui iniuriam vindicaret gladium

in latus ſuum fixit: ⁊ chriſti martyrem fecit.
Quẽ iudex ꝓ mercede veſte ſerica iduit: ⁊
torque aurea circũdedit. ſꝫ egrediens a leo-
ne arripit̃: ⁊ ab eo penit' deuorat̃. Unde ſui
eũ diuti' ꝑquirẽtes: vix pauca ei' oſſa cũ ve
ſte ſciſſa ⁊ torque aurea reperiunt. Priſcus
quoq; iudex ſeipm̃ comedẽs mortuus ẽ in-
uentus. Sancta autẽ Euphemia in calce-
donia cum honore ſepulta ẽ: meritis cuius
oẽs iudei ⁊ gentiles calcedonie i xp̄m credi-
derunt. Paſſa ẽ aũt circa annum dñi. 280.
Ambro. de hac ꝟgie i p̄fatione ſic ait. Uir-
go alma triũphatrix euphemia ꝟginitatis
retinẽs mitrã: paſſionis meruit veſtiri coro-
na: cui' precib' hoſtis inimic' euincit̃: priſc'
aduerſarius ſuperat̃: a fornacis igne virgo
hoſpes eripit̃: duri lapides i puluerẽ ɔuer-
tunt̃: fere mãſueſcũt collaq; ſubmittũt: at-
q; omnia penaꝝ ſupplicia ei' orõne ſuperã-
tur. Nouiſſime gladii mucrone ɔfoſſa: car-
nea relinquẽs clauſtra: celeſti choro iungit̃
leta. Hec ſacra virgo tibi dñe eccleſiã tuaz
cõmẽdet. hec ꝓ nobis peccatorib' iterpellet
hec etiam vota noſtra: vt virgo vernula il-
libita tibi preſtet. ¶ De ſcõ Lamberto.

Ambert' nobilis genere:
ſꝫ nobilior ſcita-
te vite a p̄mcuo etatis ſue litteris
eruditus adeo pro ſui ſanctitate ab omnib'
amabatur: vt poſt theodardum magiſtruz
ſuũ traiectẽſ. eccleſie in epiſcopũ meruerit
ꝓmoueri: quẽ hilderic' rex plurimũ dilige-
bat: ⁊ pre oib' epis charꝝ ſemp hẽbat: ſꝫ cre-
ſcẽte inidoꝝ malitia eũ ſine cauſa ipii expel
lentes honore debito p̄uauerũt ⁊ ferramũ-
dũ i ei' cathedrã ſtatuerũt. At Lambertus
monaſteriũ igreſſus ꝑ qnq; ãnos ibidẽ opti-
me cõuerſat' ẽ. Quadã ꝟo nocte ad orõnẽ
ſurgẽs in pauimẽto ꝑ ignorãtiã ſonũ fecit:
qđ audiẽs abbas dixit: qſqs hũc fecit ſonũ
ſtati vadat ad crucẽ: tunc Lãbert' illico nu
dis pedib' in cilicio ad crucẽ cucurrit: ibiq;
tandiu ⁊ i niue ⁊ glacie fix' ſtetit dũ fratrib'
poſt matutinas ſe calefaciẽtibus: abbas eũ
deeſſe cognouit: ⁊ audiẽs a quodã fratre ꝙ
ille eſſet q ad crucẽ iuiſſet eũ itroduci fecit:
⁊ ab eo cũ monachis veniã poſtulauit. Ille
vero nõ ſolũ clemẽter idulſit: ſed ⁊ de bono
patiẽtie eis ſublimiter predicauit. Poſt tam̃
ſeptẽ ãnos ferramũdus ẽ expulſus: ⁊ ſãct'
Lambert' iubẽte Pipino ad ſedẽ ꝓpriã eſt
reduct'. Cuz aũt ſicut p̄us verbo ⁊ exẽplo
polleret iſurgẽtes i eum duo maligni eum
grauiter iſectare ceperunt: q̃s amici põtificis
ſicut meruerant occiderũt. Eo tẽpore lam-
bert' pipinũ de quadã meretrice quã tene
bat plurimũ icrepauit. Dodo aũt cõſangui-
ne' eoꝝ q occiſi fuerãt: ⁊ frater ipſi' meretri
cis domeſtic' aule regie cõgregato exerci-
tu domũ epi circũquaq; obſedit: volens oc-
ciſoꝝ nẽcẽ in ſancto vĩdicare. At cũ puer lã
berto in orõne poſito nũciaſſet: ille cõfiſus i
dño vt eos expugnaret mucronem accepit:
ſed ad ſe rediẽs gladiũ de manu ꝓiecit: me-
li' iudicans: vt perſiſtẽdo ⁊ moriendo vince
ret: q̃ꝫ vt ſacratas manus de impioꝝ ſangui
ne macularet. Tunc vir dei ſuos ãmonuit:
vt peccata ſua cõfiterent̃: ⁊ mortẽ patiẽter
ſuſtinerent. Statiq; ipii irruẽtes ſãctum in
oratione lãbertũ ꝓſtratũ ꝑemerũt circa an-
nũ dñi. dc. Quib' diſcedentib' quidã ex ei'
famul' euadẽtes corp' eius occlte ad cathe
dralẽ ecc'iã nauigio ꝑduxerũt: ⁊ cuz multa
citatis meſticia ſepl'ture dederũt. ¶ De noie.

Atheus binomi' extitit. ſ. Mathe'
⁊ leui. Matheus ãt interpretat̃ do
nũ feſtinatiõis: vel donator conſilii
vel dr̃ mathe' a magn' ⁊ theos quod ẽ deus
quaſi magn' deo: vel a man' ⁊ theos quaſi
manus dei. fuit. n. donũ feſtinatiõis ꝑ feſti-
nã cõuerſionẽ: donator conſilii per ſalubrẽ
predicationẽ: magnus deo per vite perfe-
ctionẽ: manus dei per euãgelii cõſcriptiões
Leui interpretat̃ aſſũpt' vel applicat' ſiue
additus ſiue appoſit'. fuit enim aſſumptus
ab exactione vectigalium: applicatus nu-
mero apoſtolorum: additus conſortio euan
geliſtarum: ⁊ appoſitus cathalogo martyꝝ
¶ De ſãcto Matheo apoſtolo.

Atheus apoſtolus i ethyopia
predicãs in ciuitate
q̃ dr̃ nadaber duos magos nomine zaroen
⁊ arphaxat reppierit: qui ita homines ſuis ar
tibus dementabãt: vt quoſcũq; vellent mẽ-

deoꝝ officio ⁊ ſanitate priuare viderentur
qui i tātā ſupbiā eruperūt vt ſe quaſi deos
ab hominib⁹ facerent adorari. Matheus
āt apoſtolus p̄dictam ciuitatē ingreſſus: et
apud eunuchū candacis regine quē philip/
pus baptizauerat hoſpitat⁹: ita magoꝝ pre/
ſtigia detegebat: ꝙ quicqd ipſi faciebāt ho
minib⁹ i pernitiē hoc ipſe conuertebat i ſalu
tē. Eunucho āt ſanctū Matheū interrogā
te quomodo tot linguas loquerẽt ⁊ intelli/
geret expoſuit ei mathe⁹: ꝙ ſpiritu ſācto d̄/
ſcendente: oīum linguarū ſciētiā recepi ſ/
ſent: vt ſicut illi qui per ſuperbiā turriʒ vſqꝫ
in celū edificare volebant pre cōfuſione lin
guarū ab edificatione ceſſauerunt: ſic apo/
ſtoli p oīum linguarum ſcientiā turrim non
de lapidib⁹: ſed de virtutib⁹ conſtruāt: per
quā oēs q crediderint i celū aſcendāt. Tūc
venit q diceret magos illos cū duob⁹ adue
niſſe draconib⁹ q ignē ſulphureū ex ore ⁊ na
ribus euomētes cūctos hoies occidebant.
Apoſtol⁹ āt ſigno crucis ſe muniēs ad eos
ſecure exiuit. Quē mox vt dracones vide/
runt ante ei⁹ pedes ꝓtin⁹ dormierunt. Dixit
qꝫ magis. Et vbi ē ars veſtra? Excitate eoſ
ſi poteſtis: ego autē niſi dn̄ʒ rogaſſē qđ i me
cogitaueratis inferre in vos ꝓtin⁹ retruſiſ/
ſem. Cū āt apoſtolus cōueniſſet in noīe Je/
ſu draconib⁹ vt abirēt precepit: ⁊ nullum le
dentes ꝓtinus abierūt. Cepit quoqꝫ popu/
lo de gloria paradiſi terreſtris magnum ſer
monē contexere aſſerens oībus montibus
eminere: ⁊ proximum celo eſſe: ſpinas vel
tribulos ibi nō eſſe: lilia vel roſas ibi nō mar
ceſcere: ſenectutem ibi nec euenire: ſed ho/
minem ibi iuuenem ſemper manere: angelo
rum organa ibidem ſolare: aues vocatas cō
tinuo obedire. De hoc autem paradiſo ter/
reſtri dixit hominem eiectum eſſe: ſed p xp̄i
natiuitatem in paradiſum celeſtem reuoca
tū fuiſſe: ⁊ cuʒ p̄lo loquerẽt: ecce ſubito tu/
mult⁹ exort⁹ ē i q̊ regis fili⁹ mortu⁹ plange/
ba̅t: quē cū magi ſuſcitar̅ ñ poſſēt ſuadebāt
regi ꝙ i deoꝝ cōſortiū rapt⁹ fuiſſet: ⁊ ideo ſi
mulacrum ⁊ templum ſibi conſtrui oporte
ret. Predictus autē eunuchus magos cu/
ſtodire faciēs ap̄lʒ aduocauit: q orōne fuſa
eū ꝓtinus ſuſcitauit. Quapropter rex noīe
Egipp⁹ hoc viſo p vniuerſas ſuas ꝓuicias
miſit dicēs. Venite ⁊ videte deū i effigie ho
minis latētē. Venerūt igit̅ cū coronis aure
is ⁊ diuerſis ſacrificioꝝ generib⁹ volētes.
ſacrificare ei. Quos math. cōpeſcuit dicēs
Viri qd facitis? Ego de⁹ nō ſū: ſʒ ſeru⁹ dn̄i
ieſu chriſti. Illi igitur de auro ⁊ argento
qđ ſibi attulerant ipſo iubente eccleſiam
magnaʒ fabricauerunt: quam intra trigin/
ta dies conſumauerunt. In qua apoſtolus
annis triginta ⁊ tribus ſedit: ⁊ totā egyptū
ad fidem conuertit. Rex autem Egippus
cuʒ vxore ſua: ⁊ omni populo baptizat⁹ eſt.
Ephygeniā quoqꝫ filiaʒ regis apoſtol⁹ deo
d̄dicatā pluſqꝫ ducētis v̄gib⁹ p̄fecit. Poſt
hoc hirtacus regi ſucceſſit: ⁊ virginē p̄dictā
cōcupiſcēs dimidiū regni ſui ap̄lo ꝓmiſit ſi
eā i cōiugiū ſuū ſibi faceret conſentire. Cui
apoſtolus ait. Vt iuxta morem p̄deceſſoris
die dn̄ica ad eccliam cōueniret: ⁊ preſente
Ephygenia cū ceteris virginib⁹ qꝫ bona ſint
iuſta cōiugia audiret: quo rex cū gaudio fe/
ſtinauit: putās ꝙ Ephygenie vellet cōiugi/
um ſuadere. Mathe⁹ igit̅ v̄ginib⁹ ⁊ omni
populo congregatis de bono matrimonij
diu locut⁹ a rege plurimū ē laudat⁹: credēs
ꝙ hoc ideo diceret: vt virginis aīum ad ma
trimoniū ꝓuocaret: deīde ipato ſilentio ſer
monē repetit dicēs. Cū bonū ſit matrimo/
nium ſi ſaluo federe teneatur: bene ſcitis
aſtātes ꝙ ſi regis ſpōſā aliqs ſeruoꝝ vſurpa
re preſumeret non ſolū regis offēſā: ſʒ mor/
tē īſup mereret̅: ñ qꝛ vxorē duxiſſe ꝓbaret̅:
ſʒ qꝛ ſponſam dn̄i accipiēs ei⁹ matrimoniuʒ
violaſſe conuinceretur: ita et tu rex ſciens
Ephygeniam regis eterni ſpōſā effectā ⁊ ſa
cro velamine cōſecratā: quō poteris ſpōſā
potentioris te tollere: ⁊ tuo matrimonio co/
pulare? quo audito rex pre ira īſaniēs furi/
būdus abſceſſit. Apoſtolus aūt itrepidus ⁊
cōſtās oēs ad patiētiā ⁊ cōſtātiā cōfortauit
⁊ ephygeniā corā ſe ex timore ꝓſtratā cū ce
teris virginib⁹ benedixit. Poſt miſſarū aūt
ſolēnia rex ſpiculatoreʒ miſit q iuxta altare
Matheum ſtantem expanſis manibus i ce
lum orātē miſſo a tergo gladio iterfecit: et

martyrem conſecrauit. Qđ populus audi/
ens ad palatiū regis incenſurus oīa ꝓpera/
bat: ſed a p̄ſbyteris ⁊ diaconibus vix detē/
ti ap̄li martyriū cū gaudio celebrauerunt.
Rex vero cum nec per matronas ad eam
directas: nec p magos Ephygeniā poſſet
aliquaten⁹ īmutare: totā ei⁹ domū igne co/
pioſo vallauit: vt ipſam cū ceteris virginib⁹
cōcremaret. Ap̄ls aūt eiſdem apparēs oēʒ
ignem ab eaꝝ domo excuſſit: q erūpēs re/
gis palatiū inuaſit: ⁊ ſolo rege euadēte: vix
cū vnico filio cūcta cōſūpſit. Staticqꝫ filius
eius arreptus a demonio p̄ris crimina cōfi/
tens ad ſepulchrum ap̄li ꝓperauit. Pr̄ ve/
ro turpiſſimus leproſus effect⁹: cū curari ñ
poſſet manu ꝓpria gladio ſe peremit. Po/
pulus aūt fratrē ephygenie ab apoſtolo ba
ptizatū regē cōſtituit: qui per annos. 70. re/
gnauit: ⁊ filiū ſuū ſibi ſubſtitēs xp̄ianū cultū
magnifice ampliauit: ⁊ totam ethyopie pro/
uinciam eccleſijs xp̄i repleuit. zaroes autēʒ
⁊ arphaxat ab ea die qua regis filiū apoſto/
lus ſuſcitauit: in perſidem fugerunt: ſʒ ſimō
⁊ iudas ibidē eos vicerūt. ¶ Notandū ꝙ in
btō matheo. 4. principaliter conſiderātur.
¶ Primū ē obedientie velocitas: qꝛ mox vt
xp̄s eum vocauit: continuo theloneum re/
liquit: nec dominos ſuos timens rationes
vectigaliū impfectas reliquit: ⁊ xp̄o perfe/
cte adheſit. Pro hac velocitate obedientie
quidam occaſionē erroris ſibi aſſumpſerūt:
ſicut recitat hieronym⁹ in originali ſuper p̄/
dictuʒ locum dicens. Arguit i hoc loco por/
phirius ⁊ Julianus auguſtus vel imperitiā
hiſtorici mentientis: vel ſtulticiaʒ eorū q ſta/
tim ſecuti ſunt ſaluatorem: qſi irrationabilit̅
quēlibet vocātē hominē ſint ſecuti: cū tante
virtutes: tātaqꝫ ſigna p̄ceſſerint: que apoſto
los anteqꝫ crederent vidiſſe nō dubium ē.
Certe fulgor ipſe ⁊ maieſtas diuinitatis oc/
culta q etiā i humana facie relucebat ex pri
mo ad ſe videntes trahere poterat aſpectu.
Si eni i magnete lapide hec eē virtus dicit̅:
vt annulos ⁊ feſtucas ſibi copulet: quanto
magis dn̄s oīum creaturarū ad ſe poterat
trahere q̈s volebat? Hec hierony. ¶ Secū/
dū eſt eius largitas ſiue liberalitas. qꝛ ſtatiʒ
fecit ei conuiuium magnū i domo ſua. Qđ
qdē cōuiuiū nō tātū fuit magnū rōne laute
p̄parationis. ſʒ etiā fuit magnū. Primo rōne
voti: qꝛ cū magno deſiderio ⁊ affectu ipſum
recepit. Secūdo ratione myſterij: qꝛ illđ fu/
it indicatiuū magni myſterij. qđ myſteriū ex
ponit glo. ſuper Lucā dicens. Qui domici/
lio xp̄m recepit interno maximis exuberan/
tium paſcitur delectationibus voluptatū.
Tertio rōne documentorum. qꝛ ibi magna
documenta exhibuit. ſicut miſericordiā vo/
lo ⁊ non ſacrificium. ⁊ non egent qui ſani ſūt
medico ⁊c̄. 4.° rōne inuitatorum: qꝛ magni
diſcumbentes inuitati fuerunt. ſ. xp̄s ⁊ diſci
puli eius. ¶ Tertiū ei⁹ humilitas q̄ apparu/
it i duobus. Primo i h̄ ꝙ ſe publicanū mani
feſtauit. Ceteri euangeliſte. vt dicit glo. ve/
recundie cā euangeliſte ore nomē vulgatū
nō ponūt. ⁊ ip̄e ſm ꝙ ſcriptū ē: iuſt⁹ i primis
accuſator ē ſui matheū ſe ⁊ publicanū nomi
nat: vt oſtendat nullum conuerſū debere d̄
ſalute diffidere: cū ap̄ls ⁊ euāgeliſta de pu
blicano repente ſit fact⁹. Secūdo i h̄ ꝙ ad
ſuas iniurias patiēs fuit: qñ. n. phariſei mur
murabāt ꝙ xp̄s ad hoieʒ pccōrē diuertiſſʒ.
potuiſſʒ eis mathe⁹ r̄ndere ac dic̄e. Vos po
tius miſeri ac peccatores eſtis: q vos iuſtos
arbitrātes medicū refugitis. Ego autē iam
peccator dici nō valeo q ad medicū ſalutis
cōfugio: ⁊ eidem vultus meū nō abſcōdo.
¶ Quartū ē euāgelij ipſi⁹ i eccleſia magna
ſolēnitas. Ei⁹. n. euāgeliū p̄ ceteris euange
lijs magis in eccleſia frequentat̅: ſic̄ pſalmi
Dauid: ⁊ ep̄le pauli p̄ ceteris ſcripturis am/
plius ī eccleſia recitantur. Cuius hec rō eſt:
quoniam teſte iacobo tria ſunt genera pec/
catorum. ſ. peccatū ſuperbie luxurie: ⁊ aua/
ritie. Pccō ſuperbie peccauit ſaulus a ſau/
le ſupbiſſimo rege dict⁹: qui eccleſiaʒ ſupra
modum pſecutus eſt. Peccato luxurie pec
cauit. Dauid qui adulterium commiſit. ⁊ ꝓ/
pter ipſum adulterium fideliſſimum mili/
tem Vriam occidit. Peccato auaritie pec/
cauit Matheus: qui per auaritiam turpi/
bus lucris inhiabat. Fuit enim theloncari⁹.
Eſt autem theloneum vt dicit iſidorus: lo/
cus i portu maris: vbi merces nauiū ⁊ nau/

tarum emolumēta redduntᷣ. Theloꝰ autē grece vt dicͭ Beda: latine dᷣ vectigal. Licꝫ igiᷣ iſti peccatores extiterit: eoꝝ tamē penitentia deo adeo placuit: vt nō ſolū diis eoꝝ culpis ignoſceret: ſꝫ ī eis dona ſua multipliciter cumularet. Nā ſeuiſſimū pſecutorē fecit fideliſſimū p̄dicatorē. Adulterꝫ ⁊ homicidā fecͭ ꝓphetā ⁊ pſalmiſtā. lucris inhiantē ⁊ cupidū fecͭ apoſtolū ⁊ euāgeliſtā. Jō igiᷣ hoꝝ triū dicta nobis tā frequētius recitanᷣ vt nullus q cōuerti voluerit deſperet d̄ venia qñ tātos ī culpa: tales conſpicit fuiſſe in grā. ¶ Notandū īſuper ꝙ ſm btū Ambro. ſup Lucā circa cōuerſionem bti Mathei quedam cōſideranᷣ ex parte medici: quedā ex parte infirmi ſanati: qdā ex pte modi ſanandi. Jn medico tria fuerūt. ſ. ſapiētia q̄ radicē morbi cognouit: bonitas qua medicamenta adhibuit: potētia qua ipſū tā ſubito imutare potuit. De his tribus ſic idē dicit ambroſius ī pſona ipſiꝰ mathei. Hic poteſt auferre cordis mei dolorē ⁊ aīe pallorē qui nouit occulta: ⁊ hoc q̄ itū ad p̄mum. Jnueni medicum q ī celis habitat: ⁊ ī terris ſpargit medicamēta: hoc q̄tū ad ſecūdū. Hic ſoluſ pōt ſanare vulnera mea q neſcit ſua: h̄ q̄tū ad tertium. ¶ Jn ipſo autē īfirmo ſanato. ſ. in btō Matheo tria cōſideranᷣ ſm ꝙ dictꝰ Ambroſius oſtendit: ipſe nāqꝫ morbū pfecte exuit curāti gratꝰ extitit: ⁊ ī ſanitate recepta ſemp mūdū ſe ſuauit: vnde ait. Sequebaᷣ Matheꝰ iā letus ⁊ alacer: ⁊ exultabat dicēs. Jā nō publicanū gero: iā ñ porto leui. Exui leui poſtq̄ xp̄z idui: ⁊ hoc quo ad primū. Odi genꝰ meū: fugio vitā meā: ſolū te ſequor dñe ieſu q ſanas vulnera mea: h̄ quo ad ſecūdū. Quis ē q me ſeparat a charitate dei q̄ ī me ē. tribulatio: an āguſtia: an fames: hoc quo ad tertium. Modꝰ aūt ſanādi ſm btm̄ Ambro. triplex fuit. Primo enim xp̄s ipſū vinculis ligauit. Secūdo cauteriū ipſum impreſſit. Tertio omnem putredinē emūdauit. Unde ait Ambr. loquēs ī pſona mathei. Ligatꝰ ſum fidei clauis ⁊ bonis cōpedibꝰ veritatis. Aufer domine ieſu meoꝝ putredines peccatorum: dum habes vinculis charitatis ligatum. ſeca quodcumqꝫ inueneris vicioſum: hoc quantum ad primum. Omne mandatum tuum ſicut cauterium impreſſum tenebo: ⁊ ſi vrit cauterium mandati: tamen putrefacta carnis exurit: ne ad vicium ſerpat contagio: ⁊ ſi mordet medicamentum: tamen vlceris tollit viciū: quātum ad ſecundum. Ueni cito domine incidas occultas ⁊ latentes varias paſſiones. Aperi cito vulnus ne noxius ſerpat humor: emunda omne quod fetidum eſt peregrino lauacro: hoc quantum ad tertiū. Eiꝰ autem euangelium anno domini. d. qd̄ manibus ſuis ſcripſerat: cum oſſibus beati barnabe repertum eſt: qd̄ quidem euangelium beatus barnabas ſecum ferebat: ⁊ ſuper infirmos illud ponens omnes tā fide barnabe q̄ merito mathei continuo liberabat.

¶ De nomine ſancti Mauricij.

Mauritius dicitur a mari ⁊ cis quod dᷣ vomens vel durus: ⁊ hus qd̄ interpretatur cōſiliator: vel feſtinans: vel dicitur a mauron quod ſecundum Jſidorum grece dicitur nigrum. Jpſe nanqꝫ habuit amaritudinē ꝓ incolatu miſerie ⁊ dilatione patrie. Fuit vomens per ſuperfluorū abiectionem: durus ⁊ firmus per tormentorum perpeſſionem: conſiliator ꝑ cōmilitonū exhortationē: feſtinās ꝑ feruorē ⁊ bonoꝝ operū multiplicationē: niger per ſui deſpectionem. Horum paſſionem ſcripſit ⁊ compilauit beatuꝫ Eucherius lugdunēſis archiep̄s.

¶ De ſancto Mauritio.

Mauritius ī ſacratiſſima legione q̄ thebea dicitur dux extitiſſe perhibetᷣ. dicti aūt ſūt thebei a ciuitate ſua q̄ thebea nuncupata ē. Eſt aūt ipſa regio in partibus orientis vltra fines arabie. habilis operibus: fructibꝰ fertilis: arboribꝰ delectabilis. Habitatores vo illiꝰ regionis dr̄ eē magni corporibꝰ: armis ſtrenui. in bello fortiſſimi: callidi ingenio: ſapientia locupletiſſimi. Jpſa autem ciuitas centum portas habuit: ⁊ ſuper nilum fluuium qui de paradiſo egrediᷣ: ⁊ gion vt dicitur ſita fuit: de qua dᷣ. Ecce verꝰ thebe cētū iacet obruta portis. His iacobus frater dñi vbū ſalutis p̄dicauit: ⁊ fidem xp̄i pfecte eos docuit. Dioclitianus aūt ⁊ maximianus qui ceperunt anno dñi. z87. volētes fidem xp̄i penitus extirpare tales epiſtolas ꝑ oēs ꝓuincias: in qbꝰ xp̄iani morabanᷣ trāſmiſerūt. Si aliqd determinari oporteret aut ſciri: ⁊ totus mūdus ex vna parte cōgregatꝰ eēt: ⁊ ſola roma ex alia parte cōſiſteret: mūdus totꝰ victꝰ fugeret: ⁊ ſola roma ī culmine ſcie remāeret. Cur ḡ vos pua plebecula eiꝰ p̄ceptis reſiſtitis: ⁊ ꝯtra eiꝰ ſtatuta tā ſolide ſuperbitis? Aut igiᷣ deoꝝ imortaliū fideꝫ ſuſcipite. aut imutabilis de vobis ſententia ꝓferᷣ dānationis: Chriſtiani autem huiuſmodi litteras ſuſcipientes nuncios omnes vacuos dimiſerūt. Tūc dioclitianus ⁊ maximianꝰ ī iram cōmoti ꝑ oēs ꝓuincias miſerunt: vt oēs bellicis armis apti romā venirēt vt oēs rebelles romano iperio ſubiugarēt. Littere aūt auguſtoꝝ ad pplm̄ thebeorū delate ſunt: qui populus ſm dei preceptuꝫ que dei erant deo: ⁊ que erant ceſaris ceſari reddebant. Congregantes igitur electam militū legionem. ſ. ſex milia. dc. lxvi. eos ad iperatores miſerūt: vt ī bellis iuſtis imperatores iuuarent: non contra chriſtianos arma mouerent: ſed eos potius defenſarent. Huic auteꝫ ſacratiſſime legioni dux erat inclytus vir mauritius. Signiferi autē candidus innocentius: exuperius: victor ⁊ cōſtātiꝰ. Dioclitianꝰ igitur maximianū quē ſibi in collegam imperij aſſumpſerat: cōtra gallos cum infinito exercitu miſit: ⁊ ei legionem thebeaꝫ ſociauit. Hi a ſancto Marcellino papa exhortati ſunt: vt ante gladijs interirent: q̄ fidē xp̄i quā acceperāt violarent. Cū igiᷣ vniuerſus exercitꝰ mōtes alpium trāſmeaſſet ⁊ octodorū aduenilſꝫ: iubet impator vt oēs q ſecū erāt idolis imolarent ⁊ contra rebelles imperio: ⁊ maxime cōtra xp̄ianos vnanimiter cōiurarent: qd̄ ſancti milites audiētes octo milibꝰ ab exercitu ſeceſſerunt: ⁊ ī quodā loco ameno cui agaunū nomē ē: iuxta rhodanū cōſederunt. Qd̄ audiens maximianꝰ miſſis militibus p̄cepit: vt ad deorum ſacrificia cū alijs feſtinarent: qui ſe nō poſſe h̄ facere reſpōderūt: vtpote qui fidē xp̄i habēt: tūc iperator ira ſuccēſus ait. Jungiᷣ deſpectui meo celeſtis iniuria ⁊ mecū religio romana cōtemniᷣ. Sentiat cōtumax miles non ſolū mihi: ſed etiā dijs meis me poſſe dare vindictā. Tūc ceſar miſſis militibꝰ iuſſit vt aut dijs ſacrificare cōpellerent aut decimū quēqꝫ eoꝝ protinus decollarent. Sancti igitur cum gaudio capita extendētes: vnus ante alterū feſtinabat ⁊ ad mortē p̄ire certabat. Tūc ſanctꝰ mauritius aſſurgens inter cetera ſic concionatus ē. Congratulor vobis: quia pro fide chriſti oēs mori parati eſtis: cōmilitones veſtros necare ſuſtinui: qꝛ vos ad paſſionē ꝓ xp̄o paratos vidi: ⁊ dñi mandatū ſeruaui: q ait petro Mitte gladiū tuū in vaginā: q ergo iam cōmilitonū corporibꝰ vallati ſumꝰ: ⁊ ſociorum ſanguine rubricatas veſtes hēmus noſ ipos ad martyriū ſequamur. Hec ergo ſi placet ceſari mandemus reſponſa. Milites imperator tui ſumus: ⁊ ad defenſionē reipublice arma ſuſcepimus. non eſt in nobis proditio non formido: ſed xp̄i fidē nullatenus deſeremus. Cū hoc imperator audiſſet: iterꝫ iuſſit vt decimū trucidarent. Quo facto exuperiꝰ ſignifer vexillū arripiens: ⁊ inter commilitones ſtans dixit. Glorioſus dux noſter mauritius de noſtroꝝ cōmilitonū gloria eſt locutus: nec exuperiꝰ ſignifer veſter ideo h̄ arma arripuit: vt talibꝰ reſiſtamꝰ: ꝓijciant dextre noſtre hec arma carnalia: ⁊ armenᷣ virtutibus: ⁊ talia ſi placent Ceſari rem mandemus. Milites ſumus imperator tui: ſerui autē. qd̄ libere profitemur: xp̄i: tibi debemꝰ militiam: illi innocentiā: a te laboris ſtipēdiū ab illo exordiū ſūpſimus vite: omnia pro ipo tormenta ſuſcipere parati ſumꝰ: ⁊ ab eius fide nunq̄ diſcedemus. Tunc impius ceſar iuſſit ſuū exercitū totā legionē circūdarᷣ ita vt nec vnꝰ euadere poſſet. Uallātur igitur milites xp̄i a militibꝰ diaboli: ⁊ nefandis manibꝰ trucidantur: ⁊ pedibꝰ cōculcātur equorum: ⁊ chriſto p̄cioſi martyres conſecrantur. Paſſi ſunt autem circa ānum domini. z87. Dei autem nutu q̄ plures euaſerunt: vt ad regiones alias venientes xp̄i nomen predicarent: ⁊ glorioſiſſime in locis alijs triūpharent. Ex quibus fuiſſe dicūtur ſolutor. auē-

tor: octauius apud thaurinū: Alexāder apđ Bergomum: ſecundus apud vintimilium necnon ⁊ beatus conſtantin⁹: ⁊ victor: ⁊ vrſus ⁊ q̃ȝ plures alij. Cū igit̃ carnifices predam diuiderēt: ⁊ ſimul epularent̃: quēdaȝ ſenē noīe Victorē īde caſu trāſeūtē ad ſecū cōuiuandū īuitāt. Ille regrere cepit quō īnt̃ tot milia occiſorum poſſent cū gaudio epulari. Cū aūt a quodam audiſſet ꝙ ꝓ fide xp̄i mortui eſſent: ſuſpirans ille vehementer ingemuit: beatum omnino ſe clamitās ſi cum illis eēt occiſus. Cū aūt comperiſſēt quoniā chriſtian⁹ eēt: ī eū impetum fecerunt: ⁊ ip̄m protinus trucidarunt. Poſt hec autem maximianus apud mediolanum. Dioclitianus vero apud nicomediam vna die purpuram depoſuerunt: vt priuatam vitam agerent. ⁊ adoleſcētiores. ſ. conſtantin⁹ ⁊ maximianus ⁊ galerius. quos ceſares fecerant imperarent. Sed cum maximianus iterum tyrānice imperare vellet: a conſtantino genero ſuo perſecutus ſuſpēdio vitam finiuit. Tādem corpus ſancti innocentij de eadem legione in vnda rhodani īmerſum a domitiano genañ. ⁊ gratho auguſtano ⁊ ꝓthaſio ei⁹dem loci epiſcopis cū alijs ī eoꝝ eccleſia eſt ſepultum. In cuius conſtructione quidam gentilis artifex erat qui alijs die dominico ſolennizantibus ſolus opus ſuum exercebat. Adeſt ſanctorum exercitus: rapitur: ceditur: ⁊ arguitur: ꝙ opus ſuum prophan⁹ aſſumpſerit: ⁊ die dominica cuȝ alij diuinis intēderent: ipſe operibus mechanicis inhiaret. Correct⁹ ad ecclīā cucurrit: ⁊ ſe fieri chriſtianū poſtulauit. Ambroſius autē ī p̄fatione de his martyrib⁹ ſic ait. Caterua fideliuȝ diuino luſtrata lumine ab extremis terre finib⁹ veniens tibi fideliter ſupplicauit: ⁊ tā corporeis bellatoꝝ legio mucronib⁹ circūſepta q̃ȝ ſpiritualibus etiam armis vallata ad martyriū vigili cōſtātia propauit: quos peſtifer tyrān⁹ vt eos metu perterreret his ad interitioneȝ ſupplicij gladio decimauit: atq; poſtmodū conſtāter eos perdurantes ī fide vniuerſos pariter capite plecti p̄cepit: ſed hi tanto charitatis ardore feruebāt: vt eiectis armis flexo poplite paſſim geniculātes ſpiculatoꝝ tela hilari corde ſuſciperent. Int̃ quos beat⁹ mauritius tue fidei amore ſuccēſus decertando martyrij eſt coronam adept⁹: hec Ambroſius. ¶ Mulier quedā filiū ſuū abbati monaſterij ī quo ſanctoruȝ martyrū corpora requieſcūt erudiendum tradidit: quem ī breui defūctū irremediabili luctu plangebat. cui apparens Mauriti⁹ cur filiū ſuū ſic fleret queſiuit: q̄ ſibi reſpondit ꝙ q̃ȝdiu viueret a lachrymis non ceſſaret: cui ille. Noli eum flere vt mortuum: ſed ſcias eum habitare nobiſcū: quod ſi ꝓbare deſideras cras ⁊ omnib⁹ dieb⁹ vite tue ſi ad matutinas ſurrexeris: vocē eius inter monachoꝝ pſallentium voces audire valebis: qđ illa ſemper fecit: ⁊ vocē filij ſui cum monachis cantare ſemper diſcernēs audiuit. ¶ Rex guntramus cum theſauros ſuos relictis ſeculi pompis pauperibus ⁊ eccleſie erogaret: quēdā presbyteꝝ miſit: vt ipi ď ſacroſāctis ipſoꝝ reliquijs aſportaret q cū reliquijs īpetratis rediēs cū naui orta tēpeſtate ī lacu lauſanēſiū periret: capſam cum reliquijs fluctibus oppoſuit: ⁊ mox tranquillitas magna ſecuta fuit. ¶ Anno domini. dccclxiij. cum quidam monachi obtentu Caroli a Nicolao papa corpora ſancti vrbani pape: ⁊ ſancti tyburtij martyris impetraſſent: ⁊ recedētes ſanctoꝝ martyꝝ eccleſiam viſitaſſent: ab abbate ⁊ monachis īpetrarūt: vt corpus ſācti Mauritij ⁊ caput ſācti Innocētij apđ altiſiodoꝝ ī ecclīa quā ſāct⁹ Herman⁹ eiſdē martyrib⁹ dudū dedicauerat tranſportarēt. ¶ Refert Pe. damiani ꝙ ī burgundia erat qdā cleric⁹ ſupb⁹ ⁊ ābitioſus q quandā eccleſiā ſācti Mauritij ſibi vſurpauerat: qdā potēte milite ſibi plurimū obſiſtēte. Dū autē quadā die miſſa cātaret̃: ⁊ ī fine euangelij diceret̃. oīs q ſe exaltat humiliabit̃ ⁊c̃. deriſit miſer ⁊ ait. Falſū ē. nam ſi ego meis hoſtib⁹ me humiliaſſem: tot hodie diuitias eccleſie nō haberē. Et ecce fulmē īſtar gladij ī os ei⁹ per qđ blaſphemie verba euomuit introiuit ⁊ ſubito eum extinxit.

¶ De nomine

Iuſtina a iuſticia ē dicta. Ipſa enim per iuſticiam vnicuiq; quod ſuum erat reddidit. ſ. deo obedientiam: ſuperiori prelato reuerentiā: pari concordiā: inferiori diſciplinam: inimicis patientiam: miſeris ⁊ afflictis compaſſionem: operoſā ſibi ſanctimoniā.

¶ De ſcā Iuſtina.

Iuſtina virgo de ciuitate antiochie filia ſacerdotis idoloꝝ q̄tidie ad feneſtrā ſedēs ꝑhil diaconū euāgeliū legētē audiebat: a q̄ tādē cōuerſa ē: qđ cū mr̄i ī lecto p̄rī rettuliſſȝ ⁊ ambo dormiſſēt: xp̄s cū angelis appuit eis dicens. Venite ad me: ⁊ dabo vob̄ regnū celoruȝ: q euigilātes ſtati cū filia ſua ſe baptizari fecerūt. Hec igr̄ iuſtina ꝟgo a cyp̄ano plurimū moleſtata ipſū tādē ad fidē cōuertit. Cyp̄an⁹ .n. a ſua pueritia magus extiterat. Nā cū ſeptē annoꝝ eēt a parentib⁹ diabolo cōſecrat⁹ ē. Hic igr̄ magice arti īſeruiebat: ⁊ matronas ī iumēta cōuertere videbat̃: ⁊ multa alia p̄ſtigia exercebat. Ardēs igit̃ ī amorē Iuſtine ꝟgis ad magicas artes ſe cōtulit vt ipſā vel ꝑ ſe vel ꝑ viro qdā Acladio q ſil ī ei⁹ amore exarſerat poſſȝ hr̄e. Aduocat igr̄ demonē vt ad ſe veniat: vt iuſtinā ꝑ eū hr̄e valeat. Adueniēs demō dixit ei. Quid me vocaſti? Cui cyp̄an⁹. Amo ꝟginē de galileis: potes ne facere vt ipam hēam: ⁊ volūtatē meā ſecū pficiā? cui demō. Ego q hoiem e paradiſo eijcere potui: cain frēȝ ſuū occidere ꝓcuraui: iudeos xp̄m occidere feci: hoīes ꝑturbaui: non potero facere vt vnā puellā hēas: ⁊ ea iuxta tuū palatiū perfruaris? Vnguētū h̄ accipe: ⁊ circa domum ei⁹ de foris ſparge: ⁊ ego ſupueniēs cor ei⁹ ī tuū amorē īcēdā: ⁊ tibi eā aſſētire cōpellā. Sequēti nocte demō ad eā īgredit̃: ⁊ cor ei⁹ ad amorem illicitū īcitare conat̃: qđ illa ſētiēs deuote ſe domino cōmēdauit: ⁊ totū corp⁹ ſuū ſigno crucis muniuit. Ad ſignū aūt ſcē crucis diabolus territ⁹ fugit: ⁊ ad cyprianū veniēs ante eū ſtetit: cui cyprian⁹ dixit. Quare ñ adduxiſti ad me ꝟginē illā? cui demō. Vidi ī ea qddā ſignū ⁊ tabui: ⁊ oīs ī me ꝟtus defecit. Cyprianus aūt eū dimiſit: ⁊ aliū fortiorē vocauit: cui dixit demō. Audiui iuſſionē tuā ⁊ vidi illi⁹ īpoſſibilitatē: ſȝ ego emēdabo: ⁊ tuā cōplebo volūtatē: aggrediar eaȝ ⁊ cor eius vulnerabo ī amorē libidinis: ⁊ ea iuxta deſideriū tuū pfrueriſ. Ingrediēs igr̄ diabolus nitebat̃ ei pſuadere: ⁊ animū ei⁹ ad amorem illicitū īflāmare. Illa aūt ſe deuote deo recōmēdās ſigno crucis oēm tētationē repulit: ⁊ īſufflās ī demonē ꝓtin⁹ eū abiecit. Demon aūt cōfuſus aufugit: ⁊ āte cyprianum ſtetit: ad quem Cyprianus. Et vbi eſt virgo ad quam te tranſmiſi? ⁊ demon. victum me fateor: ⁊ qualiter: dicere pertimeſco. Quoddam eniȝ ſignum terribile in ea vidi: ⁊ cōtinuo robur oē amiſi. Tūc cyp̄an⁹ cum deridens dimiſit: ⁊ ipſū demonū p̄ncipē aduocauit: cūq; veniſſet ad eū dixit. Que eſt ꝟtus vr̄a tā modica: vt vincat̃ ab vna puella? dixit demō. Ecce egrediēs varijs febrib⁹ eā vexabo: ⁊ animū ei⁹ ardēti⁹ īflāmabo ⁊ totū corp⁹ vehemēti ardore reſpergā: ⁊ freneticā illā faciā: ⁊ varia ſibi fātaſmata offerā. ⁊ media nocte eā tibi adducā. Tūc diabol⁹ ī ſpecie vni⁹ ꝟgis ſe trāſfigurauit: ⁊ ad ꝟginē vēiēs dixit. Ecce ad te venio: q tecū ī caſtitate viuere cōcupiſco: veꝝ dic q̄ſo te q̄ nāȝ nr̄i certaminis merces erit? cui ſcā ꝟgo reſpondit. Merces qdē multa labor modic⁹. dixit ei demon. Quid ē ḡ qđ de⁹ p̄cepit. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete terram? timeo ergo bona ſocia ꝙ ſi in virginitate permanſerimus ꝟbum dei irritum faciem⁹: ⁊ velut contemnentes ⁊ inobedientes in graue iudicium decidemus: ⁊ vnde videbamur ſperare premium: graue incurremus tormētū. Cepit autem cor virginis prauis cogitationibus per immiſſionem demonis concuti: ⁊ ardore concupiſcentie fortius inflammari: adeo vt iam ſurgens abire vellet. Tunc ſācta virgo ad ſe reuerſa: ⁊ quis eſſet qui ſecum loqueretur itelligens: continuo ſe cruce muniuit: ⁊ in diabolum ſufflans ipſum inſtar cere protinus liquefecit: ⁊ ab omni tentatione ſtatim ſe liberatam ſenſit. Poſtmodum diabolus in ſpeciem iuuenis pulcherrimi ſe tranſfigurauit: ⁊ thalamum eius īgrediens cum ipſa ī lectulo iaceret. īpudenter in eius lectulum pſiliuit: ⁊ ī eius amplexus ruere voluit. Qđ vidēs iuſtina ⁊ malignum ſpm̄ adeſſe cogñcēs mox ſignū crucis edidit ⁊ īſtar cere diabolū liquefecit. Tūc dia-

tor:octauius apud thaurinū: Alexāder apd
Bergomum:ſecundus apud vintimilium
necnon ⁊ beatus conſtantin⁹:⁊ victor:⁊ vr/
ſus ⁊ ꝙ̄ plures alij. Cū igit̄ carnifices pre/
dam diuiderēt: ⁊ ſimul epularent̄:quēdaꝫ
ſenē noīe Victorē īde caſu trāſeūtē ad ſecū
cōuiuandū īuitāt. Ille regrere cepit quō int̄
tot milia occiſorum poſſent cū gaudio epu/
lari. Cū aūt a quodam audiſſet ꝙ ꝓ fide xp̄i
mortui eſſent: ſuſpirans ille vehementer in/
gemuit: beatum omnino ſe clamitās ſi cum
illis eēt occiſus. Cū aūt comperiſſēt quoniā
chriſtian⁹ eēt: ī eū impetum fecerunt: ⁊ ip̄m
protinus trucidarunt. Poſt hec autem ma/
ximianus apud mediolanum. Diocliti anus
vero apud nicomediam vna die purpuram
depoſuerunt: vt priuatam vitam agerent.
⁊ adoleſcētiores.ſ. conſtantin⁹ ⁊ maximia/
nus ⁊ galerius. quos ceſares fecerant impe
rarent. Sed cum maximianus iterum tyrā
nice imperare vellet: a conſtantino genero
ſuo perſecutus ſuſpēdio vitam finiuit. Tā/
dem corpus ſancti innocentij de eadem le/
gione in vnda rhodani īmerſum a domitia/
no genaū. ⁊ gratho auguſtano ⁊ ꝓthaſio ei⁹/
dem loci epiſcopis cū alijs ī eoꝝ eccleſia eſt
ſepultum. In cuius conſtructione quidam
gentilis artifex erat qui alijs die dominico
ſolennizantibus ſolus opus ſuum exerce/
bat. Adeſt ſanctorum exercitus: rapitur:
ceditur: ⁊ arguitur: ꝙ opus ſuum propban⁹
aſſumpſerit: ⁊ die dominica cuꝫ alij diuinis
intēderent: ipſe operibus mechanicis inhia/
ret. Correct⁹ ad ecclīā cucurrit: ⁊ ſe fieri chri/
ſtianū poſtulauit. Ambroſius autē ī p̄fatio/
ne de his martyrib⁹ ſic ait. Caterua fideliuꝫ
diuino luſtrata lumine ab extremis terre fi
nib⁹ veniens tibi fideliter ſupplicauit: ⁊ tā
corporeis bellatoꝝ legio mucronib⁹ circū/
ſepta ꝙ̄ ſpiritualibus etiam armis vallata
ad martyriū vigili cōſtātia propauit: quos
peſtifer tyrān⁹ vt eos metu perterreret bis
ad interitioneꝫ ſupplicij gladio decimauit:
atq̄ poſtmodū conſtāter eos perdurantes
ī fide vniuerſos pariter capite plecti p̄cepit:
ſed hi tanto charitatis ardore feruebāt: vt
eiectis armis flexo poplite paſſim geniculā

tes ſpiculatoꝝ tela hilari corde ſuſciperent.
Int̄ quos beat⁹ mauritius tue fidei amore
ſuccēſus decertando martyrij eſt coronam
adept⁹: hec Ambroſius. ¶ Mulier quedā
filiū ſuū abbati monaſterij ī quo ſanctoruꝫ
martyrū corpora requieſcūt erudiendum
tradidit: quem ī breui defūctū irremediabi
li luctu plangebat. cui apparens Mauriti⁹
cur filiū ſuū ſic fleret queſiuit: q̄ ſibi reſpon
dit ꝙ ꝙ̄diu viueret a lachrymis non ceſſa/
ret: cui ille. Noli eum flere vt mortuum: ſed
ſcias eum habitare nobiſcū: quod ſi ꝓbare
deſideras cras ⁊ omnib⁹ dieb⁹ vite tue ſi ad
matutinas ſurrexeris: vocē eius inter mo/
nachoꝝ pſallentium voces audire valebis:
qđ illa ſemper fecit: ⁊ vocē filij ſui cum mo/
nachis cantare ſemper diſcernēs audiuit.
¶ Rex guntramus cum theſauros ſuos re
lictis ſeculi pompis pauperibus ⁊ eccleſie
erogaret: quēdā preſbyteꝝ miſit: vt ip̄i d̄ ſa
croſāctis ipſoꝝ reliquijs aſportaret q cū re
liquijs īpetratis rediēs cū naui orta tēpeſta
te ī lacu lauſanēſiū piret: capſam cum reliq
is fluctibus oppoſuit: ⁊ mox tranqllitas ma/
gna ſecuta fuit. ¶ Anno domini. dccclxiij.
cum quidam monachi obtentu Caroli a Ni
colao papa corpora ſancti vrbani pape: ⁊ ſā
cti tyburtij martyris impetraſſent: ⁊ recedē
tes ſanctoꝝ martyꝝ eccleſiam viſitaſſent:
ab abbate ⁊ monachis īpetrarūt: vt corpus
ſācti Mauritij ⁊ caput ſācti Innocētij apd
altiſſiodoꝝ ī ecclīa quā ſāct⁹ Herman⁹ eiſdē
martyrib⁹ dudū dedicauerat tranſportarēt
¶ Refert Pe. damiani ꝙ ī burgundia erat
qdā cleric⁹ ſupb⁹ ⁊ ābitioſus q quandā ec/
cleſiā ſācti Mauritij ſibi vſurpauerat: qdā
potēte milite ſibi plurimū obſiſtēte. Dū autē
quadā die miſſa cātaret: ⁊ ī fine euangelij di
ceret. oīs q ſe exaltat humiliabit̄ ⁊c̄. deriſit
miſer ⁊ ait. Falſū ē. nam ſi ego meis hoſtib⁹
me humiliaſſem: tot hodie diuitias eccleſie
nō haberē. Et ecce fulmē īſtar gladij ī os ei⁹
per qđ blaſphemie verba euomuit introiuit
⁊ ſubito eum extinxit. ¶ De nomine

Iuſtina a iuſticia ē dicta. Ipſa enim
per iuſticiam vnicuiq̄ quod ſuum
erat reddidit. ſ. deo obedientiam: ſu

periori prelato reuerentiā: pari concordiā
inferiori diſciplinam: inimicis patientiam:
miſeris ⁊ afflictis compaſſionem: operoſā
ſibi ſanctimoniā. ¶ De ſcā Iuſtina.

Iuſtina virgo de ciuitate an/
tiochie filia ſacerdo/
tis idoloꝝ q̄tidie ad feneſtrā ſedēs p̄lū dia/
conū euāgeliū legētē audiebat: a q̄ tādē cō/
uerſa ē: qđ cū mr̄i ī lecto p̄ri rettuliſſꝫ ⁊ am/
bo dormiſſēt: xp̄s cū angelis appuit eis di/
cens. Venite ad me: ⁊ dabo vob̄ regnū celo
ruꝫ: q euigilātes ſtati cū filia ſua ſe baptiza/
ri fecerūt. Hec igr̄ iuſtina v̄go a cyp̄ano plu
rimū moleſtata ip̄ſū tādē ad fidē cōuertit.
Cyp̄an⁹.n. a ſua pueritia magus extiterat.
Nā cū ſeptē annoꝝ eēt a parentib⁹ diabolo
cōſecrat⁹ ē. Hic igr̄ magice arti īſeruiebat: ⁊
matronas ī iumēta ↄuertere videbat̄: ⁊ mł/
ta alia p̄ſtigia exercebat. Ardēs igit̄ ī amo/
rē Iuſtine v̄gis ad magicas artes ſe cōtulit
vt ipſā vel ꝑ ſe vel ꝑ viro qdā Acladio q ſil̄
ī ei⁹ amore exarſerat poſſꝫ hr̄e. Aduocat igr̄
demonē vt ad ſe veniat: vt iuſtinā p eū hr̄e
valeat. Aduenīēs demō dixit ei. Quid me
vocaſti? Cui cyp̄an⁹. Amo v̄ginē de galile/
is: potes ne facere vt ip̄am hēam: ⁊ volūta/
tē meā ſecū pficiā? cui demō. Ego q hoīem
e paradiſo eijcere potui: cain frēꝫ ſuū occide
re ꝓcuraui: iudeos xp̄m occidere feci: hoīes
pturbaui: non potero facere vt vnā puellā
hēas: ⁊ ea iuxta tuū palatiū perfruaris? Vn
guētū h̄ accipe: ⁊ circa domum ei⁹ de foris
ſparge: ⁊ ego ſupueniēs cor ei⁹ ī tuū amorē
īcēdā: ⁊ tibi eā aſſētire cōpellā. Sequēti no
cte demō ad eā īgredit̄: ⁊ cor ei⁹ ad amorem
illicitū īcitare conat̄: qđ illa ſētiēs deuote ſe
domino cōmēdauit: ⁊ totū corp⁹ ſuū ſigno
crucis muniuit. Ad ſignū aūt ſcē crucis dia/
bolus territ⁹ fugit: ⁊ ad cyprianū veniēs an/
te eū ſtetit: cui cyprian⁹ dixit. Quare ñ ad/
duxiſti ad me v̄ginē illā? cui demō. Vidi ī ea
qđdā ſignū ⁊ tabui: ⁊ oīs ī me v̄tus defecit.
Cyprianus aūt eū dimiſit: ⁊ aliū fortiorē vo
cauit: cui dixit demō. Audiui iuſſionē tuā ⁊
vidi illi⁹ īpoſſibilitatē: ſꝫ ego emēdabo: ⁊ tuā
cōplebo volūtatē: aggrediar eaꝫ ⁊ cor eius
vulnerabo ī amorē libidinis: ⁊ ea iuxta deſi/

deriū tuū pfrueriſ. Ingrediēs igr̄ diabolus
nitebat̄ ei pſuadere: ⁊ animū ei⁹ ad amorē
illicitū īflāmare. Illa aūt ſe deuote deo re/
cōmēdās ſigno crucis oēm tētationē repu/
lit: ⁊ īſufflās ī demonē ꝓtin⁹ eū abiecit. De/
mon aūt cōfuſus aufugit: ⁊ āte cyprianum
ſtetit: ad quem Cyprianus. Et vbi eſt vir/
go ad quam te tranſmiſi? ⁊ demon. victum
me fateor: ⁊ qualiter: dicere pertimeſco.
Quoddam eniꝫ ſignum terribile in ea vidi:
⁊ cōtinuo robur oē amiſi. Tūc cyp̄an⁹ cum
deridens dimiſit: ⁊ ip̄ſū demonū p̄ncipē ad/
uocauit: cūq̄ veniſſet ad eū dixit. Que eſt
v̄tus vr̄a tā modica: vt vincat̄ ab vna puel/
la? dixit demō. Ecce egrediēs varijs febri/
b⁹ eā vexabo: ⁊ animū ei⁹ ardēti⁹ īflāmabo ⁊
totū corp⁹ vehemēti ardore reſpergā: ⁊ fre
neticā illā faciā: ⁊ varia ſibi fātaſmata offe/
rā. ⁊ media nocte eā tibi adducā. Tūc dia/
bol⁹ ī ſpecie vni⁹ v̄gis ſe trāſſigurauit: ⁊ ad
v̄ginē vēiēs dixit. Ecce ad te venio: q tecū
ī caſtitate viuere cōcupiſco: veꝝ dic q̄ſo te q̄
naꝫ nr̄i certaminis merces erit? cui ſcā v̄go.
r̄ndit. Merces qdē multa labor modic⁹. dic
ei demon. Quid ē g̃ qđ de⁹ precepit. Creſci/
te ⁊ multiplicamini ⁊ replete terram? timeo
ergo bona ſocia ꝙ ſi in virginitate perman/
ſerimus v̄bum dei irritum faciem⁹: ⁊ velut
contemnentes ⁊ inobedientes in graue iu/
dicium decidemus: ⁊ vnde videbamur ſpe
rare premium: graue incurremus tormētū.
Cepit autem cor virginis prauis cogitatio/
nibus per immiſſionem demonis concuti: ⁊
ardore concupiſcentie fortius inflammari:
adeo vt iam ſurgens abire vellet. Tunc ſā/
cta virgo ad ſe reuerſa: ⁊ quis eſſet qui ſe/
cum loqueretur itelligens: continuo ſe cru/
ce muniuit: ⁊ in diabolum ſufflans ipſum ī/
ſtar cere protinus liquefecit: ⁊ ab omni ten/
tatione ſtatim ſe liberatam ſenſit. Poſtmo/
dum diabolus in ſpeciem iuuenis pulcherri
mi ſe transfigurauit: ⁊ thalamum eius īgre
diens cum ipſa ī lectulo iaceret. īpudenter
in eius lectulum ꝓſiliuit: ⁊ ī eius amplexus
ruere voluit. Qđ vidēs iuſtina ⁊ malignum
ſpm̄ adeſſe cogſcēs mox ſignū crucis edi/
dit: ⁊ iſtar cere diabolū liquefecit. Tūc dia/

bolus permittente deo febribus eã fatigãs
⁊ plures cũ gregibꝰ ⁊ armentis occidẽs ma
ximã mortalitatẽ in tota anthiochia futurã
per demoniacos predicebat: niſi iuſtina cõ/
iugio cõſentiret. Quapropter tota ciuitas
morbo languens ad ianuã parentũ iuſtine
conuenit clamans vt iuſtinam coniugio tra
derent: ⁊ ſic ciuitatẽ a tanto periculo libera
rent: ſed cũ Juſtina nullatenus conſentiret
⁊ ex hoc mortẽ eidẽ omnes minarentur: ſe/
ptimo anno mortalitatis ipſa pro eis orauit:
⁊ omnẽ peſtilentiã propulſauit. Uidens dia
bolus ꝙ nihil proficeret in formaꝫ iuſtine ſe
tranſmutauit vt famam iuſtine pollueret: ⁊
Cyprianũ deludẽs ſe iuſtinã ad ſe adduxiſſe
iactaret. Pergẽs igit̃ diabolus ad Cypria/
nũ in ſpecie iuſtine ad ipſũ cucurrit: ⁊ eũ qſi
ꝙ eius amore lãgueret oſculari voluit: quã
Cyprianus videns ⁊ iuſtinã eſſe credẽs gau
dio repletꝰ ait. Bene veniſti iuſtina omnium
feminarũ decora. mox vt Cyprianus nomẽ
iuſtine nominauit: diabolus nomẽ illud fer
re non potuit: ſed ad eiꝰ ꝓlationẽ inſtar fumi
ſtatim euanuit. Quapropter cyprianꝰ delu
ſũ ſe eẽ videns triſtis remãſit: vnde ⁊ ampli
us in amorẽ iuſtine eſtuans ad oſtiũ virgi/
nis diu vigilauit: ⁊ quandoqꝫ in feminã: quã
doqꝫ in auẽ: vt videbat̃. arte magica ſe com
mutans cuꝫ veniſſet ad oſtiũ virginis neqꝫ
femina neqꝫ auis: ſed cyprianus ꝓrinus ap
parebat. Acladiꝰ quoqꝫ arte diabolica mu/
tatus in paſſerem: cũ ad feneſtrã iuſtine vo
laſſet: mox vt virgo eũ aſpexit: non paſſer:
ſed Acladius apparuit: ãguſtiariqꝫ nimis ce
pit ac tremere: qꝛ nec fugere poterat nec ſa
lire. Timens vero iuſtina ne caderet ⁊ cre/
paret: cũ per ſcalã deponi fecit: admonens
vt a ſua veſania ceſſaret: ne iuxta leges tã/
qꝫ maleficus puniretur. Uictus igitur p oĩa
diabolus ad cyprianũ rediit: ⁊ ante eũ cõfu
ſus ſtetit. Cui dixit cyprianꝰ. Nũqd ⁊ tu vi/
ctus es? Que ẽ miſer virtus veſtra: vt vnã
puellã nõ poſſitis vincere: nec in eã poteſta
tẽ habere: ſed econuerſo ipſa vos vincat: et
tã miſerabiliter vos proſternat? Dic tñ mihi
obſecro in quo eſt eiꝰ tã maxima fortitudo?
Cui demõ ait. Si mihi iurauerıs vt a me ne

quaqꝫ recedas virtutẽ eius victorie tibi pã
dam. Cui cyprianꝰ. Per qd tibi iurabo? cui
demõ. Jura mihi per ꝟtutes meas magnas
ꝙ a me nunqꝫ diſcedes. Dicit ei cyprianus.
Per virtutes tuas magnas tibi iuro ꝙ a te
nunqꝫ diſcedã. Tunc diabolus quaſi ſecu/
rus ei dixit. Puella illa ſignũ crucifixi edi/
dit ⁊ ſtatim tabui ⁊ omnẽ virtutẽ meã amiſi.
⁊ quaſi cera a facie ignis effluxi. Dicit ei Cy/
prianus. Ergo crucifixus maior te ẽ? Et de
mon. Utiqꝫ maior oĩbꝰ eſt: ⁊ nos ⁊ oẽs quos
hic decipimꝰ tradet igni inextinguibili cru/
ciandos. cui cyprianꝰ. Ergo ⁊ ego amicꝰ de/
beo fieri crucifixi: ne tantam aliquãdo penã
icurrã. cui diabolus. Juraſti mihi p ꝟtutes
mei exercitꝰ qͣs nemo piurare valet: ꝙ a me
nũqꝫ diſcederes. Ad quẽ cypꝛanꝰ. Te ⁊ oẽs
fumigãtes tuas ꝟtutes cõtẽno: ⁊ tibi ⁊ oĩbꝰ
diabolis tuis abrenũcio: ⁊ crucifixi ſalutari
ſigno me munio. Statimqꝫ ab eo diabolus.
confuſus diſceſſit. Tunc cyprianꝰ ad epiſco
pũ iuit: quẽ vidẽs epſ ⁊ credẽs eũ veniſſe vt
chriſtianos in errorẽ mitteret ait ei. Suffici
ant tibi cypriane hi qui foris ſunt. nihil enim
poteris aduerſus eccleſiam dei: inuicta eſt
enim virtus xp̄i. cui cyprianus. Certus ſuꝫ
quia inuicta ẽ virtus xp̄i: narranſqꝫ que ſibi
acciderant ab eo ſe baptizari fecit: qui poſt/
modum tam in ſcientia qꝫ in vita valde ꝓfi
ciens: mortuo epiſcopo ipſe in epiſcopum
ordinatus eſt. Beatã vero virginẽ Juſtinã
in monaſterio poſuit: ⁊ multis ſacris virgini/
bus eam ibidem in abatiſſam prefecit. San
ctus autem cyprianus martyribus epiſto/
las ſepe mittebat: ⁊ eos in certamine robo/
rabat. ¶ Comes autem regionis illius au/
diens famam beati cypriani ⁊ beate Juſti/
ne eos ad ſe preſentari fecit: ⁊ an ſacrifica/
re vellent requiſiuit: qui dum in fide chriſti
perſiſterent firmi: iuſſit eos in ſartaginem
plenam cera pice ⁊ adipe poni: que tamen
eis mirum refrigerium preſtitit nec aliquod
ſupplicium irrogauit. Sacerdos autem ido
loꝝ prefecto dixit. Jubeas me ante ſartagi
nẽ ſtare ⁊ confeſtĩ vincaꝫ omnem ꝟtutem
eorum. Cum ġ iuxta ſartaginẽ ſtare veniſſꝫ
dixit. Magnꝰ es deꝰ hercules: ⁊ pater de/

orum iupiter ⁊ ecce continuo de ſartagine
ignis exiuit: ⁊ penitus eũ conſumpſit. Tũc
cyprianus ⁊ Juſtina de ſartagine extrahun
tur: ⁊ data ſuper eos ſententia pariter de/
collantur. Horum corpora cum ſex die
bus ad canes proiecta manſiſſent: poſtmo/
dum romam tranſlata ſunt. Nunc autẽ vt
dicitur placentie requieſcunt. Paſſi ſunt
autem ſexto calendas octobris circa annuꝫ
domini. 287. ſub diocliciano. ¶ De nomine

Coſmas dicitur a coſmos quod eſt
forma vel ornatus: vel ſecundũ Iſi
dorũ coſmos grece dicit̃ mundus
latine. Fuit eni forma aliis in exẽplis. orna/
tus virtutibus bonis: mundus ab oĩbus vi/
ciis. Damianus dictus eſt ab adama quadã
beſtia que humilis ẽ ⁊ mãſueta: vel Damia/
nus a dogma quod eſt doctrina: ⁊ ana quod
ẽ ſurſum: vel a damiũ quod ẽ ſacrificiũ: vel
Damianus dicit̃ quaſi domini manus. Ipſe
enim manſuetudinẽ habuit in cõuerſatione
doctrinã ſupernã habuit: ⁊ docuit in p̃dica/
tione: ſacrificiũ fuit in carnis maceratione:
domini manꝰ fuit i medicinali curatione.

¶ De ſanctis Coſma ⁊ Damiano.

Coſmas ⁊ Damianus germa
ni fratres in ciuitate
egea ex religioſa matre nomine Theodora
nati ſunt. Hi arte medicine edocti tantam a
ſpiritu ſancto gratiaꝫ acceperũt: vt omnes
languores non ſolũ ab hominibus: ſꝫ etiam
a iumentis curarent: gratis oĩa tribuentes.
Matrona aũt quedã nomine palladia cuꝫ
oĩa ſua in medicis cõſumpſiſſet ad ſanctos
acceſſit: ⁊ ab eis ſanitatẽ itegrã reportauit.
Tunc illa quoddã munuſculũ ſãcto damia
no obtulit: ⁊ cũ nollet recipere illa cũ ſacra/
mentis terribilibꝰ adiurauit: quod ille acce/
pit recipere nõ qdẽ ductꝰ cupiditate mune/
ris: ſꝫ vt deuotioni ſatiſfaciẽs offerentis: ⁊ ne
nomẽ dñi videret̃ ſpernere: per quod vide
bat ſic ſe adiuratũ eẽ. Hoc vbi ſãctꝰ coſmas
cõperit p̃cepit ne corpꝰ eiꝰ vna cuꝫ corpore
ipſius poneret̃. Sequẽti nocte dñs Coſme
apparuit ⁊ fratrẽ de ſuſcepto munere excu
ſauit. Audiẽs eoꝝ famã ꝓconſul liſias eos
ad ſe accerſiri fecit: ⁊ que eoꝝ ſunt nomina

ꝙ patria: que fortuna ingrere cepit. Sãcti
martyres dixerũt. nomina noſtra ſunt Co/
ſmas ⁊ damianus: alios tres fratres habe/
mus: quorũ nomina ſunt antimus Leontiꝰ
⁊ Euprepiꝰ. patria aũt noſtra arabia ẽ: por/
ro fortunã xp̄iani neſciũt. Juſſit ergo ꝓcon
ſul vt fratres ſuos adducerẽt: ⁊ ſimul idolis
imolarẽt: ſꝫ cũ omnino imolare cõtemnerẽt
p̃cepit eos in manibꝰ ⁊ pedibus dure torqͥri
Cũ aũt eius tormenta deriderent: iuſſit eos
cathena ligari ⁊ in mare p̃cipitari: ſꝫ ſtatim
ab angelo de mari liberant̃: ⁊ ante preſideꝫ
ſtatuunt̃. Quod preſes conſiderans ait. per
deos magnos maleficiis vincitis: qꝛ tormẽ
ta cõtẽnitis ⁊ mare ſopitis. Docete ergo me
hec veſtra maleficia: ⁊ in noĩe dei Adriani
ſequar vos: ⁊ hoc dicto ſtatim duo dẽmones
affuerũt: ⁊ eũ grauiſſime i faciẽ ceciderunt.
Et ille exclamans dixit. Deprecor vos o bo
ni viri: vt ꝓ me ad deũ veſtrũ oretis: qbus
orantibꝰ continuo demones diſceſſerunt.
Preſes aũt dixit. Uidetis qualiter aduer/
ſum me dii idignati ſunt: qꝛ eos relinquere
cogitabã. Jam ergo deos meos vos nõ pa/
tiar blaſphemare. Tunc eos in ignẽ copio/
ſum iactari precepit: ſed tamẽ eos nil leſit:
qn potiꝰ flãma ꝓſiliit lõge: ⁊ multos de aſtã
tibꝰ interemit. Jubent̃ ergo in eculeo ſuſpẽ
di: ſꝫ ab ãgelo ipſos cuſtodiẽte fatigatis ad/
modũ in cedendo miniſtris ãte preſidem de
ponuntur illeſi. Tres igit̃ fratres in carce/
rem fecit recludi ⁊ coſmã ⁊ Damianũ cruci
figi ⁊ a populo lapidari: ſed in ſuos lapides
redibant auctores: ⁊ qꝫplurimos vulnera/
bant. Tunc preſes furore repletus eductis
tribus fratribus ⁊ ſtantibus iuxta crucem
iuſſit coſmã ⁊ Damianũ ſuper crucem poni
⁊ a quatuor militibus ſagittari. Sagitte ve
ro conuerſe plurimos vulnerabant: ſed ſan
ctos martyres non ledebant. Uidens autẽ
preſes in omnibus ſe confuſũ: vſqꝫ ad mor/
tem anguſtiatus oẽs quinqꝫ fratres fecit in
ſimul decollari. Memores autem chriſtia/
ni verbi quod dixerat ſanctus coſmas ne
in vnum ſepelirentur: cogitabant quomõ
vel vbi vellent martyres ſepeliri: ⁊ ecce ſu/
bito camelus aduenit: ⁊ humana voce ꝓcla/

mine ſanctos in vno loco ſepeliri precepit.
Paſſi ſunt aūt ſub diocletiano: qui cepit cir
ca annū dn̄i. 287. ¶ Ruſticus qdā cū poſt
laborē meſſis i cāpo aperto ore dormiret:
ſerpens in ei⁹ ore igreſſus eſt. Euigilans āt
cū nihil ſētiret domū rediit: z ſero facto gra
uiſſime torqueri ſe ſenſit: voces igit̄ miſera
biles emittebat z ſāctos dei coſmā z Damia
nū in ſui adiutoriū inuocabat. Sed cū dolor
ſemp̄ īcreſceret ad eccleſiā ſāctoꝝ martyꝝ
cōfugit: z ibidē eo ſubito dormiente ſerpēs
ſicut itrauerat p̄ os eius exiuit. ¶ Uir qdā
longe pfecturus ſanctis martyrib⁹ coſme
z damiano vxorem cōmendauit: dans ei ſi
gnū cui primus deberet annuere ſi aliquan
do eā vocaret. Poſt hoc aūt ſciens diabo
lus ſignū qd̄ ei maritus dederat ſe i hominē
transfigurauit: z vxori eius ſignū viri affe
rēs dixit. Uir tuus ab illa ciuitate: me miſit
ad te: vt ducam te ad eū. At illa adhuc ire
formidans ait. Signū qdē agnoſco: ſed qz
ſanctis martyribus coſme z damiano cōmē
data ſū: ſup eoꝝ altare mihi iura q̄ ſecurā
me duces z tecū ſtatī pficiſcar. Ille aūt cō
tinuo vt dixerat ſibi iurauit. Secuta ergo
eū cū ad quēdā locū ſecretū veniſſēt: volu
it eā de iumento diabolus p̄cipitare: vt eā
occideret: qd̄ illa ſentiens exclamauit. De⁹
ſanctorum coſme z Damiani adiuua me: vo
bis enim credidi z ſecuta ſum eū. Confeſtim
aūt ſancti cum multitudine dealbatoꝝ ibi
dem affuerunt: z eam liberauerunt. Diabo
lus autē ſtatim euanuit: z dixerunt ei. Nos
ſumus coſmas z Damianus quoꝝ iuramen
to credidiſti: ideo feſtinauim⁹ venire in auxi
lium tibi. ¶ Felix papa atauus ſācti Grego
rij i honorē ſāctoꝝ coſme z damiani nobilē
eccleſiam cōſtruxit. In hac eccleſia quidā
vir ſanctis martyribus ſeruiebat: cui iā can
cer vnum crus totum conſumpſerat. Et ec
ce dormiente illo ſancti coſmas z damia
nus deuoto ſuo apparuerunt: vnguenta z
ferramenta ſecum portātes: quorum vnus
alteri dixit. Ubi carnes accipiemus vt ab
ſciſſa carne putrida locum vacuum repleā
mus? tunc ait alter. In cimiterio ſancti pe
tri ad vincula hodie ethiops recens ſepult⁹
eſt: de illo ergo affer: vt huic ſupponamus:
z ecce ad cimiterium properauit: z coxam
mauri attulit: precidentesq̄ coxam infirmi
loco eius coxā mauri inſeruerunt z plagā
diligenter vngētes coxam infirmi ad corp⁹
mauri detulerunt. Euigilans autē cum ſe
ſine dolore ſenſiſſet manum ad coxam ap
poſuit. z nihil leſionis inuenit: apponensq̄
candelam cum in crure nil mali videret co
gitabat: an non ipſe qui erat: ſed alius alter
eſſet. Rediens autem ad ſe pre gaudio de
lectulo proſiliit: z qd in ſomnis viderat: z qua
liter ſanatus fuerat omnib⁹ enarrauit: qui
conciti ad tumulū mauri miſerunt: z coxā
mauri precīſam: z coxā predicti viri illius lo
co in tumulo poſitam repperierunt.

¶ De ſancto porſeo epiſcopo.

Orſeus epiſcop⁹ cui⁹ hiſtori
am beda preſbyter
ſcripſiſſe credit̄ cū oī virtute z bonitate pol
leret: ad extremū veniēs ſpūm emiſit: vidit
qz duos āgelos ad ſe venietes: vt ei⁹ aīam
deferrent. Tertium vero armatū ſcuto cādi
do: z gladio fulgureo ſe p̄cedētē cōſpexit. De
inde demones clamantes audiuit. Precedā
mus z āte faciē ei⁹ bella cōmoueam⁹. Cū ḡ
p̄ceſſiſſēt cōuerſi iactabāt i eū ignita iacula:
ſz āgel⁹ p̄cedēs ſcuto ea ſuſcipiebat: z pri
mus extinguebat. Tūc demones angelis op
ponētes dixerūt. Ocioſos ſermōes ſepe di
xit: z ideo illeſus nō debet pfrui vita beata: qb⁹
āgeli. Niſi p̄ncipalia vicia cōtra eū ptuleri
tis pp̄ minima nō peribit. tūc dixit ei demō. Si
iuſt⁹ ē deus homo hic nō ſaluabit̄. Scriptū ē
.n. niſi cōuerſi fueritis z efficiamini ſic̄ pueli
nō itrabitis i regnū celoꝝ. cui āgelus excu
ſans ait. Indulgentiā i corde habuit: ſed cō
ſuetudo hominū cōtinuit. cui demon. Sic̄
accepit malum ex conſuetudine ita accipi
at vindictā a ſuperno iudice. Sanct⁹ ange
lus dixit. Iudicemur ante deum preliante
angelo aduerſarij cōterriti ſunt. Tunc de
mon dixit. Seruus ſciens volūtatē dn̄i ſui
z non faciēs vapulabit plagis multis. Cui
angelus. Quid eniz iſte de volūtate dn̄i ſui
non adimpleuit? z demō. Dona iniqꝝ ſuſce
pit. cui āgel⁹. credidit q̄ vnuſqſq̄ eoꝝ peni

tentiā egiſſet. demō dixit. Ante debuit pro
bare penitentie perſeuerantiā: z ſic fructuſ
ſuſcipere. Angelus reſpondit. Iudicemur
ante deum: ſed demō ſuccubit. Iterū autē
ad bellandū ſurrexit dicens: vſq̄ nunc eſti
mabam⁹ deū veracē: qui omne delictū qd̄
in terris nō purgauit: ſe in eternū puniturū
pmiſit. Hic ergo hō quandam veſtē a quo
dā vſurario recepit: nec de hoc punitus fu
it. Ubi ē ergo iuſtitia dei? Cui āgelus. Sile
te qz occulta dī iudicia ignoratis. Quādiu
enim ſperat̄ penitentia comitatur hominē
diuina miſericordia: demō rn̄dit. Sed nul
lus hic locus ē penitētie. cui angelus: pfun
ditatē iudicioꝝ dī ignoratis. erit z enī. Tūc
diabolus tā grauiter eū percuſſit: vt poſt
modū vite reſtitut⁹ ſemper percuſſiōis ve
ſtigiū retineret. Arripientes autē demones
vnū ex his quos in ignib⁹ torquebant ipſū
i eum iactauerūt: qui ei⁹ humerū maxillāq̄
incēdit: cognouitq̄ hominē: qz ille erat cui⁹
veſtē acceperat: dixitq̄ angelus: quod icen
diſti arſit i te. Si enim huius viri in peccatis
mortui donū nō accepiſſes: nec pena i te ar
deret. Et hanc percuſſionē permittente dō
pro receptione veſtimenti illi⁹ recepit. Alter
autē demon dixit. Adhuc reſtat illi anguſta
porta: vbi illū ſupare poterim⁹. Diliges pxi
mū tuū ſicut teipſū. rn̄dit angelus. Uir iſte i
primos ſuos opat⁹ ē bona. aduerſari⁹ rn̄dit
Non ſufficit hoc niſi etiā ſicut ſeipſū dilexe
rit. cui angelus. Fruct⁹ dilectionis eſt bene
opari: qz de⁹ reddet vnicuiq̄ ſz opa ſua. di
xitq̄ demō. Sz qz verbū dei diligēdo non
impleuit dānādus erit. Pugnāte turba ne
fanda ſancti angeli victores fuerūt. Dixit
iterū demō. Si deus iniqu⁹ nō ē: et ſi illi⁹
trāſgreſſio ei diſplicet: vir iſte penaꝝ expers
non erit. Promiſit. n. ſeculo abrenūciare: z
ecōtrario ſeculū dilexit cōtra id quod dictū
ē. Nolite diligere mūdū neq̄ ea q̄ in mūdo
ſūt. ſāct⁹ angelus rn̄dit. Nō ſibi ea que ſunt
ſeculi: ſed hominib⁹ indigētib⁹ diſpenſanda
dilexit. Diabolus rn̄dit. Qualicūq̄ mō dili
gatur cōtra p̄ceptū diuinū ē. Uictis aduer
ſarijs rurſus diabolus ad callidas conuer
titur accuſatiōes dicēs. Scriptū ē. Si non
annunciaueris iniquo iniquitatē ſuā ſāgui
nē eius de manu tua requirā. Hic nō annū
ciauit digne pecatorib⁹ penitentiā. ſāct⁹ an
gelus rn̄dit. Qn̄ auditores deſpiciūt verbū
lingua doctoris loqui ppēditur dū videt q̄
p̄dicatio audita deſpicit̄. vn̄ prudētie eſt dū
nō ē loquēdi tēpus velle tacere. In oī vero
contradictione demonū nō p̄ualida nimis
extitit pugna donec iudice dn̄o triūphanti
bus angelis: deuictiſq̄ aduerſarijs imenſa
claritate vir ſanct⁹ circūfuſus ē. Un⁹ autē
vt beda teſtat̄ ex angelis dixit ei. Reſpice
mundū: reſpiciēſq̄ vidit vallē tenebroſā z
quatuor ignes in aere aliquibus ſpatijs a ſe
diſtantes: dixitq̄ ei angelus. Hi ſunt qua
tuor ignes q̄ mūdū ſuccendūt. Unus ē ignis
mēdacij cū hoc q̄ abrenunciare diabolo et
omnib⁹ pōpis ei⁹ in baptiſmo oēs pmiſerūt
z minime iplent. Secundus cupiditatis: cū
mundi diuitias amori celeſtiū preponunt.
Tertius eſt diſſenſionis cum animos pri
morum in ſuperuacuis rebus offendere nō
formidant. Quart⁹ impietatis cū infirmio
res expoliare: z eis fraudem facere pro nihi
lo ducunt: deinde illi ignes appropinquan
tes in vnum redacti ſunt. z illi appropinqua
bant: timenſq̄ angelo dixit. Domine ignis
mihi appropinquat. cui angelus. Quod nō
accendiſti nō ardebit in te. Ignis enī iſte ſe
cundum merita operum hominū ſingulos
examinat. Nam ſicut corp⁹ ardet per volu
ptatem illicitam ita etiam ardebit p debitā
penā. Tandē ad pprium reduct⁹ ē corp⁹ plā
gentibus ppinquis q̄ eū mortuū exiſtimabāt
Ille aūt aliquanto tempore ſupuixit: z i bo
nis opib⁹ laudabilit̄ vitā finiuit. ¶ De noīe.

Ichael interpretatur quis vt de⁹
z quotiens. ſicut ait Gregorius mi
re virtutis aliquid agitur: Micha
el mitti perhibetur: vt ex ipſo actu z nomine
detur intelligi q̄ nullus poteſt facere: quod
facere preualet deus: z idcirco eidem Mi
chaeli multa que ſunt mire virtutis attribu
untur. Ipſe enim vt Daniel atteſtatur in te
pore antichriſti conſurget z pro electis tāq̄
defenſor z protector aſtabit. Ipſe cum dra
cone z angelis ei⁹ pugnauit: z ipſos de celo

eijciens victoriam fecit magnam. Ipſe cum
diabolo de moyſi corpore altercatus eſt: eo quod
diabolus eius corpus prodere voluit: vt ipſum
pro deo iudeorum populus adoraret. Ipſe ſanctorum
animas ſuſcipit: ⁊ in paradiſum exultationis perdu-
cit. Ipſe olim princeps fuit ſinagoge: ſed nunc
conſtitutus eſt a domino in principem eccleſie. Ipſe
vt dicitur plagas egyptijs intulit: mare rubrum
diuiſit: populum per deſertum duxit: ⁊ in terram
promiſſionis introduxit. Ipſe inter ſanctorum aci-
es angelorum ſignifer xpi habetur. Ipſe enim
ad domini iuſſum antixpm exiſtentem in monte oliue-
ti prepotenter occidet. In voce ipſius archan-
geli michaelis mortui reſurgent. Ipſe crucem:
clauos: lanceam: ⁊ coronam ſpineam in die iudicij
preſentabit. ¶ De ſancto Michaele.

Michaelis archangeli ſacra
ſolennitas dicitur ap-
paritio: dedicatio: victoria ⁊ memoria. Apparitio
ipſius angeli multiplex eſt. ¶ Prima quando in monte gar-
gano apparuit. In appulia autem eſt quidam mons
nomine garganus iuxta ciuitatem que dicitur ſypontus.
Anno autem domini. 390. In predicta vrbe ſypon-
to erat vir quidam nomine garganus. qui ſecundum
quoſdam libros a monte illo nomen accepe-
rat: qui ouium ⁊ bouum infinita multitudine
pollebat. Cum autem circa predicti montis latera
paſcerentur: contigit quendam thaurum alios relin-
quere: ⁊ verticem montis conſcendere: cum domum
alijs redeuntibus non rediſſet: collecta dominus
multitudine famulorum per deuia queque requi-
rens: ipſum tandem in vertice montis iuxta oſtium
cuiuſdam ſpelunce inuenit. Permotus itaque cur
ſoliuagus incederet mox in ipſum ſagittam to-
xicatam direxit. Sed ſtatim velut a vento retor-
ta ipſum qui iecerat repercuſſit. Turbati ſuper
hoc ciues epiſcopum adeunt: ⁊ ſuper re tam ſtupen-
da ipſum inquirunt. Qui triduanum ieiunium eis in-
dixit: ⁊ a deo querendum eſſe admonuit. Quo
facto ſanctus michael epiſcopo apparuit dicens.
Sciatis hominem illum voluntate mea ſuo telo eſſe
percuſſum. Ego ſum Michael archangelus qui lo-
cum hunc in terris incolere tutumque ſeruare ſtatu-
ens: hoc volui probare indicio ipſius me lo-
ci inſpectorem eſſe atque cuſtodem. Statimque epiſcopus
atque ciues cum proceſſione locum adeunt: ⁊ ingre-
di non preſumentes orationi pre foribus inſiſtunt.

¶ Secunda apparitio eſt que circa annum domini.
710. accidiſſe deſcribitur. Nam in loco qui tumba dicitur
iuxta mare qui ſex milibus diſtat ab vrbe adria-
ceſi michael epiſcopo predicte ciuitatis apparuit.
dicens ⁊ iubens vt in predicto loco eccleſiam con-
ſtrueret: ⁊ ſicut fit in monte gargano: ita ⁊ ibi
memoriam ſancti mihaelis archangeli celebra-
ret. Cum autem epiſcopus de loco in quo eccle-
ſiam conſtrueret dubitaret: ab ipſo edocetur
vt vbi eam conſtrui faceret: vbi thaurum a la-
tronibus abſconditum inueniret. Iterumque de
loci amplitudine dubitans: iubetur modum
in amplitudine ſtatuere quantum videret thau-
rum in circuitu pedibus protriuiſſe. Due autem
rupes ibidem erant quas nullatenus virtus
humana mouere poterat. Tunc Michael
cuidam viro apparuit: precipiens vt ad pre-
dictum locum accedat ⁊ ipſas rupes remo-
ueat: quo accedente tam facile rupes mo-
uit: vt nihil habere ponderis viderentur.
¶ Edificata igitur ibidem eccleſia: de mon-
te gargano partem palij quod ſanctus mi-
chael ſuper altare poſuit: ⁊ partem mar-
moris ſuper quod ſtetit ad ſuam eccleſiam
detulerunt. Cum vero ibidem aque penuri-
am paterentur monitu angeli quoddam fora-
men in quodam ſaxo duriſſimo fecerunt: ⁊
tanta aquarum copia protinus emanauit:
vt vſque nunc eius beneficio copioſius ſuſten-
tentur. Hec autem apparitio in predicto lo-
co. 17. die calendarum nouembrium ſolenniter
celebratur. ¶ In eodem autem loco quod-
dam memoria dignum contigiſſe refertur
miraculum: ille enim mons vndique oceano
cingitur. ſed bis in die ſancti Michaelis iter
prebens populo aperitur. Cum ergo copio-
ſa turba ad eccleſiam pergeret: contigit
quandam mulierem grauidam vicinamque
partui ſecum ire: ⁊ ecce magno impetu vn-
da rediit: ⁊ omnis turba timore concuſſa ad
littus fugit. Sola autem mulier pregnans
fugere non valuit: ſed a marinis fluctibus
capta fuit. At michael archangelus mulie-
rem illeſam ſeruauit: ita etiam quod in medium
pelagi filium parturiuit quem in vlnis ſu-
ſcipiens lactauit. ⁊ mari iterum ſibi iter pre-
bente leta exiuit. ¶ Tertia apparitio eſt

que rome tempore gregorij pape legitur ac-
cidiſſe. nam dum idem gregorius papa propter peſtem
inguinariam letanias maiores inſtituiſſet: ⁊ de-
uote pro ſalute populi exoraret vidit ſupra
caſtrum quod olim memoria adriani dicebatur an-
gelum domini qui gladium cruentatum tergebat ⁊ in
vaginam mittebat. Unde ſanctus gregorius
intelligens preces a domino exanditas eccleſiam
in honorem angelorum ibidem conſtruxit: vnde et
caſtrum illud vſque nunc caſtrum ſancti angeli vo-
catur. Hec autem apparitio cum alia que in mon-
te gargano apparuit cum ſypontanis victoriam
dedit. 8. idus maij celebratur. ¶ Quarta ap-
paritio eſt que conſiſtit in hierarchijs ipſorum
angelorum. nam prima hierarchia epiphania di-
citur ideſt ſuperior apparitio: media dicitur
hyperphania ideſt media apparitio: vltima
dicitur hypophania ideſt inferior apparitio.
⁊ dicitur hierarchia a hierar quod eſt ſacrum ⁊ ar-
chos princeps quaſi ſacer principatus. que-
libet autem hierarchia continet tres ordines. nam
ſuperior continet ſeraphin: cherubin ⁊ thro-
nos. Media continet ſecundum aſſignationem
dionyſij: dominationes virtutes: ⁊ poteſtates. Ul-
tima continet ſecundum aſſignationem eiuſdem
principatus archangelos ⁊ angelos. Et horum domina-
tio ordinatio ⁊ diſpoſitio poteſt videri ſimili-
ter in terrenis poteſtatibus. nam miniſtrorum qui ſunt
ſub vno rege quidam operantur immediate circa per-
ſonam regiam: ſicut cubicularij ⁊ conſiliarij ⁊ aſſeſ-
ſores. Similes his ſunt ordines prime hierar-
chie. Quidam vero habent officia ad regimen
regni in communi non deputati huic vel illi pro-
uincie vt principes militie ⁊ iudices curie. Si-
miles ſunt his ordines ſecunde hierarchie. qui-
dam vero preponuntur ad regimen alicuius partis
regni. vt prepoſiti ⁊ baiuli ⁊ huiuſmodi minores
officiales. Et his ſimiles ſunt ordines tertie
hierarchie. Tres igitur ordines prime hierarchie
accipiuntur inquantum deo aſſiſtunt ⁊ ad ipſum con-
uertuntur. Ad hec tamen tria neceſſaria ſunt
ſcilicet ſumma dilectio ⁊ hoc quantum ad ordi-
nem ſeraphin qui interpretantur ardentes. perfecta
cognitio: ⁊ hoc quantum ad cherubin que inter-
pretantur plenitudo ſcientie. perpetua comprehen-
ſio ſiue fruitio: ⁊ hoc quantum ad thronos qui in-
terpretantur ſedes: quia in eis ſedet deus ⁊ quieſcit

dum eos in ſe quieſcere facit. Tres autem ordi-
nes medie hierarchie accipiuntur inquantum habe-
bent preeſſe ⁊ regere vniuerſitatem hominum in com-
muni. Hoc autem regimen conſiſtit in tribus. primo
in preſidendo ſiue imperando. ⁊ hec pertinet ad or-
dinem dominationum: ad quem ſpectat: alijs inferiori-
bus preeſſe ⁊ eos in omnibus miniſterijs diuinis diri-
gere: ac eis omnia imparare: quod innuitur zacharie. 5.
vbi vnus angelus alteri dixit. Curre ⁊ loque-
re ad puerum iſtum dicens ⁊c. 2. in parando: ⁊ hoc per-
tinet ad ordinem virtutum quibus nihil eſt impoſſibi-
le exequi quod imperatur. quia eis datum eſt poſſe ſu-
per omnia difficilia ad diuinum miniſterium pertinen-
tia: ⁊ ideo attribuitur eis miracula facere. Ter-
tio: in arcendo vt. ſ. impedientia ⁊ feſtinantia arcean-
tur: ⁊ hoc pertinet ad ordinem poteſtatum: qui
habent coercere contrarias poteſtates quod ſi-
gnatum eſt thobie. 8. vbi dicitur quod Raphael re-
ligauit demonem in deſerto ſuperiori. ¶ Tres
vero ordines vltime hierarchie accipiuntur
ſecundum quod habent regimen determinatum ⁊ limi-
tatum. Quidam enim eorum preſunt vni prouincie. hi
ſunt de ordine principatus: ſicut erat princeps
perſarum qui preerat perſis: de quo habetur. Dani.
10. Quidam vero deputati ſunt ad regimen
multitudinis: vtpote vnius ciuitatis: ⁊ hi dicun-
tur archangeli. quidam vero ad regimen perſone
ſingularis: Et hi dicuntur angeli. vnde dicun-
tur minima nunciare ex eo quod eorum miniſteri-
um ad vnum hominem limitatur. Archangeli vero
dicuntur maiora nunciare: quia bonum vnius mul-
titudinis dignius eſt: quam bonum vnius hominis.
In aſſignatione autem prime ordinum hierarchie
Gregorius ⁊ Bernardus cum Dionyſio concor-
dant: quia accipitur penes eorum fruitionem que con-
ſiſtit in feruenti dilectione quoad ſeraphin. pro-
funda cognitione quo ad cherubin. perpe-
tua retentione quo ad thronos. Sed in aſſigna-
tione medie ⁊ vltime in duobus ordinibus ſcilicet
principatu ⁊ virtute diſſentire videntur. Grego-
rius enim ⁊ Bernardus aliam conſiderationem habu-
erunt: prout ſcilicet media hierarchia accipitur
penes prelationem: vltima penes miniſtrationem.
Prelatio autem in angelis triplex eſt. Preſunt enim
angeli angelicis ſpiritibus. ⁊ hi dominationes
dicuntur. preſunt etiam bonis hominibus: ⁊ hi di-
cuntur principatus: preſunt demonibus: ⁊ hi

dicuntur poteſtates: ⁊ ordo ⁊ gradus digni
tatis in his patet. Miniſteriū aūt triplex ē.
quoddā quod cōſiſtit i opādo: qddā i docēdo
⁊ i docēdo aut maiora aut minora. p̄m ē ꝟtu-
tū. 2m archangeloꝝ. 3m āgeloꝝ. Quīta appa
ritio de q̄ legit in hiſtoria tripartita. nam iu
xta cōſtantinopolim eſt quidā locus vbi olī
dea veſta colebatur: ſꝫ nunc eccleſia in ho-
norē ſancti michaelis fabricata ē: qui etiam
loc⁹ michaeliū nuncupat. ¶ Cū igitur quē-
dā noīe aquilinū ardentiſſima febris rube-
is colorib⁹ mota cōprehēdiſſet eſtuanti pocu
lū medici dederunt: quod euomuit adeo vt
poſtmodū quicqd comederet vl' biberet euo
mebat. dū aūt iam morti vicin⁹ eſſet ad locū
hunc ſe duci fecit: credens ſe illuc aut mori
aut languore ꝑuari. cui Michael dixit. Ut
cōfectionē ſibi ex melle ⁊ vino ⁊ pipere face
ret: ⁊ oīa que comederet ibi intingeret: ⁊ ſic
plenā ſanitatē reciperet qđ cū feciſſet plene
liberatus eſt. Cū tamē ſecūdū medicine rati
onē cōtrariū eſſe videatur calida pocula co
lericis exhibere. Hec in hiſtoria tripartita.
¶ 2º dicitur victoria. multiplex aūt victoria
ipſius archāgeli michaelis ⁊ angeloꝝ ine-
nitur. Prima ē quā archāgelus michael ꝑ-
dictis ſypontanis hoc modo ꝑſtitit. Poſt ali
qđ eni tēp⁹ ab iuento loco neapolite adhuc
gentiles cōtra ſypōtanos ⁊ beneuētanos. q
quinquagīta milib⁹ a ſypōto diſtant ordina
to exercitu bellare ceperūt: qui de epi cōſi-
lio triduanas idutias petierūt: vt ieiunio tri
duano vacarēt ⁊ patronū ſuū michaelē i ſui
auxiliū iplorarēt. Tertia aūt nocte ſanctus
michael epo apparet ꝑces dicit exauditas
victoriā ꝑmittit affuturā: ⁊ quarta diei ho-
ra iubet hoſtib⁹ occurrendū: quib⁹ occurrē
tibus mōs gargan⁹ imenſo tremore concu-
titur: fulguraq; crebra volant: ⁊ caligo te-
nebroſa totū montis cacumen obduxit: ita
vt. d. viri de aduerſarijs tam ex ferro hoſtiū
q̄ꝫ ex ſagittis igneis iterirent. reliq vero vir
tute archangeli cōperta idolatrie reliq̄runt
errorē: ⁊ cōtinuo colla xp̄iane fidei ſubmiſe-
runt. Secunda victoria quā archāgelus mi
chael obtinuit quādo draconē. i. lucifex cū
oibus ſuis ſequacib⁹ de celo expulit: d' quo
exponit illud q̄d habet in apoc. Factū eſt ꝑ
liū magnum i celo michael ⁊c̄. Cū enim luci
fer dei equalitatē appetiſſet archāgelus mi
chael celeſtis exercit⁹ ſignifer adueniēs ipꝫ
luciferū cū ſuis ſequacib⁹ de celo expulit: ⁊
in hunc aerem caliginoſum vſq; in diem iu
dicij retruſit: non enim permiſſum eſt eis in
celo habitare ſiue i ſuperiori parte aeris: q2
locus clarus ⁊ amenus eſt: nec i terra nobi-
ſcum: ne nimis nos infeſtarent: ſꝫ in aere in-
ter celum ⁊ terram: vt dum ſuperius reſpi-
ciunt ⁊ gloriam vident quam amiſerunt in
de dolorem habeant: ⁊ dum inferius con-
ſpiciunt ⁊ vident homines illuc aſcendere
vnde ipſi ceciderunt: inde inuidia frequen-
ter torqueantur. frequenter tamen ex diui
na diſpenſatione ad noſtrum exercitium ad
nos deſcendunt. Unde ſicut aliquibus vi
ris ſanctis monſtratum eſt: frequenter cir-
ca nos volitant ſicut muſce. Innumerabi-
les enim ſunt ⁊ velut muſce totum aerem
repleuerunt. Unde dicit haimo. vt philoſo-
phi dixerunt ⁊ doctores noſtri opinant: aer
iſte ita eſt plenus demonibus ⁊ malignis ſpi
ritibus: ſicut radius ſolis minutiſſimis pul-
uiſculis. Licet autem tot ſint iuxta ſententi
am Origenis: eorum exercitus minuimus
cum eos vincimus: ita vt qui ab aliquo ſan
cto viro victus fuerit. deinceps ille d' vitio
de quo victus eſt ipſum non valeat tenta-
re. ¶ Tertia victoria eſt quā angeli quoti-
die de demonibus obtinent: dum pro nobis
cōtra eos pugnantes ab eorum tentatione
nos liberant. Tribus autem modis ab ipſo-
rum tentatione nos liberant. Primo po-
teſtatem demonis refrenando. Apoc. 20.
de āgelo q demonē ligauit: ⁊ in abyſſum mi
ſit: ⁊ Thobi. octauo de diabolo i dſerto ſupi
ori religato. Hui⁹. n. religatio nihil aliud ē:
q̄ꝫ poteſtatis ei⁹ refrenatio. Secūdo cōcupi
ſcētiā refrigerādo quod ſignificatū ē. Gen.
32. vbi dr̄ q angelus tetigit neruū Jacob ⁊
ſtati emarcuit. Tertio memoriā dnīce paſſi
onis noſtris mentibus imprimendo. Hoc ſi
gnificatū ē Apoc. ſeptimo. vbi dr̄. nolite no-
cere terre ⁊ mari neq; arborib⁹ quſq; ⁊c̄. Itē
Ezechi. 9º. Signa thau in frontes virorum
gementiū. Thau enim littera admodū cruci
ē facta: ⁊ qui hoc ſignati ſunt non timent an
gelū percuſſorē: vnde ibidē dicitur. Sup
quē videris thau nō occidat. ¶ Quarta vi-
ctoria ē quā archāgelus mihael d' ātixpo ha
biturus ē quando ipſū occidet. Tunc enim
Michael princeps magnus. vt dicit Dan.
12. conſurget ⁊ pro electis tanq; adiutor et
ꝓtector ſtabit fortiter. Deinde antixp̄s vt di
cit glo. apoc. 13º. ſuper illud. vidi vnū de capi
tib⁹ ei⁹ occiſū ⁊c̄. mortuū ſe fingens ⁊ ꝑ tri-
duū latēs poſtea apparebit dicens ſe ſuſci-
tatū arteq; magica ferentib⁹ eū demonib⁹
in aera aſcendet: ⁊ vniuerſis mirantib⁹ ado
rabūt eū: tādē in monte oliueti aſcēdens: vt
dicit glo. ſuper illud. 2. theſ. 2º. quē dominus
ieſus interfecit ⁊c̄. Dū ſtabit i papilione ⁊ in
ſolio ſuo ⁊ in loco illo contra quē dn̄s aſcen
dit: Michael adueniēs ipſū interficiet. De
quo prelio ⁊ victoria intelligitur ſecundum
Gregoriū illud qđ dicit in apoc. Factū ē ꝑ-
liū in celo Michael ⁊c̄. Illud enim verbum
de triplici ꝑlio Michaelis intelligēs ſcilicet
de prelio quod habuit cum lucifero: cum
ipſū de celo expulit: ⁊ de ꝑlio quod cū demo
nibus habet nos iſeſtātib⁹. ⁊ de iſto. ¶ Ter
tio hec ſolēnitas dicitur dedicatio: ex eo q
hac die ꝑdictū locū i mōte gargano a ſe de-
dicatū fuiſſe archangelus Michael reuela
uit. Reuerſi enim ſypontani a cede aduer-
ſariorū ⁊ tā magnifica potiti victoria adhuc
dubitare ceperunt: vtrū ꝑdictum locū in-
gredi vel dedicare deberent: tūc epus ſuper
his duxit papā pelagiū cōſulēdū. q rn̄dit di
cens. Si homo illā eccleſiā dedicare debe-
ret hoc maxime die quo victoria data ē fieri
oporteret. Si vero aliter ſācto michaeli pla
cuerit: ab ipſo ē ſuper hoc eius requirenda
voluntas. Inſtantibus igit papa ⁊ epo cuꝫ
ciuib⁹ triduano ieiunio Michael in hac die
apparuit dicens. Nō ē opus vobis quā ego
edificaui dedicare eccleſiā. ipſe eni q cōdidi
d'dicaui. Precepitq; vt die ſeqnti locū cū po
pulo igredientes ipſū precib⁹ frequētarent.
⁊ ſe ſpecialē ſuū patronū ſētirēt: deditq; eis
predicte cōſecrationis ſignū: vt. ſ. ab oriēte ꝑ
poſterulā aſcēderēt: ⁊ ibidē veſtigia hoīs im
preſſa marmori inuenirent. Mane igit epus
⁊ vniuerſus populus ad locū veniūt ⁊ intro-
gredientes criptā magnā ⁊ tria altaria inue-
nerunt: quorūꝫ duo in auſtrali parte poſita
erant: tertium vero in orientali venerandū
quidem ⁊ rubeo pallio circūtectū. Celebra-
tis igitur ibidē miſſarum ſolēnijs cū ſacram
communionem ſinguli accepiſſent oēs ad
ꝓpria cum imenſo gaudio redierunt. Epus
autem ibidem ſacerdotes ⁊ clericos delega
uit qui iugiter diuinum officiū celebrarent
In eadem ſpelunca aqua lucida ⁊ nimium
dulcis emanat qua poſt cōmunionem popu
lus potatur ⁊ diuerſe egritudines ſanant.
Tunc ſummus pontifex his auditis hūc di-
em in honorem ſancti michaelis ⁊ omnium
beatorum ſpirituum per totum orbem vni-
uerſaliter ſtatuit celebrandū. ¶ 4º. hec ſolē
nitas dicitur memoria ſancti michaelis. in q̄
tamen ſolennitate omnium angelorum me
moriam agimus: ⁊ omnes genaraliter hono
ramus: decet nāq; nos eiſdē laudē ⁊ hono-
rem impendere multiplici ratione. Ipſi enī
ſunt cuſtodes noſtri ⁊ miniſtratores noſtri:
fratres ⁊ conciues noſtri: animarum noſtra-
rum portatores in celū: orationum noſtraꝝ
apud deuꝫ repreſentatores: regis eterni no
biliſſimi milites: ⁊ tribulatorū conſolatores.
primo igit debem⁹ eos honorare: q2 ſūt cu-
ſtodes noſtri. cuilibet eniꝫ homini dant duo
angeli: vn⁹ malus ad exercitiū: alius bonus
ad cuſtodiendum. Cuſtodia. n. boni angeli
deputat homini: ⁊ in natiuitate in vtero: ⁊
ſtatim poſt natiuitatē ex vtero: ⁊ ſēp ē cum
ipſo iā adulto. In hoc. n. triplici ſtatu neceſ-
ſaria ē homini cuſtodia angelica: nā dū par
uulus ē adhuc i vtero pōt interimi ⁊ dānari
Dū ē extra vteꝝ ante adultam etatē pōt a
baptiſmate impediri. Dū ē i adulta etate po
teſt ad diuerſa peccata ptrahi. Diabolus. n.
in hoīe adulto rationem ſeducit ꝑ aſtutias:
voluntatē allicit per blanditias: virtutē op-
primit per violentiam ideo neceſſe fuit vt
bonus angelus eidem ad cuſtodiam depu-
tetur: vt hominem erudiat ⁊ dirigat cōtra
fallaciam. exhortetur ⁊ excitet ad bonū cō-
tra blanditias: ⁊ defendat ab oppreſſione

contra violentiā. ❡ Effect⁹ autē āgelice cu
ſtodie i hoīe q̄druplex aſſignari pōt. Prim⁹
ē vt proficiat anima in bonū gratie: ꝛ hoc fa
cit angelus i anima trib⁹ modis. Primo oē
īpedimentū ad bonū remouēdū. Hoc ſigni
ficatū ē exo.12. vbi angelus percuſſit p̄mo/
nita egypti. Secundo pigritiam excitando
quod ſignificatū ē zach.4°. vbi dicitur āge/
lus dn̄i excitauit me: quaſi hominē qui exci
tat̄ a ſōno. Tertio i via penitētie ducendo
ꝛ reducendo quod ſignificatū ē tobie.5°. i an
gelo qui eū duxit ꝛ reduxit. ❡ Secūdus ef
fect⁹ ē vt nō cadat i malū culpe: ꝛ hoc facit
angelus trib⁹ modis. Primo īpediēdo pec/
catū futurū ne fiat: hoc ſignificatū ē nume.
22°. i balaā qui ad maledicēdū iſrael pergēſ
ab angelo īpedit⁹ ē. Secūdo increpando p̄/
teritū vt ab eo quis recedat. hoc ſignificatū
ē iudicū. ſecūdo. vbi cū angelus filios iſrael
de preuaricatione increpaſſet ipſi eleuaue/
runt vocez ꝛ fleuerunt. Tertio violētiā īfe
rendo: vt a pctī eripiat: hoc ſignificatū eſt in
violenta eductione Loth ꝛ vxoris de ſodo
mis. i. de peccati cōſuetudine. ❡ Terti⁹ ef/
fect⁹ ē ſi cadat ꝛ poſtmodū reſurgat: ꝛ hoc
facit angelus trib⁹ modis. Primo mouēdo
ad contritionē. Hoc ſignificatum ē tho. 11.
vbi ad documētū angeli de felle p quod in/
telligit̄ cōtritio liniuit patri oculos. ſ. cordis
Secūdo purgando labia ad confeſſionē q̄d
ſignificatū ē iſa.6°. vbi per angelū labia Iſa
ie purgant̄. Tertio gaudendo ad ſatiſfacti/
onē Luce.15. vbi dr̄ q̄ maius gaudiū ē in ce
lo ſup vno peccatore penitētiā ꝛc̄. ❡ Quar
tus effectus ē ne totiens vel in tot mala ca/
dat quotiens vel ad quot diabolus incitat.
Et hoc facit trib⁹ modis. ſ. poteſtatē demōis
refrenando: concupiſcentiā debilitando: ꝛ
memoriam paſſionis dn̄ice nr̄is mētib⁹ im/
primendo: de q̄bus ſupra dictū ē. Secūdo
debemus eos honorare: q꞉ ſunt miniſtrato/
res nr̄i. Omnes enim ſicut dr̄ Hebreorum
primo: ſunt adminiſtratorij ſp̄ūs. Omnes
enim ꝓpter nos mittūtur: q꞉ ſuperiores ad
medios: medij ad infimos: infimi mittuntur
ad nos. hec āt miſſio cōpetit bonitati diui/
ne. In hoc enim manifeſtat̄ diuina bonitas
q̄rū. ſ. nr̄az ſalutē diligat dum nobiliſſimos
ſp̄ūs q ei intima charitate iunguntur dirigit
ꝛ tranſmittit ad ꝓcurandū ſalutē noſtram:
❡ Secūdo charitati angelice. cū eni charita
tis ardentis ſit maxime deſiderare aliorum
ſalutē. ob quā etiaz dixit Iſaias. Ecce ego
dn̄e mitte me: ꝛ angeli poſſint nos iuuare ꝓ
eo q̄ vident nos ſuo auxilio indigere: ꝛ ma/
los angelos nos īpugnare: iō q̄ ad nos mit/
tant̄ lex exigit angelice charitatis. ❡ Ter/
tio humane indigētie. mittūtur. n. ad iflāmā
dū affectū ad amorē: vnde in figuraz huius
legunt̄ miſſi fuiſſe in curru igneo. ❡ Secun
do ad illuminādū intellectū ad cognitionē.
hoc ſignificatū ē apoc.10. i angelo qui habe/
bat librū apertū in manu ſua. Tertio ad cor
roborandū in nobis oē īperfectū vſq꞉ i finē
Hoc ſignificatū ē. tertio Re.19°. vbi ange/
lus portauit helie panē ſubcinericiuz ꝛ vas
aque ꝛ comedit ꝛ ambulauit i fortitudine ci
bi illius vſq꞉ ad montē dei oreb. Tertio ho/
norandi ſunt: q꞉ ipſi ſunt fratres ꝛ conciues
noſtri. Oēs enim electi aſſumūtur ad ordi/
nes angeloꝝ: quidā ad ſup̄iores: quidam ad
inferiores: q̄dā ad medios ꝓ diuerſitate ſu/
orū meritoꝝ. licet beata virgo ſuper oēs ſit.
q̄d beatus Gregorius in omelia inſinuare
videt̄. nā vt ait. Sunt nōnulli q parua cupi
unt: ſed tamē hec ānunciare fratrib⁹ nō deſi
ſtunt: iſti in angeloꝝ numerum currunt. Et
ſunt q ſecretoꝝ celeſtiū ſūma ꝛ capere pre/
ualent ꝛ nunciare. Hi cū archangelis. ꝛ ſūt
qui mira faciunt ſigna ꝛ valenter op̄antur:
ꝛ hi cū v̄tutib⁹. Et ſūt qui malignos ſpiritus
v̄tute oratiōis ꝛ vi accepte poteſtatis fugāt
ꝛ hi cū poteſtatib⁹. ꝛ ſunt q acceptis v̄tutib⁹
electoꝝ merita tranſcendūt ꝛ electis fratri/
bus p̄ncipantur: ꝛ hi cū principatib⁹ meri/
tum ſortiuntur. Et ſūt q ſic in ſemetipſis oīb⁹
vitijs dominātur: vt ipo iure mūditie dij in/
ter hoīes vocent̄. Vn̄ ad moyſē dr̄. Ecce cō
ſtitui te deū pharaonis: ꝛ hi cū dn̄atiōib⁹. et
ſūt i q̄b⁹ velut i throno ſuo dn̄s p̄ſidēſ alioꝝ
facta examinat: p quos dū ſancta eccleſia
regitur plerūq꞉ de ſuis q̄buſdā īfirmis acti
bus oēs electi iudicat̄: ꝛ hi cū thronis. Et ſt
quidā q ꝓximis caritate āpli⁹ ceteris pleni

ſunt: ꝛ hi meritoꝝ ſuorū ſortē iter cherubin
numerum acceperūt: q꞉ cherubin plenitu/
do ſciētie dr̄: ꝛ iuxta paulū plenitudo legis
ē charitas. Et ſūt qui ſuperne cōtēplatiōis
amore accenſi i ſolo cōditoris ſui deſiderio
anhelāt: nihil iā i hoc mūdo cupiūt: ſolo eter
nitatis amore paſcūtur: terrena queq꞉ abij/
ciunt: cūcta tēporalia mēte trāſcēdūt amāt
ꝛ ardent: atq꞉ i ipſo ſuo ardore requieſcūt:
amando ardēt: loquēdo accēdūt: ꝛ quoſcū/
q꞉ v̄bo tangunt ardere protin⁹ in dei amore
faciūt: quo iſti niſi inter ſeraphin numerum
ſortē ſue vocationis acceperūt. hec Grego.
❡ Quarto honorandi ſūt: q꞉ ipi ſūt aiaꝝ no
ſtrarū i celū portatores: ꝛ hoc faciūt triplici
mō. Primo viā p̄parando. Malac.3°. Ecce
ego mitto angelū q p̄parabit viā ante faciē
tuā. ſecūdo p viā p̄paratā in celū baiulādo:
exo.23. Ecce ego mitto angelū meum q te
cuſtodiet i via ꝛ inducat in terrā quaz ꝓmiſi
p̄rib⁹ tuis. tertio in celo collocādo. Luc.16°.
Factū ē vt moreret̄ mēdicus ꝛ portaretur
ab angelis in ſinū abrae. ❡ Quinto q꞉ ipi ſūt
orōnū nr̄aꝝ ante deū rep̄ſētatores. Ipi nā/
q꞉ p̄mo orōnes nr̄as d̄o rep̄ſētāt. Thobi.12°.
qn̄ orabas cū lachrymis ꝛ ſepeliebas mortu
os: ego obtuli orōnē tuā dn̄o. ſecūdo ibidez
ꝓ nobis allegant. Job.33°. ſi fuerit ꝓ eo an/
gelus loquēs vnū de ſimilibus vt annūciet
hoīs equitatē miſerebit̄ eius. Itē zach.1. Et
rn̄dit āgelus dn̄i ꝛ dixit. Dn̄e exercituū vſq꞉
quo non miſereberis hieruſalē: ꝛ vrbiū iuda
quibus irat⁹ es? Iſte nāq꞉ ſeptuageſimus
ann⁹ ē. Tertio dei ſniam nobis renunciant.
Dan̄.9°. vbi dr̄ q̄ Gabriel ad eū volās dixit
Ab exordio precū tuaꝝ egreſſus ē ſmo. glo.
ſentētia a deo. ꝛ ſeq̄tur. Ego aūt veni vt in/
dicarē tibi: q꞉ vir deſiderioꝝ es. De his trib⁹
dicit Bern̄. ſuper can. Diſcurrit angel⁹ me/
dius iter dilectū ꝛ dilectā vota offerēs ref e
rēs dona: excitat iſtā: placat illū. ❡ Sexto
honorādi ſūt q꞉ ipſi ſūt regis eterni nobiliſſi
mi milites ſecūdū q̄ dr̄ Job.25°. Nunq̄d eſt
numer⁹ militū eius? Sic aūt videm⁹ i militi
b⁹ alicui⁹ regis: q̄ q̄dā eoruz ſemper in aula
regia commorātur ꝛ regē aſſociant: ꝛ ad ei⁹
honorem ꝛ ſolatiū regi cantāt: quidā autez
ciuitates ꝛ caſtra regni cuſtodiunt: quidam
vero inimicos regis expugnāt: ita ꝛ horum
militū chriſti quidā in aula regia ſcilicet i ce
lo empyreo ſemper regē regū aſſociāt: ꝛ ad
eius honorē cantica leticie ꝛ glorioſe ſēper
cantant dicentes. Sāctus: ſanctus: ſanct⁹.
Item Benedictio ꝛ claritas ꝛ ſapientia. et
cetera. apoc.7°. Alij autem cuſtodiunt ciui/
tates ſuburbana villas ꝛ caſtra: illi ſcilicz q
nobis ſunt ad cuſtodiam deputati cuſtodiē/
tes ſtatum virginum continentiuz coniuga
torum ꝛ caſtra religionum. Iſa. Super mu/
ros tuos hieruſalem conſtitui cuſtodes. ꝛc̄.
Alij vero dei inimicos ideſt demones ex
pugnant. Apoc. Factum eſt prelium in ce/
lo. ideſt ſm̄ vnam expoſitionē in eccleſia mi/
litanti: michael ꝛ angeli eius preliabantur
cum dracone. ❡ Septimo ꝛ vltimo honorā
di ſunt: q꞉ ipſi ſunt tribulatorū conſolatores.
zach. p̄mo. Angelus qui loquebatur in me
verba bona ꝛ conſolatoria. Itē thob.5. for
ti animo eſto: ꝛ hoc faciunt tribus modis.
Primo confortando ꝛ roborando. Dan̄.10°.
vbi cum daniel corruiſſet tetigit eum ange/
lus dicens. Noli timere: pax tibi conforta/
re ꝛ eſto robuſtus. Secundo ab impatiētia
conſeruando. p̄s. Angelis ſuis mādauit de
te. ꝛc̄. In manibus por. ꝛc̄. Tertio ipſam tri
bulationem refrigerando ꝛ minuendo: ꝛ h̄
ē ſignificatum dan̄.3°. vbi angelus domini
cum tribus pueris in fornacem deſcendit:
ꝛ fecit medium fornacis quaſi ventum ro/
ris flantem. ❡ De nomine

Jeronymus dicitur a hiera q̄d ē ſa/
cruz ꝛ nem⁹: vel dicitur a noma q̄d
eſt lex. vnde dicitur in legenda ſua q̄ hiero
nymus iterpretat̄ ſacra lex. Fuit enim ſan
ctus. i. firmus vel mundus: vel ſanguie tin
ctus: vel vſui ſacro deputat⁹: ſic̄ vaſa tēpli
dicebantur ſancta: q꞉ ſacro vſui deputata.
fuit. n. ſanctus. i. firmus in bono opere pro
pter pſeuerantie longanimitatem: ꝛ mund⁹
i mente p puritatē: ſāguine tinctus: p dn̄ice
paſſionis meditationē: ſacro vſui deputat⁹
p ſcripture ſacre expoſitionē ꝛ iterpretatio
nē. dr̄ ꝛ nem⁹ a nemore vbi aliqn̄ ꝯuerſatus
fuit: ꝛ lex ꝓpter regularē diſciplinā quam

monachos ſuos docuit: vel qꝛ ſacrā legem
expoſuit ⁊ interpretatꝰ fuit. Hiero. ēt inter
pretatꝰ viſio pulchritudinis vel dijudicans
locutiones. Eſt aūt multiplex pulchritudo
Prima ē ſpiritualis que ē ī aīa. Secunda
moralis que cōſiſtit ī honeſtate moꝝ. Ter
tia itellectualis que eſt pulchritudo angeli
ca. Quarta ſubſtantialis q̄ ē diuina. Quin/
ta celeſtis q̄ ē ſanctoꝝ in patria. hanc qntu/
plicē pulchritudinē Hiero. ī ſe vidit ⁊ habu
it: nā habuit ſpiritualē in ꝟtutū varietate:
moralē in vite honeſtate. itellectualē ī excel
lēti puritate: celeſtē ī eterna vel excellenti
claritate: dijudicauit ēt locutiones ſiue ver
ba tā ſua qꝫ alioꝝ: ſua examinate ꝓferendo
alioꝝ ꝟa cōfirmādo: falſa cōfutādo: dubia
vero exponendo. ¶ De ſancto hieronymo.

Jeronimus euſebij viri nobilis filiꝰ
ab oppido ſtridonis quod dalma/
tie ⁊ pannonie cōfinia tenet extitit oriūdꝰ
Hic adhuc puer romā adijt ⁊ litteris grecis
latinis ⁊ hebraicis plene eruditꝰ ē. In arte
grāmatica donatū habuit ꝓceptorē. In rhe
torica aūt victorinū oratorē. In ſcripturis
aūt diuinis exercebatꝰ die ac nocte: ⁊ inde
hauſit auide: quod poſtmodū effudit abūde
¶ Quodā vero tēpore ſicut ipe in epiſtola
ad euſtochiū phibet: cū de die Tulliū ⁊ no/
cte platonē auide legeret eo ꝙ ſermo icul/
tus ſibi in libris ꝓpheticis nō placeret: circa
mediā q̄drageſimā tā ſubita ⁊ ardēti febre
corripitꝰ vt toto frigeſcente iā corpore vita
lis calor in ſolo pectore palpitaret. Dū ḡ exe
quie funeris pararentur ſubito ad tribunal
iudicis trahitꝰ: ⁊ iterrogatꝰ cuiꝰ cōditiōis eēt
xp̄ianū ſe eē libere profiteꝰ: Ad quē iudex.
Mētiris inqt ciceronianꝰ es nō xp̄ianꝰ: vbi
ē. n. theſaurꝰ tuꝰ: ibi ē cor tuū. At Hiero. ob/
mutuit: ⁊ cōtinuo ipſū iudex duriſſime cedi
iuſſit: tūc exclamauit ⁊ dixit. Miſerere mei
dn̄e miſerere mei. Tūc qui abſtabant ad ꝑſi
dētis genua ꝓuoluti ꝓcabātur vt veniam
tribueret adoleſcētie ⁊ errori. Ipſe aūt iura
re cepit ac dicere. Dn̄e ſi vnqꝫ habuero codi
ces ſclares: vel ſi legero te negabo. In hꝰ igi
tur iuramēti ꝟba dimiſſus ſubito reuiuiſcit.
tunc lachrymis ſe inuenit perfuſū: ⁊ ex ver/
beribꝰ q̄ ante tribunal ſuſceperat ſcapulas
terribiliter reppit liuētēs. Tāto āt ſtudio li
bros diuinos legit ex tūc: qꝫto libros genti/
liū vnqꝫ legerat. Dū āt eēt annoꝝ. 39. in ro/
mana eccleſia cardinalꝭ preſbyter ordinatꝰ
ē. Mortuo āt liberio papa Hiero. dignꝰ ſū/
mo ſacerdotio ab oībꝰ acclamatꝰ: ſꝫ dū quo/
rūdā clericoꝝ ⁊ monachoꝝ laſciuiam icre/
paret illi nimiū indignati ei inſidias paraue
rūt: ſed ⁊ per veſtē muliebrem: vt ait Jo. be.
ab eis turpiter ē deriſus. Nam cū Hierony
mus ad matutinas ſolito more ſurgeret: ve
ſtē mulieris quam emuli iuxta lectuꝫ poſue
rant repperit: ſuāqꝫ eſſe credens induit: ⁊ in
eccleſiā ſic proceſſit. Hoc autē emuli facie/
bant vt mulierem habere in thalamo crede
retur: quod ille videns tāte eorum veſanie
locum dedit: ⁊ ad gregorium nazanzenum
conſtantinopolitane vrbis epiſcopum per/
uenit: poſtqꝫ autē ab ipſo ſacras litteras di/
dicit: in heremum ꝓperauit: vbi ꝓ xp̄o qꝫta
ſuſtinuerit ipſe ad euſtochiū narrat dicens.
Quotiens in heremo conſtitutus: ⁊ ī illa va/
ſta ſolitudine: que exuſta ſolis ardoribꝰ hor/
ridum monachis preſtat habitaculum: pu/
taui me romanis delitijs intereſſe. Horre/
bant ſacco membra deformia: ſqualida cu/
tis ſitum ethyopiſſe carnis adduxerat: quo/
tidie lachryme: quotidie gemitus: ⁊ ſi quādo
repugnantem ſomnus imminens oppreſſiſ/
ſet: nuda humo vix oſſa herentia collidebā.
De cibis ⁊ potu taceo: cū etiā lāguētes mo/
nachi aq̄ frigida vtantur: ⁊ coctum aliquid
accepiſſe luxuria ſit: ⁊ tamen ſcorpionū tā/
tuꝫ ſocius ⁊ ferarum ſepe choris intereraꝫ
puellarum: ⁊ in frigido corpore ⁊ carne pre/
mortua ſola libidinum icendia pullulabāt.
Itaqꝫ continuo flebam ⁊ repugnantē car/
nem hebdomadaꝝ iedia ſubigebā: diē cre/
bro cōiunxi cum nocte: nec prius a pectoris
ceſſabā ꝟberibꝰ qꝫ a dn̄o trāqllitas reddere/
tur: ipſā qꝫ cellulā meā q̄ſi cogitationū ꝯſci/
am ꝑtimeſcebam: ⁊ mihi iratꝰ ⁊ rigidꝰ ſolus
deſerta penetrabam ⁊ vt mihi teſtis eſt do/
minus poſt mltas lachrymas nōnūqꝫ vide/
bar mihi intereſſe agminibꝰ angeloꝝ. ¶ Per
quadriennium igitur ibidem penitentia ſic
peracta ad bethleē oppidū remeauit: Ubi
prudens animal ad preſepe domini ſeſe ob/
tulit permanſurum. Bibliothecā autem ſu/
am quam ſummo ſtudio ſibi cōdiderat clau
ſam alioſqꝫ libros iterū relegens diem ieiu
nijs ducebat ad veſperū: multos ibidem di
ſcipulos coadunās: ī ſancto ꝓpoſito ⁊ trāſ/
latiōe ſcripturaꝝ quinquagintaqꝫ annis
⁊ menſibus deſudauit: ⁊ viſqꝫ ad finem vite
virgo permanſit. Licet autē in hac legēda
dicatur ꝙ ſemper virgo fuerit: ipſe tamen
de ſe ita ſcribit ad pāmachiū. Uirginitatē
in celo ꝓfero nō qꝛ hēo: ſed qꝛ magis miror
ꝙ nō hēo. Tāta deniqꝫ laſſitudine fatigatꝰ
eſt: vt in ſtratu ſuo iacens funiculo ad trabē
ſuſpēſo ſupinis manibꝰ ſe leuaret: vt ſcilicet
officiū monaſterij prout poterat exhiberet.
¶ Quadā vero die adueſperaſcente cum
Hieroꝰ cū fratribus ad ſacrā lectionē audi/
endam ſederet: ſubito leo quidā claudicās
monaſteriū ingreſſus eſt: quo viſo cum ce/
teri fratres fugerēt: Hieroꝰ ei quaſi hoſpi/
ti obuiauit. Leo igitꝰ dū pedē ſibi leſū oſtē/
deret vocatis fratribꝰ pedē ſibi precepit ab/
lui: ⁊ diligēter eiꝰ plagam inqri. Quod cum
factuꝫ fuiſſet inuenerunt leonis plātā a ſē/
tibꝰ vulneratā. Adhibita igitꝰ diligēti cura
leo cōualuit: ⁊ oī feritate depoſita inter eos
q̄ſi domeſticū animal habitauit. Tūc hiero.
vidēs ꝙ nō tā ꝓ ſanitate ſui pedis qꝫ ꝓ eoꝝ
vtilitate dn̄s leonē miſiſſet: de fratrū conſi/
lio eidē hoc iniūxit officiū: vt aſinū quē ha/
bebat qui ligna de nemore deferebat ipſe
leo ad paſcua duceret: ⁊ ductū ibidē cuſto/
diret qđ factū ē. Nā iniuncta leoni aſini cura
more paſtoris iduſtrij eūdo ad paſtū ſocius
iceſſāter itineris rure paſcēdo vndecūqꝫ de/
fenſor tutiſſimus erat: verūtamē vt ſe ciba/
ret ⁊ aſinꝰ ſolitū ꝑficeret opꝰ cōſuetis ſemꝑ
horis cū eo domū redibat. Quadā igitꝰ vice
paſcēte aſino ⁊ leōe grauiter ſoporato mer/
catores cū camelis inde trāſeūtes aſinū ſo/
lū viderūt: ⁊ eū qꝫ citiꝰ rapuerūt. Expgefa/
ctꝰ itaqꝫ leo cū ſociū nō iuēiret rugiēdo huc
illucqꝫ ibat: quē tādē nō inueniēs ad portas
mōaſterij triſtis rediit: ⁊ itro vt ſolitus erat ꝓ
verecūdia igredi nō preſūpſit. Et videntes
frēs ꝙ tardiꝰ ſolito more ⁊ ſine aſino veniſ/
ſet putauerūt ꝙ fame cōpulſus aſinū come
diſſet: ⁊ nolētes ei ānonā tribuere cōſuetaꝫ
dicebāt. Uade ⁊ reliquā partem aſelli q̄ re/
māſit māde: ⁊ tuā igluuiē reple: heſitātes tn̄
vtꝝ hoc malū ꝑpetraſſet exierūt ad paſcua
ſi forte aliqd mortis indiciū inuenirent: ⁊ ni/
hil inuenientes reuerſi hec hieroꝰ retulerūt.
Tūc monitis eius officium aſini leoni iniun
gunt ⁊ ligna cedentes leoni imponunt. Qđ
cū leo patiēter ferret q̄dā die expleto opere
ad agrū rediit hac illacqꝫ diſcurrit ſcire deſi
derās qđ d̄ ſuo fuiſſꝫ ſocio factū. Et ecce vi/
dit a lōge negociatores cuꝫ onuſtis camelis
precedente aſino veniētes: mos enim illi re/
gioni eſt: vt quando cum camelis longius
gradiunꝰ cameli vt directiꝰ vadant prece/
dentem ⁊ collo funiculum geſtātem aſinuꝫ
ſubſequanꝰ. Recognito igitꝰ leo aſino cum
igenti rugitu ſup eos irruit: ⁊ oēs hoīes ī fu/
gam conuertit. Et leo terribiliter rugiēs ꝑ/
cutiebat cauda fortiter terrā: perterritoſqꝫ
cameloſ ſicut erant onuſti ante ſe ad cellā
ire coegit: quod cum fratres vidiſſent ⁊ hie/
roꝰ nunciaſſent: ille ait. Hoſpitibus noſtris
fratres cariſſimi pedes abluite: eſcas prebe
te: ⁊ ſuper hoc voluntateꝫ domini expecta/
te. Tunc leo per monaſterium cepit vt ſole
bat letus diſcurrere ſingulorum fratruꝫ ve
ſtigijs ſe proſternens ⁊ quaſi de perpetrata
quam non fecerat culpa cauda alludēs ve/
niam poſtulabat. Hieroꝰ autem futurorum
preſcius ait fratribus. Ite fratres ⁊ veniē/
tibus hoſpitibus neceſſaria preparate. Ad/
huc eo loquente nuncius ad eum venit an/
nuncians ante fores hoſpites adeſſe: q ab/
batem vellent videre: ad quos cum ille iuiſ/
ſet protinus illi eius pedibus prouoluuntur
pro culpa veniam poſtulantes: quos ille be
nigne eleuans precepit vt ſua reciperent: ⁊
aliena non vſurparent. Rogabant igitur il/
li beatum Hieronymum vt medietatem
olei pro benedictione accipiat: quibus vix
aſſenſit tandemqꝫ coactus ſuſcipi iubet.

Promiſerunt autem ſe annuatim eandem
olei mēſurā fribꝰ ipſis daturos: ⁊ a ſuis he-
ribꝰ heredibꝰ percepturos. ¶ Cū aūt oli in ec-
cleſia vnuſqſqꝫ caneret qđ volebat theodo.
īpator damaſū papā rogauit: vt alicui viro
docto officiū eccleſiaſticū cōmitteret ordi-
nādū. Ipſe igit̄ ſciēs hiero. i ligua latia: gre
ca: ⁊ hebraica perfectū: ⁊ i oi ſapiētia ſūmū:
eidē offīn predictū cōmiſit. Hiero. igit̄ pſal-
mos per ferias diſtinxit: ⁊ vnicuiqꝫ ferie no
cturnū ꝓprium aſſignauit: ac gloria patri.
ī fine cuiuſlibet pſal. dicenđ iſtituit. Deinde
epiſtolas ⁊ euangelia per anni circulū de-
cātādas ceteraqꝫ ad officiū pertinentia ꝓ-
ter cantū rationabiliter ordinauit. Miſitqꝫ
illud de bethleē ad ſūmū pōtificē: ⁊ ab eo ⁊
cardinalibꝰ fuit valde approbatū: ⁊ perpe-
tuo autēticatū. ¶ Poſt hoc aūt i ore ſpelū-
ce vbi dn̄s iacuit monumētum ſibi cōſtruxit
vbi expletis. 98. annis ⁊. 6. menſibꝰ ſepultꝰ
fuit. In quanta reuerētia eū aug. habuerit:
patet ꝑ ep̄las quas ſibi miſit. i vna quaꝝ ei
tali mō ſcripſit. Dn̄o dilectiſſimo ⁊ cultu ſin-
ceriſſimo charitatis obſeruādo atqꝫ ample-
ctēdo: hiero. augꝰ ⁊c̄. ¶ Alibi q̄ꝫ de eo ſic ſcri
bit. Scūs hiero. preſbyter: greco latio ⁊ he-
breo elogo eruditꝰ i locis ſcis atqꝫ i litteris
ſcis vſqꝫ ad decrepitā vixit etatē: cuiꝰ nobi-
litas eloquij ab oriēte i occidētē inſtar ſolis
lampas reſplēduit. Btūs aūt proſper i ſuis
chronicis đ eo ſic ait. Hiero. p̄ſbiter i bethleē
toto iā mūdo clarus habitabat egregio ige
nio ⁊ ſtudio vniuerſe eccleſie ſeruiens. Ipe
quoqꝫ de ſe ſic ait ad ābigēſē. Nihil a pueri
tia ita vitare conatꝰ ſū vt aiūꝫ tumētē ⁊ ere-
ctā ceruicē dei cōtra ſe odiū ꝓuocātē. Itēꝫ
ego etiā tuta timeo. Itēꝫ in monaſterio ho-
ſpitalitati ex corde itendimus: ⁊ oēs ad nos
venientes ꝓter hereticos leta frōte ſuſcipi-
mus ac veniētiū pedes abluimꝰ. Iſidorꝰ ꝟo
ī lib. ethi. ait. Hiero. triū linguaꝝ extitit peri
tus: cuius iterpretatio ceteris anfert̄: qm̄ ⁊
verboꝝ grauitate tenacior ē: ⁊ ꝑſpicuitate
ſententie clarior atqꝫ vtpote a chriſtiano in-
terprete verior. In dialogo quoqꝫ ſeueri di
ſcipuli ſancti martini qui eius tēpore fuit ſic
de hiero. ſcriptū hētur. Hiero. ꝓter fidei me
ritū dotēqꝫ virtutū nō ſolū latinis atqꝫ gre-
cis: ſed etiā hebraicis ita litteris inſtructꝰ eſt
vt ſe illi in omni ſcientia nemo audeat com-
parare: cui iugis aduerſus malos pugna ꝑ-
petuūqꝫ certamē. Oderūt eū heretici: qr eos
īpugnare n̄ deſiuit. oderūt clerici: qr vitā eoꝝ
īſectat̄ ⁊ crimina. Sꝫ plane eū boni oēs ⁊ mi
rant̄ ⁊ diligūt. Nā q eū hereticum eſſe arbi
trantur inſaniūt. Totus ſemper in lectione:
totus in libris ē: non die nō nocte requieſcit
aut legit aliquid aut ſemper ſcribit. Hec ſe-
uerꝰ. Et ſicut ex his verbis patet: ⁊ ſicut eti-
am ipſe ſepe teſtatur multos ꝑſecutores et
multos detractores ꝑpeſſus ē: quas tn̄ per-
ſecutiōes q̄ꝫ libenter ſuſtinuerit patet ex eo
dū ſic dicit in ep̄la ad aſellam. Gratias ago
deo: qr dignꝰ ſū habitus quē oderit mūdus
⁊ maleficū me garriēs: ſꝫ ſcio ad regnū per-
uenire ꝑ iſamiā ⁊ bonā famā. Itē. vtinā ꝓ
dn̄i mei nomē atqꝫ iuſtitiā vniuerſa me infi-
deliū turba perſequat̄: Utinā in opprobriū
meū ſolidius exurgat hic mūdus: tantū vt
merear a xp̄o laudari: ⁊ ſue pollicitationis
ſperare mercedē. Grata itaqꝫ ⁊ deſiderata
tētatio ē: cuiꝰ ꝓmiū a xp̄o ſperat̄ i celo: nec
maledictio grauis ē q̄ diuina laude mutat̄.
Obijt circa annū dn̄i. 498.

De nomine.

Remigius dicitur a remige qui ē na
uis ductor vel rector. Uel dicitur
a remis que ſunt inſtrumēta quibꝰ
nauis ducitur: ⁊ a gyron quod eſt luctatio.
Ipſe enim eccleſiam gubernauit a pericu-
lo naufragij: eam duxit ad portam paradi-
ſi: pro ea luctatus eſt contra inſidias dia-
boli.

De ſancto Remigio.

Remigius regē ⁊ gentē frā-
corum ad chriſtū
conuertiſſe dr̄. Habebat enim rex vxorem
noīe rothildiꝫ xp̄ianiſſimā q̄ virū ſuū niteba
tur ad fidē cōuertere: ſꝫ negbat: q̄ cū filium
genuiſſet ipſū baptizare voluit. ſed rex oīno
ꝓhibuit. Illa autē quieſcere nō valēs tan-
dē vix hoc a rege obtinuit: ⁊ filium baptiza-
uit: qui dum baptizatus eſſet ſubito eſt de-
functus. cui rex ait. Nūc apparet quia chri
ſtus vilis eſt deus: qui eum per queꝫ fides
eius poterat ſublimari in vita cōſeruare nō

potuit. Cui illa. Immo i hꝰ a deo meo valde
diligi me ſētio ꝙ primū fructū ventris mei
ipſum recepiſſe cognoſco: q regnū in infini-
tū tuo melius filio meo largitꝰ eſt. Concepit
igit̄ iterum ⁊ filiū alium peperit: quem ſicut
primum cū multa inſtantia baptizari fecit.
ſed ecce ſubito infirmatur: ita ꝙ de eius vi-
ta deſperatur: dixitqꝫ rex vxori. Uere debi
lis eſt deus tuus qui nullū i ſuo nomine ba-
ptizatum in vita conſeruare poteſt. Nam ſi
mille genueris ⁊ cunctos baptizaueris oēs
ſimul peribunt. Sed tamen puer cōualuit:
⁊ ſanitatem recepit: ita ꝙ poſt patrē regna-
uit. At fidelis mulier virū ſuū ad fidem re-
ducere conabat̄: ſed ille modis omnibus re
ſiſtebat. Qualiter autem ad fidem conuer-
ſus eſt in alio feſto quod eſt poſt epiphaniaꝫ
dictum eſt. Uolens autem predictus rex lo
douicus factus chriſtianꝰ remenſem eccle-
ſiam dotare beato remigio dixit: vt quantū
circuiret dum ipſe in meridie dormiret ſibi
donaret: quod ⁊ factum eſt. Sed cū quidā
molendinum ſuum haberet inter fines bea
ti remigij: molēdinarius ipſum dum circui-
ret cum indignatione reppulit: cui dixit re-
migius. Amice non ſit tibi durū: vt hoc mo-
lendinum ſimul habeamus. At ille vt eum
reiecit: ſtatim rota molendini in contrarium
verti cepit: clamauitqꝫ poſt ſanctum remigi
um dicens. Serue dei veni ⁊ habeamus
pariter molendinuꝫ. Cui ille. Nec mihi. nec
tibi: ſtatimqꝫ terra ſe aperuit ⁊ molendinum
penitus deglutiuit. Preuidēs remigiꝰ famē
futurā cū i villa quadā bladi cumulos con-
gregaſſet inebriati ruſtici ſenis prudentiam
deridētes ignē ſuppoſuerūt: quod ille audi-
ens illuc venit: ⁊ pre frigore etatis ⁊ veſper-
tini tēporis ſe calefacere cepit: ⁊ trāqllo cor
de dixit. Semper focus bonus ē. vexta-
mē qui hoc fecerūt ⁊ poſteri eoꝝ viri i geni-
talibus rupti: femine gutturoſe erunt. quod
ſic i illa villa euenit quouſqꝫ per Carolū ſūt
diſperſi. Notādū aūt quod illud feſtū ſācti
remigij qđ agit̄ i mēſe ianuarij ē feſtū de fe-
lici obitu ipſius. Iſtud autē dicit̄ eſſe de ſa-
cri corporis eiꝰ tranſlatione. Cum enī corpꝰ
eius poſt ipſius obitū ad eccleſiā ſanctorum
thimothei ⁊ apolinaris cum feretro defer-
retur ſecus eccleſiā ſācti xp̄ofori cepit adeo
ponderare ꝙ nullatenꝰ moueri potuit. Tā-
dē coacti rogauerūt dn̄ꝫ vt eis oſtēdere di-
gnaretur: ſi forte i eccleſia illa ſancti xp̄ofo-
ri vbi mille reliquie ſanctoꝝ quieſcebant ſe
peliri vellet. Statiqꝫ corpus leuiſſime ſuſtu
lerunt: ⁊ ipſū ibi honorifice poſuerunt: vbi
cū multa miracula fierent eccleſiā amplia-
uerunt: ⁊ facta cripta retro altare cū effoſ-
ſū corpus ibi reponere vellent mouere nul
latenꝰ potuerūt. Cum autē in orōnibꝰ ꝓno-
ctarēt: ⁊ media nocte oēs pariter obdormiſ
ſēt: in craſtinū. ſ. cal̄. octobris inuenerūt: ſe-
pulchrū cū corpore ſancti remigij in illā cri
ptā ab āgelis deportatū: qđ tamē poſt lōgū
tempus in pulchriorē criptam eadē die cuꝫ
capſa argentea tranſlatum eſt. floruit circa
annū dn̄i. 490. ¶ De ſancto Leodegario.

Leodegarius dum in vir
tute polle-
ret eduenſi eccleſie meruit in ponti
ficem promoueri: qui dum dotario rege de
cedēte: cura regni grauius premeretur vo
luntate dei ⁊ principū conſililo childericū
fratrem dotarij adoleſcentem valde idone
um prefecit in regem. Sed ebroinus theo-
dericū ipſius childerici germanum prefice-
re nitebatur: non propter regni commodū:
ſed quia de poteſtate eiectus ⁊ omnibꝰ odio
ſus iram regis ⁊ principum verebatur. Ti-
mens igitur ebroinus licētiam a rege petijt
⁊ monaſterium introiuit: quo concedente ⁊
fratrem ſuum theodericum ne cōtra regnū
aliquid moliretur in cuſtodia detinente ſan
ctitate ⁊ prouidentia epiſcopi pace mirabili
omnes gaudebant. Sed poſt aliqđ tempus
rex malignorum conſilio deprauatus intan
tum in viri dei odium incitatur ꝙ opportu-
nitatem in modum mortis eius attentius in
quirebat: ſed epiſcopus valde ferens ⁊ oēs
inimicos ſuos vt amicos amplectens egit
cum rege: vt diem paſce in vrbe cui pre-
erat celebrarent: ⁊ ecce illa die nunciatum
eſt ei ꝙ rex in illa nocte quicquid de morte
eius tractauerat perficere decreuiſſet. At
ille nihil trepidans: ſed illa die cum rege in

mēſa cōmunicans perſecutorē ſic fugit: ꝙ i luxumēſi monaſterio dño ſeruiēs etiā ebroino qui in monaſtico habitu latitabat ſedula charitate ſeruiuit. Poſt modicū autē rex moritur ⁊ Theodericus in regnū ſublimat̃ Quapropter leodegarius populi ſui lachrymis ⁊ precibus motus: ⁊ abbatis īperio cōpulſus ad ſedē ſuam rediit. At ebroinus ꝓtinus apoſtatauit ⁊ regis ſeneſcalcus ordinat⁹ ē: qui licet prius malus fuerit: tamē poſtea fuit peior: totoq; ſtudio leodegariū occidere nitebat̃. Miſſis igitur militib⁹: ꝗ eū caperent: cū hoc leodegarius cōperiſſ; eorū furori cedens dum in habitu pontificali de vrbe egrederetur a militib⁹ capitur: qui ei ſtatim oculos eruerunt. Poſt bienniū vero ſanctus Leodegarius cū fratre ſuo garino: quem ebroinus exiliauerat in palatiū regis adduct⁹: cū ad irriſionē ebroini ſapiēter ⁊ pacifice reſponderet neq; ille iuſſit garinū lapidibus obrui: ſanctūq; epiſcopū tota die nudis pedib⁹ per quēdā fluuiū ſuper acutiſſimos lapides decurrētē deduci: ⁊ audiens ꝙ in his tormentis deū laudaret linguam eius precidi fecit: ⁊ poſtmodū eū cuidā cuſtodi tradidit vt ipſū nouis ſupplicijs reſeruaret. Ille aũt vſum loquendi non perdidit: ſed p̃dicatiōi ⁊ exhortationi ꝓut poterat vacabat: predixitq; quando ⁊ qualiter ipſe ⁊ ebroin⁹ ex hac vita migrarent. Lux autē imenſa in modū corone caput ei⁹ circūdedit: quā cū multi vidiſſēt ꝗd hoc eēt ab ſp̄o ep̄o q̄ſierūt. at ille ſe in orōne ꝓſternens gratias deo rettulit: ⁊ oēs aſtātes vt i meli⁹ vitā mutarēt admonuit: quod ebroin⁹ audiens ⁊ iuidēs: miſſis quatuor ſpiculatoribus ipſū decollari p̃cepit. Cū ergo ip̄m ducerēt ait eis. Nō ē ingt op⁹ fratres vos diuti⁹ fatigari: ſ; hic iplete deſideriū ei⁹ ꝗ vos miſit. Ad hec ꝟba tres illoꝝ adeo ſunt compuncti ꝙ ad pedes ei⁹ ꝓcidētes veniā p̃cabantur Quart⁹ ꝟo cū eū decollaſſ; ꝓtin⁹ a d̃mone arrept⁹: ⁊ i ignē ꝓiect⁹ vitā miſerabiliter terminauit. Biēnio expleto audiēs ebroin⁹ corp⁹ ſācti viri multis miraculis illuſtrari: miſerabilit̃ cruciat⁹ inuidia militē illuc miſit vt an ſic ſe haberet ꝟitas īſinuaret. Miles aũt ſupb⁹ ⁊ arrogās cū illuc veniſſ; calce tūbā ſci ꝑcutiēs exclamauit. Moriat̃ ꝗ mortuū miracula poſſe facere credit: mox ille arrept⁹ a d̃monio ſubito morte ſua ſcūʒ āplius cōmēdauit. His auditis ebroinus amplius inuidia torquebatur: ⁊ famam ſancti extinguere molliebatur: ſed iuxta predicationē ſācti gladio nequiter neq; ipſe occidit̃. Paſſus eſt aũt circa ānum dñi. dc.lxxx. tēpore Conſtantini quarti.

¶ De nomine.

Franciſcus prius dictus eſt Joannes: ſed poſtmodum mutato noīe franciſcus vocat⁹ eſt. Cuius nominis mutationis multiplex cauſa fuiſſe videtur. ¶ Primo ratione miraculi commutandi liguā gallicā quā miraculoſe a deo recepiſſe cognoſcit̃: vnde dr̃ i legenda ſua: quia ſēp cū ardore ſci ſpūs repleret̃: ardētia foris verba eructās gallice loquebat̃. Scđo rōne officij diuulgādi. Vñ dr̃ i legēda ſua ꝙ diuina ꝓuidentia ſibi hoc vocabulū indidit: vt ex ſingulari ⁊ inſueto nomine opinio miniſterij ei⁹ toti cit⁹ inoteſceret orbi. Tertio rōne effectus cōſequēdi: vt. ſ. per h̃ daret̃ ītelligi ꝙ ip̄e ꝑ ſe ⁊ ꝑ ſuos filios multos ſeruos peccati ⁊ diaboli debebat francos. i. liberos facere. Quarto rōne magnanimitatis in corde. Nā frāci a ferocitate ſūt dicti: qꝛ eis ineſt naturalis feritas ⁊ magnanimitas aioꝝ. Quinto rōne virtuoſitatis i ſmone: qꝛ ei⁹ ſmo inſtar ſecuris vitia incidebat Sexto rōne terroris i demonum fugatiōe. Septimo rōe ſecuritatis: ⁊ ex virtute ⁊ operum ꝑfectione: ⁊ honeſtatis conuerſatione. Aiūt. n. frāciſcas dici ſigna q̄dā īſtar ſecuriū q̄ rome an̄ cōſules ferebāt̃: q̄ erāt i terrorē ⁊ i honorē.

¶ De ſcō Franciſco.

Franciſcus ſu⁹ ⁊ amic⁹ altiſſimi i ciuitate aſſiſij ort⁹: ⁊ negociator effect⁹ fere vſ; ad viceſimū etatis ſue ānū tp̄s ſuū vane viuēdo cōſumpſit. quē dñs i firmitatis flagello corripuit ac i viꝝ alteꝝ ſubito trāſformauit: ita ꝙ iā ſpū ꝓphetico pollere cepit. ¶ Nā cum quadā vice ipſe cū plrimis a peruſinis capt⁹ diro fuiſſet carceri mācipat⁹ dolētib⁹ alijs: hic ſolus exultat: ⁊ redargut⁹ ſup hoc a ꝯcaptiuis reſpondit. Jdō me exultare noueritis: qꝛ adhuc ſcūs ꝑ totū ſeculū adorabor. ¶ Quadā vice romā cā deuotionis ꝓficiſcens veſtimēta ſua depoſuit: ⁊ pauperis cuiuſdam veſtimēta induens ante eccleſiā ſci petri inē pauperes ſedit: ⁊ cū eis velut vn⁹ ex illis auide mēdicauit: ⁊ ſepius ſimile feciſſ; niſi notoꝝ verecūdia ipediſſet. Antiqu⁹ hoſtis eū a ſalubri ꝓpoſito conabat̃ auertere: ⁊ feminā quādā ſue ciuitatis monſtruoſe gibboſā cordi ei⁹ imittit: ⁊ niſi reſipiſcat a ceptis ſimilem ſe factuꝝ minat̃: ſed a dño confortatus audiuit. Franciſce amara ꝓ dulcibus ſume ⁊ teip̄m contemne ſi me cupis agnoſcere. ¶ Quēdā igr̃ leproſū obuiū habens cū huiuſmodi hoīes multū natura abhorreat: diuini memor oraculi accurrens i oſcula ei⁹ ruit ⁊ poſt hoc ille ſtatim diſparuit. Quapropter ad leproſoꝝ habitacula properat: ⁊ eoꝝ manus deuote oſculans pecuniā donat. ¶ Eccleſiam ſci damiani orōnis cā ingreditur: ⁊ imago xp̄i eum miraculoſe alloquit̃. Franciſce inquit: vade repara domum meam: q̄ vt cernis tota deſtruit̃. Ab ea igit̃ hora aīa eius liquefacta eſt ⁊ crucifixi cōpaſſio eius cordi mirabiliter eſt infixa. Inſiſtit ſollicite eccleſie reparande: ⁊ venditis q̄ habebat cū pecuniā cuidā preſbytero daret ⁊ ille timore parētū recipere recuſaret: corā ipſo eam proijciens: tāq; puluerem vilipendit. Quapropter a patre ligatus ⁊ captus pecuniā; eidem reſtituit: ac veſtem pariter reſignauit: ⁊ ſic nudus ad dñm euolauit: ⁊ cilicio ſe induit. Aduocat inſup ſeruus dei quendā; ſimplicem virum quem loco patris ſuſcipiens rogat: vt cum pater eius maledicta cōgeminet ipſe ſibi e conuerſo bñdicat. ¶ Fr̃ eius carnalis hyemali tp̄e Franciſcum vilibus panniculis tectum orōni vacantē ⁊ tremebundū videns: ait cuidam. Dic frāciſco vt de ſudore ſuo vnam tibi nūmatam vendat: qđ ille audiēs alacriter reſpondit. Re uera ego hanc dño meo vendā. ¶ Quadā die dum audiret ea que dominus diſcipulis ſuis ad predicandum miſſis locutus eſt: ſtatim ad vniuerſa ſeruanda tota virtute conſurgit. Soluit calciamenta de pedibus: tunica vna ſed vili induitur: ⁊ ꝓ corrigia mutauit funiculū. ¶ Tēpore niuis ꝑ ſiluā ambulans a latrōibus capitur: ⁊ ab eis quis ſit requiſitus preconē dei ſe aſſeruit: quem illi arripiētes i niuē ꝓijciūt dicētes. Jace ruſtice p̃co dei. ¶ Multi nobiles ⁊ ignobiles clerici ⁊ laici ſpreta ſeculari pōpa eius veſtigijs adheſerūt: quos pater ſcūs docet euāgelicā perfectionē implere: paupertatē apprehendere: ⁊ per viā ſcē ſimplicitatis icedere. Scripſit preterea euāgelicā regulā ſibi ⁊ ſuis frib⁹ habitis ⁊ habēdis: quā dñs papa innocentius confirmauit: cepit extunc feruentius verbi dei ſemina ſpargere ⁊ ciuitates ⁊ caſtella mirabili feruore circuire. ¶ Fr̃ ꝗdā erat quātum a foris videbatur eximie ſanctitatis: ſed tamen admoduʒ ſingularis qui tanta diſtrictione ſilentium obſeruabat: vt nō verbis: ſ; nutib⁹ cōfiteret̃. Cūq; ſcūs ab oīb⁹ laudaret̃ vir dei illuc adueniens dixit. Sinite frēs nec mihi i eo diabolica figmēta laudare: moneat̃ ſemel vel bis i hebdomada cōfiteri: qđ ſi nō fecerit diabolica tētatio ē ⁊ deceptio fraudulēta: monētibuſq; illū fratribus digitū ori ſuo ipoſuit: ⁊ caput concutiens ſe nullaten⁹ confeſſurum innuit: nō poſt autem multos dies ad vomitum rediit ⁊ in facinoroſis actib⁹ vitā finiuit. ¶ Fatigatus i itinere ſu⁹ dei dū aſinū eqtaret: ſocius eius frater leonardus de aſſiſio ſimiliter fatigatus: intra ſe incepit cogitare ac dicere. Nō de pari ludebant huius parētes ⁊ mei. continuo vir dei de aſino deſcendens dixit fratri ſuo. Non conuenit me equitare: ⁊ te peditē venire: qꝛ nobilior me fuiſti. Stupefactus frater ad pedes patris procidit: ⁊ veniam poſtulauit. Tranſeunti ſibi aliquando mulier quedam nobilis concito gradu occurrit: cuius laſſitudinē ⁊ intercluſos anhelitus miſeratus quidnam requireret iquiſiuit. ⁊ illa. Ora pro me pr̃ quia ſalubre propoſitum quod concepi meo viro impediēte nō exequor: ſed in ſeruitio xp̄i mihi plurimū aduerſatur: cui ille. Uade filia quia cito de eo conſolationem recipies: ⁊ ex parte dei omnipotentis ⁊ mea ſibi denuncies ꝙ nunc ē tempus ſalutis: poſtmodū equitatis: qua

denunciāte vir ſubito immutatur ⁊ continē
tiā pollicetur. ¶ Cuidā ruſtico in q̄dā ſoli/
tudine ſiti deficienti: fontē aque ibidē ſuis
orōib⁹ impetrauit. ¶ Cuidam fratri ſibi ad/
modū familiari ſecretū hoc ſancto inſtigan
te ſpiritu rettulit dicens. Hodie ē aliqs ſer/
uus dei ſuper terrā propter quē quoad vi/
xerit nō permittet dn̄s famē ſuꝑ hoīes de/
ſeuire: et ſic proculdubio fuiſſe narratur: ſʒ
illo ſublato tota ī contrariū conditio permu
tatur. nā poſt eius felicem tranſitū predicto
fratri apparuit dicens. Ecce iā venit fames
quam donec viuerē ego euenire ſuper ter/
ram dn̄s non permiſit. ¶ In feſto paſce cū
fratres in heremo greci menſam accurati⁹
ſolito albis ⁊ vitreis prepararent: ⁊ vir dei
hoc cōſpexiſſet: protin⁹ greſſū retrahēs ca
pellū cuiuſdā pauperis qui tunc aderat ca/
piti ſuo īponit: ⁊ bacculū manu geſtans fo/
ras egreditur: ⁊ ad hoſtiū preſtolatur. Mā
ducantibus igitur fratrib⁹ clamabat ad ho/
ſtiū vt amore dei peregrino pauperi ⁊ īfir/
mo elemoſinā largiantur: vocat⁹ pauper in/
gredit̄: ⁊ in terra ſolus recūbēs: diſcū ponit
in cinere: qꝺ vidētes fratres ſtupore nimio
ſunt repleti: quib⁹ ille ait. Menſā vidi pa/
ratā ⁊ ornatam: ⁊ pauperū oſtiatim euntiuʒ
vnicū nō eſſe cognoui. Paupertatē ī ſe ⁊ in
alijs adeo diligebat: vt paupertatē dominā
ſuā ſēper vocaret: ſed qn̄ pauperiorē ſeipſo
videret: ꝓtinus inuidebat: ⁊ ſe ab alio vinci
timebat. Nā ⁊ cū die quadā pauperculum
quēdā obuiū habuiſſet: ait ſocio ſuo. Ma/
gnā verecundiā intulit nobis hui⁹ inopia: ⁊
noſtraʒ paupertatē plurimū reprehēdit: nā
ꝓ meis diuitijs meā dominā paupertatem
elegi: ⁊ ecce ampli⁹ relucet ī iſto. ¶ Dū qdā
pauper coram eo trāſiret: ⁊ vir dei itima fu
iſſet cōpaſſione cōmot⁹: dixit ei ſocius: Et
ſi hic ſit pauꝑ: ſed forſitā ī tota ꝓuincia nō ē
eo ditior voluntate. cui vir dei dixit. Cito tu
am tunicam exue ⁊ pauperi tribue: ⁊ ad ei⁹
pedes ꝓſtrat⁹ culpabilē te clama. cui ille ꝓ/
tin⁹ obediuit. ¶ Quadā vice treſ mľieres fa
cie per oīa ⁊ habitu ſimiles obuias habuit q̄
eum taliter ſalutauerunt. Bene veniat dn̄a
paupertas: ⁊ cōtinuo diſparuerunt ⁊ vltra
viſe nō ſunt. ¶ Cū ad ciuitatē aretij deueniſ
ſet: ⁊ ibi bellū inteſtinū cōmotū fuiſſet: vidit
vir dei de burgo ſuper terrā demones ex/
ultantes: vocanſq; ſociū ſuū noīe ſilueſtruʒ
dixit ei. Uade ad portam ciuitatis: ⁊ demo/
nib⁹ vt ciuitatē exeant ex parte dei oīpotē/
tis p̄cipe: qui feſtinans ante portā valenter
clamauit. Ex parte dei ⁊ iuſſu patris noſtri
franciſci diſcedite demones vniuerſi: ſicq;
oēs ciues ſtati ad cōcordiā redierūt. ¶ Pre
dictus autē ſilueſter dū adhuc ſacerdos ſe/
cularis eēt vidit ī ſōnis crucē aureā de ore
Franciſi ꝓdeuntem: cui⁹ ſūmitas celos tan
gebat. cui⁹ brachia ꝓtēſa vtrāq; mūdi par
tē amplexādo tāgebāt. Cōpūct⁹ ſacerdos
ꝓtin⁹ mūdū deſerit: ⁊ viri dei ꝑfectus imita
tor efficit̄. ¶ Exiſtēte viro dei ī orōne diabo
lus ter eū proprio noīe vocauit. Cui cū ſan/
ctus reſpondiſſet adiecit. Nullus ē adeo in
hoc mūdo peccator. cui ſi cōuerſus fuerit n̄
indulgeat dominus: ſed quicunq; ſemetipʒ
penitentia dura necauerit miſericordiam ī
perpetuo non inueniet. Cōtinuo ſeruus dei
per reuelationem cognouit hoſtis fallaciaʒ
quo modo niſus fuerit ad tepor[ē] eum redu
cere. Cernens autē hoſtis antiquus: q2 ſic
nō preualuit grauem carnis tentationem
eidē īmiſit: quod vir dei ſentiēs veſte depo
ſita cordula duriſſima ſe verberās dicebat
Eia frater aſine ſic te manere decet: ſic ſubi
re flagellū: ſed cū tētatio nequaquā diſce/
deret foras exiens in magnam niuem ſe nu
dum demerſit: accipienſq; niuem in moduʒ
pile ſeptem pilas compingit: quas ſibi pro/
ponēs cepit alloqui corpus. Ecce īquit hec
maior vxor tua: iſte q̄tuor duo ſt̄ filij: ⁊ due
filie tuē: relique due ſunt ſeruus ⁊ ancilla.
Feſtina ergo oēs induere: quoniā frigore
moriuntur. Si te autē earuʒ multiplex ſolli
citudo moleſtat: vni domino ſollicitus ſerui
Et ilico diabolus ꝯfuſus abſcedit: ⁊ vir dei
deū glorificās ī cellam redijt. ¶ Cum apud
dominū leonē cardinaleʒ ſāc̄te crucis ab eo
rogatus aliquā diu moraret̄: nocte quadaʒ
demones ad ipſū veniētes eū grauiſſime
verberauerūt: vocāſq; ſociū ⁊ rē ſibi aperi/
ens ait. Demōes ſūt: caſtaldi dn̄i n̄ri quos ꝺ/
ſtinat ipſe ad puniēdos exceſſus. Ego. n. of
fenſā nō recolo: quā ꝑ miſericordiā dei ſatiſ
factione non laueri: ſed forte ideo caſtaldos
ſuos ī me ꝑmiſit irruere: q2 maneo in curijs
magnatoruʒ: quod forſitan fratribus meis
pauꝑculis bonā ſuſpicionē non generat: q2
forte me exiſtimāt delitijs abundare: ⁊ ſur/
gens ſūmo mane īde receſſit. ¶ Exiſtēte ali/
quādo eo ī orōne audit ſuꝑ domus tectum
cateruas demonū diſcurrentes cū ſtrepitu:
qui cōcitus foris exiens: ⁊ crucis ſignū ſibi
iprimēs dixit. Ex parte omnipotētis dei vo
bis dico demones: vt q̄cquid vobis ꝑmiſſū
ē ī meo corpore faciatis. Libēter enī oīa ſu/
ſtinebo: q2 cū maiorē inimicū corpore meo
nō habeā vīdicabitis me ꝺ aduerſario meo
dū in ipſo vice mea exercebitis vltionē. cō
fuſi igitur demones euaneſcūt. ¶ Frater q
dā ſocius viri dei in extaſi fact⁹ īter ceteras
celi ſedes vidit vnā digniſſimā ⁊ nobili glo
ria ꝑfulgentē: qui cū miraretur cui naʒ tā
p̄clara ſedes ſuaretur audiuit. Sedes iſta
vni⁹ de ruentib⁹ principib⁹ fuit: ⁊ nūc humi
li Frāciſco parat̄. Et exiēs ab orōne virum
dei īterrogauit dicēs. Quid de te opinaris
pater? ⁊ ille. Uideor mihi maxim⁹ peccator.
ſtatimq; in corde fratris ſpūs dixit. Cogno/
ſce ꝙ vera fuerit viſio quā vidiſti: qm̄ ad ſe/
dē ꝑ ſuꝑbiā ꝑditā humilitas leuabit humilli
mū. ¶ In viſione ſeru⁹ dei ſupra Seraphin
crucifixū aſpexit q crucifixiōis ſue ſigna ſic
ei euidenter ipreſſit vt crucifix⁹ videretur ⁊
ipſe cōſignat̄ manus ⁊ pedes ⁊ lat⁹ crucis
charactere: ſed diligenti ſtudio ab omnium
oculis ipſa ſtigmata abſcōdebat. qdā tamē
hoc ī vita viderūt: ſʒ in morte plurimi cōſpe
xerunt. Qꝺ aūt hec ſtigmata ꝑ oīa vera ex/
titerit multis miraculis oſtēſuʒ ē: quoꝝ duo
que poſt ei⁹ obitū cōtigerūt hic interſerere
ſufficiat. ¶ In apulia vir quidā noīe Roge
rus ante imaginē ſancti frāciſci ſtās cepit
cogitare dicēs. Eſt ne hoc verū vt tali claru
iſſet miraculo: an pia fuiſſet illuſio ſiue ſuo/
rū fratrū ſimulata inuentio: quod dum mē/
te reuolueret: ſubito audiuit ſonū quaſi ſpi/
culum ꝓſiliens de baliſta: ſenſitq; in ſiniſtra
manu ſe grauiter vľneratū: ſʒ cū ī chiroteca
nil leſionis appareret chirotecā ꝺ manu ex/
traxit: ⁊ graue vulnus quaſi ſagitte in pal/
ma cōſpexit: ex quo tāta vis procedebat ar
doris: vt totus ex dolore ⁊ ardore deficere
videret̄. Cūq; peniteret: ⁊ ſe beati Franci/
ſci ſtigmata credere veraciter teſtaret̄: poſt
duos dies dū ſanctū dei ꝑ ſua ſtigmata ex/
oraſſet fuit cōtinuo liberatus. ¶ In regno
quoq; caſtelle cū quidam vir ſancto Fran/
ciſco deuotus ad cōpletoriū pergeret ab in
ſidijs ob mortem alteri⁹ ibi paratis ex erro/
re īpetitur: ⁊ letaliter vulneratus ſemiuiu⁹
relinquitur. Deinde gladiū ī gutture crude/
lis lictor infixit: ⁊ extrahere non valens re/
ceſſit. fit vndiq; cōcurſus ⁊ clamor: ⁊ ab oī/
bus plangit̄ mortuus. Cū aūt nocte media/
cāpana fratrum ad matutinas pulſaretur:
vxor clamare cepit. Mi dn̄e ſurge ⁊ vade
ad matutinas: q2 campana te vocat. Stati
ille manum eleuans videbatur alicui innue
re vt gladium extraheret: ⁊ ecce videntib⁹
omnibus gladius quaſi validiſſimi iactatus
manu pugilis eminus proſiliuit: ſtatimq; ille
perfecte ſanatus ſe erexit dicens. Beatus
franciſcus ad me veniens: ſuaq; ſtigmata
meis vulneribus apponens: eoꝝ ſuauitate
cuncta vulnera deliniuit: ⁊ contactu mirifi/
ce ſolidauit: qui cum vellet diſcedere ſibi ī/
nuebam vt gladium abſtraheret: q2 aliter
loqui non valerem: quem apprehendēs va
lide proiecit: ſtatimq; ſtigmatib⁹ ſanctis vul
neratū guttur demulcēs perfecte ſanauit.
¶ In vrbe roma clara illa duo luminaria
orbis ſcilicet beatus franciſcus ⁊ beat⁹ do/
minicus coram domino hoſtiēſe qui poſtea
ſummus pontifex aderant. dixitq; eis ep̄s
Cur non facimus de veſtris fratribus epiſ
ſcopos ⁊ prelatos qui documento ⁊ exēplo
ceteris preualent? Fit inter ſcōs de reſpon
dendo longa contentio. Uicit tandem humi
litas franciſcum ne ſe preponeret. Uicit do
minicum vt primus reſpōdendo humiliter
obediret. dixit ergo beatus Dominicus. do
mine gradu bono ſi cognoſcunt ſublimati
ſunt fratres mei: nec pro meo poſſe permit
tam vt aliud aſſequantur regimen dignita
tis. Poſt hoc reſpondens ſanctus franciſc⁹

dixit. Domine minores ideo vocati ſunt fra-
tres mei: vt maiores fieri nõ preſumãt. Igi-
tur beatus franciſcus colũbina ſimplicitate
plenꝰ: omnes creaturas ad creatoris horta
tur amorem: predicat auibus: audiť ab eis:
tanguntur ab ipſo: nec niſi licẽtiate recedũt
hirundines dũ eo predicante garrirent ipſo
imperante ꝓtinus conticeſcũt. Apud porti-
unculam iuxta eiꝰ cellã cicada i ficu reſidẽs
frequenter canebat: quam vir dei manum
extẽdens vocauit dicens. Soror mea cica
da veni ad me: que ſtatim obediens ſup eiꝰ
manum aſcendit. cui ille. Canta ſoror mea ci
cada: ⁊ dominũ tuũ lauda: que protinus ca-
nẽs non niſi licẽtiata receſſit. Parcit lucer-
nis lãpadibꝰ ⁊ cãdelis: nolẽs ſua manu de-
turpare fulgorẽ: ſuper petras reuerenter
ambulat intuitu eius qui diciť petra. Legit
de via vermiculos ne traſeuntiũ pedibus
conculcentur: ⁊ apibꝰ ne media pereant gla
cie hyemali mel ⁊ optima vina iubet apponi
Fraterno nomine cũcta animalia vocabat.
miro ⁊ ieffabili gaudio replebať ob creato-
ris amorẽ cũ ſolẽ lunã ⁊ ſtellas itueba ť: eas
ob creatoris amorẽ iuitabat: coronã ſibi ma
gnã fieri ꝓhibebat dicẽs. Volo ꝙ fratres
mei ſimplices partẽ habeant in capite meo.
¶ Vir qdã admodũ ſecularis cũ ſeruũ dei
franciſcũ apud ſanctũ ſeuerinũ ꝑdicantem
inueniſſet: vidit deo ſibi reuelante ſanctum
franciſcũ duobꝰ tranſuerſis enſibus valde
fulgentibus in modũ crucis ſignatũ: quoꝝ
vnus a capite vſqꝫ ad pedes: alius a manu i
manũ per pectꝰ tranſuerſaliter tendebatur
quẽ cũ nunqꝫ vidiſſet tali indicio recogno-
ſcẽs cõpunctꝰ ordinẽ introiuit: ⁊ vitã felicit͛
ↄſumauit. ¶ Cũ ifirmitatẽ oculoꝝ ex fletu
continuo incurriſſet: ſuadentibꝰ fratribꝰ ꝙ
abſtineret a lachrymis ſic rñdit. Non eſt ob
amorem luminis quod habemꝰ cõmune cuꝫ
muſcis eterne lucis viſitatio repellẽda. Cũ
autẽ a fratribꝰ vrgeretur: vt patereť ifirmi-
tati viſus remedium adhiberi: ⁊ chirugicus
inſtrumentũ ferreum igne candens i manu
teneret: vir dei ait. Mi frater ignis eſto i ho
ra mihi propitiꝰ ⁊ curialis: precor dominũ q
te creauit: vt tuũ mihi calorẽ temperet. Et

hoc dicens ſignũ crucis contra illud edidit:
profundatoqꝫ illo in tenera carne ab aure
vſqꝫ ad ſupercilũ nullũ: vt retulit dolorẽ
ſenſit. ¶ Apud heremũ ſancti vrbani ſeruo
dei egritudine validiſſima laborante: cũ ipſe
defectũ nature ſentiens vini poculũ poſtu-
laſſet nihilqꝫ adeſſet: allatã ſibi aquã ſigno
crucis edito benedixit: q̃ mox i optimũ vinũ
conuerſa quod deſerti loci paupertas non
potuit: viri ſancti orationis puritas ipetra-
uit: ad cuiꝰ guſtũ ſubito cõualuit. Malebat
de ſe vituperiũ audire qꝫ laudẽ: ⁊ ideo cum
populi merita in eo ſanctitatis extollerent:
precipiebat alicui fratri: vt verba ipſũ vilifi-
cantia ſuis auribus conculcando ꝓferret:
Cũqꝫ frater ille licet inuitꝰ eum ruſticum ⁊
mercenariũ iperitũ inutilẽ diceret exhilara
tus dicebat. Benedicat tibi dñs: qꝛ tu ve-
riſſima loq̃ris: ⁊ talia me decet audire. Nõ
tã ſeruus dei preeſſe voluit qꝫ ſubeſſe: nec
tam precipere qꝫ parere: iccirco generali ce
dẽs officio gardianuꝫ petijt: cuiꝰ per omnia
voluntati ſubiaceret. Fratri quoqꝫ cũ quo
ſolitꝰ erat ire ſemper promittebat obedien-
tiã ⁊ ſeruabat. ¶ Cũ frater qdã ⁊ cõtra legẽ
obedientie aliquid feciſſet ⁊ penitẽtie ſigna
haberet: vir tñ ad alioꝝ terrorẽ eiꝰ caputiũ
i ignẽ ꝓijci iuſſit. Cũqꝫ per morã caputium
fuiſſet i medio ignis ꝑcepit ipſũ extrahi ⁊ frĩ
reſtitui. Extrahiť igitur caputiũ de medio
flãmarũ nullũ habẽs aduſtionis veſtigium.
Quodã tẽpore per paludes venetiarũ am-
bulãs inuenit maximã auiũ multitudinẽ cã
tantiũ i palude: dixitqꝫ ſocio. Sorores aueſ
laudãt creatorẽ ſuũ: eamꝰ ⁊ i eoꝝ medio ho-
ras canonicas dño decãtemꝰ. Quibꝰ itrãti
bus aues mote nõ ſunt: ſed qꝛ ob nimiũ gar-
ritũ ſe adinuicẽ audire nõ potuerũt ait. So
rores aues a cãtu ceſſate donec laudes de-
bitas dño ꝑſoluamꝰ. Quibꝰ ſtati tacentibꝰ
finitis laudibꝰ ſtati cãtũ ſuũ more ſolito re
ſũpſerũt. Inuitatꝰ deuote a qdã milite dixit
ei. Frĩ hoſpes meis monitis acqeſce ⁊ pcc̃a
tua cõfitere: qꝛ cito alibi mãducabis: q ſtati
acqeſcẽs domui ſue diſpoſuit ⁊ pniaꝫ ſalu-
tarẽ accepit. Cũ q̃ ad mẽſã itraſſꝫ: hoſpes ſu
bito expirauit. Cũ qꝫdã auiũ mltitudinẽ re-

pitiſſꝫ: ⁊ eas velut ratiõis participes ſalutaſſꝫ
dixit. Frẽs mei volucres multum debetis
laudare creatorẽ veſtrũ q plumis vos indu
it: pennas ad volãdũ tribuit: aeris puritatẽ
conceſſit: ⁊ ſine veſtra ſollicitudine vos gu
bernat. Aues aũt ceperũt viſus eum exten-
dere colla: ꝓtẽdere alas: aperire roſtra: ⁊ i
illũ attente reſpicere. Ille vero per mediuꝫ
eaꝝ tranſiens tunica pertingebat eaſdem:
nec tamẽ aliqua de loco eſt mota donec li-
cẽtia data oẽs inſimul cõuolauerunt. ¶ Cũ
apud caſtrũ almarium predicaret ꝓpter gar
ritꝰ hirundinũ ibidẽ nidificantiũ audiri non
poterat. qbus ille. Sorores mee hirundines
iam tẽpꝰ ẽ vt loquar ego: qꝛ vos ſatis dixi-
ſtis: tenete ſilentiũ donec verbũ dñi cõplea
tur. cui cõtinuo obediẽtes ꝓtinꝰ cõticuerũt
¶ Trãſeũte aliquãdo viro dei ꝑ apuliã vnã
burſam magnã reppertjt in via denarijs tu
meſcentẽ quã ſocius vidẽs accipere voluit
vt pauperibus erogaret: ſꝫ ille nullatenus
permiſit dicẽs. Nõ licet fili alienũ auferre:
ſed cũ ille vehemẽter iſtaret. Franciſcꝰ pau
lulũ orans iubet vt burſã tollat: que iam co
lubrũ ꝓ pecunia continebat. Quod videns
frater timere cepit: ſꝫ obedire volẽs ⁊ iple-
re mãdatũ burſam manibꝰ capit: ⁊ inde ma-
gnus ſerpẽs ꝓtinꝰ exiliuit: ⁊ ait ſãctꝰ. Pecu
nia ſeruis dei nil aliud ẽ qꝫ diabolus ⁊ colu-
ber venenoſus. ¶ Cũ frater qdã grauiter tẽ
taretur cogitare cepit ꝙ ſi aliqd ſcriptũ de
manu patris hẽret ipſa ꝓtinus tẽtatio fuga
reť. ſed cũ rem ſibi nullatenꝰ aperire aude-
ret: quadã vice vir dei vocauit eum dicens.
Porta mihi fili carthã ⁊ attramẽtum qꝛ lau
des quaſdã dei ſcribere volo: quas cũ ſcri-
pſiſſet ait. Accipe carthã hãc: ⁊ vſqꝫ ad dieꝫ
mortis tue cuſtodias diligenter. ſtatiqꝫ oĩs
tẽtatio ab eo receſſit. ¶ Idem quoqꝫ frater
dũ ſãctꝰ infirmꝰ iaceret cogitare cepit. Ec-
ce morti appropinquat pater: ⁊ qꝫ plurimuꝫ
cõſolarer ſi poſt mortẽ haberẽ tunicã patris
mei. Poſt modicũ ſanctꝰ franciſcus vocat
eũ dicẽs. Tibi trado tunicã iſtã ⁊ poſt mortẽ
meã ipſaꝫ habeas pleno iure. ¶ Cuꝫ apud
alexãdriã lõbardie cũ quodã honeſto viro
hoſpitatꝰ fuiſſꝫ: ab eo rogať: vt pp euãgelij

obſeruãtiã de omni appoſito manducaret.
Qui cũ eius deuotioni aſſentiret: ille accur
rẽs caponẽ ſeptẽnẽ ꝑparat mãducandum.
Mãducãtibꝰ illis ifidelis qdã amore dĩ ele
moſinã petijt: mox vir dei nomẽ audiẽs be-
nedictũ: mẽbꝝ ſibi trãſmittit caponis. Re-
ſeruat ifelix datũ: ⁊ i craſtinũ dũ ſanctꝰ ꝑdi
caret: oñdit dicẽs. Ecce quales carnes co-
medit iſte frater: quẽ vt ſãctũ honoratis: nã
mihi hoc in ſero tribuit: ſꝫ cũ mẽbrum capo
nis piſcis ab oĩbus videreť: velut inſanꝰ ab
omni populo icrepatur. Qď cũ ille vidiciſſꝫ
erubuit ⁊ veniã poſtulauit: redieruntqꝫ car
nes ad ſui ſpecieꝫ: poſtqꝫ rediſt ꝑuaricator
ad mentẽ. ¶ Dũ quadã vice ad mẽſaꝫ ſede-
ret: ⁊ de paupertate beate virginis ⁊ filij eiꝰ
collatio fieret: ꝓtinus vir dei a menſa ſur-
gens ſingultꝰ ingeminat doloroſos: ⁊ ꝑfuſus
lachrymis ſup nudã humũ reliquũ panẽ mã
ducat: ¶ Sacerdotalibꝰ manibꝰ qbꝰ cõficiẽ
di dñici corporis ſacrm̃ eſt collata poteſtas
magnã volebat reuerentiã exhiberi. Vñ ⁊
ſepe dicebat. Si aũt ſcõ cuiqꝫ de celo veni
enti ⁊ paupculo alicui ſacerdoti me cõtinge
ret obuiare: ad ſacerdotis manꝰ deoſculan-
das citius me ꝓferrẽ ⁊ ſancto dicerẽ. Expe-
cta me ſancte laurẽti: qa manꝰ huiꝰ vbũ vi-
te cõtrectãt: ⁊ vltra humanũ aliquid poſſi-
dẽt. Miraculis multis i vita claruit: nã pa-
nes ei ad bñdicenduꝫ oblati multis ifirmis
attulere ſalutẽ. ¶ Aquã i vinũ cõuertit: ⁊ in
de eger qdã guſtãs ꝓtinꝰ ſanitatẽ recepit: ⁊
multa alia miracula fecit. ¶ Cũ vo ad dies
iam appropiquaret extremos lõga ifirmita
te ↄfectꝰ: ſup nudã humũ poni ſe fecit: fecit-
qꝫ oẽs frẽs ibidẽ aſſiſtẽtes ad ſe vocari: ⁊ ma
nꝰ ſingulis iponẽs oĩbꝰ ibi ꝑſẽtibꝰ bñdixit: ⁊
iſtar cene dñice ſingulis bucellã panis dimi-
ſit. Inuitabat vt ſui moris erat oẽs creatu-
ras ad laudẽ dĩ: nã ⁊ mortẽ ipaꝫ cũctis terri
bilẽ exoſã hortabať ad laudẽ: eiqꝫ letus oc-
currit ⁊ ad ſuũ iuitabat hoſpitiũ dicẽs. Be
ne veniat ſoror mea mors. Ad extremã igiť
horam veniens dormiuit in domino. cuius
animam quidam frater vidit in modũ ſtelle
ſimilis lune i quantitate: ſoli i ſplẽdore: Mi
niſter fratrum i terra laboris nomine augu-

ſtinꝰ i hora iã vltima poſitꝰ cũ diu amiſiſſꝫ lo/
quelã ſubito clamãs dixit. Expecta me pr̃
expecta: ecce iã venio tecũ: querẽtibꝰ fribꝰ
qd diceret ait: nõ videtis prẽm nr̃m frãciſcũ
q vadit i celũ? Et ſtatim i pace obdormiuit ⁊
patrẽ ſecutꝰ ẽ. ¶ Cũ qdã dña q̃ btõ frãciſco
deuota extiterat viã vniuerſe carnis fuiſſꝫ i/
greſſa: ⁊ clerici p̃ſbyteri feretro exeqas ce/
lebrãtes aſtarẽt: ſubito ſe mulier erigit ſup
lectũ ⁊ vnũ de aſtãtibꝰ ſacerdotibꝰ vocat di
cẽs. Uolo pr̃ cõfiteri. Ego enim mortua fue
ram ⁊ diro eram carceri mãcipãda: qm̃ pec/
catum qd̃ tibi pandam nec dũ confeſſa fue/
ram: ſed orãte ꝓ me ſcõ frãciſco ad corpꝰ mi/
hi redire idultum eſt: vt illo reuelato pecca/
to veniã merear: ⁊ ſtati vt illd̃ manifeſtauero
i pace cernẽtibꝰ vobis qeſcam. Confeſſa igr̃
⁊ abſolutione recepta mox i dño obdormiuit
¶ Cũ frẽs d̃ niceria plauſtrũ q̊ddã a quodã
viro mutuo peterẽt: ille indignatꝰ reſpõdit.
Ego potiꝰ duos ex vobis cũ ſcõ Franciſco
excoriarem: ꝙ plauſtrũ meũ vobis accõmo
darem: ſed in ſe reuerſus ſemetipꝫ redargu
it ⁊ blaſphemie penituit iraꝫ dei formidans:
moxqꝫ filius eius i̅firmat̃ ⁊ ad extrema de/
ducit̃: q filiũ defũctũ vidẽs i terra volutaba
tur: ⁊ flens ⁊ ſcm̃ franciſcum inuocans dice/
bat. Ego ſũ q peccaui me flagellare debui/
ſti. redde ſcẽ iam deuote precanti quẽ abſtu
liſti impie blaſphemanti. Mox filiꝰ eiꝰ ſurre
xit ⁊ planctum prohibens ait. Cum mortuꝰ
eſſem ſcũs franciſcus ꝑ quãdã viam longaꝫ
⁊ obſcuram me ducens i quodam tandẽ vi/
ridario pulcherrimo collocauit: ac deĩde di/
xit mihi: reuertere ad patrem tuum nolo te
amplius detinere. ¶ Pauper quidã cuidaꝫ
diuiti debẽs quandã pecunie quantitatem:
rogat vt ſancti franciſci amore ſibi terminũ
ꝓlõgaret. Cui ille ſupbe rñdẽs. Tali inquit
loco te recludã: vbi nec frãciſcus nec aliqs
poterit te iuuare: moxqꝫ illũ vinculatũ i car/
cerem obſcurũ iclufit: ſꝫ paulopoſt ſcũs frã/
ciſcus affuit ⁊ fracto carcere ruptiſqꝫ vincu
lis hominẽ icolumẽ reduxit ad ꝓpꝛa. ¶ Qui/
dã miles ſci franciſci operibꝰ ⁊ miraculis d̃/
trahens: cuꝫ quadã vice luderet ad taxillos
veſania ⁊ incredulitate plenus circunſtanti
tibus ait. Si franciſcus ẽ ſanctus. 18. veni/
ent i taxil lis: mox i eis ſenarius triplicatus
apparuit: ⁊ vſqꝫ ad nouẽ vices quolibet ſuo
iactu terſenos accepit: ſꝫ i̅ſaniã addẽs i̅ſanie
ait. Si verũ ẽ ꝙ iſte frãſciſcus ſit ſcũs cadat
hodie corpꝰ meũ gladio: ſi ꝟo ſcũs nõ ẽ: eua/
dam icolumis. Ludo finito vt eiꝰ orõ fieret i
pccm̃ cũ nepoti ſuo iferret iniuriã: ille gladi/
uꝫ accipiẽs: i viſcera patrui trãſfixit: ⁊ ꝓtinꝰ
iterfecit. ¶ Uir qdã crure ſic ꝑdito vt nulla/
tenus ſe mouere poſſꝫ ſcm̃ Franciſcum ta/
libus vocibꝰ iclamabat. Adiuua me ſcẽ frã/
ciſce: memor deuotionis ⁊ ſeruitij qd̃ tibi im
pendi: nã i aſino meo te portaui: ſcõs pedes
tuos ⁊ manꝰ oſculatus fui: ⁊ ecce morior do
loris huiꝰ duriſſimo cruciatu: moxqꝫ ille ſibi
apparens cum paruulo bacculo qui thau i
ſe figurã habebat locũ doloris tetigit: ⁊ fra
cto apoſtemate ſanitatem protinꝰ recepit: ſꝫ
thau ſignum ſuper locum remanſit: hoc ſi/
gno ſcũs franciſcus litteras ſuas cõſueue/
rat ꝯſignare. ¶ Cũ i caſtro pomereto i mõ/
tanis apulie puella qdã ⁊ prĩ ⁊ matri vnica
fuiſſꝫ d̃fũcta ⁊ mater ſcõ franciſco deuota
nimia triſticia fuiſſꝫ abſorpta: apparuit ei ſã/
ctus dicens. Noli flere quia lucerne tue lu/
men quod deploras extinctum mea eſt tibi
interceſſione reddenduꝫ mater igitur ſum/
pta fiducia corpus extinctum non permiſit
efferri: ſed ſancti franciſci nomen inuocans
⁊ mortuam filiam apprehendens eam inco
lumen alleuauit. ¶ In vrbe roma cum puer
paruulus de feneſtra pallatij cecidiſſet ⁊ pe
nitus expiraſſet beatus franciſcus inuoca/
tur: ⁊ vite protinus reſtituitur. ¶ In ciuita/
te sueſſa cum quedaꝫ domus corruẽs quẽ/
dã iuuenem extinxiſſet ⁊ cadauer iam in le/
cto ad ſepeliendum poſuiſſet: mater beatuꝫ
franciſcum tota deuotione qua poterat in/
uocabat. Et ecce circa mediam noctẽ puer
oſcitauit ⁊ ſanus ſurrexit: ⁊ in ludis verba
prorupit. ¶ Frater iacobꝰ aretinꝰ cũ in naui
cula parua fluuiũ quẽdã cũ fribꝰ ꝑtrãſiſſꝫ:
et ſocijs iam ſuper ripam poſitis poſtremo
ſe ad nauis exitum prepararet: reuolu/

ta naue ipſe i ꝓfundũ fluminis ẽ d̃merſus.
Fratribꝰ igit̃ ꝓ liberatione ſubmerſi bea/
tũ franciſcũ i̅uocãtibꝰ: ipſo etiã corde vt po
terat beati franciſci auxiliũ iplorante: ecce
predictus frater per profundum ſicut per
aridã ãbulabat: ⁊ demerſã nauiculã capiẽs
cũ ea peruenit ad litꝰ. Ueſtimẽta ãt eiꝰ ma
dida non ſũt nec aque gutta proximauit ad
tunicam. ¶ De ſancta Pelagia.

Pelagia prima feminarum an
thiochie ciuitatis re/
hꝰ ⁊ diuitijs plena corpore pulcher
rima: habitu ambitioſa: ⁊ vana aio: ⁊ corpo
re impudica. Quadã vice per ciuitatẽ cum
ambitione maxima tranſibat: ita vt nihil ſu
per eam niſi aurum ⁊ argentũ ⁊ p̃cioſi lapi/
pides viderentur: ita vt quocũqꝫ iret aerẽ
diuerſorũ aromatũ odore repleret quã pre/
cedebat ⁊ ſequebatur multitudo maxima
puellarũ ac puerorũ qui ⁊ ipſi preclari erãt
induti veſtimentis: quã quidã ſcũs pr̃ nomi
ne nonnus epiſcopus elyopoleos que nũc
damiata vocat̃: vidẽs amariſſime flere ce/
pit: ex eo ꝙ ipſa maiorem curã habebat pla
cere mũdo ꝙ ipſe haberet placere deo. pro/
cidẽſqꝫ ſuper pauimentũ faciẽ ſuã cũ terra
percutiebat: ⁊ ipſã terrã lachrymis rigans
dicebat. Altiſſime deus ignoſce mihi pecca
tori: qa vniꝰ diei meretricis ornatꝰ totiꝰ vite
mee induſtriã ſupauit: ne me dñe cõfundat
vniꝰ meretricis ornatꝰ ante cõſpectũ tremẽ
de maieſtatis tue. Illa ꝓ terrenis ſũmo ſtu
dio ſe decorauit: ego tibi immortali dño pla
cere propoſui: ⁊ per meã negligentiã nõ im
pleui. dixitqꝫ his qui ſecũ erant. In veritate
dico vobis: quia deus hanc contra nos i iu/
dicio ꝓducturus ẽ: qm̃ hec tã ſollicite depin
git̃: vt terrenis amatoribꝰ placeat: ⁊ nos ce
leſti ſponſo placere negligimꝰ. dũ hec ⁊ ſimi
lia diceret ſubito obdormiuit: viſũqꝫ eſt ſibi
ꝙ quedã colũba nigra ⁊ fetida nimis circa
eũ celebrãtẽ volaret: q dum cathecuminos
abſcedere p̃cepiſſꝫ colũba diſparuit: ⁊ poſt
miſſã rediẽſ: ⁊ ab ipo epo i vaſe quodã aque
merſa mũda ⁊ candida exiẽs tã alte volauit
ꝙ videri nõ potuit. Euigilãs igit̃ dũ quadã
vice ad eccleſiam ꝓcedens p̃dicaret ⁊ pela
gia preſens eẽt adeo cõpũcta ẽ. ꝙ ei litteraſ
per nũciũ miſit dicens. Sancto epiſcopo di
ſcipulo xp̃i pelagia diſcipula diaboli. Si ve
rẽ diſcipulus xp̃i cõprobaris: qui vt audiui
pro peccatoribꝰ de celo deſcẽdit: me pecca
tricẽ: ſed penitentẽ ſuſcipere digneris. cui il
le remiſit. Rogo vt humilitatẽ meam nõ tẽ
tes: qr hõ peccator ſũ. ſed ſi vere ſaluari de/
ſideras ſolũ me videre nõ poteris: ſed inter
alios me videbis. Cũqꝫ ad eũ coram pluribꝰ
aduenniſſet: pedes eius apprehendit ⁊ ama/
riſſime flens dicere cepit. Ego ſuꝫ pelagia
pelagus iniqtatis exundãs fluctibꝰ peccato
rum: ego ſum perditionis abyſſus: ego vora
go ⁊ laqueus animarum: multos deceptos
decepi que nũc cũcta ꝑhorrui. Tũc epiſco/
pus interrogauit eam dicẽs. Quod tibi no/
mẽ eſt? cui illa. a natiuitate pelagia vocor: ſꝫ
ꝓpter veſtimẽtorũ pompam oẽs me marga
ritã appellant. Tunc epũs clemẽter eam ſu
ſcipiens penitentiã ei ſalutarẽ iniunxit ⁊ i dĩ
amore diligenter iſtruxit: ⁊ ſacro baptiſma/
te regenerauit. Diabolus autẽ ibidẽ cla ma
bat dicẽs. O violentia quam patior ab hoc
ſene decrepito. o violentia o ſenectꝰ mala:
maledictꝰ dies i quo cõtrariꝰ natꝰ es mihi: qr
ſpem meã maximã abſtuliſti mihi. Quadaꝫ
inſuper nocte cum pelagia dormiret: diabo
lus ad eã venit: ⁊ eã excitans dixit ſibi. Dña
margarita: quid vnqꝫ tibi mali feci? Nũqd
nõ oibꝰ diuitijs ⁊ gloria te ornaui? queſo dic
mihi i quo te ꝯtriſtaui ⁊ ꝓtinꝰ tibi ſatiſfaciã.
Tãtũ obſecro ne me deſeras: ne opprobriũ
xp̃ianis efficiar. Ipa ãt ſe ſignauit. ⁊ i diabo
lũ ſufflauit: ⁊ ſtatiꝫ euanuit. Die t̃tio oĩa q̃ ha
bebat p̃parauit ⁊ cõgregauit: ⁊ pauperibus
tribuit. Poſt aliquot ãt dies cũctis ignoran
tibus: Pelagia inde noctu aufugit ⁊ i mon/
tẽ oliueti deuenit: vbi habitum heremite ac
cipiens in parua cella ibidẽ ſe collocauit: ⁊
deo in multa abſtinentia ſeruiuit. Maxime
aũt fame ab oĩbꝰ habebat̃: ⁊ frater pelagiꝰ
dicebatur. Poſt hoc quidam diaconꝰ predi
cti epiſcopi hieroſolymã cauſa viſitandi lo/
ca ſancta aduenit. cui dixit epũs: vt poſt ſan/
ctorũ locorũ viſitationem quendam mona/
chum nomine pelagiũ quereret ⁊ ipſum vi/

ſtaret cū verus dei ſeruus eēt. Quod cum
ille feciſſʒ: mox ab illa cognit⁹ nequaq̄ ipaʒ
propt̄ nimiā maciē cognouit. cui dixit Pe/
lagia. Habes ep̄z? ⁊ ille. Immo dn̄e. Et illa
Oret ꝓ me ad dn̄ʒ: q̄ꝛ vere apoſtolus xp̄i ē.
Recedens āt ide: die t̄tio ad ei⁹ cellā rediit
ſed cū ad hoſtiū ꝑcuſſiſſet: ⁊ nullus ei aperu
iſſet: feneſtrā aperuit: ⁊ mortuū eum vidit:
currēſq̄ cū hoc ep̄o nunciaſſʒ: ep̄s ⁊ clerus
oēſq̄ monachi conuenerūt: vt tā ſancto vi/
ro exequias celebrarent. Cūq̄ de cella cor
pus ei⁹ extraxiſſēt repererūt q̄ mulier eēt
⁊ plurimū admirātes deo gratias reddide/
rūt ⁊ ſāctum corpus honorifice ſepelierunt.
Obiit autē octaua die itrante octobri circa
annū domini. 290. ¶ De ſcā Margarita.

Argarita dicta pelagi⁹ vir
go pulcherrima
diues ⁊ nobilis: tanta fuit parentū
ſollicitudine cuſtodita: ⁊ optimis morib⁹ in/
ſtructa: tanteq̄ pudicitie honeſtate vigebat
q̄ ab hominib⁹ videri modis omnib⁹ renue
bat. Deniq̄ a quodā adoleſcente nobili in
coniugiū querit: ⁊ vtriuſq̄ parentū aſſen/
ſu cuncta nuptiis neceſſaria cū imēſa diui/
tiarū ⁊ deliciarū gloria ꝑparātur. Cū ergo
nuptiarū dies aduenisſʒ: ⁊ iuuenes ⁊ puel/
le ⁊ cūcta ſimul nobilitas ante thalamū iaʒ
paratū nuptiaꝝ feſta cū gaudio celebrarēt
virgo deo iſpirāte cōſiderans dānū virgini
tatis tā dānoſis plauſib⁹ cōparari: ꝓſtra/
ta in terra cū lachrymis gloriā virginitatis
nuptiarū ⁊ moleſtias tāta in corde ſuo cōpē
ſatione vibrauit: q̄ oia hui⁹ vite gaudia q̄ſi
ſtercora reſpuebat. Unde nocte illa viri cō/
ſortio abſtinēs media nocte deo ſe cōmēdās
tōſis crinib⁹ i virili habitu clā aufugit. Lon
ge āt ad quoddā monaſteriū veniēs ⁊ fratrē
Pelagiū ſe appellās ab abbate recept⁹ eſt:
⁊ diligenter inſtruct⁹: q̄ tā ſancte ac religioſe
ſe habuit q̄ defūcto ſanctimonialiū prouiſo
re ⁊ de ſenioꝝ conſilio ⁊ abbatis īperio licet
īuit⁹ monaſterio v̄ginū ē p̄lat⁹. Dū ḡ eis non
ſolū corpoꝝ neceſſaria: ſed ēt aiaꝝ pabula
cōtinue ⁊ iculpabiliter miniſtraret: diabolus
ei inuidens ſtuduit qualit̄ proſperū ei⁹ curſū
obiectu criminis ipediret. Nā vnā virgine

q̄ p̄e forib⁹ erat: i adulteriū traxit: ⁊ itume
ſcēte vtero cū iā celari non poſſet tātus pu/
dor ⁊ dolor oēs v̄gines ⁊ monachos vtriuſ/
q̄ monaſterii cōſternauit: q̄ ſolus pelagius
vtpote earū familiaris atq̄ ꝓpoſit⁹ ſine iu/
dicio ⁊ examinatiōe ab oib⁹ cōdēnatur: qui
foras cū ignominia pellit̄: ac in quodā rupis
ſpecu recludit̄. ſibiq̄ monachorū ſeueriſſi/
mus deputat̄: q̄ ſibi panē ordeaceū ⁊ aquā
tenuiſſime miſtraret: q̄b⁹ geſtis monachi re
ceſſerūt: ⁊ ſolū ibi pelagiū reliquerūt. At il/
le oia patiēter ſuſtinens i nullo turbat⁹ fuit:
ſʒ grās ſemper deo referēs ꝑ ſanctoꝝ exem
pla ſe continue confortabat. Tādē cū fine ʒ
ſuū adeſſe cognouiſſet abbati ⁊ monachis ꝑ
litteras ſic mandauit. Nobili orta genere
Margarita i ſeculo dicta fui: q̄ vt pelagus
tēptationū tranſirē: pelagius mihi ipſū nom̄
ipoſui: virū nō ꝓ deceptione mētita quod
factis oſtēdi: de crimine v̄tutē obtinui: peni
tētiā egi inocēs. Iā queſo vt quā viri femi
nā neſcierūt ſancte ſorores ſepeliāt: ⁊ ſit ex/
piatio viuētis oñſio morientis: vt femine vir
ginē cognoſcāt: quam calumniatores adul
terū iudicabant. His auditis monachis et
ſanctimonialibus: ad ſpeluncham currenti
bus pelagius a feminis femina v̄go itacta
cognoſcit̄ ⁊ cūctis pniaʒ agētib⁹ i mōaſterio
v̄ginū honorifice ſepelit̄. ¶ De. ſ. thayde.

Hais meretrix vt i vitis patꝝ
legitur tāte pulchritudi
nis extitit: vt multi pp̄ eā ſubſtātiis
venditis ſuis ad vltimā paupertatē deueni
rēt: ſed amatores ſui ꝑ zelo litibus iter ſe cō
ſertis frequēter puelle limina ſanguine iu/
uenū replebant. Quod cuʒ audiſſet abbas
pānucius ſūpto habitu ſeculari ⁊ vno ſolido
ꝓfectus ē ad eā in quādam egypti ciuitatē:
deditq̄ ei ſolidū quaſi pro mercede peccā/
di. Illa accepto precio ait illi. Ingrediamur
ſimul in camerā. Cūq̄ ingreſſus eēt ⁊ lectū
ꝓcioſis veſtibus ſtratū aſcēdere iuitaret̄: di
cit ad eam. Si eſt interi⁹ cubiculū in ipſum
abeam⁹. Et cum duxiſſet eum per plura lo
ca ille ſēp dicebat q̄ videri timebat. illa aūt
dixit. Eſt quoddā cubiculū vbi nullus igre
dit̄: ſi vero deum times non eſt locus qui

deitati ei⁹ abſcōdat̄. Qđ cū ſenex audiſſet
dixit ei. Et ſcis eē deū? Cūq̄ illa reſpōdiſſ ʒ
ſe ſcire deū ⁊ regnū futuri ſecli nec n̄ ⁊ tor/
menta pccōꝝ. dixit ei. Si ergo noſti cur tan
tas aias ꝑdidiſti? ⁊ n̄ ſolū ꝓ tua: ſ ʒ ꝓ illorum
reddītura rōne ʒ dānaberis. Illa v̄o h̄ audi/
ens ꝓuoluta ad pedes abbatis pānutii cu ʒ
lachrymis exorabat dicēs. Scio eē penitē/
tiā pater: ⁊ ꝯfido remiſſionē te orāte ſortiri.
tātū peto trib⁹ horis idutias: ⁊ poſt hoc quo
iuſſeris ibo: ⁊ quecūq̄ ꝓceperis faciā. Cūq̄
locū illi abbas ꝯſtituiſſ ʒ vbi venire deberet: il
la collectis oib⁹ quecūq̄ ex peccato lucrata
fuerat: platiſq̄ i mediā ciuitate ʒ pplo ſpe
ctāte igne cōbuſſit clamās. Uenite oēs qui
peccaſtis mecū ⁊ videte quomō ea que mihi
cōtuliſtis exurā. Erat aūt ꝓciū auri librarū
quadringētaꝝ: que cū oia icēdiſſet ad locu ʒ
quē abbas pānuti⁹ cōſtituerat perexit: qua ʒ
ille repto v̄ginū mōaſterio i cellulā paruā
recludens hoſtiū cellule plumbo ſignauit: ⁊
paruā reliq̄t feneſtrā ꝑ quā ei vict⁹ modic⁹
iferret̄. Iuſſitq̄ ei oib⁹ dieb⁹ paru ʒ panis ⁊
paululū aque a ceteris miniſtrari: cū aūt ſe/
nex diſcederet: Thays ad eū ait: quo iubes
pater: vt ex naturali meatu aquā meā effū/
dā? Et ille. In cella ſicut digna es. cūq̄ ite/
rum quomodo deū deberet orare inq̄reret
reſpōdit. Nō es digna nominare deū neq̄ i
labiis tuis nomē trinitatis adducere: ſ ʒ nec
ad celū manus expādere: q̄m labia tua iniq
tate plena ſunt: ⁊ man⁹ tue ſordib⁹ iq̄nate
S ʒ tantūmodo incūbēs cōtra orietē reſpi/
ce hunc ſermonē frequēter iterans: qui pla
ſmaſti me miſerere mei. Cū ergo trib⁹ ānis
fuiſſet icluſa: cōdoluit abbas pānutius ⁊ ꝓ
fect⁹ eſt ad abbatē Antoniū: vt ab eo requi
reret ſi remiſiſſet illi deus peccata ſua. Et
narrata cauſa ſanct⁹ antonius conuocatis
diſcipulis ſuis precepit eis. vt illa nocte vi/
gilātes i orōne ꝑſiſterēt ſingillatim quaten⁹
alicui ex his declararet de⁹ cauſa ʒ pro qua
abbas. P. venerat. Cum igitur inceſſanter
oraſſent abbas paulus maior diſcipulus an
tonii vidit ſubito in celo lectū precioſis veſti
bus ornatum: quem tres virgines clara fa/
cie cuſtodiebant. Tres iſte virgines fuerūt

timor pene future q̄ ipſam a malo retraxit:
pudor culpe cōmiſſe: qui ei veniā ꝓmerui
amor iuſticie qui eā ad ſuperna tranſuexit.
Cūq̄ paulus illis diceret gratiā illā tantā
eē Antonii: vox diuina reſpōdit. n̄ ē p̄ris tui
Antonii: ſed Thaydis meretricis: quod cū
mane Paul⁹ abbati retuliſſet cognita dei
volūtate abbas Pānuti⁹ cū gaudio diſceſ
ſit: ⁊ mox ꝓfect⁹ ad monaſteriū oſtiū ʒ celle
diſſipauit. Illa v̄o rogabat vt adhuc mane
ret icluſa: dicit āt ei. Egredere q̄m remiſit ti
bi de⁹ pccā tua: ⁊ illa reſpōdit. Teſtor deū
q̄a ex quo huc igreſſa ſū: ex oib⁹ pccīs meis
feci velut ſarcinā: ⁊ ſtatui an̄ oculos meos.
Et ſic̄ nō diſcedit anhelit⁹ d̄ narib⁹ meis ſic
nō diſceſſerūt pccā mea ab oculis meis: ſed
flebā ſemꝑ illa ꝯſiderās. cui abbas pānuti⁹
dixit. Nō pp̄ penitētiā tuā remiſit tibi deus
pccā tua: ſ ʒ q̄a hūc timorē ſemꝑ habuiſti in
aīo. Et cū īde illā eduxiſſet: q̄ndeci dies ſuꝑ
uixit: ⁊ pauſauit i pace. ¶ Abbas q̄q̄ effrē
aliā meretricē ſimili fere modo conuertere
voluit. nā cū illa meretrix ſcūm Effrē ad
peccādū alliceret ipudēter dixit ei Effre ʒ.
Sequere me: qua ſequente cū ad quēda ʒ
locū vbi erat magna multitudo hominum
veniſſet: dixit ei. Sede hic: vt cōmiſcear te/
cū: Et illa. Quomō poſſu ʒ hoc facere tāta
multitudine hic ſtāte? ⁊ ille. Si hoīes erube
ſcis nōne magis tuū debes erubeſcere crea
torē: qui reuelat occulta tenebrarū? illa āt
confuſa receſſit ¶ De nomine.

Ionyſius iterp̄tat̄ vehementer fu
giens: vel dicitur Dionyſius a dia
quod eſt duo: ⁊ nyſus quod eſt ele/
uatio: quaſi ſecundum duo eleuatus ſcili/
cet ſecundum corpus ſecundum animam.
Uel dicitur a diana quod eſt venus ſcili/
cet dea pulchritudinis ⁊ ſios quod eſt de⁹
quaſi pulcher deo: vel vt quidam aiunt di/
citur a dionyſia: que vt dicit Iſidorus eſt
quedam gemma nigra valens contra ebrie
tatem. Fuit ergo vehementer fugiens de
mundo propter perfectam abrenunciatio/
nem. Eleuatus per internorum contem/
plationem: pulcher deo per decorem virtu
tū valens peccatorib⁹ contra ebrietatē vi/

riorum. Hic ante cõuerſionẽ multa prenoīa
habuit. Uocat⁹ ẽ eniȝ ariopagita a vico in q̃
habitabat. Itẽ dictus ẽ theoſophus ideſt de
um ſapiens. Itẽ a grecoꝝ ſapiẽtib⁹ vſq3 ho
die dicit̃ p̃igiontuarami quod latine dicit̃
ala celi: qꝛ ĩ celũ ala ſpũalis itelligẽtie mira/
biliter volauit. Itẽ dict⁹ ẽ macharius ideſt
beat⁹. Itẽ a patria dict⁹ ionic⁹: ionica aũt
vt ait papias vna ẽ lex in linguis grecoruȝ.
vel ionice ſunt genera rotũdaꝝ colũnaruȝ.
vel ionicũ vt idẽ dicit eſt pes q̄ habet duas
correptas ꝛ duas longas: p quod oſtẽditur
ꝙ ipſe fuit ſapiens deũ p oculoꝝ īueſtiga/
tionẽ. ala celi p celeſtiũ cõtẽplationẽ: beat⁹
p eternoꝝ poſſeſſionẽ. Per alia oſtendit̃ ꝙ
ipſe fuit mirabilis rhetoꝛ p eloquẽtiā: eccle/
ſie ſuſtentatoꝛ p doctrinā: breuis ſibi per hu
militatẽ. longus alijs p charitateȝ. Auguſti
nus aũt in li° octauo de ciuitate dei dic̃: ꝙ io
nicum ẽ genus philoſophoꝝ. Diſtinguit eni
ibidẽ duo genera philoſophoꝝ ſcilicet itali/
cũ quod eſt ex parte italie: ꝛ ionicũ quod eſt
ex parte grecie: q̄a ergo Dionyſius ſũmus
erat philoſoph⁹: ideo antonomatice diceba
tur ionic⁹. Ei⁹ paſſionẽ ꝛ vitā grece dicta/
uit methodi⁹ cõſtantinopolitan⁹. latine ve
ro anaſtaſi⁹ apoſtolice ſedis bibliothecari⁹
vt dic̃ ignati⁹ remoꝝ ep̃s. ¶ De. ſ. Dionyſio.

Jonisius ariopagita a btõ
Paulo apoſtolo
ad fidẽ xp̃i cõuerſus fuit: q̄ ariopa/
gita a vico ciuitatis ĩ quo habitabat dictus
fuiſſe dicit̃. Ariopag⁹ enim erat vicus mar/
tis: in quo ſcilicet erat tẽplũ eius. Athenien
ſes eni ſingulos vicos denominabāt a dijs
quos colebant: ꝛ vicũ in quo colebat̃ mars
vocabāt ariopagũ: qꝛ ario dicit̃ mars. vicũ
in quo colebāt pan vocabant panopagum.
ꝛ ita a ſingulis dijs ſingulos vicos denomi/
nabant. Ariopagus eniȝ vic⁹ erat excellen/
tioꝛ q̄a ibi erat curia nobiliũ ꝛ ſchole liberali
um artiũ. In hoc ergo vico morabat̃ Diony
ſius maxim⁹ philoſophus: q̄ ob plenitudinẽ
diuinoꝝ numinũ ꝛ ſapientie theoſoph⁹ ideſt
deũ ſapiẽs dicebat̃. Erat ꝛ ſecũ apollopha
nus eius cõphiloſophus. Ibi etiā erant epi
curi qui ponebāt felicitatẽ hominis in ſola
corporis voluptate: ꝛ ſtoici qui ĩ ſola animi
virtute. In die igit̃ dominice paſſionis cum
tenebre facte fuiſſent ſuper vniuerſā terrā:
ph̃i qui erāt athenis non potuerũt hui⁹ cau/
ſam ĩ cauſis naturalib⁹ īuenire. Nõ fuit eni
naturalis eclipſis ſolis: tuȝ qꝛ luna fere erat
e regione ad ſolẽ. Eclipſis vero fieri ſolet tā/
tũ ĩ ſynodo ſolis ꝛ lune: luna āt tũc erat quī/
tadecima ꝛ ita ĩ pfecta diſtātia a ſole: tuȝ q̄a
eclipſis nõ aufert lumẽ vniuerſis partibus
terre: tum quia per tres horas durare non
poteſt. Qd̓ autẽ illa eclipſis ĩ vniuerſis par/
tib⁹ terre lumen abſtulerit: patet ex eo ꝙ lu
cas euangeliſta hoc dicit: ꝛ ex eo ꝙ vniuerſi
tatis dñs patiebat̃: ꝛ ex eo ꝙ fuit apd̓ elyo/
polim egypti: ꝛ ex eo ꝙ fuit rome. Quod āt
fuerit rome teſtat̃ Oroſius dicẽs. Cuȝ dñs
patibulo affix⁹ ẽ maximo terremotu per or/
bẽ facto ſaxa in mõtib⁹ ſciſſa maximariũq3
vrbiũ plurime partes plus ſolita cõcuſſiõe
ceciderũt. Eodẽq3 die ab hora diei ſexta ſol
in totũ obſcurat⁹ ẽ: tetra nox ſubito obdu/
cta terris eſt. adeo vt ſtellas tũc diurnis ho/
ris vel poti⁹ horrenda nocte toto celo viſas
fuiſſe referat̃. Hec Oroſius Fuit etiā apd̓
egyptũ: ꝛ hui⁹ meminit Dio. ĩ epiſtola ad apo
lophanũ dicens. Obfuſi nāq3 orbes vnifor/
miter tenebraꝝ caligine tabeſcẽte: vt pur/
gatũ redijt ſolis diametrũ: regulaȝ philoſo/
phi arridei aſſumpſim⁹. Cũ reperim⁹ quod
ꝛ erat notiſſimũ ſoleȝ pati moleſtias non de
bere: aio ad te peritie vaſe ſacrariũ adhuc
neſcius tante rei myſteriũ. Quid inquā ſpe
culũ doctrine apollophani his ſecretis aſcri
bis? Ad que tu mihi ore diuino ꝛ nõ humani
ſenſus ſermone. O bone dionyſi diuinaruȝ
pmutationes ſunt rex. Deniq3 notatũ ferie
diem ꝛ annum annũciationis: quā paulus
noſter auribus ſuſpenſis intonuit: ſignis ac/
clamantib⁹ recordari: expertus dedi verita
ti manus ꝛ falſitatis ſum nexib⁹ abſolutus.
¶ Hec Dionyſius. ¶ Huius etiā meminit
idem in epiſtola ad Policarpum loquẽs de
ſe ꝛ apollophano dicẽs. ¶ Ambo apud elio/
polim tunc p̃ſentes ꝛ cõſtantes inopinabili/
ter ſoli lunā incedentẽ videbam⁹. Non erat
conueniens tempus: ꝛ rurſum ipſam a nona

hora vſq3 ad veſperā ad ſolis diametrũ ſup
naturaliter reſtitutā. Eclipſim aũt illā vidi/
m⁹ in oriẽte ĩchoatā: ꝛ vſq3 ad ſolarẽ termi/
num venientẽ. Poſtea regrediẽtẽ: ꝛ rurſus
non ex eodem ꝛ defectum ꝛ repugnationẽ
ſed econuerſo ſecundũ diametruȝ factum.
¶ Tunc. n. Dionyſi⁹ cum apollophano vo/
to aſtrologice diſcipline: apd̓ eliopoliȝ egy/
pti p errexerat ꝛ poſtea inde reuerſus eſt.
¶ Quod aũt fuerit in aſia teſtatur Euſebi
us in chronica aſſerens ſe in dictis ethnico
rũ legiſſe: ꝙ tũc ĩ bithynia que puincia eſt
aſie minoris fuit terremot⁹ magn⁹: ꝛ ma/
ioꝛ ſolis obſcuratio que vnq3 fuerit. Et ꝙ
dies hora ſexta: ita ĩ tenebroſā noctẽ v̄ſus
ſit: vt ſtelle ĩ celo viſe ſint ꝛ ꝙ in niceria que
vrbs ẽ bithynie multas edes terremotus
ſubuerterit. Tādẽ ĩ hiſtoria ſcholaſtica legi
tur: ꝙ philoſophi ad h̃ adducti ſunt: vt dice/
rent ꝙ deus nature patitur. Alibi tamẽ legi
tur ꝙ dixerũt. aut ordo nature pūertit̃: aut
elementa mẽtiũtur. aut de⁹ nature patit̃: ꝛ
elemẽta ſibi cõpatiunt̃. Alibi vero dicitur
ꝙ dionyſius dixit. Hec nox quā nouā mira
mur toti⁹ mũdi verā lucẽ aduẽturā ſignifi/
cat. Tũc athenienſes illi deo arā ↄſtruxerũt
ꝛ ſuppoſit⁹ ẽ titulus. Ignoto deo. Singulis
eni aris ſupponebat̃ titulus idicās cui eēnt
dedicate: ꝛ cũ vellẽt illi offerre holocauſta
ꝛ victimas dixerũt philoſophi. Bonorũ no
ſtroꝝ nõ eget: ſed facietis genuflectatiões
ante aram eius: ꝛ ſupplicabitis ei: qꝛ nõ que
rit oblationes pecorum: ſed deuotioneȝ ani
morum. Cum ergo Paulus veniſſet athe/
nas epicuri ꝛ ſtoici philoſophi cum eo di/
ſputabant: quidam autem dicebant. Quid
ſeminatoꝛ verborum hic vult dicere? Alij
dicebant. Nouoꝝ demonioꝝ videtur an/
nunciatoꝛ eē. Adducẽtes ergo eũ ad vicuȝ
philoſophorũ: vt noua doctrina ibidẽ exa/
mẽ reciperet dixerũt. Noua quedā īfers au
ribus noſtris. Uolum⁹ ergo ſcire quidnam
velit hoc eſſe. Athenienſes autẽ ad nihil ali/
ud vacabant niſi aut dicere: aut audire ali/
quid noui. Cũ ergo paulus ſingula deorum
altaria perluſtraſſet ꝛ inter cetera ignoti dĩ
altare vidiſſet dixit illis philoſophis. Queȝ
ignorantes colitis: hunc ego annuncio vo/
bis verum deum qui fecit celũ ꝛ terrā. Del/
de dixit dionyſio: quẽ ceteris magis doctuȝ
in diuinis videbat. Quis eſt Dionyſi ille de⁹
ignot⁹? Cui dionyſius. Ipſe ẽ deus verus q̄
inter deos non eſt demonſtrat⁹: ſed nobis ẽ
incognit⁹ ꝛ nobis ignot⁹: ꝛ ſeculo venturo fu
turus: ꝛ in perpetuũ regnatur⁹: ꝛ Paulus.
Homo an tantum ſpirit⁹ eſt? Et Dionyſius
Deus ꝛ hõ eſt: ſed ideo incognit⁹ ẽ: quia eius
tantum in celis cõuerſatio ẽ. cui paulus. Il/
le ẽ inquā quem predico qui de celis deſcẽ
dit: carnẽ ſuſcepit: mortẽ ſuſtinuit: ꝛ die t̃tia
reſurrexit. Cũ autem Dionyſius adhuc cuȝ
Paulo diſputaret fortuito trāſit cec⁹ p viā
corā eis. Staticq3 dixit dionyſi⁹ Paulo. Si
dixeris huic ceco. In noīe dei tui vide ꝛ vi/
derit ſtatī credā. Sȝ vitatis verbis magicis
qꝛ forte noſti v̄ba q̄ habent huiuſmodi effi/
caciā: ego formā v̄boꝝ tibi pſcribaȝ. In hac
igĩ forma v̄boꝝ dices ei. In noīe Ieſu xp̃i
nati de v̄gine crucifixi mortui q̄ reſurrexit ꝛ
ad celũ aſcẽdit vide. Sȝ vt oīs ſuſpicio tol/
lat̃ Paulus dixit Dionyſio: vt hec ipſe v̄ba
pferret. Cuȝ ḡ in eadẽ forma dionyſius ce/
co vt videret dixiſſȝ: ptin⁹ viſũ recepit. Sta
timq3 dionyſi⁹ cum damari vxore ſua ꝛ tota
familia baptizat⁹ ẽ ꝛ fidelis effectus: ſicq3 a
Paulo p triẽniũ ẽ iſtruct⁹ ac athenis ep̃s or
dinat⁹ vbi ille p̄dicatiōi inſiſtẽs ipſā ciuitatẽ
ꝛ maximā partẽ regionis illius ad fidẽ xp̃i
adduxit. Huic Paulus ea q̄ in tertiũ celũ
raptus vidit reuelaſſe dr̃: ſic̄ ꝛ ipſe Dionyſi/
us in pleriſq3 locis īſinuare videt̃. Unñ ꝛ de
hierarchijs ipſoꝝ angelorum ordinib⁹ ꝛ offi/
cijs tam luculenter ꝛ clare diſſeruit vt non
putares ipſum hoc ab illo didiciſſe: ſed ipſũ
potius vſq3 in tertium celum raptum eſſe: ꝛ
ibi hec omnia conſpexiſſe. prophetie ſpiritu
claruit: ſicut patet in epiſtola quam miſit ad
Joannem euangeliſtam in pathmos inſulā
in exilio relegatum vbi prophetauit ꝙ redi/
turus eſſet ſic dicens. Gaude vere dilecte:
vere amabilis ꝛ diligibilis valde dilecte:
ꝛ infra. Ex cuſtodia que eſt in pathmos di/
mitteris: ꝛ ad terram aſie reuerteris ꝛ faci/
es ibi boni dei imitationes: ꝛ his q̄ erũt poſt

de triđes. Dormitiōi btē Marie interfuit: ſicꝫ ipſe in libro de diuinis nominibus inſinuare videt. Cum ergo audiſſꝫ petrū ⁊ paulū Rome a nerone in carceribus detineri epiſcopū ſibi ſubſtituit ⁊ ad eos viſitādos acceſſit. Uerum cum illi ad dominuꝫ feliciter migraſſēt: ⁊ poſtmodum clemens preſideret ab ipſo btō Clemente poſt aliqđ ſpacium tēporis i franciam deſtinatur: ⁊ ſibi ruſticus: ⁊ eleuterius ſociantur. Miſſus igit pariſios venit: ⁊ multos ibidem ad fidem cōuertit: ⁊ eccleſias plurimas fabricauit: ⁊ clericos diuerſi ordinis collocauit. Tanta autem in eo gratia celeſtis emicuit. ꝙ cum ſepius pontifices idolorum cōtra eum ſeditionē populi concitarent ⁊ populus ad eum perdendum ſepe cū armis occurreret: mox illo viſo aut omni feritate depoſita ſe eius pedibus prouoluebāt aut nimio timore ſoluti ab eius pſentia fugiebant. Sed cum diabolus vidēs ⁊ inuidens ꝙ quotidie ſui cultura decreſceret: ⁊ multiplicatis fidelibus eccleſia triumpharet. Domitianum imperatorem in tantam commouit ſeuitiam: vt preceptum daret: ꝙ quicūqꝫ chriſtianum aliquem reperiret aut ipſum ſacrificare cogeret: aut diuerſis ſupplicijs cruciaret. Prefectꝰ igitur feſcenninus contra chriſtianos pariſios a roma directus beatuꝫ dionyſium populo predicantem inuenit: ſtatimqꝫ captuꝫ: colaphizatum. conſputum: deriſum: ⁊ loris duriſſimis alligatum: cum ſanctis ruſtico ⁊ eleuterio ſibi preſentari precepit: Cum ergo ſancti coram illo in confeſſione dei conſtantes aſtarent: ecce quedam matrona nobilis aduenit: ⁊ virum ſuum lubricum turpiter ab his magis deceptum aſſeruit: pro eius itaqꝫ viro citius mittitur: ⁊ in domini cōfeſſione perſeuerans iniuſte necatur. ¶ Sancti vero a duodeciꝫ militibus flagellantur: deinde magno pondere cathenarum conſtricti carceri mancipantur. ¶ Sequenti die Dionyſius ſuper crateꝫ ferream ſuppoſitis flammis nudus extenditur: vbi domino decantabat dicens. Ignitum eloquium tuum vehemēter: ⁊ ſeruꝰ tuꝰ dilexit illđ. ¶ Inde aūt erigit: ⁊ ad beſtias ferociſſimas multo ieiunio excitatas proijcitur: ſed cum in eum impetuoſe currerent ſignum crucis oppoſuit: ⁊ māſuetiſſimas eas fecit. Deide i clibanū iactat: ſꝫ extincto igne nil ledit: cruci affigit: ⁊ diutiꝰ ibidē torquet. Inde dpoſitꝰ cū ſuis ſocijs ⁊ multis alijs fidelibꝰ carceri mācipat: vbi dū miſſā celebraret: ⁊ populum cōmunicaret: dn̄s ieſus eidē cū imēſo lumine apparuit ⁊ panē accipiēs ei dixit. Accipe hoc care meus: quia mecum maxima ē merces tua. Poſt hoc iudici preſentati iterum nouis ſupplicijs macerantur: ⁊ iuxta idolū mercurij cū ſecuribus triū capita i cōfeſſione trinitatis pciduntur. Statiqꝫ corpꝰ ſācti Dionyſij ſe erexit: ⁊ caput ſuū iter brachia angelo duce ⁊ celeſti lumine precedēte per duo miliaria deportauit a loco q dicit mōs martyrū vſqꝫ ad locū vbi nūc ſua electione ⁊ dei prouidentia regeſcit. Tāta āt ibidem angelorꝫ melodia inſonuit: vt inter multos qui audierunt ⁊ crediderunt etiam Larcia vxor prefecti liſbij chriſtianaꝫ ſe eſſe clamauit: ⁊ mox ab impijs decollata ⁊ in ſuo ſanguine baptizata occubuit. Filius autē eius nomine Nubius rome ſub tribꝰ imperatoribus militauit. Deinde pariſios rediēs baptizat ⁊ religioſorꝫ numero ſociatur. Dum autem infideles metuerent: ne ſanctorum ruſtici ⁊ eleuterij corpora chriſtiāi ſepelirēt: iuſſerunt vt in ſecana mergerentur. Matrona autem quedam nobilis vectores ad prandiū inuitauit: ⁊ illis epulantibus ſāctorum corpora furtiue ſubripuit. ⁊ in agro ſuo occulte ſepeliri fecit que poſtea perſecutione ceſſāte inde ſubſtulit: ⁊ corpori beati Dionyſij honorifice ſociauit. Paſſi ſunt autem anno domini. 96. etatis vero beati Dionyſij. 90. Anno domini. dcccv. tempore Lodouici legati Michaelis imperatoris conſtātinopolitani inter cetera munera detulerunt Lodouico filio Caroli magni libros Dionyſij de celeſti hierarchia de greco in latinū trāſlatos: q cū gaudio ſunt recepti: ⁊ 19. ifirmi i ipa nocte i eccleſia eiꝰ curati. ¶ Cū apđ arelatē ſanctꝰ regulus ep̄s miſſarꝫ ſolēnia celebraret aplorꝫ noibꝰ i canone recitatis adiunxit: ⁊ btis martyribꝰ tuis Dionyſio

Ruſtico ⁊ Eleuterio: quo dicto cum adhuc dei famulos viuere crederet plurimum mirari cepit: cur eorꝫ noia ſic neſciēs i canone ptuliſſꝫ. Et ecce eidē mirāti tres colūbe apparuerūt: ſup crucē altaris reſidētes: q ſcorū martyrꝫ noia habebāt ſuis pectoribꝰ ſanguine inſignita: qs diligēter ituēs ſcōs martyres migraſſe a corpore intellexit. ¶ Circa annū dn̄i. dcxliiij. Dagobertꝰ rex frācorū: vt i qdā habet chronica: q lōge ante pipinū regnauerat a ſui pueritia ſcm dionyſiū i magna veneratiōe hr̄e cepit. Nam ⁊ qn̄ dotarij pr̄is ſui irā metuebat ad eccleſiā ſci dionyſij cōtinuo fugiebat. Cumq̄ ſctūs iā rex mortuus fuiſſet cuidā ſcō viro i viſiōe mōſtratū ē: ꝙ aia eiꝰ ad iudiciū rapta fuit: ⁊ mlti ſci ſuarū eccleſiarꝫ expoliatiōem obijciebāt eideꝫ. ¶ Cū ḡ mali angeli iā ad penas rapere eam vellent: affuit btūs dionyſius: ⁊ eiꝰ iteruētu liberatus ē ⁊ penā euaſit. Forte eniꝫ eiꝰ aia ad corpꝰ rediit: ⁊ ibi pn̄iam egit. ¶ Clodoricꝰ rex corpꝰ ſci dionyſij minus religioſe diſcooperiēs os brachij eiꝰ fregit: ⁊ cupide rapuit q mox i amētiā verſus ē. ¶ Et nota ꝙ ignarus ep̄s remēſis dicit i epiſtola quā miſit ad Carolū ꝙ iſte dionyſius miſſus in galliā fuit dionyſius ariopagita: vt ſ dictū ē. Idē teſtat ioānes ſcotꝰ i epla ad carolū. Nec forte rō ex cōputo tp̄is cōtradicit: ſic aliq obijcere voluerūt. ¶ De. ſ. Calixto papa.

Calixtus papa āno dn̄i. zzz. ſub alexādro iperatore martyriū paſſus ē. Cuiꝰ temporibꝰ pars eminentior vrbis rome diuino ē icēdio concremata: ⁊ ſiniſtra manꝰ iouis aurea liquefacta: Tūc oēs ſacerdotes idolorꝫ ad alexandrū ipatorē venerūt petētes vt dij irati ſacrificijs placarēt. Dū ḡ offerrēt ſubito celo ſereno mane die iouis diuino fulmine quatuor ſacerdotes idolorꝫ mortui ſūt: ⁊ ara iouis cōcremata ē: ⁊ ſol obſcuratꝰ ē: ita vt populus romanꝰ fugeret extra muros. Audiens aūt palmatiꝰ cōſul ꝙ calixtꝰ cū ſuis clericis trās tiberiꝫ latitaret: rogauit vt xp̄iani p qs h malū cōtigerat ad purgationē ciuitatis penitus delerent. Palmatiꝰ itaqꝫ ptāte accepta cū illuc cū militibꝰ pperaſſet: ſed illi ptinus excecati fuiſſent: territus alexādro hoc ptinꝰ pnūciauit. Tūc imparor iuſſit vt die mercurij ois populus cōueniret: ⁊ mercurio imolaret: vt ab eo ſup his reſponſa acciperet. ¶ Qđ cū fierꝫ virgo qdā tēpli nomine iuliana arrepta a dmōe exclamauit. Deus Calixti ē verꝰ ⁊ viuus deꝰ: qui noſtris ē pollutionibꝰ idignatꝰ: qđ audiēs palmatius trans tiberim ad vrbem rauēnatium ad ſāctum calixtum acceſſit: ⁊ cuꝫ vxore ſua ⁊ familia ſe baptizari fecit. Quod audiēs imperator eū accerſitū ſimplicio ſenatori tradidit: vt verbis blādis eum moneret: ex eo ꝙ reipublice plurimū neceſſariꝰ eēt. Palmatio vero ieiunijs ⁊ orōnibus perſeuerante: venit ad eum quidam miles promittēs ꝙ ſi vxorem ſuam paraliticam ſanaret: cōtinuo crederet. Cum ergo palmatiꝰ oraret illa ſanata ad palmatiū concurrit dicēs. Baptiza me in noie xp̄i q tenuit manū meā ⁊ alleuiauit me. Tc̄ calixtꝰ veniēs ipſā cū viro ſuo: ⁊ ſimplicio ⁊ multis alijs baptizauit. Qđ audiens imperator iuſſit omnes baptizatos decollari. Calixtum vero quinqꝫ diebꝰ ſine cibo ⁊ potu manere fecit. Ille aūt vidēs euꝫ amplius confortari: iuſſit eum ſingulis diebus fuſtigari: deinde per feneſtram precipitatum alligatumqꝫ ſaxo in puteum precipitari. Aſterius autem preſbyter corpus eius de puteo eleuauit: ⁊ ipſum i cimiterio calophodij ſepeliuit. ¶ De nomine.

Leonardꝰ odor populi a leos quod eſt populus: ⁊ nardus quod ē herba redolens: quia odore bone fame populū ad ſe trahebat: vel leonardus dicitur quaſi legens ardua. vel leonardus a leone: leo enim quatuor habet in ſe. ¶ Primo habet fortitudinem: vt dicit Iſidorus in pectore ⁊ in capite. Sic beatus Leonardus habuit fortitudinem in pectore per malarum refrenationē cogitationum ⁊ in capite per infatigabilem ſupernorum contemplatione.

¶ Secundo habet ſagacitatem: ⁊ hoc i duobus. ſ. in apertione oculorum cū dormit: ⁊ in directione veſtigiorum cum fugit: ſic leonardus vigilauit per laborem actionis: ⁊ vigilādo dormiuit per quietem cōtēplatiōis:

⁊ in ſe deleuit veſtigia mundane totius affe
ctioniſ. Tertio habet virtuoſitatē i voce: qꝛ
eius vox tertia die ſuſcitat leunculū natum
mortuū: ⁊ oēm beſtiā facit gradū. ſic leonar
dus multos mortuos in peccatis reſuſcita/
uit: ⁊ multos mortuos beſtialiter viuentes ī
operibus bonis fixit. Quarto habet timorē
ī corde: qꝛ ſecūdū Iſidoꝝ duo timet. ſ. ſtrepi
tum rotaꝝ ⁊ ignē accēſū. Sic leonardus ti/
muit: ⁊ timēdo vitauit ſtrepitū mūdane ſol/
licitudinis: ⁊ idō ī deſertū fugit: ⁊ ignē terre/
ne cupiditatis: ⁊ idō oēs theſauros ſibi obla/
tos contempſit. ¶ De ſancto Leonardo.

LEonardus

dr̄ fuiſſe circa annum dñi. d.

Hic a ſcō remigio remēſiū archie/
piſcopo de ſacro fonte leuat⁹: ⁊ ab ipō ſalu/
tarib⁹ diſciplinis inſtruct⁹ ē. Cui⁹ parentes
primi ī palatio regis francie habebanť. Hic
tantā grām a rege obtinuit: ꝙ oēs īcarcera/
ti quos ipſe viſitabat ꝓtin⁹ abſoluebantur.
¶ Cū igiť fama ſcitatis ei⁹ excreſceret rex
multo tpe eū ſecum manere coegit: donec
opportuno tpe ei epiſcopatū donarꝫ. Qđ il
le rēnuit: ⁊ ſolitudinē deſiderās: relictis oī/
bus aurelianū pdicando cū frē ſuo lipardo
deuenit. Ubi poſtq̄ꝫ ī qdā cenobio aliq̄ꝫdiu
vixerūt: dū lipardus ſup ripā ligeris ſolita/
rius manere vellet: ⁊ leonardus p ſci ſpūs
admonitionē ī equitania diſponeret pdica/
re: oſculātes ſe: ab inuicē diſceſſerūt. Leo/
nardus igiť vbiqꝫ predicās multa miracu/
la exercens: ī quadā ſilua ciuitati lemonice
vicina habitauit: vbi erat aula regia cā ve/
nationis cōſtructa. Accidit aūt: vt quadam
die rex ibi venareť: ⁊ regina illuc cā delecta
tionis egreſſa partu piclitareť. Cumqꝫ rex ⁊
familia ꝓpter regine piclitationē lugerēt:
⁊ leonardus p nemus tranſiret: ⁊ gementiū
voces audiret: pietate cōmotus illuc ꝓpe/
rauit: ⁊ a rege vocat⁹ ꝓtin⁹ itroiuit. Cumqꝫ
a rege iterrogatus qs eēt ⁊ ſe ſci remigij di/
ſcipulū fuiſſe narraret: rex ſpeꝫ bonā conci
piens: ⁊ a bono magiſtro ipſum bñ iſtructuꝫ
exiſtimans: ipm ad reginā induxit: rogans
vt ſuis precib⁹ de recuperata ꝯiuge: ⁊ edita
ꝓle duplex gaudiū obtinēt. Tūc ille oŕone
fuſa qđ petebat ꝓtin⁹ ipetrauit. Cum aūt
rex multa in auro ⁊ argēto ſibi offerret: ille
ꝓtin⁹ recuſauit: admonens vt hoc paupib⁹
daret dicēs. Ego nullis hoꝝ īdigeo: ſed tm̄
ī aliq̄ ſiluaꝝ cōtēptis hui⁹ mundi diuitijs ſo/
li xpō famulari deſidero. Cum aūt rex totū
illud nemus ſibi tradere vellet: ille ait. Non
totū illud accipio: ſꝫ q̄ꝫtū nocte cū meo aſel/
lo circuire potero: tātū mihi cōcedi exopto:
qđ rex libētiſſime adimpleuit. Cōſtructo itaqꝫ
ibidē monaſterio ibi diu cū adiūctis ſibi du/
obus monachis ī abſtinētia multa degebat
Cum aūt aqua vno ab eis miliario diſtaret
puteū ibidē ſiccū penit⁹ fodi iuſſit: quē aqua
orationib⁹ ſuis ipleuit. Locū aūt illū nobi/
liacū appellauit: eo ꝙ a rege nobili traditū
ſibi fuiſſꝫ. Ibi tātis miraculis coruſcauit: ꝙ
qcūqꝫ ei⁹ nomē ī carcere iuocaſſet: mox ru/
ptis vinculis nullo cōtradicēte liber abiret:
⁊ ſuas eidē cathenas vel cōpedes pñtaret.
Hoꝝ plures ſecū manebāt: ⁊ ibidē dño ſui/
ebāt. Septem qꝫ famule de eius nobili ſtir/
pe venditis omnibus ad eum venerunt: ⁊ di
ſtributo ſingulis nemore ibi cum ipſo ma/
nentes exemplo ſuo plurimos attraxerunt.
Deniqꝫ ſcūs vir leonardus multis clar⁹ vir/
tutibus octauo idus nouembris ad dominū
feliciter migrauit: vbi poſtq̄ꝫ multa feciſſet
miracula clericis illius eccleſie eſt reuelatū
vt qꝛ locus ille ꝓpter multitudinis frequē/
tiam arctus erat alibi eccleſiā fabricarent: ⁊
illuc corp⁹ ſci Leonardi honorifice trāſpor/
tarent. At illi cum populo triduano ieiunio
⁊ orationi inſiſtentes reſpicientes viderunt
totā ꝓuīciā niue coopertā. Locū autem il/
lum in quo ſanctus Leonardus q̄ſcēre vo
lebat omnino vacuum conſpexerūt. Ibi ita/
qꝫ tranſlatus quanta miracula precipue cir
ca incarceratos dominus per eum faciat ī/
menſa ferri varietas ante ei⁹ tumulum de/
pendentis teſtis exiſtit. ¶ Uicecomes leoni/
cēſis ad terrorē maloꝝ quādaꝫ grauiſſimā
cathenam fecerat: quam in cippo ſue turris
affigi mandauerat: qua cathena quicunqꝫ
collo cingebatur cuilibet aeris intemperiei
expoſitus non vna ſed quaſi mille mortib⁹
angebatur. Accidit autem vt quidam hu⁹s
ſancti Leonardi illa cathena ſine culpa liga
retur: qui cū fere vltimū ſpūm efflaret: itra
ſe quo potuit voto ſanctum leonardū roga/
uit: vt q alios liberaret: ſibi quoqꝫ ſeruo ſuo
ſubueniret. Staťqꝫ ſcūs leonardus ī veſte
candida ſibi apparēs dixit. Noli timere: qꝛ
nō morieris: ſurge ⁊ hanc cathenā tecū ad
eccleſiam meam deferas ſequere me: quia
ego pcedā te. Qui ꝯſurgēſ ⁊ cathenā accipi
ens: ſcm̄ leonardū precedētēꝫ vſqꝫ ad eccle/
ſiam ſuā ſecutus ē. Statimqꝫ vt ante fores
fuit btūs Leonardus ipſum dimiſit: ⁊ eccle
ſiam intrans q̄ ſcūs leonardus ſibi fecerat
omnibus enarrauit: ⁊ cathenam illam tam
maximā ante tumulū eius ſuſpendit. ¶ Uir
quidam in loco ſancti leonardi nobiliaco ha
bitans: ⁊ eidem ſancto valde fidelis exiſtenſ
a quodam tyranno captus eſt: qui tyrānus
intra ſe cogitās dicebat Leonardus iſte oēſ
compeditos abſoluit: ⁊ omnis vis ferri ante
eum velut cera ante ignē liqueſcit. Si hūc
igiť vinculis ligauero protinus leonardus
aderit ⁊ ipſum liberabit. Si autē ipſum cu/
ſtodire poſſem mille ſolidis ipſum redimere
facerem. Scio igiť qd faciam. In turri mea
profundam foueam faciam: ⁊ hominē hunc
compedibus aggrauatum ibidem ſubmer/
gam: deinde ſup os fouee ligneam archam
cōſtruam. ī qua armatos milites accubare
faciā. Licet enim Leonardus ferrum con/
fringat: tamen nondūꝫ ſub terram intrauit.
Qui cū totū quod cogitauerat ipleuiſſet: ⁊
ille homo ſāctū Leonardum ſepi⁹ inclama/
ret: Leonardus nocte veniēs archā in qua
iacebāt milites reuoluit ⁊ tanq̄ꝫ mortuos in
ſepulchro: ita eos ſub ipſa cōcluſit. Deīde cū
multa luce foueā igreſſus manū fidelis ſui
tenuit: ac dixit. Dormis an vigilas? ecce
Leonard⁹ quē tu deſideras: at ille admirās
ait. Dñe adiuua me. Cōfeſt igiť cōfractis ca/
thenis apprehenſū ꝓprijs vlnis extra turri
portauit. Deinde ſecuꝫ ſicut amicus cum
amico cōfabulans vſqꝫ ad locū ſuū: ⁊ domū
ipſum deduxit. ¶ Peregrin⁹ quidā cū a vi/
ſitatione ſancti leonardi rediſſet: ⁊ ī auernia
captus in cauea incluſus eſſet: eos plurimū
deprecabatur: vt amore ſancti Leonardi:
cum nihil vnq̄ꝫ eos offendiſſet: eum relaxa
re deberent. Qui reſponderunt: ꝙ niſi ſe co
pioſe redimeret non exiret. Et ille. Sit inter
vos ⁊ ſanctum Leonardum: cui me ſciatis
commendatum. Sequenti igitur nocte ſan
ctus Leonardus domino illius caſtri appa
ruit: ⁊ vt peregrinum ſuuꝫ dimitteret impe
rauit: Ille vero mane euigilans viſionem
quaſi ſomnium paruipendens: nullatenus
dimittere voluit. Altera nocte eadem im/
perans ſibi apparuit: ſed ille iterum obedi/
re contempſit. Tertia vero nocte ſanctus
leonardus peregrinum accipiens extra op/
pidum deduxit: ſtatimqꝫ turris cum media
parte caſtri corruens oppreſſis pluribus ſo/
lum principem ad ſui confuſionem fractis
crurib⁹ reſeruauit. ¶ Miles quidam in bri/
tānia incarceratus ſanctum Leonardū in/
uocabat: qui ſtatim cunctis videntibus ⁊ co
gnoſcentib⁹ ⁊ ſtupentibus in medio domo
apparuit et carcerem intrans et vincula
frangens homini cathenas ī manibus poſu
it: ⁊ per mediū illoꝝ deducens omnes ſtupe
re perterruit. ¶ Fuit ⁊ ali⁹ Leonardus eiuſ/
dē profeſſionis ⁊ virtutis: cuius corpus apō
corbiacū requieſcit. Hic cū ī monaſterio eēt
pelatus tanta ſe humilitate deijciebat: vt
omnibuſ inferior videretur. Sed cū omnis
pene populus ad eum conflueret: quidam
inuidi regi dotario ſuaſerunt: ꝙ niſi ſibi pro/
uideret per Leonarduꝫ qui multos ſub ob/
tentu religiōis colligebat regnū frācie de/
trimētū non modicū ſuſtineret. Quib⁹ rex
nimis credulus eū expelli iuſſit. Uenientes
āt milites adeo hui⁹ verbis cōpuncti ſūt: ꝙ
ſe ſuos futuros diſcipulos ſpoponderunt.
Rex quoqꝫ penitēs veniam petijt: ⁊ detra/
ctores reb⁹ ⁊ honoribus priuans ſanctū leo
nardū valde dilexit: ⁊ vir ad pceſſiōi de/
tractores dignitati pſtine reſtituit: q a deo
ſimiliter ipetrauit: vt qcūqꝫ in carcere tene
rētur: mox iuocato ſuo noie ſoluereť. Dū
āt quadam die oratiōi icūberet ſerpēs qdā
maximus a parte pedū vſqꝫ in ei⁹ ſinū aſcē
dit: qui ꝓpter hoc nullaten⁹ ab oratiōe ſur
rexit: cōpleta vero oratione dixit ei. Scio
quia ab initio creationis tue homines q̄ꝫtū

preuiſſes inquietas: ſed nūc ſi in me tradita tibi eſt poteſtas: fac i me qcq̄d merui. Quo dicto ſerpēs p ei⁹ caputiū exiliēs: ad pedes eius mortu⁹ corruit. Poſt hoc aūt cū duos ep̄os diſcordātes ſedaſſet i craſtinū ſe finiendū p̄dixit circa ānū dn̄i. d.lxx. ¶ De noīe.

Lucas interp̄tat̄ ipſe conſurgens vel eleuans. Uel d̄r lucas a luce. Ipſe.n. fuit cōſurgēs ab amore mūdi: eleuās ſe in amorē dei. Fuit etiā lux mūdi: eo q̄ mundum illuminat vniuerſū. Mathei. 5°. Uos eſtis lux mundi. Lux autē mūdi eſt ipſe ſol: q̄ q̄dē lux habet in ſitu ſublimitatē. Eccleſiaſtici. 26°. Sol oriens mūdo in altiſſimis dei: i aſpectu delectabilitatem. Eccl. ii°. Dulce lumen ꝛ delectabile ē oculis videre ſolē: i motu velocitatē. 2°. Eſdre. 4°. Magna eſt terra ꝛ excelſū ē celū: ꝛ velox curſus ſolis. In effectu vtilitatē: q̄r ſecūdū philoſophū homo generat hoīem ꝛ ſol: ſic lucas habuit ſublimitatē p̄ celeſtiū cōtēplationē: dlectabilitatē p̄ dulcē ꝯuerſationem: velocitatē p̄ feruētē p̄dicationē: vtilitatē p̄ doctrine ſue ꝯſcriptionē. ¶ De. ſ. Luca.

Lucas ſyrus natione anthiochenus: arte medicus fuit ſecundum quoſdam vnus de .72. domini diſcipulis. Sane cū Hieronymus dicat eum fuiſſe diſcipulum apoſtolorum non domini: ꝛ gloſa ſuper. 25°. Exo. notet q̄ domino predicanti non adheſit: ſed poſt reſurrectionem eius ad fidem venit: magis tenendū ē q̄ nō fuerit vnus d̄. 72. licet fuerūt aliq opinati ſic: qui tāte fuit p̄fectionis i vita vt optime ordinat⁹ fuerit quātum ad deū: ꝛ quantū ad proximū ꝛ quantū ad ſeipſū: ꝛ quantū ad ſuū officiū: ꝛ i figurā hui⁹ quadruplicis ordinationis: quatuor facies habere deſcribitur. ſ. faciē hominis: leonis: bouis: ꝛ aquile: quodlibet eniꝫ d̄ animalib⁹ habebat quatuor facies ꝛ quatuor pēnas: vt dicitur Ezech. primo. Et vt hoc meli⁹ videat̄ imaginemur aliquod animal quod habeat caput quadratū: vt lignum quadratum in qualibet ſuperficie imaginetur: vnam faciem a parte anteriori faciem hominis: a dextris faciem leonis: a ſiniſtris faciem vituli: a parte poſteriori faciē aquile. Quia vero facies aquile ſuper alias eminebat propter colli productionem quod in ea longum eſt: ideo dicitur q̄ erat deſuper. Quodlibet etiam horum quatuor pēnas habebat: q̄r cum quodlibet animal quaſi quadratum imaginemur: ꝛ i quadrato ſint quatuor anguli i quolibet angulo erat vna pēna. Per iſta quatuor animalia ſecundum ſanctos quatuor euangeliſte figurantur: quorum licet quilibet habuit quatuor facies. ſcribendo ſcilicet de humanitate: paſſione: reſurrectiōe: ꝛ diuinitate: ſingule tamē ſingulis per quandaꝫ appropriationem attribuuntur ſecundum Hieronimum Matheus in homine figuratur: q̄r principaliter circa Chriſti humanitatem immoratur. Lucas in vitulo agēs de xp̄i ſacerdotio. Marcus in leone euidentius ſcribēs de reſurrectione. Catuli enim leonum: vt dicunt: vſq̄ in diē tertium quaſi mortui iacēt: ſꝫ rugitu leonis i die tertio excitant̄. Iteꝝ q̄r icepit a rugitu p̄dicationis. Joannes i aquila ceteris altius volās ſcribens de xp̄i diuinitate. Chriſtus etiā de quo ſcribūt omnia iſta quatuor fuit. ſ. homo nat⁹ de virgine: vitulus in paſſione: leo in reſurrectione: aquila ī aſcēſione. Per has igit̄ quatuor facies i quibus deſignat⁹ eſt lucas: ſicut quilibet ali⁹ euangeliſta: oñditur qualiter illis quatuor modis fuerit ordinat⁹. Nā per faciē hoīs oñditur q̄ recte fuerit ordinat⁹ quātū ad p̄ximū: quē debet ratione inſtruere: manſuetudine attrahere: ꝛ liberalitate fouere. hō ē.n. aīal rationale: māſuetū: ꝛ liberale. Per faciē aq̄le oñditur q̄ recte fuerit ordinat⁹ q̄ntū ad deū: q̄r i eo oculus itellect⁹ cōuertur deū p̄ cōtēplationē. roſtrum affect⁹ ad xp̄m exacuitur per meditationem: ſenectus effect⁹ abijcit̄ per nouam conuerſationem. Aquila enim acuti luminis ē: vt rotā ſolis irreuerberatis oculis aſpiciat: ꝛ in altū mirabiliter eleuata: piſciculos i medio mari videat. roſtꝝ etiā nimis adūcatū habet. ita vt ipediat̄ i cibo capiēdo: ꝛ tūc petre allidit ꝛ ſic vſui cibādi habile efficit. Excuſſa iſup calore ſolis ꝛ i fontē mag̃ ipetu ſe p̄iciēs ſenectutē abijcit: calor̄ ſolis oculoꝝ caliginē cōſumēte ꝛ pēnas alleuiāte. p̄ faciē leonis oſtēdit̄ q̄ recte fuerit ordinat⁹ q̄ntū ad ſe: q̄r habuit generoſitatem p̄ moꝝ conuerſationē: honeſtā ſagacitatē per īſidiarū hoſtiū vitationem: ꝛ paſſibilitatem p̄ afflictoꝝ cōpaſſionē. Leo ē enim animal generoſū: q̄r rex aīaliū eſt: ſagax q̄r veſtigia cauda delet cū fugit ne īueniat̄: paſſibile q̄r quartanā patit̄. Per faciē vituli ſiue bouis oñdit̄ q̄ recte fuerit ordinat⁹: q̄ntū ad ſuum officiū qđ fuit ſcribere euāgeliū. ibi eni moroſe p̄ceſſit: q̄r icepit a natiuitate p̄curſoris ꝛ natiuitate ꝛ īfātia xp̄i: ꝛ ſic paulatiꝫ p̄ceſſit vſq̄ ad vltimā cōſumationē: diſcrete incepit: q̄r poſt alios duos euāgeliſtas: vt qđ illi omiſiſſent iſte ſuppleret: ꝛ qđ ſufficienter dixiſſēt iſte omitteret: circa tēplū ꝛ ſacrificium immorat⁹ fuit: qđ patet i p̄ncipio ꝛ i medio ꝛ i fine. Bos enim ē animal moroſū i vngulis ſciſſū: p̄ qđ itelligit̄ diſcretio imolantium. ¶ Uex qualiter btūs lucas i p̄dictis q̄tuor modis ordinat⁹ fuerit: meli⁹ oñdit̄ ſi vite ei⁹ ſeries melius idaget̄. ¶ Primo igr̄ ordinat⁹ fuit q̄ntū ad deū. Tripliciter aūt ordinat̄ hō q̄ntū ad deū ſecūdū btm̄ bernardū ſcilicet affectiōe: cogitatiōe: ꝛ itētione. affectio debet eē ſcā: cogitatio mūda: ꝛ itētio recta. Affectionē igr̄ ſcāꝫ hūit: q̄r ſcō ſpū plenus fuit. Hierony. i prologo ſuper Lucaꝫ. Obijt iquit i bithynia plenus ſpū ſcō. Secundo habuit cogitationē mūdā q̄r fuit virgo corpore ꝛ mēte: i quo notat̄ mūdicia cogitatiōis ipſi⁹. Tertio habuit itētionē rectā q̄r i oīb⁹ q̄ faciebat honorem dn̄i q̄rebat. De his duob⁹ vltimis d̄r i p̄logo ſup act⁹ apoſtoloꝝ: ſine crimine i virginitate permanēs. H q̄ntū ad mūdiciā cogitationis: dn̄o maluit ſeruire. i. ad honorē dn̄i: hoc q̄ntū ad rectitudinē itētiōis. 2°. fuit ordinat⁹ q̄ntū ad p̄ximū. ad p̄ximū aūt ordinamur cū ei ipēdim⁹ qđ debemus. Tria aūt ſecūdū Ricar. de ſanc. vic. ſūt q̄ p̄ximo debem⁹. ſ. noſtꝝ poſſe: noſtrum noſſe: nr̄m velle: ꝛ quartū addat̄ agere. Noſtrum poſſe i ſubſidijs: nr̄m noſſe i cōſilijs: nr̄m velle i deſiderijs: noſtꝝ agere in obſequijs. Quātū ad hec quatuor ordinat⁹ fuit beatus lucas. Dedit enim p̄mo p̄ximo poſſe ſuū i ſubſidijs: qđ patet ex hoc qđ paulo i omnibus tribulationibus ſemper adheſit: ꝛ ab eo nunq̄ diſcedens eidem in predicationibus ſubſidium fuit. 2. Timothei. 4°. Lucas eſt mecum ſolus. In hoc q̄ dicit mecum: tanq̄ ſcilicet adiutor ꝛ defenſor: notatur qualiter ſubſidia preſtitit. In h° q̄ dicit ſolus notatur q̄ conſtanter ei adheſit. Iterum. 2. Corinthi. 8°. dicit de luca. Non ſolū autem ſed ꝛ ordinatus eſt ab eccleſijs ſocius peregrinationis noſtre: ꝛc̄. Secundo ſuum noſſe in conſilijs: tunc enim ſuum noſſe proximo tribuit: cum doctrinam apoſtolicā ꝛ euangelicam quam ipſe nouerat ad vtilitatem proximorum conſcripſit. De hoc ipſe ſibi teſtatur in prologo ſuo dicens. Uiſum ē ꝛ mihi aſſecuto a principio diligenter ex ordine tibi ſcribere optie Theophile: vt agnoſcas eorum verborum de quibus es eruditus veritatem. Qualiter etiam prebuit ſuū noſſe in conſilijs patet ex illo verbo quod dicit Hieronimus in prologo q̄ eius verba anime languentis fūt medicina. Tertio ei⁹ velle in deſiderijs: quod patet ex hoc q̄ ei⁹ ſalutem eternam deſiderauit. col. 4°. Salutat vos Lucas medicus. ſalutat ideſt ſalutem eternam exoptat. Quarto eius agere i obſequijs: quod patet ex hoc q̄ dominum quem aliquem peregrinum exiſtimabat hoſpitio recepit: ꝛ ei omne obſequium charitatis exhibuit. Fuit enim ſocius cleophe duꝫ ibat i emaus: ſicut aliqui dixerūt: prout refert Gregorius in moral. licet Ambroſius dicat alium fuiſſe: cuius etiam nomen ponit. Tertio fuit bene ordinatus quantuꝫ ad ſeipſum. Tria autem ſunt ſecundum Bernardum que optime ordinant hominem ad ſeipſum ꝛ ſanctum faciunt: ſcilicet victus ſobrius: actus iuſtus: ſenſus pius: ꝛ quodlibet horum ſecundum ipſum Bernardum i tria diuiditur: victus inquit ſobrius erit: ſi continenter: ſi ſocialiter: ſi humiliter vixerimus. Actus iuſtus erit: ſi fuerit rectus: diſcretus fructuoſus: rectus per bonam intētionem: diſcretus per bonam commenſurationem: fructuoſus per edificationem. Senſus pius erit: ſi fides noſtra ſentit deum

ſumme potētem: ſumme ſapientem: ſūme
bonū: vt ꝑ eius potētiā noſtrā credamus iu
uari īfirmitatē: ꝑ eius ſapientiā noſtrā cre
damꝰ corrigi ignorātiā: ꝑ eiꝰ bonitatē nr̄az
dilui iniquitatē. hec Ber. Jn his omnibus
beatus Lucas fuit optime ordinatꝰ. ¶ Pri
mo enim habuit victū ſobriū: ⁊ hoc tripli
ter qꝛ vixit continenter. Nā vt teſtatur hie
ronymꝰ de eo in ꝓlogo ſup Lucā. Jpſe nec
vxorē vnꝗ̄ habuit: nec filios. Secūdo ſoci
aliter. hoc notat̄ in hoc ꝙ dicit̄ de ipſo ⁊ de
Cleopha Luc. vlti. Duo ex diſcipulis ibāt
⁊c̄. ipſa die. ⁊c̄. Socialitas enim notat̄ i hoc
ꝙ dicit̄ duo: ⁊ ex hoc ꝙ dicit̄ diſcipuli: q̄ſi
bene diſciplinati: ideſt bñ morigerati. ¶ Ter
tio humiliter: cuiꝰ hūilitas īſinuat̄ in hoc: ꝙ
nomē ſocij ſui. ſ. Cleophe expreſſit: ⁊ ſuū ta
cuit. Nā ſm̄ opinionē quorūdaz Lucas ex
humilitate nomē ſuū ſiluit. ¶ Secūdo habu
it actū iuſtū: q̄ gdē actꝰ fuit rectꝰ ꝑ itentionez
hoc notat̄ in orōne cū dicit̄. Crucis mortifi
catione iugiter in ſuo corpore ꝓ tui nois ho
nore portauit. Diſcretus ꝑ moderationē: vñ
in forma bouis monſtratꝰ ē: q vngulā ſcidit:
ꝑ quod virtus diſcretiōis exꝑmit̄. Fructu
oſus ꝑ edificationē. Adeo qppe fuit ꝓximis
fructuoſus: ꝙ ab oibus cariſſimus habebat̄
vñ Col. 4. vocat̄ ab aplo cariſſimꝰ. Salu
tat lucas vos ingt medicꝰ cariſſimꝰ. Tertio
habuit ſenſū piū: qꝛ credidit ⁊ i ſuo euāgelio
ꝓfeſſus ē deū eē ſūme potētē: ſūme ſapien
tē: ſūme bonū. De duobus primis dicit̄ 4.º
capitlo Stupebāt i doctrina eius: qꝛ i pote
ſtate erat ſermo ipſius. De tertio patet. 18.
ca. Nemo bonꝰ niſi ſolus deꝰ. ¶ 4.º ⁊ vltimo
fuit bene ordinatus quātū ad ſuū officium
quod fuit ſcribere euangeliū. Jn hoc aūt pa
tet qualiter ibi fuerit ordinatꝰ qm̄ ipſū ſuuz
euangeliū fulcitur multa veritate: repletur
multa vtilitate: decorat̄ multa venuſtate: ⁊
autēticatur multoꝝ auctoritate. Primo nā
q̄ fulcitur multa veritate. Eſt āt triplex ve
ritas. ſ. vite: iuſticie: ⁊ doctrine. Veritas vi
te ē adequatio manꝰ ad linguā. Veritas iu
ſticie eſt adequatio ſnīe ad cauſaz. Veritas
doctrine ē adeq̄tio rei ad itellectū Hac tri
plici veritate ipſum euangeliū fulcitur: qa
in ipſo euangelio hec triplex veritas edoce
tur. Oſtēdit eni lucas ⁊ chriſtū hāc triplicez
veritatē i ſe habuiſſe: ⁊ alios docuiſſe. Oſtē
dit autē chriſtū hanc veritatē habuiſſe ꝑ te
ſtimoniū aduerſarioꝝ: ſicut patet Luc. 20.º
Magiſter ſcimꝰ: qꝛ recte dicis ⁊ doces. ec
ce veritas doctrine: ⁊ nō accipis ꝑſonā. Ec
ce ṽitas iuſtitie: ſꝫ i ṽitate viā dei doces ec
ce veritas vite. Bona enim vita dicitur via
dei. Secūdo oſtendit i ipſo ſuo euangelio:
chriſtū hāc triplicē veritatē docuiſſe. Prio
enim ibidē docetur veritas vite que cōſiſtit
i obſeruatione mandatoꝝ dei. Unde dicit̄
Luc. 10.º c. Diliges dominū deum tuū ex to
to corde: ⁊ ex tota anima tua ⁊ ex omnibus
viribꝰ tuis: ⁊ ex omni mente tua: ⁊ ꝓximuz
tuum ſicut teipſuz ⁊ hoc fac ⁊ viues. Jtem
18.º Jnterrogauit eū. ⁊c̄. Quid faciēdo vitā
eternā poſſidebo: ⁊ ſeqtur. Mandata noſti
Non occides. Non mechaberis. Non fur
tum facies. Non falſum teſtimonium di
ces. Honora patrem tuum ⁊ matrem tuaz
⁊ cetera. Secundo docetur veritas doctri
ne. Unde quibuſdam hanc veritatem do
ctrine peruertentibus dicebat. vndecimo
capitulo. Veh vobis phariſeis qui decima
tis: ideſt decimandam predicatis menthaz
⁊ rutam ⁊ omne olus ⁊ preteritis iudiciuz
⁊ charitatem dei ⁊ cetera. Jtem ibidem.
Veh vobis legiſperitis: qui tuliſtis clauem
ſcientie ⁊ cetera. Tertio cum veritas iuſti
cia oſtenditur. vigeſimo capitulo. Reddite
ergo q̄ ceſaris ſunt ceſari: ⁊ que ſunt dei deo
Jtem. 19.º capitulo. Uerum tamen inimicos
meos illos qui noluerunt me regnare ſu
per ſe: adducite huc ⁊ interficite ante me.
Jtem tertiodecimo vbi agitur de iudicio: ⁊
vbi reprobis dicturus eſt. Diſcedite a me
omnes operarij iniquitatis. ¶ Secundo eiꝰ
euangelium repletur multa vtilitate. vnde
⁊ ille qui ſcripſit medicus fuit ex deſignan
dum ꝙ ibidem nobis medicinam vtiliſſi
mam propinauit. Eſt autem triplex medici
na ſcilicet curatiua. preſeruatiua: ⁊ melio
ratiua. hanc triplicem medicinam nobis lu
cas in ſuo euangelio celeſtem medicū oſten
dit propinaſſe. Medicina autem curatiua

eſt que curat a morbo: ⁊ hec eſt penitentia q̄
omnes morbos ſpirituales curat. Hanc
medicinam dicit medicū celeſtem nobis ex
hibuiſſe cum ait. 4.º c. Sanare contritos cor
de: ꝑdicare captiuis remiſſionē ⁊c̄. Jtē. 5. c.
Non veni vocare iuſtos ⁊c̄. Medicina me
lioratiua ē que ſanitatē auget: ⁊ hec ē obſer
uatio conſilioꝝ. Conſilia enim hominē meli
orem ⁊ ꝑfectiorē faciunt: hanc medicinam
oſtēdit medicū propinaſſe. 18.º c. cū ait. Oia
quecūq̄ habes vende ⁊ da pauperibus ⁊c̄.
Jtē. 6.º c. Ab eo qui aufert tibi veſtimentuz
⁊c̄. Medicina āt preſeruatiua ē que ꝑſer
uat a caſu: ⁊ hec ē vitatio occaſionū peccā
di: ⁊ malarū ſocietatū. hanc medicinam oſtē
dit medicū tradidiſſe cum ait. 12.º c. Attendi
te a fermento phariſeoꝝ ⁊c̄. vbi edocet ma
loꝝ conſortia euitare. Uel põt dici ꝙ ipſum
euangeliū multa vtilitate repletur: quoniā
i ipſo virtꝰ ois ſapientie continet̄. De hoc ſic
dicit Ambroſꝰ. Lucas omnes ſapiētie vir
tutes euangelij ſui cōplectitur hiſtoria. Do
cuit enim naturalia cū de ſpiritu ſancto do
minicā incarnationē extitiſſe reſeruauit: vñ
⁊ Dauid naturalem docens ſapientiam ait.
Emitte ſpiritū tuū ⁊ crea. Jtē cū docuit te
nebras in paſſione xp̄i factas: terraꝫ tremu
iſſe: ſolez radios atraxiſſe. Docuit moralia
cum i ipſis beatitudinibꝰ mores docuit. Do
cuit rationabilia cū ait. Qui fidelis ē in mini
mo ⁊ in magno fidelis eſt. Sine hac triplici
ſapientia ipſa fides ipſū myſteriū trinitatis
eē nō põt: hoc ē: naturali: rationali: ⁊ morali
hec Ambroſꝰ. Tertio eiꝰ euangeliū decora
tur multa venuſtate. eius enim ſtilus ⁊ mo
dus loquendi valde venuſtus ⁊ decorus ē
Ad hoc autē ꝙ aliquis i dictis ſuis venuſta
tē ⁊ decorē teneat: tria ſunt neceſſaria que
tradit Auguſtinꝰ. ſ. vt placeat: vt pateat: et
vt moueat. vt placeat debet loq ornate: vt
pateat debet loq aperte: vt moueat debet
loqui cū feruore. Hūc triplicē modū habuit
Lucas in ſcribendo ⁊ in predicando. De du
obus primis. 2. corin. 8. Miſimus autē cū
illo fratrē. glo. Barnabā vel lucaz. cuiꝰ laus
eſt in euāgelio per oēs eccleſias. Jn hoc ꝙ
dicitur: cuius laus eſt: notat̄ ꝙ locutꝰ ē or
nate ⁊c̄. in hoc quod dicitur ꝑ oēs eccleſias.
notatur ꝙ locutꝰ ē aperte. Q̄d āt cū ſferuo
re locutus ſic patet ex hoc ꝙ cor ardens ha
buit dicēs. Nōne cor noſtrū ardēs erat i no
bis ⁊c̄. 4.º eius euangeliū autenticat̄ mul
toꝝ auctoritate. multoꝝ quippe autorita
te autenticatū fuit: quoniā a patre fuit ꝓor
dinatū. Hiere. 31.º Ecce dies veniet dicit do
minus ⁊ feriā domui iſrael ⁊ do. iuda fedus
nouum nō ſecūdū pactū quod pepigi cū pa
tribus eoꝝ ⁊c̄. Sed hoc erit pactū qd̄ feriaz
cū domo iſrael. poſt dies illos dic̄ dñs. Dabo
legē meā in viſceribꝰ eoꝝ ⁊c̄. Ad litterā loq
tur de doctrina euangelica. Secūdo a filio
corroboratuz. vnde dicitur i eodē euāgelio
21.º c. Celum ⁊ terra tranſibūt verba āt mea
nō trāſibūt. Tertio a ſpiritu ſancto iſpiratū
vnde dicit Hieronymꝰ in prologo ſuper lu
cā. Sācto inſtigante ſpiritu i achaie partibꝰ
hoc ſcripſit euangeliū. Quarto ab angelis
ꝑfiguratū. Fuit enim ꝑfiguratū ab illo an
gelo de quo dicit̄ apoc. 14. Uidi angelum
dei volantem per mediū celi habentem euā
geliū eternum. Jſtud autē euāgeliū dicitur
eternū: qa ab eterno efficiēter. i. a xp̄o: qui ē
eternus deꝰ: de eterniſ materialiter: ad eter
na finaliter: i eternū perpetualiter. Quito
a ꝓphetis prenūciatū. Nā ezechiel ꝓpheta
iſtud euangeliū prenunciauit: cum vnū de
animalibus faciē vituli habere dixit per qd̄
euangeliū Luce ſignatū eſt: vt ſupra dictuz
eſt. Jtē quādo dixit Ezech. 2.º ſe vidiſſe librꝫ
qui erat ſcriptus intus ⁊ foris: ⁊ in quo erāt
ſcripta lamētatiōes carmen ⁊ veh. Per hūc
enim librū intelligitur euangeliū luce: qd̄ ē
ſcriptū intꝰ per profundi myſterij occultati
onē: ⁊ foris per hiſtorie apertionē: i quo etiā
continet̄ lamentum paſſionis: carmē reſu
rectionis: ⁊ veh eterne dānationis: ſicut pa
tet. 6. c. vbi multa veh ponunt̄. Sexto a be
ata virgine reſeratū. virgo enim beata oia i
corde ſuo conſeruabat: ⁊ diligenter confe
rebat vt dicit̄ luce. 2.º vt hec poſtmodū ſcri
ptoribus reſeraret vt dicit glo. ibidē. Oia
que de domino: vel a dño facta vel dicta co
gnouit in memoria recondebat: vt cum tem
pus predicande vel ſcribende incarnatiōis

aduenerit ſufficienter vniuerſa: ꝓut eſſent geſta poſſet explicare querentibꝰ. Unde et Bernardus aſſignans rõnē quare ãgelus beate virgini nunciauit cõceptũ heliſabeth ait. Ideo conceptus heliſabeth nũciatᷣ marie: vt dum nunc ſaluatoris nunc precurſoris edocetᷣ aduentus: rerum tẽpus ⁊ ordinẽ tenens ipſa poſtmodũ melius ſcriptoribus ac predicatoribus euangelij referet veritatem: que plene de omnibꝰ a principio celitꝰ fuit inſtructa myſterijs. Creditᷣ igitᷣ ꝙ euãgeliſte eam de multis reqrebant: ⁊ ipſa eos certificabat: ⁊ ſpecialiter creditᷣ de beato Luca ꝙ ad eã tanq̃ ad arcam teſtamẽti cucurrit: ⁊ ab ea de multis certificatꝰ fuit: precipue de his que ſoli ſibi conſtabãt: ſicut de angelica annunciatione: ⁊ xp̃i natiuitate: ⁊ huiuſmodi: de quibus ſolus Lucas ait. Septimo ab apoſtolis intimatũ. Cũ enim lucas non fuerit cũ xp̃o in omnibꝰ actibꝰ ⁊ miraculis xp̃i: ideo ſuũ euangeliũ ſcripſit ſecũdum ꝙ apoſtoli qui preſentes fuerant ſibi intimauerunt ⁊ retulerunt: ſicut ipſe in ꝓlogo ſuo inſinuat dicens. Sicut tradiderũt nobis qui ab initio ipſi viderunt: ⁊ miniſtri fuerunt ſermonis ⁊c̃. Cũ enim dupliciter conſueuit fieri teſtimoniũ. ſ. de viſis ⁊ de auditis: ideo dominus vt ait Auguſtinꝰ: duos teſtes voluit habere. De viſis. ſ. matheũ ⁊ Joãnẽ: ⁊ duos de auditis. ſ. marcũ ⁊ lucã. Et quoniã teſtimoniũ quod ẽ de viſis firmiꝰ ⁊ certius ẽ q̃ illud quod ẽ de auditis ideo vt dicit Auguſtinus: duo euangelia que ſũt de viſis ponũtur extrema: ⁊ alia duo que ſunt de auditis ponũtur media vt hec media tanq̃ infirmiora ab illis extremis que ſũt certiora. hic inde fulciantur ⁊ roborẽtur. Octauo a paulo mirabiliter approbatũ. Nã eius euangeliũ mirabiliter approbat: quãdo ad cõfirmationẽ dictoꝝ ſuoꝝ Luce euãgeliũ adducebat Unde dicit Hieronymus in libro de viris illuſtribꝰ. Quidam ſuſpicantur quotiẽſcunq̃ Paulus in epiſtolis ſuis dicit ſecundũ euãgeliũ meũ de Luce ſignificare volumine. Eius etiam euangeliũ mirabiliter approbauit cũ de eo ſcribit. z. corin. 8. Cuius laus ẽ in euangelio per omnes eccleſias. Legitur in hiſtoria anthiocena ꝙ dũ xp̃iani qui erãt in anthiochia multis flagitijs ſe dediſſẽt obſeſſi a multitudine turcoꝝ: fame ac miſeria multiplici affligebantur. Sed cuꝫ plene ad dominũ per penitentiam fuiſſent conuerſi, apparuit cuidã in eccleſia ſancte marie de tripoli vigilanti vir quidã lucidus candidis veſtimentis indutus. Et cuꝫ quereret quisnam eẽt dixit ſe eẽ lucam qui de ãthiochia venerat: vbi dñs militiam celi ⁊ apoſtolos ⁊ martyres conuocauerat: vt pro ſuis peregrinis pugnaret. Chriſtiani igitur animati omnem turcorum exercitum cõfregerũt.

¶ De ſancto Criſanto ⁊ daria.

Criſantus filius polemij viri illuſtriſſimi dũ ad fidẽ xp̃i edoctus eſſet: ⁊ a patre ad idola reuocari non poſſet iuſſit eũ pater i cõclaui recludi ⁊ quinq̃ puellas eidem: vt eaꝝ ſeduceretur blanditijs ſociari: qui cũ oraſſet deum ne a fera peſſima carnali. ſ. concupiſcentia ſuperaretur: cõtinuo predicte puelle ſõno oppreſſe nec potũ nec cibũ ſumere poterant: ſed educte exterius cõtinuo hec ſumebãt. Tũc daria virgo prudẽtiſſima dee veſte dicata rogatᷣ vt ad Criſãtũ introeat: ⁊ eũ dijs ⁊ patri reſtituat: qua igreſſa ⁊ a criſãto de põpa veſtiũ reprehẽſa: rñdit ſe nõ ꝓpter pompã: ſed vt dijs ⁊ patri eũ lucrifaceret ſic indutã. Cũ criſantus iterũ eã reprehẽderet cur ꝓ dijs illos coleret: quos auctores ipoꝝ flagitioſos ſẽper viros ⁊ ipudicas feminas affirmarent. reſpondit daria. Philoſophos per nomina hominũ elementa ſenſiſſe. Cui criſantus. Si vnus terram vt deam veneretur: ⁊ alter vt ruſticus aret: plus ruſtico q̃ veneranti exhibere ꝓbatur: ⁊ de mari ⁊ alijs ſimiliter. Tunc criſantus ⁊ daria ab eo cõuerſa ſancti ſpiritus copula vniti: ⁊ carnale matrimoniũ ſimulantes ad chriſtum plurimos conuertebant: nam ⁊ claudium tribunũ qui prius eius tortor fuerat cuꝫ vxore eiꝰ ⁊ filijs ⁊ pluribus alijs militibꝰ ad fidem conuerterunt. Criſantus igitur iuſſu Numeriani in fetidiſſimum carcerẽ recluditᷣ: ſꝫ fetor in odorẽ ſuauiſſimũ cõmutatᷣ: daria ãt lupanari traditur: ſed leo ab amphiteatro fugiens hoſtiarius lupanaris efficitur: mittitur igitur quidam vt virginẽ corrumpat: ſed a leone capitᷣ: ⁊ quaſi inuẽs quid ſancta de captiuo fieri iubeat ſciſcitatur. Que ꝑcepit ne eum lederet: ſed ad ſe venire permitteret qui mox cõuerſus ꝑ vrbeꝫ cucurrit: ⁊ dariã deam eſſe clamare cepit. Mittũtur igitᷣ venatores: vt leonẽ capiãt: ſꝫ omnes a leone capiuntᷣ: ⁊ ante pedes virginis ponuntur: ⁊ ab ea cõuertuntᷣ. Tunc ꝑfectꝰ copioſũ ignẽ iuſſit i introitu celle mitti: vt leo cũ daria cõburatᷣ: quod leo ↄſiderans timuit: ⁊ rugiẽs a virgine licẽtiã accepit: vt nullũ ledẽs quo vellet abiret. Cũ ergo Criſãto ꝑfectus ⁊ darie diuerſa penaꝝ ſupplicia irrogaret: ⁊ nequaq̃ ledi valerẽt: tandẽ inuiolati cõiugis i foueã deponuntᷣ: ⁊ terra ⁊ lapidibus obruti chriſto martyres ↄſecrantur ⁊ horum ſolennitas hic crebrius recolitur.

¶ De vndeci miliũ virginũ paſſiõe

Undecim milium virginum paſſio hoc ordine celebrata fuit. In britãnia nanq̃ rex chriſtianiſſimꝰ quidã fuit nõie Nothus vel Maurus q quãdã filiã nõie vrſulã generauit. hec mirabili moꝝ honeſtate ſapiẽtia ⁊ pulchritudine pollebat: ita ꝙ eiꝰ fama vbiq̃ volabat Rex autẽ anglie cuꝫ nimis ꝑpotens eſſet: ⁊ multas natiões ſuo imperio ſubiugaret: audita huiꝰ ꝟginis fama beatũ ꝑ oĩa ſe fatebatur: ſi ꝑdicta virgo ſuo vnigenito copularetur. Juuenis etiã ad hoc plurimũ eſtuabat Mittunt igitur ſolennes nũcios ad patreꝫ ꝟginis magnis ꝓmiſſionibꝰ ⁊ blãditijs magnas adijciẽtes minas ſi ad dñꝫ ſuũ vacui reuertãtur. Rex ãt cepit plurimũ anxiari: tũ quia Chriſti fide inſignitã cultori idoloꝝ tradere idignũ duceret: tũ quia ipſam nullatenus cõſentire cognoſceret: tũ q2 regis ferocitatẽ plurimũ formidaret. ipſa autẽ diuinitꝰ iſpirata patri ſuaſit vt ꝑdicto regi aſſenſum preberet: ea tamẽ cõditione ꝓpoſita vt ipſe rex cuꝫ patre. x. virgines electiſſimas ſibi ad ſolatiũ traderet: ⁊ tã ſibi q̃ alijs mille virgines aſſignaret: ⁊ cõparatis trieribꝰ iducias triẽnij ſibi daret: ad dedicationẽ ſue ꝟginitatis ⁊ ipſe iuuenis baptizatꝰ in his tribus

annis in fide inſtrueretur. Sapiẽtiſſiquidem vſa conſilio: vt aut difficultate ꝓpoſite conditionis animũ eiꝰ ab hoc auerteret: aut hac opportunitate ꝑdictas ꝟgines ſecũ deo dicaret. At iuuenis libẽter hac cõditione acceptata apud patrẽ inſtitit ⁊ ꝓtinus baptizatꝰ ac celerari cũcta que beata ꝟgo ꝑceperat imperauit. Pater ãt puelle ordinauit ꝙ filia ſua quã valde diligebat viros quoꝝ ſolatio tã ipſa q̃ eiꝰ exercitꝰ idigebat in comitatu ſuo haberet. Undiq̃ igitur virgines cõfluunt: vndiq̃ viri ad tam grande ſpectaculũ currunt: nã multi epiſcopi ad eas cõfluxerunt vt ſecũ pergerẽt: inter quos fuit pãtulus baſilienſis epiſcopꝰ qui eas vſq̃ romã ꝑduxit: ⁊ inde reuerſus cũ eis martyriũ ſuſcepit. Sancta quoq̃ Gerasina regina ſicilie que virum ſuũ crudeliſſimũ regẽ quaſi d' lupo fecerat agnũ: ſoror maciriſij epiſcopi ⁊ darie matris ſancte Urſule: cũ eidẽ pater ſancte Urſule ſecretũ ꝑ litteras itimaſſet cõtinuo iſpirãte deo cũ quatuor filiabꝰ ſuis: babilla: iuliana victoria: ⁊ aurea: ⁊ paruulo ſuo adriano qui amore ſoroꝝ ſuaꝝ vltro ſe peregrinationi ĩgeſſit relicto regno i manu vniꝰ filij ſui vſq̃ i britãniã nauigauit: cuiꝰ cõſilio virgines de diuerſis regnis colligebantur: ⁊ eaꝝ ſemꝑ ductrix exiſtens cũ eis tandeꝫ martyriũ paſſa ẽ. Juxta conditũ igitur ꝟginibꝰ trieribus ⁊ ſumptibꝰ ꝑparatis cõmilitonibꝰ ſuis regina ſecreta reuelat: ⁊ i nouã militiam omnes coniurant. nam modo boni preludia icohoãt modo currunt: modo diſcurrunt: Interdũ bella: plerũq̃ fugam ſimulant: oĩq̃ genere ludorum exercitate nihil qđ aĩo occurrebat reliquebãt intactũ. aliquando meridie aliqñ vix veſpere redibant. Cõfluebãt ꝓceres ⁊ ꝑmates ad tã grande ſpectaculũ: ⁊ oẽs admiratione ⁊ gaudio replebantur. tandẽ cuꝫ Urſula omnes ad fidem virgines conuertiſſet: ſub vnius diei ſpatio flante proſpero vẽto ad portum gallie qui tyella dicitur ⁊ inde coloniam deuenerunt: vbi Urſule ãgelus domini apparuit. ⁊ predixit eas illuc integro numero reuerſuras ⁊ coronas ibidem martyrij percepturas. inde igitur ad ãgeli admonitionem romam tendentes ad vrbẽ

baſilicam applicuerūt: ꝛ ibidem relictis na/
uibus romā pedeſtres venerūt. Ad quarū
aduētū papa cyriac⁹ valde gauiſus cū ipſe
de britānia oriūdus eēt ꝛ multas ibidē īter
eas cōſanguineas haberet: cū oī clero ipas
ſūmo cū honore ſuſcepit. In ipſa aūt nocte
pape diuinit⁹ reuelat̄: eū cū ipſis virginib⁹
palmā martyrij ꝑceptuꝝ: qđ apud ſe celās
mltas ex ipſis q̄ adhuc baptizate nō fuerāt
baptizauit. Uex cū opportunū tēp⁹ vidēt:
ꝛ anno vno ꝛ vndecim hebdomadibus poſt
petrum eccleſiam decimusnonus rexiſſet i
cōuentu oīum ꝓpoſitū ſuū idicauit: ꝛ coram
oīb⁹ ꝛ dignitati ꝛ officio reſignauit: ſꝫ cū oēs
reclamarēt: ꝛ maxime cardinales q eū deli/
rare putabāt: eo ꝙ relicta pōtificat⁹ gloria
poſt quaſdā mulierculas fatuas ire vellet:
ille nullatenus acqeſcens: quēdā virū ſāctū
q ametos dicebat̄ loco ſui pōtificē ordinauit
ꝛ quia ſedeꝫ apoſtolicā inuito clero reliquit
nomē ei⁹ de catalogo pontificum idē clerus
abraſit: oēmq̄ grām quā ſacer ille virginū
chorus in curia romana habuerat a tpe illo
amiſit. Duo aūt iniqui ꝑncipes romane mili
tie ſcilicet Maxim⁹ ꝛ aphrican⁹ vidētes ma
gnā ꝟginū multitudinē: ꝛ ꝙ multi multeq̄
ad eas cōfluerēt timuerūt ne per eas nimis
creſceret religio xp̄iana: q̄propter iter eorū
diligētius explorantes nuncios miſerūt ad
Iuliū cognatū ſuū ꝑncipē gētis hūnoꝝ: vt
educto contra eas exercitu ipas: cū xp̄iane
eēnt: cū veīrēt coloniā: trucidarēt. Btūs igr̄
cyriac⁹ cū illa nobili ꝟginū multitudīe d̄ vr/
be egreſſus ē. Secut⁹ ē aūt ipm vincētius
preſbyter cardinalis ꝛ Iacob⁹ q de britānia
patria ſua i anthiochiā ꝓfect⁹ archiepiſcopa
tus dignitatē ſeptē annis ibidē tenuit: q cuꝫ
papā tūc tpis viſitaſſꝫ: ꝛ iam vrbē egreſſus
de ꝟginū aduētu audiſſꝫ: cōcit⁹ rediit: ꝛ iti/
neris ac paſſiōis ſe ſociū fec̄. Mauriti⁹ quo
q̄ leuicanie vrbis ep̄s auunculus babilie ꝛ
iuliane: necnō ꝛ folarius lucenſis ep̄s: ꝛ ſul/
pitius rauennenſis epiſcopus: qui tunc ro/
mam aduenerant predictis virginibus ad/
heſerunt. Ethere⁹ quoq̄ ſpōſus btē vrſule
manēs i britānia ꝑ viſionē āgelicā a dn̄o ad/
monet̄: vt matrē ſuā hortaret̄ fieri xp̄ianā.

Nā pr̄ ei⁹ primo anno q̄ xp̄ian⁹ ſc̄us fuerat
mortu⁹ ē: ꝛ fili⁹ ei⁹ ethere⁹ eidē i regno ſuc/
ceſſit. ¶ Cū āt ſacre ꝟgines cū ꝑdictis ep̄is
a roma redirēt Ethere⁹ a dn̄o admonet̄: vt
ꝓtin⁹ ſurgēs ſpōſe ſue occurrat: vt cū ea in
colonia martyrij palmaꝫ accipiat: q diuinis
monitis acqeſcēs matrē ſuā baptizari fec̄: ꝛ
cū ipſa ꝛ ſorore ſua paruula Florentina iā
xp̄iana: necnō ꝛ clemēte ep̄o ipſis ꝟginibus
obuiās: ſe ad martyriū ſociauit eiſdē. Mar
culus q̄ꝫ ep̄s grecie ꝛ neptis ſua Cōſtātia fi/
lia Dorothei regis conſtātinopolitani q̄ nu/
bēs cuidā adoleſcēti filio cuiuſdā regis: ſed
ante nuptias morte ꝑeuēto virginitatē ſu/
am dn̄o vouit: ꝑ viſionē admoniti romā ve/
nerūt ꝛ ꝑdictis ꝟginib⁹ ad martyriū ſe iun/
xerūt. Oēs igit̄ ꝟgines cū ꝑdictis ep̄is colo
niā redierūt: ꝛ ipſā iā ab hūnis obſeſſā inue/
nerūt: q̄s barbari vidētes ſuꝑ eas cū clamo
re nimio irruerūt: ꝛ q̄ſi lupi ſeuiētes in oues
totā illā multitudinē occiderūt. Cū autē ad
beatā vrſulā ceteris iugulatis veniſſēt: vi/
dens ꝑnceps ei⁹ mirā pulchritudinē obſtu/
puit: ꝛ cōſolās eā ſuꝑ necē virginū ꝓmiſit
ꝙ eam ſibi in coniugem copularet: ſed cum
hoc illa penitus reſpuiſſet ille contemptum
ſe videns directa ſagitta eaꝫ tranſfixit: ꝛ ſic
martyrium ꝯſumauit. ¶ Quedā aūt virgo
nomine cordula timore perterita in naui no
cte illa ſe abſcondit: ſed in craſtinum ſponte
morti ſe offerens martyrij coronam ſuſce/
pit. Sed cum eius feſtum non fieret: eo ꝙ
cum alijs paſſa non eſſet: ipſa poſt longum
tempus cuidam recluſe apparuit: precipiēs
vt ſequenti die a feſto virginum: eius quo/
q̄ ſolennitas recolatur. Paſſe ſunt autem
anno domini. 238. Ratio autem temporis
vt quibuſdam placet non ſuſtinet ꝙ hec ta/
li tempore ſint peracta. Sicilia enim tunc
non erat regnum nec conſtantinopolis: cuꝫ
hic fuiſſe dicatur cum virginibus has regi/
nas. Uerius creditur ꝙ diu poſt conſtanti/
num imperatorem cum hūni ꝛ gotthi ſeuie/
bant tale ſit martyriū celebratū tempore. ſ.
martiani imperatoris vt in quadam chroni/
ca legitur: qui regnauit anno domini. 452.
Abbas quidā ab abbatiſſa colonie corpus

vni⁹ virginū ipetrauit: ꝓmittēs ꝙ ipſā i ca
pſa argentea i ſua eccleſia collocaret: ſꝫ cū
ꝑ ānū integrū ſuꝑ altari eam i capſa lignea
tenuiſſe: quadā nocte dū abbas ipſi⁹ mona/
ſterij cū ſuo cōuentu matutinas cātaret: vir
go illa corporaliter deſuꝑ altari deſcēdit: ꝛ
ante altare reuerenter ſe inclinans ꝑ mediū
chorum videntibus monachis ꝛ ſtupentib⁹
inde receſſit. Abbas igitur ad capſā currēs
ꝛ vacuā ipſam inueniens coloniā ꝓperauit
ꝛ abbatiſſe rei ordinē intimauit: pergenteſ/
q̄ ad locū vnde illud corpus ſumpſerant: il
lud ibidē inuenerūt. Cū aūt abbas veniam
petens illud vel aliud peteret certiſſime ꝓ/
mittens capſam ꝓcioſam citi⁹ ſe facturū: nul
latenus impetrauit. ¶ Religioſus q̄dā cuꝫ
has virgines i deuotione multa haberet: q̄/
dā die dum grauiter infirmaret̄ vidit quan
dā virginē pulcherrimā ſibi apparentem ꝛ
ſi ſe cognoſceret iNgrentem: qui cū ad eius
viſionē miraretur: ꝛ ſe nequaq̄ ipſaꝫ cogno
ſcere fateret̄: illa ait. Ego ſum vna virginū
erga quas habes tantū deuotionis affectū
Et vt ide mercedē accipias: ſi amore ꝛ hono
re noſtri vndecies milies dominicā oratio/
nē dixeris: in hora mortis in ꝓtectionē ꝛ ſo/
latiū nos habebis: q̄ diſparēte: ille q̄citi⁹
potuit hoc ipleuit. Statiq̄ vocato abbate
iungi ſe fecit: q cū vngeret̄ ſubito exclama
uit: vt fugerēt: ꝛ veniētib⁹ ſacris virginib⁹
locū darēt: quē cū abbas q̄d hoc eēt iterro/
garet: ꝛ ille ꝓmiſſionē virginis ſibi ꝑ ordinē
enarraſſet: recedentib⁹ cunctis ꝛ paulopoſt
redeuntibus ipſum migraſſe ad dominum
inuenerunt. ¶ De nomine.

Imō iterp̄tat̄ obediēs: vel ponens
triſticiā. Hic habuit duplex cogno
mē. dict⁹ ē. n. ſimō zelotes: ꝛ ſimō cananeus
a cana vico galilee vbi dn̄s aquā i vinū mu
tauit ꝛ idē ē zelotes qđ cananeꝰ: cana. n. zel⁹
īterp̄tat̄. habuit igit̄ obediētiā ꝓceptoꝝ per
executionē: triſtitiā afflictoruꝫ per compa/
ſſionem. zelum animarum per conſtantem
feruorē. Iudas iterp̄tatur cōfitēs vel glori
oſus: vel iudas q̄ſi iubilū dās. ipe eni habu/
it cōfeſſionē fidei: gloriā regni: ꝛ iubilū iter/
ni gaudij. hic multiplex habuit cognomē: di

ct⁹ eſt eni iudas iacobi ſupple frater. fuit eni
frater iacobi minoris. Secūdo dictus ē tha
de⁹ qđ iterpretatur apꝓhendēs pricipē: vel
dicitur thade⁹ a tharca ꝛ de⁹. tharca dicit̄
eſſe veſtis regia: ipſe enim fuit veſtis regia
dei: ꝑ ornamentū virtutū: ꝑ quā apprehen/
dit principē chriſtū. vel thade⁹ quaſi tam de⁹
ideſt magn⁹ deus ſcilicet ꝑ adoptionē. Ter
tio dict⁹ ē in hiſtoria eccleſiaſtica lebeus: qđ
ſonat quaſi cor vel corulus .i. cordis cultor
vel lebeꝰ quaſi lebes. cor ꝑ magnanimitatē.
corulus ꝑ puritatē. lebes ꝑ gratiaꝝ plenitu/
dinē q̄ quaſi olla ꝛ vas ꝟtutū ꝛ gratie eē ꝓ/
meruit. Eoꝝ paſſionē ꝛ legēdā hebraice ab
dias epiſcopus babylonie ab ipſis apoſtolis
ep̄us ordinat⁹ ſcripſit: quā trop⁹ abdie diſci
pulus trāſtulit i grecū. african⁹ in latinum.

¶ De ſanctis Simone ꝛ Iuda.

Simon cananeus ꝛ Iudas q
ꝛ Thade⁹ fratres fue
runt Iacobi minoris ꝛ filij Marie cleophe
que alpheo nupta fuit. Iudas ꝟo ad abaga
rū regē ediſſe a thoma miſſus fuit poſt aſcē
ſionem domini. Legitur enim in eccleſiaſti/
ca hiſtoria: ꝙ predictus rex abagarus domi
no noſtro ieſu chriſto in hunc modum epiſto
lā deſtinauit. Abagarus euchanie fili⁹ Ieſu
ſaluatori beato qui apparuit in locis hiero/
ſolymarū ſalutem. Auditum eſt mihi de te ꝛ
ſanitatibus quas facis: ꝙ ſine medicamētis
aut herbis fiant iſta per te: ꝛ ꝙ verbo facis
cecos videre: claudos ambulare: leproſos
mundari: ꝛ mortuos reuiuiſcere. Quibus
omnibus auditis de te ſtatui in animo meo
vnum eſſe e duobus. At quia tu ſis deus:
ꝛ deſcenderis de celo: vt hec facias. aut ꝙ
fili⁹ dei ſis q hec facis. Propterea ego ſcri/
bēs rogauerim te: vt digneris fatigari vſq̄
ad me: ꝛ egritudinē meā q̄ diu laboraui cu
rare. Nā ꝛ illđ cōperi ꝙ iudei murmurant
aduerſū te: ꝛ volunt iſidiari tibi: Ueni ergo
ad me: q̄ ē mihi parua ciuitas: ſꝫ honeſta: q̄
vtriſq̄ ſufficiet. Dn̄s aūt ieſus i hec ꝟba ſi/
bi reſpōdit. Beaq t⁹ es ꝛ credidiſti i me: cum
ipſe nō videris me. Scriptū ē eni de me: q̄
hi qui me nō vident credent: ꝛ hi qui me vi/
dent non credent. De eo aūt quod ſcripſiſti

ad me vt veniam ad te:oportet me hec oĩa
cõplere: ꝓpter q̃ miſſus ſum: ꝛ poſtea reci/
pi me ab eo a quo miſſus ſum. Cũ ergo aſſũ/
ptus fuero: aliquẽ de diſcipulis meis mittã
ad te vt curet: ꝛ viuificet te. Hec in hiſtoria
eccleſiaſtica. Uidẽs aũt Abagar⁹ ꝙ preſen/
tialiter Chriſtũ videre nõ poſſ;, ſecundũ ꝙ
in quadam antiqua hiſtoria iuenitur: ſicut
Joãnes damaſcen⁹ in li. 4.° teſtatur: picto/
rem quẽdã ad ieſum miſit: vt domini imagi
nem figuraret: vt ſic ipm ſaltẽ ꝑ imaginem
cõſpiceret: quẽ i facie videre nõ poterat: ſ;
cũ ad eũ pictoꝛ veniſſet ꝓpter nimiũ fulgo
rem q ab eius facie ꝓcedebat: i eius facie;
clare nequibat itendere: nec ipſa; vt ſibi iuſ
ſum fuerat figurare: qḋ cernens dominus
veſtimẽtũ lineũ ipſius pictoꝛis accipiens: ꝛ
ſue faciei ſupiponens ſui ipſi⁹ imaginẽ eidẽ
iꝓreſſit: ac deſideranti regi Abagaro deſti/
nauit. Cuiuſmodi aũt dñs fuerit imaginis:
i eadẽ ãtiqua hiſtoria legiť: ſicut idẽ Joãnes
Dam̃. teſtať. Fuit. n. vt ibidẽ diciť hñ ocula
tus: bene ſupciliat⁹ longũ vultũ habuit: ꝛ ac
cliuis quod ẽ ſignũ maturitatis. Illa autem
epl'a dñi noſtri ieſu chriſti tãte ꝟtutis eẽ dici
tur: vt i illa ciuitate ediſſa nullus hereticus
vel pagan⁹ viuere valeat. nec tyrãnus ali/
quis eidẽ nocere pſumat. Na; ſi aliqñ gens
aliqua armata manu cõtra illã ciuitatẽ iſur
rexit: infans aliquis ſup poꝛtã ſtans epiſtolã
illã legit: ꝛ ea die hoſtes aut territi fugiunt:
aut pacati cũ eis cõponũt: ſicut ferť oli; fuiſ
ſe adipletũ. S; poſtmodũ ciuitas a ſarrace
nis capta fuit ꝛ ꝓphanata ſublato beneficio
ꝓp abũdãtiã peccatoꝝ in oꝛiente vndiq; pa
tefactã. Poſtq; vero dñs aſſumpt⁹ eſt: vt in
hiſtoria eccleſiaſtica legiť. miſit Thomas a/
poſtolus Thadeũ q ꝛ iudas dict⁹ ẽ ad aba/
garũ regẽ: ſecundũ dei ꝓmiſſionẽ: q cum ad
eum veniſſet ꝛ ſe diſcipulũ Jeſu ſibi ꝓmiſ/
ſum dixiſſet: vidit abagar⁹ in vultu Thadei
quendã mirũ ꝛ diuinũ ſplẽdoꝛẽ: quo viſo ſtu
pefact⁹ ꝛ territ⁹ dñm adoꝛauit dicẽs. Uere
diſcipulus es Jeſu filij dei qui mihi dixerat
mittã aliquẽ ad te de diſcipulis meis qui te
curet ꝛ vitã preſtet. ¶ Cui thadeus. Si i dei
filiu; crediderís omnia tui coꝛdis deſideria
obtinebis. Cui abagarus. Credo vere: ꝛ in/

deos qui eum crucifixerunt libentius truci/
darem ſi mihi poſſibilitas adeſſet ꝛ nequaq̃
romanoꝛum auctoꝛitas impediret. Cum igi
tur abagarus: vt in aliquibus libris legitur
lepꝛoſus eſſet Thadeus epiſtolam ſaluato/
ris accepit: ꝛ de ea eius faciem confricauit:
ꝛ ſtatim plenam ſanitatem recepit. Judas
autem pꝛimo in meſopotamia ꝛ ponto pꝛedi
cauit. Simon vero in egypto: deinde ambo
in perſidam venerunt: ꝛ ibidem duos ma/
gos zaroen ꝛ arphaxat: q̄s de ethiopia ma
theus fugauerat inuenerunt. Tunc varar/
dach dux regis babylonie contra indos ad
pꝛelium profecturus nullum a dijs ſuis po/
tuit habere reſponſum: pergentes autem
ad phanum pꝛoxime ciuitatis: ibide; habue
runt reſponſum qḋ pꝛopter apoſtolos qui
venerunt dij reſpondere non poſſent: tunc
dux eos inquiri fecit ꝛ inuentos quinam eſ/
ſent: vel qua de re veniſſent inquiſiuit. qui
reſponderunt. Si genus queris hebꝛei ſu/
mus: ſi conditionem ſeruos chꝛiſti nos eſſe
fatemur: ſi cauſam ſalutis veſtre cauſa huc
venimus. Quib⁹ dux reſpondit: cum felix
reuerſus fuero audiam vos. Cui apoſtoli
Modo magis congruum ẽ te cognoſcere
illum cuius ope vincere poſſis vel certe re/
belles pacatiſſimos iuenire. Quibus dux.
Dijs noſtris potentioꝛes vos video: finem
belli nobis rogo pꝛedicite. Cui apoſtoli. vt
deos tuos mendaces eſſe cognoſcas: iube/
mus illis ad queſita dare reſponſa: vt dum
dixerint q̃ ignoꝛant pꝛobemus eos per oĩa
eſſe mentitos. Tunc fantaſtici grande bel/
lum dixerunt futurum: ꝛ multum populum
hinc inde in pꝛelio ruiturum. Tũc apoſtoli ri/
dere ceperunt. Dicit eis dux. Me timoꝛ iua
ſit ꝛ vos ridetis. Cui apl'i. noli timere. q; pax
huc nobiſcũ itrauit ꝛ cras hoꝛa diei tertia
legati indoꝝ ad te venient: ꝛ tue ſe poteſta
ti cum pace ſubijcient: tunc pontifices ri/
ſum etiam leuauerunt ꝛ duci dixerunt. Ad
hoc iſti ſecurum te reddere volunt: vt dum
incautus fueris ab aduerſarijs occuperis.
Cui apoſtoli. Non dixim⁹ tibi expecta vnu;
menſem: ſed vnum diem: ꝛ cras in pace vi/
ctoꝛ exiſtes. Tunc dux vtroſq; cuſtodiri fe/
cit vt ex rei exitu veraces honoꝛarentur ꝛ

mendaces ꝑ crimine punirentur. Cũ ergo i
craſtinũ qḋ apoſtoli pdixerant eueniſſet: et
dux incendere voluiſſet pontifices ꝓhibue
runt apoſtoli ne h̃ fieret: cũ ipſi non viuen/
tes occidere: ſ; moꝛtuos viuificare miſſi eſ/
ſent. Tunc dux valde mirat⁹: ꝛ q; eos occi/
di non permitterẽt: ꝛ q; de bonis illoꝝ aliq̃
recipere nollent eos ad regẽ duxit dicens.
Iſti rex ſunt dij latentes i effigie hominum
Cũq; ſibi omnia pſentib⁹ pdictis magis nar/
raſſent zelo iuidie magi commoti dixerunt
eos malignos eẽ ꝛ cõtra regnũ ſubtiliter co
gitare. dixit eis dux. Si audetis cũ eis con/
fligite. cui magi. Si vis videre ꝙ vobis pꝛe/
ſentibus loqui non poterũt. Ueniãt huc vi/
ri eloquentiſſimi ꝛ ſi coꝛã nobis auſi loq fue/
rint nos ꝑ oĩa iperitos ꝓbabis. Cũ ãt pluri/
mi aduocati adducti fuiſſẽt ꝯtinuo coꝛã ma
gis ita muti facti ſũt ꝙ nec nutib⁹ ꝙ loq non
poterant indicarent: dixeruntq; magi ad re
gẽ. Ut ſcias nos deos eẽ permittem⁹ eos lo
qui: ſ; ambulare nõ poſſe: iterũq; reddem⁹
eis greſſũ: ſed faciem⁹ eos apertis oculis ñ
videre. Qui cũ hec oĩa feciſſẽt: dux aduoca
tos illos turpiter cõfuſos ad apoſtolos du/
xit: quos cũ aduocati pãnoſos vidiſſẽt: eos
i animo ꝯtẽpſerũt. Quib⁹ Simõ. Sepe eue
nit vt iter ſcrinia aurea ꝛ gẽmata vilia que/
q; habeantur incluſa: ꝛ intra viliſſimas ꝛ li/
gneas capſas ſint gẽmarũ monilia pꝛecioſa
cõpoſita. Quicũq; ergo alicui⁹ rei cupit eẽ
poſſeſſoꝛ non magnopere geſtatoꝛiũ: ſ; ip;
quod geſtatur expectat. Pꝛomittite igitur
vos ab idoloꝝ cultura diſcedere: ꝛ ſolũ deũ
inuiſibilẽ adoꝛare: ꝛ ſignũ crucis i frontib⁹
veſtris faciem⁹: ꝛ magos ꝯfutare poteritis.
Qḋ cũ feciſſent ꝛ in frontib⁹ ꝯſignati eſſent
ad regẽ coꝛã magis iterum ingreſſi ſunt: et
cũ a magis ſuperari non poſſẽt: imo ipſis co
ram oĩbus iſultarent: irati magi multitudi/
nẽ ſerpentiũ aduenire fecerunt: ſtatiq; ad
iuſſũ regis venientes apoſtoli pallia ſua de
ſerpentib⁹ iplenerũt ꝛ in magos ꝓiecerunt
dicentes. In nomine dñi non moꝛiemini ſ;
a ſerpentib⁹ lacerati doloꝝ veſtroꝝ mugit⁹
dabitis. Cũ ergo ſerpẽtes carnes eoꝝ come
derent: ꝛ ipſi tanq̃ lupi vlularent rex ꝛ cete

ri rogabãt apoſtolos: vt eos a ſerpẽtib⁹ oc/
cidi pmitterẽt: quib⁹ apoſtoli rñderũt. Nos
miſſi ſum⁹ reducere de moꝛte ad vitã: non a
vita pꝛecipitare in moꝛtẽ. Et facta oratione
iuſſerunt ſerpentib⁹: vt oẽ venenũ qḋ infu/
derũt reuocarẽt: ꝛ poſtmodũ ad loca ſua re
dirent. Maioꝛes ãt cruciatus magi ſenſe/
runt: cu venena ſerpẽtes retraherẽt: q̃; cu;
ante carnes comederẽt: quib⁹ apoſtoli dixe
runt. Tribus dieb⁹ doloꝛes ſentietis: tertia
vero die ſani eritis: vt vel ſic a veſtra mali/
tia recedatis: cũ ergo trib⁹ dieb⁹ ſine cibo ꝛ
potu ac ſõno doloꝛib⁹ nimiũ cruciati mãſiſ/
ſent. apoſtoli veniẽtes ad eos dixerũt. Nos
dignať dñs habere coacta ſeruitia: ideoq;
ſurgite ſani ꝛ abite: habẽtes liberã faculta/
tẽ faciendi quod vultis. Illi ãt i malitia per/
durãtes ab eis fugerunt: ꝛ pene contra eos
totã babyloniã cõmouerũt. ¶ Poſt h̃ filia
cuiuſdã ducis ex foꝛnicatione cõcepit ꝛ fili/
um parturiens quẽdã ſanctũ diaconũ infa
mauit ꝙ eã violauerit ꝛ ex ipo ꝯcepit. Cũ ãt
parẽtes puelle diaconem occidere vellẽt:
apoſtoli aduenerũt: ꝛ qñ puer nat⁹ ſit regrũt.
q rñderũt. Hodie pꝛma hoꝛa diei. dixerũtq;
apoſtoli. Infantẽ huc adducite. ꝛ diaconem
quem accuſatis huc ẽt pducite: qḋ cũ factũ
eẽt apoſtoli iſanti dixerũt. Dic iſans in noie
dñi ſi iſte diacon⁹ hoc pſũpſit. Ad hoc iſans
Iſte igť diacon⁹ caſt⁹ ꝛ ſcũs eſt: nec vnq̃ car
nẽ ſuã coinquinauit. Cũ ãt parẽtes iſtarent
vt apoſtoli quererent: q̄s actoꝛ hui⁹ ſceleris
fuiſſet: rñderunt apoſtoli. Nos inocẽtes ab/
ſoluẽ decet: nocẽtes ꝓdere ñ decet. ¶ Tũc
ẽt tẽpoꝛis cõtigit: vt due tygrides ferociſſi/
me que i ſingulis caueis clauſe erãt fugerẽt
ꝛ oẽs qui ſibi occurrerẽt deuoꝛarẽt. Tunc
apoſtoli ad eas venerũt ꝛ in noie dñi eas ve
lut oues manſuetas fecerũt. Uolẽtib⁹ autẽ
apoſtolis inde diſcedere rogati per annum
ꝛ tres mẽſes ibidem permanſerunt. In quo
ſpacio plus q̃; ſexagita milia hominũ exce/
ptis paruulis cũ rege ꝛ pꝛincipibus baptiza
ti ſunt. Pꝛedicti autem magi ad quandam
ciuitatem nomine ſenair: vbi erãt. 80. idolo/
rũ põtifices venerũt: ꝛ eos cõtra apoſtolos
concitauerunt: vt cũ illuc venirent aut eos

ſacrificare cõpellerent: aut penitꝰ necarẽt
Perluſtrata igitur vniuerſa prouincia cuꝫ
apoſtoli ad predictã ciuitatẽ veniſſent: ecce
predicti pontifices cũ vniuerſo populo eos
capiũt ⁊ ad templum ſolis deducunt. Demo
nes autẽ per energuminos clamare cepe/
runt: quid nobis ⁊ vobis apoſtoli dei viui?
Ecce in ingreſſu veſtro flãmis exurimur.
Tunc angelus dñi eis apparẽs dixit. Unũ
e duobꝰ eligite: aut boꝛũ repentinũ interitũ
aut veſtrum martyriũ. Cui apoſtoli. Tãta
eſt miſericoꝛdia dei vt ⁊ iſtos conuertat: ⁊
nos ad palmã martyrij perducat: facto aũt
ſilentio apoſtoli dixerunt. Ut ſciatis ꝙ hec
idola demonibus plena ſunt: ecce eis impe/
ramus: vt exeant ⁊ ſinguli ſimulacra ſua cõ
fringant. Statiq̃ꝫ duo ethiopes nigri ⁊ nu/
di cunctis videntibus ⁊ ſtupentibus de ſi/
mulacris exierunt: ⁊ confractis illis cũ di/
ris vocibus abſceſſerunt: quod vidẽtes põ
tifices i apoſtolos irruerunt ⁊ eos ꝓtinus
trucidarunt. In ipſa ãt hoꝛa cũ nimia eẽt ſe
renitas tanta fulgura extiterunt: vt tẽpluꝫ
ipſũ trifarie ſcinderetᷣ: ⁊ illi duo magi i car/
bones ictu fulguris verterentur. Rex aũt
coꝛpoꝛa apoſtoloꝝ ad vrbẽ ſuã tranſtulit: ⁊
in honoꝛẽ eoꝝ eccleſiam mire magnitudinis
fabꝛicauit. De beato autẽ Simone in pluri/
bus locis inuenitᷣ: ꝙ crucis patibulo ſit affi
xus: quod etiã Iſidoꝛus i libꝛo de obitu apo
ſtoloꝝ. et Euſebius in hiſtoꝛia eccleſiaſtica:
⁊ Beda ſuper actꝰ: ⁊ magiſter Joannes be/
let in ſũma ſua teſtatᷣ: cũ enim vt aiunt i egy
pto ꝑdicaſſet hieroſolymã redijt ⁊ poſt moꝛ/
tẽ iacobi minoꝛis in epiſcopũ hieroſolymita
nũ ab apoſtolis vnanimiter ẽ electꝰ: ⁊ ante
moꝛtẽ ſuã triginta moꝛtuos ſuſcitaſſe narra
tur. Unde cantatur de eo: terdenos moꝛtu/
os fluctibus merſos humane vite reddidit
Cum autẽ eccleſiam hieroſolymitanam per
annos multos rexiſſet: ⁊ annũ centeſimum
⁊ vigeſimũ ageret tẽpoꝛe traiani imperato/
ris cum atticus conſularis hyeroſolimis ha
beretur: ab eo capitᷣ ⁊ iniurijs multis afficitᷣ
Ad vltimum i cruce ipſũ affigi iuſſit omnibꝰ
qui aderant ⁊ ipſo iudice mirantibus: vt cen
tũ viginti ãnoꝝ ſenex crucis ſuppliciũ per/
tuliſſet: nonnulli vero dicunt ſicut eſt rei ve
ritas: ꝙ non fuit iſte ſimõ q crucis martyriũ
pertulit: ſed fuit aliꝰ ſimon filius cleophe fra
ter Joſeph: quod etiã euſebiꝰ ceſarieñſis epẽ
in ſua chꝛonica teſtatᷣ. Idem dicunt Iſidoꝛꝰ
⁊ beda in ſuis chꝛonicis. Nã Iſidoꝛus ⁊ Eu
ſebius quod priꝰ dixerunt: poſtmodũ i chꝛo
nicis coꝛrexerunt: quod patet per bedã qui
ſe h̃ ſenſiſſe redarguit i retractationibꝰ ſuis
Uſuardus quoq̃ꝫ in ſuo martyrilogio idem
teſtatur. ❡ De ſancto Quintino.

Quintinus genere nobilis ⁊ ciuis romanꝰ ad
vrbem ambianẽſem veniẽs ⁊ mul
ta miracula faciẽs iuſſu maximiani a pꝛefe/
cto vrbis capitᷣ: ⁊ vſq̃ꝫ ad defectũ cedentiũ
verberatꝰ carceri mãcipatᷣ: ſed ſoluente eũ
angelo i mediã vrbẽ iuit: ⁊ ibi populo pꝛedi/
cauit: vnde iterũ captꝰ ⁊ i eculeo vſq̃ꝫ ad ru
ptionẽ venarũ diſtentus neruis quoq̃ꝫ cru/
dis duriſſime ceſus oleũ picẽ ⁊ adipẽ feruẽ
tiſſimũ tolerauit. Et cũ pꝛeſidem derideret
iratus calcẽ: ⁊ acetũ ⁊ ſinapꝛiũ i os eius ꝓie
cit: ſed cũ adhuc imobilis ꝑmaneret ⁊ apud
veromandum adductꝰ fuiſſet duos clauos
a capite vſq̃ꝫ ad crura: ⁊ decem inter vngu
las ⁊ carnes pꝛeſes infigens tandem eũ de/
collari fecit. Cuius coꝛpus in flumine pꝛoie
ctũ cum per annos. 55. latuiſſet: a quadã ma
trona nobili romana taliter repertũ ẽ. Nã
dũ aſſidue oꝛationi vacaret nocte ab ange
lo monita ad caſtrũ veromandum pꝛopera
re iubetur: vt in tali loco coꝛpus ſãcti Qui/
tini requireret ⁊ honoꝛifice ſepeliret. Cum
igitur ad pꝛedictũ locũ cũ multo comitatu
veniſſet: ⁊ oꝛationẽ ibidẽ effunderet: coꝛpꝰ
ſancti Quintini incoꝛruptũ: ⁊ redolẽs ſuꝑ
fluuiũ ꝓtinꝰ enatauit: qꝺ ſepeliẽs ꝓ ſepultu
re beneficio lumen oculoꝛum recepit: ⁊ ibi/
dẽ edificata eccleſia ad pꝛopꝛia remeauit.

❡ De ſancto Euſtachio.

Euſtachius antea placidꝰ vocabatᷣ. Hic
erat magr̃ militũ traiani ĩpatoꝛis. Erat aũt
opibꝰ miſericoꝛdie valde aſſiduꝰ: ſꝫ tñ idolo/
rũ cultui deditꝰ. Habebat ãt cõiugẽ eiuſdẽ
ritꝰ ⁊ miſericoꝛdie exiſtentem: duoſq̃ꝫ filios

pꝛocreauit quos iuxta ſuã magnificẽtiã ma
gnifice educari fecit. Et qꝛ opibꝰ miſericoꝛ/
die ſedulus inſiſtebat ad viã veritatis me/
ruit illuſtrari: quadã enim die cũ venationi
inſiſteret gregem ceruoꝛum repperit: inter
quos vnũ ceteris ſpecioſioꝛẽ ⁊ maioꝛẽ con/
ſpexit qui ab alioꝛũ ſocietate diſcedens in
ſiluam vaſtioꝛẽ pꝛoſilijt. Uerum alijs militi
bus circa ceruos reliquos occupatis placi
dus hunc toto niſu inſeq̃uitᷣ: ⁊ ipſuꝫ capere
nitebatᷣ: quẽ cum totis viribꝰ inſequeretur
ceruus tãdẽ ſuper quãdã rupis altitudinẽ
conſcendit: ⁊ placidus appꝛopians quali
ter capi poſſet animo ſedulus reuoluebat:
qui cũ ceruum diligenter cõſideraret vidit
inter coꝛnua eius foꝛmã ſancte crucis ſupꝛa
ſolis claritatẽ fulgẽtẽ: ⁊ imaginẽ ieſu chꝛiſti
q per os cerui: ſicut olim per aſinã balaã: ſic
ei locutus ẽ dicẽs. O placide quid me per/
ſequeris? Ego tui gratia in hoc animali tibi
apparui. Ego ſum xp̃s quẽ tu ignoꝛans co/
lis: elemoſyne tue coꝛã me aſcenderũt ⁊ ob
hoc veni: vt per hunc quẽ venabaris ceruũ
ego quoq̃ꝫ te ipſe venarer. Alij tamẽ dicũt
ꝙ ipſa imago xp̃i que inter coꝛnua cerui ap
paruit: hec verba ꝓtulit. Hec audiens placi
dus nimio timoꝛe coꝛreptꝰ de equo in terrã
ꝓcidit: ⁊ poſt vnã hoꝛam ad ſe rediẽs de ter
ra ſurrexit ⁊ ait. Reuela mihi q̃d loqueris: ⁊
ſic credam in te. ⁊ ait xp̃s. Ego placide ſum
xp̃s q celũ ⁊ terrã creaui: q lucẽ oꝛiri feci ⁊ a
tenebꝛis diuiſi: q tẽpoꝛa dies ⁊ annos cõſti/
tui: q hoĩem de limo terre foꝛmaui: q ꝓpter
ſalutẽ humani generis i terris i carne appa/
rui: q crucifixus ⁊ ſepultus tertia die reſur/
rexi. Hec audiens placidus iterum in terra
decidẽs ait. Credo domine: qꝛ tu es qui oĩa
feciſti: ⁊ q errãtes ꝯuertis. ⁊ dixit ad eũ dñs.
Si credis: vade ad ep̃m ciuitatis: ⁊ te bapti/
zari facias. Cui placidꝰ. Uis dñe vt hec ea/
dẽ vxoꝛi mee ⁊ filijs nũciem: vt ipſi pariter i
te credãt? cui dñs. Renũcia illis vt ipſi pa/
riter tecũ mũdentur: tu quoq̃ꝫ die craſtina
huc venias: vt tibi rurſus apparẽã: ⁊ q̃ futu
ra ſint plenius tibi pandam. Cum ergo do/
mum veniſſet: ⁊ hec vxoꝛi i lecto renũciaſſꝫ
exclamauit vxoꝛ eiꝰ dicẽs. Dñe mi ⁊ ego eũ
tranſacta nocte vidi dicenteꝫ mihi. Cras tu
⁊ vir tuus ⁊ filij tui ad me venietis: ⁊ nunc
cognoui qm̃ ipſe eſt ieſus xp̃s. Perrexerũt
igitᷣ ad ep̃m rome media nocte q eos cũ ma/
gno gaudio baptizauit: ⁊ placidũ euſtachiũ
vocauit: eiꝰ vxoꝛem teoſpitem: ⁊ filios eius
agapitum ⁊ theoſpitum. Mane facto Eu/
ſtachiꝰ ſicut pꝛius ad venationẽ pꝛoceſſit: ⁊
pꝛope locũ vẽiẽs milites ſuos quaſi ſub ob/
tentu inueſtigande venationis diſperſit.
Stãſq̃ꝫ i loco foꝛmã pꝛime viſionis aſpexit.
cadẽſq̃ꝫ i faciẽ ſuã dixit. Supplico dñe: vt
manifeſtes q̃ ꝓmiſeras ſeruo tuo. Cui dñs.
Beatus es Euſtachi qui accepiſti lauacrũ
gratie mee: quia modo diabolum ſuperaſti
modo eum qui te deceperat conculcaſti.
modo apparebit fides tua. Diabolus enim
eo ꝙ ipſũ dereliqueris ꝯtra te ſeue armatᷣ
Opoꝛtet igitᷣ te multa ſuſtinere: vt accipi/
as coꝛonã victoꝛie. Opoꝛtet te multa pati
vt de alta ſeculi vanitate humilieris: ⁊ rur/
ſus ſpirantibꝰ diuitijs exalteris. Tu ergo
ne deficias: nec ad gloꝛiã pꝛiſtinã reſpicias
qa ꝑ tẽtationẽ opoꝛtet te alteꝝ Job demõ/
ſtrari: ſꝫ qñ humiliatus fueris veniam ad
te: ⁊ i gloꝛiã ꝑſtinã reſtituã te. Dic ergo ſi mo
do tẽtationẽ vis accipere. aut i fine vite. di/
cit ei euſtachiꝰ. Dñe ſi ita fieri opoꝛtet: mõ
nobis accidere tẽtationẽ iube: ſꝫ virtutẽ pa
tientie tribue. cui dñs. Cõſtãs eſto: quia gra
tia mea cuſtodiet aĩas veſtras: ſicq̃ꝫ dñs i ce
lo aſcẽdit: ⁊ euſtachiꝰ domũ rediẽs hec vxo/
ri ſue nũciauit. Poſt paucos igitᷣ dies moꝛs
peſtifera cunctos ſeruos ſuos ⁊ ancillas
ſuas inuaſit: ⁊ vniuerſos ſeruos occidit. Dei/
de poſt aliquod tẽpꝰ oẽs eq̃ ⁊ oĩa eiꝰ pecoꝛa
ſubito interierũt. Quidã aũt ſceleſti eius de/
pꝛedationẽ vidẽtes: ⁊ ꝑ noctẽ in domũ eius
irruentes: cũcta que reperierũt aſpoꝛtarũt
⁊ domũ totã auro ⁊ argento ⁊ rebꝰ alijs ſpo
liarũt: ⁊ ipſe cũ vxoꝛe ſua ⁊ filijs gr̃as agẽs
nocte aufugit nudus: qui ruboꝛem veren/
tes egyptum pergebant: totaq̃ꝫ eius poſſeſ
ſio per rapinam maloꝛum ad nihilum eſt re
dacta. Rex autem totuſq̃ꝫ ſenatus pꝛo ma
giſtro militum tam ſtrennuo multum do/
lebant: eo ꝙ de eo nullum indicium repe/

rire poterant. Cum autem iter agerent ap/
propinquauerunt mari: ⁊ inuenientes nauē
ſup eam nauigare ceperūt. Uidēs aūt dñs
nauis vxorē Euſtachij ꝙ pulchra eēt ipſam
plurimū hēre deſiderauit. Cū ḋo tranſfre/
taſſent naulū ab eo exigebat. nō hēntibꝰ ḋo
illis vñ ſoluerēt iuſſit ꝓ naulo detineri vxo
rē: volēs illā ſecū habere: qḋ vt Euſtachius
audiuit nullatenꝰ aſſētire voluit. diu ḋo eo
cōtradicēte innuit dñs nautis ſuis: vt eum in
mare ꝓcipitarēt vt ſic vxorē ſuā habere poſ
ſet: qḋ cū Euſtachiꝰ cōperiſſet vxorē eius tri
ſtis reliqt: ⁊ duos ifantes accipiēs. ingemi/
ſcēs ibat ac dicens. Ueh mihi ⁊ vobis quia
mater veſtra alienigene marito tradita ē: ꝑ/
ueniēſq; ad quendā fluuiū ꝓpter aquarū
abūdantiā nō ē auſus cū duobꝰ filijs fluuiū
ꝑtranſire: ſ; vno citra ripā fluminis relicto
alterꝝ trāſportabat. Qui cū fluuiū tranſua/
daſſet illū ifantē quē baiulauerat ſup terrā
poſuit: ⁊ ad accipiendū aliū feſtinauit. Cum
aūt circa medium fluminis ꝑueniſſet: ecce
lupꝰ cōcitꝰ venit: ⁊ infantē quē depoſuerat
rapiens i ſiluā aufugit: q de eo deſperans
ad aliū feſtinabat. Sz cū abiret leo venit: ⁊
aliū filiū rapiens abijt: vñ eū cōſequi nō va
lens cū eſſet in medio fluminis: cepit plāge
re ⁊ capillos ſuos euellere: volēs ſe i aquā
ꝓijcere: niſi eū diuina ꝓuidentia continuiſ/
ſet. Paſtores aūt videntes leonē puerū vi/
uū portantē eū cū canibus inſecuti ſunt. per
diuinā āt diſpēſationē leo puerū illū abijci/
ciens receſſit. Quidā iſuper aratores poſt
lupū iclamantes puerū de eiꝰ faucibꝰ icolu/
mē liberauerūt. Utriq; ḋo. ſ. paſtores ⁊ ara
tores de vno vico fuerunt: ⁊ penes ſe pue
ros nutrierūt. Hoc ḋo euſtachius neſciebat
ſ; merēs ac plorās ibat dicēs. Heu mihi: qꝛ
ante vt arbor pollebā ſ; modo penitꝰ ſū nu/
datus. Heu me qꝛ multitudine militū circū
dari ſolebā: ſ; nūc ſolus remanēs nec filios
ſum conceſſus habere: memini dñe te mihi
dixiſſe: qꝛ oportet te tētari ſicut iob: ſ; ecce
plus aliqd in me fieri video. Ille. n. ⁊ ſi poſ/
ſeſſionibꝰ nudatus fuerit: ſterquiliniū habuit ſu
per quo ſedere potuit. Mihi āt nihil horum
remāſit: ille amicos ſibi cōpatiētes habuit
Ego imites feras habui q̄ meos filios rapu
erunt: illi vxor ē relicta: a me ḋo ablata. Da
requiē dñe tribulationibus meis: ⁊ pone cu
ſtodiā ori meo: nec decliet cor meū i vba ma
litie: ⁊ eijciar a facie tua. Et h̄ dicēs cum la/
chrymis ad quēdā vicū abijt: ⁊ data merce/
de ſibi agros illorꝫ hominū per ānos. xv. cu
ſtodiuit. Filij āt eiꝰ in altero vico educati ſūt
nec ſe eē frēs ſciebāt. Dñs āt vxorē Euſta
chij cōſeruauit nec illā ille alienigena cogno
uit: ſed poſtꝰ eā intactā dimittēs vitā finiuit
Imperator āt ⁊ populus romanꝰ plurimū
ab hoſtibus moleſtabatur: ⁊ recordatꝰ placi
di q̄ ſtrenue cōtra ipſos hoſtes ſepius dimi/
caſſet de eiꝰ ſubita mutatiōe plurimū triſta
batꝰ: dixitq; multos milites per diuerſas
mūdi ꝑtes ꝓmittēs oībꝰ q cū iueniſſēt mul/
tas diuitias ⁊ honores. Duo āt ex militibꝰ q
aliqñ placido miniſtrauerant ad ipm vicū i
q̄ degebat venerūt: qs placidꝰ ḋ agro veīre
cōſiderās eos ex iceſſu ꝓtinꝰ recognouit: ⁊ vēi/
ens i memoriā dignitatis ſue ꝑturbari cepit
ac dicē. Dñe ſic iſtos q aliqñ mecū fuerūt ꝓ/
ter ſpē vidi: ſic da vt aliqñ cōiugē meā videē
poſſi: nā ḋ filijs ſcio ꝙ a feris comeſti ſūt. ve/
nit āt ad eū vox dicēs. Cōfide euſtachi quia
cito honorē tuū recuperabis ⁊ filios ⁊ vxorē
recipies. Cū igr̄ militibꝰ obuiaſſ; ipſi eū mi/
nime cognouerūt. Cūq; eū ſalutaſſēt q̄ſierūt ſi
aliquē ꝑegrinū noīe placidū cū vxore ⁊ duo
bꝰ filijs cognoſceret. Ille āt ſe neſcire ꝓfeſſus ē
ad ꝓces tñ eiꝰ i hoſpitio diuerterūt: ⁊ euſta/
chiꝰ eis ſeruiebat: ⁊ recolēs ſtatū ſuū p̄ſtinū
lachrimas ꝯtinēri poterat. egreſſus āt foras
ſuā faciē lauit: ⁊ iterꝝ rediēs eis ſeruiebat. Illi
ḋo ꝯſiderātes adinicē dicebāt. q̄ ſilis ē hō
hic illi quē q̄rimꝰ ⁊ rñdēs alr̄ dixit. Ualḋ gdē
ſilis ē. Cōſideremꝰ igr̄ ⁊ ſi hȝ ſignū cicatricis
i capite qḋ ſibi i bello accidit: ipe ē: ⁊ reſpici/
entes ⁊ ſignū vidētes ipm eē quē q̄rebāt ꝓ/
tinꝰ cognouerūt: ⁊ iſilietes ⁊ oſculātes eum de
vxore ⁊ filijs eū ſciſcitati ſūt. q dixit eis: ꝙ fi
lij mortui eēnt ⁊ vxor ꝯtēta. Uicini aūt oēs
quaſi ad ſpectaculum cōcurrebant dū mili
tes eius virtutē ⁊ p̄mā gloriā predicabāt.
Tūc milites preceptum impatoris ei expo/
nunt: ⁊ optimis idumētis ipſū induūt. Poſt

iter quindecim dierū ad imperatorē deue/
nerūt: qui eiꝰ aduētū audiēs ꝓtinꝰ eidē oc/
currit: ⁊ ipſum videns i oſcula eiꝰ ruit: narra
uitq; oībꝰ cūcta q̄ ſibi ꝑ ordinē accidiſſēt: ſta
timq; ad magiſteriū militie trahit: ⁊ idē qḋ
priꝰ offiñ exercere compellit: q numeratis
militibus ⁊ paucos contra tot hoſtes eē co/
gnoſcens iuſſit tyrones colligere ꝑ oēs ciui
tates ⁊ vicos: cōtigit aūt illā terrā i qua fi/
lij eiꝰ educati ſūt deſcribi: vt darēt duos ty/
rones. Uniuerſi aūt eiuſdē loci incole illos
duos iuuenes: tāq; ceteris aptiores magi/
ſtro militū cōſignarūt: vidēs vero iuuenes
elegātes ⁊ morꝝ honeſtate compoſitos cum
ſibi plurimū placuiſſēt inter primos ꝯuiuas
ſuos ordinauit eoſdē. ⁊ ſic ꝓfectꝰ ad bellū
ſubiectis hoſtibus exercitum ſuum tribꝰ di/
ebus i quodā loco vbi vxor ſua pauper ho/
ſpita manebat requieſcere fecit. Illi vero
duo adoleſcētes in tabernaculo matris ſue
nutu dei hoſpitati ſūt neſciētes ꝙ mater ſua
eēt: ⁊ ſedētes circa meridiē ⁊ mutuo confa
bulantes exponebant ſibi inuicem de infā/
tia ſua. Mater vero eorꝝ decontra ſedēs
que ipſi referebant: attētius audiebat. Dice
bat enim maior minori. Ego dū infans eēm
nihil aliud recolo: niſi ꝙ pr̄ meꝰ magiſter mi/
litū erat: ⁊ mater mea ſpecioſa valde. duoſ/
q; filios habuerūt. ſ. me ⁊ aliū minorē me: q
⁊ ipſe ſpecioſus valḋ erat. Accipiētes q; nos
egreſſi ſūt de domo nocte: ingreſſiq; ſūt na/
uem neſcio quo euntes. Cū aūt ḋ naui egre
deremur mr̄ nr̄a neſcio quomodo i naui reli
cta ē. Pr̄ vero noſter portās nos duos flēs
ꝑgebat: perueniēſq; ad quēdam fluuium
trāſiuit cū fratre meo iuniore: ⁊ me ſup ri/
pam fluminis dereliqt. Cū aūt reuerteret
vt me acciperet: lupus venit: ⁊ illū ifātē ra/
puit: ⁊ anteq; ad me appropinquaret leo de
ſilua exiens me rapuit: ⁊ in ſiluam deduxit.
Paſtores ḋo eruerūt me ḋ ore leonis: ⁊ nu/
tritus ſū i illa poſſeſſiōe i qua ⁊ ipſe ſis: ⁊ nō
potui ſcire quid factū ſit de pr̄e meo: neq; ḋ
infāte. Hec audiēs minor cepit flere ac di/
cere. Per deū vt audio frater tuꝰ ſū ego: q̄/
niā ⁊ q me educauerūt: h̄ dicebāt ꝙ de lupo
eruimꝰ te: ⁊ i amplexus ruētes oſculaban/
tur ſe inuicē ⁊ fleuerūt. Audiēs hec mater
eorꝝ: ⁊ cōſiderās ꝙ euētū ſuū ita ſeriatī di/
xiſſēt diu apḋ ſe tractauit ſi illi filij ſui eēnt.
Altera aūt die ad magiſtꝝ militū adijt: ⁊ in/
terpellauit eū dicēs. Deprecor te dñe: vt me
ad pr̄iā meā ꝑduci iubeas. ego eni ḋ terra ro
manorꝝ ſū: ⁊ peregrina hic ſū. Et hec dicēs
vidit i eo ſigna mariti ſui ⁊ eū cognoſcēs cū
ſe iā cōtinere nō poſſet: ꝓcidit ad pedes eiꝰ
⁊ ait. Precor te dñe vt exponas mihi p̄ſtinā
vitā tuā: puto eni ꝙ tu ſis placidus magi/
ſter militū q alio noīe diceris euſtachiꝰ: quē
placidū ſaluator cōuertit: q talē ⁊ talē tēta/
tionē ſuſtinuit: cui vxor: que ego ſū in mari
ablata fuit: q̄ tamē ab oī corruptiōe ſeruata
ſū: q ⁊ duos filios. ſ. Agapitū ⁊ theoſpitū ha
buit. Hoc audiēs euſtachiꝰ ⁊ ipſā diligēter
cōſiderās vxorē ſuam recognouit: ⁊ lachry/
matꝰ ꝓ gaudio ipſā oſculatꝰ ē: glorificās de/
um q cōſolatr̄ afflictos. Tūc dic ei vxor ſua
Dñe vbi ſūt filij nr̄i: q ait. a feris capti ſūt: ⁊
expoſuit ei quō ꝑdidit illos. ⁊ illa. Gr̄as aga
mus deo. puto enim ꝙ queadmodū deꝰ do
nauit nobis vt inueniremus nos iuicē: dona
bit etiā recognoſcere filios nr̄os. Et ille. Dixi
tibi ꝙ a feris capti ſūt. ⁊ illa. heſterna die ſe/
dēs i horto audiui duos iuuenes ſic ⁊ ſic ſu
am ifantiā exponentes: ⁊ credo ꝙ filij noſtri
ſint. Interroga igitur ab eis: ⁊ dicēt tibi: ⁊ cō
uocans eos euſtachius ⁊ audiens ab eis in/
fantiam ſuam recognouit ꝙ filij ſui eſſent.
Et amplectentes eos ipſe ⁊ mater ſuper eo/
rum collum plurimum fleuerūt: ⁊ crebrius
eos oſculabantur. Omnis igitur exercitus
plurimum gaudebat: ⁊ de inuentione eorū
⁊ de victoria barbarorꝝ. Cū igr̄ rediret cō/
tigit iā traianum obijſſe: ⁊ ſucceſſiſſe ei pe/
iorem in ſceleribus adrianum: qui pro victo
ria obtenta ⁊ inuentione vxoris ⁊ filiorum
magnifice eos ſuſcepit: ⁊ magnum conuiui/
um preparauit. Altera āt die ad tēplū ido/
lorum proceſſit: vt ibi ſacrificaret pro vi/
ctoria barbarorum. Uidēs vero imperator
ꝙ euſtachius nec pro victoria nec pro inuē/
tione ſuorum ſacrificare vellet hortabatur
vt ſacrificium immolaret. cui Euſtachius.
Ego chriſtum deum colo: ⁊ illi ſoli ſacrifico

Tunc imperator ira repletus ipſū cū vxore
⁊ filijs i arena ſtatuit: ⁊ leonē ferocē ad eos
dimitti fecit. Accurrēs vero leo ⁊ demiſſo
capite quaſi eos adorās: ab eis humiliter re
ceſſit. Tūc īpator bouē eneū incendi fecit: ⁊
eos ibidē viuos mitti mādauit. Orātes igr̄
ſci. ⁊ ſe dn̄o cōmēdātes bouem ītrauerūt: ⁊
ibidē dn̄o ſpm̄ reddiderūt. Tertia aūt die d̄
boue coram īpatore extracti: ita penit⁹ in-
tacti inuēti ſūt: φ nec capillos nec qcq̄d eorū
vapores icēdij aliqten⁹ ɔtigerūt. Chriſtiani
vero eorū corpora tulerūt: ⁊ i loco celeberri
mo recōdētes ibidē oratoriū cōſtruxerunt.
Paſſi ſunt autem ſub adriano: q cepit circa
annum domini. izo. calendis nouembris: vl'
ſcdm̄ quoſdam. iz°. calendas octobris.

¶ De feſtiuitate omnium ſanctorū.

Omnium ſcōrū feſtiuitas q̄-
tuor de cauſis iſti-
tuta fuiſſe videt̄. Primo ꝑpter cuiuſdā tē-
pli dedicationē. Secūdo ꝑpter omiſſorum
ſuppletionem. Tertio ꝑpter negligentiarū
expiationē. Quarto ꝑpter faciliorē orōnuz
noſtrarū ipetrationē. Primo igit̄ inſtituta ē
ꝑpter cuiuſdā tēpli dedicationē. Romani
enim cū vniuerſo orbi dominarēt̄ quoddaz
tēplū maximū cōſtruxerūt: i cuiuſ medio ſu
um idolū collocātes oium ꝓuinciarū ſimu-
lacra p circuitū ſtatuerūt reſpiciētia rectis
vultib⁹ idolū romanorū. Siquando aūt ali-
qua ꝓuincia rebellaret: cōtinuo vt aiūt ar-
te diabolica illi⁹ ꝓuincie ſimulacrum idolo
romanorū poſteriora voluebat: tāq̄ innuēs
φ ab ei⁹ dominio receſſiſſet. Cōcitl igit̄ ro-
mani ad illā ꝓuiciā copioſū exercitū deſti-
nabāt: ⁊ ipſā dn̄io ſuo ſubiugabāt. Verū nō
ſuffecit romanis φ oium ꝓuinciarum ſimu
lacra in vrbe ſua haberent: quin potius fe-
re ſingulis dijs templa ſingula cōſtruxerūt
tāq̄ q eos cūctarū ꝓuinciarū victores ⁊ do-
minos effeciſſent. Sed quia omnia idola tē
plum ibidem habere non poterant ad maio
rem ſue veſanie oſtentationem vnum cete
ris mirabilius ⁊ ſublimi⁹ in honorem deorū
omniū erexerunt: ⁊ pantheon qd̄ ſonat toti
dij vocauerūt: a pan qd̄ ē totū: ⁊ theos de⁹.
Pontifices enim idolorum ad maiorem po
puli deceptionem finxerunt: φ ſibi a cybele
quā oium deorū matrem vocabant fuerit
imperatum: vt ſi de omnibus gentibus vel-
lent victoriam obtinere filijs ſuis tēplū ma-
gnificū fabricarēt. Fundamentū autē ipſi⁹
tēpli ſpericū iacit̄. vt ex ipſa forma deoruz
eternitas demōſtraret̄. Sed q2 latitudo te
ſtudinis iſuſtentabilis videbat̄: cū ſupra ter
rā i edificio aliquātulū ꝓceſſiſſet totū itus
terra replebāt: ſimul: vt dr̄: cū t̄ra denarioſ
iaciētes: ⁊ ſic quouſq̄ p̄dictū templū mira-
biliter ē conſumatū. Tūc data licentia ē: vt
quicūq̄ terraz aſportare vellet tota quā in
ipa terra iueniſſet pecunia ſua eſſet. Feſti-
ne ḡ turba ꝓperat: ⁊ ipz tēplū cito euacuat.
Deniq̄ romani pineā eneam ⁊ deauratam
fabricant: ⁊ in ſūmitate collocant. Aiunt q̊z
qd hac omnes prouincie mirabiliter ſculpte
erant: ita vt qcūq̄ romam veniſſet verſus
quo eēt ſua prouincia ſcire poſſet. Hec aūt
procedente tempore inde cecidit. vnde ⁊ in
predicto templo in ſūmitate apertura re-
manſit. Tempore igitur foce imperatoris
cum iam dudū roma fidē domini recepiſſz.
Bonifacius papa quartus a magno grego
rio circa annum domini. dc. v. predictuz tē-
plū a foca ceſare impetrauit ⁊ omnium ido
lorum eliminata ſpurcitia ipſum templum
.4°. idus mai in honore btē Marie ⁊ oium
beatorum martyrum conſecrauit: ac locuz
ſancte Marie ad martyres appellauit: qui
nunc ſancta Maria rotunda a populo ap-
pellatur: nōdū enim confeſſorum ſolennia
ab eccleſia agebantur. Sz quia ad hoc fe-
ſtum multitudo maxima confluebat: ⁊ ꝓ-
pter defectum victualium celebrationi va-
care non poterant: ideo quidam papa gre-
gorius nomine hoc feſtuz in calendis nouē-
bris quando maior victualium copia vide-
tur eē meſſibus ⁊ vindemijs celebratis fie-
ri inſtituit: ac per vniuerſum mundum hunc
diem in honore omnium ſanctoruz celebra-
ri ſolēniter ordinauit. Et ſic templum quod
fabricatum fuerat omnibus idolis: nunc d̄-
dicatum eſt omnibus ſanctis: ⁊ vbi multitu
do colebatur idolorum: ibi deuote laudat̄
multitudo ſanctorum. Secundo inſtituta
eſt propter omiſſorum ſuppletionem. Nos
enim multos ſcōs omiſimus: de quib⁹ nullā
feſtiuitatē ſiue etiam memoriā fecim⁹. Nō
enim poſſumus omnium ſcōrū feſta agere:
tū propter ſanctorum multiplicitatez: quia
multi ⁊ quaſi infiniti ſūt. Tū ꝑpter noſtraz
īfirmitatē q2 īfirmi ſum⁹ ⁊ debiles: nec ad h̄
ſufficere poſſem⁹. Tū ꝑpter tēporis breui-
tatem: q2 etiā tēpus nō ſufficeret. Nā ſicut
ait Hieronimus i quadā epiſtola: q̄ i ſuo ca
lendario p̄ponit̄: nullus dies ē excepto die
calēdarū ianuariarum: q nō vltra quinq̄ mi
lium martyrū reperiri poſſit aſcriptus. Jdq̄
eccleſia rōnabilit̄ ordinauit: vt q2 oiuz ſcōrū
ſingulariter feſta facere non poſſumus ſal-
tem oēs generaliter ⁊ inſimul honoremus.
Quare autē inſtitutum ſit: vt feſtiuitates
ſanctorum in terris agamus: magiſter Ui-
lhelmus altiſiodorēſis i ſumma d̄ officio po
nit ſex rōnes. Prima ē propter honorē di-
uine maieſtatis. Cum enim ſcis honorē ipē-
dimus deum i ſcis honoramus: ⁊ ipſuz i eis
mirabilē p̄dicamus quia qui ſanctis hono-
rem tribuit illum ſpecialiter honorat q eos
ſanctificauit. Secunda ē ꝑpter auxiliū nr̄e
infirmitatis: quia enim per nos ſalutem ha-
bere non pſſumus: ideo ſanctorum itercer-
ſionib⁹ indigemus: a quib⁹ vt adiuuari mere
amur merito ipſos honorare debemus: legi
tur i quarto Re. i. φ berſabee que interpre-
tatur puteus ſatietatis. i. eccleſia triūphās
filio ſuo ideſt eccleſie militanti regnum ſuis
precibus obtinuit. Tertia ē propter augmē
tū noſtre ſecuritatis: vt. ſ. per ſanctorū glori
am q̄ nobis i eorū feſtiuitate ꝓponit̄ noſtra
ſpes ⁊ ſecuritas augmentet̄. Si. n. homines
mortales nobis ſimiles potuerunt ita p ſua
merita ſublimari: cōſtat q2 nos ſimiliter po
terim⁹ cū man⁹ dn̄i abbreuiata nō ſit. Quar
ta ē propter exēplū noſtre imitatiōis. Cum
eniz eorū feſtiuitas recenſet̄ ad eorū imitati-
onē prouocamur: vt. ſ. eorū exēplo: terrena
cōtēnamus: ⁊ celeſtia deſiderem⁹. Quinta
ē ꝑpter debitū mutue viciſſitudinis. Sācti
enim de nobis i celo feſtū faciunt: q2 gaudi-
um ē angelis dei ⁊ animabus ſanctis ſuper
vno peccatore penitentiā agente. Ut igitur
eis viciſſitudinē repēdam⁹ iuſtum ē: vt quia
ipſi de nobis feſtuz agunt in celis: ⁊ nos de
ipſis feſtū agam⁹ in terris. Sexta eſt ꝑpter
ꝓcurationē noſtri honoris. Cum enim ſan-
ctos honoram⁹: tūc noſtrā rē agim⁹: ⁊ noſtrū
honorē ꝓcuram⁹: q2 eorū feſtiuitas ē noſtra
dignitas. nā cū honoram⁹ fr̄es nr̄os honora
mus noſipſos: charitas nāq̄ facit omnia eē
communia. Oia quidē noſtra ſūt celeſtia: ter-
reſtria ⁊ eterna. Preter āt has rōnes ponit
alias rōnes Joānes damaſcen⁹ libro 4°. ca.
7°. Quare. ſ. ſancti ⁊ pariter eorū corpora: ſi-
ue reliquie debeant honorari: quarum que-
dam ſumuntur quantum ad eorū dignitatē
quedam quantū ad corporū ipſorū precioſi-
tatē. Dignitas autem eorum: vt ibidē dicit
quadruplex ē: qm̄ ipſi ſunt amici dei: filij dei
heredes dei ⁊ duces noſtri: ⁊ ponit iſtas au-
ctoritates. De primo ioānis. 1z°. Jam nō di-
cam vos ſeruos: ſz amicos ⁊c. De. z°. Joan-
nis p̄mo. Dedit eis poteſtatē filios dei fieri.
De. 3°. ro. 8°. Si aūt filij ⁊ heredes. ⁊c. De. 4°.
ſic dicit. Quantū laborares: vt ducē iueni-
res q mortali te regi adduceret ⁊ pro te ad
ipſum ſermonē faceret. Duces igit̄ toti⁹ ge
neris q ad deū ꝓ nobis iterpellationes fa-
ciunt nōne honorandi ſunt: vtiq̄ quidē ho-
norādi ſunt tēpla erigētes deo ⁊ eorū memo
riā venerantes. Alie ſumunt̄ quātū ad cor-
porū ipſorū precioſitatē: ⁊ ponit idē damaſce
nus quatuor ⁊ Auguſtin⁹ addit quintū per
que manifeſtat̄ p̄cioſitas corporū ſanctoruz
ſiue reliquiarū. Jpſa enim ſanctorū corpora
fuerunt promptuariū dei. tēplū chriſti: ala-
baſtrū ſpiritualis vnguenti: fontes diuini: ⁊
organū ſpirit⁹ ſancti. ¶ Primo eni fuerunt
prōptuarium dei. Unde dicit. Hi eni prom
ptuaria dei plura cenacl'a facti ſunt. ¶ Se
cūdo templū Chriſti. Unde ſequit̄. Quoni
am per intellectū in corporibus eorū habita
uit deus. Ait apoſtolus. Neſcitis quoniam
corpora veſtra tēplū inhabitantis in vobis
ſpiritus ſancti ſunt. de⁹ aūt ſpirit⁹ eſt. Qua-
re igitur nō ſūt honorāda animata tēpla dei
⁊ animata dei tabernacula ⁊c. De hoc etiā
Chryſoſtomus. homo in edificatione parie-
tum delectatur: deus autē in conuerſatiōe

ſanctorum. Unde pſalmiſta. Domine dile
xi decorē domus tue: quē decorē? non queꝫ
diuerſitas marmorū ſplēdētiū facit: ſꝫ quē
preſtat varietas viuentiū gratiarum. Ille
decor carnē delectat: iſte viuificat animam
ille ꝓ tēpore deijcit ⁊ decipit oculos: iſte
aūt i perpetuū edificat itellectū. ¶ Tertio
alabaſtruꝫ ſpiritualis vnguenti. Unde ait.
Unguentū boni odoris ex ſe manās ſāctoꝝ
reliquie tribuētes ⁊ nullus hoc decredat.
Si enim ex rupe ⁊ firma petra aqua ibere
mo emanauit: ⁊ ex maxilla aſini Sāſō ſitiē
ti: ex martyrū reliquijs: vnguentum bene
olens emanare incredibile nequaq̄ʒ ē: ſitien
tibꝰ demū dei virtutē ⁊ ſanctoꝝ qui ab ipſo
ē honorem. ¶ Quarto fontes diuini. Unde
ait. Iſti viuentes in veritate cū libera pre
ſentia deo aſſiſtunt: fontes nobis ſalutares
dominator chriſtus ſanctoꝝ ſuorū prebuit
reliquias multiformia beneficia irrigātes.
¶ Quinto organū ſpiritus ſācti. hanc ratio
nē aſſignat Auguſtinꝰ in libro de ciuitate d̄i
dicens. Nō ſunt cōtēnēda: ſed plurimū re
uerenda ſāctoꝝ corpora quibꝰ dū adhuc vi
uerent ſpiritus ſanctꝰ quaſi quibuſdā orga
nis ad oē opus bonū vſus ē. Unde apoſto
lus. An experimentū queritis eius qui i me
loquitur chriſtus? ⁊ de Stephano dicit̄ ꝙ
non poterāt reſiſtere ſapientie ⁊ ſpiritui qui
loquebat̄. Itē Ambroſius i examerō. Hoc
ē precioſiſſimū: ꝙ homo diuine vocis ſit or
ganum ⁊ corporalibus labijs exprimit cele
ſte oraculū. ¶ Tertio iſtituta ē ꝓp negligen
tiaꝝ expiationē. Licet eni paucoꝝ ſanctoꝝ
feſta agamꝰ adhuc tamē illa pauca negligē
ter ſepe agimꝰ: ⁊ multa ibidē ꝑ ignorantiam
vel negligentiā omittimꝰ. Si qd igit̄ in alijs
ſolēnitatibꝰ ſāctoꝝ quas egimꝰ neglexímus
i hac generali feſtiuitate ſupplere poſſumꝰ
⁊ de negligentia nos purgare valemus. hec
ratio tangi videt̄ in ſermone qui hac die per
eccleſias recitat̄: i quo ſic dicit̄. Decretū eſt
vt hac die ſanctoꝝ oīuꝫ memoria habeatur
vt quicqd humana fragilitas ꝑ ignorantiaꝫ
vel ꝑ negligentiā ſeu ꝑ occupationē rei ſe
cularis i ſolēnitatibꝰ ſcōꝝ minꝰ plene ꝑegiſ

ſet i hac ſancta obſeruatione ſoluat̄. ¶ No
tandū aūt ꝙ q̄druplex ē differētia ſanctoꝝ
noui teſtamēti: quos ꝑ āni circulū colimus
⁊ quos hodierna die iſimul recolligimꝰ: vt
ea que negligēter fecimꝰ ſuppleamꝰ. ſ. apo
ſtoli: martyres: cōfeſſores: ⁊ virgines. Et hi
ſecūdū Rabanū ꝑ quattuor mūdi partes ſi
gnificāt̄: ꝑ oriētē apoſtoli: ꝑ meridiē marty
res: ꝑ aquilonē cōfeſſores: ꝑ occidētē virgi
nes. Prima igit̄ differētia ē apoſtoloꝝ: quo
rū dignitas ⁊ excellētia manifeſtat̄ ex eo ꝙ
oēs alios ſanctos in quatuor excedūt. Pri
mo i p̄eminentia dignitatis. Ipſi eni ſunt ſa
pientes p̄ncipes eccleſie militantis: poten
tes aſſeſſores eterni iudicis: dulces paſto
res dominici gregis. Bernardus. Tales de
cebat humani generis paſtores ⁊ doctores
conſtitui qui ⁊ dulces eſſent ⁊ potētes eēnt
⁊ ſapientes. Dulces vt me blande ⁊ miſeri
corditer ſuſciperent: potētes vt fortiter ꝓ
tegerēt: ſapiētes vt ad viā ⁊ ꝑ viā ducerēt
q̄ ducit ad ciuitatē. Secūdo in p̄eminentia
poteſtatis: de quoruꝫ poteſtatis preeminē
tia ſic dicit Auguſtinus. Apoſtolis deus d̄
dit poteſtatem ſuper naturam: vt eam cura
rent: ſuper demones: vt eos euerterent: ſu
per elementa: vt ea mutarēt: ſuper animas
vt ipſas a pccīs ſoluerent: ſuper morteꝫ: vt
ipſā cōtemnerent: ſuper angelos: vt corpus
dominicum conſecrarent. Tertio in p̄ero
gatiua ſcītatis vn̄ ꝓpter eoꝝ maximā ſcītā
tem ⁊ gratiaꝝ plenitudineꝫ vita ⁊ cōuerſa
tio chriſti i eis tāq̄ʒ i ſpeculo relucebat: ⁊ co
gnoſcebat̄ i eis: ſic ſol i ſuo ſplendore: ſic ro
ſa in ſuo odore: ſicut ignis in ſuo calore.
De hoc dic̄ Chriſoſtomus ſuper Matheū.
Miſit chriſtus apoſtolos quaſi ſol radios
ſuos: quaſi roſa ſuauitatis ſue odorē: quaſi
ignis ſintillas ſuas diſperſit: vt ſic ſol i radi
is ſuis apparet: ſic roſa i odoribus ſuis ſētit̄
ſic ignis in ſintillis ſuis aſpicit̄: ſic in illorum
virtutibꝰ xp̄i potētia cognoſcat̄. hec Chriſoꝰ
Quarto in efficacia vtilitatis: de quorū ef
ficacia ſic dic̄ Aug. loq̄ns d̄ apoſtol. ex abie
ctiſſimis ⁊ paucíſſimis nobilitant̄ illumināt̄
multiplicāt̄ dulciſſima eloqa p̄clariſſima i

genia: copioſiſſima agmina auctoruꝫ facū
dorum atq̄ʒ doctoꝝ. ¶ Secunda differētia
ē martyꝝ quoꝝ dignitas ⁊ excellētia mani
feſtat̄ ex eo ꝙ paſſi ſūt multipliciter: vtilit̄
⁊ cōſtāter. Multiplicit̄ qm̄ preter martyriū
ſanguinis paſſi ſūt triplex aliud martyrium
ſine ſāguine: de q̄ triplici martirio dic̄ Ber
nardus. Triplex ē martyriū ſine ſanguine
. ſ. parcitas i vbertate quam habuit Dauid
Largitas i paupertate quā exhibuit Tho
bias: ⁊ vidua. Caſtitas in iuuētute q̄ vſus ē
Ioſeph i egypto. Scdm̄ aūt gregorium tri
plex ē martyriū ſine ſanguine. ſ. patiētia ad
uerſoꝝ. Unde dic̄. Sine ferro martyres eē
poſſumus ſi patiētiā in aīo veraciter cuſto
dimꝰ. Cōpaſſio afflictoꝝ. vn̄ dic̄. Qui dolo
rem exhibet i aliena neceſſitate crucē por
tat i mēte: dilectio inimicoꝝ: vn̄ dic̄ ferre cō
tumelias: odiētē diligere: martyriū ē i oc
culta cogitatiōe. ¶ Secūdo vtiliter q̄ vtili
tas ex parte ipſoꝝ martyꝝ ē oīum pccōrum
remiſſio: meritoꝝ cumulatio: ⁊ eterne glo
rie perceptio. Iſta precio ſui ſanguinis ſibi
emerunt: ⁊ idō eoꝝ ſanguis dr̄ precioſus. i.
precio plenus. De primo ⁊ ſcdō dic̄ Auguſt.
de ciuitate dei. Quid eſt precioſius q̄ʒ mors
ꝓpter quā debita dimittunt̄ ⁊ merita cu
mulant̄? Idē ſup ioānē. Precioſꝰ ē ſāguis
xp̄i ſine pccō. Fecit tamē ip e etiā ſuoꝝ ſan
guinem p̄cioſū ꝓ quibꝰ dedit ſanguinē pre
cium. Nā ſi ſuoꝝ ſāguinē non faceret p̄cio
ſum: non diceret̄ p̄cioſa i conſpectu dn̄i ⁊c̄.
Itē cyprianus. Martyriū ē delictoꝝ finis:
periculi terminꝰ: dux ſalutis: patiētie magi
ſter: domus vite. De tertio Bernardꝰ. Tria
ſunt q̄ mortē ſcōꝝ faciūt p̄cioſā: qes a labo
re: gaudiuꝫ de nouitate: ſecuritas de eter
nitate. Ex parte nr̄i duplex ē vtilitas: qꝛ da
ti ſūt nobis i exēplar ad certāduꝫ. Chryſoꝰ.
Tu xp̄iane d̄licatꝰ es miles: ſi putas te poſ
ſe ſine pugna vicere: ſine certamine trium
phare. Exerce vires fortitudīe: dimica atro
citer: i prelio iſto cōcerta: cōſidera pactū: cō
ditionē attēde: militiā noſce. Pactū qd̄ ſpo
pōdiſti: cōditionē quā aſſūpſiſti: militiā: cui
nomē dediſti. Hoc. n. pacto cūcti pugnaue
rūt: hac cōditiōe vniuerſi vicerūt: hac militia

triūphauerūt. hec chriſoꝰ. Secūdo datq̄ ſūt
nobis i patronos ad auxiliādū. adiuuāt eni
nos ⁊ meritis ſuis ⁊ orōnibꝰ ſuis. De primo
Auguſti. O imēſa dei pietas martyꝝ meri
ta nr̄a vult eſſe ſuffragia: illos examinat vt
nos erudiat: illos cōterit vt nos acqrat: illo
rum cruciatꝰ nr̄os vult eē ꝑfectꝰ. De ſcdō
Hieronymꝰ cōtra vigilātiū. Si apl̄i ⁊ mar
tyres adhuc i corpore poſiti poſſūt orare ꝓ
ceteris: qn̄ de ſe adhuc deberēt eē ſollicíti
quanto magis poſt coronas: victorias: ⁊ tri
umphos? Unus hō Moyſes ipetrauit ve
niam a deo ſexcentis milibus armatorum: ⁊
Stephanus paulo veniā deprecat̄: ⁊ poſt
q̄ʒ cū chriſto eē ceperūt minꝰ valebūt? Pau
lus apl̄s. 276. ſibi dicit i naui aīas cōdona
tas: ⁊ poſtq̄ʒ reſolutꝰ ceperit eē cū Chriſto:
tūc ora clauſurꝰ ē? ¶ Tertio cōſtāter. Aug.
Frāmea ē aīa martyris ſplēdida charitate
acuta veritate: dei pugnātis vibrata virtu
te: q̄ bella fecit: q̄ contradicentiū cateruas
redarguendo ſuperauit: percuſſit infeſtos:
proſtrauit aduerſos. Item Chryſoſtomus.
Torti torquentibus fortiores ſteterunt: ac
laniātes vngulas laniata membra vicerūt.
¶ Tertia differentia eſt confeſſorum quo
rum dignitas ⁊ excellentia manifeſtatur ex
eo ꝙ dominum confeſſi ſunt tribus modis
ſcilicet corde: ore: ⁊ opere. Confeſſio autem
cordis nō ſufficit ſine confeſſione oris: ſicut
probat Chriſoſtomus quatuor rationibus
ſuper Matheum. Quantum ad primum
ſic dicit. Radix confeſſionis fides eſt cor
dis. cōfeſſio aūt fructus eſt fidei. Sicut er
go quādiu radix eſt viua in terra: neceſſe eſt
vt ramos producat: aut folia. Si auteꝫ nō
produxerit ſine dubio intelligis quia radix
eius in terra ſiccata eſt. ſic quādiu fides cor
dis integra eſt: ſemper germinat confeſſio
nem in ore. Si autem confeſſio oris marci
da fuerit intellige ſine dubio: quia fides cor
dis eius iam ante ſiccata eſt. Quantum ad
ſecundam ſic dicit. Si tibi prodeſt corde cre
dere: ⁊ coram hominibus non confiteri: er
go ⁊ i fideli i hipochriſi cōfiteri xp̄m prodeſt
etiā ſi corde nō credat. Si aūt ille nihil ꝓfi
cit ſine fide cōfitens: nec tu ꝓficis credēdo

ſine ꝯfeſſiōe. Quātū ad tertiā ſic dicit. Etſi
ſufficit xp̄o q̄a cognoſcis eū ēt ſi ꝯfeſſus eū
non fueris corā hominibus: ergo ⁊ tibi ſuffi
cit: quia cognoſcit te Chriſtus etiā ſi te cō
feſſus non fuerit corā deo. Si aūt tibi non
ſufficit cognitio ei⁹: nec illi ſufficiet fides
tua. Quantū ad quartā ſic dicit. Si eni ſuf/
ficeret fides cordis: cor tantūmodo tibi de⁹
creaſſet. Nunc autē ⁊ os tibi deus creauit
vt corde credas ⁊ ore cōfitearis. ¶ Tertio
cōfeſſi ſunt deū opere. Qualiter aūt quis
deum opere confiteatur aut neget oſtendit
hieronymus in originali ſuper illud. Cōfitē
tur ſe noſſe deum. dicens. Chriſt⁹ ſapientia
eſt: iuſticia: veritas: ſanctitas: fortitudo. ne/
gat̄ per īſipiētiā ſapiētia: ꝑ iniq̄tatē iuſticia.
ꝑ mendaciū veritas: ꝑ turpitudinem ſancti
tas: per imbecillitatem animi fortitudo. Et
quotienſcūq̄ꝫ vincimur vitijs atq̄ꝫ peccatis
totiens deū negamus. Et ecōuerſo quotiēs
bene quid agim⁹ deū cōfitemur. ¶ Quarta
differentia eſt virginū: quaꝝ dignitas ⁊ ex
cellentia manifeſtatur. primo q꞉ ip̄e ſūt ſpō/
ſe eterni regis. Ambroſius. Pulchritudinē
quis poteſt maiorē exiſtimare decore eius q
amatur a rege: probatur a iudice: dedicat̄ a
dn̄o: ſemper ſponſa ſēp innupta. ¶ Secūdo
quia comparant̄ angelis. Ambroſius. Vir/
ginitas cōditionē humane nature ſupergre
ditur per quā homines angelis ſociant̄: ma/
ior tamen eſt victoria virginū q̄ꝫ angelorū
Angeli. n. ſine carne viuūt. virgines vero in
carne triūphant. ¶ Tertio q꞉ illuſtriores ſūt
fidelibus vniuerſis. Unde Cyprianus. Vir/
ginitas eſt flos eccleſiaſtici germinis. decus
atq̄ꝫ ornamenta gratie ſpiritualis. Leta ido
les laudis ⁊ honoris opus integrum atq̄ꝫ in/
corruptū dei imago rurſus ad ſanctimoniā
dei illuſtrior portio gratie gregis chriſti.
¶ Quarto quia preferunt̄ coniugatis. hec
aūt excellentia quā hēt virginitas reſpectu
copule coniugalis patet ex multiplici cōpa/
ratione ad illā. Illa enim impregnat vētrē
iſta mentē. Auguſtinus. Generoſius elegit
in carne vitam iam imitari angelorū q̄ꝫ i car
ne numerum augere mortaliū. Eſt aūt vbe
rior feliciorq̄ꝫ fecunditas. nō ventre graue/
ſcere: ſed mēte grādeſcere. Illa ꝑturit filios
doloris: iſta filios gaudij ⁊ exultationis. Au/
guſtin⁹. Ipa cōtinentia nequaq̄ꝫ ſterilis ē: ſꝫ
fecunda mater filioꝝ gaudioꝝ de marito te
dn̄e. Illa filijs replet terrā: iſta celū. Hiero/
nymus. Nuptie terrā iplent: virginitas pa
radiſum. illa ē multe ſollicitudinis: iſta quie/
tis. Gilbert⁹. Virginitas ē curarū ſilentiū:
pax carnis: redēptio vitioꝝ: ꝓncipatus vir
tutū. illa ē bonū. iſta melius. Hieronym⁹ ad
Pāmachiū. Tantū ē īter nuptias ⁊ virgini/
tatē: q̄ntū iter nō peccare ⁊ beatificare. Im/
mo vt leuius dicā: q̄ntū inter bonum ⁊ meli
us. illa comparatur ſpinis: iſta roſis. Hiero
nymus ad Euſtachiū. Laudo nuptias: ſed
quia mihi virgines generant: lego de ſpinis
roſam: de terra aurum: de concha margari
tam. ¶ Quinto quia multis gaudent ꝓuile/
gijs. Ipſe nanq̄ꝫ virgines coronā aureolā
habebūt: canticū nouū ſoli cantabūt. Veſti
mentis eiſdē cū chriſto gaudebūt: poſt ipſū
agnū ſemꝑ ābulabūt. ¶ Quarto ⁊ vltimo i
ſtituta ē ꝓꝑ faciliorē orationum noſtraꝝ ipe
trationē: vt ſicut oēs ſāctos vniuerſaliter
hac die honoram⁹: ſic ⁊ ip̄i oēs ꝓ nobis ſi/
mul itercedant: vt ſic dei miſericordiā faci/
li⁹ ipetrem⁹. Si eni ipoſſibile ē multoꝝ pre/
ces nō exaudiri: cōſtat ꝙ impoſſibile valde
erit oium ſanctoꝝ ꝓ nobis orātiū ꝓces non
exaudiri. Hec ratio i orōne tāgit̄ cū dicitur
Deſideratā nobis tue ꝓpitiatiōis abūdanti
am multiplicatis iterceſſorib⁹ largiaris. In
tercedūt eni ꝓ nobis ſci merito ⁊ affectu.
Merito dū nobis eoꝝ merita ſuffragant̄.
affectu dū vota nr̄a cupiūt adipleri: quod
tamē nō faciūt: niſi volūtatē dei nouerint
adiplēdā. Qđ aūt i hac die oēs ſci ad iterce
dēdū vniuerſaliter ꝓ nobis ꝯueniāt: oñdit̄
i viſiōe que ſequēti āno ab hui⁹ ſolēnitatis i
ſtitutiōe cōtigiſſe narrat̄. Cū. n. i hac die cu
ſtos eccleſie ſancti petri ex deuotiōe omnia
altaria circuiſſet: ⁊ oium ſcōꝝ ſuffragia im/
ploraſſet: ⁊ demū ad altare ſci petri rediſſet
ibi paululū regeſcēs extra ſe rapit̄. Et ecce
vidit regē regū i ſublimi ſolio ꝯſiſtētē ⁊ oēs
āgelos in ei⁹ circuitu commorātes. Tunc
ꝟgo ꝟginū i diademate ꝓfulgenti aduenit

quam innumerabilis multitudo virginū ⁊
continētium ſequebat̄. Huic rex ꝓtinus aſ
ſurrexit: ⁊ poſito ſolio iuxta ſe ſedere fecit.
Poſt hoc aduenit quidam veſtitus de pilis
cameloꝝ: quē ſequebat̄ multitudo venera
biliū ſenioꝝ. Deinde aduenit ⁊ alius pōtifi/
cali habitu decoratus: quē aliquoꝝ chorus
in habitu cōſimili ſequebatur. Poſtea vero
ꝓceſſit inumerabilis multitudo militie: poſt
quos aduenit turba diuerſarū gentiū īfini/
ta. Oēs igitur ante regis ſoliū aduenerunt
⁊ ipſū flexis genibus adorauerūt. Is autē
qui in pōtificali habitu erat: matutinas cete
ris ꝓſequentib⁹ inchoauit. Angelus āt q̄ ꝓ/
dictū cuſtodē ducebat eidē viſionē expoſu
it aſſerens virginē i prima acie matrē dei eē
Veſtitū de pilis cameloꝝ Joannē baptiſtā
cum patriarchis ſimul ⁊ ꝓphetis. pontificali
ornatū habitu petrū cum ceteris apoſtolis:
milites martires. turbā reliquā confeſſores
qui ideo oēs ante regē venerūt: vt ꝓ ſui ho/
nore ſibi hac die a mortalib⁹ exhibito grati/
as agerent: ⁊ ꝓ orbe vniuerſo orarēt. deide
ad locū alium duxit: ⁊ vtriuſq̄ꝫ ſexus homi/
nes alios in ſtratis aureis: alios i mēſis gau/
dētes diuerſis delitijs: alios nudos ⁊ inopes
auxiliū mēdicantes oñdit. Dixit autē hunc
purgatorij locū eē: abūdantes vero animas
illas eē quib⁹ ab amicis per multa ſuffragia
copioſe ſubueniebat̄. Egētes vero eē quo/
rū cura nullaten⁹ habebatur. Juſſit ergo vt
oia ſūmo pontifici intimaret: vt poſt feſtum
omniū ſāctoꝝ diē ſtatueret animaꝝ: vt ſal
tē generalia ſuffragia ꝓ illis illa die fierent
qui ſpecialia habere nequirent.

¶ De commemoratione omniū dfūctoꝝ.

Commemoratio oiū fide
lium defunctorum hac die in eccle
ſia fieri inſtituta eſt: vt generalibus benefi/
cijs adiuuētur: qui ſpecialia habere nō pre/
ualent: ſicut in predicta reuelatione mōſtra
tum eſt. Ait quoq̄ꝫ petrus Damiani ꝙ ſāct⁹
Odilo compericns ꝙ apud vulcanum ſici/
lie crebro voces ⁊ vlulatus demonum au/
diebantur plangentiū ꝙ anime defunctoꝝ
per elemoſynas ⁊ orationes de eorum ma/
nibus eripiebantur: in ſuis monaſterijs or
dinauit: vt poſt feſtum omnium ſanctorum
fieret cōmemoratio defunctorū: quod fuit
poſt ab omni eccleſia approbatum. De duo/
bus autē hic ſpecialiter videri poteſt. Pri/
mo de ipſis purgandis. Secundo de eorum
ſuffragijs. ¶ Circa primum tria videnda ſūt
Primo qui ſunt illi qui purgantur. Secun/
do per quos purgantur. Tertio vbi purga/
tur. Illorum autem qui purgantur tria ſunt
genera. Primo qui ſatiſfactione ſibi iniun
cta nondū cōpleta decedunt: verūtamen ſi
tantam haberent cordis contritionem que
ſufficeret ad delendum peccatum: liberi ad
vitam tranſirent etiam ſi ſatiſfactionem mi
nime compleſſent: quia contritio ē maxima
ꝓ peccato ſatiſfactio: ⁊ maxima peccati de/
letio. Hieronymus. Apud deum non tan/
tum valet menſura tēporis q̄ꝫ doloris: nec
abſtinētia tantum ciboꝝ q̄ꝫ mortificatio vi/
ciorum: ſed qui non adeo conteruntur ⁊ an/
te completionem penitentie moriūtur: igne
purgatorij grauiſſime puniuntur niſi forte
eorum ſatiſfactio ab aliquib⁹ caris ſuis ꝑfi/
cienda aſſumatur. Ad hoc tamē ꝙ predicta
cōmutatio valeat q̄tuor requirunt̄. ¶ Pri
mum eſt ex parte cōmutantis ſcilicet eius
auctoritas: q꞉ de ſacerdotis auctoritate de/
bet fieri. ¶ Secundū eſt ex parte illius pro
quo fit cōmutatio ſcilicet eius neceſſitas: q꞉
in tali ſtatu debet eſſe ꝙ per ſe ſatiſfacere
non valet: ſed adiuuari indiget. ¶ Tertium
eſt ex parte illius in quem fit commutatio
ſcilicet charitas: quia neceſſe eſt ipſum eſſe
in charitate que facit ipſā ſatiſfactionē eſſe
meritoriam. ¶ Quartum eſt ex parte pene
ſcilicet debita proportionabilitas: vt vide/
licet minor pena cōmutetur in maiorem: q꞉
plus ſatiſfacit deo pena propria q̄ꝫ aliena.
Eſt enim triplex pena: ſcilicet propria ⁊ vo/
luntaria: ⁊ hec maxime ſatiſfacit. Secunda
eſt propria: ſed non voluntaria: que ē in pur
gatorio. Tertia eſt voluntaria ſed nō pro/
pria: ſicut eſt in predicta commutatione: ⁊
hec minus ſatiſfacit q̄ꝫ prima ex eo ꝙ nō eſt
propria: ⁊ magis q̄ꝫ ſecunda ex eo ꝙ eſt vo/
luntaria. Veruntamen ſi iſte pro quo ſatiſ/

ſine ↄfeſſiōe. Quātū ad tertiā ſic dicit. Etſi
ſufficit xpo q̄a cognoſcis eū ēt ſi ↄfeſſus eū
non fueris corā hominibus: ergo ⁊ tibi ſuffi
ciet: quia cognoſcit te Chriſtus etiā ſi te cō
feſſus non fueris corā deo. Si aūt tibi non
ſufficit cognitio ei⁹: nec illi ſufficiet fides
tua. Quantū ad quartā ſic dicit. Si eni ſuf/
ficeret fides cordis: cor tantūmodo tibi de⁹
creaſſet. Nunc autē ⁊ os tibi deus creauit
vt corde credas ⁊ ore cōfitearis: ¶ Tertio
cōfeſſi ſunt deū opere. Qualiter aūt quis
deum opere confiteatur aut neget oſtendit
hieronymus in originali ſuper illud. Cōfitē
tur ſe noſſe deum. dicens. Chriſt⁹ ſapientia
eſt: iuſticia: veritas: ſanctitas: fortitudo. ne/
gat̄ per iſipiētiā ſapiētia: ꝑ inīqtatē iuſticia.
ꝑ mendaciū veritas: ꝑ turpitudinem ſancti
tas: per imbecillitatem animi fortitudo. Et
quotienſcūq; vincimur vitijs atq; peccatis
totiens deū negamus. Et ecōuerſo quotiēs
bene quid agim⁹ deū cōfitemur. ¶ Quarta
differentia eſt virginū: quaꝝ dignitas ⁊ ex
cellentia manifeſtatur. primo q2 ipē ſūt ſpō/
ſe eterni regis. Ambroſius. Pulchritudinē
quis poteſt maiorē exiſtimare decore eius q̄
amatur a rege: probatur a iudice: dedicat̄ a
dō: ſemper. ſponſa ſēp innupta. ¶ Secūdo
quia comparant̄ angelis. Ambroſius. Vir/
ginitas cōditionē humane nature ſupergre
ditur per quā homines angelis ſociant̄: ma/
ior tamen eſt victoria virginū q̄ angelorū
Angeli. n. ſine carne viuūt. virgines vero in
carne triūphant. ¶ Tertio q2 illuſtriores ſūt
fidelibus vniuerſis. Unde Cyprianus. Vir/
ginitas eſt flos eccleſiaſtici germinis. decus
atq; ornamenta gratie ſpiritualis. Leta ido
les laudis ⁊ honoris opus integrum atq; in/
corruptū dei imago rurſus ad ſanctimoniā
dei illuſtrior portio gratie gregis chriſti.

¶ Quarto quia preferunt̄ coniugatis. hec
aūt excellentia quā hēt virginitas reſpectu
copule coniugalis patet ex multiplici cōpa/
ratione ad illā. Illa enim impregnat vētrē
iſta mentē. Auguſtinus. Generoſius elegit
in carne vitam iam imitari angelorū q̄ i car
ne numerum augere mortaliū. Eſt aūt vbe
rior feliciorq; fecunditas. nō ventre graue/
ſcere: ſed mēte grādeſcere. Illa ꝑturit filios
doloris: iſta filios gaudij ⁊ exultationis. Au/
guſtin⁹. Ipa cōtinentia nequaq̄ ſterilis ē: ſ3
fecunda mater filioꝝ gaudioꝝ de marito te
dn̄e. Illa filijs replet terrā: iſta celū. Hiero/
nymus. Nuptie terrā iplent: virginitas pa
radiſum. illa ē multe ſollicitudinis: iſta quie/
tis. Gilbert⁹. Virginitas ē curarū ſilentiū:
pax carnis: redēptio vitioꝝ: ꝑncipatus vir
tutū. illa ē bonū. iſta melius. Hieronym⁹ ad
Pāmachiū. Tantū ē iter nuptias ⁊ virgini/
tatē: q̄tū iter nō peccare ⁊ beatificare. Im/
mo vt leuius dicā: q̄tū inter bonum ⁊ meli
us. illa comparatur ſpinis: iſta roſis. Hiero
nymus ad Euſtachiū. Laudo nuptias: ſed
quia mihi virgines generant: lego de ſpinis
roſam: de terra aurum: de concha margari
tam. ¶ Quinto quia multis gaudent ꝑuile/
gijs. Ipſe nanq; virgines coronā aureolā
habebūt: canticū nouū ſoli cantabūt. Veſti
mentis eiſdē cū chriſto gaudebūt: poſt ipſū
agnū ſemp ābulabūt. ¶ Quarto ⁊ vltimo i
ſtituta ē pp faciliorē orationum noſtraꝝ ipe
trationē: vt ſicut oēs ſāctos vniuerſaliter
hac die honoram⁹: ſic ⁊ ipi oēs ꝓ nobis ſi/
mul itercedant: vt ſic dei miſericordiā faci/
li⁹ ipetrem⁹. Si eni ipoſſibile ē multoꝝ pre/
ces nō exaudiri: cōſtat q̄ impoſſibile valde
erit oium ſanctoꝝ ꝓ nobis orātiū ꝑces non
exaudiri. Hec ratio i orōne tāgit̄ cū dicitur
Deſideratā nobis tue ꝓpitiatiōis abūdanti
am multiplicatis iterceſſorib⁹ largiaris. In
tercedūt eni ꝓ nobis ſci merito ⁊ affectu.
Merito dū nobis eoꝝ merita ſuffragant̄.
affectu dū vota nr̄a cupiūt adipleri: quod
tamē nō faciūt: niſi volūtatē dei nouerint
adiplēdā. Qđ aūt i hac die oēs ſci ad iterce
dēdū vniuerſaliter ꝓ nobis ↄueniāt: oñdit̄
i viſiōe que ſequēti āno ab hui⁹ ſolēnitatis i
ſtitutiōe cōtigiſſe narrat̄. Cū. n. i hac die cu
ſtos eccleſie ſancti petri ex deuotiōe omnia
altaria circuiſſet: ⁊ oium ſcōꝝ ſuffragia im/
ploraſſet: ⁊ demū ad altare ſci petri rediſſet
ibi paululū regeſcēs extra ſe rapit̄. Et ecce
vidit regē regū i ſublimi ſolio ↄſiſtētē ⁊ oēs
āgelos in ei⁹ circuitu commorātes. Tunc
vgo vginū i diademate ꝑfulgenti aduenit

quam innumerabilis multitudo virginū ⁊
continētium ſequebat̄. Huic rex ꝓtinus aſ
ſurrexit: ⁊ poſito ſolio iuxta ſe ſedere fecit.
Poſt hoc aduenit quidam veſtitus de pilis
cameloꝝ: quē ſequebat̄ multitudo venera
biliū ſenioꝝ. Deinde aduenit ⁊ alius pōtifi/
cali habitu decoratus: quē aliquoꝝ chorus
in habitu cōſimili ſequebatur. Poſtea vero
ꝓceſſit inumerabilis multitudo militie: poſt
quos aduenit turba diuerſarū gentiū ifini/
ta. Oēs igitur ante regis ſoliū aduenerunt
⁊ ipſū flexis genibus adorauerūt. Is autē
qui in pōtificali habitu erat: matutinas cete
ris ꝓſequentib⁹ inchoauit. Angelus āt q ꝑ/
dictū cuſtodē ducebat eidē viſionē expoſu
it aſſerens virginē i prima acie matrē dei eē
Veſtitū de pilis cameloꝝ Joannē baptiſtā
cum patriarchis ſimul ⁊ ꝓphetis. pontificali
ornatū habitu petrū cum ceteris apoſtolis:
milites martires. turbā reliquā confeſſores
qui ideo oēs ante regē venerūt: vt ꝓ ſui ho/
nore ſibi hac die a mortalib⁹ exhibito grati/
as agerent: ⁊ ꝓ orbe vniuerſo orarēt. deide
ad locū alium duxit: ⁊ vtriuſq; ſexus homi/
nes alios in ſtratis aureis: alios i mēſis gau/
dētes diuerſis delitijs: alios nudos ⁊ inopes
auxiliū mēdicantes oñdit. Dixit autē hunc
purgatorij locū eē: abūdantes vero animas
illas eē quib⁹ ab amicis per multa ſuffragia
copioſe ſubueniebat̄. Egētes vero eē quo/
rū cura nullaten⁹ habebatur. Juſſit ergo vt
oia ſūmo pontifici intimaret: vt poſt feſtum
omniū ſāctoꝝ diē ſtatueret animaꝝ: vt ſal
tē generalia ſuffragia ꝓ illis illa die fierent
qui ſpecialia habere nequirent.

¶ De commemoratione omniū dfūctoꝝ.

Commemoratio oiū fide
lium defunctorum hac die in eccle
ſia fieri inſtituta eſt: vt generalibus benefi/
cijs adiuuētur: qui ſpecialia habere nō preua/
lent: ſicut in predicta reuelatione mōſtra
tum eſt. Ait quoq; petrus Damiani q̄ ſāct⁹
Odilo comperiens q̄ apud vulcanum ſici/
lie crebro voces ⁊ vlulatus demonum au/
diebantur plangentiū q̄ anime defunctoꝝ
per elemoſynas ⁊ orationes de eorum ma/
nibus eripiebantur: in ſuis monaſterijs or
dinauit: vt poſt feſtum omnium ſanctorum
fieret cōmemoratio defunctorū: quod fuit
poſt ab omni eccleſia approbatum. De duo/
bus autē hic ſpecialiter videri poteſt. Pri/
mo de ipſis purgandis. Secundo de eorum
ſuffragijs. ¶ Circa primum tria videnda ſūt
Primo qui ſunt illi qui purgantur. Secun/
do per quos purgantur. Tertio vbi purga/
tur. Illorum autem qui purgantur tria ſunt
genera. Primo qui ſatiſfactione ſibi iniun
cta nondū cōpleta decedunt: verūtamen ſi
tantam haberent cordis contritionem que
ſufficeret ad delendum peccatum: liberi ad
vitam tranſirent etiam ſi ſatiſfactionem mi
nime compleſſent: quia contritio ē maxima
ꝓ peccato ſatiſfactio: ⁊ maxima peccati de/
letio. Hieronymus. Apud deum non tan/
tum valet menſura tēporis q̄ doloris: nec
abſtinētia tantum ciboꝝ q̄ mortificatio vi/
ciorum: ſed qui non adeo conteruntur ⁊ an/
te completionem penitentie moriūtur: igne
purgatorij grauiſſime puniuntur niſi forte
eorum ſatiſfactio ab aliquib⁹ caris ſuis ꝑfi/
cienda aſſumatur. Ad hoc tamē q̄ predicta
cōmutatio valeat q̄tuor requirunt̄. ¶ Pri
mum eſt ex parte cōmutantis ſcilicet eius
auctoritas: q2 de ſacerdotis auctoritate de/
bet fieri. ¶ Secundū eſt ex parte illius pro
quo fit cōmutatio ſcilicet eius neceſſitas: q2
in tali ſtatu debet eſſe q̄ per ſe ſatiſfacere
non valet: ſed adiuuari indiget. ¶ Tertium
eſt ex parte illius in quem fit commutatio
ſcilicet charitas: quia neceſſe eſt ipſum eſſe
in charitate que facit ipſā ſatiſfactionē eſſe
meritoriam. ¶ Quartum eſt ex parte pene
ſcilicet debita proportionabilitas: vt vide/
licet minor pena cōmutetur in maiorem: q2
plus ſatiſfacit deo pena propria q̄ aliena.
Eſt enim triplex pena: ſcilicet propria ⁊ vo/
luntaria: ⁊ hec maxime ſatiſfacit. Secunda
eſt propria: ſed non voluntaria: que ē in pur
gatorio. Tertia eſt voluntaria ſed nō pro/
pria: ſicut eſt in predicta commutatione: ⁊
hec minus ſatiſfacit q̄ prima ex eo q̄ nō eſt
propria: ⁊ magis q̄ ſecunda ex eo q̄ eſt vo/
luntaria. Veruntamen ſi iſte pro quo ſatiſ/

ſine ꝯfeſſiõe. Quãtũ ad tertiã ſic dicit. Etſi ſufficit xp̃o ꝗa cognoſcis eũ ẽt ſi ꝯfeſſus eũ non fueris corã hominibus: ergo ⁊ tibi ſufficiat. quia cognoſcit te Chriſtus etiã ſi te cõfeſſus non fuerit corã deo. Si aũt tibi non ſufficit cognitio eiꝰ: nec illi ſufficiet fides tua. Quantũ ad quartã ſic dicit. Si eni ſufficeret fides cordis: cor tantũmodo tibi deꝰ creaſſet. Nunc autẽ ⁊ os tibi deus creauit vt corde credas ⁊ ore cõfitearis. ❡ Tertio cõfeſſi ſunt deũ opere. Qualiter aũt quis deum opere confiteatur aut neget oſtendit hieronymus in originali ſuper illud. Cõfitẽtur ſe noſſe deum. dicens. Chriſtꝰ ſapientia eſt: iuſticia: veritas: ſanctitas: fortitudo. negaꝛ per iſipiẽtiã ſapiẽtia: ꝑ iniqtatẽ iuſticia. ꝑ mendaciũ veritas: ꝑ turpitudinem ſanctitas: per imbecillitatem animi fortitudo. Et quotienſcũqꝫ vincimur vitijs atqꝫ peccatis totiens deũ negamus. Et ecõuerſo quotiẽs bene quid agimꝰ deũ cõfitemur. ❡ Quarta differentia eſt virginũ: quaꝝ dignitas ⁊ excellentia manifeſtatur. primo qꝛ ip̄e ſũt ſpõſe eterni regis. Ambroſius. Pulchritudineꝫ quis poteſt maiorẽ exiſtimare decore eiꝰ q̃ amatur a rege: probatur a iudice: dedicaꝛ a dño: ſemper. ſponſa ſẽꝑ innupta. ❡ Secũdo quia comparanꝛ angelis. Ambroſius. Uirginitas cõditionẽ humane nature ſupergreditur per quã homines angelis ſocianꝛ: maior tamen eſt victoria virginũ q̃ꝫ angeloꝝ. Angeli.n. ſine carne viuũt. virgines vero in carne triũphant. ❡ Tertio qꝛ illuſtriores ſũt fidelibus vniuerſis. Unde Cyprianus. Uirginitas eſt flos eccleſiaſtici germinis. decus atqꝫ ornamenta gratie ſpiritualis. Leta indoles laudis ⁊ honoris opus integrum atqꝫ incorruptũ dei imago rurſus ad ſanctimoniã dei illuſtrior portio gratie gregis chriſti.

❡ Quarto quia preferunꝛ coniugatis. hec aũt excellentia quã hẽt virginitas reſpectu copule coniugalis patet ex multiplici cõparatione ad illã. Illa enim impregnat vẽtreꝫ iſta mentẽ. Auguſtinus. Generoſius elegit in carne vitam iam imitari angeloꝝ q̃ꝫ i carne numerum augere mortaliũ. Eſt aũt vberior feliciorqꝫ fecunditas. nõ ventre grauescere: ſed mẽte grãdeſcere. Illa ꝑturit filios doloris: iſta filios gaudij ⁊ exultationis. Auguſtinꝰ. Ip̄a cõtinentia nequaq̃ꝫ ſterilis ẽ: ſꝫ fecunda mater filioꝝ gaudioꝝ de marito te dñe. Illa filijs replet terrã: iſta celũ. Hieronymus. Nuptie terrã iplent: virginitas paradiſum. illa ẽ multe ſollicitudinis: iſta quietis. Gilbertꝰ. Uirginitas ẽ curarũ ſilentiũ: pax carnis: redẽptio vitioꝝ: ꝑncipatus virtutũ. illa ẽ bonũ. iſta melius. Hieronymꝰ ad Pãmachiũ. Tantũ ẽ iter nuptias ⁊ virginitatẽ: q̃tũ iter nõ peccare ⁊ beatificare. Immo vt leuius dicã: q̃tũ inter bonum ⁊ melius. illa comparatur ſpinis: iſta roſis. Hieronymus ad Euſtachiũ. Laudo nuptias: ſed quia mihi virgines generant: lego de ſpinis roſam: de terra aurum: de concha margaritam. ❡ Quinto quia multis gaudent ꝓuilegijs. Ipſe nanqꝫ virgines coronã aureolaꝫ habebũt: canticũ nouũ ſoli cantabũt. Ueſtimentis eiſdẽ cũ chriſto gaudebũt: poſt ipſũ agnũ ſemꝑ ãbulabũt. ❡ Quarto ⁊ vltimo iſtituta ẽ ꝓꝑ faciliorẽ orationum noſtraꝝ ipetrationẽ: vt ſicut oẽs ſãctos vniuerſaliter hac die honoramꝰ: ſic ⁊ ip̄i oẽs ꝓ nobis ſimul itercedant: vt ſic dei miſericordiã faciliꝰ ipetremꝰ. Si eni ipoſſibile ẽ multoꝝ preces nõ exaudiri: cõſtat ꝙ impoſſibile valde erit oium ſanctoꝝ ꝓ nobis orãtiũ ꝑces non exaudiri. Hec ratio i orõne tãgiꝛ cũ dicitur Deſideratã nobis tue ꝓpitiatiõis abũdantiam multiplicatis itercessoribꝰ largiaris. Intercedũt eni ꝓ nobis ſci merito ⁊ affectu. Merito dũ nobis eoꝝ merita ſuffraganꝛ. affectu dũ vota nr̃a cupiũt adipleri: quod tamẽ nõ faciũt: niſi volũtatẽ dei nouerint adiplẽdã. Qđ aũt i hac die oẽs ſci ad itercedẽdũ vniuerſaliter ꝓ nobis ꝯueniãt: oñdiꝛ i viſiõe que ſequẽti ãno ab huiꝰ ſolẽnitatis iſtitutiõe cõtigiſſe narraꝛ. Cũ.n. i hac die cuſtos eccleſie ſancti petri ex deuotiõe omnia altaria circuiſſet: ⁊ oium ſcõꝝ ſuffragia imploraſſet: ⁊ demũ ad altare ſci petri rediſſet ibi paululũ regeſcẽs extra ſe rapiꝛ. Et ecce vidit regẽ regũ i ſublimi ſolio ꝯſiſtẽtẽ ⁊ oẽs ãgelos in eiꝰ circuitu commorãtes. Tunc virgo virginũ i diademate ꝓfulgenti aduenit

quam innumerabilis multitudo virginuꝫ ⁊ continẽtium ſequebaꝛ. Huic rex ꝓtinus aſſurrexit: ⁊ poſito ſolio iuxta ſe ſedere fecit. Poſt hoc aduenit quidam veſtitus de pilis cameloꝝ: quẽ ſequebaꝛ multitudo venerabiliũ ſenioꝝ. Deinde aduenit ⁊ alius põtificali habitu decoratus: quẽ aliquoꝝ chorus in habitu cõſimili ſequebatur. Poſtea vero ꝓceſſit inumerabilis multitudo militie: poſt quos aduenit turba diuerſarũ gentiũ iſinita. Oẽs igitur ante regis ſoliũ aduenerunt ⁊ ipſũ flexis genibus adorauerũt. Is autẽ qui in põtificali habitu erat: matutinas ceteris ꝓſequentibꝰ inchoauit. Angelus ãt q̃ ꝓdictũ cuſtodẽ ducebat eidẽ viſionẽ expoſuit aſſerens virginẽ i prima acie matrẽ dei eẽ. Ueſtitũ de pilis cameloꝝ Joannẽ baptiſtaꝫ cum patriarchis ſimul ⁊ ꝓphetis. pontificali ornatũ habitu petrũ cum ceteris apoſtolis: milites martires. turbã reliquã confeſſores qui ideo oẽs ante regẽ venerũt: vt ꝓ ſui honore ſibi hac die a mortalibꝰ exhibito gratias agerent: ⁊ ꝓ orbe vniuerſo orarẽt. deinde ad locũ alium duxit: ⁊ vtriuſqꝫ ſexus homines alios in ſtratis aureis: alios i mẽſis gaudẽtes diuerſis delitijs: alios nudos ⁊ inopes auxiliũ mẽdicantes oñdit. Dixit autẽ hunc purgatorij locũ eẽ: abũdantes vero animas illas eẽ quibꝰ ab amicis per multa ſuffragia copioſe ſubueniebaꝛ. Egẽtes vero eẽ quorũ cura nullatenꝰ habebatur. Juſſit ergo vt oia ſũmo pontifici intimaret: vt poſt feſtum omniũ ſãctoꝝ dieꝫ ſtatueret animaꝝ: vt ſaltẽ generalia ſuffragia ꝓ illis illa die fierent qui ſpecialia habere nequirent.

❡ De commemoratione omniũ d̃fũctoꝝ.

Commemoratio oiuꝫ fidelium defunctorum hac die in eccleſia fieri inſtituta eſt: vt generalibus beneficijs adiuuẽtur: qui ſpecialia habere nõ preualent: ſicut in predicta reuelatione mõſtratum eſt. Ait quoqꝫ petrus Damiani ꝙ ſãctꝰ Odilo comperiens ꝙ apud vulcanum ſicilie crebro voces ⁊ vlulatus demonum audiebantur plangentiũ ꝙ anime defunctoꝝ per elemoſynas ⁊ orationes de eorum manibus eripiebantur: in ſuis monaſterijs ordinauit: vt poſt feſtum omnium ſanctorum fieret cõmemoratio defunctorũ: quod fuit poſt ab omni eccleſia approbatum. De duobus autẽ hic ſpecialiter videri poteſt. Primo de ipſis purgandis. Secundo de eorum ſuffragijs. ❡ Circa primum tria videnda ſũt Primo qui ſunt illi qui purgantur. Secundo per quos purgantur. Tertio vbi purgatur. Illorum autem qui purgantur tria ſunt genera. Primo qui ſatiſfactione ſibi iniuncta nondũ cõpleta decedunt: verũtamen ſi tantam haberent cordis contritionem que ſufficeret ad delendum peccatum: liberi ad vitam tranſirent etiam ſi ſatiſfactionem minime compleſſent: quia contritio ẽ maxima ꝓ peccato ſatiſfactio: ⁊ maxima peccati deletio. Hieronymus. Apud deum non tantum valet menſura tẽporis q̃ꝫ doloris: nec abſtinẽtia tantum ciboꝝ q̃ꝫ mortificatio viciorum: ſed qui non adeo conteruntur ⁊ ante completionem penitentie moriũtur: igne purgatorij grauiſſime puniuntur niſi forte eorum ſatiſfactio ab aliquibꝰ caris ſuis ꝑficienda aſſumatur. Ad hoc tamẽ ꝙ predicta cõmutatio valeat q̃tuor requirunꝛ. ❡ Primum eſt ex parte cõmutantis ſcilicet eius auctoritas: qꝛ de ſacerdotis auctoritate debet fieri. ❡ Secundũ eſt ex parte illius pro quo fit cõmutatio ſcilicet eius neceſſitas: qꝛ in tali ſtatu debet eſſe ꝙ per ſe ſatiſfacere non valet: ſed adiuuari indiget. ❡ Tertium eſt ex parte illius in quem fit commutatio ſcilicet charitas: quia neceſſe eſt ipſum eſſe in charitate que facit ipſã ſatiſfactionẽ eſſe meritoriam. ❡ Quartum eſt ex parte pene ſcilicet debita proportionabilitas: vt videlicet minor pena cõmutetur in maiorem: qꝛ plus ſatiſfacit deo pena propria q̃ꝫ aliena. Eſt enim triplex pena: ſcilicet propria ⁊ voluntaria: ⁊ hec maxime ſatiſfacit. Secunda eſt propria: ſed non voluntaria: que ẽ in purgatorio. Tertia eſt voluntaria ſed nõ propria: ſicut eſt in predicta commutatione: ⁊ hec minus ſatiſfacit q̃ꝫ prima ex eo ꝙ nõ eſt propria: ⁊ magis q̃ꝫ ſecunda ex eo ꝙ eſt voluntaria. Ueruntamen ſi iſte pro quo ſatiſ-

ſactio eſt aſſumpta decedit:nihilominus in
purgatorio cruciatur:ſed tamen per penas
quam ipſe ſuſtinet: ⁊ quā alij pro eo ſoluūt
ipſe citius liberatꝰ:quoniam dominus ⁊ pe/
nam ſuam ⁊ penam illorum in ſortem cōpu/
tat: vnde ſi debuit ī purgatorio penam du/
orum menſium ſuſtinere:talis ſic poterit iu/
uari ꝙ liberabitur infra menſem:nunꝙ̄ ta/
mē inde eripitur quouſ debitū ſit ſolutū.
quod ſoluitur deinceps eſt ipſius qui facit:
⁊ in ſinū eius conuertitur: ⁊ ſi ipſe non indi/
get conuertitur in ſinum eccleſie:vel valet
alijs qui in purgatorio ſunt. Secundi qui in
purgatorium deſcendunt: ſunt qui ſatiſfa/
ctionē quidem iniunctam compleuerūt. Sꝫ
tamē illa pena ignorantia vel negligentia
ſacerdotis ſufficiens non fuit. hi enim niſi
magnitudo contritionis ſuppleat totum in
purgatorio complebunt:quod minus ī hac
vita fecerunt. Deus enim qui modos ⁊ mē/
ſuram peccatorum ⁊ penarum nouit. addit
penam ſufficientē ne aliquod peccatū im/
punitum remaneat: vnde penitentia iniun
cta aut eſt maior:aut equalis:aut minor. Si
maior tunc illud quod plus fecerit:cedit ei
ad augmentū glorie:ſi equalis tunc ſufficit
ad dimiſſionē totius culpe:ſi minor: tunc il/
lud quod reſtat ſuppletur ex virtute diuine
iuſtitie. De his vero q in fine penitent audi
quid Auguſtinus ſentiat. Baptizatus ad ho
ram ſecurus hinc exit:fidelis bene viuēs ſe/
curus hic exit:agēs penitētiā ⁊ recōciliatꝰ
cum chriſto cum ſanus ē ſecurus hinc exit.
agens penitentiam ad vltimum ⁊ reconcili
atus:ſecurus hinc exit. Ego non ſum ſecu/
rus. ergo tene certū ⁊ dimitte incertū. hec
aūt ideo dicit Auguſtinus:quia tales cōſue
uerūt potius penitere ex neceſſitate:ꝙ̄ ex
voluntate:potius timore pene ꝙ̄ amore glo
rie. ¶ Tertij qui in purgatoriū deſcendunt:
ſunt qui lignū:fenū: ⁊ ſtipulam ſecum ferūt
qui ſcilicet circa ſuas diuitias infra tamen
deū carnaliter tenentꝰ affectu. Affectiōes
enim carnales quibus dediti ſunt domibꝰ
coniugibus:poſſeſſionibus:ita tamen vt nil
deo preponant illis tribus ſignificātur: qui

ſecundum ſuos amandi modos vel diutius
vt lignum: vel minus vt fenum: vel minimū
vt ſtipula cremabuntur:qui ignis ſicut dicit
Auguſtinus: ⁊ ſi eternus non ſit miro tamē
modo ē grauis:excellit enim omnem penā
quam vnꝙ̄ paſſus eſt aliquis ī hac vita: nū
ꝙ̄ in carne inuenta eſt tanta pena:licet mi/
rabilia martyres paſſi ſunt tormēta. ¶ Cir/
ca ſecundum per quos ſcilicet purgantur
ſciendum ꝙ illa purgatio ⁊ punitio fit per
malos angelos ⁊ non per bonos. boni enim
angeli non vexant bonos:ſed boni malos:
⁊ mali bonos: ⁊ mali malos. Pie tamen cre
dendum eſt ꝙ boni angeli fratres ⁊ conci/
ues ſuos frequenter viſitant ⁊ cōſolantur
⁊ vt patienter ſufferant exhortātur. Habēt
etiam aliud conſolationis remedium ex eo
ſcilicet ꝙ certi gloriam futuram expectant
Habēt enim certitudinem de gloria mino/
rem quidem ꝙ̄ illi qui ſunt in patria:ſed ma
iorem ꝙ̄ illi qui ſunt in via: certitudo enim
illorum qui ſunt in patria eſt ſine expectati/
one ⁊ timore:quia nec illam futuram expe/
ctant cum preſentem habeant nec illam de/
cetero amittere formidant: certitudo autē
illorum qui ſunt in via econtrario eſt:ſed cer
titudo illorum qui ſunt in purgatorio medio
modo ē. Eſt eniꝫ cū expectatione:quia ipaꝫ
futuram expectant:ſed ē ſine timore:quia
cum habeant liberum arbitrium cōfirmatū
decetero ſe peccare non poſſe cognoſcunt:
habent etiam aliam cōſolationem: quando
pro ſe ſuffragia fieri credūt:forte tamē ve
riꝰ ē ꝙ illa punitio non fit per malos ange/
los:ſed diuina iuſtitia iubēte ⁊ ſtatu eius ſuc
cēdente. ¶ Circa tertium vbi.ſ. purgantur
ſciendum eſt ꝙ purgantur in quodam loco
iuxta infernum poſito qui purgatorium di
citur ſecundū poſitionem plurium ſapiētuꝫ
licet alijs videatur ꝙ ſit in aere ⁊ in torrida
zona. Sꝫ tamē per diuinam diſpenſatiōeꝫ
diuerſa loca diuerſis aiabꝰ aliquādo depu
tantꝰ: ⁊ hoc multiplici de cauſa.ſ. propter eo
rū leuem punitionem:aut propter eoꝝ cele
riorem liberationē:aut propter noſtram in/
ſtructionē: aut propter culpe in loco perpe/

trationē:aut ꝓ alicuiꝰ ſancti orōnem. Pri
mo ꝓpter eoꝝ leuem punitionē ſicut aliqbꝰ
ſecūdū gregoriū reuelatū ē animas quaſdā
ī vmbra punitas eē:ſecūdo ꝓ eoꝝ celerio/
rem liberationē: vt.ſ.poſſint alijs ſuā indul
gentiā reuelare: ⁊ ab eis ſuffragia petere ⁊
ſic celeriꝰ de pena exire:ſicut legitꝰ ꝙ qdaꝫ
piſcatores beati theobaldi in autumno fru/
ſtuꝫ magnū glaciei pro piſce prēdiderūt: de
ꝗ magis ꝙ̄ de piſce gauiſi ſūt:maxie ꝙ epōs
dolore pedū laborabat. ⁊ ipſam glaciē eius
pedibꝰ ſuppoſuerūt: ⁊ magnū ei refrigeriū
ꝓſtabat. Quadam ꝟo vice de glacie homi/
nis vocē audiuit: q ab epō adiuratus quis
eſſꝫ dixit. Sū quedā aia que ī hoc gelicidio
ꝓ peccatis meis affligor: ⁊ liberari poſſeꝫ ſi
triginta miſſas ſine iteruallo triginta diebꝰ
cōtinuis diceres:qui cū miſſaꝝ medietateꝫ
dixiſſet: ⁊ ſe iam ad aliā miſſā ꝑparaſſet di
abolica ſuggeſtione cōtigit ꝙ fere oēs homi
nes illiꝰ ciuitatis īter ſe bella mouerent: vn̄
vocatꝰ epiſcopꝰ ad ſedādā diſcordiā ſacras
deponens veſtes miſſam illa die ꝑtermiſit.
Iteꝝ reincipiēs ⁊ iam duas partes cōplens
exercitꝰ magnꝰ vt videbatꝰ ciuitatē obſedit
⁊ cōpulſus miſſe offiñ itermiſit: ⁊ deide re/
incipiens cuꝫ oēs vltimas excepta dixiſſet ⁊
vltimā īchoare vellet tota villa ⁊ domꝰ epī
accēſa ē:cui cū ſerui dicerēt vt miſſā inter/
mitteret:ille dixit. Si tota villa cremari de
beret miſſā nō dimitterē:ꝗ celebrata glaci/
es ꝓtinꝰ reſoluta ē ⁊ ignis quē ſe vidiſſe cre
debat:tāꝙ̄ fantaſma nullum dānū intulit.
¶ Tertio ꝓpter īſtructionē: vt.ſ. magnā pe
nam poſt hāc vitā īfligi peccātibꝰ cognoſca
mꝰ ſicꝫ pariſijs cōtigiſſe legitꝰ: vt ait cātor pa/
riſienſis. Magiſter. n. ſilo quendā ſuū ſcho
larē ſociū egrotātē obnixe rogauit: vt poſt
mortē ad ſe rediret ⁊ ſtatū ſibi renunciaret.
Poſt aliquot igitur dies ſibi apparuit cum
cappa de ꝑgameno tota de ſophiſmatibus
ſcītus flāma ignis tota tecta: q reqſitus a ma/
giſtro qſnā eēt. ait ille. Vtiꝙ̄ ſuꝫ qui ad te re
dire ꝓmiſi: q de ſtatu ſuo reqſitꝰ ait. Hec ca
pa plus ſup me pōderat ⁊ plus me premit
ꝙ̄ ſi vnā turrim ſup me haberē: ⁊ ē mihi da
ta vt eā portē pꝛe gloria quā ī ſophiſmatibꝰ

habui. Porro flāma ignis ꝗ coopta ē pelles
ſūt delicate ⁊ varie quas ferebā que flāma
me cruciat ⁊ exurit:ſꝫ cū magiſter illā p enā
facilē iudicaret: dixit eidē defunctꝰ vt ma
nū extenderet: ⁊ ſic facilitatē ſue pene ſenti
re poſſet. Cūꙗ manū extendiſſet:ille guttā
vnam ſui ſudoris dimiſit que predicti magi
ſtri manū ſagitta citius pforauit:ita ꝙ cruci
atū mirabilē ſenſit: ⁊ ait. Talis ſum totꝰ. Il
le igitur magiſter ex illiꝰ pene acerbitate ꝑ/
territꝰ ſeculū deliberauit deſerere: ⁊ religio
nē itrare. Vnde mane ſcolaribꝰ cōgregatis
hos ꝟſus cōpoſuit. Linquo coax ranis cras
coruis vanaꙗ vanis. Ad logicam pergo que
mortis non timet ergo. Et ſic ſeculū deſe/
rens ad religionē confugit. ¶ 4°. ꝓ ī loco
culpe ꝑpetrationē ſicut aliquādo ſm augu
ſtinū anime puniūtꝰ ī locis in quibꝰ delī
querūt:ſicut patet p illud exemplū quod re
citat beatꝰ gregoriꝰ in quarto dialo. Quidā
nāꙗ preſbyter dū balneum frequentaret
quendā virū īcognitū ad ſuū obſequiū ꝑpa
ratū īuenit:qui ſemꝑ ſibi ſedule miniſtrabat
qui dū ꝗdā die pro bn̄dictiōe ⁊ laboris mer
cede:quendā panē benedictum ſibi exhibe
ret:ille merens reſpōdit. Mihi iſta ꝗre das
pater? Iſte panis ſanctus eſt. Ego autem
manducare non poſſum. Ego eniꝫ aliquā/
do huius loci dominus fui: ſed pro culpis
meis hic poſt mortem meam deputatus ſū
ſed queſo vt omnipotenti deo hunc panem
pro peccatis meis offeras. Tunc autem te
exauditum cognoſces cum huc ad lauādū
veneris: ⁊ me minime īueneris: Preſbyter
autem per vnam hebdomadam ſalutarē ꝓ
eo quotidie hoſtiam obtulit ⁊ reuerſus eum
minime inuenit. ¶ Quinto propter alicu/
ius ſancti orationem: ſicut legitur: ꝙ ſan/
ctus patricius in quodam loco in terra qui/
buſdam purgatorium impetrauit: cuius
hiſtoriam poſt feſtum ſancti benedicti repe
ries. ¶ Circa ſecundū qđ eſt de ſuffragiis
tria vidēda ſūt. primo de ipſis ſuffragijs que
ſūt. ¶ Scđo de his ꝓ qbꝰ fiunt. ¶ 3°. de his
ꝑ ꝗs fiūt. ¶ Circa ſuffragia ꝗ fiūt notādū ꝙ
ꝗtuor ſunt genera ſuffragioꝝ que maxime
defunctis proſunt.ſ. fidelium ⁊ amicorum

oꝛ̃o:elemoſynaꝝ largitio:ſalutaris hoſtie i-
molatio ⁊ ieiunioꝝ obſeruatio. Qđ ꝑmū ge
nus ſuffragioꝝ.ſ.amicoꝝ oꝛ̃o eis ꝓſit patet
ꝑ exēplū de paſcaſio qđ gregoꝛius i quarto
libꝛo dialogoꝝ narrat: ꝙ cū vir mire ſcita-
tis ⁊ virtutis extiterit: ⁊ duo tūc i ſūmos pō
tifices electi fuiſſent: ſed tñ poſtmodū i vnū
illoꝝ eccleſia cōueniſſꝫ: ipſe tñ paſcaſius q̄ſi
ex erroꝛe aliū ſemp p̄tulit ⁊ i hac ſētētia vſqꝫ
ad moꝛtē permanſit: q̄ cū eēt defūct⁹ ⁊ dal-
maticā feretro ſuperpoſitā demoniac⁹ te-
tigiſſet ſtatim ſanatus ē. Poſt multum vo
tempoꝛis cū germanus capuanus ep̄s bal-
neum ob gr̄am ſanitatis petijſſet predictuꝫ
paſcaſiū diaconē ſtātē ⁊ obſequētē inuenit:
q̄ viſo vehementer extimuit: ⁊ q̄d illic tant⁹
vir faceret inq̄ſiuit: q̄ ꝓ nulla alia cauſa ſe in
illo loco penali deputatū eē aſſeruit: niſi qꝛ
in illa tali cā plus iuſto ſēſit: ⁊ addidit dicēs.
q̄ſo te ꝓ me dñm dep̄care: atqꝫ i hoc cogno-
ſces ꝙ auditus ſis: ſi huc rediens me nō iue-
neris: qui cū ꝓ eo oraſſet ⁊ illuc poſt paucos
dies redijſſet: p̄dictū paſcaſiū i eodē loco mi
nime iuenit. Quā grate etiā ſint defunctis
oꝛ̃ones viuoꝝ patet ꝑ h̄: q̄m q̄dam vt refert
cantoꝛ pariſienſis dū ꝑ cimiteriū trāſiret ſē
per pſal. de pꝛofundis dicebat pꝛo defūctis
q̄ cū ab inimicis ꝑ cimiteriū fugiēs iſeq̄retur
cōtinuo moꝛtui ſurrexerūt ⁊ vnuſq̄ſqꝫ iſtru-
mētū ſui officij i manu h̄ns ipm viriliter d̄fē-
derūt: ⁊ inimicos territos fugauerūt. Petr⁹
q̄ꝫ cluniacēſis ait: ꝙ cū q̄dā ſacerdos quoti-
die ꝓ moꝛtuis celebraret: ex hoc apud ep̄m
accuſat⁹ ab officio ē ſuſpēſus. Cum aūt ep̄s
i magna ſolēnitate ꝑ cimiterium ad matuti-
nas ꝑgerꝫ cōtra illū moꝛtui ſurrexerūt dicē
tes. Iſte ep̄s nullas miſſas nobis dat: inſup
ſacerdotē nr̄m nobis abſtulit: ſꝫ certe niſi ſe
emēdauerit moꝛiet̄. Quo audito ep̄s ſacer-
dotē abſoluit ⁊ libēter ꝓ moꝛtuis celebꝛauit
Qꝫ vo ſc̄dm gen⁹ ſuffragioꝝ ſcilicet elymoſi
naꝝ elargitio eis ꝓſit manifeſte haberi pōt:
ex eo qđ i libꝛo machabeoꝝ legr̄: q̄m vir foꝛ
tiſſimus iudas collatiōe fcā duodecim milia
dragmas argenti miſit hieroſolymam offer
ri eas ꝓ peccatis moꝛtuoꝝ: iuſte ⁊ religioſe
de reſurrectione cogitans. ¶ Quātum etiā
elemoſyne defunctis valeant colligit̄ per il-
lud exēplū qđ narrat gregoꝛius i quarto li-
bro dialo. quidā nāqꝫ miles ex coꝛpoꝛe edu
ctus exanimis iacuit: ſed citius rediēs que
cum eo geſta fuerit enarrauit. Aiebat nāqꝫ
ꝙ pons erat ſub quo niger ⁊ caliginoſus flu
uius ⁊ fetidus decurrebat: tranſacto auteꝫ
ponte amena erant pꝛata odoꝛiferis herba-
rum floꝛibus exoꝛnata: in quibus albatoꝝ
hominum conuenticula eē videbantur: q̄s
varia ⁊ mira floꝛum ſuauitas ſatiabat. Hec
vero erat in pꝛedicto pōte ꝓbatio: vt q̄ſq̄s
iniuſtoꝛum vellet tranſire i tenebꝛoſū fetē-
tēqꝫ fluuium laberet̄. Iuſti vo ſecuro greſ-
ſu ad loca amena ꝑuenirent: ibiqꝫ quēdam
petrū nomine deoꝛſum poſitū magno ferri
pondere ligatum ſe vidiſſe aſſeruit: q̄ dū re
quireret cur illic eſſet: dcm̄ ē ei. Hoc idcir-
co patit̄: qꝛ ſi q̄d ei ꝓ facienda vltione iube-
batur ad iferēdas plagas plus ex crudeli-
tatis deſiderio q̄ꝫ obedientia ſeuiebat. Ibi
etiam quendā ꝑegrinū ſe vidiſſe fatebatur:
qui cum ad pꝛedictum pontem veniēs tāta
cū auctoꝛitate tranſiuit: quanta hic ſinceri-
tate vixit. Alter vero ſtephanus nomīe dū
tranſire voluiſſet ei⁹ pes lapſus ē: ⁊ ex me-
dio coꝛpoꝛe iam extra pontem deiectus eſt
tunc a quibuſdam teterimis viris ex flumi-
ne ſurgentibus per coxam deoꝛſum: atqꝫ a
quibuſdam albatis ⁊ ſpecioſiſſimis viris ce
pit per brachia trahi ſurſum. Cumqꝫ hoc lu-
ctamen fieret is qui videbat ad coꝛpus re-
dijt: ⁊ quis in illo occulti arbitri examine ob-
tinuerit ſcire nō valuit. In quo datur intel-
ligi ꝙ in illo mala carnis cum elemoſinaruꝫ
operatione certabant: qui enim per coxas
deoꝛſum per bꝛachia trahebatur ſurſuꝫ: pa-
tet nimirum: quia ⁊ elemoſynas amauerat
⁊ carnis vitijs perfecte non reſtiterat. Qđ
autem tertium genus ſuffragiorum. ſcili-
cet ſacre hoſtie immolatio plurimum de-
functis pꝛoſit ex multis exemplis apparet.
Refert igitur Gregoꝛius in libꝛo quarto
dial. ꝙ cum quidam monachus ſuus nomi-
ne iuſtus ad extremū veniens tres ſe occul-
tos aureos indicaſſet habere ⁊ de hoc inge-
miſcens moꝛtuus fuiſſet: pꝛecepit gregoꝛi-
us fratrib⁹: vt coꝛpus ei⁹ cū tribus aureis i
ſterquilinio ſepelirēt dicētes. Pecunia tua
tecū ſit i ꝑditionē. Tādē cuidā e fratrib⁹ gre
goꝛius pꝛecepit: vt vſqꝫ ad. xxx. dies omni
die ꝓ eo hoſtiā imolaret̄: qui cū iuſſa cōpleſ
ſet: is qui defūct⁹ fuerat die. xxx. cuidā fra
tri apparuit: quē frater req̄ſiuit dicēs: quo-
modo es? cui ille r̄ndit. Hucuſqꝫ male fui:
iā modo bene ſū: qꝛ hodie cōmunionē rece-
pi. Hec āt imolatio hoſtie nō ſolū moꝛtuis:
ſed etiam viuis plurimū ꝓfuiſſe inuēta eſt.
Quidā nanqꝫ cū in quadā rupe argentū fo
derent: ſubito rupes cecidit ⁊ fūdit⁹ cūctos
extinxit. Unus autē eoꝝ ſubtus in quodam
ſinu ipſi⁹ rupis moꝛtē euaſit: ide tñ exire nō
valuit. Uxoꝛ āt illius eū defūctū exiſtimās
oi die ꝓ ipo miſſā celebꝛari faciebat: ⁊ panē
vnū ⁊ vꝛceū vini cū candela offerebat. Cui
diabolus inuidēs ꝑ tres dies cōtinuos eidē
i foꝛma humana apparuit ⁊ quo tēderet req
ſiuit. cui cū illa ſui itineris cauſā exponeret
ille aiebat. Noli fruſtra vexari: qꝛ iā miſſa ce
lebꝛata ē. ⁊ ſic illa trib⁹ dieb⁹ miſſā itermiſit
nec ipſā celebꝛari fecit. Quidā āt poſt hoc i
p̄dicta rupe argentū fodiēs quādā vocē au
diuit de ſubtus dicentē. Plane percutias:
qꝛ capiti meo iminet magn⁹ lapis. Cū āt ille
tremeret ⁊ ad hāc vocē audiendā plurimos
cōuocaſſet: iteꝝ fodit ⁊ ſimiliter vocē audi-
uit. Tunc oēs ꝓpius accedētes dixerunt.
Quis eni es tu? q̄ r̄ndēs dixit. Plane facia
tis qꝛ magn⁹ lapis: ſuper me cadit: q̄ a latere
fodientes ⁊ ad eū vſqꝫ ꝑuenientes eū ſanū
⁊ icolumē extraxerunt. Et ſciſcitātes quo-
modo ibi tādiu vixiſſet. dixit. ꝙ qualibet die
panis vn⁹ ⁊ vꝛce⁹ vini ⁊ cādela accēſa: niſi tā
tū trib⁹ dieb⁹ ſibi oblat⁹ fuit. Qđ vxoꝛ ei⁹ au-
diēs ⁊ vehementer exultans agnouit ꝙ de
oblatione ſua fuerit ſuſtētat⁹: ⁊ ꝙ diabolus
eā decepit: ne illis trib⁹ dieb⁹ miſſā cātari fe
cerit. Iſtud vt teſtat̄ petrus cluniacēſis ac-
cidit i villa nomine ferraria gracōnopolita-
ne diocefis. Gregoꝛius etiaꝫ refert ꝙ dum
quidā nauta in mari naufragiuꝫ perpeſſus
fuiſſet: ⁊ quidā ſacerdos ꝓ eo hoſtiam imo-
laſſet: ipſe tādē de mari ſan⁹ exiuit. Cū autē
qualiter euaſiſſet iterrogaret̄: dixit ꝙ dum
i medio maris exiſteret ⁊ iā pene fatigatus
deficeret: quidā ad eū venit: ⁊ panē quēdā
ſibi obtulit: quē cū ille comediſſet ſtatī cōfoꝛ
tat⁹ vires recepit: ⁊ i quadā naui ide tranſe
unte receptus fuit. Inuētūqꝫ ē ꝙ illa hoꝛa
panē habuit qua ꝓ eo ſacerdos hoſtiā imo-
lauit. ¶ Qꝫ vero quartū ſuffragioꝝ gen⁹
.ſ. ieiunioꝝ obſeruatio defūctis ꝓſit: teſtat̄
Gregoꝛius agēs tā de iſto q̄ꝫ de alijs tribus
dicens. Anime defūctoꝛuꝫ quatuoꝛ modis
ſoluūtur: aut oblationib⁹ ſacerdotū: aut p̄ci
bus ſāctoꝝ: aut charoꝝ elemoſynis: aut ie
iunio cognatoꝝ. Ualet nihilomin⁹ ꝓ eis pe-
nitentia facta ab amicis: vnde rettulit q̄daꝫ
ſolēnis doctoꝛ: ꝙ cū quedā mulier viro moꝛ
tuo de paupertate deſperaret apparuit ei
diabolus dicēs ꝙ eā ditaret ſi ſuaꝫ faceret
volūtatē. Cui ꝓmittēti pꝛimo iniunxit: vt vi
ros eccleſiaſticos i ſuo hoſpitio receptos fa
ceret foꝛnicari. Secūdo ꝙ pauperes in die
reciperet: ⁊ in nocte vacuos expelleret. Ter-
tio ꝙ oꝛationes i eccleſia garriēdo ipediret
Quarto ꝙ nulli hec confiteri deberet ⁊ tā-
dē cū moꝛti appꝛopinquaſſet: ⁊ a filio ad cō
feſſionē admoneret̄: illa ei factuꝫ aperiens
dixit ſe cōfiteri nō poſſe: nec ſibi aliq̄d cōfeſ
ſio valeret: ſꝫ cū ille cū lachꝛymis iſtaret et
penitentiā ſe ꝓ ea facturum ꝓmitteret. illa
cōpūcta ꝓ ſacerdote filiū deſtinauit: ſꝫ an-
teq̄ꝫ ſacerdos veniret: demones ad eā irrue
rūt: quoꝝ hoꝛroꝛe ac timoꝛe ꝑcuſſa moꝛtua
ē. Fili⁹ autē ſu⁹ ꝓ ea peccatū matris ꝯfitēs:
⁊ penitētiā ſeptēnē faciēs: ipſa cōpleta vi-
dit matrē ei de ſua liberatione gratias refe
rentē. Ualēt etiam eis idulgentie eccleſie:
vnde cū quidā apoſtolice ſedis legat⁹ quē-
dā ſtrenuū militē rogaret: vt in terra albieſi
in ſeruitiū eccleſie militaret: facta indulgen
tia patri ſuo defūcto per vnā ibidē quadra
genā moꝛat⁹ ē: qua cōpleta pater luce clari-
oꝛ ei apparuit ⁊ de ſua liberatiōe ei egit gra
tias. ¶ Circa tertiū.ſ. illos ꝓ quib⁹ fiūt q̄tu
oꝛ videnda ſunt. Pꝛimo qui ſunt illi quibus
poſſunt pꝛodeſſe. Secūdo quare debēt eis
pꝛodeſſe. Tertio ſi omnib⁹ equaliter ꝓſunt
Quarto qualiter ſuffragia q̄ pꝛo ipſis fiunt
ſcire poſſunt. De pꝛimo q̄.ſ. ſunt illi q̄b⁹ poſ-

ſunt ꝓdeſſe: Sciendũ ē ꝙ ſicut dicit Augu. Oēs q de hac vita decedũt: aut ſunt valde boni: aut valde mali: aut mediocriter boni. Suffragia igitur facta ꝓ valde bonis ſunt gratiarum actiones: pro valde malis ſũt vi uorum qualeſcũq; conſolationes: pro medi ocriter bonis ſũt expiationes. Ualde autē boni dicuntur qui ſtatim euolant: ⁊ ab vtro q; igne tã purgatorij ꝗ̃ inferni ſunt liberi. Eorum aũt ſunt tria genera. ſ. pueri baptiza ti: martyres ⁊ viri valde perfecti: q. ſ. tã ꝑfe cte edificauerunt aurũ argentū ⁊ lapides precioſos. i. dei dilectionē: ꝓximi amorē et bonam operationē: vt nõ cogitarent place re mũdo: ſ; tantũ deo: q ⁊ ſi quãdoq; venia liter peccant: feruore tñ charitatis ita in eis peccatũ cõſumitur: ſicut gutta aque a cami no ignis penit⁹ abſorbet̃: ⁊ ideo ſecũ crema bilia nunq̃ ferunt: qui igit̃ pro aliquo iſtoꝝ triũ generũ oraret: vel aliqua ſuffragia fa ceret: q; ſicut dicit Auguſtin⁹. Iniuriã facit martyri q orat ꝓ martyre. Si vero aliquis ꝓ aliquo valde bono exoraret de quo tamẽ an euolaſſet dubitaret: tunc ille orationes eſſent gratiaꝝ actiones ⁊ ad meritũ cederēt exorantis. ſecũdũ illud. Oratio mea ĩ ſinu meo conuertet̃. his. n. trib⁹ generib⁹ homi nũ celũ ꝓtin⁹ aperitur cũ decedunt: nec ali quē purgatorij ignē ſẽtiũt: qđ ſignificatũ ē per illos tres qb⁹ celũ apertũ ē. Aptũ ē eniz xp̃o baptizato luce. iij°. Ieſu baptizato ⁊ orã te aptũ ē celū p qđ ſignificat̃ ꝙ celũ apit̃ oīb⁹ baptizatis: ſiue ſint paruuli ſiue adulti. ita ꝙ ſi decederēt ꝓtin⁹ euolarēt. Baptiſm⁹ . n. v̈tute paſſionis xp̄i mũdat ab oī peccato ⁊ originali: ⁊ mortali ⁊ veniali. Secũdo ap tũ eſt Stephano lapidato act. vij. Ecce vi deo celos aptos ⁊c̃. p qđ ſignificat̃ qđ apit̃ oīb⁹ martyrib⁹: ita ꝙ ſtati euolãt cum dece dũt. Et ſi aliqua cremabilia habebãt oia fal ce martyrij reſecant̃. Tertio aptũ eſt beato Ioãni ꝑfectiſſimo apoc. iiij. Uidi ⁊ ecce ho ſtiũ aptũ in celo p qđ ſignificat̃ ꝙ viris ꝑfe ctis q totaliter penitētiã cõpleuerũt: nec ve nialia admiſerũt: vł ſi aliqñ admittũtur a fer uore charitatis ꝓtin⁹ cõſumũtur: celũ ipſũ continuo apit̃: ⁊ mox ĩ illud ꝑpetuo regnatu ri igrediũtur. Ualde aũt mali ſunt q cõtinuo ĩ inferni baratrũ demerguntur: ꝓ qb⁹ ſi de eoꝝ dãnatiõe cõſtaret nulla ſuffragia aliq̃ ten⁹ eēnt fiẽda ſecũdũ ꝙ dicit Auguſtinus Si ſcirẽ patrē meũ eē ĩ inferno: nõ plus ora rē ꝓ eo q̃; ꝓ diabolo. Si aũt ꝓ aliqb⁹ dãnatiſ quoꝝ dãnatione dubitatur aliq̃ ſuffragia fi erent: nihil tñ eis ꝓdeſſēt: nec quãtũ ad libe rationē. vt. ſ. ab ipſis penis liberēt̃: nec q̃tũ ad mitigationē: vt. ſ. pena ĩ eis mitiget̃ vł di minuat̃: nec q̃tũ ad ſuſpenſionē: vt. ſ. ad tē pus vel ad horã eoꝝ dãnatio ſuſpēdat̃: nec q̃tũ ad fortificationē: vt. ſ. ad tolerãdũ leui us roborētur. q̃tũ. n. ad aliqđ hoꝝ ĩ iferno nulla redēptio ē. Mediocriter aũt boni dicũ tur q cremabilia aliqua. ſ. lignũ: fenũ: ſtipu lã ſecũ ferũt: vel q penitētiã iiũctã ⁊ ſufficiē tē morte ꝑoccupati complere non poſſunt: qui nec adeo boni ſunt quin ſuffragijs ege ant: nec adeo mali: qn eis ꝓdeſſe valeãt: ſuf fragia igitur facta ꝓ his ſunt eorum expia tiones. Unde iſti ſũt illi qb⁹ ipſa ſuffragia ſo lum prodeſſe poſſunt. In huiuſmodi aũt ſuf fragijs faciendis eccleſia conſueuit triplicē numerum dierum maxime obſeruare. ſ. ſe ptēnarium. tricenarium ⁊ ãniuerſarium: et ratio horum aſſignatur in libro mitrali de of ficio. Obſeruatur ſeptennarius: vt anime ad eterne getis ſabbatū ꝑueniant: vt eis oia peccata remittantur que in vita egerunt: q̄ per ſeptem dies ducitur vel vt remittantur eis peccata que egerunt cũ corpore quod conſiſtit ex quatuor humoribus ⁊ cum ani ma in qua ſunt tres vires. Obſeruat̃ trice narius: qui conſtat ex trib⁹ denarijs: vt pur getur in eis quicquid in fide trinitatis: ⁊ in tranſgreſſione decalogi deliquerunt. Ob ſeruatur anniuerſarius: vt de annis calami tatis perueniant ad annos eternitatis. Si cut enim anniuerſariũ ſanctorum celebra mus ad ipſoꝝ honorē: ⁊ noſtrã vtilitatē: ſic ⁊ ãniuerſariũ defũctoꝝ ad ipſorũ vtilitatē ⁊ noſtrã deuotionē. ¶ De ſecũdo queritur quare. ſ. eis debēt ſuffragia prodeſſe. Sciē dũ ꝙ triplici ratione debēt eis ꝓdeſſe. Pri mo ratione vnitatis. ſunt enim vnũ corpus cum illis de eccleſia militante: ⁊ ideo bona

ſua debēt eis eē coia: Scđo ratione dignita tis qm̃ dũ adhuc viuerent meruerũt vt hec ſibi ꝓdeſſent: ⁊ ideo dignũ ē: vt qui alios iu uerunt ⁊ ipſi ab alijs adiuuentur. Tertio ra tione nece[ſſ]itatis q;. ſ. ſunt in ſtatu in quo ſe iuuare non poſſunt. ¶ De iij°. vtrum. ſ. eq̄li ter oibus proſit. Sciēdũ ꝙ ſi ipſa ſuffragia ĩ ſpeciali fiunt magis proſunt illis pro quib⁹ ſpecialiter fiunt q̃ alijs. Si aũt in cõmuni fi unt: magis proſunt eis qui plus meruerunt in hac vita: vt ſibi ꝓdeſſent ſi in equali vel maiori neceſſitate exiſtunt: ¶ De q̃rto qua liter. ſ. ſuffragia q̄ eis fiũt ſcire poſſunt. Sci endũ ꝙ hoc ſecundum auguſti. ſcire poſſũt tribus modis. Primo p diuinã reuelationē quando ſcilicet de⁹ hoc eis reuelat. Secun do p bonoꝝ angeloꝝ manifeſtationē. Ange li. n. qui hic ſemp nobiſcũ ſunt ⁊ omnes act⁹ noſtros cõſiderãt in inſtanti quaſi ad eos poſ ſũt deſcēdere ⁊ eis ꝓtinus nũciare. Tertio per animaꝝ hinc exeuntiũ intimationē. aie eni q̄ de hoc mundo trãſeunt hec ⁊ alia eis nunciare poſſunt. Quarto nihilo min⁹ ſcire poſſunt p expientiã ⁊ releuationē. Cũ eni a penis ſe releuare ſentiũt ſuffragia ꝓ ſe fieri cognoſcũt. ¶ Circa tertiũ. ſ. illos p quos fiũt Sciendũ ꝙ ipſa ſuffragia ſi ꝓdeſſe debēt oportet ꝙ fiant ab his qui ſunt in charitate: nã ſi per malos fiunt ꝓdeſſe nõ poſſunt. vñ legit̃ ꝙ dũ quidã miles in lecto cũ vxore eſ ſet ⁊ luna valde lucens p rimas itraret mi rabat̃ quõ homo rationalis creatori ſuo nõ pareret: cũ eidē creature irrationales pare rent: ⁊ dum cuidã militi defuncto qui ſibi fu erat familiaris detraheret: ſubito ille q mor tu⁹ fuerat in thalamū introiuit: ⁊ dixit illi. Amice noli male ſuſpicari de aliquo: ⁊ cõdo na mihi ſi quid ĩ te peccaui. Cũq; ſuper ſtatu ſuo iterrogaret̃: dixit. varijs penis affligor: ꝑcipue q; tale cimiteriũ violaui. ⁊ ibi quen dã vulnerans eum cappa ſua expoliaui: q̄ mihi ſuperponit̃: ⁊ vno mõte magis me pre mit. rogauitq; vt orationes fieri pro ſe face ret. Cũ aũt ille ſibi diceret an vellet ꝙ a tali ⁊ tali ſacerdote ipſas orationes faceret fie ri: ille ad hoc nihil reſpondens caput more renuentis cõcuſſit. deinde dixit: ſi vellet ꝙ talis heremita pro ſe oraret. cui ille. Utinã ille pro me oraret. qđ cũ ſe facturum ꝓmit teret. ille ait. ⁊ ego dico tibi quia ab hac die; vſq; ad duos annos tu etiã morieris. ſicq; il le diſparuit: ⁊ miles vita ſua in melius mu tata in domino obdormiuit. Qđ autem di ctum eſt ſuffragia facta per malos prodeſſe non poſſe: itelligendũ eſt: niſi ſint opera ſa cramentalia: vt ē celebratio miſſe que a ma lo miniſtro violari nõ poteſt: vel niſi ipſe de funct⁹ vel aliquis eius amic⁹: aliquib⁹ etiã malis aliqua diſpenſanda religſſet: q̄ tamē cõtinuo diſpenſare debent: ne ſibi cõtingat quod cuidam contigiſſe legit̃. ¶ Miles eni quidã in bello caroli magni cũ mauris pu gnatur⁹ rogauit cognatũ ſuũ: vt ſi in bello moreret̃ equũ ſuum venderet ⁊ pauperib⁹ preciũ daret: quo mortuo cũ equus ſibi ni mis placeret: eũ ſibi retinuit: ⁊ poſt modicũ tēporis defunct⁹ ei tanq̃ ſol fulgens appa ruit dicens. Cognate bone p octo dies me feciſti pati penas ĩ purgatorio ꝓpter equũ cui⁹ ꝑciũ: vt dixerã: paupib⁹ nõ dediſti: ſ; im pune nõ feres. hodie. n. ferēt aiã tuã in ifer num diaboli: ⁊ ego purgatus vado in re gnum dei ⁊ ecce ſubito in aere auditus eſt clamor: velut leonum: vrſorum ⁊ luporum ⁊ ipſum de medio abſtulerunt.

¶ De coronatione quatuor martirum.

Quatuor coronati fuerũt ſe uer⁹ ſeuerian⁹ car pofor⁹: ⁊ victorin⁹: q iubēte diocliti ano vſq; ad mortē ictib⁹ plũbatoꝝ ceſi ſunt Hoꝝ noia cũ repiri ñ poſſent q̄ tñ p⁹ mltos ãnos dño reuelãte repta ſũt ſtatutũ fuit vt eoꝝ mēoria ſub noib⁹ alioꝝ q̄nq; martyꝝ. ſ. claudij caſtorij ſimphoriani: nicoſtrati ⁊ ſim plicij recoleret̃ q p⁹ duos ãnos a martyrio ꝑ dictoꝝ paſſi ſũt. Iſti. n. martyres cũ oē; ſcul pture artē hērēt: ⁊ diocliciano idolũ qđda; ſculpere nollēt nec ſacrificare aliq̃ten⁹ ɔſē tirēt iuſſu ipi⁹ diocliciãi ĩ loculos plũbeos vi ui miſſi ſũt: ⁊ ſic ĩ mare ꝑcipitati circa ãnum dñi. 287. Sb noib⁹ igit̃ iſtoꝝ. 5. ſtatuit mel chiades papa predictos quatuor honorari. ⁊. quatuor. coronatos vocariãt. ſ. q̃; eorū noia repirēt̃. ⁊ l; poſtmodū noia repta fue rit vſus tñ obtinuit: vt quatuor. coronati de inceps vocarēt̃. ¶ De Lheodoro martyre.

Theodorus in vrbe mari/
manitanorum
ſub dioclitiano ⁊ maximiano mar/
tyrium paſſus eſt.cui cuꝫ preſes diceret ꝙ
ſacrificaret ⁊ priſtinam militiã reciperet.re/
ſpõdit theodorꝰ.ego milito dño meo ⁊ filio eiꝰ
ieſu chriſto. Cui preſes.Ergo deus tuꝰ filiũ
habꝫ:′cui theodorꝰ.Etiã.ad quẽ ꝑſes.Poſ/
ſemus eũ cognoſcere:′⁊ theodorꝰ.Eũ vtiqꝫ
poteſtis cognoſcere ⁊ ad eũ accedere.Da/
tis indutijs igit̃ ſancto theodoro:vt ſacrifica
ret tẽplũ martis noctu ſanctꝰ ſolus itroiuit:
⁊ igne ſuppoſito totũ illud ſuccẽdit:q a quo
dã q hoc vidit accuſatꝰ in carcere vt fame
ibi moreret̃ reclufus ẽ.cui dñs apparẽs di/
xit.Cõfide ſerue meꝰ theodore:quia ego te/
cum ſum.Tunc turba multa dealbatoꝝ vi
roꝝ clauſo hoſtio ad eũ veniens cũ eo pſalle
re cepit:Qđ vidẽtes cuſtodes territi fuge/
runt.Cũ aũt inde eductꝰ fuiſſet ⁊ ad ſacrifi
cia iuitaretur ait.Si carnes meas igne cre/
maueris ⁊ varijs cõſumas ſupplicijs donec
fuerit ſpiritꝰ in naribꝰ meis non denegabo
deũ meum.Tũc ad preceptũ preſidis in li/
gno ſuſpendit̃ ⁊ vngulis ferreis tam crude
liter latera eius radunt̃ vt etiam eius coſte
nudarent̃.Ad quẽ ꝑſes.Uis theodore no/
biſcũ eſſe aut cũ chriſto tuo:′cui ille.cũ chri/
ſto meo ⁊ fui:⁊ ſum ⁊ ero.Tũc iuſſus ẽ igne
cremari:in quo quidẽ igne ſpiritũ emiſit:ſꝫ
tamẽ corpus eius illeſum ab igne ꝑmanſit
circa annuꝫ dñi.97.Odore ſuauiſſimo oẽs
repleti ſunt:⁊ audita ẽ vox dicens.Ueni di/
lecte mi itra in gaudiũ dñi tui.celuꝫ quoqꝫ
apertum multi viderunt. ¶De nomine.

Martinus quaſi martẽ tenens.i.bel/
lũ cõtra vitia ⁊ peccata:vel marti/
nus quaſi martyrũ vnus.fuit enim
martyr ſaltẽ voluntate:⁊ carnis mortifica/
tione.vel martinꝰ iterpretat̃ quaſi irritans
vel ꝓuocans ſeu dominãs.Ipſe nanqꝫ per
meritũ ſue ſanctitatis irritauit diabolũ ad
inidiã.ꝓuocauit deũ ad miſericordiã.domi
natus ẽ carni ſue ꝑ macerationẽ cõtinuam
Cui.ſ.carni ratio ſiue animꝰ dñari debet:vt
dicit dionyſius in epiſtola ad demophilum
ſicut dñatur dñs ſeruo:aut pater filio:aut
ſenior laſciuo iuuenculo.Eius vitã ſeuerus
cognomẽto ſulpitiꝰ diſcipulus ſancti marti/
ni quẽ gennandius inter illuſtres viros con
numerat:ſcripſit.¶De ſãcto Martino epõ

Martinus ſabarie pãnonioꝝ
oppido oriundus
fuit:ſꝫ intra italiã papie alitus cum
patre ſuo tribuno militum ſub cõſtantino ⁊
iuliano ceſaribus militauit.Nõ tamẽ ſpõte.
quia ab infantia diuinitus iſpiratꝰ cũ eſſet
annoꝝ duodecim iuitis parentibus ad ec/
cleſiam cõfugit ⁊ catacuminũ ſe fieri poſtu
lauit.Ex tunc heremũ itraſſet niſi carnis in
firmitas obſtitiſſet:ſed cũ ceſares decreuiſ/
ſent:vt veteranoꝝ filij pro patribus milita/
rent:martinꝰ cũ eſſet ãnoꝝ quindeciꝫ ad mi
litandũ vrget̃ vno tantũ contentus ſeruo:
cui tamen martinus ſeruiens ſepius mini/
ſtrabat:⁊ calciamẽta ſepiꝰ detrahebat atqꝫ
tergebat.¶Quodã hyemali tẽpore ꝑ portã
ãbinenſium tranſiens:pauperẽ quendã nu/
dum obuium habuit:qui cũ a nullo elemoſi/
nam accepiſſet:martinus hunc ſibi ſeruatũ
itelligens arrepto enſe clamidẽ que ſibi ſu/
pererat diuidit:⁊ partem pauperi tribuens
reliquam partem rurſum induitur.Se/
quenti igitur nocte chriſtũ clamidis ſue qua
pauperẽ texerat parte veſtituꝫ vidit:ipſuꝫqꝫ
ad circũſtantes angelos ſic loquentẽ audi/
uit:martinus adhuc catacuminus hac me
veſte cõtexit.vnde vir ſanctus in gloriam
non elatꝰ.ſꝫ dei bonitatem cognoſcẽs:cum
eſſet ãnoꝝ decem ⁊ octo baptizari ſe fecit:⁊
adhuc ad iſtãtiã tribuni ſui qui tẽpore ſui tri
bunatꝰ expleto ſe ſeculo abrenũciaturũ ꝓ
mittebat ꝑ biẽniũ militauit.Interea irruen
tibus intra gallias barbaris iulianus ceſar
ꝯtra eos pugnaturꝰ pecuniã militibꝰ eroga
uit.At martinꝰ nolẽs deinceps militare:do
natiuũ recipere noluit:ſed Ceſari dixit.chri
ſti ego miles ſum:pugnare mihi nõ licet.In
dignatꝰ iulianus dixit:ꝙ nõ religionis gra/
tia:ſed metu belli iminentis militie renunci/
aret.Cui martinꝰ itrepidus reſpõdit.Si hↄ
ignauie non fidei aſcribit̃ craſtina die ante
aciẽ iermis aſtabo:⁊ in nomine chriſti ſigno
crucis nõ clypeo ꝓtectus aut galea hoſtiũ

cuneos penetrabo ſecurus:vnde cuſtodiri
iubetur:vt iermis:vt dixerat:barbaris ob/
ijceretur.Sed die ſequẽti hoſtes legationẽ
miſerunt ſua oĩa ſeqꝫ dantes:vnde nõ dubi
um ẽ meritis ſancti viri talẽ victoriam ſine
ſãguine datã eẽ.Exide relicta militia ad ſã
ctũ hilariũ pictauienſẽ epũm perrexit ⁊ ab
eo acolitꝰ ordinatus monetur a dño ꝑ ſopo/
rẽ:vt parẽtes ſuos adhuc gẽtiles viſitaret.
Profectꝰ igit̃ multa aduerſa paſſurũ ſe eẽ
ꝑdixit.nã inter alpes icidit i latrones.Cũqꝫ
vnus ſecurim i caput eiꝰ vibraſſꝫ ictũ feri/
entis dextre ſuſtinuit alter.vinctis tñ poſt
tergũ manibꝰ vni eoꝝ cuſtodiẽdus traditur
Percũctãti vero latroni an timuiſſet rñdit
nunqꝫ ſe ita fuiſſe ſecuꝝ:qꝛ ſciret miſericor/
diã dei maxime in tẽtationibꝰ affuturã.In
cipiẽſqꝫ latroni ꝑdicauit.⁊ ipſũ ad fidẽ xp̃i
cõuertit:q martinũ ad viã reducẽs lauda/
biliter poſtmodũ vitã finiuit.Cũ ãt mediola
nũ preteriſſet diabolus i humana ſpecie ſibi
obuiꝰ fuit:⁊ quo tẽderet requiſiuit.cui cum
reſpondiſſet ſe quo eũ dñs vocaret tẽdere.
Ille ait.Quocũqꝫ ieris diabolus tibi aduer
ſabitur.Cũ autẽ martinus ſibi rñdiſſet.Do
minꝰ mihi adiutor ẽ:non timebo quid faciat
mihi hõ:ſtatĩ ille euanuit.Itaqꝫ Martinus
matrem cõuertit.Pater xͦo in errore ꝑman
ſit.Sꝫ cũ hereſis arriana ꝑ totũ orbẽ pullu
laret:⁊ ille pene ſolus obſiſteret publice ce/
ſus ⁊ de ciuitate eiectus mediolanuꝫ rediјt
⁊ ibi ſibi monaſteriũ ſtatuit:ſꝫ inde ab arria/
nis eiectus ad iſulã gallinariã cũ vno ſolo
preſbytero perrexit:vbi ellebori gramẽ ve
nenatũ iter alias herbas in cibũ ſũpſit:⁊ vi
cinã mortẽ ſentiẽs omne periculũ ⁊ dolo/
reꝫ virtute orõnis fugauit.Audiẽs ergo ꝙ
beatꝰ hilariꝰ de exilio rediret:obuiã ei ꝓfe/
ctus ẽ:⁊ iuxta pictauiũ monaſteriũ ordina/
uit:vbi cũ quẽdã adhuc cathecuminũ habe
ret parũper a monaſterio diſcedens ⁊ redi
ens repperit eũ ſine baptiſmo defũctũ:quẽ
i cellã ducẽs:⁊ ſup eiꝰ corpꝰ ſe ꝓſternẽs ipꝫ
ſua orõe ad vitã ꝑſtinã reuocauit.Idẽ vero
hõ referre cõſueuit ꝙ dũ ſup eũ data ſẽtẽ
tia obſcuris locis deputatꝰ fuiſſet per duos
angelos iudici ẽ ſuggeſtũ:hũc eſſe pro quo
martinꝰ oraret:iuſſuꝫ ẽ igit̃ vt ꝑ ipſos du/
os reduceret̃:⁊ martino viuꝰ redderet̃.Ali
um iſuper q laqueo vitã finierat vite reſtitu
it.Uerꝫ cũ plebs turonica epõ careret ipm
plurimũ renitentẽ ſibi ordinari petijt.Qui/
dã ãt ex epĩs q cõuenerant:eo ꝙ deformis
eſſet habitu ⁊ vultu deſpicibilis reſiſtebãt:
iter quos ꝑcipuꝰ fuit qdã nomine defẽſor.
ſꝫ cũ lector tũc deeſſꝫ qdã accepto pſalte/
rio primũ quẽ iuenit pſalmũ legit:vbi ver/
ſus hic erat.Ex ore ifantiũ ⁊ lactẽtiũ deus
ꝑfeciſti laudẽ vt deſtruas inimicũ ⁊ defen/
ſorem:⁊ ſic ille.defenſor ẽ ab oĩbꝰ cõfutatꝰ
Ordinatꝰ itaqꝫ epũs cũ populi tumultũ non
ferret duobꝰ fere milibꝰ ſ extra vrbẽ mona
ſteriũ cõſtituit:vbi cũ triginta diſcipulis in
multa abſtinẽtia vixit.Nã ibi vinũ nemo bi
bebat:niſi quẽ ifirmitas coegiſſꝫ:mollior ha
bitꝰ ſibi ꝓ crimine erat.plurime ciuitates đ
his epõs eligebãt.¶Cũ qdã ſub noĩe mar/
tyris coleret̃:⁊ a martino nil de eiꝰ vita vel
merito inueniri poſſet:quadã die ſup ſepul
chrũ ſtãs orauit dñm vt qs eẽt vel cuiꝰ me/
riti indicaret:Conuerſus itaqꝫ ad leuã vidit
vmbrã nigerrimã ſtare:q a martino adiura
tus dixit ſe latronẽ fuiſſe ⁊ ob ſcelus ꝑcuſſũ
eẽ.Cõtinuo igr̃ martinꝰ altare deſtrui pre/
cepit.Legit̃ qꝫ in dialogo ſeueri ⁊ galli di/
ſcipuloꝝ ſcĩ martini vbi mlta ſuppleta ſũt
q̃ i eiꝰ vita ſeuerꝰ dimiſerat:ꝙ martinꝰ quo/
dã tpe valentinianũ imperatorem ꝓ q̃dã ne/
ceſſitate adijt:ſed ille ſciẽs eũ velle petere
qđ ipſe nolebat dare:fores pallatij ſibi clau
di fecit.At martinꝰ ſemel ⁊ iterꝝ paſſus re/
pulſã cilicio obuolutus ⁊ cinere conſperſus
ꝑ vnã hebdomadã cibi ⁊ potꝰ abſtinẽtia ma/
cerat̃.Tũc monẽte angelo ad palatiũ vẽit:
⁊ nullo ſibi ꝓhibẽte ad iperatorẽ vſqꝫ ꝑuenit:
quẽ cũ veniẽtẽ videret iratꝰ:qꝛ fuiſſꝫ admiſ/
ſus ei aſſurgere noluit donec ſellaꝫ regiam
ignis operiret:⁊ ipſũ iperatorẽ a ꝑte poſterio/
ri ignis ſuccẽderet.Tũc ſcõ martino iratus
aſſurgẽs:virtutẽ diuinã ſe ſẽſiſſe cõfeſſus
ẽ.Multũqꝫ ipm cõplectens ſibi oĩa anteqꝫ
rogaret cõceſſit:multaqꝫ munera obtulit:ſꝫ
martinꝰ nõ accepit.In eodẽ quoqꝫ dialogo
legit̃:q̃lit̃ tertiũ mortuũ ſuſcitauit.Cũ.n.qdã

iuuenis defūct⁹ fuiſſ3: ⁊ mater ei⁹ ꝓ reſuſci-
tatione filij beatū martinū lachrymis exo-
raret: ille ī medio cāpi vbi erat innumerabi-
lis multitudo gētiliū genua flexit: ⁊ cunctis
vidētib⁹ puer ſurrexit: quapropter oēs illi
gētiles ad fidē cōuerſi ſūt. Eidē quoq3 viro
ſcō obediebāt etiā inſēſibilia vegetabilia ⁊
irrationabilia. Inſenſibilia ſic̄ ignis ⁊ aqua.
nā cū ī quodā phano ignē miſiſſet ī domo ꝓ
xima ⁊ adherente a gente vēto flāma effere
bat̄: tūc martin⁹ ſup tectū domus aſcēdens
obuiū ſe aduenietib⁹ flammis inſeruit: mox
cōtra viz venti flāma retorquet̄: vt cōflict⁹
qdā cōpugnātiū inter ſe elemētoꝝ videret.
¶ Nauis etiā quedā cū periclitaret̄: vt ī p̄-
dicto dialogo legit̄: qdā negociator nec dū
xp̄ian⁹ exclamauit de⁹ martini eripe nos: ⁊
ſtatim tranquillitas magna ſucceſſit. Simi-
liter vegetabilia: nā cū ī quodā loco tēplum
antiquiſſimū diruiſſet ⁊ arborē pini diabolo
ƌdicatā vellet excidere: obſiſtētib⁹ ruſticis ⁊
gētilibus vnus eoꝝ dixit. Si de deo tuo fi-
duciam habes nos hāc arborē ſuccidem⁹: ⁊
tu eā ſuſcipe: ⁊ ſi tecū ē de⁹ tu⁹: vt dicis eua
des quo annuēte ſucciſe arbori ⁊ iā verſus
eum ibidem ligatū cadēti ſignū crucis op-
poſuit: ⁊ ī aliā partē rediēs: ruſticos q ī tuto
loco erāt fere oppreſſit: q viſo miraclo ad fi-
dem cōuerſi ſūt. Irrationabilia quoq3 aia-
lia ſibi plurie̊s obedierūt: ſic̄ legit̄ ī predicto
dialogo. Cū.n. canes lepuſculū īſequentes
vidiſſet: iperat canib⁹ vt animal īſeq deſiſte
rent: mox illi cōſtiterūt ⁊ quaſi vincti in ſuis
veſtigijs fixi māſerūt. Serpēs ēt qdā cū flu
uiū quēdā natādo tranſiret: martin⁹ ait ad
ſerpentē. In noīe dn̄i iubeo te redire: mox
ſe ad verbū ſancti retorſit: ⁊ in ripā aliā trāſ-
meauit ⁊ ingemiſcēs martin⁹ ait. Serpētes
me audiūt: ⁊ hoīes nō audiunt. Canis ſimili-
ter cū ī quēdā ex martini diſcipulis latraret
Ille ad eū cōuerſus ait. In nomine martini
iubeo te obmuteſcere: canis cōtinuo obmu
tuit: ac ſi linguā habuiſſet abſciſſam. ¶ Fu-
it aūt beat⁹ martin⁹ multe humilitatis. Nā
leproſū quēdā cunctis horribilē pariſi⁹ obui
um habens ipm oſculat⁹ ē atq3 bn̄dixit: ſtati
q3 mundat⁹ ē: In ſecretario q3 reſidēs nun

q3 cathedra viſus ē nā in eccleſia nemo vnq3
eū ſedere cōſpexit. Sedebat aūt ī ſellula ru
ſticana quā tripoda vocāt. Multe dignita
tis q2 par apoſtolis dict⁹ ē: ⁊ hoc ꝓꝑ gratiā3
ſpirit⁹ ſancti que ī eū ī ſpecie ignis ad robur
deſcēdit: ſicut fuit in apoſtolis. Uñ ⁊ apoſto
li frequēter eū tāq3 cōparē viſitabāt. Le-
git̄.n. ī predicto dialogo q quadā vice dū3
martin⁹ ſolus ī cella ſederet ⁊ ſeuer⁹ ⁊ gal-
lus ei⁹ diſcipuli pre forib⁹ expectarēt: ſubi-
to mirabili cōcuſſi horrore plures ī cella au-
diūt ſimul colloqntes. De q cū poſtmodum
martinū rogaſſent. Ille ait. Dicā vobis: ſed
vos q̄ſo nulli dicatis. Agnes tecla ⁊ maria
ad me venerūt: nec tm̄ illa die: ſ3 ſepi⁹ ſe ab
eis ē cōfeſſus viſitari: ⁊ petrū ⁊ paulū apo
ſtolos a ſe ſepe videri ꝓhibuit. Mlte iuſtitie
Cū.n. ab iperatore noīe maximo iuitat⁹ fuiſ
ſet: ⁊ martino ꝑmo poculū fuiſſet oblatum
ſpectātibus cūctis: vt poſt ſe regi tribueret
preſbytero ſuo dedit: nullū eſtimās dignio-
rē q poſt ſe deberet bibere: ⁊ idignū iudicās
ſi aut regē aut regis ꝓximos preſbytero p̄-
tuliſſet. Mlte patiētie. Tātā.n. ī oib⁹ patiē
tiā ſeruabat q cū eēt ſūm⁹ ſacerdos ipune
ſepe a clericis ledebat̄: nec a ſua eos ꝓꝑ h
caritate repellebat: nemo illū vnq3 vidit ira
tū nemo merentē: nemo ridentē: nūq3 ī illi⁹
ore niſi xp̄s nūq3 ī illi⁹ corde niſi pietas: niſi
pax: niſi mīa ierat. Legit̄ q̊q3 ī p̄dicto dialo
go q cū martin⁹ q̄dā vice ī veſte hiſpida ni
gro ⁊ pēdulo pallio circūtect⁹ ſup aſellū ꝓce
deret equis de contra venientibus expaue-
factis militantes in terram ſaltu precipita-
ti ſe dederunt ⁊ Martinū3 arripientes gra
uiter verberauerunt. Ille autem mutus ce
dentibus terga prebebat: ſed magis illi fu-
rebant eo q ille quaſi non ſentiens verbe-
ra illata eos cōtemnere videret̄. Protinus
autem animalia adeo humo fixa permane-
bant: vt quantuncunq3 flagellata: velut
ſaxea moueri non poſſent: quouſq3 ad mar-
tinum redeuntes ⁊ peccatum ſuum quod
ignoranter in eum commiſerāt confitentes
ille eis licentiam dedit: ⁊ gradu cōcito ani
malia ꝓceſſerunt. Multe aſſiduitatis ī orā
do: quia vt ī legenda ſua dicit̄ nūq3 vlla ho-

ra momētūq3 preteriit: quo non aut oratiōi
aut lectioni icūberet. Inter legēdū tn̄ ⁊ ope
rādū nūq3 aium ab orōne laxabat. nā vt fa-
bris ferarijs moris ē q iter operādū ꝓ quo-
dā laboris leuamine icudē feriūt: ita marti-
nus dū aliqd ageret ſēp orabat. Multe au
ſteritatis ī ſeipſo. Refert.n. ſeuer⁹ ī epiſtola
ad euſebiū: q cū martin⁹ ī quādā ſuā dioce-
ſim veniſſ3: ⁊ clerici lectum ſibi plurimo ſtra
mine preparaſſēt. Ille ibidē regeſcēs īſue-
tam mollitiē3 ꝓhorreſcit. Quippe qui nuda
humo vno tm̄ cilicio ſuperiecto cubare cō-
ſueuerat. Itaq3 ꝓmotus iniuria ſurgēs ſtra
mentū oē ꝓiecit: ⁊ ſe ſuper nudā humū col-
locauit. Circa mediā vero noctem tota illa
pallea igne accēdit̄ ⁊ martin⁹ excitat⁹ dum
exire tentaret: ſed nequiret ab igne carpit̄.
⁊ ei⁹ iā veſtimēta vrunt̄. Rediens vero ad
ſolitū orōnis cōfugium: ⁊ crucis emittens ſi
gnaculū ī medio ignis itact⁹ permāſit: ⁊ flā-
mas ſenſit rorantes quas male expert⁹ erat
vrentes. Monachi igit̄ excitati cōcurrunt
⁊ martinū quē iā cōſūptū putabāt ƌ medio
flāmaꝝ illeſū educūt. Multe cōpaſſiōis er
ga delinquētes: q2 oēs volētes penitere cō-
paſſionis ſinu recipiebat: nā cū diabol⁹ mar
tinū reprehenderet cur ſemel lapſos ad pe-
nitētiā reciperet eidē rn̄dit. Si tu ipſe o miſe
rabilis ab hominū īfeſtatiōe deſiſteres ⁊ te
factoꝝ tuoꝝ peniter3: ego tibi cōfiſus ī dn̄o
xp̄i miſericordiā pollicerer. Mlte pietatis er
ga paupes. Legit̄ ī p̄dicto dialogo q mar-
tinum ī quadā feſtiuitate ad eccleſiā tēdētē
paup qdā nudus ſecut⁹ ē. Martin⁹ aūt ar-
chidiacono precepit: vt egētē veſtiret: ſ3 cū
hoc ille facere diſtuliſſet igreſſus martinus
ſecretariā tunicā illi p̄buit: ⁊ cōtinuo abſce-
dere iuſſit. Cū g̊ archidiacon⁹ eū moneret:
vt ad ſolēnia peragēda ꝓcederet: ille de ſe
loquēs rn̄dit ſe ire nō poſſe: donec paup ve
ſtem accipiat. Archidiacon⁹ hō nō itelligēs:
q2 cū extrinſecus cappa tectus eēt: ipm nu-
dū interi⁹ ñ videbat. paupē nō adeſſe cātur.
At ille. mihi igr veſtis deferat̄ ⁊ paup ñ ade-
rit veſtiendus. Cōpulſus ille ad forū vadit ⁊
qnq3 argenteis tunicā vilē ⁊ curtā q̄ dr̄ pē-
nula quaſi pene nulla rapiēs añ pedes mar-

tini irat⁹ ꝓiecit. Quā ille ſecreto idnit: cui⁹
manice vſq3 ad cubitū ⁊ lōgitudo vſq3 ad ge
nu ꝓtēdebat̄: ⁊ ſic miſſam celebratur⁹ ꝓce-
dit. Dū aūt miſſā celebraret globus igneus
ſup caput ei⁹ apparuit: ⁊ a mltis ibidē viſus
fuit: ob h par aplis dr̄. Huic aūt miraculo
addit magr̄ Io. beleth q cū ī miſſa man⁹ ad
deū vt moris ē: leuaret manicis lineis retro
labētib⁹ cū nec brachia ei⁹ eēnt groſſa: nec
mltū carnoſa: nec p̄fata tunica ꝓtēderet̄ ni
ſi vſq3 ad cubitū remāſerūt eadē brachia nu
da. Tūc miraculoſe torques aurei ⁊ gēma-
ti deferūt̄ ab angelis ⁊ brachia ƌcent̄ ope-
riūt. ¶ Quē etiā tōſā quadā vice cōſpiciēs
euāgelicū iquit mādatū iſta cōpleuit: duas
tunicas habuit ⁊ vnā nō habenti largita ē:
ita ⁊ vos ingt facere deberetis. Multe po-
teſtatis erga demones pellendos. ſepe enī
ipſos demones ex hominib⁹ expulit. Legit̄
etiam ī dicto dialogo: q q̄dam vacca a de-
mone agitata cū vbiq3 ſeuiret ⁊ multos cō
foderet ⁊ verſus martinū ⁊ ſocios ī itinere
furibūda ƌcurrer3: ille mān eleuata ipſā ſi-
ſtere iubet: q̄ imo hili ꝑmanēte vidit ƌmonē
dorſo illi⁹ īſiſtētē: quē icrepās diſcede igr fu
neſte ƌ pecude ⁊ inoxiū aial agitare ƌſiſte: q̄
ꝓtin⁹ diſcedēte vacca ad ei⁹ pedes ꝓſternit̄
⁊ ad ei⁹ imperium cū omni māſuetudine ad
grege3 ſuū reuertit̄. ¶ Multe ſubtilitatis
erga demones cognoſcēndos. Demōes ita
ſibi conſpicabiles reddebant̄: vt aperte ab
ipſo ſub quacūq3 imagine viderēt̄: nā ī rdū
demon in iouis perſona3: plerūq3 mercurij:
aliquādo veneris vel minerue transfigura-
tum ſe ei⁹ vultib⁹ offerrebat: quos ille oēs
ſuis nominib⁹ increpabat: mercuriū maxie
patiebatur infeſtum: iouem brutum atq3 he
betem eſſe dicebat. ¶ Quadam etiam vi-
ce diabolus in forma regis purpura ⁊ dia-
demate ⁊ aureis caligis ornatus ſereno ore
letaq3 facie ſibi apparuit. Cūq3 diu ambo ta
cuiſſent agnoſce inquit martine quem co-
lis: Chriſtus ego ſum: deſcēſurus ad terras
prius me tibi manifeſtare volui. Ad hoc cū
adhuc martin⁹ admirans tacer3 rurſus ait.
Martine cur dubitas credē cū me videas?
xp̄s ego ſū. tūc ille a ſpiritu ſancto doctus

ait. Dominus ieſus chriſtus nō ſe purpura/
tū ⁊ diademate renitentē ventuꝝ eē ꝑdixit.
Ego xp̄m niſi i eo habitu ⁊ forma qua paſſus
ē: niſi crucis ſtigmata preferentē veniſſe nō
credā. Ad hāc vocē ille diſparuit: ⁊ totā cel/
lā fetore cōpleuit. ¶ Martinꝰ aūt obitū ſu
um longe ante preſciuit: quē etiā fratribus
reuelauit. Interea candacenſē dioceſim cā
ſedā de diſcordie viſitauit. Pergēs ergo vi
dit mergos i flumine piſcibus īſidiantes ⁊
quoſq; capiētes. Forma inquit hec demo/
nū ē. Inſidiant̄ icautis: capiūt neſciētes: ca/
ptos deuorant ſaturariq; nequeunt deuo/
ratis. Imperat igr̄: vt relicto gurgite deſer
tas peterent regiones. Statiq; grege fa/
cto mōtes ſiluaſq; petierūt. In illa igr̄ dio/
ceſi aliquādiu cōmoratꝰ virībꝰ corporis ce/
pit deſtitui ⁊ diſcipulis idicat ſe reſolui: tūc
oēs flētes cur nos inquūt pr̄ deſeris: aut cui
nos deſolatos relinquis? inuadent eni; gre
gem tuū lupi rapaces. Et ille eoꝝ motus fle
tibus flens q; ſic orauit. Dn̄e ſi adhuc popu/
lo tuo ſū neceſſariꝰ: nō recuſo laborē: fiat vo
luntas tua: dubitauit pene qd mallet: q2 nec
eos deſerere nec a xp̄o volebat diutiꝰ ſepa/
rari: itaq; cū aliquādiu moleſtia febriū tene
retur ⁊ a diſcipulis rogaret̄: vt i lectulo ſuo
vel i cilicio ⁊ cinere vbi decūbebat ſtramē/
tū aliqd̄ poneret̄: nō decet iquit filij xp̄ianū
niſi i cilicio ⁊ cinere mori. Ego ſi vobis aliud
exēplū relinquo ipſe peccaui. Oculis ac ma
nibus i celū ſemper itentus iuictū ab orōne
ſpm̄ nō relaxabat. Et cū ſupinꝰ ſēp iaceret ⁊
a preſbyteris rogaret̄: vt corpuſculū muta/
tione lateris releuaret: ſinite me inqt frēs ſi/
nite celū potiꝰ reſpicere q̄ terrā: vt ſpiritus
ad dn̄; dirigat̄. ⁊ hec dicēs: videſq; diabolū
aſſiſtere: qd hic inquit aſtas cruenta beſtia?
nihil i me funeſtū reperies: abrae me ſinus
recipiet. Et in hac voce ſub archadio ⁊ ho/
norio q ceperunt circa ānū dn̄i. cccc. xlviij.
vite eiꝰ. lxxxi. ſpm̄ dō reddidit: vultuſq; eiꝰ
tāq̄ iā glorificatꝰ reſplēduit: ac chorus an/
geloꝝ ibidē pſallēs a multis auditꝰ fuit. Ad
eiꝰ trāſitū pictaui: ſicut turonici cōuenerūt:
ibiq; magna altercatio orta ē: dicebāt. n. pi/
ctaui. nr̄ ē monachus nos regrimus cōmen/
datum. quibus illi. Uobis ablatus eſt nobis
a deo donatus. Nocte igitur media pictaui
oēs penitꝰ ſopiunt̄: ⁊ ſic a turonicis corpus
eius p feneſtrā eiectū p ligerim nauigio ad
vrbē turonicā cū magno gaudio deportat̄.
¶ Brūs aūt ſeuerꝰ colonieñſis epūs cū die do
minica loca ſancta poſt matutinas more ſo/
lito circuiret: illa hora qua vir ſāctus obijt
angelos cantantes in celo audiuit: vocāſq;
archidiaconem interrogat ſi aliquid audi/
ret. Et cū ſe nihil audire diceret: ⁊ epiſcopꝰ
vt diligēter auſcultaret: moneret: cepit ſur
ſum collu; extendere: aures erigere: ſuper
ſummis articulis bacculo ſe ſuſtentans ſta/
re: ſed dum epiſcopus pro eo oraſſet quaſ/
dam i celo voces audire ſe dixit. Cui epiſco/
pus. Dominus meus martinus ē qui migra/
uit e mundo: ⁊ nunc angeli eum in celum d/
ferunt. Demones autem affuerunt qui eu;
retinere voluerunt: ſed nihil ſuum in eo re/
perientes confuſi receſſerunt. Archidiaco/
nus igitur diem ⁊ horam notauit: ⁊ tūc mar
tinū migraſſe cognouit. ¶ Seuerꝰ etiā mo/
nachus qui vitam eius ſcripſit: cum poſt ma
tutinas leuiter obdormiſſet: ſicut ipſe i qua/
dam epiſtola teſtatur: ſanctus martinus al/
bis indutus: vultu igneo: ſtellantibus ocu/
lis: crine purpureo: tenens librum in manu
dextra quem de vita eius ide; ſeuerus ſcri/
pſerat eidem apparuit. Cum poſt benedicti
onem in celum conſcēdere ipſum videret: ⁊
cum eo aſcendere cuperet euigilauit. Poſt
hoc autem nuncijs venientibus eadem no/
cte ſanctum martinum migraſſe audiuit.
¶ Eo quoq; die ſanctꝰ ambroſius mediola/
nenſis epūs miſſam celebrans ſuper altare i/
ter prophetiam ⁊ epiſtolam obdormiuit. Et
cum nullus eu; excitare preſumeret: ⁊ ſub/
diaconus niſi ipſo iuuente epiſtolam non au
deret legere tranſactis duarum vel trium
horarum ſpacijs excitauerunt eu; dicētes.
Iam hora preterijt ⁊ populus valde laſſus
expectat iubeat dn̄s nr̄: vt clericus epiſtolā
legat. Ad quos ille. Nolite turbari. frat̄. n.
meꝰ martinꝰ ad deū migrauit: ⁊ ego eiꝰ fune
ri obſequiū ꝑbui: ſ; vltimā orōnē vobis ex/
citātibꝰ explere nō valui. Tūc illi diē ⁊ horā

adñantes inuenerunt ſcm̄ martinū tūc mi/
graſſe ad celū. Cappā eiꝰ: vt ait magiſter io
annes beleth reges frācie i prelijs portare
cōſueuerūt. Unde ipſiꝰ cappe cuſtodes ca/
pelani dicebant̄. Poſt mortē autē eiꝰ anno
ſexageſimoquarto cū brūs ꝑpetuus eius
eccleſiā magnifice ampliaſſet: ⁊ i eam corpꝰ
trāſferre vellet: ſemel ⁊ bis ⁊ tertio ieiunijs
⁊ vigilijs inſiſtentes ſepulchꝝ eiꝰ nullatenꝰ
mouere potuerūt. Cūq; vellent dimittere
qdam ſenex pulcherrimꝰ eis apparuit dicēs
Uſquequo tardatis? Nō videtis ſcm̄ mar/
tinū paratū iuuare vos ſi manū apponitis?
Tūc ille cū eis manꝰ ſuppoſuit: ⁊ cu; ſūma
velocitate ſepulchrū leuauerūt: ⁊ i loco vbi
nūc colit̄ poſuerūt. Senex aūt ille poſt hoc
nuſq; cōparuit. Hec trāſlatio i mēſe iulij ce
lebrat̄. ¶ Fert̄ quoq; ꝙ tunc duo ſocij erāt
quoꝝ vnus erat cecus ⁊ alter cōtractꝰ. Ce/
cus aūt cōtractū ferebat: ⁊ cōtractus ceco
viā mōſtrabat. Sicq; taliter mēdicātes mul/
tam pecuniā acquirebāt. Audientes ho ꝙ
ad corpus ſci martini multi ſanabant̄ ifirmi:
cum in tranſlatione eius corpus extra eccle
ſiam proceſſionaliter duceretur timere ce/
perunt ne predictū corpus iuxta domū vbi
manebāt duceret̄ ⁊ ſic ipſi forſitan curarēt̄.
Nolebant eni ſanitatem conſequi ne depe/
riret materia queſtus ſui. Quapropter de il
la ſtrata fugiētes ſe ad aliā trāſferebāt per
quā corpꝰ neq̄q; duci putabāt. Dū ḡ fuge/
rent corpori eiꝰ ex iprouiſo ꝓtinꝰ obuiaue/
runt. ⁊ quia deꝰ multa bona preſtat inuitis
ambo cōtra eoꝝ volūtatē cōtinuo ſunt cura
ti: ſ; de hoc plurimū triſtarent̄. ¶ Ambroſi/
us aūt de ſancto martino ſic ait. Beatꝰ mar
tinꝰ ꝓphani erroris tēpla deſtruxit: vexilla
pietatis erexit. mortuos ſuſcitauit: ab obſeſ
ſis corporibꝰ demonia ſeua excluſit: ac vari/
is laborātes lāguoribꝰ ſalutis remedio ſub
leuauit: qui ita ꝑfectꝰ iuentꝰ ē: vt chriſtū te/
xiſſet i paupere ⁊ veſte quā egenꝰ accepe/
rat mūdi dominū induiſſ;. O felix largitas
quā diuinitas operatur. O clamidis glorio
ſa diuiſio qua militē texit ⁊ regē. O ineſtima
bile donū quod veſtire meruit diuinitatem
digne huic dn̄e cōfeſſionis tue ꝑmia cōtuli/
ſti. Digne ei arrianoꝝ ſubiacuit feritas. Di/
gne amore martyrij pſecutoris tormēta nō
timuit. quid erit ꝓ oblatione ītegri corporis
recepturus: q ꝓ quātitate veſtis exigue de/
um veſtire meruit: ⁊ videre? Sic ſperātibꝰ
cōtulit medicinā: vt alios ſupplicationibꝰ:
alios viſu ſalutaret. ¶ De ſancto Briccio.

Riccius ſancti martini dia/
conus: eiuſq; plurī/
mū emulus multa eidē ſancto cōtu
tia iſerebat. Nā cū quidā pauper martinū
requireret dixit ei Bricciꝰ. Si illū delirū que
ris ꝓſpice eminus. Ille eni ē q quaſi amens
celū reſpicit. Cū igit̄ pauper a martino que
petierat accepiſſet vir ſanctꝰ Bricciū ad ſe
vocās dixit. An ego tibi delirꝰ videor Bric
ci? Quod cū ille pre verecūdia ſe dixiſſe ne
garet ait martinꝰ. Nōne aures mee ad os
tuū erāt: qñ hoc eminꝰ loquebaris? Amē di
co tibi: q2 a dn̄o obtinui: vt mihi i ep̄atu ſuc/
cedas. Sed ſcias multa te i epiſcopatu ad/
uerſa paſſurū. Quod Briccius audiēs irri/
debat dicēs. Nōne dixi virū iſtū delirū eē?
Poſt mortē igitur ſancti martini Briccius i
epiſcopū ē electꝰ: q deīceps oratiōi vacabat
⁊ licet adhuc ſuperbꝰ tamen corpore caſtus
erat. Anno āt epiſcopatus ſui. xxx. Mulier
quedā religioſe veſtita que eiꝰ veſtimēta la
uabat cōcepit ⁊ filiū pepit. Tū oīs populus
cū lapidibꝰ ad ep̄i ianuā cōgregatꝰ ē dicens
Diu pietate ſācti martini luxuriā tuā diſſi/
mulauimus: ſ; iā nequaq; pollutas manus
oſculari valemꝰ. Illo āt viriliter ꝯnegāte
adducite ait ad me īfantē: quo allato cū tri/
ginta eēt dierū. Dixit ad eū Briccius. Adiu
ro te per filiū dei vt dicas corā oībꝰ ſi ego te
genui. Et ille. Nō tu es igt pater meꝰ. Po/
pulo āt vrgēte: vt qs eēt eiꝰ pater requireret.
ille ait. Nō ē hoc meū. feci quod ad me per/
tinuit. Populus āt hoc totū magicis artibꝰ
attribuebat dicēs. Nequaq̄ nobis falſo pa
ſtoris noīe dn̄aberis. Tū ille ꝓ ſui purgatio
ne prunas ardētes vſq; ad tūbā ſancti mar
tini cunctis vidētibꝰ deportauit: proiectiſq;
prunis veſtis eius illeſa apparuit. ⁊ ait. Sic
hoc meū veſtimētū a prunis māſit illeſum:
ſic corpus meū a contactu mulieris ē mū/

dum. Populo autē adhuc nō credēte ſcūm
briccium cōtumelijs ⁊ iniurijs afficiunt ⁊ a
ſua dignitate eijciūt: vt verbū ꝙ ſācꝰ mar
tinꝰ dixerat īpleret. Tūc briccius flens pa
pā adijt: ⁊ ſeptē annis ibidē qcquid in ſcūm
martinū deliquerat penitēdo deleuit. Po
pulus autem iuſtinianum prefecit: ⁊ romā
contra briccium miſit: vt epiſcopatū ſibi cō-
tra briccium defenſaret. Quo cum tende-
ret in ciuitate vercellenſi vitam finiuit: ⁊ ar
menium loco eius populus omnis prefecit.
¶ Septimo igit̄ anno briccius cū auctorita
te pape rediens ſexto ab vrbe miliario ho-
ſpitiū accepit: ⁊ armenius eadem nocte ſpi-
ritum exalauit. Quod briccius per reuela-
tionem cognoſcens ait ſuis vt ſurgerēt: ⁊ ſe
cum ad tumulandum turonēſem epiſcopū
properarent. Cum ergo briccius per vnam
portam ciuitatem ingrederetur ille per aliā
mortuus efferebat̄: quo ſepulto ſanctꝰ bric-
cius ſedem ſuam accepit ⁊ ſeptem poſtmo-
dum annis preſidens ⁊ vitam laudabilem
ducens quadrageſimoſeptimo anno epiſco
patus ſui in pace quieuit. ¶ De nomine.

Ecilia quaſi celi lilia: vel cecis via:
vel a celo ⁊ lya: vl' cecilia quaſi ceci
tate carens: vel dicitur a celo ⁊ le-
os quod eſt populus. Fuit enim celeſte lili-
um per virginitatis pudorem vel dicitur li-
lium quia habuit candorem munditie: vigo
rem conſcientie: odorem bone fame. Fuit
⁊ cecis via ꝑ exempli informationem. celū
per iugem contemplationem: lya per aſſidu
am operationē. Uel dicit̄ celū: q2 ſicut dicit
Iſidorꝰ. Celū volubile rotundū ⁊ ardēs eē
dixerūt. Sic ⁊ ipa fuit volubilis ꝑ opationē
ſollicitā. rotūda ꝑ pſeuerātiā: ardēs ꝑ chari-
tatē ſuccenſā: fuit cecitate carēs ꝑ ſapiētie
ſplēdorē: fuit ⁊ celū ppl'i: i ipā3 tāq̄3 i celū ſpi
rituale ppl's ad imitādū iruet̄ celū: ſolē: lunā
⁊ ſtellas. i. ſapie pſpicuitatē: fidei magnimi
tatē ⁊ v̄tutū varietatē. ¶ De. ſ. cecilia v̄gie.

Ecilia virgo preclariſſima
ex nobili Romano-
rum genere exorta ab ipſis cunabu
lis i fide chriſti nutrita: abſcōditū ſemp euā-
geliū Chriſti gerebat i pectore: ⁊ nō diebus
neq3 noctibus a colloquijs diuinis ⁊ orōne
ceſſabat: ſuāq3 virginitatē cōſeruari a dn̄o
exorabat. Cū aūt cuidā iuueni noīe valeria
no deſpōſata fuiſſet ⁊ dies nuptiaꝝ īſtituta
fuiſſet: illa ſubtꝰ ad carnē cilicio erat īduta
⁊ deſuꝑ deauratis veſtibꝰ tegebat̄. Et can
tātibꝰ organis illa i corde ſuo ſoli dn̄o decā
tabat dicēs. Fiat dn̄e cor meū ⁊ corpꝰ meū
īmaculatū vt nō cōfundar. Et biduanis ac
triduanis ieiunijs orans cōmendabat dn̄o
quod timebat. Uenit aūt nox in q̄ ſuſcepit
vna cū ſpōſo ſuo cubilis ſecreta ſilētia: ⁊ ita
eū alloquit̄. O dulciſſime atq3 amātiſſime
iuuenis ē myſteriū ꝙ tibi cōfitear: ſi modo
tu iuratꝰ aſſeras tota te illud obſeruātia cu
ſtodire. Iurat valerianꝰ ſe illō nulla neceſſi
tate detegere: nulla ꝓdere ratione. Tunc
illa ait. Angelū dei habeo amatorem qui ni-
mio zelo cuſtodit corpus meū. Hic ſi vel le
uiter ſenſerit ꝙ tu me polluto amore cōtin-
gas: ſtatim feriet te ⁊ amittes florē tue gra-
tiſſime iuuētutis. Si autē cognouerit ꝙ me
ſincero amore diligas: ita quoq3 diliget te:
ſicut me: ⁊ oñdet tibi gloriā ſuā. Tunc Va-
lerianꝰ nutu dei correctus ait. Si vis vt cre
dā tibi ipſum angelū mihi oñde: ⁊ ſi vere ꝓ-
bauero ꝙ angelus ſit faciam quod hortaris
Si autē virum alium diligis: te ⁊ illum gla
dio feriam. cui cecilia dixit. Si in deū verū
credideris: ⁊ te baptizari pmiſeris ipſū vide
re valebis. Uade igit̄ in tertiū miliarium ab
vrbe via que appia nūcupat̄ ⁊ pauperibus
quos illic inuenies dices. Cecilia me miſit
ad vos vt oñdatis mihi ſanctū ſenē vrbanū
Quoniā ad ipſū habeo ſecreta mādata que
pferā. Hūc dū tu videris indica ei oīa v̄ba
mea ⁊ poſtq3 ab eo purificatus fueris ⁊ cre-
dideris āgelū ipſū videbis: tūc valerianꝰ ꝑ-
rexit ⁊ ſecūdū ſigna que accepat ſāctū vr-
banū epm̄ intra ſepulchra martyrū latitan-
tem inuenit. Cūq3 ei oīa verba cecilie dixiſ
ſet ille manꝰ ad celum expādens cū lachry-
mis ait. Domine ieſu chriſte ſeminator caſti
conſilij ſuſcipe ſeminū fructus quos i ceci-
lia ſeminaſti. Domine ieſu chriſte paſtor bo-
ne: cecilia famula tua q̄ſi apis tibi argumen
toſa deſeruit: nā ſpōſū quē quaſi leonē fero

cem accepit ad te quaſi agnū manſuetiſſi-
mū deſtinauit. Et ecce ſubito apparuit ſe-
nex quidam niueis veſtibus īdutꝰ tenēs li-
brū aureis litteris ſcriptū: quē vidēs vale-
rianus pre nimio timore q̄ſi mortuus cecidit
⁊ a ſene leuatus ſic legit. Unus dominꝰ vna
fides vnū baptiſma: vnꝰ deꝰ ⁊ pr̄ oīum ē q ſu-
per oēs ⁊ ꝑ oīa ⁊ i oībꝰ nobis. Cūq3 hoc legiſ-
ſet: dixit ei ſenior. Credis ita eē an adhuc du
bitas? tūc exclamauit dicēs. Nō ē aliud qō
verius credi poſſit ſub celo: ſtatimq3 illo diſ-
parēte valerianꝰ a ſcō vrbano baptiſma ſu-
ſcepit: ⁊ rediēs ceciliā cū āgelo loquētē i cu-
biculo īuenit. Angelꝰ aūt duas coronas ex
roſis ⁊ lilijs i manu habebat: ⁊ vnam cecilie
⁊ alteram valeriano tradidit dicens. Iſtas
coronas īmaculato corde ⁊ mūdo corpore
cuſtodite: quia de paradiſo dei eas ad vos
attuli: nec vnq̄3 marceſcēt nec odorē amit-
tent. nec ab alijs niſi quibus caſtitas placue
rit videri poterunt. Tu aūt valeriane q2 vti-
li conſilio credidiſti: pete quodcūq3 volue-
ris: ⁊ cōſequeris. cui valerianꝰ. Nil mihi in
hac vita exiſtit dulcius q̄3 vnicꝰ fr̄is mei affe
ctus. Peto igit̄ vt ⁊ veritatē ipſe mecū ag-
ſcat. cui angelus. Placet dn̄o petitio tua: ⁊
ambo cum palma martyrij ad dn̄3 venietis.
Poſt hoc igreſſus tyburtiꝰ fr̄ valeriani cu3
nimiū roſaꝝ ſēſiſſet odorē dixit. Miror hoc
tp̄e roſeus hic odor ⁊ lilioꝝ vn̄ reſpiret. nam
ſi ipſas roſas vel lilia i manibꝰ meis tenerē:
nec ſic poterā odoramēta tāte mihi ſuauita-
tis īfundere: cōfiteor vobis: ita ſū refectus:
vt putē me totū ſubito īmutatū. cui valeria
nus. Coronas habemus quas tui oculi vi-
dere nō preualēt. Floreo colore ⁊ niueo cā-
dore vernātes: ⁊ ſic̄ me interpellante odorē
ſenſiſti: ſic ⁊ ſi tu credideris videre valebis.
cui tyburtiꝰ. In ſomnis hoc audio an i verita-
te iſta tu loqueris valeriane? cui valerianꝰ.
In ſōnis vſq3 mō fuimꝰ: ſed iā nūc i verita-
te manemꝰ. ad quē tyburtiꝰ. Unde hoc no-
ſti? ⁊ valerianus. Angelus dn̄i me docuit
quē tu videre poteris ſi purificatꝰ fueris: et
oībꝰ idolis abrenūciaueris. Huic miraculo
de coronis roſaꝝ Ambro. atteſtat̄ in prefa-
tione ſic dicēs. Scā cecilia ſic ē dono reple
ta celeſti: vt martyrij palmā aſſumeret: ⁊ ipſ3
mundum cu3 thalamis eſt execrata. Teſtis
eſt valeriani cōiugis ⁊ tyburtij ꝓuocata cō-
feſſio: quos dn̄e angelica manu odoriferis
floribꝰ coronaſti: viros virgo duxit ad glo-
riā: mūdus agnouit q̄tū valeat deuotio ca
ſtitatis. Hec Ambro. Tūc cecilia euidēter
oñdit ei oīa idola eē īſēſibilia ⁊ muta: ita vt
tyburtiꝰ reſpōderet ac diceret: q ita nō cre-
dit pecꝰ ē. Tūc cecilia oſculās pectꝰ eius di-
xit. Hodie te fateor meu3 eē cognatū. Sic̄
eni amor dei fratrē tuū mihi cōiugē fec̄: ita
te mihi cognatū cōtēptꝰ te faciet idolorum.
Uade igit̄ cū fr̄e tuo vt purificationē acci-
pias: ⁊ angelicos vultus videre valeas. di-
xitq3 tyburtiꝰ fratri ſuo. Obſecro te frater
vt mihi dicas ad quē me ducturꝰ es. cui va
lerianꝰ. Ad vrbanū epm̄. cui tyburtiꝰ. De il-
lo vrbano dicis q totiēs dānatꝰ ē: ⁊ adhuc i
latebris cōmorat̄? Hic ſi iuēt̄ꝰ fuerit crema-
bit̄: ⁊ nos i illiꝰ flāmis pariter iuoluemur: ⁊
dū querimus diuinitatē latētē i celis: icur-
remus furorē exurētē i t̄ris. cui cecilia. Si
hec ſola eēt vita iuſte hāc perdere timere-
mꝰ. Eſt aūt alia melior que nūq̄3 amittitur;
quā nobis dei filiꝰ enarrauit. Oīa eni que
fcā ſunt filiꝰ ex patre gēitus cōdidit. oīa eni
que condita ſūt ex patre procedēs ſpiritus
animauit. Hic igit̄ filiꝰ dei i mūdū veniēs
verbis ⁊ miraculis aliā vitā eē nobis mon-
ſtrauit. cui tyburtiꝰ. Certe vnū deū eē aſſe-
ris ⁊ quomodo nunc tres eſſe teſtaris? Re-
ſpondit cecilia. Sicut in vna hominis ſapi-
entia ſunt tria. ſ. ingeniū memoria ⁊ intelle-
ctus: ſic ⁊ in vna diuinitatis eſſentia tres ꝑ-
ſone eſſe poſſunt. Tunc cepit ei de aduētu
filij dei ⁊ paſſione predicare: ⁊ multas con-
gruitates ipſius paſſionis oſtendere. na3 iō
inquit filius dei eſt tentus vt genus huma
num dimittatur peccato detentum. Bene-
dictus maledicitur: vt homo maledictus be
nedictione3 conſequantur. Illudi ſe patit̄:
vt homo ab illuſione demonum liberaret̄:
Spineā coronā accepit i capite: vt a nobis
ſētētiā auferat capitalē. fel ſuſcepit amaꝝ:
vt ſanaret hoīs dulcem guſtū. Expoliat̄ vt
parētum noſtrorum nuditatem operiat. In

dum. Populo autē adhuc nō credēte ſcūm
briccium cōtumelijs ⁊ iniurijs afficiunt ⁊ a
ſua dignitate eijciūt: vt verbū ꝙ ſācꝰ mar
tinꝰ dixerat iplereť. Tūc briccius flens pa
pā adijt: ⁊ ſeptē annis ibidē ꝗcquid in ſcūm
martinū deliquerat penitēdo deleuit. Po
pulus autem iuſtinianum prefecit: ⁊ romā
contra briccium miſit: vt epiſcopatū ſibi cō
tra briccium defenſaret. Quo cum tende
ret in ciuitate vercellenſi vitam finiuit: ⁊ ar
menium loco eius populus omnis prefecit.
¶ Septimo igiť anno briccius cū auctorita
te pape rediens ſexto ab vrbe miliario ho
ſpitiū accepit: ⁊ armenius eadem nocte ſpi
ritum exalauit. Quod briccius per reuela
tionem cognoſcens ait ſuis vt ſurgerēt: ⁊ ſe
cum ad tumulandum turonēſem epiſcopū
properarent. Cum ergo briccius per vnam
portam ciuitatem ingrederetur ille per aliā
mortuus efferebať: quo ſepulto ſancꝰ bric
cius ſedem ſuam accepit ⁊ ſeptem poſtmo
dum annis preſidens ⁊ vitam laudabilem
ducens quadrageſimoſeptimo anno epiſco
patus ſui in pace quieuit. ¶ De nomine.

Ecilia quaſi celi lilia: vel cecis via:
vel a celo ⁊ lya: vł cecilia quaſi ceci
tate carens: vel dicitur a celo ⁊ le
os quod eſt populus. Fuit enim celeſte lili
um per virginitatis pudorem vel dicitur li
lium quia habuit candorem munditie: vigo
rem conſcientie: odorem bone fame. Fuit
⁊ cecis via ꝑ exempli informationem. celū
per iugem contemplationem: lya per aſſidu
am operationē. Uel diciť celū: qꝛ ſicut dicit
Iſidorꝰ. Celū volubile rotundū ⁊ ardēs eē
dixerūt. Sic ⁊ ipa fuit volubilis ꝑ opationē
ſollicitā. rotūda ꝑ pſeuerātiā: ardēs ꝑ chari
tatē ſuccenſā: fuit cecitate carēs ꝑ ſapiētie
ſplēdorē: fuit ⁊ celū ppłi: i ipaꝫ tāꝗ i celū ſpi
rituale ppłs ad imitādū intueť celū: ſolē: lunā
⁊ ſtellas. i. ſapie pſpicuitatē: fidei magnimi
tatē ⁊ ỽtutū varietatē. ¶ De. ſ. cecilia ỽgie.

Ecilia virgo preclariſſima
ex nobili Romano
rum genere exorta ab ipſis cunabu
lis i fide chriſti nutrita: abſcōditū ſemp euā
geliū Chriſti gerebat i pectore: ⁊ nō diebus
neqꝫ noctibus a colloquijs diuinis ⁊ orōne
ceſſabat: ſuāqꝫ virginitatē cōſeruari a dño
exorabat. Cū aūt cuidā iuueni noie valeria
no deſpōſata fuiſſet ⁊ dies nuptiaꝝ iſtituta
fuiſſet: illa ſubtꝰ ad carnē cilicio erat idutа
⁊ deſuꝑ deauratis veſtibꝰ tegebať. Et can
tātibꝰ organis illa i corde ſuo ſoli dño decā
tabat dicēs. Fiat dñe cor meū ⁊ corpꝰ meū
imaculatū vt nō cōfundar. Et biduanis ac
triduanis ieiunijs orans cōmendabat dño
quod timebat. Uenit aūt nox in ꝗ̄ ſuſcepit
vna cū ſpōſo ſuo cubilis ſecreta ſilētia: ⁊ ita
eū alloquiť. O dulciſſime atqꝫ amātiſſime
iuuenis ē myſteriū ꝙ tibi cōfitear: ſi modo
tu iuratꝰ aſſeras tota te illud obſeruātia cu
ſtodire. Iurat valerianꝰ ſe illō nulla neceſſi
tate detegere: nulla ꝓdere ratione. Tunc
illa ait. Angelū dei habeo amatorem qui ni
mio zelo cuſtodit corpus meū. Hic ſi vel le
uiter ſenſerit ꝙ tu me polluto amore cōtin
gas: ſtatim feriet te ⁊ amittes florē tue gra
tiſſime iuuētutis. Si autē cognouerit ꝙ me
ſincero amore diligas: ita quoqꝫ diliget te:
ſicut me: ⁊ oñdet tibi gloriā ſuā. Tunc Ua
lerianꝰ nutu dei correctus ait. Si vis vt cre
dā tibi ipſum angelū mihi oñde: ⁊ ſi vere ꝓ
bauero ꝙ angelus ſit faciam quod hortaris
Si autē virum alium diligis: te ⁊ illum gla
dio feriam. cui cecilia dixit. Si in deū verū
credideris: ⁊ te baptizari ꝓmiſeris ipſū vide
re valebis. Uade igiť in tertiū miliarium ab
vrbe via que appia nūcupať ⁊ pauperibus
quos illic inuenies dices. Cecilia me miſit
ad vos vt oñdatis mihi ſanctū ſenē vrbanū
Quoniā ad ipſū habeo ſecreta mādata que
ꝓferā. Hūc dū tu videris indica ei oia ỽba
mea ⁊ poſtqꝫ ab eo purificatus fueris ⁊ cre
dideris āgelū ipſū videbis: tūc valerianꝰ ꝑ
rexit ⁊ ſecūdū ſigna que acceꝑat ſāctū vr
banū epm̄ intra ſepulchra martyrū latitan
tem inuenit. Cūqꝫ ei oia verba cecilie dixiſ
ſet ille manꝰ ad celum expādens cū lachry
mis ait. Domine ieſu chriſte ſeminator caſti
conſilij ſuſcipe ſeminū fructus quos i ceci
lia ſeminaſti. Domine ieſu chriſte paſtor bo
ne: cecilia famula tua qſi apis tibi argumen
toſa deſeruit: nā ſpōſū quē quaſi leonē fero

cem accepit ad te quaſi agnū manſuetiſſi
mū deſtinauit. Et ecce ſubito apparuit ſe
nex quidam niueis veſtibus idutꝰ tenēs li
brū aureis litteris ſcriptū: quē vidēs vale
rianus pre nimio timore qſi mortuus cecidit
⁊ a ſene leuatus ſic legit. Unus dominꝰ vna
fides vnū baptiſma: vnꝰ deꝰ ⁊ pr̄ oium ē q ſu
per oēs ⁊ ꝑ oia ⁊ i oibꝰ nobis. Cūqꝫ hoc legiſ
ſet: dixit ei ſenior. Credis ita eē an adhuc du
bitas? tūc exclamauit dicēs. Nō ē aliud qđ
verius credi poſſit ſub celo: ſtatimqꝫ illo diſ
parēte valerianꝰ a ſcō vrbano baptiſma ſu
ſcepit: ⁊ rediēs ceciliā cū āgelo loquētē i cu
biculo iuenit. Angelꝰ aūt duas coronas ex
roſis ⁊ lilijs i manu habebat: ⁊ vnam cecilie
⁊ alteram valeriano tradidit dicens. Iſtas
coronas imaculato corde ⁊ mūdo corpore
cuſtodite: quia de paradiſo dei eas ad vos
attuli: nec vnqꝫ marceſcēt nec odorē amit
tent. nec ab alijs niſi quibus caſtitas placue
rit videri poterunt. Tu aūt valeriane qꝛ vti
li conſilio credidiſti: pete quodcūqꝫ volue
ris: ⁊ cōſequeris. cui valerianꝰ. Nil mihi in
hac vita exiſtit dulcius qꝫ vnicꝰ frīs mei affe
ctus. Peto igiť vt ⁊ veritatē ipſe mecū ag
ſcat. cui angelus. Placet dño petitio tua: ⁊
ambo cum palma martyrij ad dñꝫ venietis.
Poſt hoc igreſſus tyburtiꝰ frī valeriani cuꝫ
nimiū roſaꝝ ſēſiſſet odorē dixit. Miror hoc
tpe roſeus hic odor ⁊ lilioꝝ vñ reſpiret. nam
ſi ipſas roſas vel lilia i manibꝰ meis tenerē:
nec ſic poterā odoramēta tāte mihi ſuauita
tis ifundere: cōfiteor vobis: ita ſū refectus:
vt putē me totū ſubito imutatū. cui valeria
nus. Coronas habemus quas tui oculi vi
dere nō preualēt. Floreo colore ⁊ niueo cā
dore vernātes: ⁊ ſicꝫ me interpellante odorē
ſenſiſti: ſic ⁊ ſi tu credideris videre valebis.
cui tyburtiꝰ. In ſōnis hoc audio an i verita
te iſta tu loqueris valariane? cui valerianꝰ.
In ſōnis vſqꝫ mō fuimꝰ: ſed iā nūc i verita
te manemꝰ. ad quē tyburtiꝰ. Unde hoc no
ſti? ⁊ valerianus. Angelus dñi me docuit
quē tu videre poteris ſi purificatꝰ fueris: et
oibꝰ idolis abrenūciaueris. Huic miraculo
de coronis roſaꝝ Ambro. atteſtať in prefa
tione ſic dicēs. Scā cecilia ſic ē dono reple
ta celeſti: vt martyrij palmā aſſumeret: ⁊ ipſꝫ
mundum cuꝫ thalamis eſt execrata. Teſtis
eſt valeriani cōiugis ⁊ tyburtij ꝓuocata cō
feſſio: quos dñe angelica manu odoriferis
floribꝰ coronaſti: viros virgo duxit ad glo
riā: mūdus agnouit qꝫtū valeat deuotio ca
ſtitatis. Hec Ambro. Tūc cecilia euidēter
oñdit ei oia idola eē iſēſibilia ⁊ muta: ita vt
tyburtiꝰ reſpōderet ac diceret: q ita nō cre
dit pecꝰ ē. Tūc cecilia oſculās pectꝰ eius di
xit. Hodie te fateor meuꝫ eē cognatū. Sic
eni amor dei fratrē tuū mihi cōiugē fecit: ita
te mihi cognatū cōtēptꝰ te faciet idolorum.
Uade igiť cū frē tuo vt purificationē acci
pias: ⁊ angelicos vultus videre valeas. di
xitqꝫ tyburtiꝰ fratri ſuo. Obſecro te frater
vt mihi dicas ad quē me ducturꝰ es. cui va
lerianꝰ. Ad vrbanū epm̄. cui tyburtiꝰ. De il
lo vrbano dicis q totiēs dānatꝰ ē: ⁊ adhuc i
latebris cōmorať? Hic ſi iuētꝰ fuerit crema
biť: ⁊ nos i illiꝰ flāmis pariter iuoluemur: ⁊
dū querimus diuinitatē latētē i celis: icur
remus furorē exurētē i tris. cui cecilia. Si
hec ſola eēt vita iuſte hāc perdere timere
mꝰ. Eſt aūt alia melior que nūqꝫ amittituꝛ
quā nobis dei filiꝰ enarrauit. Oia eni que
fcā ſunt filiꝰ ex patre gēitus cōdidit. oia cnī
que condita ſūt ex patre procedēs ſpiritus
animauit. Hic igiť filiꝰ dei i mūdū veniēs
verbis ⁊ miraculis aliā vitā eē nobis mon
ſtrauit. cui tyburtiꝰ. Certe vnū deū eē aſſe
ris ⁊ quomodo nunc tres eſſe teſtaris? Re
ſpondit cecilia. Sicut in vna hominis ſapi
entia ſunt tria. ſ. ingeniū memoria ⁊ intelle
ctus: ſic ⁊ in vna diuinitatis eſſentia tres ꝑ
ſone eſſe poſſunt. Tunc cepit ei de aduētu
filij dei ⁊ paſſione predicare: ⁊ multas con
gruitates ipſius paſſionis oſtendere. naꝫ iō
inquit filius dei eſt tentus vt genus huma
num dimittatur peccato detentum. Bene
dictus maledicitur: vt homo maledictus be
nedictioneꝫ conſequantur. Illudi ſe patiť:
vt homo ab illuſione demonum liberareť:
Spineā coronā accepit i capite: vt a nobis
ſētētiā auferat capitalē. fel ſuſcepit amaꝝ:
vt ſanaret hois dulcem guſtū. Expoliať vt
parētum noſtrorum nuditatem operiat. In

ligno ſuſpēdiť: vt ligni ꝑuaricationē tollat
Tunc tiburtius fratri ſuo dixit. Miſerere
mei ⁊ perduc me ad hominē dei: vt purifi-
cationē accipiā. Ductus igitur ⁊ purificatuſ
angelos dei ſepe videbat: ⁊ omnia que po-
ſtulabat protinus obtinebat. Ualerianꝰ igiť
⁊ tiburtius elemoſinis inſiſtebant: ⁊ ſancto-
rum corpora quos almachius prefectꝰ oc-
cidebat ſepulture tradebant: quos alma-
chius ad ſe vocās cur pro ſuis ſcelerībꝰ dā-
natos ſepeliebat inquiuit. cui tiburtiꝰ. Utinā
illoꝝ ſerui eſſemus quos tu dānatos appel-
las: q cōtēpſerūt qđ videť eē ⁊ nō ē: ⁊ inuene-
runt illud quod nō videť eē ⁊ ē. cui ꝑfectus.
Quidnā illud ē? Et tyburtiꝰ. Qđ videť eſſe
⁊ nō ē: ē oē qđ in hoc mūdo nō ē: qđ homines
ad nō eē ꝑducit: quod ꝟo nō videť eē ⁊ eſt:
eſt vita iuſtoꝝ ⁊ pena maloꝝ. cui ꝑfectꝰ. Nō
puto ꝙ mēte tua loquaris. Tūc iubet aſta-
re Ualerianū dicēs ei. quoniā nō eſt ſani ca-
pitis frater tuus: tu ſaltē poteris ſapiēter da-
re reſpōſū. Cōſtat plurimū vos errare: quid
gaudia reſpuitis: ⁊ oīa inimica gaudijs affe-
ctatis. Tunc valerianꝰ ſe vidiſſe ait: glacia-
li tēpore ocioſos iocātes ⁊ oꝑarios agrico-
las deridentes: ſʒ eſtiuo tēpore dū aduenīſ-
ſent glorioſi fructꝰ laborū gaudētibus illis q
putabanť vani: ceperūt flere qui videbanť
vrbani. ſic ⁊ nos nunc quidē ſuſtinemꝰ igno-
miniā ⁊ laborē: ī futuro āt recipiemꝰ gloriaʒ
⁊ eternā mercedē. vos q nūc tranſitoriū ha-
betis gaudiū: in futuro āt iuenietis eternuʒ
ſuppliciū. cui prefectꝰ. Ergo nos iuictiſſimi
ꝑncipes eternū habebimꝰ luctū: ⁊ vos ꝑſone
viliſſime ꝑpetuū poſſidebitiſ gaudiū? cui va-
lerianꝰ. Homūtiones eſtis nō principes tē-
pore nr̄o naticitꝰ morituri: ⁊ deo rationem
ꝑ oībꝰ maľ reddituri. dixit āt ꝑfectꝰ. Quid
verboꝝ circuitu imoramur? Offerte dijs li-
bamina ⁊ illeſi abſcedite. Sancti riiderunt:
nos deo vero ſacrificiū quotidie exhibemꝰ.
quibꝰ prefectꝰ. Qđ ē nomē eiꝰ? cui valeria-
nus. Nomē eiꝰ iuenire nō poteris etiā ſi pē-
nis volaueris. prefectꝰ dixit. Ergo iupiter
nomē dei nō ē? cui valerianus. Nomē homi-
cide ⁊ ſtupratoris ē. Ad quē almachiꝰ. Ergo
totꝰ mūdus errat ⁊ tu cū fratre tuo verū de-
um noſti? Ualerianꝰ riidit. Nos ſoli nō ſumꝰ
ſed innumerabilis multitudo hāc ſanctitatē
recepit. Traduť igiť ſācti ī cuſtodiā maximi
quibus ille ait. O iuuētutis flos purpureus
O germanꝰ fraternitatis affectꝰ: quomodo
ad mortē quaſi ad epulas feſtinatis? cui Ua-
lerianꝰ ait. ꝙ ſi crediturū ſe promitteret glo-
riā animaꝝ coꝝ poſt mortē videret. Et ma-
ximꝰ. Fulminibꝰ igneis conſumar ſi ſolum
illū deū nō ꝯfitear quē vos adoratis ſi ꝯtigat
quod dicitis. Ipſe ergo maximꝰ ⁊ oīs eiꝰ fa-
milia ⁊ vniuerſi carnifices crediderūt: ⁊ ab
Urbano q illuc occulte venit baptiſma ſu-
ſceperunt: igitur dū aurora finē daret: Ce-
cilia exclamauit dicēs. Eia milites xp̄i abij-
cite opa tenebraꝝ: ⁊ induimini armis lucis.
Quarto ergo miliario ab vrbe ſācti ad ſta-
tuā iouis ducūtur: ⁊ dum ſacrificare nollēt
pariter ꝺcollāťur. Tūc maximꝰ cū iuramē-
to aſſeruit ſe in hora paſſionis eoꝝ angelos
vidiſſe fulgentes: ⁊ animas eoꝝ quaſi virgi-
nes de thalamo exeūtes: quas ī gremio ſuo
in celū angeli dei detulerūt. Almachiꝰ vero
audiēs maximū xp̄ianū effectū eū plūbatis
tā diu cedi fecit: quouſqꝫ ſpiritū excuſſit. cu-
ius corpus ſancta cecilia iuxta Ualerianuʒ
⁊ tiburtiū ſepeliuit. Tūc almachius facult-
tes amboꝝ cepit īquirere: ⁊ ceciliā tanqꝫ va-
leriani coniugē coraʒ ſe fecit aſtare. iuſſitqꝫ
vt idolis imolaret: aut ſētētiā mortis icurre-
ret: cū āt ad hoc ab apparitoribꝰ vrgereť: ⁊
illi vehementer flerent: eo ꝙ puella tā de-
cora ⁊ nobilis vltro ſe morti traderet. dixit
ad eos. Hoc boni iuuenes nō ē iuuētutē ꝑ-
dere ſed in meliꝰ mutare: dare lutū ⁊ accipe-
re auꝝ: dare vile habitaculū ⁊ accipere ꝑcio-
ſū: dare breuē āgulū ⁊ accipe foꝝ ꝑlucidū.
Siquis pro nūmo ſolidos daret: nōne velo-
cius feſtinaretis? Deus autē quod accepe-
rit ſimplū reddet centuplū: ⁊ dixit. Creditis
his que dico? ⁊ illi. Credimꝰ xp̄ʒ verū eē deū
q talē poſſidet famulā. Uocato ergo vrba-
no ep̄o. cccc. ⁊ amplius baptizati ſūt. Tūc al-
machius ſāctā Ceciliā ad ſe vocās ait. Cuiꝰ
cōditionis es? ⁊ illa. Ingenua ſuʒ ⁊ nobilis.
cui almachius. Ego te ꝺ religione iterrogo.
⁊ cecilia. Interrogatio tua ſtultuʒ ſumit ini-

tium: ꝗ duas reſpōſiones vna putat igſitio-
ne cōcludi. cui almachiꝰ. Unī tibi tāta ꝑſum-
ptio reſpōdendi? at illa. De cōſcientia bona
⁊ fide nō ficta. cui almachiꝰ. Ignoras cuius
poteſtatis ſim? ⁊ illa. Poteſtas veſtra eſt q̄-
ſi vter vento repletꝰ. quē ſi acus pupugerit
ois ꝓtinus rigor pallēſcit: ⁊ qcqd ī ſe rigidū
habere cerniť icuruať. cui almachius. Ab i-
iurijs cepiſti: ⁊ ī iniurijs ꝑſeueras. Cecilia re-
ſpōdit. Iniuria nō diciť niſi quod verbis fal-
lentibꝰ irrogať. vn̄ aut iniuriā doce ſi falſa lo-
cuta ſum: aut teipſū corripe calūniā iferētē
Sed nos ſciētes ſanctū dei nomen omnino
negare nō poſſumꝰ. Melius ē eni feliciter
mori: q̄ꝫ īfeliciter viuere. cui almachius. Ut
quid cū tanta ſupbia loq̄ris? ⁊ illa. nō. ſʒ con-
ſtātia. cui almachiꝰ. Infelix ignoras qꝛ viui-
ficādi ⁊ mortificādi mihi ē tradita poteſtas?
⁊ illa. Cōtra veritatē publicā ꝓbo te nunc
eē mētitū: vitā. n. viuētibus tollere potes
mortuis aūt dare nō potes. Es igiť miniſter
mortis: nō vite. cui almachiꝰ. Iam depone
amentiā ⁊ ſacrifica dijs. cui Cecilia. Neſcio
vbi oculos amiſeris. nā tu quos deos dicis
oēs nos ſaxa eē videmꝰ: mitte igiť manū ⁊
tangēdo diſce qđ oculis non vales videre.
Tūc iratꝰ almachiꝰ iuſſit eā ad domū ſuam
reduci: ibiqꝫ tota nocte ⁊ die iuſſit eā ī bulli-
ente balneo cōcremari: que quaſi ī loco fri-
gido māſit: nec modicū ſaltē ſudoris ꝑſenſit
Qđ cū audiſſet almachiꝰ iuſſit eā ī ipſo bal-
neo decollari: quā ſpiculator tribꝰ ictibꝰ in
collo ꝑcuſſit: ſʒ tamē caput eiꝰ āputare non
potuit: ⁊ qꝛ decretū erat: ne quartā ꝑcuſſio-
nē decollandus acciperet: eā ſemiuiuā cruē-
tus carnifex dereliquit. Per triduū aūt ſu-
ꝑuiuens oīa que hēbat pauperibꝰ tradidit:
⁊ oēs quos ad fidē cōuerterat vrbano ep̄o
cōmendauit dicēs. Triduanas iducias mi-
hi poſtulaui: vt hos tue beatitudini cōmen-
darē: ⁊ hāc domū meā ī eccleſiā cōſecrares.
Sanctꝰ aūt vrbanꝰ corpꝰ eiꝰ iter duos ep̄os
ſepeliuit: ⁊ domū ſuā in eccleſiā vt rogaue-
rat cōſecrauit. Paſſa ē aūt circa annū dn̄i
.cc. ⁊ .xxiij. tēpore alexandri iꝑatoris. Alibi
tn̄ legiť ꝙ paſſa ē tēpore marci aurelij q im-
perauit circa ānū dn̄i .ccxx. ¶ De nomine.

Clemēs dicitur a cleos qđ ē gloria
⁊ mens quaſi glorioſa mēs Habu-
it. n. glorioſā mētē. ſ. purgatā ab oī
ſorde: ordinatā omni ꝟtute: ⁊ decoratā nūc
omni felicitate q̄ cōſiſtit ī hoc: ſicut diť augu-
ſtinꝰ ī liº de tri. qꝛ ibi eē noſtrū non habebit
mortē: noſſe noſtrum non habebit errorem
amare noſtrum non habebit offenſionem
vel dicitur a clementia: qꝛ clemēs ⁊ miſeri-
cors valde fuit: vel ſicut dr̄ ī gloſario. Cle-
mēs dulcis iuſtus: maturꝰ ⁊ piꝰ. Iuſtꝰ ī acti-
one: dulcis in ſermone: maturus ī cōuerſa-
tione: pius ī itentione. Eius vitā ipſe in ſuo
itinerario iſeruit maxime vſqꝫ ad illū locuʒ
ī quo qualiter beato Petro ī pōtificatū ſuc-
ceſſit oñdiť. cetera ex eius geſtis que com-
muniter habēť: ſumūť. ¶ De. ſ. clemēte ep̄o

Clemens epiſcopus ex no-
bili romanoꝝ pro-
ſapia ortus ē: pater eiꝰ fauſtinianꝰ
mater ꝟo eius matidiana nūcupata ē. Ha-
buitqꝫ duos fratres quoꝝ vnus fauſtinus:
alter fauſtus dicebatur. Cumqꝫ matidiana
mater eius mira corporis pulchritudine pol-
leret frater viri ſui libidinoſo amore in eaʒ
vehementer exarſit. Cū aūt eā quotidie mo-
leſtaret: ⁊ ipa ſibi nullatenꝰ aſſentire vellet:
⁊ viro ſuo hoc reuelare timeret: ne iter du-
os fratres inimicitias ſuſcitaret cogitauit ꝑ
aliquod tēpus ſe a patria abſentare donec
illicitus amor cōgeſceret quē aſpectus pre-
ſentie īflāmaret. vt aūt a viro ſuo hoc obti-
nere valeret: ſomniū valde confixit callide:
qđ ī hūc modū viro rettulit dicens. Ecce
quoddā mihi ꝑ viſum aſtitit numē mihi pre-
cipiēs vt cōfeſtim cū duobus geminiſ. ſ. fau-
ſtino: ⁊ fauſto ex vrbe diſcederē: ⁊ tandiu
abeſſē donec ipe mihi reditū iperaret: qđ ſi
nō facerē ſimul cū duobus liberis iterirem
Quod vir audiens vehementer expauit
ac vxorem cum duobus liberis ⁊ familia
multa athenas miſit: vt ⁊ ibi maneret ⁊ fili-
os faceret erudiri. Minorē aūt filiū. ſ. cle-
mētē cū eēt ānoꝝ qnqꝫ ſibi pater ī ſolatium
retinuit. Cū aūt mater cuʒ filijs nauigaret:
nocte quadā nauis naufragiū ꝑtulit: ⁊ ma-
ter ſine filijs a fluctibus electa ſup quoddā

ſexū euaſit. q̄ duos natos ꝑiſſe cōſiderans
pre nimio dolore i maris fūdū ſe ꝑcipitaſſet
niſi quia ſaltē eoꝝ cadauera ſe repturā ſpe/
rabat. At ꝟo vbi nec viuos nec mortuos ſe
reperire poſſe cognouit clamores ꝛ vlulat⁹
maximos dabat: man⁹ ſuas morſib⁹ lacera
bat: nec vllā conſolationē ab aliq̄ recipere
volebat. Cūq̄ multe mulieres aſtarēt q̄ ſua
īfortunia eidē narrarent ꝛ illa ex hoc cōſola
tionē nō reciperet: affuit quedā mulier iter
ceteras q̄ viꝝ ſuū adoleſcētē ꝛ nautā ī mari
ꝑijſſe aſſeruit: ob cui⁹ amorē poſtmodū nu
bere recuſauit. Recepta igit̄ qualicūq̄ cō
ſolatione apud ipſam manebat: ꝛ quotidia/
nū victū ſuis manib⁹ acqrebat. Sȝ nō mul/
tū poſt man⁹ ei⁹ quas crebris morſib⁹ lace/
rauerat ſine ſenſu ꝛ mortue adeo ſunt effe/
cte: vt cū ipſis nullaten⁹ operari poſſet. Il/
la aūt q̄ eā ſuſceperat paraliſyȝ icurrit: ꝛ de
lecto ſurgere nō valebat: ſicq̄ matidiana
mēdicare cōpellit̄: ꝛ ipſa cum hoſpita ex his
que iuenire poterat paſcebat̄. Cōpleto igit̄
āno quo matidiana cū liberis diſceſſit e pa/
tria: miſit athenas nuncios vir eius: vt ipos
regrerēt: ꝛ qd agerēt itimarent: Sed illi qui
miſſi fuerāt nullaten⁹ redierūt. Deniq̄ cuȝ
alios miſiſſet: ꝛ illi reuertētes ſe nullū inde
veſtigiū repiſſe narrarent: clemētē filiū ſu/
um ſub tutorib⁹ dereliquit: ꝛ ipſe ad q̄rēdū
vxorē cū filijs nauē cōſcēdit: ſȝ minime re/
dijt. Uigiti igit̄ ānis clemēs orbatus ſtetit:
nec de patre vel de matre vel de fratribus
aliquod idiciū iuenire potuit: Ipſe autē cle
mens ſtudio litteraꝝ ſe cōtulit: ꝛ ſūmū phi/
loſophie apicē apprehendit. Deſiderabat āt
vehementer ꝛ ſtudioſe q̄rebat q̄liter ſibi aīe
īmortalitas ꝑſuaderi poſſet. Ob hoc ergo
philoſophoꝝ ſcholas frequēter adibat: ꝛ ſi/
quidē ꝙ imortalis eēt obtinebat̄ gaudebat
ſi q̄n vero ꝙ mortalis eēt ↄcludebat̄ triſtis
abſcedebat: Deniq̄ cū barnabas romā ve/
niſſet ꝛ fidē xp̄i ꝑdicaret philoſophi eū tāq̄
īſanū ꝛ amentē deridebāt: vn̄ ꝛ qdā ſecun/
dū quoſdā fuit clemēs philoſoph⁹ qui cū p̄
ſicut alij deridebat ꝛ ei⁹ ꝑdicationē cōtēne/
bat: talē q̄ſtionem ꝓ deriſu barnabe fecit d
cens. Cū culex aial ſit exiguū: qd ē ꝙ ſex ille
pedes habet: ꝛ īſup alas poſſidet: Elephas
aūt cū ſit īmane animal nec alas poſſidet: ꝛ
tātū quatuor pedes habet: Cui Barnabas
Stulte tue q̄ſtioni reſpōdere ꝑfacile poſſē
ſi ꝟitatis cauſa diſcēde q̄rere videreris. ſȝ
nunc de creaturis nobis dicere aliqd abſur
dū ē cū a uobis creaturaꝝ cōditor ignoret̄.
qꝛ.n. creatorē nō cognoſcitis iuſtū ē vt i cre
aturis erretis. Hoc verbū cordi clementis
philoſophi valde ihęſit: ita ꝙ fidē xp̄i īſtru/
ctus a barnaba recepit: ꝛ i iudeā ad petrum
poſtmodū ꝓperauit: quē ille de fide xp̄i in/
ſtruxit: ꝛ aīe īmortalitatē euidēter edocuit.
Eo tp̄e ſimō magus duos diſcipulos hēbat
.ſ. aq̄lā ꝛ nicetā q ei⁹ fallacias agnoſcentes
eū reliq̄runt: ꝛ ad petrū cōfugerūt: ꝛ ei⁹ di
ſcipuli ſūt effecti. cū aūt petr⁹ clemētem de
ſua iterrogaſſet ꝓgenie: ille qd matri ꝛ fra/
trib⁹ ꝛ patri acciderit ꝑ ordinē enarrauit: ad
dēs ꝙ credebat ꝙ mater cū frīb⁹ i mari ꝑi/
iſſet: pater ꝟo aut merore aut ſimilr naufra
gio iterijſſet: qđ audiēs petr⁹ lachrymas cō
tinere nō potuit. Quadā aūt vice petr⁹ cuȝ
diſcipulis ſuis ad īſulā ꝑ ſex miliaria diſtan/
tē: i q̄ matidiana mater clemētis morabat̄
venit vbi q̄dā colūne vitree mire magnitu
dinis erāt. Quas cū petr⁹ cū ceteris mira/
ret̄ vidēs ipaȝ mēdicātē cur n̄ poti⁹ ſuis ma
nib⁹ operaret̄ icrepauit. q̄ reſpōdit. Speciē
tm̄ mi dn̄e hēo manuū: q̄ meis ſic ſūt debilita
te morſib⁹: vt oīno ſint iſēſibiles effecte: at/
q̄ vtinā me i mare ꝑcipitaſſē vt vltra n̄ vi/
uerē. cui petr⁹. Quid ē qđ loq̄ris? Neſcis qꝛ
aīe eoꝝ q ſe iterimūt grauiter puniūt̄? cui
illa. Utinā hoc mihi certū fieret ꝙ aīe poſt
mortē viuāt: libēter.n. meipāȝ occiderē: vt
ſaltē vna hora dulces meos natos videre
poſ|eȝ. Cūq̄ petr⁹ ab ea cām tāte triſticie in
terrogaſſȝ: ꝛ illa ei ordinē rei geſte narraſſȝ:
ait petr⁹. Eſt qdā adoleſcēs noīe clemēs q
hec q̄ referens mr̄i ꝛ frīb⁹ aſſerit accidiſſe: qđ
illa audiēs nimio ſtupore ꝑcuſſa corruit. cū
q̄ ad ſemetipſā rediſſet cum lachrymis ait.
Ego ſū adoleſcētis mr̄ ꝛ ꝓcidēs ad pedes
rogare eū cepit vt ſibi filiuȝ ſuū feſtinanter
oſ̄dere dignaret̄. cui petr⁹. Cū adoleſcēteȝ
videris paululum diſſimula q̄uſq̄ ab inſula
cū naui egrediamur. Quod cū ſe facturam
ꝓmiſiſſet tenēs petrus manū eius ipſaȝ ad
nauē vbi erat clemēs ducebat. Uidēs vero
clemēs petrū manu mulierē ducētē ridere
cepit: mox āt vt mulier iuxta clementē fuit:
ſe continere nō potuit: ſed ſtatim i amplex⁹
ei⁹ ruit ꝛ crebro oſculari cepit. Quā ille tan/
q̄ inſanientē mulierē cū indignatione repel/
lebat: ꝛ aduerſus petrū indignatiōe nō mo/
dica mouebat̄. Cui petrus. Quid agis o fili
clemēs: noli repellere matrē tuā. Quod cū
audiſſȝ clemēs lachrymis infuſus ſup mr̄eȝ
iacētē cōcidit ꝛ eā cognoſcere cepit. Tunc
ad ꝑceptū petri hoſpita ſua que paralytica
iacebat adducitur: ꝛ ab eo continuo liberat̄
tūc mater clemētē de patre iterrogauit. cui
ille. Ad te querēdū iuit ꝛ vltra nō redijt. At
illa audiēs ſolūmodo ſuſpirauit. Grande.n.
ꝓ filio iuento gaudiū habēs reliquos conſo
labatur merores. Interea cū niceta ꝛ aqui/
la deeſſēt: ꝛ redeūtes mulierē cū petro vidiſ
ſent: que nā ſit hec mulier ꝑcūctātur. qb⁹ cle
mēs ait. Mater mea ē quā mihi deus redo
nauit per dominū meū petꝝ. Poſt hec Pe
trus oīa eis per ordinē enarrauit. Que cum
audiſſent niceta ꝛ aquila ſubito ſurrexerūt
dicētes. Dominator dn̄e de⁹ vera ne ſūt hec
an ſōniū ē quod audimim⁹. Tūc petr⁹: ſi nō
inquit nos inſanim⁹ hec vera ſunt. At illi fa
ciē confricātes aiunt. Nos ſum⁹ fauſtin⁹ et
fauſtus quos mater noſtra exiſtimat in ma/
ri interiſſe: ꝛ accurrētes i amplexus matris
ruūt: ꝛ eā crebrius oſculātur. At illa ait? qd
vult h̄ eē. ad quaȝ petr⁹. Iſti ſūt filij tui fau/
ſtinus ꝛ fauſtus quos in mare periſſe puta/
bas. Hec audiēs mr̄ pre nimio gaudio velut
amēs effecta corruit: ꝛ poſt ad ſe reuerſa ait
Obſecro vos dl̄ciſſimi filij narrate mihi q̄/
modo euaſiſtis: qui r̄ñderūt. Cū nauis fuiſſȝ
reſoluta ꝛ nos ſuper quādā tabulā vehere/
mur: quidā pirrate nos inuenietes i ſuā na/
uiculā poſuerūt: ac mutatis noīb⁹ cuidā noſ
honeſte vidue iuſtine noīe vendiderunt que
tāq̄ filios nos habuit ꝛ liberalib⁹ artib⁹ nos
erudiri fecit: tādē philoſophie opaȝ dedim⁹
ꝛ ſimoni cuidā mago nobiſcū educto adheſi
mus. Cūq̄ ei⁹ fallaciā cognouiſſem⁹ ipſum
oīno deſeruim⁹ ꝛ petri diſcipuli per zacheū
effecti ſum⁹. Sequēti āt die aſſūptis petr⁹
trib⁹ fratrib⁹ .ſ. clemente: aquila ꝛ niceta ad
quēdā ſecretiorē locū orōnis gr̄a deſcēdit:
quos venerandus qdā ſenex: ſȝ tn̄ paup al/
loqui cepit dicēs. Miſereor veſtri frēs: qꝛ
ſub ſpecie pietatis vos grauiter errare con
ſidero. neq̄.n. deus ē neq̄ cultus hic aliqd
ē: nec ꝓuidētia i mūdo: ſed fortuit⁹ caſus: et
geneſis oīa agunt: ſicut ꝛ ego ex meipſo ma
nifeſte cōperi in diſciplina matheſis pre cete
ris eruditus. Nolite ergo errare. ſiue enim
oretis ſiue nō quod veſtra geneſis continet
vobis erit. Clemēs āt i eū reſpiciēs aīo pul/
ſabat̄ ꝛ ſibi ſe eū alias vidiſſe videbat̄. Cūq̄
de mādato petri clemēs: aq̄la ꝛ niceta cum
eo diuti⁹ diſputaſſēt ꝛ ꝓuidētiā aptis rōnib⁹
oſ̄diſſēt eūq̄ ob reuerētiā crebro patrē vo/
carent dixit aq̄la. Quid neceſſe ē vt eū p̄reȝ
vocem⁹ cū i mādatis habeam⁹ neminē ſup
terrā p̄reȝ vocare: ꝛ poſt h̄ reſpiciēs ad ſenē
ait. Nō iīurioſe accipias p̄r: qꝛ frēȝ meū cul
paui: qꝛ te p̄reȝ vocauit: habem⁹.n. tale mā/
datū: ne aliquē noīe iſto vocem⁹. Cūq̄ aq̄la
h̄ dixiſſet riſit oīum aſtātiū cet⁹ vna cū ſene
ꝛ petro: ꝛ cū ille cāȝ riſus iq̄reret dixit ad eū
clemēs: qꝛ facis id de quo alios culpas ſenē
patrē vocādo. At ille negabat dicēs. Uere
neſcio ſi eū patrē vocaueriȝ: veꝝ cū ſatis de
ꝓuidētia diſputatū eēt: dicit ſenex. crederē
vtiq̄ ꝓuidētiā eē: ſȝ a ꝓpria cōſciētia prohi
beor huic fidei accōmodare cōſenſum. No
ui enim meā ꝛ cōiugis mee geneſim accidiſ/
ſe: Audite igit̄ cōiugis mee thema: ꝛ inueni
etis ſcema cui⁹ exitus accidit. Habuit nāq̄
martē cū venere ſup cētrū: lunā ꝟo i occaſu
in domo martis ꝛ finibus ſaturni: quod ſce/
ma adulteras facit ꝛ ſeruos ꝓprios amare
i peregre ꝛ in aquis defūgi: quod ꝛ ita factū
ē. Incidit nāq̄ in amorē ſerui: ꝛ periculum
atq̄ opprobriū metuēs cum ipſo aufugit et
i mari perijt. nā ſicut fr̄ me⁹ retulit ipſū pri
mo adamauit: ſed cum ipſe aſſentire ſibi nol
let in ſeruum ſue libidinis amorem retorſit:
nec tamen ei imputandum eſt: quia eam ge/
neſis hoc facere cōpulit. Narrauitq̄ quo/
modo ſomniuȝ finxerit: ꝛ quomodo cū libe/

ris athenas vadẽs naufragio perierit. Cũ
ꝗ filij vellẽt i eum irruere ⁊ rem aperire ꝓ/
hibuit petrus dicẽs: qeſcite quoadusq; mihi
placuerit: dixitq; ei petr⁹. Si hodie cõiugẽ
tuã caſtiſſimã tibi cũ trib⁹ filijs cõſignauero
credes q2 geneſis nihil ſit? cui ille. Sic impoſ/
ſibile ẽ te exhibere qđ ꝓmiſiſti: ita ⁊ ipoſſibi/
le ẽ extra geneſim aliqd fieri: dixitq; ei petr⁹
Ecce iſte ẽ fili⁹ tu⁹ clemẽs: ⁊ hi duo gemini
tui fauſtinus ⁊ fauſtus: tũc ſenex reſolutis
membris cecidit ⁊ exanimis fcũs ẽ. Filij aũt
irruẽtes i eũ oſculabãt verentes ne ſpiritũ
reuocare poſſet. Tãdẽ ad ſe rediens oĩa vt
acciderãt ꝑ ordinẽ audiuit. Tũc ſubito vxor
aduenit ⁊ cũ lachrymis clamare cepit. Ubi
ẽ vir me⁹ ⁊ dñs me⁹? Hcũ illa quaſi amens
clamaret ſenex cucurrit ⁊ cũ multis lachry
mis amplecti ⁊ ſtrigere eam cepit. Dũ igit
ſimul manerẽt: aduenit qdã nũciãs appio/
nem ⁊ ambionẽ fauſtiniani amiciſſimos cũ
ſimone mago hoſpitari ꝺ quoꝝ aduẽtu fau/
ſtinian⁹ valde gauiſus ad eos viſitãdos iuit.
Et ecce nũcius venit q diceret miniſtrũ ce/
ſaris anthiochiam aduenisse: vt magos oẽs
quereret: ⁊ morte puniret. Tũc ſimõ mag⁹
i odiũ filioꝝ q ipſum reliquerant vultus ſui
ſimilitudinem i fauſtinianũ impreſſit: vt nõ
fauſtinianus ſed ſimõ magus ab oib⁹ puta/
retur: hoc autẽ fecit vt a miniſtris ceſaris lo
co ſui teneretur ⁊ occideretur. Ipſe autem
ſimon ꝺ partibus illis abſceſſit. Cũ aũt fau/
ſtinianus ad petrũ ⁊ filios rediſſet expauerũt
filij vultũ ſimonis i eũ itueẽtes: vocẽ aũt pa
tris ſui audientes. Solus aũt petr⁹ erat qui
vultum ei⁹ naturalẽ videbat: cũq; filij ei⁹ ⁊
vxor eũ refugerẽt ⁊ execrarẽt dicebat eis.
Cur execramini ⁊ refugitis prẽm veſtrũ?
q rñderũt: ꝙ iõ eũ fugerẽt: q2 i eo vultus ſi/
monis magi appareret. cõfecerat eni ſimõ
quoddã vnguentũ ⁊ faciẽ eius punxerat: ⁊
vultũ ſuũ arte magica ipſſerat i eũ: ipſe igr
lamentabat ⁊ dicebat. Quid mihi miſo ac/
cidit vt vna die recognit⁹ ab vxore ⁊ filijs le
tari nõ potuerim cũ eis? Uxor vero ſparſis
crinibus ⁊ filij plurimũ flebãt. Simon autẽ
magus dũ adhuc eẽt anthiochie petrũ plu/
rimũ infamauerat: magnum maleficũ ⁊ ho

micidam eum dicendo: deniq; intantũ ad/
uerſus petrum populũ cõcitauerat: vt ipm
inuenire plimũ affectarẽt: vt carnes ei⁹ dẽ/
tib⁹ laniarẽt. Dixit ḡ petrus fauſtiniano: qñ
qdẽ ſimõ mag⁹ eẽ videris ꝑge antiochiam
⁊ corã oĩ populo me excuſa: ac ea q̃ ꝺ me di/
xit ſimõ ex pſona ſui retracta. Poſt hec ego
antiochiã veniã ⁊ ante illũ populũ hũc vul/
tum a te effugabo ⁊ proprium coram oibus
reddam. Hoc tamẽ nullo mõ credẽdum ẽ:
ꝙ beatus Petrus mentiri mandauerit cũ
deus non idigeat noſtro mẽdacio. Ideo iti/
nerariũ clemẽtis i quo hec ſcripta ſũt liber
apocryphus ẽ: nec vt quibuſdam placet ſu/
ſcipiendus in talib⁹: veruntamẽ dici poteſt:
ꝙ petrus ſi verba ſua diligẽter conſiderent
non ſibi dixit vt ſimonem magum eẽ ſe dice
ret: ſed vt populo effigiem faciei ſuperindu
ctam oſtendens petrum ex perſona ſimonis
commendaret ⁊ mala que dixerat reuoca/
ret: ⁊ ille dixit ſe eẽ ſimonẽ nõ q̃tum ad veri
tatem: ſed q̃tum ad apparentiam: vnde qđ
dixit infra fauſtinianus. Ego ſum ſimon ⁊c.
ſic debet accipi. i. qui q̃tũ ad apparentiã vi/
deor eẽ ſimon: fuit ergo ſimon ſupple puta/
tiuus. Perrexit ergo fauſtinian⁹ pater cle/
mentis antiochiã: ⁊ populũ conuocans di/
xit. Ego ſimon annuncio vobis ⁊ cõfiteor
omnia fefelliſſe de Petro. Nequaq; enim
eſt ſeductor vel magus: ſed ad ſalutẽ mun
di miſſus: quapropter ſi decetero aliquid
contra ipſum dixero me tanq; ſeductorem
⁊ maleficum repellatis. nunc enim peni en/
tiã ago: q2 me malediciſſe cognoſco. Mo/
neo igitur vos vt ipſi credatis: ne vos ⁊ ci/
uitas veſtra ſimul pereatis. Cumq; hec oĩa
que petrus iuſſerat compleſſet ⁊ iã in amo
re petri populum incitaſſet petrus ad eum
venit ⁊ oratione facta effigiem vultus ſimo
nis ab eo penitus effugauit. Populus eni
antiochenus petrum benigne ⁊ cum mlto
honore recepit ⁊ ipſũ i cathedra ſublima/
uit: quod audiens ſimon illuc perrexit ⁊ po
pulum conuocans ait. Miror ꝙ cum vos
ſalubribus preceptis inſtruxerim ⁊ a ſedu/
ctore Petro vos cauere monſtrauerim:
vos ipſum non ſolum audiſtis, ſed etiã epi/

ſcopali cathedra ſublimaſtis: tũc oẽs cũ fu/
rore aduerſus eũ dixerũt. Monſtro nobis
ſimilis es. nudius tertius te penituiſſe dice/
bas: ⁊ nunc te ⁊ nos precipitare conaris: ⁊
impetũ in eum facientes cum ignominia eũ
ꝓtinus expulerunt: hec oĩa clemens i libro
ſuo de ſeipſo narrat: ⁊ hanc hiſtoriã ibidem
inſeruit. Poſt hec aũt petrus cũ romã ve/
niſſet ⁊ paſſionẽ ſuã iminere videret: clemẽ/
tẽ poſt ſe epm̃ ordinauit. Mortuo igit princi
pe apoſtoloꝝ petro clemẽs vir ꝓuidus pre/
cauens i futurũ: ne. ſ. per h exẽplũ quilibet
vellet ſibi i eccleſia ſucceſſorẽ ſtatuere ⁊ he/
reditatẽ ſãctuarium dñi poſſidere: lino ceſ/
ſit: ⁊ poſtmodũ cleto. Nõnulli aſſerunt ꝙ li
nus ⁊ cletus nõ fuerũt ſũmi pontifices: ſed
tantũ Petri apl̃i coadiutores: ꝓpter qđ i ca
thalogo põtificũ meruerunt annumerari.
Poſt hos autẽ clemẽs eligit: ⁊ preſidere cõ
pellit: q ita moꝝ ornamẽto pollebat: vt iude/
is ⁊ gentilib⁹: ⁊ oib⁹ xpianis populis cõplace
ret. Singulaꝝ iopes regionũ nominati ſcri/
ptos habebat ⁊ quos baptiſmi ſanctificatio
ne mũdauerat non ſinebat publice fieri mẽ/
dicitati ſubiectos. Cũ igitur domicillã virgi
nẽ neptẽ Domitiani iperatoris ſacro velami
ne cõſecraſſet: ⁊ Theodoram vxorẽ ſiſinnij
amici impatoris ad fidẽ cõuertiſſet: ⁊ in ca/
ſtitatis ꝓpoſito manere pmitteret. Siſinni
us zelo duct⁹ eccleſiã poſt vxorẽ ſuã occul/
te intrauit ſcire volẽs ꝓpter qđ illa ſic eccle
ſiã frequẽtaret: at vbi a ſancto clemẽte ora/
tio fuſa ẽ ⁊ a populo rñſũ ẽ amẽ. Siſinnius
cecus ⁊ ſurdus penit⁹ effect⁹ ẽ qui ſtati pue
ris ſuis dixit: cito me tollite ⁊ foras educite.
Pueri ãt ꝑ totã eccleſiã eũ girabãt: ſed ad
ianuas peruenire nõ poterãt: quos cum vi/
diſſet Theodora ſic errantes primo quidẽ
ab eis declinauit putãs ꝙ vir ſuus eam co/
gnoſcere poſſet. Poſtmodũ ãt quid nã hoc
eẽt eos interrogauit: qui dixerunt. Dñs no/
ſter vult videre ⁊ audire q̃ nõ licent: ⁊ cecus
⁊ ſurdus factus eſt. Tũc illa i oratiõe ſe de/
dit deprecans vt vir ſuus inde exire poſſet
⁊ poſt orationẽ dixit pueris. Ite mõ ⁊ ꝑduci
te dominũ veſtrũ ad domũ. Cũq; abijſſent
ſancto clementi theodora qđ acciderat idi/

cauit. Tũc ſãct⁹ clemẽs rogatu theodore ad
eũ venit: ⁊ ipſũ iuenit aptis oculis nil vidẽtẽ
⁊ nil penit⁹ audiẽtẽ. Cũq; clemẽs ꝓ eo oraſſ
⁊ ille auditũ ⁊ lumẽ recepiſſet vidẽs clemẽ/
tẽ iuxta vxorẽ ſuã ſtãtẽ amẽs efficitur: ⁊ ſe il
luſũ magicis artib⁹ ſuſpicat: pcepitq; ſeruis
ſuis: vt tenerent clemẽtẽ dicẽs: vt ingrede/
retur ad vxorẽ meã magicis artib⁹ me exce
cauit: pcepitq; miniſtris: vt clemẽtẽ ligarẽt
⁊ ligatũ traherent. At illi ligãtes colũnas ia
centes ⁊ ſaxa putabant. ſicut ẽt ſiſinnio vide
batur ꝙ ſãctũ clemẽtẽ cũ ſuis clericis attra
herent ⁊ ligarent. Tũc clemẽs Siſinnio ait
Quia ſaxa deos dicis ſaxa trahere meruiſti.
Ille ãt vere eũ ligatũ exiſtimãs ait. Ego te
interfici faciã. Clemẽs ãt inde abſcedẽs the
odoram rogauit ne ab orõne ceſſaret donec
virũ ſuũ domin⁹ viſitaret. Orãti igit theo/
dore petr⁹ apoſtolus apparuit dicens. Per
te vir tuus ſaluabit: vt impleatur quod di/
xit frater me⁹ paulus. Saluabitur vir ifide
lis ꝑ mulierẽ fidelẽ. Et hoc dicẽs abſceſſit:
ſtatimq; ſiſinnius vxorẽ ſuã ad ſe vocauit ⁊
obſecrans: vt pro ſe oraret ⁊ ſãctũ clemẽtẽ
ad ſe vocaret. Qui cũ veniſſet ipſũ i fide in/
ſtruxit: ⁊ eũ cũ. cccxiij. de domo ſua baptiza
uit: per hũc ãt ſiſinniũ multi nobiles ⁊ amici
nerue imperatoris dño crediderunt. Tunc
comes ſacroꝝ pecuniã multis dedit: ⁊ ɔtra
ſãctũ clemẽtẽ ſeditionẽ maximã excitauit.
Tũc mamertinus vrbis prefect⁹ populi ſe/
ditionẽ maximã nõ ferẽs ad ſe clemẽtẽ ad/
duci fecit: quẽ cũ redargueret ⁊ ad ſe iclina
re tentaret: ait ille. Optarẽ te ad rationem
accedere. Nã ſi canes multi ɔtra nos latra
uerint ⁊ morſibus attrectauerit nũq; h no/
bis auferre poſſunt: ꝙ nos ſum⁹ rõnabiles
hoies: ⁊ ipſi ſũt irrationabiles canes. Sedi/
tio ãt ab iperitis exorta oñdit ſe nihil habe/
re certũ vel veꝝ. Tũc mamertin⁹ de eo tra
iano iperatori ſcribens rñſũ accepit ꝙ aut
ſacrificarẽ: aut trãs põtũ mare i heremo qđ
adiacet ciuitati cerſone ipſũ i exilium mitte
ret. tũc pfect⁹ clemẽti cũ lachrymis ait. De⁹
tuus quẽ pure colis ipſe te adiuuet. Prefe/
ctus ãt ei nauẽ tribuit: ⁊ oia neceſſaria mini
ſtrauit. Multi autẽ clerici ⁊ laici ipſũ i exili/

ꝗm ſunt ſecuti. Profectꝰ aũt in inſulã inuenit
ſibi plus ꝙ̃ duo milia chriſtianoꝝ ibidẽ iãdu
dũ ad ſecãda marmora dãnatoꝝ: q ſãctũ
clemẽtẽ vidẽtes ſtatim i fletũ ⁊ lachrymas
proruperũt: quos ille conſolãs ait. Nõ me/
is meritis ad vos me miſit dñs: ſꝫ veſtris co/
ronis participẽ me fieri: ⁊ cũ ab eis didiciſſꝫ
ꝙ a ſexto miliario aquã ſuis humeris depor
tarẽt: dixit eis. Oremꝰ oẽs dñꝫ noſtrũ ieſuꝫ
xp̃ꝫ vt confeſſoribus ſuis fontẽ in iſto loco
ac venas aperiat: ⁊ q percuſſit petrã i deſer
to ſina ⁊ fluxerũt aque in abũdãtia: ipſe no
bis laticẽ affluẽtẽ impartiatur: vt de eiꝰ be/
neficijs gratulemur. Cumq3 oratione facta
hinc inde circũſpiceret vidit agnũ ſtãtẽ q pe
de erecto dextro: qſi locũ ep̃o oñdebat. Et
ĩtelligẽs dñꝫ ieſũ xp̃ꝫ eẽ quẽ ſolus ip̃e vide/
bat perrexit ad locũ ⁊ dixit. In noĩe p̃ris ⁊ fi
lij ⁊ ſp̃ũs ſãcti: i iſto loco percutite: ſꝫ cũ nul
lus i ip̃o loco i quo agnꝰ ſteterat ꝯtigerꝫ: ip̃e
accepto breui ſarculo: leui ictu locum ſub
pede agni ꝑcuſſit: ⁊ ſtati maximꝰ fõs erupit:
⁊ i fluuiũ creuit. Tũc vniuerſis gaudẽtibꝰ
ſãctꝰ clemẽs ait. Fluminis iꝑetꝰ letificat ci/
uitatẽ dei. Ad hãc famã multi cõfluxerũt ⁊
vna die qngẽti ⁊ ãpliꝰ ab eo baptiſma ſuſce/
perũt: ⁊ idoloꝝ tẽpla deſtruẽtes ꝑ totam ꝓ/
uinciã intra annũ lxxv. eccleſias edificaue
runt. Poſt tres annos traianꝰ iꝑator q ce
pit anno dñi. cvi. hꝰ audiẽs quẽdã ducẽ illuc
miſit: q cũ oẽs libẽter mori cõſpiceret multi/
tudini ceſſit ⁊ ſolũ clemẽtẽ ligata ad colluꝫ
eius anchora i mare ꝓcipitauit dicẽs. Iã nõ
poterũt ipſũ ꝓ deo colere. Stãte aũt oĩ mul/
titudine ad litꝰ maris corneliꝰ ⁊ phebꝰ diſci
puli eiꝰ oẽs orare preceperũt: vt dñs corpꝰ
ſui martyris eis mõſtraret. Statiq3 mari ꝑ
tria miliaria recedẽte oẽs per ſiccũ igreſſi
inuenerũt i modũ tẽpli marmorei hitaculũ
a deo paratũ: ⁊ ibi archã ſancti clemẽtis et
anchorã iuxta eũ. Reuelatũ ẽ aũt diſcipulis
eiꝰ ne ĩde tollerẽt corpus eius. Omni aũt an/
no tẽpore paſſionis eiꝰ ꝑ ſepteꝫ dies ad tria
miliaria mare recedit: ⁊ ſiccũ iter aduenien
tibus tribuit. In vna ſolẽnitatũ mulier cum
filio ſuo paruulo ad locũ acceſſit. Cõpletis
aũt feſtiuitatis ſolẽnijs cuꝫ puer obdormire

ſonꝰ inundãtiũ aquaꝝ ſubito factꝰ ẽ. Muli
er aũt territa ⁊ filij ſui oblita cũ reliqua multi
tudine ad ripã aufugit: que poſtmoduꝫ filij
memor cũ eiulatu maximo flebat ⁊ vſq3 ad
celũ lamẽtabiles voces dabat: ac ꝑ littora
clamãs ⁊ eiulãs diſcurrebat: ſi forte filij cor
pus a littoribꝰ eiectũ videret: ſꝫ cum i ea oĩs
ſpes deficeret ad dñꝫ redijt: ⁊ totũ illũ annũ
i fletu ⁊ merore duxit. Poſt annũ igitur ap
to mari oẽs anticipãs ad locũ cõcita venit: ſi
de filio forte aliquod veſtigiũ iuenire poſſꝫ.
Cũ ḡ ante tumulũ ſãcti clemẽtis ſe i oratiõe
dediſſet. ſurgẽs vidit iſãtẽ i loco vbi cũ re/
liquerat dormiẽtẽ. Exiſtimãs aũt eũ eẽ defũ
ctũ acceſſit propiꝰ quaſi corpus collecturꝰ
exanime. Sꝫ cũ eũ dormiẽtem cognouiſſet
excitatũ velociter ſpectãtibꝰ populis icolu
mẽ i vlnis leuauit. ⁊ vbi nã ꝑ illũ annũ fue/
rit requiſiuit. Ille aũt ſe neſcire reſpõdit ſi an
nus integer p̃terierat: ſed tñ vniꝰ noctis ſpa
tio ſe ſuauiter dormiſſe putabat. Ambro. in
p̃fatiõe ſic ait. Cũ iniqſſimꝰ ꝑſecutor beatuꝫ
clemẽtẽ penis afficere a diabolo cogeretur
nõ ei tormẽtũ itulit: ſed triũphũ. Iactat̃ er/
go martyr i fluctibꝰ vt mergeret̃: ⁊ ex hꝰ ꝑue
nit ad p̃miũ. Vñ petrꝰ magr̃ eiꝰ ꝑuenit ad ce
lũ: amboꝝ ḡ i fluctibꝰ xp̃s approbãs mẽtes
clemẽtẽ ad palmã victorie de ꝓfundo reuo
cat: petrũ ad celeſtia regna i eodeꝫ elemẽto
ne emergeret̃ eleuat. Refert leo oſtiẽſis
ep̃s ꝙ tẽpore quo michael iꝑator noue
rome regebat iꝑiũ. Sacerdos qdã nomi/
ne philoſophus q ob ſũmũ igeniũ a pueritia
fuerat ſic vocatꝰ cũ cerſonã ꝑueniſſet: ⁊ de
his que narrãtur in hiſtoria clemẽtis habi/
tatores interrogaſſet: quia aduene potius
ꝙ̃ idigene erãt ſe neſcire ꝓfeſſi ſũt. Siqdeꝫ
miraculũ marim receſſus ob culpã ĩhabitã
tiũ iãdiu ceſſauerat: ⁊ ob incurſũ barbaroꝝ
tẽpore marini receſſus veniẽtiũ tẽpluꝫ de/
ſtructum fuerat: ⁊ archa cum corpore ma/
rinis fluctibꝰ obruta erat: exigentibꝰ culpis
inhabitantium: ſuper quo miratus p̃hs ⁊ ac
cedẽs ad ciuitatulã noĩe georgiã cum epi/
ſcopo ⁊ clero ⁊ populo acceſſit ad queren/
dũ ſacras reliquias ad inſulã i qua exiſtima
bant eẽ corpus martyris: vbi cum hymnis

⁊ orationibus fodientes diuina reuelatiõe
ĩuenerunt corpꝰ ⁊ anchorã cũ qua fuerat i
mare ꝓiectũ: ⁊ deportauerũt cerſonã. Dei
de p̃dictꝰ philoſophꝰ cũ corpore ſãcti clemẽ
tis romã venit: ⁊ multis oſtẽſis miraculis i
eccleſia que nũc dicit̃ ſcti clemẽtis honori/
fice corpꝰ collocatũ fuit. In chronica autẽ
quadã legit̃ ꝙ mari ab illo loco exiccato a
beato cyrillo normanoꝝ epiſcopo romam
tranſlatum eſt. De ſancto Criſogono.

Riſogonus iuſſu Diocli/
tiani i carce/
re recludit̃ vbi ſancte Anaſtaſie ali
monijs fouebatur. Cũ ergo Anaſtaſiaꝫ vir
eius i artiſſimã cuſtodiã poſuiſſet criſogono
q eã erudierat talia ſcripta direxit. Sancto
ꝯfeſſori Chriſti criſogono anaſtaſia. Sacrile
giũ iugũ mariti ſuſcepi: cuius deo miſerante
thoꝝ mentita ĩfirmitate declinãs die noctu
q3 dñi noſtri Ieſu chriſti amplector veſtigia
Cũ iſte patrimoniũ meũ ex quo illuſtrat̃ cũ
ĩdignatione ac turpibꝰ idolatris exhauriat:
me quoq3 velut magã atq3 ſacrilegã cuſto/
die tã grauiſſime mancipauit: vt me vitã tẽ
poralẽ amittere ſuſpicer. Nihil. n. ſupereſt
niſi vt amiſſo ſpiritu morti ſuccũbã. In qua
morte licet glorier: tñ mea mẽs valde cõteri
tur: qr opes mee quas deo deuouerã a tur/
pibꝰ cõſumunt̃. Vale vir dei memẽtoq3 mei
Cui criſogonꝰ reſpõdit. Vide ꝙ nõ cõturbe
ris i hoc: ꝙ tibi pie viuenti iferant̃ aduerſa
Nõ. n. deciperis: ſꝫ ꝓbaris. Cito ad te placi
tũ tp̃s xp̃s conuertet ⁊ qſi poſt noctis tene/
bras floridũ diei lumẽ aſpiciens: ⁊ poſt gla/
ciei frigus aurea tibi tẽpora ⁊ ſerena ſucce
dent. vale i dño ⁊ ora ꝓme. Deniq3 cũ bea/
ta anaſtaſia ſic i cuſtodia artaret̃: vt vix ei
panis quadrans daret̃: exiſtimãs ſe moritu
rã criſogono epiſtolã i hec v̾ba ſcripſit. Con
feſſori xp̃i criſogono anaſtaſia. Finis venit
corporis mei: vt egrediẽtẽ aĩam ip̃e ſuſcipi/
at ꝓ cuiꝰ amore iſta ſuſtineo q̃ ex ore huiꝰ ve
tule recognoueris. cui ille reſcripſit. Sẽper
ẽ vt lumẽ tenebre ãtecedãt. Sic etiã poſt in
firmitatẽ ſalus reuertitur: ⁊ vita poſt mortẽ
ꝓmittitur. Vno fine cõcludũtur ⁊ aduerſa
eiꝰ mũdi ⁊ ꝓſpera: ne vel triſtibꝰ deſꝑatio

del letis elatio dñetur: vnũ mare ẽ: i quo na
uicule corporis noſtri vehificant: ⁊ ſub vno
corporis gubernatore aie noſtre nautico fũ
guntur officio. Quorũdã igit̃ naues fortiſ/
ſimis cathenaꝝ nexibꝰ ſolidate crebros eq̃/
ris cõcitatos fluctꝰ ille ſe p̃tereũt. Quorũdã
vero fragilis iunctura lignoꝝ etiã i trãquil/
lo vicinũ morti cõficiũt curſũ. Tu aũt o xp̃i
famula crucis trophеũ tota mẽte cõſtringe:
⁊ teipſam p̃para ad opus dei. Igit̃ diocletia
nus aquilegie partibus poſitꝰ ceteros chri/
ſtianos occidẽs ſanctũ criſogonũ ſibi p̃ſen/
tari iuſſit. cui cũ diceret. Accipe poteſtateꝫ
p̃fecture tue: ⁊ cõſulatũ generis tui ⁊ ſacri/
fica dijs. reſpõdit criſogonꝰ. Vnũ deũ in ce/
lis adoro: ⁊ dignitates tuas qſi lutũ cõtẽno
Data igitur ſuper eũ ſentẽtia ad quẽdã locũ
ducitur: ⁊ ibidẽ ꝓtinꝰ decollat̃: circa annũ
dñi. cclxxxvii. cuiꝰ corpꝰ cũ capite ſanctus
zelus presbyter ſepeliuit. De nomine.
Atherina dicit̃ a catha: qđ eſt vni/
uerſum ⁊ ruina qſi vniuerſalis rui/
na. Omne enim edificiũ diaboli in
ea vniuerſaliter corruit. Nã i ea ruit edifici
um ſupbie ꝑ humilitatẽ quã habuit. Carna
lis cõcupiſcẽtie ꝑ virginitatẽ quã ſeruauit:
cupiditatis mũdane: qr oĩa mundana de/
ſpexit. Vel catherina quaſi cathenula. ip̃a
enĩ ſibi ꝑ bona opa quãdã cathenã fecit: ꝑ
quã vſq3 ad celũ aſcẽdit: que qdẽ cathena ſi
ue ſcala q̃tuor gradus hẽt q ſunt innocẽtia
operis: mũdicia corporis: ꝯ̃ſpectio vanita/
tis. locutio v̾itatis: qs ꝓpheta ꝑ ordinẽ ponit
dicẽs. Quis aſcẽdet i mõtẽ dñi ⁊c. ⁊ reſpõ/
det. Innocẽs manibꝰ ⁊ mũdo corde: q non
accepit i vanũ aiaꝫ ſuã: nec iurauit i dolo ꝓ
ximo ſuo: qliter aũt iſti q̃tuor gradꝰ i btã cathe
rina fuerũt: patet ex legẽda ſua. Et veꝝ ip̃a
ſit ceteris v̾gibꝰ glorioſior q̃ ſola fuit xp̃i ſpõ/
ſa familiarior plene hẽt̃ i ſãctuario mgr̃i leo
nardi de Vtino. De ſancta catherina.

Atherina coſti regis filia
oĩbus liberaliũ
artiũ ſtudijs erudita fuit. Cũ auteꝫ
maxentiꝰ iꝑator omnes tã diuites ꝙ̃ pau
peres ad Alexãdriã ꝯuocaſſet: vt idolis im
molarẽt: ⁊ chriſtianos imolare nolẽtes pu/

niret.Catherina aūt cū eēt annorū.xviij.ꝛ ī
palatio diuitijs ꝛ pueris pleno ſola reman/
ſiſſet audiens aīaliū diuerſoꝝ mugitꝰ ꝛ can
tantiū plauſus:miſſo illuc nuncio īquiri iuſ/
ſit celeriter qd hoc eēt. Quod cū didiciſſet
aſſumptis aliquibꝰ de palatio ſigno crucis
ſe muniens illuc acceſſit. Ibiqꝫ multos chri
ſtianos metu mortis ad ſacrificia duci con/
ſpexit:que vehementi dolore cordis ſaucia
ta ſe ad īperatorē audacter īgeſſit:ꝛ ſic ait.
Salutationē tibi ꝓferre:ꝛ ordinis dignitas
ꝛ rationis via monebat ſi creatorē celorum
agnoſceres:ꝛ a dijs aurē reuocares:ſtāſqꝫ
āte ianuā tēpli ꝑ varias cōcluſiones ſylogiſ
morum allegorice ꝛ methanomice:diſerte ꝛ
myſtice multa cū ceſare diſputauit.Deinde
rediens ad cōmune colloquiū iunxit. Hec ti
bi tanqꝫ ſapiēti ꝓferre curaui. Nunc autē
quare incaſſuꝫ cōgregaſti hāc multitudinē
ad colendā ſtulticiā idoloꝝ? Miraris hoc
tēplū manu artificū operatū. Miraris or/
namēta ꝓcioſa:que velut puluis ante faciē
venti erūt. Mirare potiꝰ celū ꝛ terrā mare
ꝛ oīa que ī eis ſunt. Mirare ornamēta celo
rum ſolē videlicet ꝛ lunā ꝛ ſtellas. Mirare
famulatū eoꝝ qualiter a mundi initio vſqꝫ
ad finē nocte ꝛ die currūt ad occidentē ꝛ re
deūt ad orientē nec fatigant̄. Et cū hec ani
maduertis īterroga ꝛ diſce quis ſit eoꝝ po/
tentior. Cū aūt ipſū ipſo donāte ītellexeris
nec ſimilē illi īuenire valueris ipſum adora:
ipſum glorifica:ipſe enim ē deꝰ deoꝝ ꝛ dn̄s
dn̄antiū. Cūqꝫ de filij īcarnatione ſapienter
plurima diſputaſſet:ſtupefactꝰ ceſar nō va
luit ad hec reſpondere:tandē ad ſe reuerſus
dixit ad eā. Sine nos o mulier:ſine nos fini/
re ſacrificiū ꝛ poſt hoc tibi reſpōſa reddemꝰ
Precepit igit̄ eā ad palatiū duci:ꝛ cū dili/
gentia cuſtodiri:admirās nimiū eiꝰ pruden
tiā:ꝛ corporis pulchritudinē. Erat.n.ſpecio
ſa valde ꝛ īcredibili pulchritudine oīuꝫ ocu
lis admirabilis videbat̄. Veniēs igit̄ ceſar
ad palatiū dixit catherine. Audiuimꝰ tuam
eloquentiā ꝛ mirati ſumus tuā prudētiam:
ſꝫ ī deoꝝ ſacrificijs occupati oīa plene ītelli
gere nequiuimꝰ:nūc aūt ab initio ꝓgeniem
tuā requirimꝰ. Et ſācta catherina ad hec re/
ſpondit. Scriptū ē. Nec te collaudes nec te
culpaueris ipſe. Hoc faciūt ſtulti quos glo
ria vexat inanis. Cōfiteor tn̄ meā ꝓgeniem
nō tumore iactātie:ſed humilitatis amore.
Ego.n.ſum Catherina coſti regis vnica fi/
lia que qꝫuis ī purpura nata:ꝛ liberalibꝰ di/
ſciplinis nō mediocriter inſtructa:hec tn̄ oīa
cōtēpſi ꝛ ad dn̄m Jeſuꝫ xp̄m cōfugi:dij aūt
quos colis nec te nec alios iuuare poſſunt.
O igit̄ īfelices taliū idoloꝝ cultores:quibꝰ
aduocata ī neceſſitate nō aſſunt:ī tribulatio
ne non ſuccurrūt in periculis non defēdūt.
cui rex. Si ita ē vt dicis totꝰ mūdus errat ꝛ
tu ſola veꝝ dicis:cū tn̄ omne v̄bū in ore duo/
oꝝ vel triū teſtiū cōfirmet̄: ſi angelus eēs
ſi celica virtꝰ adhuc tibi nemo credere de/
beret:qꝫtominus cū fragilis femina eē pro/
barſ.cutilla. Ne obſecro ceſar a furore tuo
te vinci ꝑmittas. Inſipiētis aīo nō ſtet tur/
batio dira.ſic nāqꝫ poeta ait. Tu ſi aīo rex
eris rex es ſi corpore ſeruꝰ. Tūc rex ait. Ut
video: peſtifera calliditate nos illaqueare
diſponis dū per exempla philoſophoꝝ ſer/
monē ꝓtrahere niteris. Videſqꝫ autē ceſar
ꝙ eiꝰ ſapiētie obuiare nō poſſꝫ mādauit oc/
culte ꝑ litteras:vt oēs grāmatici ꝛ rhetores
ad ꝓtoriū alexādrie feſtināter venirēt:imē
ſa munera recepturi ſi cōcionatricē virginē
ſuis aſſertionibꝰ ſuperarēt. Adducti ſūt igi
tur de diuerſis ꝓuincijs quinquaginta ora
tores:q oēs mortales ī omni mūdana ſapiē
tia excellebāt. Quibꝰ īterrogantibꝰ cur de
tam remotis partibꝰ euocati fuiſſent:ceſar
reſpōdit. Eſt apud nos quedā puella ſenſu
ꝛ prudentia incōparabilis q̄ oēs ſapientes
cōfutat ꝛ deos oēs demones eē affirmat:
quā ſi ſuperaueritis cū honore magno ad
ꝓpria redibitis.ad hec vnꝰ īdignatꝰ ſtoma/
chanti voce reſpōdit. O magnū īperatoris
cōſiliū qui ob vnīꝰ puelle cōflictū ſapientes
mūdi de remotis partibꝰ aduocauit:cū vnꝰ
ex noſtris clientulis poterit eā leuiſſime con
futare. Et rex ait. Poterā quidē hāc vi ad
ſacrificandū īpellere:ſꝫ meliꝰ iudicaui:vt ve
ſtris argumētis penitꝰ cōfutet̄. Cui illi dixe/
runt.adducat̄ corā nobis puella vt ſua te/
meritate conuicta nunqꝫ ſe ſapiētes vidiſſe
cognoſcat. Sed cū virgo glorioſa certamē
quod ſibi iminebat didiciſſet totā ſe dn̄o cō/
mendauit. Et ecce āgelus dn̄i aſtitit ꝛ vt cō
ſtāter ſtaret admonuit:aſſerēs ꝙ nō ſolum
ab illis vici nō poterit:ſꝫ īſuper illa ipſos cō
uerſos ad palmā martyrij deſtinabit.cū er/
go corā oratoribꝰ adducta fuiſſꝫ.dixit īpera
tori. Quali iudicio cōtra vnā puellā qnqua/
ginta oratores opponis:quos ꝛ ꝓ victoria
remunerādos ꝓmittis:ꝛ me ſine ſpe merce
dis pugnare cōpellis? Erit tn̄ merces mihi
dn̄s Jeſus xp̄s q ē ſpes ꝛ corona ꝓ ſe certā/
tiū. verū cū oratores deuꝫ fieri hominē aut
pati īpoſſibile dicerēt virgo etiā hoc a gēti/
libus predictū eē oſt̄dit. Nā plato aſtruit de
um circūrotūdū ꝛ decurtatū. Sybilla qꝫqꝫ
ſic ait. Felix ille deꝰ ligno q pendet ab alto.
Cū igit̄ v̄go cū oratoribꝰ ſapiētiſſime diſpu
taret ꝛ eos apertis rōnibꝰ cōfutaret obſtu/
pefacti illi ꝛ quid dicerēt nō īuenientes mu/
ti penitꝰ ſūt effecti. Tūc īpator cōtra eos ni
mio furore repletꝰ īcrepare eos cepit cur ab
vna puella tā turpiter ſe vinci ꝑmitterent.
Tunc vnꝰ magr̄ alioꝝ ſic ait. Noueris īpe/
rator ꝙ nullus vnqꝫ āte nos ſtare potuit:qn
cōtinuo vinceret̄. Hec āt puella ī qua ſpiritꝰ
dei loquitur ſic nos in admiratione cōuertit
vt contra xp̄m aliquid dicere:aut oīno ne
ſciamꝰ:aut penitꝰ formidemꝰ: vn̄ īpator cō/
ſtāter fatemur ꝙ niſi ꝓbabiliorē ſētētiā de
dijs q̄s vſqꝫ modo coluimus ꝓtuleris:ecce
oēs ad xp̄m cōuertimur. Audiēſ hec tyrānꝰ
nimio furore ſuccenſus oēs in medio ciuita
tis concremari iuſſit. At virgo beata ipſos
confortās ad martyriū conſtantes effecit ꝛ
de fide diligenter inſtruxit. Et cū dolerent
ꝙ ſine baptiſmo decederēt. virgo ridit. Ne
timeatis qꝛ effuſio veſtri ſāguinis vobis ba
ptiſmꝰ reputabitur ꝛ corona. Cū ergo ſigno
crucis muniti fuiſſent flāmis iniecti ita aīas
dn̄o reddiderūt: vt nec capilli nec veſtimen
ta eoꝝ ab igne in aliquo lederentur. Cū aūt
a xp̄ianis fuiſſent ſepulti tyrānꝰ virgini loq/
tur dicēs. O virgo generoſa iuuētuti tue cō
ſule.ꝛ poſt reginā ī palatio meo ſecūda vo/
caberis: ꝛ imagine tui ī medio ciuitatis fabri
cata velut dea adoraberis. cui virgo. Deſī
ne talia dicere q̄ ſcelus eſt ēt cogitare. Ego
me xp̄o ſponſā tradidi. Ille gloria mea:ille
amator meꝰ:ille dulcedo ꝛ dilectio mea. Ab
eius amore nec blādimēta nec tormēta po/
terūt reuocare. Tūc ille furore repletꝰ iuſ/
ſit eā ſpoliatā ſcorpionibꝰ cedi: ꝛ ceſam ī ob/
ſcurū carcerē tradi:ibiqꝫ diebꝰ duodecim fa
me cruciari. Rege āt ꝓ quibuſdaꝫ cauſis ī/
ſtantibꝰ extra regionis confinia ꝓcedēte re
gina ſācte chaterie nimio amore ſuccēſa cū
principe militū noīe porphirio media nocte
ad carcerē virginis ꝓperauit. Quo cū regi
na introiſſet vidit carcerē ineſtimabili clari/
tate fulgētē:ꝛ angelos plagas virginis ꝑun
gentes. Incipiēſqꝫ virgo eterna ei gaudia
predicauit:ꝛ ad fidē cōuertēs martyrij co/
ronā eidē predixit:ſic vſqꝫ ad mediā nocteꝫ
ſermonem ꝓtraxerūt: q̄ cū oīa porphirius
audiſſet ad pedes virginis ꝓcidit:ꝛ cū du/
cētis militibꝰ fidē recepit:qꝛ v̄o ꝑ.xij.dies ſi
ne cibo tyrānꝰ eē eā iuſſerat:xp̄s ꝑ hos dies
miſſa de celo candida colūba celeſti eā cibo
refouebat. Deinde dn̄s cū multitudine an/
geloꝝ ꝛ v̄ginū eidē apparuit dicēs. Agno/
ſce filia creatorē tuū ꝓ cuiꝰ noīe laborioſuꝫ
ſubijſti cōflictū. cōſtās eſto:qꝛ ego tecū ſuꝫ.
rediēs igr̄ īpator eā ſibi ꝓſētari iuſſit:ꝛ vidēs
eā ſplēdidiorē:quā tāto ieiunio exiſtiabat af
flictā putauit ꝙ eā aliqs ī carcere ſuſtētaſſꝫ:
ꝛ furore repletꝰ cuſtodes torq̄ri ꝓcepit. Il/
la v̄o ait. Ego cibū ab hoīe nō accepi:ſꝫ xp̄s
me ꝑ ſuū angelū enutriuit. Cui īpator. Re/
conde oro quod moneo ī corde tuo: ꝛ noli
dubijs rn̄dere ſmonibꝰ. Nō te quaſi famu/
lā poſſidere cupimꝰ:ſꝫ regina potēs electa
decore ī regno meo triūphabis. cui virgo.
Attende ꝛ tu obſecro: ꝛ iudicij examē iuri/
dica ſāctiōe decerne: quem magis eligere
debeo:aut potentem eternum glorioſum
ꝛ decorum:vel infirmum mortalem ignobi
lem ꝛ deformem? Tunc imperator īdigna/
tus ait. E duobus vnum tibi elige:aut ſacri
ficare vt viuas:aut exquiſita tormenta ſu
bire vt pereas. Et illa. Quecūqꝫ tormenta
potes cogitare ne differas:qꝛ carnem ꝛ ſā/
guinē meū xp̄o offerre deſidero:ſicut ipſe
pro me ſeipſum obtulit. Ipſe enim deꝰ meꝰ

amator meus: paſtor ꝛ ſpōſus vnicꝰ meus. Tūc qdā pfectꝰ furēti regi ſuaſit: vt īfra triduū quatuor rotas ſerris ferreis ꝛ clauis acutiſſimis circūſeptas prepararet: vt eam tā horribile tormentū diſſecaret: ꝛ ceteros xp̄ianos tā dire mortis exēplū terreret. Ordinatūq; ē vt due rote vno ordine voluerētur: due aūt cōtrario ipetu agerentur vt ille deorſū lacerādo cōtraherēt. Ille repugnātes ſurſū deuorādo ipīgerēt. Tūc virgo beata dn̄z exorauit ut ad laudē ſui nōis ꝛ ɔuerſionē populi circūſtātis ipſā machinā diſſiparet. ꝛ ecce angelus dn̄i molā illā cū tanto ipetu diuellēdo cōcuſſit: ꝙ q̄tuor milia gentilium itteremit. Regia aūt q̄ deſup hͤ aſpiciebat ꝛ vſq; tūc ſe celauerat: ſtati deſcēdens īperatorē de tāta ſeuicia durius icrepauit. Rex aūt furore repletꝰ cū regina ſacrificare cōtēneret iuſſit eā extractis prius mām̄illis decollari. Que cū ad martyriū duceret̄ catherinā rogauit: vt ꝓ ſe dn̄m p̄caret̄: que rn̄dit. Ne timeas a deo dilecta regina: q2 tibi hodie ꝓ trāſitorio regno cōmutabit̄ eternū: ꝛ ꝓ mortali ſponſo tibi imortalē acqres: tūc illa cōſtās effecta tortores hortabat̄: ne qđ iuſſi fuerāt facere morarēt̄. Miniſtri igr̄ extra ciuitatē eam ducentes ferreis aſtilibꝰ mām̄illas eiꝰ euellunt: ꝛ poſtmodū caput p̄cidūt: cuiꝰ corpus porphiriꝰ rapiēs ſepeliuit. Sequēti die cū đ corpore regine queſtio fieret ꝛ multos ex hoc ad ſuppliciū tyrānus ꝑtrahi iuberet: porphiriꝰ ꝓrūpēs i mediū exclamauit. ego ſum q xp̄i famulaz ſepeliui: ꝛ xp̄i fidē recepi. Tūc maxētiꝰ amēs effectꝰ rugitū terribilē emittēs exclamauit. O me miſerū ꝛ miſerādū: ecce porphiriꝰ q erat vnicus aīe mee cuſtos ꝛ totiꝰ laboris ſolatiū deceptꝰ ē: qđ cū ſuis militibꝰ referret: illi ꝓtinus reſpōderunt. Et nos xp̄iani ſumꝰ: ꝛ mori ꝓ xp̄o parati ſumꝰ. Tūc ceſar furore repletꝰ precepit oēs cū prophirio decollari ꝛ corpora eoꝝ canibꝰ dimitti. Deide catherinā aduocās ait. Quāuis arte magica reginā mori feceris: ſi tn̄ reſipueris p̄ma in palatio meo eris. Hodie igit̄ aut diijs ſacrificia offeres: aut caput amittes. cui illa. Fac quecūq; aīo cōcepiſti. paratā .n. me videbis pro xp̄o ad oīa ſuſtinēda. Data igit̄ ſuper eā ſētēria decollari iubet̄. q̄ cū ad locū mortis đducta fuiſſet: erectis i celū oculis orauit dicēs O ſpes ꝛ ſalus credentiū. O decꝰ ꝛ gloria v̄ginū ieſu rex bone obſecro te vt quicūq; paſſionis mee memoriā egerit ſeu i exitu aīe vel i quacūq; neceſſitate me inuocauerit tue ꝓpitiationis cōſequat̄ effectū: ꝛ facta ē vox ad eā dicens. Ueni dilecta mea ſponſa mea: ecce tibi celi ianua ē aperta. Nā ꝛ his q paſſionez tuā celebrauerint optata p̄ſidia promitto de celis. deide cū đcollata fuiſſet de eiꝰ corpore pro ſanguine lac emanauit. Angeli aūt corpꝰ eiꝰ accipiētes ab illo loco ad montem ſynai itinere pluſq̄ dieꝝ .xx. deduxerūt ꝛ ibidē honorifice ſepelierunt. Ex cuiꝰ oſſibꝰ indeſinēter oleum emanat: quod cunctorum debilium mēbra ſanat. Paſſa ē autē ſub maxētio ſiue maximino tyrāno q cepit circa annū dn̄i .cccx. Qualiter aūt maxentiꝰ ꝓ hͦ ſcelere ꝛ alijs q̄ cōmiſit punitꝰ fuerit i hiſto. de iuētione crucis habet̄. ¶ Dicit̄ ꝙ quidaz monachus rothomagēſis ad mōtē ſynai prexit: ibiq; ꝑ ſeptē annos i ſeruitio btē catherine deuotus ꝑmanſit: quaz cū inſtantiꝰ exoraret vt aliqđ de corpore ſuo habere mereret̄: ſubito rupit đ manu illiꝰ vnꝰ articulus digitoꝝ: qui donū dei letꝰ recepit ꝛ ad ſuū monaſterium deportauit. ¶ Fert̄ quoq; ꝙ dū qdā btē catherine deuotus exiſteret: ꝛ eam crebro i ſui adiutoriū iuocarz ꝑ ꝓceſſū tēporis mētis icuria reſolutꝰ ꝛ deuotionē mētis ꝑdidit: ꝛ ab ipſiꝰ iuocatione ceſſauit: q i oratione poſitꝰ vidit multitudinem virginū ante ſe tranſeūtiū: īter q̄s vna erat que ceteris ſplēdidior videbat̄: q̄ cū ſibi appropiquaſſz faciē ſuaz opuit ꝛ ſic āte ipſuz facie velata trāſiuit: cuiꝰ ſplēdorē cū ille nimiū miraret̄. ꝛ que eēt iterrogaret: vna ex eis ei rn̄dit. Hec ē catherina quaz oli cognoſcere ſolitꝰ eras: nūc aūt q2 eaz cognoſcere nō videris coraz te ſic velata facie tanq̄ a te icognita ptrāſiuit. ¶ Qualiter ēt ſcā v̄go ꝛ martir xp̄i catherina p̄mo ex teutonie partibꝰ adiacentibꝰ ceperit venerari: ꝛ feſtū eiꝰ ſolēniter agi. ex quodā miraculo colligitur quod i cameraco ciuitate imperiali factum

fuiſſe narratur. Dicitur autem locus ille cameracum: eo ꝙ ſpāliter fuerit deputatꝰ ad camerā iperatoꝝ. Ibidē ſiqdē fuit quoddā mōaſteriū ſcimonialiū cui preerat quedam ſoror: q̄ nō minꝰ rectitudine vite: q̄ȝ nobilitate generis relucebat. Ipſa v̄o frēm quendā habebat militē ſtrenuū q vice quadā cā viſitandi ad eā acceſſit. Cūq; abire vellet vnuz de familia ſua ibidē militē reliqt egrotātem quē tamē ſorori ſue: vt eiꝰ curā haberet diligēter cōmēdauit: quapropter ſibi a fratre ſuo cōmiſſū militē cepit viſitare: ꝛ qualiter valuit i īfirmitate cōſolabat̄. Ille v̄o aperuit ei ſecreta cordis ſui dicēs: ꝙ amore eiꝰ captus eſſet: et niſi ſibi conſentiret: ꝙ ſecum concuberet viuere minime valeret. Illa vero vt femina caſta et deuota quantum valuit tam nefando deſiderio ipſum ſācto colloquio ꝛ benigno conſilio auertere nitebatur. Sermo aūt eius nihil ꝓfecit i eo. Cū aūt diabolus iceſſāter bonis operibꝰ iuſtoꝝ inſidiet̄ ꝛ iuxta apoſtolū. Bonos mores corrūpūt colloqa praua: q2 illa etiā icauta ip̄m viſitare cōſueuerat: eiuſq; vanis verbis aurem accōmodabat ipſa ſoror q̄ deuota fuerat ꝑ militē illū adeo tētata fuit: vt iā ſecum ad ſeculū abire vellet: ſed q2 ipſa antea valde religioſa fuerat: more ſolito quadam nocte altaria ſue eccleſie oratiōis gr̄a ꝑluſtrabat. Ueniēs aūt ad altare btē v̄gis Marie corā imagine eiꝰ īter cetera v̄ba ſic beatam Mariā alloqt̄ dicēs. O ſcā Maria ego nimis īſlāmata amore illius militis ſum: ꝛ nūc q2 manere nō valeo licētiā a te accipio: ꝛ locū iſtū tue grē recōmēdo. Beata autē virgo apparuit ei dicēs. O filia eſto ꝑſeuerās i ꝓpoſito caſtitatis. qm̄ filio meo q ē flos virginū ꝛ ſpeculū totiꝰ caſtitatis eam vouiſti. Nihil .n. valet vouere vel aliquod bonū inchoare: niſi i eo velit homo ꝑſeuerare. Tm̄ eni ſaluator mūdi amat caſtitatē ꝙ nō niſi đ virgine voluit ꝛ potuit naſci. Poſt hec illa ad ſecūdū ꝓceſſit. ſ. altare ſcē crucis: ꝛ ꝙ tn̄ cōcupiſcētia mala ſuccēſa eēt: ꝙ nullatenꝰ manere poſſet i clauſtro ſtās coram crucifixo aſſeruit. Statiq; dn̄s pēdēs i cruce ei apparuit dicēs. O filia dilecta abſit vt a me recedas: qm̄ ſāguine meo te redemi. Abſit vt vnam tētationē ſuꝑare nō valeas: ꝓ q̄ duriſſima ſuſtinui crucis tormēta. Ultimo ꝓceſſit ad tertiū altare. ſ. btē catherine q̄ ibidē patrona fuit. ꝛ corā ea ſicut coram alijs fecerat ſe penitꝰ ſuperatā illicita cōcupiſcētia aſtruebat: ꝛ ſe nullatenus i ordine poſſe perſiſtere referebat. Tūc beata catherina ſibi appuit cū oī genere tormentorum q̄ ꝓ amore xp̄i paſſa fuerat dicens. Memor eē debes filia ꝙ cū ego eēm filia regis: ꝛ diuitias ꝛ delitias regni poſſediſſē ipſas tn̄ ꝛ oēz mūdi gloriam cōtēpſi: inſuꝑ diris tormētis me tradidi propter xp̄m. Te ḡ ſine ferro ꝛ ſine ſanguis effuſiōe ſaltē aliqđ modicū pati decet ꝓ xp̄o. Sȝ heu ad tam clementes apparitiones ꝛ allocutiōes illa emēdata nō fuit: ſecūda etiam ꝛ tertia nocte eidē miſere ſorori altaria p̄dicta ꝑluſtranti: ꝛ quaſi licentiaz a ſcis accipiēti eadē viſio ꝛ allocutio ad ſingula altaria facta eſt. Illa autē i ſuo nefando ꝓpoſito ꝑmanſit. Et q2 p̄lata ꝛ magiſtra illius monaſterij fuerat totam curam illius conuentus cui preerat beate catherine vtpote patrone illius loci cōmēdauit. Et p̄ſentatis imagini eiꝰ clauibus officij ſui cum milite ad ſeculum clam receſſit. Cūq; pluribus annis i ſeculo miſera manſiſſet: ꝛ ex milite duos filios iam etate magnos habuiſſz: tandē milite mortuo in ſe reuerſa ꝛ cōpūcta dicebat: qm̄ miſerationes dei multe ſūt. nec aliquē peccatorē ad ſe redire volētē a miſericordia repellit: reuertar ad locum vnde exiui: ꝛ hec dicens iter arripuit: ꝛ q2 nobilis genere ꝛ delicate educata fuerat iter ſaxa ambulās ſanguie q de nudis eiꝰ pedibꝰ fluebat ſua veſtigia rubricabat. Cū aūt ad mōaſteriū clam veniſſz: vt magr̄az q̄ ſcimonialibꝰ p̄erat rogaret vt ipſam de ſeculo rediētē ad pn̄iam recipet. ecce res admiranda btāz catherinā p̄mā oīuz ꝛ ſolā itꝰ .riꝰ ad feneſtrā vt magiſtrā clauſtri ſedētē iuenit: quā cū illa minime coḡſceret: illa dixit ei. Tēpꝰ ē vt ad celū redeā. iā .n. diu vices tuas ſuppleui. Ueni ḡ citiꝰ vt religioſis veſtibꝰ iduaris ꝛ locum curāq; tui officij reſumas. nemo enim ſcit adhuc te defuiſſe. Illa ergo nimiū ga

uiſa ⁊ de tāto miraculo ſtupefacta clauſtrū
intrauit: ⁊ veſtes ⁊ curā ſui monaſterij rece
pit. O q̄ta humilitas ⁊ pietas btē catherine
q̄ ꝑ tot annos i forma ⁊ habitu predicte ſoro
ris oē miniſteriū qđ illa tenuerat diligētiſſi
me adimpleuit. O q̄ꝫ felices fuerūt q̄ talē
meruerūt hr̄e magiſtrā oīs virtutis ⁊ diſci
pline plenam. Illa vero q̄ de ſeculo reuerſa
fuerat cū i matutinis eēt ſequētis diei ⁊ cā
trix ei iniungeret: vt conſuetū ē ꝙ nonā le
ctionē legeret: ipſa inuens ſe eē debilē lectio
nē alteri legendā cōmiſit. Mane āt facto
pulſari fecit: vt ad caplm tot⁹ cōuētus ſoro
rū veniat vt tm̄ miraculū publicaret. Cūq̄ꝫ
oēs cōueniſſēt ipſa oīa q̄ circa eā geſta fue
rant ꝑ ordinē oībus enarrauit. Tūc oēs be
nedicebāt ⁊ gl'ificabāt dn̄m i gl'ioſa virgie
⁊ martyre ſua catherina. Illa uero ſalubrē
pn̄iam agens poſtmodū plena virtutibus i
dn̄o obdormiuit. ¶ Notādū ꝙ btā catheri
na admirabilis appebat i qnq̄ꝫ. Primo i ſapia
2°. i eloquētia. tertio i cōſtātia. 4° i mūdicia
caſtitatis. qnto i ꝑuilegio dignitatis. Primo
igr̄ admirabilis apparet i ſapia. In ipā.n.fu
it oīs ſpēs ph'ie. Ph'ia.n.ſiue ſapia diuidit̄ i
theoricā: practicā ⁊ logicā. Theorica diuidi
tur ſm quoſdā in tres.ſ.i itellectualē: natu
ralē ⁊ mathematicā. Habuit igr̄ beata ca
therina ſapiam intellectualē in cognitiōe di
uinoꝝ q̄ maxime vſa ē: i diſputatione ꝯ rhe
tores: qb⁹ vnū ſolū deū veꝝ eē ꝓbauit: ⁊ de
os oēs falſos eē cōuicit. Secūdo naturalē
in cognitiōe oīum inferioꝝ: q̄ maxime vſa ē
in diſputatiōe ꝯ iperatorē: ſicut patꝫ ibidē.
Tertio mathemathicā i contēptu terreno
rū. Hec.n.ſcia ſm boetiū ſpeculat̄ formas
ſine mā in abſtractiōe: hāc beata catherina
hūit qn̄ aīum ſuū ab oī materiali amore ab
ſtraxit. Hāc.n.ſe hr̄e oñdit cū impatori iter
rogāti rn̄dit. Ego.n.catherina ſū coſti regis
filia q̄ q̄uis i purpura nata ⁊c. hac maxime
vſa ē cū regina quā ad cōtēptū mundi ⁊ de
ſpectū ſui ⁊ d'ſideriū regni aīauit. ¶ Practi
ca aūt diuidit̄ in tres.ſ.ethicā: economicā: ⁊
publicā: ſiue pollīticā. Prima docet mores
informare ⁊ ſe virtutib⁹ exornare: ⁊ ꝑtinet
ad oēs. ſecūda docet familiā bn̄ ꝯponere: ⁊
ꝑtinet ad patrēfamilias. Tertia docet ad
vrbes populos ⁊ rēpu. bn̄ regere: ⁊ ꝑtiet
ad rhetores vrbiū. hāc ēt triplicē ſciam ha
buit beata catherina. ꝑmā.n.habuit cū ſe oī
moꝝ honeſtate cōpoſuit: ſecundā cū famili
am ſuā que ſibi magna relicta fuit laudabi
liter rexit. tertiā cū impatorē ſapiēter iſtru
xit. ¶ Logica diuidit̄ i tres partes.ſ.demō
ſtratiuā probabilē ⁊ ſophiſticā. Prima per
tinet ad ph'os. Secūda ad rhetores ⁊ diale
ticos. Tertia ad ſophiſtas. Hanc ēt triplicē
ſcientiā habuiſſe videt̄ cū de ea ſcribit̄ ꝑ va
rias concluſiones ſyllogiſmoꝝ: allegorice ⁊
methanomice diſerte ⁊ myſtice multa cum
ceſare diſputauit. Scđo fuit admirabilis in
eloquētia. habuit .n. eloquentiā facundiſſi
mā in predicando: ſicut patꝫ in ſuis ꝑdicatio
nibus. diſertiſſimā i rōneꝫ reddēdo: ſicut pꝫ
cū dicebat iperatori. Miraris hoc tēplum
manu artificū fabricatū. Suauiſſimā in'at
trahendo ſicut patet i porphirio ⁊ in regina
quos eloquij ſui ſuauitate ad fidē attraxit.
Efficaciſſimā in conuincendo ſicut patet i
rhetoribus quos tā potēter cōuicit. Tertio
in cōſtantia. fuit .n. ꝯſtantiſſima i minis illa
tis: q2 ipſas cōtēpſit. Unde impatori ſibi mi
nanti rn̄dit. Quecūq̄ꝫ tormta potes cogita
re ne differas: qa carnē ⁊ ſāguinē meū xp̄o
offerre deſidero. Item fac quecūque aīo
concepiſti. paratā.n.me videbis ad oīa pro
xp̄o ſuſtinēda. Scđo in donis oblatis: q2 ea
reſpuit. Unde cū ipator ſibi ꝓmitteret ꝙ eā
i palatio ſcđaꝫ haberet rn̄dit. Deſine talia di
cere q̄ ſcelus ē etiā cogitare ⁊c. Tertio i ſup
plicijs irrogatis: q2 ea ſupauit: ſic̄ patet cum
poſita fuit i carcē ⁊ ſup rotam. 4°. i mūdicia
caſtitatis. Seruauit.n. caſtitatē int̄ ea inter
q̄ caſtitas piclitari ſolet. Quinq̄ꝫ ſūt in qbus
caſtitas periclitat̄. ſ. affluētia reſoluēs: op
portunitas idducēs: iuuēt⁹ laſciuiēs: libertas
effrenās: pl'chritudo alliciēs: int̄ hec btā ca
therina caſtitatē ſuauit: habuit.n. maximā
affluētiā reꝝ: vtpote q̄ tā ditiſſimis paren
tib⁹ ſucceſſiſſet. Habuit opportunitatē. vt
pote q̄ ſui dn̄a tota die int̄ ſuos famlos v'ſa
bat̄. hūit iteꝝ etatē iuuenilē. Itē ſui liberta
tē: q2 ſola ⁊ libera in palatio remāſit: de his

quattuor dr̄ ſupra. Catherina cum eēt ānoꝝ
.xviij. i palatio diuitijs ⁊ pueris pleno ſola re
māſit. habuit etiā pulchritudinē: vn̄ dr̄. quia
erat ſpecioſa valde ⁊ icredibili pulchritudie
oīum oculis admirabilis videbatur. qnto
i priuilegio dignitatis: quedā enim priuile
gia ſpālia fuerūt i aliqb⁹ ſcīs dū decederēt.
vt xp̄i viſitatio. qđ fuit i Ioāne euāgeliſta.
olei emanatio: qđ fuit i btō nicolao. lactis ef
fuſio qđ fuit i btō paulo. ſepulchri ab ange
lis preparatio. qđ fuit i btō clemēte. petitio
nū exauditio: qđ fuit in btā Margarita: qn̄
orauit ꝓ agētib⁹ ſui memoriam: hec aūt oīa
fuerūt i btā catherina ſic̄ patet i legenda.
Dubitatio aūt habet̄ apud aliquos vtruꝫ a
maxētio vl' a maximino martyrizata ſit. tūc
eni tres impiū tenebant.ſ. cōſtantin⁹ qui ex
traditione paterna imperium ſūpſit. maxē
tius maximiani filius a ꝑtorianis militibus
rome auguſtus appellatus ⁊ maximinus i
oriētis partib⁹ ceſar effectus. Secūdū aūt
chronicas maxentius rome: maximin⁹ ve
ro in oriente contra chriſtianos tyrannideꝫ
exercebant. Uidetur ergo vt aliquib⁹ pla
cet ꝙ vitio ſcriptoris ſit factum: vt ꝓ Ma
ximino Maxentius poneretur.

¶ De ſancto Saturnino.

Saturninus ab apoſtolo
rum diſcipu
lis epiſcopus ordinatus in vrbem tholoſa
nam directus eſt. Cum autem ipſo ingredi
ente demones a reſponſis ceſſarent: vnus
gētiliū dixit ꝙ niſi ſaturninū occiderēt a di
is ſuis penit⁹ nil obtinerēt. Apꝑhēdētes igi
tur ſaturninū nolētem ſacrificare ad pedes
thauri ligauerūt: eūq̄ꝫ cū ſtimulis agitātes
e ſūma arce ꝑ grad⁹ capitolij ꝑcipitauerunt
Sicq̄ꝫ capite confracto ⁊ cerebro excuſſo
martyriū feliciter ꝯſumauit. cui⁹ corp⁹ due
femine rapiētes i ꝓfundo loco ꝑp metū gē
tiliū cōdiderūt: qđ poſtea ſucceſſores ad lo
cū reuerētiorē trāſtulerūt. ¶ Fuit ⁊ ali⁹ ſa
turnin⁹ quē rome ꝑfect⁹ diu in carcere ma
ceratū i eculeū leuari ⁊ neruis ⁊ fuſtibus: ⁊
ſcorpionibus cedi fecit: deniq̄ꝫ laterib⁹ adu
ſtis depoſitū de eculeo decollari ꝑcepit cir
ca ānū dn̄i. 286. ſub maximiano. ¶ Fuit ⁊
ali⁹ ſaturnin⁹ apud aphricā frater ſancti ſa
tyri q cū ꝑdicto fratre ſuo ⁊ reuocato ⁊ feli
citate ſorore dicti reuocati: necnō ⁊ cū per
petua genere nobili martyriū paſſus ē: quo
rū paſſio alio tp̄e potiſſimū recolit̄. cū ergo
ꝓcōſul eis dixiſſet: vt idolis imolarent: ⁊ illi
nullaten⁹ aſſentirēt i carcerē miſſi ſūt: qđ au
diēs pater ꝑpetue ad carcerē flēs cucurrit
dicēs. filia qd feciſti: Dehoneſtaſti gen⁹ tuū
nunq̄ꝫ aliqs de genere tuo i carcerē miſſus
fuit. Cū āt audiſſet ꝙ xp̄iana eēt i eā cū im
petu cū digitis irruit ad oculos: ⁊ ei oculos
eruere voluit: ⁊ exclamās egreſſus ē. Uidit
aūt beata ꝑpetua huiuſmoi viſionē. quā in
craſtino ſocijs enarrauit dicēs. Uidi ſcalam
aureā mirabili altitudine vſq̄ꝫ ad celū ere
ctā que adeo anguſta erat ꝙ nō niſi vnus ⁊
paruus aſcēdere poterat. In dextera vero
⁊ leua erāt fixi cultri ⁊ gladij ferrei limati et
exacuti ita ꝙ aſcendēs circa vel īfra ſe nul
latenus reſpicere poterat: ſed ſēꝑ ad celum
eū erectū ſtare oportebat. Sub ea draco te
rrim⁹ ⁊ igētis forme iacebat: ⁊ ꝑ timore q
libet aſcēdere formidabat. Uidi ēt ſatyrū ꝑ
eā aſcēdētē vſq̄ꝫ ſurſū ⁊ reſpiciētē ad nos di
cētē. Ne timeatis hūc draconem: ſed ſecuri
aſcēdite vt mecū eē poſſitis. Hec audiētes
oēs gr̄as egerūt: q2 ſe vocatos ad martyri
um cognouerūt. ꝑſentati igr̄ iudici cū ſacri
ficare nollēt fecit ſaturninū cū alijs viris a
mulierib⁹ ſepari: ⁊ dixit felicitati. Habes vi
rū: ⁊ illa. Habeo: ſꝫ cōtēno. cui ille. Miſere
re tui puella vt viuas: maxime cū ifātē ivte
ro habeas. ad quē ait. Fac de me qcqd vis:
q2 ad tuā volūtatē me trahere non valebis.
Parētes āt btē ꝑpetue cū viro accurrētes
ifantē paruulū btē ꝑpetue q adhuc lactaba
tur adduxerūt: ⁊ vidēs eā pr̄ ſtātem an̄ ꝑfe
ctū cadēs i faciē dixit. Filia mea dulciſſima
miſerere mei: ⁊ hui⁹ meſtiſſime mr̄is tue ⁊ hui⁹
miſerrimi viri tui: q poſt te viuere nō valebit.
Perpetua ꝟo immobilis ſtabat ēt. Tūc pr̄
filiū ad collū ei⁹ iactauit: ⁊ ipſe ⁊ mr̄ ⁊ mari
tus ei⁹ man⁹ tenētes ⁊ flētes oſculabant̄ eā
dicētes. miſerere nr̄i filia ⁊ viue nobiſcū. at
illa ꝓijciēs paruulū ⁊ illos repellens ait. Di
ſcedite a me īimici dī: q2 nō noui vos. Uidēs

ꝯ ꝓfectꝰ eoꝝ conſtantiã diutiſſime verbe/
ratos in carcere poſuit. Stati ꝯ dũ pluri/
mũ meſti eẽnt de felicitate que octo iã mẽſi
bus pregnans erat ꝓ ea orauerũt: ⁊ dolores
partꝰ ſubito i eã irruerũt. pepericq̃ filiũ vi/
uũ. Quidã ꝯ de cuſtodibus dixit ad eam.
Quid facies cum ante ꝓfectum veneris ſi
nũc tam grauiter cruciaris: rñdit felicitas.
Hic ꝓ me patior: ibi ꝓ me deꝰ patieť. Extra
cti igiť de carcere ligatis poſt tergũ manibꝰ
⁊ nudatis natibꝰ ꝑ plateas ducũtur. Et di/
miſſi beſtijs ſatyrus ⁊ ꝑpetua a leonibꝰ deuo/
rantur: ⁊ felicitas a leopardis comediť. Be
atus ꝯ ſaturninꝰ gladio capite trũcať: cir
ca annũ dñi. cclvi. ſub valeriano ⁊ galieno
imperatoribus. ¶ De ſãcto Jacobo itercíſo

Jacobus martyr cognomen
to itercíſus nobilis
genere: ſʒ fide nobilior ex regione
ꝑſaꝝ ⁊ ciuitate elape oriundus fuit. hic ex
xp̃ianiſſimis pẽtibꝰ ortꝰ ẽ. et vxorẽ xp̃ianiſſi
mã habuit: eratq̃ notiſſimꝰ regi ꝑſaꝝ ⁊ inter
optimates ꝓmꝰ. Accidit ãt vt a principe ni/
mio amore ſeduceref: ⁊ ad colẽdũ idola fle
ctereť. Hec ãt mř ⁊ vxor audiẽtes ꝓtinꝰ ſi/
bi ſcripſerũt dicẽtes. Obediẽdo mortali ꝺ/
ſuiſti eũ q vita ẽ. placẽdo future cito putre
dini ꝺſuiſti ſẽpitnũ odorẽ. Ʋitatẽ i mẽdaciũ
cõmutaſti: ⁊ mortali obtẽperãs viuorũ ac
mortuoꝝ iudicẽ reliquiſti. Noueris igitur
nos ãmodo a te futuras extraneas: nec te/
cũ decetero aliquatenꝰ moraturas. Cũ aũt
has lrãs Jacobꝰ legiſſet amare flens ait.
Si mater mea que me genuit ⁊ vxor mea a
me extranee facte ſunt: quãto magis a me
extraneus factꝰ ẽ deꝰ meꝰ. Cũ ergo ꝑerro
re ſe plurimũ afflixiſſet nũciꝰ venit ad prin
cipẽ qui diceret Jacobũ chriſtianũ eẽ: queʒ
princeps aduocans ait. Dic mihi ſi nazarenꝰ
es. cui Jacobus: Etiã nazarenꝰ ſum. ⁊ ille. ergo
magus es. cui Jacobꝰ. Abſit me maguʒ eẽ.
Cum ergo ei multa ſupplicia minareť. dixit
Jacobus: Nõ me cõturbẽt mine tue: qꝛ tan
q̃ ventus flans ſuꝑ petraʒ furor tuꝰ aures
meas cito ꝑtranſit. Cui princeps. noli imꝓu
denter agere ne grauiori morte pereas. Cui
Jacobꝰ. Hoc nõ mors: ſed ſomnꝰ potiꝰ ẽ di/
cendũ: cũ poſt modicũ reſurrectio tribueť.
Cui princeps. Nõ te ſeducãt nazareni dicẽ
tes mortem eẽ ſomnũ: qꝛ magni imperatores
timent eam. cui Jacobus. Nos mortẽ non
timemus: quia de morte ad vitam tranſire
ſꝑamꝰ. Tũc ꝓnceps de cõſilio amicoꝝ hãc
ſuꝑ iacobũ tulit ſentẽtiã: vt ad terrorẽ alio
rũ mẽbratiʒ iacobꝰ puniať. Cũ aũt qdaʒ ex
cõpaſſione ſuꝑ eũ flerẽt. ille ait. Nolite ſu/
per me flere. ſʒ ſuꝑ voſipſos plãgite: qꝛ ego
ad vitã pergo: ⁊ vobis ſupplicia eterna de
bentur. Tunc carnifices pollicẽ manus eiꝰ
dextre abſciderũt: ⁊ exclamãs iacobus ait
Liberator nazarene ſuſcipe ramũ arboris
mĩe tue: nã a cultore vinee ſarmẽtũ abſcidi
tur vitis vt potiꝰ germinet ⁊ vberiꝰ coroneť.
cui carnifex. Si aſſentire vis adhuc tibi par
co ⁊ medicamẽtũ adhibeo. cui iacobꝰ. Nõ/
ne ꝓſpexiſti ſtipitẽ vitis: qꝛ cũ amputãť ſar/
mẽta: ille nodus q remanet i ſuo tpe cũ ter/
ra caleſcere icipit: ꝑ ſingula abſciſiõis loca
ꝓducit germina. Si ergo vitis putať viciſſitu/
dine tpis vt germinet: quãto magis fidelis
hõ q i vera vite xp̃o compactus ẽ: tũc accẽ/
dens carnifex ſecũdũ abſcidit digitũ: beatꝰ
aũt iacobus dixit. Suſcipe duos ramos q̃s
plantauit dextera tua dñe. Abſcidit ⁊ ter/
tiũ: ⁊ dixit iacobus. De triplici tẽtatiõe libe/
ratus benedicam patri ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſcõ.
Et cũ tribꝰ ereptis de camino pueris cõfite
bor tibi dñe: ⁊ i choro martyrũ pſallã nomi/
ni tuo xp̃e. Abſciſſus ẽ quartꝰ: ⁊ iacobꝰ dixit.
Protector filioꝝ iſrahel q i quarta benedi/
ctiõe ꝓnũciatꝰ es: ſuſcipe a ſeruo tuo cõfeſ/
ſionẽ quarti digiti tãq̃ i iuda benedicti. ab/
ſciſſo q̃nto dixit. Cõpletũ ẽ gaudiũ meum.
tũc carnifices dixerũt ei. Parce iaʒ nũc aĩe
tue ne pereas: nec cõtriſteris ſi vnã manum
amiſeris qm̃ multi ſũt vnã manũ tm̃ haben/
tes ⁊ multis diuitijs ⁊ honoribꝰ abundãtes.
iacobꝰ dixit. Quãdo paſtores icipiũt peco/
ra tõdere: nũq̃ dextrũ tm̃ vellus auferũt: ⁊
ſiniſtꝝ dimittũt. Si ergo pecꝰ qꝺ aĩal brutũ eſt.
totuʒ vult vellus amittere: q̃to magis ego
hõ rõnalis nõ dedignabor ꝓ deo occidi: ac/
cedẽtes igř ipij ad ſiniſtrã manũ digitũ mi/
nimũ iciderũt: ⁊ iacobꝰ dixit. Tu dñe cũ ma

gnus eſſes minimus ⁊ paruus pro nobis fie
ri voluiſti: iccirco reddo tibi corpus ⁊ aĩam
quã creaſti ⁊ ꝓꝓo ſãguie tuo redemiſti. Ab/
ſcidiť ſeptimꝰ digitꝰ ⁊ ait. Septies i die lau
dẽ dixi tibi dñe. Abſcidiť octauꝰ ⁊ dixit. octa
uo die circũciſus ẽ ieſus: ⁊ hebreꝰ circũcidi/
tur octauo die vt trãſeat ad legales cerimo
nias: ⁊ mens ſerui tui domine trãſeat ab his
icircũciſis ⁊ coinquinatum habẽtibus ꝓpu/
tiũ: vt veniã ⁊ cõſpiciã faciẽ tuã dñe. Inci/
diť nonꝰ digitus: ⁊ ait. Hora nona tradidit
xp̃s i cruce ſpũm: vñ ⁊ ego dñe i dolore no/
ni digiti tibi cõfiteor: ⁊ grãs ago. Inciditur
decimꝰ: ⁊ ait. Decimꝰ numerus ẽ i ꝑceptis ⁊
iota ꝓma littera nominis ieſu xp̃i: tũc qdam
de aſtãtibꝰ dixerũt. O dilectiſſime quõdaʒ
nř ꝓfitere deũ tm̃ corã cõſule: vt viuere va
leas: licet. n. abſciſſe ſint manꝰ tue: ſũt tamẽ
peritiſſimi medici qui tuis doloribꝰ valeant
ſubuenire: qbꝰ iacobꝰ dixit. abſit a me nefã
da ſimulatio. Nemo eni mittẽs manũ ſuam
ad aratrũ ⁊ aſpiciẽs retro aptꝰ ẽ regno dei.
Tũc idignati carnifices acceſſerũt: ⁊ polli/
cẽ dextri pedis abſciderũt. Et iacobꝰ dixit.
Pes xp̃i ꝑforatꝰ ẽ ⁊ ſãguis exiuit. Abſcidi/
tur ſcđs pedis digitꝰ. ⁊ ait. Magna mihi dies
hec ẽ pre oĩbꝰ diebꝰ. Hodie q̃ppe ad deũ for
tẽ cõuerſus ibo. Abſciderũt ⁊ tertiũ ⁊ ante
ipm̃ ꝓiecerũt. Et ſubridẽs iacobꝰ dixit. Ʋa
de tertie digite ad ſocios tuos ⁊ queẽadmo/
dum granũ tritici multũ fructũ affert: ⁊ tu i
nouiſſimo cũ ſocijs tuis requieſces. Abſcidiť
quartꝰ. ⁊ ait. Quare triſtis es aĩa mea: ⁊ q̃re
cõturbas me. Spera i dño qm̃ adhuc cõfite
bor illi ſalutare vultꝰ mei ⁊ deꝰ meꝰ. Abſci/
diť q̃ntus: ⁊ ait. Nũc icipiã dicere ad domi/
nũ. qm̃ dignũ me fecť ſociũ ſeruis ſuis. Tũc
accedẽtes ad pedẽ ſiniſtrũ digituʒ paruum
abſciderũt: ⁊ dixit iacobꝰ. Digite parue cõ/
fortare: qꝛ magnꝰ ⁊ paruꝰ vnã habet reſur/
rectionẽ. Capillus capitis nõ ꝑibit: q̃to mi/
nus a ſocijs tuis minime ſeparaberis. Abſcidi
tur ſecundus: ⁊ iacobꝰ ait. Deſtruite domũ
veterẽ: qꝛ ſplẽdidior parať. Abſcidiť tertius:
⁊ ait iacobꝰ. Tonſionibꝰ firmať incus. Ab/
ſciditur ⁊ quartus: ⁊ ait. Conforta me deus
veritatis, quoniam in te cõfidit anima mea
⁊ in vmbra allaꝝ tuaꝝ ſꝑabo donec trãſeat
iniquitas. Abſcidiť q̃ntꝰ. ⁊ ait. Ecce tibi me
dñe immolor decies. Tunc accedẽtes pedẽ
dextrum abſciderunt. ⁊ dixit iacobus. Nũc
offeram munus celeſti regi pro cuius amo/
re hoc patior. Abſciderunt ⁊ pedem ſiniſtrũ
⁊ beatus iacobus dixit. Tu es qui facis mi/
rabilia. Exaudi me domine ⁊ ſalua me. Ab/
ſciderũt manũ dextram: ⁊ ait. miſericordie
tue dñe adiuuent me. ad ſiniſtrã ait. Tu es
deus q facis mirabilia: abſciderũt dextruʒ
brachiuʒ: ⁊ ait. Lauda aĩa mea dñm lauda.
dñm i vi. mea: pſallã deo meo q̃diu fuero.
Abſciderũt ⁊ brachiũ ſiniſtrũ: ⁊ ait. Circun/
dederũt me dolores mortis i noĩe dñi vindi
cabor in eis. Tũc accedentes abſciderunt
ſuram dextri cruris ſcindentes vſq̃ ad fe/
mur. Tunc beatus iacobus ineffabili dolo
re grauatus exclamãs ait. dñe ieſu xp̃e ad/
iuua me: qꝛ circundederũt me gemitꝰ mor/
tis: ⁊ ait carnificibus. Carnem nouam me
dñs iduet: quã vr̃a vulnera maculare neq̃/
bunt. Jam carnifices defecerant eo ꝙ a ꝓ/
ma hora diei vſq̃ ad nonam in eius inciſiõe
ſudaſſent: tunc iterum accedentes ſiniſtri
cruris ſurã abſcindendo vſq̃ ad femur ex/
traxerũt. Tũc exclamãs btũs iacobꝰ dixit
dñator dñe exaudi me ſemiuiuum viuoꝝ ⁊
mortuoꝝ dñs. Digitos dñe ñ hẽo vt ipos ad
te porrigã: nec manꝰ vt eas ad te extẽdã. pe
des mei trũcati ⁊ genua ꝺmolita ſũt: vt tibi
genua ꝺmolita flectere nõ valeã: ⁊ ſũ velut
caſura domꝰ ablatis qbꝰ ſuſtẽtať colũnis.
Exaudi me dñe ieſu xp̃e ⁊ educ de carcere
aĩam meã. Hec cũ dixiſſʒ vnꝰ ꝺ carnificibꝰ
acceſſit ⁊ caput eius amputauit. Chriſtiani
igitur occulte acceſſerunt et corpus eius
rapientes honorifice ſepelierunt. Paſſus
eſt autem quinto calendas decembris.

¶ De ſancto Paſtore abbate.

Paſtor in heremo multis ãnis
i abſtinentia magna ſe
affligens mlťa ſcitate ⁊ religione pollebat:
cũ autem mater eiꝰ ipm̃ ⁊ fratres eiꝰ deſide
raret videre. ſed nõ poſſet obſeruauit dieʒ.
⁊ illis ad eccleſiã euntibus ꝓinꝰ ſe eidẽ ob/
tulit. At illi fugientes ⁊ cellam intrantes in

eiꝰ faciē clauſerūt hoſtiū. Jlla aūt añ hoſtiū
ſtans cū nimio fletu clamabat. Paſtor autē
ad hoſtiū veniēs dixit ei. Quid ſic clamas o
vetula:ꝗ audiēs vocē eiꝰ āplius clamabat
flens ⁊ dicēs volo vos videre filij mi.gd.n.
ſi videā vos:nungd nō ego ſū mater vr̄a ꝗ
lactaui vos:⁊ iā canis tota ſum plena:cui fi
lius. Hic nos vis videre aut ī alio ſeculo:ꝗ
reſpōdit.ſi ñ video vos h̄ videbo illic fili:ꝗ
ait. Si equanimiter ferre vales:vt nos hic
ñ videas illic ꝓculdubio nos videb̄:ꝗ diſceſ
ſit gaudēs ⁊ dicēs. Si vos viſura ſū illic:no
lo vos videre h̄. ¶ Judex ꝓuicie cū abbatē
paſtorē videre cuperet:ſed negret filiū ſo
roris ſue tāq̄ʒ malefactorē tenuit ⁊ ī carce
re poſuit dicēs. Si paſtor venerit ⁊ ꝓ eo in
terceſſerit cū dimittā. Mr̄ igitur pueri ad
hoſtiū ſenis plorās dū ille nil ſibi responde
ret ait.⁊ ſi viſcera ferrea habes:⁊ nulla cō
paſſiōe moueris ſaltē miſeratio ſāguis tui
flectat te:⁊ ꝙ vnigenitꝰ mihi exiſtit.ille aūt
mādauit ei. Paſtor filios nō generauit.qua
cū dolore diſcedēte dixit ei iudex. Salte v̄
bo iubeat:⁊ ego cā dimittā. Jlle āt ei remā
dauit dicēs Examina cām ſ̄ʒ legē:⁊ ſi dignꝰ
morte hētur:ꝓtinꝰ moriat̄:ſin āt quō placet
tibi fac. Docebat āt fratres ſic dicēs.cuſtodi
re ⁊ ſeipſū cōſiderare ⁊ diſcretionē hr̄e opa
tiōes ſt̄ aīe. pauptas tribulatio: ⁊ diſcretio
ſt̄ opationes ſolitarie vite. Scriptum ē.n.ſi
fuerint hi tres viri Noe Job ⁊ Daniel. Noe
pſonā hēt nihil poſſidētiū. Job tribulatorū
Daniel diſcretorꝫ.ſi duas res oderit mona
chꝰ pōt ab hoc mūdo liber eē:⁊ q̄renti fra
tri ꝗ cēnt:dixit. Carnalis repauſatio ⁊ vana
gloria. Si vis regē iuenire videlicet ī hoc ſe
culo ⁊ ī futuro ī oī cauſa dic. Quis ſū ego:⁊
nō iudices quēq̄ʒ. ¶ Cū gdā frater de cōgre
gatiōe offēdiſſet abbas de cōſilio cuiuſdam
ſolitarij eū expulit:ꝗ cū q̄ſi flendo deſparet
abbas paſtor eū ad ſe adduci fecit:quē beni
gne ꝯſolās:miſit ad illū ſolitariū dicēs. Au
diēs de te videre te deſidero Fatiga igit̄
te vſq̄ʒ ad me:ꝗ cuʒ veniſſet dixit Paſtor.
Duo hoies erāt:ꝗ ābo habebāt mortuos ſu
os:reliq̄t aūt vnꝰ mortuū ſuū ⁊ abijt plora
re mortuū alteriꝰ:quod ſolitariꝰ audiēs ⁊ ī
telligēſ ī ſermone eiꝰ cōpūctus ē. ¶ Cū qui
dā frater paſtori dixiſſet ſe ꝑturbatū eē ⁊ lo
cū velle deſerere.eo ꝙ ꝗdā v̄ba de quodā
fratre audiuiſſet:ꝗ eū nō edificauerāt.dixit
paſtor.ne hec v̄ba crederet:qꝛ v̄a nō eēnt.
Jlle vero vera eē aſſerebat:qꝛ frater fide
lis ea ſibi retulerat.cui paſtor. Nō ē fidelis
qui tibi dixit:qꝛ ſi fidelis eēt nequaq̄ʒ tibi ta
lia diceret.⁊ ille. Ego vidi oculis meis. Jl
le aūt iterrogatꝰ de feſtuca ⁊ de trabe gd
eſſent.reſpōdit de feſtuca:ꝙ feſtuca eſſet
⁊ de trabe ꝙ trabs eſſet.⁊ paſtor.pone ī cor
de tuo qꝛ peccata tua ſunt ſicut hic trabs:il
lius aut velut hec feſtuca parua. ¶ Frater
quidam qui peccatū grande fecerat volēs
penitere triēnio iterrogauit paſtorē ſi mul
tū eſſet:qui dixit.multū ē.⁊ queſitus ſi an
num iuberet ait.multū ē.aſtantes aūt dice
bant vſq̄ʒ ad.xl.dies.⁊ ille multū ē:⁊ adie
cit. Puto ꝙ ſi ex toto corde homo penitue
rit ⁊ peccatū nō iterauerit etiā penitētiam
triduanā ſuſcipiet dn̄s. Jnterrogatꝰ de illo
v̄bo.ꝗ iraſcitur fratri ſuo ſine cauſa ⁊c̄. ait.
Ex oī re qua te grauare voluerit frater tuꝰ
ne iraſcaris aduerſus eum donec oculum
dextrum tibi extrahat:⁊ ſi aliter feceris ſi
ne cauſa ſibi iraſceris. Si autem aliquis te
voluerit ſeparare a deo pro hoc iraſcere
ei.dixit autem paſtor Qui q̄ruloſus eſt mo
nachus non eſt. Qui maliciam in corde ſuo
tenuerit monachus non eſt:qui iracundus
eſt:moachus non eſt.qui malum pro malo
reddit monachus non eſt:qui elatus ⁊ v̄bo
ſus eſt:monachus non eſt:qui vero vere ē
monachus ſemper eſt humilis: manſuetus
charitate plenꝰ ⁊ timorē dī ſp ⁊ vbiq̄ʒ p̄ ocul̄
hʒ:⁊ nō peccat.dixit itex.ꝙ ſi ſūt tres ī vnū
ex gbꝰ vnꝰ bn̄ geſcat:aliꝰ aūt īfirmet̄ ⁊ gr̄as
agat:tertius vero miniſter eius ſit ex ſince
ra voluntate:hi tres ſimiles ſunt velut ſint
vnius operis. ¶ Cum quidam frater ſibi
conquerereretur ꝙ multas cogitationes ha
bens ī ipīs piclitaret̄:eū ſub aere nudo eie
cit dicēs. Expāde ſinū ⁊ appꝛhēde vētū:qui
ait ñ poſſū.⁊ ille nec cogitatiōes ꝓhibere po
tes ne ītroeāt:ſʒ tuū ē reſiſtere eis. Jnterro
gatꝰ a ꝗdā frē gd d̄ hr̄ditate ſibi dimiſſa face
ret dixit:vt poſt tres dies ad ſe rediret:ꝗ cū
r̄diſſet:ait illi.ſi dixero da eā eccl̄ie faciēt ide

ſuiuia.ſi dixero da eā parētibꝰ nō ē tibi mer
ces.ſi dicā da eā paupibꝰ ſecurꝰ eris.ꝗcgd ꝗ
vis fac: ego cauſā ñ habeo.hec ī vitis patꝝ.

Oannes abbas cū per ānos quadraginta ī he
remo habitaſſet interrogauit eum
quidā.q̄ñtū ex hoc profeciſſet.⁊ ille dixit ex
quo cepi ſolitariꝰ eē nunq̄ʒ me vidit ſol man
ducātē.⁊ ioānes nec me iraſcētē. Simile fe
re legit̄ ibideʒ ꝙ cū epiphaniꝰ ep̄s abbati hi
larioni daret carnes.ille ait. Jgnoſce mihi:
qꝛ ex quo accepi habitū hūc non manducaui
ꝗcq̄ʒ occiſū.cui ep̄s. Ex quo accepi habituʒ
hūc nō dimiſi aliquē dormire:ꝗ aduerſū me
aliqd haberet:nec dormiui habēs aliqd ad
uerſus aliquē.cui ille. Jgnoſce mihi:qꝛ me
lior es q̄ʒ ego. Uolēs ioānes ad ſimilitudinē
angelorꝫ nihil opari:ſʒ deo ſine intermiſſiōe
vacare ſeipſū expoliauit:⁊ ꝑ vnā hebdoma
dā ī heremo fuit. Cū āt fame piclitaret̄ ⁊ a
culeis muſcarū ⁊ veſparꝫ totꝰ vulneraretur
reuerſus ad hoſtiū fr̄is ſui pulſabat.ad quē
ille.quis es tu:⁊ ille. Ego ſū ioānes.fr autē
dixit ei. Nequaq̄ʒ. Joānes.n. āgelus factꝰ
ē:⁊ inter hoīes vltra nō ē.⁊ ille. Ego vere ſū
⁊ nō apiēs ei dimiſit eū affligi vſq̄ʒ mane:po
ſtea apiēs dixit. Si hō es opus habes iteruʒ
opari:vt paſcaris ⁊ viuas.ſi aūt angelus es
gd queris ītrare cellaʒ:⁊ ille dixit. Jgnoſce
mihi fr:qꝛ peccaui.cū aūt moreret̄ rogaue
rūt eū fr̄es:vt aliquod verbū ſalutare ⁊ cō
pēdioſū loco hereditaris ſibi relinq̄ret.ꝗ ige
miſcēs ait.nunq̄ʒ feci ꝓpriam volūtātē:nec
aliquē docui quod prius egoipſe nō feceri.

Oiſes abbas dixit fr̄i petenti a ſe ſermonē. Sede in
cella tua ⁊ docebit te vniuerſa. Cū
gdā ſenex infirmatꝰ ire vellet ī egyptum ne
fr̄es nimis grauaret. dixit ei abbas Moy
ſes:non vadas qm̄ ī fornicatiōe caſurus es:
ꝗ cōtriſtatꝰ dixit.mortuū ē corpus meū: et
tu mihi iſta dicis:Cū ḡ iuiſſet ⁊ quedā virgo
ex deuotione ſibi ſeruiret. ille conualeſcēs
eā violauit:ꝗ cū filiū pepiſſet ſenex pueruʒ
ī vlnis accipiēs ī die magne feſtiuitatis que
erat ī ſibi eccleſiā corā fr̄uʒ m̄ltitudine itra
uit. Cū aūt oēs flerēt dixit. Uidetis īfanteʒ
hūc.f ilius ē iobediētie. cauete ergo vobis
fr̄es:qꝛ in ſenectute h̄ feci:⁊ orate ꝑ me:⁊ ꝑ
gēs ad cellā ad p̄ſtinū ſtatū reuerſus ē. Aliꝰ
quoq̄ʒ ſenex cū dixiſſet alteri mortuꝰ ſū.ille
ait. Non cōfidas ī te donec exeas de corpo
re.nā ſi dicis:qꝛ mortuꝰ es:ſathanas tñ mor
tuꝰ nō ē. Cū fr gdā peccaſſet miſerūt ad ab
batē moyſeʒ ꝗ accepta ſporta plena harena
venit ad eos:quē cū fr̄es gdnā h̄ eēt iterro
garent.dixit. Peccata mea ſūt poſt me cur
rentia ⁊ nō video ea ⁊ veni hodie aliena iudi
care peccata. Jlli āt hoc audiētes fr̄i pepce
runt. Simile legit̄ d̄ abbate pori.nā cū fr̄es
de quodā fr̄e culpabili loquerētur.ille tace
bat. Cū ḡ accepiſſet ſacculū plenū arena re
tro ⁊ de eadē harena modicū añ ſe ferret.i
terrogatꝰ gd h̄ eēt.dixit. Multa harena ſūt
peccata mea ꝗ poſt me ferēs ipſa nō cōſide
ro:nec ꝑ eis doleo. Modica v̄o harena ſūt
peccata fr̄is añ me poſita ꝗ ſēp ꝯſidero ⁊ ipʒ
iudico:cū tñ peccata mea añ me ſēp porta
re deberē:⁊ de ipīs cogitare:⁊ ꝑ ipſis deuʒ
rogare. Cū aūt abbas moyſes factꝰ fuiſſet
clericus ⁊ īpoſuiſſet eiꝰ ſup humerale.dixit
ei ep̄s. Abbas factꝰ ē candidatꝰ.⁊ ille. A fo
ris dn̄e papa aut intus: Uolēs āt ep̄s eū ꝓba
re dixit clericis ſuis:vt qñ ad altare accede
ret ipʒ cū iīuria expellerēt:⁊ deīde eū ſequen
tes gd loq̄ret̄ audirēt. Proijciētes āt eū fo
ras dixerūt. Exi foras ethiops. ꝗ egrediēs
dicebat. Bene tibi fecerūt cinerēte ⁊ caca
bate:quia cum homo non ſis quare te in me
dio hominū dare p̄ſūpſiſti.hec ī vitis patꝝ.

Rſenius cū adhuc in pala tio conſiſteret ⁊ vt
ad ſalutē dirigeretur oraret:audi
uit. Arſeni fuge hoīes ⁊ ſaluaberis.accedēſ
igit̄ ad monachalem vitam ⁊ ibidē orās au
diuit. Arſeni fuge:tace:quieſce. Legitur.n.
ibidē de hac quiete appetenda ꝙ cum tres
fratres facti fuiſſēt monachi:vnꝰ elegit di
ſcordātes ad pacē reducere.ſecūdus infir
mos viſitare:tertius ī ſolitudine quieſcere
Primꝰ igit̄ laborās ꝑ lites hominū nō po
tuit oībꝰ placere ⁊ tedio victꝰ venit ad ſecū
dū quē iuenit aīo deficiētē ⁊ mandatū per
ficere nō valētē:⁊ cōcordantes ad tertium

qui erat in ſolitudine venerūt:cui cū tribu/
lationes ſuas narraſſēt:ille miſſa aqua i ſci/
pho dixit. Attēdite i aquā:ꝛ erat cōmota et
turbulēta. Et rurſus dixit. Attēdite mō et
videte quomō quieta ꝛ lipida facta ē:q cuꝫ
intēderēt:ꝛ vultus ſuos viderēt ait. Sic q i
medio hominū cōſiſtūt ꝓ turba non vident
peccata ſua:cū āt q̄uerit: tūc peccata ſua
videre valebūt. Quidā ēt cū inueniſſꝫ quē/
dā ī heremo velut beſtiā herbas mādu cātē
ꝛ nudū:currebat poſt ipſū fugiētē ꝫ dicens.
Expecta me:qꝛ ꝑꝑ deū ſequor te. ꝛ ille. ꝓpt
deum fugio te. Cū āt veſtem ꝓieciſſet expe
ctauit eum dicēs. qm̄ miſeriam mundi ꝓie/
ciſti a te expectaui te. cui ille. Dic mihi quo/
modo ſaluus efficiar:qui rn̄dit. Fuge homi
nes ꝛ tace. ¶ Matrona quedā nobilis ꝛ ſe/
nex venit vt abbatē arſeniū ex deuotiōe vi
deret:q rogat⁹ a theophilo archiep̄o: vt ſe vi
deri permitteret:nullaten⁹ acqeuit:tādē illa
ad ei⁹ cellam ꝓperās ipſū foris ante hoſtiū
celle īuenit:ꝛ ſe ad eius pedes ꝓſtrauit. Ille
āt cū indignatione nimia eleuauit eā dicēs.
Si faciē meā videre vis vide. Illa āt faci/
em ei⁹ ꝑ cōfuſione ꝛ verecūdia nō cōſidera/
uit. cui ſenex. Quomō cū mulier ſis tantam
nauigationē facere ꝓſūpſiſti? Ecce.n. romā
redibis ꝛ ꝙ abbatē arſeniū videris alijs mu
lierib⁹ enarrabis. ꝛ ille ſimiliter veniēt vt vi
deāt me. ꝛ illa. Si deo dāte romā ꝫ rediero
nullā huc venire ꝑmittā:ſed ſaltē ꝫ obſecro
vt ores ꝓ me ꝛ mei memor ſis ſēper. cui ille.
Oro deū vt deleat memoriā tuā de corde
meo:ꝛ illa audiēs turbata nimiū venit i ciui
tatē ꝛ pre triſtitia febricitare cepit:qđ archi/
ep̄s audiēs ad eā cōſolādā acceſſit. illa autē
dicebat. Ecce ego cōtriſtata morior. cui ar/
chiep̄s. Neſcis qꝛ mulier es ꝛ inimic⁹ ꝑ muli
eres ſcōs ipugnat? ꝛ ꝓpterea ſenex hec ait.
Nā ꝓ aīa tua ſēꝑ orat. ſic ꝯſolatiōe recepta
cū gaudio ad ꝓpria remeauit. ¶ De quodaꝫ
alio p̄re legit̄ ꝙ cū diſcipulus ei⁹ diceret ſe/
nuiſti abbas accedam⁹ paꝝ iuxta mūdū. ille
ait. Ubi nō ē mulier illuc eam⁹. dixit ei diſci
pulus. Et vbi ē loc⁹ nō habēs mulierem niſi
forte ſolitudo? ꝛ ille. ergo i ſolitudie me tol/
le. ¶ Ali⁹ ēt fr̄ cū m̄rem ſuā vetulā trāſ flu

uiū portare deberet:ille man⁹ ſuas pallio i/
uoluit. cui illa. Ut qd ſic op̄uiſti man⁹ tuas fi
li? ꝛ ille. Corpus mulieris ignis ē ꝛ ex eo ꝙ
te contingebam aliaꝝ feminaruꝫ memoria
in meo animo veniebat. Arſenius autē per
totū tēpus vite ſue ad opus ſedens manuū
ſuaꝝ pannum habebat i ſinu propter lachry
mas que crebro de oculis eius currebāt. to
tā noctē inſomnem ducebat: mane autem
facto cū ꝓpter nature laſſitudinē dormire
vellet dicebat ſōno. Ueni ſerue male. ꝛ ſur/
ripiebat parū ſōni ſedēdo:ꝛ ſtatiꝫ ſurgebat.
dicebat qꝫ. Sufficit monacho ſi dormierit
vna hora:ſi ē tn̄ pugnator. Cū p̄r ſci arſenij
nobiliſſim⁹ ſenator vitā finiens ꝛ teſtamētū
faciēs magnā hr̄editatē arſenio dimiſiſſet
magr̄ianꝰ p̄dictū teſtamentū ad ipſū detu/
lit:qꝛ ille accipiēs voluit illđ ſcidere. magr̄i/
anꝰ āt ei⁹ pedib⁹ ꝓuolut⁹ rogauit ne h̄ face
ret:qꝛ caput ei⁹ ꝑcideretur. cui arſeni⁹. Pri⁹
mortuus ſū q̄ꝫ ille. Ipſe igitur cū modo mor
tuus ſit quomodo me fecit herēdē:ꝛ remi/
ſit teſtamētū nihil accipere volens. Quadā
vice facta eſt vox ad eū dicēs. Ueni ꝛ oſtē/
dā tibi opera hominū ꝛ eduxit eū in quēdaꝫ
locū oſtenditq̄ꝫ ei ethiopē incidentē ligna ꝛ
facientē ſarcinā grandē quā portare nō po
terat: deinde iteꝝ ligna incidebat ꝛ hoc fa
ciebat diutius:oſtenditq̄ꝫ ei rurſuꝫ hominē
haurientē aquā de lacu ꝛ effundentē aquā
in ciſternā pertuſā que aquam refūdebat i
lacū ꝛ ipſā ciſternā implere volentē: ꝛ oſtē/
dit iterum tēplū:ꝛ duos viros in equis por/
tantes lignū tranſuerſuꝫ. Uolentes āt intro
ire in tēplū nō poterant:eo ꝙ lignū i tranſ/
uerſo portarent ꝛ expoſuit dicēs. Hi ſūt q
portant quaſi iugum iuſtitie cū ſuperbia et
nō humiliātur:ꝑꝑ qđ remanēt foris a regno
dei. Qui ligna incidit homo eſt in peccatis
multis:ꝛ pro eo vt agat pn̄iam non ſubtra
hit đ peccatis:ſꝫ addit iniq̄tates iniq̄tatib⁹
q autē aquā haurit homo eſt bona opera fa
ciēs:ſed qꝛ cum eis ſūt ꝑmixta mala perdit
opera ſua. Ueſpere ſabbati veniēte dn̄ico
relinquebat p⁹ ſe ſolē ꝛ extēdebat man⁹ ſuas
ad celū donec mane die dn̄ico ſol aſcendēs
faciē illi⁹ illuſtrabat ꝛ reſidebat. hec i vi. pa.

Gathon

Agathon abbas per triēniū lapidē i os ſuū mit/
tebat donec taciturnitatē diſceret
Alius quoq̄ꝫ fr̄ cū itraſſet cōgregationē di/
xit itra ſe. Tu ꝛ aſin⁹ vnū eſto. Sicut ergo
aſin⁹ vapulat ꝛ nō loq̄tur. iniuriā patit̄ ꝛ non
reſpōdet:ſic ꝛ tu. ¶ Ali⁹ quoq̄ꝫ frater a men
ſa expulſus nil reſpōdit. Poſtmodū ſuꝑ hoc
iterrogat⁹ ait. Poſui i corde meo ꝙ equalis
ſim cani:q cū fectat̄ foras egredit̄. Interro
gat⁹ Agathon q̄ ꝟtus plus haberet laboris
Reſpōdit. puto nō eē talē laborē qualē ora
re deū. Nā inimici eius ſemꝑ laborant eius
orationē deſtruere. Nā i ceteris laboribus
hō aliquā requiē poſſidet. Orator aūt opus
habet magni certaminis. ¶ Interrogatus
agathō a quodā fratre quō cū fratrib⁹ habi
tare deberet:ait. Sicut i prima die:ꝛ ñ aſſu/
mas fiduciā. Nō ē.n. peior paſſio q̄ꝫ fiducia
Genitrix ē eni omniū paſſionū. Dixit iterū
Iracundus ſi mortuos ſuſcitet nō placet ali
cui vel deo ꝓpter iracundiā ſuā. ¶ Frater
quidam iracundus itra ſe ait. Si ſolus ſta/
rē ad irā nō ita cito mouerer. Quadā aūt vi
ce cū vrceolū aqua ipleret ꝟſatus ē. Secū
do ipleuit ꝛ iteꝝ verſat⁹ ē. Tertio ipleuit ꝛ
verſat⁹ ē:qui cōmotus furore fregit vaſcu
lū. In ſe aūt reuerſus cognouit ꝙ ab eodeꝫ
demōe iracūdie illuſus eēt:ꝛ dixit. Ecce ſol⁹
ſū ꝛ tn̄ ira me vicit. Reuertar ergo i cōgre/
gationē:qꝛ vbiq̄ꝫ labor ꝛ vbiq̄ꝫ patiētia ꝛ ad
iutorio op⁹ dei ē. ¶ E cōtra erant duo fra/
tres qui multis ānis iuicē cōuerſantes:nun
q̄ꝫ ad iracundiā poterāt ꝓuocari:q̄dā vice
dixit vn⁹ alteri:faciam⁹ ꝛ nos litē ſic hoies
de mūdo faciunt. ꝛ ille reſpōdit. Neſcio q̄li/
ter fiat lis. ꝛ dixit frater. Pono in medio la/
terculū ꝛ dico. meū ē. Tu aūt dic. nō:ſed me
um ē. Et īde fiet litis initiū. Poſita ē ergo te
ſta i medio:ꝛ dixit vn⁹. meū ē hoc: ꝛ alter di/
xit. nō:ſed meū ē:ꝛ ille rn̄dit:etiā tuū ē. Tol/
le ergo ꝛ vade. Et diſceſſerūt nec iter ſe cō/
tēdere potuerūt: Erat aūt abbas agathon
ſapiens ad itelligendū ipiger ad laborādū:
parcus in cibo atq̄ꝫ veſtimēto. Dixit aūt. Fm
voluntatē meā nunq̄ꝫ dormiui:retinens in
corde aduerſus quēq̄ꝫ dolorem: non dimiſi
dormire aliū habētem aduerſum me aliquid

Moritur⁹ quoq̄ꝫ Agathon tribus diebus
māſit imobilis:apertos tenēs oculos:q cum
pulſaret̄ a fratrib⁹ rn̄dit. In cōſpectu diui/
ni iudicij aſſiſto. Dicūt ei. Et tu times? ꝛ ille.
In cuſtodiēdis mādatis dei virtute qua po
tui laboraui:ſꝫ homo ſum:ꝛ neſcio ſi placue
runt opera mea dn̄o. Dicūt ei. Et nō ꝯfidis
de operibus tuis:ꝙ ſecundum deuꝫ ſunt?
ꝛ ille. Nō ꝓſumo donec venero āte illū. Ali
ter eni ſunt iudicia dei:ꝛ aliter iudicia homi/
nū. Cū aūt adhuc eū iterrogare vellēt ait.
Oſtendite charitatē ꝛ nolite loq̄:qꝛ occupa
tus ſum:quo dicto ſtatim ſpiritū cū gaudio
emiſit. Uidebāt.n. eū colligētē ſpiritū quē/
admodū ſi q̄s ſalutet amicos ſuos dilectos.
Hec in vitis patrū. ¶ De ſancto barlaam.

Arlaam

Barlaam cui⁹ hiſtoriā ioan/
nes damaſcen⁹ di/
ligenti ſtudio cōpilauit:operante i eo
diuina gratia ſanctū ioſaphat regē ad fideꝫ
cōuertit. Etenim cū vniuerſa idia xp̄ianis ꝛ
monachis plena eſſet ſurrexit quidā rex ꝑ/
potens noie Auēnir q xp̄ianos ꝛ ꝓcipue mo
nachos plurimū ꝑſeq̄bat̄. Accidit āt vt qui
dā regis amic⁹ ꝛ i palatio ſuo ꝓmus diuina
cōmot⁹ gratia regiā aulā reliqueret ꝛ mo/
naſticū ordinē itroiret. Quod rex audiēs ꝓ
ira iſaniēs eū ꝑ queq̄ꝫ deſerta iquiri fecit ꝛ
vix iuentū ad ſe adduci mādauit. Uidēſq̄ꝫ
eū vili tunica coopertū ꝛ fame maceratum
qui ſplēdidis veſtimentis ornabat̄:ꝛ multis
diuitijs affluere cōſueuerat. dixit ei. O ſtul
te ꝛ mētis ꝑdite cur honorē i cōtumeliā cō/
mutaſti:ꝛ te ludū pueroꝝ feciſti? cui ille. Si
h⁹ a me rōnē audire deſideras:inimicos tu/
os ꝓcul a te abijcias. Rege aūt qui eēnt hi⁹
inimici q̄rēte:ait. ira ꝛ ꝯcupiſcētia. Hec eniꝫ
ipediūt ne ꝟitas videat̄. Aſſideāt āt ad au/
diētiā dicēdoꝝ prudētia ꝛ equitas. Cui rex. fi/
at vt loq̄ris. ꝛ ille. Inſipiētes ea que ſunt de
ſpiciunt:quaſi non ſint. Ea vero que non
ſunt. quaſi ſint apprehendere moliuntur.
Qui autem non guſtauerit eoruꝫ que ſunt
dulcedinē non pōt addiſcere ꝟitatē. Mul
ta autem illo de myſterio icarnatiōis ꝛ fidei
proſequente. rex ait. Niſi tibi i principio ꝓ/
miſiſſē ꝙ de medio ꝯſilij irā remouerē nūc
vtiq̄ꝫ igni tuas carnes traderem. ſurge igi/

tur ꝛ fuge ex oculis meis: ne vltra te videã:
ꝛ male te ꝑdaꝫ. Uir dei autẽ triſtis abſceſſit:
eo ꝙ martyriũ ꝑpeſſus nõ eẽt. Interea dum
rex liberos nõ hẽret: puer ei pulcherrimus
naſcit̃: et ioſaphat appellatur. Congregan-
te autem rege infinitam multitudinem vt
diis pro ortu pueri immolarent: ſexaginta
aſtrologos cõuocauit: a qb⁹ qd futurũ eſſet
filio ſuo diligẽter ꝗſiuit. Cũctis autẽ rñdenti
b⁹ eũ magnũ i potẽtia ꝛ diuitijs futuꝝ: vn⁹
ſapiẽtior ex ipſis dixit. Puer iſte q nat⁹ ẽ ti-
bi o rex: nõ i tuo erit regno: ſꝫ i alio icõpara-
biliter meliori. Nã illi⁹ quã ꝑſequeris xp̃iãe
religiõis: vt exiſtimo futur⁹ ẽ cultor: hꝰ autẽ nõ
a ſeipſo: ſed a deo iſpirãte dixit. Audiẽs hoc
rex plurimũ expaueſcẽs i ciuitate deorſuꝫ
palatiũ ſpecioſiſſimũ cõſtrui fecit: ꝛ ibi pue-
rũ ad habitãdum poſuit: ibiqꝫ ſecũ iuuenes
pulcherrimos collocauit ꝑcipiens illis: vt
nec mortẽ nec ſenectutẽ nec ĩfirmitatẽ vel
pauptatẽ: nec aliqd qd poſſet ſibi afferre tri
ſtitiã ei nominarẽt: ſꝫ oĩa iocũda ei ꝓpone-
nerẽt quaten⁹ mẽs ei⁹ leticijs occupata nil
de futuris cogitare poſſꝫ. Si quẽ vero mini
ſtrãtiũ ĩfirmari cõtigeret: hũc ꝓtin⁹ rex pre-
cipiebat eijci ꝛ aliũ loco ei⁹ icolumẽ ſubro-
gari. Precepitqꝫ ne ſibi d̃ xp̃o aliquã face-
rẽt mẽtionẽ. ¶ Eo tp̃e erat cũ rege vir qdã
xp̃ianiſſim⁹ ſꝫ occultus: q int̃ nobiles regis
ꝑncipes ꝑm⁹ erat: hic cũ aliqñ cũ rege ad ve
nãdũ iuiſſet hoiem quẽdã pauperẽ pedem
leſũ a beſtia habẽtẽ ꝛ i terra iacẽtẽ iuenit.
A q rogat̃: vt ſe ſuſcipe deberet: q2 ſibi in ali-
quo forſitã ꝓdeſſe poſſet. Cui miles dixit.
Ego qdẽ te libẽter ſuſcipio: ſed ĩ quo vtilis
ĩueniaris ignoro. ꝛ ille dixit. Ego hõ ſũ medi
cus vboꝝ. Si. n. aliqs ĩ verbis ledat̃ cõgruã
ſcio adhibere medelã. Miles autẽ qd ille di-
cebat ꝓ nihilo cõputauit: ꝑpter deũ tamen
ipm ſuſcipiẽs ei⁹ curã egit. Uiri autẽ qdã iui-
di ꝛ malitioſi vidẽtes ꝑdictum ꝑncipẽ ĩ tãta
gr̃a eẽ regis: ipſũ apud regẽ accuſauerũt ꝙ
nõ ſolũ ad xp̃ianoꝝ fidẽ declinaſſꝫ: ſed ĩſuꝑ
regnũ conabat̃ ſibi ſurripere: turbã ſollici-
tãs ꝛ ſibi ↄciliãs: ſed ſi hꝰ inquiũt ita eẽ o rex
ſcire deſideras ipm ſecreto aduoca ꝛ vitaꝫ
hãc cito finiẽdã cõmemora: ꝛ idcirco gloriã
regni te velle derelinquere: ꝛ monachoꝝ
habitũ aſſumere aſſeras quos tñ ignorãter
hacten⁹ fueras ꝑſecut⁹: ꝛ tũc videbis qd ti-
bi rñdebit: qd cũ rex oĩa vt illi ſuaſerãt feciſ-
ſet: ille doli ignar⁹ ꝑfuſus lachrymis ꝓpoſi-
tũ ei⁹ laudauit: ꝛ vanitatẽ mũdi rememorãſ
ꝗtocius hꝰ adiplẽdũ cõſuluit: qd rex audiẽs
ꝛ verũ eẽ qd illi dixerãt credẽs furore reple
tus ẽ: nihil tñ ſibi rñdit. Uir autẽ ꝑpẽdens ꝙ
rex grauiter vba ſua acceperat tremẽs ab-
ſceſſit ꝛ medicũ ſermonũ vboꝝ hñre recolẽs oĩa ſibi
narrauit. cui ille. Notũ ſit tibi ꝙ rex ſuſpica
tur vt ꝑpter hꝰ dixeris ꝙ ei⁹ regnũ velis in-
uadere. Surge igr̃ ꝛ comã tuã tonde ꝛ ve-
ſtimẽta abijciẽs ciliciũ indue ꝛ ſummo dilu-
culo ad regẽ igredere. Cũqꝫ rex qd ſibi hoc
velit ĩterrogauerit rñdebis. Ecce rex para-
tus ſũ ſequi te. Nã ꝛ ſi via ꝑ quam cupis ire
difficilis ſit tecũ tñ exiſtenti facilis mihi erit.
Sicut. n. ſociũ me habuiſti ĩ ꝓſperis: ſic ha-
bebis pariter ĩ aduerſis. Nũc igr̃ ꝑſto ſũ qd
moraris: qd cũ ille ꝑ ordinẽ feciſſet rex ob-
ſtupuit ꝛ falſarios arguẽs: viꝝ ampliori ho
nore ditauit. Fili⁹ autẽ in palatio educat⁹ ad
etatẽ adultã puenit ꝛ ĩ oĩ ſapiẽtia plene edo
ctus fuit. Admirãs autẽ cur pr̃ ſic eũ reclu-
ſiſſet: vnũ de cõſeruis ſibi familiarẽ ſecreto
de hac re iterrogauit dicẽs ſe ĩ multa meſti-
tia poſitũ ꝑ eo ꝙ ſibi foras egredi nõ liceret
adeo vt nec cib⁹ ſibi ſaperet nec pot⁹: qd pr̃
audiẽs ꝛ dolẽs equos idoneos parari fecit:
ꝛ choros plaudẽtes ante euꝫ mittens ne qd
ſibi fedum occurreret diligenter prohibuit
Predicto igitur iuuene taliter procedente:
quadã vice vn⁹ leproſus ꝛ vnus cecus ſibi
obuiauerũt: quos ille vidẽs ꝛ ſtupẽs q ſint ꝛ
qdnã habeant inqſiuit. Et miniſtri dixerũt.
Paſſiones iſte ſũt que hoib⁹ accidũt. ꝛ ille.
Oib⁹ hoib⁹ hec cõtigere ſolẽt? negãtib⁹ il-
lis rñdit. Noti ſũt igitur q hoc pati debeãt
an ſic indiffinite proueniunt? ꝛ illi. ꝛ quis ho
minũ futura ſcire valet? Ualde igit̃ anxi-
us eẽ cepit ꝓ inconſuetudine rei. Alia vice
quendam valde ſenẽ rugoſã habẽtẽ facieꝫ
ꝛ deorſũ incuruatũ ꝛ cadentibus dentibus
balbutiendo loquẽtẽ iuenit. Stupefactus
autẽ diſcere cupit viſionis miraculũ: cũqꝫ di-

dicisſet ꝙ ꝑ ãnoꝝ multitudinẽ ad talẽ ſta-
tũ veniſſet ait. Et quis ẽ hui⁹ finis? dicũt ei
Eſt mors. ꝛ ille. Ne omniũ mors vel aliquo
rũ? Cũqꝫ didiciſſꝫ oẽs mori ꝺbere: iterroga
uit ĩ quot ãnis hec ſupueniẽt. Et illi. In octo
ginta vel cẽtũ ãnis ſenect⁹ iducit̃. deinde
mors ipſa ſubſequit̃: hec igitur iuuenis fre-
quẽter ĩ corde ſuo recogitãs in multa deſo
latione erat: ſꝫ corã patre leticiã ꝓtẽdebat
plr̃imũ deſiderãs ĩ h⁹ ĩ dirigi ꝛ doceri. ¶ Igi-
tur quidã monach⁹ vita ꝛ opinione pfect⁹
habitãs ĩ deſerto terre ſẽnar noie barlaam
hec q circa filiũ regis agebãtur ꝑ ſpũm co
gnouit: ꝛ mercatoris hitũ ſumẽs ad ciuita-
tẽ illã deuenit: aſcẽdẽſqꝫ pedagogo filij re-
gis locut⁹ ẽ. Ego negociator cũ ſim lapideꝫ
ꝑcioſũ venalẽ hẽo qui cecis lumẽ tribuit: ſur
dis aures apit: iſipiẽtib⁹ ſapiãm ifũdit: nunc
igitur duc me ad filiũ regis. ꝛ hũc ſibi tradã:
cui ille. Uideris hõ mature prudẽtie: ſꝫ ver
ba tua prudẽtie nõ cõcordãt: verũtamẽ cũ
lapidũ noticiã habeã ipm lapidẽ mihi oñde
ꝛ ſi talis vt aſſeris fuerit comprobat⁹ a filio
regis honores maximos conſequeris. Ad-
quẽ ille. Lapis me⁹ inſuper hãc habet vir-
tutẽ: quia qui nõ habet ſanã oculoꝝ aciem
ꝛ q nõ ſeruat integrã caſtitatẽ ſi forte illum
aſpexerit ipaꝫ vtutẽ quã habet iſenſibilẽ ꝑ-
dit. Ego autẽ medicinalis artis nõ expers vi
deo te ſanos oculos nõ habere: filiũ autẽ re-
gis audiui pudicũ eẽ ꝛ oculos pulcherri-
mos habere ꝛ ſanos. Cui ille. Si ſic ẽ noli mi
hi oſtẽdere: q2 ꝛ oculos ſanos nõ habeo ꝛ in
peccatis ſordeſco. Nũciãs igitur filio regis
ipſũ ad eũ quãtocius itroduxit: cũ ergo in-
troduct⁹ fuiſſet: ꝛ rex eũ reuerẽter ſuſcepiſ-
ſet ait Barlaã. Hoc rex bene feciſti: qa de-
foris paruitati apparẽti nõ attẽdiſti: nã rex
quidã magn⁹ in curru deaurato ꝓcedens
cũ quibuſdã attritas veſtes idutis ꝛ a ma-
cie attenuatis obuiaſſet: continuo de curru
exiliẽs ad pedes procidẽs ipſos adorauit: ꝛ
ſurgens in oſcula eoꝝ ruit. Proceres autẽ
idigne hoc ferẽtes: ſed regẽ ſuper hoc argu
ere formidãtes fratri rettulerũt: quomodo
rex magnificẽtia regali idigna feciſſet: fra-
ter autẽ regẽ ſup hoc redarguit. Erat autẽ re
gi cõſuetudo ꝙ qñ aliquis morti tradendus
erat rex ante eius ianuã precõnẽ tum tuba
ad hoc deputata mittebat. Ueſpere igit̃ ve-
niente ãte fratris ianuã tubam ſonari fecit:
quod ille audiẽs ꝛ de ſua ſalutatione deſpe
rans totã noctẽ iſomnẽ duxit: ꝛ teſtamẽtũ
fecit: mane autẽ facto idut⁹ nigris veſtibus
cũ vxore ꝛ filijs ad fores palatij lugens ac-
ceſſit: quẽ rex ad ſe igredi faciens dixit. O
ſtulte ſi ꝑconẽ fratris tui cui nihil te deliquiſ
ſe cognoſcis adeo timuiſti quomõ ꝑ cones
dñi mei ĩ quẽ adeo peccaui timere nõ debẽ
q ſonabili⁹ tuba mihi mortẽ ſignificãt ꝛ ter-
ribilẽ iudicis aduẽtũ mihi denũciãt? deinde
ꝗtuor capſas fieri iuſſit: ꝛ duas eaꝝ extrin-
ſecus auro vndiqꝫ opiri ꝛ oſſib⁹ mortuoruꝫ
putridis iplerí: duas vo pice liniri ꝛ gẽmis
margaritiſqꝫ precioſis ipleri fecit. Uocãſqꝫ
illos magnates qs ſciebat ꝗrimoniaꝫ apud
fratrem depoſuiſſe ꝗtuor illas capſas ante
eos poſuit ꝛ q ꝑcioſiores eẽnt inqſiuit. Illi
vo duas deauratas magni eẽ ꝑcij: reliqs vo
vilis ꝑcij eẽ iudicauerũt. Precepit igit̃ rex
deauratas apiri: ꝛ ↄtinuo ide fetor itolera-
bilis emanauit. qb⁹ rex. He illis ſiles ſunt q
glorioſis veſtib⁹ ſunt amicti: itus vo imun-
dicia vicioꝝ ſunt pleni: deide alias apiri fe-
cit: ꝛ ecce odor mirabilis ide exalauit. qui-
bus rex. Iſte illis pauprimis qs honoraui ſi-
miles ſũt: q ꝛ ſi vilib⁹ veſtimẽtis opiant̃: it⁹
tñ oĩ virtutũ odore reſplendẽt. Uos aũt ſolũ
q de foris ſunt attẽditis: ꝛ q deit⁹ ſunt nõ cõ
ſideratis. Scdꝫ igit̃ illũ regẽ tu qꝫ hñ feciſti
ſuſcipiẽs me. Incipiẽs igit̃ barlaaꝫ: cepit ei
de mũdi creatione ꝛ hoĩs ꝑuaricatiõe ac fi-
lii dĩ icarnatiõe: paſſiõe ꝛ reſurrectiõe lon-
gũ ſermonẽ retexere: necnõ ꝛ de die iudicij
ꝛ retributiõe bonoꝝ ꝛ maloꝝ multa ꝓfer-
re: ꝛ ſeruiẽtes idolis plr̃imũ exprobrare ac
deoꝝ fatuitate tale exẽplũ ponere dicens
¶ Sagittari⁹ qdã auiculã paruulã noie phi
lomenã capiẽs cũ vellet eã occidere vox da
ta eſt philomene: ꝛ ait. Quid tibi ꝓderit o
homo ſi me occideris? neqꝫ. n. ventrẽ tuuꝫ
de me iplere valebis: ſed ſi me dimittere
velles tria tibi mandata darẽ: q ſi diligenti-
us cõſeruares magnã inde vtilitatẽ conſe-

qui poſſes. Ille vero ad eius loq̄lā ſtupefa
ctus ꝓmiſit ꝙ eā dimitteret ſi hec ſibi māda
ta ꝓferret. ⁊ illa. Nūq̄ rē que apꝓhendi non
pōt apꝓhendere ſtudeas. de re ꝑdita irrecu
perabili nūq̄ doleas. vbū icredibile nunq̄
credas. hec tria cuſtodi ⁊ bn̄ tibi erit. Ille āt
vt ꝓmiſerat eā dimiſit. philomena igit̄ ꝑ ae
rē volitās dixit ei. Ueh tibi hō q̄ malū cōſili
um huiſti ⁊ q̄ magnū theſaur̄ hodie ꝑdidiſti
Eſt.n. i meis viſcerībꝰ margarita q̄ ſtrutōis
ouū ſua vicit magnitudie. Qđ ille audiens
valde cōtriſtatꝰ ē ꝙ eā dimiſerit: ⁊ eā apꝓhē
dere conabat̄ dicēs. Ueni i domū meam ⁊
oēm tibi humāitatez exhibebo ⁊ honorifice
te dimittā. cui philomena. Nūc ꝓcerto co
gnoui te fatuū eē: nā ex his q̄ tibi dixi nullū
ꝓfectū huiſti: q2 ⁊ de me ꝑdita: ſ3 irrecupe
rabili doles: ⁊ me tētas cape cū neq̄as meo
itinere ꝑgere: ⁊ iſup margaritā i meis viſce
ribꝰ credidiſti eē cū ego tota ad magnitudi
nē oui ſtrutionis non valeā ꝑtingere. Sic ẜ
ſtulti ſunt q cōfidūt i idolis q2 plaſmatos a
ſe adorāt ⁊ cuſtoditos a ſe cuſtodes ſuos ap
pellāt. Cepitq̄ cōtra fallacē mūdi delectati
onē multa diſputare ⁊ plura ad hoc exēpla
adducere dicēs. Qui corporales delectati
ones deſiderāt ⁊ aīas ſuas fame mori ꝑmit
tūt: ſilēs ſunt cuidā hoi q dū a facie vnicor
nis ne ab eo deuoraret̄ velocius fugeret in
qđdā baratrū magnū cecidit. Dū aūt cade
ret māibꝰ arbuſculā apꝓhendit q̄dā ⁊ i baſe
q̄dā lubricā ⁊ iſtabili pedes fixit. Reſpiciēs
ṽo vidit duos mures vnū albū ⁊ vnū nigrū
iceſſanter radicē arbuſcule quā apꝓhende
rat corrodētes ⁊ iā ꝓpe erāt vt ipſam abſci
derēt. In fundo aūt baratri vidit draconez
terribilē ſpirātē ignē: ⁊ aperto ore ip3 deuo
rare cupiētē. Sup baſem ṽo vbi pedes te
nebat vidit quatuor aſpidū capita ide ꝓde
untia. Eleuās aūt oculos vidit exiguū mel
lis i ramis illiꝰ arbuſcule: oblituſq̄ periculi i
quo vndiq̄ poſitꝰ erat ſeipm̄ dulcedini illiꝰ
modici mellis totū dedit. Unicornꝰ aūt mor
tis tenet figurā que hoiem ſemp ꝑſequit̄: ⁊
apprehēdere cupit. Baratrū ṽo mūdus eſt
oibꝰ malis plenꝰ. Arbuſcula vniuſcuiuſq̄
vita ē q̄ ꝑ horas diei ⁊ noctis quaſi ꝑ murem

albū ⁊ nigrū iceſſanter cōſumit̄ ⁊ inciſioni
appropiquat: Baſis vero quatuor aſpidū
corpus ex quatuor elemētis cōpoſitū qbꝰ i
ordinatis corporis cōpago diſſoluit̄: draco
terribilis os iferni cunctos deuorare cupi
ens. dulcedo ramuſculi đlectatio fallax mū
di per quā homo seducit̄ vt ꝑiculū ſuū mini
me intueatur. Addidit quoq̄ dicēs. Similes
ſunt iter̄ mūdi amatores homini q tres ami
cos habuit: quor̄ vnū pluſq̄ ſe: ſecundū tm̄
quātū ſe. tertiū minꝰ q̄ ſe ⁊ quaſi nihil dile
xit. In magno itaq̄ periculo poſitꝰ: ⁊ a rege
citatꝰ cucurrit ad ꝑmū amicū eius auxiliu3
q̄rens ⁊ qualiter eū dilexerit ſemp cōmemo
rans: cui ille. Neſcio qs ſis o hō. Habeo ali
os amicos cum qbus me hodie letari opor
tet: quos ⁊ amicos āmodo poſſidebo. Pre
beo tn̄ tibi duo ciliciola: vt habeas qbꝰ vale
as operiri. Cōfuſus igit̄ ad ſecundū venit
⁊ ſimiliter eiꝰ auxiliū poſtulauit. cui ille. Nō
vacat mihi tecū ſubire agonē. Curis eteni3
multis circūdor modicū tn̄ vſq̄ ad hoſtium
palatij te ſectabor: ⁊ ſtati domū reuertar ꝓ
ꝓriis vacans negocijs. Triſtis igit̄ ⁊ deſpe
rans ad tertium amicum ꝑrexit: ſibiq̄ facie
đmiſſa dixit. Nō habeo os loquendi ad te:
qm̄ vt debui nō amaui te: ſed tribulatione
circūdatꝰ ⁊ ab amicis deſtitutꝰ rogo vt mi
hi auxiliū feras: ⁊ mihi veniā ꝓbeas. Et ille
hilari vultu dixit. Certe amicū cariſſimū fa
teor te eē: ⁊ tui licet modici bn̄ficij nō imme
mor ꝓcedā te ⁊ apđ regē iterueniā ꝓ te: nec
i manibꝰ tradet te inimicor̄. Primꝰ igit̄ ami
cus ē diuitiar̄ poſſeſſio: ꝓ qbꝰ hō mlt̄is ꝑicu
lis ſubiacet. Ueniēte vero mortis termino
nihil ex oibꝰ niſi viles accipit ad ſepeliēdu3
pāniculos. Secūdꝰ amicꝰ ē vxor filij ⁊ parē
tes q tm̄ vſq̄ ad monumētū ſecū ꝑgētes ꝓ
tinꝰ reuertūtur ſuis vacātes curis. Tertiꝰ
amicꝰ ē fides: ſpes: ⁊ charitas: ⁊ elemoſina ⁊
cetera bona opa que nos cū eximꝰ đ corpo
re poſſūt ꝓcedere: ⁊ pro nob̄ apud deū iter
uenire: ⁊ ab inimicis. i. demonibꝰ nos libera
re. Hoc iſup addidit. dicēs. In quadā ma
gna ciuitate ꝯſuetudo fuit ꝙ hominē extra
neū ⁊ ignotū oi āno i ꝑncipē eligebāt: cui oī
ꝑtāte accepta qcqd volebat facere licitum

erat: ⁊ ſine oī ꝯſtitutiōe terrā regebat. Illo
igitur in oibꝰ delitijs permanēte: ⁊ ſēper ſi
bi ſic eē exiſtimāte repente ciues i eū iſurge
bant: ⁊ ꝑ totā ciuitatē nudū trahētes i remo
tā inſulā exulē tranſmittebāt: vbi nō cibum
nec veſtimētū iueniēs fame ⁊ frigore vrge
bat̄: tādē quidā aliꝰ ſublimatꝰ in regno cū il
lor̄ ciuiū cōſuetudinem didiciſſet infinitos
theſauros ad inſulā illā tranſmiſit: vbi poſt
annū in exiliū relegatꝰ cū ceteris fame de
ficiētibus: ille imēſis delitiis abūdabat. Ci
uitas hec mūdus iſte ē. Ciues tenebrarū ꝑn
cipes qui nos falſa mūdi delectatiōe allici
unt. nobiſq̄ inſperantibꝰ mors ſuperuenit: ⁊
i locū tenebrar̄ demergimur. Diuitiarū ṽo
ad eternū locū premiſſio fit manibꝰ egenor̄
Igitur cū barlaā perfecte filiū regis docuiſ
ſet: ⁊ ipſe eū iā relicto patre ſeq̄ vellet: dixit
ad eū barlaā. Si h̄ feceris cuidā iuueni ſimi
lis eris: q cū quādā nobilē đſponſare nollet
vxore: ipſe renuēs aufugit ⁊ i quēdā locum
deueniens virginē quādā cuiuſdam ſenis
pauperis filiā laborantē manibꝰ ⁊ ore deu3
laudātē vidit. Ad quā ille. Quid ē qđ agis
mulier? Cū.n. ita pauper ſis: gratias tn̄ agis
deo ac ſi magna recepiſſes ab eo. Ad quem
illa. Sicut parua medicina ſepe a magno lā
guore liberat: ſic gratiarū actio i paruis do
nis magnor̄ efficit̄ auctrix donor̄. Hec tn̄
q̄ extrinſecus ſunt noſtra non ſūt: ſed ea q̄ i
nobiſ ſunt noſtra ſūt: ⁊ a deo magna recepi:
q2 me ad ſuā imaginē fecit: intellectū mihi
dedit: ad ſuā me gloriā vocauit: ⁊ ianuā re
gni ſui mihi aperuit: ꝓ tātis ẜ ⁊ tam magnis
donis ipſū laudare cōuenit. Uidēs iuuenis
eiꝰ prudētiā eā a pr̄e ſuo i vxorē petijt. Cui
ille. Filiā meā accipere nō vales: q2 diuitū
⁊ nobiliū filiꝰ es. Ego āt paup ſū: ſed cū ille
oīno inſtaret. ait ſenex. Nō poſſū eā tibi da
re: vt in domū pr̄is tui ducas eā cū vnica mi
hi ſit. ⁊ ille. Apud vos manebo: ⁊ vobis me i
oibꝰ cōformabo. Deponēs igit̄ ꝓcioſū orna
mētū habitū ſenis induit: ⁊ apud eū manēs
ipſā in vxorē accepit. Poſtq̄ ṽo ſenex diu
tiꝰ eū ꝓbauit in thalamū eū duxit ⁊ imēſum
pondus diuitiarū quātū nunq̄ viderat ſibi
oſtēdit ⁊ oīa ſibi dedit. Dixit āt Joſaphat. Cō

uenīēter iſta me tāgit narratio: ⁊ a te hoc di
ctū eē de me exiſtimo: ſed dic mihi pr̄ quot
annor̄ es: ⁊ vbi cōuerſaris q2 a te nunq̄ vo
lo ſeparari. ⁊ ille. Annor̄ ſū. xlv. in deſertis
terre ſennar degēs. Ad quē Joſaphat. Am
pliꝰ pr̄ mihi appares. lxx. ānnor̄. ⁊ ille. Si a
natiuitate mea oēs ānos queris diſcere be
ne eos eſtimaſti: ſ3 nullo mō a me i menſura
vite cōputāt̄ quotquot i vanitate mūdi ex
pēſi ſūt. Tūc.n. i iteriori hoie mortuꝰ erā et
ānos mortis nūq̄ vite noiabo. Cū igr̄ Joſa
phat eū i deſertū ſeq̄ vellet dixit barlaā. Si
h̄ feceris ⁊ tuo cōſortio carebo ⁊ ꝑſecutiōis
fr̄ibus meis auctor exiſtā: ſ3 cū opportunū
tēpus videris ad me venies. Barlaā igr̄ fi
liū regis baptizās ⁊ i fide optime iſtruēs eū
oſculatꝰ ē ⁊ ad locū ſuū reuerſus ē. Poſtq̄
āt rex filiū xp̄ianū factū audiuit: i dolore ni
mio poſitꝰ ē quē qdā amicꝰ ſuus noīe arachiſ
cōſolās ait. Cognoſco rex ſenē quēdā here
mitā q de ſecta noſtra ē: q ꝑ oīa barlaā ſimi
lis ē. Hic igr̄ barlaā ſe ſimulās ꝓ xp̄ianorū
fidē defēdet: deīde ſe ſupari ꝑmittet: ⁊ oīa
q̄ docuerat reuocabit. ⁊ ſic filiꝰ regis ad noſ
redibit. Aſſūpto igr̄ ꝓdicto principe magno
exercitu ad q̄rēdū barlaā iuit: ⁊ heremitā il
lū capiēs ſe barlaā cepiſſe dixit: qđ filius re
gis audiēs captū. ſ. magr̄u3 ſuū amare fle
uit: ſ3 poſtmodū ꝑ đi reuelationē hūc nō eē
cognouit. Ingreſſus igr̄ pr̄ ad filiū ait. Fili
mi in triſticia magna me poſuiſti ⁊ meā cani
tiē ihonoraſti: ⁊ lumē oculor̄ meor̄ abſtuli
ſti. Quare fili hoc feciſti? ⁊ deor̄ meor̄ cul
tū reliq̄ſti? cui ille. Tenebras pr̄ fugi: ad lu
mē cucurri: ⁊ errorē deſerui ⁊ ṽitatē agno
ui. Noli āt fruſtra laborare qm̄ nunq̄ a xp̄o
me poſſes reuocare. Sicut.n. tibi ipoſſibile
ē altitudinē celi manu tāgere aut maximū
ſiccare pelagꝰ: ſic ⁊ iſtud eē cogſce. tūc rex
ait. Et qs hor̄ mihi auctor ē malor̄ niſi ego
q tā magnifica tibi feci q̄ nūq̄ aliquis patr̄
fecit filio. quapꝑ prauitas voluntatis tue ⁊
ꝯtētio effrenata aduerſus caput meū te in
ſanire fecit. Merito aſtrologi i natiuitate
tua dixerūt te arrogātē ⁊ ꝑētibꝰ iobediētez
futur̄ nūc ṽo ſi mihi nō aqēueris a mea di
ſcēdes filiatione: ⁊ pro pr̄e inimicꝰ effectꝰ ti

la tibi faciā que nec adhuc hoſtibꝰ feci. Cui
ioſaphat. Cur rex triſtaris: qꝛ bonoꝝ partici
pes effectꝰ ſū: quis vnq̄ꝫ prī i filij ſui ꝓſperi/
tate triſtis apparuit? Nō ergo iā prē̄z voca
bo te: ſed ſi mihi aduerſaberis ſicut a ſerpen
te fugiā a te. Rex igitur cū ira ab eo diſce
dēs arachi amico notā fecit filij duritiā: qui
ſibi cōſuluit vt nō aſperis verbis cū eo vte/
ret: qꝛ blādis ⁊ lenibꝰ puer meliꝰ traheretur
Sequēti igitur die rex ad filiū venit ⁊ circū/
plectēs oſculabatꝰ eum dicens. Fili dulciſſi
me honora canitiē patris tui verere fili pa/
trē tuū. An neſcis quale bonū ē prī obedire
⁊ eū letificare: ſicut ecōtra malū ē ipſū exa/
cerbare. Quotquot. n. fecerūt male pierūt
cui ioſaphat. Tēpus amādi ⁊ tēpus odiēdi:
tēpus pacis ⁊ tēpus belli. nullo. n. mō auer/
tērib'nos a deo obedire debemꝰ: ſiue ſit mr̄
ſiue ſit pr̄. Uidēs igr̄ pr̄ eiꝰ conſtātiā ait. Ex
quo video tuā pertinaciā: nec mihi obedire
vis ſaltē veni: ⁊ ambo pariter veritati creda
mus. Barlaā. n. q te ſeduxit a me vinctꝰ te/
nebꝰ. Noſtri igitur ⁊ veſtri cū barlaā cōueni
ant ⁊ preconē mittā vt oēs galilei ſine timo/
re veniant ⁊ diſputatione incepta: ſi veſter
barlaā obtinuerit vobis cedemꝰ. Si aūt no/
ſtri nobis cōſētietis. Quod cū regis filio pla
cuiſſet: ⁊ illi cū ſimulato barlaā ordinaſſent
quomō ꝑus debebat ſimulare ſe fidē xp̄ia/
noꝝ defēdere: poſtea ſe permitteret ſupera
ri. oēs inſimul conuenerūt. Cōuerſus igitur
ioſaphat ad nachor dixit. noſti o barlaā q̄liꝰ
me docuiſti? Si igiꝰ fidē quā me docuiſti d/
fēderis i doctrina tua vſq̄ꝫ in finē vite ꝑma
nebo: Si āt ſuperatꝰ fueris ſtati i te meā cō/
tumeliā vindicabo: ⁊ cor tuū ⁊ liguā mani
bus extrahēs dabo canibꝰ ne alij āpliꝰ ꝓſu/
māt filios regū in errorē mittere. His audi/
tis nachor triſtis ⁊ pauidus vehemēter fa/
ctus ē: vidēs ſeipſū i foueā quam fecit deci
diſſe: ⁊ laqueo ſuo ꝯprehēſū eē. Animaduer
tēs igiꝰ cognouit meliꝰ eē filio regis adhere
re vt piculū mortis euadere poſſet. Rex āt
ſibi palā dixerat: vt fidē ſuā ſine timore de/
fēderet: vnꝰ ergo rhetoꝝ ſurgēs dixit. Tu
es barlaā q filiū regis ſeduxiſti? ⁊ ille. ego ſū
barlaā q filiū regis in errorē non miſi: ſed ab
errore liberaui. ⁊ rhetor. Cū eximij ⁊ miſera
biles viri deos noſtros adorauerit quomō
tu aduerſus eos audes inſurgere? ⁊ ille rn̄/
dēs ait. Caldei greci ⁊ egyptij errantes crea
turas deos eē dixerūt. Nā caldei elemen/
ta deos eē arbitrati ſunt. Cū creata ſint ad
vtilitatē hominū: vt eoꝝ dominationi ſubia
ceant ⁊ multis paſſionibꝰ corrūpantur. Gre
ci quoq̄ꝫ nefandos homines deos putāt: ſi/
cut ſaturnū quē aiunt filios ſuos comediſſe
⁊ virilia ſibi abſcidiſſe ⁊ in mare proieciſſe:
⁊ venerē inde natā fuiſſe. A filio quoq̄ꝫ ſuo
ioue alligatū i tartarū proiectū eē. Jupiter
quoq̄ꝫ rex alioꝝ deoꝝ eē deſcribiꝰ: quē tam
i animalia tranſformatū ſepe dicūt: vt adul
teria cōmitteret. Uenerē quoq̄ꝫ deam adul
terā dicunt. Nā aliquando habuit virū mar
tē mechum aliquādo adonidē. Egyptij aūt
aialia coluerunt. ſ. ouē: vitulū: porcū: et hu/
iuſmodi. Chriſtiani autē filiū altiſſimi colūt
qui de celo deſcēdit ⁊ carnē aſſūpſit. Cepit
igitur nachor fidē chriſtianorum euidenter
defendere ⁊ ratiōibus cōmunire: ita ꝙ rhe/
tores illi muti effecti nihil oīno reſpondere
ſciuerunt. Joſaphat igiꝰ vehementer exul
tabat eo ꝙ dominus per inimicū veritatis
veritatē defendiſſet. Rex āt furore nimio
repletus eſt. Juſſit igitur cōciliū diſſolui q̄ſi
de his ſequenti die denuo tractaturus. di/
xitq̄ꝫ Joſaphat patri. Aut magiſtrum meū
permitte mecū hac nocte manere: vt ſimul
de reſponſionibꝰ fiendis craſtino confera/
mus: ⁊ tu tuos tecū aſſumas ⁊ cum eis cō/
feras: aut tuis mecū permiſſis accipe meū:
alioquin non iuſtitiā: ſed violentiam exerce
bis. Quapropter nachor ſibi cōceſſit ſpem
adhuc habēs ꝙ eū ſeduceret. Cū igiꝰ filius
regis cū nachor domū rediſſet: dixit ei Jo/
ſaphat. Ne putes me ignorare q eſ. Scio
te nō eē barlaā: ſed Nachor aſtrologum: ici
pienſq̄ꝫ Joſaphat viā ſalutis ei predicauit: ⁊
ad fidē ꝯuertēs mane ad heremū miſit: vbi
baptiſmū ſuſcipiens heremiticam vitam
duxit. Magus autē quidam nomine theo
das: hec que gerebantꝰ audiēs ad regē ve
nit ⁊ ꝙ filiū ſuū ad leges patrias redire fa/
ceret ꝓmiſit. Cui rex. Si hoc feceris ſtatuā
aureā tibi erigā: ⁊ ipſi ſicut dijs ſacrificium
offerā. ⁊ ille. A filio tuo cunctos remoue: ⁊
mulieres decoras ⁊ ornatas introduci ꝑci/
pe: vt ſēper cū eo ſint: miniſtrēt ei: cōuerſen/
tur ⁊ morētur cū eo. Ego āt vnū de ſpiriti/
bus meis ad eū dirigā: qui eū ad libidinē in/
flāmabit. nihil eni iuuenes ſic pōt ſeducere
ſicut facies mulierū. Rex. n. q̄dā cū filium
vix habuiſſet: dixerūt peritiſſimi medici ꝙ
ſi infra decē annos ſolē vel lunā viderit lu/
mine oculoꝝ ꝓuabiꝰ. Rex igiꝰ i quadā pe/
tra ſpelūca excīſa filiū ibi vſq̄ꝫ ad decē an
nos manere fecit: qbꝰ finitis iuſſit rex vt oī/
um rerū genera ante eū adducerentur: vt
oium nomina ⁊ noticiā poſſꝫ habere. Addu/
ctis igiꝰ ante eū auro ⁊ argēto lapidibꝰ pre/
cioſis: veſtibꝰ ſplēdidis: equis regalibꝰ: ⁊ oī/
um rerū generibꝰ cū vniuſcuiuſq̄ꝫ noīe iter/
rogaret: miniſtri oīum ſibi noīa indicabant.
Cū ac nomē mulierū diſnere anxie quererꝫ
ſpatarius regis ludēdo dixit demones eas
eē que hoīes ſeducūt. Rege āt interrogan/
te filiū quid de oībꝰ q̄ viderat plus amaret:
q̄ dixit pr̄ aliud niſi demōes illos q ſeducūt
hoīes? In nullo. n ſicut in his ſic exarſit aīa
mea. Nō igiꝰ aliter putes te filiū tuū ſupare
niſi hoc mō. Rex igiꝰ oībꝰ miniſtris eiectis
puellas decoras ei ſociauit: que eū ſēp ad li
bidinē ꝓuocabāt: nec habebat aliū ad quē
reſpiceret: aut cū quo loquereꝰ: vel cū quo
veſcereꝰ. Malignꝰ ꝟo ſpūs a mago miſ/
ſus i iuuenē irruit ⁊ magnū intus caminum
ignis accēdit. malignꝰ igiꝰ ſpūs intus iflam
mabat: puelle aūt exteriꝰ dirū excitabāt ar
dorē: q ſe tā fortiter vexari ſentiēs turbatur
⁊ totū ſe deo recōmēdās diuinā conſolatio
nē recepit: ⁊ oīs tētatio abſceſſit. Deide quā
dā puellā pulcherrimā regis filiā: ſꝫ patre
orbatā ad eū miſit cui cū vir dei ꝑdicaret il/
la reſpōdit. Si me ab idoloꝝ cultura ſalua/
re deſideras cōiungere mihi nuptiaꝝ copu/
la. nā ⁊ xp̄iani cōiugia n̄ abhorrēt: ſꝫ laudāt
qꝛ p̄riarche eoꝝ ⁊ ꝓph̄e ⁊ petrꝰ ap̄ls ꝯiuges
habuerūt. ad quā ille. Jnaniter mulier iſta
mihi ꝓſeq̄ris. ꝑmittiꝰ q̄dē xp̄ianis vxores
ducere: ſꝫ nō his q ꝓmiſerūt chriſto virgini
atē ſeruare. ⁊ illa. Sit ita vt vis: ſed ſi aīam
meā ſaluare deſideras vnā minimā petiti/
onē mihi ꝑfice. Cōcube mecū tm̄ hac nocte:
⁊ ꝓmitto tibi ꝙ ſūmo diluculo efficiar chri/
ſtiana. nā ſi vt dicitis gaudiū ē angelis i ce
lo ſup vno peccatore pn̄iam agente auctori
cōuerſionis nōne magna merces habetur?
ſemel tm̄ mihi acq̄eſce ⁊ ſic me ipāꝫ ſaluabis
Jlla igiꝰ turri aīe illiꝰ fortiter cōcutere ce/
pit: qd̄ demō videns ſocijs ſuis ait. videtis
quomō puella iſta cōcuſſit quē nos nō potu
imus cōmouere? venite ergo ⁊ i eū fortiter
irruamꝰ: ex quo cōgruū tēpꝰ iuenimꝰ. Cer/
nens igiꝰ ſanctꝰ iuuenis ſe tā fortiter capti
uatū: qꝛ ⁊ cōcupiſcentia icitabat: ⁊ ſalus vni/
us puelle diabolo ſuggerēte ipm̄ cōmoue/
bat: lachrymis orōni ſe dedit: in q̄ orōne ob/
dormiēs vidit ſe duci i q̄dā pratū decoris
floribꝰ exornatū: vbi folia arboꝝ dulcē ſō/
nū reddebāt: aura quadā grata agitata: ⁊
odor mirificꝰ emanabat: vbi fructꝰ viſu ſpe/
cioſiſſimi ⁊ guſtu d̄ſiderabiles: vbi ſedes po
ſite erāt auro ⁊ gēmis fabricate: lecti lucidi
cū precioſiſſimis ornamētis. aque limpidiſſi
me ꝑterfluētes: dehinc i ciuitatē ipm̄ itro/
duxerūt cuiꝰ muri ex auro ⁊ obrizo erāt qui
claritate mirabili refulgebāt vbi etherei q/
dā exercitꝰ cātātes cāticū qd̄ auris morta/
liū nō audiuit: dictūq̄ꝫ ē ei. Jſte ē locꝰ btōꝝ.
Cū aūt vellēt eū reducere: rogabat: vt eū
ibi manere ꝑmitterēt: q dixerunt cū labore
multo adhuc venies huc. ſi tn̄ tibi vim ifer/
re poteris. Deinde ad loca teterrima ipꝫ du
xerūt oī feditate plena: dictūq̄ꝫ ē. Jſte ē locus
iniuſtoꝝ. Cū aūt euigilaſſꝫ pulchritudo illiꝰ
puelle ⁊ ceteraꝝ ſtercore fetidior ei videba
tur. Uer̄ cū maligni ſpūs ad theodā rediſ/
ſent ⁊ ipe eos exprobraret dixerūt. Priuſq̄ꝫ
ſiḡ crucis ſignareꝰ ſup ipm̄ irruentes fortiꝰ
ipm̄ cōturbauimꝰ. Ut āt ſeipꝫ ſiḡ crucis mu
niuit nos ꝑſecutꝰ ē cū ira. Tūc theodas cū re
ge ad eū itrauit ſperanſ: ꝙ ei ꝑſuadē poſſꝫ:
ſꝫ ꝑdictꝰ magꝰ captꝰ ē ab eo quē cape voluit.
⁊ ab eo conuerſus baptiſma ſuſcepit ⁊ lau/
dabilē vitā duxit. Rex igr̄ deſperās diuiſit
ei de cōſilio amicoꝝ mediū regni ſui. Jlle āt
lꝫ d̄ſertū tota mēte d̄ſiderarꝫ: tn̄ pp fidei di/
latationē ad tp̄s ipꝫ regnū ſuſcepit: ac i ſuis

ciuitatibus templa ⁊ cruces erexit ⁊ oēs ad
xp̄m cōuertit. Pr̄ autē tandē filij rōnibus ⁊
ꝑdicationibꝰ aſſēſū p̄bens fidem xp̄i recepit
⁊ baptiſmum ſuſcipiēs ⁊ totum regnuꝫ filio
ſuo dimittēs: ip̄e p̄nie opibꝰ vacabat: ⁊ poſt
hoc laudabiliter vitā finiuit. Joſaphat aūt
barachiā regem p̄nūciās pluries fugere vo
luit: ſꝫ ſemꝑ a populo captꝰ vix tādē p̄ualu‑
it. Cū ḡ per deſertū ꝑgeret cuidā pauꝑi re
galem habitū dedit ⁊ ip̄e i pauꝑrima veſte
remāſit. Diabolus autē multas ei iſidias pa
rabat. aliquādo gladio euaginato i eū irrue
bat. ⁊ eū ꝑcutere minabat̄ niſi deſiſteret: ali
quādo i forma ferarꝫ ſibi apparebat frēdēſ
⁊ dirū mugitū emittēs: ille aūt dicebat. Dn̄s
mihi adiutor ē: nō timebo qd faciat mihi hō.
Duobꝰ igr̄ ānis i heremo ioſaphat vagabun
dus manſit: nec barlaā inuenire potuit. Tā‑
dem ſpeluncā inuenit ⁊ ante hoſtiū ſtās di‑
cebat. Benedic pr̄ benedic: cuius vocē bar
laam audiēs exilijt: ⁊ oſculātes feruentiſſi‑
me ſeſe alterutrū amplexibꝰ cōſtringebant
nec ſatiari poterant. Retulit aūt ioſaphat
barlaam oīa q̄ acciderāt: ⁊ ille imēſas grās
egit deo. Māſit aūt ibidē multis annis i ab‑
ſtinētia mirabili virtute: tādē cōpletis diebꝰ
barlaā i pace quieuit. circa annū dn̄i. ccclxxx.
Joſaphat igitur i anno. xxv. regnū deſerēs
. xxxv. ānis heremiticū laborem ſubijt: ⁊ ſic
multis clarꝰ virtutibꝰ i pace quieuit: ⁊ cū cor‑
pore barlaā poſitꝰ fuit: qđ audiēs rex bara‑
chias illuc cū mlto exercitu vēit: ⁊ corpora
aſſumēs i ciuitatē ſuā trāſtulit: ad q̊x tumu
lū miracula mlta fiūt. ¶ De ſancto pelagio

Elagius papa multe ſancti
tatis fuit ac i pōti‑
ficatu laudaliliter ſe gerēs tandeꝫ
plenꝰ bonis opibꝰ in pace quieuit. Nō fuit āt
iſte pelagiꝰ p̄deceſſor ſancti Gregorij: ſꝫ aliꝰ
an̄ ipſū: huic. n. pelagio Gre. ſucceſſit. Tꝑe
igitur h̄m pelagij longobardi in Italiā ve
nerūt: ⁊ q̄ multi huiꝰ hyſtoriā ignorare ꝓ‑
bātur: iō eā hic iſerendā decreui ꝓut i hyſto
ria lōgobardorꝫ quā Paulus lōgobardorꝫ
hyſtoriographꝰ cōpilauit ⁊ in diuerſis chro‑
nicis explanata hētur. Gens eteni q̄dā ger‑
manica erat plurimū populoſa q̄ de littori‑
bus occani parte ſeptētrionali egreſſa cum
de iſula ſcandinaria ꝑ bellorꝫ multa certā‑
mina diuerſarūq3 terrarꝫ circuitꝰ tandē pā‑
noniā deueniſſet vltra non audens ꝓcede
re ſedē ſibi ꝑpetue habitationis iſtituit. Di
p̄mo hūnuli poſtea lōgobardi ſunt appellati
Dū āt adhuc i germania reſiderēt Aligmud
rex lōbardorꝫ ſeptē pueros in piſcina a me
retrice ad necandū ꝓiectos inuenit: quos
vno partu dicta meretrix ediderat: q̄s duꝫ
rex caſu reptos cū aſta admirās reuolueret
vnꝰ eorꝫ haſtā regis manu tenuit: quē rex vi
dēs ⁊ ſtupēs nutriri fecit: ⁊ lamiſſonē voca‑
uit: magnū eum futurꝫ eē p̄nūciās: q tāte ꝓ
bitatis extitit ꝙ mortuo rege eū lōgobardi
regē fecerūt. Per idē fere tp̄s. ſ. āno ab icar‑
natione dn̄i. cccclxxx. dū ep̄s quidā arria‑
nus vt ait eutropius quēdā nomine barbā
baptizare volens diceret. Baptizo te bar‑
ba in nomine p̄ris ꝑ filiū in ſpirituſancto: fi‑
liū ⁊ ſpiritū ſanctū minorē patre ꝑ hoc oſtē‑
dere volēs: ſubito aqua diſparuit ⁊ baptizā
dus ad eccleſiā cōfugit. ¶ Per idē fere tem
pus floruerunt ſanctꝰ medardus ⁊ gildaldꝰ
fratres vterini ⁊ vno die nati: vno die ep̄i
cōſecrati: vno die mortui: vno die a xp̄o aſ‑
ſūpti. ¶ Ante ħo hoc tēpꝰ vt in quadā chro
nica dr̄ circa annū dn̄i. ccccl. dū itra gallias
Arriana hereſis pullularet vnitas ſubſtan
tie triū perſonarꝫ euidēti miraculo demon‑
ſtratur vt ait ſigilbertus. Dum enim in vrbe
vaſaſceni miſſā epiſcopus celebraret vi‑
dit tres guttas eq̄lis magnitudinis ſuꝑ al‑
tare emiſſas q̄ ſimul ↄ̄fluētes i vnū cōiūcte
gēmā pulcherrimā effecerūt. Quā cū i me‑
dio cuiuſdā crucis auree poſuiſſꝫ alie gēme
q̄ ierāt ↄ̄ ipa ꝓtinꝰ ceciderūt. Addidit ꝙ ipi‑
is obſcura ⁊ mūdis clara videbat̄: ⁊ ꝙ ifir‑
mis dabat ⁊ adorātibꝰ crucē augebat ↄ̄uo
tionē. Poſt h̄ āt lōgobardis hic qdā rex pre
erat noīe albuinꝰ vir qdē fortis ⁊ ſtrēnuꝰ q
cū rege gebidanorꝫ preliū gerēs eiꝰ exercı‑
tū cōtriuit ⁊ regē interfecit. quarꝫ ꝑ filiꝰ pre
dicti regis occiſi q ſibi i regnū ſucceſſerat in
vltionē patris ſui ↄ̄ albuinū manu armata
fortiter ꝓceſſit. cōtra quē albuinꝰ exercitū
ſuū mouit et ipſum ſuꝑās iterfecit. Filiā
q̄ ſuam nomine roſimundam captiuam du
cens i vxorē accepit. Sed de capite ipſiꝰ re
gis ſibi cuppā parauit quā argēto circūclu‑
dēs īde bibebat. In illis aūt diebꝰ iuſtinꝰ mi‑
nor iperiū gubernabat q quēdā p̄ncipē eu‑
nucū hēbat q dicebat̄ narſes: virꝫ quōdam
nobilē ⁊ ſtrenuū ↄ̄ gottos q cū totā italiā iua
ſerāt ꝓcedēs ipſos ſuꝑauit: ⁊ regē eorꝫ atti‑
lā flagellū dei occidit: ⁊ vniuerſā italiā pa‑
catā reddidit: q ꝓ magnis b̄n̄ficijs magnam
inuidiā ꝑtulit a romanis: quapropt̄ apđ ipa‑
torē accuſatꝰ falſo: a p̄fato iꝑatore depoſi‑
tus ē: vxor q̄z iꝑatoris noīe ſophia hāc cōtu‑
meliam ſibi miſit ꝙ eū cū ācillis ſuis faciet
filare ⁊ lanarꝫ pēſa diuidere. Ad hec verba
narſes r̄ndit. Et ego talē telā tibi ordiri ꝑcu
rabo quā dōec vixeris ↄ̄ponere nō valebis.
Neapoliꝫ igit̄ narſes ſecedens lōgobardis
mādauit vt pauꝑrima pānonie rura ↄ̄ſere‑
rēt ⁊ ad italie fertile ſolū poſſidēdū cōflue‑
rēt: qđ albuinꝰ audiēs pānoniā deſeruit: et
āno ab icarnatiōe dn̄i. ccccclxviij. cū lōgo‑
bardis italiā itrauit. Erat āt cōſuetudo eis
lōgas barbas portare. Unde cū quadā vice
vt aūit exploratores ad eos venire deberēt
p̄cepit albuinꝰ vt oēs mulieres ſolutos cri‑
nes circa mētū circūducerēt: vt barbati ho
mines ab exploratoribꝰ crederēt̄: ⁊ idē lōgo
bardi a lōgis barbis poſtmodū ſūt vocati.
Barda. n. i eorꝫ lingua barbā ſonabat. Alij
dicūt ꝙ cū hūnuli cū vādalis pugnaturi eēnt:
⁊ ad quēdā q hēbat ſpm̄ ꝓphīe acceſſiſſent:
vt ꝓ eorꝫ victoria exoraret ⁊ eis b̄ndiceret ↄ̄
cōſilio vxoris iuxta feneſtrā i qua mane ad
oriētē orabat ſe poſuerūt: ⁊ mulieres circa
mētū capillos circūducere de eiuſdē cōſilio
p̄ceperūt. Cum ḡ ille feneſtrā aperiens eos
vidiſſet exclamauit: qui ſūt iſti longobardi?
vxor ſua adiūxit vt q̄bꝰ nomē dederat victo
riā cōdonaret. Ingreſſi igitur italiā oēs pe‑
ne ciuitates ceperūt: cūctis habitatoribꝰ in‑
terfectis. Papiā aūt tribꝰ annis obſeſſā tā‑
dē ceperūt. Rex aūt albuinꝰ iurauerat ſe
oēs xp̄ianos occiſurꝫ. Un̄ cū papiam itrare
deberēt equꝰ eiꝰ an̄ portā ciuitatis greſſū figēs
q̄ꝫuīcūq3 calcaribꝰ vrgeret̄ ſurgere nō va‑
lebat: quouſq3 ad monitiōeꝫ cuiuſdā xp̄iani
rex iuramētū mutauit. Mediolanū ḡ lōgo
bardi igreſſi totā pene italiā itra breue ſpa‑
cium temporis ſubiugauerunt preter romā
⁊ romādiolā: q̄ romanilia ē vocata: quaſi al
tera roma: ex eo. ſ. ꝙ rome ſemꝑ adheſiſſet.
Cū igr̄ Rex albuinꝰ verone erat ⁊ quoddā
magnū cōuiuiū p̄paraſſꝫ ⁊ ſcyphū ſuū queꝫ
de capite regis fecerat afferri faciēs ex eo
bibit: ⁊ vxorē ſuā noīe roſimūdā de eo bibē
fecit dicēs. Bibe cū p̄re tuo. Qđ cū roſimū
da didiciſſet odium magnū ↄ̄ regē cōcepit.
Erat aūt regi dux qdā q quādā domicillam
regine carnaliter coḡſcebat. At regina ab‑
ſente rege quadā nocte ancille ſue cubicu‑
lū itrās p̄dicto duci ex ꝑſona ipſiꝰ ācille mā‑
dauit: vt ad ſe illa nocte deberet accedere:
q cū veniſſet regina p̄dicto duci vice ācille
ſe ſuppoſuit: ⁊ poſtmodū dixit ei. Scis que
ſuꝫ? cui cū ſe eē talē amicā ſuā diceret. illa
ait. Nequaq̄3. ſꝫ ſū roſimūda: certe talē reꝫ
ꝑpetraſti hodie ꝙ aut albuinū occides aut
albuinij gladio iteribis. volo igr̄ vt ↄ̄ ipſo vi
ro meo q p̄rem meū occidit: ⁊ de eiuſ capite
cuppaꝫ ſibi faciēs me i ea bibere fecit me ↄ̄‑
beas vindicare. Cui ille nō acqeſcens aliuꝫ
tamē ſe iuenire ꝓmiſit q hoc negociū ꝑpe‑
traret. vn̄ illa arma ſubtrahēs ſpatam illius
q̄ erat ad lectuli caput ne tolli aut euagina‑
ri poſſet fortiter colligauit. Dū ḡ rex i ſtratu
dormiret: homicida eius cubiculum intra‑
re conatur: quod rex ſentiēs de ſtratu exi‑
lijt ⁊ ſpatam arripiens: ſed extrahere non
valens cum ſcabello ſe viriliter defendere
cepit. Sed ille cum optime eſſet armatus i
regem inualuit ⁊ occidit. Accipiens igitur
vniuerſos theſauros palatij cuꝫ roſimūda
reuennam vt dicitur aufugit. Sed cum ro‑
ſimunda quendam iuuenem pulcherrimuꝫ
prefectum. ſ. rauenne vidiſſet ipſum in virꝫ
hr̄e deſiderans venenum viro in calice ꝓ‑
pinauit: cuiꝰ amaritudinē ille p̄ſētiēs iubet
vxori vt reſiduū bibat: qđ cū recuſaret: ille
euagiato gladio eā bibere coegit: ⁊ ſic āho
ibidē ꝑierunt. Tandē rex qdē lōgobardorꝫ
noīe adalaoth baptiꝫatꝰ ē ⁊ fidē xp̄i ſuſce‑
pit: ſed ⁊ thodolida lōgobardorum regina
chriſtianiſſima ⁊ deuota apud modoetiam

pulcherrimū oratoriū cōſtituit. ad quā regi-
nā Gregorius libros dialogoꝝ trāſmiſit. q̄
virū ſuū noīe agiſulphū primo ducē thauri-
nenſiū: ſ3 poſtmodū longobardoꝝ regē3 ad
fidem cōuertit: ⁊ cū romano iperio ⁊ eccle-
ſia eū pacē habere fecit. Sicq3 i feſto ſcōꝝ
geruaſij ⁊ ꝓthaſij fcā ē pax iter romāos ⁊ lō
gobardos: ⁊ ideo Gregoriꝰ i eodē feſto can
tari iſtituit i officio miſſe. Loquef dn̄s pacē
⁊c̄. In natiuitate q̄3 ſci ioannis baptiſte pre-
dictorum pax ⁊ cōuerſio amplius ꝯfirmata
fuit. Thodolinda vo in btm̄ Joannem ſpe-
cialem deuotionē3 habebat. Cuius meritis
gentis ſue conuerſionē aſcribens predictū3
oratoriū apud modoetiā3 fabricauit: eiuſq3
gentis ioānem patronū ⁊ defenſorē eē cui-
dā viro ſcō reuelatū fuit. Mortuo grego-
rio ſucceſſit ei ſabinus: ⁊ ſabino Bonifaciꝰ
tertiꝰ. ⁊ Bonifacio tertio Bonifacius q̄rtꝰ.
Ad cuius preces Focas imperator dōauit
eccleſie chriſti pātheō: circa annū dn̄i. dcx.
Et ad preces tertij bonifacij priꝰ ſtatuit ſedē
romanā eē caput oīum eccleſiaꝝ. Nā eccle
ſia cōſtātinopolitana ſe p̄mā oīum eccleſia-
rū ſcribebat. Huius bonifacij tēpore mor-
tuo Foca ⁊ regnāte eradio: circa annū dn̄i
. dcx. maugmetus pſeudo ꝓpheta ⁊ magꝰ
agarenos ſiue hiſmahelitas. i. ſaracenos h
mō decepit: ſic̄ legitur i quadam hiſtoria ipi-
us ⁊ i quadā chronica habef. ¶ Clericꝰ q̄dā3
valde famoſus cū i romana curia honore3
quē cupiebat aſſeq nō potuiſſet: indignatus
ad partes vltramarinas cōfugiēs ſua ſimu
latiōe inumerabiles ad ſe attraxit: iueniſq3
maugmetū dixit ei ꝙ ipm̄ illi pplo prefice-
re vellet: nutriēſq3 colūbā grana ⁊ alia hu-
iuſmodi i auribꝰ maugmeti ponebat. Colū-
ba autē ſup eiꝰ humeros ſtās de auribꝰ eiꝰ
cibū ſibi ſumebat: ſicq3 iam adeo aſſuefacta
erat: ꝙ quādocūq3 maugmetū videbat ꝓ-
tinus ſup humeros ꝓſiliēs roſtrū i eiꝰ aure
ponebat. Predictus igif vir populū conuo
cans dixit: ſe illū ſibi velle preficere: quem
ſpūs ſcūs i ſpecie colūbe mōſtraret. Stati-
q3 colūbā ſecreto emiſit: ⁊ illa ſup humeros
maugmeti: q cū alijs aſtabat euolās roſtru3
i eiꝰ aure appoſuit: qd̄ populus vidēs ſpiritū

ſcū3 eē credidit: q ſup eū deſcēderet: ac i eiꝰ
aure vba dei inferret: ⁊ ſic maugmetus ſa-
racenos decepit: q ſibi adherētes regnū pſi-
dis ac oriētalis ipij fines vſq3 ad alexādriā3
iuaſerūt. Hoc q̄dē vulgarif df: ſed verius ē
qd̄ iſerius habef. Maugmetꝰ igr̄ ꝓpas le
ges cōfingēs ipſas a ſpū ſcō i ſpecie colūbe
q̄ ſepe vidēte pplō ſup eum volabat ſe rece-
piſſe mētiebaf. i qbus quedam de vtroq3 te
ſtamēto iſeruit. Nā cū i primeua etate mer
cimonia exerceret ⁊ apud egyptū ⁊ paleſti-
nā cū camelis ꝑgeret cū chriſtianis ⁊ iudeis
ſepe cōuerſabatur: a quibus tā3 nouum q̄3
vetus didicit teſtamentū. Unde ſecūdū ri-
tū iudeoꝝ circūcidūf ſaraceni: carnes por
cinas nō comedunt: cuius rōnem cū vellet
maugmetus aſſignare dixit: ꝙ ex fimo ca-
meli porcus poſt diluuium fuerit procreatꝰ
⁊ ideo tāq3 imūdus a mūdo populo ē vitan-
dus. Cū xp̄ianis autē cōuenit: quia credūt
vnum ſolum deum omnipotentem omniu3
creatorem. Aſſeruit etiā3 pſeudo propheta
vera quedam falſis imiſcēs: ꝙ moyſes fuit
magnus propheta: ſed xp̄s maior ⁊ ſūmus
ꝓphetaꝝ: natꝰ ex maria virgine virtute dei
abſq3 ſemine hoīs. Ait quoq3 i ſuo alcorano
ꝙ xp̄s dū adhuc puer eſſet de limo terre vo
lucres ꝓcreauit: ſed venenum immiſcuit: qr
chriſtū nō vere paſſū nec vere reſurrexiſſe
dixit: ſ3 aliū quēdā hominē ſibi ſimilē huiuſ-
modi egiſſe vel paſſū eē docuit. Quedā aūt
matrona nomine cadigam que preerat cui-
dam prouincie nomine corocania vidēs ho-
minem iudeorum ⁊ ſaracenorum contuber-
nio vallari exiſtimabat in illo maieſtatem
diuinam latere. Et cum eſſet vidua ipſum i
maritum accepit: ⁊ ſic maugmetus totius
illius prouincie obtinuit principatum. Ille
autem ſuis preſtigijs nō ſolum predictā do-
minam: ſed etiā iudeos ⁊ ſaracenos demu3
adeo mentauit vt ſe meſſiā in lege promiſſū
publice faterēf. Cadebat epilētica paſſiōe:
quod cadigam cernens plurimum triſtaba-
tur: eo ꝙ ipuriſſimo homini ⁊ epilentico nu-
pſiſſet: quam ille placare deſiderans talibꝰ
eam ſermonibus demulcebat dicens. Ga-
brielē archangelū frequēter mecū loquētē

contēplor ⁊ nō ferēs ſplēdorē vultꝰ eiꝰ i me
deficio ⁊ tabeſco: qd̄ ſic eſſe mulier ⁊ ceteri
crediderunt: alibi tn̄ legif ꝙ fuerit q̄dā mo
nachꝰ q maugmetū inſtruxit noīe ſergiꝰ: q i
errorē neſtorij incidēs dū a mōachis fuiſſet
expulſus i arabiā veit ⁊ maugmeto adheſit:
licet alibi legaf ꝙ fuerit archidiaconꝰ i par
tibꝰ antiochie degēs: ⁊ fuit vt aſſerit. iacobi-
ta: q circūciſionē ꝑdicāt: chriſtū nō deū: ſed
hominē tātū iuſtū ⁊ ſanctū de ſpiritu ſancto
cōceptū: ⁊ de virgine natū affirmant: que
oīa ſarraceni affirmāt ⁊ credūt. Predictus
igif ſergiꝰ maugmetū de nouo ⁊ veteri te-
ſtamēto vt tradūt plīa edocuit. Maugme
tus. n. vtroq3 parente orbatꝰ ſub patrui ſui
cura pueritie ānos agebat: multoq3 tēpore
cū vniuerſa gēte ſua arabū idoloꝝ cultui d-
ſeruiuit: quēadmodū i alcorano ſuo teſtaf
deū ſibi dixiſſe. Orphanꝰ fuiſti ⁊ ſuſcepi te
i erro. e idolatrie diu māſiſti: ⁊ inde eduxi te
pauper eras ⁊ ego locupletaui te. Uniuer-
ſa. n. gēs arabū cū maugmeto venerē ꝓ dea
colebat ⁊ ide ē: ꝙ adhuc ſexta feria apud ſa
racenos i magna veneratione habef: ſicut
apud iudeos ſabbatū: ⁊ apud xp̄ianos dies
dn̄ica colif: Maugmetꝰ igif ꝑdicte cadigā
vidue locupletatꝰ diuitijs i tātā ꝓrupit mē
tis audaciā: vt regnum arabū ſibi vſurpare
cogitaret: ſ3 cū videret ſe ꝑ violētiā hoc aſſe
qui nō valere maxie cū a cōtribulibꝰ ſuis q
eo maiores fuerāt deſpicereſ ꝓphetam ſe
fingere voluit vt quos non poterat ſubiu-
gare per potentiam: ſaltem per ſanctitatē
attraheret ſimulatā. Predictiq3 ſergij viri
valde prudētis cōſilijs adherebat. Ipm̄. n.
abſcōdite manere faciebat: ⁊ ab eo oīa req-
rebat: ⁊ populo referebat: ac gabrielem ar-
changelū eū nominabat. Et ſic maugmetꝰ
totiꝰ illiꝰ gētis ꝓphetā ſe ſimulādo obtinuit
ꝑncipatū: oēſq3 ſibi ſpōte vel timore gladij
crediderūt. Et iſtud veriꝰ ē q̄3 illud qd̄ ſupra
dictū ē de colūba ⁊ ſic tenēdū. Predictꝰ igr̄
ſergiꝰ cū monachꝰ eēt voluit vt ſaraceni mo
nachi habitu vterēf. ſ. cuculla ſine capucio
⁊ vt iſtar monachoꝝ multas ⁊ ordiatas ge-
nuflexiōes facerēt: ⁊ ordiate valde orarēt:
⁊ qr iudei verſus occidētē ⁊ xp̄iani vſus ori

entē orabāt: voluit vt ſui vſus meridiē ora-
rent: que omnia adhuc ſaraceni obſeruant.
Multas autem leges maugmetus ꝓmul-
gauit quas predictus ſergius eum docuit:
quarum multas de moſayca lege accepit.
ſepe nāq3 ſaraceni ſe lauant ⁊ maxime cu3
orare debent: verenda ſua manus brachia
faciem ⁊ os ⁊ omnia membra corporis ab-
luunt: vt mundius orare poſſint. Orantes
autem vnum confitentur deum: qui nullū
equalem vel ſimilē habeat: eiuſdēq3 maug-
metum prophetam. in anno quoq3 integru3
menſem ieiunant. Jeiunantes autem no-
cturno tēpore comedunt: diurno vero ieiu-
nant: ita vt ab ea hora diei qua nigrum ab
albo diſtinguere poſſunt vſq3 ad ſolis occa
ſum comedere aut bibere aut ſe vxoris cō-
mixtione fedare nemo audeat. Poſt ſolis
occubitū vſq3 ad ſequētis diei crepuſculu3
ſēꝑ licet eis cibo ⁊ potu ⁊ ꝓprijs vxoribꝰ vti
iſirmi āt nō obligātur. Semel aūt ꝑ ſingu
los ānos cauſa recognitionis ad domū dei
q̄ ē in mecha ire ꝑcipiūtur ⁊ ibi adorare: eā-
q3 i cōſutilibꝰ tegumētis circuire ⁊ lapides ꝑ
media femora ꝓ diabolo lapidādo iactare
quā domū dicūt adā cōſtruxiſſe oībuſq3 fi-
lijs eiꝰ ⁊ Abraā ⁊ iſmaheli locū orōnis fuiſſe
demū maugmetū eā domū ſibi cūctiſq3 gē-
tibꝰ tradidiſſe affirmant: oēs carnes preter
porcinas: ſanguinē ⁊ morticinu3 comedere
poſſūt: quatuor legitimas vxores iſimul ha
bere eis licet: ⁊ quālibet vſq3 tertio repudia
re: ⁊ rurſus recipe: ita tn̄ ꝙ q̄ternariū nume
rū nō trāſcendāt. Emptitias vo atq3 capti
uas quot volūt habere licitū ē: ⁊ eas vēdere
poſſūt cū velint: niſi eaꝝ aliquā ipregnaſſēt
Cōcedif eis de propria cognatione habere
vxores: vt ſāguinis ꝓles accreſcat: ⁊ fortiꝰ
inter eos amicitie vinculū aſtringaf: circa
poſſeſſiones repetēdas obſeruāt vt actor
teſtibꝰ probet: ⁊ reus iuramēto ſe cōprobet
inocentem. Cū adultera deprehēſus cū ea
pariter lapidatur: cu3 alia autem fornicatꝰ
octoginta verberibus plectitur. maugme-
tus tamen dixit ſibi a dn̄o angelo Gabriele
nunciante fuiſſe conceſſū ꝙ ad aliorū vxo-
res accedere poſſet: vt viros virtutis ⁊ pro

pꝛhetas generaret. Quidam autem ſeruus
eius cū pulchrā vxoꝛez haberet ⁊ ſibi ne cū
dn̄o loquereť interdixiſſet: quadā die ipſam
cū eo loquētē īuenit: ⁊ ꝓtinꝰ eā a ſe reiecit.
quā maugmetus recipiens inter alias ſuas
mulieres cōnumerauit. Timēs vero ex hoc
murmur populi cartam de celo ſibi delataꝫ
confinxit: in qua cōtinebať ꝙ ſi aliqs vxoꝛē
repudiaret eiꝰ eēt vxoꝛ q eā ſuſcepiſſꝫ. Qđ
ſaraceni vſqꝫ hodie ꝓ lege obſeruāt. Fur
pꝛima ⁊ ſcđa vice verberibus plectiť. tertia
manꝰ ei ꝑcidiť. quarta pedis trūcatiōe pu/
niť. A vino ſemꝑ abſtinere iubenť. Seruā/
tibꝰ hec ⁊ alia legis mādata ꝓmiſit deꝰ: vt
aſſerūt: paradiſū. i. hoꝛtū dliciaꝝ aquis pre/
terfluentibꝰ irrigatū ī quo ſedes habebunt
ꝑpetuas: nec frigoꝛe aut eſtu aliq̄ affligēť
oībꝰ ciboꝝ generibus veſcentur: quicquid
appetierit coꝛā eis ſtatī īueniēt ſericis veſti/
mentis omnibus coloꝛibus induentur: ⁊ vir
ginibus ſpecioſiſſimis coniungentur. In đ/
litijs omnibus accubabunt: quibꝰ angeli pin
cernaꝝ moꝛe cum vaſis aureis ⁊ argenteis
deambulabūt ī aureis lac: ī argenteis vinū
afferētes ⁊ dicētes. Comedite ⁊ bibite ī leti/
tia. Tria flumina. ſ. lactis mellis: ⁊ vini opti
mi aromatici eos habere dicit maugmetus
in paradiſo: ⁊ ꝙ angelos pulcherrimos ſūt
viſuri ⁊ adeo magnos ꝙ ab vno oculo ange
li vſqꝫ ad aliū ſit ſpacium vnius diei: non
credentibus vero deo nec maugmeto erit
vt aſſerūt īfernalis pena ſine fine. Quibuſ/
cūqꝫ aūt peccatis qlibet obligatꝰ fuerit ſi in
die moꝛtis đo ⁊ maugmeto crediderit: ī die
iudicij maugmeto īteruenīēte vt aſſerunt:
ſaluꝰ erit. Hūc pſeudo ꝓphetā ſaraceni te
nebꝛis īuoluti ſpiritū ꝓphetie ſuꝑ oēs habu/
iſſe affirmāt: ⁊ decē āgelos ſibi fauētes ⁊ eū
cuſtodiētes eū habuiſſe ꝑdicāt. Addūt quo
qꝫ ꝙ antequā deꝰ celū ⁊ terrā creaſſet mau
gmetus in conſpectu dei aſtabat: ⁊ niſi ipſe
maugmetus futurꝰ fuiſſet: nec celū: nec ter
ra nec paradiſus fuiſſet: Mentiunť quoqꝫ
de eo ꝙ luna ad eū acceſſit quā ille ī ſinu re
cipiens ī partes duas diuiſit ⁊ iterꝝ cōiunxit
Venenū ſuꝑ ſibi in carne agnina oblatum
fuiſſe dicunt. Agnus autē ei locutus eſt di/
cens: Caue ne me ſumas: qꝛ in me habeo ve
nenū: ⁊ tamen poſt plures annos veneno ſi/
bi dato interijt. ¶ Sed iā nunc ad ꝓſequēdā
longobardoꝝ hyſtoꝛiā ſtilus ſe vertat. Lon
gobardi igiť romano īperio plurimū moleſti
erant: licet fidē chꝛiſti recepiſſent. Poſt hoc
autē pipinus pꝛinceps maioꝛ regie domus
francoꝝ defunctus ē: cui ſucceſſit Carolus
filius eius q tutides appellabať: q multas
victoꝛias faciēs reliquit duos filios eiuſdē
aule regie pꝛincipes. ſcilicet Carolū magnū
⁊ Pipinū. Sed carolus magnus relicta ſe/
culi pompa caſinenſis monachus effectus
eſt. Pipinus autem aulam regiam ſtrenue
gubernabat. Sed cum childericus Rex eſ
ſet inutilis ⁊ remiſſus conſuluit Pipinus za
chariā papā: an ille deberet eē rex qui ſolo
nomine regio cōtētus eſſet. cui papa rndit.
illū debere regē vocari qui bene rēpublicā
gereret. Qua reſpōſiōe frāci animati Chil/
dericum in monaſterio recluſerūt: ⁊ pipinū
regem creauerunt circa annū domini. dcc.
.xl. Verū cum Hayſtulphus rex longobar
doꝛum eccleſiam romanā ſuis poſſeſſionibꝰ
⁊ dominio ſpoliaſſet Stephanus papa qui
zacharie ſucceſſerat ad Pipinū regē fran/
cie contra longobardos auxilium petiturꝰ
acceſſit. Pipinus autem copioſum exerci/
tum congregans in italiam venit ⁊ Hayſtul
phum regem obſedit: a quo triginta obſi/
des accepit: vt eccleſie romane pꝛedia q̄ ab/
ſtulerat redderet: ⁊ ipſam amplius non in/
quietaret. Sed recedente pipino Hayſtul/
phus totum quod pꝛomiſerat irritum fecit
Qui tamen poſt modicum dum venatum
pergeret ſubito expirauit: ⁊ deſiderius eidē
ſucceſſit. Per idem tempus dum Theodo
ricus rex gothoꝝ iuſſu imperatoꝛis italiam
regeret ⁊ arriana hereſi depꝛauatus eſſet
⁊ Boetius philoſophus conſularis patrici/
us cum Simacho patritio: genero eius he/
reſiꝫ publicce impugnaret ⁊ auctoꝛitatē ro
mani ſenatus cōtra Theodoꝛicū defēſaret
idem Theodoꝛicꝰ boetiū papie ī exiliū tru
ſit: vbi libꝛum de conſolatione compoſuit: ⁊
tandem eum extinxit. Eius vxoꝛ elpes no/
mine hymnum apoſtoloꝝ petri ⁊ pauli. qui

ſic incipit. Felix per omnes feſtū mūdi car/
dines. edidiſſe fertur. Epitaphiū quoqꝫ ſu/
um ipſa compoſuit verſice ita dicens.
Elpes dicta fui ſirule regionis alumna.
Quam procul a patria cōiugis egit amoꝛ.
Poꝛticibus ſacris iā nūc ꝑegrina quieſco.
Iudicis eterni teſtificata thꝛonum.
¶ Theodoꝛicus aūt ſubito defūctus a q̄dā
ſcō heremita viſus eſt a ioanne papa ⁊ ſim/
macho quos ipſe occiderat nudus ⁊ diſcal/
ciatus in ollā demergi: ſicut ait Gregoꝛius
ī dialogo. Circa ānū dn̄i. 687. beda venera/
bilis pꝛ̄ſbyter ⁊ monachꝰ ī anglia claruit: q lꝫ
in ſcōꝝ cathalogo cōputeť: tn̄ ab eccleſia n̄
ſcūs: ſed venerabilis apellatur: ⁊ hoc du/
plici de cauſa. Pꝛia ē qꝛ cū ꝑ nimia ſenectu/
te eiꝰ oculi caligaſſēt: habebat vt aiunt quē/
dam ductoꝛem a quo per villas ⁊ caſtella ſe
duci faciebat: ⁊ vbiqꝫ verbum domini ꝑdi/
cabat. Quadam aūt vice dum per quandā
vallem magnis lapidibus plenam tranſirēt
eius diſcipuluſ deriſionis cauſa eidem dixit
ꝙ ibi eēt magnus populus cōgregatus qui
eiꝰ ꝑdicationem ſilēter ⁊ auide expectabāt.
Tunc ille feruenter pꝛedicare incipiens cū
in fine per omnia ſecula ſeculoꝛum conclu/
ſiſſet: mox vt aiunt alta voce lapides clama
uerunt. Amē venerabilis pꝛeſbyter. Qꝛ igr̄
venerabilē eū miraculoſe lapides vocaue/
runt: iō venerabilis appellať. Vel vt alij aſ
ſerunt ei angeli reſponderūt. Bene venera
bilis pater dixiſti. Secunda cauſa ē qꝛ poſt
eius moꝛtē qdā clericus ſibi deuotꝰ quēdā
verſū edere cupiebat quē ī eiꝰ tumulo face
re ſculpi volebat: ita īcipiēs. Hac ſūt ī foſſa
volens taliter verſū terminare bede ſancti
oſſa: ſed qꝛ talem finem verſus congruitas
nō patiebať: ⁊ ſedula mēte reuolueret: nec
cōgruū finē videret: dum quadā nocte mľ/
tum ſuꝑ hoc cogitans mane ad tumulum ꝓ
peraſſet manibus angelicis verſum taliter
ſculptū repperit ⁊ finitum. Hac ſunt ī foſſa
Bede venerabilis oſſa. Eius coꝛpus cū de/
uotione congrua colitur apud ianuam.
¶ Per idem tempus. ſ. circa annū domini
.dcc. cathoꝛdus rex friſonum cū baptizari
deberet: ⁊ iam vnum pedē in lauacro intin/
xiſſet alterum retrahens interrogauit: vbi
nam plures maioꝛum ſuoꝛum eſſent in in/
ferno an ī paradiſo: ⁊ audiēs plures eē in ī/
ferno intinctum pedeꝫ retrahens: ſanctius
eſt inquit plures q̄ꝫ paucioꝛes ſequi: ⁊ ita il
lu
dificatus a demone ꝓmittente ei ꝙ tertia
die abhinc incomparabilia bona ſibi daret:
ipſe quarta die ſubita ⁊ eterna moꝛte periit
In campania italie frumentū ⁊ oꝛdeum ⁊
legumina inſtar pluuie de celo cecidiſſe re/
ferť per idem tempus. ſ. circa annum dn̄i
.dcc.lx. cum coꝛpus ſancti benedicti de mō
te caſino ad monaſteriū floꝛiacenſe ⁊ coꝛpꝰ
ſancte ſcholaſtice ſoꝛoꝛis eius apud ceroma
nas fuiſſet tranſlatum. Carolus monachꝰ
caſinenſis coꝛpus ſancti benedicti caſtrum
caſinum trāſferre volebat: ſed miraculis
a deo oſtenſis ⁊ francis reſiſtentibus pꝛohi/
bitus fuit. Eo tēpoꝛe. ſ. circa ānū dn̄i. 764.
terremotꝰ magnꝰ factus ē quo vrbes alie
ſūt ſubuerſe: alie a mōtanis ad ſubiecta cā/
peſtria cū muris ⁊ habitatoꝛibꝰ ſuis itegre ⁊
ſalue vltra ſex miliaria trāſmigrarūt vt dr̄.
Coꝛpꝰ ſcē petronille petri apoſtoli filie trāſ/
ferť ī cuiꝰ ſepulchꝛo marmoꝛeo ipſius petri
manu ſcriptū legebať. Auree petronille di/
lectiſſime filie. hoc ait ſigbertꝰ. Eo tp̄e tyrīi
armeniā īfeſtāt: ī quoꝝ patria cū olim peſti/
lentia fuiſſet ſuaſu xp̄ianoꝝ ī modum cru/
cis ſua capita totunderunt: ⁊ qꝛ per hoc ſi/
gnū ſalus reddita ē: hunc tōdēdi retinuerūt
ritū. Pipino tādem poſt mľtos triumphos
defūcto carolus magnꝰ eiꝰ filiꝰ eidē ī regnū
ſucceſſit: cuiꝰ tp̄e ī romana ſede adrianꝰ pō/
tifex pꝛeſidebat: qui ad carolum magnum
legatos miſit poſtulans ab eo auxilium cō/
tra deſiderium regem lomgobardoꝝ: q mo
re pr̄is ſui hayſtulphi eccleſiā plurimū infe
ſtabat. Cui carolus obediēs magno cōgre/
gato exercitu per montem ſeniſium italiā
intrauit: ⁊ Papiam ciuitatem regiam potē
ter obſedit: ⁊ ibi deſideriū capiēs cū vxoꝛe
filijs ⁊ pꝛincipibꝰ ad gallias ī exiliū miſit: et
oia iura eccľie q̄ lōgobardi abſtľerāt ſibi re
ſtituit. Erāt tūc in exercitu caroli amicus ⁊
amelius milites ſtrenuiſſimi xp̄i qꝝ miri ac/
tus leguntur qui apud moꝛtariā vbi lōgo/

bardos carolus ſuperauit ceciderunt: ⁊ hic
terminatū ē regnū lōgobardoꝝ. Nā dein/
ceps illū regē habebāt quē ceſares ſibi da/
bāt. Proficiſcēte carolo romā papa ſyno/
dū. cliij epoꝝ congregauit. In qua ſynodo
papa ius eligēdi pōtificē romanū ⁊ ordinā/
di apoſtolicā ſedē carolo dedit. Archiepos
quoqꝫ ⁊ epiſcopos ꝑ ſingulas ꝓuincias āte
cōſecrationē ab ipſo inueſtiturā accipere dif
finiuit: filij quoqꝫ ei⁹ Rome i reges vngunt
.ſ. pipin⁹ ſup italiā: lodouicus ſup aqtaniam
Alchuuin⁹ magiſter caroli tūc florebat. Pi
pin⁹ caroli filius de cōiuratiōe cōtra partē
cōuictus i monachū tonſurat. Circa ānum
dñi. dcc. lxxx. Tēpore. ſ. heyrne iperatricis
⁊ filij ſui noīe cōſtātini homo qdā i lōgis mu/
ris thracie fodiēs: ſicut i quadā chronica le/
git iuenit archā lapideā quā cū expurgaſſꝫ
⁊ releuaſſet viꝝ iacētē ibi repperit ⁊ litteras
taliter cōtinētes. chriſt⁹ naſcet ex Maria
virgine ⁊ credo i eū ſub cōſtātino ⁊ heyrne
iperātibus o ſol iteꝝ me videbis. Defuncto
adriano leo i romanā ſedē ſublimat⁹ ē: vir ꝑ
oīa reuerēdus. cui⁹ ſublimationē adriani ꝓ/
pinq egre ferētes cū letanias maiores age
ret cōtra eū populo cōcitato ei oculos erue
runt: ⁊ linguā ꝓciderūt: ſꝫ deus miraculoſe
liguā ⁊ viſū ſibi reſtituit. Dū ad carolū con
fugiſſet: ipſe eū i ſede ſua collocauit ⁊ reos
puniuit. Romā igit ſuadēte papa anno dñi
dcc. xxxiiij. relicto iperio cōſtātinopolitano
vno oīum cōſenſu iperatorias laudes caro
lo acclamāt: eūqꝫ ꝑ manū leonis ipatorē co
ronant ceſarē ⁊ auguſtū appellāt. Poſt cō/
ſtantinū. n. magnū iperialis ſedes apud cō
ſtātinopolim habebat: ꝓ eo ꝙ ꝓdict⁹ cōſtā
tin⁹ romanā ſedē vicarijs beati petri relīqt
Et apud ꝓdictā vrbē ſedem ſibi ordinauit.
Uerūtamē ꝓꝑ diguitatē iperatores roma/
ni nūcupati ſunt vſqꝫ ad illud tēp⁹: quo ro/
manū ipiū ad reges frācoꝝ trāſlatū ē. Po/
ſtea ꝟo illi grecoꝝ ſiue cōſtātiopolitani. Iſti
vero romanoꝝ iperatores vocati ſūt. Hoc
aūt de tāto iperatore valde mirabile fuit: ꝙ
nullā filiaꝝ ſuaꝝ q̄diu vixit voluit cōiugio
copulare. Dicebat. n. ſe eaꝝ cōtubernio nō
poſſe carere: ⁊ vt alchuuin⁹ ei⁹ magr̄ de eo

ſcribit: ſꝫ alias felix eēt i hoc aduerſe fortū
ne malignitatē expt⁹ ē. Satis declarās qd
ſup hoc dicere vellet: qd tñ ita ipator diſſi/
mulauit: ac ſi de eo nulla ſuſpitio haberetur
q̄uis de hoc mult⁹ ſermo fieret. Uñ ⁊ quo/
cūqꝫ ibat ſemꝑ eas ſecū ducebat. hui⁹ caro
li tꝑe officiū ābroſianū maxime dimiſſum ē
⁊ gregorianū maxime diuulgatū imperiali
auctoritate ad hoc plurimū ādiuuāte. Am/
broſi⁹ nāqꝫ vt teſtat Aug. in li⁰ cōfeſſionū
cū iuſtina iperatrice arriana ꝑfidia ꝺprauā
ta ꝑſecutionē pateret ⁊ intra eccleſiā cū ple
be catholica inſidijs vrgeret inſtituit hym/
nos ⁊ pſalmos ſcdꝫ morē orietaliū decātari
ne populus meroris tedio ꝯtabeſceret: qd
ꝑ oēs fuit poſtmodū eccleſias deriuatū. ve
rū greg. poſtmodū ſupueniēs plura muta/
uit addidit ⁊ detrūcauit. Sācti. n. patres nō
ſtatiꝫ oīa ad decorē officij ꝑtinentia videre
potuerūt: ſꝫ diuerſi diuerſa ordinauerūt. nā
⁊ miſſe iceptio tres varietates habuit. Oli
eniꝫ a lectiōe ichoabat ſicut adhuc in ſabbato
ſancto fit. Poſtmodū celeſtinus papa pſal/
mos ad introitū miſſe cātari inſtituit. greg.
ꝟo introitū miſſe cū cātu ordinauit: ⁊ vnum
verſū de illo pſalmo q tot⁹ cātabatur reti/
nuit. Pſalmos oliꝫ circa arā in modū coro/
ne circūſtantes cōcorditer cōcinebāt: ⁊ ide
chor⁹ dicitur: ſꝫ flauian⁹ ⁊ theodr⁹ ꝙ alter/
natiꝫ cantētur iſtituerūt ab ignatio hoc ha/
bētes q ſup hoc diuinit⁹ fuit edoct⁹. hierony
mus pſalmos epiſtolas: ⁊ euāgelia ⁊ ex ma
gna parte officia diurna ⁊ nocturna ꝓter cā
tū ordinauit. Gelaſi⁹ ⁊ greg. orōnes ⁊ cāt⁹
addiderūt ⁊ lectiōib⁹ ⁊ euāgelijs coaptaue
rūt. Gradualia tract⁹ ⁊ alleluia ābroſi⁹ ge/
laſi⁹ ⁊ greg. ⁊ miſſam cātare iſtituerūt. Hila
ri⁹ addidit ad glīa i excelſis. laudam⁹ te ⁊c.
que ſequūt: Nocher⁹ abbas ſci galli ſeq̄nti
as ꝓ neumis ipi⁹ alleluia ꝓus cōpoſuit: ſꝫ ni
chola⁹ papa ad miſſas eas cātari ꝯceſſit. Ar
man⁹ ꝯtract⁹ theotonic⁹ fecit. Rex oīpotēs
Sci ſpūs adſit nobis gratia: ⁊ aue maria ⁊
ātiphonā. Alma redēptoris mater. Et ſimō
bariona. O glorioſū lumē. Et h̄ dies ⁊ alia
plura. petrus vero de compoſtella eps fecit
Salue regina. Sigbertus tamen dicit ꝙ

Robertus rex francoꝝ fecit ſequētiā. Sā
cti ſpiritus adſit nobis gratia ⁊c. Carolus vt
refert Turpin⁹ archiepiſcopus erat corpo/
re decorus ſed viſu ferus: ſtatura ei⁹ peduꝫ
octo. ⁊ facies ei⁹ palmū ⁊ dimidiū i longitu/
dine poſſidebat: barba ꝟo palmū vnū: frōs
erat vni⁹ pedis: militē ſuper equū armatum
ſedētē a vertice ſimul cū equo vno ictu cuꝫ
ſpata ſcindebat: q̄ttuor ferraturas equoꝝ
ſimul facile manib⁹ extēdebat. militē arma/
tū rectū ſtātē ſup manū ſuā a terra vſqꝫ ad
caput ſuuꝫ ſola manu velociter eleuabat.
Leporē integrū aut duas gallinas vel anſe
rē edebat: modicū vinū ⁊ lymphatū bibebat
tā parcus i bibēdo erat ꝙ ſēper i cena raro
vel nunq̄ plus q̄ ter bibere ſolebat: ceno/
bia multa cōſtruxit ac laudabiliter vitā fini
uit: ⁊ in fine reꝝ ſuaꝝ xp̄ꝫ heredē fecit: cui i
iperiū ſucceſſit lodouicus ei⁹ fili⁹ vir clemē/
tiſſimus circa annū dñi. dccc. xv. cui⁹ tēpo/
re epiſcopi ⁊ clerici cingula auro texta ⁊ exq/
ſitas veſtes ⁊ alia ornamēta ſecularia ꝺpoſu
erunt. ¶ Theodolphus aurelienſis epiſco/
pus falſo apud iperatorē accuſat⁹ ab eodeꝫ
ē cuſtodie andegauis mancipat⁹. Cū āt vt
i quadā chronica habet in die palmaꝝ ꝓceſ
ſio iuxta domū i qua cuſtodiebat tranſiret
ille aperta feneſtra factoqꝫ ſilētio pulcherri
mos illos ꝟſus a ſe editos .ſ. gloria: laus et
honor tibi ſit rex xp̄e ⁊c. preſente iperatore
cantauit: qui tātū iperatori placuerūt ꝙ ipꝫ
a vinculis mox abſoluit: ⁊ i ſua ſede reſtituit
Legati michaelis imperatoris conſtantino/
politani inter cetera munera detulerūt Lo
douico filio caroli magni libros dionyſij de
celeſti hierarchia de greco i latinū trāſlatos
⁊ cū gaudio ſunt recepti. ⁊. xix. infirmi in ipa
nocte i eccleſia eius curati. Mortuo lodo/
uico Lothari⁹ imperium tenuit. cui fratres
ei⁹ carolus. ſ. ⁊ lodouicus bellum indicētes
tanta vtrinqꝫ facta eſt ſtrages vt nulla eius
etas meminerit tātā aliqñ fuiſſe i regno frā
coꝝ. tādē pacto inito carolus: regnat i fran/
cia lodouicus i germania: lothari⁹ i italia et
parte francie que ab ipſo lotharingia dicta
ē: qui poſtmodū lodouico eius filio imperiū
derelinquens habitum monachalem acce/
pit. Huius tēpore vt in alia quadam chroni
ca dicitur erat papa ſergius natione roma/
nus qui primo os porci dictus eſt: ſed muta/
to nomine vocatus ē ſergius. Ab illo tēpo/
re ordinatuꝫ ē vt omnes pape nomina mu/
tent: tū quia dominus his quos i apoſtolatū
elegit nomen mutauit: tum quia ſicut mutā
tur i nomine ſic in vite perfectione: tū ne ille
qui ad decorū officiū eligitur aliquo nomi/
ne indecoro turpetur. Huius lodouici tem/
pore. ſ. āno dñi. dccc. lvij. vt i chronica qua/
daꝫ habetur in parrochia maguntina mali/
gnus ſpiritus parietes domoꝝ quaſi malle
is pulſando ⁊ manifeſte loquendo ⁊ diſcor/
dias ſeminando adeo homines iſeſtabat: vt
quocūqꝫ intraſſet ſtatim illa domus exure/
batur: preſbyteris autē letanias agentibus
⁊ aquam benedictam ſpargentibus inimic⁹
lapides iactabat: ⁊ multos cruētabat. Tā/
dē aliquando conquieſcens confeſſus ē ſe
quando aqua ſpargebatur ſub cappa talis
ſacerdotis quaſi familiaris ſui latuiſſe: accu
ſās eum ꝙ cū filia procuratoris in peccatū
lapſus fuerit. ¶ Per idē tēpus rex bulgaro
rum cū gente ſua ad fidē cōuerſus tāte per/
fectionis fuit vt maiore filio in regnū ordi/
nato ipſe habitum monachalem acceperit:
ſed cum ei⁹ filius iuueniliter agēs ad genti/
litatis cultū redire vellet: reſūpta militia ꝑ/
ſecutus eū cepit: effoſſiſqꝫ oculis in carcerē
truſit: ⁊ in regnū ſtatuto filio iuniore habitū
ſacrū reſūpſit. ¶ In italia apud brixiā trib⁹
dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ ſāguis de celo pluiſſe
narrat. ¶ Per idē tēp⁹ locuſte innumerabi/
les i gallijs apparuerūt: ſenas habētes alas
ſex pedes: duos dētes lapidib⁹ duriores: vt
caſtroꝝ acies turmati volātes: ſpaciū diur
ni itineris quatuor aut qnqꝫ milib⁹ extēden/
tes: oīa viridia i herbis ⁊ arborib⁹ vaſtātes
que vſqꝫ ad mare britānicū ꝑuenietes: tan/
dē flatu vētoꝝ i ꝓfundo maris demerſe ſūt
Sꝫ eſtu oceani ad litt⁹ reiecte ex putredine
ſua aerē corruperūt. Uñ mortalitas maxi/
xima ⁊ fames ꝑualida ē ſecuta: vt fere ter/
tia pars hominū iteriret. ¶ Deniqꝫ ꝑmus ot
to ipauit. ſ. āno dñi. dcccc xxxviij. Dū autē
in paſcali ſolēnitate dictus Otto principib

cõuiuiũ ꝑparaſſet anteꝗ̃ ſederent cuiuſdã
ꝓncipis filius mox puerili ferculũ de mẽſa
accepit: quẽ dapifer fuſte proſtrauit: q̃d cer
nẽs pedagogus pueri ipſũ dapiferum mox
peremit. Quẽ cũ ſine audientia Ceſar con-
dẽnare vellet: ille ceſarẽ ad terrã deiecit et
ſuffocare cepit. Qui cum de eiꝰ manibꝰ vix
eruꝰ fuiſſet ipſũ reſeruari iuſſit ſe culpabi-
lẽ clamãs ꝙ feſto ñ detulit. Vñ ipſũ libe abi
re ꝑmiſit. Ottoni primo ſucceſſit otto ſecũ-
dus: hic dũ italici pacẽ ſepius violarẽt. Ro
mã venit ⁊ oĩbꝰ procuribꝰ magnatibus ⁊ põ
tificibꝰ apud gradũ eccleſie cõuiuiũ grãde
fecit. Quibus epulãtibꝰ latẽter oẽs cingi fe
cit armatis. Deinde de uiolata pace queri-
moniã mouẽs iubet in ſcriptis culpabiles re
citari: quos ſtati ibidẽ decollari fecit: alios
vero epulari ꝯtagebat. Huic ſucceſſit Ot
to tertius circa annũ domini nongenteſi-
mum octuageſimũ tertiũ. Iſte cognomina-
batur mirabilia mundi: hic vt in quadã chro
nica dicit̃ quandã vxorẽ habuit: que cuidã
comiti ſe proſtituere voluit: ſed cũ ille nollet
tantũ facinꝰ perpetrare: illa indignata ꝓdi
ctũ comitẽ apud iperatorẽ adeo ĩfamauit:
ꝙ eũ imperator ſine audiẽtia decollari fecit
Qui anteꝗ̃ decollaretur rogauit vxorẽ ſu-
am: vt iudicio cãdẽtis ferri poſt mortẽ ipſiꝰ
eũ cõprobaret ĩnocẽtẽ. Adeſt dies ĩ quo ce-
ſar pupillis ⁊ viduis ſe aſſerit iudiciũ factu-
rũ. Affuit ⁊ vidua mariti caput eiꝰ ſecũ ſuis
portãs in vlnis. Tũc queſiuit ab imperato
re qua morte dignꝰ eẽt: qui iniuſte aliquẽ oc
cidiſſet. Qui cũ ꝑuatiõe capitis dignũ eum
aſſereret: illa itulit dicẽs. Tu es ille vir qui
maritũ meũ ad ſuggeſtionẽ vxoris tue ino-
cẽter occidi mãdaſti: ⁊ vt me verũ dicere cõ
probes hoc candẽtis ferri iudicio cõproba-
bo. Qd̃ ceſar vidẽs obſtupuit: ⁊ in manu fe
mine puniẽdũ ſe dedit. Interuẽtu tñ ponti-
ficũ ⁊ procerũ ĩdutias decẽ dieruꝫ. Deinde
octo. Tertio ſeptẽ. Quarto ſex a vidua ac-
cepit. Tũc ipator cauſa examinata: verita-
te cognita vxorẽ viuã cõcremauit: ⁊ ꝓ redẽ
ptione ſui quatuor caſtra vidue dedit: q̃ ca-
ſtra ſũt ĩ ciuitate lineñſi ⁊ vocãtur ab ĩdutijs
dierũ: decẽ: octo: ſeptẽ: ſex. Poſt hunc bea
tus henricꝰ q fuit dux bauarie. ãno dñi. M.
.ij. ipiũ ſuſpſit. q Stephano regi vngarie ad-
huc gẽtili ſororẽ ſuã noĩe gallã ĩ vxorẽ dedit
⁊ tã ipſũ regẽ q̃ȝ totã eiꝰ gẽtẽ ad fidẽ xp̃i cõ-
uertit: q ſtephanꝰ tãte religiõis fuit vt multo
rũ miraculoꝝ gloria deꝰ ipſũ illuſtrẽ reddi
derit. Hic henricꝰ ⁊ vxor eiꝰ Cunegũdis vir-
gines ꝑmãſerũt: ⁊ celibẽ vitã ducẽtes ĩ pa-
ce quieuerũt. Huic ſucceſſit Cõradus qdam
dux francoꝝ q neptẽ ſci henrici duxit vxorẽ
Huiꝰ tẽpore viſa ẽ in celo trabs ignea mire
magnitudinis ſup ſolẽ iã ad occaſũ vergẽtẽ
currere: ⁊ ad terrã cadere. Hic quoſdã epi-
ſcopos de italia ĩ vincula cõiecit: ⁊ qr medio-
lanẽſis archieps de vinculis fugit ſuburbia
mediolani icẽdit. Die ſcõ penthecoſtes cũ
imparator ĩ parua eccleſia ſecꝰ vrbẽ coronare
tur ad miſſã tam grauia tonitrua fulguraqȝ
fuerũt: vt aliq mẽte exciderẽt: aliq ſpũꝫ ex-
halarent. Bruno ſcõ eps q miſſã cãtabat: et
ſecretariꝰ ipatoris cũ alijs dixerũt ſe int̃ miſ
ſaꝝ ſolẽnia vidiſſe ſãctũ Ambroſiũ ipatori
cõminãtẽ. Huiꝰ cõradi tempore. ſ. anno dñi
.M. xxv. comes leopoldus vt ĩ q̃dã chroni
ca dr̃: irã regis metuẽs cũ vxore ſua ĩ ſiluaꝫ
fugiẽs ĩ quodã tugurio latitabat: ĩ qua ſilua
dũ ceſar venaret̃ nocte ſupueniẽte ĩ eodeꝫ
tugurio ipſuꝫ oportuit hoſpitari. Cui hoſpi-
ta ꝑgnãs vicinaqȝ partui decẽter: vt potuit
ſtrauit ⁊ neceſſaria miſtrauit. Eadeꝫ nocte
mulier filiũ pepit ⁊ vocẽ tertio ad ſe veniẽ-
tẽ ceſar audiuit. Cõrade hic puer mõ ꝓgeni
tus gener tuꝰ erit. Mane ille ſurgẽs duos
armigeros ſibi ſecretarios ad ſe vocauit di
cẽs. Ite ⁊ puerulũ illũ de manibꝰ mr̃is violẽ
ter auferte ⁊ ipſũ ꝑ mediũ ſcidẽtes cor eius
mihi portate. Citi illi euntes de gremio mr̃is
pueꝝ rapuerũt: quẽ vidẽtes elegãtiſſime
forme mĩſicordia cõmoti ipſũ ſup quãdã ar
horẽ ne a feris deuoraret̃ repoſuerũt: ⁊ le-
porẽ ſcidẽtes cor eiꝰ ceſari detulerũt. Eodẽ
die dũ qda dux ide trãſiret ⁊ pueꝝ vagiẽtẽ
audiret ad eũ ſe duci fec̃: ⁊ dũ filiũ nõ habe
ret vxori attulit ⁊ nutriri eũ faciens a ſe de
vxore ſua genitũ eẽ finxit: ⁊ hẽricꝰ vocauit.
Cũ igr̃ iã creuiſſꝫ erat corpore pulcherrimꝰ
ore facũdꝰ ⁊ oĩbꝰ gr̃oſuſ. Quẽ ceſar tã d̃coꝝ
⁊ prudẽtẽ vidẽs a pr̃e ipꝫ petijt ⁊ ĩ curia ſua
manere fec̃: ſꝫ cũ videꝫ pueꝝ oĩbꝰ gr̃oſum ⁊

ab omnibus cõmendari dubitare cepit ne
poſt ſe regnaret: ⁊ ne iſte ſit ille quem occidi
mãdauerat. Volẽs igitur eſſe ſecurus litte-
ras manibꝰ ſuis ſcriptas ꝑ eũ vxori dirigit ĩ
hunc moduꝫ. Inquantũ ẽ cara tibi vita tua
mox vt litteras iſtas receperis puerum hũc
necabis. Dũ igit̃ ꝑgens in quadã eccleſia ho
ſpitatus fuiſſet: ⁊ feſſus ſup bancũ qeſceret
⁊ burſam ĩ qua erant littere deprehenderet
ſacerdos curioſitate ductus burſã aperuit
⁊ litteras ſigillo regis ĩſignitas uidẽs: ĩpas
ſaluo ſigillo aperuit: ⁊ legens ſcelus abhor-
ruit: ⁊ radens ſubtiliter quod dicebat̃ iſtum
necabis: ſcripſit filiã noſtrã iſti ĩ vxorẽ dabiſ
Cũqȝ regina litteras ſigillo iperatoris muni
tas videret: ⁊ de manu imperatoris ſcriptas
eẽ cognoſceret: cõuocatis principibus cele
brauit nuptias: ⁊ filiã ſuã eidẽ ĩ vxorẽ dedit
que nuptie aquiſgrani celebrate ſunt. Cuꝫ
aũt ceſari a dicentibus narraret̃ q̃ȝ ſolenni-
ter fuiſſent filie ſue nuptie celebrate: ille ob
ſtupefactꝰ a duobus armigeris: ⁊ duce: ⁊ ſa
cerdote veritate cõperta dei ordinationi re
ſiſtendũ non eſſe vidit: ⁊ ideo pro puero mit
tens eſſe ſuũ generũ approbauit: ⁊ poſt ſe ĩ
iperio regnare iſtituit. In loco autẽ vbi pu
er henricus natus fuit nobile monaſterium
edificatũ ẽ: quod vſqȝ hodie vrſania nomina
tur. Iſtẽ henricꝰ oẽs ioculatores a curia ſua
remouit: ⁊ que eis dari cõſueuerãt paupibꝰ
erogabat. huius tpe tantũ ſciſma ĩ eccleſia
fuit: vt tres ĩ ſũmos põtifices electi eſſent.
A quodã tãdẽ p̃ſbytero noĩe gratiano ĩ gra
na illis data pecunia eidẽ ceſſerũt ⁊ ipſe pa
patũ obtinuit. At hẽricꝰ dũ ꝓ ſedãdo ſciſma
te romã ꝑgeret gratianꝰ ei obuiãs auream
coronã ſibi obtulit: vt ꝓpitiũ ſibi haberet. Il
le aũt cuncta diſſimulãs ſynodo cõuocata
gratianũ de ſimonia cõuicit ⁊ aliũ ſubroga-
uit. In libro tñ bonici quẽ miſit ad comitiſſã
mathyldaꝫ dicit̃ ꝙ cuꝫ p̃ſbyter ſimplicitate
ductus põtificatũ ſibi ꝑ pecuniã acqſierit.
vt ſciſmati obuiaret ipſe poſtmodũ erroreꝫ
ſuũ cognoſcẽs ſeipꝫ ſuadẽte ipatore depo
ſuit. Poſt hũc hẽricũ tertiꝰ hẽricꝰ ipat. Huiꝰ
tpe bruno ĩ papã eligit̃ ⁊ leo vocat̃: q dũ ad
capeſſẽdã ſedẽ aplicã romã ꝑgeret audiuit
voces angeloꝝ canẽtiũ. Dicit dñs ego cogi
to cogitationes pacis ⁊ c̃. Hic de multis ſã
ctis cãtus cõpõſuit: hoc tpe ꝑ berẽgariũ tur
bata fuit eccleſia q aſſerebat corpꝰ ⁊ ſangui
nẽ xp̃i nõ vere: ſꝫ figuratiue eẽ ĩ altari: con-
tra quẽ ſcripſit egregie lafrãcus prior betẽ-
ſis natiõe papienſis q fuit magiſter Anſelmi
cãtuarienſis. Deide q̃rtꝰ henricꝰ iperat anno
dñi. M. c. l vij. cuiꝰ tpe maxie floruit lafrã
cus: ad cuiꝰ eximiã doctrinã conuolauit de
burgũdia anſelmꝰ vir poſtmodũ multa vir
tute ⁊ ſapiẽtia adornatꝰ: ⁊ ei ĩ p̃oratu mona
ſterij betẽſis ſucceſſit. Sub hoc tpe hierl̃ꝫ a
ſarracenis capta a fidelibꝰ recupata ẽ. Oſ-
ſa beati nicolai apud barẽſẽ vrbem trãſlata
ſunt: de quo iter cetera legit̃: ꝙ dũ ĩ quadã
eccleſia que dr̃ crux ſubiecta ſancte marie
de charitate nõdũ beati nicolai noua hiſto-
ria cãtaret̃: fr̃es priorẽ vt eã ſibi cantare li-
ceret iſtãtiꝰ exorabãt: q nullatenꝰ acqeſcẽs
dixit icõgruũ eẽ morẽ p̃ſtinũ nouitatibus ĩ-
mutare. Cũqȝ adhuc fratres iſtarẽt ille idi-
gnatꝰ reſpõdit. Recedite fr̃es nũq̃ȝ a me li-
centia cõcedet̃ vt noua cãtica imo ioculato
ria quedã ĩ mea eccleſia decãtentur. Adue
niẽte vero feſtiuitate eiuſdẽ fratres cũ q̃ua
dã triſticia matutinarũ vigilias ꝑegerunt.
cũqȝ oẽs ſe ĩ lectis recepiſſent: ecce nicolaꝰ
p̃ori viſibilit̃ apparuit terribilis quẽ ꝑ capil
los a lecto abſtrahẽs dormitorij pauimẽto
colliſit: icipiẽſqȝ ãtiphonã. O paſtor eterne
ꝑ ſingulas vocũ differẽtias ꝟgis q̃s ĩ manu
tenebat grauiſſimos ictꝰ ſup dorſũ p̃oris ĩ
geminãs ꝑ ordinẽ moroſe canẽdo ãtiphonã
vſqȝ ad finẽ ꝑduxit: q cũ oẽs ſuis clamoribꝰ
excitaſſꝫ ſemiuiuꝰ ad lectũ d̃portat̃. Tãdẽ
ad ſe rediẽs ait. Ite ⁊ hiſtoriã nouã ſci nico-
lai ãmodo d̃cãtate. H tpe ex molimẽſi ceno-
bio. xxi. mõachi cũ abbate ſuo roberto ciſter
tij ſolitudinẽ adeũtes: vt ibi regule ſue ꝓfeſ
ſionẽ diſtrictiꝰ obſeruarẽt nouũ ordineꝫ ex
veteri iſtituerũt. hildebrãdꝰ p̃or cluniacẽſis
factꝰ papa greg. ẽ vocatꝰ. hic dũ ĩ minoribꝰ
cõſtitutꝰ legatiõe fũgeret̃ apd̃ lugdunũ ar-
chiepꝫ ebonienſẽ d̃ ſimonia ꝯuicit miraculo-
ſe. nã dũ idẽ archieps oẽs accuſatores ſuos
corrũpet: ⁊ ꝯuici ñ poſſꝫ: legatꝰ vt. Gl̃ia pa-

ari& filio ⁊ ſpiritui ſācto diceret imperauit.
Jlle gloria patri ⁊ filio expedite dicebat: ſpi
ritui ſcō vero dicere nō poterat: q̄ i ſpm̄ ſā
ctū peccauerat. Qui peccatū ſuū cōfitēs
mox vt depoſit⁹ eſt clara voce ſpm̄ ſāctū
nominauit. Hoc miraculū recitat bonizo in
libro ad comitiſſam mathyldam. Mortuo
henrico quarto ſpire ⁊ cū alijs regib⁹ ſepul
to i ei⁹ epythaphio verſus iſte iſcriptus eſt.
Filius hic: pr̄ hic: auus hic: ꝓauus iacet iſtic
Huic ſucceſſit hēricus quint⁹ anno domini
.M.c.vij. q̄ papā cū cardinalib⁹ cepit ⁊ eos
dimittēs iueſtiturā epoꝝ ⁊ abbatū p annu
lū ⁊ bacculū paſtoralē accepit. Sub h̄ tēpo
re bernardus cū frib⁹ ſuis ciſtertiū igredit̄.
Jn parrochia legieñ porca porcellū faciem
hoīs habētem enixa ē. Pullus galline qua
drupes nat⁹ ē. Lotharius ſucceſſit henrico
cui⁹ tpe mulier quedā i hiſpania monſtrum
biſgemini corporis enixa ē auerſis vultibus
corpib⁹ ſibi coherēs añ q̄dē effigies erat ho
minis itegra corporis mēbrorūq̧ ordine di
ſtincta retro ꝟo facies canis corporis ⁊ mē
broꝝ ꝓpetate itegra. Poſt hūc regnauit cō
radus āno dn̄i. M.c.xxxviij. Eo tpe hugo
de ſcō vic. doctor excellētiſſim⁹ ⁊ i oī ſcia ſū
mus ⁊ religiōe deuot⁹ obijt. De quo referūt
ꝙ cū ifirmitate vltima laboraret ⁊ nullum
cibū retinere poſſet: corp⁹ tn̄ dn̄icū ſibi da
ri cū multa iſtātia poſtulabat. Tūc frēs tur
bationē ſedare volētes ſimplicē hoſtiā iſtar
corporis dn̄ici ſibi detulerūt: qđ ille p ſpiritū
recogſcēs ait. Miſereat̄ vr̄i dn̄s fratres:
cur me deludere voluiſtis? Jſte.n. nō ē dn̄s
me⁹ quē deportaſtis: mox illi ſtupefacti cu
currerūt: ⁊ ſibi corp⁹ dn̄icū detulerūt: ſed il
le vidēs ꝙ recipere nō valeret eleuatis i ce
lū manib⁹ ſic orauit: Aſcēdat fili⁹ ad patrē
⁊ ſpūs ad deū ſuū q̄ fecit illū: ⁊ iter hec ver
ba ſpm̄ exalauit: ⁊ corp⁹ dn̄i ibidē diſparuit.
Eugeni⁹ abbas ſci anaſtaſij papa cōſtituit̄:
q̄ ab vrbe expulſus eo ꝙ ſenatores aliū cre
auerūt gallias venit ⁊ bernardū añ ſe miſit
q̄ viā dn̄i predicabat ⁊ multa miracula fa
ciebat. Gilb̄t⁹ porrectan⁹ florebat. Federi
cus nepos cōradi iperauit anno dn̄i. M.c.
.liiij. floruit magiſter petrus lōbardus ep̄s

pariſieñ q̄ libꝝ ſētētiaꝝ gloſā pſalterij ⁊ epi
ſtolaꝝ pauli vtiliter cōpilauit. Eo tpe tres
lune i celo viſe ſūt ⁊ i medio ſignū crucis nec
multo poſt viſi ſūt tres ſoles. Tū alexāder
i papā canonice ē elect⁹ ꝯ quem octauian⁹
Joānes cremēñ tituli ſci calixti: ⁊ Jo. ſtru
mēñ ſucceſſiue in papā eligunt̄ ⁊ fauore i
peratoris fulciunt̄. Durauit h̄ ſciſma annis.
.xviij. Jnfra qđ tpe theutonici q̄ apđ tuſcu
lanū p iꝑatore morāt̄. Romanos apđ mō
tē porciū iuadūt ⁊ tota nona vſq̧ ad veſpe
ras occiderūt vt nūq̧ ex romanis tot milia
ſint occiſa lʒ tpe hānibalis tot occiſa ſint vt
tres cophinos annuloꝝ quos de digitis ꝓ
ceꝝ occiſoꝝ idē hānibal extrahi fec: cartha
ginē deſtinauerit: q̄ꝝ multi apđ ſcm̄ ſtepa
nū ⁊ ſcūm laurētiū ſepulti ſūt ⁊ habēt hoc
epytaphiū. Mille decē decies ⁊ ſexdecies
quoq̧ ſeni. Jmpator federicus dū terrā ſā
ctā viſitaſſet ⁊ i flumine quodā lauaret̄ ibi
dē necat⁹ pijt: vel vt alij aſſerūt equo ſuo i
pingente i aquā cecidit: ibiq̧ interijt. Huic
ſucceſſit hēric⁹ fili⁹ ei⁹ āno dn̄i. M.c.lxxxx.
Eo tpe tāte pluuie cū tonitruis ⁊ fulminib⁹
⁊ tēpeſtatib⁹ fcē ſūt q̄ꝫtas nulla meminit ho
minū ātiq̄tas. Lapides.n. q̄ꝫtitatē ouoꝝ q̄
drāguli mixti cū pluuia đ celo cadentes: ar
bores vineas: ⁊ ſegetes deſtruxerūt: ⁊ mltos
hoīes occiderūt. Corui q̧ʒ ⁊ q̄ꝫplures aues
p aerē i hanc tēpeſtatē volātes viſi ſūt: car
bones viuos i roſtro portare ⁊ domos icen
dere. Cōtra romanā eccliā ſēp tyrānidē hē
ric⁹ exercuit: ⁊ iō eo mortuo inocēti⁹ t̄ri⁹ ne
fr̄ ei⁹ philipp⁹ ꝓmoueret̄ ſe oppoſuit: ⁊ otto
ni filio ducis ſaxonie adheſit ⁊ euʒ aq̄ſgrani
i regē alamānie coronari fec. ¶ Eo tpe duʒ
plures barones frācie ꝓ libatiōe t̄re ſcē vlt̄
mare pgerēt ꝯſtātinopoli cepert̄. ¶ His tē
porib⁹ ordies p̄dicatoꝝ ⁊ minoꝝ frūʒ orti ſt̄.
Jnnocēti⁹ t̄ri⁹ legatos ad philippū regem
frācoꝝ miſit vt terrā albigēſiū iuaderet: et
hereticos đlerʒ: q̄ oēs capiēs ꝯcremari fec.
Deniq̧ inocēti⁹ ottonē iꝑatorē coronauit: ⁊
vt iura ecclīe ſaluaret ab eo iuramētū exe
git: q̄ ſtati iꝑo die ꝯ iuramentū fecit: ⁊ romi
petas expoliari iuſſit. Unde papa eū excō
municauit ⁊ ab imperio depoſuit. Eo tpe

fuit ſancta heliſabet filia regis vngarie que
fuit vxor lantgrauij: q̄ iter alia inumera mi
racula plures mortuos vt ſcribit̄ ſuſcitauit
⁊ cecū natuʒ illuminauit: de cuius corpore
vſq̧ hodie oleū fluere perhibet̄. Ottone đ
poſito frederic⁹ henrici fili⁹ eligit̄ ⁊ ab hono
rio coronatur. Leges optimas ꝓ libertate
ecclīe ⁊ ꝯ hereticos edidit: hic ſup oēs diui
tiis ⁊ gloria abūdauit: ſʒ eis i ſupbia elat⁹ ab
uſus fuit: nā tyrānidē ꝯ eccleſiā exercuit du
os cardinales viculauit. ꝑlatos: quos grego.
.ix. ad cōciliū ꝯuocauit capi fecit: ⁊ iō ab ipo
excōmunicat̄. Deniq̧ Grego. multis tribu
latiōib⁹ ꝑſſus morit̄. Et Jnnocēti⁹ quartus
natione ianuēñ cōciliū apud lugdunū cō
uocās ipſū impatorē depoſuit: quo depoſi
to ⁊ defūcto ſedes iperij vſq̧ hodie vacat.

¶ De dedicatione eccleſie.

Edicatio eccleſie iter alias feſtiuitates ab ec
cleſia celebrat̄. Et qm̄ duplex ē ecclīa ſiue
tēplū.ſ. materiale ⁊ ſpūale: iō de hui⁹ templi
duplicis đdicatiōe hic breuiter ē agēdū. Cir
ca dedicationē āt tēpli materialis tria vidē
da ſūt. Primo q̄re dedicat̄ ſiue cōſecratur
2° qualiter ꝯſecrat̄. 3° p quos ꝓphanat̄. Et
q2 i tēplo duo ſūt que cōſecrātur.ſ. altare ⁊
ipſū tēplū: iō p̄mo vidēdū ē quare cōſecrat̄
altare. 2° quare tēplū. Altare āt cōſecratur
ad tria. Primo ad ſacramētū dn̄i offerēduʒ
Geneſis. viij. Edificauit Noe altare dn̄o ⁊
tollēs de cūctis volucrib⁹ ⁊ pecorib⁹ mūdis
obtulit ſup altare. Hoc aūt ſacramentū eſt
corpus ⁊ ſāguis xp̄i. que i memoriā paſſiōis
dn̄ice imolam⁹: iuxta qđ nobis p̄cepit dicēs
Hoc facite i meā ꝯmemorationē. Habem⁹
.n. triplex memoriale dn̄ice paſſiōis. Unum
i ſcripto.ſ. paſſio xp̄i imaginib⁹ figurata: ⁊ h̄
habet fieri quantū ad viſū. Jpſa.n. crucifixi
imago ⁊ alie imagines i eccleſia fiunt pp re
memorationē excitādā deuotionē ⁊ iſtructi
onē: q2 ſūt quaſi libri laicoꝝ. ſecūdū i verbo
.ſ. paſſio xp̄i predicata: ⁊ h̄ habet fieri q̄ꝫtuʒ
ad auditū. Tertiū i ſacramēto.ſ. paſſio in h̄
ſacramēto tā ſignāter expreſſa: i quo corp⁹
⁊ ſāguis xp̄i veraciter cōtinet̄ ⁊ nobis offer
tur: ⁊ h̄ memoriale hʒ fieri q̄ꝫtū ad guſtū. Si

q̄ affectū noſtrū accēdit paſſio xp̄i de ſcripta
⁊ āpli⁹ p̄dicata multo forti⁹ iflāmare debet
i h̄ ſācramēto tā ſignāter expreſſa. Secun
do ad nomē dn̄i iuocādū. Gene. xij. Edifica
uit Abraā altare dn̄o q̄ apparuit ei ⁊ iuoca
uit ibi nomē dn̄i. Hec āt iuocatio ſʒ apoſto
lū ad timo. hʒ fieri aut p obſecratiōes q̄ fiūt
cū adiuratiōe ꝓ malis remouēdis aut p po
ſtulationes q̄ fiūt ꝓ bonis cumulādis: aut p
grāꝝ actiōes q̄ fiūt ꝓ bonis hītis ꝯſeruādis
Jnuocatio āt q̄ fit ſup altare dr̄ ꝓprie miſſa
eo ꝙ celeſtis miſſus.ſ. xp̄s a pr̄e mittit̄: qui
ipſā hoſtiā cōſecrat: ⁊ p eūdē a nobis iterce
dat. vn̄ hugo. Jpſa hoſtia ſacra miſſa voca
ri pōt: q2 trāſmiſſa ē. primo a pr̄e nobis p in
carnationē. ſecūdo a nobis pr̄i p paſſionem
Similiter i ſacramēto p̄mo a pr̄e nobis p ſā
ctificationē q̄ nobiſcū eē icipit poſtea a no
bis pr̄i p oblationē q̄ ꝓ nobis itercedit. Et
nota ꝙ miſſa in trib⁹ linguis canit̄.ſ. greca:
hebraica ⁊ latina ad repreſētādū titulū do
minice paſſionis q̄ ſcript⁹ erat grece: hebrai
ce: ⁊ latine. Jtē ad notādū ꝙ ois lingua dʒ
deū laudare q̄ p hāc triplicē liguā itelligit̄:
latina āt ſūt euāgelia epiſtole orōnes ⁊ cā
tus. Greca kyriel. xp̄el. q̄ nouē vicib⁹ cātā
tur vt ad ſocietatē. ix. ordinū āgeloꝝ pueni
am⁹. Hebraica. ſūt. allā. amē ſabaoth. ⁊ oſā
na. Tertio ad cātādū. Eccl. xlvij. Dedit illi
ꝯ inimicos potētiā ⁊ ſtare fec cātores ꝯ alta
re: ⁊ i ſono eoꝝ dulces fec modulos. Et di
cit modulos i plurali: q2 ſʒ Hu. de ſācto vi.
tres ſūt ſpecies ſonoꝝ q̄ faciūt tres modu
los. Fit.n. ſonus trib⁹ modis pulſu: flatu: ⁊
cātu. Ad cytharā ptinet pulſus. Ad organū
flat⁹. Ad vocē cāt⁹. Aſſignari pōt hec cōſo
nātia ſonoꝝ concordie moꝝ. ſi referat̄ ad
pulſū cythare manuū opatio: ad flatū orga
ni: mētis deuotio: ad cātū vocis: ſmonis ex
hortatio. ⁊ infra. q̄d ꝓdeſt dulcedo oris ſiñ
dulcedine cordis. frangis vocē: frāge ⁊ vo
lūtatē. Seruas ꝯſonātiā vocū: ſerua ꝯcor
diā morū: vt p exēplū cōcordes ꝓximo per
volūtatē dn̄o: p obedientiā magro. Hoc igr̄
triplex gen⁹ muſicoꝝ refert̄ ad triplicē dif
ferētiā officij ecclīe: ſic dr̄ i mitrali de officio
nā ipſū officiū ecclīe ꝯſiſtit i pſalmis: i cantu

ꝛ lectionib⁹. primū igitur gen⁹ muſicoꝝ ē qḋ
fit pulſu digitoꝝ: vt i pſalterio ꝛ ſimilibus: ꝛ
ad illud pertinet pſalmodia. pſal. Laudate
eū i pſalterio ꝛ cythara. Secūdū ē qḋ fit cā
tu: ſic i voce: ꝛ ad iſtud ptinēt lectiões. pſal.
Pſallite ei i vociferatiõe. Tertiū. qḋ fit fla
tu ſicut i tuba: ꝛ ad iſtud pertinet cāt⁹. pſal.
Laudate eū i ſono tube. Tēplū āt ſeu eccle
ſia cōſecrat̃ quadruplici rōne. primo vt in
de diabolus ꝛ ei⁹ poteſtas penit⁹ expellatur
vñ refert Grego. i dialogo. ꝙ cū quedā ec
cleſia arrianoꝝ fidelib⁹ reddita cōſecraret̃
ꝛ relīq̄ ſcī ſebaſtiani ꝛ btē agathe illuc dela
te fuiſſēt: populus ibi cōgregat⁹: porcū ſubi
to intra ſuos pedes huc illucq̄ꝫ diſcurrere ſē
ſerūt: q fores eccleſie repetēs a nullo vide
ri potuit oēſq̄ꝫ i admirationē cōmouit qḋ ic
circo dñs oñdit: vt cūctis patefieret ꝙ. d̄ lo
co eodē imūdus hitator exiret. Sequēti āt
nocte magn⁹ i eiuſdē eccl'ie tectiſ ſtrepit⁹ fa
ct⁹ ē: ac ſi i h̄ aliq̄s errādo diſcurreret. Secū
da iteꝝ nocte grauior ſon⁹ icreuit: tāto vero
terrore tertia iſonuit ac ſi oīs illa eccleſia a
fūdamētis fuiſſet euerſa. ſtatiq̄ꝫ receſſit nec
āpli⁹ illa antiq̄ hoſtis iquietudo apparuit: ſꝫ
p terroris ſonitū quē fecit inotuit a loco quē
diu tenuerat quaſi coact⁹ exibat. hec Greg.
Secūdo cōſecrat̃ vt ad eā fugiētes ſaluen
tur: vñ alique eccleſie poſt dedicationē a p̄n
cipib⁹ p̄uilegiāt̃: vt qui ad eā cōfugerit ſal
uētur: vñ dicit canon. reos ſāguis defendit
eccleſia: ne perdāt vitā ꝛ mēbra: ꝛ ob h̄ ioab
i tabernaculū fugit: ꝛ cornu altaris apphen
dit. Tertio cōſecrat̃ vt ibidē orōnes exaudi
antur: qḋ ſignatū ē. iij. regū. viij. vbi ſalomō
dedicato tēplo ait. Quicūq̄ꝫ rogauerit i lo
co iſto exaudies i loco hitaculi tui i celo: ꝛ cū
exaudieris ppiti⁹ eris. Adoram⁹ āt i ipſis ec
cleſijs ad oriētē: qḋ fit triplici rōne ſꝫ dama.
li. 4. c. 5. p̄mo vt p̄riā nr̄ā nos regrere oſtē
dam⁹. 2° vt ad xp̄ꝫ crucifixū reſpiciam⁹. 3°
vt veniētē iudicē nos expectare mōſtrem⁹.
ait. n. ſic. De⁹ paradiſū i edē ſecūdū oriētem
plātauit: vñ hoiem trāſgreſſū exulē fecit: et
añ paradiſū ex occidēte habitare fecit: anti
quam igitur patriam noſtram exquirentes
ꝛ ad ipſam aſpicientes deum ad orientem
adoramus; ſed dominus crucifix⁹ ad occi

dentem reſpiciebat: ꝛ ita adoramus ad ipſū
reſpicientes. Et aſſumpt⁹ ad orientem ſur
ſū ferebat̃: ꝛ ita ipſū apl'i adorauerūt. ꝛ ita
veniet quō viderūt eū eūtē i celū. ipſū igit̃
expectantes ad oriētē adoram⁹. hec dama.
4° cōſecrat̃ vt ibidē laudes d̄o reddantur:
qḋ qdē fit in. vij. horis canonicis. ſ. matuti
nis. p̄ma. tertia: ſexta ꝛc̄. Et lꝫ i q̄libet hora
diei de⁹ eēt laudādus: tñ q2 ad h̄ infirmitas
nr̄a nō ſufficit: ordinatū ē vt i his horis ſpeci
aliter deū laudem⁹: eo ꝙ he hore ab alijs pri
uilegiate ſūt i aliq[illegible]ã in nocte media qua
matutine celeb[illegible]pe nat⁹ ē: capt⁹ ꝛ illuſus
a iudeis fuit: in hac iteꝝ hora ifernū ſpolia
uit. dr̄. n. i mitrali ꝙ i media nocte ifernū ſpo
liauit large accipiēdo. ſ. añ lucē. mane ſur
rexit hora p̄ma apparuit: in media ēt nocte
ad iudiciū vētur⁹ aſſerit̃. vñ hiero. Reor in
q̄t traditionē aplicā p̄māſiſſe vt die vigiliaꝝ
paſce añ noctis mediū dimittere ñ liceat po
pulos expectātes aduētū xp̄i. Et poſtq̄ꝫ ad
uenerit illud tēpus ſecuritate p̄ſūpta feſtū
cunctos agere diē. Jn hac igr̄ hora laudes
deo cātam⁹: vt ei de ei⁹ natiuitate captiõe ꝛ
patꝝ liberatiõe grās agam⁹ ꝛ ei⁹ aduētū ſol
liciti expectem⁹. addūt̃ ēt matutinales lau
des: q2 in mane egyptios in mare ſubmerſit
mūdū creauit ꝛ ſurrexit. Jn hac ḡ hora lau
des d̄o reddim⁹: ne i mari hui⁹ mūdi cū egyp
tijs demergamur: vt p nr̄a creatiõe ꝛ ei⁹ re
ſurrectiõe grās d̄o reddam⁹. Jn hora p̄ma
xp̄s ad tēplū maxime couenīebat: ꝛ ppl's ibi
dē ad eū manicabat. i. ad eum mane feſtina
bat: vt dr̄ luce. xxi. pilato p̄ntat⁹ fuit. Jn hac
ēt hora reſurgēs mulierib⁹ primo apparuit
Hec ēt ē p̄ma hora dictiō in hac hora i ec
cleſia laudes d̄o exoluim⁹: vt xp̄ꝫ imitemur
ꝛ ſibi reſurgēti ꝛ apparenti gratias agam⁹
ꝛ vt d̄o tanq̄ꝫ diuꝫ principi ipſius diei p̄mi
cias pſoluam⁹. Jn hora tertia xp̄s linguis
iudeoꝝ crucifix⁹ ē: a pilato ad colūnā flagel
lat⁹ eſt: ꝛ adhuc vt dr̄ i hiſtorijs: colūna vbi
ligatus fuit veſtigia cruoris oſtendit: ꝛ ea
dē hora ſpiritus ſanctus miſſus eſt. i ſexta
in cruce clauis cōfixus eſt: tenebre p vni
uerſum mūdum facte ſunt: vt in morte dñi
ſui ſol lugens ſe veſtibus nigris cōtegeret
ꝛ ne dominum crucifigentibus lumē p̄be

ret. Et i hac hora in die aſcenſionis cum di
ſcipulis diſcubuit. Jn nona hora xp̄s ſpiri
tum emiſit: miles latus ei⁹ aperuit: cet⁹ apo
ſtoloꝝ ad orādū ꝯuenire cōſueuit: ꝛ xp̄s i ce
lū aſcēdit. Propt̃ has p̄rogatiuas deū i his
horis laudam⁹. Jn veſpa xp̄s i cena ſacr̄um
corporis ꝛ ſanguinis iſtituit. pedes diſcipu
loꝝ lauit: de cruce depoſit⁹: i ſepulchro col
locat⁹ fuit: diſcipulis i hītu pegrini ſe mani
feſtauit ꝛ p his oībus i hac hora eccl'ia xp̄o
gratias agit. i cōpletorio xp̄s ſāguineas gut
tas ſudauit: monumēto ei⁹ cuſtodia deputa
ta fuit: ꝛ ibidē q̄euit. reſurgēs pacē diſcipu
lis nūciauit: ꝛ p his gratias deo reddimus.
has aūt laudes q̄liter deo exoluere debea
m⁹: dicit btūs Ber. Frēs mei imolantes ho
ſtiā laudis: iūgam⁹ verbis ſenſum: ſenſui af
fectū: affectui exultationē: exultatiōi matu
ritatē: maturitati humilitatē: hūilitati liber
tatē. 5° cōſecrat̃: vt ibidē ſacr̄a eccleſiaſtica
miſtrent̃. vñ ip̄a eccleſia efficit̃: q̄ſi ipſa ta
berna dei i qua ſacr̄a ꝯtinent̃ ꝛ. miſtrantur
Quedā. n. miſtrant̃ ꝛ dant̃ itrātibus: vt ba
ptiſm⁹. q̄dā exeūtib⁹. ſ. extrema vnctio: q̄dā
cōmorantib⁹. hoꝝ q̄dā ſunt miniſtrātes. his
dat̃ ordo: q̄dā pugnātes: ꝛ hoꝝ q̄dā pugne
ſuccūbunt: his datur p̄ñia: q̄dā iſiſtūt: ꝛ his
ꝯfertur audacia animi vt roborētur: ꝛ hoc
det cōfirmationē. dat̃ cib⁹ vt ſuſtētētur: ꝛ h̄
p eucharīſtie ſumptionē. fit remotio impedi
menti ne deijciātur: ꝛ hoc p mr̄imonii cōiun
ctionē. Scḋo videndū qualr̄ cōſecratur: ſꝫ
p̄ d̄ altari. ſcḋo de eccleſia. Ad cōſecrationē
aūt altaris plura cōcurrūt. Primo. n. qua
tuor cruces de aqua bñdicta i quatuor cor
nib⁹ altaris cōfigurātur. Scḋo ip̄m altare
ſepties circuitur. Tertio aqua bñdicta cum
iſopo ſepties aſpgitur. Quarto icēſum i ip̄o
crematur. Quīto chriſmate iungitur. Se
xto mūdis pānis operitur hec āt rep̄ſentant
ea que debēt hr̄e illi q ad altare accedunt.
Debēt. n. p̄ habere caritatē quadruplicēꝫ p
crucē acq̄ſitā: vt. ſ. diligāt deū: ſeip̄os: ami
cos: ꝛ inimicos. ꝛ hec ſignāt̃ p quatuor cru
ces i quatuor cornib⁹ altaris facte. Et d̄ his
quatuor cornib⁹ charitatis dr̄ i gene. xxviij
Dilataberis ad oriētē ꝛ occidētē ſeptētrio
nē ꝛ meridiē: vel iḋo quatuor cruces i qua

tuor cornib⁹ fiūt ad ſignificādū ꝙ xp̄s p cru
cē quatuor mūdi partes ſaluauit: vel iḋ ad
ſignificādū ꝙ crucē dñi quatuor modis de
bem⁹ portare. ſ. i corde p meditationē: i ore
p cōfeſſionē: i corpore p carnis mortificatio
nē: i facie p aſſiduā ipreſſionē. Secūdo de
bēt habere curā ꝛ vigilātiā quod ſignificat̃
p circuit⁹: vñ tūc cātatur. Jnuenerūt me vi.
ci. ꝛc̄. debēt. n. ſolliciti vigilare ſup gregē ſu
um vñ negligentiā p̄lati ponit Gilbert⁹ iter
ridiculoſa dicēs. Ridiculoſa an magis peri
culoſa res ē ſpeculator cecus: p̄curſor clau
dus: negligēs p̄lat⁹: doctor neſci⁹: p̄co mu
tus: vel p ſeptē circuit⁹ circa altare ſignifi
cantur ſeptē meditationes ꝛ cōſideratiões
quas circa ſeptēplicē virtutem humilitatis
chriſti hr̄e debem⁹: ꝛ p ip̄as frequēter circu
ire. Prima virt⁹ ē cū diues eēt fact⁹ ē paup
Scḋa ꝙ i p̄ſepio poſitus. Tertia ꝙ parēti
bus ſubditus: Quarta ꝙ ſub manu ſeri ca
put inclinauit. quinta ꝙ diſcipulū furē ꝛ p
ditorē ſuſtinuit. Sexta ꝙ āte iudicē iniquū
māſuetuſ ſtetit ꝛ tacuit. Septima ꝙ p cruci
fixoribus clemēter orauit. Ul'p ſeptē illos
circuitus ſignificāt̃ ſeptē vie xp̄i. Pr̄ia fuit
de celo i vteꝝ. Scḋa de vtero i p̄ſepiū. Ter
tia de preſepio i mūdū. Quarta de mundo
in patibulū. Quīta de patibulo i ſepulchrū.
Sexta de ſepulchro in libū. Septima de li
bo reſurgens in celū. Tertio debēt hr̄e do
minice paſſiõis memoriā qḋ ſignificatur p
aſperſionē aque. ſeptē. n. aque aſperſiones
ſunt ſeptē ſanguinis xp̄i effuſiões. quarum
p̄ma fuit in circūciſione: ſcḋa in oratiõe. ter
tia in corporis flagellatiõe. Quarta i capitis
coronatione. q̄nta in manuū pforatione. ſe
xta i pedū affixiõe. ſeptia i lateris aptione.
He āt ſāguinis aſpſiões facte fuerūt cū iſo
po hūilitatis ꝛ ieſtimabilis charitatis. Jſop⁹
eni ē herba hūilis ꝛ calida: vel ideo ſepties
aſpgit̃ ad ſignificādū ꝙ i baptiſmo ſeptem
dona ſancti ſpiritus dantur. Quarto de
bent habere orationem feruentem ꝛ deuo
tā qḋ ſignificat̃ p ꝯcrematiõeꝫ thuris. thus
. n. hēt v̄tutē aſcēdēdi ex fumi leuitate ꝯſoli
dādi ex ſua qualitate: ꝯſtrigēdi ex ꝯglutini
tate: ꝯfortādi ex aromaticitate. ſic orō aſcē
dit i d̄i memoriam. aiāꝫ conſolidat quantus

ad culpā ꝑteritā ipetrādo medelā: conſtrin
git quātū ad futurā ipetrando cautelā: con
fortat quantū ad pſentē ipetrando cautelā
Uel poteſt dici ꝙ deuota orō per tbus ſigni
ficaꝛ. ꝗa habet ad deū aſcēdere. Eccleſiaſti
ci. xxxv. oratio humiliātis ſe nubes penetra
bit. odorē deo reddere. Apocalyp. v. Habē
tes ſinguli cytharas ⁊ phyalas aureas ple
nas odoramētoꝝ ⁊c̄. Ex corde iſlāmato ꝑ
cedere Apocalyp. viij. Data ſunt illi icenſa
multa ⁊c̄. ⁊ iſra. Accepit āgelus thuribulū
⁊ iplenit illud de igne al. ⁊c̄. Quito debēt ha
bere nitorē cōſciētie ⁊ odorē bone fame: qđ
ſignificaꝛ p chriſma quod cōficiꝛ ex oleo ⁊
balſamo. Debent eni habere purā cōſcienti
am vt poſſint dicere cū apoſtolo ad Galā.
Gloria noſtra hec ē teſtimoniū cōſcientie no
ſtre. Jtē bonā famā. Unde. i. thi. iij. Oportꝫ
autē ⁊ illud teſtimoniū habere bonū ab his
ꝗ foris ſūt. Chryſoſtom⁹. Clerici nullā đbēt
habere maculā nec i verbo: nec i cogitatu:
nec in facto: nec i opinione: ꝗa ipſi ſunt pul
chritudo ⁊ virtus eccleſie: ⁊ ſi mali fuerint
totā deturpāt eccleſiā. Sexto debēt habeꝛ
munditiā operationis bone quod ſignificaꝛ
ꝑ pannos albos ⁊ mūdos ꝗbus altare operi
tur. Uſus eni veſtimētoꝝ inent⁹ ē ad tegen
dū calefaciēdū ⁊ ornandū. Sic bona opera
tegunt aīe nuditatē apocaꝛ. iij. Ueſtimentis
albis iduaris: vt nō appareat cōfuſio nudi
tatis tue: ornant aīam ad honeſtatem. Ro
ma. xiiij. Induamur arma lucis ⁊c̄. Calefa
ciunt iſlāmando ad charitatē. Job. xxxvij.
Nonne veſtimēta tua calida ſunt ⁊c̄. Mo
dicum eni valeret accedēti ad altare ſi habe
ret dignitatē ſūmam ⁊ vitā iſimā. Bernar
dus. Mōſtruoſa res eſt ſedes prima ⁊ vita
ima. gradus ſuprem⁹ ⁊ ſtatus iſimus: vult⁹
grauis: act⁹ leuis: ſermo mult⁹: fruct⁹ null⁹
igens auctoritas: ⁊ animi iſtabilitas. Secū
do videndū ē: qualiter eccleſia conſecratur
⁊ ad hoc plura cōcurrūt. Epiſcop⁹ eni ipaꝫ
eccleſiā ter circuit: ⁊ qualibet vice veniens
ad eccleſiā: ianuā ꝑcutit baculo paſtorali di
cens. Aperite portas principes veſtras ⁊c̄.
Interi⁹ ⁊ exteri⁹ aqua benedicta ipſa eccle
ſia irrigatur. In pauimēto fit crux de cine

re ⁊ ſabulo ex trāuerſo angulo oriētis: vſqꝫ
ad angulū occidētis: ⁊ litteris grecis ⁊ lati
nis: ſcribitur alphabetū: i parietib⁹ eccleſie
cruces depingūtur ⁊ ipſe cruces illuminan
tur: ⁊ chriſmate innguntur. ❡ Primū ergo
ſcilicet triplex circuitus ſignat triplicē circu
itū quē fecit chriſtus ꝓ ipſi⁹ eccleſie ſācifi
catione. Prim⁹ fuit quo đ celo vēit i mūdū
Secūdus quo de mūdo deſcēdit ad limbū.
Terti⁹ quo de limbo rediēs ⁊ reſurgēs aſcē
dit i celū. Uel triplex circuit⁹ fit ad oſtendē
dū: ꝙ illa eccleſia cōſecratur ad honorē tri
nitatis. vel triplex circuit⁹ ſignificat triplicē
ſtatū ſaluādoꝝ de eccleſia ꝗ ſunt virgines
cōtinentes ⁊ cōiugati. Hec etiā deſignātur
i diſpoſitione materialis eccleſie: ſicut oſtē
dit Ricardus de ſancto victore. nam ſan
ctuariū ſignificat ordinē virginū: chor⁹ or
dinē cōtinētiū. Corpus cōiugatoꝝ: ſtrictius
ē ſanctuariū ꝙꝫ chor⁹: ⁊ chor⁹ ꝙꝫ corpus: ꝗa
potiores ſunt virgines ꝙꝫ continentes: ⁊ iſti
ꝙꝫ coniugati: ſanctior eſt etiā loc⁹ ſanctua
rij ꝙꝫ chorus: ⁊ chorus ꝙꝫ corpus: ꝗa digni
or eſt ordo virginū ꝙꝫ cōtinētiū: ⁊ cōtinentiū
ꝙꝫ cōiugatoꝝ. hec Ricardus. ❡ Secundū
ſcilicet trina ad hoſtium percuſſio ſignificat
triplex ius quod habet chriſtus in eccleſia
quare ſibi debet aperiri. Eſt enim ſua crea
tione redemptione ⁊ glorificationis ꝓmiſſi
one: de hoc triplici iure dicit anſelm⁹. Cer
te domine quia me feciſti debeo amori tuo
meipſum tibi totū: qꝛ me redemiſti. debeo
amori tuo meipſum totū: qꝛ tāta ꝓmittis de
beo amori tuo meipꝫ totū: immo tm̄ debeo
amori tuo plus ꝙꝫ meipſum: ꝙꝫtū tu es ma
ior meipſo. pro quo dediſti teipſum: ⁊ cui ꝓ
mittis teipſū: trina autē ꝓclamatio Attolli
te portas principes veſtras: ſignificat trinā
eius potentiam ſcilicet in celo in mundo in i
ferno. ❡ Tertiū. ſ. ꝙ ter interius ⁊ exterius
aqua benedicta aſpergitur fit triplici đ cau
ſa. Primo propter demonis expulſionem.
Aqua enim benedicta habet propriā virtu
tem expellendi diabolum. vnde in exorciſ
mo aque dicitur: vt fias aqua exorcizata
ad effugandam omnem poteſtatē inimici.
Jlla autē aqua benedicta fit ex quatuor

rebus. ſ. ex aqua vino ⁊ ſale ⁊ cinere: quia
videlicet quatuor ſūt que maxime inimicū
expellūt. ſ. lachrymaꝝ effuſio ꝙ̄ p aquā. ſpi
ritualis exultatio ꝙ̄ p vinū: matura diſcre
tio ꝙ̄ p ſal. ⁊ pfūda humiliatio: que p cineres
deſignāꝛ. Secūdo ꝑpter ipſi⁹ eccľie expia
tionē. Oia. n. terrena hec ꝑpter peccatum
corrupta ſūt: ⁊ fedata: ⁊ iđ loc⁹ iꝑe aqua be
nedicta aſꝑgiꝛ: vt ab oi feditate ⁊ imūditia
libereꝛ purgeꝛ ⁊ expieꝛ: Hinc ē etiam ꝙ in
lege oia pene p aquā mundabanꝛ. Tertio
ꝑpter oēm remouendā maledictionē. Ter
ra. n. a ꝑncipio cū fructu ſuo maledictionēꝫ
accepit: ex eo ꝙ ex eius fructu deceptio fcā
fuit. Aq̄ vo nulli maledictiōi ſubiacuit. Hic
ē ꝙ dn̄s comedit piſcē: ſꝫ nō legiꝛ comediſſe
carnē nominatim niſi forte de agno paſcali
ꝑpter preceptum legis i exēplum. ſ. abſtinē
di aliqn̄ a licitis: ⁊ aliqn̄ eadē comedēdi: vt ꝗ̄
ois maledictio remoueaꝛ ⁊ benedictio itro
ducaꝛ: iđ aqua bn̄dicta aſpergiꝛ. Quarto in
pauimento alphabetū ſcribiꝛ: qđ ꝗdē repſē
tat cōiunctionē vtriuſqꝫ populi: vel paginā
vtriuſqꝫ teſtamēti vel articulos nr̄e fidei.
Jllud. n. alphabetū ex litteris grecis ⁊ lati
nis i cruce fcūꝫ repreſētat vnionē i fide ppli
gētilis ⁊ iudei p crucem xpi fcāꝫ. Un̄ illa
crux ex trāſuerſo angulo oriētis vſqꝫ ad an
gulū occidētis duciꝛ. ad ſignificādū ꝙ ille
ꝗ ꝑus erat dext fcūs ē ſiniſter: ⁊ ꝗ erat i capi
te fcūs ē i cauda ⁊ ecōuerſo. Scđo repreſē
tat paginā vtriuſqꝫ teſtamēti qđ per crucēꝫ
chriſti adiple tū ē: vnde moriens dixit. Cōſu
matū eſt: ⁊ crux ex trāſuerſo ducitur: qꝛ vnū
teſtamētū in alio cōtinetur: qꝛ rota erat i ro
ta. Tertio repreſētat articulos fidei: eccle
ſie enim pauimētū eſt noſtre fidei fundamē
tum. Elementa que iſcribuntur ſunt articu
li fidei ꝗb⁹ rudes ⁊ neophitide: vtroqꝫ popu
lo i eccleſia erudiūtur ꝗ ſe puluerē ⁊ cinerē
reputare debēt: iuxta illud qđ dixit Abraā
geneſ. xviij. Loquar ad dominū meū cū ſiꝫ
puluis ⁊ cinis. Quinto cruces i eccleſia de
pingūtur: qđ quidē fit triplici rōne. Primo
propter demonū terrorēꝫ: vt. ſ. demones ꝗ
inde expulſi ſunt videntes ſignū crucis terre
antur: ⁊ illuc ingredi nō preſumāt. Timēt

enim valde ſignuꝫ crucis. Unde chry. Ubi
cūqꝫ demones ſignū crucis dominicū vide
rint fugiunt timentes baculū quo plagam
acceperūt. Secūdo propter triūphi oſtēſio
nē. Cruces eni ſūt vexilla xpi ⁊ ſigna ei⁹ triū
phi. Unde vt oñdatur ꝙ locus ille xpi dn̄o
ſubiugat⁹ ē: ideo ibidē cruces depinguntur
Nā ⁊ apud imperialē magnificētiam obſer
uatur: vt qn̄ aliqua ciuitas ei traditur iperi
ale vexillū i ea erigitur. Jn hui⁹ figuratiōe
dicitur Gene. xxviij. ꝙ iacob lapidē quem
ſuppoſuerat capiti ſuo erexit in titulū vide
licet i titulū preconialē: memorialem: ⁊ triū
phalē. Tertio ꝑpter apoſtoloꝝ repreſenta
tionē. Nā illa duodecim luminaria āte cru
ces poſita ſignificant duodecim apoſtolos
qui per fidē crucifixi totū mūdū illuminaue
rūt. Hec igitur cruces illuminātur ⁊ chriſma
te inūguntur: qm̄ apoſtoli fide paſſiōis xpi
totū mundū illuminauerūt: ⁊ ad cognitionē
iſlāmauerūt ⁊ amorē. vnxerūt ad cōſcientie
nitorē: qđ p oleū ſignificatur ⁊ ad bone vite
odorē traxerūt: quot p balſamū itelligitur.
De tertio. ſ. p q̊s ꝑphanatur: ſciēdū ꝙ ipſam
domū dei p tres ꝑphanatā legim⁹. ſ. p Je
roboā. p nabuzardam. per ātiochum. Jero
roboā. n. ſic̄ legiꝛ tertio regū. xvij. duos vi
tulos fecit ponēs vnū i dan ⁊ aliū i bethel.
que dicitur domus dei: ⁊ hoc ꝑp auariciā fe
cit: ne. ſ. regnū ad roboā rediret. Per hoc ſi
gnificatur ꝙ auaricia clericoꝝ multū eccle
ſiā đi ꝯtaminat que i ipſis clericis multū re
gnat. Jeremie. viij. A minimo vſqꝫ ad maxi
mū oēs auariciā ſequūtur. bernard⁹. Quē
dabis mihi de numero ꝑlatoꝝ: ꝗ nō magis i
uigilet ſubditoꝝ euacuādis marſupijs ꝙꝫ vi
cijs extirpadis: vituli ſūt nepotuli ꝗs in Be
thel. i. domo dei ponūt. Eccleſia ērꝑ p Jero
boā ꝑphanaꝛ: ſi ex auaricia vſurarioꝝ vel
raptoꝝ edificaꝛ. Un̄ legiꝛ ꝙ cū ꝗdā vſurari
us eccleſiā quādā de rapinis ⁊ vſuris ꝯſtru
xiſſet epiſcopū ad ei⁹ dedicationē multis ꝑ
cib⁹ iuitauit. Cū igiꝛ epiſcop⁹ cū ſuo clero
officiū ꝯſecrationis ageret: vidit poſt altare
diabolū ſtātē i cathedra ⁊ i habitu epiſcopa
li: ꝗ dixit epō. Quare eccleſiā meā cōſecras
ceſſa iam: ꝗa iuriſdictio ei⁹ ad me ꝑtinet: quia

de vſuris ⁊ rapinis edificata eſt. Cum ergo
epiſcopus inde cum clericis territus fuge-
ret: diabolus cõtinuo ipſã eccleſiã cũ grãdi
ſtrepitu dſtruxit. Nabuzardan ſimiliter ſic
legitur tertio regũ. xxv: domũ dei ꝯbuſſit.
nabuzardã aũt princeps cocorũ: ſignificat
illos q gule ⁊ luxurie deditĩ ſũt: q d̃ ventre
ſuo deũ ſuũ fecerũt ſcd̃m ꝙ dicit apoſto-
lus. Quoꝝ deus venter ẽ ⁊c̃. Qualiter aũt
venter deus dicatur oſtẽdit hugo de ſãcto
victore ĩ ſuo clauſtrali dicẽs. Solẽt diis tẽ-
pla ꝯſtrui altaria erigi: miniſtri ad ſeruiẽdũ
ordinari: imolari pecudes: thura cõcremari
deo: ſi quidẽ ventri tẽplũ eſt coquina: alta-
re mẽſa miniſtri coci: imolate pecudes car-
nes cocte: fumus incenſorũ: odor ſaporuꝫ.
Rex antioch' q fuit ſuperbiſſimus ⁊ ambi-
tioſus domũ dei polluit: ⁊ ꝓphanauit: ſic̃ le-
git p̊. Macha. p̄mo. Per quẽ ſignificat̃: ꝙ
ſuperbia ⁊ ambitio que viget in clericis qui
non appetunt prodeſſe: ſed p̄eſſe multũ ec-
cleſiaꝫ dei contaminant: de quorum ſuper-
ba ambitione dicit Bernar. Honorati ince-
dunt de bonis domini qui domino honoreꝫ
non deferunt. Inde is quẽ quotidie vides
meretrici' nitor. hiſtrionicus habitus. regi'
apparatus. inde auruꝫ in frenis ⁊ ſellis ⁊ cal
caribus plus calcaria ꝙ̃ altaria fulgent. Et
ſicut per tres ꝓphanata extitit: ita per alios
tres dedicata ⁊ cõſecrata fuit. Dedicationẽ
enim primo fecit moyſes: ſecundo ſalomon.
tertio Iudas machabe': ꝑ quod inſinuat̃ ꝙ
ĩ dedicatione eccleſie debem' habere hũili-
tatẽ que ĩ moyſe: ſapiẽtiã ⁊ diſcretionẽ que
ĩ ſalomone: verã fidei cõfeſſionẽ que ĩ iuda
deſignat̃. ¶ Secũdo videdũ ẽ d̃ cõſecratio
ne ſeu dedicatiõe tẽpli ſpũalis qd̃ tẽplũ ſu-
m' nos. ſ. cõgregatio oiuꝫ fideliũ: qd̃ cõſtrui
tur ex lapidib' viuis. i. petri. ij. tãꝙ̃ lapides
viui ſupedificamini ⁊c̃. Ex lapidib' politis
vñ cãtat̃. tonſionib' p̄ſſuris ⁊c̃. ex lapidibus
quadris. q̃tuor. n. latera lapidis ſpũalis ſunt
fides ſpes charitas ⁊ opatio que equalia ſũt
qa vt. dicit Greg. quãtũ credis tãtũ ſperas
quãtũ credis ⁊ ſperas: tãtũ diligis: quãtuꝫ
credis ſperas ⁊ diligis: tãtũ operaris. In h̄
qdẽ tẽplo altare ẽ cor nr̃m ſup quod altare

tria debent deo offerri. primum ignis dile-
ctiõis ꝑpetue: leuitici. xi. Ignis. ſ. dilectiõis
erit ꝑpetuus ⁊ nũꝙ̃ deficiet ĩ altari. ſ. cordis
ſcd̃m icẽſum oronis odorifere. i. paralip. vi.
Aaron ⁊ filij ei' adolebũt icenſũ ſup altare
holocauſtomatis ⁊ thimiamatis. Tertiũ ſa-
crificiũ iuſticie quod ſacrificiũ cõſiſtit ĩ obla
tiõe penitẽtie ⁊ ĩ holocauſto dilectiõis ꝑfe-
cte ⁊ vitulo carnis mortificate. de his pſal-
m'. Acceptabis ſacrificiũ iuſticie oblatiões
⁊ holocauſtũ: tũc iponẽt ſup altare tuũ vitu
los. Tẽplũ ãt ſpirituale quod ſum' nos ad ſi
militudinẽ tẽpli materialis ꝯſecrat̃. Primo
eni ſũm' põtifex. ſ. chriſt' hoſtiũ cordis clau-
ſũ iueniẽs ter circuit dũ ꝑtrãſ cordis: oris: ⁊
operis ad memoriã eius reducit. De hoc tri
plici circuitu d̃r Iſa. xxiij. Sume cytharam
quo ad primũ: circui ciuitateꝫ cordis. ſ. quo
ad ſecũdũ: meretrix obliuioni tradita ꝓpter
tertiũ. Secũdo ipſũ hoſtiũ cordis clauſum
ter ꝑcutit: vt ſibi apiat. Percutit. n. ipꝫ cor
ictu beneficij: cõſilij ⁊ flagelli. De qua tripli-
ci ꝑcuſſione d̃r ꝓuerbioꝝ primo q̃tũ ad ma
los. Extẽdi manũ meã ⁊c̃. hoc q̃tũ ad colla
ta bñficia. Deſpexiſtis oẽ cõſiliũ meũ: h̄ q̃tũ
ad inſpirata cõſilia: ⁊ icrepationes meas ne
glexiſtis: hoc q̃tũ ad illata flagella: vel ter
percutit: dũ rationalẽ mouet ad peccati co
gnitionẽ: cõcupiſcibilẽ ad dolorẽ. iraſcibileꝫ
ad peccati vindictã ⁊ deteſtationem: tertio
ipſũ tẽplũ ſpirituale ter aqua intus ⁊ extra
debet irrigari. Hec ãt trina irrigatio ẽ trina
lachrymarũ interioꝝ vel aliquãdo exterio-
rum effuſio. Mens enim ſancti viri vt di-
cit Gregorius dolore afficitur conſideran-
do: vbi fuit: vbi erit: vbi eſt: ⁊ vbi non eſt.
Ubi fuit inquit in peccato: vbi erit in iudi-
cio: vbi eſt in miſeria: vbi non eſt in gloria.
Quando ergo interiores vel exteriores la
chrymas fundit conſiderãdo ſcilicet quia
fuit in peccato ⁊ de ipſo rõnem reddet ĩ iu-
dicio. tunc iſtud templum iam ſemel aqua
aſpergitur. Quãdo autẽ pro miſeria ĩ qua
eſt ad fletũ compungitur: tunc ſecundo irri
gatur. Quãdo pro gloria ĩ qua nõ ẽ lachry
mas fũdit: tũc ẽtiã aquã ſpargit. Huic aũ-
tẽ aque admiſcent̃ vinũ: ſal ⁊ cineres: quia

cũ his lachrymis debem' hr̃e vinuꝫ ſpũalis
exultatiõis: ſal mature diſcretiõis: ⁊ cineres
ꝓfũde humiliationis. vel ꝑ vinũ limphatũ
itelligit̃ humilitas xp̄i quã habuit in carnis
ſuſceptione. vinũ. n. limphatũ ẽ v̄bũ huma-
natũ. Per ſal itelligit̃ ſcitas ſue vite que ẽ
oib' cõdimẽtũ religiõis. Per cinerẽ itelligi
tur ei' paſſio. His igr̃ trib' cor nr̃um d̃bem'
aſpergere. ſ. bñficio icarnatiõis: ꝑ qd̃ ꝓuoce
mur ad humilitatẽ: exẽplo ſue cõuerſatiõis
ꝑ qd̃ iformemur ad ſcitatẽ: ⁊ memoria paſſi
onis: ꝑ quã icitemur ad charitatẽ. Quarto
ſcribit̃ ĩ h̄ tẽplo cordis ſpirituale alphabetuꝫ
.i. ſpũalis ſcriptura. Hec aũt ſcriptura q̃ ibi
ſcribit̃ triplex ẽ. ſ. dictamina faciendoꝝ: teſti
monia diuinoꝝ beneficioꝝ: accuſatio ꝓpoꝝ
delictoꝝ. De his trib' ro. ij. Cũ. n. gẽtes q̃ le-
gẽ nõ hñt naturaliter ea q̃ legis ſũt faciunt:
huiuſmodi legẽ nõ habẽtes ipſi ſibi ſũt lex q
oñdũt op' legis ſcriptũ ĩ cordib' ſuis. Ecce
p̄mũ teſtimoniũ. reddẽte cõſciẽtia ipoꝝ. ec-
ce ſcd̃ꝫ. ⁊ iter ſe cogitationũ accuſãtiũ vl̃ ẽt
defẽdẽtiũ: ecce tertiũ. Quito d̃bẽt pigi cru
ces. i. aſſumi penitẽtie auſteritates: q̃ qdem
debẽt iugi ⁊ igne illuſtrari: qꝛ nõ ſolũ ferẽ-
de ſũt patiẽter: ſꝫ ẽt libẽter: qd̃ ꝑ vnctionem
ſignat̃: ⁊ ardẽter qd̃ ꝑ ignẽ: vñ bernar. Qui
morat̃ ĩ timore crucẽ xp̄i portat patienter.
Qui ꝓficit ĩ ſpe portat libẽter: ſꝫ q ꝯſumat̃ ĩ
caritate amplectit̃ tã ardẽter. Idẽ. multi vi
dent cruces nr̃as: ſꝫ nõ vidẽt vnctiones no-
ſtras. Qui ĝ ĩ ſe hec habebit vere tẽpluꝫ ad
honorẽ dei dedicatũ erit: dignus plane in q̃
xp̄s habitet ꝑ gr̃am: vt tandem ĩ eo habita-
re dignet̃ per glĩã: qd̃ ipſe nobis preſtare di
gnetur: qui viuit ⁊ regnat deus ꝑ oia ſecu-
la ſeculorum. ¶ De nomine.

Eliſabeth iterpretat̃ deus me' co-
gnouit vel dei mei ſeptima: vel dei
mei ſaturitas. D̃r ĝ p̄mo heliſabeth d̃s me'
cognouit: quia deus eam cognouit. i. ſuo
beneplacito obſeruauit ⁊ approbauit: vel
cognouit. i. noticiã ſue cognitiõis ſibi ifudit
ſcd̃o d̃r heliſa. i. dei mei ſeptima: ipſa eniꝫ ha
buit ſeptimam dei: vel quia ſeptem operib'
miſericordie ſe exercuit: vel quia nunc eſt ĩ
ſeptima etate quieſcentium peruentura tã-

dem in octaua reſurgentiũ. vel propter ſep-
tem ſtatus in quib' fuit. Ipſa nãꝙ fuit ĩ ſta
tu virginali: ſecundo in ſtatu coniugali: ter-
tio in ſtatu viduali: quarto in ſtatu actiuo.
qnto ĩ ſtatu cõtemplatiuo. ſexto in ſtatu re-
ligioſo. Et nunc ſeptimo in ſtatu glorioſo.
Et iſti ſeptem ſtatus manifeſte continentur
in legenda ſua: vt poſſit dici de ea qd̃ dicit̃ ĩ
daniele de nabuchodonoſor ſeptem tẽpora
mutantur ſup eam. Tertio d̃r dei mei ſatu-
ritas: deus eniꝫ modo ſatiauit eam ⁊ reple-
uit ſplendore veritatis: dulcedie ſuauitatis
⁊ vigore trinitatis: vnde auguſtinus in libro
de ciuitate dei: agens de ciuitate celeſti di-
cit: ĩ eternitate viget ĩ veritate dei lucet: in
bonitate dei gaudet. ¶ De. ſ. Heliſabeth.

Eliſabeth illuſtris regis
vngarie filia
genere nobilis: ſed fide ac religiõe
nobilior: ſtirpem tam nobilẽ nobilitauit exẽ-
plis: illuſtrauit miraculis: ⁊ d̃corauit gratis
ſanctitatis: quã auctor nature ſupra natu-
ram quodãmodo extulit: dũ puella regali-
bus nutrita delitijs oia puerilia aut oĩno cõ
temneret: aut ad dei obſequiũ manciparet
vel liquido clareat tenera ei' ifantia quãta
ſimplicitate viguit: q̃ dulci deuotiõe icepit:
Extunc ſi quidem cepit bonis aſſueſcere
ſtudijs: ludos ſpernere vanitatis: ſucceſſus
proſperos fugere mundi: proficere ſemper
in reuerentia dei. Cum adhuc eſſet quin-
quennis in eccleſia orandi gratia tam ſedu-
la permanebat: vt eaꝫ eius ſodales vel an-
cille auellere vix valerent: quam cum an-
cille vel coetanee obſeruarent: aliquam de
illis cauſa ludi verſus capellã inſequi vide-
batur: vt per hoc intrandi eccleſiam oppor
tunitatem captaret. quam ingrediẽs genus
flectebat: aut pauimento totaliter incũbe-
bat: ⁊ licet litterarum peritiam nõ haberet:
tamen coram ſe in eccleſijs ſepe pſalterium
expandebat: vt quodammodo ſe legere fin
geret: ne velut occupatam quis impediret:
ſe quoꝙ cum puellis ad terram proſtrataꝫ
ludi ſpecie menſurabat: vt ſub tali occaſiõe
deo reuerentiam exhiberet. In ludo etiã ⁊
annuloꝝ ⁊ ĩ alijs ludis ſpeꝫ totã ĩ deum po-

nebat. Ex his que puella paruula lucraba-
tur: vel alias peculiali ter poſſidebat: puel-
lis pauperculis decimas exhibebat: indu-
cens eas vt ſepe orationē dñicam dicerēt: ꝛ
crebro virginem ſalutarent: creſcēs ꝟo per
etatē temporis creſcebat amplius ꝑ affectū
deuotionis. nā btām virginē dei genitriceꝫ
ī ſui patronam ꝛ aduocatā ꝛ beatū ioannem
euāgeliſtā ī ſue caſtitatis cuſtodē elegit. Cū
.n. ſingule cedule ſinguloꝝ apoſtoloꝝ nomi
nibꝰ īſcripte altari iponerēt: ꝛ quelibet alia-
rum puellaꝝ caſu ſibi cedulā ꝯtingentē ac-
cipet: iſta orōne fuſa tribus vicibꝰ cedulam
vbi nomē ſci petri erat inſcriptū: vt deſide-
rabat accepit ad quē tāto deuotionis fere-
bat affectu: vt nihil i eiꝰ nomine petentibus
denegaret. Ne ꝟo mūdi ſucceſſus ſibi nimi-
um blādiret quotidie ī rebꝰ ꝓſpis ſibi aliqd
detrahebat. Cū.n. ī aliq̄ ludo ſibi ꝓſpe ſucce
deret. reliquū intermittens dicebat. nolo ꝓ-
cedere: ſed ꝓpt deuꝫ reliquū ītermitto. Ad
choreas quoqꝫ cū puellis ceteris aduocata
cū vnū circuitū peregiſſēt dicebat. Suffici-
at nobis vnꝰ circuitꝰ. Jam ꝓpter deū alios
dimittamus: ꝛ ſic ꝑ talē modū puellas a va-
nitatibꝰ tēperabat. Ueſtimētorum laſciuos
vſus ſemꝑ abhorruit ꝛ omnem in his hone-
ſtatem dilexit: certū quoqꝫ ſibi numerū ora-
tionū īdixerat: quē ſi quādo occupatiōe ali-
qua preuēta nō potuiſſet ꝑficere: ꝛ ab ancil-
lis lectū ingredi cogeret cū celeſti ſpōſo vi-
gilias vigilāter ſoluebat. Dies quoqꝫ ſolēnes
puella nobilis tāta deuotiōe colebat vt etiā
manicas ſibi cōſui nulla rōne pateret anteq̄
miſſaꝝ ſolēnia cōplerēt. Chirotecaꝝ etiam
vſus ante meridiem ī diebus dominicis ſibi
interdixit: volens in hoc ꝛ ſacre deferre ſo-
lennitati: ꝛ ſue ſatiſfacere deuotioni: pro-
pter qđ ſolita erat ad hec ꝛ ſimilia ſe ꝑ votū
aſtringere ne quis eam poſſet aliquibꝰ ſua-
ſionibus a ſuo ꝓpoſito reuocare. Officium
eccleſiaſticum audiebat cū tāta reuerentia:
vt cū ſacra legerent euāgelia vel ſacra ho-
ſtia cōficeret manicas ſi forte cōſute eēnt
ſolueret: ꝛ monilia dponeret ꝛ capitis orna-
menta ī imo locaret. At vbi gradū virgina-
lē prudenter rexit: ꝛ innocenter ꝑcurrit: cō-
iugalē gradū intrare cōpellit. vtpote que
ad hunc paterno imperio vrgebat: fructuꝫ
ꝑceptura triceſimū: q̄ fidē trinitatis ſeruauit ī
decalogo p̄ceptoꝝ. Cōſēſit igitur licet inuita
ī copulam cōiugalē nō vt libidini conſētiret:
ſed ne pr̄is preceptum cōtemneret: ꝛ vt fili-
os educandos ad dei ſeruitium ꝓcrearet.
Quis enim fuerit legi thori coniugalis aſtri-
cta: nulli tn̄ delectationi fuit ſubiecta: quod
inde manifeſte cōſtat: q̄m in manibꝰ magiſtri
conradi votum emiſit: ꝙ ſi viro ſuo eā ſup-
uiuere cōtingeret continentiam perpetuā
obſeruaret. Fuit igit lantgrauio turingie ſo-
ciata cōiugio ꝓut regalis exigebat magni-
ficentia ꝛ diſpoſitio ordinauit diuina: vt.ſ.
ibidem multos ad dei amorem adduceret ꝛ
incultos homines edoceret. Licet aūt mu-
tauerit ſtatū nō mutauit tamē mētis affectū.
Quāte aūt fuerit deuotionis ꝛ humiliatio-
nis ad deū: quāte auſteritatis ꝛ abſtinentie
ad ſeipam: quante largitatis ꝛ miſericordie
ad pauperes ex his q̄ ſubiecta ſunt apertiꝰ
declarat. nā in oratione tanti extitit feruo-
ris: vt etiā ancillas ad eccleſiam gradu con-
cito preueniret: vt quaſi quibuſdā clandeſti
nis orationibus aliquaꝫ dei grām impetra-
ret. Jn nocte ad orationeꝫ ſepe ſurgebat ro-
gante eā marito vt ſibi parceret: ꝛ quieti ali
cui corpus donaret. Ordinauit aūt cū qua-
daꝫ domicilla ſibi inter ceteras magis fami
liari: vt ſi forte ſomno depreſſa non ſurge-
ret eam pede tangens excitaret. Quadam
vero vice pedem domine tangere voluit: ꝛ
caſu in pedem mariti ipegit: qui ſubito exci-
tatus rem vt erat didicit: ꝛ patienter ſuffe-
rens prudenter diſſimulauit: ꝛ vt orationeꝫ
ſuam deo pingue redderet ſacrificium: ſepe
ipſum irrigabat abundantia lachrymaruꝫ:
quas quideꝫ lachrymas fundebat iocūda:
ꝛ ſine aliqua indecenti vltus permutatiōe:
ita vt ſemꝑ cum dolore fleret ꝛ de dolore
gauderet: hoc quadā vultus letitia venuſta-
ret. tante ſe humilitati ſubiecit: vt ꝓpter dei
amorē vilia ꝛ abiecta nō ſperneret: ꝛ hec cū
deuotiōe nimia exerceret. Nā īfirmū quē-
dā vultu deformē: capitis fetore horribileꝫ
ī ſinu ꝓprio reclinauit ꝛ horridā crinē tondēs

eiꝰ caput ancillis ridētibꝰ lauit. Jn rogatio-
nibus ſemꝑ ꝓceſſionem nudis pedibꝰ indu-
ta lineis ſequebatur ꝛ ī predicationū ſtatio-
nibꝰ īter pauperculas tāq̄ pauper ꝛ hu-
milis reſidebat. Jn purificatiōe poſt partuꝫ
nequaq̄ ſe vt cetere gemmis ornabat: veſti
bus deauratis tegebat: ſed exēplo inteme-
rate puerpere filiū ꝓprijs geſtans ī vlnis ipꝫ
ad altare cū agno ꝛ cādela humiliter offere
bat: vt ex his ꝛ ſecul pōpā cōtēnēdā oſten-
deret: ꝛ ſe illibate puerpere cōformaret. De-
inde domū rediens veſtimēta ipſa cū quibꝰ
ad eccleſiā ꝓceſſerat alicui pauperi mulieri
tribuebat. Accidit quoqꝫ ad ſue humilitatis
preconium ꝙ ipſa libertate precellens ꝛ di-
gnitate ſublimis cuiuſdā viri.ſ. magiſtri con-
radi pauperis ꝛ mēdici: ſed tamen ſcientia ꝛ
religione precipui ſaluo iure matrimonij et
cōſentiente marito obedientie adeo ſe ſub-
iecit: vt quicqd preciperet ipſa cum reuerē-
tia ꝛ multo gaudio adimpleret: vt ex hoc ꝛ
obedientie perciperet meritum ꝛ dñi ſalua-
toris q ſcūs ē obediēs vſqꝫ ad mortē imita-
retur exēplū. ¶ Quadā aūt vice ad quādā
predicationē ab ipo vocata ſuperueniente
marchioniſſa meſenenſe impedita non ve-
nit. Quod ille egre ferens tantam eis obedi
entiam relaxare noluit: donec vſqꝫ ad cam
ſiam expoliatam cū quibuſdam ancillis ſuis
que culpabiles fuerant fortiter ſe verbera-
re fecit: Sibi quoqꝫ tantam abſtinētiam ꝛ ri-
gorem imponebat vt ſuum corpus vigilijs
diſciplinis ꝛ ieiunijs maceraret. Naꝫ ſepe a
viri thoro abſtinēs noctes ducebat īſōnes:
vt orationibꝰ poſſꝫ īſiſtere: ꝛ ī abſcōdito pa-
trē celeſtē orare. Cūqꝫ ſōni īter pellaret ne-
ceſſitas ſup ſtrata tapetis dormiebat. Sed
cū maritꝰ abeſſet cū ſpōſo celeſti ī orōnibus
ꝑnoctabat. Sepe etiā ꝑ manꝰ ācillaꝝ facie-
bat ſe ī cubiculo fortiter ꝟberari: vt ſaluato
ri flagellato vicē repēderet ꝛ carneꝫ ab oī
laſciuia coerceret. Tātā aūt ī cibo ꝛ potu tē
ꝑātiā exhibebat vt ī mēſa mariti īter diuer
ſa ferculoꝝ genera īterdū pane ſimplici eēt
cōtēta. Magiſter.n. ſibi cōradus īterdixit:
ne de cibis mariti qcq̄ cōtigeret de qbꝰ ſa-
nā cōſciētiā nō haberet. quod ipa tāta dili-
gentia obſeruauit: vt alijs diuerſis delitijs
abūdātibꝰ ipa cū ancillis ſuis cibis groſſiori
bus vteret. Sepe tn̄ ad mēſā ſedens cibos
manu cōtrectabat ꝛ diuidebat: vt ex hoc co
medere videret ne ſupſtitiōis notā incurre
ret: ſꝫ vrbanitate tali cūctos cōuiuas letifi-
caret. Quadā vice cū lōgi itineris fuiſſet la
bore depreſſa ꝛ marito ꝛ ſibi fuiſſent cibi di-
uerſi oblati: q nō credebant de iuſtis labori
bꝰ omnino abſtinuit: ꝛ nigrū panē ꝛ durū in
aqua madida calefactū cū ſuis ācillis patiē
ter comedit. Ob hoc q̄ſdā redditꝰ iuſtos vir
ſuꝰ ſibi aſſignauerat: de qbꝰ cū qbuſdā ācil-
lis ſuis que ſibi ad hec oīa cōſentiebāt viue-
bat. Sepe āt cibos curie reſpuit: ꝛ aliquoꝝ
honoꝝ viroꝝ cibaria reqſiuit. ¶ Hec autēꝫ
vir ſuus omnia cū patientia ſupportabat.
Aſſerens ꝙ hoc ꝛ ipſe libenter faceret ſi tur
bationem ſue familie nō timeret. Statum
quoqꝫ pauptatis ī ſūma gloria ſūmopere af
fectabat vt ꝛ chriſto paupi vicē repēderet:
ꝛ mundus ī ea nihil ꝓprīū haberet: Quapꝑ
interdū cū ſola eēt cū ancillis veſtimētis vi
libus īduēs ſe ꝛ deſpecto velo caput ſuum
operiens dicebat: taliter incedā cū ad ſtatū
venero paupertatis. licet autem ſibi abſtinē
tie frenum impoſuerit. tanta tamen libera-
litate ſe ad pauperes effūdebat: vt nullum
aliqua premi inedia pateret: ſed oībꝰ adeo
largiſſime ſubueniebat: vt oēs eā matrem
pauperū acclamarēt. Septem enim miſeri
cordie operibus tota vigilantia inſudabat
vt regnū ꝑpetuum perpetuo regnatura ꝑ-
ciperet: ꝛ paternam benedictionem cum be
nedictis ad dexterā poſſideret. Jpſa nāqꝫ
nudos veſtiebat ſiquidem veſtimenta im-
pendebat pauperibus nudis. peregrinoruꝫ
ꝛ pauperū corporibus ſepeliendis ꝛ pueris
baptizādis. quos quidē pueros ſepe de ſa-
cro fonte leuabat ꝛ proprijs manibus eoꝝ
veſtimenta ſuebat vt paternitate contra-
cta eis liberius ſubueniret. Accidit autem
vt cuidam paupercule quoddam ſatis bo-
num tribueret veſtimentū. Jlla autē vidēs
donum tam magnificum tā ingenti gaudio
ē perfuſa vt ad terrā cadens mortua crede-
retur. quod beata heliſabeth videns voluit

ſe ſibi tãta dediſſe: timens ne ſibi fieret cau-
ſe mortis: ſ; tñ ꝓ ea orauit ⁊ ipa ſanata ſur-
rexit. Sepe aũt ipa cũ ancillis ꝓprijs mani-
bus lanam filabat: ⁊ inde veſtimenta fieri fa-
ciebat: vt ex hoc bonorum laborum glorio-
ſum reciperet fructum ⁊ exemplum vere
humilitatis preberet: ⁊ de proprijs corpo-
ris laboribus elemoſynam deo daret. Ipſa
eſurientes paſcebat. pauperib⁹. n. alimenta
pbebat: adeo vt lantgrauio viro ſuo ꝓfecto
ad curiã federici imperatoris qui tunc erat
cremone ipa oẽm annonã de ſuis granarijs
collegit: ⁊ cõgregatis vndecũq; pauperib⁹
quotidie eis neceſſaria miniſtrabat: eo ꝙ tũc
cariſtia ⁊ fames valida iminebat. Sepe aũt
cum pecunia eis deficeret: ornamenta ven-
debat vt pauperibus ſubueniret: multa etiã
ſibi ⁊ ſuis ancillis cõſueuit ſubtrahere ⁊ pau
peribus reſeruare. Ipſa ſitientes potabat.
¶ Quadam autem vice ceruiſiam paupe-
ribus diſtribuens cum vnicuiq; ſufficien-
ter dediſſet inuentum eſt ꝙ vas nullam ha
buit diminutionem: ſed eandem quam pri⁹
menſuram ſeruauit. Ipſa hoſpitio peregri-
nos ⁊ pauperes ſuſcipiebat. domũ eni ma-
ximam ſub altiſſimo caſtro ſuo cõſtruxit: in
qua infirmorum magnam multitudinem re
fouebat: quos diebus ſingulis non obſtante
difficultate aſcenſus vel deſcenſus viſitãs
oia neceſſaria miniſtrabat ⁊ v̾bis excitato-
rijs ad pñiaz iducebat. Et l; oẽs corruptionẽ
aeris ſemꝑ peregre portauit: ifirmoꝝ tamẽ
corruptiões ꝑꝑ dei amorẽ etiã tꝑe eſtiuo nõ
abhorruit: ſed remedia adhibuit velo ꝓprij
capitis terſit ⁊ manib⁹ ꝓprijs cõtrectauit: li
cet ancille talia grauiter tolerarẽt. In eadẽ
quoq; domo puerulos feminaꝝ pauperum
nutriri cũ ſũma diligẽtia faciebat: qb⁹ ſe ta;
dulcẽ ⁊ hũilẽ exhibebat vt eã oẽs matrẽ vo
carẽt: ⁊ itrãtẽ domũ cũcti tãq; matrẽ filij ſe
querẽt ⁊ ãte ſe cateruati; cũ ſummo ſtudio
collocarẽt. Ipa v̾o olliculas ⁊ ãnulos vitre
os: ⁊ quedã alia vitrea emi fecerat vt pueri
ludos pueriles i talib⁹ exercerẽt: q̃ dũ i pal-
lio ꝓprio egtãs i caſtrũ deferret de rupe al-
tiſſima ſuꝑ lapides ceciderũt: ſ; nulla i eis le
ſio ẽ iuẽta. Ipa ifirmos viſitabat. Miſeroꝝ
compaſſio adeo animum ei⁹ vẽdicauit: ꝙ li-
cite viſitabat. eoꝝ cauernulas familiariter
⁊ deuote ſubitrans: nec difficultate vite ꝑ-
territa: nec lõgitudine laceſſita qb⁹ ſubueni
ebat i neceſſarijs: ⁊ v̾ba exhibebat cõſolatio
nis: ꝑꝑ qð ex qntuplici ꝯſideratiõe remunera
tiõeꝫ acciperet ſcilicet ex dignatiõe viſitatio-
nis: ex labore itineris: ex affectu ꝯpaſſionis:
ex affatu conſolationis: ⁊ ex largitione mu
neris. Ipa ſepulturas pauperum frequen-
tabat: mente nanq; deuota pauperum cur-
rebat ad funera: ⁊ veſtes quas ꝓprijs mani
bus fecerat eoꝝ corporib⁹ coaptabat: adeo
vt ſemel velũ ſuũ lineũ magnũ i partes cõ-
ſcideret ⁊ cuiuſdã corp⁹ paupis inuolueret:
eorũq; funera ꝓprijs manib⁹ ꝯtrectabat: ⁊ i
ipoꝝ obſequijs deuota manebat. Int̾ h̾ lau
dãda ẽ dỽotio viri ſui q licet negocijs multiſ
eẽt iplicit⁹: i dĩ tñ obſeqo erat dỽot⁹: ⁊ ipe q̾
talib⁹ pſonalit̾ itẽdere nõ valebat vxori ſue
ptãtẽ cõceſſerat agẽdi oĩa q̃ dĩ honorẽ reſpi
cerẽt ⁊ aĩe ſue ſalutẽ afferrẽt. Cupiẽs v̾o be
ata heli. vt vir ſuus i fidei ꝯfeſſionẽ potentie
ſue arma cõuerteret ipſũ ſalubri exhortati-
one iduxit: vt ad terrã ſãctã ꝑgeret viſitãdã
vbi dũ eẽt lãtgraui⁹ pnceps fidelis dỽotus
⁊ iclyt⁹ fide itegra ⁊ dỽotione ſincera dõ red
didit ſpũ;: ſuoꝝ opu; fructũ recipiẽs glorio-
ſũ. ⁊ ſic ipſa vidualẽ ſtatũ cũ dỽotiõe ample
ctit̾: ne vidualis cõtinẽtie pmio fraudaret̾:
ſed fructũ. lx. ꝑcipet: vtpote que decalogũ
preceptorum cum ſeptem miſericordie ope
ribus obſeruaret. Veru; cum mors viri ſui
per totam fuiſſet turingiam diuulgata: de
patria ipſa tanq; diſſipatrix ⁊ prodiga a qui-
buſdam vaſallis viri ſui turpiter ⁊ totaliter
eſt eiecta vt ex hoc eius patientia clareſce
ret: ⁊ paupertatis diu conceptum deſideri-
um obtineret. Adueniente igitur nocte i do
mo cuiuſdam tabernarij in loco vbi porci
iacuerãt ſe recepit: deo grãs multas agẽs.
Hora vero matutinali ad domũ fratꝝ mi-
norum pergens rogauit: vt pro ſua tribula
tiõe deo gratias agerent: ⁊ te deũ laudam⁹
cãtarent: Sequenti die domũ cuiuſdã ſui
emuli cum ſuis paruulis iuſſa eſt ingredi ar-
cto ſibi loco ibidẽ ad modũ aſſignato: q̃ du;

ab hoſpite ⁊ hoſpita plurimũ grauaret̾ pa-
rietib⁹ valefecit dicens. Libenter hoĩb⁹ va-
lefacerẽ ſi beneficos iuenire;. Cõpulſa igit̾
ad locũ priorem rediſt: ⁊ paruulos ſuos ad lo-
ca diuerſa alendos trãſmiſit. Dũ v̾o ꝑ quã-
dã viã ſtrictã luto ꝓfũdo plenã ſuꝑ quoſ-
dã lapides ibidẽ poſitos ꝑgeret: ⁊ vetula q̃-
dam cui iã multa beneficia cõtulerat ſuper
eoſdẽ lapides trãſiẽs eidẽ cedere recuſaret
ipa i lutũ ꝓfũdum cecidit: ⁊ ſurgẽs veſtimẽ-
ta ſua gaudens ⁊ ridens abſterſit. Poſt hoc
aũt abbatiſſa ei⁹ matertera ipſius nimium
paupertati cõpatiens ad epm hauempergẽ
ſem ipius auũculũ eam duxit: q eã honeſte
ſuſcipiẽs caute retinuit: intendens ipam ſe-
cundis nuptijs copulare. Qð cum ancille q̃
ſecum continentiam vouerant didiciſſent: ⁊
ex hoc multis ſe lachrymis a fligerent hẽ
heliſabeth cũ gemitu hoc retulerunt: q̃ eas
cõfortãs ait. Cõfido i dño: ꝓ cui⁹ amore cõ-
tinentiã voui ꝑpetuam: ꝙ meũ ꝓpoſitũ fir-
mũ cuſtodiet: ⁊ oẽm violentiã cõteret ⁊ con
ſilium humanũ diſſoluet. Et ſi forte auũcu-
lus me⁹ voluerit me alicui copulare: animo
diſſentiam: ⁊ verbis pariter ꝯtradicam. Et
ſi nullũ mihi aliud euadẽdi fupereſſet reme-
dium naſum mihi ꝓpũm detrũcare;: vt me
ſic deformem qlibet abhorreret. Cũ igit̾ de
mãdato ipſius epi ad quoddã caſtrum inui-
ta fuiſſet deducta moratura ibidem donec
alicui i cõiugium traderet̾: ⁊ ipam ſuã caſti-
tatẽ dño cũ lachrymis cõmẽdaſſ;: ecce dño
diſponẽte oſſa viri ſui de vltramarinis par
tibus ꝯferũt̾. Iuſſa ẽ igit̾ ab epo reduci: vt
oſſibus viri ſui deuota occurrat. Ipſa ergo
oſſa ab epo cũ honorabili ꝓceſſiõe: ⁊ ab ipa
cum multa deuotiõe ⁊ lachrymaꝝ effuſiõe
ſuſcepta ſũt: q̃ conuerſa ad dñm dixit. Gra-
tias ago tibi dñe: quia i ſuſceptiõe oſſiũ viri
mei dilecti tui me miſerã cõſolari dignatus
es. tu ſcis dñe q̾ licet ipm te amantẽ multũ
amauerim: tñ ob tui amorem eius preſẽtia
libenter carui ⁊ i ſcẽ terre tue ſubſidiũ deſti
naui. Et q̃uis ꝺlectabile mihi eẽt adhuc cũ
eo viuere tali cõditiõe vt cũ ipſo paupere
ꝑ totũ mũdũ paupercula mendicare;: tamẽ
te teſte cõtra tuã voluntatem vno crine ip;
non redimerem nec ad vitam mortalẽ iteꝝ
reuocarem. Ipſũ aũt ⁊ me tue grẽ recõmẽ
do. veꝝ ne fructũ cẽteſimũ ꝑderet q ꝑfectu-
onem euãgelicã ſeruãtib⁹ dat̾ q de ſiniſtra
miſerie ad dexterã glorie trãſferunt̾: religi-
oſũ habitũ iduit veſtes. ſ. griſeas: humiles:
⁊ abiectas: cõtinentiã poſt mortẽ viri ꝑpetu
am ſeruans: obediẽtiã ꝑfectam cuſtodiẽs: ⁊
volũtariã paupertatẽ amplectẽs. Fuit aũt
ei⁹ habitus tã ꝯſpectus vt deferret pallium
griſeũ pãno coloris alterius ꝓlongatũ ma-
nicas etiã tunice ruptas alteri⁹ coloris pã-
no habuit emẽdatas. Pr̃ vero ſuus rex vn-
garie audiẽs filiã ſuã ad tantã deueniſſe in
opiam comitem quẽdã ad eã miſit: vt ipſa;
ad paterna limina reducere ꝓcuraret: qui
videns eã tali habitu ornatam cernẽſq; eã
ſedẽtẽ humiliter ⁊ filantẽ pre confuſione ⁊
admiratione exclamans dixit. Nũq; filia re
gis tã vili habitu induta apparuit nec lana;
filare aliquando viſa fuit. Cũ vero pro ſua
reductione vehementer inſtitiſſet nullate-
nus acquieuit: cũ pauperib⁹ mallens i pau-
pertate degere q̃ diuitijs multis cũ diuiti-
bus abundare: vt vero eius animus i deu;
totus trãſiret ⁊ intenta eius deuotio nullũ
impedimẽtũ haberet: rogauit dominũ vt
omnium temporalium contemptum ſibi in-
funderet: ⁊ filiorum dilectionẽ a ſuo corde
auelleret: ⁊ contra omnes contumelias cõ-
temptum ⁊ conſtantiam largiretur. fuſa ve
ro oratione audiuit ſibi dominum dicẽtem.
Exaudita eſt oratio tua. que dixit ancillis.
Exaudiuit dominus vocem meam: quia et
omnia temporalia vt ſtercora reputo: ⁊ de
filijs meis pluſq; de alijs ꝓximis nõ curo: ⁊
mei contemptum ⁊ opprobria paruipendo
nihilq; aliud iam diligere videor niſi deu;.
Magiſter vero quoq; conradus ſepe ſibi
moleſta ⁊ contraria imponebat: ⁊ quos am-
plius diligere videbatur ab ei⁹ cõſortio ſe-
parabat: adeo vt duas fideles ancillas ⁊ ꝑ-
dilectas que a iuuentute ſua ſecum fuerãt
enutrite ab ea remouerit multis effuſis la-
chrymis hic ⁊ ide. Hoc faciebat ãt vir ſcũs:
vt ei⁹ volũtatẽ frangeret: ⁊ vt ipa ſuũ affe
ctũ ad deũ totaliter erigeret: ⁊ ne aliqua de

ancillis ꝓſtinā gloriā ad eꝰ memoriā reuoca
ret. In his āt oībꝰ īueniebaṫ ⁊ velox ad obe
diētiā: ⁊ cōſtās ad patiētiā: vt ꝑ patiētiā aiaꝫ
ſuā poſſideret: ⁊ ꝑ obediētiā victoria ꝯcora
reṫ. Dicebat quoqꝫ. ſi ꝓp deū tātū timeo ho
minē mortalē: q̄tū timere debeo iudicē ce
leſtē. Iō āt magr̄o cōrado paupi ⁊ mēdico:
nō alicui diuiti ep̄o obediētiā facere volui:
vt oēꝫ occaſionē tēporalis cōſolatiōis a me
penitꝰ abdicarē. ¶ Quadā vice cū clauſtrū
quarūdā ſāctimonialiū ab eis obnixe roga
ta itraſſet: nō hita licētia a ſuo magr̄o fecit eā
tā grauiter v̄berari: vt poſt tres hebdoma
das i ea veſtigia v̄berꝝ apparerent. dicebat
āt ſuis ancillis ſe ⁊ illas cōſolās. Sicut gra
mē fluuio inundante deprimiṫ ⁊ decreſcen
te erigiṫ ſic nos aliq̄ afflictiōe adueniēte de
bemꝰ ꝑ humilitatē ſubmitti: ceſſante v̄o ad
deū ꝑ ſpiritualē leticiā eleuari: tāta ſe humi
litate deprimebat: vt nullatenꝰ patereṫ ꝙ
ancille eā dn̄aꝫ appellarēt: ſꝫ ſingulari tātū
ad eā numero loquerētur: eo mō. ſ. quo infe
riorib' loq ſolemꝰ. Scutellas inſup aliaqꝫ co
quine vtēſilia lauabat: ⁊ ne ab ancillis ꝓhi
bereṫ eas tūc ad loca alia trāſmittebat. Di
cebat ēt ſi vitā aliā magis deſpectā iueniſſē
ipſā potiꝰ elegiſſē. Ceteꝝ vt cū maria optimā
partē poſſideret ſedule cōtēplatiōi vacabat
in qua quidē cōtēplatiōe ſpecialē gratiā ha
buit lachrymas fūdere celeſtes viſiones cre
bro videre: ⁊ ad amorē dei alios iflammare.
Quando q̄dē magis videbaṫ tūc iocūda io
cūde deuotionis lachrymas emittebat: ita
vt lachryme de vultu eiꝰ iocūde tāqꝫ de fō
te ſereniſſimo effluere videreṫ vt ſimul flēs
videreṫ ⁊ gaudēs nūqꝫ i deformitatē vl' ru
gas vultū ex fletu cōuertēs. Dicebat. n. de
his q vultū i fletu deformāt videṫ quaſi do
minū deterrere. Dent dn̄o qđ habēt cū iocū
ditate ⁊ hilaritate. Uiſiōes celeſtes i ipa ſui
orōnē ⁊ cōtēplatiōe ſepe videbat. Quadaꝫ
vero die ſacro q̄dragesimali tēpore i eccle
ſia exiſtēs: ſic ad altare oculis defixis itenta
manebat ac ſi ibidē dei p̄ſētiā miraret: vbi ꝑ
magnū ſpatiū cōſolata diuina ē reuelatiōe
refecta. Deide domū reuerſa dū ſe ꝓ debili
tate i ancille gremiū apodiaſſet: ⁊ illa per fe

neſtrā oculos ad celū defixos atolleret tā
ta hilaritate vultꝰ eiꝰ perfūdiṫ: vt etiā riſus
mirabilis ſequereṫ. Que cū diu tota iocun
da viſiōe letificata fuiſſꝫ ſubito i lachrymas
ē cōuerſa: rurſus oculos apiēs ꝓſtina iocū
ditate ꝑfruiṫ oculoſqꝫ claudens ꝓſtinis la
chrymis irrigaṫ: ⁊ ſic vſqꝫ ad cōpletoriū ta
libꝰ ē diuinis cōſolatiōibꝰ imorata. Cū vero
diu tacēs nullū v̄bū emiſiſſet penitꝰ tādē ꝓ
rūpēs locuta ē dicēs ita. Dn̄e tu vis eē me
cū: ⁊ ego tecū ⁊ nūqꝫ volo a te ſeparī. Poſt
modū cū ab ancillis rogareṫ: vt ad dei ho
norē ⁊ ipſaꝝ edificationē quid viderit idica
ret: illa ipſaꝝ iportunitate deuicta ait. Uidi
celū aptū: ⁊ ieſū ſe ad me benigniſſime icli
nātē: vultūqꝫ ad me ſuū ſinceriſſimū oſtēdē
tē. Ego v̄o de ſua viſiōe ieffabili iocūditate
ꝑfuſa de ſuo receſſu remanebā multo mero
re deiecta q mei miſertꝰ iterū me ſui vultus
oſtēſiōe letificās ait. Si tu vis eē mecū: ego
ero tecū. cui ego rn̄di ꝓut me loquētē audi
ſtis. Cūqꝫ rogareṫ vt ēt viſionē quā iuxta al
tare vidit exponeret: illa rn̄dit. Que ibi vi
di nō expedit narrare: ibi tn̄ i gaudio multo
fui: ⁊ dei mirāda cōſpexi. Sepe quoqꝫ dum
i orōne cōſiſteret eiꝰ facies mire ſplēdebat:
⁊ eiꝰ oculi inſtar ſolis radij ꝓdibāt. Sepe aūt
eiꝰ oratio tāti feruoris iueniebaṫ: vt ēt alios
iflāmaret: Iuuenē nāqꝫ quēdā ſeculariter
indutū ad ſe vocās ait. Uideris nimis diſſo
lute viuere: cū deberes creatori tuo ſeruire
velles ne ꝙ ꝓ te deū orarē: ⁊ ille. Uolo ⁊ id
vehemēter expoſco. Cū igr̄ orōni ſe dediſſꝫ
⁊ iuuenē ſilr ꝓ ſe orōni icūbere monuiſſet iu
uenis alta voce clamauit dicēs. Ceſſate dn̄a
ab orōne iā ceſſate: ſꝫ cū illa attētiꝰ oraret iu
uenis altiꝰ clamās dixit. Ceſſate dn̄a q2 totꝰ
deficio: ⁊ cōburor. Ipe. n. tāto calore fuerat
ſuccēſus ⁊ totꝰ ſudās: ⁊ fumās vt corpus et
brachia velut amēs iactaret adeo vt plerīqꝫ
accurrētes ipſūqꝫ tenētes veſtes eius ꝓ ni
mio ſudore madidas iuenirēt: ⁊ eſtū eiꝰ ma
nibꝰ ferre nō poſſēt ipo clamante ⁊ dicente
Totꝰ ardeo ⁊ cōſumor. Ut v̄o btā heli. ora
tionem compleuit iuuenis eſtuare ceſſauit:
qui rediens ad ſeipſum: ⁊ diuina gratia illu
ſtratus ordinem fratꝝ minorum ingreſſus

eſt. Illa autem inflāmatio ſic oſtēſa feruo
rem orationū ſuaꝝ igneū demōſtrabat: qui
tam validus extitit ꝙ etiā frigidū iflāmauit
ſꝫ ille carnalibꝰ aſſuetꝰ: ⁊ ſpiritualibꝰ nōduꝫ
idoneus talia capere nō valebat: Ad ſūmū
v̄o cumulū ꝑfectiōis ꝓp marie cōtēplatio
nis ociū nō deſeruit marthe officiū laborio
ſum: ſic ſupra i ſeptē operibꝰ miſericordie ē
oſtenſum: nihilominꝰ tamē poſtqꝫ religioſuꝫ
habitū iduit ſedule pietatis operibꝰ deſerui
uit. Nā cū pro dote ſua duo milia marchaꝝ
recepiſſet partē i paupes diſtribuit ⁊ de reli
quo i marpurc magnū hoſpitale conſtruxit:
ꝓpter quod oēs eā putabāt diſſipatricē ⁊ ꝓ
digā ⁊ cuncti appellabāt eā iſanā. Et q2 oēs
iniurias nouerat gaudēter accipere iprope
rabāt ei ꝙ nimis cito memoriā viri ſui a cor
de eiecerat: q̄ taliter exultabat. Pꝰ qꝫ autē
hoſpitale cōſtruxerat ſeruitijs pauperū ſeſe
tāqꝫ ancillā humilē mācipauit. nā paupibꝰ
tā ſollicita miniſtrabat vt eos etiā balneare
⁊ i lectis collocās adeo vt ancillis gratula
būda diceret: qꝫ bene nobiſcuꝫ agiṫ que do
minū ſic balneamꝰ ⁊ tegimꝰ. i ipo aūt paupe
rū obſequio ſic hūiliṫ ſe hūit ꝙ puerulū quen
dā monoculū ⁊ ſcabie ꝑfuſuꝫ vna nocte ſe
ptē vicibꝰ ꝓprijs brachijs ad locū neceſſita
tis detulit: ⁊ pānos ipiꝰ fedatos libēter lauit
Quādā ēt mulierē horribiliter leproſā ſepe
abluēs i lectulo collocauit vlcera tergens
⁊ ligās: medicamēta adhibēs vngēſqꝫ: ⁊ pre
cidēs: eiꝰ ēt pedibꝰ ꝓſtrata corrigias calcia
mētoꝝ ſoluebat. Ipos aūt ifirmos ad cōfeſ
ſionē: ⁊ cōmunionē iducēs: vetulā quādam
penitꝰ cōfiteri renuētē v̄bere caſtigatā idu
xit: Cū v̄o a paupeꝝ vacabat officio filabat
lanā de quodā monaſterio ſibi miſſā ⁊ ꝓciū
qđ inde accipiebat paupibꝰ diuidebat. Cū āt
poſt multā pauptatē q̄ngētas marchas pro
dono ſuo receptas paupibus diuideret ⁊
oībus ordinate locatis ipa ſuccīcta trāſiens
miniſtraret poſita ē lex: vt ſiqs i alioꝝ pau
peꝝ ꝓiudiciū locū mutaret: vt iteꝝ accipe
ret capiloꝝ ſuoꝝ detrūcationē aliqꝫ ſuſtine
ret. Et ecce quedā puella noīe ildegundis
que mira capilloꝝ pulchritudīe pollebat in
de trāſitura aduenit: nō vt elemoſinaꝫ acci

peret: ſꝫ vt quādā ſororē ſuā ifirmā viſitarꝫ:
que cuꝫ tanqꝫ legis ꝑuaricatrix ad beatam
heliſabeth adducta fuiſſꝫ: eiꝰ capillos ꝓtinꝰ
detrūcari mādauit: ipa flēte: ⁊ plurimū re
luctāte. Cū vero q̄dā de aſtātibꝰ eā inocētē
aſſererēt: illā ait. Saltē de cetero n̄ poteris
cū tāta capilloꝝ ābitione ad choreas acce
dere: nec cū illis vanitates aliquas exercere
Interrogata v̄o puella a beata heliſabeth
Utrū aliqn̄ ſalubris vite ꝓpoſitū cōcepiſſet
reſpōdit ꝙ iādiu habitū religionis aſſūpſiſ
ſet: niſi tāta fuiſſet i ea delectatio i capillis:
⁊ illa. cariꝰ ē mihi ꝙ capillos ꝑdideris: qꝫ ſi fi
liꝰ meꝰ fuiſſꝫ i regnū ſublimatꝰ. Cōtinuo igiṫ
puella habitū religiōis iduit: ⁊ i hoſpitali cū
be. heliſa. degens laudabilē vitā duxit. Cū
q̄dā paupercula filiā peperiſſet beata heliſa
beth filiā de ſacro fōte leuauit: ⁊ nomē ſuū
eidē ipoſuit ⁊ matri neceſſaria miniſtrauit:
ita vt de pellicia ancille ſue manicas aufe
rens ad iuoluēdā puellā ſibi tribueret: ⁊ cal
ceos ꝓprios eidē donaret. Poſt tres autēꝫ
ſeptimanas mulier dimiſſa puella latenter
cū viro ſuo aufugit. Qđ cū ſācte heliſabeth
nunciatū fuiſſꝫ i orōne ſe dedit: ⁊ vir ⁊ muli
er vltra ꝓgredi nō valētes ad ipam coacti
redierūt ab ea veniā poſtulātes. quos vt iu
ſtū erat de igratitudine redarguēs eis puel
lā nutriēdā tradidit: ⁊ de neceſſarijs eis pro
uidit. Appropiquāte v̄o tēpore quo domi
nꝰ dilectā ſuā de mūdi ergaſtulo vocare di
ſpoſuit: vt que cōtēpſerat regnū mortaliuꝫ
regnū ꝑciperet angeloꝝ: dū febre correpta
decūberet: ⁊ ad parietē faciē v̄ſaꝫ teneret:
audita ē a circūſtantibꝰ dulciſſimaꝫ ꝓmere
melodiā q̄ cū ab vna ancillaꝝ q̄dnaꝫ hoc eēt
ꝑcunctata fuiſſꝫ: illa reſpōdit. Auicula que
daꝫ iter me ⁊ parieteꝫ ſe ponēs tā ſuauiter
cecinit: ꝙ me ad canēdū ſimiliter ꝓuocauit
In ipa aūt ſui egritudine ſemꝑ hilaris exti
tit: ⁊ nūqꝫ ab orōne ceſſauit. Ultima v̄o die
ante eiꝰ trāſitū eis dixit. q̄d acture eſſetis ſi
diabolus ad vos adueniret. poſt paululum
vero alta voce quaſi diabolū licētiās fuge
tribꝰ vicibꝰ exclamauit. Deide dixit. Ecce
appropiquat media nox i qua hora chriſtꝰ
naſci voluit: ⁊ i ꝑſepio regenit. Appropin

quāte ſuo hora ſui trāſitꝰ ait. Jā tēpus inſtat
in quo oīpotēs deꝰ eos q̄ amici ſui ſūt ad ce/
leſtes nuptias euocauit. Poſt paululū vero
āno dñi. M.cc.xxi. ad extremā horā veni/
ens dormiuit ī pace. Licet aūt eiꝰ venerabi
le corpus inhumatū quattuor diebꝰ iacuiſſꝫ
nullus tamē fetor ex eo ꝓdibat: ſꝫ q̄dā odor
aromaticꝰ cūctos reficiēs exalabat. Tūc
aūt viſe ſunt auicule multe ſuꝑ cacumē ec/
cleſie cōgregate quas nūq̄ aliq̄s ꝑus vide
rat: que tā ſuaui modulatiōe cātabāt: ⁊ tan
ta varietate modos cantandi formabāt vt
cunctos ī admirationē adducerēt eo q̄ eius
exeq̄as q̄dāmodo agere viderētur. Multꝰ
āt ibi fuit clamor pauꝑū: multa deuotio po
puloꝝ ita vt alij capillos capitis detrunca/
rent: alij particulas pānoꝝ īciderēt: ⁊ hec ꝓ
ſūmis reliquijs reſeruarēt. Eiꝰ āt corpꝰ ī mo/
numētū ē poſitū quod poſtmodū redūdare
oleo ē reꝑtū. Eſt igiť manifeſtū ī eiꝰ trāſitu
quāte ipa beata heliſabeth fuerit ſāctitatis
⁊ hoc quo ad auicule modulationē: ⁊ demo/
nis expulſionē. Jllam aūt auiculā que inter
ipſā ⁊ parietē ſe poſuit: ⁊ tā dulciter cecinit
q̄ etiā ipaꝫ ad cātādū iduxit credimꝰ fuiſſe
eiꝰ angelū qui fuerat ad eiꝰ cuſtodiā depu/
tatꝰ: q̄ eidē eternū gaudiū nunciauit. Sicut
eni reprobo iterdū āte ſuū tranſitū reuelať
eterna ſui dānatio ad maiorē ſui cōfuſionē:
ſic electis iterdū reuelať eterna ſui ſaluatio
ad maiorē ſui cōſolationē. Jlle aūt cantus
quē ipſa ꝓtulit fuit imēſuꝫ gaudiū quod ex
tali reuelatione cōcepit: quod q̄dē tā īmen/
ſum extitit: vt ī corde totaliter capi nō potu/
erit: ſed ſe ꝑ ſuauitatis vocēꝫ manifeſtauit.
Diabolus īſuꝑ ſi forte aliquod ius haberet
ad ſāctos etiā morientes accedit: ſed q̄a ī bea
ta heliſabeth nil iuris habuit: ideo turpiter
licētiatꝰ aufugit. Per hoc igiť ītelligi datur
quāte fuerit ſāctitatis: a qua ⁊ diabolus ter
ritꝰ fugit: ⁊ cui āgelus eternū gaudiū renū/
ciauit: Manifeſtū ē ſecūdo q̄ſte fuerit mū/
ditie: ⁊ puritatis: ⁊ hoc quo ad odoris exala
tionē: q̄a eni corpꝰ eiꝰ ī omni mūditia ⁊ caſtita
te ī vita tenuit: ideo ī morte odoris ſuauita/
te fragrauit. Manifeſtū ē tertio quāte fue

rit excellētie ⁊ dignitatis: ⁊ hoc quo ad auiū
iubilationē. Jllas .n. aues que ī cacumine ec
cleſie iubilātes ⁊ cātātes apparuerūt. credi
muꝰ fuiſſe angelos: q̄ a deo miſſi fuerunt: vt
eiꝰ aīam ī celū deferrēt: ⁊ corpꝰ celeſtibꝰ iu/
bilatiōibus honorarēt: ſicut .n. ad reprobos
moriētes multitudo cōuenit dmonū vt eos
terroribꝰ cruciēt: ⁊ eoꝝ aīas ad tartara rapi
āt: ſic ad electos decedētes multitudo ꝯfflu
it āgeloꝝ: vt eos cōfortēt ⁊ eoꝝ aīas ad cele
ſtia regna ꝑducāt. Manifeſtum ē ⁊ quarto
quāte fuerit miſericordie ⁊ pietatis: ⁊ hoc q̄
ad olei emanationē. De eiꝰ .n. corpore oleū
emanauit: q̄a ī vita miſericordie operibꝰ to/
ta redundauit. O quātis pietatis viſceribꝰ
eiꝰ nūc affluit ſpiritꝰ cuiꝰ ꝑfūdi oleo iuentuꝫ
ē ī puluere iacēs corpꝰ. Manifeſtū ē q̄nto
quāte ſit apud deū ꝑtātis ⁊ meriti ⁊ hoc mu
tiplici miraculoꝝ oꝑatiōe. Poſtq̄ .n. de cor
pore trāſijt deꝰ eā multiplici miraculoꝝ glo
ria illuſtrauit quoꝝ q̄dā īferiꝰ ſūt poſita mul
ta vo breuitatis grā ītermiſſa. ¶ Jn partibꝰ
ſiq̄dē ſaxonie ī mōaſterio q̄dā eiuſdē dioce/
ſis monachꝰ ordinis ciſt. henricꝰ noīe tāta fu
it īfirmitate depreſſus ⁊ grauibꝰ doloribus
circūdatꝰ: vt oēs ad cōpaſſionē induceret ⁊
clamoribꝰ īq̄etaret. Q̄daꝫ igiť nocte apparu
it ſibi q̄dam venerabilis domina veſtibus
amicta albis que eū admonuit vt ſi ſanita/
tē recipe cuperet beate heliſabeth ſe deuo
ueret. Sequenti nocte ſilr ꝑſuadēs apparu
it. Jlle aūt cū abbas ⁊ ꝑor deeſſent de cōſi/
lio ſuperioris votū emiſit. Tertia igiť nocte
eidē apparēs ſignū crucis ſuꝑ euꝫ edidit: ⁊
ille cōtinuo ſanitatē recepit. Cū aūt abbas
⁊ prior redeūtes hoc audiſſent mirari q̄deꝫ
de ſanitate ceperūt: ſꝫ de voti ipletiōe pluri
mū dubitarūt: cū nulli mōacho liceat aliq̄
vota emittere: nec ſe ad talia obligare. Adie
cit quoq̄ ꝑor monachos ſepe ad huiuſmodi
illicita ſub ſpecie boni dmonū apparitiōe de
ludi: ⁊ ideo eſſet illi mōacho conſulendū: vt
mentē ſuam inſtabilem confeſſione firma/
ret. Sequenti igitur nocte eadem perſona
que priꝰ ſibi apparens dixit. Jnfirmꝰ ſemꝑ
eris donec impleas qd̄ vouiſti. Statim

ergo eadē infirmitas ipſū arripuit: ⁊ eiſdem
doloribꝰ torqueri cepit. Quod cum abbas
audiſſꝫ ipſū ſtatiꝫ licētiauit ⁊ cerā ꝓ imagi/
ne faciēda dari p̄cepit: q̄ mox ſanitate rece/
pta votū ſuū adiplere ſtuduit: ⁊ illiꝰ infirmi
tatis nihil poſtmodū paſſus fuit. ¶ Puella
quedā nomine benigna magun. dio. cuꝫ ab
ancilla potū petiſſet illa cōmota potū porre
xit dicēs. Accipe ⁊ diabolū bibe: viſūq̄ eſt
puelle vt ardēs carbo ꝑ eius guttur deſcē/
deret adeo vt ſe in collo pati clamaret. Cō/
tinuo igiť venter eiꝰ inſtar vtris ītumuit et
quoddā in eiꝰ ventre ꝑ ſingula membra di/
ſcurrere viſū ē. Jlla vero gemitus miſerabi
les faciens ⁊ voces inſanas emittens obſeſ
ſa a demone fore credebať: in ſtatu vero
tali per biēniū māſit: deducta igiť ad tumu
lū ſācte heliſa. ⁊ ibidē ꝓ ea voto emiſſo dum
ſuꝑ tūbā poſita fuiſſet: velut exanimis ibi/
dē apparuit: ſed dū modicū panis ad mādu
cādū ⁊ aquā benedictā ad bibēdū ſuꝑ eādē
tūbā eidē obtuliſſent: mox cūctis ſtupētibꝰ
⁊ mirātibꝰ ſana ſurrexit. ¶ Uir q̄dā de dioc.
traiectē. theodericꝰ noīe cū vna manu ꝯtra/
ctus eiꝰ vſū penitꝰ amiſiſſet ⁊ ſepulchrū bea.
heli. bis viſitans curationē minime recepiſ/
ſet tertio illuc cū vxore ſua cū multa d̄uoti/
one acceſſit: quo dū tēderet ſenē quēdā re/
uerendi aſpectꝰ habuit obuiū: q̄ ab eo ſaluta
tus ⁊ vnde veniſſꝫ req̄ſitus dixit ſe de mar/
purcha vbi corpus ſācte heli. requieſcit ve/
nire: vbi deꝰ multa miracula oꝑať. Cū autē
vir ſuā infirmitatē expoſuiſſet eidē ille ma/
nu eleuata eū benedixit dicēs. Securꝰ per/
ge quia ſanitatē recipies: dūmodo manum
infirmā ad caput ſepulchri ī quadaꝫ fouea
ibi facta ſub lapide miſeris. Quā quāto ꝓ/
fūdius miſeris: tāto citius ſanitatem obtine
bis. Tunc āt ſanctū nicolaū in memoria ha
beas q̄ ſancte heli. tanq̄ comes ⁊ ſociꝰ ī ſuis
miraculis cōparať eidē. Adiecit etiā ſtultos
eē q̄ ꝓiectis oblationibꝰ ſtati diſcedunt. cū
ſāctis placeat vt cū ꝑſeuerātia eoꝝ ſuffra/
gia poſtulētur: moxq̄ ſenex ab eis diſparu/
it: nec vltra ipſū videre potuerunt: ſuꝑ quo
plurimū admirati pergebāt plenā ſanitatis
recuperāde fiduciam obtinentes. Uir igiť

iuxta ſenis cōſiliū manum ſub lapide monu
menti poſuit ⁊ ipſam continuo retraxit oīno
ſanatam. ¶ Quidam de dioceſi colonienſi
hermannus nomine dum in carcere tenere/
tur a iudice: ad deū ſe totaliter contulit ⁊ be
atam heliſabeth ⁊ magiſtrum conradū ī ſui
adiutoriū deuotione qua poterat īuocabat
Sequenti autem nocte ambo inſimul cum
multo lumine ſibi apparuerunt multipliciť
eum conſolantes. tandē ſentētia in eum da
ta ſuſpēditur ⁊ ad ſpatiū vniꝰ miliaris theu/
tonici in patibulo detineť. Judex auteꝫ cō/
ceſſit parentibꝰ vt ipſū deponerēt ⁊ ī tumu/
lo ſepelirent. Preparata igiť fouea cū eſſꝫ
depoſitus pater ⁊ patruus ceperunt ꝓ mor
tuo beate heliſabeth patrocinia iuocare. Et
ecce mirantibus ⁊ ſtupentibꝰ vniuerſis qui
fuerat mortuus ſurrexit viuus. ¶ Schola/
ris quidā de dioceſi magūtinēſi ouitardus
nomine dū piſcationi minus cautus inſiſte/
ret in flumen lapſus cecidit. Magno auteꝫ
temporis ſpacio interiecto: dum eius corpꝰ
eſſet extractum adeo ſine ſenſuum motu ⁊
rigidū eſt repertū q̄ nullo in eo ſigno vite
inuento vere mortuus ab oībus ē iudicatꝰ
Tunc beate heliſabeth iplorantť merita: et
cunctis vidētibus ⁊ admirantibus ſibi reſti/
tuitur ſalus ⁊ vita. ¶ Juuenis quidam tres
annos ⁊ dimidiū habēs de dioceſi magunti
nenſi hugolinus nomine dum ſpiritum emi/
ſiſſet: ⁊ corpus eius per ſpatium quatuor mi
liarioꝝ theutonicorum rigidum ⁊ exanime
iacuiſſet: mater ad inuocandum ſanctā heli
ſabeth tota deuotione ſe contulit: ⁊ pueruꝫ
viuum ⁊ ſanū recepit. ¶ Puer q̄dā quatu/
or annorum dum in puteum cecidiſſet: caſu
quidā veniēs aquā haurire animaduertit
puerū ſubmerſum intus iacere quē poſtq̄
cū difficultate extraxit ipſū mortuū depre
hēdit: cuius q̄dē mortis erāt īdicia: tēporis
diuturnitas: corporis rigiditas: oris ⁊ ocu/
loꝝ horribilis apertio: denigratio cutis: vē/
tris īflatio: ⁊ oīmoda ſēſus ⁊ motꝰ ꝑuatio.
Pro ipſo igitur ſuſcitādo ad beatam heliſa.
votū emittitur: ⁊ continuo vite priſtine re/
ſtaurať. ¶ Quedā etiā puella ī flumie ſub/
merſa: dū fuiſſet extracta eius meritis proti

mus ē vite reſtituta. ❡ Uir qdā noīe frederi-
cus de dioceſi mag. i arte natādi valde peri-
tus dū ſe i quadā aqua balnearet ⁊ paupe-
rem quendam per btām beliſabeth illumi-
natū deridēs i eiꝰ faciē aquā cōtēptibiliter
ſpargeret: ille ꝓuocatꝰ dixit. Domina illa ſā-
cta que mihi grām ꝓſtitit de te me vindicet
ita vt hinc ñ exeas niſi mortuꝰ ⁊ ſubmerſus.
Ille aūt īprecationē pauperis paruipēdēs
⁊ i aquā laſciue ſe imittēs viribꝰ penitꝰ de-
ſtitutus: ſe iuuare nō potuit: ſed i profūdum
quaſi lapis deſcēdit. Poſt multū vero tpis
regſitus de aqua mortuus ē delatus. Cūqꝫ
magnus plāctus fieret ſup euꝫ: qdam eiꝰ ꝓ-
pinqui ceperūt ꝓ eo ad beatam beliſabeth
votū facere ⁊ eiꝰ ſuffragia deuotiſſime iplo
rare. ſtatim igit̄ ſpūs i eū rediJt: ⁊ viuus ⁊ ſa-
nus ſurrexit. ❡ Quidā nomine Jo. de dio-
ceſi mag. cū quodam fure innocenter dep̄-
henſus ⁊ ſuſpēdio cū ipſo adiudicatus: cun-
ctos rogauit vt beatam beliſabeth orarent:
vt ſꝫ ſua merita iuuaret̄. Cū ergo eſſꝫ ſuſpē
ſus audiuit vocē ſup ſe dicētem. Confide ⁊
i ſcām beliſabeth fiduciā habe ⁊ liberaberiſ
Statiqꝫ alio remanēte ipſo fune fracto d̄ lo
co alto grauiſſime cecidit: nullā tamen leſio
nem incurrit: licet noua qua idutus erat ca
miſia rumperet̄: q exhilaratus ait. Scā beli
ſabeth tu me liberaſti ⁊ i ſtratū molle cade-
re me feciſti. Cum enim aliqui dicerent ipm̄
iterum ſuſpendendū: iudex ait. quē deꝰ libe-
rauit denuo ſuſpendi non permittam. ❡ Cō
uerſus qdā fuit i quodā monaſterio dioce.
mag. volamaiꝰ noīe admodū religioſus: qui
carnē ſuā ſic afflixit: vt circa annos viginti
loricā ad carneꝫ portaret: ⁊ int̄ lapides ⁊ li-
gna iaceret. Huiꝰ manū dū i molendino eēt
lapis molaris caſu apprehenſam ſic contri-
uit: vt carnem ab vtraqꝫ parte auelleret oſ-
ſa ⁊ neruos cōtereret: ita vt i quodā morta-
rio contrita quodāmodo viderent̄. Qui tā-
to doloris aculeo vrgebat̄ vt rogaret ꝙ ma
nus ſibi ꝓcideret̄. Cū igr̄ be. beliſabeth cre-
bro i ſui auxiliū inuocaret que ēt i vita ſua ſi-
bi familiariſ extiterat q̄dā nocte ſibi apparu
it dicens. vis ſanus fieri? q cū reſpōderet li-
benter. Illa manū apprehēdens neruos ſa-
nauit oſſa itegrauit: ⁊ carnē ab vtraqꝫ par-
te reſtituit ⁊ priſtine ſanitati donauit. Ma-
ne aūt facto ꝑfecte ſanatū ſe reperit: ⁊ toti
cōuentui manū ipſaꝫ cūctis ſtupentibus ſa-
natā oñdit. ❡ Quidā puer qnquēnis diſcre
tus noīe magūtinenſis dioc. cum cecꝰ natꝰ
eēt meritis be. beliſabeth lumē recepit. Pel
lis qdē itegra ſine pilis palpebraꝝ vel aliq̄
pellis diuiſiōe ocul̄ ſupiducta fuerat adeo
vt totalit̄ oculos tegeret: nec ſubſtātie ocu-
loꝝ vllū idiciū appareret. Mr̄ igr̄ eiꝰ ad ſe-
pulchꝝ be. beliſabeth ipſū ducens de terra
ſepulchri oculos eius liniuit: ⁊ ſup eū beate
beliſabeth merita inuocauit. Et ecce pellis
integra ꝑ mediū ſcindit̄: ⁊ eiꝰ oculi paruiſſi-
mi turbulēti ⁊ ſanguinolenti vident̄. Sicqꝫ
puer be. beliſabeth meritis ſuffragātibꝰ vi-
ſus bñficio ē potitꝰ. ❡ Puella q̄dā eiꝰdē di-
oce. beatrix noīe cū diu magnis ⁊ diuerſis
fuiſſet ifirmitatibꝰ moleſtata tandē gibbo ⁊
dorſo ⁊ ſtruma i pectore excreſcentibꝰ: ſic ē i
toto corpore incuruata: vt nulla ſe rōne eri
geret: ſed manibꝰ ſup genua poſitis corpus
ſuum taliter ſuſtētaret. Cum igr̄ mater i q̄-
dam ſporta eam ad tumulū ſcē beliſabeth
deportaſſet ⁊ ꝑ decem dies cōmorātes ibi-
dem nullum potuiſſent ſanitatis remediuꝫ
īuenire. irata mater eius contra beataꝫ be-
liſa. murmurauit dicēs. Oībꝰ bñficia īpen-
dis: ⁊ me miſerā non exaudis. Reuertens
igit̄ omnes quos potero a viſitatione tui
auertere procurabo. Cuꝫ igit̄ irata recede-
ret: ⁊ iaꝫ miliare ⁊ dimidium peregiſſꝫ: ⁊ eiꝰ
filia doloribꝰ cruciata ingeret. Tandē ipſa
puella obdormiens vidit quādam pulcher-
rimā dñam cum facie refulgenti que cor-
pus eius i dorſo ⁊ pectore liniens: dixit ei.
ſurge ⁊ ambula. Euigilans puella ⁊ ſe ab
omni deformitate ⁊ curuitate penitus ſana
tā inueniens viſionem matri retulit ⁊ gau
dium ⁊ letitiam generauit. Redeuntes igi-
tur ad ſēpulchruꝫ ſancte beliſabeth deo ⁊ ſi-
bi gratias egerūt: ⁊ ibidem ſportā i qua pu
ella portata fuerat dimiſerūt. ❡ Mulier
quedam gertrudis nomine eiuſdem dioce.
ꝑ multos annos vtroqꝫ crure ꝯtracta ⁊ to-
to corpore curua i ſōnis admonet̄: vt ad ſā-

ctum Nicolaum proficiſcens eius debeat
merita iplorare que ad quādā eccleſiam ſā-
cti nicolai portari ſe fecit ⁊ in vno crure ſani
tatē inuenit. Tādē ad ſepulchrū be. be. per-
ducta ⁊ ſup eiꝰ tumulū poſita grauiſſimis
doloribꝰ ſtimulata: ⁊ velut amēs effecta ſa
na ⁊ icolumis exurrexit. ❡ Mulier quedā
gertrudis noīe eiuſdē dioc. cū per annū ite
grū penitꝰ ceca māſiſſet: ⁊ alioꝝ ſēper auxi-
lio duceret̄ ad rogādā ſanctā beli. tota de-
uotione ſe contulit: ⁊ amiſſū lumē recepit.
❡ Uir quidā henricꝰ noīe magu. dioc. dū lu
mine oculoꝝ penitus eēt priuatꝰ ſepulchrū
ſancte beliſa. viſitās plene curationis bene
ficiū reportauit. Poſtmodū vero idem vir
fluxu ſanguinis adeo ē grauatꝰ: vt moritu-
rus a familia crederetur. Accipiēs vero de
terra ſepulchri ſancte beliſabeth ⁊ ipſā cōte
rēs aqua cōmiſcuit ⁊ bibēs plenā ſanitateꝫ
recepit. ❡ Puella quedā metildis noīe tre
ueren. dioc. dū viſu ⁊ auditu priuata eēt et
loquēdi ⁊ ābulandi potētiā amiſiſſet pater
ſuus ⁊ mater ad beatā beliſabeth eā deuo-
uerunt: ⁊ perfecte ſanatā dei ⁊ btē beli. lau-
dātes magnalia receperūt. ❡ Mulier que-
dā noīe helibingis treuerē. dio. Cū ꝑ annuꝫ
ceca penitꝰ extitiſſet ⁊ pro ſua curatiōe be.
beliſa. merita īuocaſſet ad tumulū eiꝰ duci
ſe faciens vniꝰ oculi lumē recepit que ad ꝓ-
pria reuerſa i alio grauiter torqueri ſe ſen-
ſit. Cū vero iterū eiꝰ merita iploraſſet appa-
ruit ei dicēs. Accedens ad altare fac cū cor
porali tuos oculos ventilari ⁊ ſic recipies ſa
nitatē: que cū iuſſa cōpleuiſſet ſanitatē re-
cepit. ❡ Uir quidā theodericus noīe mag.
dioc. in genibꝰ ⁊ cruribꝰ diu grauiſſime ifir-
matꝰ: ita vt nō poſſet ꝑgere: niſi ab alijs por-
taretur votū fecit. qđ ſepulchrū ſācte beli.
cū oblationibꝰ viſitaret: ⁊ cū locus eius a tu
mulo tantū per decē miliaria diſtaret: vix i
octo diebus potuit peruenire. Cū vero ibi-
dē per quatuor ſeptimanas māſiſſet ⁊ nul-
lū remediū impetraſſet: domū redibat. Cū-
qꝫ i loco quodā iuxta aliū ifirmū decūbens
quieſceret: vidit i ſōnis quādā ad ſe venien
tē: ⁊ aqua totaliter perfūdēteꝫ qui euigilās
cōtra ſociū iratꝰ ait. Quare me aqua tota-
liter perfudiſti? qui ait. Ego te nō perfudi:
ſed credo ꝙ illa perfuſio erit tibi cauſa ſalu
tis. Ille igit̄ ſurgens ⁊ ſe totaliter ſanatum
inueniens: bacculos ſuper humeruꝫ poſuit
⁊ ad tumulū ſācte beliſa. rediens ⁊ gratias
agens: letus ad propria remeauit.

❡ De paſſione decem milium martyrum.

Aſſio ⁊ memoria decē miliuꝫ martyrū venerat̄ ⁊ coli
tur decimo cal. iulias: qui oēs vna
die pro xp̄i noīe paſſi ſunt ſub Adriano īpe-
ratore: ⁊ alijs ſex regibꝰ: que illuc venerunt
i adiutoriū. Hi ſancti martyres cū ab impe-
ratore ad ſacrificādū idolis cōpellerent̄ di-
xerunt. Sacrificiū viuū ⁊ imaculatū offeri
mus nos metipſos dño noſtro ieſu xp̄o: qui
pro humano genere naſci dignatus eſt: ⁊
deſcendere de celis multis malis affligi: ⁊
ad vltimum voluit etiam pro nobis cruci-
figi: quē tu miſer ignoras. Tunc iratus im
perator iuſſit eos diu torqueri: ⁊ ad vltimū
crucifigi: ⁊ omnia tormēta que paſſus ē do
minus noſter ieſus xp̄s forti aīo ⁊ fide firmiſ
ſima ꝓ dño ſuſtinuerūt: inter quos paſſus
ē Hermolaus archieps: q eos baptiꝫauerat
Locus igit̄ vbi paſſi ſunt martyres mōs eſt
magnꝰ: ⁊ vocatur ararat: ⁊ diſtat ab alexan
dria ciuitate quingētis quaſi ſtadijs. A qbꝰ
āt paſſi fuerūt exercitꝰ regū q illuc venerāt
in adiutoriū. xxx. millia. Hora vero ſexta il-
lius diei terremotꝰ factꝰ ē magnꝰ. petre ſciſ
ſe ſunt: ſol obſcuratꝰ ē: ⁊ oīa ſigna que i paſ-
ſione dñi viſa fuerunt etiā ibi viſa ſūt. Tūc
ſācti martyres fūdētes orationē ad domi-
nū dixerūt. Dñe deꝰ memēto nrī i hoc pati-
bulo crucis ⁊ ſuſcipe petitionē noſtrā ⁊ ea q̄
a te expoſcimꝰ nobis cōcedere digneris: vt
quicūqꝫ memoriā nr̄e paſſionis corde ⁊ ore cū
ieiunio ⁊ deuotiōe celebrauerint: mereant̄
a te aſſeq fructuoſā mercedē: tribuēdo eis
ſanitatē corpoꝝ medicamē aīe: ⁊ in domibꝰ
eoꝝ intus ⁊ foris bonoꝝ omniū vbertatē
concede: ⁊ ſi fuerint in prelio non eis noce-
re preualeant inimici viſibiles ⁊ inuiſibiles: te
pro eis pugnāte: ſed ſicut placet tibi armis
tuis eos ꝓtege. Dieſqꝫ vnꝰ noſtre paſſionis
vnū penitentiarum annū cōcludat obſer-

nātibus ſe deuoto corde: ⁊ hoc dominator domine a te poſcim⁹ diſſipationē: occupationē ⁊ oēm imūdū ſpiritū omneq; infirmitatē eoꝝ expelle: quia glorioſū ⁊ laudabile ē nomē tuū per oia ſe. ſe. Et rn̄dētib⁹ oībus amē. Facta ē vox de celo dicēs. Que petiſtis dilectiſſimi mei ſcitote vos impetraſſe gaudete quoq; ⁊ letamini: q2 orōnes veſtre corā xp̄o ⁊ imortali rege veraciter ſūt exaudite: ⁊ his dictis i cōfeſſione emiſerūt ſpiritum veraciter percepturi premia regni celorum amen.

¶ De beato Judoco.

Beatus iudocus fuit iudabeli regis britonū fili⁹. habuitq; fratrē maiorē natu beatum videlicet iudabelū: q ſucceſſit pr̄i i regno. Iſti duo fratres imo due gēme celeſtes cōtēporanei fuerūt regis francoꝝ dagoberdi cū quo poſt graues inimicicias adīuicē pacificat⁹ ē ipe rex britonū iudabelus: ⁊ magnis ab ipo munerib⁹ honorat⁹. Regreſſus itaq; i britāniā cogitauit regnū terrenū ꝓ celeſti regno relinquere: ⁊ vitā monachicā ducere: fratrē ſuū Judocū iuniorē ſe cōuenire fecit de ſuſcipiēdo regni gubernaculo: vt ſuum poſſet adiplere ꝓpoſitū ⁊ frui cohabitatiōe monachoꝝ. Beatus āt iudocus non minus feruens i dei dilectione deliberādi īducias octo dierū vix a fratre impetrauit. Interī die noctuq; anxius cogitare cepit quomō poſſet effugere regnum ſimul ⁊ patriā ⁊ fratris ſui circa ſe ſtudiū declinare. Ipo igitur ī moāſterio quodā vbi lr̄as didicerat cōmorāte ⁊ orōni frequēti⁹ icūbēte ɔtigit .xi. illuc peregrinos venire q cā deuotionis limina apoſtoloꝝ petri ⁊ pauli viſitare deſiderabāt His ſecreto aſſociat⁹ pariſius venit cū eis ac vtrū vlteri⁹ cū eidē ꝓcederet dubitauit: cōſiliū tādē a ſpiritu ſcō cōſecut⁹ q greſſus eius i oīb⁹ dirigebat: ab hoc itinere ⁊ a ſociis itineris declinauit ⁊ ad pōtiuij confinia q̄ ātige plena nemorib⁹ erāt ⁊ feris ac animalib⁹ ſolū habitabilia feſtinauit. Delectatus itaq; loci illius vaſta ſolitudine diſpoſuit habitationē ibi facere ſup fluuiū alzeium: ſed a duce heymōe illi⁹ terre dn̄o p ſeptē annos ab hoc ꝓpoſito retardat⁹ ē. Inter q̄s ānos lr̄as magis didicit ⁊ ſacros ordines ſuſcepit. Tādē ſacerdos iā effect⁹ dicti ducis filiū q eum i maxima veneratiōe hēbat de ſacro fōte ſuſcepit. Elapſo āt ſeptēnio ad vitā ſolitariā trāſiuit i loco alzei fluminis riuulis vndiq; circūdato ibidē eccleſia ⁊ domūcula edificatis. Preterea q̄ p eū dn̄s opat⁹ ē miracula: hec ſūt ɔſiderāda q volucres ⁊ piſces diuerſi generis ad ſacrā ei⁹ manū palpabiles receptis ab eo alimētis veniebāt ⁊ recedebant q̄ſi domeſtici. ¶ Quadā die dū ad victū q̄tidianū ñ hr̄et niſi panē modicū ſibi ⁊ diſcipulo ſuo dn̄s i ſpecie paupis venit elemoſynā petēs. Vir āt dī Judoc⁹ panē diuidi iuſſit in q̄tuor ptes ⁊ paupi petēti vnā ptē de q̄tuor erogari. Vix egreſſus erat: ⁊ ecce dn̄s reuertit̄ i forma egeni ɔficiētis iedia: ⁊ 2ᵃ panis quadrāte ſatiſfactū ē ei⁹ petitiōi. nec mora regreſſus 3ᵒ q̄ſi eſuriēs ⁊ deficiēs fame donata ē ei ēt panis pars tertia: ɔſequenter viſus ē dn̄s i altera paupis effigie rogatur⁹ elemoſynā: ſicut iā ſtrio fecerat āte. nec erat vn̄ reficeret̄ niſi de reſiduo panis q̄drante. Viro itaq; dn̄i Judoco ⁊ hūc erogare iubēte ait miſter. Uis ne vt aliqd nobis remaneat: volo igt ſcūs totū tribuere eſuriēti: quia potēs ē dn̄s ēt nr̄e hodie ꝓuidere neceſſitati. Vix receſſit dn̄s ⁊ iterea dū ɔſolaret̄ ſeruus dī diſcipulū de panis erogatiōe commotū. ecce p feneſtrā viſe ſt̄ ⁊ iuēte i alueo fluminis q̄tuor nauicule onuſte victualib⁹ de qb⁹ qs eas adduxerit vl q̄ ille ɔuenerit poſtq; fuerūt victualib⁹ exoneratę vſq; i hodiernū diē ignorat̄. Hec ⁊ alia q̄ p eū dn̄s ibidē miracula ɔmōſtrare dignat⁹ ē longe lateq; pr̄iā ad ei⁹ viſitationē ⁊ ad ipetrāda ei⁹ ſuffragia cōmouerūt. Cūq; ibidē octo ānis elapſis ppl̄i freq̄ntiā negr3 ſuſtinere ad vlteri⁹ ɔſtū dn̄o duce ꝓceſſit. ɔſtructoq; ibi oratorio i honore btī martini ⁊ māſiūcula: ibidem plimas ab hoſte ātiq̄ paſſus eſt īſidias per quatuordecim annos qbus illic ē cōmorat⁹. Eo i loco ſigno crucis facto ꝓpa manu aqlam de ſublimi proſtrauit que gallum ſuum abſtulit: ⁊ duodecim gallinas ſigillatim: gallumq; ſuum incolumem accepit. non longe poſt diabolus in horribilem mutat⁹ colubꝝ grauiter ipſū momordit i pede: qua leſione per ſāctū edoct⁹ ſpiritū ad aliū locum trāſiret adificto ſibi duce heymone vaſtā circuibat heremū vt iuenire hitationis locū iqrendo aūt cū ibidē graui dux torq̄ret̄ ſitis īopia ꝑ laſſitudine ⁊ ſiti obdormiuit: Interī ſeru⁹ dei iudocus orationi icubuit: ſurgēſq; baculo inicebat̄ terre īfixo: ſicut alter moyſes aquā ꝓduxit in fōtē inde largiter effluentē: quo exhilarati dux ⁊ ei⁹ familia ſue ſitis extinxerūt ardorē ⁊ tranſeuntib⁹ adhuc aquā adminiſtrat ſufficiētē. Progreſſus inde ɔſus mare in vmbroſa valle cliuū aſcendit pparuū quo delectat⁹: hec ē ingt cathedra: Hec re. m. in ſ. duce itaq; reuerſo ad ꝓpria vir dei ꝓpria manu duo ibidē cōſtruxit oratoria: vnū petro apoſtoloꝝ pn̄cipi: alteꝝ paulo gētiū doctori. Profect⁹ ē ēt poſtmodū romā vocat⁹ a beatiſſimo martino: tūc romane ſedis antiſtite: qa multo tpe concupierat eū videre ⁊ a ſanctiſſimo ei⁹ colloquio ſanari: recept⁹ ē igit̄ ab eo cū honore debito ⁊ tractat⁹. Ibidēq; a ſpū ſancto doctus ē quē i oībus cuſtodē ⁊ magiſtrū habuit vt ad heremū ſuā reuerteret̄: quā i terris ſibi elegerat habitationē. Inde i breui exiturus a corpore ⁊ trāſmigratur⁹ ad cōſortium angeloꝝ. Poſt multa ſacra ɔ eternitate colloqa ⁊ mutua orationū ſuffragia iter ipm ⁊ ſūmū pōtificē habita ꝓcioſiſſimis a dn̄o papa ſibi collatis ſcōꝝ religis reuerſus ē cum toti⁹ patrie gaudio ad pōtiuij cōfinia vbi in mōte habitatiōis ſue i q̄ mō requieſcit corpus ſci iudoci ꝓpoſito parētū cōſilio adducta eſt ſibi puella abſq; oculis nata q̄ ſic docta fuerat i viſione faciē ⁊ loca vbi oculi ɔbebāt eē lauit de aqua illa qua vir ſcūs man⁹ abluerat: ⁊ mox receptis oculis clare cepit videre Duce itaq; heymone p̄ſente cū munera dei plebiſq; turbas i occurſū beati iudoci ɔgregatas: ſāctiſſimis quas attulerat religis: cū oī qua decuit veneratiōe repoſitis in noua beati martini eccleſia i qua nunc eius ſacrū corp⁹ requieſcit: tunc de nouo facta lapidea a p̄fato duce: ipe vir be. p̄parauit ſe ad diuina myſteria caſula idut⁹ ad modū niuis alba. Qui cū aſtaret altari tertio idus iunij ⁊ miniſtraret cū deuotiōe maxia diuina man⁹ apparuit ſup eū viſibiliter iter ſacroſancta miſſaꝝ ſolēnia ſimulq; ſacerdotē ⁊ locū illū aſſignauit ⁊ cōfirmauit bn̄dictiōe ꝑpetua cū ꝑmiſſiōe tali ⁊ voce mirabili celit⁹ ſubſecuta. Qa cōtēpſiſti diuitias terrenas ⁊ refutaſti paterni regni culmina ⁊ elegiſti paup eē ⁊ latere abiect⁹ i terra iſta deſerta p̄parani tibi coronā iter agmina āgeloꝝ: eroq; loci hui⁹ in quo reſolueris ɔfēſor ac iugis cuſtodia. vniuerſiq; hūc locū viſitaturi i ꝑpetuū cū deuotione ⁊ pura cordis itētione ꝓtui nominis memoria diuina i terris gratia nō defraudabunt̄ ⁊ poſt ad gaudia ꝑueniēt ſempiterna Sequēti itaq; tēpore be. iudoc⁹ i carne preter carnē viuēdo nō hō: ſ3 angelus videbatur. idib⁹ decēbris obdormiuit i dn̄o ipo dn̄o p̄ſente ⁊ āgeloꝝ obſeqis. dn̄i p̄ſentiā oſtēdit itolerabilis claritas ſplēdoris: ⁊ icōparabil̄ dulcedo diuini odoris. corp⁹ etiā ei⁹: q2 ɔgo fuerat ⁊ imunis a carnalis cōmixtiōis cōtagio: ita ſanū ꝑmāſit ⁊ itegrū vſq; ad annos quadragita i tumulo ac ſi ſpūs viui forēt in eo: ⁊ a cuſtodib⁹ corporis ſibi vngues manuū ⁊ pedū ⁊ capilli capitis ⁊ barbe q̄ſi viueret excreſcentes incidebant̄: ⁊ radebantur omni ſabbato quouſq; ſucceſſor heymonis minus reuerenter ⁊ preſūptuoſe immemor ſcripture dicentis. Non tentabis dominū: ſacrificium violenter irrupit cū ſatellitib⁹ ſuis ⁊ intrauit vbi repoſitum erat corpus ſāctiſſimum: viſoq; miraculo ſtatim cecitate percuſſus verſus eſt in amentiā ⁊ exclamās ah ah ſancte iudoce ſurdus ꝑmanſit ⁊ mut⁹ quoaduſq; diē clauſit extremū. prolixitatē āt miraculoꝝ q̄ p ipm dominus exhibere dignatus eſt ſuis fidelibus in noſtris tēporib⁹ vidim⁹: ſicut de plurib⁹ a morte reſuſcitatis vel ſuſpendio vel alio mortis genere defūctis ſiue in aqua ſuffocatis: ſeu ēt ipſi⁹ beneficia q̄ ad multiplicationē bonoꝝ tpaliū nec calamo ſcribere: nec ſmōe enarrare ſufficimus. Cuiuſdā ɔuoti ſibi filiū i cunabulis iacētē cū eſſet incendiū vndiq; in domo circa puerum. be. iudo. miraculoſe conſeruauit pānis qbus inolutus fuit ⁊ ipſis cunabulis cum puer leuatus eſſet in fauillam ⁊ cinerē penitus reſolutis: vt omnib⁹ pateret q edacitas flāme q̄ lignoꝝ ac lapidum potuit du

nātibus ſe deuoto corde: ⁊ hoc dominatoꝛ
domine a te poſcimꝰ diſſipationē: occupa/
tionē ⁊ oēm imūdū ſpiritū omneq́ȝ infirmi/
tatē eoꝝ expelle: quia glorioſū ⁊ laudabile
ē nomē tuū per oīa ſe. ſe. Et rn̄dētibꝰ oībus
amē. Facta ē vox de celo dicēs. Que peti
ſtis dilectiſſimi mei ſcitote vos impetraſſe
gaudete quoq́ȝ ⁊ letamini: qꝛ orōnes veſtre
corā xp̄o ⁊ imoꝛtali rege veraciter ſūt ex/
audite: ⁊ his dictis i cōfeſſione emiſerūt ſpi/
ritum veraciter percepturi pꝛemia regni ce
loꝛum amen. ¶ De beato Judoco.

Eatus iudocus fuit iudabeli
regis britonū filiꝰ. ha
buitq́ȝ fratrē maioꝛē natu beatum
videlicet iudabelū: q̄ ſucceſſit pr̄i i regno.
Iſti duo fratres imo due gēme celeſtes cō
tēpoꝛanei fuerūt regis francoꝝ dagoberdi
cū quo poſt graues inimicicias adiuicē paci/
ficatꝰ ē ipſe rex britonū iudabelus: ⁊ magnis
ab ip̄o muneribꝰ honoꝛatꝰ. Regreſſus itaq́ȝ
i britāniā cogitauit regnū terrenū ꝓ celeſti
regno reliquere: ⁊ vitā monachicā ducere:
fratrē ſuū Judocū iunioꝛē ſe cōueniri fecit
de ſuſcipiēdo regni gubernaculo: vt ſuum
poſſet adiplere ꝓpoſitū ⁊ frui cohabitatiōe
monachoꝝ. Beatus āt iudocus non minus
feruens i dei dilectione deliberādi idutias
octo dierū vix a fratre impetrauit. Interiꝫ
die noctuq́ȝ anxius cogitare cepit quomō
poſſet effugere regnum ſimul ⁊ patriā ⁊ fra
tris ſui circa ſe ſtudiū declinare. Ip̄o igitur
i mōaſterio quodā vbi lr̄as didicerat cōmo
rāte ⁊ orōni frequētiꝰ icūbēte ↄtigit. xi. illuc
peregrinos venire q̄ cā deuotionis limina
apoſtoloꝝ petri ⁊ pauli viſitare deſiderabāt
His ſecreto aſſociatꝰ pariſius venit cuȝ eis
ac vtrū vlteriꝰ cū eidē ꝓcederet dubitauit:
cōſiliū tādē a ſpiritu ſcō cōſecutꝰ q̄ greſſus
eius i oībꝰ dirigebat: ab hoc itinere ⁊ a ſoci/
is itineris declinauit ⁊ ad pōtiuij confinia q̄
ātiqs plena nemoꝛibꝰ erāt ⁊ feris ac anima/
libꝰ ſolū habitabilia feſtinauit. Delectatus
itaq́ȝ loci illius vaſta ſolitudine diſpoſuit ha
bitationē ibi facere ſup fluuiū alzeium: ſed
a duce heymōe illiꝰ terre dn̄o p ſeptē annos
ab h̄ ꝓpoſito retardatꝰ ē. Inter q̄s ānos lr̄as
magis didicit ⁊ ſacros oꝛdines ſuſcepit. Tā
dē ſacerdos iā effectꝰ dicti ducis filiū q̄ cum
i maxima veneratiōe hēbat de ſacro fōte ſu
ſcepit. Elapſo āt ſeptēnio ad vitā ſolitari a
trāſiuit i loco alzei fluminis riuulis vndiq́ȝ
circūdato ibidē eccleſia ⁊ domūcula edifica
tis. Preterea q̄ p eū dn̄s opatꝰ ē miracula:
h̄ ſūt ↄſiderāda q̄ volucres ⁊ piſces diuerſi
generis ad ſacrā eiꝰ manū palpabiles rece/
ptis ab eo alimētis veniebāt ⁊ recedebant
q̄ſi domeſtici. ¶ Quadā die dū ad victū q̄t/
tidianū n̄ hr̄et niſi panē modicū ſibi ⁊ diſcipu
lo ſuo dn̄s i ſpecie paupis venit elemoſynaȝ
petēs. Uir āt dī Judocꝰ panē diuidi iuſſit in
q̄tuoꝛ ptes ⁊ paupi petēti: vnā ptē de q̄tuoꝛ
erogari. Uix egreſſus erat: ⁊ ecce dn̄s re/
uertit̄ i foꝛma egeni d̄ficiētis iedia: ⁊ 2ᵃ pa/
nis quadrāte ſatiſfactū ē eiꝰ petitiōi. nec mo
ra regreſſus 3ᵒ q̄ſi eſuriēs ⁊ deficiēs fame
donata ē ei ēt panis pars tertia: ↄſequenter
viſus ē dn̄s i altera paupis effigie rogaturꝰ
elemoſynā: ſicut iā t̄tio fecerat āte. nec erat
vn̄ reficeret̄ niſi de reſiduo panis q̄drante.
Uiro itaq́ȝ dn̄i Judoco ⁊ hūc erogare iubē/
te ait miſter. Uis ne vt aliq̄d nobis remane/
atꝰ volo iḡt ſcūs totū tribuere eſurienti: quia
potēs ē dn̄s ēt nr̄e hodie ꝓuidere neceſſita/
ti. Uix receſſit dn̄s ⁊ iterea dū ↄſolaret̄ ſer
uus dī diſcipulū de panis erogatiōe com/
motū. ecce p feneſtrā viſe ſt̄ ⁊ iuēte i alueo
fluminis q̄tuoꝛ nauicule onuſte victualibꝰ de
q̄bꝰ q̄s eas adduxerit vl̄ q̄ ille d̄uenerit poſt/
q̄ȝ fuerūt victualibꝰ exoncrate vſq́ȝ i hodier
nū diē ignoꝛat̄. Hec ⁊ alia q̄ p eū dn̄s ibidē
miracula d̄mōſtrare dignatꝰ ē longe lateq́ȝ
pr̄iā ad eiꝰ viſitationē ⁊ ad ipetrāda eiꝰ ſuf/
fragia cōmouerūt. Cūq́ȝ ibidē octo ānis ela
pſis ppl̄i freq̄ntiā neqrꝫ ſuſtinere ad vlteriꝰ
d̄ſtū dn̄o duce ꝓceſſit. ↄſtructoq́ȝ ibi oꝛato/
rio i honoꝛe bt̄i martini ⁊ māſiūcula: ibidem
pl̄imas ab hoſte ātiq̄ paſſus eſt iſidias per
quatuoꝛdecim annos q̄bus illic ē cōmoꝛatꝰ.
Eo i loco ſigno crucis facto ꝓp̄a manu aq/
lam de ſublimi pꝛoſtrauit que gallum ſuum
abſtulit: ⁊ duodecim gallinas ſigillatim: gal
lumq́ȝ ſuum incolumem accepit. non longe
poſt diabolus in hoꝛribilem mutatꝰ colubꝝ
grauiter ipſū moꝛmoꝛdit i pede: qua leſione
per ſāctū edoctꝰ ſpiritū ad aliū locum trāſi/

ret adificto ſibi duce heymone vaſtā circui/
bat heremū vt iueniret hītationis locū iqui
rendo aūt cū ibidē graui dux toꝛq̄ret̄ ſitis
īopia p̄ laſſitudine ⁊ ſiti obdoꝛmiuit: Interiꝫ
ſeruꝰ dei iudocus oꝛationi icubuit: ſurgēſq́ȝ
bacculo ſnitebat̄ terre īfixo: ſicut alter moy
ſes aquā ꝓduxit in fōtē inde largiter efflu/
entē: quo exhilarati dux ⁊ eiꝰ familia ſue ſi
tis extinxerūt ardoꝛē ⁊ tranſeuntibꝰ adhuc
aquā adminiſtrat ſufficiētē. Progreſſus in/
de v̄ſus mare in vmbꝛoſa valle cliuū aſcen
dit pparuū quo delectatꝰ: hec ē inq̄t cathe
dra: Hec re. m. in ſ. duce itaq́ȝ reuerſo ad ꝓ
pꝛia vir dei ꝓpꝛia manu duo ibidē cōſtru/
xit oꝛatoꝛia: vnū petro apoſtoloꝝ p̄ncipi: al/
teꝝ paulo gētiū doctoꝛi. Profectꝰ ē ēt poſt/
modū romaȝ vocatꝰ a beatiſſimo martino:
tūc romane ſedis antiſtite: q̄a multo tp̄e con
cupierat eū videre ⁊ a ſanctiſſimo eiꝰ collo/
quio ſanari: receptꝰ ē igit̄ ab eo cuȝ honoꝛe
debito ⁊ tractatꝰ. Ibidēq́ȝ a ſpū ſancto do/
ctus ē quē i oībus cuſtodē ⁊ magiſtrū habu
it vt ad heremū ſuā reuerteret̄: quā i terris
ſibi elegerat habitationē. Inde i breui exitu
rus a coꝛpoꝛe ⁊ trāſmigraturꝰ ad cōſoꝛtium
angeloꝝ. Poſt multa ſacra d̄ eternitate col
loq̄a ⁊ mutua oꝛationū ſuffragia iter ip̄m ⁊
ſūmū pōtificē habita p̄cioſiſſimis a dn̄o pa/
pa ſibi collatis ſcōꝝ religis reuerſus ē cum
totiꝰ patrie gaudio ad pōtiuij cōfinia vbi in
mōte habitatiōis ſue i q̄ mō requieſcit coꝛpus
ſci iudoci ꝓpoſito parētū cōſilio adducta eſt
ſibi puella abſq́ȝ oculis nata q̄ ſic̄ docta fue/
rat i viſione faciē ⁊ loca vbi oculi d̄bebāt eē
lauit de aqua illa qua vir ſcūs manꝰ ablue/
rat: ⁊ mox receptis oculis clare cepit videre
Duce itaq́ȝ heymone p̄ſente cū munera dei
plebiſq́ȝ turbas i occurſū beati iudoci ↄgre/
gatas: ſāctiſſimis quas attulerat religis: cū
oī qua decuit veneratiōe repoſitis in noua
beati martini eccleſia i qua nunc eius ſacrū
coꝛpꝰ requieſcit: tunc de nouo facta lapidea a
p̄fato duce: ipſe vir be. pparauit ſe ad diuina
myſteria caſula idutꝰ ad moduȝ niuis alba.
Qui cū aſtaret altari tertio idus iunij ⁊ mini
ſtraret cū deuotiōe maxia diuina manꝰ ap/
paruit ſup eū viſibiliter iter ſacroſancta miſ
ſaꝝ ſolēnia ſiml̄q́ȝ ſacerdotē ⁊ locū illuȝ aſſi
gnauit ⁊ cōfirmauit bn̄dictiōe ppetua cū ꝓ
miſſiōe tali ⁊ voce mirabili celitꝰ ſubſecuta.
q̄a cōtēpſiſti diuitias terrenas ⁊ refutaſti pa
terni regni culmina ⁊ elegiſti paup eē ⁊ late
re abiectꝰ i terra iſta deſerta p̄parani tibi co
ronā iter agmina āgeloꝝ: eroq́ȝ loci huiꝰ in
quo reſolueris d̄fēſoꝛ ac iugis cuſtodia. vni
uerſiq́ȝ hūc locū viſitaturi i ppetuū cū deuo
tione ⁊ pura coꝛdis itētione ꝓp̄ri nominis
memoꝛia diuina i terris gratia nō defrauda
bunt̄ ⁊ poſt ad gaudia puenient ſempiterna
Sequēti itaq́ȝ tēpoꝛe be. iudocꝰ i carne pꝛe
ter carnē viuēdo nō hō: ſꝫ angelus videba
tur. idibꝰ decēbꝛis obdoꝛmiuit i dn̄o ip̄o dn̄o
p̄ſente ⁊ āgeloꝝ obſeq̄is. dn̄i p̄ſentiā oſtēdit
itolerabilis claritas ſplēdoꝛis: ⁊ icōparabil̄
dulcedo diuini odoꝛis. coꝛpꝰ etiā eiꝰ: qꝛ v̄go
fuerat ⁊ immunis a carnalis cōmixtiōis cōta/
gio: ita ſanū pmāſit ⁊ itegrū vſq́ȝ ad annos
quadragita i tumulo ac ſi ſpūs viui forēt in
eo: ⁊ a cuſtodibꝰ coꝛpoꝛis ſibi vngues manu
uȝ ⁊ pedū ⁊ capilli capitis ⁊ barbe q̄ſi viue/
ret excreſcentes incidebant̄: ⁊ radebantur
omni ſabbato quouſq́ȝ ſucceſſoꝛ heymonis
minus reuerenter ⁊ pꝛeſūptuoſe immemoꝛ
ſcripture dicentis. Non tentabis dominū:
ſacrificium violenter irrupit cū ſatellitibꝰ
ſuis ⁊ intrauit vbi repoſitum erat coꝛpus ſā
ctiſſimum: viſoq́ȝ miraculo ſtatim cecitate
percuſſus verſus eſt in amentiā ⁊ exclamās
ah ah ſancte iudoce ſurdus pmanſit ⁊ mutꝰ
quoaduſq́ȝ diē clauſit extremū. pꝛolixitatē
āt miraculoꝝ q̄ p ip̄m dominus exhibere di
gnatus eſt ſuis fidelibus in noſtris tēpoꝛibꝰ
vidimꝰ: ſicut de pluribꝰ a moꝛte reſuſcitatis
vel ſuſpendio vel alio moꝛtis genere defū
ctis ſiue in aqua ſuffocatis: ſeu ēt ipſiꝰ bene
ficia q̄ ad multiplicationē honoꝝ tpaliū nec
calamo ſcribere: nec ſmōe enarrare ſuffici
mus. Cuiuſdā d̄uoti ſibi filiū i cunabulis ia
cētē cū eſſet incendiū vndiq́ȝ in domo circa
puerum. be. iudo. miraculoſe conſeruauit
pānis q̄bus inolutus fuit ⁊ ipſis cunabulis
cum puer leuatus eſſet in fauillam ⁊ cinerē
penitus reſolutis: vt omnibꝰ pateret q̄ eda
citas flāme q̄ lignoꝝ ac lapidum potuit du/

ritiam cõſumere tenerũ īſātē bti iudo.cuſtodie traditũ nõ licuit ledere:q poſtmodũ filiꝰ ī mõaſterio ſci iud.mõachꝰ fcũs ē.quot ſurdos:claudos:paralyticos ꝛ alios īfirmos curauit:nõ ē nũero colligē:vnũ ē qđ de regni faſtigio ſibi voluit pꝰ mortē retinere:in loco vbi ſacrũ eiꝰ corpꝰ regeſcit:alius ardeat liquor:niſi liquor cere:quod infortunio experti ſunt tres monachi q i eccleſia vbi corpꝰ eius fuit delatũ de ſepo lucernas tētauerunt accendere:nec aliquatenus potuerunt. Contigit āt ī ſignuz temeritatis ſue duos ipoꝝ in cõtinēti decedere. Tertium vo oris contractione puniri:ac ita pmāſit oībꝰ diebus vite ſue. Sũt āt he feſtiuitates be.iudo.prima videlicet ī die be.barnabe:qñ īfra miſſaꝝ ſolēnia manꝰ dñi ſup eũ apparuit qđ ēt miraculũ ſepiꝰ p alios ſãctos oſtenſuz vtus diuina ad vitatē illiꝰ ꝛ ſãctiſſimi ſacrificij cõprobādā ī cordibꝰ fragiliũ miſericorditer dmõſtrauit. ſcđa ē ī die ſci iaco.aplī frīs ſci Joannis euāgeliſte d īuētione ſacri corporis eiꝰ. Tertia de morte eius eſt in die ſancte lucie virginis.

¶ De ſancto Otmaro.

Tmarus in puīcia alemanie natꝰ atqȝ nutritꝰ ē. duz cēt puer a frē ſuo curiā pducit ꝛ litteris ībuit:vtutibꝰ tñ plus vel eq̄ qȝ ſciētie ſtuduit:iuxta illud ſapiētie. Que ī iuuētute nõ cõgregaſti quõ īuenies ea in ſenectute? Victori comiti eiuſdē regionis factꝰ adoleſcēs ſeruiuit. Per cuiꝰ puidētiā ac dilectionē itegrā ad ipȝ:qꝛ vidit ī eo idolē bonaȝ ad ſacerdotiũ pmouet titulo ſci florini. Cogente pfato comite plat ibi poſitꝰ ē pp ſuā religionē ſciētiā ꝛ famā volātē de mũdicia vite ſue. Baltraminꝰ q ex iure hereditario dñs fuit heremi illiꝰ ī qua be.gallus cellā ſibi cõſtruxerat:obtinuit a pfato comite: vt otmarus peſſet illi celle:ī oībꝰ q̄ ad ipam ptinere videbant. īſup duxit eũ ad pipinũ regē: vt auctoritate regia cõcedēte ipm eiuſdē loci abbatē cõfirmaret:cuiꝰ petitioni tanqȝ iuſtꝰ rex cõſenſuz pbuit:ꝛ p manũ regis otmaro ꝯfirmato ī abbatē:baltraminꝰ oīa bona ſua ſeu poſſeſſiões libe ꝛ itegraliter reſignauit. Mādauit itaqȝ rex ac pprio ore iuſſit ibidē vitā īſtituere regularē. Rediēs igit otmarꝰ locũ reformauit ꝛ īfra ānos paucos tā ī poſſeſſiõibꝰ qȝ ī religiõe valde diues effectꝰ ē:ꝛ edificijs pluribꝰ cõfirmatꝰ. Beatꝰ igit otmarꝰ abbas cum vidiſſet poſſeſſiones tēporales ſuo mõaſterio ex dei bonitate accreſcere ī imenſũ timēs ſue pſone vtutũ icremēta decreſcere a ſeipo icepit:ꝛ parſimonie vehemētiꝰ īſiſtebat:ita vt ēt ī pcipuis ieiuniorum diebꝰ d cõſuetudie biduo abſtinētiā cõtinuaret: Paupratis ꝛ hũilitatis amator pcipuus ꝛ cũ his elemoſynator magnꝰ paupratē eiꝰ illud oſtēdit:q crebrius ſine tunica ſola tñ capa idutus ad mõaſteriũ remeauit exēplo chriſti q vilibꝰ pānis ī ſua natiuitate obuolutus fuit:ꝛ poſtea creuit ī omnibꝰ eiꝰ paupertas: vt nos ſup īſtātī pecunia minime cõfidamꝰ. ¶ Jn neceſſitate monaſterij ſui aſello p equo frequentiꝰ vtebat. Jn miſericordia ꝛ elemoſyna nulli ſerꝰ fuit: vñ ꝛ pauperibus ī ppria pſona ſeruiuit. leproſis nõ lõge a monaſterio habitaculũ fecit:capita pauperũ ꝛ pedes ī ppria pſona lauit. vñ etiā prī paupũ a plrībꝰ ē appellatꝰ. nocte eos viſitauit ꝛ eiſdē vt dictũ ē obſecutꝰ ē. hoſpitale īſup ꝯſtruxit vbi ceci paupes recipiebāt q̄ꝝ curā adō ſollicite geſſit: vt ēt d nocte mõaſteriũ egrediēs īfirmitati eoꝝ multo obſeqo deſuiret. Jnter hec vuarinꝰ ꝛ ruthardus q tūc totiꝰ alemanie curā miniſtrabāt: diabolo ſuadente īmaniſſimo morbo auaricie pueti res eccleſiaꝝ ſub ſua ptāte ſitaꝝ p vim ſibi iiuſte vēdicabāt q̄ mala loco ſãcti galli ſimilit infe rebāt:ſup qbꝰ iniurijs be.otm.pipino regi d ipis q̄rimoniā mouit dicēs ſe grauiſſima incurſurũ ſi eis diſſimulādo ꝯſentiret:qbꝰ rex grāȝ ſuā iterdixit:ſi illi monaſterio nõ reſtituerēt oīa iniuſte ablata. Jlli vo auaritia victi regis pceptũ nullatenꝰ obſeruauerũt ſȝ īſup be.otm. duȝ reuerteret a rege captiuātes miſſis ob hoc militibꝰ victũ ad ſe duci fecerũt ꝛ lamptũ falſũ frēm cenobij ipiꝰ otm.q ab ipis iductus fuit: vt abbatē ſuum falſo ꝛ mēdacit de crimine accuſaret ꝛ neq̄ter īfamaret cõduxerũt:quā pditionē ī inocētē neqȝ ille monachus cõmittere nullatenus formidauit. Jtaqȝ cõcilio iniquo ꝯuocato corā multis ipſe lāpertꝰ.b. Otmaruȝ de femina accuſauit. vnde ad penā exilij ipſuȝ cõdēnauerũt in inſulam reni miſerabiliter relegantes: vbi poſt multas quas patiēter ſuſtinuit miſerias in cõfeſſione xp̄i. xvi. cal. decēbris bono fine qeuit: Huius āt lāperti iniquā machinationeȝ:qua ſuũ platũ inocē ter inuoluit deus iuſtus iudex ſic eũ puniuit qꝰ ipſũ monachũ febris adeo grauis arripuit: vt reſoluto vigore mēbroꝝ caput ipſius ad terrā frequētius verteret:ꝛ more quadrupedũ cogeret ambulare: vnde etiā coactus diuino iudicio eſt perurgente: vt ſe peccaſſe in ſanctũ dei publice fateret. Quieſcite inquit ſãcta ſynodus in cena ꝛ nolite pſeq̄ eos q recte deo famulant ꝛ ſincera voluntate ſuperna dei mādata cuſtodiũt ꝛ noſtris legibꝰ ſubiūgūt:qꝛ nõ decet vt carnales ſpirituales pſequātur. Vñ etiā grego.ait. Qui calũniā illatā nõ probat:penā incurrere debet quā ſi pbaſſet reus vtiqȝ ſuſtineret:conſiliũ autē illud neqter incboatũ nequius eſt finitũ. Sepultꝰ āt beatus Otmarus in exilio vbi hodie ī inſula capella oñdit annis decē ibidē corpus ſuum incorruptum permāſit. Poſt vero decē annos viſũ eſt diſcipulis ipſius: vt corpus ſui abbatis ad ſãcti galli monaſteriũ:cui ſecũdũ volũtatē dei pfuit in ſpiritualibus ꝛ tēporalibus deferre oībꝰ deberent. Pergentes itaqȝ ad locũ corpus tollentes in naui poſuerũt:quoꝝ deuotionē ꝛ corporis ipiꝰ ſãctitatē miracula crebra ꝛ plura cõſequūt. Tēpeſtas.n.multa vētoꝝ ꝛ pcellaꝝ que p totũ lacũ cõſtātinēſē tunc tēporis viſa fuit ī oī via illa nulli eoꝝ ipedimēto fuit. Vaſculũ etiā modicũ vino plenũ qđ ſecũ tulerāt ipis monachis ad refectionē cõſedētibꝰ quotiēſcũqȝ exhauſtũ fuit liquoris vini nullũ ſenſit detrimētũ. Beati igit otmari corpꝰ ad monaſteriũ.beati galli delatũ multis ibidē pcedētibꝰ ꝛ cõſequētibus miraculis feliciter ꝛ honorifice quieſcit.

¶ De ſancto conrado.

Anctus conradus de nobilibus parētibꝰ in alemania genitus ꝛ educatꝰ ē. Hic ga mīte honeſtati ꝛ bonoꝝ moꝝ adornatꝰ erat a nothigo eccleſie cõſtātinēſis epiſcopo toti epiſcopatui auditor pficit cauſaꝝ. Succedēte autē tēpore ī ppoſitũ maioris eccleſie eligitur Nothigo aũt epiſcopo viā vniuerſe carnis igreſſo vocat ſcũs vdalricꝰ eccleſie auguſtinēſis ep̄s:ꝛ ab ipo corpꝰ ep̄i defuncti ſepelit:q clero ꝛ populo triduanũ idixit ieiuniũ vt benignitas dei illi eccleſie daret placentē ſibi antiſtitē. Statuto igit die quo ad electionē vel potiꝰ cõmunē īſpiratione de ep̄o pcedendũ fuit. ſcũs vdalricꝰ deſcribit ipm ppoſitũ.b.cõradũ talē eē: ſic apoſtolus ad timo. ꝛ titũ. Oportet eē ep̄m irrephēſibileȝ vniꝰ vxoris virũ ſobriũ ornatũ prudentem pudicũ hoſpitalē doctorē nõ vinolētũ.non pcuſſorē:ſȝ modeſtũ.nõ litigioſũ.ñ cupiduȝ ſue domui bene ppoſitũ filios habētē ſubditos cũ oī caſtitate:ſiqs domui ſue preeſſe neſcit qñō eccleſie dei diligētiā hēbit: non neophitũ nõ ī ſupbiā elatũ ne ī iudiciũ decidat diaboli. Oportet aũt ꝛ teſtimoniũ habere bonũ ab his q foris ſũt: vt ī opprobriũ nõ icidat ꝛ ī laqueũ diaboli. Jteȝ ad thi.ſic ait. Oportet enim ep̄m ſine crimine eſſe ſicut dei diſpēſatorē ꝛc. Segt ꝛ eos q cõtradicũt arguere. His oībꝰ corā multitudine a ſãcto vdalrico d ipſo recitatis:oēs ibidē cõſēſerũt. Vñ ibidē rapit trahit. ꝛ q̄uis plurimũ renitēs ep̄s īſtituit. Jn cathedrali ģ īſula ſublimatus ſcũs cõradꝰ pncipalē ſcē dei matris eccleſiā ditauit reliquijs precioſis ꝛ ornatu maximo. Jnſup tres cõſtruxit eccleſias vnā ī citatē ꝯſtātinēſi: duas extra. Jn quaꝝ vna videlicet ecclīa bti mauritij ſepulchruȝ dñi nři ihū xp̄i ſimillimũ illi qđ ē ī hierlm cũ multa diligētia cõſtrui pcurauit. Vbi etiā duodecim pbēdas clericis ibidē xp̄o famulātibꝰ ī ppetuũ īſtituit. Auxit nihilominꝰ canonicoꝝ numeꝝ maioris ecclīe cũ allodio pprij matrimonij. Cupiēs ēt idē vir ſcũs cũ aplo corpꝰ ſuũ caſtigare tribꝰ vicibꝰ trāſfretans verſus ſcām citatē hierlm adijt ī qua locũ paſſiõis xp̄i ꝛ ſeplture ꝛ reſurrectiõis ſimul ꝛ aſcēſionis ī deuotiõe maxima viſitauit. Poſtmodum apud caſtrum lauſen cũ ſcõ vdalrico exiſtēs:cũ vidiſſet in ipſa turbine aq̄ pcellis hic iđe ſpumātibꝰ aues itroeũtes

mergi ⁊ exeūtes:itellexit vir ſcūs in ſpiritu
duas aīas fore ſub ſpecie illaꝝ auiū:q̄ ibidē
ob ſceleꝝ ſuoꝝ aliquādo cōmiſſoꝝ multitu
dinē ſuū purgatoriū ſuſtinerēt. Itaqꝫ ambo
viſcerib⁹ miſericordie moti vdalricus p̄mā
miſſā ꝓ defūctis celebrare nō diſtulit con/
radus aūt ipſa die ſecūdā miſſā ſimiliter ꝓ
defūctis cōplere nō pigrat⁹ ē. Et ſic i eoꝝ
deuotiōe ⁊ ſolēni altaris oblatiōe illaꝝ aui
um ſpēs amplius non viderūt. Hebbardo
optimo adoleſcēti q caſu ſup epiſcopi ſedez
cōſederat ꝓphetabat cōradus dicēs:p̄ma/
ture ſedē meā gebbarde occupaſti:mihi ſuc
cedet qui prior te i hac cathedra ſedebit: vz
gamelonus. Sanct⁹ etiā cōradus ifra miſ/
ſaꝝ ſolēnia poſt cōſecrationē corporis ⁊ ſan
guinis dn̄i nr̄i ieſu xp̄i i die ſcō paſce araneā
lapſā in calicē cuz ſanguine dn̄i fiducialiter
ſumpſit. Cūqꝫ terminatis rite miſſaruz ſolē/
nijs prout digniſſimum eſt ipſa die ad pran/
dium conſediſſet attenuatus corpore per
ſcāz quadragenā non comedit. Interroga/
tus a ſuis cur non comederet, ait. Expecto
hoſpitē i ꝓximū veniētē:⁊ iclinato capite ſu
per mēſam exitū aranee prebet aperto ore:
Quāta de tali aduētu gn poti⁹ miraculo i/
ter cūctos ibidē exiſtētes fuerit letitia nul/
lus ſane mentis ignorat. Obijt aūt beatus
cōradus ep̄s poſt multaꝝ exercitia virtutū
.vj. calē. decēbris. āno dn̄i. 976. ep̄at⁹ vero
.lxij. ſenex ⁊ plen⁹ dieꝝ. ❡ De ſcō hillarione.

Illariō ſanct⁹ mōachus fu
it:cui⁹ vitā virtuti/
b⁹ plenā ſcribit hiero. hui⁹ parētes
idolis dediti. ipſe vt dr̄ roſa d̄ ſpinis floruit.
alexādriā miſſuſ ⁊ ibi grāmaticā diſcēs:ibi/
dē etiā baptizat⁹ ē:totaqꝫ illi volūtas i eccle
ſie cōgregatiōib⁹ fuit. Audiēs nomē ātonij
i egyptū perrexit ad vidēdū eū:quē vt vidit
ſtati habitū mutauit:⁊ duob⁹ mēſib⁹ vix cū
eo māſit. Cōtēplat⁹ ē.n. ordinē vite ſue gra
uitatē morū:qꝫ creber i orōnib⁹ qꝫ hūilis in
ſuſcipiēdis frībus qꝫ ſeuerus i corripiēdis:
alacer i exhortādis:talē etiā habuit cōtinē/
tiā: vt cibi eius aſpitatē nulla eius ifirmitas
frāgeret. his virtutib⁹ hillariō iſtructus re
dijt ad patriā cū qbuſdā mōachis:parētib⁹
ſuis iā defūctis:partē ſubſtātie frībus:par
tē etiā paupibus dedit:ſibi nihil oīno reſer/
uās. ❡ Erat autē ānoꝝ qndeci: ⁊ ſolitudinē
igreſſus ē ſacco tantū coopertus ⁊ ſaccū ruſti
cū quē btūs ātonius ei dedit cū ab eo diſceſ/
ſit ſecū tulit. tātū. xv. caricas poſt ſolis occa
ſuz comedēs hoc cibo cōtētus fuit. a. xv. vſ/
qꝫ ad. xx. etatis ſue ānum. Eſtus ⁊ pluuias
breui tugurio quod iūco ⁊ caricis texerat d̄
clinauit: deide breuē cellā parauit latitudie
pedū quatuor:lōgitudie vero pedū quiqꝫ:
vt ſepulchꝝ potius qꝫ domū crederes. Ca/
pillos ſemel i āno videlicet die paſce totun
dit. ſup nudam terrā i initio vſqꝫ ad mortez
cubauit. Saccū quo ſemel fuit idutus nūqꝫ
lauās nec mutans altero niſi cum p̄mo ſciſ/
ſus eēt. ſcripturas ſcās quaſi memoriter te/
nēs:poſt orōnē pſalmos quaſi deo p̄ſēte ce/
cinit. a vigeſimop̄mo āno vſqꝫ ad vigeſimū
ſextū trib⁹ annis p̄miſ dimidiū lētis ſextariū
madefactū aqua frigida comedit. Alijs tri
bus ſequētib⁹ panē aridū cū ſale ⁊ aq̄ ſūpſit
vſqꝫ ad. xxx. Herbis agreſtib⁹ ⁊ virgultoꝝ
radicibus crudis ſuſtētatus ē. A. xxx. vnciā
panis ⁊ coctū modicū oll⁹ abſqꝫ oleo come
dit. Sētiēs āt caligare oculos ⁊ totū corp⁹
in impetiginem verti: ⁊ punicea ſcabredine
contrahi:ad ſuperiorē cibū adiecit paꝝ olei
⁊ hoc vſqꝫ. ad lxiij. ānū vite ſue tali cucurrit
gradu nihilū guſtās pomoꝝ: aut leguminū
ſeu cuiuſqꝫ alterius delectabilis rei. hic dū
ſe videret corpore fatigatū ⁊ exitū crederet
iminere a. lxiiij. vſqꝫ ad. lxx. pane abſtinuit
icredibili feruore mētis: vt eo tp̄e q̄ſi nouus
accederet ad ſeruitutē dei: qñ ceteri ſolent
remiſſius viuere. Fiebāt āt ei ſorbiciūcula
d̄ farina ⁊ cū minimo olei vix ꝓ cibo ⁊ potu
qnqꝫ vncias appēdēs:ſicqꝫ cōpleuit ordinē
vite ſue. nūqꝫ ante ſolis occaſū nec i dieb⁹ fe
ſtis nec i ſūma iualitudie nūqꝫ ſoluit ieiuniū
igr̄ potētiſſim⁹ i miraculis. ſāctitate icōpabi
lis. 80. etatis ſue āno cū abſēs eēt Eſiti⁹: q
eū ſēp familiarit̄ dilexerat quaſi i teſtimoni
uz teſtamēti breuē manu ꝓpria ſcripſit lr̄az
omnes diuitias ei derelinquēs q̄s habuit
videlicet tunicā d̄ ſacco. cucullā ⁊ paliolū.
tāqꝫ modic⁹ calor in pectore erat: ⁊ q̄ſi iā vite

viuebat apertis oculis. Hec loquebat̄ egre
dere qd times egredere qd dubitas. 80. fere
annis xp̄o ſuiuiſti ⁊ mortē times: iter hec v̄ba
exalauit ſpm̄. Statiqꝫ corp⁹ ei⁹ humanum
obrutū ē. Sicqꝫ ⁊ ipſe oēs q ad egrotātē ve
nerant rogauit ne qdē pūctū hore poſt mor/
tem ei⁹ corp⁹ ſuaret̄. Poſtmodū Eſiti⁹ vir
ſanctus cū periculo vite poſt decē fere mē/
ſes corp⁹ ei⁹ furat⁹ ē ⁊ i paleſtina deferens:
monachis crebris ꝓſequētib⁹ laudibus mo/
naſterio cōdidit cū tunica cuculla ⁊ pallio to
to corpore quaſi adhuc viueret itegro ⁊ ml/
to fragrāte odore quaſi optimis delibutum
eēt vnguentis: i teſtimoniū ei⁹ ſciſſime vite
ad laudē ⁊ exupabilē ipſi⁹ gl̄iā q viuit ⁊ re/
gnat. Feſtum aūt ipius recolit̄ duodecimo
cal̄. nouēbris. q̄ vz die vndecim milium v̄gi/
nū ⁊ .b. vrſule feſtū celebrat̄. ❡ De. ſ. turpio

Urpinus remenſis archie/
piſcop⁹ ſoci⁹ ca/
roli. xij. ānis. cū hiſpaniā ⁊ galiciam
a ptāte paganoꝝ liberaſſet: q̄ vidit ſcripſit le
prādo decano aquiſgrani. ❡ Primo quō ſā
ctus iacob⁹ apoſtolus apparuit carolo ro/
gans vt locū ſepulture ſue purgaret ⁊ viaz
ad locū ſui ſepulchri prepararet vt multitu
do pegrinoꝝ ibi peccata deleret. Promiſit
etiam ſibi ſe fore adiutorē i oīb⁹ ⁊ cū h̄ vitaz
eternā poſſidēdā. Cōuerſi aūt fuerāt multi
p p̄dicatōes diſcipuloꝝ iacobi: ſed recidiuū
paſſi ſūt: ⁊ fides xp̄i ibi d̄leta erat vſqꝫ ad tē
pus caroli q hiſpaniā ⁊ galiciā chriſtianam
fecit p xp̄m. Prima vrbs quaz obſedit fuit
Pampilona. trib⁹ mēſib⁹ nequit eaz capere.
q2 iexpugnabiles erāt muri. Orauit ḡ. Dn̄e
ieſu xp̄e ꝓ cui⁹ fide huc veni da mihi hāc vr
bē. ſcē iacobe: ſi veꝝ ē q̄ mihi apparuiſti da
mihi cape eā. Tūc muri collapſi fūditus ce/
ciderūt. Saracenos aūt qui baptizari volu
erunt viuere pmiſit: alios oēs occidit. q̄ au/
dito alie ciuitates miſerūt ei tributū ⁊ ſe ei
ſubiecerūt ⁊ facta ē tota illa terra ſub tribu
to. Uiſitato ſarcophago bti iacobi venit pe/
tronū: ⁊ ibi infixit lanceā i mare dicēs. grās:
⁊ addit. huc vſqꝫ nūqꝫ niſi nūc potui. Tunc
ſubiugauit ſibi oēm galitiā ⁊ hiſpaniā a ma/
ri vſqꝫ ad mare. Itē vnā ciuitatē obtinuit in
qua erant nonaginta turres. Item lucernā
ciuitatem quatuor mēſibus obſedit: quā ca
pere nō valēs deū ⁊ ſāctū iacobū inuocauit.
Tūc ceciderūt muri ei⁹ ⁊ ē deſerta vſqꝫ nūc
cū alijs trib⁹ ciuitatibus quas ipſe dn̄s ana/
thematizauit: vt olim hierico. Oia idola d̄/
leuit p̄ter vnū qd̄ vt dicūt ſaracēi maugme/
tus. quē ipſi colūt cū viueret i ſuo noīe fabri
cauit: ⁊ demonū legionē arte magica ibi al/
ligauit: que tāta fortitudine illud ſeruant q
a nullo vnqꝫ frāgi potuit. Cū eni aliqs xp̄ia/
nus ad illud appropinquat ſtati periclitat̄:
ſz pagan⁹ cū orādi cā venit illeſus abit. auis
q̄ ſup illud ſederit ſtati morit̄. Eſt igit̄ i ma/
ris margine lapis alt⁹ q̄ntū pōt coruus vola/
re ſurſū ifra latus ⁊ quadrat⁹ ſupra ſtrictus
ſup quē ē imago illa de auricalco optimo i
effigie hominis fuſa ſup pedes ſuos erecta:
faciē habēs verſus meridiē: i manu dextra
habēs clauē magnā q̄ cadet de manu ei⁹ an
no quo rex i gallia nat⁹ fuerit: q totā hiſpa/
niā xp̄ianā faciet. mox q viderint clauem le
pſaz gazis ſuis i terrā poſitis oēs fugiēt. Ex
auro qd̄ reges ⁊ p̄ncipes dabant carolo: ſi/
militer quoqꝫ pagani: ipſe carolus fecit tē/
plum ſancto iacobo ⁊ ornamenta multa et
canonicos inſtituit. Similiter aquiſgrani d̄
illo edificauit ⁊ multas alias eccleſias. Re/
uerſo carolo paganus rex aphricanus hi/
ſpaniam ſibi ſubiugauit: chriſtianos occidit
quos carolus terre cuſtodes poſuerat: quo
audito carolus redit cum multis exercitib⁹
⁊ venit baionā vrbē vaſcoruz vbi romaric⁹
moriens cuidam conſanguineo eius ſuum
equum ⁊ cetera ſacerdotib⁹ ⁊ pauperib⁹ di
ſtribuēda cōmiſit: q qm̄ non cōpleuit ſup ſe
audiuit demones: q̄ſi rugitus leonū: lupo/
rum: ⁊ vitulorū habentes: ⁊ raptus per die/
tas quatuor ductus ab exercitu caroli in/
uentus eſt. Carolo igitur in craſtino pugna/
turo cum argolando qui hiſpaniam reac/
quiſierat in ſero parant ſe milites caroli: vt
mane ſint ad bellandum prompti et haſtas
ſuas ante tentoria in pratis fixerunt in ter/
ra: quas mane inuenerunt corticibus et

frondibus decoratas ⁊ in terra radicatas.
Abſciderunt autem eas ꝓpe terrā ⁊ de ra-
dicibꝰ poſtea creuit magna ſilua. Hoꝝ ba-
ſte floruerūt q ipſo die cedendi erant ⁊ ſcōꝝ
martyꝝ numero īſerēdi. Sūt aūt tūc occiſa
.40000. ⁊ dux milo pr̄ rotholandi ⁊ equꝰ ca-
roli. Tūc ſtetit carolus cū duobꝰ. M. ⁊ ſpa
ta q̄ dr̄ gaudioſa multos paganos occidit: ī
ſero vtriq; redeūt ī caſtra. Craſtino venerūt
quatuor nobiles cū quatuor milibꝰ pugna-
toꝝ. Unde pagani fugiunt ⁊ carolus in gal-
liam rediit. Poſtea rediens iterum cū qua-
tuor milibꝰ militū carolus ⁊ hoꝝ haſte floru-
erunt: q leti ⁊ p̄mi pugnauerūt: ⁊ paganos ī-
numerabiles occiderūt: ⁊ poſt ipſi occiſi ſūt
⁊ equus caroli ibi ſtās mltos occidit donec
fugerent pagani. Iteꝝ mādauit argolādꝰ
carolo bellū: vn̄ carolus venit cū .cxliiij. mi-
libus: tūc argolādꝰ ⁊ carolus multa ſimul
locuti ſūt de caſu belli ⁊ fide. Inter q̄ dix ar-
golādus pugnemus ꝓ fide: ⁊ ſi vincar bapti
zabor. Uadunt ergo viginti xp̄iani cōtra vi
ginti paganos ⁊ occidunt eos. Poſt quadra
ginta ⁊ venit vt p̄us: poſtea .c. ⁊ ſcm̄ ē ſimilr̄.
Iteꝝ mille ſ; ſēp xp̄iani paganos occiderūt
Tūc datis treugis venit argolādus ad ca-
rolū baptizādus dicēs carolo. Lex tua ſan-
ctior ē: ⁊ p̄cepit paganis vt baptizarēt̄. Illi
aūt cōſēſerūt. Tūc argolādus vidit ordies
ī mēſa ⁊ queſiuit q eſſent: rn̄dit carolꝰ hos eē̄
ep̄os: hos monachos: hos canonicos: hos
pauperes: quos dicit eē̄ nūcios dei. cui ille.
Male tractas nūcios dei. ꝓpter hoc nolo
baptizari. Hic notādū q̄̄ graue peccatū ſit
male tractare pauperes: ꝓpter hoc carolꝰ
tāta leticia baptizādoꝝ ē p̄uatus. Craſtino
carolus pugnaturꝰ habuit .cxxxiiij. M. ar-
golādus ho .c. M. ibiq; occiſus ē argolādꝰ
⁊ ſua .100000. victores ī ſāguine ſtabāt vſq;
ad baſes ciuitatis: q̄ mox capta ē paganis
oībꝰ occiſis. Tūc .1000. chriſtiani nocte ſepe
lieñt mortuos carolo ignorante: qui onuſta-
ti argento ⁊ auro: cū ad carolū redire vellēt
a paganis qui fugerant ſunt occiſi: ⁊ hoc fec̄
eis auaritia. Princeps autem nauarrorum
mandat iterum carolo bellum: q orauit dn̄z:
vt oñdat ſibi ī illo bello morituros: craſtino
autem armato exercitu carolus vidit rube
am crucem in humeris moriendorum retro
ſuper loricas: quos omnes in oratorio ſuo
retruſit ne occiderentur: pacto bello ⁊ occi-
ſis fere .10000. paganoꝝ carolus quos ī ora-
torio truſerat reppit mortuos videlicet .cl.
tunc carolus expugnauit totam patriā na-
uarrorum. Poſtea ho dr̄ carolo q rex ba-
bylonis miſerat contra eū de ſyria .20000.
curruū ⁊ ipſe de genere goliath qui vulne-
rari non poterat niſi in vmbilico .6040. for-
tium habuit. ſtatura eius cubitorum .xij. fa-
cies eius longa vnius cubiti. digiti tribꝰ pal-
mis: qui omnes contra ſe miſſos portauit in
ciuitatem orthgorum: primo rainaldū: ſecū-
dū conſtantinum regem romanorum ⁊ ali-
um comitē: tres illos oēs ſimul leuans quaſi
pueros dextra ⁊ leua tulit ī carcerē ⁊ vigin-
ti pugnatores. quarto ſimiliter deportauit:
rotholādus vero fixit eum in vmbilico: vn̄
clamauit. maugmet iuua: q; morior: accur-
runt ergo pagani: ⁊ portāt eū mox ī ciuita-
tē: ⁊ ſic xp̄iani cum eis intrauerunt: ⁊ prefa-
tum gigantem occidunt: ⁊ ciuitatem capiūt
Rotholandus vero gyganti predicauit de
trinitate q̄rēti. abrahā vidit tres. ⁊c. Itez in
cythara cū ſonat tria ſunt ars manus ⁊ cor-
da. in amigdala tria ſunt corium teſta nucle-
us: ſilr̄ ī ſole curſus ſplēdor ⁊ calor. In rota
plauſtri: mediū brachia circulus: ī hoīe cor-
pus anima vmbra: ſicut vnum eni ē tria ita
in deo tres perſone vnū ſūt. Itē q̄rit gygaſ.
Quō potuit virgo parere? reſpondit roto-
lādus. Deꝰ q fabe gurgulioni: ⁊ arbori facit
gignere vermes: mltoſq; piſces ex aqua ꝓ-
ducit vultures apes: ſerpentes ſine maſcu-
lino ſemine facit prolem gignere: potuit idē
deꝰ ⁊ virginem facere parere. de aſcenſiōe
querenti reſpondit: rota molendini q̄̄tū ad
ima deſcenderit de ſuperius tantum aſcē-
dit: e cōtrario auis de mōte deſcendēs redi-
it in altum: ſol in orientem ſurgit ⁊ tendit in
occidentem: ⁊ iterum redit in orientem: ita ⁊
chriſtus vnde deſcendit iterū aſcendit. Cui
gigas. modo pugnemus ꝓ fide. Poſtea vi-
ctum ē quō exercitꝰ caroli facies equorum
lintheis operuit ne viderēt laruas hoſtium:
⁊ obſtruxeñt aures eq̄ꝝ ne audirēt tympana
ꝑ q̄ p̄ꝰ fugati fuerāt qn̄ pagāi fecerāt ſīgl'os
viros añ ſingulos equos īcedere laruatos ⁊
tympana ꝑcutientes: vn̄ mō victoriā habu-
erunt. Tūc carolus irrūpēs vexillū ī curru
abſcidit: alias .n. nūq; fugiſſēt ⁊ ſic occidit
.8000. paganoꝝ vrbē cepit: ⁊ poſtea ī hiſpa
nia nemo carolū auſus ē īpugnare. Poſtea
venit ad ſanctū iacobū ⁊ oīa deſtructa ibi
reedificauit: ſtatuitq; ad honorē ſcī iacobi
oēs reges ⁊ p̄ncipes p̄ſētes ⁊ futuros ep̄o
ſcī iacobi obedire. Tunc ergo turpinus re-
menſis archiep̄s ſcī iacobi eccleſiā ⁊ altare
cuz .lx. ep̄is caroli rogatu cal. Iunij honori
fice dedicauit: ⁊ carolus tūc dedit eccleſie
ſcī iacobi ī dotē totā galiciā ⁊ hiſpaniā: vt qli
bet poſſeſſor domꝰ annuatim quatuor de-
narios perſolueret: ⁊ ab omni ſeruitute re-
gis ⁊ pricipū liberi eēnt: ⁊ vt ibi ſint cōcilia ⁊
virge ep̄ales ⁊ corone regales ꝑ manus ep̄i
loci p̄beant̄ ⁊ hūs iacobꝰ: ⁊ Io. cū matre pe
tierūt: vt vnus ſedeat ad dexterā alter ad
ſiniſtram xp̄i. Io. in oriente patronus ē apō
ephesū. Iacobꝰ ī occidēte. Ro. apoſtolicā
ſedē petrus habet: merito q; ipſi erāt chriſto
pre ceteris familiares. principalis tamen eſt
petrus: q; chriſtus eum voluit eē principez
apoſtolorum. Tāte autem fortitudinis fuit
Carolus q quatuor ferraturas equi ſimul
manibus facile extendebat: ⁊ militē arma-
tum ſtantem ſuper palmam ſuā a terra vſq;
ad caput ſuū facile leuabat. tāte largitatis
q in quatuor feſtis curiā p̄cipue habuit ī hi
ſpania: v; ī natiuitate xp̄i ī paſcha ⁊ pēthe.
⁊ feſto ſācti iacobi. ꝑ ſingulas noctes cuz cu
ſtodiebāt .cxx. fortes. Prima noctis vigilia
.xl. ei aſtiterūt. x. ad caput. x. ad pedes. x. ad
dextrā. x. ad ſiniſtrā dextra ſpatā nudā: ſini
ſtra cādelā ardentē habētes. Hmō ſecūdam
vigiliā .xl. ſic .xl. tertiā vigiliam fecerunt.
Qui plura d̄ virtutibus eiꝰ ſcire voluerit cer-
nat quō rome fuit īꝑator. eccleſias ⁊ abbati-
as inſtituit: ſepulchꝝ dn̄i viſitauit. multorū
ſcōꝝ corpora in argento ⁊ auro locauit: ⁊ li
gnum crucis ſecū tulit: vnde multas eccleſi
as dotauit. Cū rediret carolus de hiſpania
adhuc erāt duo reges pagani apud ceſareā
auguſtā marſiriꝰ ⁊ beligandus fr̄ eiꝰ a rege
babylonie de pſide ī hiſpaniā miſſi: q carolo
ficte ſubiacebāt: qbꝰ carolus mandauit: vt
baptizarent̄ vel tributū ſibi mittāt. Qui mi
ſerunt ei trigita equos oneratos auro ⁊ ar-
gēto gaziſq; hiſpanicis: ⁊ q̄drigētos equos
vino dulciſſimo oneratos pugnatoribꝰ ad
potādū ⁊ .1000. ſarracenas formoſas: nūcio
vero caroli ganaleoni trigita equos onera
tos auro ⁊ argēto ⁊ pallijs dederunt: vt pu-
gnatores ī manꝰ eoꝝ traderet: qd ⁊ fecit. nū
cius carolo munera tulit: ſed vinū ⁊ mulie-
res acceperunt pugnatores. Dixitq; q rex
marſirius veniret baptizādꝰ. cui occurrit ca
rolus cū .lvi. milibꝰ. venerūt ⁊ pagani: ⁊ hoꝝ
vigīti milia occiderūt. chriſtiani ſimiliter: ⁊
chriſtianoꝝ trigita milia a paganis ſūt occi-
ſa ꝓpe hebetudinem animi ⁊ fornicationē eoꝝ.
ibi occiſi ſūt oēs pugnatores p̄ter rotholan-
dū ⁊ alios qnq;. Tūc rotholandꝰ cū .c. viris
euaſit ⁊ occidit marſiriū. ip̄e ſolus quatuor
lāceis fixꝰ euaſit: tūc marmoreū lapide; tri
no ictu ī duas partes diuiſit a ſūmo vſq; de-
orſū gladio ſuo quē voluit frāgere: qn̄ vidit
ſe moriturū ne pagani eundē acciperēt: cor
nu ſuū ſufflādo fregit ⁊ ceruicē colli ſui le-
ſit: ſocios vocādo cū ſufflatiōe. Qd carolus
vt audiuit venire voluit: ſ; p̄fatꝰ traditor eū
auertit dicēs eū ī venatiōe eſſe. Adhuc eni
Carolus necē ⁊ traditionē ſuoꝝ ignorabat
Ad obitū rotholādi venit theo. ⁊ vidit cōpū
ctionē ⁊ orōnē eius: tribꝰ vicibꝰ carnē ſua;
tetigit dicēs. Et ī carne mea videbo deū ſal
uatorē meuz. Similiter tetigit ⁊ oculos di-
cēs. Quē viſurꝰ ſū ipſe: ⁊c. ⁊ ait: memento
mei dn̄e quia ꝓ honore tuo exul morior: me
mor eſto ſocioꝝ meoꝝ ſimiliter occiſoꝝ ꝓ te
Tūc ſignās ſe cruce ait. Nūc video qd ocu
lus nō vidit ⁊c. ⁊ ſic expirauit ſanctiſſimus
martyr rotholādꝰ. Ego turpinꝰ neſciēs ro-
tholādū defūctū ip̄o die obitꝰ eiꝰ miſſā de-
functoꝝ p̄ſente carolo celebraui .xvj. calen
das. Iulij ⁊ raptꝰ ī extaſi; audiui choros ī ce
leſtibꝰ cātātes ignorās qd hoc eēt. Poſt h̄
demones quaſi predā ducētes. qbꝰ dixi. qd
fertis? reſpōderūt: Marſiriū ad inferna ſic
michael rotholādū ad celeſtia. miſſa celebra

ta dixi hoc carolo. Cũ hoc dicerẽ venit bal
deuinꝰ ſup equũ rotholãdi dicẽs. rotholan/
dũ ſe ↄ̃religiſſe in agonia: cito exercitꝰ venit
ad funꝰ ſꝫ carolus pmꝰ iuenit eũ exanimatũ
q brachia ſup pectꝰ poſuerat i formã crucis
Tũc carolus irruit ſup eũ. gs pl ãctũ illiꝰ ex
pli: et:ꝰ balſamo mirrha ꝛ aloe cõditꝰ ẽ: ꝛ cũ
eo ibi pnoctauit exercitꝰ. Trigitaocto ãnoꝝ
obijt. craſtino armati vadũt ad locũ certami
nis: vbi alius amicũ ſuũ ſemiuiuũ repit: ali/
us mortuũ: Oliueriũ defũctũ iuenũt: qua
tuor palis i terrã fixis extẽſũ textis retortis
ligatũ: a collo vſq ad vngulas pedũ ꝛ ma/
nuũ excoriatũ: ſagittis: lãceis: ſpatis pfora/
tũ. totũ nemꝰ clamoribꝰ iplet quilibet ſuũ
amicũ eiulãdo. Tũc carolus iurauit p oipo
tentẽ ꝙ currere non ceſſaret: donec hos ho
ſtes iueniret. Inuenit eos cenantes quat/
tuorq milia occidit. ſtetit ſol imobilis ꝛ ꝓlõ
gata ẽ dies illa ſpatio triũ dieꝝ: ꝛ iuẽto tra/
ditore ganaleone ꝑcepit eũ carolus q̃ttuor
equis fortiſſimis totiꝰ exercitꝰ alligari: ꝛ ſup
eos aſſeſſores agitãtes ↄtra quattuor orbis
plagas ꝛ ſic digñ morte interijt diſcerptꝰ. Ex
ẽplo aũt machabei iude. xij. milia talẽtoꝝ
auri veſtes ꝛ cibaria data ſũt ꝓ defũctoꝝ
aiabꝰ. Rotholãdus i eccleſia romana ſepe/
lit: gladiꝰ eiꝰ ad caput ſuſpẽdit: omnẽ terrã
circa oppidũ blauienſis ſex dieꝝ ſpacio vbi
rotholãdus ſepultꝰ ẽ canonicis regularibus
quos ipſe carolus reſtaurauerat iuſſit dari:
vt annuati in anniuerſario ſancti Rhotolã
di. xxx. pauperes oibꝰ neceſſarijs veſtibꝰ in/
duerent: cibis reficerẽt. xxx. pſalteria ꝛ tot
miſſas ꝓ omniũ defũctoꝝ animabꝰ occiſo/
rũ dicerent: ꝛ de reliquo ipſi viuerẽt. Poſt
hoc Carolus ſanctum dionyſiũ honorauit
oẽꝫ frãciã eccleſie eiꝰ in predio dedit: ꝛ ꝑce/
pit vt oẽs frãci ꝑſẽtes ꝛ futuri etiaꝫ reges
paſtori eccleſie obedirẽt: ꝛ quelibet domus
annuatĩꝫ quatuor denarios daret ipi eccle/
ſie: ꝛ ſtãs apud corpꝰ. b. dionyſij orauit pro
aiabꝰ occiſoꝝ i hiſpania: ꝛ ꝓ his q libẽter ꝑ/
ſatos denarios ſoluerẽt. nocte ꝓx ma regi
dormiẽti dionyſius apparuit eũq excitauit
dicẽs. Qui tuo exẽplo i hiſpania occiſi ſũt vl
occidentꝰ oiũꝫ delictoꝝ veniã ipetraui. Si/

militer q̃tuor de ſuis vulneribꝰ medicinã ipe/
traui. Hoc carolus dixit oibꝰ. Tũc carolus
aqſgrani mira mri dei opatꝰ ẽ. vñ ꝓuocati
ſũt ẽt ad bona faciẽda m̃lti alij. Tẽ mihi tur
pino mors caroli relata eſt hoc modo. Cum
apud viennã die quadã i extaſi raptꝰ orõni
vacarem: ꝛ pſalmum. deus in adiutoriũ. di/
cerẽ: demonum agmina procedebant. ver/
ſus lotharingiam. Cũq omnes tranſiſſent
vidi vnũ quaſi ethiopẽ greſſu tardo ſequẽ
teꝫ. Cui dixi. quo itis? Reſpõdit. Aquiſgra
num tollere animam Caroli. Cui dixi. Ad/
iuro te per ieſum chriſtum vt redeas ad me
dicens quid actũ ſit. Tũc paruꝫ morati re
deũt vt pꝰ ordinati. Dixi g ei cui ꝑus dixerã
quid egiſtis? reſpondit. Galacianus ſine ca/
pite tot lapides: ꝛ ligna eccleſiaꝝ tulit i ſta/
tera ꝙ plus appenderũt eiꝰ bona q̃ mala: ꝛ
iõ animam eiꝰ a nobis abſtulit. Quo dicto
euanuit: ꝛ ego cognoui illa hora carolum eẽ
defũctũ. Ipſe etiã mihi quãdo ab inuicẽ re/
ceſſimꝰ me rogãte ꝓmiſit mihi ꝙ ſi fieri poſ/
ſet nunciũ mortis ſue mitteret. ſimiliter ego
ſibi de mea morte promiſi. Unde egrotans
ad mortẽ precepit cuidaꝫ militi alumno ſuo
vt mortem eius mihi nũciaret: qȯ ꝛ fecit. v.
calendas februarij. obijt anno dñi octingẽ/
teſimo quartodecimo. ¶ De ſcõ Guilielmo

Tempore illo quo diuie pla/
cuit pietati anglo
rum gentẽ de malis ſuis corrigere
ꝛ ſue ſuitutis officijs arctiꝰ aſtringere: glori/
oſiſſimo normanoꝝ duci gulielmo eandem
patriam debellando ſubegit: ꝛ eius virtute
ꝛ induſtria totius eccleſiaſtice dignitatis ho
nores i melius reformauit: cuius pie inten/
tiõis operibus inuidens ille honoꝝ oium ini
micus diabolus tum familiarium fraudibꝰ
tum extraneoꝝ incurſibꝰ multotiẽs conatꝰ
ẽ eiꝰ obſiſtere ſucceſſibꝰ. Sꝫ dño ꝓtegente
ꝛ timentẽ ſe regẽ glorificãte ad nihilũ dedu
ctus ẽ malignus. Audientes autẽ dacij an/
gliam ſubiectam eẽ normãnis grauiter in/
dignati ſe ſuo hereditario quaſi iure priuari
arma preparant: claſſem adaptant: vt eos
adeuntes a data ſibi diuinitꝰ patria expel/
lant. Hoc comperto rex prudentiſſimꝰ bel/

ſinum quendam religioſum abbateꝫ remẽ
ſis cenobij accerſitum i datiam dirigit: vt i/
quirat veritateꝫ huius rei. At ille vt vir ad/
modũ ſagacis ingenij ſtrennue negociũ re/
gis exegt. Quo fideliter peracto ad angliã
cupiens reuerti mare ingreditur: ꝛ iam ma/
ximam partem maris proſpero curſu tran/
ſierat. Cuꝫ ſubito nautis ſurgẽtibus vndiq
ventis horrida tempeſtas celum commouit
ꝛ vndas. Fatigatis igitur nautis nec vltra
obniti valentibus fractis remis funibus ru/
ptis: cadentibus velis ſpes omnium ſalutis
amittitur: nihil niſi ſubmerſionis iudiciũ de/
niq expectat. Cũq de ſalute corporum ď/
ſperati animaruꝫ curam ſolũmodo creato/
ri ſuo magnis clamoribus commendarent:
ꝛ beatam dei genitricem miſerorum. ſ. refu
gium ꝛ deſperantium ſpem deuote iclama/
rent. ecce ſubito conſpiciunt quendam re/
uerende habitudinis virum pontificali iſu/
la proximum: qui aduocans ad ſe abbatem
helſinum his verbis cepit appellare dicens.
Uis inquit periculum maris euadere? vis
in patriam ſanus redire? Cũq ille cũ fletu
ſe id toto corde deſiderare: id ſolum expete
re rñderet: tunc ille. Scias inquit me ad te
a dña mea genitrice dei maria quaꝫ tã dul/
citer reclamaſti directũ: ꝛ ſi dictis meis ob/
temperare volueris ſanus cũ comitibꝰ eua/
des iminẽs piculum maris. Spõdet ilico ſe
ei i oibꝰ obtemperatuꝝ ſi hoc euaderet picu
lũ. Promitte igt ille dȯ ꝛ mihi: ꝙ diẽ ↄcepti
onis matris xpi ſolẽniter annuati celebra/
bis ꝛ celebrãdũ ꝑdicabis: ꝛ ille vt vir prudẽ
tiſſimꝰ: ꝛ qs igt dies mihi h̃ feſto erit celebrã
dus. Sexto ait idꝰ decẽbris h̃ ſolẽnizãdũ fe
ſtũ tenebis: ꝛ q̃ igt abbas offõ vtemur i eccle
ſiaſtico obſego? Oẽ igt offiñ qȯ dr̃ i ei nati/
uitate dicet ꝛ cõceptiõe eiꝰ: excepto ꝙ no/
mẽ natiuitatis mutabit i nomẽ cõceptiõis.
His dcis ille diſparuit: ꝛ citiꝰ dcõ ſedata tẽ
peſtate abbas cũ ſuis icolumis cõcito ſtatu
applicuit ãglicis littoribꝰ: ꝛ q̃ viderat ꝛ au/
dierat qbꝰ potuit notificauit: ſtatiq remenſi
cenobio idẽ feſtũ ſolenniter celebrare ꝛ tpe
quoad vixit ďuotis obſeqis deuote celebra/
uit: ꝛ nos g frẽs dilectiſſimi ſi poſtũ ſalutife/

rũ volumꝰ apprehẽdere dei genitricis con/
ceptionẽ cõgruis obſeqis celebremꝰ: vt ab
eiꝰ filio digna mercede remuneremur q cuꝫ
pr̃e ꝛ ſcõ ſpũ viuit ꝛ regnat. ¶ De. ſ. Otilia.

Otilia qr ceca nata fuit pr̃ ſuus
eã occidere voluit: vnde
mr̃ eiꝰ cuidã ãcille ſue eã alendaꝫ
cõmiſit: q̃ ꝓpter murmur ppl̃i iubẽte matre
lõgiſſime cũ puella fugit: vbi cũ ipſa puella
nutriret xp̃s ep̃o erardo de partibꝰ bauarie
appuit dicẽs: vade ad quoddã monaſteriũ
qȯ dr̃ palma ꝛ ibi iuenies puellã a natiuita/
te cecã quã baptizabis: nomẽ otilia iponent
ei: ꝛ mox poſt baptiſmũ viſũ recipiet. Quo
facto cũ diu optime i religiõe ꝑfeciſſet mi/
ſit fratri ſuo litteras dulcedie plenas. vt eã
pr̃i recõciliãs reuocaret: cui cũ pr̃ nõ annue
ret filiꝰ icõſulto pr̃e ꝓ ſorore miſit vñ pr̃ filiũ
tm̃ verberibꝰ caſtigauit ꝙ ifirmatꝰ fuit: de
q̃ etiã egritudine obijt. Pr̃ ex hoc i tãtũ cõ/
turbatꝰ fuit ꝛ cõpunctus ꝙ ꝓ filia ſua miſit
ꝛ monaſteriũ qȯ cõſtruxerat filie cũ oibus
ſuis appẽditijs libere donauit. poſt hoc ita/
q defũctꝰ ẽ. Otilia ꝟo ſciẽs pr̃em ſuum in
purgatorio vri i latere mõtis vbi nũc clau/
ſtrũ ẽ ſitũ tantũ ꝛ tã lachrymabiliter orauit
ꝙ celũ ſup eã aptum ẽ ꝛ lux magna circũ/
fulſit eã ꝛ vox dixit ei: ꝓpter te liberatus ẽ
pr̃ tuus: ꝛ i choro patriarcharum collocan/
dus ab angelis ducit. Hec beata ꝑter dies
feſtos nihil comedit: niſi panẽ ordeaceũ ꝛ le
gumia: pellis vrſi fuit ꝓlecto: lapis ꝟo ꝓ cuſ
ſino: qr ꝟo mons altus vbi cenobium Otilie
ſitum ẽ faciebat pauperes q̃rẽtes elemoſy/
nã ꝛ peregrinos nimis laborare: fecit mona
ſterium iferius ꝓ hoſpitali: qui locus ſorori/
bus tãtũ placuit: vt etiã ibi cõuẽtũ inſtitue/
rent ibi in noie pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũs ſci propria
manu tres tylias plãtauit q̃ vſq hodie val/
de vtiles ſũt i calore. Orãdo vas oio vacu/
um impleuit vino: cũ q̃dã ſoror iter diuina of/
ficia vaſa eẽ vacua diceret. Itẽ qr i baptiſ/
mo viſũ recepit ſpecialiter huĩꝫ Io. baptiſtã
venerabat: ꝛ ei eccleſiam facere cogitauit.
Quadam etiam nocte ſe dedit orationi ſu/
pra petrã vbi nũc magna crux lignea locat
ob memoriã tãti miracli: Ibi ioãnẽ rogabat

oſtẽdere ſibi modũ edificij: qḋ ⁊ fecit. Jo. n. ĩ forma qua xp̃m baptizauit: in maxima tñ claritate ſibi apparẽs eccleſie locũ: lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ oñdit: qḋ vidit vna ſoror lucẽ videlicet: ſed ioãnẽ nõ vidit. cui otilia inhibuit ne ante ipſius obitũ alicui viſionez manifeſtaret. Jn incboatiõe clauſtri boues cũ plauſtro lapidũ cadũt de mõte q habet ĩ altitudine. lxx. pedes ⁊ illeſi obuiant ſeruis aſcendendo iterũ onerati. Uenerant. n. ſerui cũ gaudio ipſos occidere vt nõ eẽnt cibus vermiũ ſed hominũ. Otilia ſuã nutricẽ proprijs manibus ſepeliuit: ⁊ poſt. lxxx. annos ſepulchro aperto dextra mamilla nutricis integra inuẽta ẽ: qua etiã quondã lactauerat et reliquũ corpus icineratũ. Poſt plurima virtutũ inſignia Otilia ſciẽs finẽ ſibi adeſſe cõuocatis ad ſe ſororibus apud ſãctũ ioãnẽ p̃dicauit eis ⁊ rogauit eas orare ꝓ ſe ⁊ ꝓ patre ſuo. Poſt hec p̃cepit eis vt irẽt ĩ oratoriũ m̃ris dei ṽginis marie ⁊ legerẽt pſalteriũ. Interim dũ hec fierẽt ipſa obijt ſola tãtuſq; odor ibi fuit quaſi oẽs domus plene eẽnt aromatibus. Redeũtes ſorores cũ viderẽt m̃rez ſuã ſine eucbariſtia defũctã adeo iſtãter orauerũt q̃ de morte ſuſcitata eis dixit. Cur me inquietaſtis? Lucie cõiũcta fui ⁊ illḋ gaudiũ habui qḋ oculus nõ vidit nec auris audiuit nec ĩ cor hoĩs aſcẽdit. r̃nderũt. Nobis fuiſſz cõfuſio dña ſi abſq; cõmunione ſacra obijſſes. Tũc otilia calicẽ allatũ ĩ q̃ erat corpus ⁊ ſanguis xp̃i ꝓprijs manibus cõtrectauit: et cõmunicauit. Ob hoc idẽ calix vſq; mõ ſeruatur. Odor ṽo p dies octo durauit. Martyri igr̃ lucie iõ cõiuncta fuit. quia ipſa otilia duobus modis martyr fuit voluntate ⁊ carnis maceratiõe.

¶ De ſcõ bonifacio

Paſſio ſci bonifacij martyris ſub diocliciano ⁊ maximiano apud tharſũ citatẽ paſſi: ſ; rome ĩ via q̃ latina nũcupaẽ ſepulti: q cũ eẽt ꝓcurator rerũ cuiuſdã nobilis matrone noĩe aglaes: ⁊ cũ ea ĩ ſtupro miſcereẽ: tãdẽ vterq; diuino nutu cõpũcti cõſiliũ habuerũt vt ad requirenda corpora martyrũ bonifacius mitteretur: ſi quo mõ fuiẽtes atq; obſequẽtes eis p eorũ orõnes ſaluari mererẽtur. Perueniẽs igit p dies aliq̃t tharſũ citatẽ dixit ad eos q cuz eo erãt. Boni viri eũtes reqrite nobis hoſpitiũ. Ego aũt ibo videre eos quos valde deſidero martyres certãtes. Feſtinãs itaq; ad locũ vidit h̃tiſſimos martyres aliũ ſuſpenſũ p pedes igne ſuppoſito: alium manibus abſciſſũ: aliũ ſtipitẽ ĩ cerebello hñtẽ affixũ ⁊ in altũ eleuatum. Et ſic p diuerſa ſupplicia: ⁊ martyria ab ipſo carnifice diſpoſita cũ eminus ſeruẽs ĩ ipſo amore xp̃i reſpiceret magnũ deũ ſãctorũ martyrũ clamare cepit: ⁊ cõſedit pedibus eorũ deoſculãs vincula ac dicẽs. Certate martyres xp̃i calcate diabolũ modicum perſeuerate: p̃uus q̃dẽ labor ſed multa requies ⁊ ieffabilis poſtmodũ ſatietas. Iſta enim tormẽta q̃ ꝓ diuinitatis amore patimini tẽporalia ſũt ⁊ quaſi ĩ momẽto trãſeũtia: poſt breuiſſimi tñ tẽporis ſpatiũ ad ꝑpetue felicitatis vos trãſmittet gaudia: vbi reges vr̃i viſione gaudẽtes illucq; celeſtiũ cãtationũ laudes inter choros angelorũ mortalitatis decore veſtiti referentes ĩ eterne calamitatiſ abyſſo ĩpijſſimos veſtros videbitis cruciari tortores. Aſpiciens aũt ſimplicius iudex iuſſit eũ applicari ad tribunal: eiq; dixit. Quis es tu? Sanctus bonifaciuſ dixit. Chriſtianus ſum ⁊ bonifacius vocor. Tunc iratus iudex iuſſit eũ ſuſpẽdi: ⁊ tãdiu corpus eius vngulis radi donec oſſa eius apparerẽt: deinde calamos acutos ſub vngulis manuũ eius affigi. Cũq; ſanctus dei martyr ĩ celũ aſpiciẽs alacriter dolores toleraret: vidẽs impius iudex iuſſit aperiri os eius ⁊ plũbũ buliẽs infũdi. Sanctus autẽ martyr dicebat. gratias ago tibi dñe ieſu xp̃e fili dei viui: deide iudex iuſſit afferri ollam ⁊ eam pice impleri: atq; verſo capite ſanctum martyrem ĩ bulientez picẽ mitti. Sed cum nihil leſus eſſet iuſſit iudex vt gladio caput eiuſ abſcinderetur: quo facto terremotus factus ẽ magnus ita vt multi ĩfideles ṽtutẽ xp̃i ĩ martyres cernẽtes crederẽt. Conſerui ṽo martyris bonifacij circuibãt vbiq; req̃rẽtes eũ ⁊ nõ inueniẽtes adinuicẽ dicebãt: ille mõ in adulterio aut ĩ taberna poſitus epulaẽ. Cũ g̃ inter ſe colloq̃rẽẽ contigit vt obuiaret eis vnus de cõmẽtarieñ. quẽ interrogant. Uidiſti aliquẽ virũ p̃egrinũ romanũ? ille ait. heſterna die vir peregrinus abſciſſus ẽ capite in ſtadio: ⁊ iterũ interrogant Qualis erat aſpectus eius? at illi dixerũt Uir quadratus ⁊ craſſus robuſto capillo coccinea armillaſia idutus: ⁊ dicit ille. Quem q̃ritis apud nos heſterna die martyrio ẽ finitus. at illi. Dominẽ quẽ nos q̃rimus adulter ẽ ⁊ ebrioſus. dicit eis ille. Uenite ⁊ videte euz Cũq; oñdiſſet eis beatiſſimi martyris corpus ⁊ p̃cioſũ caput eius dixerũt ei. Iſte ẽ quẽ q̃rimus: petimus vt des nobis eum: qui r̃ndit. ego gratis corpus eius vobis dare nõ poſſũ. Illi aũt dãtes ei ſolidos q̃ngentos acceperũt corpus ſancti martyris: ⁊ vngẽtes eũ aromatibus: inuoluẽteſq; linteaminibus p̃cioſis poſuerũt illḋ ĩ baſterna: ⁊ ſic reuertebanẽ gaudẽtes ⁊ glorificãtes deũ. Angelus aũt dñi apparẽs domine quõdã ipſius rẽ factã beati martyris idicauit: q cõfeſti cũ oĩ veneratiõe obuiauit ſãcto corpi ⁊ edificãs ei domũ dignã ĩpoſuit illḋ ĩ ea ab vrbe romana ſpacio ſtadiorũ quinq;. Martyrizatus ẽ aũt bonifacius. xiiij. die mẽſis maij apud tharſũ metropoli cilicie ⁊ ſepultus ẽ rome nonis iulij. Beata vero aglaes abrenũciauit mũdo ⁊ põpis eius diſtribuens vniuerſa que poſſidebat egenis ac monaſterijs relaxãs vniuerſã familiã ſuã a iugo ſeruitutis: ⁊ ipa ſine itermiſſiõe vacans orõnibus ⁊ ieiunijs: tãtã gratiã a dño ieſu promeruit: vt ĩ eius noĩe ṽtutũ clareſceret ſignis. ſupuixit aũt ĩ habitu ſanctimoniali ãnis. xij. ſepulta apud p̃fatũ martyrẽ opibus pijs conſumata.

¶ De ſancta ſcolaſtica.

Soror nãq; beati bñdicti ſcholaſtica noĩe oĩpotẽti dño ab ipſo pueritie ſue tẽpore dedicata ad euz ſemel p ãnũ venire cõſueuerat: ad quã vir dei nõ lõge extra ianuã ĩ poſſeſſiõe monaſterij deſcẽdebat. Quadã ṽo die venit ex more atq; ad eã cũ diſcipulis venerabilis eius deſcẽdit frater: q totũ diẽ ĩ dei laudibus ſacriſq; collogijs ducẽtes: icũbẽtibus iã noctis tenebris ſimul ac ceperũt cibos. Cumq; adhuc ad mẽſã ſederẽt: ⁊ iter ſe ſacra eloquia narraſſent tardiorq; ſe hora ꝓtraheret: eadẽ ſãctimonialis femina ſoror eius euz rogauit dicẽs. Queſo te ne iſta nocte me dẽſeras vt vſq; mane aliqḋ de celeſtis vite gaudijs loquamur. cui ille r̃ndit: q̃d ẽ quod loq̃ris ſoror? manere extra cellã nullatenus poſſũ: tãta vero ſerenitas celi erat vt nulla ĩ aere nubes appareret. Sãctimonialis aũt fẽia cuz verba fratris negãtis audiſſet iſertas digitis manus ſupra mẽſã poſuit: ⁊ caput in manibus oĩpotẽtẽ dñm rogatura declinauit. Cũq; leuaret de menſa caput tãta coruſcationis ⁊ tonitrui virtus: tãtaq; iundatio pluuie erupit: vt neq; venerabilis pater bñdictus neq; fr̃es q cũ eo aderãt extra locũ limẽ quo cõſederãt pedẽ mouere potuiſſẽt. Sãctimonialis q̃ppe femina caput ĩ manibus declinãs lachrymarũ fluuios ĩ mẽſã fuderat: p quos ſerenitatẽ aeris ad pluuiã traxit: nec paulo tardius poſt orõnẽ iundatio illa ſecuta ẽ: ſed tãta fuit cõueniẽtia orõnis ⁊ iundatiõis: vt de mẽſa caput iã cũ tonitruo leuaret quatenus vnũ idẽq; eẽt momẽtũ ⁊ leuare caput ⁊ pluuiã deponere. Tũc vir dei iter coruſcationẽ ⁊ tonitruos atq; igẽtis pluuie iundatiões vidẽs ſe ad monaſteriũ nõ poſſe remeare cepit cõqueri cõtriſtatus dicẽs. Parcat tibi deus oĩpotẽs ſoror: q̃d ẽ qḋ feciſti? cui illa reſpondit. Ecce te rogaui ⁊ audire me noluiſti. Rogaui dominum meum ⁊ exaudiuit me: modo g̃ ſi potes egredere ⁊ me dimiſſa ad monaſteriũ recede. Ipſe aũt exire extra tectũ nõ valẽs q manere ſpõte noluit in loco mãſit inuitus: ſicq; factũ ẽ vt totã noctẽ ꝑuigilẽ ducerẽt atq; p ſacra ſpiritualis vite colloq̃a ſeſe vicaria relatiõe ſatiarẽt. q̃ de re dixi eũ voluiſſe aliqd: ſ; minime potuiſſe: q2 ſi venerabilis viri mẽtẽ aſpicimus dubiũ nõ ẽ: q̃ eãdez ſerenitatẽ voluit ĩ qua deſcẽderat ꝑmanere: ſ; cõtra hoc q̃ voluit ĩ ṽtute oĩpotẽtis dei ex femĩe petitiõe miraculũ iuenit nec mirũ q̃ plus illa femina q̃ diu fr̃ez videre cupiebat ĩ eodẽ tp̃e valuit. q2. n. iuxta ioãnis vocẽ deus charitas eſt. iuſto valde iudicio illa potuit q̃ ãplius amauit. Cũq; die altero eadez venerabilis femina ad cellã ꝓpãz receſſiſſet vir dei ad mõaſteriũ rediit. cum ecce poſt triduũ in cellã conſiſtens eleuatis in aera oculis videt eiuſdem ſororis ſue animam de corpore egreſſam in colũbe ſpecie.

celi ſecreta penetrare ꝙ tãte eiꝰ glorie con/
gaudẽſ oipotẽti deo ī hymniſ ⁊ laudibꝰ grãſ
reddidit eiuſqꝫ obitũ frĩbus ꝯnunciauit: q̊s
ẽt ꝓtinꝰ miſit: vt corpꝰ eiꝰ ad mõaſteriũ de/
ferrẽt atqꝫ ī ſepulchꝛo qḋ ſibi ipe parauerat
ponerẽt: quo facto cõtigit vt q̊ꝝ mens vna
ſemp ī deo fuerat eoꝝ quoqꝫ corpa non ſe/
pararẽt. Eodẽ ṽo ãno quo be. bñdictꝰ erat
exiturꝰ quibuſdã diſcipulis ſecuꝫ conuerſã
tibus: qbuſdã longe manentibꝰ ſãctiſſimi ſui
obitꝰ denũciauit diẽ: pñſentibꝰ idicẽs vt au/
dita p ſilẽtiũ tegerẽt abſentibꝰ idicẽs qḋ vl'
quale eis ſignũ fieret qñ eiꝰ aia de corpore
exiret. Ante ſextũ ṽo exitꝰ ſui diẽ aperiri ſi/
bi ſepulchꝛꝝ iubet: q mox coꝛreptꝰ febꝛibus
acri cepit ardore fatigari. Cũqꝫ p dies ſingu
los lãguoꝛ igraueſceret. 6. die portari ſe in
oratoriũ a diſcipulis fecit: ibiqꝫ exitũ ſuũ do
minici corpis ⁊ ſanguis pceptiõe muniuit at/
qꝫ iter diſcipuloꝝ manꝰ ĩbecillia mẽbꝛa ſu/
ſtẽtãs erectis ī celũ mãibꝰ ſtetit: ⁊ vltimum
ſpũꝫ iter ṽba orõnis efflauit: q. ſ. die duobꝰ
de eo frĩbꝰ vni ī cella cõmorãti: alteri ãt lon
giꝰ poſito reuelatio vniꝰ atqꝫ idiſſimilis viſio
nis apparuit. Uiderũt nãqꝫ q̄ ſtrata pallijs
atqꝫ inumeris coruſcãs lãpadibꝰ via recto
oriẽtis tramite ab eiꝰ cella ī celũ vſqꝫ tẽde/
bat̃: cui venerãdo habitu vir deſup clarus
aſſiſtẽs cuiꝰ eẽt via quã cernerẽt igſiuit: illi
ãt ſeneſcire ꝓfeſſi ſũt. qbꝰ ipe ait. Hec ẽ via
q̃ dilectꝰ dñi bñdictꝰ celũ aſcẽdit: tũc itaqꝫ
ſancti viri obitũ ſic pñſentes diſcipuli vide/
rũt: ita abſentes ex ſigno quod eis pdictum
fuerat cognouerũt. Sepultꝰ ṽo ẽ in orato/
rio btĩ ioannis bap. qḋ deſtructa ara apolli
nis ipſe conſtruxit.

De ſancto ruperto.

Odierna feſtiuitas ſãctiſſi/
mi ac bea. patris
noſtri Rupti que eiꝰ nobis ī paradi
ſuꝫ tranſitum exultabilem reddit: pijs men
tibus myſtica gaudia exhibet: que dum an/
norum curſus inde voluitur in noſtris cor/
dibus ſemper retenta iocunditate inno/
uatur. Cum enim dicat ſcriptura. In me/
moria eterna erit iuſtꝰ: digne ī memoria ṽti
tur hominũ q ad gaudiũ trãſit ãgeloꝝ. Cũqꝫ
dicat̃. gloria patris ẽ filiꝰ ſapiẽs: q̃te huius
ſunt glorie q tot barbaricas natiões ad agni
tionẽ dei ī xp̄o ieſu p euãgeliũ regenerauit
Tẽpoꝛe nãqꝫ hilopti regis frãcoꝝ ãno. ſ. re
gni eius ſecũdo: ſanctus cõfeſſoꝛ xp̄i in boꝛ
matia habebat̃ ep̄s q ex regali ꝓſapia fran
coꝝ nobiliter ortus: nobilioꝛ fide ⁊ ptãte fu
it. Erat. n. mãſuetus ⁊ caſtus ſimplex ⁊ pru
dẽs: ī laude dei deuotꝰ: plenus ſpiritu ſãcto
ꝓuidus ī cõſilio: iuſtus ī iudicio: a dextris ⁊
a ſiniſtris ṽtutũ armis munitus: gregi ſuo
forma bene agẽdi factꝰ: qa qḋ ṽbis nionuit
hoc opuꝫ p̄rogatiua ꝯfirmauit: hic. n. ſe fre
quẽtibus exercebat vigilijs inde ꝯtinuatis
macerabat iedijs: opus ſuũ miſericoꝛdia or
nabat q theſauros diſpſit vt ſepe egentes
paupes diteſceret: q ſuũ ſolũ hoc eẽ credidit
ꝙ nudus aut iops accepiſſet. Cũ igit̃ pcellẽ
tiſſima fama huius viri ī fines terraꝝ exijſſꝫ
q̃ꝫplurimi illuſtres viri nõ ſolũ a vicinis: ſed
etiã ab exteris natiõibus ad eius ſãctiſſimã
ꝯfluxerũt doctrinã: vt vl' illius ſacratiſſimo
allogo ī triſticia cuiuſlibet anxietatis cõſola
tionẽ ſuſcipẽt vel eccleſiaſtice religionis ab
eo puram ṽitateꝫ audirẽt. vñ ⁊ multi illius
benigna deuotiõe a laq̃is hoſtis ãtiq̄ libera
ti ſũt: ⁊ vias ppetue vite igrediebant̃. Sed
īfideles q plurimi erãt ī regione voꝛmacen/
ſi illius ſãctitatẽ ñ ferẽtes multis eũ ſuppli/
cijs affectũ ⁊ ṽgis ceſũ a ciuitate cũ magna
eiecerũt iniuria. Igit̃ eodẽ tempoꝛe theoda
dux bauaroꝝ audiẽs btĩ viri ſãctitatẽ ⁊ mi/
racula q̃ faciebat deſiderauit illũ videre: ⁊
miſſis optimatibꝰ obnixe eũ poſtulabat q̃/
tenus regiones bauaroꝝ viſitare dgnaret̃
⁊ eius ſalutifere credulitatis viã īſinuaret
Scũs ṽo ep̄s vbi tãte legatiõis poſtulatio/
nes pcepit: ſciẽs huiuſmodi cauſã ex diuina
diſpẽſatiõe ꝓcedere: gratias celeſti clemen
tie agebat ꝙ ſedentes in tenebꝛis ⁊ vmbꝛa
moꝛtis auctoꝛem vite lumen verum chꝛiſtũ
ieſum agnoſcere optarent. Itaqꝫ tamẽ eiſ/
dẽ legatis ſacerdotes ſuos q̃ſi radios fidei
ad eundẽ ducẽ p̄miſit: ⁊ ipſe non longo tpis
ſpacio iterpoſito poſt eos in bauaroꝛuꝫ iter
aggredit̃. Qḋ dũ p̄fatꝰ dux audiſſꝫ magno
pfuſus gaudio cũ ꝓcictu pceꝝ ſuoꝝ obuiaꝫ
ꝓperauit: ⁊ ī vrbe ratiſbona cũ ſũma alacri
tate illũ excepit. tunc ibidẽ ſanctus ruper/
tus idicto ieiunio celeſtibus miniſterijs du/
cẽ informauit: ⁊ in fide vera roboꝛauit ⁊ ido
loꝝ cultibꝰ abꝛenũciare fecit: ⁊ in noie ſãcte
⁊ īdiuidue trinitatis baptizauit. baptizati ſũt
cũ eo optimates ſui ⁊ populus nõ modicus
nobiliũ ac ignobiliũ redẽptoꝛẽ mũdi laudã/
tiũ q eos de tenebꝛis ī admirabile lumẽ ſuũ
vocare dignatꝰ ẽ. beatũ cõfeſſoꝛẽ xp̄i: p cuiꝰ
verba irradiata ſũt coꝛda tenebꝛoſa ⁊ īfide/
liũ arentia pectoꝛa fõtẽ vite ſitiebãt. Bapti
zato itaqꝫ duce ⁊ populo q diña illuſtrante
grã ſacramẽtũ ſalutaris lauacri ſuſceperat
obſecratꝰ a theodone ſcũs ruptꝰ naui aſcen
ſa p alueũ danubij deſcẽdẽdo vicis ⁊ caſtel
lis libera voce euãgeliũ xp̄i pdicauit: ⁊ p ter
minos noritoꝛũ vſqꝫ in īferioꝛẽ pãnoniam
ipſe clara lucerna ſup candelabꝛꝝ poſita lu/
mẽ fidei miſtrãdo ꝑuenit. Indeqꝫ nõ per ter
rã reuerſus lauariacẽſiũ vꝛbẽ itrauit: ī qua
multos aqua baptiſmatis regenerando ab
idoloꝝ cultura cõuertit: ⁊ plures varijs lan
guoꝛibꝰ oppꝛeſſos in noie dñi ſanauit. Lau/
riaco nãqꝫ digreſſus ī quocũqꝫ loco ãplius
feruere gẽtilitatis erroꝛẽ cognouit: illuc in/
trepidus acceſſit: deſtruẽs idola: diminuẽs
ſimulacra: cõmendãs vbiqꝫ dñi nr̃i ieſu xp̄i
diuinitatẽ pariter ⁊ ſacram eius incarnati/
onẽ vt vnꝰ idẽqꝫ deꝰ eẽ crederet̃ ⁊ hõ: ante
luciferũ a pr̃e deo verus deus genitꝰ in fine
tẽpoꝝ ꝓ humana ſalute ex virgine matre
verbũ dei verus hõ natꝰ: q illuminat omnẽ
hominẽ veniẽtẽ in hũc mũdũ. Sed cũ iã vir
dñi ſecũdũ poſtulationẽ ducis ⁊ populi ſibi
locũ ad ep̄alẽ ſedẽ eligere aptũ meditaret̃:
ſecus ſtagnũ vualarij laci venit: vbi eccleſi
aꝫ ī honoꝛẽ p̄ncipis apoſtoloꝝ petri cõſtru/
xit ⁊ dedicauit: exit ide ad innaꝝ fluuiũ vbi
oli iuuania citas fuit: q̃ antiqs mirabilit̃ ex/
tructa tẽpoꝛibus iter bauaricas vꝛbes emi
nebat nobiliſſima: ſꝫ tũc raro icola ihitante
pene delapſa ⁊ ṽgultis erat coopta. quẽ lo
cũ ſeruus dei ad cathedrã ep̄alẽ cõſiderãs
eẽ idoneũ qppe iter mõtana a populari tu/
multu ſemotũ ꝓpꝛietate huiꝰ a duce ſibi tra
dita cũ ſũmo ſtudio renouauit: cõſtruẽs ibi
baſilicã quã ī honoꝛe btĩ petri apoſtoloꝝ p̄n
cipe dedicauit: ⁊ clericoꝝ officijs rebuſqꝫ
neceſſarijs munificẽtia theodonis magnif/
ce dotauit: poſtea vero delegato ſacerdotũ
officio omneꝫ ibidẽ quotidie curſũ congruo
oꝛdine fecit celebꝛari. Sanctꝰ itaqꝫ vir dñi
cupiẽs augmẽtare loca a p̄fato duce aliquẽ
fiſcũ ſuũ vocabulo dictũ pidigẽ: inter auꝝ
⁊ argẽtũ cũ millenis cõparauit ſolidis: ⁊ ſic
deiceps deo auxiliãte ex traditione reguꝫ
ſiue ducũ ſiue fideliũ viroꝝ loci res accre/
ſcere cepert̃. Poꝛro ijs diebꝰ qdã ꝓbabiles
viri btõ põtifici cũ magna admiratiõe nar/
rauerũt ꝙ ipſi ī heremo que tũc tempoꝛis
ṽbo appellatiõis caruit: nũc vuongobidr̃ ī
eccleſia ꝓdigia ardẽtiũ lucernaꝝ ter q̃terqꝫ
vidiſſent ⁊ mirifice ſuauitatis odoꝛe ibi re/
dolere ſẽſiſſẽt. mirãtibꝰ cũctis q aderãt ſup
talibꝰ ꝓdigijs ſãctꝰ ep̄s domningũ p̄ſbyteꝝ
ſuũ ad eũdẽ locũ miſit: p̄cipiẽs vt veritatẽ
huiꝰ ſigni diligẽter appꝛobaret: ponẽdo ī eo/
dẽ loco crucẽ ligneã quã ipſe ſanctꝰ ſua ma
nu bñdixit ⁊ illic direxit. Domningꝰ ṽo cum
illuc ꝑueniſſet: ſtati p̄mo noctis exoꝛdio cũ
religioſis q ſecũ aderãt celitꝰ emiſſas aſpici
ebat claras lucernas deſcendere ⁊ totã illã
regionẽ loci ad inſtar ſolaris radij irradiare
⁊ hanc viſionẽ per tres noctes cũ ſuauita/
te mirifici odoꝛis ibi videbat radiare. tunc
ipe ī eodẽ loco benedictã crucẽ erexit: ⁊ ſu
perfabꝛicato tugurio ad ſãctũ ruptũ regreſ
ſus ẽ p̄oꝛẽ aſſertionẽ certa relatiõe ꝯfirmãſ
Scũs ruptꝰ quoqꝫ cõmunicãs conſilio cum
theodone p ſemetipꝫ eũdẽ heremũ adijt et
vidẽs locũ hũanis hitatiõibꝰ poſſe fieri aptũ
ãnoſa roboꝛa extirpe: ſiluarũqꝫ cõdẽſa ī pla
nitiẽ cãpi redigere: ac eccleſiã cũ hitaculis
ſuoꝝ dei edificare cepit. Eiſdẽ ṽo tẽpoꝛibꝰ
theodo aduerſã icidit valitudinẽ. Cũqꝫ ſibi
vite terminũ appꝛopiquare ſẽtiret vocauit
ad ſe theoptũ filiũ ſuũ ⁊ ducẽ noꝛicoꝝ illuꝫ
cõſtituit: p̄cipiẽs ei obedire ſancto rupto ad
xp̄ianitatẽ ſuã. ⁊ ad opꝰ diuinũ illũ diligẽter
adiuuare: ſanctũqꝫ locũ iuuaniẽſis eccleſie
amoꝛe ⁊ honoꝛibus ⁊ dignitatibus iugiter
ſublimare. Cũqꝫ huiuſcemodi mandatis et
oibꝰ qbꝰ voluerat filiũ inſtruxiſſet vltimuꝫ
diẽ clauſit migrãs ad dñm. Poſt hẽ ṽo theo
pertꝰ cũ optimatibꝰ ſuis ad ſcũꝫ ruptũ viſẽ
di gratia ire prexit: ⁊ veniẽs ad illũ ī ſupa/

dicta heremo locum pio venerabaẗ affectu
dans ad eccleſiā quā ſanctus rupertus ibi
cōſtruxit: ac ipſo duce p̄ſite ī honore ſci ma/
ximiani dedicauit: tria miliaria vndiq; ꝯ ea
dem ſilua: ⁊ villā albinā cū ceteris donarijs
ī alimoniā mōachoꝝ: qs ſcūs pōtifex ibi ad
deo ſeruiēdū poſuerat. His ita geſtis vidēs
vir dei bauarice dignitatis culmē iugo xp̄i
ſeſe ſubdidiſſe: ſ; gētilitatis errore plures ī/
nolutos ſupeſſe ad patriā ſuā repedauit ⁊ i/
de cū .xij. ad p̄dicādū ſibi ſocijs electis: inter
quos erāt eximij Chriſo. ⁊ ſcūs ciſilariꝰ am/
bo preſbyteri ambo viri ſci ⁊ ſecū virginem
xp̄i ſcām erudrudē neptē ſuā adducēs q̄ſi
cū tot luminaribꝰ ad vrbem iuuanienſē re/
grediẗ. Tūc ī ſupiori caſtro eiuſdē ciuitatis
conſtruxit ī honore dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ⁊ ſue ſcē
genitricis ꝑpetue virginis marie monaſte/
riū: ⁊ ibidē cōgregationē ſcimonialiū poſuit
ſcām erudrudē ad ſeruitiū celeſtis regis: at/
q; cū theoberti ducis aſtipulatiōe ꝗ poſſeſ/
ſiōes ad illud cenobiū tradidit īfinitas. eaꝝ
cōuerſationē p oīa rōnabiliẗ diſpoſuit. His
itaq; expletis iſte vir btūs īceptū p̄dicatiōis
opꝰ cū ſūmi opificis adiutorio ſtudēs ad ꝑfe
ctionē ꝑducere norica regna diſcipulorum
ſuoꝝ comitāte caterua circuire deſtinauit:
⁊ ab vrbe egrediēs iuuaniēſi gētes qbꝰ nō/
dū fidei lumē reſplēduerat viſitauit: ⁊ eis tri
ticū credulitatis lolio peūte ſeminauit: nā
a cordibꝰ eoꝝ barbaricis hoſpitibꝰ diaboli/
ce deceptiōis ꝑfugatis illuc īromiſit fidē:
charitatē: miſicordiā: hūilitatē: p q̄s pacifi/
cos hitatores xp̄s oīu; bonoꝝ largitor ⁊ ori
go hūane mētis domiciliū ītrare ſolet. Cū/
q; ſic bauaroꝝ termīos circuiret ac oēs vt ī
fide ſtabiles ꝑmanerēt admonuit: ⁊ dimiſſis
preſbyteris q pplm̄ ad diuia myſteria cōſue
ſcerēt ipſe ad vrbē iuuaniēſē remeare ſtudu
it: q2 ſpū ꝓphetico replet9 diē vocatiōis ſue
īſtare preſciuit quē diſcipulꝰ ſuis p̄nūciauit.
Illi tali ⁊ tā triſti iudicio cōſternati cur eos ⁊
tā nouellā xp̄ianitatis plebē deſeret lachy/
mati ſūt. Ille ſpe erecta ad xp̄m vrbē iuua/
niēſē ⁊ pplm̄ noricoꝝ oīpotēti deo cōmēda/
uit ⁊ vitalē viꝝ ſcm̄ ⁊ oī pplo acceptū ſibi ſie
ri ſucceſſorē elegit. Cū ꝟo dies q̄dragesima

lis obſuātie agereẗ febriū ardore vir dei fa
tigari cepit. Cūq; ſciſſima dies reſurrectio/
nis xp̄i illuxiſſ; ſolēnia miſſaꝝ celebrauit et
munitꝰ ſacroſci corporis xp̄i viatico: pꝰ dul/
ces p̄me pietatis admonitiōes ⁊ pꝰ extrema
charitatis ꝟba frēs cōfirmātia iter ſcās ma
nꝰ lachrimātiū voces: iter pios plāgētiū ſin/
gultꝰ cetꝰ āgelici a qbuſdā religioſis viris in
celo audiebāẗ: q voce canora aiam ſcām fe/
rebāt ad eternā felicitatē. ¶ De. ſ. floriano.

Empore Diocliriani ſcūs
florianꝰ p̄nceps
officij militie fuit: ꝯ q̄. xl. milites cre
dideṙt xp̄o: q ab aglino p̄fecto ad partes no/
ricoꝝ. i. bauaroꝝ deſtinati apō laurietū ſup/
plicijs affecti ī carcerāẗ: tūc ſcūs florianꝰ vl
tra ſe xp̄ianū cōfiteẗ: ⁊ cū flecti nō poſſ; ad
cultū idoloꝝ bis duriẗ ceſus ē: ⁊ acutis fuſti/
bꝰ ſcapule eiꝰ ꝑfodiūẗ: tādē iub; aglinꝰ vt a
pōte ī flumē auiſi precipiteẗ. Orat ſcūs ſtu
pēt lictores: ſ; vnꝰ alijs atrocior ſcm̄ p̄cipitat
cuiꝰ oculi ſtati vidētibꝰ oībꝰ crepueṙt. martyr
aſcēdēs ꝯ fluxū fluuij ī mag̃ ſaxo. Aqla ad/
uolat expāſiſ alis ī modū crucis tegit corpꝰ.
matrone ꝯuote ſcūs appuit: iūgit illa aialia
⁊ corpꝰ ꝟgultis iuoluit ne a ꝑſecutoribꝰ vi/
deaẗ: ſ; cū eſtu aialia deficerēt ad preces fe
mine fōs erupit q vſq; hodie fluit: veniētes
q̄ boues ad locū martyrī ꝑatū vltra ſe mo/
uere ñ poterāt: ibiq; ſepultus miraculꝰ mul/
tiplicię coruſcat. ¶ De. ſ. eraſmo.

Acta ē ꝑſecutio xp̄ianoꝝ a dio/
clitiano īpatore: vt ſi qs ī/
uētꝰ fuiſſ; ñ ſacrificare dijs mltis ſupplicijs
īteriret. Diuerſe fere etiam fere veniebant ī cel/
lā eiꝰ ⁊ ꝓſternebāt ſe ad veſtigia eiꝰ: ⁊ facta
ē vox ad eū ꝯ celo dicēs: eraſme ꝯſcēde ad
tuā citatē ⁊ ſtati ſurrexit ⁊ ꝯſcēdit ad citatē.
Cūq; deſcēdiſſ; mlti qdē vexabāẗ ſpiritibꝰ
īmūdis ⁊ occurrebāt ei. Tc̄ be. eraſmꝰ īpo/
nebat eis manꝰ ī noīe dn̄i ⁊ ſtati ſalui fiebāt
mltos ēt p baptiſmū cōuertebat ad dn̄m.
Hoc audiēs dioclitianus īpator iuſſit btm̄
eraſmū teneri ⁊ p̄ntari ſibi. Cūq; īroduce/
reẗ ſedēte īpatore ꝓ tribūali īterrogauit eū
dicēs. Quid vis ee aut ꝯ q genere es? Tc̄
be. eraſmus dixit. xp̄ianus ſū ⁊ ip; ꝯfiteor.

Erat beatꝰ eraſmꝰ nō ſolū ſpū: ſ; etiā corpo
re pulcher: vultꝰ ēt eiꝰ āgelicꝰ: oculi eiꝰ ra/
dij ſolis: loq̄la eiꝰ ſine vlla offēſiōe: ſecurus
r̄ndebat nō trepidabat: ⁊ ait īperator. Acge
ſce ⁊ ſacrifica dijs meis ne male moriaris: di
cit ei beatꝰ eraſmꝰ. Hoc īpator nūq; ero fa/
cturꝰ vt lapidibꝰ ⁊ ſculptilibꝰ qbꝰ tu ipe ſi/
milis es ego ſacrificē: ſ; ego ſacrifico deo vi
uo q fecit celū ⁊ terrā mare ⁊ oīa q̄ ī eis ſunt
ipſi ſoli ſeruio ⁊ aīa mea: nā tibi nūq; cōſētio
Tūc īpator furore repletꝰ iuſſit miniſtros
plūbatis rūdē latera eiꝰ: q dū cedereẗ reſpe
xit ī celū ⁊ dixit. Gratias ago tibi dn̄e ieſu
xp̄e q es via vite credentiū: q2 ꝑueni ad qꝺ
deſiderat aīa mea: adiuua ſeruū tuū vt nō
abſorbeat abyſſus mortis. tūc īpator dixit.
Eraſme video te iuuenē ⁊ pulchrū conſule
aīe tue: ⁊ ſacrifica dijs meis ⁊ dabo tibi auꝝ
⁊ argētū: veſtē ieſtimabilē ⁊ faciā te nobilē
ī palatio meo. diẗ ei btūs Eraſmꝰ. Lupe ra
pax ſeductor aīaꝝ: nō p̄mia tua ſeparēt me
a charitate chriſti. nā auꝝ ⁊ argētū ⁊ veſtes
tue ieſtimabiles ſint tecū ī dies ꝑditiōis tue
ego āt loricā habeo fideī quā īfernꝰ corrūpe
re nō pōt: tu ꝟo cu; p̄re tuo diabolo eris in
ignē eternū arſurꝰ: īpator furore repletus
iuſſit. be. e. fuſtibꝰ mactari: ⁊ ter nonies mu/
tauit ⁊ ī dorſo eiꝰ nulla macula videbatur:
vniuerſa ꝟo plebs clamabat dicēs. Uere
q2 magnꝰ ē deꝰ xp̄ianoꝝ q tātā ꝟtutē opaẗ
ī illo: īpator dixit ad populū. Erraſtis artes
maleficioꝝ operaẗ iſte. dixit beatꝰ eraſmus
Nōne tu diabolus es ſimilis illi q p̄ ꝓpopla
uſtū de paradiſo ꝓiecit? Impie carnifex:
draco iniq̄tatis: dux maleficoꝝ: maleficia
mea xp̄s ē filiꝰ dei viui quē ꝟgo genuit ma
ria ex ꝟbo: xp̄s quē ꝓphete venturꝝ p̄dica/
uerūt: q ſoluit peccata mūdi illuminās tene
bras ignorātie noſtre q te ꝑcutiet ī eternu;
cui tu rōnem redditurꝰ es: īperator furore
repletꝰ iuſſit bti eraſmi carnes vnculis fer/
reis effodi. Qui gratulās pſallēs ꝓphericū
pſal. deo canebat dicēs. Poſuerūt hieruſa
lē vt pomoꝝ cuſtodiā: poſuerūt morticinia
ſuoꝝ tuoꝝ beſtijs terre. Tūc īpator furo/
re repletꝰ iuſſit miniſtris: plūbum: picē: ſul/
phur ⁊ reſinā cū cera ⁊ oleo ſolui: ⁊ be. era

ſmū ꝑfundi. ſtabat āt āgelus dn̄i cū eo: q ei
refrigeriū p̄ſtabat. tūc be. eraſmꝰ dixit īpe/
ratori. vbi ſunt mine tue ⁊ furor tuꝰ magnꝰ?
Ecce corpi meo p̄ſtitiſti magnū refrigeriū.
vniuerſa vero plebs clamabat dicēs. Dimit
te hōiem iſtū: ⁊ ep̄; ciuitatis ſue quia deus
xp̄ianoꝝ opaẗ ī illo. Et ecce ſubito factꝰ eſt
terremotꝰ magnꝰ tonitrua coruſcationes:
ita vt pene oīs vel tertia pars populi more
reẗ. Angelꝰ vero dn̄i cū ſcō eraſmo ſtabat
⁊ cecos homines ad xp̄i lumē deducebat.
Impator aūt fugiens ſperabat ciuitatē ab
ira dei perire: qui locutꝰ ē ad populū ⁊ dixit
Iſte quē vidiſtis deū blaſſemauit. ideo ta/
lis ē ꝯturbatio. Tūc īpator repletus furore
iuſſit be. eraſ. ī carcerē īroduci ⁊ .xl. pōdera
ferri ī ceruicē vel ī manibꝰ eiꝰ poni. Et p̄ce
pit miniſtris ſi quis īuētus fuiſſet panē vel
aquā ei dare morte moreret. Impator aūt
ānulo ſuo ſignauit hoſtium carceris ⁊ circa
mediā noctē exclamauit be. eraſmꝰ ad dn̄;
dicēs. Dn̄e ieſu xp̄e accelera ⁊ eripe me ne
glorieẗ inimicꝰ ī ſeruis tuis: ne dicāt gentes
vbi eſt deꝰ eoꝝ: ⁊ ecce ſubito carcer illuxit ⁊
fragrauit quaſi fuiſſet aromatibꝰ plenꝰ ⁊ vi
ſa ſūt velut .xij. cādelabra ardētia ante be.
eraſ. martyrē ⁊ ep̄; āgelꝰ .n. dn̄i īgreſſus fu/
erat ad eū dicēs. Eraſ. ecce ego veni ad te:
⁊ ſtati liq̄factū ē ferrū tāq; cera ⁊ in medio
eoꝝ ſtabat pſallēs ⁊ bn̄dicebat deū dicēs.
Benedictꝰ es dn̄e q feciſti celū ⁊ terrā: cui
aſtāt āgeli ⁊ archāgeli cū tremore ⁊ nume
ro martyrū q paſſi ſunt ꝑp te: q feciſti miſe/
ricordiā cū ſeruo tuo ⁊ liberaſti ſydrac: mi/
ſac: ⁊ abdenago de medio fornacis ignis ar
dentis ⁊ de manu nabuchodonoſor regis: ⁊
danielē ſeruū tuū de lacu leonum: ei oblato
prādio p abacuch ꝓphetā. ⁊ ſuſanā de fal/
ſo crimine liberaſti: ⁊ mecū feciſti miſericor
diā. ⁊ ecce āgelus dn̄i dixit ad eū. Eraſme
exurge ⁊ ābula mecum ī italiā ibi tibi dn̄s
eternā vitā tribuet ī ſeculū ſeculi: ⁊ q̄ſi co/
lūba chriſti plaudēs: ſic ī lugrido depoſuit.
alia ꝟo die currēs ad carcerē ſignatū ānu/
li ſui īuenit. Cūq; deſignaſſet precepit mini
ſtris. adducite magū qui deos meos ꝓ nihi
lo fecit. Ingreſſi āt carcerē nuſq; eū īuene/

runt. ferrū ꝟo ſicut cinis videbatᷣ fuiſſe: qđ
vt audiuit ĩpator alapā ſibi ĩ frõte ꝑcuſſit di
cēs. veh mihi. ɔ̄luſū ē regnū meū. que dictu
rꝰ ero poplo? Uenerūt. n. quaſi. xl. milia vi
roꝝ ꝛ mulieꝝ ad ſpectaculū militis xp̄i. tur
batᷣ tota ciuitas ĩ tremore grādi poſita. xp̄i
ani xp̄ianū q̄rebāt: vidue ꝛ orphani epiſco
pū regrebāt dicētes: quid feciſti homini iu
ſto? tunc iperator timore ꝑterritꝰ dixit. qꝛ a
deo eiꝰ ĩ celū raptꝰ fuiſſꝫ: ꝛ ꝑ p̄miū magnuꝫ
ſe redemit: ꝛ cū be. eraſ. in lugrido veniſſet
multos ĩ xp̄i noĩe baptizās: oĩa ꝟtutibꝰ opa
batᷣ. nā īfirmos ꝛ cecos orōnibꝰ ſaluabat.
nā nobilis ꝛ p̄mariꝰ ciuitatis noĩe anaſtaſiꝰ
cuiꝰ filiꝰ mortuꝰ fuerat: ꝛ corpꝰ eiꝰ ad ſepul
chrū ducebatᷣ. iuſſū. n. fuerat a dn̄o be. era.
vt eū reſuſcitaret: ꝛ redderet parētibꝰ ſuis
ꝛ app̄hēdens beatꝰ eraſmꝰ ſepulchrū eiꝰ di
xit. Anaſtaſi ſi credis ĩ dn̄o ieſu xp̄o q natus
ē de ſpū ſcō ex maria ꝟgine: recipies filium
tuū ſaluū. Multa. n. turba populi miraban
tur. ad hec ꝟba anaſtaſiꝰ dixit. ꝛ tu potes fili
uꝫ meū reſuſcitare? be. eraſmꝰ dixit. nō ego
ſꝫ dn̄s ieſus xp̄s cui ego ſeruio. Anaſtaſius
dixit. Si filiū meū mihi ſaluum reddideris:
credo ego ꝛ domꝰ mea ꝛ populꝰ vniuerſus
Tūc be. eraſmꝰ iuſſit corpꝰ eiꝰ deponi ſecre
to: ꝛ patrē ꝛ mr̄eꝫ iuſſit ſtare flexis genibꝰ ſu
ꝑ corpꝰ eiꝰ. ꝛ dixit. puer ſurge. cumq́ʒ ſurre
xiſſet clamauit voce magna. veh: qꝛ magnꝰ
ē deꝰ xp̄ianoꝝ. pater vſq́ʒ nunc errauimus.
dij eni quos colebamꝰ nihil ſunt. vidi. n. eos
ĩ iferno nō habere regē a tortoribꝰ. Deꝰ aūt
viuꝰ famuli eraſmi magnꝰ ē: ꝛ credidit ana
ſtaſiꝰ: ꝛ tota domꝰ eiꝰ ꝛ populus vniuerſus
q illa hora fuerūt baptizati: qui ſunt q̄ſi. xl.
M. hoīuꝫ. tunc be. eraſmꝰ exclamauit voce
magna dicēs. gratias ago tibi dn̄e ieſu xp̄e
q cōgregaſti populū tuū ĩ via veritatis: tu
eni dixiſti ĩ euāgelio luce. Petite ꝛ accipie
tis: q̄rite ꝛ iuenietis: pulſate ꝛ apietᷣ vobis.
Benedic populū tuū hūc quē acq̄ſiſti. ꝛ fa
cta ē ad eū vox de celo dicēs. Eraſme ſer
ue bone q ꝓ me laboraſti ĩ terra oĩa q̄cunq́ʒ
petieris dabuntᷣ tibi. Et bn̄dixit dn̄s popu
lū hūc q crediderūt ĩ illa hora. oĩa idola q̄ ce
lebantᷣ ꝯterebantᷣ. per. vij. aūt dies. be. eraſ.
docēs populū ꝛ cōfirmās ĩ doctrina chriſti
dicebat. Cuſtodite mādata eiꝰ q̄ audiſtis ꝛ
magnalia dei q̄ fecit ĩ vobis: iduti fide etiaꝫ
fideles eſtote: Audiēs hoc maximianꝰ ipa
tor q̄ facta fuerūt in lugrido ciuitate a ꝓho
iniq̄ſſimo hoīe ꝛ ſacrilego q dixit. Audi pie i
perator q̄ facta ſunt ĩ ciuitate tua regnū tu
uꝫ deluſum ē: ꝛ dij noſtri neſcio q̄ hoĩe ātio
cheno ſubuerſi ſūt: q confitetᷣ illū ieſuꝫ xp̄m
q crucifixꝰ ē ab hoībꝰ ĩ iudea dꝫ eē. q̄ audito
ĩpator iuſſit. be. eraſ. teneri: ꝛ ꝓperati tribu
nal aſcēdit ꝛ igreſſus ē be. eraſ. ad quē ait i
perator. dic tu ſcelerate hō q̄ tibi eſt religio?
tūc. be. eraſ. tacuit: ſꝫ oculis ſuis reſpexit in
celū. Jmpator dixit. nihil loq̄ris? ꝛ iuſſit ma
xillas ſuas ɔtūdi. tūc be. e. dixit. Lupe rapax
plenus iniq̄tate malefice qd ꝑſeq̄ris ſeruuꝫ
dei? ipator dixit. nn̄e ꝛ h̄ ipſe ē q crucifixus ē
ab hoībus ĩ iudea? Tūc. b. e. ſubridēs ait illi.
Optie ipator bn̄ dixiſti mihi vt illiꝰ ego me
rear veſtigia ſeq: ꝛ effuſio ſāguinis ipſiꝰ nr̄a
illuminatio ē: quē ſi velis agnoſcere ꝛ ĩ illum
credere ſaluꝰ eris. Jmpator dixit. tu ĩ illum
credas ꝛ genus tuū. b. e. dixit. Optie dixi
ſti mihi. plane qꝛ ſic credimus: hoſtias hūili
tatis ꝛ tribulatiōis munera offerimꝰ ei qui
ſaluauit mūdū a pctis eoꝝ. Jmpator dixit:
ɔſule tibi ꝛ acquieſce ꝛ ſacrifica dijs meis.
b. e. dixit. Si videro forte facio. Tunc gau
dio repletus ĩpator cū vniuerſo pp̄lo vſq́ʒ
ad tēplū iouis iuſſit hoīeꝫ dei deduci ad ciui
tatē firmitanā: ꝛ precepit organa ꝛ oē genꝰ
muſicoꝝ ĩ tēplo parari. ꝛ h̄ vidēs, b. e. inge
muit corde: ꝛ oculos ſuos ad celū direxit di
cēs. xp̄e fili dī eſto preſēs ĩ iſta hora: ꝛ mitte
angelū tuū qui mihi auxilietur: ꝛ ɔfirmet in
iſta hora ꝛ pugna diaboli quaꝫ preparauit.
Cūq́ʒ ꝑueniſſꝫ ĩ tēplū. be. e. dixit. vbi ē deus
quē iubes me adorare? Jmpator āt appre
hēdēs manū eiꝰ igreſſus ē tēplū: ꝛ oſ̄dit ei
ſtatuā eream magnitudinis cubitoꝝ. xij. et
dixit. Ecce deꝰ meꝰ cui ego ſuio. Statiq́ʒ vt
diabolus aſpexit ĩ faciē martyris chriſti ce
cidit ſtatua ꝛ ĩ cinerē ꝟſa ē ꝛ exiuit draco ma
gnꝰ ex illa. ꝛ occidit pene tertiā partā pp̄li. i
pator vt vidit ſe eē ɔ̄luſū aſcēdit equū ꝛ ad
palatiū ꝑgebat: ꝑcutiēs pectꝰ ſuū dixit. veh
mihi ɔ̄luſū ē regnū meū. neſcio a q̄ hoīe ātio
cheno. Media āt pars pp̄li clamabat. Ser

ue ſancte dei ora pro nobis vt nō pereamꝰ
ab iſto dracone. tūc. b. e. imperauit draconi
vt quēq́ʒ hominē nō cōtaminaret. vidēs āt
vniuerſus poplꝰs xp̄ianoꝝ q̄ſtas ꝟtutes per
ſeruū ſuum opabatᷣ: ceperūt oēs credere
xp̄o. b. āt. e. dixit. Ecce quales ꝟtutes opatᷣ
deus ĩ eos qui credūt ĩ illū: ꝛ baptizati ſūt q̄ſi
. xl. M. hominū. Erat. n. gaudiū ĩ celo ꝛ ſpe
ctacula angeloꝝ: ꝛ quomō pars diaboli pu
gnabat aduerſus electos dei: ꝛ nō valebat
mētes eoꝝ auertere a cogitatiōe dei. tūc. b.
. e. exclamauit voce magna dicens. Gloria
in excelſis deo: ꝛ in terra pax hoībꝰ bone vo
lūtatis: q ſic fuerāt ad dominū conuerſi re
ſpōderūt. Amē. ꝛ cōturbata ē oīs firmitana.
Cōterritꝰ ꝟo impator miſit armatos ꝛ iuſſit
oēs q ad dn̄ꝫ ɔuerſi ſūt gladio puniri. Mar
tyrizauerūt ēt trecētos. xxx. hoīes cōmēda
tos ſe orōnibꝰ ſci eraſmi martyris quibꝰ ait.
Jte in noĩe dn̄i feliciter ad ſanctā ciuitatem
quā ꝑparauit vobis dn̄s. ꝛ ego poſt modicū
tēpꝰ ſubſequor. Erāt āt angeli currētes per
nubes celi ſuſcipiētes aīas eoꝝ ꝛ triūphan
tes martyres vſq́ʒ ad celū ꝑduxerūt: ꝛ audi
ta ē vox pſallētiū ĩ celo. via iuſtoꝝ recta fa
cta ē: ꝛ iter ꝑparatū ē. qđ audiēs. b. e. gratu
latꝰ ē. vt bonꝰ paſtor ouibus ſuis q̄s tradidit
xp̄o. Tūc ipator furore repletꝰ iuſſit. b. e. te
neri ꝛ diuerſis ſupplicijs torqueri ꝛ iuſſit mi
niſtris tunicā ereā aduerſus ſtaturā eius ꝛ
igneā fortiter eū veſtiri dicēs. nūc videbo
ſi deus tuus eripiet te de manibꝰ meis. tūc
. b. e. dixit. Carnifex plenꝰ iniq̄tatis filꝰ dia
boli verecūdiā tuā laudo q deterior es cane
dixi tibi ꝛ nūc dico. Nō timeo minas tuas ſi
ampliora facias: cor meū nō trepidabit: ꝛ ſi
gnās ſe ſigno crucis veſtiuit ſe tunica ignea
pſallens ꝛ propheticum pſalmum dicens.
Trāſiuimꝰ ꝑ ignē ꝛ aquā ꝛ induxiſti nos ĩ re
frigeriū. Jtē. tanq́ʒ auꝝ ĩ fornace ꝓbaſti eos
q ĩ te credūt ꝛ ſicut holocauſti hoſtias ſuſci
pis. Statī tunica ignea q̄ idutꝰ fuerat facta
ē frigida: ſicut nix vt nulla macula ſup eum
inuenta fuiſſet. Tūc. b. e. dixit. Ecce ipator
cōfuſus es: cū patre tuo diabolo eris ĩ ignē
eternū arſurus. Nā dn̄s nr̄ ieſus xp̄s filius
dei liberauit me. poplꝰs āt clamauit veh: qꝛ
magnꝰ ē deꝰ xp̄ianoꝝ q tātas ꝟtutes opatᷣ
in illo: tūc ipator ait. Artes ſunt maleficoꝝ
vt igni iperet ꝛ dōs nr̄os deludat. tūc. b. e.
dixit. Stulte ipator que putas maleficia:
mecū ē xp̄s filꝰ dei: ipſe q ipat ꝛ deos tuos
deludit: lapides ꝛ gramina ſurda ab hoībꝰ
cōflata: qbꝰ tu ſimilis es: nā dn̄s deus ieſus
chriſtꝰ viuus ē ꝛ ꝟtutibꝰ vicitᷣ. ipator dixit.
Q̄diu iniurias tuas tolerare poſſumꝰ? tūc
. b. e. dixit. Etiā ꝛ ego miror ꝟecūdiā frōtis
tue: qꝛ nō erubeſcis. Tūc ipator furore re
pletꝰ iuſſit miniſtris ſuis ollā parare vrnas
vigīti plūbi picis ſimul cum cera ꝛ reſina ꝛ
oleo ſolui ꝛ repleri ꝛ ſuccēdi: ꝛ fecerūt mini
ſtri ſicut ꝑceptū eis fuerat: ꝛ feruēs facta ē
olla ꝛ fluctuās ſic̄ mare. tūc. b. e. dixit ipato
ri. Jſta olla meū ē refrigeriū: ꝛ facto ſigna
culo crucis deſcendit ĩ ea. Statiq́ʒ ait. vox
dn̄i ſup aq̄s dē maieſtatis intonuit: ꝛ effudit
vnā vndā ex olla ꝛ vſtulauit ipatorē: q cla
mauit adeo. hō dei ora ꝓ me. tunc. b. e. dixit
ipatori. Ueh tibi lupe rapax: ꝛ gehēna ignis
quē tibi parauit dē ſimul cū pr̄e tuo diabo
lo ꝛ miſtris eiꝰ. Scio qꝛ cor tuū obduratū ē:
ſꝫ ꝑp populū iſtū circūſtātē erit tibi bn̄ ꝛ ge
mit illi dolor. Multi āt ĩ illa hora crediderūt
ipator āt vt vidit ſe arſū eē iuſſit martirē dī
recipi ꝛ ĩ arcta cuſtodia hēri ꝛ igētī ferro pō
deris colligari. Cūq́ʒ oraſſꝫ appuit ei iuuenis
ſiſtis filio dī vocās eū ꝛ dixit illi. Ego ſū mi
chael āgelus dī miſſus ad te: vt te ducā in
cāpaniā ꝓuīciā q̄ vocatᷣ formana ad docen
dū populū. ꝛ app̄hendēs eū eiecit d̄ ciuita
te firmitana. remiſq́ʒ nauiculā patā a dn̄o i
uenit ꝛ trāſmigrauit ĩ ꝓuīciā cāpaniā. Alia
ꝟo die turbatꝰ ē ipator q n̄ īueniſſꝫ eū dicēs
qꝛ deꝰ eripuit eū. Seruꝰ āt dī ꝛ martyr dn̄i
venit ꝛ ſedit in citate formana ſeptē annis
docēs populū viā ꝟitatis. Angelus āt dn̄i
panē ei quotidie miſtrabat. Poſtea āt ora
bat ad dn̄ꝫ: vt in ciuitate ſua eternalitᷣ q̄eſce
ret: ꝛ facta ē vox ad eū dicēs. Eraſme veni
ꝛ regeſce ĩ ciuitate quā parauit deus frībꝰ
tuis martyribꝰ ꝛ ꝓphetis ꝛ recipe laborē tu
um. per te. n. honorificatꝰ ſum in celo ꝛ ĩ ter
ra. tunc. b. Eraſmꝰ ꝓ viduis ꝛ orphanis de
ꝓcabatᷣ. Dn̄e vnigenitꝰ dei pr̄is qui me feci
ſti regeſcere in loco meo qui eſt locus habi
tatiōis tue: cōcede vt qui me petierit in no

mine tuo recipiat mercedē ſuam: ⁊ reſpexit
he.e.in celū viditq̨ coronā inenarrabilē et
occurſū ſibi de choro apoſtolorꝫ ⁊ ꝓphetarꝫ
⁊ inclinauit caput ſuum ⁊ dixit. Dñe ſuſcipe
animā ſerui tui: ⁊ cōpleta oratione ſanctū
reddidit ſpiritū: ⁊ viſa ē anima ei⁹ cādida ſi/
cut nix: quando ab āgelis deducebatᷣ cum
gloria magna ⁊ cum illis i celū penetrabat.
quarto nonarum iuniarum regnante do/
mino.n.i.x. ¶ De ſancto culiano.

Culianus ſcotorꝫ genere no
bilibus parētibus
diuine tñ grē fact⁹ ē nobilitate cla/
riſſim⁹. Scotia que ⁊ hibernia dicitᷣ iſula eſt
maris fecūda gdē glebis: ſed ſāctiſſimis cla
rior viris ex gb⁹ colūbano gaudet italia. gal
lo ditatᷣ alemania. culiano theutonica nobi
litatᷣ frācia. q vt diximꝰ nobili ꝓſapia edit⁹
a pueritia liberalib⁹ ſtudijs tradit⁹ ſimul cū
lrāꝝ cremētis diligēter cepit idagare viaꝫ
ꝑfectionis. tādē ꝑueniēte ſe grā dī ſpretiſ huma
narū lrāꝝ ſtudijs oībuſq̨ huiuſmodi illece/
bris mōaſteriū petijt: abnegauit ſemetipſuꝫ
tulitq̨ crucē ſuā ⁊ ſecut⁹ ē xp̄ꝫ. Igitᷣ mona/
ſterio poſit⁹ q̄nte obediētie: q̄nte frugalitatis
q̄nte fuit vigiliarū ⁊ orōnū iſtātie vite p̄ntis
termin⁹ declarauit. Q̄uis eteni martyrij pal
mā p grāꝫ magis q̄ꝫ p meritū conſtet: bonis
tñ adipletᷣ operib⁹. Uidētes itaq̨ frēs mo/
naſterij i virtutū ꝑfectiōib⁹ hūi viri ꝑſeuerā
tiā. ꝑmo eū per eccleſiaſticos gradus ad of
ficiū p̄ſbyterat⁹ ꝑcib⁹ aſcēdere. deīde eiuſdē
monaſterij regiminiſ curā ſumere coegerūt
Ille aūt ſciēs ꝑfectionē charitatis ſine di/
lectiōe ꝓximi dilecte cōſtare nō poſſe: paſ/
ſus ē i ꝓprijs ſe aliq̄ntulū minorari: vt fratꝝ
ꝓdeſſe poſſet vtilitati: imitat⁹ apoſtolū cupi
entē anathema fieri a xp̄o ꝓ frīb⁹ ⁊ cognatiſ
ſm carnē. verūtñ cū fama hūi viri lōge late/
q̨ crebreſcerꝫ metuēs ipſe ne fauor popula
ris macule ſibi rugā infigeret cepit medita/
ri q̄liter notos ⁊ ꝓpinquos relinqueret: pete
retq̨ lōge ſepoſitas terras: vbi obſcurus fa
ma ⁊ vilis genere poſſꝫ haberi: quo liberius
diuinis cultib⁹ vacare valeret. deliberatiōe
itaq̨ recedēdi pacta: collectiſq̨ frīb⁹ i qui/
bus idē feruor ardebat ad vicinā ſcotie bri/
tāniā deuenit: deinde galliā attigit: qua ꝑ/
meata in ꝓuinciā germanie ꝯuenit. q̄ ab in/
colis terre ipſius oriētalis frācia vocatᷣ: ibi/
q̨ i vrbe hērbipoli ſe morare diſpoſuit nō vir
tus incredule gētis feritatē experiri: eo ꝙ itre
pidus coronā optaret martyrij: ſed tñ a ꝑdi
catiōis verbo iteri abſtinuit donec romano
ſe pōtifici p̄ſentaret: quaten⁹ apud ſedē ro/
manā ⁊ integꝝ xp̄iane religionis dogma et
licētiā ꝑdicādi acciperet. Tūc autē preerat
romane eccleſie canō pōtifex humanis diui
niſq̨ lrīs pollēs pontificali officio cōgruus:
⁊ i reb⁹ eccleſiaſticis idoneus: q audita fide
hūi culiani charitatis nexib⁹ illigata ꝯo grās
retulit: eiq̨ ſeſe charitatis amore ipartiuit
exultās ſemina diuini eloquij ab inſulanis
ac lōge poſitis doctorib⁹ augeri. Erat enim
apud egregiū pōtificē nō modica exultatio
q cernebat paulati euacuari fraudē anti/
qui hoſtis creſcentib⁹ miniſtris diuine ꝯpa/
tionis. Tunc ex cōſenſu totius vrbis beatū
virū in p̄ſulat⁹ officiū ꝓmouit quo ⁊ chriſma
cōficere ⁊ eccleſias dedicare ⁊ ſacros ordi/
nes dare irreprehenſibilitᷣ valeret. His ita
pactis dimiſit eū vt cepto ope inſiſteret pa/
rato ſibi a dño ꝑmio eterne retributiōis. b.
itaq̨ culianus vrbē egreſſus ꝑacto itinere
cū colūbano preſbytero ⁊ totnanno leuita
ad locū ſibi deſtinatū ꝑuenit: colūbano in
italia relicto. nā romā pergēs gallū i aleman
nia grauatū febre dimiſit. ꝑueniens igitᷣ ad
ꝑdictā vrbē herbipoliꝫ nō eū quē in eadem
ꝓuincia ducē reliquerat inuenit: ſꝫ aliū no/
mine gōpertū. Porro venerabilis vir pau/
latiꝫ cepit pabula diuini verbi icredulis po/
pulis miniſtrare: tantāq̨ ei dñs gratiam cō
tulerat: vt in breui tēpore gentis loquelam
perdiſceret: eiſq̨ ꝓprio ſermone ſemina ve/
ritatis erogaret. Mirabātᷣ āt oēs nō ſolum
nouitate doctrine: ſꝫ ēt exuberātiā eloquē/
tie. facūdiā quoq̨ ſermonis comitabatᷣ effi
cacia ꝟtutis. ipletū ē i illo qđ ꝟitas ap̄lis ꝓ
mittit dicēs. Ego dabo vobis os ⁊ ſapiētiā.
⁊ iterꝝ. opa q̄ ego facio ⁊ vos facietis: ſꝫ cuꝫ
iā ſemina diuini eloquij ſuccreſcerēt ⁊ plebſ
gradati minueretᷣ ab errore gētilitatis vſq̨
ad ꝑncipes populi ſcī viri fama peruenit. vt

ducem q̄ꝫ ꝓuincie nō lateret: q eundeꝫ ſan
ctum virū ſibi preſētari iuſſit: experiri cupiēs
q̄ eēt hec doctrina hactenus ſibi icognita.
Erat aūt ip̄e princeps naturali ingenio ꝑ/
ditus licet gētilitatis errore fedat⁹. Ad quē
hūs culian⁹ ꝑueniēs conſtāter vere religi/
onis dogma inſinuare cepit: docēs p̄reꝫ ⁊ fi
liū ⁊ ſpūm ſcūm vnū eē deū icōmutabilem
viſibiliū ⁊ iuiſibiliū oīum creatorē: ꝑfat⁹ ꝟo
ꝑnceps admirat⁹ tāta he. viri cōſtātiā: ⁊ ſ/
monū inſuperabilē veritatē: q2 nā li vt dixi/
mus pollebat igenio: veris ſe ſētētijs ſupa/
tū ad ei⁹ diſtulit auditionē: volēs frequenti
apud ſe tractatu rimari: vtꝝ quē culian⁹ do
cebat an diane cult⁹ ꝑponēd⁹ foret. Diana
nāq̨ apud illū ſūma veneratiōe hēbatᷣ. ve/
rūtñ vir egregius iugi iſtātia laborabat vt
deo redderet aīas quas diabolus ꝑdere co
nabatᷣ. Porro ꝑnominat⁹ dux cernēs cōſtā
tiā ꝑdicatiōis hūi culiani ſecreto venit ad eū
cupiēs doctrinis ei⁹ inſtrui: quaten⁹ agnito
tramite veritatis abigere valeret anfract⁹
erroris: ſed a beatiſſimo viro catholice fidei
documētis diligēter iſtruct⁹ primo die dñi/
ce reſurrectiōis cū multis alijſ dato noie aq̄
lotus baptiſmatis abſolutionē p̄ſtini ꝓme/
ruit erroris: ſicq̨ fcm̄ ē: vt pene tota prouin
cia orientalis francie relicto demonū cultu
diuine religiōi opā daret. Predict⁹ dux gō/
pert⁹ monitu aſſiduo hūi culiani ad meliora
de die i diē ꝓficiebat. erat aūt illi cōiunx ſm
gētilitatis ritū q̄ quōdā frīs ipſius coniugio
fuerat copulata noīe geilana. Sꝫ vir dī ic/
circo i initio fidei tale noluit ꝯiugiū ꝓhibere
ne ipenitudine credulitatis grauitate moni
tib⁹ prelibat⁹ ꝑnceps duceretᷣ: ⁊ hē qđ apo
ſtol⁹ nōdū i fide ꝑfectis dicit: tāq̄ paruulis
i chriſto lac vobis potū dedi: nō eſcā: ꝑfecto
rū .n. ſolidus ē cib⁹: iō qđ nouerat graui⁹ di/
ſtulit in futurꝝ: ſiſq̨ diuino reuelāte ſpū ſci/
ens i hac re ſibi ⁊ ſocij cauſam conſtare mar/
tyrij: vt multis interea ꝓdeſſꝫ iteri omiſit ta
le dānare cōiugiū: lꝫ cuperet diſſolui ⁊ eē cuꝫ
chriſto. imitat⁹ ap̄lꝫ q i ſporta a frīb⁹ ꝑ murū
dimiſſus ē: ñ vt mortē timeret: ſꝫ vt multis
añ mortē ꝓdeſſꝫ. Uerūtñ cū q̄dā die he. pre
ſul ducē familiaritᷣ alloq̄retᷣ dixiſſe iter cete
ra fertᷣ. Fili mi quē ꝑ euangeliū genui gau
deo valde in ꝓfectu fidei tue: ſꝫ multū me
mouet ꝙ illicitis nuptijs ꝯtineris: ⁊ vereor
nimis ꝙ a recto itinere tali ꝯiugio retarde/
ris. Legitᷣ .n. hō iacobo dicēte: q2 q totā le
gē ſuauerit offēdit āt i vno fact⁹ ē oīuꝫ reus
Preterea i baptiſmate inouatᷣ hō: ⁊ nō ex
parte ſꝫ tot⁹: vt āt tot⁹ inouari poſſit nihil ꝑ
ſtini retinere debet erroris: Audiēs āt hē pri
ceps ꝑmo heſit ſtupore: deinde alta ſuſpiria
trahēs: valde .n. diligebat eā quā habebat
vxorē: tale deide fertᷣ dediſſe riſum. Audi
ui pater te docēte: q2 ieſus ꝑcepit nihil amo
ri ſuo preferēdū. Nō patrē nō matrē: nō fili
os: nō vxorē: ⁊ icc irco q̄uis vnice diligam
iūctā mihi vxorē: prepono tñ diuinū amorē:
ſꝫ nūc ñ adeſt mihi ociū igrēdi q̄lr eā dimittā
q2 ꝯ hoſtes nr̄e reipu. feſtino. Cū aūt reuer/
ſus fuero iuēta opportunitate dimittendi
ſepabor ab illa. Hec ꝟo cū ad aures geila/
ne ꝑueniſſēt: q8 .n. fallere poſſet amātē: gra
ui incāduit ira. ceu raptis catulis leena: diu
q̨ ſecū bacchata ex eo cepit q̄rere quō ſan
ctos viros extingueret. nulla .n. beſtia i hō mū
do ſimilis ē mulieri male: ſic hec mulier ne/
fāda callida meditatiōe ꝑgrebat: qualiter
ſine populari ſtrepitu ⁊ vulgi cognitiōe ſan
ctos viros ꝑdere armabatᷣ: nāq̨ ipatientie
ire ⁊ libidinis furore: ⁊ q2 diabolus iniq̄ cupi
entib⁹ fomēta malitie ſubmiſtrat: iuēti ſunt
duo miniſtri crudelitatis: q ꝓmitterēt ſe ſatiſ/
facturos geilane deſiderijs datis ſibi mune
rib⁹ miſerrime executionis. Solebat itaq̨
.b. culian⁹ p⁹ ꝑuā dormitionem neceſſitatis
ad ſtudium vigilare ꝓuecteq̨ orōnis: qua
dā vero nocte cum leues ſomnos caperet:
ita vt nec dormiret integre: nec vigilaret
aperte: apparuit ei vir habitu formaq̨ pul/
cherrimus dicens. culi. amice ſurge nolo te
diuti⁹ laborare: vno dūtaxat certamine tā
geris: ⁊ ſic ſēp mecū eris. his dictis abſceſſit
euigilās āt egregi⁹ vir intelligens dinā ſibi
adeſſe viſitationē cōuocatis frīb⁹ ait. Frēs
vigilate cito aderit dñs ⁊ pulſabit ianuam.
Cauēdū ē q̄ ne nos ſōno torpētes iueniat.
Addam⁹ oleū lāpadib⁹ dū tp̄s ē ne ſi forte
ꝯfecerit: tūc icipiam⁹ q̄rere qn̄ non poteri/

mus luenire. Illis itaq; orõni vacãtib⁹ me/
dia nocte carnifices ſtrictis gladijs locũ in
quo orabat penetrarũt: qđ cũ ſacerdos dñi
ĩtuit⁹ eẽt ait. amici ad qđ veniſtis: iplebitis ꝑ
ceptũ ꝯſumabitis curſũ. his dictis iterfecti
ſũt: ibiq; terre mãdati ne qs ſcire poſſet qđ
đ ill' factũ foret. Veſtimẽta q; cũ qb⁹ diua of
ficia peragebãt ſacriq; libri ſimul cũ eis de/
foſſa ſũt: ne qđ idiciũ necis eoꝝ depꝑhẽdi poſ
ſet: ſ; clã diſceſſiſſe putarẽt cã ſolite ꝑegria
tiõis. Erat tñ qdã nobil' mlier burgũda no/
mine q̃ a ꝑncipio ꝑdicatiõis eoꝝ ſcis adheſe
rat viris hñs cellulã iux̃ oratoriũ ſcõꝝ: q̃ fa
cili⁹ diuinis laudib⁹ itereſſe valeret. H itẽta vi/
gilijs q̃ facta fuerãt diligẽti ſtudio iueſtiga/
uit. recedẽtib⁹ igit̃ carnificib⁹ linteolo mũdo
fuſũ ſãguinẽ ſcõꝝ collegit ac terre diligent̃
ĩfodit vigilijs ⁊ orõnib⁹ vacãs. vbi ſcõꝝ cor
pora obruta nouerat excolebat loca vene/
ratiõe q̃ poterat l; ſilẽter: ne ſic poſtea factũ
ẽ geilane iuſſu remoueret̃. Eadẽ nãq; ſcele
ratiſſima mulier ſtratis quoq; plãtis ſtabu/
lũ eq̃ꝝ i loco vbi ſci martyres hũati erãt fie/
ri iuſſit ne q̃ iudicio ſacra corpa ꝓderẽt̃: fert̃
tñ ab his q tũc fuer̃ poſteris relatũ ꝙ aĩalia
ibi ſtabulata ſup ſepulchra martyrũ nec ſter
cora nec vrinã iacerẽt honorẽ martyrib⁹ ex
hibẽtia: vt qđ đ capite ꝓpha vaticinat⁹ ẽ: H
i ei⁹ mẽbris repiret̃. Cognouit igẽs bos poſ/
ſeſſorẽ ſuũ ⁊c. Iſrael aũt ñ cognouit me. Taliq;
mõ vt dictũ ẽ ſcõꝝ corpa hoibus pene igñta
forẽt: niſi ꝑfata burgũda i extremo vite po
ſita qbuſdã fidelib⁹ vbi poſita eẽnt ꝛuelaſſ;
Cõtigit aũt vt dux pacta militia ꝛuerteret̃ ad
locũ vbi ſcõs viros dimiſerat q̃s cũ ñ iueniſ
ſet cepit ſtudioſe ꝑqrere qñ ⁊ q̃ cã receſſerit
quoue abierit: ei⁹ vero vxor veneno malitie
fedata aliqñ rubore ꝑfuſa: aliqñ pallore de/
ꝑſſa: aliqñ ꝯfidẽtia roborata diuerſos ãfra/
ct⁹ neqtie ſue frau ſib⁹ ꝑtẽdebat dicẽs non
ſe eos cuſtodiſſe neq; cuſtodes adhibuiſſe:
qñ voluerit veniſſe: qñ ſibi placuit receſſiſſe
q̃ ꝑegrinatõis ſue morẽ ꝛuarẽt. quẽ feiea v̾/
ba ñ emolliũt: quẽ a ſtatu rectitudinis nõ re/
trahũt: credulis itaq; verbis ꝯiugis ꝑnceps
aliq̃tulũ cepta ab iqſitiõe qeuit: ſ; q; iuxta
dñicã vocẽ nil opꝰtũ ẽ qđ ñ ꝛueleẽ ⁊ occul tũ
qđ nõ ſciat̃. Cũ que facta fuerãt paulati ob

liuiõi traderẽtur vn⁹ eoꝝ q ſãctos viros gla
dio iuaſerãt ſubito dmõio arripit̃ ⁊ ꝓprijs ſe
dẽtib⁹ laniãs a ꝑſẽti migrauit i eternã penã
alter vero i rabiẽ verſus gladio ſemetipſũ
apperijt: effuſiſq; viſcerib⁹ p⁹ tormẽta pñtis
tpis ad eterna ꝑuenit nõ multo p⁹ ⁊ ipa bel
lua de q̃ loqmur dmonib⁹ arrepta voce ma
gna clamabat. Iuſte torq̃or q̃ ſcis viris tor
tores adhibui ⁊ cũ magno cruciatu ad cru/
ciatũ diabolo paratũ ꝑueñt. ¶De.ſ.hẽrico.

Ano ab icarnatiõe dñi mileſi
mo ꝑmo ab vrbe aũt ꝯdita
175z. Ottone tertio rome defũcto
vacãte regni ſolio cũ đ ꝑncipe ageret̃ ſub/
rogando omnium vota nutu diuino ad eu;
iclinantur: qui tunc in regno potiſſimus ha
bebatur. Fuit nãq; eodẽ tẽpore quidam
dux bauaroꝝ noie henricus henrici eiuſdẽ
gẽtis ducis filius cuius tpibus ſcũs vuolf/
gangus ratiſponẽſiũ ꝑfuit eps tã bonitate
q; nobilitate regia cõſpicuus: ⁊ vniuerſa
moꝝ honeſtate ꝑclarus. H initiũ ſapie timo
rẽ dñi plenuer ẽ ſecutus: q; erat oium lraꝝ
ſtudio ꝑncipalit̃ ibut⁹ ⁊ tot⁹ ſane fide ⁊ actõe
catholicus. Hũc ab oib⁹ pari voto ⁊ cõi ꝯſẽſu
oiu; aſciſcit̃: diua vtiq; diſponẽte clemẽtia
vt p tpalis regni faſtigia ad culmẽ rgni cele/
ſtis ꝑtigeret. cũq; ꝑdict⁹ rex hen. necdũ ce/
ſaris vel ipatoris obtineret dignitatẽ appa/
ruit ei ratiſpõ. b. vuolfgangus eps tali vi/
ſione. Viſũ nãq; ẽ ei ꝙ manẽs i eccleſia ſci
ẽmarãmi epiſcopi ⁊ martyris accederet orã
di gratia ad hti vuolfgãgi ſepulchꝝ i eadẽ
baſilica ſitũ. cũq; ibidẽ diu ⁊ ſãctũ vuolf. in
timis ꝑcib⁹ conaret̃ exorare: ſubito videbat̃
ei ipẽ ſcũs vuolfgãg⁹ aſtare eũq; huiuſmõi
verbis appellare. Intuere diligẽter lrãs in
muro q ẽ ſecus tumulũ ſcriptas. Erat aũt ſic
ſibi videbat̃ ſcriptũ. ſolũmodo poſt ſex. eui/
gilãs aũt rex retractatiõe diuturna ſecũ re/
uoluit pauciſſima hui⁹ viſiõis ſcripta. In ꝑ/
mis ğ arbitrat⁹ ꝙ poſt ſex dies eẽt moritur⁹
multa diſpẽſat paupib⁹. Cũq; dieꝝ ſex nu/
merus ꝑteriijſſet ⁊ nihil i ſe rex moleſtie cor/
poralis ſẽſiſſ; putauit ꝑdictã viſionẽ ad ſex
mẽſes ꝑtinere. Trãſactis v̾o ſex mẽſib⁹ cũ
nihil ifirmitatis i ſe pateret̃. arbitrat⁹ ẽ hunc
numeꝝ ad ſex ãnos ꝑtinere. idq; vt ẽ cepit

tinere. Cũq; ſex ãnoꝝ numer⁹ iteger ꝑtrã/
ſiſſet ⁊ ſeptimi ãni dies reuolutus veniſſet:
ipo die ꝑ apl'icã hñdictiõe; ſuſcepit ceſaris
dignitatẽ. Tũc tandẽ ſẽtiẽs q̃lis eẽt ſua vi/
ſio gr̃as egit đo ſcõq; vuol. epo q ſibi talẽ re/
uelare dignat⁹ ẽ dignitatẽ. Unct⁹ ğ in regẽ
hriſſim⁹ dei famlus hen. tpalis regni nõ cõ/
tẽt⁹ ãguſtijs ꝓ adipiſcẽda imortalitatis co
rona ſũmo regi cui ſuire regnare ẽ militare
diſpoſuit: ſũmã eteñ diligẽtiã i ãplificãdo
cl'tu rligiõis adhibuit eccl'ias dei ditare poſ
ſeſſiõibus ⁊ imẽſis ornatibus augere cepit.
ſedes quoq; epalis hildẽſim. videlicet. a pu/
ero vbi fuerat enutritus ⁊ lr̃is edoct⁹. Deni
q; cõſumatis huius vite laborib⁹ poſtq; bo/
ne opinionis odorẽ lõge lateq; redolere fe/
cerat lociiq; ſibi dilectũ ⁊ cetera mõaſteria
ditãdo: ornãdo: ⁊ excolẽdo ad ꝑfectũ addu
xerat ad ꝑcipiẽdã immarceſcibilẽ coronã a
dño vocatus ẽ ab ergaſtulo carnis: q cernẽſ
diẽ mortis ſibi iminẽre vocatis ad ſe ꝑenti/
bus hriſſime imꝑatricis cunegũdis necnon
ẽt qbuſdã regni ꝑmorib⁹ manu eã apꝑhẽdit
⁊ ꝯmẽdauit eã ill' huiuſmodi v̾bis memoria
digniſſimis. Hãc ecce i qt mihi a vobis imo
a xp̃o ꝯſignatã ipſi xp̃o dño nr̃o ⁊ vobis reſi
gno v̾ginẽ vr̃am: in eius v̾o trãſitu terra plo
rãte celũ exultauit ſicut ẽt diis ꝑ ſuã miſeri/
cordiã reuelauit. In ipſa eteñ hora exitus il
lius cuidã ſuo dei in ſolitudie ꝯmorãti dia/
bol⁹ i hũana ſpecie fert̃ apparuiſſe quẽ vir
dei per ſpiritũ ꝓtinus agnouit: ⁊ ait ad eu;:
quo ꝑgis? At ille reſpõdit. ad exeqas ipato
ris ꝑgo. Cui ille ait Vade ⁊ cõpie negocium
tuũ q̃tũ a dño tibi ꝑmittit̃. Verũtamẽ ꝯſu/
mato officio tuo adiuratus per deũ viuũ ad
me reuertere: vt ꝑ te rei exitũ poſſi; cogſce/
re. Poſt modicũ v̾o reuerſus corã ſuo dei
gemebũdus aſſitit ⁊ voce querula cu; igẽti
eiulatu dixit. Heu heu deluſi ſumus i vanũ
laborauimus: qn etiã ab ãgelis dei ꝯfuſi di/
ſceſſim⁹. De h require i legẽda ſãcti laurẽtij
martyris. ¶De ſancta Barbara.

Rat tpe maxentij imperatoris
vir qdã gentilis i nicome/
dia nobilitate generis preclarus: ac
tpaliũ reu; abũdãtia ſũmus noie dioſcor⁹.

cui erat filia ſpecioſiſſia noie barbara. Ipa
aũt q; erat corꝑe pulcherrima: eã pat̃ plu/
rimũ diligebat: q̃propter ꝛcluſit eã i turri al/
tiſſima quã eidẽ edificari fecerat ne ab aliq̃
hoie videret̃. Erat aũt. b. bar. igẽioſa ⁊ a te/
nera etate vanas cogitatiões reliquẽs ce/
pit diua cogitare. Cũ. n. ſemel. tẽplũ itraret
vidẽs ſimulacra pẽtib⁹ ſuis ait. qđ ſibi volũt
he ſilitudines hoiu;: reſpõdẽt ꝑtes. Tace
as: nõ ſũt hoiu;: ſ; deoꝝ: ⁊ volũt adorari per
illõ qđ neſcit̃ ⁊ qđ nõ videt̃. Barbara dixit.
fuerũt quõdã hoies quos nũc colimus? re
ſpondẽt ita. Et hoc be. barbara die noctuq;
replicabat tacita dicẽs. ſi hoies fuerunt dij
nr̃i: q̃ nati ſũt vt hoies: mortui ſũt vt hoies.
ſi dij eſſẽt nec nati fuiſſẽt nec mõtui: q; ditaſ
vt mihi videt̃ nec cepit nec deſinit eſſe. Hõ
ẽt hab; originẽ terre: q; tr̃a ẽ materia ei⁹. ſi
ğ hõ de terra ẽ: ⁊ hõ đus ẽ: ğ aliqđ ꝑceſſit cu;
qđ eius origo dicit̃: ſic aptius diceremꝰ tr̃ã
deũ: ſ; q; nec terra a ſe ẽ: nec celum a ſe: nec
aer a ſe: nec aqua a ſe. ex qb⁹ q̃tuor elemẽ/
tis cõſtat hõ: ſ; creature ſũt: neceſſe ẽ his eſſe
creatorẽ. Ecce q̃ta ſapia i tã iuuenili puella
Tãdẽ tradita ſtudijs liberalibus alta tran/
ſcẽdebat: ſ; defuit ei notitia v̾i đi: vanos aũt
đos occulte ſpreuit. ⁊ cũ vidit diis. ſ. lignis
⁊ lapidibus flectẽ genua ſẽſibilia iſẽſibilib⁹
mutis aio valde cõtrexit. Idcirco veit rumor
laudis nicomediã clamãs ſapiẽtiſſimũ viroꝝ
alexãdrie fore. ſ. origenẽ cuius facũdia totã
tr̃ã ꝑfũderet q veris idicijs daret cogſcere
verã deitatẽ ⁊ idoloꝝ cõfũderet vanitatẽ.
Hec audiẽs. b. bar. multũ gauiſa ẽ i domo
pectoris ſui: ⁊ cepit ſedule tractare q̃ genẽ
poſſ; cũ audire. Erat. n. pr̃ eius nobil' ⁊ val/
de potẽs ğ myſteriũ ſuũ ei ñ reuelauit. cu;
neminẽ curatorẽ hẽret: recurrit ad h cõſiliũ
vt lr̃as eidẽ ſapiẽtiſſimo origeni dirigeret:
⁊ ſecretũ ei patefaceret i hec v̾ba. Viro ale/
xãdrie nobilitate ai lõge lateq; cõſperſo ori
geni barbara nicomedie tua ãcilla decus ⁊
honorẽ deſiderij mei. Accepi fore te v̾e dini
tatis oſſorẽ. a ꝑma. n. ſcitilla igenij mei cu;
toto corde cõcupiui: vt ad veri dei notitiã ꝑ/
uenirẽ mẽte cõcepi nullã deitatẽ ieſſe lignis
⁊ lapidibus q̃ hũana arte cõpoſita ſũt. q̃ nõ

recipiūt ſēſibilitatē ⁊ nec loq nec audire poſ
ſūt. vñ ſp ꝓtractaui eē falſos dōs nec hoīes
poſſe eē dōſ. qꝛ hō icipit ⁊ deſinit eē. dōs āt añ
tpa fuit: ñ g vnq̄ꝫ deos credē potui q̄s hoīes
mortales cognoui. In mlt̄is tñ motib⁹ poſi
ta ſp ōꝫ nob īgtū ꝓculdubio eē putaui: q ſol⁹
cūcta fec̄ quē ſp amaui huic me ſp deuoui a
q̄ ſū id qd̄ ſū: niſi me ſnia fallit: cui⁹ ſpū aiatā
me ſētio: nec deſiſtā donec ad eū ꝑtingā q̄
ꝓpt̄ fame tue tumltu ꝑcuſſa pr̄ venerabil
mētē meā bis apti⁹ voluere cēſui. Illū deū
ſolūmō īueſtigare: cui⁹ cognitiōeꝫ apd̄ te eē
cognoui. vñ ſi ita ē vt fama refert: ſupplicē
offero ꝓces q̄ten⁹ diſcutē digneris noctē ig
rātie: chaos cōfuſiōis ab ācilla tua ⁊ iduce
re ſolē iuſticie lumēq̄ꝫ diſcretōiſ. Appeto. n.
veꝝ deū ſcire q fec̄ viſibilia ⁊ iuiſibilia: ⁊ veꝝ
vere vn⁹ ſit vt ipa iā nc̄ dudū mecū argumē
tata ſū ⁊c̄. Hāc epl̄am direxit alexandriam
ad origenem p̄ſbyteruꝫ q̄ ē ī partib⁹ aphrice
caput regiōis illi⁹ lōge diſtans a nicomedia:
ne āt ꝓuarcē legatiōe quā legauerat ad ōm
quē nouerat i cubicl̄o cordis ſui lachrymaſ
fudit dicēs. Dn̄e firma pedē ei⁹ quē ad fa
mulū tuū miſi ne aut illū mors ꝓueniat vſq̄ꝫ
q̄ relegatio veniat. His ⁊ alijs poſtulatiōib⁹
qb⁹ deuote poterat nūci⁹ alexādriā īgrediē:
origenē repperit i palatio māmee mr̄is ale
xādrie. ceſaris vbi occupaē i docēdo xp̄ia
nā religionē: qui letitia magna lr̄as barbare
accepit: laudās deū q huiuſmōi ſemē ſuſci
tabat ⁊ talia opaē. Et ſtati origenes doctor
ꝓſtātiſſim⁹ accelerat ⁊ edidit deſideriū bar
bare ī hūc modū. Origenes veri dī idign⁹ ſa
cerdos ⁊ vt poſſibile ē dn̄ſor ei⁹ adhuc ēt ale
xādrie nūc regēs barbare barbarice gentis
adoptionē filioꝝ dei ieſu xp̄i verā ſalutem.
Sic̄ ſcripſeras ſcire te velle veꝝ deū q̄s ſit.
ſcire debes ꝙ vn⁹ ē ver⁹ dēs i ſubſtātia trin⁹
⁊ i ꝑſonis. ſ. pr̄ ⁊ filiuſ ⁊ ſpūs ſcūs. qcūq̄ꝫ hec
oīa credit oīno hꝫ q̄ ad deū ꝑtingere poſſit.
Tu aūt h̄ itellige ⁊ itellecta crede: ⁊ ſi qd̄ d̄
fuerit ad plenitudinē deſiderij i legato reg
re q te legē ſcām erudiet ⁊ libros q̄s ſecū d̄
fert tibi leget: nō etiā dubites te ꝓ noīe xp̄i
multis tormētis tradi. Ipē. n. dic̄ luce nono.
Qui ꝑdiderit aīam ſuā i hoc mūdo ꝓpt̄ me
ī vitā eternam cuſtodiet eā. Origenes miſit
vnū ex plurib⁹ cū nūcio barbare ad barba
rā q modū darꝫ mag̃ dſiderio. Precessit nū
ci⁹ barbare ⁊ nūciauit nūciū viri dei adeſſe:
⁊ ꝑmiſit eū foris ſtare neſciēſ vtꝝ ꝯueniēs eēt
eū intrare. Tūc illa hoīem aduocari fec̄ q i
greſſus offerēs ſalutationē i xp̄o: illa aſſur
gēs iclinaē: ⁊ tā dei nomē q̄ꝫ hoīeꝫ veneraē
Pr̄ ei⁹ grā viſitatōis ad eā vēit ⁊ vidēs viꝝ
⁊ ignū tremēs iqt: q̄s hic ⁊ cur hic: rn̄dit. ale
xādrin⁹ medēdi arte ꝑit⁹: q rn̄det: magiſtrū
ſe hr̄e alexandrie q cōtra vſus medicoꝝ etiā
aīas curat. Pr̄ audiens receſſit ⁊ conceſſit
fieri cū eo colloquia. Tūc valentinus ſacer
dos ⁊ bar. conferunt inter ſe ſua myſteria:
ibi tūc perlecta epl̄a ⁊ bn̄ docta qd̄ defuit
epl̄e ad plenitudinē dſiderij a legato q̄ſiuit
⁊ ad libitū iuenit. Cognito aūt q̄uo pr̄ ⁊ fili⁹
⁊ ſpūs ſcūs ſit ſolus dn̄s ⁊ q̄uo filius miſſus
ſit a patre ⁊ ꝑ ſuſceptā humanitatē hominē
ꝑditū reuocaſſet: captiuum redemiſſet ⁊ ꝑ
ſacrum lauacrum eius peccata lauiſſet ac
celerauit ad baptiſmi grām ⁊ ab eodem pre
ſbytero valentino quē Origenes ad ipſam
miſerat baptizata ē in turre ī qua eā pr̄ po
ſuerat: amplius q̄ dederat queſiuit ⁊ q̄ ſurſū
ſūt cupiēs. Libros quos ei origenes miſat:
frequenter legit ⁊ valde creuit in ſcia diui
noꝝ: etiā ſine magiſtro ⁊ i ſapia diuina. Le
gitur etiam de ea ꝙ qꝛ pulchra fuit quidaꝫ
de optimatib⁹ terre illius patri eius locuti
ſunt vt virum ſibi acciperet. Ipſe vero ac
cedens ad eam i turrim perſuadebat eā di
cens. Filia mea quidam de potentibus cō
memorati ſunt de te vt acciperent te i cōiu
gio: quid ergo vis de hoc. Ipſa vero intuita
patrem cum ira dixit: ne cogas me h̄ agere
pr̄. At ipſe seceſſit ab ea deſcendenſq̄ꝫ inſti
tuit multitudinem artificum q facerēt la
uacrū ⁊ conſtituit q̄uo fieri debuit tribuens
ſingulis mercedem i itegrum. Profectuſq̄ꝫ
eſt i regionem longinquam: deſcendenſq̄ꝫ
famula dei videre opus qd̄ fcūm ē: vidit cō
tra ſeptētrionem duas ſolūmō feneſtras
⁊ dixit artificib⁹. q̄re duas feneſtras iſtitu
iſtis. dicunt ei: pr̄ tuus diſpoſuit: qb⁹ illa faci
te ⁊ mihi aliaꝫ feneſtrā. q dixerūt. timemus
dn̄s ne idigneē pr̄ tu⁹ ꝫ nos. Dicit ei famu
la dei: facite mihi feneſtrā: ego de hoc acge
ſcē faciā pr̄em meū. Ipi ꝟo fecerūt aliā fe
neſtrā. ꝑambulās ꝟo barbara i natatorio ꝫ
orientē iſtituit marmorib⁹ ei⁹ digito ꝓcioſā
crucē: ⁊ poſt aſcēdēs i turrim vidit ſimula
cra q̄ colebat pr̄ ei⁹ ⁊ ſuſcipiēs ſpm̄ ſcm̄ iſpu
it i faciē eoꝝ ⁊ dixit. Similes vñ fiāt q faci
ūt vos ⁊ oēs q ꝯfidūt in vobis: finitoq̄ꝫ ope
re uerſus ē pr̄ ei⁹ de ꝑegriatiōe ⁊ ꝯtēplatus
tres feneſtras: dixit artificib⁹. Quare tres
feneſtras iſtituiſtis: dicūt ei: filia tua ſic nob
ꝓcepit. Ipſe ꝟo ait filie. tu iperaſti tres fe
neſtraſ fieri: at illa. ēt bn̄ feci. nā treſ feneſtre
illumināt totū hoīeꝫ: ⁊ aſſumēs eā pr̄ ei⁹ de
ſcēdit i natatorio ⁊ dixit ei. quō abundanti⁹
illumināt tres feneſtre duabus: Illa rn̄dit.
tres ſūt mūdū illuminātes ⁊ ſtellaꝝ curſum
regulāteſ. pr̄. ſ. fili⁹ ⁊ ſpūs ſcūs: ⁊ hij treſ vnū
ſūt i eſſētia. Tūc repleē⁹ furore pr̄ tulit ſpa
tā ſuā vt eā occideret. ipſa āt orabat ad dn̄ꝫ
⁊ abſciſſa ē petra ſuſcepit eā vētuſ: ⁊ eiecit eā
ſup mōtē i quo paſtores erāt paſcētes oues
ſuas: ⁊ illi ꝯſiderauerūt ꝙ be. bar. a facie pa
tris extra petrā fugeret. Pr̄ āt ei⁹ q̄ritādo
diſcurrēs venit ad ꝓdictos paſtores igrēdo
vtꝝ barbarā filiā ſuā vidiſſēt. vn⁹ āt eoꝝ cō
ſiderās irā pr̄is iurauit ſe neſcire eā: alē ꝟo
eā ꝓdidit. beata aūt bar. ꝓditori ſuo male
dixit. ⁊ ſubito ipē ꝟſus ē i ſtatuā mārmoreā ⁊
oues eius i locuſtas mutate ſūt: h̄ apocbry
phū ē. At pr̄ eā reperiēs flagellauit ⁊ coma
traxit eā: cathenis ⁊ claue recluſit vt nō api
ret ei q̄ſq̄ꝫ: cōſtituitq̄ꝫ cuſtodes vſq̄ꝫ dū abiēſ
nūciaret ꝓſidi martiano: Audiēs q ꝓſes iuſ
ſit eā p̄ſētari. preſes āt vidēs mirā pulchri
tudinē ei⁹ dixit ei. Q̄d vis parce tibiipſi ⁊ ſa
crifica dijs: aut acerrimis tormētis traderis.
cui illa. Ego habeo ſacrificare dō meo ieſu
xp̄o q fec̄ celū ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ oīa q̄ i eis ſūt
de dmōib⁹ tuis dic̄ ꝓph̄a: pſalmo cēteſimo
tredecimo. Os hn̄t ⁊ nō loqueē: oculos hn̄t
⁊ nō videbūt. Similes illis q faciūt ea ⁊ oēs
q ꝯfidūt i eis. Tūc ꝓſes furore repleē⁹ iuſſit
eā expoliare ⁊ carnes ei⁹ neruis thaurinis ſi
ne miſicordia diſcerpe: ita vt oē corpus ei⁹
ignareē ſāguine: ⁊ iuſſit eā carcere recludi
quaten⁹ tractaret q̄ pena eā cōſumeret: me
dia nocte circūfulſit eā lux de celo i qua ap
paruit ei xp̄s dicēs. Cōfortare filia qm̄ copi
oſū fit gaudiū i celo ⁊ i t̄ra ſup paſſione tua.
nō g̃ metuas minas tyrāni: ego. n. ſū tecum
vt eruā te ab oīb⁹ plagis q̄ iferūē tibi: ⁊ ſtati
nuſq̄ꝫ appuit. ⁊ dic̄ ei ꝓſes: ecce quō reprobi
tiati ſē tui dij ⁊ diligūt te: qꝛ plagas tuas ſa
nauerūt. rn̄dit bar. Similes ſē tui ſurdi ceci
⁊ muti ⁊ quō plagas meas curare poterūt q
ſibi ipſis remediū cōferre nō poſſūt. me āt q
curauit ē xp̄s fili⁹ dei viui quē tu ñ vides: qꝛ
iduratū ē cor tuū a diabolo: tūc preſes vt
leo fremēs iuſſit ei lampades ardentes ap
plicari ad latera: ⁊ malleo caput ei⁹ cedi: ipa
āt ituita i celū dixit. Tu noſti cognitor dn̄e
qꝛ amoris tui occaſiōe patior: me g̃ ñ derelī
quas. Tūc iuſſit impi⁹ preſes gladio abſcidi
mamillas ei⁹: q̄ aſpiciēs in celū ait: ne ꝓici
as me a facie tua dn̄e: ⁊ ſpūm ſcūm tuū ne
auferas a me. Cū aūt hāc plagā fortiē ſuſti
neret: iuſſit eā nudā circuire regionē illaꝫ: ⁊
plagis inferētib⁹ flagellari: at martyr xp̄i vi
dēs i celū ait. Dn̄e dē q opis celū nubib⁹ ad
iutor ⁊ ꝓtector me⁹ eſto ⁊ tege nudatū cor
pus meū ne videaē ab oculis impioꝝ viroꝝ.
hec dicēs deſcēdit āgelus dn̄i operiens eaꝫ
ſtolla cādida h̄ cū videret ipi⁹ preſes prece
pit eaꝫ gladio trucidari. Tūc furore repleē⁹
pr̄ ei⁹ ſuſcepit eaꝫ a preſide ⁊ ꝑduxit eā i mō
tē. At vero ipſa gaudēs ſuꝑ h̄ feſtinabat: vt
ꝑfectū vite eīne brauiū acciper: ⁊ adducta
i mōte ad dn̄ꝫ orabat dicēs. Dn̄e ih̄u xp̄e cui
oīa obediūt pr̄a mihi hanc petitionē: vt ſi q̄s
memor fuerit noīs tui ⁊ famule tue faciens
memoriaꝫ paſſiōis mee: dn̄e ne memineris
pccōꝝ ei⁹ in die iudicij: ſꝫ ꝓpici⁹ eſto ei: tu. n.
ſcis qꝛ caro ſum⁹. Et fcā ē vox d̄ celo ad eā
dicēs. Ueni pulcherrima mea requieſce te in
cubilib⁹ pr̄is mei q ē i celis. qd̄ poſtulaſti do
natū ē tibi: q̄ fcō mārtyr xp̄i ad locū ſupradi
ctū venit ⁊ ibi martyriū ſuū finiuit. a ꝓpo
. n. pr̄e ei⁹ decollata ē. Pr̄e ei⁹ de mōte de
ſcendēte ignis d̄ celo deſcēdit ⁊ combuſſit
eū ita vt nec puluis ei⁹ iueīreē. ¶ Fuit vir
nobilis comes ſaxonie q inimicū ſuū capti
uauit quē ſtatim in turri recludi fec̄ ⁊ fami

lie ſue ſtricte mãdauit ne ſibi aliqs cibũ vel
potũ miniſtraret vt ſic eo citi⁹ morerẽt fame.
Cũqꝫ p aliqđ tēp⁹ ſine cibo ꝛ potu mãſiſſet
cuſtodē turris; voce lugubri ꝛ lamẽtabilr̃
rogauit: vt ei modicũ daret de pane ob re/
uerẽtiã glorioſe virgis bar. ne ſic fame mo/
reref: cuſtos nec clamorẽ nec preces aduer
tebat: ꝛ ſic p aliqđ tẽpus iacebat ꝛ reſpõſuꝫ
dabat: cuſtos vero exiſtimabat illũ iã mor/
tuum. rogauit ğ dñm vt illũ extrahi pmitte/
ret ꝑuſqꝫ corp⁹ mortuũ exalaret fetorem. ꝫ
Iniecerũt igif funẽ i collũ detẽti: ꝛ ad ſũmi/
tatẽ deducẽtes ſic eũ de alto ꝓiecerũt: qui
cũ ad trã puenſſet ſtatim ſe erexit: ꝛ oẽs qui
aderãt h videtes i fugã cõuerſi ſũt quos ille
dulciter monuit: ac pp deũ rogauit ne fuge
rent: ſꝫ vt ꝓpi⁹ accederẽt: ꝛ cũ acceſſiſſent
ad eum iterrogauerunt eũ quõ h fieret aut
qũo viuere poſſet: qb⁹ ille rñdit. be. ꝟgo bar.
me i oĩb⁹ anguſtijs meis cuſtodiuit ꝛ i eiecti/
one turris ſuis ſciſſimis manib⁹ me ſuſtẽta/
uit: ꝛ mori nõ poſſũ niſi cõfeſſus ꝛ ſacra cõ/
muniõe munit⁹ ꝛ iunct⁹. Interogat⁹ vñ hãc
grãꝫ hẽret: dixit ieiunijs ꝛ orõnibus oĩ die ꝛ
oĩ anno honoraui eã ꝛ hãc grãm mihi apud
deũ obtinuit: vt mori nõ poſſẽ abſqꝫ ſacra/
mẽtis: qb⁹ pceptis ſtatim ſpiritũ exalabat.
Aliđ exemplũ legimus. ¶ Tpe sereniſſimi
adolfi regis rom. accidit: vt quidam comes
ex mandato regis i partib⁹ oriẽtalib⁹ pſide/
ret. labente vero tpe famulus de proſapia
militari ꝙ ꝟginẽ violauerit icuſaf: q captuſ
vinculis incluſus ꝗuſqꝫ cogitaref đ ꝯſilio no/
biliũ ac ciuitatis ꝗ ꝯ eũ eſſꝫ ſnia faciẽda et
tpe ſtatuto oẽs ꝯuenerũt: ꝛ iuuenis adduct⁹
eſt q itime rogauit vt cõfiteref: vocaf ꝯfeſ/
ſor. audiẽs eũ inocentẽ ipꝫ iuenit. vñ cõfeſ/
ſor eũ iduxit: vt be. bar. ꝑpetuũ ſuitiũ voue
ret nec ad domũ veniret ꝛ rediret niſi prius
locũ antiquũ culmẽ i pruſia viſitaret. qđ et
iuuenis fecit. iterea mulier clamãs iudiciuꝫ
iplorat: iuuenis ad iudiciũ ducif: iudex ꝗrit
de ſnia. iuuenis iã de vita ſua deſpãs: qdaꝫ
ignot⁹ acceſſit quẽ nemo nouit exhortãs iu
uenẽ vt iudicẽ rogarꝫ ipꝫ ſuũ ꝟbũ poſſe loq.
qđ factũ ẽ. Tũc tota vniuerſitas cucurrit ꝗ
e qualr̃ ille deſpect⁹ vellet fari: ꝛ rõnabilr̃
oñdens ꝓlatã ſniam ꝯ iuuenẽ eẽ nullã: ꝛ cõ
ſtãter ꝓbãs: ꝙ oẽs tã nobiles ꝗꝫ ciues ꝛ oẽſ
qui aderant illud veꝝ eẽ dicebãt: ꝛ ſic ſniaꝫ
reuocauerũt: qꝛ vltra hũanum ſenſũ ꝓtulit:
cui nullus ꝯdicere potuit. Et dũ predcũs iu
uenis añ tribunal exiſtebat ꝓ nimio gaudio
ꝓſternere ſe volẽs caſu accidit: vt collũ iu
dicis amplecteref. Qđ vidẽtes ſerui iudiciſ
hoſtiliter irruerũt in eũ. h pr̃ ꝛ amici vidẽtes
deſpati: flẽtes ꝛ lamẽtantes ꝗſi mortuuꝫ eũ
reliquerũt. Qđ intelligẽs ꝯfeſſor cõfidẽter
amicis ſuis ait: neqꝗquã ſic de hñficijs beate
Barbare diffidetis. qꝛ veraciter ſcio ꝙ ſan⁹
eſt ꝛ nullam patitur corporis moleſtiã. Ac/
cedentes pater ꝛ amici eius cũ feſtinatione
nullum veſtigium vulneris inuenerunt i eo.
gratulabãtur illi ꝛ meritis ꝛ hñficijs. b. bar.
ꝓſtitis: ꝛ magnifice eã laudauerũt: ꝛ ſic iu
uenis tandẽ in ſeruitio beate bar. vitam ſu/
am finiuit. ¶ De ſancta brigida.

Ancta brigida virgo religio/
ſa videns ſibi iſtare tẽ
pus deſponſationis dominum rogauit: vt
aliquaꝫ deformitatem ſibi immitteret vt ſal
tem hoc modo procerum inſtãtiam vitaret.
Tunc vnus oculus eius crepuit ꝛ liquefa/
ctus eſt i capite ſuo: accepto ergo ſacro ve
lamine brigida cũ alijs virginibus ſacris ve
latis ꝛ deo deuotis in oppidio medi extitit:
vbi dñs eius oratione plurima dignatus ẽ
facere miracula. ¶ Hoſpitẽ quẽdã marcuꝫ
nomine ſanauit: decem ꝛ octo eccleſijs de
vno modio ceruiſiam a cena dñi vſqꝫ in finẽ
paſche ſufficienter miniſtrauit. ¶ Leproſo
cuidam petenti lac cum nõ haberet aquam
frigidã porrexit: ſed i lac aqua cõuerſa eſt:
eoqꝫ hauſto puella ſanata ẽ. Deide leproſũ
curauit: duos cecos illuminauit. Contigit
vt cauſa cogente iter faciẽs i vadũ fluuij la
bereſ: ꝛ fracto capite ſãguis emanauit: quo
mulieres due mute linite vocem recepe/
runt. Poſt hoc vas precioſũ regis a manu
ruſtici lapſum diſſiluit ꝛ ne ruſticus dãna/
retur a brigida integrum reſtitutũ ẽ. Cũqꝫ
mulier quedã leproſo poma negaret brigi/
de pcibus pomariũ ſũdit⁹ exaruit ꝛ poma
nouiſ itus relicta penit⁹ euanuerũt. Hec iter

faciens in curru vidit pauperem quẽdã cũ
familia ſua multo ſudore ligna ferẽtẽ ꝛ mi/
ſerta dedit illi equos ſuos. Et illa cũ puellis
ſuis iuxta viã cõſedit. ꝛ ait. fodite ſub ceſpi/
te ꝓpinquo: ꝛ aqua ꝓrũpat ꝓpter peregri/
nãtes. mox ceſpite eiecto fons ꝓſiliẽs ema
nauit. h fcõ dux ide tranſiens brigide duos
equos dedit. Appropiquãte die paſce dixit
brigida puellis ſuis. ꝗ lauabit ifirmas nr̃as
ſorores: Cũqꝫ ille vtpote iuuẽcule oẽs recu
ſarent brigida itrauit manib⁹ illas lauans ꝛ
ab ifirmitate ſanauit: qꝝ vna erat paraliti/
ca: alia demoniaca: alia leproſa. ¶ In domo
ꝗdã aliẽa ſcã brigida manẽte: caſu cõtigit vt
oẽs exirent: ꝛ venerũt qdã petẽtes paneꝫ: ꝛ
brigida circũſpiciẽs dixit puero ꝓpe cubã/
ti paralytico: ꝛ muto: qđ tñ ipa igrabat: puer
ſcis vbi ſit clauis: ꝛ ille rñdit. ſcio. dixit ei bri
gida ſurge ꝛ miniſtra ill'. ꝛ factũ ẽ ita. In do/
mo vna duodeci ifirmos curauit. In cõci/
lio magno: mulier ꝗdã vni epõ crimẽ ſui par
tus ipoſuit. cui cũ be. brigida os ſigno cruciſ
ſignaſſet: illa itumuit a vertice capitis vſqꝫ
ad plãtã pedis: nec tñ veritatẽ cõfeſſa ẽ. di/
xit. dic ſiſãtule qs ẽ pr̃ tu⁹: ꝛ ille rñdit. epõs pr̃
me⁹ nõ ẽ. Sed qdã i extrema parte concilij
vltim⁹ ꝛ turpis ꝛ vilis: ꝛ i dieb⁹ illis venit ad
ſanctã brigidã ꝗdã virgo ꝗrẽs elemoſynam
ab illa. cui brigida dixit. Accipe vacã meam
ꝛ abduc. cui illa rñdit. vaca mihi nihil ꝓdeſt:
venient ğ latrones ꝛ auferẽt eã mihi. Brigi/
da dixit. Accipe cigulũ meũ ꝛ eo aqua itin/
cto pgẽs ſanabis ifirmos: ꝗ arrepto leta abi
it ꝛ ab ifirmis ſanatis lucra mlta ꝯxit ꝛ pau/
perib⁹ xp̃i diſtribuit. In tpe famis brigida p
rexit ad epm ibor vt ab eo peteret fruges.
Ille tpe ꝗdrageſime cũ aliũ nõ hẽret paneꝫ
duꝝ cũ lardo ꝓpoſuit ꝛ illa cũ epõ comedit.
Due autẽ illi⁹ puelle nolẽtes carnẽ comede/
re abſcõderũt: ſꝫ ille verſe ſũt i duos ꝟpẽtes
vñ grauiter a brigida corã epõ icrepate ſt̃.
Tũc eis penitẽtib⁹ illis orãtib⁹ ſerpẽtes mu
tati ſũt i panẽ poſt mlta talia admirãda bri/
gida migrauit ad dñꝫ. ¶ De.ſ. Gangolfo.

Angolfus ex nobili gene/
re burgũdie ori
undus fuit: q quadã vice i cãpania
ad fontem veniens ꝛ de aqua bibens venit
dñs loci vbi fons emanauit: ꝛ ei fõtẽ vena/
lẽ exhibuit. Scũs ꝟo memor illi⁹ verbi dñici
Si dixeritis huic mõti tolle te ꝛc. emit fõteꝫ
cẽtũ ſolidis. Cũ aũt h vxori domũ veniens
narraret ꝛ ab ea ðriſus bacculũ quẽ manu
tenebat ſolo ifixit ꝗ retracto ſtatim fõs eru/
pit: ſic ille quẽ emerat ꝛ i loco vbi i cãpania
fuerat nũqꝫ plus emanauit. Uxor ei⁹ aũt a
ꝗdã clerico nefario polluif: ita ꝙ đ h eã ſup
bis icrepellaret ꝛ ipa iſtãr negarꝫ. Immitte
iquit manũ i fõtẽ: vt deus q cũcta videt ve
ritatẽ oñdat. illa iperterrita imiſit. ſtatiꝫ car
nes vſqꝫ ad oſſa ðpẽdebãt. Tũc ille. morte
qdem digna es: ſꝫ ei q cũcta iudicat reſeruo
te. Clericus ꝟo mulieri adherens quadã no
cte ceruicẽ gangolfi abſcindere volẽs ipſũ
in coxa vulnerauit qui poſt aliquos dies ſũ
pta cõmunione ad dñm migrauit: ꝛ miracu/
lis multis claruit. Clericus ꝟo vt iudas mor
tuus crepuit medi⁹. Uxor aũt gangolfi cuꝫ
audiuit ꝙ maritus eius egros ſanaret re/
ſpõdit. ſic fac virtutes gãgolfus: ſicut anus
meus: ſtati a pte illa turpis ſonus ꝓdijt. Ta
liqꝫ deicceps ſubiacuit opprobrio vt oĩ vite
ſue codeꝫ die. ſ. feria ſexta quot ꝟba protu/
lit tot turpes ſonos ab illa parte emiſit.
¶ De ſancto Udalrico.

Dalricus ex nobili alemã/
nor genere ort⁹
i monaſterio ſancti galli enutritur vbi cũ ha
bitum vellet accipere ab incluſa prohibef
dicẽte ſibi ꝙ futur⁹ eẽt epiſcop⁹ i auguſta:
qđ ꝓcedẽte tpe factũ ẽ. Quadam vero die
cũ ſancto conrado conſtantiẽſi epiſcopo ad
menſã conſedit a qua cõſurgẽs ter miſſam
celebrauit. qđ dñ cõrado inotuit dixit ne/
mo illo hodie ſaturior ad miſſã acceſſit cre/
dẽs eũ comediſſe. Per oleũ i cẽa dñi ab eo
cõſecratũ multi ſũt ſanati ꝛ oculi plurimi il
luminati. Quodã tpe in die ſancti ioãnis ba
ptiſte graui infirmitate oppreſſus duo iu/
uenes aſtiterunt ei: quorum vnus ait qua/
re nõ ſurgis: debes. n. ad ſanctũ Io. miſſã
hodie celebrare: q ſurgẽs bis eo dẽ die cele/
brauit. Poſt multa miracula anno domini
nongenteſimo etatis ſue octogeſimoter/

tio ordinatiõis ſue quinquageſimo migrauit
ad d\[n\]z cuiꝰ corpus cũ ad lauãdũ fuit denu
datũ tãta fragrãtia de eo emanauit vt cũ
cta pectora aſtãtia replerent̃: portat̃ igitur
ad eccleſiã. ſuperuenit vuolfgãgꝰ ratiſpo
nẽſis epiſcopus ⁊ ipſũ i eccleſia ſancte affre
honorifice ſepeliuit. ❡ De.ſ.affra.

Afra filia hilarie cuiꝰ ꝓgenito
res a cypro venerũt: cũ
eẽnt cultui veneris dedit ipſa cũ ãcillis ſu
is meretricio ſe dedicauerat. Hac ꝑſecutiõ
lũ Narciſus ẽps cũ felice diacono pſecuti
onẽ diocliciani deuitãs ignorãs igreſſus ẽ
Et p̃mo ꝓ turpi amatore ſuſceptꝰ ẽ. poſtea
chriſtianoꝝ ẽps cognitꝰ affra pedibꝰ epiſco
pi aduoluit̃: ⁊ ſtati cõuertit̃. De mane xp̃ia
ni querũtur: ſꝫ affra ſublimi faſciculis eos
abſcõdit tũc affra ẽpũz ad hillariã matrẽ ſu
am ducit q̃ ẽt aduoluta pedibꝰ eiꝰ efficit̃ xp̃i
ana. Tũc clamat demõ ſup ẽpm ſe iniuſte a
ſuis hitatiõibꝰ expelli: ⁊ recuſat abſcedere
niſi aliq̃ aia ſibi i poteſtatẽ det̃. Dat̃ ḡ ei ora
co magnꝰ ab ẽpo i faucibꝰ alpiũ quẽ ſtati oc
cidit demõ. Tũc narciſus domũ hilarie i ec
cleſiã cõſecrauit ⁊ dionyſium auũculũ af
fre ẽpꝫ ordinauit in auguſta. Affra vo cũ ſo
lita exercere neglexit: caio iudici accuſatur
cui dũ iudex paganꝰ diceret deũ xp̃ianoꝝ
meretrices abhorrere ⁊ xp̃ꝫ hitare i talibus
nõ poſſe. Affra rñdit chriſtũ ꝓ peccatoribus
veniſſe. iubet̃ igit̃ i inſula lici flumis crema
ri. mr̃ ãt ⁊ ancille dũ eã ſepeliſſet ibidẽ ↄpre
hẽſe i ignẽ cremãt̃. ❡ De ſcõ Oſualdo.

Oſualdus rex angloꝝ filius
achie ſororis ſan
cti admũdi regis q̃ ⁊ ꝓ xp̃o occubu
it. Fuit vir magnaꝝ elemoſynaꝝ in die pa
ſche ab adriano indifraneſi dina audiẽs: cũ
linguã ignoraret rex populo iterꝑtabat̃: ea
die dũ paupes ↄfluerẽt ⁊ iã oia victualia eſ
ſet diſtributa diſcũ argẽteũ fec̃ cõfrigi ⁊ da
ri egenis. Cui ẽpſ ↄgratulãs manũ eiꝰ oſcu
labat̃ dicẽs. Nũq̃ ſeneſcat h̃ manꝰ: ⁊ factũ
ẽ ita. ꝑmanet. n. vſq̃ hodie q̃ ẽt die ac nocte
vacabat diuis ⁊ aut ſupinꝰ aut flexis genibꝰ
grãs agebat. Fr̃e ſuo cãfrido ab ipſis ꝑẽpto
ducẽ britonũ cũ multis ſup ſe veniẽtẽ ipſe
erecto crucis vexillo ⁊ flexis genibꝰ ſupera
uit. 9° igit̃ regni ſui ãno etatis. 38° rex miri
cioꝝ q̃ anceſſorẽ ſuũ ꝑemerat ipſum i pre
lio occidit: ⁊ caput cũ manibꝰ ⁊ brachijs igñi
nioſe ſtipiti ſuſpẽdit: q̃ poſtea multis claruit
miracul̃. Scholaſticꝰ q̃dã bona dicẽſ ⁊ mala
faciẽs ad extrema ꝑductꝰ vidit ſe ad iferos
duci: inuocat auxiliũ oſualdi ⁊ allata ſibi ꝑti
cula pali in quo caput oſualdi cũ manibꝰ pe
pẽdit ⁊ in aq̃ bñdicta poſita ⁊ eo potato vitã
obtinuit ⁊ ſalutẽ. ❡ De ſcã tecla.

Tecla ſpõſa thamiri ſedẽſ i fene
ſtra ſua audiuit paulũ q̃
iconiũ venerat de ꝟginitate predicãtẽ: eidẽ
adheſit. titꝰ inibi precceſſerat ⁊ paulũ ſic de
ſcripſit. Statura breuis capite robuſto: ſup
cilijs iũctis: naſo aq̃lino grã plenꝰ: tũc mr̃ te
cle filiã cũ apl̃o accuſauerat: vñ ãbo ad ꝓ
cõſulẽ trahũt̃: mr̃e ꝫ filiã clamãte: q2 ſpõſũ
ſuũ cõtẽnit ⁊ huic adheret: tunc paulus ex
pellit̃ ⁊ tecla igni iniecta illeſa exiuit ⁊ iue
nit paulũ ꝓ ſe orãtẽ ⁊ ſtatiꝫ cũ ſeq̃t̃ anthio
chiã. Ibiq̃ a quodã cõcupiſcit̃: ſꝫ vidẽs ſe
cõtẽni ꝓ ſacrilega iudici tradit̃. Seq̃nti die
tecla inter leones: leenas: ⁊ vrſos ꝓijcit̃ vꝫ
oẽs ſe inuicẽ interficiũt: ⁊ virgo illeſa ꝑmã
ſit: tunc in aquã int̃ feras ꝓijcit̃ ⁊ dixit. In
no. pa. ⁊. f. ⁊. ſ. ſ. ſit mihi h̃ aq̃ fõs baptiſmi: ⁊
oẽs fere moriũt̃. Itẽ in amphiteatro inter
feras ꝓijci crudeliores iubet̃: ſꝫ pie matro
ne confluunt ⁊ odorifera quedam aptant:
vt fere dormiant ⁊ mitigent̃: q̃bꝰ ſtatim ſo
poratis thauri fortiſſimi adducunt̃ quibus
ignita feramẽta ad genitalia ligãtur vt ma
gis ſeuiant: ⁊ virgo ligata iter illos ꝓijcitur:
ſed illeſa ẽt ↄbuſtis vinculis abſoluit̃. Deiñ
iteꝝ cũ apoſtolo rome ꝑgit: tãdẽ a pau. re
cta bñdictiõe ſũpta iconiũ r̃diit: ⁊ ſpõſũ ſuũ
mortuũ reppit. mr̃ igit̃ in ſua negtia ꝑman
ſit: ipſa multarũ virginũ mr̃ extitit ⁊ orans
ad dñm migrauit. ❡ De ſcã cunegunde.

Ex nobiliſſimo parẽtum
magnorũ
vꝫ auguſtoꝝ ſãguie duo imarceſci
bil̃ gl̃ie flores emicuerũt ſcũs vꝫ henricꝰ Ro.
ipũ glioſiſſimum decus eiuſq̃ digniſſima
collectalis pie memorie cunegũdis ipatrix.

Eadem vo be. ⁊ deo dilecta cunegũdis ter
reno ipatori corporalit̃ nõ carnaliter cõiun
cta celeſti regi ꝟginitatẽ ſuã ↄſecrauit quã
vſq̃ i finẽ caſti ↄiugis ↄſenſu deo teſte con
ſeruauit: qđ poſtmõꝫ diuinitas ne lumẽ i tene
bris lateret oñdit: dũ eã ad cõfundendũ ꝟgi
nitatis hoſtẽ ⁊ obſtruẽdũ os mẽdaciũ ꝫ ꝟgi
nẽ xp̃i loquẽtiũ ſup ignitos vomeres icede
re ⁊ illeſaꝫ ꝓcedere dedit. In faſtibꝰ itaq̃
ↄſtituta cõtinẽtie ſue gl̃iã ſub treni clamidẽ
ipij ſatagebat abſcõdere: vt tãto ꝓpẽſiꝰ q̃to
efficacius poterat ꝓmoueret: q̃ dõ iſtigãte
illo quoq̃ adiuuãte ad laudẽ ipſiꝰ cogitabat
ꝑficere. Deniq̃ poſtmodũ nouellã fecũdiſ
ſime plãtatiõis ſue eccl̃iaꝫ quã cũ illo ſtudi
oſiſſimo cooꝑatore henrico i loco bãbergẽſi
venuſtiſſime ſic hactenus cernit̃ fabricauit
ſub patrocinio pricipis apl̃oꝝ be. petri ⁊ ſci
georgij martyris: mõaſteriũ ſub regula be.
bñdicti ad aq̃lonarẽ plagã i honor̃ ſci micha
elis. ar. extruxit. ñ miori ſtudio predioꝝ q̃q̃
ac diuerſoꝝ donarijs ornamẽtoꝝ. Tertiam
demũ ꝟſus meridiẽ ſub ordie canõicoꝝ ſub
titulo be. ꝓtomartyris ſtephani ꝑuo q̃dem
ſcemate: ſꝫ maiori oꝑa đ ſuo mr̃ionio eccl̃iã
dedicauit: ad quã dedicandã be. papã quẽ
prefatꝰ deo dignꝰ ipator hẽricus ad ↄfirmã
dũ bãbergenſẽ põtificatũ aduocauerat ve
nire rogauit: ipſa quoq̃ illud pſalmographi
ſecũ decantãs. Dñe dilexi decorẽ domꝰ tue
diuerſa eidẽ eccl̃ie iuxta ipialẽ magnificen
tiã cõtulit: ⁊ i diuerſis eccleſie ornamẽtis: que
oia ipſe dñs apoſtolicꝰ: vt ſẽp memoria fun
datricis ipſiꝰ illic floreat ne q̃s ꝑfraudẽ aut
violentiã vel furto ſubtraheret inde dura
bãni ſui inodatiõe ſeptuaginta quoq̃ duoꝝ
ẽpoꝝ q̃ illuc aderant auctoritate ipſo die cõ
firmauit. Itẽ mõaſteriũ ſci ſaluatoris noſtr
ieſu xp̃i ⁊ eius victorioſiſſime crucis in loco
q̃ ↄfugia dr̃ magnifice ↄſtruxit ⁊ ancillaꝝ đi
ibidẽ deo ſm̃ regulã be. bñdicti ſeruiẽtiũ cõ
gregatiõe decẽtiſſime decliauit. Porro co
oꝑãte ei in oibꝰ ipiali maieſtate idẽ mõaſte
riũ oi ornatu decorauit. Ante pricipale alta
re ãconaꝫ de auro ⁊ lapidibꝰ ꝑcioſiſſimis ſta
tuit. calices aureos ⁊ argẽteos: catinos au
reos: aureos vrceos: pallas ⁊ caſulas vela
⁊ cortinas, cappas auro ⁊ gẽmis precioſis h
textas ⁊ cetera vtẽſilia ſiue vaſa ad miſteria
tãto ſtudio ⁊ tã ſũptuoſis expẽſis eidẽ eccle
ſie ↄtulit: vt q̃cũq̃ ea ituent̃ regiaꝫ munifi
cẽtiaꝫ ⁊ mirã vtriuſq̃ ipatoris vꝫ ⁊ ipatricis
deuotionẽ in deũ magnopere admirari nõ
ceſſent. Preter has principales ſue oꝑatio
nis primarias eccleſias que cõuẽtualis ec
cleſia que mõaſteria illoꝝ donatiuo ñ glori
ant̃ ſe aut i predijs dilatatas aut decoratas
ornamẽtis. Alias. n. antiq̃tate collapſas re
edificauerũt: quaſdã ẽt deſtructas ⁊ ad ni
hilũ redactas i priſtinũ vel ẽt in meliorẽ ſta
tũ inſtaurauerũt: ⁊ ſicuti prudẽtes virgies
oleũ ſue miſericordie in diuerſos effũderũt
vt merito dicere poſſint xp̃i bonꝰ odor ſumꝰ
i omni loco. O ↄiugiũ nõ voluptate ſꝫ bõa
uolũtate copulatũ. o ſcm̃ mrioniũ vbi vna
fides iuiolate caſtitatis vbi vnꝰ ſpũs miſeri
cordie ⁊ ꝟitatiſ. vbi idẽ velle i ꝟtutibꝰ idẽq̃
nolle in vicijs: vbi nec p̃mꝰ nec alt̃ diſcerni
potuit dũ alt̃ qđ primꝰ voluit: vbi par aius
in multifarijs opũ effectibꝰ pares in duobꝰ
oñdit affectꝰ: quas has nuptias dixerim ne
ſcio: vnũ ſcio: q2 nr̃a mõ neſcit regio taleſ dũ
ꝑp regnũ celoꝝ ſe caſtrãtes nec ꝓlem ter
rene fecũditatis expectãtes celibẽ a dõ ge
nerationẽ recipẽt a quoꝝ ore laus dei nũq̃
deficiet. Hec eſt generatio q̃rentiũ dñm q̃
viuẽtes in chriſto mẽbra ſua mortificãtes
ꝓpter xp̃m ſup terrã moriẽtiũ regnãtes cũ
xp̃o bona dñi ſui vidẽt in regiõe viuentiũ.
Qm̃ de vita ⁊ miraculis pij hẽrici xp̃ianiſ
ſimi ipatoris ⁊ miſeratiõibꝰ varijs quas fe
cit in domo dñi. De ſignis quoq̃ ⁊ miracu
lis que poſt trãſitũ ipſiꝰ per eũ fecit ſatis di
gne ſcripta ſcã recepit eccleſia. nunc aium
pupugit ac in mẽte venit vitã me memorã
de ꝟginis nr̃e breuiter explicar̃ ⁊ memorie
ſcripto cõmẽdare; vt ad exẽplũ eius ſe intu
entes q̃cũq̃ virgies q̃cunq̃ vere vidue ꝑ
fecte vite normã arbitrent̃ cõuerſatiõem
illius: indignũ. n. nobis ⁊ magis oꝑe ꝑciuꝫ
digne diximꝰ vt illi officiũ ſubtrahamꝰ o: ie
cuius prouidẽtia quotidie alimẽta ꝑcipimꝰ
corporis. Hẽrico itaq̃ ſuo ſue caſtitatis pa
tientiſſimo ſemꝑ cuſtode: vbi eam ſuis vir

ginē vti tranſduxeret in xp̄o reſignauit. ad
celeſtiaq̄ȝ iugit̄ ſuſpirabat gaudia trāſlato
illa ſe ad deū vt ſp̄ totā cōtulit ipſū ſue ca/
ſtitati neceſſitati ac ſaluti adeſſe illū ſuis ec/
cleſijs illū filijs quos ei i ipſo aggregauerat
pn̄tez affore: aduocare: vigilijs orōib' inſta
re: die practicā cū martha noctu ꝯtempla
tiuā cū maria vitā agere nō ceſſabat. Quā
ta vero elemoſinaꝝ largitate: q̄ta orōnis i/
ſtantia pro beati ꝯiugis defuncti anima de/
ſudauerit in ſubſcripta pagina quam ipſe
per ſe: nam litterarum ꝛ artium aliarum
diſtiguē auro gēmiſq̄ȝ ſacras veſtes peri/
tiſſima fuit. compoſuit ꝛ ſcripſit quicunq̄ȝ
voluerit agnoſcere potuit.

Cunegūdis diuina diſpēſatiōe ſolo
impeatrix nomine ſpecialis dilecte
ꝯgregationi i ꝯfugia quicquid iuſte ꝯuenit
dilectōi ꝓpe aduerſitatis ſarcinā facili' velu
ti exiſtimo tolerarē ſi vr̄as res ſaluas i colu/
meſq̄ȝ exiſtē viderē: q̄uis. n. mēs ꝓcelloſis
curaꝝ fluctib' vndiq̄ȝ q̄tiat̄: veſtre tn̄ recor
datiōis anchora a cordis ꝓfūditate nō euel/
lit̄: ꝛ lȝ lōge remote ab oculis ab aio tn̄ nūq̄ȝ
recedētis qs nos ſepabit a charitate xp̄i: ca
ſus doloris aut longiq̄tas remotiōis: qn̄ ēt ſi
amiſſe facultatis vſus ꝯcederet̄: voluntas
hec opis exhibitiōe cōprobaret. Ipſum tn̄
modicū qd̄ adhuc deo volēte reliquū tene/
m': vr̄e cōmonitiōi alienū eē volum': ut p̄ti
cipatiōe paupertatis releuet̄ magnitudo deuo
tiōis. Mater nāq̄ȝ ſi paꝝ habuerit paꝝ filijſ
tribuit. Ecce hec modici ſūpt' munuſcl'a ad
refectionē vobis mittunt̄ carnis: ut aiaȝ ſe/
nioris pr̄is vr̄i cōtinua orōnis alimōia refi/
ciatis: qm̄ tot iuſtoꝝ p̄ces vnanimit̄ ꝯtinua/
te apd̄ deū multū poſſūt ꝓficer̄ Jacobo at/
teſtāte. Multū valet depcatio iuſti aſſidua
Ille ēt atq̄ȝ ēt iuſt' dn̄s q iuſticias dilexit eq
tatē ſupplicatiōis exaudire nō reſpuit: ſȝ vo
biſ indefeſſis interceſſorib' ſupradicti chari
memoriā faciētib' ſalutiſ dabit p̄miū. qd̄ ipſe
ꝓmittit dicēs. Qui pſeuerauerit vſq̄ȝ i finē
ſaluus erit. Atq̄ȝ bonū op' i cōſpectu ēt dei
placitū eē cernitis: ſi nō ſolū ꝓ illis q in hac
vita politi multa vobis dona: ſed q nulla ſe/
cerūt orauerītis. Obſecro ergo: vt eū a cor
dibus vr̄is nūq̄ȝ abijciatis q vos tāq̄ȝ ꝓpas
amauit: atq̄ȝ hūc locū vr̄a ſeruitute florere
voluit. Eſtote q̄q̄ȝ m ee neceſſitatiſ mē orces
ſp̄ hilaritate cordis miſericordes ſȝ illd̄ apl'i
Dilectiōe ſine ſimulatiōe necnō vr̄e m̄tis in
quandā mutue charitatis ſoliditatē magis
ac magis cōcreſcāt: quaten' in die tribulati
onis clamorē veſtrū ipſius aures exaudiāt
qui dicit. Ubi duo vel tres cōgregati fue/
rint i noīe meo i medio eoꝝ ſū: qd̄ vos oī mo
do ꝓmereri hortor eodē p̄ſtāte q cū pr̄e ꝛ fi
lio vi. ꝛ regnat p oīa ſecula ſeculoꝝ amē.

Eniq̄ȝ Conrado ſibi ſuccedente in
regno ipſa curis ſecularibus ſicut
iam diu deſiderauerat exonerata
iam in ip̄o anniuerſario die tranſitus ſancti
henrici archiep̄us cū epiſcopis ad dedicati
onē cōfugiēdis eccleſie cōuocauit: vbi in/
ter miſſaꝝ ſolēnia iperiali decētiſſima oī or/
natu culta ante principale altare virgo d̄o
deuota ꝓceſſit: ibiq̄ȝ theſauꝝ incōparabi/
lem ligni videlicet: dn̄ici crucē paruā q̄dem
in mā: ſed maximam in virtute dn̄i obtulit
at vbi lectio euāgelij in qua ſup arborē cru/
cis aſcendēs cōſpiciētem ſe ieſum ſuſcipere
ꝛ ab eo bn̄dictionē puſill' meruit accipere
leta fuit: regalem purpuram exuēs tunicā
fuſtiorē quā ipſa in manib' ſuis opata fue/
rat ſacerdotali bn̄dictiōe data. veſtē religio
nis induit ꝛ multis q̄dē ꝓ ſe flentib': ꝓ illa
āt gaudentib' q̄ iā ſeculū dānaſſet i veſtib'
capillis q huc uſq̄ȝ eodē mōaſterio ꝓ vene/
ratōne ſeruant̄ p̄ciſis: ipoſito ſibi ab ep̄o ve/
lo: annulo fidei ſubarata gratulabūda ſuc/
cinuit. poſuit ſignū i faciē meā ꝛ annulo ſuo
ſubarrauit me dn̄s me' ieſus xp̄us. In ſpō
ſo xp̄i cōſecrata dū filiaꝝ ſuaꝝ ſe ſciſſimo
cōtubernio applicuiſſȝ: nō vt mr̄ filiab' ſe
p̄ferebat: ſȝ oīb' iſeruiēs ſeruilē perſonā ſe
oſtēdebat: ita tn̄. vt cū oīa faceret oſtētatio/
nē fugerȝ ſigl'oꝝ ne reciperet i p̄n̄ti ſecl'o mer
cedē ſuā. opabat̄ māib' ſuis ſciēs ſcriptū eē
q n̄ opat̄ n̄ māducet. Spōſo ſuo aūt orās lo
q̄bat̄ aut pſallēs ad eccl'ie limia pene iuiſa ꝓ
pabat nihil ſeueritate illi' iocūdi': nihil iocū
ditate ſeueri': triſtis i riſu: i triſticia ſuauis
breue vite ſpatiū eterna memoria cōpenſa

bat. Idē illi orationis loc' ꝛ q̄etis fuit: idē ſp̄
habit'. i cultū corp' dū ſciret reijciēdas deli
tias corpis qd̄ paulopoſt v̄mib' exarēdum
fuit ſp̄ eā legere: aut legētē audire vidiſſes
multa illi circa cōtub'nales d̄uotio frequēs
decubātiū viſitatio: ſoluta pauperū ꝯſola/
tio. Preterea eā feciſſe plura miracula credi
m': ſȝ q͛ gl'iā humanā ꝛ oleū adulatiōis ſēp
fugeret eē ſupp̄ſſaȝ aut in curia hominum
ſeu reuolutioni tēpoꝝ nō defecrui depurā
dū v̄tutū: vn̄ ēt tāte maieſtati indigna ſcri/
bēdi minor materia fuit pauca tn̄ q i ſcriptiſ
repim' vel veridica ſcimonialiū vbi illa pro
xp̄o militabat relatiōe cognouim' hic iſerre
dignū duxim'. Cū p' orōis frequētiā iter le
ctionis laſſitudinē ācilla xp̄i i lecto non plu/
mis extructo: ſȝ cilicio ſtrato mēbra ſopore
grauata remiſiſſet puella ſacra q̄ de more il
li aſſidebat ſacros codices legēs. Cum fere
ad mediū noctis lectionē extēderet caligan
tes oculos clauſit: lumēq̄ȝ e manib' elapſuȝ
paleas corripiēs ſui fragore circūiacētes ſo
rores excitauit: clamore et cōcuſſu facto vir
go xp̄i de ſōno excuſſa: dū colluctātes iter
ſe flāmas circa ſe aſpexit ad orōnis arma ſe
cōuertit ꝛ ſigno crucis aduſtionē illā abſq̄ȝ
di ſuaꝝ leſiōe veſtiū auertit. Tua h̄ xp̄e opa
q babylonē regē i ſuo furore cōfudiſti: ꝛ ba/
bylonios ignes vt pueri tui fuer̄ illeſi. Aliō
miraculū q̄ȝ timēdū q̄ȝ mirādū hic placuit
ſubſcribere i quo aīmi illi' cōſtātiā ꝛ rigoris
ſeueritatē diſcere poteris: hūit ſecū ſororis
ſue filiā vtā noīe quā a p̄mis ānis educatā
oī diſciplina ſeculariū q̄ȝ lr̄aꝝ ſciētia iſtruxe
rat. h̄ matertērā nō min' religiōis q̄ȝ dilecti/
onis amore i monaſterio ſecuta ꝛ cōſecrata
fuit: hāc i oīb' plene iſtructā: vt ei' i orōnib'
vigilijs ac ieiunijs pſeuerātiā ꝛ a dn̄o patiē
tiā pſpexit oī aſſēſu ꝛ rogatu p̄mā i ip̄o ceno
bio eā abbatiſſaȝ pfecit. Cū v̄go mr̄ filiā ſu/
ſcipiēs iuxta cōmotionē ſāctaȝ iā dudū hitā
p̄cedētiū paꝝ repētes alloqa monet ob ſa/
lutis affectū vtilia ac d̄o placita ſepe dice/
re: frequēter audire: ſolitas religioſi itineris
vias nō deſerere: magis magiſq̄ȝ erroꝝ de/
uia: ac diaboli calcare figmēta: nullā luci ac
tenebris veritati atq̄ȝ mēdacio turpitudini
atq̄ȝ egeſtati apud d̄i ſeruos decet eē cōmu
nionē ſollicite cauere ne vana ſectādo deſi
neret eē tēpliū dei: fieret hitatio tenebraruȝ
fieret d̄monis monumētū: lumia ſua i d̄i de/
figere aſpectuȝ. Primāq̄ȝ docet facere: vt
fructū doctrine ſue ip̄a i illis d̄o adiuuante
poſſit inuenire: hec ꝛ huiuſmodi iteꝝ atq̄ȝ ite
rū materno ſtudio ei iculcās quaſi i oīb' iaȝ
pfectaȝ ꝛ ipſā magr̄aȝ venerari cepit. Ipſa
vbi i matura libertate poſita ē paulati a ri/
gore ſuo deficere: meliorē cultū lautiorem
cibū: vitioꝝ alimenta deſiderare: vltima in
choro prima i conuiuio puellaꝝ fabulis in/
tereſſe ꝛ in oīb' laxi' ſe agere cepit: ꝓ huiuſ/
modi leuitatib' dū eā ſācta dei ꝓuati iter ſe
publice corā oīb' argueret ſepi' obſecraret
increparet: nec illa velut mr̄tere patrocinio
aut familiaritate vana cōfiſa emendaret:
quadā die cū ipſa cū conuentu crucem: nā
dies dominicus erat: ſequit̄: abbatiſſa de/
fuit: quam illa inquirēs ꝛ epulātē cum coe/
uis in conclaui reperiens: zelo pietatis ar/
mata cū verbo correptionis dexteram ma
xillā eius percuſſit que quaſi ſigilluȝ quod/
dam formam digitoꝝ hcepit: qua omni tē
pore vite ſue non caruit: de quo nimirū fa/
cto cōſtat: qꝛ nō tn̄ ꝓ ſe ſȝ alioꝝ emēdatio/
nē h̄ ptulit vt hui' viſio alijs ꝓficeret: ꝛ ad
melioris vite ſtatū a vitijs ſuis retorqueret̄
Forte ꝛ illud detractorib' fabuloſū ꝛ ifide
lib' videre riſibile putabit̄: q͛ ſāctitatē illi'
quaȝ gr̄a humilitatis ip̄a hoīes latere volu
it elemēta loq̄ntur̄. Deniq̄ȝ cū p' lectiōeȝ euā
gelij ſuo ſolemni more ad altare ſacrificatu
ra accederȝ: d̄extre man' ſue chirotecā d̄tra
hens cū nullus q reciperet adeſſet a ſe reiecit
quā radi' ſolis p feneſtre rimulas intrās ſu/
ſcepit ꝛ tādiu q̄ſi famulādo ſuſtinuit donec
illa poſt ſacrificiū rediēs eā reciperet. Tale ēt
qd̄ i hti veſte goaris aliq̄n diuia v̄tute oñuȝ
fuiſſe legit̄: q dū a ſede ruſtici ꝛ reuerēſis pō
tificis a ſūma maieſtate deſpicit̄: p maioris
luminaris famulatū honorat̄. Diuȝ itaq̄ȝ ca
pax erat meritoꝝ q̄ iudicē cunctoꝝ meruit
h̄re virtutū: qndeci i ſcō ꝓpoſito ſupuixit an
nos tā hūilitatis gr̄a q̄ȝ ꝓ religiōis reuerētia
oībus admiranda. Tādē ꝓ nimia ciboꝝ ab/
ſtinentia orationis ꝛ vigiliarum incredibili
perſeuerātia cepit corpore langueſcere ꝛ v

graueſcēte morbo paulatim deficere: ſꝫ dū mēbra dolore ꝯtraherent̄ exteri⁹: tn̄ ſpū: qꝛ laus dei i ore ei⁹ ſꝑ cōfortabat̄ iteri⁹. Uocabat angelos quoꝝ hic vita: illic nūc cōſortio fruit̄. Apl'os ꝛ cōfeſſores quoꝝ fidē ſꝑ ꝛ cōfeſſionē tenuit iterpellabat. Uirginū xp̄i in ſuo exitu initabat choꝝ quaꝝ emulatione i carne dū preter carnē viuēt imaculatūꝫ ſe xp̄o ꝯſecrauerat. choꝝ oiūꝫ dei famulātiū ſibi adeſſe ſibi occurrere orabat: auxilium vere qđ ſcriptū ē timētib⁹ deū oia cooperātur i bonū i obitu tāte ꝟginis vidim⁹ cōprobatū: nec dū ſpūm exhalauerat: necdū xp̄o debitā reddiderat vitā: ꝛ iā fama volans tāti prenūcia luctus nō tm̄ ſacratas virgines aut diuerſi ordinis viros: ſꝫ ꝛ toti⁹ vrbis populos ad exequias ꝯgregabat. Sonabant pſalmi ꝛ totā domū vbi ſacrū corpuſculum i medio ſup illo nobili cilicio compoſitūꝫ iacebat i ſublime reſonās letania ꝓ exeunte anima quatiebat. Interim ex more regales tāqꝫ iperatrici nō vt paupcule debēt̄ ſorori parāt̄ obſequie: aurea feretro obtinēda ꝓferunt̄ velamina: cū illa pſallētes vultus q̄s aū vt ſpōſo veniēti letos videres ad os retorquere manu annuere: amict⁹ iſte ait: non ē me⁹. auferte hinc. ornat⁹ hic alien⁹ ē: his terreno ſpōſo: iſtis celeſti ſū copulata. nuda de vtero m̄ris mee egreſſa ſū: nuda regrediar illuc. his miſere vileꝫ carnis mām inuoluite ꝛ corpuſculū meū iuxta tumlūꝫ fr̄is mei ac dn̄i hērici ipatoris quē me vocātē video i ꝓprio locello reponite. His dcis i manūꝫ dn̄i ſpūm cōmēdās carnis ſarcina abiecta ad ſuum aīa reuolauit auctorē: ꝛ i antiquā poſſeſſionē diu peregrinata cōſcendit: terris matrē cōem ſe amiſiſſe flentibus: celis aūt conciuē i ſuum cōſortiū ſe ſuſcepiſſe gaudētib⁹. Ita demū ſacro illo corpore feretro ſuppoſito nobiliū ordine peunte: multis hicide cōfluētib⁹ turmis cū illo ſibi ſꝑ familiariſſimo paupeꝝ cōtubernio ad locū predeſtinatum ſepulture felices exequie vſqꝫ delate ſunt. Cū ꝟo relictas vrbes vacua rura: ꝯſolatas ciuitates vndiqꝫ concurrere populos videres: m̄res paruulos ſuos i brachijs geſtātes infirmos i grabatis iacētes ſanitatis gr̄a ſperare felicē ſe credere ſi cui aut feretro iūgi aut ab ipſo cōtigiſſet vmbrari: tādē i eccleſiā btī petri corp⁹ nō ſine labore deportatūꝫ triduanas ibi meritis ſuis ac beneficijs condignas habuit exequias: filij quos ipſa illic i xp̄o aggregauerat de matris pace iā ſecuri ꝓ ſe aūt ſolliciti iceſſāter pſallebāt: dū eā ſibi ad horā ſubtractā ſine timore amiſſiōis i ſpe ꝑpetue itercesſiōis recepiſſe plaudebāt mr̄ de celo filioꝝ ꝓſpectās affectū gaudebat: ita velatū ſacꝝ corp⁹ ſacris veſtib⁹ diademate xp̄i ſuppoſito ſuo loculo i dextro latere: ſicꝫ hactenus venerat̄ repoſitū ē. O felix bābergēſis eccleſia recepiſti theſaurum: quem amiſeras ꝑcax ꝛ malefica lingua detractoꝝ oculoꝝ teſtimonio cōfutata ē: dum ꝟginitas ei⁹ reb⁹ approbata: ſcitas clareſcētib⁹ ſignis videt̄ teſtificata ꝑ xp̄m dn̄ꝫ nr̄m. Chriſtiane religioni ꝓficiens fidelis eccleſia q̄ i euāgelio voce dn̄i teſtāte dei mater ꝛ filia ꝑ gr̄am noiat̄. mr̄ qꝛ ſcē operationis exēplo filios dn̄o generat. filia: qꝛ ꝟgis filio pro ſalute mūdi icarnato eruditiōe ſcōꝝ patruꝫ q̄tidie generat̄: ſalutē miſſaꝫ a dn̄o celeſtis archiatri effectib⁹ medicine plenā tā corporis aurib⁹ aīaduertat. Mundane machine cōditor humano generi ꝑ iobediētiaꝫ lapſo condolens: vt eterne vite fructus facientē nouā plantationē. ſ. ꝑmitiuā ecclīā iſereret p̄triarchas ꝛ ꝓphetas i mūdū mittere dignat⁹ ē. Qui creditū ſibi officiū gnqꝫ corporis ſeſib⁹ ſexto qꝫ q ē ſpūs ꝓphetie myſteriū incarnatiōis xp̄i: ꝛ oia q̄ ipo āñūciāda erāt ꝓdicātes: alij aſꝑitate vite alij diuerſis penaꝝ mortib⁹. ipſi quē ꝓph'abāt famulatū ſuū fidelit̄ ipleuerūt: hoꝝ limes xp̄s eťni p̄ris cōſilio ꝓ liberādis hoīb⁹ de intemerate virginis vtō ꝓceſſit: vt iā ichoate plātatiōi miſſis ꝑ orbē apl'is atqꝫ ꝺ ſuo corꝑe fuſo cruore fabricatam nouellā ſuꝑedificaret eccleſiam. Que ſcē trinitatis fide ibuta ꝛ mūdata baptiſmi gratia martyres confeſſores ꝛ ifirmi ſexus virgines aīo tn̄ ꝯſtātes ꝑmitias obtulit: inter quas btā cunegūdis flos bābergenſis eccleſie cum ſancto henrico q romanum tenuit impiū ſub coniugij ſpecie imortali ſpōſo caſte virginitatis honore ꝺſeruit: vnde iam eius ſanctitatis merita ꝑ orbem manifeſta declaratiōe apparēt: qꝛ i loco vbi ſanctū corp⁹ eius q̄eſcit ifirmi quacūqꝫ laborātes egritudine ſanitatē recipiunt vt āt ad oia cautiſſimi teſtes ſim⁹ veritatis amatorib⁹ etati noſtre ſuccedētibus de his que ſcribim⁹ curioſe indagātib⁹. ſ. quo tp̄e curationū opatiōes meritis p̄fate iperatricis initiū habuerūt largiēte dn̄o ꝓut poſſumu⁹ explicare volum⁹. Anno dn̄ice icarnationis. 1089. inditiōe. ij. Tiemone tertiodecimo bābergēſis eccleſie ep̄o quarto pōtificatus ſui anno ad vincula ſācti petri ne de ſanctitate ꝓdicte virginis ābigerem⁹ ſignoruꝫ expiētia certificati ſum⁹: nā dū ſolito more populus ad ꝓdictū locū orōnū ꝛ vigiliaruꝫ cā cōueniſſꝫ: affuit ēt qdā demoniac⁹ de villa q̄ dr̄ heirreut: q nec pietatē agnoſcēs nec ſcelus abhorrēs filiū ſuū igne cremauerat: hic duris funib⁹ aſtrict⁹ ad ſepulchrū ſācte cunegundis ita māſueſcere cepit: vt furiali morbo abſolut⁹ deū oipotētē laudaret: eiqꝫ cui⁹ p̄rocināti meritis h' accidiſſe cognouit cū caterua q̄ preſēs extiterat ꝺbitas laudes declamaret. Igit̄ dū hec cū ſolēnitate chori ꝛ populi agerēt̄ qdā ꝯtract⁹ i ſuburbio de hoſpitali ſācti egidij adduct⁹ ſanitatē poſtulabat ꝛ miſericorditer exaudit⁹ qđ ꝓcabat̄ obtinuit. Dū ſignoꝝ fama totū bābergēſeꝫ locū reſꝑſiſſꝫ ꝯct⁹ de domo cōradi prepoſiti maioris eccleſie ſanitatē affectans: ꝛ q̄uis natura i mēbris ei⁹ oberraſſꝫ: tn̄ ꝓut potuit veloci⁹ reptās venerabili ſepulchro ſe igeſſit: vbi a dn̄o ſalutē optatā iuenit. Audiēs h' ēt ꝯct⁹ ꝺ domo ottonis i eadē ecclīa canonici vēit q̄trott⁹ ad locū ſepulchri ſpās ſibi ex hn̄ficio gr̄e: ſicꝫ ceteris ſubuēit: cui ſim̄ mora ſubuētū eē i xp̄o teſtamur.

¶ De. ſ. Dorotea

Loriosa ꝟgo ꝛ martyr Dorothea ex p̄re Doro ꝛ m̄re Thea fuit ꝓgenita ex nobili ſanguie ſenatoꝝ. Illis tp̄ib⁹ viguit ꝑſecutio chriſtianoꝝ i terra romanoꝝ: vn̄ ipſe dorus ſpernēs idola romana dereliquēs ꝓdia cū poſſeſſionib⁹ agris: vineis: caſtris: ac domib⁹ trāſfretauit cū vxore ſua ꝛ duab⁹ filiab⁹ criſten ꝛ caliſtē: ꝛ perexit i regnū capadocie: venitqꝫ i ciuitatē ceſareā ibiqꝫ hitans genuit filiā de cui⁹ vita nūc itēdim⁹ loqui. Et ipſa genita ſcōꝫ morē xp̄ianoꝝ occulte ē baptizata a q̄dā epiſcopo ſctō q ei nomē impoſuit ex p̄re ꝛ m̄re cōpoſitū. Dorothea aūt ipſa puella repleta ē ſpū ſctō ꝟtutib⁹ ꝛ oī pacis diſciplina ibuta formoſa valde ſuꝑ oēs puellas regiōis illi⁹: qđ inuid⁹ ſerpēs inimic⁹ caſtitatis diabolus nō ſuſtinēs fabriciū terre prefectū i amorē virginis Doro. ſtimulās vt ipſā carnali cōcupiſcētia appeteret quā abſqꝫ cōpoti determinatiōe ꝓ dote prodere ipſaꝫ legitimo thoro ꝓducēdā. Audiēs hoc dulcis Dorothea quaſi lutū terre deſpiciēs terrenas diuitias ꝛ itrepida ſe chriſto deſpōſatā fatebat̄. Qđ audiēs fabrici⁹ furore ſuccēſus: mox eā in doliū plenū feruentis olei mitti iuſſit. Ipſaqꝫ adiutorio chriſti illeſa māſit ac ſi balſamo vngeretur. Multi āt paganoꝝ vidētes h' miraculū itra ſe ad chriſtū cōuertūtur. Fabrici⁹ ꝟo credēs h' magicis artib⁹ fieri ipſā i carcerē recluſit nouē diebus abſqꝫ ciboꝝ alimētis: q̄ nutrita a ſāctis āgel' dū ꝓducitur ad tribunal pulchrior qꝫ vnqꝫ viſa fuerit apparuit: cūctiqꝫ mirabantur q' tot dieb⁹ abſqꝫ cibo tā formoſa videretur. Fabrici⁹ vero dixit. Niſi deos i p̄ñti ardores: eculei penas ñ euades: Doro. r̄ndit. Deum adoro nō demonem: Dij. n. tui demones ſūt: ꝛ ꝓſtrata i terrā eleuatis in celū oculis orauit ad dominū vt oſtēderet oipotētiā ſuam: ꝛ q' ipſe ſit ſolus de⁹ ꝛ nō ali⁹ ꝑter eum. Erexerat nāqꝫ fabri. colūnā: ꝛ deſuꝑ idolū ꝛ ecce multitudo āgeloꝝ cū ipetu veniens ꝯterit idolū: q' nec particula colūne iueniretur: ꝛ audita ē vox demonū ꝑ aera clamātium. Doro. cur nos ſic ꝺuaſtas: ꝛ multa milia paganoꝝ ad chriſtū maifeſte ꝯuertebāt̄ q ēt martyrij palmā igreſſi ſūt. ipſa āt Doro. eculeo ē ſuſpēſa: pedib⁹ eleuatis. vncis lacerat̄ corp⁹ ei⁹. virgis caſtigat̄: flagellis flagellat̄: deīde ad mamillas virgineas facule ardētes applicate ſūt ꝛ ipſa ſemimortua vſqꝫ ad craſtinū recluſa ē de mane producta nec vlla leſio apparuit: de quo etiā cum ipſe preſes miraret̄: dixit ei. Adhuc reuertaris o amena puella. ſatis nanqꝫ caſtigata es: ꝛ miſit eā ad duas ſorores ſuas chriſten: ꝛ caliſtē: que metu mortis a chriſto receſſerant.

vt ipſe Dorotheā ſororē ſuā a xp̄o auellerēt
Doro. aūt leniter alloquēs p̄dictas ſorores
auferens ab eis cecitatē cordis eas ad xp̄z
ↄuertit. Qđ audiens fabrici⁹ ābas ſorores
dorſo ad dorſuz ligari fecit: ꝛ in ignē ꝓijci
ꝛ cremari: Et dixit Doro. Quouſq̧ male
fica nos ꝓtrahis? aut ſacrifica ꝛ viuas: aut
ſentētia capitali plecteriſ. Jlla leto vultu re
ſpōdit. qcqd vis paſſura ſū ꝓ xp̄o dn̄o ꝛ ſpō
ſo meo i cui⁹ horto delitie ꝛ roſas cū pomis
colligā: ꝛ letabor cū ip̄o i eternū. Hoc audi
ens tyrān⁹ i ſeip̄m ifremuit: p̄cepitq̧ vt pul
chritudo ei⁹ ꝛ facies ei⁹ bacculis ꝛ fuſtib⁹ ce
dereẗ: ꝛ vt tortores fatigarenẗ: ꝛ ꝙ nec ve
ſtigia faciei i ip̄a appareret ꝛ i carcere ſerua
ta i craſtinū. de mane ꝟo ꝓduciẗ illeſa a ſal
uatore nr̄o curata ſn̄ia capitali iudicaẗ: et
dū extra murū duciẗ vidēs eā theophilus
ꝓthonotari⁹ regni q̄ſi illuſorie roſas de viri
dario ſpōſi ſui petēs ſibi mitti: qđ illa ꝓmiſit
Cū āt venit ad locū decollatiōis rogauit do
minū ꝓ oib⁹ q ad honorē ſui noīs ſui memo
riā paſſiōis pagerēt: vt i oib⁹ ſaluarēẗ tribu
latiōib⁹: ꝛ p̄cipue a verecūdia pauptate ꝛ a
falſo crimine liberarētur: ꝛ i fine vite ↄtritio
nē ꝛ remiſſionē oīuz peccōꝝ obtinerēt: mulie
res ꝟo pariētes nomē ei⁹ iuocātes celerem
ſētiāt i dolorib⁹ ꝓfectū. Et ecce vox de ce
lo audita ē: veni electa mea oia q̄ petiſti ipe
traſti. Dorothea vero iclinata ad ictū ſpicula
toris apparuit puer purpura idut⁹: diſcalci
at⁹: criſp⁹ capite: i cui⁹ veſte auree ſtelle fue
rūt: ferēs i manu orariū. i. ſportulā cū trib⁹
roſis ꝛ tot malis: cui dorothea. Obſecro te
dn̄e mi feras eas theophilo ſcribe: ꝛ decolla
ta ē: ꝛ ad xp̄m ſuū ſpōſū feliciter collocata
ē. Paſſa ē aūt glōſa virgo ꝛ martyr doro
thea: āno dn̄i. ꝛ87. idus februarij a fabricio
p̄ſide ſub dioclitiano ꝛ maxiano ipatorib⁹
romāoꝝ. Theophil⁹ āt ſtās i palatio p̄ſidis
ꝛ ecce puer apparuit circa eū. ꝛ ſuſtulit eū
i partē dicēs. has roſas cū pomis mittit tibi
ſoror mea dorothea đ paradiſo ſpōſi ſui: pu
er vero diſparuit. Tūc theophil⁹ ꝓrupit in
voces laudādo ꝛ glorificādo xp̄z deū doro
thee: q mēſe februario duz magna frigora
terrā cogebāt ne aliqđ virgultū frōdib⁹ ve
ſtireẗ roſas ꝛ poma q̄b⁹ vult mittere potēs

ē: cui⁹ nomē ſit benedictū: ꝛ illi⁹ affirmatiōe
ꝛ p̄dicatiōe fere tota terra cōuertiẗ. Uidēs
h̄ tyrān⁹ plurib⁹ generib⁹ tormētoꝝ eū doro
theā cruciauit. Ultimū vero in particulas
minimas ſuccidi iuſſit ꝛ volatilib⁹ ad man
ducādū ꝓijcit. Th eophilus vero ſacro ba
tiſmate ꝛ myſtico corpore ꝛ ſāguie chriſti cō
municatus: prexit ad xp̄m q glorificat ſctōs
ſuos: ꝛ glorificaẗ ipſe i eis: q pr̄i ſctōq̧ ſp̄ui
ↄſubſtātialis ꝛ coetern⁹ viuit ꝛ regnat de⁹
i ſecl'a ſecl'oꝝ amē

¶ De. ſ. Bolfgango.

Olfgangus natione q̄dē alaman⁹ ge
nere vero igenu⁹ ab ip̄is ifātie ru
dimētis deū fōtē vite ſitiēs ꝛ ſci ſp̄us grā il
luſtrat⁹: cū⁹uis mūdi amatorib⁹ videreẗ ↄtē
ptibilis magna meritoꝝ p̄rogatiua emine
re cepit. nā re vera neceſſe ē: vt quē mūd⁹
odit: diligaẗ a deo. Sctōs viros i hoc ſcl'o cō
ſtat pegrinos eē ꝛ hoſpites. Un̄ ꝛ repreben
diẗ petr⁹ ꝙ tabernaculū fieri i mōtē cogita
uit: qꝛ ſcis i hoc mūdo tabernacl'm nō ē q̄b⁹
pr̄ia ꝛ dom⁹ in celo eſt. Sci viri fūdit⁹ ſecl'o
renūciantes: ita huic mūdo moriunẗ vt ſoli
deo viuere delectenẗ: cūtoq̧ ab huius ſecl'i
ↄuerſatōe ſe ſubſtrahūt: tāto iterne mentis
acie p̄ntiaz dei ꝛ āgelice ſocietatis freq̄ntiā
ↄtēplanẗ. Qui. n. renūciat rebuſ ſuis ſua ab
negat: q ꝟo r̄nūciat morib⁹ prauis ſemetip̄z
. ſ. abnegat: h̄ adipleuit btūs bolfang⁹. Pri
mū iter canonicos laudabilē ꝛ caſtā vitā du
xerat. deiñ arctiorib⁹ regulis iplicari deſide
rās i ſueuia apđ cenobitas q ſolitarij vocāẗ
monachice vite normā ꝓfeſſus ē. Jn q̄ q̄to
rigore q̄liq̧ obſ̄uātia vixerit: ꝛ virtutū ſu
aꝝ exit⁹ ꝛ dn̄ſe ſibi diuinit⁹ viſiōis patefecit
ꝓuēt⁹: nā cū btūs bolf. adhuc i patrio ſolo
poſit⁹ pegrinari ꝓ amoꝛ̄ diuio affectaret: ꝛ
hi⁹ deſiderijs ſctōꝝ ſuffragijs iugiẗ ↄmēda
ret hūn̄ xp̄i ↄfeſſorē otmaꝝ cui ſe ſuaq̧ fre
q̄ntiſſime ↄmēdabat: ſibi i ſōnis aſtare vide
bat quē iuſſus itēdē ab eo hi⁹ accepit verba.
Qꝛ rogat⁹ a te rogaui dn̄z ꝓ te: māifeſto tibi
nūc futura q̄dā. Paup ꝛ iops đ hac ꝓuicia
egredieris: ſz i alia i q̄ ꝓ amore dn̄i exulabis
ep̄atuz caducis reb⁹ ſatiſ locupletē p̄deſtina
tione diua ſuſceptur⁹ eris. Cui⁹ i adminiſtra
tiōe ſi fidelē te exhibueriſ expletis. xxij. ānis

vitā tranſitoriā eris exitur⁹ ꝛ etnā igreſſur⁹
e h̄ ꝓculdubio ſcire te volo ꝙ ai az tuā cōdi
tori redditur⁹ es i loco vbi ſub nomine xp̄i a
xp̄ianis mēoria mea veneraẗ ꝛ coliẗ: quo me
i hora exit⁹ tui de egypto h⁹ mūdi ſpero ad
uētuꝝ cū ceteris q̄s đ ciuib⁹ ſupnis ad te vē
turos ↄſolatores hēre merueris. Scūs igr̄
bolfgāg⁹ hac viſiōe pcepta eo āpli⁹ quo cer
ti⁹ itēdebat aciē mētis i ſpeculū diue ↄtēpla
tiōis reputās iugiẗ ſecū qualr̄ i ſalute alio
rū ſibi cōceſſū duplicaret talētū: cui⁹ rei gra
tia mōaſteriū ꝛ monachū đſerēs: imo ſꝫ apo
ſtolū maiora emulari chariſmata cupiēſ p al
maniā đuenit exul in noricū: ad cui⁹ oriētalē
ptē cū humili comitatu p̄tēdēs p̄dicādi grā
pānonie petijt ↄfinia: e q̄ p pegrinū patauiē
ſē ep̄um euocat⁹ pie vt đcuit hūanitatis ab
eo ſuſcipiẗ ꝛ foueẗ officio. Apđ quē ēt roga
tus ꝛ iuſſus māſit aliquot diebus: h̄iter ce
tera pudēti ſecū tractās mēte: quare ꝓhibi
tus ſit ab adducēda ad deū pānonioꝝ gēte
Quo commoratiōis tp̄e idem ep̄s optime
viſus: vtpote q erat app̄me erudit⁹ ꝛ genere
nobiliſſim⁹ clādeſtina ꝛ māifeſta diui huitij
obſeruatiōe ac aſſidua ſacre ſēpiture idaga
tiōe ſatis ꝓbauit hūc quē ſuſcepat pegrinū
nō eē gyrographū: ſz ſtabilē ꝛ ꝟe fidei dome
ſticū. vn̄ ꝛ quoſdā đ ſuis familiariẗ ꝓ eo allo
q̄ẗ dicēs. O q̄ felix eccleſia q̄ đo volēte iſte
donabiẗ ſacerdote. Ergo neceſſariū valde
vr̄ mihi ꝛ vtile: vt huic famulo đi petā regim̄
ratiſbonēſis ep̄ij qꝛ optie ↄuenit ſicubi abū
dat bona volūtas vt eā ēt ad bona opa ꝓce
dere faciat hn̄ collata facultas. Bonū q̄ppe
ꝙ h̄ vir ſeminare voluit iduratis cordib⁹ pa
ganoꝝ: ꝛ ſalutis obſeq̄ū qđ repulit cecitaſ il
loꝝ q̄ńq̧ fortaſſis h̄ eodē agꝝ dn̄icū excolē
te dabit fructū ſuū i pp̄l'is xp̄ianoꝝ. Ad h̄ q
dā rn̄dēteſ dixerūt quō fieri pōt vt iſte paup
ꝛ ignot⁹ ad honorē accedat tāti ep̄at⁹. Cū iā
aliq̄ alti ſāguis pſone hūc apđ ipatorē p̄dijs
ꝛ pecunia cōpēſāteſ ſibi ↄtētarūt acqrere:
q̄b⁹ ille refert ꝟba pōderoſa: ſz n̄ adeo moro
ſa: diua ꝛ humana valde int̄ ſe ꝓbāẗ diſtare
iudicia: ſz ſcrutator cordiū ꝛ renum ab initio
mūdi elegit ↄtēptibilia ꝛ ignobilia vt cōfun
deret fortia: ꝛ ↄ̄rio mūdus qđ ſuū ē ſupbe

ad horā extollit: ac i breui cū cōfuſiōe diſtol
lit: vn̄ opep̄ciū cēſeo q̄ mittam ad marchi co
mitē: ui⁹ cōſilio mlt'a ſolet facere ipator vt
ſuggeret ei ne p abitionē aut ſimoniacā he
reſiz quēq̧ ep̄alē ſinat accipe dignitatē: ſed
ob etnā remuneratōez: quē hūilē ꝛ modeſtū
ac eruditū iuenerit: necnō officijs eccleſiaſti
cis aptū eē ꝓbauerit: hūc cuiuſq̧ ſit ↄditiōiſ
vel parētele ꝓmoueri faciat ad culmen ec
cleſie. Per legationē igr̄ ep̄i ac ſuggeſtiōez
ↄſiliarij ipator ſue ꝛ eccl'iaſtice vtilitatis ad
monit⁹: imo qđ ꝟius ē nutu đi cui⁹ i manu ē
cor regis. Priceps hon⁹ otto ſecundus aio
mutat⁹: oēs q ꝓ eodē ep̄atu adipiſcēdo labo
rabāt auertit: ꝛ ſe totū ad electionē venerā
di viri cōuertit bolfgāgi: ſicq̧ legatos p⁹ eū
celeriẗ mittit: q vt iuſſi fuerāt pgētes iuene
rūt eū cū p̄nominato ep̄o cōmorātē: ſz iā ad
pr̄iā repedaẗ cogitatē. Beat⁹ āt bolf. ignar⁹
erat legatiōis ipatoriſ ꝛ ceteraꝝ rex ꝓ ſe ge
ſtarū: ꝛ iccirco aio itēdebat aliorſū. Cūq̧ le
gati q̄re venerit ei idicarēt: p̄mū recurrit ad
ſecretariū cordis: ſe ſuaq̧ đo cōmēdās i inti
mis: deide ep̄o pegrino cui⁹ charitate ibi đ
tēt⁹ erat cāz ſuā exponēs: id quo grauabaẗ
tēperamēto lenibat ſimplicitatis colūbine
ac prudētie ſerpētine: atq̧ in hūc modū ꝓlo
q̄ẗ dicēs. Hoc nouum qđ mihi p nūcios ipa
toris dn̄i ottonis ſecūdi venit charitas tua
efficit: cui premiū bone volūtatis abſq̧ du
bio erit: ſz mee paruitati timorez icutit: qꝛ
neſcio ſi volūtas dei ſit. Et qꝛ mundus ſub
ſpecie religionis multos ad vitia trahit. cui
reſpondens ep̄s dixit. Qđ dicis te timere
h̄ mētis ē ꝓuide: ſed hāc i bonam ſpem eri
git pſalmiſta qui dicit: Jnitium ſapientie eſt
timor dn̄i. ꝛ iteruz. Timor domini ſāctus p
manens in ſeculum ſeculi. Talia quoq̧ pō
tifice proloquente: vir venerandus bolf
gangus per mentis ſpeculationem diſpen
ſationis diuine intuens moderamen ſequi
tur dicens. Ecce ſeruus domini fiat mihi ſꝫ
verbū tuum. Tūc arrepto itinere cum his
q miſſi fuerāt ab ipatore tetēdit i ptes occi
dētales bauarie. Cūq̧ uēñ eēt ad regiā
ciuitatē: cler⁹ pp̄l's ſꝫ morē eccl'iaſticū vnani
miẗ vt impator petijt ſanctū bolfgāgū elc

gerunt atq̧ cū vniuerſali electione ad curi/
am eū regiā miſerūt. Cūq̧ in pñtia ceſaris
eēt delatꝰ añ pedes eiꝰ pſtratꝰ ſe dixit indi/
gnū: indoctū: ignobilē ſub monachi pfeſ/
ſione degētē ſine licētia ſui abbatis nihil ac
cipere debere. Poſtremo ne locum ſanctū
vilitate violarꝫ iplorauit. Impator āt vidēs
eū deifice renuētē: magis de probitatis eiꝰ
dignitate certꝰ: q̄uis reluctā timultūq̧ ge/
mēti epatū cōmēdauit: deſticū comitatu fi
deli multoꝝ remiſſus ratiſbone ē igreſſus:
ibiq̧ cū cāticis letitie ſuſcipit̃ atq̧ moꝛe pō
tificū intronizatꝰ a clero ꝛ populo ſūmo pa/
ſtoꝛi cōmēdat̃: necnō a frederico archiepō il
liuſq̧ ſuffraganeis poſt aliquot dies in ſa/
cerdotē apoſtolicū ibidē cōſecrat̃. Igr̃ poſt
multa pietatis ꝛ eq̄tatis opa qbꝰ deo ſeruire
ſtudebat febricitare cepit: quā coꝛpis mole/
ſtiā illi q neſcit occaſū ſedulis p̄cibꝰ vite ſue
cōmēdauit excurſū dicēs. Deꝰ miſeri digne
tur ꝛ mihi miſero peccatoꝛi moꝛtē nūc ſube
unti: ꝛ cuiq̧ ea timide ac humilit̃ aſpicienti:
hec cū dixiſſet reuerēter oculos clauſit: ac
velut i ſōno pauſās p̄die cal. nouēbꝛiū i pa/
ce quieuit. Epō qdā mediolanēſis ſabinꝰ noīe
vir vite venerabilis: ſicut refert petrꝰ raue/
nēſis in libꝛo geſtoꝝ notabiliū poſt matrē
dñi ꝟginē chaterinā i p̄cipua d̃uotiōe habe/
bat: hāc etiā ab iſātia ſibi ſpōſā elegerat. et
ipſā oibꝰ ſacris virginibꝰ p̄ferre ſolebat: vt/
pote adiutricē fideliſſimā. Cū igit̃ p̄dictꝰ p̄/
ſul vltra mare nauigaſſet cū abbate theo/
doꝛo de mōte caſſino ꝛ duobꝰ capellanis et
militibꝰ ꝛ.15. ſeruis: ꝛ ſepulchꝝ dñi viſitaſſꝫ
mōtē ſyna ſimul adierunt. Et ecce dux qdā
turcoꝝ ferociſſimus hoſtis xp̄ianoꝝ a ſolda
no rediēs cū multis armatis epō i pede mō
tis occurrit: cuius comitiuā vt vidit atrocit̃
mox peremit dicēs. Sicut feci familie ſic
faciā dñis. Qđ cū dictus epō ꝛ abbas vidiſ/
ſēt ceperūt ducē rogare dicētes. Liceat no
bis queſumus montem p̄us aſcēdere ꝛ glo
rioſe virginis tūbam viſitare. deinde qcqd
tibi placuerit ſuſtinebimus patiēter: quibus
rñdit. Neceſſe ē hac vice vt mea nō veſtra
volūtas fiat: ꝛ cōfeſtī p̄cepit: vt ligua: ocul:
auribꝰ; naribꝰ: manuū ac peduū ſūmitatibꝰ

vterq̧ p̄uaret̃: ſicq̧ adhuc ſeminiui i iumen
tis ad tumulū veherēt̃: dixitq̧. Nūc qd vo
bis valet huiuſ ſepulchꝛi viſitatio? ꝛ adiecit.
cū mēbꝛa vob̄ renaſcūt̃ qđ ipoſſibile ē: tūc
abſq̧ dubio dei veſtri legibus adherebo.
Cū ḡ ad tūbā ꝟginis veniſſēt: abbas ꝯtinuo
expirauit: epō ꝟo ſicut potuit p̄ces fudit: ꝛ
ecce circa noctis mediū mōs totꝰ vehemen
ter cōtremuit. tātuſq̧ terroꝛ ac pauoꝛ du/
cē inuaſit cū ſuis: vt inde fugere vellēt nec
valerēt: poſtea ꝟo p triduū p certa hoꝛarū
ſpacia tāta luminis redūdātia ibidē reſplen
duit vt nō ſolū uicini: ſed ēt ſarraceni i remo
tis partibus cōſtituti hoꝛa eadē vigilātes di
em clarā crederēt eē factā: ꝛ ipſū mōtē ſyna
i ſolē cōuerſū exiſtimabant. Interea virgo
catherina de tumulo p̄ceſſit: ꝛ triſte caput
ſui amatoꝛis tactu blādo permulcēs: primo
oculos: aures naſū: ꝛ linguā: deiñ membꝛa
oia doloꝛoſa pūgēs p̄ſtine reſtituit ſanitati:
cūq̧ vir dī glorioſā ꝟginē coꝛpoꝛalibꝰ cerne
ret oculis ieffabili gaudio replebat̃: ſed ful
goꝛē pulchꝛitudinis eiꝰ ferre nō valēs ad pe
des eius cecidit quē ipſa ſtati p̄cipiēs eleua
ri. Nā duo pulcherrimi iuuenes iuxta eum
ſtabāt: ipſū de terra eleuabāt. cui ꝟgo. Sci
re debes mi care q amatoꝛ meus ꝛ ſpōſus
meus ieſus xp̄s h̃ ꝛ i futuro te ꝛ oēs bonorā
tes me parꝰ ē honoꝛare: ꝛ q2 p̄didiſti pp me li
guā tuā vix i ꝓprio idiomate expeditā: ecce
cōmodaui tibi meā in greco ꝛ latino pitiſſi/
mā. preterea oēs aīas familie tue noueris
eē i ſinu abꝛae. Facto iſup die craſtino cum
miſſaꝝ ſolēnia celebꝛaueris lecto euāgelio
ſingula mēbꝛa abbatis đ oleo qđ ſudat đ tu
mulo meo pūges: ſicq̧ ſuſcitabit̃: ꝛ añq̧ di/
uinū offīn cōpleas ad vigoꝛē ꝛ ſtatū p̄ſtinū
refoꝛmabit̃. His dictis ꝟgo hꝛiſſima dexte
rā pōtificis app̄hēdit: dāſq̧ illi ānulū p̄cio/
ſū ꝛ carthulā aureis lr̄is ſcriptam diſpuit: et
miri odoꝛis ibidē fragrātia remāſit: carthu
la ꝟo tres ꝟboꝝ lineas hēbat: ꝛ h̃ p oꝛdinē cō
tinebat. Pꝛia linea. Sabine he lr̄e ſt iter me
ꝛ te ſigna dilectiōis ꝑpetue. ſecūda ſec̃ tibi
meritū igēs doloꝛ: faciet tibi gaudiū vehe/
mēs amoꝛ. tria ducē baptizabiſ: ſanꝰ ad p̄pa
remeabis: ſicq̧ đcēnio expleto laudabiliter

meccū eris i celeſti palatio. Tūc vir imēſas
grās ꝛ laudes dō reddidit p tā ieffabili cōſo
latiōe quā ei exhibuerat pñtia ꝟgis glioſe.
Scđo igr̃ die dux mōtē aſcēdit ꝛ cū epōꝫ ad al
tare p̄cedētē: videtē: loquētē: ꝛ oia mēbꝛa
itegralit̃ hñtē cōſpiceret obſtupuit vehemē
ter: tūc lecto euāgelio pñte duce epō mem/
bꝛa abbatis q i medio poſitꝰ erat vngēs p oꝛ
dinem. abbas oibꝰ vidētibꝰ rediuiuꝰ appuit.
Sicq̧ mēbꝛis oibꝰ renaſcētibꝰ añq̧ diuū of
ficiū pficeret pleniſſime ſanatꝰ ē: q viſo mi/
raculo dux lachꝛymis pfūdit̃: coꝛde cōpū/
git: ꝛ āplectit̃ fide: ꝛ cū multis nobilibꝰ pfe
cte credētibꝰ ab epō baptizat̃: qui cū heredi
bus careret ſeculo renūciauit terrā ſuā vē/
didit: ꝛ bonā poꝛtionē fratribꝰ in mōte ſyna
degētibꝰ tradidit. Romā cū epō ꝛ abbate ꝛ
alijs multis deuotiōis grā venit: multa auri
pōdera ſecū deferēs paupibꝰ tribuit: deide
ad cōſiliū ſācti ſabini famoſiſſimū monaſte/
riū virginū qđ dicit̃ aula dei i honoꝛē. b. ca/
therine fūdauit: qđ i multis poſſeſſionibus
ꝛ diuitijs āpliauit. poſtremo i monte caſino
monachalē habitū ſuſcepit: ibidēq̧ xp̄o re
gi ſueq̧ matri ꝛ beate Catherine q̄diu vi/
xit deuotiſſime militauit. Sācꝰ vero ſabi/
nus cū poſt decenniū ad extremū veniſſet
dignū deo ſpūꝫ efflauit. Sed cū ligua eius
i oꝛe eiꝰ mime appareret nulli dubiū: qn vir
go glioſa eā tulit q̄ ſuo deuoto eā p decēni/
uꝫ mutuauit. In huiꝰ quoq̧ glioſi epi memo
riā annulus ꝛ cartha apud mediolanū vſq̧
hodie ſeruatur. ❡ De ſācto bernardino.

Nciuitate iclyta ſenarū
que ciuitas eſt
virginis nūcupata: ex nobili fami/
lia de albizeſchis oꝛtꝰ nobilꝰ vir noīe tollus
diui dñi Bandi militis vir prudēs bone opi
nionis humanꝰ ꝛ ſimplex: q ſua i iuuenili eta
te ad citatē Maſſanā i ditione ſenēſiū ſe cō
tulit. ꝛ cū ciues illi ſatis amicarent̃ familie
ſue ac p̄deceſſoꝛibus ſuis. Nā alr̃ tollus pa
truus ſuus trina vice cū grā maſſani ppli p̄/
ſidatū citatis illiꝰ gubnauerat ibidē ab oibꝰ
dilectꝰ ſe firmauit: fodiq̧ faciebat argētuꝫ
đ mineris maſſanis p̄ut plures alij nobiles
mercatores. Hoc tpe qdā generoſus miles
nobilꝰ maſſanꝰ noīe dñs Bidus de aducdis
admodū ſenex aduertēs q̄litatē ac lau/
dabiles moꝛes p̄libati tolli p̄curauit eūdē i
generꝫ ꝛ ſibi nerā filiā ſuā mr̄imōio coplare
ꝛ Tolliū tāq̧ filiū aduocare cū alios ñ hr̄et
filios p̄terq̧ dianā nere ſoroꝛē q̄plibꝰ ānis
iātea alti genero copulatā: ꝛ ſic dño placuit
ita factū ē: nā tollꝰ ꝛ nera ſe ꝯiugio copulāt:
ſꝫ poſt paꝝ tēpꝰ dño Bido Tolli ſocero đce
dēte: Tollꝰ ibidē maſſane ꝛ nera remāſerūt
Tollus ꝛ nera p̄be ꝯditiōis timētes deū ꝛ i
beāꝫ ꝟginē d̃uotiōeꝫ hñtes i mr̄imonio obſe
quꝫ dō p̄ſtādo maſculā p̄lē ad honoꝛem dī
optabāt: ꝛ diſponēte dño honoꝝ oiuꝫ largi
toꝛe vota d̃uotoꝝ pētiū cōpleta ſt. Ecce. n. fi
liū genuerūt q i lucē p̄dijt ꝛ natꝰ eſt octaua
die ſeptēbꝛis: die natiuitatis ꝟgis glioſe ma/
rie currētibꝰ annis a natiuitate dñi nr̄i ieſu xp̄i
.1380. cui ipoſitū ē nomē Bernardinꝰ in quo
āno. b. catherina de ſenis volauit ad ſupos
nera bernardini mr̄ felix viaꝫ vniuerſe car/
nis exoluēdo cū eēt annoꝝ. xxij. deo animā
reddidit. āno. 1383. remanēte ber. ānoꝝ triū
Tollus ꝟo piiſſimꝰ pr̄ ꝛ diana cognata eius
beatiſſime ꝟgis deuoti dulciſſimū filiū ber.
p puerili facultate ꝛ tenella etate bonis mo
ribꝰ iſtruētes ꝛ d̃uotis p̄ſerti erga reuerētiā
ꝟgis glioſe aiam tādē tollus ſuo creatoꝛi re
ſtituit i ānis. 1386. ſupſtite vnico ꝛ dilecto fi/
lio ſuo ber. ānoꝝ. 6. Diana venerabilis ma/
trōa nere mr̄is ber. oli ſoroꝛ curā pueri ꝛ ho
noꝝ ibi ſuoꝝ ſuſcepit: illūq̧ tāq̧ filiū guber/
nauit ꝛ aluit ānis. 5. ꝛ cū deuota mlier eſſet
ꝟgini glioſe pueꝝ moꝛibꝰ optimis ꝛ ꝟtuoſis
iſtruxit: eūdē iducēdo ad deuotionē. b. vir/
ginis q̄tū poterat: ſꝫ lꝫ tāq̧ puer q̄dā pue/
rilit̃ ageret: attñ oēs alios i mlr̄is excellebat
nā ita i lr̄is ꝛ grāmaticis iſtructiōibꝰ p̄ficie/
bat: q lōge oēs coetaneos ſuos ſupabat: et
vere idole ꝛ igenio apphebat tā intellectu q̄
ēt i qbuſdā manu ꝯficiēdis q mirabilꝰ erat
aſpectꝰ eiꝰ oibꝰ maſſanis adō q illū arbitra/
bāt̃ euaſuꝝ i claꝝ ꝛ magni igenij viꝝ. Aſſue/
uit ſe puer talr̃ elīs vt i nullo fere magis ꝯtē
tari videbat̃ q̄ paupibꝰ elīas erogar̃ ꝛ cū ali
qñ ꝯtigerꝫ caſu paꝝ de pane ſupeſſe i domo
ꝛ paup elīaꝫ poſtulaſſꝫ. ꝛ diana illā d̃negaſſꝫ
aiebat hñdictꝰ puer: rogo demꝰ paupi elīnā
ꝛ ñ cenabo vl̃ prādebo: q2 panē potiꝰ paupi

opto q̄ mihi. Gaudebat diana valde intuēs
pueri bonitatē ꝛ optimā idolē inducēdo ēt eū
ad ieiuniū q̄tū pueriliſ patiebat̄ fragilitas
ꝛ ſatis etate tener: ad honorē virgīs glorio/
ſe ſabbati ieiuniū cepit: illudq; toto tpe laica
tus cōtinuauit. Cū aūt eēt ānoꝝ: xiij. ꝛ ī grā
maticalib⁹ ꝓuectus a neceſſarijs ſuis chri
ſtoforo ꝛ angelo ꝯfratrib⁹ ſibi ꝯſortibus de
albizeſchis aduocatus eſt ſenas pr̄iam ſuā
ſub cura tū̄ ꝛ cuſtodia Chriſtophori venera
bilis ꝗ; matrone vxoris ſue pia vocate noīe
ꝛ re. Que cū filius nullus eēt ei Bernar/
dinū pueꝝ pluſq; filiū dilexit: ꝛ morib⁹ iſtru
xit. Scholas triuialis doctrīe ſub honofrio
ꝯtinuauit p̄ceptore. mirabiliterq; vltra oēs
coetaneos ſuos doctior fiebat oīb⁹ affabil'
gratioſus: honeſt⁹ ꝛ deuotus. Altaria ſemp
domi faciebat: ꝛ ornabat ī tenerioꝛib⁹ ānis.
Et cū aliqñ pia ipm ad audiēdū p̄dicationē
duceret: inde reuerſus pueros ꝯuocabat:
eiſq; pueriliť p̄dicabat q̄cūq; de p̄dicatiōe
ſaꝫ audita memorie ꝯmēdauerat: taliq; mō
tali faciebat: vt a multis p̄ſagitū fuerit ipꝫ
futuꝝ ſacerdotē ꝛ p̄dicatorē. Sed cū ſenas
adueniret ſpeculū illud honeſtatis doctrīe
triuialis ꝛ moralis ph̄ie iſtructor optim⁹ io/
annes ſpoletanus: q̄ lꝫ antiquus adhuc ēt
viuit ī būlanis honeſtiſſim⁹ adoleſcēs hone/
ſtatis ꝛ doctrīe cupidus ad illū ſe cōtulit: a
cuius latere q̄tū licebat minime diſcedebat
per aliquot annos ſecutus eſt eum apud
quē mirabiliť ꝓfecit adeo ꝙ ab eodē ioāne
oliēt p̄ceptore mō plies audiui e ſchol' ſuis
nunq; euaſiſſe aliquē doctorē ber. nec vnq;
vidiſſe ſcholarē oī hōeſtate repletū: ꝛ a quo
nūq; ꝟbū ī honeſtū fuerit auditū ſic de ber.
cognouit. Itaq; nec ꝟbo. nutu: ſigno: ſeu aliq̄
īterpretatiōe collegit ex illo aliud q̄ puriſſimā
honeſtatē. Teſtant̄ ꝛ hoc idē ſui tpis ſchola
ſtici coetanei tantā fuiſſe iuuenis illi⁹ hone/
ſtatē: ꝛ ita turpidus videbat̄ cū aliqđ ī hone
ſtū dici audiſſet: ita ꝙ illi rubor ī facie vere/
cūdie appebat: ac ſi iniuria qs ei alapā intuliſ/
ſet: ex quo ſi aliqñ cōtigiſſꝫ: vt ſepe cōtingit
pueros: adoleſcētes ſiue iuuenes aliqđ ī ho
neſtū iter ſe cōfabulari: ꝛ ber. caſu ſupueniſſꝫ
ſtatī ipo viſo dicebāt. Taceam⁹ q2 ber. venit
ecce iā adeſt. Un̄ reputabat̄ ab oīb⁹ exēplar
q̄ddā hōeſtatis ꝛ bōitatis. Cōtigit his tēpori/
bus impubertatis cū formoſus eēt: ꝛ natu/
ra delicatus valde quēdā ciuē nō de mino/
rib⁹ ī cāpo ſeu magna platea ciuitatis iuxta
fōtē ber. turpe verbū dixiſſe: ex q̄ maligni/
tate ciuis illi⁹ cōcepta florid⁹ ꝛ honeſtiſſim⁹
adoleſcēs ſtatī auditis ꝟbis magno ictu pu
gno ꝑcuſſit ciuē illū īfra mētū credēs ꝑcu/
tere faciē: ꝛ tā magno ſonitu aſtātibus ꝓpi/
qs q̄pluribuſq; ciuibus ꝙ fere totā plateā
repleuit auditu: ꝛ ciuis ille cōfuſus ab alijs
deriſ⁹ feſtinus receſſit: Sꝫ cū reuolutis tē/
poribus ꝛ ānis mltis. b. vir Ber. ſup eadem
platea vniuerſo pplo p̄dicaret vidit p̄nomi
natū ciuē p̄dicationē audiētē ita cōpūctum
ꝛ exuberātibus lachrymis cōdolētē ac ſi du
ris flagellis fuiſſet ceſus. Cōtigit etiā eiſdē
tpibus cū qdā alius malignus ꝛ nequā ci/
uis nō tm̄ ſemel: ſꝫ pluries ī honeſtis ꝟbis et
nutib⁹ oſtēderet turpe deſideriū ꝛ nefādū er
ga ber. idē ber. ſpeculū honeſtatis rogauit
q̄ſdā ſibi coetaneos ꝛ hōe opiniōis adoleſcē
tes ꝛ ſocios: vt eū adiuuaret a moleſtia illi⁹:
ꝛ iter eos capto cōſilio ordīauit quēlibet eo/
rū īplere ſinū: ꝛ cubitos lapidibus: q̄ facto
iniquū q̄ſierunt: ꝛ eo repto iuxta portā ma/
gnificoꝝ dn̄oꝝ p̄oꝝ ciuitatis. ait ber. Nō ē
faciēdus rumor iuxta palatiū. ſed extraha/
mus eū ď cāpo: ꝛ deīde īſequamur ipm lapidi
bus. Euenit ꝙ ſtatī hō iniqtatis libidīe ex/
cecatus intuēs ber. eidē plēs florenos oſtēdit
tali nutu ac ſi diceret tui ſūt oēs ſi mihi aſſē
ſeris. tūc ſapiēs adoleſcēs ānuit vt plateā
exiret: quā cū ſtatī egrederet̄ ꝑ viā porte ſa
larie ilico ber. exclamauit. Inique ſceleſte
igne cremāde ad eū ad eū ad eū: ꝛ cū voce
ꝑcutere cepit: cū ſocij vero vocibus ꝛ lapidi/
bus vna riderūt ꝛ inſonuerūt: iniquus ille
fugiebat. Illi aūt clamoribus ꝛ lapidibus
currētes inſequebant̄ vſq; fere ad puſteru/
lā vbi ab eoꝝ oculis euanuit: ꝛ ſic moleſtia
iniqtatis taliter Ber. ceſſauit. Hec duo pu/
blica ſigna euidentiſſime honeſtatis floridi
adoleſcētis talē ꝛ tātā opinionē bonitatis ꝛ
virtutis apud oēs generauit ꝛ auxit: vt ne
dū aliqs amplius ī honeſtū aliquod ab eo tē
ptaſſet: ſed ab omnib⁹ venerabatur adeo
vt coram eo etiam ſui domeſtici nullum de/

cetus dicere preſūpſiſſent: cōuerſationem
ſuā ber. lꝫ let⁹ ſemp alacer affabilis: gratio/
ſus: ꝛ oīb⁹ libent̄ ꝛ gratioſe ſuiret: cū potio/
rib⁹ eligebat ſiue ī ſcholis ſiue alibi ꝛ libēti⁹
valde cū ſpiritualib⁹ viris. Sed iā fere ad/
ult⁹ dimiſſis ſcholis triuialib⁹ ꝛ moralibus
philoſophie ī qb⁹ p̄ ceteris excellebat ſacro/
rū canonū peritiā amplecti conat⁹ ē: ī qbus
annis trib⁹ ſolerti ſtudio vacauit. Sacrā pa
ginā etiā pariter dilexit qua multū delecta
bat̄ ꝛ ea deguſtata oīa fere ſtudia ſua p̄ſtina
paruipēdebat nec ſibi aliqđ ſaporis ꝛ guſt⁹
ſuenire videbat̄ ī liſ niſi ī ſacris: cū vo iteri
eēt ānoꝝ fere. 17. Thobiā affinē ſuā crebri⁹
viſitabat. Thobia. n. matrōa venerāda cōi
loquētes vocabulo ei ſoror cōſobrina erat
filia diane fuit ſororis neree mr̄is ber. Licet
thobia annis trigīta bernardinū ſuperaret ꝛ
vltra: thobia vidua erat ordinī tītio btī Frā
ciſci religata: relicta viri nobilis Guidonis
betthola ď tholomeis hec ꝑfecto mulier ex
geſtis morib⁹ ꝛ deuotiōib⁹ ſuis oīb⁹ appro/
bata ab oīb⁹ venerabat̄: hec cōtinuis ieiu/
nijs: vigilijs diſciplinis vacabat: ꝛ veſtita ia/
cebat ſēp: alijſq; ſe deuotiōib⁹ ſuis cōtinuo
macerabat. Hec illa ē q̄ curā īfirmaꝝ mulie
rū ꝑegrinaꝝ cepit ī hoſpitali de laſcala tpe
magne peſtis ī iubileo cēteno. Hec illa fuit
cui felix ber. cū eēt annoꝝ. 31. Senis ex epi
dimia īfirmatus a medicis diffidatus: ꝛ ī ar/
ticulo mortis cōſtitut⁹ ſecretū ſue puritatis
ꝛ ī corruptionis patefecit aſſerēs ſe ab oī vi/
tio carnis ī corruptū diuina opitulāte clemē
tia: ſic de vētre matris exiuit. Hec illa erat
cui btūs vir loq̄bat̄ cū nullis alijs mulierib⁹
loqueret̄. Hec bn̄dicta mulier fuit cui⁹ mor
tē ꝛ ei⁹ aīam ad celū volantē vidit ber. dum
mediolani p̄dicās ī pulpito īfra p̄dicationeꝫ
ſe firmauit: ꝛ illā īcōpletā dimiſit. Prima vꝫ
die q̄dragesime. Et dicē deīde ꝯſtrict⁹ q̄re
ſic ſe firmaſſet: ꝛ īcōpletā p̄dicationē extra
morē religſſet: cū ꝓ cauſā patefacere recu/
ſaſſet: dehinc magis aſtrict⁹ ait. Illo tūc ſpi/
raſſe thobiā ſororē ſuā ꝯſobrinā quā ſēp ha/
buerat ī matrē: ꝛ aīam eius ad celos vidiſſe
volātē. Quare caute miſſū fuit Senas vt ď
thobia q̄reret̄: ꝛ īuētū ē eā deceſſiſſe ridēteꝫ
eadē die ꝛ hora q̄ p̄dixerat ber. ſed redeam⁹
vnde digreſſi ſum⁹. Dico ꝙ adoleſcēs iā iu/
uenis effect⁹ cū thobia ſepi⁹ referebat: eāq;
frequētibus viſitabat. Nā ſe mutuo dilige/
bāt tāq; mr̄ ꝛ fili⁹. Cōtigit hoc tpe ꝙ aliquā/
do a latere thobie diſcedēs. Uolo ire viſum
amaſiā meā dicebat: iteꝝ ſecūdo ꝛ alia vice
dixit. Uolo ire ad amaſiā meā ꝑfecto pul/
cherrimā reuidēdā. Putabat thobia ꝙ ioco
ſe dicerꝫ ber. tm̄ iterrogauit q̄ ē amaſia tua?
vbi morat̄? cui ille r̄ndit. Amaſia mihi ē tho
bia pulcherrima ex qua oīno philocapt⁹ ſuꝫ
dilectiſſima ē mihi extra portam camollie.
Ipſā q̄tidie reuidē ꝓcuro: nec mihi nocte vi
deret̄ poſſe dormire: niſi illā ꝓuidiſſeꝫ. Hec
audiēſ thobia ſuſpicāi cepit: tm̄ intuēs ber. fre
quētiſſie ieiūare: q̄tidie miſſā audire orōib⁹
ꝛ deuotiōib⁹ vacare: veſtitū dormire: ꝛ alia
ꝓbitatis īdicia exercere: nō videbat̄ ex h̄ ſi/
niſtrā opinionē vel ſuſpicationē debere ſu/
ſcipe: ſed ex aduerſo cōſiderās formoſitatē
iuuenis: ſubtilitateꝫ demonis: fragilitatem
carniſ: ꝛ iīqtatē hoīſ: ꝛ q2 extra portā camo/
lie erat q̄ddā monaſteriū mulierū: dubita/
uit ne ibi fuerit excecat⁹: ſauciat⁹ ꝛ ītricat⁹ ꝛ
īfra ſe dolebat amaricata valde timens p̄di
diſſe fructū laboꝝ ſuoꝝ. Nā magno cū zelo
ſp̄ iſtruxerat eū: quare diſpoſuit ꝑſonaliter
videre: q̄ ipſe tēdebat ꝛ ſequēti die thobia
ſe ꝯtulit ad locū extra portā vbi videbat ꝛ ſi
videbat̄. Ecce aduenit ber. ſolus: ꝛ cū ibi ſu
pra portā pulcherrima pictura glorioſa. ſ.
Maria virgo figurata eēt ꝛ adhuc eſt. ſta/
tim coram ipſa genuflexus nudiſq; genib⁹
ſuis petitionibus adorauit. Facta aūt ďuo/
tione ſua domū ſtatim reducendo repete/
bat. Thobia hec cernēs admirata eſt: ſed ſu
ſpicata fuerat ab illo iterato occulte veniēs
idem quod ſupra de Ber. vidit: ſed vt cer/
tior efficeretur quandam ſpecialem ſibi con
ſociā viſum miſit: illa idem quod per thobi/
am cognitum fuerat ꝛ ipſa cognouit. Qua/
propter thobia omni ſuſpitione remota: ſed
gaudēs Ber. ait. Fili mi pridie dixiſti te phi/
locaptum eſſe rogo propalēs mihi omnem
veritatem ne me amplius teneas in ſuſpē/
ſo. cui Ber. reſpondit. Poſtq; ſic iubes ꝙ

nulli alteri ꝓpalarē archanū mei pectoris
reſerabo. Philocapt⁹ q̄ppe ſū de beata v/
gine dei genitrice Maria: quā ſemꝑ dile/
xi: in qua oīs ſpes mea repoſita ē. Jllā ſūme
diligo: illā q̄ro: illā videre deſidero: ſed cuꝫ
nō valeā in hoc ſeclo ꝓpam videre pſonā
ſtatui amore ſui q̄ttidie viſitare ſupra noia/
tam picturā in camollia cū mihi videaꝰ pul
chrior ꝛ in ſua maieſtate decētior q̄ꝫ aliqua
que ſit i hac ciuitate: ipſā q̄ttidie viſito fle/
xis genib⁹ me ſibi recōmittēs ſpās ab ea cō
ſequi grāꝫ ꝛ miſicordiā quā vltiate deſide
ro: ꝛ hec ē amaſia mea ꝛ ſpes mea vgo maꝛ
ꝺi. Thobia hec audiēs lachrymas ꝯtinere
nō valēs amplexata eſt illū dicēs. Fili mi
hec nō cadebat i mētē meā ꝺ te ſiniſtra ſuſpi
cio: ſed al. q̄ꝫtulū titubaui itiens machina/
tiōes demonis ꝛ vſurias a q̄bus oībus eſt
conatib⁹ p̄cauendū: ſed bn̄dicte fili mi opti
mā amaſiā cepiſti: optimū tue ſalutis refu/
giū: ſpeꝫ idubitatā oīb⁹ peccatorib⁹: illam
q̄re: illaꝫ ſequeris: oīq̄ꝫ deuotiōe i ea ꝯfidaſ.
Nullū.n. ſuſtētaculū tue ſalutis ſalubrius
hēre potes q̄ꝫ ipſam mr̄em pietatis ꝛ miſi/
cordie: nec aliq̄s i ea confidēs vacuus rece
dit. Continuauit demū Ber. hāc deuotōeꝫ
viſitatiōis p̄fatam plurib⁹ ānis: ꝛ ēt poſtq̄ꝫ i
religione ſenuit ſepi⁹ viſitauit teſtantib⁹ ſo/
cijs. Uere multis ex ꝯiecturis tam ex di/
ctis ſuis q̄ꝫ ex euidētiſſimis ſignis colligi po
tuit: Ber. toto tp̄e vite ſue fuiſſe btē vgini
deuotiſſimū. Ego illo p̄dicāte ſenis ꝺ beata
vgine in āno. 1427. in die ſue natiuitatis ab
ipſo audiui hec vba formaliter. Ego frater
Ber. ſꝑ fui btē virgini deuot⁹. Ego.n. i die
natiuitatiſ ſue nat⁹ fui i eodē die i baptiſma/
te xp̄ianus effect⁹: i eadē die renat⁹ ꝛ veſti/
tus fui religiōi: eadē die feci pfeſſionē: eadē
die cātaui p̄mā miſſā: ꝛ i eadē deſidero mo/
ri: hec ille. Et vere nunq̄ꝫ audiui aliquem de
beata vgie deuoti⁹: libētius ꝛ ardētius p̄di/
cātē q̄ꝫ ber. Prob⁹ iuuenis ber. dū ſeculo ui
ueret deo ſeruire cupiēs vt ſuas deuotiōes
augmētaret ꝓcurauit annūerari in ꝯfrater
nitatē diſciplinatoꝝ btē marie vgis in ho/
ſpitali de la ſcala ſituatā vt in eodē deuotiſ/
ſimo oratorio ꝛ ꝯſortio iuxta eoꝝ ꝓbatos ꝛ
deuotos mores ſuā deuotionē pficeret. Et
cū ibi nō admittanꝰ niſi ꝓbati viri: de q̄b⁹ bo

na opio hēaꝰ: cū locus ille fuerit longiſſimo
tp̄e ſpeculū deuotoꝝ ſeclariū: is tāq̄ꝫ ꝓb⁹
ab oibus ꝯfratrib⁹ approbat⁹ alacriter ad/
miſſus eſt. Orōnes: diſciplinas ꝛ alias iocū/
das auſteraſq̄ꝫ deuotiōes die noctuq̄ꝫ ibidē
ꝯſuetas ſuper alios exercebat. hic locus an
tiq̄ſſimus ille ē: vn̄ fore oēs deuotōes itulie
diſcipliatoꝝ laicoꝝ originē traxerūt. Hic
ſci ꝛ bti plures egreſſi ſūt. Jeſuatoꝝ p̄mus
ille feruētiſſim⁹ ioānes colūbin⁹ cū ſocio ſuo
dilectiſſimo frāciſco de vicētijs hic traxit ex
ordiū. mōtis oliueti ordinis fūdatores hinc
orti ſūt. beatus petron⁹ de petrōijs: deinde
cartuſiēſis effect⁹ eſt. Andreas de galerāis
ſpeculū ſcitatis: alij q̄ꝫplurimi heroici ꝯtem/
plātes; ꝛ innumeri fere religioſi hinc origineꝫ
hūerunt: nō eſt ḡ mirꝝ ſi ber. btē vginis deuo
tiſſimus i domo ſua voluit aggregari: de q̄
tot ſtellas ꝛ diuinos viros viderat ꝓdeūteſ:
quā tn̄ domū ſuꝑ oēs alios ſibi cōfratres il/
luſtrauit: ſed cū videreꝰ adhuc nō ſibi ſuffi/
cere locū illū ad cōplementū ſue feruide ꝺ/
uotiōis ad macerationē ſui corporis fide di
gniſſimo relatu ꝑcepi cū ꝑ plura tp̄a vltra
frequentata ieiunia ſe flagellis funiculiſq̄ꝫ
afficiebat ꝛ macerabat: ꝛ ſepi⁹ cū vrtica ꝛ
cilicio: ꝛ licet hoc occultiſſime faceret vt ſo/
li deo cui ſeruiebat: nec alteri cognitū eſſꝫ
dn̄o diſponente ꝓbitates iuuenis illi⁹ aliq̄n
luceſcere pmiſit: hec nota fieri debere: ꝛ ad/
huc ſuꝑſūt q̄ nō ex ꝓpoſito ſed i excogitatis
caſib⁹ Bernar. minime ꝑpendēte: hec oīa vi
derūt ꝛ tetigerūt. Ueſtit⁹ ānis plurib⁹ dor/
miuit ſuꝑ capſā poti⁹ q̄ꝫ ſuꝑ lectū. Cib⁹ ꝛ ei⁹
potus lꝫ parc⁹ ꝛ tēpat⁹ cōis erat: neq̄ꝫ i exceſ
ſu ſeu defectu delicatoꝝ ſeu ig̃biliū ꝛ viliū
ciboꝝ ſingularitatē: ſed cōeꝫ vitā iuenio hil
laris: iocūd⁹: affabilis: hūilis: ꝛ cū oīb⁹ cōis
ſemꝑ fuit triſticie: torporis: ꝛ ignauie inimi
cus. Jn actiōe viuus ꝛ aſſidu⁹: iraſci nunq̄ꝫ
malo aīo viſus ē: vitatis amic⁹: caritate ple
nus miſerabilib⁹ miſericors: prudēs ꝛ circū/
ſpect⁹ valde: nec videbaꝰ meſticia locū ſibi
poſſe ꝯpare vbi aderat ber. ſꝫ in eo q̄ ſēꝑ ab
oīb⁹ ꝯmēdat⁹ ē vltra oēs alios iuuenēſ ſenē/
ſes fuit laus hōeſtatis vbo nutu ꝛ ope: i q̊ ſꝑ
omnes vno ore cōſenſerunt: ac ſi non iuue/
nis carneus ſed lapideus potius fuiſſet.
Habit⁹ vero ſemꝑ ei fuit ſcolaſticus ꝛ hone/

ſtus: plurib⁹ tamē annis dn̄s ber. vocatus
ē: eo q2 canonica iura audiebat opinātibus
oīb⁹ vt iſignijs canōicis decorat⁹ ꝺcoraretꝰ.
Adueniēte illa terribili maxima ꝛ vniuerſa
li peſte i āno. M.cccc tp̄e iubilei: ꝛ numer⁹
iſinit⁹ ꝑegrinoꝝ romā petētiū ꝛ īde redeun/
tiū applicarꝫ hoſpitale magnū īter oēs xp̄i/
colas famoſiſſimū domū pijſſimā be. vgis
Marie de la ſcala de ſenis. Multiplicat⁹
ē ibi magn⁹ numerus iſirmoꝝ: ex q̄bus mo
riebāꝰ q̄ꝫplurimi: ꝛ cōiter q̄tidie mēſibus tri
b⁹ cū dimidio ꝛ vltra. xij. xiij. xiiij. xv. ꝛ. xviij
ꝺcedebāt ꝛ aliq̄n. xx. Et de ꝓpa familia do
mus eiuſdē ꝛ domeſtici deceſſerūt. xxij. fra
tres dicti hoſpitalis. xviij. mulieres con/
miſſe paupib⁹ mulierib⁹ miniſtrātib⁹. ix. ſa/
cerdotes. q̄nq̄ꝫ clerici. vij. aromatarij medi
cinas iſirmis ꝛ vnguētaria ꝓuidētes. xxxvj
pueri i hoſpitali nutriti. Et. lx. famuli ꝓ iſir
moꝝ cura deputati. Quoꝝ oīum domeſti/
coꝝ ꝛ cōtubernaliū defunctoꝝ numerus
aſcēdit ad. clvij. Peregrinoꝝ vero ibi ꝺce/
dētiū ſeu defūctoꝝ fuit pene numerus iſi/
nit⁹. ob multitudinē iſirmātiū ꝛ decedentiū
nimio fetore horribiliq̄ꝫ loc⁹ ille terribilꝰ erat
oīb⁹ ītuētib⁹ eū: ꝛ nemo fere reperiebaꝰ: q̄
quocūq̄ꝫ p̄cio famulari vellet in ꝓuidēdo ꝛ
miniſtrādo iſirmis: frēs eniꝫ ꝛ alij q̄ꝫplurimi
moriebāꝰ: ꝛ cū maior ibi neceſſitas icumbe/
bat miniſterij magis loc⁹ erat ꝺrelict⁹. Ma/
giſter hoſpitalis ꝛ rector vir optimus chari/
tate plenus ꝛ ab oīb⁹ virgo reputat⁹: domi/
nus ioānes de giandaronib⁹: lꝫ iā ſenex non
ceſſabat oē bonū ꝓ virib⁹ opari: ſꝫ peſtiferꝝ
ignē cū videret accēſū ꝛ iā fere oīa cōburē/
tē affligebaꝰ valde dubitāſq̄ꝫ neq̄ꝫ pecunia
lꝫ largas man⁹ hēret neq̄ꝫ p̄cio cū oēs epidi/
mie cōtagiōes timeāt nō poſſe ꝓ iſirmis cō/
gruos hr̄e miniſtros deū rogabat ꝛ vgineꝫ
eiuſdē pijſſime dom⁹ cōſuatricē: vt digna/
retꝰ ſue domui ꝛ pauperib⁹ xp̄i ꝓuidere: ſed
miſericors ꝛ miſerator dn̄s q̄ cōfugiētes ad
ſe nūq̄ꝫ derelinq̄t: ꝛ glorioſa vgo pauperuꝫ
ꝛ miſerabiliū iſirmoꝝ i domo ſua degētium
ꝓuidere itēdēs: ꝛ ecce ſuſcitauerīt ſpm̄ ber.
iā ꝓpe ānoꝝ. xx. vt egris ꝛ paupibꝰ ꝓuide/
ret ꝛ pijſſime domui deſeruiret. Ber. vo in/
tuēs iſirmoꝝ neceſſitates maximo zelo cō/

citat⁹ epidimialē cōtagionem nō timēs: ſed
ſpōte mortē ſubire exoptās: vt xp̄o i paupe
rib⁹ ſuis miſtraret p̄libatis iſirmis pluribus
hebdomadis oī zelo ꝛ diligētia ſuiebat. Sꝫ
cū videret miniſtroꝝ iopiā ꝛ paucitatē ꝛ iſir
moꝝ mltitudinē ꝛ neceſſitatē ꝯuocauit du/
odeci ſpūales iuuenes ꝛ illos hortat⁹ eſt: vt
velint vna ſecū pauperes xp̄i gubernare
iſirmos: aſſerēs illis q̄ q̄ paupi xp̄i miſtrat:
xp̄o miſtrat: ꝛ ſi caſu i tali exercitio ꝛ miſte/
rio q̄s moriꝰ ꝓ xp̄e moriꝰ: ꝛ q̄ nil optabilius
xp̄iano eē dꝫ. q̄ꝫ ꝓ xp̄o mori: q̄ mortu⁹ ē pro
nob̄ dicebatq̄ꝫ illis. Simus oēs cōfres de⁹
iuuabit nos. Uidetis iā frēs ignis accēſus ē
iā fere cremaꝰ mūd⁹: ſecuris ad arborē po/
ſita ē: falx meſſem ſollicitat: quā de nob̄ hr̄e
certitudinē poſſum⁹: cū ꝛ alios q̄tidie cre/
bro mori videam⁹ ꝛ fere viuos ꝛ ſanos mo/
ri: q̄ſdā videm⁹ nobis itimos ſocios ꝛ amicoſ
ſi i hac charitate morimur ad deū volam⁹.
Si āt euadem⁹ toto tp̄e vite nr̄e letabimur.
tale obſequiū i paupib⁹ ſuis p̄ſtitiſſe ꝺo nob̄
recolētes dcm̄ illō q̄ nullū bonū irremune
ratū ē apō ꝺꝫ. q̄cūq̄ꝫ igꝰ vtam⁹ ſiue viuam⁹ ſi
ue moriamur ꝺo ſuiēdo lucrāur. auditis v/
bis ꝛ ſuaſiōib⁹ ber. deuoti iuuenes ilico dcis
ſuis ꝯſēſerīt: ex q̄b⁹ aliq̄ adhuc ſr̄ſūt ꝛ viuūt: ꝛ
ꝯſulto ber. confeſſi ꝛ cōicati leto aīo ꝯgau/
dētes mag̃ feruore curā ꝛ miſteriū iſirmoꝝ
vna cū ber. eoꝝ capite ꝛ magr̄o acceperīt:
cui ſtati a magr̄o hoſpitalꝰ aſſiḡte ſīt claues
toti⁹ fere dom⁹: ꝛ illi dat⁹ ē on⁹ iſirmoꝝ ac
ꝑegrinoꝝ aduenietiū ꝛ fere oīuꝫ elyaꝝ di/
ſtribuēdaꝝ adō q̄ ꝓ libito fere oīa diſpone/
bat ꝛ diſpēſabat: tāq̄ꝫ ſi pijſſime dom⁹ fuiſſꝫ
feruoris igꝰ ꝛ charitatis exēplar ber. ꝛ ſoci/
oꝝ bonoꝝ ei⁹ q̄ꝫplēs alios iuuenes ꝛ ciues
attraxit: ad ſeruitiū iſirmoꝝ: de q̄bus tn̄ nō
pauci eo tempore diſceſſerunt. Ber. feruo/
re icēſus domū p̄mo ordiauit exercitia: offi
cia: miniſteria: labores: ꝛ viciſſitudines di/
ſtribuēdo ꝛ ponēdo ꝓ loco tempore: labo/
re ꝛ perſonarum cōgruitate. Jp̄e tn̄ ſēꝑ in
oīb⁹ conabaꝰ p̄ntialꝰ itereſſe. Nā ꝛ die no/
ctuq̄ꝫ iſirmis aſtabat: medicinas ꝛ medica/
mina parabat: cibaria ſꝫ qualitates iſirmo/
rum miniſtrabat: oī ſpurcitie iſirmis neceſ

ſarie ſe ſponte vltra oēs ſubijciebat nō labo-
ribꝰ nō fetoꝛibꝰ maximis: nō vigilijs. neqꝫ in-
cōmodis aliqbꝰ parcēdo: ſed recētioꝛ ſemꝑ
⁊ ſpū viuus apparebat ea cū charitate ac ſi
patrē fratres aut ꝓprios filios gubernaret.
nec miꝝ. Nā cū amoꝛe dei hec faceret deo
ſeruiebat: q plus q̄ꝫ pr̄: plus q̄ꝫ fr̄: plus q̄ꝫ filiꝰ
ē. Cōpatiebat̄ ēt aliqn̄ ⁊ cōdolebat: ⁊ ploꝛa-
bat cū egrotis: canebat ridebat ēt ⁊ blandi-
ebat̄: ⁊ cū illis talē ſe habebat qualis vide-
bat̄ expediens ꝓ conſolatione infirmi: nec
fere videbat̄ ſibi aliquid poſſe ad vota ſue
charitatis cōplete ꝑfici niſi oia videret ⁊ tā-
geret: moꝛituris. īfirmis ſacramēta oꝛdina-
bat moꝛtuos q multi erāt in ſero ſepulture
tradebat: ꝑegrinos fere inumeros ſero ad-
uenientes cena cibabat: doꝛmitionē parabat
⁊ cū lecti i ꝑegrinario oꝛdinati: licet multi eſ-
ſēt n̄ ſufficerēt ꝑegrinis ſtrata plurima faci-
ebat: i terra lectiſternijs fulcita adeo ꝙ nul-
li cōpꝯtēs locꝰ ꝓ doꝛmitiōe defecit: crebꝛos
parabat ignes ⁊ fumigia odoꝛifera acetaqꝫ
multa ſpargebat fere ꝑ vniuerſā domū: vt
coꝛruptꝰ aer ꝓ parte ſaltē rectificaret̄ ⁊ libē-
tiꝰ a miſtris ꝓuideret̄ īfirmis. Permiſit do-
minꝰ ꝙ i medio tot laboꝝ ⁊ vigiliarū cū icō-
modis infinitis bernardinꝰ nūq̄ꝫ infirmatꝰ ē
ſed alacer ſemper pꝛōptꝰ vigil ⁊ indefeſſus
verbo ⁊ ope egrotos ⁊ miſtros cōfoꝛtabat:
ſed ceſſata peſte poſt tale obſeqū ꝑ illū deo
ꝓſtitū i hoſpitali menſibus quatuoꝛ ⁊ vltra
domū redijt. Sꝫ cū Bernar. xp̄ꝫ i ſuis pau-
ꝑibꝰ. vt ꝓferꝫ viſitauerit īfirmū ⁊ deꝰ piꝰ
atqꝫ miſericoꝛs Bernardinū viſitauit infir-
mū. Nā ab hoſpitali recedēs fere imediate
īfirmatꝰ ē intenſiſſimis febꝛibꝰ caſu in domo
nobilis ildibꝛādini de manetis ſibi dilectiſſi-
mi ⁊ charitate cōiūcti: iacuit mēſibꝰ circa q̄t-
tuoꝛ: licet alij plures currerent āte recupa-
tā ꝓſtinā ſanitatē: patiētiſſime tn̄ īfirmitatē
ſeu potiꝰ viſitationē dei tollerauit: nec mo-
leſtiꝰ ferebat aliqd q̄ꝫ moleſtiā alioꝝ ſue gu-
bernationi aſtātiū: licet ſūma ⁊ diligēti cha-
ritate laboꝛarent: iter q̄s thobia tā q̄ꝫ pia mr̄
ac ēt Juſtina de manetis nobilis matrona
ab ciꝰ latere fere nūq̄ꝫ diſceſſerunt: nec ab
ope pietatis depoſita īfirmitate. Bernar.
ceſſauit. Nā cū bartholomea matrona ve-
nerāda oli ſoꝛoꝛ pr̄is eiꝰ tolli relicta nobilis
trogliardi de tholomeis iā fere nōagenaria
ceca neruis relaxata ⁊ de lecto ſurgere nō
valeret ⁊ ex obitu cuiuſdā ſibi ſpiritualis cō-
ſocij debito gubernio careret: ſtatuit deli-
catꝰ ⁊ ꝓbꝰ iuuenis ⁊ illā ꝑſonalit̄ ꝓprijs ma-
nibꝰ gubernare nec ſpurcū ⁊ faſtidioſuꝫ ali-
quod euitare ac ſi pꝛopꝛie matri deſeruiret:
oiaqꝫ ꝑfecit que ꝑficiēda erāt: de pꝛimo ad
vltimū per annū ītegrū ⁊ vltra donec ſolu-
to debito nature optima mulier ad pr̄iaꝫ ſu-
ꝑnā trāſuolauit. Mulier veneranda ⁊ be-
nedicta ſpūalis multū a q̄ꝫpluribꝰ opinionē
habuit ſanctitatis: ieiunijs: vigilijs: ⁊ oꝛōni-
bus ⁊ macerationibꝰ ſui coꝛpis lōgo tempoꝛe
poſt receptā regulā ſci auguſtini: cui relicta
erat vacauit: grās deo reddebat ſēꝑ: ⁊ cum
in ꝑdicationibꝰ taliter ꝓuati audiebat recoꝛ-
dari nomē ieſu: ipſa ēt vocē cōtinere nō va-
lebat: qn plurics ⁊ pluries ieſū clamaret rau-
ca voce: ſtridulo accētu ⁊ ſingultu. Et licet
ſapiētiſſima foꝛet videbat̄ aliqn̄ tactu ſpiritꝰ
⁊ feruoꝛe īſanire cū recoꝛdatiōe nois Jeſu
quē ſēꝑ coꝛde geſtabat ⁊ oꝛe: ⁊ crebꝛiꝰ in le-
cto laudeſ alta ⁊ clara voce canebat. Opi-
nāt̄ multi ꝙ oꝛōnes ⁊ lachꝛyme mulieris be-
nedicte quas lōgo tꝑe ꝓ Bernar. ſibi dile-
ctiſſimo effudit ſic̄ lachꝛyme. b. monice Au-
guſtinū conuerterūt ad xp̄m: ſic iſtiꝰ lachꝛy-
me ber. auxerūt ⁊ firmauerūt ad viā d̄i ſua-
debat ſemꝑ bartholomea. Ber. viā dei i re-
ligionē capeſſendā: ⁊ eā ſub regula heremi-
tarū Aug. cui ⁊ ipſa religata erat i cōuētu ⁊
loco deuotiſſimo de leceto vbi ſpūales pa-
tres deo ſeruiētes moꝛabāt̄. Bernar. autē
ſuaſiōibꝰ illius inclinatus ⁊ cū ſpūalibꝰ illis
de leceto cōuerſatꝰ ē appꝛobās ſatis in coꝛ-
de ſuo moꝛes ⁊ laudabilē vitā illoꝝ patrum
tātā hūit iclinationē ꝙ ibi foꝛte fuiſſet igreſ-
ſus niſi ꝙ illā ſibi tā q̄ꝫ matrē dū viueret ihu-
manis minime d̄relinquere voluit. Moꝛtua
bartholomea Ber. iā coꝛde ſācti deo ſerui-
re cupiēs cū nec quā religionē ingrederet̄
deliberaſſet ſtatuit hītare ſolus vt pꝛiuatiꝫ
poſſit faciliꝰ ⁊ cōmodiꝰ expiri: q̄ expiēda vi-
derētur ꝓſequēda vita regulari: ⁊ deo gra-
ta magis domū elegit foꝛtis iuxta poꝛtā de
trifis ⁊ in ſecreto loco capellulā oꝛdinauit
cū altari ⁊ crucifixo. Jbiqꝫ oꝛōnibus: ieiuni-
is: vigilijs: flagellis: diſciplinis: cilitio: deuo-
tionibus frequentius ſolito ⁊ aſperius va-
cando oēꝫ quā potuit expientiā exptꝰ eſt i ꝑ-
ſona ſua vſqꝫ ad cibū herbaꝝ: ⁊ aq̄ꝝ potū. le-
ctiones ſue cū fere oēs alias ſtudio hr̄et i ſa-
cris libꝛis deuotiōe plenis ꝯſumabant̄ illis
letabat̄: illas iā toto coꝛde ꝯplectebat̄ ſpūa-
les ꝯuerſatiōes vltra ſolitū q̄rebat: ⁊ illarū
libētius in q̄bus aliqd exēplaritatis iuueret̄
ſed aīo ſepe reuoluēs quo i ſtatu quo fami-
lia deo famulatū ꝓſtare debeat pluries ac
pluries toto coꝛde ꝓſtratus crucifixū oꝛa-
uit vt ei grām tribueret potioꝛē viā ⁊ vitaꝫ
eligendi quā ſua clemētia fauēte ſeq̄retur:
vere credo ꝙ ei reſpōſum dederit crucifi-
xus: fili videſ me hic nudū ⁊ fixū cruci: ſi me
diligis ⁊ ſequeris nudus ⁊ tue fixus cruci.
me ſeq̄ris ⁊ me inuenies. Quo intellecto ⁊
pluries pōderādo aduertēs vero optimuꝫ
cōſiliū xp̄i crucifixi vt eo melius ac ſalubꝛiꝰ
nequaq̄ꝫ poſſit iueniri. Jllud oīno totis viri-
bus toto coꝛde dn̄o cōcedēre diſpoſuit: Et
cū ſeraphicus ille archimādrita Franciſcꝰ
vltra oēs alios chriſti nuditatē ⁊ crucē fue-
rit ſecutus ſub eodeꝫ franciſco deuotꝰ Ber-
nardinus militare deliberat: Contigit etiaꝫ
dū in eodē mentis agone poſitꝰ eēt bernar-
dinus: ⁊ quā viā eligat minime itelligeret pijſ-
ſimus ⁊ miſericoꝛs deus qui cōfugiētes ad
ſe non dereliquit: ſed ad viā dirigit ſalutarē
pꝰ ſolitā oꝛōnē de ſero factā cū obdoꝛmiret:
hanc ſibi viſionē obtulit. Uidebatur. n. ſibi
Bernardino ꝓpe fontē ſolonicū extra me-
nia ciuitatis: ⁊ a cōuentu minoꝝ parū diſtā-
tem videre palaciū quoddā magnū pulchꝝ
feneſtris plenū: ⁊ ignem intus videbat accē-
ſum: oia fere palacij inteſtina cōburētem: ⁊
per oēs feneſtras flāmas exeūtes ꝓterq̄ꝫ ꝑ
vnā tm̄: que ſola cū vna camera ab igne ꝓꝑ-
uata videbatur. Uidebat iſuꝑ per feneſtrā
illam intus quēdam viꝝ hītu frāciſci idutū
qui vt fugeret ꝑiculū ignis feneſtre appꝛo-
pinquās videbat̄ velle de feneſtra ſe ꝑcipi-
tare: ⁊ cū cerneret manifeſtū ꝑcipitij ꝑiculū
magna voce clamabat. Frāciſce: ⁊ poſt cla-
moꝛē redibat intus: ⁊ iterato veniebat ad fe-
neſtrā cū eadē oſtenſione ꝑcipitatiōis: ⁊ ꝑcipi-
tiū timēs eodē modo clamabat franciſce.
Et ſic tertia vice fecit Franciſce clamans
ꝓut prima vice ⁊ ſcōa clamauerat. Cerne-
bat demū totū palatiū fuiſſe cōbuſtū ꝓter
camerā ⁊ feneſtrā illā: vbi vir ille franciſcū
clamans ſaluus remāſit. Hec āt reuoluēs
aīo Bernardinus arbitratꝰ eſt deū ſibi hāc
viſionē dediſſe. vt itelligeret cū auxilio ſe-
raphici ducis Franciſci poſſe carnales mū-
danas atqꝫ diabolicas flammas euadere.
Queritās igit̄ vt ſua vota ꝑficiat quē me-
lioꝛē viꝝ militē franciſci repiret religioſiſſi-
mū patrē Joānem riſtoꝛi ſeneuſem oꝛdinis
mioꝝ iuxta coꝛ ſuū inuenit viꝝ magni conſi-
lij ꝓbū ⁊ optimū iam ſenio cōfectū ac lōga
expientia ⁊ penitentijs maceratum. Jo. n.
triginta annis in boſna cōtra hereticos pu-
gnando inumerabiles fere ex illis populis
baptiꝫauit ad fidem xp̄i. Unde ſenex iā effe-
ctus ⁊ terra ſancta ꝑagrata ad patriā reme-
ando fere ſanctus ab oībus hēbat̄. Omne
coꝛ ſuū Bernardinus venerabili patri de-
tegit. ⁊ in manibꝰ ſuis oī abiecta volūtate to-
tū ſe poſuit: ſoliditatēqꝫ cōſilij ⁊ veritatis i
illo reppit. Quare poſt multa colloq̄a ſuo
fretus conſilio habitū pauperrimi Frāciſci
ſtatuit induere: Pꝛimo tn̄ euangelica imita-
tus cōſilia oia que poſſidebat poſſeſſiones
domos ⁊ alia partim vendēdo: ⁊ partim do-
nando oēm ſubſtātiaꝫ ſuā: tum elemoſynis:
tum maritādis puellis diſtribuit: vt nudum
xp̄m nudus ſeq̄retur: ſtatutoqꝫ die igreſſuſ
ſacre religiōis demū octaua die ſeptēbꝛis:
die vꝫ natiuitatis Marie v̄ginis glorioſe
ſenis i eccl̄ia ⁊ cōuentu mioꝝ fratꝝ ſci Frā-
ciſci apud altare maius ꝑ manus ꝓfati vene-
randiſſimi patris Joannis riſtoꝛi ac reuerē-
diſſimi patris galganenſis: tunc miniſtri ac
pꝛedicatoꝛis famoſiſſimi magno cum iubilo
⁊ deuotione indutus eſt felix Bernardinꝰ
deuoto habitu ſcilicet ſeraphici ducis cur-
rentibus annis ab icarnatione dominica.
14oi. Etas vero Bernardini erat annoꝛuꝫ
.xxij. habitu iam accepto: ⁊ deo gratijs am-

Pliſſimis reddiris: ⁊ oblato Bernardino ſacro altari ſicut ãtiqua ꝓphetiſſa Anna oblato chriſto altari de illo prophetauit: ſic ⁊ vir dei ioannes riſtori de bernardino altari oblato prophetauit in hec verba prorumpens. Ordo noſter ꝟe iã diu talẽ receptiões nõ fecit ex qua maior fructꝰ appareat: ⁊ exaltatio ordinis ſicut de receptiõe iſta hodie ꝑ nos facta de bernardino. ¶Poſt paucos dies conſilio ⁊ benedictione fretꝰ prelibati religioſiſſimi patris recedens de ſenis letꝰ lenis: hilaris ⁊ iocũdus ilico ſe cõtulit colũbariũ locũ i ſeneſi agro deuotiſſimũ ⁊ aſprimũ vbi beatꝰ frãciſcus morã traxit. Ibi eni patres optimi ⁊ pauptatis fran. regulã obſeruãtes morabant̃: qui tunc tẽporis rariores quodãmodo reperiebantur. Ber. ꝓhꝰ tyro illic tãto feruore ⁊ aſperitate deo ſeruiebat vt apud inſulſũ iudiciũ mũdanorum delirare potius videbat̃ ꝙ̃ ſeruire deo: et ſupra vires humanas ꝙ̃pluribꝰ aſperitatibꝰ ac maceratiõibꝰ vtebat̃: ſed cũ ſtultitia mũdi ſepe ſepiuſq; magna prudẽtia ſit in conſpectu dei mũdo ber. iam excecatꝰ illũ non vidẽs non audiẽs ſolũmodo que placita dõ forent intẽtiſſimo eius feruore conſeq conabat̃: perpeſſus eſt regulã paupertatis franciſci obedientie ⁊ caſtitatis vinculũ reuoluto ãno eodem die natiuitatis virginis glorioſe miſſã cantauit. Anno videlicet. 1404. ⁊ ꝑdicare cepit: ibi aſtãtibꝰ cõuicinis: ⁊ cum poſt annos ꝓfeſſionis ſenas veniret a rectore hoſpitalis de ſcala poſtulauit heremitoriũ beati honofrij de la capriola ꝓpe ciuitatẽ: vt ibi pauperculũ nidũ ꝓ ſe ⁊ ſocijs haberet recolẽs venerãdus rector Joannes iãdaronus obſeqũ imortale ⁊ perpetuo recolendum a ber. preſtitũ hoſpitali eidẽ tẽpore magne peſtis iã dicte libẽtiſſime capitulariter ⁊ pleniter locũ illũ donauit fratri ber. ꝓ ſe ⁊ fratribus vniuerſis ſeraphici frã. de obſeruantia nũcupatis cũ recognitione cerei tm̃ vnius libre ſingulis ãnis i feſto ãnũciationis ſeu incarnationis dominice: q oli anguſtus ⁊ pauperrimꝰ locus ab ede dei gratia ⁊ auxilio diuinũ ãplificatꝰ eccleſiã pulchrã habet ⁊ deuotã cũ pulchro ⁊ capaci conuẽtu ⁊ ãplis hortis. Mirabilis fuit ber. in religione. Mirabilia eni fecit in vita ſua: predicatorũ ꝑmus exẽplar diaboli ſtimulus ⁊ cõtra eũ ſedulus atq; icõcuſſꝰ pugil maxima ⁊ ſtupẽda geſta diuina potiꝰ ꝙ̃ huãna opatꝰ ẽ deꝰ pillũ ne dũ vniuerſe italie ſed vniuerſo fere mũdo notiſſima: ſꝫ bonorũ opũ premiator ⁊ remunerator eternus deꝰ ber. optimũ vinee operariũ ⁊ agricolã mercede dignũ ꝓpter labores imẽſos cõſolari voluit. Nã cũ vltimo ber. maſſano ſuos vbi ortꝰ erat ſuis predicationibus cõſolaſſet: ⁊ ſenas veniſſet hinc diſcedẽs vt in regno apulie predicaret infirmitate in itinere ſuo preuentꝰ apud ciuitatem de reate applicãt aquilã felicem aprutij ciuitatẽ vbi poſt paucos dies appropiquatur hora qua ſpiraret ad dominũ: morẽ ſui patris frãciſci ſequẽs ſe poni fecit i terrã ⁊ ſtati q̃ſi ridens ſpirauit ad celos: vꝫ ad deum q miſerat illũ in vigilia aſcenſionis dñice. die mercurij. hora. 22. in q̃ die ꝑ fr̃es antiphona illa dicebatur occurrens. ¶Pater manifeſtaui nomẽ tuũ hominibꝰ: quos. d. m. e. a. p. ⁊ non ꝓ mũdo: q2 ego ad te venio. Vixit bernardinus i ſeculo ãnis. 22. in religiõe ãnis. 41. mẽſibꝰ. 8. diebꝰ. xi. horis. 22. cõputatis oibꝰ ſtetit in mũdo annis. 63. mẽſibꝰ. 8. diebꝰ. xi. horis. xxij. In celo autẽ i perpetuũ viuit apud deũ: cui ſit ſemper laus Amen.

¶Reuerendi fratris. Jacobi de Voragine de ſanctoꝝ legendis opus perutile hic finẽ habet. Venetijs impreſſum per Octauianũ ſcotũ modoetiẽſẽ ſub iclyto duce Joanne mocenico. Anno ab incarnatione domini. 1483. pridie idus decẽbri.

Tabula totius operis ſm numerum cartharum.

De aduentu cartha 1
De ſancto andrea 4
De. ſ. nicolao con. 6
De ſancto Ambroſio 8
De. ſ. lucia vir. ⁊ mar. 9
De ſancto thoma 10
De natiuitate dñi 12
De ſancta anaſtaſia 14
De ſancto ſtephano 15
De. ſ. ioanne apoſtolo 17
De innocentibus 18
De. ſ. thoma cantua. 19
De ſancto ſilueſtro 20
De circũciſiõe dñi 23
De epiphania 25
De. ſ. paulo ꝑ̊heremi. 27
De ſancto remigio 27
De ſancto hylario 28
De ſancto machario 28
De ſancto felice 29
De ſancto marcello 29
De ſancto antonio 29
De ſancto fabiano 30
De. ſ. ſebaſtiano 30
De ſancta agnete 32
De ſancto vincentio 33
De ſancto baſilio 34
De. b. ioãne elemoſy. 35
De ↄuerſiõe ſci pauli. 37
De ſancta paula 37
De ſancto iuliano 39
De ſeptuageſima. 40
De ſexageſima 41
De quinquageſima 41
De quadrageſima 41
De quatuor tẽporibꝰ 42
De ſancto ignatio 42
De purifi. b. Marie 43
De ſancto blaſio 45
De ſancta agatha 46
De ſancto vedaſto 47
De ſancto amando 47
De ſancto valentino 48
De ſancta iuliana 48
De cathedra ſci petri 48
De ſancto mathia 50
De. ſ. thoma d̾ agno 51
De. ſ. gregorio 52
De. ſ. longino 56
De. ſ. bñdicto 56
De. ſ. patricio 58
De. ſ. vicentio ↄfeſſore 59
De domica ãnũciatiõe 60
De. ſ. timotheo 62
De paſſione domini 62
De reſurrectiõe dñi 65
De. ſ. ſecũdo 67
De. ſ. maria egyptiaca 68
De. ſ. georgio 69
De. ſ. marco 70
De. ſ. marcellino 72
De. ſ. vitale 72
De q̃dã ꝟgie antiochie 72
De. ſ. petro martyre 73
De. ſ. philippo 77
De. ſ. iacobo minore 77
De inuẽtiõe ſcẽ crucis 80
De. ſ. ioanne ante portam latinam 82
De letanijs 82
De aſcẽſione dñi. nr̃i 83
De ſpiritu ſancto 85
De. ſ. gordiano 88
De. ſ. nereo ⁊ archileo 88
De. ſ. pancratio 88
De. ſ. vrbano 89
De. ſ. petronilla 89
De. ſ. petro exorciſta 89
De. ſ. ꝑ̃mo ⁊ feliciano 90
De. ſ. barnaba 90
De. ſ. vito 91
De. ſ. qrico ⁊ iulita 91
De. ſ. marina 91
De. ſ. geruaſio ⁊ ꝓtaſio 92
De. ſ. ioãne baptiſta 92
De. ſ. ioãne ⁊ paulo 94
De. ſ. leone papa 95
De. ſ. petro apoſtolo 95
De. ſ. paulo apl̃o 98
De. vij. fratribꝰ marty. 103
De. ſ. theodora 103
De. ſ. margarita 104
De. ſ. alexio 104
De. ſ. praxede v. 105
De. ſ. maria magda. 105
De ſãcto apollinare 108
De ſancta chriſtina 108
De ſancto iacobo 109
De ſãcto xp̃oforo 111
De. 7. dormiẽtibꝰ 112
De. ſ. nazario ⁊ celſo 114
De ſancto felice 114
De ſancto ſimplicio fauſtino ⁊ beatrice 114
De ſãcta martha 115
De ſãncto abdõ ⁊ ſẽnen 115
De ſãcto germano 116
De ſãcto euſebio 117
De. 7. fr̃ibꝰ machabe. 117
De ſcõ petro ad uincula 117
De ſãcto ſtephano pa. 119
De inuentione corporis ſancti ſtephani 119
De ſancto dominico 120
De ſancto cyriaco 125
De ſancto laurentio 125
De ſancto hippolito 129
De aſſũptiõe. b. marie 129
De ſãcto ſixto mar. 136
De ſancto donato 136
De ſancto bernardo 136
De ſancto timotheo 139
De ſancto ſimphorião 139
De ſcõ bartholomeo 140
De ſãcto auguſtino 142
De ſcõ ioãne baptiſta 146
De ſancto felice pſ. 149
De. ſ. ſatiniião ⁊ ſatiia 149
De ſancto lupo 150
De ſãcto mamertino 150
De ſancto egidio 150
De natiuitate. b. marie 151
De ſancto adriano 154
De. ſ. gorgõio ⁊ doro. 155
De ſcõ ꝓtho ⁊ iacitho 155
De exaltatiõe crucis 156
De. ſ. ioanne chryſo. 158
De ſãcto cornelio pa. 160
De ſãcta euphemia 160
De ſãcto lamberto 161
De ſancto matheo 161

Tabula

De.ſ.mauritio 162
De.ſ.iuſtina 164
De.ſ.coſma τ damiano. 165
De.ſ.porſeo epõ 165
De.ſ.michaele 166
De.ſ.hieronymo 169
De.ſ.remigio 170
De.ſ.leodegario 171
De.ſ.franciſco 171
De.ſ.pelagia. 175
De.ſ.margarita 175
De.ſ.thayde 175
De.ſ.dionyſio 176
De.ſ.calixto 178
De.ſ.leonardo 178
De.ſ.luca 179
De.ſ.chriſanto 181
De virginum paſſi. 182
De.ſ.ſymone τ iu. 183
De.ſ.quintino 184
De.ſ.euſtachio 184
De feſtiuitate omnium ſãctorum 186
De commemoratione mortuorum 189
De coronatione quattuor martyrum. 192
De.ſ.theodoro 192.
De ſancto martino. 192
De.ſ.briccio. 195
De.ſ.cecilia. 195
De.ſ.clemente. 197
De.ſ.chriſogono. 200
De.ſ.catherina. 200
De.ſ.ſaturnino. 203
De.ſ.iacobo. 203
De.ſ.paſtore. 204
De.ſ.ioanne. 205
De.ſ.moyſe. 205
De.ſ.arſenio. 205
De.ſ.agathone. 206
De.ſ.barlaam 206
De.ſ.pelagio. 209
De dedicatiõe eccl'ie. 215
De.ſ.eliſabeth. 218
De paſſione decem milium martyrum. 223
De.ſ.iudoco. 223
De.ſ.otmaro 224
De.ſ.conrado. 225
De.ſ.hilarione 225
De.ſ.turpino 226
De.ſ.guielmo 227
De.ſ.odilia 228
De.ſ.bonifacio. 228
De.ſ.ſcholaſtica. 229
De.ſ.roberto. 229
De.ſ.floriano. 230
De.ſ.eraſmo. 230
De.ſ.euliano. 232
De.ſ.henrico 233
De.ſ.barbara. 234
De.ſ.brigida. 235
De.ſ.gangolfo 236
De.ſ.vldarico 236
De.ſ.affra 236
De.ſ.oſualdo. 236
De.ſ.tecla 236
De.ſ.cunegunde. 236
De.ſ.conrado. 237
De.ſ.dorothea 239
De.ſ.bolfgango 239
De.ſ.bernardino 241

Finis.

Registrum

a
Reuerẽdiſſimi
naiorn
ctorie
primam

b
vice cum
dantur
ſcerent
nos

c
domino
epiſcopo
Ad monitiões
citatur

d
circunciſionis
gem cum
tificationem
niret

e
deo crederetur
ſter ſodalis
bolum
Cui

f
leticiam
triplex
verbuʒ
nec tibi

g
flendo
ditum
apoſtolum
Cum enim

h
cum abbas
tionem
maxima
lis diſtincte

i
pilatus
le eſſet
qñ nullus
de quõ

k
quam
is in
omni
te reddita

l
fuerat
tudo
cant
ſe miſcent

m
tales
tẽporis
paulus
rogata

n
gner
contraria
ſit quin
Quos

o
ciant
runt
cũ puero
lt: que

p
Decius
rio deuot'
multa
quos

q
nis cumulum
beato
contradicunt
ria capite

r
Hippolytus
ſexagenaria
debes
rioſa

s
utero
τ vt in
accedere
tibi

t
queris
ante
romam
lum

v
monijs
rat valde
diſſimis
prior

x
in latus
martyrem
eos
periori

y
ſunt
quadriennium
potuiſ
tis

ʒ
hora
Ruſtico
ſancti
ſolis

τ
procreauit
iter
eſt propter
genia

ꝯ
cunctos
ra momentum
notantes
cem

ꝝ
cognoſcat
fuiſſe
quatu
gnus

A
auream
q̃ ſuam
contemptor
ſic incipit

B
rebus
cum his
eius caput
abhoſpite

C
lo coram
viuebat
τ obſtruxerunt
ſinum

D
ducem
timere
domina
faciens

E
mecum eris
decus
ſtus

A[...]a ona r ſba. diuſis nominibus apella. Du enim contempla ſps e. dum ſentit [...]e. dum ſapit aīg e. Du intellig. mens e. Du diſcernit ratio e. Du conſentit [vo]luntas e. Dum recordat memoria e. Du membra uegetat anima e. ſz non de ſubſt. modo diſſipet . yſidorus in libro differenciarum.

Ignoſce crucifigentibus illis qa neſciunt quid faciunt.
Amen dico tibi qe hodie mecum eris in paradiſo
Mulier ecce filius tuus deinde diſcipulo ecce mater tua
heli heli lamazabatani
Sitio
pater in manus tuas domine comendo ſpm meum
Conſumatum e.
Deus propitius eſto mihi peccatori et cuſtos anime mee.

Quinq ſenſus corporis
- viſus
- auditus
- Guſtus
- odoratus
- tactus

Septem opera miſericordie pertinentia ad corp.
- Veſtire nudos.
- Cibare famelicos.
- potare ſitientes.
- Viſitare infirmos.
- liberare incarceratos.
- Subuenire pauperibus.
- hoſpitare peregrinos

Septem opera miſericordie pertinentia ad animam
- Sanum conſilium dare petentibus
- Sanam doctrinam inſipientibus dare.
- Errantes et peccatores reducere ad penitentiam
- Deſolatos et tribulatos conſolari.
- In tribulacionibus pauperum ſtatum ſe pro eis exhibere et iuuare
- Pro peregrinis et laborantibus exorare.
- Pro omnibus fidelibus defunctis preces effundere.

Septem ſacramenta eccleſie
- baptiſmus
- Confirmatio
- ordo
- eucharistia
- matrimonium
- penitentia
- extrema unctio

Septem etates hominis
Infantia durat uſq ad vii annos
pueritia durat uſq

UNIVERSIDAD DE ZARAGOZA. BIBLIOTECA

Duo principalia mandata legis
Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua : et ex tota mente tua. Deinde proximum tuum ſicut te ipſum.

Decem precepta legis
Non adorabis deum alienum ſz unum deum ſolum ſ. patrem et filium et ſpm ſanctum.
Non accipies nomen dei tui in vanum.
Sabbata ſanctifices i. feſta que ſunt de precepto eccleſie
honora patrem tuum et matrem tuam. non ſolum parentes carnales ſz ſpiales.
Non mecaberis.
Non occides.
Non furtum facies
Non falſum teſtimonium dices.
Non concupiſces uxorem proximi tui.
Non concupiſces rem proximi tui: nec omnia q illius ſunt.

Duodecim articuli fidei
primus per apoſtolos

Petrus.
Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre.
Andreas
Et in ihm criſtum filium eius unicum dominum noſtrum.
Jacobus.
Qui conceptus e de ſpu ſancto natus ex maria virgine.
Johannes.
Paſſus ſb poncio pilato crucifixus mortuus et ſepultus deſcendit ad inferos.
thomas
Tercia die reſurrexit a mortuis
Jacobus minor
Aſcendit ad celos ſedet ad dexteram dei patris omnipotentis.
philipus
Inde venturus e iudicare vivos et mortuos.
bartholomeus
Credo in ſpm ſanctum.
matheus.
Sctam eccliam catholicam ſanctorum communionem.
Simon.
Remiſſionem peccatorum.
thadeus
Carnis reſurrectionem.
mathias
Vitam eternam amen.

Septem peccata mortalia
- Supbia
- auaritia
- Gula
- luxuria
- ira
- inuidia
- accidia

Septem virtutes contra ſeptem pcta mortalia
- humilitas
- largitas
- caſtitas
- amor proximi
- patientia
- abſtinentia
- diligentia

Viuus fui ſic tu. mortuus ſu(m) & morieris. meam vermes vellis aut
nolis. et mihi ſimilis eris. Quando quomodo vbi & in qua diſpo
ſitione deus ſcit. Quia nihil e(st) morte certius: nihil incertius
hora mortis. ergo reuolue in mente tua: quis es vnde venis:
quomodo viuis: quomodo te regis. et quo tendis. Quia qua(n)
to maior es aut p(er) annus vel p(er) honores: tanto iure tue res
ſpectas ſunt grauiores. Et cui plus erit datum: plus ab eo
erit petitum. Et q(uod) poſt mortem ſis vermis et poſt vermen
eris cito cenis. et ſic in non hominem vertitur omnis homo.
Cur ergo te ſuperbis: quia forſitan cras morieris. et velis
aut nolis cito in puluere reuerteris. Exitus enim om
nibus oſtendit: quo mundi gloria tendit. Dic vbi eſt
matuſalem longeuitas: qui fere vſq(ue) ad mille annos vixit. Ale
xandri potentia: qui potentior omnibus fuit. Abſalonis pul
critudo: cuius pulcritudo ſingularis erat. Salomonis ſa
pientia. Cui omnia abſcondita manifeſtauit deus. Aphaelis
velocitas: qui curſu pedum preueniebat feras. Sampſonis
fortitudo: qui mille viros proſtrabat vna mandibula. Moy
ſi ſanitas: cui nunq(ua)m deus fuit motus. nec caligauit viſus. Lelij
& Scipionis concordia: quor(um) neuter voluit niſi q(uo)d alter. Joſep
honorantia. qui ab egiptis honorabatur vt deus. hectoris
milicia. qui omnes grecos ſolus ſua victoria ſuperabat. Et
multor(um) alior(um) huius ſeculi amator(um): qui ante nos pro lon
ga et parua hora erant. nihil enim ex eis remanſit:
niſi cineres et vermes. Cogita ergo in mente tua quid
profuit eis inanis gloria. breuis leticia: mundi fallacia
carnis voluptas: multe diuicie: Magna familia i(n)ordi
nata concupiſcentia. magna domus: magna fortitudo: mag
na pulcritudo: magna huius ſeculi gaudia. vbi riſus
vbi iocus. vbi iactancia. vbi arrogancia. heu de tanta
leticia: quanta triſticia. de illa magna exultatione

Illi qui male egerunt ultra mortem que nulli parcit recide
runt in magnam ruinam et in magnu tormentu. quia
quid eis accedit tibi accidere potest. fac ergo bene du
vivis. si in celis vivere cupis. Id circo revolue semper
ta et retine in menti tua mea figura et doctrinam.
Et accipe exemplu de multis pontificibus principibus
prelatis et militibus quibus non peperci. Et illi qui ma
iorem in hoc mundo habuerunt dignitate: maiore ratio
habuerunt reddere ratione. In mente habeto istud augus
tini documentu. Senciat baptizatus ad horam securus
hinc exit: agens penitentia et reconciliatus cu sanus
est. securus hinc exit. fidelis bene vivens securus
hinc exit. agens penitentia ad ultimu vite sue et re
conciliatus est. si securus hinc exit ego non sum certus
Quia tales ro
ergo tene certum et dimitte incertum.
sueverunt penitere potius ex necessitate: quam ex volunta
te penitentie potius timore pene quam amore glorie. De
inque qui bona egerunt ibunt in vita eterna qui vero
mala in ignem eternu.

Augustinus

Fac penitentiam dum peccare potes
Si autem vis facere penitentia: quando
iam peccare no potes. peccata dimit
tunt te et no tu illa.